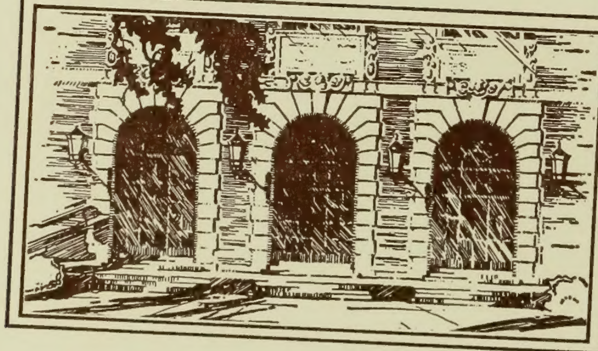

AZ 1881. ÉVI SZEPTEMBER 24-ÉRE HIRDETETT

ORSZÁGGYÜLÉS

FŐRENDI HÁZÁNAK IROMÁNYAI.

I. KÖTET.

HITELES KIADÁS.

1882.
PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
(Hold-utcza 7. szám.)

AZ

1881-IK ÉVI SZEPTEMBER HÓ 24-ÉRE KIHIRDETETT

ORSZÁGGYÜLÉS

NYOMTATVÁNYAI.

FŐRENDI HÁZ. — IROMÁNYOK. I.

AZ 1881. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 24-ÉRE HIRDETETT

ORSZÁGGYÜLÉS

FŐRENDI HÁZÁNAK IROMÁNYAI.

I. KÖTET.

HITELES KIADÁS.

1882.

PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

(Hold-utcza 7. sz.)

TARTALOM.

1. szám.

(I. ÜLÉS, 1. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök levele,

melylyel az országgyülés ünnepélyes megnyitásának szertartása közöltetik.

3026./M. E.

Magyar királyi ministerelnök.

Tisztelt Korelnök Ur!

A folyó évi szeptember hó 24-ére egybehivott országgyülés e hó 28-án déli 12 órakor fog) csász. és apost. királyi Felsége által a kir. várlak nagytermében ünnepélyesen megnyittatni.

Az országgyülés ünnepélyes megnyitása előtt a mondott napon d. e. 11 órakor a kir. dvari kápolnában isteni tisztelet fog tartatni, melyen az országgyülés tagjai, a mennyiben a ely engedi, szintén résztveendnek.

Az országgyülés megnyitására megjelenő országgyülési tagok a kir. palota nagytermében : e. 11 óra *előtt* gyülnek össze.

Miről tisztelt korelnök urat szives tudomásvétel és a főrendi ház értesitése végett, van zerencsém tudositani.

Egyszersmind a t. Korelnök ur személyes használatára az emlitett alkalomra megállapitott dvari szertartás sorrendjét ide mellékelve, oly hozzáadással küldöm meg, miszerint a jelenleg nnálló udvari gyász Ő Felsége által ezen alkalomra beszüntettetvén, a díszöltönyök a cs. és ir. rendjelvények szalagjaival lesznek viselendők.

Fogadja t. Korelnök ur kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapest, 1881. szeptember 20-án.

Tisza Kálmán s. k.

A főrendi ház t. Korelnök urnak.

Budapesten.

Melléklet az 1. számú irományhoz.

Szertartás

a magyar országgyülés ünnepélyes megnyitásakor 1881. évi szeptember hó 28-án déli 12 órakor.

Az ezen ünnepély megtartására kijelölt napon és órában a magyar országgyülés mindkét házának tagjai a budapesti királyi palota nagy termében megjelennek s a mennyire a várkápolna térfogata megengedi, lemennek oda a szent-lélek misét meghallgatandók.

Ó császári és apostoli királyi Felsége az emlitett szent misére minden nyilvános kiséret nélkül az udvari kápolnának oratoriumába megyen, mely alatt a püspök az apostoli kereszttel állani fog.

A nagymise után Ő Felsége termeibe távozik — s ott időzend, a mig az egyházi méltóságok átöltözködnek és longis-ban az udvari kápolnából a felső terembe értek, hol is ez alatt a többi, Ő Felségének kiséretére hivatalos császári királyi udvari főhivatalok és testőrkapitányok, a bibornok-herczegprimás, a m. kir. ministerek, a zászlós urak és a püspök a kettős kereszttel a kihallgatási teremben (a felső várnégyszög oldalán) összegyültek.

Mihelyt minden elrendeztetett, Ő Felségének a cs. kir. első főudvarmester által jelentés tétetik, s erre Ő Felsége a belső termekből a nagy terembe a következő rendben távozik:

Egy cs. kir. kamara-irnok.

A m. kir. főajtónálló helyettese.

Az ország zászlósai (párosan).

A bibornok-herczegprimás.

A m. kir. ministerek.

A cs. kir. első főudvarmester a pálczával.

A m. kir. főlovászmester helyettese, mint a cs. kir. udvari főudvarnagy képviselője, egyenesen feltartva a meztelen királyi kardot, s jobbra mellette

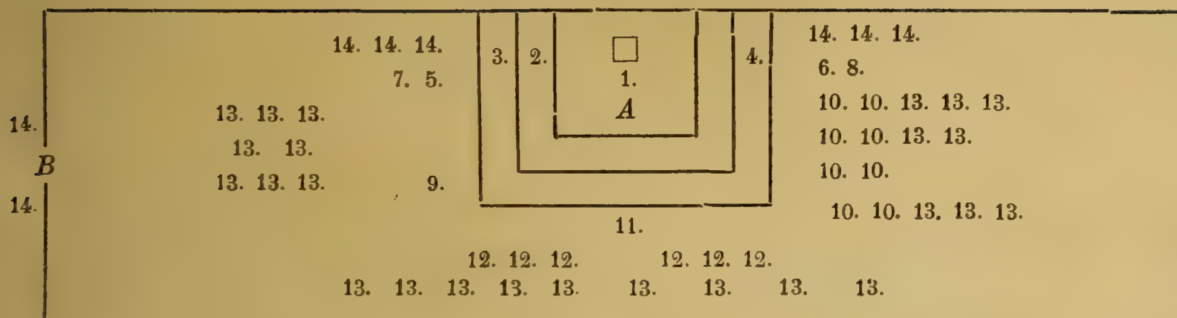
a püspök az apostoli kereszttel.

Ő Felsége jobb oldalán és háta mögött a cs. kir. főkamarás, a m. kir. testőrkapitány, a cs. kir. darabant-testőrség századosa, a cs. kir. lovas testőrszázad kapitánya és Ő Felsége főhadsegéde képezik a kiséretet.

A terembe érve Ő császári és apostoli királyi Felsége a trónra lép, leül és kalpagját felteszi. Kisérete a mellékelt schemán kijelölt állásokat foglalja el a trón oldalán.

Most beszédet mond Ő Felsége az országgyülés tagjaihoz, melynek végeztével Ő Felsége a trónról felkel, leveszi kalpagját s az előbb megjelölt kiérettel a belső termekbe vonul.

Schema.

Magyarázat.

A) A trón.
B) A bemenet a terembe.
1. Ő csász. és apost. kir. Felsége.
2. A magy. kir. főlovászmester-helyettes.
3. A cs. kir. első főudvarmester.
4. A csász. kir. főkamarás.
5. A magy. kir. testőrkapitány.
6. A csász. kir. darabant testőrség századosa.
7. A cs. kir. testőrök lovas kapitánya.
8. A cs. kir. főhadsegéd.
9. A püspök a kereszttel.
10. A magy. kir. ministerek.
11. A bibornok-herczegprimás.
12. A zászlós urak.
13. A magyar országgyülés mindkét házának tagjai.
14. A magyar királyi testőrök.

2. szám.

(I. ÜLÉS 2. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Belügyminister úr megküldi az 1881—1884-iki országgyülésre meghivott főrendi tagok névjegyzékét.

47178. szám. Magyar királyi belügyminister.

A nagyméltóságú főrendi ház azon tagjainak névjegyzékét, kik az 1881. évi Szent Mihály hava 24-ik napjára egybehivott országgyülésre meghivattak, van szerencsém a korelnöknek ·/. alatt ide mellékelve, hivatalos használatra tisztelettel megküldeni.

Budapesten, 1881. évi szeptember hó 25-én.

Tisza Kálmán s. k.

A főrendi ház korelnökének

Budapesten.

Melléklet a 2. számú irományhoz.

A Nagyméltóságú főrendi ház azon tagjainak névjegyzéke, kik az 1881. évi szent Mihály-hava 24-ik napjára egybehivott országgyülésre meghivattak.

I. Főherczegek.

Albrecht főherczeg. József főherczeg.

II. Főpapok.

A) Érsekek.

Simor János herczegprimás.
Haynald Lajos, kalocsai érsek.
Mihálovics József, zágrábi érsek.
Samassa József, egri érsek.
Vancsa János, gyulafehérvári érsek.
Román Miron, erdélyi érsek.

B) Megyei püspökök.

Angelics Germán, bácsi gör. szert. kath. püspök.
Bonnaz Sándor, csanádi lat. szert. püspök.
Császka György, szepesi lat. szert. püspök.
Dulánszky Nándor, pécsi lat. szert. püspök.
Fogarassy Mihály, erdélyi lat. szert. püspök.
Gruics Nikanor, pakráczi gör. kel. püspök.
Ipolyi Stummer Arnold, beszterczebányai lat. szert. püspök.
Kengyelácz Emil, bácsi gör. kel. szert. püspök.
Kovács Zsigmond, veszprémi lat. szert. püspök.
Lipovniczky István, nagyváradi lat. szert. püspök.

Metianu János, aradi gör. kel. püspök.
Mihályi Viktor, lugosi gör. szert. kath. püspök.
Pauer János, székesfehérvári lat. szert. püspök.
Pásztélyi János, munkácsi gör. szert. kath. püspök.
Pavel Mihály, nagyváradi gör. szert. kath. püspök.
Peitler Antal, váczi lat. szert. püspök.
Popaszu János, karansebesi gör. kel. püspök.
Posilović György, zengi lat. szert. püspök.
Roskoványi Ágoston, nyitrai lat. szert. püspök.
Schlauch Lőrincz, szathmári lat. szert. püspök.
Schopper György, rozsnyói lat. szert. püspök.
Schuster Constantin, kassai lat. szert. püspök.
Strossmayer József, diakovári püspök.
Szabó János, szamosujvári gör. kel. szert. püspök.
Sztojkovics Árzén, budai gör. szert. püspök.
Tóth Miklós, eperjesi gör. szert. kath. püspök.
Vojnovics György, temesvári gör. kel. püspök.
Zalka János, győri lat. szert. püspök.
Zsivkovics Theophán, károlyvárosi gör. kel. püspök.

C) Czímzetes, illetőleg választott püspökök.

Antunovich János, bosoni czímz. püspök.
Bezerédy Miklós, makkariai czímz. püspök.
Bubla Károly, arbi czímz. püspök.
Dánielik János, pristinai vál. püspök.
Gróf Forgách Ágoston, sibenici czímz. püspök.
Heiller Károly, biduai czímz. püspök.
Hidassy Kornél, tribuniczai vál. püspök.
Kopsz János, szerbiai vál. püspök.
Krajcsik János, sardikai czímz. püspök.
Krisztianovics János, almisi czímz. püspök.
Lengyel Miklós, dulcignoi czímz. püspök.
Lichtensteiger Ferencz, drivesti czímz. püspök.
Lönhardt Ferencz, scardonai vál. püspök.
Mayer István, stagni czímz. püspök.
Miháljevics Mátyás, rosoni czímz. püspök.
Németh József, scopi czímz. püspök.
Nogáll Károly, ansariai czímz. püspök.
Pavlesics János, belgrádi és semendriai czímz. püspök.
Rónay Jáczint, skodári vál. püspök.
Sláby Ferencz, dulmi czímz. püspök.
Szájbelj Henrik, vovadrai czímz. püspök.
Venosz Imre, báczi czímz. püspök.
Virter Bertalan, novi-i czímz. püspök.

D) Főapátok és prépostok.

Kruesz Chrysostom, pannonhalmi főapát.
Kaczvinszky Viktor, jászói főpap és prépost.

III. Országzászlósok.

Mailáth György, országbiró.
Gróf Cziráky János, kir. tárnokmester.
Gróf Pejacsevics László, horvátországi bán.
Gróf Zichy Ferencz kir. főasztalnokmester.
Gróf Szapáry Antal kir. főajtónálló.
Szögyény Marich László, kir. főkamarásmester.
Gróf Bánffy Miklós, kir. főpohárnokmester.
Báró Vay Miklós, koronaőr.
Gróf Festetics György, koronaőr.
Fratricsevics István, testőrkapitány.

IV. Ministerek.

Gróf Szapáry Gyula, pénzügy.
Báró Kemény Gábor, földmivelés-, ipar- s kereskedelmi.
Báró Orczy Béla, ő Felsége személye körüli.

V. Főispánok.

A) Magyarországiak.

Abauj-Torna	megye:	Darvas Imre.
Alsó-Fehér	»	Zeyk Károly.
Arad és Krassó-Szörény	»	Tabajdy Károly.
Árva	»	Szmrecsányi Darius.
Bács-Bodrog	»	Sándor Béla.
Baranya	»	Perczel Miklós.
Bars	»	Mailáth István.
Békés	»	Beliczay István.
Bereg és Ugocsa	»	Horváth István.
Bihar	»	Dőry József báró.

Borsod	megye:	Vay Béla báró.
Brassó és Fogaras	»	Szent-Iványi Gyula.
Csanád	»	Lonovics József.
Csongrád	»	Rónay Lajos.
Besztercze és Naszód	»	Hössler Nándor.
Maros-Torda	»	Béldy Gergely.
Szolnok-Doboka	»	Bánffy Dezső báró.
Torda-Aranyos	»	Kemény György báró.
Esztergom	»	Mailáth György ifj.
Fehér	»	Szögyény-Marich László.
Gömör-Kis-Hont	»	Fáy Gusztáv.
Győr	»	Szabó Kálmán.
Hajdu	»	Miskolczy Lajos.
Háromszék	»	Potsa József.
Heves	»	Beőthy Lajos.
Hont és Nyitra	»	Maithényi László báró.
Hunyad	»	Pogány György.
Jász-Nagy-Kun-Szolnok	»	Batthyány József gróf.
Kis- és N.-Küküllő	»	Bethlen Gábor gróf.
Kolozs	»	Eszterházy Kálmán gróf.
Komárom	»	Zuber József
Liptó	»	Szent-Iványi Márton.
Máramaros	»	Lónyay János.
Mosony	»	Miske Imre báró.
Nógrád	»	Gyürky Ábrahám gróf.
Pest-Pilis-Solt-Kis-Kún	»	Szapáry István gróf.
Pozsony	»	Eszterházy István gróf.
Sáros	»	Mattyasovszky Tamás.
Somogy	»	Jankovics László.
Sopron	»	Eszterházy Pál herczeg.
Szabolcs	»	Graefl József.
Szatmár	»	Domahidy Ferencz.
Szeben	»	Wächter Frigyes.
Szepes	»	Csáky Albin gróf.
Szilágy	»	Baranyi Ágost.
Temes	»	Ormos Zsigmond.
Tolna	»	Perczel István.
Torontál	»	Hertelendy József.
Trencsén	»	Kubicza Pál.
Turócz-Zólyom	»	Radvánszky Antal báró.
Udvarhely	»	Dániel Gábor.

Ung	megye:	Török Napoleon gróf.
Vas	»	Takács Lajos.
Veszprém	»	Fiáth Ferencz báró.
Zala	»	Glavina Lajos.
Zemplén	»	Dókus József.

B) **Horvátországiak:**

Szerém	megye:	Bubanovics Gyula.
Bellovár	»	Davidovics Lázár.
Kőrös	»	Fodróczy Sándor.
Verőcze	»	Krsnjavi Imre.
Zágráb	»	Pogledics Károly.
Fiume	»	Raizner Lajos.
Varasd	»	Utiesenovics Ignácz.
Pozsega	»	Vardián János.

VI. Fiumei kormányzó:

Szápáry Géza gróf.

VII. Hercegek.

A) **Uralkodók:**

Szász-Coburg-Koháry Lipót.
Lichtenstein János.

Nem uralkodó herczegek:

Batthyány Gusztáv.
Czartoryszky László.
Eszterházy Alajos.
» Miklós.
» Pál.
Kinski Nándor.
Lichtenstein Frigyes.
Lichtenstein Fülöp.
Lichtenstein Rudolf.
Metternich Richárd.
Odescalchi Arthur.
» Gyula.
» Lewin.
Schwarzenberg János Adolf.
Windisch-Grätz Alfréd.
» Lajos.

VIII. Grófok.

Almássy Kálmán, id.
» Kálmán, ifj.
» Tasziló.
Andrássy Aladár.
» Gyula.
» Manó.
Apponyi György.
» Lajos.
» Sándor.
» Albert
» Géza.
» Gusztáv.

Apponyi Károly.
Batthyány Elemér.
» Iván.
» Arthur.
» Géza.
» Béla.
» Gusztáv.
» Károly.
» László, ifj.
» Ödön.
» Zsigmond, id.
» Zsigmond, ifj.
Bánffy Béla.
Beleznay Árpád.
» Pál.
Bellegarde Ágoston.
» Ferencz.
Berchtold Arthur.
» Richárd.
» László.
Beckers Alfons.
Berényi Ferencz.
» Leo.
Bethlen József.
» Kálmán.
» András.
» Dániel.
» Géza.
» István.
» Kamillo.
» Károly.
» Mihály.
» Sándor.
Bissingen Nándor.
» Ernő.
Blankenstein Károly.
Bolza Antal.
Bombelles Márk.
» Károly Albert Mária ellentengernagy.
Buttler Sándor.
Breuner Ágoston.
Brunszwick Géza.
Chotek Ottó.
» Rudolf.
Crenneville Folliot Ferencz.
Csáky Ágoston.
» György.
» Gyula.
» János.
» Kálmán.
» László.
» Rudolf, id.
» Rudolf, ifj.
» Sándor.
» Zenó.
» Tivadar.
» Pallavicini Hippolit őrgróf
» » Zsigmond őrgróf.
Csekonics Endre.
Czebrián László.
Cziráky Antal.
» Béla.
Degenfeld József.
Degenfeld-Schomburg Imre.
» » Adolf.
» » Béla.
» » Gusztáv.
» » Sándor.
» » Lajos.
Dessewffy Aurél.
» Egyed.
» Marczel.
Dezasse Emil.
Draskovics János.
» Pál.
» Tivadar.
Eltz Ferencz.
» Károly.
Erdődy István, ifj.
» Rudolf.
» Ferencz.

Erdődy Gyula.
» István, id.
» Lajos.
Eszterházy Andor.
» László, id.
» Miklós, id.
» Miklós, ifj.
» Antal.
» Dániel.
» Ernő.
» Miksa.
» Ferencz.
» János.
» József.
» Imre, id.
» Imre, ifj.
» Mór id.
» Mór ifj.
Festetics Ágoston.
» Andor.
» Béla.
» Dénes.
» Imre.
» Jenő.
» Kálmán.
» Leo.
» Pál.
» Sándor.
» Tassiló, id.
» Tassiló, ifj.
» Vilmos.
» Aladár.
» Alfons.
» Elek.
» Gyula.
Forgách Károly.
» Antal id.
» Antal ifj.
» Gyula.
» László
» Sándor.

Győry László.
Gyulay Sámuel.
Hadik Béla.
Haller Sándor.
Harrach János.
» Antal.
» Ferencz.
Hunyady Imre.
» Ferencz.
» Kálmán.
» László.
Hugonnai Béla.
Jellačič Görgy id.
» György ifj.
» Márk.
Kálnoky Dénes.
» Pál.
Karácsonyi Guidó.
Károlyi Gyula.
» István.
» Sándor.
» Victor.
» Alajos.
» Gábor.
» Tibor.
Keglevich Gábor.
» István.
» Béla.
» Oszkár.
Kinsky Zdenkó.
Korniss Emil.
» Gáspár.
» József.
» Károly.
Khuen Antal.
Khuen Hédervány Károly.
Kulmer Lajos.
Kún István.
» Géza.
» Károly.
» Kocsárd.

Kún László.
Königsegg Gusztáv.
Lamberg Ferencz.
» Henrik.
Lónyay Menyhért, id.
Lónyay Menyhért, ifj.
» Béla.
Migazzy Vilmos.
Mikes Miklós.
Mittrovszky Wladimir.
Nádasdy Ferencz.
Nákó Kálmán.
» Sándor.
Nemes Nándor.
» Vincze.
Niczky György.
Nugent Albert.
» Arthur.
Nyáry Béla.
» Gyula.
» István.
» József.
» Kálmán.
» Lőrincz.
» Simon.
Orsich István.
» Kálmán.
» Jenő.
» Róbert.
» Viktor.
Pálffy János.
» István.
» Mór.
» Ede.
» Emil.
» Géza.
» János Ferencz.
» József.
» Lajos.
» Zsigmond.
» Daun Lipót Nándor.
Pálffy Daun Vilmos.
Pallavicini Ede őrgróf.
» Sándor »
» Adolf »
» Alfréd »
» Hippolyt »
Péchy Manó.
Pejacsevich János ifj.
» Julián.
» Márk.
» Adolf.
» Gábor.
» János, id.
» László, id.
» László, ifj.
» Miklós.
» Nándor.
» Pál.
» Péter.
» Tódor.
Pellegrini János.
Pongrácz Adolf.
» Ágoston.
» Arnold.
» Ede.
» Gusztáv.
» János.
» Jenő ifj.
» Károly.
» Ödön.
Porcia Lajos
Ráday Gedeon id.
» » ifj.
Rhédey Gábor.
Schaffgotsche Frigyes.
Schmidegg Ágoston.
» Ferencz.
» János
» Károly.
Schönborn Ervin.
Serényi László.

Sermage Aladár.
» Richárd.
Sigray Fülöp.
Somogyi János.
Somsich Adolf.
» Imre id.
» Imre ifj.
» József.
Stahrenberg István.
Steinlein Ottó.
Stubenberg József.
Szápáry Iván.
» László.
Széchényi Béla.
» Dénes.
» Ferencz.
» György.
» Gyula.
» Gábor.
» Jenő.
» Imre.
» Kálmán.
» László.
» Ödön.
» Pál.
» Sándor.
» Tivadar.
Széchen Antal.
Szirmay György
» Vilmos.
» Vincze.
Sztáray Antal.
» János.
» Nándor.
» Tivadar.
Teleky Domokos.
» Ede.
» Géza legid.
» Géza id.
» Géza ifj.
Teleky Gusztáv.
» György.
» István.
» Károly.
» Miklós.
» Sámuel id.
» Sámuel ifj.
» Sándor.
Toldalaghy Viktor.
Thoroczkay Miklós ifj.
» Pál.
Török Bálint.
» József.
» László.
Vay Ábrahám.
» Ádám.
» László.
» Mihály.
» Tihamér.
Vojkfy János.
Waldstein Albert.
» Ernő
Wartensleben Károly.
Wass Albert.
» Ádám.
» Jenő.
» Miklós.
Wenckheim Géza.
» Frigyes.
» Károly.
» Rudolf.
Wilczek Ede.
» Henrik.
Zay Albert.
» György.
» Lajos.
Zichy Ágost.
» Albert.
» Edmund id.
» Edmund ifj.
» Ferencz ifj.

Zichy Gábor.
» Géza.
» Géza.
» Hermán.
» Henrik.
» Hippolyt.
» János id.
» János ifj.
» Jenő.
» Imre.
» József id.
» József ifj.
Zichy István.
» László.
» Nep. János.
» Nándor.
» Pál.
» Rezső.
» Sándor.
» Tivadar.
» Zdenkó.
Zichy-Ferraris Bódog.
» » Lajos.
» » Manó.

IX. Bárók.

Ambrózy Béla.
» Károly.
» Gyula.
» Lajos id.
» Lajos ifj.
Andreánszky Gábor.
» István.
Apfaltern Rezső.
Apor Gábor.
» Géza.
» Károly.
Atzél Lajos.
Balassa István.
» Sándor.
Bánhidy Albert.
» Sándor.
Bánffy Albert.
» Dániel.
» Elek.
» György.
» Kálmán.
» Miklós.
» Zoltán.
Barkóczy Emil.
Barkóczy Ferencz.
» Mihály.
Bezsán János.
Bornemisza Albert.
» János.
» Károly.
» Gyula.
Dőry Lajos.
Duka Emil
» György.
» Jenő.
» Miklós.
» Péter.
Eötvös József id.
» József ifj.
» Lajos.
» Loránd.
Fechtig Ármánd.
» Károly.
Fehérváry Géza.
Fiáth Miklós.
» Pál.
Fischer Ferencz.
» Gusztáv.

Fischer Kálmán.
» Sándor.
Földváry István.
» Lajos.
» Sándor.
Geramb Gábor.
» Kamilló.
Gerliczy Bódog.
Gervay Adolf.
Győrffy Lajos.
Hellenbach Lázár.
Horeczky Antal.
» Ferencz.
Huszár Ádám.
» Károly.
» Sándor.
Inczédy Zsigmond.
Inkey Nándor.
Jellacsics György.
Jeszenszky József.
» Kálmán.
» Sándor.
Jósika Géza.
» János.
» Kálmán.
» Lajos.
Kavannagh Emil.
» Henrik.
Kemény Domokos.
» Endre.
» Gerő.
» Kálmán.
» Ödön.
Laffert Antal.
Lipthay Antal.
» Béla.
Luzsénszky Gusztáv.
» Henrik.
Maithényi József.
» Izidor.
Maithényi László legifj.
» Ottó.
Mecséry Károly.
Mednyánszky Árpád.
» Dénes.
Mesznil Viktor.
Miske Imre.
Nopcsa Elek.
» Ferencz.
» László.
Nyáry Adolf.
» Albert.
» Béla.
» Gyula.
» Jenő.
» Sándor.
Orczy Andor.
» Bódog.
» Elek.
Ottenfels-Gschwind Zsigmond.
Perényi Lajos.
» Péter.
» Zsigmond.
Petricsevics-Horváth Lajos.
Piret-Bihain Béla.
» Jenő.
Podmaniczky Armin.
» Elemér.
» Frigyes.
» Géza.
» János.
» László.
» Levente.
Pongrácz Emil.
» Gyula.
Prandau Hillebrand Gusztáv.
Prónay Aurél.
» Dezső.
» Elek.
» István.

Puchner Hannibál.
Radák Ádám.
Radvánszky Béla.
» Géza.
» János.
Rauch Levin.
» Géza.
» György.
Rédl Béla.
» Lajos.
Révay Ferencz.
» Gyula.
Rosner Erwin.
Rudics József.
Rudnyánszky Béla.
» József.
» Iván.
Rukavina György.
Schaller-Löventhal Károly.
Schloissnig János.
» Ferencz.
Sennyey Lajos.
» Pál.
» Viktor.
Simonyi Lajos.
Splényi Béla.
» Henrik.
» Ödön.
Szepessy Ádám.
Sztojka Béla.
» Gyula.
Tinti Gusztáv.
» Károly.
Tomasich Imre.
Uray András.
» Gyula.
» Kálmán.
Vay Alajos.
» Aladár.
» Dénes.
» Lajos.
» Miklós ifj.
» Ödön.
» Sándor.
» Elemér.
Vécsey Dénes.
» József.
» Lajos.
» Miklós.
» Sándor.
» Gyula.
Walterskirchen Ernő.
» Miksa.
» Ottó.
» Richard.
» Roderich.
Wenckheim József.
» Viktor.
Wesselényi Ferencz id.
» Ferencz ifj.
Wodianer Albert.
» Mór.

X. Erdélyi kir. hivatalosok.

Földváry József.
Keczeli Mihály.
Macskássy Péter.
Szereday Ignácz.
Ugron Lázár.

3. szám.

(I. ÜLÉS 5. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó igazolási bizottságának a főrendi tagok igazolása tárgyában.

Az állandó igazolási bizottság a méltóságos főrendektől nyert megbizatásnak eleget teendő, a nagyméltóságú magyar királyi belügyministerium által közlött névjegyzéket, a házszabályok 1. §-a értelmében átvizsgálta, s azt találta, hogy azoknak, kik meghivattak, a törvény értelmében lettek meghiva.

A bizottság az eddig bemutatott kegyelmes királyi meghivó levelek nyomán meggyőződött továbbá arról, hogy a meghivottak közül eddig számosan jelentek meg, de számukat véglegesen meghatározni még nem lehetett, valamint arról is, hogy az elmaradottak részéről az elmaradás számos tag által nem igazoltatott; fentartván tehát a bizottság magának azt, hogy e tekintetben további kimeritő jelentését a nagyméltóságú főrendi háznak bemutathassa, egyelőre csak azt jelentheti, hogy a házszabályok 2-ik §-a értelmében ma már 50-nél jóval több tag igazoltnak tekintendő.

Budapesten, 1881. évi szeptember hó 26-án.

Id. báró Vay Miklós s. k.,
bizottsági elnök.

őrgróf Pallavicini Ede s. k.,
bizottsági jegyző.

4. szám.

(II. ÜLÉS 7. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kegyelmes kir. leirat, melylyel a főrendi ház elnöke és másodelnöke kineveztetik.

$\frac{3008.}{M. E.}$ 1881.

Mi Első Ferencz József

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország apostoli Királya.

Hű Magyarországunk és Társországai Zászlósainak egyházi és világi Főrendeinek és képviselőinek, kik az Általunk 1881. évi szeptember hó 24-ik napjára Budapest fővárosunkba összehivott országgyülésen egybegyülvék, üdvöt s kegyelmünket.

Kedvelt Hiveink! Magyar ministerelnökünk előterjesztése folytán a folyó országgyülés tartamára a főrendiház elnökévé őszintén kedvelt hivünket, tekintetes és nagyságos székhelyi Mailáth György belső titkos tanácsosunkat s országbiránkat; másod elnökévé pedig őszintén kedvelt hivünket, tekintetes és nagyságos magyar-szögyényi és szolgaegyházi Szögyény Marich László belső titkos tanácsosunkat, királyi főkamarásmesterünket s Fejér megye főispánját ezennel kegyelmesen kinevezzük. Hozzátok egyébiránt császári és királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk.

Kelt Miskolczon ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi szeptember hó tizenötödikén.

Ferencz József s. k.

Tisza Kálmán s. k.

Kivülről: $\frac{3008}{M. E.}$

Hű Magyarországunk és Társországai Zászlósainak, egyházi és világi Főrendeinek és Képviselőinek. kik az Általunk 1881. évi szeptember hó 24-ik napjára Budapest fővárosunkba összehivott országgyülésen egybegyülvék, Kedvelt Hiveinknek

Budapesten.

5. szám.

(II. ÜLÉS, 8. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1881. évi szeptember hó 28-án tartott

II. ülése jegyzőkönyvéből.

Tisza Kálmán magy. kir. ministerelnök benyujtja Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasb trónbeszédének szövegét, melylyel a mai napon jelen országgyülést megnyitni méltóztatott.

A legmagasb királyi trónbeszéd felolvastatván,

hódolatteljes tisztelettel tudomásul vétetett, s annak kinyomatása szétosztása, valamint a főrendekkel való szokásos közöltetése elhatároztatott. A trónbeszéd átvételével korelnök báró Prónay Gábor korjegyzőt bizta meg.

Báró Prónay Gábor s. k.,
a képviselőház korjegyzője.

Melléklet az 5. számú irományhoz.

Tisztelt Urak, Főrendek és Képviselők!

Kedvelt Hiveink!

Örömmel üdvözöljük Önöket ezen új törvényhozási időszak küszöbén, mely alatt fontos kérdések megoldása képezendi Önök feladatát.

A mult országgyülés, idő hiánya miatt, több fontos törvényjavaslatot nem tárgyalhatván, ezek tárgyalása is az Önök munkásságát veendi igénybe.

A szomszéd szerb fejedelemséggel kötött többrendbeli egyezmény fog jóváhagyás és beczikkelyezés végett Önök elébe terjesztetni.

A horvát-szlavon határőrvidéknek Horvát-Szlavonországokkal és ez által magyar koronánk országaival való egyesitése tettleg megtörtént.

Kormányunk mielőbb javaslatot terjesztend Önök elé oly czélból, hogy az azon vidékeknek Általunk nyujtott kedvezmények s az intézkedéseknek egyéb oly részei, melyekre nézve ez szükséges, törvénybe igtattassanak.

Fiume közjogi helyzete és hovatartozandósága ugy dicső emlékezetü Ősünk, Mária Terézia császárné és királyné oklevele, mint az azzal egyező régibb és újabb törvények által meg van állapitva; vannak azonban egyes részletes kérdések, melyeket az 1868-ik évi XXX-dik törvény függőben hagyott, és a melyek végleges elintézése napról-napra szükségesebbé lesz.

Kormányunk megteendi azon lépéseket, melyek szükségesek arra, hogy ezen kérdések a már idézett törvényben megállapitott módon, Fiume emlitett közjogi helyzetének megfelelőleg, a méltányosság és a közös érdek alapján, mindenek megelégedésére megoldhatók legyenek.

A büntetőjogi törvényhozás a bűnvádi eljárás szabályozása által ki fog egészittetni.

A magánjogi törvények tekintetében elodázhatatlan szükség az élet viszonyainak megfelelőleg előre haladni és ez által a teljes polgári törvénykönyvnek létesitését eszközölni.

A pénzügyi közigazgatás javitása és a pénzügyi biráskodás helyesebb alapokra fektetése égetően érzett szükség.

A hivatalnokok és tisztviselőktől megkivánandó képzettségnek törvény által meghatározása, a megyék háztartásának törvény által szabályozása el nem odázható.

Egyéb, a közigazgatás érdekében teendő törvényhozási intézkedéseket nem emlitve, a közigazgatási biróságok felállitása lehetőleg mielőbb eszközlendő.

Az ipartörvények javitása, a közlekedési rendszer kiegészitése, a kereskedelem előmozditása és mindaz, a mi az ipar, a mezőgazdaság és kereskedelem fejlesztése és az által az egyesek és az állam vagyonosodása érdekében törvényhozásilag tehető, hasonlag nagy mértékben fogja Önök bölcs intézkedését igénybe venni.

Biztosan hiszszük, hogy Önök átérzik az ezen irányban teendők nagy fontosságát, de hiszszük azt is, hogy ezen intézkedéseknél is figyelemmel lesznek arra, hogy az államháztartásban helyreállott rendet, az államnak helyreállitott hitelét, még ezen czélok miatt is,

veszélyeztetni nem szabad, hogy arra, hogy az egyensuly az állam háztartásban, ha lassan és okozatosan is, de okvetlenül helyreállittassék, következetesen és önmegtagadással is törekedni kell.

A közmívelődésnek oly fontos érdekei is kiválóan kell, hogy Önök gondoskodását igénybe vegyék.

A főrendiház újabb szervezése egyike azon kérdéseknek, melyekre már többször felhivtuk hű Magyarországuk törvényhozásának figyelmét, s mely felhivásunkat megújitani ma is idején levőnek találjuk.

Mindezen jelzett ügyekben, melyekhez még mások is fognak járulni, sietni fog kormányunk a törvényeknek megfelelő módon megragadni a kezdeményezést. Meg vagyunk győződve, hogy Önök bölcsessége, hazaszeretete és ügybuzgalma képes lesz mindez ügyeket őszintén kedvelt Magyarországunk javára elintézni.

Midőn ezt Önöktől várjuk, örömünkre szolgál nyilvánithatni, hogy a hatalmak kölcsönös jóakarata, mely eddig lehetővé tette az időnkint felmerült kérdéseknek békés uton megoldását, ma is fennáll; mely körülmény, valamint barátságos viszonyaink valamennyi kormányhoz, alapos reményre jogositanak az iránt, hogy népeink a béke áldásait zavartalanul fogván élvezhetni, Önök egész munkásságukat az ország belügyeinek rendezésére, anyagi és szellemi érdekeinek előmozditására fogják szentelhetni.

Áldást az egek urától és sikert kivánva hazafiui működésüknek, az országgyülést ezennel megnyitottnak nyilvánitjuk.

---

6. szám.

(II. ÜLÉS, 10. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Gróf Szápáry Antal háznagynak felmentvényi kérvénye.

Nagyméltóságú Országbiró és Elnök ur!

A jövő országgyülés megnyitása küszöbén számot véve honpolgári és főrendiházi tagi kötelességeimmel, azon szomoritó eredményre jutottam, miszerint egészségi állapotom kénytelenit legdrágább kötelmeimet szakitva, lemondani a főrendiházi tanácskozásokbani részvételtől, mi évtizedek óta örömöm és büszkeségem volt s teljes visszavonultságban tölteni, physicai erőmből teljesen kifogyva, utolsó napjaimat. Midőn a nyilvános életbőli visszalépésemet Nagyméltóságodnak kötelességszerűleg tudomására hoznám, fogadja Nagyméltóságod háznagyi működésem alatt tapasztalt szivélyes istápolásáért leghőbb hálám kijelentését, s midőn még elérzékenyedve búcsút veszek a méltóságos főrendektől, engedje meg, hogy azon tiszteletteljes kérelmet intézzem Nagyméltóságodhoz, miszerint majdnem két évtized óta viselt háznagyi tisztem teljesitése alatt a méltóságos főrendek részéről gyengéim és fogyatkozásaim ellenében tapasztalt kegyes elnézésökért és szives támogatásukért hálámat és a főrendiház sürgetett újjá szervezése küszöbén szívemben táplált azon meggyőződésemet tolmácsolni méltóztassék, hogy bármi kép alakittassék át a főrendiház, alkotmányhűbb, hazaszeretőbb és nemzetiségünket védelmezőbb alig leend, végóhajom csak az lévén, miszerint a politikai téren működni hivatott ifjabb nemzedék is azon öntudattal gyakorolja jogát, hogy minden joggal kötelesség is jár és az annál drágább és szentebb, mert szeretett hazánk iránti kötelesség.

Magamat Nagyméltóságodnak és a méltóságos Főrendeknek kegyes emlékébe ajánlottan, maradok kiváló tiszteletem kijelentése után,

Budapesten, 1881. évi augusztus hó 31-én

alázatos szolgája:

Gróf Szápáry Antal s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György urnak, országbiró, csász. kir. kamarás, valóságos belső titkos tanácsos, azaranygyapjas-rend lovagja, a Szt.-István apostoli király jeles-rend nagykeresztes vitéze, a királyi Curia semmitőszéki osztályának elnöke, mint a főrendiház elnökének.

7. szám.

(II. ÜLÉS, 12. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

A jegyzői karra beadott szavazatok kimutatása.

Beadatott összesen 93 szavazat; ezekből nyert:

Báró Nyáry Jenő	92	
Ifj. Mailáth György esztergomi főispán	90	
Gróf Cziráky Béla	90	
Gróf Zichy Ferraris Lajos	89	
Sándor Béla Bács-Bodrog megyei főispán	88	
Báró Bánffy Dezső Szolnok-Doboka megyei főispán	87	
Báró Rudnyánszky József	87	
Báró Pongrácz Emil	86	szavazatot.

A háznagyra beadatott összesen 101 szavazat; ezekből nyert:

Gróf Szapáry István Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megyei főispán	74	
Báró Földváry Lajos	21	
Őrgróf Pallavicini Ede	6	szavazatot.

8. szám.

(III. ÜLÉS 23. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó igazolási és gazdasági bizottságának megalakulásáról.

A bizottság összeülvén, tisztelettel alólirottat a bizottság elnökévé, őrgróf Pallavicini Ede urat a bizottság jegyzőjévé megválasztotta. Ekként a bizottság megalakulván, egyuttal a gazdasági ügyek vezetésére Orczy Andor báró, Pallavicini Ede őrgróf és Nyáry Gyula báró urakat is kijelölte. Miről van szerencsém a bizottság nevében tiszteletteljes jelentésemet a nagyméltóságú főrendiháznak bemutatni.

Budapesten, 1881. évi szeptember hó 29-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

9. szám.

(IV. ÜLÉS 27. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök levele,

melylyel a Méltóságos Főrendek értesittetnek, miszerint ő Felsége legmagasb névnapja alkalmából nyilvánitott szerencse-kivánatokat legkegyelmesebben fogadni méltóztatott.

3186.
M. E.

Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök ur!

Ő császári s apostoli királyi Felsége legmagasabb névnapja alkalmából a főrendiház részéről nyilvánitott szerencsekivánatokért táviratilag szives köszönetét legkegyelmesebben kifejezni méltóztatván, erről Nagyméltóságodat folyó hó 3-án 224. eln. szám alatt kelt nagybecsű levelére hivatkozólag értesiteni szerencséltetem.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapest, 1881. évi október hó 5-én.

Tisza Kálmán *s. k.*

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendiházi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a Szent István-rend nagykeresztesének.

10. szám.

(IV. ÜLÉS, 29. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök úr megküldi értesitvényét, mely szerint további intézkedésig Szlávy József közös pénzügyminister a cs. és kir. ház, valamint a külügyek ministeriumának vezetésével megbizatott.

3288. / M. E.

Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó hó október hó 12-én kelt legfelsőbb kéziratával a cs. és. kir. ház s a külügyek ministeriumának alkotmányos képviselésével további intézkedésig Szlávy József közös pénzügyministert legkegyelmesebben megbizni s egyuttal elrendelni méltóztatott, hogy a közvetlen vezetést Kállay osztályfőnök folytassa.

Miről van szerencsém Nagyméltóságodat szives tudomás végett ezennel értesiteni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1881. évi október hó 14-én.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendiházi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a Szent István-rend nagykeresztesének.

11. szám.

(IV. ÜLÉS, 30. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Horvát-Szlavon-Dalmát országgyülés elnöksége megküldi a közös hongyülésre megválasztott főrendi képviselők névjegyzékét tartalmazó jegyzőkönyvi kivonatot.

Br. 31. / sab.

Sabor Kraljevine Hrvatske Slavenije Dalmacije.

Na temelju zaključka V. sjednice sabora kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, držane 30 rujna 1881, izabrani su kako priležeći vierodostojno prepisani izvadak iz zapisnika gore rečene saborske sjednice pohazuje, za zastupnike u gornju kucu zajedničkoga državnoga sabora kraljevinah krune ugarske, koje je sazvan na dan 28 rujna 1881. u glavni grad Budimpeštu, i to saborski zastupnici:

Br. Inkey-Palinski Ferdinandi
Kušević ad Blačka Svetozar.

Što se slavnomu predsjedničtvu gornje kuće državnoga sabora kraljevinah krune ugarske znanja radi priobćuje time, da su podjedno izdane svakomu od izabranih saborskih zastupnikah posebne vjerodajnice.

U Zagrebu, 30. rujna 1881.

Sabor kraljevinah Hrvatske Slavonije i Dalmacije

Mirko Hrvat *v. r.*
I. podpredsiednik

Šteković *v. r.*
sab. bil.

Slavnoma predsjedničtvu gornje kuće državnoga sabora kraljevinah krune ugarske.
u Budímpešti.

Melléklet a 11. számú irományhoz.

Sabor Kraljevine Hrvatske Slavonije Dalmacije.

Zapisnik

V-te sjednice sabora kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, držane u glavnom i zenaljskom gradu Zagrebu dne 30 rujna 1881. pod predsjedanjem I. sabor podpredsjednika g. Mirka Hrvata u prisutnosti 60 saborskik članova:

(Ostalo ispustivši.)

Prešlo se je na dnevni red, na izbor zastupnikah za zajednički ugarsko-hrvatski sabor, te se je glasovalo ceduljamí i nakon obavljena škrutínijúma proglasi predsjednik rezultat i to od 60 sabor, članovah dobiše:

u kuću velikašku:
Br. Ferdinand Inkey 52
Kušević Svetozar 52 glava.

(Ostalo izpustivši)

Mirko Hrvat v. r. *Šteković* v. r.
sab. bilj.

Sa izvoram sravnao.

Kuzmanović v. r.
ravnatelj sab pisarne.

12. szám.

(IV. ÜLÉS, 33. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottságnak e bizottság megalakulásáról.

Sz. 49.
E. O. B.

A függő államadósságot ellenőrző országos bizottság.

Nagyméltóságú Elnök ur!

Van szerencsém Nagyméltóságodat értesiteni, miszerint a függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság mai napon megalakulván, elnöknek gróf Zichy Henriket, alelnöknek Bohus Zsigmondot, jegyzőjének pedig Halassy Gyulát választotta meg.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapesten, 1881. évi október hó 7-én.

Bohus Zsigmond *s. k.,*
alelnök.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György ur, csász. kir. valóságos belső titkos tanácsos, az aranygyapjas-rend vitéze, a Szent István-rend nagykeresztese, országbiró és a magyar főrendiház elnöke ő Excellentiájának.

13. szám.

(IV. ÜLÉS, 34. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

A képviselőház elnöke megküldi a megválasztott képviselőházi tisztviselők névsorát.

191. sz. / 1881/84.

A képviselőház elnöke.

Nagyméltóságú Elnök ur!

A képviselőház megválasztott tisztviselőinek névsorát magában foglaló jegyzőkönyvi kivonatot, ide mellékelve van szerencsém Nagyméltóságodnak szives tudomásvétel végett tiszteletteljesen megküldeni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1881. évi október hó 11-én.

Péchy Tamás s. k.,
a képviselőház elnöke.

Nagyméltóságú Mailáth György urnak, országbiró, valóságos belső titkos tanácsos, Szent István-rend nagykeresztese s a főrendiház elnökének

Budapesten.

Melléklet a 13. számú irományhoz.

Kivonat,

a képviselőház 1881. évi október hó 5-én tartott

VI. ülése jegyzőkönyvéből.

46. Ezzel kapcsolatban elnökének javaslatára

a ház megrendeli, hogy Péchy Tamás képviselőnek a ház elnökévé, báró Kemény János és Szontágh Pál képviselőknek alelnökökké, Baross Gábor, Beőthy Andor, Duka Ferencz, Péchy Jenő, Rakovszky István és Tibád Antal képviselőknek jegyzőkké, és Kovách Lászlónak háznagygyá történt megválasztatása a főrendekkel szives tudomásulvétel végett szokott módon közöltessék.

Baross Gábor *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

14. szám.

(IV. ÜLÉS, 40. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház 21 tagú válaszfelirati bizottságának.

Méltóságos Főrendek!

Van szerencsém a legkegyelmesebb trónbeszédre szerkesztett válaszfelirati javaslatot a Méltóságos Főrendeknek tiszteletteljesen benyujtani.

Kelt Budapesten, 1881. évi október hó 13-án.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Ifj. Mailáth György s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 14. számú irományhoz.

FELSÉGES CSÁSZÁR és APOSTOLI KIRÁLY!

Mély hódolattal és hálás érzettel fogadtuk Felséged magas trónbeszédét, melylyel a jelen országgyülést legkegyelmesebben megnyitni méltóztatott.

A trón magaslatáról hozzánk intézett eme szavakban újabb bizonyságát vettük Felséged azon atyai gondoskodásának, a mely népei boldogitására szünet nélkül irányul. Ezen tudatban, s a legkegyelmesebb trónbeszéd magasztos szellemétől vezérelve, erőt és önbizalmat nyerünk azon felelősség-teljes munkához, a mely számos életbevágó fontosságú kérdés megoldásában reánk vár.

Mindenek előtt megnyugvással és a legbensőbb hazafiúi örömmel üdvözöljük a trónbeszéd azon szavait, hogy a hatalmak kölcsönös jóakarata, mely eddig lehetővé tette az időnkint felmerült kérdéseknek békés úton való megoldását, ma is fennáll; s ezen körülmény, valamint barátságos viszonyaink valamennyi kormányhoz, alapos reményre jogositanak az iránt, hogy Felséged országainak népei a béke áldásait zavartalanul fogják élvezhetni.

E kijelentés azon hitre jogosit, hogy egész munkásságunkat az ország belügyeinek rendezésére fordithatjuk, s a nemzet minden erejét szellemi és anyagi érdekeinek előmozditására fogja szentelhetni.

Mind a nemzetközi viszonyok ápolása tekintetéből, mind kereskedelmi és általános nemzetgazdászati szempontból kiváló figyelmünk tárgyát képezendik a szomszéd szerb fejedelemséggel kötött azon egyezmények, melyek beczikkelyezés végett az országgyülés elé fognak terjesztetni.

Örömmel üdvözöljük a horvát-szlavon határőrvidéknek, a két Testvérhon egyesült óhaja folytán, a magyar korona országainak közigazgatási és törvényhozói szervezetébe való beillesztését, mint Felséged oly fejedelmi tényét, mely alkotmányos intézményeinknek szélesebb körben szerzend érvényesülést, s az ehhez szükséges törvények létrehozásához teljes készséggel fogunk járulni.

Felséged Fiume közjogi helyzetét és hovatartozását legkegyelmesebb trónbeszédében határozottan kijelölni méltóztatván, készséggel fogunk közreműködni a végre, hogy a kivitel részleteire vonatkozó azon kérdések, melyek az 1868: XXX. t.-cz. által függőben hagyattak, a méltányosság és közös érdek szempontjából közmegelégedésre törvényhozásilag megoldassanak.

Az anyagi büntetőtörvénykönyv behozatala által létesitett reform a büntető eljárásnak megfelelő szabályozásában találandja kiegészitését. De a mily szükségesnek tartjuk e téren új törvénynek mielőbbi alkotását, mely a jogtudomány követelményeinek megfeleljen, ép ugy óhajtjuk, hogy abban Magyarország népeinek erkölcsei, szokásai és nemzeti sajátságaira a kellő figyelem fordittassék.

Az 1848: XV. t.-cz. a polgári törvénykönyv kidolgozását és az országgyülés elé terjesztését elrendelvén, csak megelégedéssel fogadhatjuk Felséged azon nyilvánitását, melyben e törvény rendelkezésének teljesitése közel kilátásba helyeztetik.

Kiváló súlyt fektetünk azonban arra, hogy codificationalis munkásságunk eme leginkább életbevágó feladatának megoldásánál hazai sajátos jogfejlődésünk különös figyelembe vétessék s az ekként keletkezendő törvénykönyv gyakorlati életünk valódi bajainak orvoslására szolgáljon.

A közigazgatás javitása forró vágyunk tárgya; az ország beléletének fejlődése első sorban követeli azt, s minden e czélból történendő kezdeményezés, és annak során, a hivatalnokok és tisztviselőktől megkivánandó képesitésnek kérdése, valamint a megyék háztartásának törvény által leendő szabályozása is, buzgó közreműködésünkre és figyelmünkre számithat.

Sürgősnek tartjuk a közigazgatási biróságok behozatalát. Még ezen általánosb reformműnek hosszabb időt igénybe vevő keresztülvitele előtt is, az állam polgárait legérzékenyebben sujtó sérelmek orvoslása végett élénken óhajtanók a pénzügyi biráskodásnak minél előbbi czélszerű átidomitását.

Mindazon törvényes intézkedések, melyek első vonalban a földmívelés emelése, az újabb időben némi fejlődésnek indult ipar gyámolitása, a kereskedelmi viszonyoknak kedvezőbbeké változtatása, úgyszintén közlekedési hálózatunk czélszerű kiegészitése s a folyók szabályozására vonatkoznak, s ez által ép ugy hazánk jólétének, mint adóképességének növelésére szolgálnak, legerélyesebb támogatásunkra számithatnak.

Ezen intézkedések által netalán igénylendő áldozatokra nézve mi sem ismerünk egyéb határt, mint a melyet a legkegyelmesebb trónbeszéd jelzett: hogy az államháztartás rendezésére irányult törekvések meg ne hiusúljanak, és az ország újból megszilárdult hitele meg ne ingattassék.

Felséged, legkegyelmesebb trónbeszédében, e ház újjászervezésének időszerűségét újabban hangsúlyozni méltóztatott.

Felséged ezen nyilatkozata a főrendiház rég táplált és ismételve kifejezett saját élénk óhajával találkozván, Felséged hűséges főrendei teljes készségüket jelentik ki, a nemzet történelmével egybeforrt ezen intézménynek a kormányzati rendszer változása, — a törvényhozói működésnek folytonos fejlődése, — s növekedő jelentőségéhez alkalmazott, s a főrendi ház hagyományos nemzeti szellemének megfelelő módon való átidomitására. Élénk óhajuk az, hogy a kormány-felelősség rendszere érvényre jutásának kellő méltánylása mellett, de tartózkodva a történelmi jogokkal való kiméletlen szakitástól, a magyar törvényhozó testnek ezen, az alkotmány és törvény szerint egyenjogu tényezője oly állapotba helyeztessék, hogy a törvényalkotás fontos munkájában hatályosan és folyton számbavehetőleg fejthesse ki működését.

Csak a főrendi háznak az őt megillető nyomatékkal leendő közreműködése esetére lesz a törvényhozási tényezők összműködése a nemzet politikai életének hű kifejezése.

Kiváló érdekkel követjük a közművelődésnek fejlődését s mindig készséggel támogatandjuk Felséged kormányának annak előmozditására czélzó törekvéseit, azon óhajtól vezéreltetve, hogy azok mind az általános európai művelődés igényeinek, mind az ország és népünk szellemének megfeleljenek.

Azon szivünk mélyéből fakadt óhajjal, hogy munkásságunk a közjó emelésére, a haza felvirágzására szolgáljon, ajánljuk fel legkészségesebb közreműködésünket mindazon feladatok megoldására, melyek Felséged atyai szándékainál és a nemzetélet szükségeinél fogva előnkbe állanak, s ez érzelmektől áthatva, teszszük le Felséged királyi trónja előtt tántoríthatlan hűségünk és hódolatteljes tiszteletünk kifejezését.

Kik egyébiránt cs. és apost. kir. Felségednek kegyelmébe mélyen ajánlottak maradunk

Császári és Királyi Felségednek

legalázatosabb örökös hűségű szolgái,

Magyarországnak és Társországainak országosan egybegyült Főrendei.

15. szám.

(V. ÜLÉS, 46. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök úr megküldi a közösügyek tárgyalására hivatott országos bizottságnak ő Felsége által folyó évi október 27-én Bécsbe történt egybehívását tárgyazó legfelsőbb kézirat másolatát.

3335 / M. E.

Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú elnök ur!

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi október hó 18-áról hozzám intézett és másolatban ide zárt legfelsőbb kéziratával az 1867. évi XII. magyar törvényczikk és a birodalmi tanácsban képviselt királyságokat és országokat illetőleg, az 1867. évi deczember hó 21-én kelt törvény értelmében, a közös ügyek tárgyalására kiküldendő bizottságokat az 1881-ik évre a részükre fentartott teendők teljesitése végett folyó évi október hó 27-ik napjára Bécsbe legkegyelmesebben összehivni s egyszersmind közösügyi ministeriumait alkotmányszerű előterjesztéseik megtételére utasitani méltóztatott.

Miről is nagyméltóságodat szives tudomás és a bizottsági tagok kiküldése végett azon megjegyzéssel van szerencsém tudósitani, hogy erről egyidejüleg a képviselőház elnökét is értesitettem.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyitvánitását.

Budapesten, 1881. évi október hó 19-én.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendiházi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a Szent István-rend nagykeresztesének.

Melléklet a 15. számú irományhoz.

(V. ÜLÉS, 46. JEGYZŐKÖNYVI PONT)

ad 3335.
M. E.

Másolat.

Kedves Tisza! A közös ügyek tárgyalása czéljából a magyar országgyülés által az 1867 : XII. törvényczikk értelmében, az 1881-ik évre kiküldendő bizottságot, valamint a birodalmi tanács által az 1867. évi deczember hó 21-én kelt ottani törvény értelmében az 1881-ik évre megválasztott bizottságot, a részükre törvényileg fentartott teendők végzése végett folyó évi október hó 27-ére Bécsbe egybehivandóknak találom.

Midőn ehez képest közösügyi ministeriumaimat egyuttal alkotmányszerű előterjesztéseik megtételére utasitom, megbizom Önt, hogy a magyar országgyülés bizottságának kiküldetése, s a bizottsági tagok egybehivása végett, a szükséges intézkedéseket megtegye.

Kelt Gödöllőn, 1881-ik évi október hó 18-án.

Ferencz József s. k. *Tisza Kálmán s. k.*

(P. H.)

A másolat hiteléül:

Huszár Adolf s. k.,
királyi tanácsos és segédhivatali igazgató.

16. szám.

(V. ÜLÉS 47. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

FELSÉGES CSÁSZÁR és APOSTOLI KIRÁLY!

Mély hódolattal és hálás érzettel fogadtuk Felséged magas trónbeszédét, melylyel a jelen országgyülést legkegyelmesebben megnyitni méltóztatott.

A trón magaslatáról hozzánk intézett eme szavakban újabb bizonyságát vettük Felséged azon atyai gondoskodásának, a mely népei boldogitására szünet nélkül irányul. Ezen tudatban s a legkegyelmesebb trónbeszéd magasztos szellemétől vezérelve, erőt és önbizalmat nyerünk azon felelősség-teljes munkához, a mely számos életbevágó fontosságú kérdés megoldásában reánk vár.

Mindenek előtt megnyugvással és a legbensőbb hazafiúi örömmel üdvözöljük a trónbeszéd azon szavait, hogy a hatalmak kölcsönös jóakarata, mely eddig lehetővé tette az időnkint felmerült kérdéseknek békés uton való megoldását, ma is fennáll; s ezen körülmény valamint barátságos viszonyaink valamennyi kormányhoz, alapos reményre jogositanak az iránt, hogy Felséged országainak népei a béke áldásait zavartalanul fogják élvezhetni.

E kijelentés azon hitre jogosit, hogy egész munkásságunkat az ország belügyeinek rendezésére fordithatjuk, s a nemzet minden erejét szellemi és anyagi érdekeinek előmozditására fogja szentelhetni,

Mind a nemzetközi viszonyok ápolása tekintetéből, mind kereskedelmi és általános nemzetgazdászati szempontból kiváló figyelmünk tárgyát képezendik a szomszéd szerb fejedelemséggel kötött azon egyezmények, melyek beczikkelyezés végett az országgyülés elé fognak terjesztetni.

Örömmel üdvözöljük a horvát-szlavon határőrvidéknek, a két Testvérhon egyesült óhaja folytán, a magyar korona országainak közigazgatási és törvényhozói szervezetébe való beillesztését, mint Felséged oly fejedelmi tényét, mely alkotmányos intézményeinknek szélesebb körben szerzend érvényesülést, s az ehhez szükséges törvények létrehozásához teljes készséggel fogunk járulni.

Felséged Fiume közjogi helyzetét és hovátartozását legkegyelmesebb trónbeszédében határozottan kijelölni méltóztatván, készéggel fogunk közreműködni a végre, hogy a kivitel részleteire vonatkozó azon kérdések, melyek az 1868 : XXX. t.-cz. által függőben hagyattak, a méltányosság és közös érdek szempontjából közmegelégedésre tőrvényhozásilag megoldassanak.

Az anyagi büntetőtörvénykönyv behozatala által létesitett reform a büntető eljárásnak megfelelő szabályozásában találandja kiegészitését. De a mily szükségesnek tartjuk e téren új törvénynek mielőbbi alkotását, mely a jogtudomány követelményeinek megfeleljen, ép ugy óhajtjuk, hogy abban Magyarország népeinek erkölcsei, szokásai és nemzeti sajátságaira a kellő figyelem fordittassék.

Az 1848 : XV. t.-cz. a polgári törvénykönyv kidolgozását és az országgyülés elé terjesztését elrendelvén, csak megelégedéssel fogadhatjuk Felséged azon nyilvánitását, melyben e törvény rendelkezésének teljesitése közel kilátásba helyeztetik.

Kiváló súlyt fektetünk azonban arra, hogy codificationalis munkásságunk eme leginkább életbevágó feladatának megoldásánál hazai sajátos jogfejlődésünk különös figyelembe vétessék s az ekként keletkezendő törvénykönyv gyakorlati életünk valódi bajainak orvoslására szolgáljon.

A közigazgatás javitása forró vágyunk tárgya; az ország beléletének fejlődése első sorban követeli azt, s minden e czélból történendő kezdeményezés, és annak során, a hivatalnokok és tisztviselőktől megkivánandó képesitésnek kérdése, valamint a megyék háztartásának törvény által leendő szabályozása is, buzgó közreműködésünkre és figyelmünkre számithat.

Sürgősnek tartjuk a közigazgatási biróságok behozatalát. Még ezen általánosb reformműnek hosszabb időt igénybe vevő keresztülvitele előtt is, az állam polgárait legérzékenyebben sujtó sérelmek orvoslása végett élénken óhajtanók a pénzügyi biráskodásnak minél előbbi czélszerű átidomitását.

Mindazon törvényes intézkedések, melyek első vonalban a földmívelés emelése, az újabb időben némi fejlődésnek indult ipar gyámolitása, a kereskedelmi viszonyoknak kedvezőbbekké változtatása, úgyszintén közlekedési hálózatunk czélszerű kiegészitése s a folyók szabályozására vonatkoznak, s ez által ép ugy hazánk jólétének, mint adóképességének növelésére szolgálnak, legerélyesebb támogatásunkra számithatnak.

Ezen intézkedések által netalán igénylendő áldozatokra nézve mi sem ismerünk egyéb határt, mint a melyet a legkegyelmesebb trónbeszéd jelzett: hogy az államháztartás rendezésére irányult törekvések meg ne hiusuljanak, és az ország újból megszilárdult hitele meg ne ingattassék.

Felséged, legkegyelmesebb trónbeszédében, e ház újjászervezésének időszerűségét újabban hangsúlyozni méltóztatott.

Felséged ezen nyilatkozata a főrendiház rég táplált és ismételve kifejezett saját élénk óhajával találkozván, Felséged hűséges főrendei teljes készségüket jelentik ki, a nemzet történelmével egybeforrt ezen intézménynek a kormányzati rendszer változása, — a törvényhozói működésnek folytonos fejlődése, — s növekedő jelentőségéhez alkalmazott, s a főrendi ház hagyományos nemzeti szellemének megfelelő módon való átidomitására. Élénk óhajuk az, hogy a kormány-felelősség rendszere érvényre jutásának kellő méltánylása mellett, de tartózkodva a történelmi jogokkal való kiméletlen szakitástól, a magyar törvényhozó testnek ezen, az alkotmány és törvény szerint egyenjogu tényezője oly állapotba helyeztessék, hogy a törvényalkotás fontos munkájában hatályosan és folyton számbavehetőleg fejthesse ki működését.

Csak a főrendi háznak az őt megillető nyomatékkal leendő közreműködése esetére lesz a törvényhozási tényezők összműködése a nemzet politikai életének hü kifejezése.

Kiváló érdekkel követjük a közművelődésnek fejlődését s mindig készséggel támogatandjuk Felséged kormányának annak előmozditására czélzó törekvéseit, azon óhajtól vezéreltetve, hogy azok mind az általános európai művelődés igényeinek, mind az ország és népünk szellemének megfeleljenek.

Azon szivünk mélyéből fakadt óhajjal, hogy munkásságunk a közjó emelésére, a haza felvirágzására szolgáljon, ajánljuk fel legkészségesebb közreműködésünket mindazon feladatok megoldására, melyek Felséged atyai szándékainál és a nemzet életszükségeinél fogva előnkbe állanak, s ez érzelmektől áthatva, teszszük le Felséged királyi trónja előtt tántorithatlan hűségünk és hódolatteljes tiszteletünk kifejezését.

Kik egyébiránt cs. és apost. kir. Felségednek kegyelmébe mélyen ajánlottak maradunk.

Kelt Budapesten, ezernyolczszáz nyolczvannegyedik évi október hó huszadikán tartott ülésünkből.

Császári és Királyi Felségednek

legalázatosabb örökös hűségű szolgái,

Magyarországnak és Társországainak országosan egybegyült Főrendei.

17. szám.

(VI. ÜLÉS, 51. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881-ik évi október hó 21-én tartott

XVII. ülése jegyzőkönyvéből.

Ezután a jegyzők jelentik, hogy a közös ügyek tárgyalására kiküldendő országos bizottság képviselőházi tagjaira beadatott összesen 177 szavazat.

Ebből üres 2.

Legtöbb szavazatot nyertek,

Rendes tagok:

Apponyi Albert gróf	174
Bánffy Béla gráf	174
Beniczky Gyula	174
Éber Nándor	174
Jókai Mór	174
Kemény Kálmán báró	174
Lukácsy Béla	174
Mihajlovits János	174
Missics János	174
ifj. Ráday Gedeon gróf	174
Rudics József báró	174
Andaházy Pál	173
Baross Gábor	173
Bausznern Guidó	173
Csernatony Lajos	173
Harkányi Frigyes	173
Ivánka Imre	173
Karácsonyi Guidó gróf	173
Kármán Lajos	173
Latinovics Gábor	173
Móricz Pál	173

Sváb Károly	173
Szlávy Olivér	173
Szilágyi Dezső	173
Szőgyény László ifj.	173
Bánhidy Béla báró	172
Boros Bálint	172
Hegedüs Sándor	172
Pulszky Ágost	172
Zichy Ágost gróf	172
Lukács Béla	170
Tisza Lajos	170
Falk Miksa	169
Láng Lajos	168
Wahrmann Mór	168
Wodianer Albert báró	168
Miskatovics József	175
Nugent Arthur gróf	175
Rubidó Radoszláv	175
Voncina Iván	175
Póttagok:	
Szalay Ödön	173
Andrássy Tivadar gróf	171
Rakovszky Géza	170
Teleky Domokos gróf	169
Abonyi Emil	169
Rohonczy Gedeon	168
Szerb György	168
Gyurgyik Gyula	167
Hoffgräff János	167
Bartolovits Iván	168

Ehhez képest a nevezettek a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság megválasztott tagjaiul kijelentetnek, részükre ezen jegyzőkönyvi kivonat kiadatni, s minderről a főrendek szokott módon értesittetni rendeltetnek.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

18. szám.

(VI. ÜLÉS, 51. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881. évi október hó 6-án tartott

VII. ülése jegyzőkönyvéből.

64. A ház jegyzői karának jelentése szerint a függő államadósságokat ellenőrző országos bizottság képviselőházi tagjaira beadatott összesen 237 szavazat.

Legtöbb szavazatot nyert rendes tagok:

1. Halassy Gyula 236
2. id. Ráday Gedeon gróf 236
3. Szirmay Ödön 236
4. Bohus Zsigmond 235

szavazatot.

Póttag:

1. Andrássy Gyula 236

Nevezettek tehát az emlitett országos bizottság megválasztott rendes tagjainak, illetőleg póttagjának kijelentettek, teendőik teljesitésére utasittatnak és az ekként megejtett választás eredményéről a főrendek szokott módon oly megjegyzéssel rendeltetnek értesittetni, hogy egy póttagsági hely a horvát-szlavon képviselőknek fentartatván, az csak ezeknek igazoltatása után fog betöltetni.

Baross Gábor s. k.
a képviselőház jegyzője.

19. szám.

(VI. ÜLÉS, 51. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1881. évi október hó 15-én tartott

XII. ülése jegyzőkönyvéből.

147. Rakovszky István jegyző előterjeszti a jegyzők jelentését az ülés kezdetén keresztülvitt szavazás eredményéről:

A függő államadósságok ellenőrzésére kiküldött bizottságba, mint póttag, Voncina Iván 117 szavazatot kapott

Voncsina Ivánnak a függő államadósságok ellenőrzésére kiküldött bizottság póttagjává lett megválasztása a főrendiházzal szokott módon közöltetni rendeltetik.

Tibád Antal *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

20. szám.

(VI. ÜLÉS, 51. 4) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881-ik évi október hó 21-én tartott

XVII. ülése jegyzőkönyvéből.

Baross Gábor jegyző bejelenti a tegnap megejtett választások eredményét, mely szerint:

a Deák-siremlék bizottságra beadatott összesen 171 szavazat, ebből üres volt 1, legtöbb szavazatot nyertek:

Bende Imre	170
Bittó István	170
Kármán Lajos	170
Kovách László	170
Mihálovich Károly	170
Neppel Ferencz	170
Széll Kálmán	170
Baross Gábor	169
Szitányi Bernát	169
Tisza Lajos	169

szavazatot; több szavazat egyesek között megoszlott.

E jelentés alapján a nevezett képviselők az illető bizottságok megválasztott tagjainak jelentetnek ki — s kötelességeik teljesitésére utasittatnak: egyuttal

a Deák siremlék-bizottság tagjainak névsora a főrendiházzal közöltetni rendeltetik.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

21. szám.

(VI. ÜLÉS, 56. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó igazolási bizottságának „a belügyminister által közölt főrendi névsor átdolgozása, a főrendi tagoknak igazolása, Csáky Vidor, Pejacsevics Arthur és Zichy Béla grófok kegyelmes királyi meghivó levelének kieszközlését tárgyazó kérvényei tárgyában.

A bizottság mindenek előtt a kir. belügyministeriumtól beérkezett névsorát azon főrendi tagoknak, kik az 1881—1884-iki országgyülésre kegyelmes királyi meghivó leveleket nyertek, tárgyalás alá vette, s már az összeállitási sorrendet olyannak találta, mely az eddigi szokásos alaktól lényegesen eltér, s ennek folytán újból annak átdolgozásához fogott. Ezen átdolgozási munkálat alatt következő hiányokra akadván, a bizottság azokat helyreigazitotta, jelesen:

a jegyzék szerint kegyelmes királyi meghivó leveleket nem nyert következő főrendi tagoknak kegyelmes királyi meghivó levelekkel leendő meghivatása iránt a ház nagyméltóságú elnökségével egyetértőleg intézkedvén: következő főrendi tagokat pótlólag a jegyzékbe felvette, u. m.:

Szász-Coburg-Koháry Fülöp szász herczeget; Bolza József, Bánffy György, Cziráky János, Dessewffy Alajos, Dessewffy Béla, Dessewffy Dénes, Esterházy Béla, ifj. Esterházy László és Kinski Jenő grófokat.

Batthyányi József gróf, Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye főispánja, ezen állástól történt felmentetése folytán *B)* betű alatt a grófok sorába áttétetett: báró Miske Imre, mint Moson megye főispánja és mint báró *M)* betű alatt is előfordulván, az utóbbi sorból töröltetett.

Legidősb Maithényi László elhalálozása folytán Hont megye főispánja, báró Maithényi László idősbbel és legifjabb Maithényi László ifjabbal jeleztetett; legidősb gróf Teleki Géza, mint nem létező, töröltetett.

Elhalálozásuk folytán a jegyzékből töröltettek:

Csáky János gróf, Kálnoky Pál gróf, Toldalaghi Victor gróf, Bánffy Elek báró, Geramb Gábor báró, Perényi Lajos báró és Uray András báró. A jegyzékből töröltetett továbbá Rukavina György báró, miután csak tévedésből jutott a névjegyzékbe, de kegyelmes királyi meghivó levelet nem nyert.

Ezekben összpontosulván a bizottság észrevételei, a helyreigazitott névjegyzéket ·/. alatt a nmlgú főrendi háznak tiszteletteljesen bemutatni szerencséje van.

A bizottság további feladataként elkészitette azon főrendi tagok névsorát, kik kegyelmes királyi meghivó leveleiket az elnökségnél bemutatták s azt 2 ·/. alatt; hasonlóképen összeállitotta azon főrendi tagok névjegyzékét, kik felmentésért folyamodtak, s azt 3 ·/. alatt; a szabadságért folyamodott főrendi tagok névsorát 4 ·/. alatt; az ülésekben megjelent, de kegy.

kir. meghivó leveleiket be nem mutatott főrendi tagok névjegyzékét 5 ·/. alatt; az országgyülési képviselőkké megválasztott főrendi tagok névsorát 6 ·/. alatt és elvégre a se meg nem jelent, sem távolmaradásukat kellőkép nem igazolt főrendi tagok névsorát 7 ·/. alatt van szerencséje a bizottságnak a nagyméltóságú főrendi háznak bemutatni.

Csáky Vidor, Pejacsevich Arthur és Zichy Béla grófok a törvényes teljes kort már túlhaladván, e körülményt hitelt érdemlő módon, t. i. anyakönyvi kivonattal igazolták, s ennek folytán a bizottságnak kegyelmes királyi meghivó levelekkel leendő meghivatásuk ellen észrevétele nem lehetvén, azon tiszteletteljes inditványt terjeszti elő, miszerint a szóban levő kegy. kir. meghivó levelek kieszközlésére a ház nagyméltóságú elnökét felkérni méltóztassék.

Végül van szerencséje a bizottságnak tisztelettel jelenteni, hogy Kemény Géza báró, Kemény János báró, Prónay Gábor báró országgyülési képviselők szintén kegyelmes királyi meghivó leveleket, — habár teljeskoruságukat már elérték — nem nyertek, ezek is a főrendek névsorába felveendők volnának s a kegy. kir. meghivó leveleik kieszközlésére szükséges intézkedések megtételére a ház nagyméltóságú elnöksége felkérendő volna.

Budapesten, 1881. évi október hó 20-án.

Dulánszky Nándor *s. k.,*
bizottsági elnök.

A bizottsági jegyző helyett, mint tollvezető:

Szerencs János *s. k.,*
kir. tanácsos és a főrendi ház elnöki titkára.

I. melléklet a 21. számú irományhoz.

Névjegyzéke

azon főpap, zászlós és országnagy uraknak, kiknek részére az 1881—84-ki országgyülésre kegyelmes királyi meghivó levelek kiállittattak.

I. Főherczegek.

Fenséges Albrecht főherczeg.
Fenséges József főherczeg.

II. Római kath. érsekek és megyés püspökök.

Simor János, bibornok, hg.-primás és esztergomi érsek.
Mihalovics József, bibornok, zágrábi érsek.
Haynald Lajos, bibornok, kalocsai érsek.
Samassa József, egri érsek.
Vancsa János, gyulafehérvári görög kath. érsek.
Peitler Antal, váczi püspök.
Roskoványi Ágoston, nyitrai püspök.
Strossmayer József, diakovári »
Fogarassy Mihály, erdélyi püspök.
Bonnáz Sándor, csanádi püspök.
Kovács Zsigmond, veszprémi püspök.
Lipovniczky István, nagyváradi püspök.
Zalka János, győri püspök.
Pável Mihály, nagyváradi gör. kath. püspök.
Posilović György, zengi püspök.
Schlauch Lőrincz, szatmári püspök.
Dulánszky Nándor, pécsi »
Ipolyi Stummer Arnold, beszterczebányai püspök.

Pauer János, székesfehérvári püspök.
Mihályi Viktor, lugosi görög. kath. püspök.
Schuszter Constantin, kassai püspök.
Szabó János, szamosujvári gör. kath. püspök.
Schopper György, rozsnyói püspök.
Tóth Miklós, eperjesi gör. kath. püspök.
Pásztélyi János, munkácsi gör. kath. püspök.
Császka György, szepesi püspök.

III. Czimzetes püspökök.

Antunovich János, bozoni címzetes püspök.
Bezerédy Miklós, makkariai czímzetes püspök.
Bubla Károly, arbi czímz. püspök.
Danielik János, választott pristinai püspök.
Forgách Ágoston gróf, sebenicói czímz. püspök.
Heiller Károly, biduai czímz. püspök.
Hidassy Kornél, választott tribuniczai püspök,
Kopsz János, választott szerbiai »
Krajcsik János, sardikai czímz. püspök.
Krisztianovics János, almisi czímz. püspök.
Lengyel Miklós, dulcignói czímz. »
Lichtensteiger Ferencz, drivesti czímz. püspök.
Lönhart Ferencz, választott scardonai püspök.
Mayer István, stagni czímz. püspök.
Mihaljevics Mátyás. rozoni czímz. püspök.
Németh József, szkopii » »
Nogáll Károly ansariai » »
Pavlesics János, belgrádi és semendriai czímz. püspök.
Rónay Jáczint, választott szkodári püspök.
Szláby Ferencz, dulmi czímz. »
Szájbely Henrik, vovadrai czímz. püspök.
Venosz Imre, báczi czímzetes püspök.
Virter Bertalan, novii czímz. püspök.

IV. Főapát, főpap és prépost.

Kruesz Chrysostom, pannonhalmi főapát.
Kaczvinszky Viktor, jászói főpap és prépost.

V. Gör. keleti, szerb és román érsekek és püspökök.

Román Miron, erdélyi gör. kel. érsek és román metropolita.
Angelics Germán, bácsi gör. kel. szerb püspök és érseki helyettes.
Gruics Nikanor, pakráczi gör. kel. püspök.
Kengyelácz Emil, verseczi gör.-kel. püspök.
Metianu János, aradi gör. kel. püspök.
Popasu János, karansebesi gör. kel. püspök.
Sztojkovics Arzén, budai gör. keleti püspök.
Vojnovics György, temesi gör. kel. püspök.
Zsifkovics Theophan, károlyvárosi gör. kel. püspök.

VI. Ország-zászlósok.

Országbiró: Mailáth György.
Horvát-Szlavon-Dalmátország bánja: gróf Pejacsevich László
Kir. tárnokmester: Cziráky János gróf.
» főasztalnokmester: Zichy Ferencz gróf.
» főajtónállómester: Szápáry Antal gróf.
» főkamarásmester: Szögyény M. László.
» főpohárnokmester: Bánffy Miklós gróf.
Koronaőr: id. Vay Miklós báró.
» Festetics György gróf.
Testőrség kapitánya: Fratricsevics Ignácz.

VII. Horvát-Szlavon-Dalmát főrendi képviselők.

Inkey Nándor báró.
Kussevics Szvetozár.

VIII. Főispánok.

Abauj-Torna	megye:	Darvas Imre.
Alsó-Fehér	»	Zeyk Károly.
Arad és Krassó-Szörény	»	Tabajdy Károly.
Arva	»	Szmrecsányi Dárius.
Bács-Bodrog	»	Sándor Béla.
Baranya	»	Perczel Miklós.
Bars	»	Mailáth István.
Békés	»	Beliczay István.
Bereg és Ugocsa	»	Horváth István.
Bihar	»	Dőry József báró.

Borsod	megye:	Vay Béla báró.
Brassó és Fogaras	»	Szent-Iványi Gyula.
Csanád	»	Lonovics József.
Csongrád	»	Rónay Lajos.
Besztercze és Naszód	»	Hössler Nándor.
Maros-Torda	»	Béldy Gergely.
Szolnok-Doboka	»	Bánffy Dezső báró.
Torda-Aranyos	»	Kemény György báró.
Esztergom	»	Mailáth György ifj.
Fehér	»	Szögyény-Marich László.
Gömör-Kis-Hont	»	Fáy Gusztáv.
Győr	»	Szabó Kálmán.
Hajdu	»	Miskolczy Lajos.
Háromszék	»	Potsa József.
Heves	»	Beőthy Lajos.
Hont és Nyitra	»	Maithényi László báró.
Hunyad	»	Pogány György.
Jász-Nagy-Kun-Szolnok	»	. . . . .
Kis- és Nagy-Küküllő	»	Bethlen Gábor gróf.
Kolozs	»	Eszterházy Kálmán gróf.
Komárom	»	Zuber József
Liptó	»	Szent-Iványi Márton.
Máramaros	»	Lónyay János.
Mosony	»	Miske Imre báró.
Nógrád	»	Gyürky Ábrahám gróf.
Pest-Pilis-Solt-Kis-Kún	»	Szapáry István gróf.
Pozsony	»	Eszterházy István gróf.
Sáros	»	Mattyasovszky Tamás.
Somogy	»	Jankovics László.
Sopron	»	Eszterházy Pál herczeg.
Szabolcs	»	Graefl József.
Szatmár	»	Domahidy Ferencz.
Szeben	»	Wächter Frigyes.
Szepes	»	Csáky Albin gróf.
Szilágy	»	Baranyi Ágost.
Temes	»	Ormos Zsigmond.
Tolna	»	Perczel István.
Torontál	»	Hertelendy József.
Trencsén	»	Kubicza Pál.
Turócz-Zólyom	»	Radvánszky Antal báró.
Udvarhely	»	Dániel Gábor.

Ung	megye:	Török Napoleon gróf.
Vas	»	Takács Lajos.
Veszprém	»	Fiáth Ferencz báró.
Zala	»	Glavina Lajos.
Zemplén	»	Dókus József.
Szerém	megye:	Bubanovics Gyula.
Bellovár	»	Davidovics Lázár.
Kőrös	»	Fodróczy Sándor.
Verőcze	»	Krsnjavi Imre.
Zágráb	»	Pogledics Károly.
Fiume	»	Raizner Lajos.
Varasd	»	Utiesenovics Ignácz.
Pozsega	»	Vardián János.

IX. Fiumei kormányzó:

Szápáry Géza gróf.

X. Hercegek.

Szász-Coburg-Koháry Lipót.
» » » Fülöp.
Lichtenstein János.
Batthyány Gusztáv.
Czartoryszky László.
Eszterházy Alajos.
» Miklós.
» Pál.
Kinski Nándor.
Lichtenstein Frigyes.
Lichtenstein Fülöp.
Lichtenstein Rudolf.
Metternich Richárd.
Odescalchi Arthur.
» Gyula.
» Lewin.
Schwarzenberg János Adolf.
Windisch-Grätz Alfréd.
» Lajos.

XI. Grófok.

Almássy Kálmán, id.
» Kálmán, ifj.
» Tasziló.
Andrássy Aladár.
» Gyula.
» Manó.
Apponyi György.
» Lajos.
» Sándor.
» Albert
» Géza.
» Gusztáv.

Apponyi Károly.
Batthyány Elemér.
» Iván.
» Arthur.
» Géza.
» Béla.
» Gusztáv.
» József.
» Károly.
» László,
» Ödön.
» Zsigmond, id.
» Zsigmond, ifj.
Bánffy Béla.
Beleznay Árpád.
» Pál.
Bellegarde Ágoston.
» Ferencz.
Berchtold Arthur.
» Richárd.
» László.
Beckers Alfons.
Berényi Ferencz.
» Leo.
Bethlen József.
» Kálmán.
» András.
» Dániel.
» Géza.
» István időközben meghalt.
» Kamillo.
» Károly.
» Mihály.
» Sándor.
Bissingen Nándor.
» Ernő.
Blankenstein Károly.
Bolza Antal.
» József.
Bombelles Márk.
» Károly Albert Mária.

Buttler Sándor.
Breuner Ágoston.
Brunszwick Géza.
Chotek Ottó.
» Rudolf.
Crenneville Folliot Ferencz.
Csáky Ágoston.
» György.
» Gyula.
» János.
» Kálmán.
» László.
» Rudolf, id.
» Rudolf, ifj.
» Sándor.
» Zenó.
» Tivadar.
» Vidor.
» Pallavicini Hippolit őrgróf
» » Zsigmond őrgróf.
Csekonics Endre.
Czebrián László.
Cziráky Antal.
» Béla.
„ János ifj.
Degenfeld-Schomburg Adolf.
» » Béla.
» » Gusztáv.
» » Imre.
» » József.
» » Sándor.
» » Lajos.
Dessewffy Aurél.
» Alajos.
» Béla.
» Dénes.
» Egyed.
» Marczel.
Dezasse Emil.
Draskovics János.
» Pál.
» Tivadar.

Eltz Ferencz.
» Károly.
Erdődy István, ifj.
» Rudolf.
» Ferencz.
Erdődy Gyula.
» István, id.
» Lajos.
Eszterházy Andor.
» Béla.
» László, id
» László ifj.
» Miklós, id.
» Miklós, ifj.
» Antal.
» Dániel.
» Ernő.
» Miksa.
» Ferencz.
» János.
» József.
» Imre, id.
» Imre, ifj.
» Mór id
» Mór ifj.
Festetics Ágoston.
» Andor.
» Béla.
» Dénes.
» Imre.
» Jenő.
» Kálmán.
» Leo.
» Pál.
» Sándor.
» Tassiló, id.
» Tassiló, ifj.
» Vilmos.
» Aladár.
» Alfons.
» Elek.
Festetich Gyula.
Forgách Károly.
» Antal id.
» Antal ifj.
» Gyula.
» László
» Sándor.
Győry László.
Gyulay Sámuel.
Hadik Béla.
Haller Sándor.
Harrach János.
» Antal.
» Ferencz.
Hunyady Imre.
» Ferencz.
» Kálmán.
» László.
Hugonnai Béla.
Jellačić Görgy id.
» György ifj.
» Márk.
Kálnoky Dénes.
Karácsonyi Guidó.
Károlyi Gyula.
» István.
» Sándor.
» Victor.
» Alajos.
» Gábor.
» Tibor.
Keglevich Gábor.
» István.
» Béla.
» Oszkár.
Kinski Jenő.
Kinsky Zdenkó.
Korniss Emil.
» Gáspár.
» József.
» Károly.

Khuen Antal.
Khuen Héderváry Károly.
Kulmer Lajos.
Kún István.
» Géza.
» Károly.
» Kocsárd.
Kún László.
Königsegg Gusztáv.
Lamberg Ferencz.
» Henrik.
Lónyay Menyhért, id.
Lónyay Menyhért, ifj.
» Béla.
Migazzy Vilmos.
Mikes Miklós.
Mittrovszky Wladimir.
Nádasdy Ferencz.
Nákó Kálmán.
» Sándor.
Nemes Nándor.
» Vincze.
Niczky György.
Nugent Albert.
» Arthur.
Nyáry Béla.
» Gyula.
» István.
» József.
» Kálmán.
» Lőrincz.
» Simon.
Orsich István.
» Kálmán.
» Jenő.
» Róbert.
» Viktor.
Pálffy János.
» István.
» Mór.
» Ede.
Pálffy Emil.
» Géza.
» János Ferencz.
» József.
» Lajos.
» Zsigmond.
» Daun Lipót Nándor.
Pálffy Daun Vilmos.
Pallavicini Ede őrgróf.
» Sándor »
» Adolf »
» Alfréd »
» Hippolyt »
Péchy Manó.
Pejacsevich János ifj.
» Julián.
» Márk.
» Arthur.
» Adolf.
» Gábor.
» János, id.
» László, id.
» László, ifj.
» Miklós.
» Nándor.
» Pál.
» Péter.
» Tódor.
Pellegrini János.
Pongrácz Adolf.
» Ágoston.
» Arnold.
» Ede.
» Gusztáv.
» János.
» Jenő ifj.
» Károly.
» Ödön.
Porcia Lajos.
Ráday Gedeon id.
» » ifj.

Rhédey Gábor.
Schaffgotsche Frigyes.
Schmidegg Ágoston.
» Ferencz.
» János
» Károly.
Schönborn Ervin.
Serényi László.
Sermage Aladár.
» Richárd.
Sigray Fülöp.
Somogyi János.
Somsich Adolf.
» Imre id.
» Imre ifj.
» József.
Stahrenberg István.
Steinlein Ottó.
Stubenberg József.
Szápáry Iván.
» László.
Széchényi Béla.
» Dénes.
» Ferencz.
» György.
» Gyula.
» Gábor.
» Jenő.
» Imre.
» Kálmán.
» László.
» Ödön.
» Pál.
» Sándor.
» Tivadar.
Széchen Antal.
Szirmay György
» Vilmos.
» Vincze.
Sztáray Antal.
Sztáray János.
» Nándor.
» Tivadar.
Teleky Domokos.
» Ede.
» Géza id.
» Géza ifj.
Teleky Gusztáv.
» György.
» István.
» Károly.
» Miklós.
» Sámuel id.
» Sámuel ifj.
» Sándor.
Thoroczkay Miklós ifj.
» Pál.
Török Bálint.
» József.
» László.
Vay Ábrahám.
» Ádám.
» László.
» Mihály.
» Tihamér.
Vojkfy János.
Waldstein Albert.
» Ernő
Wartensleben Károly.
Wass Albert.
» Ádám.
» Jenő.
» Miklós.
Wenckheim Géza.
» Frigyes.
» Károly.
» Rudolf.
Wilczek Ede.
» Henrik.
Zay Albert.
» György.

Zay Lajos.
Zichy Ágost.
» Albert.
» Edmund id.
» Edmund ifj.
» Ferencz ifj.
Zichy Gábor.
» Géza.
» Géza.
» Hermán.
» Henrik.
» Hippolyt.
» János id.
» János ifj.
» Jenő.
Zichy Imre.
» József id.
» József ifj.
Zichy István.
» László.
» Nep. János.
» Nándor.
» Pál.
» Rezső.
» Sándor.
» Tivadar.
» Zdenkó.
Zichy-Ferraris Bódog.
» » Lajos.
» » Manó.

XII. Bárók.

Ambrózy Béla.
» Károly.
» Gyula.
» Lajos id.
» Lajos ifj.
Andreánszky Gábor.
» István.
Apfaltern Rezső.
Apor Gábor.
» Géza.
» Károly.
Atzél Lajos.
Balassa István.
» Sándor.
Bánhidy Albert.
» Sándor.
Bánffy Albert.
» Dániel.
» György.
» Kálmán.
» Miklós.
» Zoltán.
Barkóczy Emil.
» Ferencz.
Barkóczy Mihály.
Bezsán János.
Bornemisza Albert.
» János.
» Károly.
» Gyula.
Dőry Lajos.
Duka Emil
» György.
» Jenő.
» Miklós.
» Péter.
Eötvös József id.
» József ifj.
» Lajos.
» Loránd.
Fechtig Ármánd.
» Károly.
Fehérváry Géza.
Fiáth Miklós.
» Pál.
Fischer Ferencz.
» Gusztáv.
» Kálmán.

Fischer Sándor.
Földváry István.
» Lajos.
» Sándor.
Geramb Kamilló.
Gerliczy Bódog.
Gervay Adolf.
Győrffy Lajos.
Hellenbach Lázár.
Horeczky Antal.
» Ferencz.
Huszár Ádám.
» Károly.
» Sándor.
Inczédy Zsigmond.
Jellacsics György.
Jeszenszky József.
» Kálmán.
» Sándor.
Jósika Géza.
» János.
» Kálmán.
» Lajos.
Kavannagh Emil.
» Henrik.
Kemény Domokos.
» Endre.
» Gerő.
» Kálmán.
» Ödön.
Laffert Antal.
Lipthay Antal.
» Béla.
Luzsénszky Gusztáv.
» Henrik.
Maithényi József.
» Izidor.
Maithényi László ifjabb.
» Ottó.
Mecséry Károly.
Mednyánszky Árpád.
Mednyánszky Dénes.
Meszuil Viktor.
Nopcsa Elek.
» Ferencz.
» László.
Nyáry Adolf.
» Albert.
» Béla.
» Gyula.
» Jenő.
» Sándor.
Orczy Andor.
» Bódog.
» Elek.
Ottenfels-Gschwind Zsigmond.
Perényi Péter.
» Zsigmond.
Petricsevics-Horváth Lajos.
Piret-Bihain Béla.
» Jenő.
Podmaniczky Armin.
» Elemér.
» Frigyes.
» Géza.
» János.
» László.
» Levente.
Pongrácz Emil.
» Gyula.
Prandau Hillebrand Gusztáv.
Prónay Aurél.
» Dezső.
» Elek.
» István.
» Gábor.
Puchner Hannibál.
Radák Ádám.
Radvánszky Béla.
» Géza.
» János.
Rauch Levin.

Rauch Géza.
» György.
Rédl Béla.
» Lajos.
Révay Ferencz.
» Gyula.
Rosner Erwin.
Rudics József.
Rudnyánszky Béla.
» József.
» Iván.
Rukavina György.
Schaller-Löventhal Károly.
Schloissnig János.
» Ferencz.
Sennyey Lajos.
» Pál.
» Viktor.
Simonyi Lajos.
Splényi Béla.
» Henrik.
» Ödön.
Szepessy Ádám.
Sztojka Béla.
» Gyula.
Tinti Gusztáv.
» Károly.
Tomasich Imre.
Uray Gyula.
» Kálmán.
Vay Alajos.
» Aladár.
» Dénes.
» Lajos.
» Miklós ifj.
» Ödön.
» Sándor.
» Elemér.
Vécsey Dénes.
» József.
» Lajos.
» Miklós.
» Sándor.
» Gyula.
Walterskirchen Ernő.
» Miksa.
» Ottó.
» Richard.
» Roderich.
Wenckheim József.
» Viktor.
Wesselényi Ferencz id.
» Ferencz ifj.
Wodianer Albert.
» Mór.

X. Erdélyi kir. hivatalosok.

Földváry József.
Keczeli Mihály.
Macskássy Péter.
Szereday Ignácz.
Ugron Lázár.

II. melléklet a 21. számú irományhoz.

Névsora

azon főpap, zászlós és országnagyoknak, kik az 1881—1884-iki országgyülésre kegyelmes királyi meghivó leveleiket bemutatták.

Simor János bibornok, herczegprimás és esztergomi érsek
Haynald Lajos bibornok, kalocsai érsek
Samassa József egri érsek
Kovács Zsigmond pécsi püspök
Lipovniczky István nagyváradi püspök
Zalka János győri püspök
Dulánszky Nándor pécsi püspök
Ipolyi Stummer Arnold beszterczebányai püspök
Schlauch Lőrincz szatmári püspök
Pauer János székesfehérvári püspök
Pásztélyi János munkácsi gör.-kath. püspök
Pavel Mihály nagyváradi gör.-kath. püspök
Schuster Constantin kassai püspök
Posilovics György zenggi és modrusi püspök
Mihályi Viktor lugosi gör.-kath. püspök
Császka György szepesi püspök
Szabó János szamos-ujvári gör.-kat. püspök
Tóth Miklós eperjesi gör.-kath. püspök
Danielik János választott pristinai püspök
Hidassy Kornél » tribuniczi »
Kopsz János » szerbiai »
Krajtsik János sardicai czímzetes »
Lichtensteiger Ferencz czímzetes drivesti püspök
Lönhárdt Ferencz, válaztott scardovai püspök
Mayer István stagnii czímzetes püspök
Németh József szkopii » »
Nogáll Károly ansariai » »
Pavlesics János belgrádi és szendrői czímzetes püspök
Szláby Ferencz dulmi czímzetes püspök
Kruesz Chrysostom pannonhalmi főapát
Kaczvinszky Viktor jászói főpap és prépost
Román Miron erdélyi gör.-kel. érsek és román metropolita
Angelics Germán bácsi gör.-kel szerb püspök és érseki helyettes
Metianu János aradi gör.-kel. román püspök
Popásu János karánsebesi gör.-kel. román püspök
Mailáth György országbiró
Pejacsevics János gróf Horvát-szlavon-dalmátország bánja
Cziráky János gróf kir. tárnokmester
Zichy Ferencz gróf kir. főasztalnokmester
Szögyény László kir. főkamarásmester
Bánffy Miklós gróf kir. főpohárnokmester
Vay Miklós báró id., koronaőr
Festetics György gróf koronaőr
Inkey Nándor báró horvát-szlavon-dalmátországi főrendi képviselő
Kussevics Svetozár horvát-szlavon-dalmátországi főrendi képviselő
Zeyk Károly Alsó-Fehér megye főispánja
Tabajdy Károly Arad és Krassó-Szörény megye főispánja
Szmrecsányi Dárius Árva megye főispánja
Sándo Béla Bács-Bodrog megye »
Mailáth István Bars megye »
Beliczey István Békés » »

Dőry József báró Bihar megye főispánja.
Szent-Iványi Gyula Brassó-Fogaras megye főispánja
Rónay Lajos Csongrád megye főispánja
Hoszler Nándor Beszterce-Naszód megye főispánja
Béldy Gergely Maros-Torda megye főispánja
Bánffy Dezső báró Szolnok-Doboka megye főispánja
ifj. Mailáth György Esztergom megye főispánja
Fay Gusztáv Gömör-Kis-Hont megye főispánja
Szabó Kálmán Győr megye főispánja
Miskolczy Lajos Hajdú megye főispánja
Beöthy Lajos Heves megye »
Eszterházy Kálmán gróf Kolozs megye főispánja
Zuber József Komárom megye főispánja
Darvas Imre Abauj-Torna » »
Miske Imre báró Mosony » »
Dániel Gábor Udvarhely » »
Szapáry István gróf Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megye főispánja
Eszterházy István gróf Pozsony megye főispánja
Mattyasovszky Tamás Sáros » »
Eszterházy Pál herczeg Soprony » »
Graefl József Szabolcs megye főispánja
Wächter Frigyes Szeben » »
Csáky Albin gróf Szepes » »
Baranyi Ágost Szilágy » »
Ormos Zsigmond Temes » »
Perczel István Tolna » »
Hertelendy József Torontál megye főispánja
Kubicza Pál Trencsén » »
Radvánszky Antal Turócz-Zólyom megye főispánja
Török Napoleon gróf Ung megye főispánja
Fiáth Ferencz báró Veszprém » »
Glavina Lajos Zala megye főispánja
Dokus József Zemplén » »
Wardian János Pozsega megye főispánja
Apponyi Albert gróf (képviselő)
» Géza »
» Sándor »
Batthyányi Elemér gróf
Bethlen József gróf
Beleznay Pál »
Bissingen Ernő »
» Nándor gróf
Bolza István gróf
Brunszvick Géza gróf
Csekonics Endre gróf
Cziráky Antal gróf
» Béla »
» János »
Erdődy István id. gróf
Eszterházy Mór ifj. »
Fesztetics Andor gróf
» Pál »
Hugonnay Béla »
Kálnoky Dénes »
Karácsonyi Guidó » (képviselő)
Károlyi Gyula »
Keglevich István »
Korniss Gáspár »
Lónyay Menyhért gróf id.
Lónyai Béla gróf
Nemes Nándor »
» Vincze »
Pálffy Móritz »
Pallavicini Ede őrgróf
» Sándor »
Pejacsevich János ifj. gróf
Pongrácz Adolf gróf (képviselő)
» Ágoston »
Ifj. Pongrácz Jenő gróf.
Pongrácz Károly »
Széchényi Jenő »
» Kálman »
Sztáray Antal »
» János »
Wenckheim Frigyes »
Zichy Edmund id. »
» Hermán »
» Henrik »
» János id. »
» János ifj. »
» Nep. János »
Zichy Nándor »
Zichy Ferraris Lajos gróf
Ambrózy Gyula báró
» Lajos id. »
» Lajos ifj. »
Andreánszky Gábor báró
» István »
Apor Géza »
» Károly »
Barkóczy Emil »
» Ferencz »

Döry Lajos báró
Eötvös József id. »
Fehérváry Géza »
Fiáth Miklós »
» Pál »
Földváry István »
» Lajos »
» Sándor »
Laffert Antal »
Lipthay Béla »
Mesznil Viktor »
Nopcsa Ferencz »
Nyáry Albert »
» Gyula »
» Jenő »
» Sándor »
Orczy Andor »
» Béla »
» Elek »
Podmaniczky Ármin »
» Géza »
» László »

Pongrácz Emil báró
Prónay Dezső »
Radvánszky Béla »
» Géza »
» János »
Rosner Ervin »
Rudics József » (képviselő)
Rudnyászky Béla »
» József »
Simonyi Lajos »
Splényi Béla »
» Ödön »
Uray Gyula »
» Kálmán »
Vay Aladár »
» Miklós ifj. »
Vécsey József »
Wenckheim József »
Wodianer Albert » (képviselő)
» Mór »
Ugron Lázár, erdélyi kir. hivatalos.

III. melléklet a 21. számú irományhoz.

Névsora

azon főrendi tagoknak, kik az 1881–1884-iki országgyülés tartamára felmentésért folyamodtak.

Bonnáz Sándor csanádi római kath. megyés püspök
Schopper György rozsnyói róm. kath. megyés püspök
Antunovich János bozoni czímzetes püspök
Heiller Károly bidnai » »
Kopsz János szerbiai választott »
Lichtensteiger Ferencz drivesti czímzetes püspök
Lőnhart Ferencz scardonai választott »
Mihaljevics Mátyás rozoni czímzetes »
Rónay Jáczinth János szkodári választott »
Kengyelácz Emil verseczi görög-keleti szerb püspök
Szápáry Antal gróf kir. főajtónállómester
Szász Coburg-Koháry Lipót szász herczeg
Kinski Nándor herczeg
Schwarzenberg János Adolf herczeg
Apponyi Gusztáv gróf
Batthyányi Béla »
Bellegarde Ferencz »
Bissingen Nándor »
Bolza Antal »
Brunszwick Géza »
Crenneville Folliot Ferencz gróf
Csáky Ágoston gróf
» Rudolf id. »
» Zenó »
Eltz Károly »
Erdődy Lajos »
Eszterházy Antal gróf
» Ernő »
» Ferencz »
Forgách Antal »
Gyulay Sámuel »
Harrach Antal »
» Ferencz »
Kún Géza »
» Kocsárd »
» László »
Kögigsegg Gusztáv gróf
Nádasdy Ferencz »
Niczky György »
Pállffy Nándor Lipót »
Pallavicini Adolf őrgróf
Pejacsevich János id. gróf
» Péter »
Pongrácz Arnold »
Porcia Lajos »
Somsich Adolf »
» Imre idősb »
» József »
Széchényi Ferencz »
» Gábor »
» Jenő »
Sztáray Nándor »
Stubenberg József »
Teleky Miklós »
Wenckheim Károly »

Zichy	Albert	gróf
»	Hippolit	»
»	Nep. János	»
»	Pál Ferencz	»
Ambrózy Lajos idősb báró		
»	» ifj.	»
Apór Károly		»
Bezsán Nep. János		»
Fiáth Pál		»
Horeczky Antal		»

Horeczky Ferencz báró		
Jósika Lajos		»
Schloissnigg János		»
Schaller-Löwenthal Károly báró		
Sennyey Viktor báró		
Sztojka Gyula		»
Walterskirchen	Ernő	báró
»	Ottó	»
»	Richárd	báró
»	Roderich	»

IV. melléklet a 21. számú irományhoz.

Névsora

azon főrendi tagoknak kik hosszabb rövidebb időre terjedő szabadságért folyamodtak.

Peitler Antal váczi megyés püspök
Dulánszky Nándor pécsi róm. kath. megyés püspök
Popásu János karánsebesi görög keleti román püspök
Festetich György gróf koronaőr
Fratriecsevics Ignácz, a magyar testőrség kapitánya
Pálffy Móritz gróf
Széchen Antal »
Széchényi Kálmán gróf
Fehérváry Géza báró
Mednyánszky Dénes báró
Vécsey Sándor báró

V. melléklet a 21. számú irományhoz.

Névsora

azon főrendi tagoknak, kik habár kegyelmes királyi meghivó leveleiket be nem mutatták, mindazonáltal az ülésekben részt vettek:

Schopper György rozsnyói megyés püspök
Sztojkovics Arzén budai gör. keleti szerb püspök
Vay Béla Borsod megye főispánja
Lonovics József Csanád megye főispánja
Szapáry Géza gróf fiumei kormányzó
Eszterházy Andor gróf
Id. Eszterházy László »
Festetics Leó »
Károlyi István »

VI. melléklet a 21. számú irományhoz.

Névsora

azon főrendi tagoknak, kik az 1881—1884-iki országgyülésre képviselői mandatumot nyervén a főrendiház tanácskozmányaiban való megjelenés kötelezettsége alól hivatalból felmentendők.

Andrássy Manó gróf
Apponyi Albert »
Bánffy Béla »
Berchtold László »
Bethlen Géza »
Bissingen Ernő »
Bethlen András »
Bánffy Dániel báró
Bánhidy Béla »
Csáky László gróf
Dessewffy Aurél »
Id. Forgách Antal gróf
Hunyady László »
Karácsonyi Guidó »
Károlyi Sándor »
Károlyi Tibor »
Kún István »
Kemény Gábor báró
» Géza »
» Kálmán »
» János »
Migazzy Vilmos gróf
Mednyánszky Árpád báró
Odescalchi Arthur herczeg
Odescalchy Gyula herczeg
Péchy Manó gróf
Pongrácz Adolf »
Pejacsevich Tivadar gróf
Perényi Zsigmond báró
Podmaniczky Frigyes »
Prónay Gábor »
Id. Ráday Gedeon gróf
Ifj. Ráday Gedeon »
Radvánszky Béla báró
Rudics József »
Somssich Imre gróf
Szápáry Gyula Gyula gróf
Széchényi Pál gróf
Sennyey Pál báró
Teleki Domokos gróf
Teleki Samu »
Teleki Géza id. »
Török József »
Wodianer Albert báró
Zichy Ágoston gróf
Zichy Jenő gróf
Ifj. Zichy Edmund gróf.

VII. melléklet a 21. számú irományhoz.

Névjegyzéke

azon főpap, zászlós és országnagy uraknak, kik az 1881—1884-iki országgyűlésre sem meg nem jelentek, sem pedig távolmaradásukat igazolták.

Római kath. érsekek és megyés püspökök.

Mihalovics József, bibornok, zágrábi érsek.
Vancsa János, gyulafehérvári görög kath. érsek.
Fogarassy Mihály, erdélyi püspök.
Roskoványi Ágoston, nyitrai püspök.
Strossmayer József, diakovári püspök.

Czímzetes püspökök.

Bezerédy Miklós, makkariai czímzetes püspök.
Bubla károly, arbei czímzetes püspök.
Forgách Ágoston gróf, sebenicói czímz. püspök.
Krisztianovics Lázár, almisi czímzetes püspök.
Lengyel Miklós, dulcignói czímzetes püspök.
Szájbely Henrik, vovadrai czímzetes püspök.
Venosz Imre, báczi czímzetes püspök.
Virter Bertalan, novii czímzetes püspök.

Görög keleti, szerb és román érsekek és püspökök.

Gruics Nikanor, pakráczi gör. kel. püspök.
Vojnovics György, temesi gör. kel. püspök.
Zsifkovics Theophan, károlyvárosi gör. kel. püspök.

Főispánok.

Baranya	megye:	Perczel Miklós.
Bereg és Ugocsa	›	Horváth István.
Torda-Aranyos	›	Kemény György br.
Háromszék	›	Potsa József
Hont és Nyitra	›	Maithényi László br.
Hunyad	›	Pogány György.
Kis- és Nagy-Küküllő	›	Bethlen Gábor gróf.
Liptó	›	Szent-Iványi Márton.
Máramaros	›	Lónyay János.
Nógrád	›	Gyürky Ábrahám gr.
Somogy	megye:	Jankovics László.
Szatmár	›	Domahidy Ferencz.
Vas	›	Takács Lajos.
Szerém	›	Bubanovics Gyula.
Bellovár	›	Davidovics Lázár.
Kőrös	›	Fodróczy Sándor.
Verőcze	›	Krsnjavi Imre.
Zágráb	›	Pogledics Károly.
Fiume	›	Raizner Lajos.
Varasd	›	Uticsenovics Ignácz.

Herczegek.

Szász-Coburg-Koháry Fülöp.
Lichtenstein János uralkodó herezeg
Batthyány Gusztáv.
Czartoryszky László.
Eszterházy Alajos.
» Miklós
» Pál.
Lichtenstein Frigyes.
» Fülöp.
» Rudolf.
Metternich Richárd.
Odescalchi Lewin.
Windisch-Grätz Alfréd.
» Lajos.

Grófok.

Almássy Kálmán idősb.
» » ifjabb.
» Tassiló.
Andrássy Aladár.
Apponyi György.
» Lajos.
» Károly.

Batthyány Iván.
» Arthur.
» Géza.
» Gusztáv.
» József.
» Károly.
» László, ifj.
» Ödön.
» Zsigmond, id.
» Zsigmond, ifj.
Beleznay Árpád.
Bellegarde Ágoston.
Berchthold Arthur.
» Richárd.
Beckers Alfons.
Berényi Ferencz.
» Leo.
Bethlen Kálmán.
» Dániel.
» István.
» Kamillo.
» Károly.
» Mihály.
Bethlen Sándor.
Blankenstein Károly.
Bombelles Márk.
» Károly Albert Mária.
Buttler Sándor.
Breuner Ágoston.
Chotek Ottó.

» Rudolf.
Csáky György.
» Gyula.
» Kálmán.
» Rudolf, ifj.
» Sándor.
» Tivadar.
» Pallavicini Hippolit őrgróf.
» » Zsigmond őrgróf.
Czebrián László.

Degenfeld-Schomburg Imre.
» » Adolf.
» » Béla.
» » Gusztáv.
» » József.
» » Sándor.
» » Lajos.
Dessewffy Egyed.
» Marczel.
Dezasse Emil.
Draskovics János.
» Pál.
» Tivadar.

Eltz Ferencz.
Erdődy István ifj.
» Rudolf.
» Ferencz.
Erdődy Gyula
Eszterházy Miklós, id.
» Miklós, ifj.
» Dániel
» Miksa
» János
» József
» Imre id.
» Imre ifj.
» Mór id.
» Mór ifj.
Festetics Béla
» Dénes
» Imre
» Jenő
» Kálmán
» Sándor
» Tassiló id.
» Tassiló ifj.
» Vilmos
» Aladár
» Alfons
» Elek
» Gyula
Forgách Károly
» Antal ifj.
» László
» Sándor

Győry László

Hadik Béla
Haller Sándor
Harrach János
Hunyady Imre
» Ferencz
» Kálmán
Jellačić György id.
» György ifj.
» Márk
Károlyi Victor
» Alajos
» Gábor
Keglevich Gábor
Keglevich Béla
» Oszkár
Kinszky Zdenkó
Korniss Emil
» József
» Károly
Khuen Antal
Khuen Hédervári Károly
Kulmer Lajos
Kún Károly

Lamberg Ferencz
» Henrik
Lónyay Menyhért ifj.

Mikes Miklós
Mittrovszky Vladimir
Nákó Sándor
Nugent Albert
» Arthur
Nyáry Béla
» Gyula
» István
» József
» Kálmán
» Lőrincz
» Simon
Orsich István
» Kálmán
» Jenő
» Róbert
» Viktor
Pálffy János
» István
» Ede
» Emil
» Géza
» János Ferencz
» József
» Lajos
» Zsigmond
» Daun Vilmos
Pallavicini Alfréd őrgróf
» Hippolyt »
Pejacsevich Julián
» Márk
» Adolf
» Gábor

Pejacsevich László ifj.
» Miklós
» Nándor
» Pál
Pellegrini János
Pongrácz Ede
» Gusztáv
» János
» Ödön
Rhédey Gábor
Schaffgotsche Frigyes
Schmidegg Agoston
» Károly
Schönborn Ervin
Serényi László
Sermage Aladár
» Richárd
Sigray Fülöp
Somogyi János
Stahrenberg István
Steinlein Ottó
Szápáry Iván
» László
Széchényi Béla
» Dénes
» György
» Gyula
» Imre
» László
» Ödön
» Sándor
» Tivadar
Szirmay György
» Vilmos
» Vincze
Sztáray Tivadar
Teleky Ede
» Géza ifj.
» Gusztáv
» György
» István
Teleky Károly
» Sámuel id.
» Sándor
Thoroczkay Miklós ifj.
» Pál
Török Bálint
» László
Vay Ábrahám
» Ádám
» László
» Mihály
» Tihamér
Vojkfy János
Waldstein Albert
» Ernő
Wartensleben Károly
Wass Albert
» Ádám
» Jenő
» Miklós
Wenckheim Géza
» Rudolf
Wilczek Ede
» Henrik
Zay György
» Lajos
Zichy Adalbert
» Ferencz ifj.
» Gábor
» Géza
» Géza
» Imre
» József id.
» József ifj.
» István
» László
» Rezső
» Sándor
» Tivadar
» Zdenkó
Zichy-Ferraris Bódog
» » Manó

Bárók.

Ambrózy Béla
» Károly
Apfaltrern Rezső
Apor Gábor
Atzél Lajos
Balassa István
» Sándor
Bánhidy Sándor
Bánffy Albert
» György
» Kálmán
» Miklós
» Zoltán
Barkóczy Mihály
Bornemisza Albert
» János
» Károly
» Gyula
Duka Emil
» György
» Jenő
» Miklós
» Péter
Eötvös József ifj.
» Lajos
» Loránd
Fechtig Ármánd
» Károly
Fischer Ferencz
» Gusztáv
Fischer Kálmán
» Sándor
Geramb Kamilló
Gerliczy Bódog
Gervay Adolf
Győrffy Lajos
Hellenbach Lázár
Huszár Ádám
» Károly
» Sándor
Inczédy Zsigmond
Jellacsics György
Jeszenszky József
Jeszenszky Kálmán
» Sándor
Jósika Géza
» János
» Kálmán
Kavannagh Emil
» Henrik
Kemény Domokos
» Endre
» Gerő
» Ödön
Lipthay Antal
Luzsénszky Gusztáv
» Henrik
Maithényi József
» Izidor
» László ifj.
» Ottó
Mecséry Károly
Nopcsa Elek
» László
Nyáry Adolf
» Béla
Orczy Bódog
Ottenfels-Gschwind Zsigmond
Perényi Péter
Petricsevics-Horváth Lajos
Piret-Bihain Béla
» Jenő
Podmaniczky Elemér
» János
» Levente
Pongrácz Gyula
Prandau-Hillebrand Gusztáv
Prónay Aurél
» Elek
» István
Puchner Hannibál
Radák Ádám
Rauch Levin
» Géza
» György
Rédl Béla

Rédl Lajos
Révay Ferencz
» Gyula
Rudnyánszky Iván
Sennyey Lajos
Splényi Henrik
Szepessy Ádám
Tinti Gusztáv
» Károly
Tomasich Imre
Vay Alajos
» Dénes
Vay Lajos
» Ödön
» Sándor
» Elemér
Vécsey Dénes
» Lajos
» Miklós
» Gyula
Walterskirchen Miksa
Wenckheim Viktor
Wesselényi Ferencz id.
» Ferencz ifj.

Erdélyi kir. hivatalosok.

Földváry József
Keczeli Mihály
Macskássy Péter
Szereday Ignácz.

22. szám.

(VI. ÜLÉS, 57. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendiház állandó igazolási, egyuttal gazdasági bizottságának a főrendiház 1882. évi költségelőirányzata tárgyában.

A bizottság háznagy ur ő méltóságának közbenjöttével a főrendiház 1882. évi költségelőirányzatát összeállitván, azt ·/. alatt ide zárva, a nagyméltóságú főrendiháznak elfogadás végett tiszteletteljesen ajánlja, megjegyezvén, hogy ezen költségelőirányzat egyes tételei a nagyméltóságú elnökség által az 1882-iki államköltségvetés összeállitása alkalmával a ministeriumhoz felterjesztett költségelőirányzat tételeivel, melyek az 1882. évi állami költségvetésbe felvéve lettek, teljesen megegyeznek.

Budapesten, 1881. évi október 20-án.

Dulánszky Nándor s. k.,
bizottsági elnök.

A bizottsági jegyző helyett:
Szerencs János s. k.
kir. tan. és a főrendiház elnöki titkára.

Melléklet a 22. számú irományhoz.

Költség előirányzat

a nagyméltóságú főrendi ház 1882. évi szükségletéről.

Folyó szám	A szükséglet nemének megnevezése	Fizetés frt	Fizetés kr.	Lakbér frt	Lakbér kr.
	I. Személyes járandóságok:				
1	Elnöki tiszteletdíj	12000	—	—	—
2	Háznagy tiszteletdíja	3000	—	—	—
3	Szerencs János elnöki titkár	2500	—	500	—
4	Gróf Keglevich Ödön s. h. aligazgató	1400	—	300	—
5	Mangin Jakab irattárnok	1200	—	200	—
6	Tőkey Ferencz irodatiszt	600	—	150	—
7	Trajtler Gyula irodatiszt	600	—	150	—
8	Menyhárt Antal teremigazgató	1400	—	300	—
9	Muhoray Béla teremőr	900	—	200	—
10	Döme Károly ›	900	—	200	—
11	Maszák Hugó naplószerkesztő	1200	—	—	—
12	Jobbágy Miklós naplószerkesztő-segédnek átalánykép	200	—	—	—
13	Hat teremszolga fizetése à 480 frt	2880	—	—	—
14	Ottlik Zsigmond kapus	504	—	—	—
15	Fütő és háziszolga fizetése, havonkint 30 frt	360	—	—	—
16	Mosónő fizetése havonkint 20 frt	240	—	—	—
17	Muzeumi portás fizetés-pótléka havonkint 20 frt	240	—	—	—
18	Segéd-háziszolga fizetése havonkint 15 frt	180	—	—	—
19	Özvegy Horváth Józsefné kegydíja	168	—	—	—
	A személyes járandóságok összesen	30472	—	—	—
	II. Dologi kiadások:				
1	Bérlet a hivatalos helyiségért	600	—	—	—
2	Elnöki titkár átalánya és személyes pótléka	600	—	—	—
3	Ruhailletmény a teremőrök és szolgák részére	1500	—	—	—
4	Kéményseprő évi átalánya	70	—	—	—
5	Nyomtatványokra és könyvkötői munkákra	9000	—	—	—
6	Tüzifára, kőszénre és világitó-szerekre	3000	—	—	—
7	Papir és egyéb irodai szerekre	347	—	—	—
8	Jutalmazásokra és segélyezésekre	1000	—	—	—
9	Előre nem látott kiadásokra	2000	—	—	—
	A dologi kiadások összege	18117	—	—	—
	Ismétlés:				
	I. Személyes járandóságok	30472	—	—	—
	II. Dologi kiadások	18117	—	—	—
	III. Lakpénzek	2000	—	—	—
	Az összes szükséglet tészen	50589	—	—	—
	Vagyis kerekszámban	50600	—	—	—

Kelt Budapesten, 1881-ik évi október hó 20-án.

Gróf Szapáry István s. k.,
u. m. háznagy.

23. szám.

(VI. ÜLÉS, 59. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház napló hitelesitési bizottságának, megalakulása tárgyában.

A főrendiház naplóhitelesitési bizottságának történt megalakulásáról, melylyel tiszteletteljesen bejelenti a nagyméltóságú főrendiháznak megalakulását s hogy elnökké báró Fiáth Ferencz veszprémi főispánt, jegyzővé báró Rudnyánszky Bélát választotta meg.

Budapesten, 1881. évi okt. 20-án.

Báró Fiáth Ferencz s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky Béla s. k.,
bizottsági jegyző.

24. szám.

(VII. ÜLÉS, 62. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök levele,

melylyel a méltóságos főrendek értesittetnek, hogy ő Felsége a legmagasb trónbeszédre adott válaszfeliratot kedves tudomásul venni méltóztatott.

3474.
M. E.

Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök ur!

Van szerencsém Nagyméltóságodat tiszteletteljesen értesiteni, hogy a magyar országgyülés főrendi házának a legmagasabb trónbeszédre adott válaszfeliratát ő császári és apostoli királyi felsége elé terjesztvén Ő felsége annak tartalmát folyó évi október hó 29-én kelt legfelsőbb elhatározásával kedves tudomásul venni kegyeskedett.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1881. évi november hó 2-án.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az arangyapjas rend vitézének s a Szent-István-rend nagykeresztesének.

25. szám.

(VII. ÜLÉS, 63. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök levele,

melylyel a méltóságos főrendek értesittetnek, hogy Királyné ő Felsége legmagasb névnapja alkalmából nyilvánitott hódolatteljes szerencsekivánatokat kegyteljesen fogadni s azokért köszönetét kijelenteni méltóztatott.

3661. / M. E. — Magyar kir. ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök ur!

Báró Nopcsa Ferencz főudvarmester ur távirata szerint ő Felsége a császárné és királyné legmagasb névnapja alkalmából a főrendi ház által kifejezett üdv- és szerencsekivánatokat kegyesen fogadni és ezekért legmagasb királyi köszönetét nyilvánitani méltóztatott.

Miről van szerencsém Nagyméltóságodat folyó évi október 22-én 304. szám alatt kelt nagybecsű levelére hivatkozólag értesiteni.

Fogadja Nagyméltoságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1881. évi november hó 20-án.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú széklelyi Mailáth György, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az aranygyapjas rend vitézének, s a Szent-István-rend nagykeresztesének.

26. szám.

(VII. ÜLÉS 64. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök levele,

melylyel gróf Kálnoky Gusztávnak a császári ház és a külügyek ministerévé történt kineveztetése közöltetik.

3672. / M. E.

Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök ur!

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó hó 20-án kelt legfelsőbb elhatározásával gróf Kálnoky Gusztáv nagykövetet és vezérőrnagyot, a császári és királyi ház s a külügyek ministerévé legkegyelmesebben kinevezni és őt egyuttal a közös ministertanács elnöklésével megbizni méltóztatott.

Miről van szerencsém Nagyméltóságodat szives tudomás és a főrendiház értesitése végett ezennel tudósitani.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapesten, 1881. évi november 21-én.

Tisza Kálmán *s. k.*

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének, s a Szent-István-rend nagykeresztesének.

27. szám.

(VII. ÜLÉS, 69. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése a budapesti kir. törvényszéknek, melylyel vagyonbukott gróf Eszterházy Géza csődügyében az 1881. évi 33,997. szám alatt kelt csődmegszüntetési itéletet felterjeszti.

33997. sz. / 881.

A budapesti kir. törvényszéktől.

Ezen kir. törvényszék 1881. évi október hó 6-án 33997. sz. a. kelt jogerőre emelkedett itélete, melyel gróf Eszterházy Géza, az országgyülés főrendi háza tagja ellen, ezen királyi törvényszék által 1881. évi ápril hó 28-án 14402. sz. a. kelt itélettel elrendelt csőd megszüntettetett, ·/. alatt hivatalos tisztelettel felterjesztetik.

Kelt Budapesten, 1881. évi október 6-án.

A budapesti kir. törvényszék:

Csernák s. k.

(P. H.) *Semetke* s. k.,
jegyző.

Az országgyülési főrendi háza főméltóságú elnökségéhez

Budapest.

Melléklet a 27. számú irományhoz.

33997. sz.
881.

Ő felsége a király nevében a budapesti kir. törvényszék mint csődbiróság, vb. gróf Eszterházy Géza csődügyében a megszüntetés tárgyában, mai alólirt helyen és napon tartott ülésében következőleg

itélt:

A vb. Gróf Eszterházy Géza budapesti lakos összes vagyona ellen ezen kir. törvényszék által 1881. évi ápril hó 28-án 14402. sz. alatt kelt itélettel elrendelt csődeljárás vagyon hiánya miatt megszüntnek nyilvánittatik.

A csődmegszüntetési hirdetmény egy példánya országszerte leendő közzététel végett a m. kir. igazságügyministeriumhoz felterjesztetni, egy példánya pedig a tszék hirdetményi táblájára kifüggesztetni, az itélet egy példánya az országgyülési főrendi háza elnökségéhez jelentés mellett felterjesztetni rendeltetik.

Dr. Konek Sándor perügyelő és tömmeggondnoknak perügyelő díja 35 frt 50 krban, kész kiadásai 2 frt 63 krban, tömeggondnoki díjjai pedig 35 frtban vagyonbukott gróf Eszterházy Géza ellenében állapittatnak meg; és perügyelő s tömeggondnok ezen eddigi tisztjétől felmentetik.

Indokok.

Az érdekelt felek a f. évi augusztus hó 30-án tartott tárgyalás alkalmával a csőd megszüntetésébe beleegyezvén és a csődvagyon értékesitése, nemkülönben a vételárnak az illető jogosultak közötti felosztása a 33998. sz. a bemutatott jelentés nyugtákkal igazolva lévén, mivel a csődvagyon a költségeket sem fedezte, a csődvagyon a csőd vagyonhiány miatt megszüntetendő volt.

A perügyelő-tömeggondnoki díjak s kiadások a vagyonbukott ellenében voltak megállapitandók, mivel ezek a csőd vagyon értékesitéséből befolyt vételárból fedezhetők nem voltak.

Kelt Budapesten, 1881. évi október 6-án.

A budapesti kir törvényszék:
Dr. Szabó *s. k.*
(P. H.)
Semetke *s. k.*,
jegyző.

28. szám.

(VII. ÜLÉS 70. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881-ik évi november hó 26-án tartott

XX. ülése jegyzőkönyvéből.

256. Következik »az 1881 : V. törvény-czikkben adott felhatalmazás hatályának kiterjesztéséről« szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház a felolvasott törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadja, mihez képest az, alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi háznak átküldetni határoztatik.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 28. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az 1880. évi LXIV. törvényczikkben adott felhatalmazás hatályának kiterjesztéséről.

1. §.

Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy a budapesti királyi itélőtáblánál felszaporodott hátralék feldolgozására az első folyamodású királyi törvényszékeknek biráit az 1880. LXIV. törvényczikkben meghatározott feltételek mellett az 1882. év végeig kellő számban alkalmazhassa.

2. §.

Az 1880: LXIV. t. cz. hatálya az 1882. év végeig a marosvásárhelyi kir. itélőtáblára is kiterjesztetik.

3. §.

Jelen törvény végrehajtásával az igazságügyminister bizatik meg.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

29. szám.

(VII. ÜLÉS, 70. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881-ik évi november hó 26-án tartott

XX. ülése jegyzőkönyvéből.

257. Következik »a némely törvényhatóságok határának egyes községek és puszták átcsatolása által való kiigazitásáról és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről« szóló törvényjavaslatnak harmadszori felolvasása.

A felolvasott törvényjavaslat végszövegezésében is elfogadtatván, az alkotmányos tárgyalás és szives hozzajárulás végett a főrendi háznak átküldeni határoztatik.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 29. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

némely törvényhatóságok határának egyes községek és puszták átcsatolása által való kiigazitásáról, s az ezzel kapcsolatos intézkedésekről.

1. §.

1. Stoósz bányaváros Szepes megyéből Abaúj megyébe,

2. Tihany község Sáros megyéből Abauj megyébe,

3. Alsó-Regmecz, Felső-Regmecz, Kis-Bányácska, Kis-Kázmér, Mátyásháza, Mikóháza, Vily (Vilyi pusztával) Biste és Felső-Golop községek Abauj megyéből Zemplén megyébe;

4. Külső-Böcs község Zemplén megyéből Borsod megyébe;

5. Tapoly-Bisztra, Tapoly-Hermány, Fias, Micsák (Tarbaj pusztával) Kobulnyicza, Györgyös (Grodzin pusztával), Remenye, Proszács, Mátyáska, Vavrincz és Orosz-Volya községek Zemplén megyéből Sáros megyébe;

6. Sandal, Boksa, Bukócz, Sztaskócz, Dricsna és Vladicsa községek Sáros megyéből Zemplén megyébe;

7. Izbugya község Ung megyéből Zemplén megyébe;

8. Gajdos község Bereg megyéből Ung megyébe;

9. Kis-Oroszi község Nógrád megyéből Pest-Pilis-Solt-Kis-Kún megyébe;

10. Királyfalú község Zólyom megyéből Hont megyébe;

11. Ghymes-Kosztolány község Bars megyéből Nyitra megyébe;

12. Lédecz község és Néver község, a hozzátartozó Puszta határ és Finta pusztákkal együtt, Nyitra megyéből Bars megyébe;

13. Lékavár és területe Sopron megyéből Vas megyébe;

14. Felek község Kolozsvár szabad királyi város törvényhatóságától Kolozs megyébe;

15. Bánréve puszta, Békés megyéből Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyébe — kebeleztetnek.

16. Gyulai Macs és Gyulai Hegyes puszták Szabolcs megyéből Debreczen szabad királyi város,

17. Gorzsa, Szikáncs, Sziget, Kopáncs és Nagy-Rét puszták Csongrád megyéből H.-M.-Vásárhely város törvényhatósága alá helyeztetnek.

2. §.

Az előző §-ban felsorolt községekben, pusztákon s területen lakó törvényhatósági bizottsági tagok azon törvényhatóság bizottságába lépnek be, melyhez az illető község, puszta vagy terület csatolva lett.

A belépett bizottsági tagok közül a legtöbb adót fizetők ez alapon a névjegyzék törvényszerű kiigazitásának bekövetkeztéig megtartják helyeiket, — a választott bizottsági tagok pedig az illető törvényhatósági bizottság választott tagjai felerészének az 1870: XLII. törvényczikk 28. §-a értelmében való kilépéséig tartják meg helyeiket; a választókerületeknek az idézett törvényczikk 25. §-ához képest szükségesnek mutatkozandó kiigazitását a törvényhatósági bizottsági közgyülés eszközli.

3. §.

Az 1-ső §-ban felsorolt községek, puszták s terület közigazgatási beosztása iránt a törvényhatósági bizottsági közgyülés határoz.

4. §.

Országgyülési képviselőválasztás tekintetében az 1. §-ban felsorolt községek s puszták — Tapoly-Bisztra, Tapoly-Hermány, Királyfalu községek, Lékavár s területe és Gyulai Macs s Gyulai Hegyes puszták kivételével, melyek már azon törvényhatóság választókerületeibe vannak beosztva, hová ezen törvény által közigazgatásilag átkebeleztetnek, — jelenlegi választókerületeikből kikebeleztetvén, azoknak melyik szomszédos választókerületbe való beosztását az illető törvényhatóság bizottsági közgyülése állapitja meg.

5. §.

Addig, mig az érdekelt községeknek és pusztáknak az előző §. alapján, választókerületek szerinti új beosztása végrehajtatik, az időközi választások az eddigi választókerületek szerint mennek végbe.

6. §.

A 2., 3. és 4. §. értelmében hozott közgyülési határozatok jóváhagyás végett a belügyministerhez terjesztendők fel.

7. §.

A Gorzsa, Szikáncs, Sziget, Kopáncs és Nagy-Rét puszták birtokosai és lakosai által H.-M.-Vásárhely város közköltségeihez való hozzájárulási arányra nézve, illetve a viselendő pótadó iránt felmerült kérdések megoldása czéljából egyezség kisérlendő meg, mely ha nem sikerül, mindkét fél meghallgatása után a belügyminister határoz.

8. §.

Ezen törvény életbeléptetése idejének meghatározása és annak végrehajtása a belügyministerre bizatik.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

30. szám.

(VII. ÜLÉS, 70. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1881. évi november hó 30-án tartott

XXI. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik napirend szerint a nagykikinda-becskereki helyi érdekű vasut kiépitéséről szóló törvényjavaslatnak végszerkezetben megszavazása.

A ház a törvényjavaslatot harmadszori felolvastatása után végszerkezetben is elfogadja és megrendeli, hogy az alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendekkel szokott módon közöltessék.

***Baross Gábor** s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 30. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a nagykikinda-becskereki helyi érdekű vasút kiépitése tárgyában.

1. §.

A Nagy-Kikindáról az osztrák-államvasut-társaság ottani pályaudvarából kiinduló — s Beodra, T.-Becse, Kumán, Melencze és Elemér községek érintésével N.-Becskerekig vezető vasut kiépitése tárgyában előterjesztett engedélyokmány jóváhagyatván, beczikkelyeztetik.

2. §.

A pénzügyminister, mint ezen vasut által érintett államkincstári javak kezelője az 1880. évi XXXI. t.-cz. 7. §-a alapján felhatalmaztatik, hogy 300,000 frt értékben sineket, valamint köt- s egyéb felszerelési vasanyagokat bocsáthasson a társulat rendelkezésére, s fizetésül megfelelő mennyiségű törzsrészvényeket fogadhasson el.

3. §.

E törvény kihirdetése napján lép életbe, s végrehajtásával a közmunka- és közlekedési, — az állami hozzájárulás s ezzel kapcsolatos kérdések tekintetében pedig a pénzügyi minister bizatik meg.

A nagykikinda-becskereki helyi érdekű gőzmozdony-vasut

engedély-okmánya.

1. §.

Az engedélyesek, u. m. Dániel Ernő és a magyar országos bank, jogot nyernek egy a cs. királyi szabadalmazott osztrák államvasut »Nagy-Kikinda« állomásából kiinduló s T.-Becsén és Eleméren át Nagy-Becskerekig vezetendő mozdonyvasut épitésére és üzletére.

2. §.

Az engedélyesek az engedélyezett pálya épitésénél és üzleténél kötelesek jelen engedélyokmány tartalmához, továbbá azon épitési és üzleti szabályokhoz szorosan alkalmazkodni, melyek a közmunka- és közlekedési m. kir. minister által az 1878. évi XX. t.-czikkel beczikkelyezett vám és kereskedelmi szövetség 8. §-ának utolsó bekezdése, illetőleg az 1880. évi XXXI. törvényczikk 3. §-a alapján a helyi érdekű vasutakra nézve kibocsáttatni fognak.

A most emlitett szabályok kibocsátásáig azonban a jelen engedélyokmányban foglalt eltérésekkel a közmunka- és közlekedési m. kir. ministerium által 1868. évi april hó 20-án 4973. sz. a. az országgyülés meghatalmazásával kibocsátott ideiglenes vasutengedélyezési szabály, valamint a fennidézett vám- és kereskedelmi szövetség 8. czikkében ideiglenesen elfogadott vasuti üzletszabályzat szolgálnak zsinórmértékül.

3. §.

A pálya épitése és üzleti felszerelése az engedélyesek által készitendő s a kormányhoz átvizsgálás és jóváhagyás végett felterjesztendő általános és részletes tervezetek alapján fog eszközöltetni.

Az engedélyesek különben úgy a tervek készitésénél, mint az épités kivitelénél alkalmazandó szerkezetet a jelen engedély s az üzlet biztonságára való tekintetek által vont korlátok közt szabadon választhatják.

A kormány fentartja magának, hogy az épitési terven változtatásokat tehessen, a menynyiben ilyenek a műszaki vizsgálat, vagy a jelen engedélyokmány 2. §-ában érintett ministeri rendelet 6-ik §. határozata szerint intézendő közigazgatási vonal-bejárás eredménye vagy az épités tartama alatt teljesitett egyes vizsgálatok nyomán a pályaszolgálat, valamint a közforgalom érdekéből és a pálya fennállásának biztositására, nemkülönben a törvényes határoz-

mányok teljesitése szempontjából szükségeseknek fognak találtatni, ezek által azonban a már egyrészt az eszközlött elővizsgálat, másrészt a közigazgatási vonal-bejárás folytán meghatározott pályanyom változást nem szenvedhet. Magától értetik egyébiránt, hogy ez által az engedélyeseknek az engedélyokmányban biztositott jogai sérelmet nem szenvedhetnek.

Ha az épités kivitelénél gazdálkodási vagy üzleti tekintetből akár a pályavonal, akár a részlettervek megváltoztatása kivánatosnak vagy szükségesnek mutatkozik, ily változtatások megengedése a kormánytól lesz kikérendő.

Magától értetik, hogy ez által az engedélyokmánynak a pálya kiépitésére vonatkozó határozatai változást nem szenvedhetnek.

4. §.

A pálya alépitménye egy vágányra készithető s ehhez képest a terület kisajátitása annyi térfogatra szoritkozhatik, a mennyi egynyomú sínúthoz és kitérőkhöz, nemkülönben az állomásokra megkivántatik.

Mihelyt az engedélyezett vonalon annyira növekedett a forgalom, hogy az évi elegybevétel kilométerenkint 14,000 o. é. frtot ezüstben meghalad, akkor az engedélyesek kötelesek a kormány kivánatára minden kártalanitás nélkül egy másik vágányt létesiteni.

Ezen kötelezettség teljesitésére azonban engedélyesek csak az engedély tartamának első 70 éve alatt kényszerithetők. Az utolsó 20 év lefolyása alatt a második vágányt csak az állam részéről nyujtandó, egyezségileg meghatározandó kártalanitás mellett köteles előállitani.

5. §.

A munkálatok létesitésére és az üzlet berendezésére nézve a következő általános szabályok lesznek irányadók.

a) Alépitmény.

A maximal-emelkedési viszony legyen úgy, mint egy áll a kétszázötvenhez (1 : 250). A kanyarodásoknak a nyilt pályán 300 méternél kisebb felátmérővel nem szabad birniok.

A pálya részletes kitűzése alkalmával az általános tervezetben kitűzött iránytól eltérések történhetnek ugyan, de az 1. §-ban megjelölt pontok megtartandók lesznek.

A pálya szabályszerű keresztszelvénye a bevágásoknál és töltéseknél akkép létesitendő, hogy a koronaszélesség ott, hol a sínek a talpfákon feküsznek, 3·05 métert tegyen.

A felépitmény beágyazásához $^1/_3$ részben kövecs $^2/_3$-ad részben pedig homok használható s a beágyazásnak a sínek lába alatt 0·25 méter vastagsággal és a sínlábak magasságában 2·8 méter szélességgel kell birnia.

A műépitmények tégla-falazattal és fahordszerkezettel s esetleg vascsövek alkalmazása által állitandók elő.

b) Felépitmény.

A pálya az elsőrendű vasutakhoz hasonló vágányszélességet nyer.

A sínek folyó méterenkint 18 kilogrammnál könnyebbek nem lehetnek, és oly sürün rakott talpfákra helyezendők lesznek, hogy 4200 kilogrammnyi keréknyomásnak megfelelő hordképességgel birjanak.

Megengedtetik a függő sínkötés, valamint a jelzők nélküli egyszerűbb szerkezetű kitérők alkalmazása is.

A közönséges talpfák hossza 2·2 méternél kisebb nem lehet, azonban ugy azok, mint a kitérők talpfái is, telitett puha vagy kemény, fűrészelt vagy hasábfából állithatók elő.

A felépitmény egyéb anyagát és szerkezetét illető minden egyéb intézkedések a kormány által a részlettervek előterjesztésekor állapittatnak meg.

c) Épületek, pályaelzárás, jelzések.

Az épületek felállitása a legkisebb mérvre szoritható. A felvételi épületek téglából, az őrházak pedig osztfalazat, vagy vályogból állithatók elő. Az árúraktárak fából, téglaalapzattal, mig a mozdonyszínek favázos falazatból létesitendők.

Az őrházak száma akként állapittatik meg, hogy az állomásokon levő őrházak betudásával, minden négy kilométerre egy őrház essék.

Minden állomáson, kivéve a megálló és kitérő helyeket, két váróhelyiség rendezendő be.

Közczélok, ugymint a pósta, távirda, rendőrség, katonaság stb. részére megkivántató helyiségek előállitására az engedélyesek nem köteleztetnek.

Árúraktárak valamennyi állomáson épitendők.

A vizállomások berendezésénél kézzel hajtható szivattyúk, fa-viztartók, égetett agyag vizvezető csövek stb. alkalmazása megengedtetik, és esetleg a mozdony közvetlen a kútból is meritheti vizét.

Az utak elzárására szükséges korlátok csak oly helyeken állitandók fel, hol a vonat közlekedése az útátjárótól legalább 200 méter távolságra észre nem vétethetik.

A pálya bekeritése — védgátakat is ideértve, — csak különös figyelemre méltó helyeken és ott szükséges, a hol a helyi viszonyok azt okvetlen megkivánják. A hol a pálya hosszában anyagárkok vonulnak el, ott kerités nem szükséges.

A korláttal el nem látott útátjárásoknál a lassú menetet jelző álló-táblák alkalmazandók.

Az engedélyesek kötelesek egy üzleti távirdahuzalt létesiteni, a melyen az állomások közti távsürgönyözés eszközölhető leend. Ezen huzal számára azonban engedélyesek az állam által a vaspályavonal mentén felállitandó távirdaoszlopok használatát igényelhetik.

A lát-, hang- és harangjelzők mellőzhetők.

A kézi és a vonatokon használt jelzőszerek a fennálló szabályok szerint rendezendők be.

d) Állomások.

Az engedélyesek kötelesek a kikindai és becskereki állomásokon kivül legalább négy állomást és két kitérőt létesiteni. Ezen felül jogukban áll engedélyeseknek ezen állomások között a szükséglet szerint s önként érthetőleg a kormány engedélye mellett, még további állomásokat, megálló helyeket és kitérőket létesiteni.

N.-Kikindán az engedélyesek a cs. kir. szab. osztrák államvasuttal közös pályaudvart birhatnak, magától értetvén, hogy az esetben, ha e közös használat folytán, melynek feltételei az engedélyesek és a cs. kir. szab. osztrák államvasut igazgatósága között, a kormány helybenhagyása mellett, külön szerződésben állapitandók meg, a nevezett állomás kibővitése válik szükségessé, az e czélra megkivántató létesitmények költségei kizárólag engedélyesek terhét képezik. — Egyébiránt, ha a pálya épitési vagy üzleti viszonyai úgy kivánnák, engedélyesek N.-Kikindára külön pályaudvart is létesithetnek.

Az állomások, valamint a kitérők helyeinek és kiterjedésének meghatározása az engedélyesek javaslatához képest a kormányt illeti.

Az állomások azonban úgy helyezendők el, hogy szükség esetén megnagyobbithatók legyenek.

Engedélyeseknek jogukban áll az ó-becsei állomástól a Tiszáig és a n.-becskereki állomástól a Béga-csatorna egy alkalmas pontjáig szárnyvonalakat létesiteni.

e) Üzleteszközök.

Az üzleteszközöket a 2. §-ban érintett ideiglenes vasutüzleti rend 21. és 22. §§-aiban megszabott határozmányok fentartása mellett, a mennyiben t. i. ezek a jelen engedélyokmány határozatai folytán változtatást nem szenvednek, az engedélyesek maguk választhatják meg.

A beszerzendő üzleteszközök mennyiségére nézve az engedélyesek egyelőre csak a kezdetben várható forgalom nagyságának arányában tartoznak intézkedni. Kötelesek azonban az engedélyesek a forgalom emelkedésének megfelelőleg, időközönkint az üzleteszközöket is szaporitani. Azon esetben, ha a kapcsolatban levő osztrák államvasút igazgatóságával oly egyezség köttethetnék, melynek folytán az illető társulat venné át az engedélyezett pálya üzletét és látná el ezt részben vagy egészen a szükséges üzleteszközökkel, az engedélyesek jogositva lesznek a forgalmi eszközök beszerzését részben vagy egészben mellőzni.

A forgalmi eszközökre előirányzott 150,000 frtnyi összegből ez esetben rendelkezésre maradó összeg azonban, mint tartalékalap, az üzlet javára lesz kezelendő. Ezen tartalékalapot engedélyesek csak a kormány engedélye mellett használhatják fel más czélokra.

A mozdony- vagy teherkocsik tengelyének legnagyobb megterhelése 8400 kilogrammra határoztatik.

Két tengelyű mozdonyok alkalmazása megengedtetik.

A mozdonyok kivétel nélkül amerikai pálya-tisztitókkal látandók el.

A személykocsiknál a szokásos 4 osztály helyett csak 2 osztálybeli kocsik berendezésére és járatására köteleztetnek engedélyesek.

6. §.

A naponkénti rendes vonatközlekedés berendezésétől engedélyesek felmentetnek, kötelesek azonban hetenként legalább háromszor, előre meghatározott s előre közhirré teendő időben közlekedő vegyes vonatokat járatni.

Mihelyt a forgalom a jelenleg engedélyezett vonalon annyira növekednék, hogy az éjjeli szolgálat berendezése kivánatosnak vagy szükségesnek mutatkoznék, az engedélyesek kötelesek lesznek a felvételi helyiségek, jelzés, pályafelügyelet s minden más, a rendszeres üzlet fentartása czéljából szükséges intézkedésekre nézve a pályát a m. kir. kormány részéről az elsőrendű vaspályák érdemében kiadott szabványok s utasitások szerint kiegésziteni s berendezni, s a kormány részéről teendő e részbeni intézkedéseket saját költségükön s illetőleg az épitési alap fölemelésével foganatositani.

Ezen kötelezettség teljesitése azonban csak az engedélytartam első 70 éve alatt követelhető, a hátralevő engedélytartam alatt pedig a pálya ily módoni átalakitása csak a kormány s az engedélyesek közt e részben kötendő egyezmény alapján eszközölhető.

Végre kötelesek engedélyesek a forgalmi eszközöket, síneket és egyéb, az épitésnél használandó anyagokat a belföldön szerezni be, s azoknak külföldről leendő behozatalát a kormány csak az esetben fogja megengedni, ha engedélyesek kimutatják, hogy azok a belföldön hasonló feltételek alatt be nem szerezhetők.

7. §.

Az engedélyesek kötelesek a részletterveket az engedély jogerőre emelkedése napjától számitott három hónap alatt a kormánynak előterjeszteni, s az épitést ugyancsak a részlettervek jóváhagyásától számitott egy és fél év alatt befejezni s a pályát a közforgalomnak átadni.

Jogukban áll azonban az engedélyeseknek a pályavonal egyes részeit is, mihelyt azok az üzlet biztonságának megfelelően kiépitve lesznek, s ha más üzletben levő vasuttal összeköttetésben állanak, a fent emlitett határidő előtt külön-külön is a közforgalomnak átadni.

8. §.

A kormány fentartja magának a jogot, hogy a mennyiben más pályák beszakadása, pályaudvarok közös használata, kocsi-kölcsönzés és minden ezekért járó kárpótlás tárgyában az illető társulatok közt egyezmény nem jöhetne létre, egy ilyennek feltételeit meghatározza.

9. §.

A kisajátitási jog az 1881. évi XLI. törvény értelmében az engedélyezett pálya kiépitésére az engedélyeseknek megadatik.

10. §.

Engedélyesek felmentetnek a pósta ingyenes szállitásának kötelezettsége alól. Ha azonban az engedélyezett vasuton rendes napi közlekedés lép életbe, a pósta szállitásáért a pósta-igazgatóság és a vasutvállalat között egyezségileg megállapitandó díj lesz fizetendő.

A vasut üzlete tárgyában az igazgatóság és alárendeltjei vagy utóbbiak között váltott levelezés a jelenleg engedélyezett vaspályán bérmentesen szállitható.

11. §.

Az engedélyezett vaspályavonal mentén szükséges vaspálya-üzleti távirda-vezetékeknek a pálya indóházain és esetleg őrházain alkalmazandó utolsó elszigetelőig, esetleg a forgatható védjelző készülékekig való kiépitését a részletekre nézve az engedélyesekkel megállapitandó egyezmény alapján a m. kir. távirdaigazgatóság hajtatja végre.

Kötelezve vannak ennélfogva az engedélyesek a m. kir. távirdaigazgatóságot a távirda-épitkezés elrendezése és a fentjelzett egyezmény megállapitása végett oly idejekorán megkeresni, hogy ennek a távirda-épitkezésekhez szükséges anyagok beszerzésére és a távirda-épitkezéseknek a pálya megnyitásáig leendő elkészitésére elég ideje maradjon.

Engedélyesek kötelesek megengedni, hogy a felállitandó távirda-vezeték oszlopai a pálya saját birtokán és területén állittassanak fel a nélkül, hogy az engedélyesek az elfoglalt területért jelenben vagy jövőben kártalanitást követelhetnének.

A távirdaoszlopok helyei, valamint a távirda-vezeték más megerősitési pontjai az engedélyesek és a m. kir. távirdaigazgatóság illető épitési közegei által, egyetértőleg és úgy állapitandók meg, hogy azok miatt sem a vasuti üzlet, sem az üzleti személyzet biztonsága veszélyeztetve ne legyen.

Engedélyesek kötelesek azon esetben, ha az üzleti távirda-vezetékekkel egyidejüleg állami távirda-vezeték nem épittetnék, a távirdaoszlopok és más távirda-épitési anyagok összes árát s az összes távirda-épitési költségeket, azon esetben pedig, ha egyidejüleg állami távirda-vezeték is épittetnék, az üzleti vezetékek épitésére forditott aránylagos részét a m. kir. távirda-igazgatóságnak megtériteni.

Mindkét esetben kötelezve vannak az engedélyesek a m. kir. távirdaigazgatóság kivánatára az elöbbi pontban megnevezett távirda-épitkezésekhez szükséges összegeket az utólagos elszámolásig kamat nélkül előlegezni, és a távirdaoszlopokat s a többi összes távirda-épitési anyagokat az épitendő pálya mentén a m.kir. távirdaigazgatóság által meghatározandó módon és időben, a már lerakott vasutvágányon saját költségükön szétosztani.

Az üzleti vezetékek átadásakor az engedélyesek számlájára épitett üzleti vezetékek összes leltári állománya az engedélyesek birtokába megy át.

Jogában áll azonban a m. kir. távirdaigazgatóságnak a vaspálya mentén fennálló oszlopokra bármikor államtávirda-vezetékeket alkalmazni, és ekkor a távirdaoszlopok az állam költségén való fentartásának kötelezettsége mellett a m. kir. távirdaigazgatóság ingyen tulajdonába mennek át.

A vasutüzleti távirda-vezetékeket az engedélyesek a m. kir. távirdaigazgatóság szokott ellenőrködése mellett kizárólag csak azon sürgönyzésekre használhatják, melyek a vasuti üzlet céljaiból az igazgatóság és alárendelt közegei vagy az utóbbiak által egymás közt váltatnak.

Jogositva van azonban a m. kir. távirdaigazgatóság, a pályaigazgatósággal egyetértve, ezen üzleti vezetékeknek, a mennyire az üzleti forgalom megengedi, úgy állam, mint magánsürgönyök továbbitására, illő ellenőrzés mellett használását kivánni és elrendelni.

Ez esetben azonban a használat módja és a távirás díjának az engedélyesek s a m. kir. távirdaigazgatóság közti megosztása külön egyezmény által fog szabályoztatni.

Hasonlóan külön egyezményben állapittatnak meg az engedélyesek s a m. kir. távirdaigazgatóság közt azon feltételek is, melyek a vaspálya mellett felépitett távirdavezetékek felügyeletét, fentartását s az azokon netalán későbben a vaspályaigazgatóság kivánatára eszközlendő változtatásokat vagy áthelyezéseket s általában mindazon távirdai ügyeket illetik, melyek a fentebbi pontok által még nem szabályozvák.

12. §.

A fuvarbérek maximuma az engedélyezett pálya számára a következő határok közt szabatik meg:

Legmagasabb árszabási tétel személy- és kilométerenkint:

az 1. osztályban	. . . .	$4 \cdot {}_{75}$ o. é. kr. ezüstben,
a 2. »	. . . .	$3 \cdot {}_{56}$ » » » »
a 3. »	. . . .	$2 \cdot {}_{37}$ » » » »
a 4. »	. . . .	$1 \cdot {}_{32}$ » » » »

Az 1. és 2. osztályú kocsik az 1-ső rendű pályákon használt másodrendű kocsikhoz hasonlóul szereltetnek fel.

A 3. osztály részére oly kocsik alkalmaztathatnak, milyenek a többi pályákon a 4-ik osztályra nézve előirvák. Azonban padokkal látandók el.

Uti podgyásznál az egész jegyenként 25 kilogrammot meghaladó súlytöbblet 10 kilogrammnyi súlytételekre, a gyorsárú pedig 5 kilogrammnyi súlytételekre felvéve kikerekitendő. Minden 10 kilogramm podgyásztúlsúlyért kilométerenkint $0 \cdot {}_{24}$ kr., 100 klgr. gyorsárúért pedig kilométerenkint 2·4 kr. számittatik ezüstben.

Az árúk 100 kilogramm és kilométerenkint az 1. oszt. 0·92; a 2. oszt. 0.66, és a terjedelmes árúk 1·18 krért ezüstben szállitandók.

A kőszén, só, tűzi- és épületfa, trágya, kő és tégla egész kocsirakodásoknál kivételesen 100 kilogramm- és kilométerenkint 0.52 kr. számittatik ezüstben.

Gyorsárúk és közönséges szállitmányoknál a szállitási díjakon kivül minden 100 kilgr. után, podgyásznál minden személy után oly összegű kezelési illeték szedhető be, mint a milyen a cs. kir. szab. osztrák államvasuton számittatik.

A személy- és árúszállitásra vonatkozó egyéb viteldíjak s fuvarbérek, továbbá a mellékilletékek, az árúk osztályozása, valamint a többi szállitási határozmányok tekintetében a cs. kir. szab. osztrák államvasuton fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

Mihelyt az engedélyezett pálya tiszta jövedelme egymásután következő 3 éven át a befektetési tőke 7 százalékára emelkedik, jogában álland a kormánynak, az engedélyesek meghallgatása mellett, az árszabályt megfelelőleg leszállitani.

Az esetre, ha a törvényhozás a viteldíjakat az összes vasutakra nézve szabályozná, e szabályozás ezen vasutra is érvényes leend.

13. §.

Az engedélyeseknek megengedtetik, hogy a szedendő vitel- és fuvardíjakat belföldi ezüstpénzben számitsák olyképen, hogy az árkelet tekintetbe vételével járó illetékeket országos értékben tartozzanak elfogadni.

14. §.

A 12. §. értelmében meghatározott árszabások az engedélyesek által időközben leszállithatók, egészben vagy csak a tárgyak egyes nemeire, az egész vonal hosszában, vagy csak a pálya egyes vonalszakaszaira, egyik vagy mind a két irányban, minden szállitási távolságra egyenlően vagy növekvésük esetére nagyobb mérvben.

Az ekként leszállitott árszabályok az előbbeni mértékre ismét felemelhetők, de csak három havi alkalmazásuk után.

Ha egy szállitó vagy rakományvállalkozó bizonyos feltételek alatt fuvarbér leszállitásban vagy más kedvezményekben részesül, ezekben részesiteni kell minden szállitót és vállalkozót, ki ugyanazon feltételeket elfogadja olyképen, hogy személyes előnynek semmi esetre hely ne adassék.

Mindezen kedvezmények szinleges ártérités (refactia) alakjában sem járhatnak.

15. §.

Az élelmiszereknek a belföldön beállott rendkivüli drágasága esetére joga van a kormánynak azok fuvarbérét a drágaság tartamára a maximal-árszabás feléig leszállitani.

16. §.

A katonaság és katonai javak leszállitott árszabások szerint szállitandók, és pedig egyrészt a cs. kir. közös hadügyi és a m. kir. honvédelmi ministeriumok, másrészt a fennálló vasuttársulatok közt 1877. évi szeptember 15-ikén megkötött egyezmény, illetőleg az 1878. évi január 1-jén hatályba lépett katonaszállitási árszabás és ennek függeléke alapján.

A katonaszállitás iránt létrejött, vagy létrehozandó s az állam részére kedvezőbb egyezmények az engedélyezett pályára is érvényesek lesznek.

Alkalmazandók még ezen határozatok a pénzügyi, valamint az állami és hatósági közbiztonsági őrségre, végül a fegyenczekre is.

Az engedélyesek kötelesek alkalmazkodni a katonai szállitásokra vonatkozó szabályzathoz s az abban foglalt megállapodások és egyezményekhez, melyek által a szállitáshoz szükséges felszerelési tárgyak beszerzése és készentartása a forgalmi eszközök és üzleti személyzet rendelkezésre bocsátása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzettel való kölcsönös kisegités és a katonai egészségügyi czélokra berendezett vasuti kocsik használata szabályoztatnak.

Kötelesek továbbá az engedélyesek azon szerves határozmányok és szolgálati szabályokhoz is alkalmazkodni, melyek a hadi vasuti osztályokra s azoknak béke idején új épitkezésekhez vagy fentartási munkálatokhoz való használatára vonatkozólag a cs. és kir. közös hadügyministerium által kiadattak, vagy megállapittatni fognak.

Háború vagy mozgósitás esetén kötelesek az engedélyesek a szabadságosok és tartalékosok elszállitását lakhelyükhöz legközelebb eső állomástól rendeltetési helyükhöz legközelebb cső állomásig, kellő igazolás alapján, a katonai leszállitott árszabás mellett eszközölni.

Végül kötelesek az engedélyesek feltétlenül alkalmazkodni azon határozatokhoz, melyek a hadsereg, hadi tengerészet és a honvédség kiszolgált altisztjeinek alkalmazására vonatkozólag, az 1868. évi XL. t.-cz. 38. §-ában és 1873. évi II. t.-cz.-ben megállapitvák.

A fentebb felsorolt határozmányok és kedvezmények önként érthetőleg egyaránt érvényesek a szolgálatban utazó honvédségre, valamint azon csapatokra, melyek a hadsereg kiegészitő részét képezvén, a népjog oltalma alatt állanak.

17. §.

Az állami tisztviselők, hivatalnokok és szolgák, kik a vasutak igazgatása és üzlete felett őrködő hatóságok megbizásából, vagy az állam érdekeinek ezen engedélyből folyó megóvása végett vagy jövedéki czélokból a vasutat használják és a hatóság megbizását igazolják, uti málháikkal együtt ingyen szállitandók.

18. §.

Oly feleken, kik a vasutat a vitel- vagy fuvarbér előleges kifizetése nélkül roszhiszeműleg használnák, vagy a szállitmány nemének vagy súlyának helytelen bejelentésével, vagy más módon a vállalat megröviditését czélozzák, háromszoros árszabási illetmény lesz megvehető.

19. §.

Joguk van egyszersmind az engedélyeseknek részvény-társaságot alakitani s a szükséges pénz beszerzése czéljából névre vagy előmutatóra szóló elsőbbségi vagy törzsrészvényeket bocsátani ki, melyek a magyar, osztrák és külföldi tőzsdéken elárusithatók és hivatalosan jegyezhetők.

Az engedélyeseknek jogukban álland továbbá az alaptőkét olykép szerezni be, hogy annak három ötödrésze erejéig elsőbbségi részvényeket s két ötödrésze erejéig törzsrészvényeket bocsáthassanak ki.

Ez esetben azonban a pálya tiszta jövedelméből mindenekelőtt az elsőbbségi részvényeknek 6 száztóli kamatjai s a 60 évi törlesztésnek megfelelő törlesztési hányada szintén ezüstben lesz fedezendő. A jövedelem fenmaradó részéből a törzsrészvények 6%-os kamatoztatása ezüstben fedezendő. A törzsrészvények törlesztése mindaddig kezdetét nem veendi s nem veheti, a mig az összes elsőbbségi részvények nem törlesztettek.

A kétnemű részvények tulajdonosai ezenkivül azonban minden másnemű jogokban s kötelezettségekben egyaránt részesülnek.

A társaság engedélyesek minden jogait és kötelezettségeit örökli, alapszabályait tervezi, melyeknek helybenhagyását és az ország érdekei szem előtt tartásával eszközlendő kiegészitését a kormány magának fentartja.

A kormány a társulat közgyülésén szavazatát az állami részvények arányában fogja gyakorolni, az igazgatóságban pedig ugyancsak ily arányban fog képviseltetni. Torontál megye részére biztosittatik azon jog, hogy addig, mig a hozzájárulás fejében rendelkezésére bocsátott törzsrészvények birtokában van, e megye alispánja, mint a megye képviselője, az igazgatóságnak tagja leend.

Az alapszabályokba a többi közt felveendő az is: hogy azon esetre, ha az engedély tartama alatt jövedelem hiánya miatt az összrészvények törleszthetők nem lennének, a törlesz-

tetlenül maradt részvények tulajdonosai, részvényeiknek beváltását vagy e czímen bárminemű kárpótlást az államtól nem igényelhetnek.

A társulat székhelye Budapest vagy Nagy-Becskerek és hivatalos ügykezelési nyelve kizárólag a magyar.

20. §.

Az engedélyezett vasut felépitésére és megfelelő berendezésére szükséges maximal-tőke 1.915,000 frt, azaz egy millió kilenczszáztizenötezer oszt. értékű forintban állapittatik meg. Ez összegből 102,000 egyszázkétezer forint tartaléktőke czímén kihasittatik, mely tőke csak a kormány engedélyével használható fel.

21. §.

Az engedélyesek kötelesek ezen engedély jogerőre emelkedésének napjától számitott egy év alatt az épitési költségek fedezetének biztositását kimutatni, mit, ha ezen idő alatt megtenni elmulasztanak, az engedélyokmány hatályon kivül helyeztetik.

22. §.

A kormány az államérdekek megóvása tekintetéből jogositva van, magának ugy a pálya épitése, valamint az üzlet megfelelő felszerelése és folytonos jókarbantartása iránt minden részben meggyőződést szerezni és meghagyni, hogy a mutatkozó hiányok pótoltassanak.

A kormánynak joga van a részéről kiküldött közeg által az ügyvitelt és pályaigazgatást megvizsgálni és ellenőrizni. A kormány által kiküldött biztosnak jogában áll az igazgató-választmány ülésében, valamint a közgyülésekben, a mikor azt jónak találja, részt venni, nemkülönben törvénytelen, vagy az állam érdekeire netán hátrányos, az engedélyokmánynyal ellenkező intézkedéseket felfüggeszteni és erről a ministeriumnak további eljárás végett jelentést tenni.

Az ezen felügyeletért járó díjak fizetése alól engedélyesek az 1880: XXXI. t.-cz. 4. §-a alapján fölmentetnek.

23. §.

A jelenleg engedélyezett vaspálya részére biztosittatik:

a) az épités tartamára a bélyeg- és illetékmentesség, az épitési illetőleg befektetési tőkének bármi módon való beszerzése, valamint az épités és felszerelés biztositása czéljából kötött minden szerződés, a pálya telekkönyvezésnél s kölcsönök be- és kitáblázásánál előforduló összes beadványok s egyéb okmányok, ugy nemkülönben a pálya czéljaira szükséges földterületek s dologi jogok átruházását, épitési és felszerelési anyagok szállitását, készpénzfizetéseknek részvények átvétele mellett, vagy a nélkül való teljesitését, végre a hozzájárulás bármiféle más nemét, vagy módját tárgyazó okmányok részére;

b) bélyeg- és illetékmentesség a törzs- és elsőbbségi részvények, elsőbbségi kötvények, valamint az ideiglenes jegyek első kiadására;

c) teljes mentesség a nyilvános számadásra kötelezett társulatok és egyletek adója, illetőleg a kereset- és jövedelmi-adó, valamint a törzsrészvények, elsőbbségi részvény és kötvényszelvényadó és végre a szelvénybélyeg fizetése alól az engedélyokmány keltétől számitva 30 év tartamára. — Megszünik azonban ezen adómentesség az engedélyokmány keltétől számitott 10 év mulva, a mint a vállalat tiszta jövedelme a nevezett adóösszegeknek az üzleti számlába való felvétele után az engedélyezett épitési tőke 6% kamatjánál magasabb leend.

24. §.

A jelenleg engedélyezett vasuton a szállitási adó az engedélyezés napjától számitott 10 éven át nem szedetik.

25. §.

Az engedély tartama a 2-ik szakaszban idézett ideiglenes vasut-engedélyezési szabály 9. §. *b)* pontja alatt kimutatott oltalommal új vasut felállitása ellen a megnyitástól számitott 90 évre állapittatik meg, mely napon véglegesen megszünik.

Az engedély megszünik akkor is, ha a 6. és 7. §-ban megállapitott határidők a részletes tervek benyujtása, az építés befejezése, továbbá az üzlet megnyitására nézve meg nem tartatván, a határidők elmulasztása a fennidézett vasut-engedélyezési szabály 11. §. *b)* pontja értelmében, különösen pedig, ha politikai és financziális válságok által nem igazoltathatik.

26. §.

Az engedély megszüntével, valamint a pálya beváltásának bekövetkeztével az állam az engedélyezett és jókarban átadandó pálya tehermentes birtokába és haszonélvezetébe lép; birtokába veszi különösen a pálya területét s földjét, a föld- és műmunkálatokat, a fel- és alépitményeket minden hozzátartozókkal egyetemben, mint forgalmi eszközökkel, pályaudvarokkal, fel- és lerakodó helyekkel, a vasut üzletéhez tartozó épületekkel, az indulási és érkezési helyeken őr- és felvigyázó házakkal, minden felszerelvényekkel, ingó és ingatlanokkal egyetemben.

Valamint az engedély megszüntével, úgy a pálya beváltása esetében is, az engedélyesek megtartják a tartalékalap és a künlevő aktiv követelések tulajdonát, valamint a koaks-kemenczéket, öntődéket, gép- vagy egyéb épületeket, a melyek megszerzésére vagy előállitására a kormány által azon határozott hozzáadással hatalmaztatnak fel, hogy azok a vaspályának semmi tartozékát képezni nem fogják.

27. §.

Ha az engedélyokmányban vagy a törvényekben foglalt kötelességek megsértése vagy mulasztása az engedélyes részéről ismételve fordulna elő, a kormány fentartja a jogot, ellene a törvényeknek megfelelő intézkedéseket megtenni, és a körülmények szerint az engedélyt még tartamának lefolyása előtt megszűntnek nyilvánitani.

28. §.

A helyi érdekű vasutakról szóló 1880: XXX. t. cz. 7., 8., 9., 10. és 11. §-aiban foglalt kedvezmények a jelenleg engedélyezett vasutra is kiterjesztetnek, viszont engedélyesek alávetik magukat ugyanezen törvény 2., 12., 13. és 14. §-aiban foglalt határozatoknak.

29. §.

Engedélyesek kötelesek az engedély kiadása előtt 50,000, azaz ötvenezer forintnyi biztositékot készpénzben, vagy magyar állami papirokban, vagy a magyar állam által biztositott vasutak elsőbbségi kötvényeiben, vagy végre magyar földhitelintézeti s földhitel-részvénytársulati záloglevelekben a m. k. központi állampénztárnál letenni.

E biztositék csak a pálya műszaki felülvizsgálatának akadálytalan befejezése után adatik vissza.

A felülvizsgálat engedélyesek kérelmére a pálya megnyitása után azonnal megtartandó.

30. §.

Ezen engedély minden okmányszerű kiadványai csak egy forintra szabott bélyegdíj alá esnek.

Baross Gábor *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

31. szám.

(VII. ÜLÉS, 70. 4) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881. évi november hó 30-án tartott

XXI. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik Abauj- és Tornamegyék egyesitéséről szóló törvényjavaslatnak végszerkezetben megszavazása.

Elnök kérdi: elfogadja-e a ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében?

A ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot felállás és ülvemaradással foganatositott szavazás utján végszerkezetben is elfogadván, megrendeli, hogy ez alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendekkel szokott módon közöltessék.

Baross Gábor *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 31. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

Abauj és Tornamegyék egyesitéséről.

1. §.

Az eddig fennállott Abauj megye és Torna megye »Abauj-Torna megye« elnevezés alatt egy törvényhatósággá egyesittetik, Dernő, Hárskut, Kovács-Vágás, Lucska, Barka, Borzova és Szilicze volt Torna megyei községek kivételével, melyek Gömör megyéhez csatoltatnak.

Az ekként egyesitett törvényhatóságok székhelye Kassa sz. kir. város.

2. §.

Abauj-Torna megyében ideiglenesen a volt Abauj és Torna megyék bizottsági tagjai képezik az új megye bizottságát, kivévén az 1. §-ban emlitett hét községben lakó megyei bizottsági tagokat, kik mint ilyenek Gömör megye bizottságába lépnek be.

Ezen megye a belügyminister felhivására s az általa kitűzendő határidőben közgyülést tart, s a bizottságnak az 1870:XLII. törvényczikkben az első alakulásra nézve megszabott módon eszközlendő újra alakitása iránt, a szükséges intézkedéseket megteszi.

3. §.

A volt Abauj megyei központi és járási tisztviselők, az 1870: XLII. törvényczikk értelmében eszközlendő általános tisztujitásig, az egyesitett megyében is megtartják állomásaikat; a volt Torna megyei központi tisztviselők közül azok, kikre mulhatlanul szükség lesz, a belügyminister jóváhagyása mellett eddigi minőségükben az egyesitett megye tisztikarába vétetnek fel. Az egyesitett megye járásainak új beosztása iránt az egyesitett megye közgyülése fog az 1870: XLII. t.-cz. értelmében szabályrendeletileg intézkedni, úgy azonban, hogy az egyesitett megye járásainak száma egygyel kevesebb legyen, mint a két megye járásai együtt voltak.

Az ezen intézkedés következtében hivatal nélkül maradt tisztviselők, illetőleg a segéd- és kezelő-személyzet tagjai, végkielégitésül egy évi fizetésükre igényt tarthatnak.

4. §.

Abauj és Torna megyék ingó és ingatlan vagyonára nézve az 1876: XXXIII. törvényczikk II. fejezetében az egyesitett megyék vagyonát illetőleg meghatározott alapelvek lesznek alkalmazandók.

5. §.

Országgyülési képviselő-választás tekintetében Abauj-Torna megye, az eddigi beosztás és székhelyek fentartása mellett, hét választó-kerületet képez. Az 1. §-ban emlitett hét községnek képviselő-választó-kerületbe leendő beosztása iránt pedig Gömör megye bizottsági közgyülése fog, belügyministeri jóváhagyás fentartása mellett, intézkedni.

Minden választó-kerület csak egy képviselőt választ.

Ezen megyében az 1874. évi XXXIII. törvényczikk 17.—20. és 117. §-ban elrendelt módon új központi választmány alakitandó, melynek megbizása az idézett törvény alapján alkotott központi választmányok megbizásával szünik meg.

Addig pedig, mig ezen központi választmány megalakul, Abauj és Torna megyék jelenlegi központi választmányai együttesen folytatják működésüket.

Az 1848 : V. törvényczikk 5. §-ának és az 1874 : XXXIII. törvényczikknek jelen törvénynyel ellenkező határozatai hatályon kivül helyeztetnek.

6. §.

Ezen törvény életbeléptetése idejének meghatározása és annak végrehajtása a belügyministerre bizatik.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

32. szám.

(VII. ÜLÉS, 71. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó igazolási bizottságának gróf Apponyi Antal, gróf Csáky Manó és gróf Wilczek Henrik kegyelmes királyi meghivó leveleiknek kieszközlését szorgalmazó kérvényei felett.

A bizottság a nagyméltóságú elnökségtől rövid után jelentéstétel végett átvett kérvényeket tárgyalván, meggyőződött arról, hogy: gróf Apponyi Antal 1852. évi deczember 29-én, gróf Csáky Manó 1848. évi augusztus hó 10-én és gróf Wilczek Henrik 1852. évi augusztus 7-én születvén, a törvényes teljeskort már jóval túlhaladták; — miért is a bizottság, miután nevezett folyamodóknak királyi meghivó levelekkel leendő meghivatása ellen észrevétele nem volt, azoknak igazolását s kegyelmes királyi meghivó leveleiknek kieszközlése czéljából, a további intézkedések megtételére a ház nagyméltóságú elnökségét felkérni javasolja.

Budapesten, 1881. évi november hó 29-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Őrgróf Pallavicini Ede s. k.,
bizottsági jegyző.

33. szám.

(VII. ÜLÉS, 72. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház gazdasági bizottságának a főrendi ház bevételeiről és kiadásairól 1881. évi junius 1-től ugyanaz évi szeptember 30-áig vezetett számadások megvizsgálása tárgyában.

A bizottság megvizsgálván háznagy gróf Szapáry Antal ő nagyméltóságának a főrendi ház bevételeiről és kiadásairól 1881-ik évi junius 1-től ugyanaz évi szeptember 30-áig terjedő időszakon át vezetett számadásait, s miután azokat számtételeikre nézve helyeseknek, összegezésükben pedig hibanélkülieknek és a kellő fedezeti okmányokkal felszerelteknek találta, azokat oly tiszteletteljes inditványnyal mutatja be a nagyméltóságú főrendi háznak, miszerint háznagy urat a fent jelzett időszakon át vezetett számadásokra nézve a további számadási kötelezettség terhe alól felmenteni méltóztassék.

Budapesten, 1881. évi október 1-én.

Báró Orczy Andor *s. k.,*
mind kiküldött bizottsági tag.
Őrgróf Pallavicini Ede *s. k.,*
mint a gazdasági bizottság tagja.

34. szám.

(VII. ÜLÉS, 73. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Interpellatió

a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister ő nagyméltóságához a keleti marhavész tárgyában.

Tekintve a már huzamosb időn át hazánk északnyugoti határszélein, Morvában és Ausztriában kiütött veszélyes mérvben ott elterjedt és több szomszédos magyar vármegyékben nemcsak, de Lábolnán Komárom megyében is mutatkozott keleti marhavészt illetőleg, felszólitom minister ur ő Nagyméltóságát, adna a vész szomszéd monarchia tartományaiban való kitörése, terjedése, és jelesen magyarországbeli községekben való átharapodzása felől, a baj keletkezte óta a jelen állapotot mostanáig ecsetelve, részletes felvilágositást — jelesen mily zárlati rendelkezések történtek és állanak fenn jelenben, való-e azon felette elterjedt vélemény, hogy Bécs városának élelmeztetése tekintetéből a monarchia Lajthán tulnani osztrák tartományokbani vészt elnyomó és vesztegzári intézkedések lazább kezelése nem okozta-e a bajnak csirájábani el nem fojthatását, és valjon nem-e ezen törvényes köznemzeti és birodalmi kötelezettségek mulasztásából támadt-e? terjed-e? hazánkban e baj, — terjed-e ez, vagy szünik, mert ellenkezőleg azon közös elismeréssel találkozott kormányunk részéről való eljárással, midőn két év előtt körülbelül szomszéd Stajer- és Horvátország részéről fenyegetett e vész, és oly czélszerű erélylyel eleje vétetett a bajnak az ország összes és valóban közösen érdeklett lakosság megnyugtatására hetenként a vész állása felől a legrészletesebb hivatalos kimutatások, a vész vagy terjedését vagy változhatlan állapotbani fenlétezését, el végre teljes megszüntét illetőleg közöltettek, ez alkalommal oly annyira ohajtandó nyilvánosság, vagy egyáltalában mellőztetett, vagy ép ki nem elégitő általánosságban köztudomásra hozatott, és valljon elvégre nem kész-e ezentul minister ő Nagyméltósága hetenként, mig a vész, szintugy mint a zárlati intézkedések teljes megszüntét jelentheti, körülményes részletes kimutatásokat hivatalosan hirlapilag főleg a nagy mérvben aggódó gazdaközönség nélkülözhetlen tájékozására leplezetlenül közzé tenni.

Kelt Budapesten, 1881. évi november hó 30-án.

Beadja:

Gróf Cziráky János s. k.,
királyi tárnokmester, főrendi tag.

35. szám.

(VII. ÜLÉS 74. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Interpellatió

a ministerelnök urhoz.

Szándékozik-e a ministerelnök ur a főrendi ház szervezését kezdeményezni, vagy a háztól várje-e a kezdeményezést.

Beadja:

Zichy Nándor gróf s. k.,
főrendi tag.

36. szám.

(VII. ÜLÉS 74. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Interpellatió

a ministerelnök urhoz.

Szándékozik-e a ministerium a polgári magánjog egyes kérdései, nevezetesen a házassági jog, az öröklés, a hitbizományi intézmény tárgyában, a polgári törvénykönyv előterjesztését megelőzőleg megállapodásokat létrehozni.

Beadja:

Zichy Nándor gróf s. k.,
főrendi tag.

37. szám.

(VIII. ÜLÉS, 77. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „az 1880: LXIV. törvényczikkben adott felhatalmazás hatályának kiterjesztéséről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

Az 1880. évi LXIV. t.-cz. hatályának meghosszabbitása és a marosvásárhelyi kir. tábla területére ideiglenes kiterjesztése — most, a midőn egyrészt a ministeri előterjesztésben foglaltak szerint a budapesti kir. tábla területén még tetemes hátralék feldolgozásáról kell gondoskodni, másrészt pedig az 1881. évi LIX. t.-cz. érvénybe léptetése folytán a kir. táblák ügymenetében előreláthatólag beállandó növekedés kellően nem mérlegelhető, — ugy pénzügyi, mint igazságszolgáltatási szempontból a kir. táblák czélba vett, s a bizottság óhajához képest mielőbb törvényhozásilag megoldandó reformjáig alkalmas ideiglenes intézkedésnek lévén tekintendő: a bizottság tiszteletteljesen ajánlja a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat változatlan elfogadását.

Budapest, 1881. évi deczember hó 1-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 37. számú irományhoz.

Indokolás,

az 1880 : LXIV. törvényczikkben adott felhatalmazás hatályának kiterjesztéséről szóló törvényjavaslathoz.

Az 1880 : LXIV. törvényczikk javaslata előterjesztésére azon két körülmény inditott

hogy a felsőbb biróságok ügyforgalma több év óta tetemesen szaporodott, és

hogy az 1877 : V. t.-cz. gondoskodott ugyan arról, hogy a kir. curia legfőbb itélőszéki és semmitőszéki osztályainál a hátralék a budapesti kir. táblához kinevezett birák alkalmazásával feldolgoztathassék, de nem intézkedett arra nézve is, hogy a nevezett kir. táblánál részint a nagy ügyforgalom, részint pedig több munkaerőnek elvonása miatt felszaporodó hátrálék feldolgozására rendkivüli munkaerő álljon az igazságügyministernek rendelkezésére.

Az emlitett javaslatnak statistikai adatokkal támogatott indokolását a törvényhozás kellőleg méltányolta is, midőn az idézett t.-cz. megalkotásával a budapesti kir. itélőtáblánál a pótbiráknak számát — 12-vel szaporitva — 37-re emelte, és az igazságügyministert felhatalmazta, hogy a budapesti kir. itélőtáblánál felszaporodott hátraléknak feldolgozására az első folyamodású kir. törvényszékek biráit, a mennyiben az az igazságszolgáltatás hátránya nélkül eszközölhető, kellő számban alkalmazhassa.

Az idézett törvénynek az igazságszolgáltatás gyorsaságára irányzott hatása rövid idő alatt tapasztalható volt.

A hátralék kevesbedett, és az — jóllehet az ügyforgalom, kivált a bűnügyekben folytonosan emelkedett, — 1881. évi január 1-től kezdve az évi junius hó végéig 15899 darabról 12979 darabra olvadt le.

Az idézett törvényczikkben az igazságügyministernek adott felhatalmazásnak hatálya az 1881-dik év végeig terjed csak.

Ha figyelembe vesszük azon statistikai adatokat,

a melyek szerint a budapesti kir. itélőtáblánál az 1880. év végével a hátralék	15,899 drb.,
— tehát az 1879. évi 10,503 darabnál 5396 darabbal több volt, s a melyek szerint a nevezett táblához 1881. évi junius végeig	60,525 drb.
érkezett, és igy elintézésre	76,424 drb.
várt;	

ha figyelembe vesszük, hogy 12 pótbirónak újabbi kinevezése és 9 első foku törvényszéki birónak alkalmazása, vagyis a munkaerőnek 21 taggal szaporitása mellett is az elintézésre várt ügydarabokból a kétségbevonhatlanul nagy mérvű munkásság kifejtésével csupán	63,445 drb.

lett 1881 évi junius végeig elintézve, úgy teljesen alaposnak kell venni azon következtetést: miszerint a jelenleg alkalmazott munkaerő sem elégséges arra, hogy a budapesti kir. itélőtáblánál az ügymenet rendes folyamban tartassék.

Ezen körülményből a perlekedő felek érdekeire és az igazságszolgáltatás gyorsaságára háramolni kellett hátrányoknak meggátlására csak két mód kinálkozik:

Szaporitani a rendszeresitett állások számát, vagy a kir. Curia mindkét osztályához beosztott táblai birákat ismét a kir. táblánál alkalmazni és az első fokú kir. törvényszékek biráit kellő számban ugyancsak a kir. táblánál továbbra is alkalmazni.

Az első módot nem kivánom alkalmazni; mert az 1881 : LIX. törvényczikk intézkedései által a kir. táblák ügyköre megváltozott, ügyforgalmuk tetemesen szaporodni fog, és ez valószinüleg szükségessé teendi a birói létszám szaporitását; minthogy azonban megbizható adatokkal e tekintetben most még nem rendelkezem, annál kevésbbé óhajtok csakis valószinüségre alapitott adatokkal támogatott javaslatot előterjeszteni, mert remélhető, hogy úgy az igazságszolgáltatás, mint az igazságügyi kormányzat szempontjából annyira óhajtott másodbirósági decentralizatio rövid idő alatt be fog következni, a mely nem teszi kivánatossá, hogy a budapesti itélőtáblánál rendszeresitett állomások jelenleg szaporittassanak.

A második módnak első része az 1882-ik év folyamán foganatositható lesz; mert az 1881 : LIX. törvényczikkel egyesitett kir. Curia ügyforgalma a legfőbb itélőszékhez és a semmitőszékhez beosztott táblai biráknak további működését valószinüleg nem fogja igénybe venni. De ezen intézkedéssel még nem biztositható az, hogy a budapesti itélő táblánál levő hátrálék az 1882. év I. felében feldolgoztassék.

A nevezett táblánál az 1880. év végén volt hátralékot ugyanis 21 új munkaerő mintegy 5 hó alatt 2920 darabbal apasztotta. Ha tehát feltételezzük is, hogy az 1881. évi junius hó végén volt 12,979 drb. hátralék az irt év végeig az ügyforgalom folytonos emelkedése daczára ismét 2920 darabbal fog apadni, az 1881. év végén a hátralék még mindég 10,059 darab leend.

A legfőbb itélőszékhez és a semmitőszékhez beosztott táblai biráknak a budapesti kir. itélőtáblánál talán már az 1882-ik év elején leendő alkalmazását pedig nem lehet oly intézkedésnek venni, a mely az 1881. év végére feltételesen 10,059 darab táblai hátraléknak gyors feldolgozását eredményezhetné; mert a nevezett tábla ügyforgalma jelenleg is folytou emelkedik, és mert az, az 1881 : LIX. törv.-czikk életbeléptetésével még inkább emelkedni fog, és igy ha az első fokú törvényszékek birái az 1881. év végén túl a kir. táblánál alkalmazhatók nem lesznek: csupán az helyezhető és pedig csakis feltételesen kilátásba, hogy a budapesti kir. itélőtáblánál a hátrálék az 1882. év végén 8000-nél több nem lesz.

A perlekedő felek és az igazságszolgáltatás érdeke, valamint a nemzetgazdászati viszonyok is mulhatlanul követelik: hogy az ügymenet a felsőbb biróságoknál meg ne akadjon; ennélfogva tekintettel arra is: hogy a többször nevezett kir. táblánál az 1881 : LXIV. törvényczikk alapján alkalmazott első fokú törvényszéki biróknak az 1882. év végeig leendő további alkalmazása csupán 7650 frt. költségszaporulatot okoz, a mi a javaslat mellőzésével a perlekedő feleknek és az igazságszolgáltatásnak érdekeire háramolható hátrányokkal szemben figyelembe épen nem jöhet; kellőleg indokoltnak tartom a jelen javaslatot.

Végül megemlitem, hogy a jelen javaslat folytán felmerülő költségszaporulatnak fedezésére nézve az 1882. évi költségvetési előirányzatban gondoskodva lett.

Budapest, 1881. évi október 8-án.

Dr. Pauler Tivadar s. k.,
m. kir. igazságügyminister.

38. szám.

(VIII. ÜLÉS 77. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendiház állandó hármas bizottságának „némely törvényhatóságok határának egyes községek és puszták átcsatolása által való kiigazitásáról s ezzel kapcsolatos intézkedésekről“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság teljesen méltányolva azon körülményt, hogy a kérdéses községek legnagyobb része önmaga kérelmezte átcsatolását s ez az érdekelt törvényhatóságok kölcsönös beleegyezésével történt, de belátva annak fontosságát, hogy a szóban forgó községek átcsatolása által, s némely törvényhatóság határának kiigazitásával a közigazgatás, törvénykezés és közrendészet igényeinek czélszerűbben leend megfelelve, a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben a nagyméltóságú főrendi háznak elfogadásra ajánlja.

Budapest, 1881. évi deczember hó 1-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Ifj. Mailáth György s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 38. számú irományhoz.

Indokolás

a némely törvényhatóságok határának egyes községek és puszták átcsatolása által való kiigazitásáról, s ezzel kapcsolatos intézkedésekről szóló törvényjavaslathoz.

A jelen törvényjavaslatba fölvett területi változtatások az illető községek, puszták s terület topographiai fekvésénél fogva, a közigazgatás rendes menete és az adózó polgárok érdekében, nemcsak kivánatosnak, hanem szükségesnek bizonyultak.

A mi jelesül a törvényjavaslat 1-ső §-ának 1—17. tételszámai alatt felsorolt községek, puszták s területnek egyik törvényhatóságból a másikba leendő átcsatolását illetik, annak indokául a következők szolgáltak:

Jelesül:

Ad 1. *Stoósz.* Ezen bányaváros törvénykezésileg már az 1871. évi szervezés óta a kassai királyi törvényszék területén lévő szepsii királyi járásbirósághoz tartozván, újabban közigazgatásilag is Szepes megyéből Abauj megyébe leendő átkebelezéseért folyamodott.

Tekintettel arra, hogy ezen csekély területtel, de nagy forgalommal biró bányaváros Szepes megye déli részén, a megye többi részeitől a közlekedést gátló nagy hegyek által elzárva fekszik, mig ellenben Abauj megye felé igen kényelmes és mindig biztos összeköttetéssel rendelkezik;

Tekintettel továbbá arra, hogy ezen 1079 lelket számláló bányavárost, forgalmi s ipari érdekei Szepes megyei elszigetelt helyzetéből Abauj megye felé vonják ;

Tekintettel végül arra, hogy az első vonalban érdekelt Szepes megye közönsége maga beismerte a kérelem jogosultságát s indokolt voltát:

Stoósz bányavárosnak Szepes megyéből Abauj megyébe leendő átkebelezését a javaslatba fölvennem kellett.

Ad 2. *Tihany.* Ezen község már több izben fordult folyamodásával a t. képviselőházhoz, és nevezetesen a mult évben benyujtott azon folyamodása, melyben Sáros megyéből Abauj megyébe leendő átkebelezését újabban kérte, az 1880. évi junius hó 5-én tartott ülésben 3969. szám alatt hozott határozattal azon reményben utasittatott hozzám, hogy Tihany község helyzetére előterjesztésem alkalmával tekintettel leendek.

Minthogy pedig az e részben már előzőleg is folytatott tárgyalásokból kiderült, hogy Tihany községet, mely Kassa városától csak egy félórányira, ellenben Eperjestől 4 mértföldnyire fekszik; melynek lakosai továbbá majd mind birván földeket Kassa város határában, ezen szomszédos birtokaikra nézve más-más hatóságokhoz tartoznak; melynek a magyarosodásra irányzott és Abauj megyében könnyebben érvényesithető törekvése is méltatást érdemel — ugy gazdasági, mint culturalis érdekei Abauj megye felé vonják, az érdekelt törvényhatóságok

egybehangzó hozzájárulásával, ezen községnek Sáros megyéből Abauj megyébe leendő átkebelezését indokoltnak találván, azt a törvényjavaslatba felvettem.

Ad 3. *Alsó-Regmecz, Felső-Regmecz, Kis-Bányácska, Kis-Kázmér, Mátyásháza, Mikóháza, Vily (Vilyi pusztával) és Biste* községek Abauj megye székhelyétől távol, ellenben Zemplén megye székhelyének legközelebbi szomszédságában feküsznek. Abauj megye zömétől nagy hegyek által vannak elválasztva, mig ellenben Zemplén megyével s annak székhelyével jó utakon mindenkor könnyen közlekedhetnek.

A fent megnevezett községeknek ezen helyrajzi fekvése indokából folyamatba tett tárgyalás során Abauj megye közönsége maga is beismerte, hogy ezen községek Zemplén megye által könnyebben és a lakosság kényelmének inkább megfelelöleg lennének adminisztrálhatók.

Zemplén megye közönsége pedig azt jelenté, hogy a Zemplén megyébe beszögellő ezen községekre nézve, a topographicus fekvés, a közigazgatás, igazságszolgáltatás és katonai valamint adóügyi kezelés a Zemplén megyébe való bekebelezést igényli.

Ezen községeknek mostani közigazgatási és törvénykezési beosztása, — tekintettel azon körülményre, hogy az azokra nézve illetékes szolgabirói, járásbirósági, adó- s gyámügyi hivatalok, más-más irányban 5—6, sőt 8 mértföldnél is távolabbra fekvő községekben vannak elhelyezve, úgy, hogy az azokkal való érintkezés felette sok nehézséggel jár, úgy a fentebb elsorolt községek lakosaira nézve felette terhes, mint közadministratió tekintetében igen káros hatású.

Ellenben ezen községeknek Zemplén megyébe leendő átkebeleztetésével azon nagy előny éretik el, hogy nevezett községek mindezen hatóságokat, a különben is ezen vidéknek társadalmi s kereskedelmi emporiumát képező Sátoralja-Ujhelyben találják fel.

Tekintettel tehát ezen községeknek a fentebbiekben előadott mostoha helyrajzi fekvésére és a jelzett közszolgálati nehézségekre — melyek Kis-Bányácska és Alsó-Regmecz községek lakosait hozzám legújabban benyujtott folyamodványukban, a jelen törvényjavaslatban tervezett átkebelezésnek rendeleti uton való eszközlése iránti kérelmezésre is inditották: az elől nevezett községeknek Abauj megyéből Zemplén megyébe leendő átcsatolását a törvényjavaslatba fölvennem kellett.

Ugyancsak az 1. §. 3. pontja alatt emlitett Felső-Golop község átkebelezésének, a javaslatba tett fölvételénél azon indok vezérelt, hogy a tulajdonképen csak névleg megkülönböztetett, és két megye területén fekvő, de valójában egy községi elöljáróság alatt álló Alsó-Golop és Felső-Golop községek egyesülhetvén, a mostani tarthatlan állapot, midőn a község egyik fele Abauj megyei, másik fele Zemplen megyei körjegyzőséghez tartozván, mindkét törvényhatóságtól, illetve közegeitől vesz olykor egészen ellenkező rendeleteket.

Ezen felül az átcsatolást indokolja még azon körülmény is, hogy adózási tekintetben Felső-Golop már is Zemplén megyebeli hatóságokhoz tartozik, hogy törvénykezési tekintetben is a tokaji királyi járásbiróságokhoz leendő csatolása vétetett tervbe, és hogy az átkebelezést az érdekelt Alsó-Golop és Felső-Golop községbeli lakosok és birtokosok számos folyamodásban kérelmezték.

Ad 4. *Külső-Bőcs.* Ezen községnek Zemplén megyéből Borsod megyébe leendő átcsatolását úgy a közadministratió, mint a külső-bőcsi birtokosok nagy részének méltó figyelmet érdemlő magán érdeke egyaránt kivánatosnak tünteti fel.

Ugyanis a két megye között határt képező Hernád vize jobb partján fekszik Belső-Bőcs, Borsod megyei község, a balparton pedig a Zemplén megyébe kebelezett Külső-Bőcs.

A belső-bőcsieknek van a Zemplén megyei Külső-Bőcs határában a Hernád balpartján 966 hold birtokuk, melyre nézve évek óta több izben benyujtott folyamodásaikban azt kérték, hogy Zemplén megyében fekvő ezen birtokrészük onnan kikebeleztetvén, Borsod megyéhez

csatoltassék, hogy az, azután járó 2776 forintnyi államadójukat, a szerencsi adóhivatal helyett, a miskolczinál fizethessék, továbbá, hogy az új kataszterük elkészitését ezen birtokterületre vonatkozólag a külső-bőcsiektől függetlenül és elkülönitve eszközölhessék, s végül, hogy az új telekkönyvek elkészitése is ezen szempontnak megfelelőleg történjék.

Az e részben érdekelt törvényhatóságok, s azok főispánjainak meghallgatása után meg kelle arról győződnöm, hogy bármily terhes is a belső-bőcsiekre nézve azon helyzet, mely szerint ezen, mintegy 1000 holdnyi birtokuk tekintetében mindennemű közügyeikre nézve másmás hatóságok alá tartoznak, — a szóban levő birtokterület átcsatolása iránti kérelem nem teljesithető, mert ezen birtoktest Külső-Bőcs község határa közepébe van beékelve, s azon terület átkebelezése esetében Külső-Bőcs község határa egymástól különálló területekre lenne szétszaggatva, azonfelül a kérelmezett átcsatolás következtében Külső-Bőcs község pótadó alapja annyira csökkenne, hogy ezen község további fentartása, csak a lakosság nagy túlterheltetésével lenne eszközölhető.

Minthogy azonban a nevezett két község között létező területi szabálytalanság elenyésztetése, a jó és gyors közigazgatás, valamint Belső-Bőcs község lakossága érdekében nemcsak czélszerűnek, de szükségesnek is mutatkozott: Külső-Bőcs községnek egész területével Borsod megyébe leendő átcsatolása iránt tárgyalást inditottam meg.

Zemplén megye közönsége, hivatkozással azon tárgyalásra, midőn még csak a Külső-Bőcs község határába beékelt mintegy 1000 holdnyi területnek átkebelezése forgott kérdésben, Külső-Bőcs községnek Borsod megyébe való átkebelezését ellenezte, mert szerinte a jó közigazgatás érdeke azt egyáltalán nem kivánja.

Ellenben Borsod megye, illetőleg az első vonalban érdekelt Belső-Bőcs község oly érveket hozott fel Külső-Bőcsnek Borsod megyébe leendő átkebelezése mellett, hogy azok alapján ezen átcsatolásnak a törvényjavaslatba való fölvételét eléggé indokoltnak láttam.

Ugyanis Külső-Bőcsnek Zemplén megyéből Borsod megyébe leendő átkebelezése után, — mi iránt Külső-Bőcs község egykor már maga is kérelmezett, ezen község Belső-Bőcs községgel egy körjegyzőt tarthatván, háztartási szükségleteit könnyebben fedezhetné, mert ez esetben továbbá községi pótadója tetemesen alábbszállitható lenne, mert termesztményei értékesitése végett a lakosság különben is Miskolczot keresvén föl, ott egyéb hivatalos ügyeit és dolgait is könnyebben végezheti el.

Indokolja még ezen tervbe vett átcsatolást azon körülmény is:

hogy Borsod megye területre, népességre nézve kisebb, mint Zemplén megye, s hogy midőn Zemplén megye a jelen törvényjavaslat szerint Abaujból, Sárosból, Ungból úgy is több községet nyer, ezen a helyi viszonyok által indokolt veszteséget könnyen elviselheti;

hogy mig mostani helyzetében Külső-Bőcs közigazgatási s törvénykezési tekintetben három különböző községben (Sátoralja-Ujhelyben, Szerencsen és Tokajban) székelő hatóságok illetékessége alatt áll, — Borsod megyébe leendő átkebelezése esetében mindezen hatóságokat, egy központban, Miskolczon fogja megtalálni,

s végül, hogy Külső-Bőcsnek tulajdonképen Belső-Bőcs az anyaközsége, ott van a templom, az iskola, — melyeket a külső-bőcsiek is folyton használnak.

Ad 5. *Tapoly-Bisztra, Tapoly-Hermány, Fias, Micsák (Tarbaj pusztával), Kobulnyicza, Györgyös (Grodzin pusztával), Remenye, Proszács, Mátyáska, Vavrincz és Orosz-Volya.*

Ezen községek közül az elől nevezett három (Tapoly-Bisztra, Tapoly-Hermány és Fias) két megye határán egy kis patak mellett akként terül el, hogy a község egyik fele Zemplén, másik fele Sáros megyében fekszik. Ugy ezen két felé választott, mint a fent emlitett Zemplén megyei többi község is már az 1871. évi törvénykezési szervezkedés alkalmával az eperjesi kir. törvényszék területén lévő giráltí királyi járásbirósághoz osztattak be, s még most is oda tartoznak.

Ugyanakkor meginditotta Sáros megye közönsége a tárgyalást Zemplén megyével oly alapon, hogy ezen imént felsorolt községek közigazgatásilag is engedtetnének át Sáros megyének, kárpótlásul a 6. pont alatti 6 község átengedését ajánlván fel; az e körül felmerült kérdések mindkét megye részéről küldöttségileg tárgyaltatván, már akkor oly értelmű megállapodás jött létre, mely a jelen törvényjavaslatba foglalt 5. s 6. pontok alatti változtatásoknak megfelel. Utóbbi években részint egyes községek kérelmezései alapján, részint az újabb törvénykezési beosztás megállapitása iránt folytatott tárgyalások során az érdekelt községek és birtokosok meghallgatása is elrendeltetvén, kiderült, hogy a fent elősorolt községek nagyobb része főleg azon indokból, mert törvénykezésileg már a girálti járásbirósághoz vannak beosztva, a Sáros megyébe leendő átkebelezés mellett nyilatkoztak; Mátyáska, Vavrincz és Orosz-Volya azonban Zemplén megyében leendő megmaradásukat, de egyszersmind törvénykezésileg is a varannói járásbirósághoz leendő csatolásukat kérték. Minthogy azonban ezen kérelem indokoltnak nem találtatott, továbbra is a girálti járásbiróságnál hagyattak meg.

Tekintettel már most arra, hogy a fent elősorolt mind a 11 község törvénykezésileg már a Sáros megye területén lévő girálti járásbirósághoz tartoznak;

tekintettel továbbá arra, hogy 8 község az átcsatolás mellett nyilatkozott;

tekintettel arra, hogy az átcsatolás ellen nyilatkozott 3 község által is hangsúlyozott azon kivánság, hogy közigazgatási és törvénykezési hatóságaik egy helyen legyenek, csak ugy érhető el, ha Sáros megyébe kebeleztetnek;

tekintettel még arra is, hogy a Vavrincz községbeli nagybirtokosok is az átkebelezés mellett nyilatkoztak;

tekintettel végül arra, hogy ezen szomszédos községek topographiai fekvésüknél fogva egy alig elválasztható oly vidéket képeznek, melynek forgalma a közelebb fekvő Sáros megyei járás és megyei székhely felé huzódik:

ezen községeknek Zemplén megyéből Sáros megyébe leendő átkebelezését annál is inkább felveendőnek találtam, mert a legközelebbről érdekelt Zemplén megye is készséggel elismerte, hogy ezen községekre nézve a legczélszerűbb intézkedés, azoknak közigazgatásilag is Sáros megyébe kebelezése.

Ad 6. *Sandal, Boksa, Bukócz, Sztaskócz, Dricsna és Vladicsa.* Ezen Sáros megyei hat községnek Zemplén megyébe leendő csatolása szintén az előző (ad 5) tétel alatt folytatott tárgyalások során hozatott szóba.

Bukócz, Sztaskócz, Dricsna és Vladicsa községek egyik fele már is Zemplén megyében van, természetes tehát, hogy ezen községeknek a patak tulsó partján lévő másik felét is azon indokból, mert törvénykezésileg már is a Zemplén megye területén lévő sztropkói járásbirósághoz tartoznak, és mert a járási szolgabirói hivatal is Sztropkón levén, ezen helyzet ugy a közszolgálat, mint a lakosság érdekeinek is megfelelőbb leend, Zemplén megyébe csatoltatni üdvösnek és czélszerűnek találtam.

A Sztropkó, járásbirósági és szolgabirói székhely, közvetlen szomszédságában fekvő Sandal és Boksa községeknek Sáros megyéből Zemplén megyébe leendő átkebelezésük mellett pedig ugyanazon indokok harczolnak, melyeket az előző 5 tétel alatt emlitett községekre nézve már fölemlitettem; megjegyezvén még, miként ugy ezen községekre, mint a fentemlitett 4 félközségre nézve tervezett átcsatolás mindkét érdekelt megyei törvényhatóság közös megállapodásán alapul.

Ad 7. *Izbugya* községnek Ung megyéből Zemplén megyébe leendő átkebelezésére nézve indokul az szolgált, hogy Izbugya község másik fele máris Zemplén megyében fekszik, és az ottani lakosok nagyobb része mindkét megye területén birván földeket, azon tarthatlan állapot megszüntetéseért, mely szerint minden ügyes-bajos dolgaikban két megye hatóságaival

kénytelenek érintkezni, évek óta, számos izben folyamodtak ugy a képviselőházhoz, mint a kormányhoz. — Az ez alapon meginditott tárgyalás során mindkét megye constatálta ezen állapot tarthatlan voltát, és egyszersmind mindkettő a másik megyebeli Izbugya átkebelezését kérte.

Minthogy azonban Izbugya közvetlen közelében fekszik Nagy-Mihálynak, hol járásbiróság van, melyhez törvénykezésileg leendő átcsatolása már elhatározva is van, — és hol a Zemplén megyei szolgabiró székel; ellenben az Ung megyei hatóságok távolabb, a járási szolgabiró és királyi járásbiróság Szobránczon lévén, az azokkal való érintkezés meg van nehezitve, de még különben is forgalmi s egyéb érdekei Izbugyát Nagy-Mihály, illetve Zemplén megye felé vonván, a folyamodó birtokosok kérelméhez képest a Zemplén megyéhez leendő átcsatolást kelle javaslatba hoznom.

Ad 8. *Gajdos.* A Bereg megyébe kebelezett Gajdos községnek Ung megyébe leendő átcsatolását szintén a topographiai fekvés indokolja.

A Bereg és Ung megye között határt képező Sztára patak mindkét partján épült Gajdos elnevezéssel egy-egy község. A nyugoti part emelkedettebb, a keleti part pedig mocsáros lapály. Az emelkedett helyen fekvő rész Ung megyéhez tartozik, a lapályos rész Bereg megye területén van. Az Ung megyéhez tartozó terület 1953 hold, a Bereg megyéhez tartozó 799 hold; a lakosok száma Ung megyében 151 lélek, Bereg megyében 238 lélek. A beszerzett adatok szerint a birtokosok nagyobb tekintélyesebb része Ung megyei, a nép szokása, családi, társadalmi, egyházi és kereskedelmi összeköttetései azt inkább Ung megyéhez vonják, sem mint Bereghez. Adózási tekintetben pedig mintkét község már is Ung megyéhez tartozik.

Az érdekelt törvényhatóságokat meghallgatván, mindkét megye közönsége oda nyilatkozott, hogy Gajdos község Bereg megyei részének Ung megyébe leendő átcsatolása a jó közigazgatás érdekében felette kivánatos.

Mely területi átcsatolást még azon indokból is javaslatba hozom, mert ez által lehetővé tétetik az összeépült két Gajdos község egyesitése, mi által az ottani adózó polgárokra nehezedő azon súlyos teher, mely szerint nagy áldozattal két birót, két elöljáróságot, két körjegyzőt kell tartaniok, tetemesen könnyittetni fog.

Ad 9. *Kis-Oroszi.* Nógrád megyei Kis-Oroszi község 881 lakossal, 1600 hold területtel a Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megyébe kebelezett, ugynevezett szt.-endrei sziget felső végén fekszik.

Mindazon községek, melyekkel közvetlen területi összefüggésben van, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megyéhez tartoznak.

Nógrád megyétől a nagy Duna-ág választja el, téli időben néha hónapokon át nem érintkezhetik saját hatóságaival.

Ezen, a lakosságra felette terhes helyzet megváltoztatása érdekében úgy a képviselőházhoz, mint a kormányhoz számos kérelem intéztetett.

Fősúly fektettetik ezekben arra, hogy Kis-Oroszi község sokkal távolabb van Balassa-Gyarmathoz, Nógrád megye székhelyéhez, melytől mintegy 6 mértföldnyire, mint Budapesthez, melyhez $3^1/_4$ mértföldnyire fekszik.

Fölemlittetnek a közlekedési akadályok, s hivatkozás történik arra, hogy többször fordult elő oly eset, kiváltkép ujonczozáskor, midőn Budapestnek kerülve lehetett csak Balassa-Gyarmatra eljutni.

A távolság és a közlekedés nehézségei miatt az utazás s érintkezés költséges és terhes volta szintén hangsúlyozva lett.

Törvénykezésileg Kis-Oroszi már is a pestvidéki kir. törvényszék kerületében levő szentendrei járásbirósághoz van beosztva.

Meghallgattatván az érdekelt megyei törvényhatóságok: Nógrád megye közönsége, Kis-Oroszi község kérelmét, ezen községnek úgy területi fekvésénél, mint egyéb viszonyainál fogva indo-

kollnak és méltányosnak találva, az átcsatolást részéről is pártolta; Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megye pedig az átkebelezést hozta javaslatba. Ezen alapon Kis-Oroszi községnek Nógrád megyéből Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megyébe leendő átcsatolása a törvényjavaslatba felveendő volt.

Ad 10. *Királyfalu* községnek Zólyom megyéből Hont megyébe leendő átcsatolása indokolását abban találja, hogy Királyfalu község, Korpona szabad királyi városnak Hont megyébe lett bekebelezése következtében, Zólyom megye területétől teljesen elválasztatott és minden oldalról Hont megyebeli területi határokkal van körülvéve.

Zólyom megye meggyőződvén ezen helyzet tarthatlanságáról: maga kérte ezen más törvényhatóság területében szigetet képező községének Hont megyébe leendő átcsatolását; s ezen kérelem Hont megye részéről is támogatva lett.

Tekintettel arra, hogy Királyfalu község határa csak 763 hold, hogy a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 293 lakosa van; és hogy egyenes államadó fejében csak 1391 frt 84 krt fizet, ezen átcsatolás által a két törvényhatóság között a területi, népességi és adózási arány alig változik.

Meg kell még jegyeznem, hogy Királyfalu község törvénykezésileg már is az ipolysági törvényszékhez beosztott korponai járásbirósághoz van csatolva, valamint országos képviselőválasztás tekintetében is a korponai választókerülethez tartozik; miért is e részben további intézkedés szüksége nem forog fen.

ad 11. és 12. *Ghymes-Kosztolány*, *Lédecz*, *Néver* (*Pusztahatár és Finta pusztákkal*). Ghymes-Kosztolány, Lédecz és Néver községek Nyitra és Bars megye határán összeépitve a Ghymes-Kosztolány feletti erdőségekből eredő, és Nyitra s Bars megyék között határt képező kis patak két partján terülnek el; és daczára a lakosok csekély számának, mégis mindegyik községnek külön birói elöljárói s körjegyzői vannak, holott a helyi elnevezés szerint nyitra-sori és bars-sori elnevezéssel megkülömböztetett hat községnek három községgé való egybeolvadása igen kivánatosnak látszik, mert ez által a közigazgatás egyöntetűbbé tehető és az adózó polgárokon is segitve lesz, mert nem lesznek kénytelenek két-két külön birót, elöljáróságot, körjegyzőt fizetni.

E végből néhai Szentál György nyitrai kerületi országgyülési volt képviselő 1876. évben törvényjavaslatot nyujtott be a képviselőházhoz, mely javaslat szerint a részben Nyitra, részben Bars megye határán épült Ghymes-Kosztolány községnek egész határával Nyitra megyébe, Lédecz és Néver községek pedig szintén egész határukkal, valamint Finta s Pusztahatár pusztákkal együtt Bars megyébe leendő átcsatolása czéloztatott.

Ezen 241. számmal jelzett törvényjavaslatot a képviselőház közigazgatási bizottsága az érdekelt törvényhatóságok meghallgatása után, a szóban levő községek helyzetére nézve a bizottságnak nyujlandó tájékozás végett 1877. márczius 3-ikán hozzám küldötte.

Ennek nyomán az érdekelt törvényhatóságokat jelentés tételre felhiván és a szükséges adatok egybegyüjtését elrendelvén, Nyitra megye közönsége, tekintettel arra, hogy a két-két külön elöljáróságnak az adózó polgárokat érzékenyen sujtó és feleslegesen terhelő fentartása a két megye határán összeépült eme községek egyesitése által elhárítható, másfelől tekintettel arra, hogy a közigazgatás valamennyi ága, és jelesül a közbiztonság fentartása, a községek ezen állapotában felette meg van nehezitve: azon nézetének adott kifejezést, hogy Néver község a hozzá tartozó Pusztahatár és Finta pusztákkal együtt egész területével, a lakosok és birtokosok kivánságához képest Bars megyébe kebeleztessék át; Ghymes-Kosztolány és Lédecz községek Bars megyei része pedig, — miután ezen két községet minden érdeke Nyitra város felé vonja s azok lakossága is Nyitra megyéhez leendő csatoltatás mellett nyilatkozott: Bars megyéből Nyitra megyébe volna átkebelezendő.

Bars megye közönsége, annak előadása mellett, hogy Lédecz és Néver községek, valamint Finta és Pusztahatár puszták birtokosságának helyesen felfogott anyagi érdeke, ügyforgalom, közelség, valamint közlekedés tekintetében is, ezen községeknek egész határaikkal, valamint az említett pusztáknak Bars megye területéhez leendő csatolását követelik, s ezt Néver község lakossága valamint Pusztahatár és Finta puszták birtokossága egészen, Lédecz község birtokosainak pedig tekintélyesebb része szintén kérik, továbbá hogy az említett községek és puszták törvénykezési és adózási tekintetben már is az aranyos-maróthi kir. törvényszék kerületébe, illetőleg a barsmegyei kir. adófelügyelőséghez tartoznak, és hogy ezen községek és puszták átkebelezését magasabb közigazgatási szempontok, jelesül Bars megye életképességének fentartása is követelik, azon a fenti indokokkal támogatott nézetének adott kifejezést, hogy Lédecz és Néver községek egész határaikkal, valamint Pusztahatár és Finta puszták feltétlenül Bars megyéhez lennének csatolandók.

Ghymes-Kosztolányra nézve, melynek birtokossága Nyitra megyéhez leendő csatolás mellett nyilatkozott, s mely községnek ugy nyitrai- mint bars-megyei része törvénykezésileg a nyitrai kir. törvényszékhez van beosztva, Bars megye közgyülése, tekintettel arra, hogy adózási tekintetben a bars-megyei kir. adófelügyelő hatósága alá rendelve, az aranyos-maróthi kir. adóhivatalhoz tartozik, tekintettel továbbá arra, hogy Ghymes-Kosztolány községnek Nyitra megyébe leendő átkebelezése Bars vármegye területének és jövőbeni adóképességének hátrányára szolgálna, ennélfogva óhajtandónak mondja, hogy Ghymes-Kosztolány község is egész területével Bars megyébe átkebeleztessék.

Pénzügyi administratió szempontjából, tekintettel arra, hogy ezen három Nyitra megye és három Bars megyei község összevéve s együttesen, adózás tekintetében egy adóközséget képez, s azok földadókatastere egy kivánatosnak látszott ugyanazon községnek egy és ugyanazon törvényhatóság, egy és ugyanazon adófelügyelő hatósága alá rendelése, de másrészről, tekintettel a lakosságnak és birtokosságnak e részben nyilvánitott s méltánylást érdemlő óhajára, a törvényjavaslat szerint megosztást illetőleg a Bars megyei Ghymes-Kosztolánynak Nyitra megyébe és a Nyitra megyei Lédecz és Néver községeknek Bars megyébe leendő átcsatolását kellett javaslatba hoznom: mert mig Lédecz és Néver községek topographiai fekvésüknél s a helyben lakó megyebizottsági tagok és birtokok érdekeinél fogva inkább Bars vármegyéhez gravitálnak, azalatt Ghymes-Kosztolányt ugyanezen érdekek Nyitra felé vonják.

Különös figyelmet érdemel az érdekelt törvényhatóságok által hangsúlyozott azon körülmény, hogy a nevezett községeknek egy egy törvényhatóságba leendő bekelezése esetén ezen összeépült községeknek úgy általában a közigazgatás, mint különösen az adózó polgárok érdekében fekvő egyesitése az 1876. évi V. t.-cz. 50. § a alapján eszközölhető leszen.

Ad 13. *Lékavár és területe* azon helyzetének, mely szerint tényleg már évek óta Vas megye hatósága felügyelete alatt áll, törvény által leendő szentesitését illetve annak Sopron megyéből Vas megyébe leendő átcsatolását, annyival is inkább javaslatba hoznom kellett, mert ez által megszüntettetik azon anomalia, hogy egy Sopron megyében fekvő terület felett nem ezen, hanem a szomszédos Vas megye hatóságai gyakorolják a felügyeletet, és látják el a közigazgatás teendőit.

Ad 14. *Felek.* Kolozsvár sz. kir. várostól dél-keletre elterülő erdőség közepette, több mint egy mértföld távolságra tekszik Felek község Kolozs megyének gyalui és kolozsi járásai közé beékelve.

Felek község lakosai Kolozsvár szab. kir. városnak, mint földes urnak, egykor urbéresei voltak.

Felek községben, melynek határa a várostól egészen elkülönitve van — a legutóbbi népszámlálás szerint 1587 lakos lőn összeirva, az egyenes államadó összege pedig

3270 frt $82^1/_2$ krt tesz ki. Közigazgatásilag jelenleg Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága alatt áll, 1848 évig ugy törvénykezési, mint közigazgatási tekintetben a városi tanács alá volt rendelve; a város pedig a községi kormányzatot egy külön kinevezett szolgabiró által vezettette.

Kolozsvár sz. kir. városnak, a tőle távol fekvő községre való felügyet sok nehézséget okozván, ezen város közönsége az iránt fordult hozzám, hogy Felek községnek Kolozs megyébe leendő átcsatolását eszközöltetném.

A szintén érdekelt Kolozs megye meghallgatása után, miután az ezen tervbe vett átcsatolást részéről is pártolta, tekintettel a közigazgatás érdekeire, Felek községnek Kolozs megyébe kebelezését javaslatba hozandónak találtam.

Ad 15. *Bánréve puszta.* Ezen puszta Békés megye és Jász-Nagy-Kún Szolnok megye határán Békés megyében fekszik. A pusztát mind mező-turi lakosok szerezvén meg tulajdonul, annak telekkönyvi elkülönitését eszközöltették. Tekintettel azon nehézségekre, melyek ezen pusztának közigazgatásilag Békés megyéhez tartozása miatt, a birtokos mező-turi lakosokra nézve, különösen közmunkatartozásuk lerovása körül felmerültek, arra inditották a birtokosokat, hogy ezen pusztának átkebelezését kérelmezzék. Az e részben mindkét érdekelt törvényhatósággal folytatott tárgyalások eredményeképen,

tekintettel arra, hogy e puszta egészben a mezőturi határral van körülvéve,

hogy Szarvastól távolabb esik, mint Mezőturtól,

hogy a Kőrös folyó által a szarvasi területtől elválasztva, birtokosai a tavaszi és őszi esős, árvizes időszakban alig képesek Szarvas városával közlekedni,

hogy midőn a birtokosok mint kizárólag mezőturiak, közigazgatási, törvénykezési s adózási tekintetben valamennyien Mezőturon, illetve Jász-Nagy-Kún-Szolnok megye területén levő hatóságok illetősége alá tartoznak, ugyanakkor a fent emlitett akadályoknál fogva a bánrévei pusztának bármi tekintetbeni administratiója ugy Szarvas városa, mint Békés megye hatósága részéről nehézséggel jár, sőt gyakran lehetetlen,

és hogy a tervbe vett átcsatolás az érdekelt törvényhatóságok részéről egyértelmű helyesléssel fogadtatott, meggyőződvén Bánréve puszta átkebelezésének hasznos, sőt szükséges voltáról azt a törvényjavaslatba felvettem.

Ad 16. *Gyulai Macs és Gyulai Hegyes puszta.* — Gyulai Macs és Gyulai Hegyes pusztáknak, melyek Szabolcs megyébe kebelezett Bököny községhez vannak beosztva, helyrajzi fekvésük, mely szerint Debreczen sz. kir. város és Hajdu megye határai között, két szigetet képeznek és Szabolcs megye határával sehol sem érintkeznek, igényli Szabolcs megyéből való kikebelezésüket és Debreczen sz. kir. város hatósága alá leendő rendelésüket.

Indokolják ezen átcsatolást még azon körülmények, hogy ezen pusztákon a közigazgatási, közbiztonsági teendők ellátása a Szabolcs megyei közegek által, tekintve ezen terület távol fekvését s teljes elszigeteltségét, nagy nehézségekbe ütközik, továbbá, hogy a birtokosok nagyobb részt Debreczen sz. kir. városi lakosok, hogy ezen puszták törvénykezés tekintetében a debreczeni kir. törvényszékhez tartoznak, országos képviselő választás tekintetében szintén a debreczeni II. választó kerülethez vannak beosztva, hogy az ezen pusztákon megtelepült lakosok (Gyulai Macs pusztán 307, Gyulai Hegyes pusztán 225 lelek) az idei népszámlálás alkalmával Debreczen sz. kir. város közegei által vétettek számba, különösen azon körülmény, hogy a Gyulai Macs puszta Debreczen sz. kir város határától csak a B.-Ujvárosnak vezető országut az ugynevezett mátai ut által választatik el, a Gyulai Hegyes puszta pedig a szintén Debreczen sz. kir. város határában fekvő ondódi földekkel van közvetlen területi összefüggésben. Mihez képest ezen pusztáknak, Szabolcs megyéből leendő kikebelezese es Debreczen sz. kir. város hatósága alá helyezése annál is inkább szükségesnek mutatkozik, mert csak igy biztositható ezen (Gyulai Hegyes

3171 hold 1579□ öl és Gyulai Macs 2816 hold 953□öl) 5899 hold 932□ ölnyi területnek rendes közigazgatás alá vonása.

Ad 17. *Gorzsa, Szikáncs, Sziget, Kopáncs és Nagyrét pusztáknak* Csongrád megyéből leendő kikebelezése és H.-M.-Vásárhely város törvényhatósága alá helyezése által az ezen két törvényhatóság között évek óta számos surlódásra alkalmat szolgáltatott állapot megváltoztatása czéloztatik.

Midőn is az 1873. évi XI. törv.-czikk által H.-M.-Vásárhely városa törvényhatósági joggal felruháztatott, a város közvetlen szomszédságában fekvő 5247 hold területű Gorzsa
4904 » » Szikáncs
4597 » » Sziget
3300 » » Kopáncs
8748 » » Nagyrét
puszták nem lettek H.-M.-Vásárhely város hatósága alá helyezve.

Ezen pusztákat nehány nagybirtokos kivételével leginkább h.-m.-vásárhely-városi lakosok szerezték meg tulajdonul, kik mint ilyenek, elsővonalban voltak érdekelve a közigazgatási s közbiztonsági teendők helyes ellátása által.

Csongrád megyére nézve alkalmas közvetitő közegek hiányában a legszükségesebb közigazgatási teendők ellátása nagy nehézségekbe ütközvén, ennek következtében a birtokosok, kik mint h.-m.-vásárhelyi lakosok előnyösebbnek tartották a közigazgatási teendőknek a városi hatóságok által leendő elintézését a megyei administratio ellen több izben felszólaltak.

Mig H.-M.-Vásárhely Csongrád megyébe volt kebelezve, ezen puszták közigazgatásilag az itt székelő szolgabiró, majd a rendezett tanácsu város hatósága alá rendeltettek. Ezen városnak törvényhatósággá lett emelése s a megyéből lett kiválása után, a még az ötvenes években Gorzsa puszta név alatt adóközséggé alakult terület a tiszántúli szolgabirói járásba lett beosztva, mely járás székhelye Szegvár lévén, ezen pusztákkal a közigazgatási érintkezés csak H.-M.-Vásárhely város területén keresztül volt eszközölhető.

A közigazgatás, a közbiztonság, különösen pedig az utóbbi években oly gyakori áradások alkalmával szükséges gyors intézkedések foganatositása mindenütt akadályokba ütközött. Ezen pusztáknak Csongrád megyében önálló községgé alakitása iránti kisérletek eredményre szintén nem vezettek.

A puszták birtokosai s lakosai, az ezen területen szükséges közigazgatási teendők rendszeres ellátása érdekében már egyezségre kivántak lépni H.-M.-Vásárhely város törvényhatóságával és hat évre bizonyos átalányösszeget ajánlottak meg; a város ezen egységhez hozzá is járult, de az általam nem volt megerősithető; kijelentettem azonban, hogy azon esetben, ha pótlólag igazoltatnék, hogy a szóban levő pusztai területek birtokosai a város kebelébe való feltétlen s minden fentartás nélküli átkebelezést óhajtják s azt saját igazgatásuk érdekében előnyösnek és szükségesnek tartják, a tárgyalások újra felvételétől nem vonakodnám.

H.-M.-Vásárhely város ezen rendeletemre támaszkodva, ismételten szorgalmazta a nevezett pusztáknak, azok helyesebb s könnyebb administrálhatása érdekében H.-M.-Vásárhely város törvényhatósága alá helyezését.

Ezen kérelem Csongrád megye részéről éles ellenzésre talált és az összeütköző érdekek kiegyenlitése czéljából elrendelt vegyes küldöttségi tárgyalás sem vezetett eredményre, mert mig Csongrád megye a történeti multra s a domestica behozatala esetében való fennállhatására való hivatkozással, a puszták átengedésétől vonakodott, az alatt H.-M.-Vásárhely városa, támaszkodva a pusztabeli birtokosok és lakosok határozottan nyilvánitott csatlakozási szándékára: Gorzsa, Szikáncs, Sziget, Kopáncs és Nagyrét pusztáknak úgy a közigazgatás és

közbiztonság, mint a birtokosok s lakosok érdekében ezen város hatósága alá rendelését szorgalmazta.

H.-M.-Vásárhely város ezen kérelmét még azon indokokkal támogatta.

1-ször, hogy a szóban levő terület, közvetlenül a város mellett, attól délre csak egy 6 öl széles ut által elválasztva terül el, az ugynevezett hódtói rész a h.-m.-vásárhelyi piacztér kiegészitő részét képezi, a városi mulatóhely, a népkert is idegen törvényhatóság, a Csongrád megyébe kebelezett eme puszták területén van;

2-szor, hogy a folyton ismétlődő árvizveszély alkalmával ezen pusztai területre nézve úgy a közigazgatási intézkedések megtétele, mint a közmunka szolgáltatása H.-M.-Vásárhely városára nehezedik;

3-szor, hogy az ezen pusztákon végig vonuló utak s hidak jó karban tartása első vonalban H.-M.-Vásárhely városának feküdvén érdekében, ez irányban csak úgy tehet megfelelő intézkedéseket, ha a puszták a város hatósága alá rendeltetnek; egyes esetekben ily irányban tett intézkedései kellemetlen surlódásokra, sőt hatósági összeütközésekre szolgáltattak alkalmat.

Ezeken kivül a város több izben tett előterjesztésében felemliti, hogy a pusztáknak hatósága alá rendelése iránti kérelménél általában a közigazgatás, közgazdászat, közművelődés és a közrendészet érdekeinek előmozditása vezérlik.

Tekintettel tehát az itt felsorolt indokokra, és minthogy az eddigi tárgyalásokból meggyőződést szereztem az iránt, hogy a Csongrád megye és H.-M.-Vásárhely város törvényhatósága közötti surlódás csak ez uton szüntethető meg: ezen pusztáknak az első vonalban érdekelt tulajdonosok kivánságának is figyelembevétele mellett H.-M.-Vásárhely város hatósága alá helyezését hoztam javaslatba.

A törvényhatósági bizottsági tagok jogosultságát szabályozó 2. §-nál azon szempont vezérelt, hogy az ily jogosultsággal biró bizottsági tagok ezen jogtól meg ne fosztassanak, hanem azt azon törvényhatóság bizottságában érvényesithetik, melyhez átkebeleztettek.

Másrészt az ily csekély területi átkebelezések indokából a törvényhatósági bizottsági tagok száma kiigazitásának elrendelését, az ezzel kapcsolatos sokoldalú, de nem elkerülhetlenül szükségelt intézkedések mellőzhetése czéljából a törvényjavaslatban megjelölt időpontig elhalaszthatónak véltem.

A 3. §-ban az iránt foglaltatik rendelkezés, hogy az átcsatolás után az érdekelt törvényhatóságok az 1870 : XLII. törvényczikkben biztositott önkormányzati hatáskörükön belül a nyert területek közigazgatási beosztása iránt intézkedhessenek, mely alkalommal egyszersmind az egyesittetni szándékolt községek egyesitése és a puszták s területeknek az illető községekhez csatolása iránt is a szükséges tárgyalások meginditható lesznek.

A törvényjavaslat 4. §-a bővebb indokolást nem igényel, mert ha az 1. §-ban az átcsatolások kimondatnak, ugy az érdekelt községeknek, pusztáknak s területnek országos képviselőválasztás tekintetében való beosztása iránt is intézkedni kell. Az ekként leendő beosztás iránti elhatározást, az 1877. évi X. törvényczikk 5. §-a analogiája szerint az érdekelt törvényhatóságok közgyülése számára véltem fentartandónak.

Az országgyülési képviselőválasztói kerületekbe való beosztás iránt ezen törvénybe felvett intézkedés egyébként indokolását abban találja, hogy az országgyülési képviselőválasztók névjegyzékének évenkinti kiigazitása és a választói jog gyakorlása ily módon sokkal czélszerűbben történhetik meg.

Az érdekelt törvényhatóságoknak ebbeli elhatározásuknál, az illető községekben illetve a pusztákon s területén lakó választók száma szolgálván alapul: azok legutóbb kiigazitott névjegyzékének megküldése iránt rendeleti uton fog a kellő intézkedés megtételni.

A Zemplén megyébe kebelezett Tapoly-Bisztra és Tapoly-Hermány községek a Sáros megyebeli girálti választókerülethez, a Zólyom megyebeli Királyfalu község a korponai választókerülethez, Lékavár s területe a Vas megyei kőszegi választókerülethez, Gyulai-Macs és Gyulai-Hegyes puszták pedig a debreczeni II. választókerülethez tartozván, ezeknek országgyülési képviselőválasztás tekintetében jelenlegi választókerületekben érintetlenül megmaradására tekintettel kellett lennem, miért is a 4. §-ban foglalt általános intézkedés alól ezeket kivontam.

Ezen törvényjavaslat elfogadása által tehát az itt felsorolt községek, puszták s területre nézve eddig fennállott egyenetlenség is megszüntettetvén, a vegyes kerületek száma apasztatik.

Az 5. §-ban az időközi választások mikénti foganatositására nézve azért kellett intézkedést tenni, mert a törvény életbelépte után még az átkebelezett községekben felvett választók névjegyzékének egyik törvényhatóságtól a másiknak leendő megküldése, ott a választókerületek szerinti új beosztás s az ez iránti közgyülési határozatnak belügyministeri megerősitése több időt veszen igénybe, semhogy azalatt az időközben netán szükségelt választások már az új beosztás alapján ejtethetnének meg, miért is kimondandó volt az, hogy az új beosztás végrehajtásaig az időközi választások a jelenlegi választókerületek szerint tartatnak meg.

A 6. §-ban a belügyministernek fentartott jóváhagyás az 1870 : XLII. t.-czikk rendelkezésein és az 1877 : X. t.-czikk analogiáján alapul.

A 7. §-ban a H.-M.-Vásárhely város hatósága alá rendelt pusztákra nézve foglalt külön rendelkezés azért szükséges, mert a máskülönben könnyen bonyodalmakra alkalmat szolgáltató vagyoni kérdések ekként minden nehézség nélkül megoldást nyerhetnek.

A törvény életbeléptetésére és végrehajtására vonatkozó 8. §. indokolásra nem szorul.

Végül szükségesnek tartom még megjegyezni, hogy a jelen törvényjavaslatba fölvett törvényhatósági határváltoztatásokon kivül, még több oly terület van, mely topographiai fekvésénél fogva, és a közszolgálat, valamint az adózó polgárok érdekében egyik törvényhatóságból a másikba leendő átkebelezést igényel.

E tekintben több rendbeli tárgyalás folyamatban is van: de minthogy a különböző érdekeket érintő, és a lehetőségig az érdekelt tényezők közmegegyezésével létesitendő ilyetén átcsatolási kérdések tárgyalása hosszabb időt vesz igénybe: azok még nem haladtak annyira, hogy az eredmény ezen törvényjavaslatban már kifejezésre találhatott volna, miért is a jelenleg még függőben maradt és ezután még szükségesnek találandó átcsatolásokra nézve a törvényhozás engedélyét egy későbbi törvényjavaslatban fogom kikérni.

Budapest, 1881. évi október hó 22-én.

Beadja:

Tisza Kálmán s. k.,
m. k. belügyminister.

39. szám.

(VIII. ÜLÉS, 77. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „Abauj és Torna megyék egyesitéséről“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság tárgyalás alá vevén a törvényjavaslatot, azt a ministeri indokolás alapján általánosságban s részleteiben a nagyméltóságú főrendi háznak elfogadásra ajánlja.

Budapest, 1881. évi deczember hó 1-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Ifj. Mailáth György s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 39. számú irományhoz.

Indokolás

Abauj és Torna megyék egyesitéséről szóló törvényjavaslathoz.

Torna megyének kiterjedése 618.04 □ kilométer, lakosainak száma 23,176 lélek, államadója pedig az 1880. évi kivetés szerint 94,600 frtot tesz ki.

Ezen megye közigazgatási, árva- s gyámhatósági kiadásainak fedezésére, a legszigorúbb takarékossággal megállapitott 1881. évi költségvetés szerint 19,637 frt igényeltetett.

A szigorú takarékosság határai között ugyan, de mégis a jó és gyors közszolgálat érdekében, a minden irányban fokozottabb igények szem előtt tartása mellett, általam megállapitott azon alapköltségvetés szerint pedig, mely a megyék háztartásáról szóló törvényjavaslathoz csatolt kimutatásban foglaltatik, Torna megye administratiója 28,050 forintot igényelne.

Ha már most ezen, a közigazgatási- árva- s gyámhatósági kiadásokra szükségelt összeg a Torna megye által fizetett egyenes államadó összegével arányba hozatik, kiderül, hogy miután ezen megyében minden adó - forint után 29·65 kr. esnék a közigazgatási költségek fedezésére, Torna megye e czímen összes államadójának közel egy harmadát igényelné.

Tekintettel a közigazgatási, árva- és gyámhatósági költségek és az ezen megye által fizetett államadó közti arányra, illetve a kirivó nagy aránytalanságra, az állampénztár érdeke követeli, hogy ezen megye mint önálló törvényhatóság továbbra ne tartassék fenn.

Ezen, az általános adóképesség és az önálló megye közigazgatási költségeire szükségelt nagy összeg közötti kedvezőtlen arányon kivül Torna megyének, mint önálló törvényhatóságnak megszüntetését, illetve más megyével leendő egyesitését indokolja még a megye területének és népességének csekély volta is, mely más megyékhez viszonyitva, nem is a nagyobb és népesebb, de csak a középterjedelmű és népességű egy-egy szolgabirói járás területe s népességének felelvén meg: — egy ily kis terület érdekében, a legnagyobb megye kormányzatára igényelt központi közegek számát csak kis mérvben nélkülözhető törvényhatósági jelleget, az állam mostoha pénzügyi helyzetében, továbbra is fentartani, sem a közszolgálat, sem a közbiztonság érdekei nem követelik.

Mihez képest Torna megyének, mint önálló törvényhatóságnak megszüntetését és, miután Torna megyét ugy topographiai fekvése, mint közlekedési vonalai és forgalmi, valamint társadalmi érdekei is Abauj megyéhez vonják, ezen utóbb nevezett megyével leendő egyesitését javaslatba hozni indittatva éreztem magamat.

Azon körülmény pedig, hogy ezen két megyének törvénykezési, honvédelmi, pénz- és tanügyi beosztás tekintetében már évek óta fennálló egyesitése, ugy a közszolgálat, mint a nagy közönség érdekeire nézve kedvezőnek bizonyult, biztositékul szolgál arra nézve, hogy Torna megyének Abauj megyével leendő egyesitése a tulajdonképeni megyei administratióra is jó hatással leend.

Az állampénztár, illetve az adózó polgárok érdeke ezen egyesitésnél az által nyer kellő méltatást, hogy mig egyrészről a központi administratió költségei, az egyesült megyei központi személyzetének csekély mérvre szoritható szaporitásából eredő költségek kivételével — csaknem egészen megkiméltetnének, másrészről a tornamegyei két szolgabirói járás egy járássá apasztatván, még a járási költségeknél is lényeges megtakaritások tehetők, ugy, hogy Torna megye eddigi nagy közigazgatási költségei jóformán csak egy szolgabirói járás tetemesen csekélyebb költségeire lesznek leszállithatók.

A két szolgabirói járásnak egy járássá egyesitését pedig a helyrajzi fekvés és a népesség csekély számán felül indokolja még azon körülmény is, hogy, miután Torna megye mostani egész területe csak egy járásbiróságot képez, a törvénykezési és közigazgatási beosztás közötti összhang ekként elérhető leszen.

Kassa szabad kir. városnak az egyesült megye székkelyéül lett kitűzését, ezen városnak ugy történeti multja, mint mostani mind Abauj — mind pedig Torna megyére nézve, minden tekintetben emporialis helyzete indokolja.

A törvényjavaslatnak a megye bizottság megalakitására (2. §.) az eddigi tisztviselőkkel való elbánásra nézve (3. §.), és a törvényhatóságok vagyonára vonatkozólag (4. §.) az 1876: XXXII. törvényczikkben foglalt alapelvek, valamint az 1880. LV. törvényczikknek a a végrehajtás alkalmával is helyeseknek bizonyult rendelkezései szolgálván zsinórmértékül, ezek bővebb indokolást nem igényelnek.

Az országgyülési képviselőválasztás és azzal kapcsolatos intézkedések tekintetében az 5. §-ban foglalt rendelkezések az 1877: X. törvényczikknek a gyakorlati szükséghez képest alkalmazott analogiáján alapulván, szintén nem igényelnek bővebb indokolást.

Mindezeknél fogva van szerencsém ezen törvényjavaslatot törvényszerű tárgyalás és elfogadás végett a tisztelt képviselőház figyelmébe ajánlani.

Budapest, 1881. október hó 22-én.

Tisza Kálmán *s. k.,*
mint belügyminister.

40. szám.

(VIII. ÜLÉS, 77. 4) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a nagykikinda-becskereki helyi érdekű vasut kiépitése tárgyában" benyujtott törvényjavaslat felett.

A bizottság a kérdéses helyi érdekű vasut kiépitésének és az ezen vasut által közvetlenül érdekelt államkincstár részéről való támogatásának indokoltságáról a ministeri előterjesztésből meggyőződvén, tiszteletteljesen javasolja a szóban forgó törvényjavaslat változatlan elfogadását, megjegyezvén, hogy a beczikkelyezésre ajánlt engedély-okmány az 1880. évi XXXI. t.-cz. követelményeinek megfelel, illetőleg tartalma — a pénzügyi sajátszerű megállapodások kivételével — főbb vonásaiban az eddig beczikkelyezett hason (arad-kőrösvölgyi) engedély-okmányokkal egyezik, s csupán a 28. §-ra tesz a bizottság megjegyzést, a mennyiben a 28. §-ban tévesen az 1880. évi XXX. t.-czikkre történő hivatkozást az 1880. évi XXXI. törvényczikkre helyesbiteni inditványozza.

Budapest, 1881. évi deczember hó 1-én.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 40. számú irományhoz.

Indokolás,

a Nagy-Kikindáról—Nagy-Becskerekre vezetendő vasut kiépitéséről szóló törvényjavaslathoz.

Azon általánosan ismert hátrány, mely szerint az alföldi utak az év legnagyobb szakában merőben használhatlanok Torontál megyében mozgalmat inditott egy Nagy-Kikindától—Nagy-Becskerekig vezentendő helyi érdekü vasut létesitése iránt, hogy a megye terményeinek értékesitésénél más már vasuttal biró vidékekkel a versenyt kiállhassa.

Dániel Ernő szövetkezve a magyar országos bank részvény-társulattal, a kezdeményezést kezébe vevén, és a vasut tervezetét elkészitvén, azt az engedélyezés kieszközlése czéljából hozzám bemutatta.

Ezen vasut, mely a törvényjavaslatban Nagy-Kikinda—Nagy-Becskereki vasutnak van megjelölve, a szab. osztr. államvasut Nagy-Kikinda pályaudvarából indulva ki, Beodra, T.-Becse, Kumán, Melencze és Elemér községek érintésével, Nagy-Becskerekig fog vezettetni s hossza 70.5 kilométer.

A vasut, miként a fennebbiekből kitünik, nem a két végpont közt létező legegyenesebb vonalban, hanem akként terveztetett, hogy kerülővel ugyan, de a vidék minden jelentékenyebb községét érintse, mi által mintegy 14·2 kilométerrel hosszabb lesz, mintha egyenes irányban vezettetnék.

Ezen, forgalmi tekintetből alig számba jöhető hátránynyal szemben azonban azon előny áll, hogy a vidék minden jelentősebb községe érintve lévén, egyrészt ezeknek fejlődése és felvirágzása mozdittatik elő, másrészt pedig a vasut jövedelmezősége is emeltetik és inkább biztosittatik.

A szóban levő vasut kiépitésére és megfelelő berendezésére 1.915.000 forint névleges tőke irányoztatott elő, mely összegben 102.000 forintnyi tartaléktőke is benn foglaltatik, ezen tartaléktőke csak a kormány engedélyével lévén felhasználható.

A pénzbeszerzés tekintetében megjegyzem, hogy az illető érdekeltség, az államkincstárt is ideszámitva 766,000 forinttal kiván hozzájárulni alparin számitandó törzsrészvények ellenében.

A tőke többi részét az engedélyesek elsőbbségi és törzsrészvények kibocsájtása által fogják megszerezni.

Ezen vasút épitésénél különben a kincstár is közvetlenül van érdekelve. Nevezetesen e vasut a kincstár birtokában levő nagybecskereki nagy terjedelmü uradalmon át fog vezettetni.

Miután az engedélyt kérők a helyi érdekű vasutakról szóló 1880, évi XXXI-ik törvényczikk 7. §-ában biztositott előnyt igénybe vették, ennélfogva a kincstár hozzájárulása az érdekeltség arányának megfelelő mérvben kilátásba vétetett, s a törvényjavaslat 2-ik §-ában javaslatba is hozatik.

Indokolva van ezen hozzájárulás az által, hogy a vasut létesitése következtében a kincstári javak kezelése és értékesitése megkönnyittetni és jövedelmezősége nagyban elősegittetni fog.

Ezen vasút, mint helyi érdekű, az 1880. évi XXXI-ik törvényczikk alapján kéretett engedélyeztetni.

Minthogy azonban kétség férhet ahhoz, hogy e vasut csupán helyi érdekű-e, s nem folytatását képezi a szabadalmazott osztrák államvasut főirányának, a mennyiben, habár kerülővel is, ezen egyenes irány két főpontját, nevezetesen: Nagy-Kikindát és Nagybecskereket köti össze?

A kormány az engedélyt a többször idézett XXXI-ik törvényczikk alapján ki nem adta, hanem ezen engedélyezést a törvényhozásnak határozta fentartatni.

A szóban lévő vonat létesitésének ugy az illető vidék, mint a szintén érdekelt államkincstárra nézve is hasznos és szükséges voltánál fogva van szerencsém a csatolt törvényjavaslatot és engedélyokmánytervet a t. képviselőháznak elfogadásra ajánlani.

Kelt Budapesten, 1881. évi október hó 1-én.

Ordódy Pál s. k.,
m. k. közmunka- és közlekedésügyi minister.

41. szám.

(VIII. ÜLÉS, 78. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó igazolási, egyuttal gazdasági bizottságának „a főrendi ház terem-szolgáinak lakbér engedélyezését szorgalmazó kérvénye" felett.

A bizottság tárgyalván a szőnyegen levő kérvényt, tekintettel azon körülményre, hogy a fővárosban különösen a kis lakások bérei jelenleg is fölötte magasak, s napról napra mindinkább emelkednek, a bizottság méltányosnak vélné folyamodóknak a kérelmezett lakbér engedélyezését; miután azonban a főrendi ház költségelőirányzata 1882-ik évre már a nagyméltóságú főrendi ház által elfogadva lett, a bizottság azon tiszteletteljes inditványt terjeszti a nagyméltóságú főrendi ház elé, méltóztassék a rendszeresen állandósitott főrendi házi kapusnak és 6 teremszolgának fejenkint 60 frtot osztr. értékben segély czíme alatt az 1882-ik évre »az előre nem látott kiadások« czíme alatt előirányzott összegből engedélyezni, s jövőre nézve pedig az 1883-ik évi költségelőirányzatba ennek megfelelőleg magasabb összeget a személyes járandóságok rovata alatt felvenni méltóztassék.

Budapesten, 1881. évi november hó 30-án.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Orgróf Pallavicini Ede, *s. k.*
bizottsági jegyző.

42. szám.

(VIII. ÜLÉS, 78. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó igazolási egyuttal gazdasági bizottságának a főrendi nyomtatványok előállitása iránt kötendő szerződés tárgyában.

A bizottság a főrendi nyomtatványok előállitásának biztositása czéljából kötendő szerződés tárgyalása alkalmával, mindenek előtt azon meggyőződésre jutott, hogy az 1878—1881-iki országgyülés elején a naplók, jegyzőkönyvek és irományok 300 példányban leendő kinyomatása tekintettel a ministeriumoknak, a biróságoknak, a tanintézeteknek, az ügyvédi kamaráknak és a fennálló csere viszonyok folytán a külföldi kormányoknak vagy törvényhozói testületeknek küldendő példányok nagy száma miatt nem elégséges; ezért a bizottság tiszteletteljesen javasolja, miszerint a főrendi ház a nyomtatványoknak 400 példányban leendő kinyomatását, mint az 1865—1878-ig gyakorlatban volt, elrendelni méltóztassék. Ezután a bizottság a nyomtatványok előállitásának biztositása czéljából kötendő szerződés pontjaira áttérvén, abban állapodott meg hogy az újonnan kötendő szerződésben magasabb árak ne engedélyeztessenek, mint a lefolyt országgyülés alatt, kivételt kellene azonban tenni a bizottság nézete szerint a jegyzőkönyvek, irományok és naplókra nézve a mennyiben az előbbi javaslat elfogadása esetében azokból száz példánynyal több nyomtatandó volna; erre való tekintettel a bizottság méltányosnak tartaná, hogy a jegyzőkönyveknél az egységár 2 frttal, a naplóknál 2 frt 50 krral felemeltethessék.

A bizottság tehát a 400 példány napló nyomtatási árat 19 frt 50 kr. és 22 frt a jegyzőkönyvek és irományokét ugyancsak 400 példányért 18 frt 50 kr. és 20 frt 50 között megállapitandónak vélvén, tekintettel arra, hogy a pesti könyvnyomda-részvény-társaság a főrendi házi nyomtatványokat 1869. évtől kezdve félbeszakitás nélkül a ház teljes megelégedésére szállitotta, felkérni, illetőleg meghatalmazni javasolja a ház elnökét ő Nagyméltóságát, hogy a mennyiben egyéb észrevételei nem lennének a nevezet nyomdai vállalattal a jelzett alapon a végleges szerződést megkösse.

Az 1878. évi deczember hó 21-én tartott 12-ik főrendi ülésben határozat hozatott, hogy a főrendi naplók, ha még egész ivre nem terjednek is, minden ülés után azonnal kinyomassanak és a ház tagjai között szétosztassanak; ezen intézkedés következménye az, hogy alig találkozik főrendi házi tag, ki mult országgyülésről teljes naplópéldánynyal birna. A főrendi tanácskozmányokról vezetett napló jelentékeny része ugyanis csak fél vagy negyed ivnyi terjedelemmel

birván, könnyen más nyomtatványok közt eltévednek és még a legnagyobb vigyázat mellett oly könnyen elhányódnak, hogy a három évi országgyülési cyklus bevégeztével azokból teljes példány alig található még azon főrendi tagok kezei között is, kik az országgyülési nyomtatványokat könyvtáraik számára a legnagyobb gonddal gyüjteni szokták, ezért is az idézett határozat megváltoztatásával, a napló-nyomtatványoknak a mostan divó szétküldését megszüntetendőnek tartván, a bizottság azon javaslattal fejezi be jelentését, hogy a nagyméltóságú főrendi ház a naplók kinyomatásának és szétosztásának azon módját újra életbeléptetni méltóztassék, mely e részben a hivatott határozat hozataláig szokásban volt.

Kelt Budapesten, 1881. évi november hó 30-án.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Őrgróf Pallavicini Ede s. k.,
bizottsági jegyző.

43. szám.

(VIII. ÜLÉS, 79. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Interpellátió

Ministerelnök ő Nagyméltóságához mint belügyérhez Magyarország és a monarchia többi országai közt fennforgó határkérdések ügyében, illetőleg eziránt, az 1868. évi deczember 7-iki főrendi házi ülésben tett interpellátiónak megujitása.

Az 1868-ik deczember 7-iki 133. ülésben hozott főrendi házi ·/. ide mellékelt jegyzőkönyvi határozatnak alapján és illetőleg megújitásával az általam tett interpellatiónak, tiszteletteljesen felkérem ministerelnök ő Nagyméltóságát mint belügyért, sziveskedne akkori hivatalbani elődje által tett a főrendiház által helyeslőleg fogadott nyilatkozatnak megfelelőleg — az 1844-iki országgyülése óta Magyarország és a monarchia szomszédos országai közt akár az az azóta 1849-iki országgyülésig országgyülési kiküldetés következtében működött bizottságok által bevégzett vagy függőben maradt, akár azóta elintézett, vagy elintézetlenül fennlétező határvillongások állapota felől, az országgyülésnek, illetőleg főrendi háznak környülállásos, részletes felvilágositó vázlatot nyujtani; — 1848-ik évtől számitva ez ügyek tárgyalásánál milyen vala az eljárás, — és ha azontúl és tán a jelenben is a szomszédos országok országos képviselete köréből, mint 1844-ig történt országos bizottságok az emlitett határvillongások elintézésében tényleges résztvéve, közvetlen befolynak, — szándékozik-e ő Nagyméltósága, rég gyakorlatú törvényesitett ország közti viszonyosságnál fogva, a magyar országgyülést századokon át illető törvényes befolyását országos beczikkelyezett bizottságok (commissiones articulares limitanaee) közbenjöttével ezentúl is eddig fennálló hazai törvényes gyakorlat szerint érvényesittetni? vagy más czélszerűbbnek ajánlható törvényesitendő intézkedések által akként foganatosittatni, hogy mindig az országgyülés eddig három évi tartama alatt a törvényhozói testületnek ebbeli eljárást ecsetelő időszakonkénti kimeritő jelentések bemutassanak?

Kelt Budapesten, 1881. évi deczember hó 6-án

Beadja:

Gróf Cziráky János *s. k.,*
tárnokmester.

44. szám.

(VIII. ÜLÉS, 80. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

az országgyülés mindkét házához, a földrengés által károsodott zágrábi lakosoknak az 1881. évi IX. t.-cz. értelmében engedélyezendő kölcsönök bejelentési határidejének folyó évi augusztus hó 15-éig történt meghosszabbitása tárgyában.

A Zágráb városában és környékén földrengés által megkárosodott házbirtokosoknak adandó kölcsönökről és adókedvezményekről szóló 1881: IX. t.-cz. 8. §-a szerint, a felveendő kölcsönökért benyujtott kérvények csak 1881. évi junius hó végeig fogadtatnak el.

Az idézett törvény végrehajtására vonatkozó intézkedéseket, melyekkel együttesen Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjával megbizattam, mindjárt a törvény szentesitése, illetőleg az országgyülés mindkét házában történt kihirdetése után — annyiban megtettem, hogy a kölcsönkiosztó bizottságba a rendes és póttagot nem csak kineveztem, hanem a bizottság részére kiadandó utasitás, valamint a kölcsönök alapjául szolgáló kötelezvény módozatait tervezetben nevezett országok bánjával még f. évi márczius hó 13-án közöltem.

Bevárva ennek folytán a bánnak, különösen a kölcsön-kiosztó ötös bizottság megalakitása és eljárásának szabályozása iránt kiadandó végleges rendelkezéseit, — az engedélyezendő kölcsönök előirása, nyilvántartása, beszedése és elszámolása tárgyában készitett és a zágrábi országos pénzügyigazgatóságnak szóló utasitásomat tényleg csak folyó évi april 19-ikén küldhettem el rendeltetési helyére; ugy hogy a kölcsönök tárgyalása csak azon hó végén vehette kezdetét.

Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjának folyó évi julius hó első napjaiban tett szóbeli közléseiből értesülve, hogy egyrészt a fenti körülmények, különösen pedig a kölcsönkérvények felszereléséhez szükséges okmányok beszerzésének nehézsége folytán az aránylag rövid — alig két havi — idő alatt csak 400,000 frtra terjedő kölcsönösszegek vétettek igénybe; szem előtt tartva a törvényhozásnak a kérdéses törvényczikk alkotmányos tárgyalása közben kifejtett abbeli intentióját, hogy a földrengés által károsodott lakosok az állam részéről nyujtott kedvezményben, illetőleg a megszavazott kölcsön jótéteményében lehetőleg nagy számban részesittessenek: a ministertanács hozzájárulásával a kölcsön-kérvények benyujtására junius hó végéig kitűzött határidőt, — a horvát bán kivánságához képest és a törvényhozás utólagos jóváhagyásának reményében — f. é. augusztus hó 15-dikéig meghosszabbitottam és erről nevezett bánt a kölcsönkiosztó ötös bizottság kellő utasitása végett még f. évi julius hó 12-ikén értesitettem.

A kormánynak a fent emlitett határidő meghosszabbitása iránt tett intézkedésének jóváhagyása végett tisztelettel kérem a méltóságos főrendeket, hogy ezen jelentésemet s illetőleg a mények által igazolt s a törvényhozás szándékának megfelelő intézkedésemet tudomásul venni méltóztassanak.

Kelt Budapesten, 1881. évi november 26-án.

Gróf Szapáry Gyula *s. k.,*
m. kir pénzügyminister.

45. szám.

(VIII. ÜLÉS, 83. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881. évi deczember hó 3-án tartott

XXIII. ülése jegyzőkönyvéből.

318. Következik a napirend szerint »a m. kir. csendőrség nyugdíj-igényeiről« szóló törvényjavaslatnak végszerkezetben felolvasása.

A ház a 3-szor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadván, ugyanezt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendekkel szokott módon közöltetni rendeli.

Baross Gábor *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 45. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a magyar királyi csendőrség nyugdíj igényeire nézve.

I. SZAKASZ.

A csendőrség nyugdíj illetményei.

1. §.

A csendőrtisztek nyugdíjazására nézve ugyanazon elvek állanak, mint a magyar kir. honvédség tisztjeire nézve; csendőrtiszteknek nyugdíjazásánál azonban a szolgálati pótdíj azon hányadok szerint számittatik be a nyugdíj összegébe, melyek a csendőrségnél töltött szolgálati idő után járnak; ellenben az eddig rendszeresitve volt személyi pótdíjaknak a nyugdíj mellé adományozása megszünik.

2. §.

A szolgálatképtelenné vált csendőrségi legénység nyugdíjazására nézve azon szabályok érvényesek, melyek a nyugdíjképes polgári államszolgák részére alkalmaztatnak.

Ezen szabály hatálya azonban minden egyes részére csakis azon nappal kezdődik, melylyel eredetileg elvállalt 3 évi csendőrségi szolgálati idejét betöltötte.

Tiszthelyetteseknél a szolgálati pótdíjnak a nyugdíjba való beszámitására nézve, az 1. §-ban foglalt határozvány alkalmazandó.

A nyugdíj összeg a betöltött szolgálati évek arányához képest akként növekszik, hogy az illető legény

10	szolgálati	év	betöltése	után	a	15-ikig	tettlegességi	illetményei	$^1/_3$-át
15	»	»	»	»	»	20 »	»	»	$^3/_8$ »
20	»	»	»	»	»	25 »	»	»	$^4/_8$ »
25	»	»	»	»	»	30 »	»	»	$^5/_8$ »
30	»	»	»	»	»	35 »	»	»	$^6/_8$ »
35	»	»	»	»	»	40 »	»	»	$^7/_8$ »

és a 40-ik szolgálati év betöltése után teljes tettlegességi illetményeit kapja.

A »tettlegességi illetmények« elnevezés alatt a zsold és a netalán élvezett szolgálati pótdíj értendő és az ellátási összeg ezekhez képest szabandó ki.

De a szolgálati pótdíj általában — a 3. §-ban felsorolt eseteket kivéve — csak oly altisztek és csendőrök részére számitható a rendszeres nyugdíjhoz, kik a csendőrségben legalább hat évet szolgáltak.

Ha valamely csendőr önhibája nélkül, szolgálatteljesités alatt kapott sebesülés vagy súlyos testi sértés következtében válik szolgálatképtelenné, nyugdíja kiszabásánál, betöltött szolgálati idejéhez még 10 év számittatik. Különösen tekintetre méltó körülmények között, a katonai ellátásról szóló 1875. évi LI. törvényczikk II. szakaszának a sebesülési pótdíjat tárgyazó 90—98. §§-aival összhangzóan, — a nyugdíj magasabb mérvben is, még pedig esetleg a nyugdíj kiszabásánál beszámitható teljes tettlegességi illetmény összegéig itélhető oda.

3. §.

A 2. §-ban szabályozott nyugdíj igény, a szolgálatkötelezettség tartama alatt akkor áll be:

a) ha a csendőr önhibája nélkül, szolgálatteljesitéskor szenvedett sebesülés vagy súlyos testi sértés következtében válik szolgálatképtelenné;

b) ha a csendőr önhibája nélkül más mint az *a)* alatt emlitett oknál fogva — nemcsak a csendőrségi szolgálatra, hanem általában minden kenyérkeresetre válik alkalmatlanná.

4. §.

Azon csendőrök, kik más oknál fogva, mint az a 3. §. *a)* pontjában kimondatott, az eredetileg elvállalt 3 évi csendőri szolgálatkötelezettség betöltése előtt válnak a közbiztonsági szolgálatra alkalmatlanokká, — a nélkül, hogy ez által általában keresetképtelenekké lennének, — távozásukkor csak három havi tettlegességi illetményüknek megfelelő és a csendőrségi javadalmazás rovására kifizetendő végkielégitést kapnak.

5. §.

Azon csendőrökre nézve, kik nem rokkantságuk, hanem a legénységi állománynak esetleg bekövetkező leszállitása következtében helyeztetnek a nyugállományba, a polgári nyugdíjazási szabályok alkalmazandók, tekintet nélkül arra, hogy vajjon szolgálatkötelezettségüket leszolgálták-e, vagy nem.

A szolgálati-pótdíj ezen esetben is, csakis a hatodik szolgálati év betöltése után számitandó a nyugdíjhoz. (2. §.)

6. §.

A rokkantság megállapitására nézve, a magyar királyi honvédség részére fennálló felülvizsgálati szabályok, a magyar királyi csendőrségre szintén alkalmazandók; — a felülvizsgáló bizottság lelete fölött, minden előforduló esetben, a honvédelmi minister határoz.

II. SZAKASZ.

Különös határozványok.

7. §.

A csendőrtisztek és legénység özvegyei és árvái nyugdíjazására nézve, a polgári államszolgálatban alkalmazott személyek részére fennálló szabályok alkalmazandók.

Az eredetileg elvállalt szolgálatkötelezettség betöltése előtt elhalálozott csendőrök családja irányában szintén a polgári államszolgák ezen §. első bekezdésében emlitett nyugdíjazási szabálya szerint kell eljárni.

Ha valamely csendőrtiszt vagy csendőr önhibáján kivül, szolgálata teljesitése folytán szenvedett sérülés következtében halna meg, az özvegynek és az árváknak a nyugdíj azon összegben jár, mely az illetőnek azon esetben járt volna, ha az ilyképen elhunyt 40-ik szolgálati évét betöltötte volna.

8. §.

Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg.

Baross Gábor *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

46. szám.

(VIII. ÜLÉS, 83. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881. évi deczember hó 5-én tartott

XXIV. ülése jegyzőkönyvéből.

332. Ezekután a ház a napirendre áttérvén, következett »az 1882-ik év első negyedében viselendő közterhekről és fedezendő államkiadásokról« szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A harmadszor felolvasott törvényjavaslat végleg megszavaztatván, alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett, a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeltetik.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

I. melléklet a 46. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az 1882-ik év első negyedében viselendő közterhekről, és fedezendő államkiadásokról.

1. §.

A ministerium felhatalmaztatik, hogy a magyar korona országaiban jelenleg fennálló adókra és államjövedékekre vonatkozó összes törvényeket, azoknak időközben bekövetkezhető módositásaival, az 1882-ik év első negyede alatt érvényben tarthassa, s az azok alapján befolyó adókból és egyéb bevételekből az állam szükségletét a következő szakaszban meghatározott módon fedezhesse.

2. §.

A kiadási tételekre nézve az 1881. évi államköltségvetésről szóló 1880. évi LVII. törvényczikk rendeletei szolgálnak irányadóul.

3. §.

Az ezek folytán teendő kiadások az 1882. évi költségvetés keretébe lesznek beillesztendők.

4. §.

Jelen törvény hatálya az 1882. évi államköltségvetésről szóló törvény kihirdetése napján megszünik.

5. §.

Ezen törvény 1882. évi január hó 1-én lép életbe; végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

II. melléklet a 46. számú irományhoz.

Indokolás

„az 1882-ik év első negyedében viselendő közterhekről, és fedezendő államkiadásokról" szóló törvényjavaslathoz.

Az 1882. évi államköltségvetést folyó évi október hó 19-én, tehát az országgyülés jelen ülésszaka működésének első heteiben terjesztettem a képviselőház elé.

A költségvetés, valamint az annak fedezeti részével egybefüggőleg általam előkészitett és előlegesen bejelentett törvényjavaslatok alkotmányos tárgyalása azonban sokkal több időt igényel, hogysem — tekintve, miszerint a közösügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok egybehivása folytán a pénzügyi bizottság munkálkodását is halasztani kellett — feltehető volna, hogy ezen költségvetés iránti törvény még a folyó 1881. év vége előtt megalkotható legyen.

Ennek folytán az 1882. év első időszakában viselendő közterhekről, és fedezendő államkiadásokról meghatalmazás utján kell gondoskodni.

Azon czélból tehát, hogy a közadók megszabására, kivetésére és behajtására, valamint a jövedékek kezelésére törvényes alap nyujtassék, s az állam beligazgatási folyó szükséglete, valamint a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok által az 1882. évre megállapitott kiadások esedékes részletei jövő 1882. évi január hó 1-étől kezdve fedezve legyenek, — van szerencsém a jelen törvényjavaslatot alkotmányos tárgyalás végett tisztelettel bemutatni.

A törvényjavaslat 1. §-a felhatalmazza a ministeriumot, hogy a jelenleg fennálló adókra és jövedékekre vonatkozó összes törvényeket, azoknak időközben bekövetkezhető módositásaival együtt 1882. év első negyede alatt érvényben tarthassa.

A 2-ik §. az állami kiadások fedezetére nézve rendeli, hogy a kiadási tételek tekintetében az 1881. évi államköltségvetésről szóló 1880. évi LVII. t.-cz. határozatai legyenek mérvadók.

A 3-dik §. szerint a teendő kiadások az 1882. évi költségvetés keretébe illesztendők be, a

4-dik §. szerint pedig, a meghatalmazási törvény hatálya megszünik, mihelyt az 1882. évi államköltségvetésről szóló törvény kihirdetve leend.

Az államkölcsönök tőketörlesztési járadékaira szükségelt, s nagyrészben már az év első napján egy fél évi időszak után esedékes összegek fedezéséről az 1880. évi VIII. és IX. illetve az 1881. évi XI. törvényczikkekben nyert felhatalmazás alapján, és pedig 5% magyar papirjáradék kibocsátása és elárusitása utján szándékom intézkedni.

Budapesten, 1881. évi november hó 26-án.

Gróf Szapáry Gyula s. k.,
m. kir. pénzügyminister.

47. szám.

(IX. ÜLÉS 91. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház egyesült törvénykezésügyi és pénzügyi bizottságainak a „magyar kir. csendőrség nyugdíj-igényeire nézve" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság meggyőződvén arról, hogy az 1881 : II. t.-cz.-ben körülirt módozatok a csendőrök belépését illetőleg, az idézett törvény követelményeinek meg nem felelnek, s teljesen átérezvén e törvényt pótló rendelkezésnek szükségét, a beterjesztett törvényjavaslatot a ministeri indokolás alapján általánosságban és részleteiben a nagyméltóságú főrendi háznak elfogadás végett tiszteletteljesen ajánlja.

Budapesten, 1881. évi deczember hó 6-án.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Ifj. Mailáth György *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 47. számú irományhoz.

Indokolás

„a magyar királyi csendőrség ellátási igényeiről“ szóló törvényjavaslathoz.

A magy. kir. csendőrség legénységi állományának kiegészitése ez ideig önkénteseknek az 1881. évi II. törvényczikkben körülirt módozatok szerint való belépése által történt.

Ezen módozatok azonban eddigelé nem mutatkoznak kielégitően megfelelőknek; tény az, hogy a jelenleg fennálló két csendőr-parancsnokság, rendszeresitett legénységi állományát teljesen kiegészitve fentartani eddig még soha sem volt képes és attól lehet tartani, hogy ezen érzékeny hátrány jövőre még daczára az emlitett II. törvényczikk 3. és 4. §§-ban nyujtott előnyökben sem lesz orvosolva, ha csak a csendőrségbe való önkéntes belépés más, — kiváltképen anyagi előnyök összhatása által nem tétetik vonzóbbá.

Ily lényegesen anyagi vonzerejü előnyt az ellátási vagyis nyugdíjazási ügy nyujt; minthogy tapasztalás szerint, a legénységi állomány kiegészitése eddigi sikertelenségének oka, nem is egyedül az emlitett kiegészitési módozatban, sem az eddigi — habár nem bőséges, de mégis elégséges — fizetésben, hanem inkább azon körülményben rejlik, hogy a csendőr jövőjére és agg korára nézve, s esetleg családja jövőjére nézve is, nincs eléggé biztositva.

A csendőrség legénységi állományabeli személyei ez ideig a szerint nyugdíjaztattak, a mint azt az 1850-ik évi csendőrségi ideiglenes szervezeti szabályzat 77. §-a a szolgálati időre való tekintet nélkül, és pedig:

az őrmester részére napontai	35 krajczárral	
az őrvezető » »	29 »	és
a csendőr » »	22 »	

megszabta.

Hogy tehát egyfelől a csendőrséghez való számosabb belépésre szolgáljon serkentésül, másfelől pedig a csendőrségből való korai kilépés elodáztassék, és igy idővel valóban hivatásszerű csendőrök nyeressenek — szükséges, hogy — a mint az a monarchia másik államában már megvan — a magyar királyi polgári államszolgák részére való nyugdíjazási szabályok, a magyar királyi csendőrség nyugdíjazására nézve is törvény erejére emeltessenek, és hogy a nyugdíj az egész tettlegességi illeték szerint, mely alatt mindenkor a zsold és a netalán élvezett szolgálati-pótdíj értendő, szabassék ki.

A csendőr-tiszteknél, a szolgálati pótdíjnak a nyugdíj kiszabásakor a hópénzhez való odaszámitása, az igen megfeszitett és nagyobb felelősséggel járó szolgálatteljesitésnek és nem előnyös előléptetési viszonyuknak szolgáljon pótlásául, mivel például a százados ezen rend fokozatában 20 évig szokott megmaradni; miután különben is a szolgálati pótdíjnak a nyugdíjba való betudása következtében, a nyugdíjazandó csendőr-tiszteknek, az 1850-ik évi ideiglenes csendőrségi szervezeti utasitás 77. §-ában emlitett személyi pótdíjra való igény megszünik, nyugdíjuknak a hópénz és szolgálati pótdíj szerinti megállapitása folytán, az államot költségtöbblet nem terhelendi.

Budapesten, 1881. évi október hó 18-án.

Szende Béla s. k.,
magyar kir. honvédelmi minister.

48. szám.

(IX. ÜLÉS, 93. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó közgazdászati és pénzügyi bizottságának „a m. kir. pénzügyminister által az országgyülés mindkét házához a földrengés által károsodott zágrábi lakosoknak az 1881: IX. t.-cz. értelmében engedélyezendő kölcsönök bejelentési határidejének folyó évi augusztus hó 15-éig történt meghosszabbitása tárgyában beadott jelentése" felett.

A bizottság tárgyalván a szőnyegen levő pénzügyministeri jelentést, s miután meggyőződött arról, hogy az idézett t.-cz.-ben elrendelt intézkedések a törvényczikk kihirdetése után a m. kir. pénzügyminister által Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjával egyetértőleg azonnal megtétettek, mindazonáltal a kölcsönök szétosztása az azokhoz melléklendő okmányok stb. beszerzési idejének elhuzódása folytán, a törvényben előirt határidőt épen a károsult lakosok érdekében f. évi augusztus 15-ig meghosszabbitani kelletvén, a bizottság a m. kir. pénzügyminister fennidézett jelentésének a nmlgú főrendi ház által helyeslőleg való tudomásul vételét tiszteletteljesen javasolja.

Budapesten, 1881. évi deczember hó 6-án.

Haynald Lajos *s. k.,*
bizottsági elnök.

Ifj. Mailáth György *s. k.,*
bizottsági jegyző.

49. szám.

(IX. ÜLÉS, 97. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881. évi deczember hó 6-án tartott

XXV. ülése jegyzőkönyvéből.

367. Ezek után a ház a napirendre áttérvén, következett »a Szerbiával 1881. május 6./ápril 24. kötött kereskedelmi szerződésről« szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház felállás és ülvemaradás utján foganatositott szavazással a harmadszor olvasott törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadván, azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házhoz szokott módon átküldetni rendeli.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 49. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Szerbiával 1881. május 6./ápril 24. kötött kereskedelmi szerződésről.

Ő császári és apostoli királyi Felségének és Ő Fensége Szerbia fejedelmének meghatalmazottjai által az 1878 : XX. törvényczikkben megszabott módon kötött és Bécsben 1881. május 6./ápril 24. napján aláirt kereskedelmi szerződés, valamint az ugyanazon módon kötött és ugyanazon napon aláirt állategészségügyi egyezmény, miután azok az országgyülés által elfogadtattak és utóbb mindkét szerződő fél részéről szokott módon megerősittettek, a hozzájuk való mellékletekkel és zárjegyzőkönyvvel együtt ezennel az ország törvényei közé iktattatnak.

Szövegök a következő:

Ő Felsége az ausztriai császár, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya, és

Ő Fensége Szerbia fejedelme, egyaránt azon óhajtás által vezéreltetve, hogy illető államaik közt a kereskedelmi összeköttetéseket fejleszszék és előmozditsák, e végből szerződés kötésére elhatározták magukat és meghatalmazottaikká kinevezték:

Ő Felsége az ausztriai császár, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya:

Haymerle Henrik bárót, valóságos belső titkos tanácsosát, a császári ház és a külügyek ministerét, a szt. István rend nagykeresztesét, a Takovo rend nagykeresztesét stb. stb.

Ő Fensége Szerbia fejedelme:

Yovanovich Kosta urat, a belügyministerium államtitkárát, a Takovo rend középkeresztesét;

Sa Majesté L'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc., etc., et Roi Apostolique de Hongrie et

Son Altesse le Prince de Serbie, également animés du désir d'étendre et de développer les relations commerciales entre Leurs États respectifs, ont résolu de conclure à cet effet un Traité et ont nommé Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. etc., et Roi Apostolique de Hongrie:

le Sieur Henri Baron de Haymerle, Son Conseiller intime, Ministre de la Maison Impériale et des affaires étrangères, Grand-Croix de l'Ordre de Saint-Etienne, Grand-Croix de l'Ordre de Takovo etc. etc.;

Son Altesse le Prince de Serbie:

le Sieur Kosta Yovanovich, Sous Sécrétaire d'État au Ministère de l'Intérieur, Commandeur de l'Ordre de Takovo;

Stefanovich Svetozár M. urat, a belgrádi földhitelintézet igazgatóját;

Nešić György S. urat a belgrádi kereskedelmi kamara elnökét;

kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös közlése után a következő czikkekben állapodtak meg:

I. czikk.

A szerződő felek országai között a kereskedés és a hajózás teljesen szabad leend.

A szerződő felek alattvalói a másik fél területein élvezni fogják mindazon jogokat, kedvezményeket és mentességeket, melyeket ezen területeken a kereskedés és a hajózás tekintetében a saját nemzetbeliek és a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet alattvalói tényleg élveznek, vagy jövőben élvezni fognak.

II. czikk.

A szerződő felek alattvalói a másik fél területein ép ugy mint a nemzetbeliek és a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet alattvalói, a vasutakon, folyóvizeken és utakon utazhatnak, bármely helyen letelepedhetnek, vagy ott ideiglenesen is tartózkodhatnak, mindennemű földeket és házakat szerezhetnek vagy bérelhetnek és egészben vagy részben birhatnak; átalában ingó és ingatlan javakat szerezhetnek és azok felett bármely intézkedések által rendelkezhetnek, különösen adásvevés és végrendelet vagy végrendelet nélküli öröklés utján; még pedig mindezt az ország hatóságainak külön engedélye vagy jóváhagyása nélkül; — ugyanott kereskedést vagy mesterséget üzhetnek, mindennemű ügyeiket rendezhetik, akár közvetlenül, akár szabadon választott közvetitőik által, akár magukban, akár társaságban, árúkat és személyeket szállithatnak, raktárakat felállithatnak, megszabhatják árúczikkeik árait és a szolgáltatásaikért járó béreket vagy fizetéseket, szabadon járhatnak üzleteik után, a vámhivataloknál bevallásaikat megtehetik, jogaikat és kérelmeiket az ország hatóságai és törvényszékei előtt érvényesit-

le Sieur Svetozar M. Stefanovich, Directeur du Crédit foncier à Belgrad;

le Sieur Georges S. Néšić, Président de la Chambre de Commerce à Belgrade;

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article I.

Il y aura pleine et entière liberté de commerce et de navigation entre les pays des Parties contractantes.

Les sujets de chacune des Parties contractantes jouiront dans les territoires de l'autre des mêmes droits, faveurs et exemptions dont jouissent actuellement ou jouiront à l'avenir, en matière de commerce et de navigation, dans ces territoires, les propres nationaux et les sujets de la nation la plus favorisée.

Article II.

Les sujets de chacune des Parties contractantes auront réciproquement, dans les territoires de l'autre, la même faculté que les nationaux et les sujets de la nation la plus favorisée de voyager sur les chemins de fer, rivières et routes, de s'établir dans des lieux quelconques ou d'y séjourner temporairement, d'acquérir des terres de toutes sortes et des maisons ou de les louer et de les posséder en tout ou en partie; en général, d'acquérir des biens meubles et immeubles, d'en disposer par des actes quelconques et surtout par la vente et par testament ou succession *ab intestato*; le tout sans autorisation ou approbation des autorités du pays; ils pourront y exercer leur commerce ou métier, régler leurs affaires de toute sorte, soit directement, soit par l'entremise d'un intermédiaire qu'ils choisiront eux-mêmes, soit personnellement soit en compagnie, transporter des marchandises et des personnes, établir des dépôts, fixer les prix, gages et paiements de leurs marchandises et prestations, vaquer à leurs affaires, présenter leurs déclarations aux douanes, faire valoir leurs droits et

hetik; mindezt a nélkül, hogy más vagy magasabb vagy súlyosabb adókat, díjakat, illetményeket és illetékeket fizetnének, mint a melyekre a saját nemzetbeliek vagy a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet alattvalói kötelezvék, még pedig tekintet nélkül a nemzetiségre vagy a vallásra.

Magától értetik az, hogy mindezeknél az országnak a kereskedés, a mesterség és a közbiztonság tekintetében érvényes és a nemzetbeliekre, valamint a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet alattvalóira is alkalmazható törvényeihez és rendeleteihez alkalmazkodni tartoznak.

Az egyik szerződő fél területén levő alapitványok, testületek, egyesületek és átalában az erkölcsi személyek mind (kivéve a kereskedelmi és biztositó társaságokat), ki vannak zárva azon jogositványból, hogy akár ingyen, akár adásvevés utján, a másik fél területén ingatlan javakat szerezhessenek.

Az egyik szerződő fél alattvalói a másik fél területén nem szerezhetik meg az állampolgári jogot mindaddig, míg engedélyt nem nyertek arra, hogy saját hazájuk államkötelékéből megválhassanak.

III. czikk.

Mindegyik szerződő fél alattvalói a másik fél területén minden katonai szolgálattétel alól ugy a rendes hadseregben, mint a honvédségben és a nemzetőrségben, fel vannak mentve. Fel vannak továbbá mentve birói, közigazgatási vagy helyhatósági hivataloskodás minden kötelezettsége alól, a katonabeszállásolás alól, mindennemű hadi adó alól és bárminemű katonai kényszerszolgáltatás és megadóztatás alól, kivéve mindazonáltal az ingatlan javak birtoklásával vagy bérlésével egybekötött terheket, valamint azon hadi kényszerszolgáltatásokat és megadóztatásokat is, melyeket a saját nemzetbeliek is, mint ingatlanok birtokosai vagy bérlői viselni tartoznak.

Nem vethetők alá sem személyükre nézve, sem ingó vagy ingatlan vagyonuk tekintetében

requêtes devant les autorités et tribunaux du pays; le tout sans payer des droits, contributions, impôts et taxes autres ni plus élevés ou onéreux que ceux auxquels sont soumis les nationaux ou les sujets de la nation la plus favorisée et sans distinction de la nationalité ou confession.

Il est bien entendu qu'ils auront à se conformer à cet égard aux lois et règlements du pays, en vigueur par rapport au commerce, aux métiers et à la sûreté publique et applicables aux nationaux et aux sujets de la nation la plus favorisée.

Les fondations, corporations, associations et en général toutes les personnes morales qui existent dans le territoire d'une des Parties contractantes sont, à l'exception des sociétés commerciales et d'assurance, exclues de la faculté d'acquérir, ni à titre gratuit ni par achat, des biens immeubles sur le territoire de l'autre Partie.

Les sujets d'une des Parties contractantes ne pourront acquérir, sur le territoire de l'autre, la qualité des citoyens tant qu'ils n'auront pas été autorisés à quitter la nationalité de leur propre pays.

Article III.

Les sujets de chacune des Parties contractantes seront exempts, sur le territoire de l'autre, de tout service militaire tant dans la troupe régulière que dans la milice et la garde nationale. Ils seront dispensés également de toute fonction officielle obligatoire, judiciaire, administrative ou municipale, du logement militaire, de toute contribution de guerre, de toute réquisition ou prestation militaire de quelque sorte que ce soit, hormis cependant les charges attachées à la possession ou à la location de biens immeubles ainsi que les prestations ou réquisitions militaires auxquelles sont soumis tous les nationaux en leur qualité de propriétaires ou de locataires d'immeubles.

Ils ne pourront être assujettis, ni personellement, ni par rapport à leurs meubles ou

más kötelezettségeknek, megszoritásoknak, díjaknak vagy adóknak, mint a melyekkel a nemzetbeliek terhelvék.

immeubles, à d'autres devoirs, restrictions, taxes ou impôts qu'à ceux auxquels seront soumis les nationaux.

IV. czikk.

Mindegyik szerződő fél gyárosai vagy kereskedői, a kik a másik fél területén vásárlások tétele vagy megrendelések gyüjtése végett akár árúmustrák felmutatása mellett, akár a nélkül, valamint általában kereskedelmi vagy ipari üzleteik érdekében vagy maguk utaznak, vagy segédeiket, ügynökeiket, utazóikat vagy egyéb képviselőiket utaztatják, e czímen semminemű további illeték vagy adó fizetésére nem fognak köteleztethetni, a mennyiben a jelen szerződéshez csatolt minta szerint kiállitott igazolványi jegy által kimutatják azt, hogy azon üzleti czég, a melynek megbizásából utaznak, a maga hazájában az általa űzött kereskedés és ipar után járó illetékeket és adókat lefizette.

A szerződő felek alattvalói, kik kereskedésük üzése és terményeik elárúsitása végett az egyik országból a másikba vásárokra és sokadalmakra mennek, kölcsönösen ugyanazon bánásmód alá esnek, mint a saját nemzetbeliek.

A szerződő felek egyikének alattvalói, kik a két részbeli területek különböző helyei közt szállitást vagy fuvarozást vagy hajózást űznek, ezen iparuk üzéséért a másik fél területén semmiféle iparadó vagy más külön díj fizetésére nem kötelezhetők.

Article IV.

Les fabricants ou négotiants d'une des Parties contractantes qui voyagent ou qui font voyager leurs commis, agents, voyageurs ou représentants quelconques sur le territoire de l'autre pour y faire des achats ou recueillir des commissions, soit avec soit sans échantillons, ainsi qu'en général dans l'intérêt de leurs affaires de commerce ou d'industrie, ne pourront à ce titre être soumis à aucun droit ou impôt ultérieur, en tant qu'ils prouveront par une carte de légitimation délivrée d'aprés le formulaire joint au présent Traité que la raison sociale pour le compte de laquelle ils voyagent a acquitté dans son pays les droits et impôts prescrits pour l'exercice de leur commerce et de leur industrie.

Les sujets des Parties contractantes seront réciproquement traités comme les nationaux, lorsqu'ils se rendront d'un pays à lautre pour visiter les foires et marchés, dans le but d'y exercer leur commerce et d'y débiter leurs produits.

Les sujets d'une des Parties contractantes qui exercent le métier d'expéditeur ou de charretier entre les divers points des deux territoires ou qui se livrent à la navigation ne seront soumis, par rapport à l'exercice de ces métiers, à aucune taxe industrielle ou spéciale sur le territoire de l'autre.

V. czikk.

A szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy a kölcsönös forgalmat semmiféle beviteli, kiviteli vagy átviteli tilalom által nem fogják gátolni.

Ez alól kivételnek helye lehet csupán:

a) az államegyedárúság tárgyát jelenleg képező, vagy a jövőre annak fentartott dohány-, só- és lőpornál;

Article V.

Les Parties contractantes s'engagent à ne pas entraver le commerce réciproque par des prohibitions quelconques d'importation, d'exportation ou de transit.

Elles ne pourront faire d'exceptions à cette règle que:

a) pour les monopoles d'État, déjà établis ou réservés à l'avenir, sur le tabac, le sel et la poudre à tirer;

b) egészség- és állategészségrendőri tekintetekből az e részben elfogadott nemzetközi elveknek megfelelően;

c) hadi szükségleteknél rendkivüli körülmények közt.

A b) alatt kifejezett fentartás kiterjed azon tiltó intézkedésekre is, a melyek a földmívelés érdekében kártékony rovarok vagy más kártékony organismusok (p. o. phylloxera vastatrix és doriphora decemlineata) elterjedésének meggátlása czéljából hozatnak.

A marhavész behurczolása és terjedése ellen szükséges óvintézkedések végett a szerződő felek egyidejűleg külön egyezményben állapodtak meg.

b) par égard à la police sanitaire et vétérinaire conformément aux principes internationaux adoptés à ce sujet;

c) dans des circonstantes exceptionelles par rapport aux provisions de guerre.

La réserve exprimée sous b) s'étend également aux mesures prohibitives prises dans le but d'empêcher, dans l'intérêt de l'agriculture, la propagation d'insectes ou autres organismes nuisibles (p. e. la phylloxera vastatrix et la doryphora decemlineata).

Pour ce qui a trait aux mesures de précaution à prendre contre l'importation et la propagation d'épizooties, les Parties contractantes ont arrêté, en même temps, une Convention spéciale.

VI. czikk.

Az egyik fél területéről érkező vagy az oda szállitandó mindennemű árúczikkek a másik fél területén kölcsönösen mentesek lesznek minden átviteli vámtól, történjék az átvitel akár közvetlenül, akár pedig az árúknak lerakodása, raktározása és újbóli berakodása után.

Mindkét szerződő fél államaiban bizonyos árúczikkek kivitelekor engedett visszatéritések csak azon vámok és belső adók egyenértékét képezhetik, a melyek ezen árúczikkek után vagy az azok készitésére felhasznált anyagok után szedettek. E visszatéritések kiviteli jutalmat nem foglalhatnak magukban.

A kivitelkor vámvisszatéritésnek nem lehet helye oly árúczikkekre nézve, melyek szabad forgalomban voltak.

Article VI.

Les marchandises de toute nature venant de l'un des deux territoires ou y allant seront réciproquement affranchies, dans l'autre, de tout droit de transit, soit qu'elles transitent directement, soit que pendant le transit elles doivent être déchargées, déposées ou rechargées.

Dans chacune des Parties contractantes les restitutions, accordées à la sortie de certains produits, ne formeront que d'équivalent des droits de douane et impôts qui ont été prélevés sur ces produits ou sur les matières premières dont ils ont été fabriqués. Ces restitutions ne pourront comprendre une prime d'exportation.

Une restitution de droits de douane à la sortie ne pourra avoir lieu pour les manchandises qui ont passé en libre trafic.

VII. czikk.

Osztrák vagy magyar származású árúk Szerbiába való behozataluk kor az idecsatolt A) mellékletben megállapitott vámokat fogják fizetni és az abban foglalt vámmentességet fogják élvezni.

Ha törvény vagy harmadik államokkal kötött egyezmények folytán Szerbiában az árúk behozatalánál más vámeljárás, vagy más, mint

Article VII.

Les marchandises de provenance autrichienne ou hongroise acquitteront, lorsqu'elles seront importées en Serbie, les droits fixés à l'annexe A. ci joint et jouiront des exemptions y contenues.

Si, par suite de lois ou de conventions conclues avec de tiers Etats, ils sera appliqué en Serbie pour l'importation des marchandises

az *A*. mellékletben megállapitott vámok jönnének alkalmazásba, az osztrák vagy magyar származású árúk bevivője szabadon választhat az utóbbi eljárás és az utóbbi vámok és az *A*) mellékletben megállapitottak közt.

Minden esetben a bevivő szabadon választhat ezen különböző vámeljárások és vámok között s abban sem közvetlenül, sem közvetve meg nem akadályozható.

A szerb származású bárminemű árúk, az osztrák-magyar monarchiába való belépésükkor a legnagyobb kedvezést élvező nemzet irányában alkalmazott bánásmódban fognak részesülni.

Azon czélból, hogy az egyik szerződő fél területének szabad forgalmából a másikéra érkező árúk és tárgyaknak a közös határon való kölcsönös forgalma megkönnyittessék, a jelen szerződéshez csatolt *B*) mellékletben foglalt külön határozatok állapittattak meg.

A *C*) melléklet az értékvám alá eső árúk vámkezelésénél követendő eljárásra vonatkozó részletes határozatokat foglalja magában.

un traitement douanier autre, ou des droits autres que ceux concertés en vertu de l'annexe *A*, l'importateur des marchandises de provenance autrichienne ou hongroise a le choix libre entre ce dernier traitement et ces droits, et ceux concertés à l'annexe *A*.

Dans tous les cas l'importateur sera libre de choisir, d'après sa propre convenance, entre ces différents traitements et droits et n'y pourra être empêché ni directement ni indirectement.

Toutes les marchandises de provenance serbe seront, à leur entrée dans la Monarchie austro-hongroise, traitées sur le pied de la nation la plus favorisée.

Dans le but de faciliter le trafic réciproque par la fontière commune des marchandises et objets qui passent du libre trafic du territoire d'une des Parties contractantes dans celui de l'autre, il a été arrêté les dispositions spéciales qui se trouvent fixées à l'annexe *B*) joint au présent Traité.

L'annexe *C*) contient les dispositions détaillées sur le procédé quant au traitement douanier des marchandises à soumettre à un droit *ad valorem*.

VIII. czikk.

Mindegyik szerződő-fél kötelezi magát arra, hogy nemcsak a behozatalnál és a kivitelnél szedendő vámok és mellékilletékek magasságát, hanem ezen vámok és mellékilletékek beszedését és biztositását, valamint általában a behozatali, az átviteli és a kiviteli vámeljárást illetőleg a másik féltől érkező árúkat mindazon kedvezményben, mentességben és könnyebbségben fogja részesiteni, a mely valamelyik harmadik hatalomnak már nyujtatik, vagy jövőben nyujtatni fog, még pedig akképen, hogy minden ily kedvezmény azonnal, ellenkedvezmény nélkül, és már e ténynél fogva kiterjesztetik a másik szerződő féltől érkező árúkra.

Article VIII.

Chacune des Parties contractantes s'engage non seulement quant au montant des droits et accessoires, à percevoir à l'entrée et à la sortie, mais aussi quant à la perception et à la garantie de ces droits et accessoires, comme en général quant au traitement douanier à l'importation, au transit et à l'exportation, à faire profiter les provenances de l'autre de toute faveur, immunité ou facilité qui serait déjà ou à l'avenir accordée à une tierce Puissance, de manière que toute faveur pareille sera étendue immédiatement, sans compensation et par ce fait même, aux provenances de l'autre Partie contractante.

IX. czikk.

A következő áruk mindkét részről a behozatali és kiviteli vámoktól ideiglenesen föl-

Article IX.

Seront admis des deux côtés en franchise temporaire de droit d'importation ou d'expor-

mentetnek, de azzal a kötelezettséggel, hogy azok bizonyos előre megállapitott határidőn belül visszaszállittassanak és azon föltétel alatt, hogy a kivitt és ismét visszahozott árú azonossága kétségtelen módon megállapitható:

1. Az egyik szerződő fél területének szabad forgalmából a másik fél vásáraira, és sokadalmaira szállitott, vagy a sokadalmi és vásári forgalmon kivül eladásra a másik fél területére bevitt árúk, valamint a kereskedő-utazók által behozott mustrák (mindezek a fogyasztási tárgyak kivételével);

2. oly marha, mely az egyik fél területéről a másik fél vásáraira vitetik és el nem kelvén, onnan visszaszállittatik;

3. a kijavitás végett átvitt tárgyak, ha ezek természete és kereskedelmi elnevezése ez által lényeges változást nem szenved;

4. használatban volt jegyes zsákok, úgyszintén hordók, melyek az egyik fél területére bevitetnek, hogy ott megtöltessenek vagy kiürittessenek és igy megtöltve vagy üresen visszaszállittatnak.

A jelen czikkben foglaltakra nézve a legnagyobb kedvezményben részesülő nemzet irányában alkalmazott bánásmód mérvadó.

tation les objets suivants avec l'obligation de les faire retourner dans un terme établi à l'avance et à la condition que l'identité des objets exportés et réimportés soit constatée d'une manière absolue:

1. toutes les marchandises (à l'exceptions des articles de consommation) qui, en sortant du libre trafic du territoire d'une des Parties contractantes, seront expédiées aux foires et marchés de l'autre ou qui seront importées pour être vendues dans l'autre pays en dehors des foires ou marchés, ainsi que les échantillons importés par les commis voyageurs;

2. le bétail conduit d'un territoire aux marchés de l'autre, et qui sera reconduit sans avoir été vendu;

3. les objets destinés à être réparés sans que leur nature et leur dénomination commerciale subisse un changement essentiel;

4. les sacs marqués et ayant déjà servi, ainsi que les futailles qui sont importés dans le territoire d'une des Parties pour y être remplis ou vidés et qui rentrent remplis ou vidés;

le tout conformément aux dispositions applicables à la nation la plus favorisée.

X. czikk.

Ha az egyik szerződő fél területén és pedig akár az egész országban, akár annak csak egyes kerületeiben is az állam, vagy községek vagy testületek javára valamely árúczikk előállitása, gyártása vagy fogyasztása után belső adó szedetik, a másik szerződő fél területéről bevitt ugyanaz az árúczikk ezen országban vagy ezen kerületekben csak ugyanolyan adóval terhelhető, de nem magasabbal vagy súlyosabbal.

Másféle adó vagy adópótlék és átalában semmiféle adó nem szedhető azon esetben, ha az ugyanazon természetű árúczikkek az illető országban vagy kerületekben nem állittatnak elő, vagy ha ugyanott ugyanazon illetékekkel nincsenek terhelve.

Article X.

S'il est prélevé dans le territoire de l'une des Parties contractantes, dans le pays entier ou dans une circonscription restreinte, un droit interne, soit pour le compte de l'Etat, soit pour celui d'une commune ou d'une corporation, de la production, de la fabrication ou de la consommation d'un article, le même article qui serait introduit du territoire de l'autre Partie contractante ne pourra, dans ce pays ou dans cette circonscription, être grevé que du droit égal, et non d'un droit plus élevé, ni plus onéreux.

Ils ne pourra être prélevé d'autres droits ou suppléments de droits ni des taxes quelconques dans le cas que les articles de même nature ne sont pas produits ou ne sont pas frappés des mêmes taxes dans ce pays ou dans cette circonscription.

Kivételképen azonban egyes városokban vagy kerületekben fogyasztási adók, italok és eledelek fogyasztása, takarmány, tüzelőszerek és világitó-anyagok, valamint épület-anyagok használata után még akkor is szedhetők, hogy ha ezen czikkek azon kerületben, melyben a fogyasztási adó szedetik, nem állittatnak elő.

Cependant il pourra, par exeption, être prélevé, dans certaines villes ou circonscriptions plus restreintes, des droits d'accise sur la consommation des boissons et comestibles, des fourrages, des combustibles et des matières d'éclairage, ainsi que des matériaux à construction, quand même ces articles ne seraient pas produits dans le rayon oú le droit d'accise est perçu.

XI. czikk.

Miután az osztrák-magyar monarchiában a szerb származású tárgyak a vámok és mellékilletékek fizetésénél abban a bánásmódban részesittetnek, a mely a legnagyobb kedvezést élvező nemzet irányában fennáll: ennélfogva a magyar vagy osztrák származású árúk sem lesznek Szerbiában vám-, helyi vagy bármi másnemű pótdíjnak vagy pedig új vagy azoknál magasabb mellékilletékeknek alávetve, mint a melyek jelenleg a legnagyobb kedvezést élvező nemzet irányában fennállanak, t. i.

1. a hordásért: 100 kilogram után 20 dinár-para és csupán ott, a hol e szolgálat a vámhivatal tisztviselői által teljesittetik;

2. a mérlegezésért: 100 kilogram után 8 dinár-para;

3. a kövezetért 100 kilogram után 10 dinár-para;

4. a raktárilletékért: 100 kilogram után és naponkint 5 dinár-para; ezen illeték könnyen meggyuló és robbanó árúknál 100 kilogram után és naponkint 10 parával növekszik.

Magától értetik, hogy a mellékilletékek csak annyiban szedhetők, a mennyiben azon szolgálatok, a melyekre ezen illetékek ki vannak szabva, valósággal és a vámszabályok és törvényeknek megfelelően teljesittettek.

Egyébiránt a két szerződő fél megegyezett abban, hogy ezen pótilletékeknek bárminemű leszállitása, a mely valamely harmadik állam árúczikkeire nézve nyujtatnék hasonlóképen haladéktalanul fog az ugyanazon természetű magyar vagy osztrák származású czikkekre is alkalmaztatni.

Article XI.

Les provenances serbes étant traitées dans la Monarchie austro-hongroise, quant á l'acquittement des droits et taxes accessoires, d'aprés les dispositions en vigueur à l'égard de la nation la plus favorisée, les marchandises de provenance autrichienne ou hongroise ne seront également soumises en Serbie á aucune taxe additionelle de douane, locale ou de tout autre genre, à des taxes accessoires nouvelles ou supérieures à celles qui existent actuellement à l'égard de la nation la plus favorisée, savoir:

1° pour le port: 20 paras de dinar par 100 kilogrammes et seulement là où ce service est fait par les employés de la douane;

2° pour le pesage: 8 paras de dinar par 100 kilogrammes;

3° pour le pavé: 10 paras de dinar par 100 kilogrammes;

4° pour le magasinage: 5 paras de dinar par 100 kilogrammes et par jour; cette taxe est augmentée de 10 paras par 100 kilogrammes et par jour pour les marchandises qui peuvent facilement s'enflammer et faire explosion.

Il s'entend que les taxes accessoires ne peuvent être perçues qu'en tant que les services auxquels ces taxes sont affectées ont été rendus effectivement et conformément aux perscriptions et lois douanières.

Il demeure en outre convenu que toute diminution de ces taxes aditionelles qui serait accordée aux marchandises d'un tiers Etat sera également appliquée sans délai aux articles de même nature de provenance autrichienne ou hongroise.

XII. czikk.

Azon külön intézkedések sérelme nélkül, melyek a vasuti forgalomban alkalmazandó vámeljárásra vonatkoznak, megegyezés jött létre arra nézve, hogy azon árúk, melyek az egyik szerződő fél területén vámbiztositási eljárás alá esnek s ezen vagy más okból már a másik fél területén zár alá helyeztettek, ha másképp az ellenőrzés kivánalmainak elég tétetett, nem fognak felbontatni és a sértetlenül talált zárak és ólompecsétek helyett mások nem fognak alkalmaztatni.

Átalában a vámszolgálat alakszerűségei azonos alapelvek szerint szabályoztatni és lehetőleg egyszerűsittetni fognak; gondoskodva lesz arról, hogy a vámszolgálat szabályszerűen és gyorsan teljesittessék a hivatalos órákban, a melyek kellő számban fognak megszabatni.

A mennyiben azt a körülmények megengedik, a két szerződő fél vámhivatalai egyesittetni fognak, vagy legalább teendőikben egybehangzólag és egyidejüleg, a forgalom szükségtelen késleltetése nélkül fognak eljárni.

Article XII.

Sans préjudice des dispositions particulières sur le traitement douanier du trafic sur les chemins de fer, il est convenu que les marchandises qui sont soumises, sur le territoire d'une des Parties contractantes, ou traitement de l'acquit à caution et qui, pour cette même raison ou pour une autre, ont déjà été mises sous scellés dans l'autre territoire, ne seront point déballées et les scellés et plombs trouvés intacts ne seront remplacés, pourvu que l'on ait satisfait aux exigences du contrôle.

En général les formalités du service douanier seront réglées d'après des principes identiques et seront simplifiées autant que possible; il sera pourvu à une expédition régulière et prompte dans les heures de service qui seront fixées en nombre suffisant.

Autant que les circonstances le permettront, les bureaux douaniers des deux Etats seront réunis ou du moins ils procéderont à leurs opérations par un service combiné et simultanément, sans entraver inutilement le trafic.

XIII. czikk.

A szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy a területeik ellen irányzott csempészkedés meggátlására és megbüntetésére kellő eszközökkel közreműködnek, hogy e czélból a másik állam felügyelő hivatalnokainak minden törvényes segitséget megadnak és hogy azoknak pénzügyi és rendőri közegeik, valamint átalában a helyi hatóságok utján mindazon felvilágositást és támogatást nyujtják, a melyre hivatalos eljárásukban szükségük van.

A szerződő felek fentartották maguknak, hogy e tekintetben külön szabályzatokban állapodjanak meg.

Article XIII.

Les Parties contractantes s'engagent à coopérer, par des moyens convenables, pour empêcher et punir la contrebande dirigée contre leurs territoires, à accorder à cet effet toute assistance légale aux employés de l'autre Etat chargés de la surveillance, à les aider et à leur faire parvenir, par les employés de finance et de police, ainsi que par les autorités locales en général, toutes les informations dont ils auront besoin pour l'exercice de leurs fonctions.

Les Parties contractantes se sont réservées de convenir de règlements spéciaux à cet égard.

XIV. czikk.

Az egyik szerződő fél alattvalói a másik fél területén mindenben, a mi a gyári és kereskedelmi jegyeknek, az árúk vagy boritékaik és csomagolásaik megjelölésének, valamint a mustrák

Article XIV.

Les sujets de l'une des Parties contractantes jouiront, sur le territoire de l'autre, du même traitement que les nationaux pour tout ce qui cncerne la protection des marques de

és minták védelmét illeti, ugyanazon bánásmódban fognak részesülni, mint a saját nemzetbeliek.

A szerb kormány két évi időközön belül a kérdéses jegyek és minták védelméről szóló és az e tekintetben elfogadott nemzetközi elveknek megfelelő törvényt a szerb kamara elé terjeszteni és annak szentesitésére hatni fog.

A ki a jegyek és minták törvényes védelmét igénybe akarja venni, annak alkalmazkodni kell az illető ország törvényei által előirt feltételekhez és formaszerűségekhez; és különösen a mintákat, jegyeket, jelvényeket és csomagolásokat be kell terjesztenie az osztrák-magyar monarchiában a bécsi és a budapesti kereskedelmi kamaráknál és Szerbiában a Belgrádban külön kijelölendő hivatalnál.

Az e czikkben megjelölt védelem azonban a másik fél alattvalóinak csak annyiban és addig nyujtatik, a mennyiben és a meddig ezt a védelmet saját országukban élvezik.

fabrique et de commerce et des autres étiquettes des marchandises ou de leur enveloppe et emballage, ainsi que la protection des dessins et modèles.

Le Gouvernement serbe présentera à la Chambre serbe et tâchera à faire sanctionner, dans le délai de deux ans, une loi sur la protection des marques et modèles en question, conforme aux principes internationaux adoptés à cet égard.

Pour jouir des dispositions de la loi sur la protection des marques et modéles, on aura á se conformer aux conditions et formalités prescrites par les lois du pays respectif et on devra, en particulier, faire déposer les modèles, marques, étiquettes et emballages, dans la Monarchie austro-hongroise, aux Chambres de commerce à Vienne et à Budapest, et, en Serbie, au bureau qui sera spécialement désigné à Belgrade

Cependant la protection dont il est question dans cet article ne sera accordée aux sujets de l'autre Partie qu'en tant et pour aussi longtemps qu'ils jouiront de cette protection dans leur propre pays.

XV. czikk.

A méterrendszer szerinti súlyok és mértékek hitelesitésére vonatkozó szabályzat határozatai a szerződő felek országaiban egységes elvek szerint és a mennyire lehetséges, azonos módon fognak megállapittatni.

Article XV.

Les dispositions du règlement concernant la vérification des poids et mesures du système métrique seront établies dans les pays des Parties contractantes sur la base de principes conformes et autant que possible d'une manière identique.

XVI. czikk.

A jelen szerződés kiterjed mindazon országokra, a melyek az osztrák-magyar vámterülethez jelenleg tartoznak, vagy jövőben tartozni fognak.

Article XVI.

Le présent Traité s'étend à tous les pays qui appartiennent à présent ou appartiendront à l'avenir à l'union douanière de la Monarchie austro-hongroise.

XVII. czikk.

A jelen szerződés három hónappal a jóváhagyási okmányok kicserélése után lép életbe, és ugyanazon naptól kezdve 10 éven át érvényben marad.

Article XVII.

Le présent Traité sera exécutoire trois mois après l'échange des ratifications et restera en vigueur dix ans à dater du même jour.

Ha azonban az emlitett időszak lefolyta előtt a szerződő felek egyike sem jelentené ki abbeli szándékát, hogy a szerződés hatálya megszünjék, — az azontúl is érvényben marad még pedig az egyik vagy a másik szerződő fél részéről megtörtént felmondás napjától számitott egy esztendő lefolyásáig.

XVIII. czikk.

Jelen szerződés jóvá fog hagyatni és a jóváhagyási okmányok, mihelyt lehetséges, Bécsben ki fognak cseréltetni.

Minek hiteléül az illető meghatalmazottak a jelen szerződést aláirták és pecsétjeikkel megerősitették.

Kelt két példányban, Bécsben 1881 évi május 6./április 24. napján.

(P. H.) ***Báró Haymerle*** *s. k.*

(P. H.) ***Yovanovich Kosta*** *s. k.*

(P. H.) ***Stefanovich Svetozár M.*** *s. k.*

(P. H.) ***Nešic György S.*** *s. k.*

Dans le cas où aucune des Parties contractantes n'aurait notifié, douze mois avant la fin de la dite période, son intention d'en faire cesser les effets, il demeurera obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année, à partir du jour où l'une ou l'autre des Parties contractantes l'aura dénoncé.

Article XVIII.

Les présent Traité sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Vienne aussitôt que faire se pourra.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs l'ont signé et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Vienne en double expédition le 6 mai/24 april 1881.

(L. S.) ***Baron de Haymerle*** *m. p.*

(L. S.) ***Kosta Yovanovich*** *m. p.*

(L. S.) ***Svetozar M. Stefanovich*** *m. p.*

(L. S.) ***Georges N. Nešic*** *m. p.*

A) melléklet.

Vámok a Szerbiába való bevitelnél.

I. Specificus vámok.*)

		Göngysúly a nyers-súly százalékaiban.
1. **Papiros:**		
a) Csomagoló-papiros (ideértve a durva szürke csomagoló-, itatós- és szalma-papirost, valamint az efféle papirosból való zacskókat is) és mindennemű papiroslemez bármely anyaggal itatva vagy bevonva is	100 kilogramm 4 dinár	15 ládákban vagy hordókban, 10 kosarakban, 5 zsákfélékben vagy zsákokban.
b) Nyomda és irópapiros, a szines pépből készült is	100 kilogramm 7 dinár	
c) Mindennemű levélpapiros és levélboritékok (cartonokban is); nyomtatott és vonalzott papiros, papirosba vagy papiros-lemezbe füzve vagy kötve is; ugynevezett selyempapiros és szivarkapapiros ívekben	100 kilogramm 10 dinár	
d) Szivarkapapiros felvágva és könyvecskékben	100 kilogramm 15 dinár	
e) Jegyzék- és üzletkönyvek, calicotba vagy bőrbe kötve, nemtelen fémekből való sarkakkal és kapcsokkal	100 kilogramm 20 dinár	
f) Játék-kártyák	100 kilogramm 35 dinár	
2. **Liszt és őrlemény** (darált, törött és hántott szemek, kása, dara, apródara)	100 kilogramm 1 dinár	
3. **Gyapjuszövetek:**		
a) 1. Pokróczok (lótakarók és durva ágyteritők), durva szőnyegek kecske- és más állatszőrből, durva nemezek állatszőrből vagy durva gyapjuból (szintugy talpnak és effélének szabva, kátrányozva és fénymázozva is), posztószélek	100 kilogramm 16 dinár	16 ládákban vagy hordókban, 8 kosarakban, 5 zsákfélékben vagy zsákokban.
2. Durva posztók, mint szürposztó, darócz (Loden) aba, chaiak, azur	100 kilogramm 20 dinár	

*) 1 dinár (100 para) = 1 frank (100 centimes).

Annexe *A.*

Droits à l'entrée en Serbie.

I. Droits spécifiques. *)

		Tare en pCt. du poids brut.
1. Papier:		
a) Papier d'emballage (y compris le papier gris, buvard et de paille, ainsi que les sacs et cornets fabriqués de ces sortes de papier) et carton de toute sorte, même imprégné ou recouvert d'une substance quelconque	100 kilogrammes 4 dinars.	15 en caisses ou en barils, 10 en panier, 5 en ballots ou en sacs.
b) Papier à imprimer et à écrire, les deux même à pâte de couleur	100 kilogrammes 7 dinars.	
c) Papier à lettres de toute espèce et enveloppes (même en cartons); papier imprimé, rayé ou réglé, aussi relié ou broché en papier ou en carton; papier dit de soie et papier à cigarettes en feuilles	100 kilogrammes 10 dinars.	
d) Papier à cigarettes, découpé et en livrets	100 kilogrammes 15 dinars.	
e) Registres et carnets, reliés en calicot ou en cuir avec coins et fermoirs en métaux ordinaires	100 kilogrammes 20 dinars.	
f) Cartes à jouer	100 kilogrammes 35 dinars.	
2. Farines et produits de meunerie (grains perlés, égrugés et mondés, semoules et gruaux) . .	100 kilogrammes 1 dinar.	
3. Tissus de laine:		
a) 1. Couvertures grossières (pour chevaux et pour lits), tapis ordinaires de poils de chèvre et d'autres animaux, feutres ordinaires de poils d'animaux et de laine grossière (même découpés en semelles etc. ainsi que goudronnés et vernis), lisières de drap	100 kilogrammes 16 dinars.	16 en caisses ou en barils, 8 en paniers, 5 en ballots ou en sacs.
2. Draps grossiers, comme drap dit de halina, drap brut (Loden), Aba, Chaïak, Azur	100 kilogrammes 20 dinars.	

*) 1 dinar (100 paras) = 1 frank (100 centimes).

Göngysúly a nyers-súly százalékaiban.

b) Szövetek, csekély mennyiségű selyemmel vagy fémszálakkal vegyesen is, és pedig:

1. Férfi-öltözetnek és egyéb vastagabb ruházatnak való posztó- és posztószerű szövet, flanell, wattmol, hosszu szőrü borzolt bélés-szövet, finom nemez és finom nemezárúk . . . . 100 kilogramm 58 dinár

Jegyzet. A posztószerű szövetekhez tartoznak minden férfiruhának való divatszövetek is, a milyenek Brünnben és Reichenbergben készülnek (férfi kabát- és nadrágszövetek, divatszövetek, »nouveautés«).

18 ládákban vagy hordókban
10 kosarakban
5 zsákfélékben vagy zsákokban.

2. Könnyű és vékony, rendszerint női öltözetre való szövetek (orleans, thibet, cachemir, mohair és effélék) butorszövetek, asztalteritők, nyakkendők, nagykendők, sálok és sálszerű szövetek rojtokkal és bojtokkal vagy azok nélkül, gyapjuplüs és gyapjubársony . . . . 100 kilogramm 90 dinár

Jegyzet. E tétel alá tartoznak: az alpacca, mohair, orlean, thibet, lustre, cachemir, serge, lama, poil de chèvre, satin, Italia cloth, merino, damasz, ripsz és egyéb butorszövetek és női divatkelmék. A nyakkendők, sálok és nagykendők egyszerű himzésekkel kapcsolatban is.

4. **Faárúk.**

a) Közönségesek, azaz kerékgyártó-, kádár-, esztergályos- és asztalos-munkák; mindezen munkák nyersen, sem mázolva, sem festve, sem fénymázozva, sem fényezve, sem más anyaggal kapcsolatban, a vason kivül . . . . 100 kilogramm 2 dinár

Jegyzet. E tétel alá tartoznak: hordók, vékák, kádak, dézsák, vályuk, puttonyok, vedrek, kerekek és más kocsirészek (kivéve a kész kocsikat), taligák, targonczák és kézi-szánok, parketták és parkettarészek, evezők, padok, asztalok, székek, nyoszolyák, szekrények, igák, nyeregfák, mángorlók, esztergapadok, fonókerekek, malmok, létrák, sámfák, faczipők, tyukketreczek, főzőkanalak, tányérok, durva játékszerek, skatulyák, gereblyék, szénásvillák, lapátok, czipőszegek, fogpiszkálók, gyufának való szálak és minden effele nyers, sem mázolt, sem fénymázozott, sem fényezett faárú. Szintugy ide tartoznak a parafa-dugók és parafatalpak.

b) Butorok (ládák is) puha fából, durván mázolva (virágdiszitésekkel és effélékkel durván festve is) és csak közönséges szalmafonadékokkal és lakatos munkával kapcsolatban . . . . . . 100 kilogramm 3 dinár

Tare en p. Ct. du poids brut.

b) Tissus, même mélangés avec une petite quantité de soie, ou avec des fils métalliques, savoir:

1. Draps et tissus analogues aux draps pour habillements d'hommes ou autres vêtements forts, flanelles, wattmols, étoffes à longs poils, emplaignées, pour doublures, feutres fins et articles fins en feutre 100 kilogrammes 58 dinars.

Remarque. — Sont compris sous »tissus analogues aux draps« aussi toutes les étoffes de mode pour habillements d'hommes telles qu'elles sont fabriquées à Brünn et Reichenberg (Herrenrock- und Hosenstoffe, Modestoffe, »nouveautés«).

2. Etoffes minces et légères, servant ordinairement pour vêtements de femmes (orléans, thibet, cachemir, mohair et semblables), étoffes pour meubles, couvertures de table, fichus, écharpes, châles et tissus analogues avec ou sans franges ou glands, peluche et velours de laine . . . . 100 kilogrammes 90 dinars.

(Tare, 1. et 2.: 18 en caisses ou en barils, 10 en paniers, 5 en paniers ou en sacs.)

Remarque. — Rentrent dans cette position les étoffes nommées: alpacca, mohair, orléans, thibet, lustre, cachemir, serge, lama, poil de chèvre, satin, Italia cloth, mérino, damas, reps et autres étoffes pour meubles et étoffes de mode pour dames. Les fichus, châles et écharpes pourront porter des broderies simples.

4. Ouvrages en bois:

a) Ordinaires, c'est-à dire ouvrages de charron, de tonnelier, de tourneur et de menuisier; tous ces ouvrages bruts, ni peints, ni coloriés, ni vernis, ni polis, ni combinés avec d'autres matières excepté le fer . . . . 100 kilogrammes 2 dinars.

Remarque. — Sont compris dans cette position: futailles, cuves, cuviers, auges, baquets, hottes, seaux, roues et autres pièces de chars (excepté les chars confectionnés) brouettes, charettes et traîneaux à bras, parquets et leurs parties, rames, bancs, tables, chaises, lits, armoires, jougs, arçons, calandres, bancs de tourneur, rouets, moulins, échelles, embauchoirs, sabots, cages à poules, cuillers, assiettes, bimbeloterie ordinaire, boîtes, râteaux, fourches, pelles, chevilles pour chaussures, cure-dents, fil de bois pour allumettes et tout autre article similaire en bois, brut, ni peint, ni verni, ni poli. Sont également compris dans cette catégorie les bouchons et les semelles en liége.

b) Meubles (et bahuts) en bois tendre, simplement peints (ou avec fleurs ou autres ornaments en peinture ordinaire) et combinés seulement avec des tresses de paille ordinaires et des ferrures . . . 100 kilogrammes 3 dinars.

		Göngysúly a nyers-súly százalékaiban.
c) Asztalos-, esztergályos- és más faárúk, mázolva (a *b)* alatt nevezettek kivételével), fénymázozva, fényezve, más közönséges anyagokkal kapcsolatban is	100 kilogramm 8 dinár	18 ládákban vagy hordókban, 12 kosarakban, 4 zsákfélékben vagy félládákban.
Jegyzet. E tétel alá tartoznak: a csupán fából való játékszerek, pipaszárak, pipák és szivarszipkák, csupán fából, botok, más anyagok nélkül, esernyő és napernyő-vázak halcsonttal, aczéllal és egyéb efféle anyagokkal kapcsolatban, de be nem vonva; léczek bronzolva és aranyozva, ugyszintén az ezen léczekből készitett rámák.		
5. **Vasuti szállitó eszközök**	vámmentesek	
6. **Italok és folyadékok:**		
a) Borok hordókban:		
1. Versetz, Fehértemplom és Pancsova környékén termeltek	100 kilogramm 2·50 dinár	11 kettős hordókban.
2. másfélék	100 kilogramm 6 dinár	
b) Égetett szeszes folyadékok (alkohol, borszesz, pálinka, rum, likőrök):		
1. hordókban	100 kilogramm 6 dinár	11 ládákban vagy kettős hordókban, 5 kosarakban és 24 a palaczkokért.
2. palaczkokban	100 kilogramm 20 dinár	
c) Sör, hordókban és palaczkokban	100 kilogramm 3 dinár	25 kettős hordókban, 20 ládákban, 15 egyszerű hordókban, 5 kosarakban és 35 a palaczkokért.
Jegyzet. Ha a palaczkokban bevitt sör bevitelénél a bevivő kinyilatkoztatja, hogy a palaczkokat 3 havi határidő alatt ki fogja szállitani, akkor e palaczkok súlyából a 35 százaléknyi göngysúly nem fog leszámittatni, ellenben azon vámhivatal, a melyen át a sör bevitetett, fel fogja jegyezni a bevitt palaczkok számát és az ugyanannyi vagy kisebb számú sörös palaczkoknak a fent mondott határidő alatt történő kivitele alkalmával vissza fogja tériteni azon vám- és trošarina- (fogyasztási adó) illetékeket, a melyek valóságos súlyuknak megfelelnek, a kiviteli vám levonása nélkül.		
d) Eczet	100 kilogramm 2 dinár	
7. **Ásványvizek:** a palaczkokkal és korsókkal együtt	100 kilogramm 0·50 dinár	
8. **Kőszén és barnaszén**	vámmentes	
9. **Közönséges kőfaragó munkák és cementárúk,** mint sirkövek, emlékkövek, oszlopok (feliratokkal is); ajtó- és ablaktokok, csatornák, csövek, vályuk, lépcsők stb. és más munkák (gipszből is), legalább 5 kilogramm súlyúak és csak fával vagy nemtelen fémekkel kapcsolatban:		
a) nem pallérozva; köszörülő-, fen- és kőnyomdakövek	100 kilogramm 1·50 dinár	
b) pallérozva; pallérozott kőtáblák	100 kilogramm 2 dinár	

Tare en pCt. du poids brut.

c) Ouvrages de menuisier, de tourneur et autres articles de bois peints (à l'exeption de ceux cités sous b), vernis, polis, même en combinaison avec d'autres matériaux ordinaires . . . . 100 kilogrammes 8 dinars.

18 en caisses ou en barils, 12 en paniers, 4 en ballots ou en demi-caisses.

Remarque. — Sont compris dans cette position: la bimbeloterie en bois seul; tuyaux de pipes, pipes et porte-cigares en bois seul, cannes non combinés avec d'autres matériaux, carcasses de parapluies et parasols combinées avec de la baleine, de l'acier et autres matières similaires, mais sans étoffe; bandes de bois, bronzées et dorées, ainsi que les cadres fabriqués de ces bandes.

5. **Moyens de transport pour chemins de fer** . exempts.

6. **Boissons et liquides:**

a) Vins en fûts:

1. du crû des environs de Versecz, Fehértemplom (Weisskirchen) et Pancsova . . 100 kilogrammes 2·50 dinars.
2. autres . . . . 100 kilogrammes 6 dinars.

11 en doubles fûts.

b) Spiritueux distillés (alcool, esprit de vin, eau-de-vie, rhum, liqueurs):

1. en fûts . . . . 100 kilogrammes 6 dinars.
2. en bouteilles . . . . 100 kilogrammes 20 dinars.

11 en caisses ou en doubles fûts, 5 en paniers et 24 pour les bouteilles.

c) Bière en fûts et en bouteilles . . . . 100 kilogrammes 3 dinars.

Remarque. — Si à l'entrée de la bière importée en bouteilles, l'importateur déclare qu'il exportera les bouteilles dans le terme de 3 mois, la tare de 35 pour 100 du poids de ces bouteilles ne sera pas déduite, par contre, le bureau de douane par lequel la bière est entrée prendra note du nombre des bouteilles importées et restituera, lors de l'exportation d'un nombre égal ou inférieur de bouteilles à bière dans le terme susindiqué, les droits de douane et ceux de trošarina, qui correspondent à leur poids effectif sans prélever de droit d'exportation.

25 en doubles fûts. 20 en caisses, 15 en fûts simples, 5 en paniers et 35 pour les bouteilles.

d) Vinaigre . . . . 100 kilogrammes 2 dinars.

7. **Eaux minérales,** y compris les bouteilles et cruches 100 kilogrammes 0·50 dinar.

8. **Houille et lignite** . . . . exempts

9. **Gros ouvrages de pierre et de cément,** comme: pierres tumulaires, monuments, colonnes (même avec inscriptions); pieds droits et châssis, gouttières, conduits, auges, marches d'escalier etc. et autres travaux (même en plâtre), pesant au moins 5 kilogrammes et combinés seulement avec du bois ou des métaux communs:

a) non polis; pierres à aiguiser, cous et pierres à lithographier . . . . 100 kilogrammes 1·50 dinars,

b) polis; dalles en pierres polis . . . . . 100 kilogrammes 2 dinars.

		Göngysúly a nyers-súly százalékaiban.
10. Agyagárúk:		
a) Közönséges agyagárúk mázzal vagy festékkel bevonva vagy nem, közönséges kőedény, agyagcsövek, kályhacsempék és koczka-téglák; szintugy fényezetlen vagy fénymázatlan fával vagy efféle vassal kapcsolatban	100 kilogramm 2 dinár	
b) Egyszinű vagy fehér finom fayence és porczellán; a fehér szines széllel vagy díszitéssel is; cseréppipák; mindezen árúk nemtelen fémekből való fedelekkel és foglalatokkal is, e tétel alá tartoznak az *a)* rovatban foglalt árúk is, ha ily fedelekkel vagy foglalatokkal vannak ellátva	100 kilogramm 6 dinár	25 ládákban vagy hordókban, 20 kosarakban vagy félládákban. (b) és c) tételre)
c) Többszinű, festett, aranyozott és ezüstözött finom fayence és porczellán; agyagárúk más közönséges anyagokkal kapcsolatban, a mennyiben *a)* és *b)* alá nem tartoznak	100 kilogramm 14 dinár	
11. Üvegárúk:		
a) Közönséges üveg, azaz nem súrolt, nem préselt, nem köszörült, nem vésett, nem festett és más anyagok nélkül:		
1. Ablak- és táblaüveg; öblös üveg a maga természetes szinében, nyers üveg- és zománcz-anyag, öntött üvegtáblák tetőzésre vagy padlózatra, a bordás is	100 kilogramm 3 dinár	
2. Öblösüveg, fehér	100 kilogramm 5 dinár	30 ládákban vagy hordókban, 20 kosarakban vagy félládákban. (a) 2. – d) tételre)
b) Öblösüveg (az *a)* tétel alatti), súrolt vagy köszörült dugójú, fenekű vagy szélű	100 kilogramm 5 dinár	
c) Köszörült, étetett, vésett, préselt, mustrás, festett, aranyozott, ezüstözött, foncsoros üveg; csillárfüggők, üveggombok, üveggyöngyök, üvegkorálok, üvegzománcz és hamis kövek	100 kilogramm 12 dinár	
Jegyzet. A gombokon levő fülek, vagy a megerősitésül szolgáló aljazatok; továbbá azon fonalak, a melyekre az üveggyöngyök, üvegkorálok és üvegzománcz, csupán a csomagolás vagy szállitás megkönnyebbitése végett fűzve vannak, az illető czikkek vámozásánál figyelembe nem veendők.		
Ha az üvegből készült és fonalakra vagy zsinegekre fűzött tárgyak minden más előkészület nélkül ékszerekül (pl. karpereczekül, nyakékekül stb.) szolgálhatnak, nem esnek a 11. *c)* tétel alá.		
d) Üvegárúk más közönséges anyagokkal kapcsolatban	100 kilogramm 20 dinár	
Jegyzet. A fűz, káka, szalma, vagy nádból való közönséges fonadékkal körülfont öblös üvegnemüek az üveg minőségéhez képest a 11. *a)* *b)* vagy *c)* tétel szerint fognak vámoztatni.		

10. Poterie:

Tare en pCt. poids brut.

a) Poteries communes avec ou sans vernis ou engobe, poterie en grès, tuyaux, carreaux pour poêles et pour plancher; ces articles même en combinaison avec du bois ou du fer non poli et non verni	100 kilogrammes	2 dinars.	25 en caisses ou en barils, 20 en paniers ou en demi-caisses.
b) Faïence fine et porcelaine unicolore ou blanche; même blanche décorée de bordures ou ornements en couleurs; pipes en terre; les articles susmentionnés, même à couvercles et à garnitures en métaux communs; rentrent également dans cette position les articles contenus dans la rubrique *a)*, s'ils portent des couvercles ou garnitures semblables	100 kilogrammes	6 dinars.	
c) Faïence et porcelaine fine, colorée, peinte, dorée et argentée; poterie combinée avec d'autres matériaux communs en tant qu'elle ne rentre pas dans les catégories *a)* et *b)*	100 kilogrammes	14 dinars.	

11. Verreries:

a) Verre commun, c'est-à-dire non dépoli, ni moulé, ni poli, ni gravé, ni peint, ni combiné avec d'autres matériaux:			
1. Verre à vitres et en feuilles; verre creux dans sa couleur naturelle, verre et émail en masse brute, plaques de verre coulées pour toitures ou dallages, cannelées ou non cannelées	100 kilogrammes	3 dinars.	
2. Verre creux, blanc	100 kilogrammes	5 dinars.	30 en caisses ou en barils, 20 en paniers ou en demi-caisses.
b) Verre creux (indiqué sous a) avec bouchons, fonds ou bords polis ou dépolis	100 kilogrammes	5 dinars.	
c) Verre poli, gravé à l'eau forte ou autrement gravé, moulé, dessiné, colorié, doré, argenté, étamé; pendeloques de lustres, boutons, perles, coraux, émail et pâtes de verre	100 kilogrammes	12 dinars.	
Remarque. — Les queues et calottes servant à rattacher les boutons ainsi que les fils sur lesquels les perles, coraux et l'émail de verre sont enfilés, rien que pour faciliter l'emballage et le transport, n'auront aucune influence sur la tarification de ces objets.			
Si les objets en verre enfilés sur des fils ou des cordons peuvent servir sans autre préparation comme bijoux (p. e. comme bracelets, colliers etc.), ils ne rentreront pas dans la position numéro 11. c).			
d) Verreries combinées avec d'autres matériaux communs	100 kilogrammes	20 dinars.	

Remarque. — Les objets en verre creux couverts d'un entrelacement ordinaire d'osier, de jonc, de paille ou de canne, seront traités selon la qualité du verre d'après les positions 11. *a)*, *b)* ou *c)*.

Göngysúly a nyers-súly százalékaiban.

12. Vas és aczél:

a) Nyers vas, azaz öntött vas, rudakban, tömegben, rögekben stb., kovácsolható vas és aczél rudakban, bocsokban, bugákban vagy más nyers darabokban; buczavas, farkvas, milbars (nyers-sín) és ingots; ócska vastöredék, vas- és aczélhulladék 100 kilogramm 0·80 dinár

b) Félgyártmányú vas és aczél:

1. Mindenféle vas és aczél rudakban, négyszögű vas, pántvas, lapos és gömbölyű vas; sarok- és szögletvas és aczél; vas és aczéllemezek . . . 100 kilogramm 2 dinár

Jegyzet. Ide tartozik minden nyujtott, kovácsolt, hengerelt, rudvas, mindennemű nyujtott és öntött aczél rudakban, ugynevezett boszniai vas, abroncsvas L, V, T és I vas (átalvas) U, ╋ vas stb., mint átalában a kereskedésben szokásos mindennemű vas és aczél.

2. Pléh és drót vasból vagy aczélból . . . 100 kilogramm 3 dinár

c) Mezőgazdasági eszközök és szerszámok vasból vagy aczélból, fából való nyelekkel, markolatokkal, fülekkel és efféleékkel is pl. trágya- és szénavillák, csákányok, kapák, lapátok, szekerczék, gereblyék, kaszák, sarlók, szecskavágó vasak, boronák, ekék, borona- és eke-vasak, juh-nyiró- és kertészollók stb. 100 kilogramm 6 dinár

(12. b)–c): 10 ládákban vagy hordókban, 6 kosarakban, 3 zsákfélékben vagy félládákban.)

d) Vasuti szerek vasból vagy aczélból (a gépek és szállitó-eszközök tételei alá tartozók kivételével), pl. vasuti sínek, a sínek megerősitésére szolgáló készletek, a forgalmi szerek szerkezetéhez vagy kijavitásához való részek, kitérő és keresztező készülékek, csúcs-sínek stb. vasuti épitésekhez való vasszerkezetek . . . . vámmentesek.

13. Talpbőr és más közönséges bőr, azaz természetes szinű barna vagy fekete bőr; fényesitve (csizmamázzal), barkásan, egyszerűen vonalozva, de nem bronzolva, sem fénymázosan . . . . 100 kilogramm 30 dinár (14 ládákban vagy hordókban, 10 kosarakban, 6 zsákfélékben és zsákokban.)

14. *a)* Kávépótlók . . . . 100 kilogramm 4 dinár

b) czukor:

1. nyers . . . . 100 kilogramm 5 dinár
2. finomitott . . . . 100 kilogramm 7 dinár

(14.: 13 hordókban vagy ládákban, 9 kosarakban, 2 zsákfélékben vagy zsákokban.)

15. *a)* Kén- és salétromsav . . . . 100 kilogramm 1.50 dinár
vasgálicz . . . . 100 kilogramm 0·60 dinár
ólomtajt . . . . 100 kilogramm 3 dinár
Rongygép, szilárd vagy hig papirostészta . . vámmentes.

		Tare en pCt. poids brut.
12. Fer et acier:		
a) Fer brut, c'est-à-dire fonte en barres, en masses, en gueuses etc., ainsi que fer malléable et acier en barres, en prismes, massiaux ou autres pièces brutes; fer en loupes (Luppeneisen, Rohzaggel), milbars (Rohschienen) et ingots; vieille ferraille, débris de fer et d'acier	100 kilogrammes 0·80 dinars.	
b) Fer et acier demi-ouvré:		
1. Fer et acier en verges, carré, en rubans, méplat ou rond, fer et acier d'angle et de cornière de toute espèce; plaques de fer et d'aciers . . .	100 kilogrammes 2 dinars.	10 en caisses ou en barils, 6 en paniers, 3 en ballots ou en demi-caisses.
Remarque. — Rentre dans cette position tout fer en barres ou verges étiré, façonné, laminé, l'acier étiré et fondu en barres ou verges de toute sorte, le fer nommé »fer de Bosnie« fer en rubans, fer à L, V, T, et I (fer à poutres) U,+etc, comme en général le fer et l'acier dans toutes les formes en usage dans le commerce.		
2. Tôle et fil de fer ou d'acier	100 kilogrammes 3 dinars.	
c) Instruments et outils agricoles en fer ou en acier, même avec manches, poignées, anses etc. en bois, p. e. fouines et fourches, crampons, pioches, pelles, haches, râteaux, faux, faucilles, couteaux de hache-paille, herses charrues, socs de charrues et de herses, forces, croissants etc.	100 kilogrammes 6 dinars.	
d) Matériel pour chemins de fer en fer ou en acier (à l'exception de celui qui rentre aux positions des machines ou des moyens de transport), p. e. rails, porte-rails, piéces servant à la construction ou à la réparation du matériel roulant, changements et croisements de voies, aiguilles etc., piéces de constructions en fer pour travaux de chemins de fer	exempts.	
13. Cuir à semelles et autre cuir commun, c'est-à-dire de couleur naturelle, brune ou noire; même noirci (ciré), grainé, tiré, mais non bronzé ni verni	100 kilogrammes 30 dinars.	14 en caisses ou en barils, 10 en paniers, 6 en ballots ou en sacs.
14. *a)* Succédanés de café	100 kilogrammes 4 dinars.	13 en barils ou en caisses, 9 en paniers, 2 en ballots ou en sacs.
b) Sucre:		
1. brut	100 kilogrammes 5 dinars.	
2. raffiné	100 kilogrammes 7 dinars.	
15. *a)* Acide sulfurique et nitrique	100 kilogrammes 1·50 dinar.	
Vitriol vert	100 kilogrammes 0·60 dinar.	
Litharge (Bleiglätte)	100 kilogrammes 3 dinar.	
Demi-pâte, masse solide ou liquide pour la fabrication de papier	exempte.	
b) Matière servant à allumer, spécialement		

			Göngysúly a nyerssúly százalékaiban.
b) Gyujtószerek, különösen mindenféle gyufa (skatulyákban is) keményitő és enyv	100 kilogramm	5 dinár	12 ládákban vagy hordókban, 8 kosarakban, 4 zsákokban és zsákfélékben.
16. *a)* 1. Szappan, nem illatszeres	100 kilogramm	6 dinar	15 ládákban vagy hordókban 8 kosarakban, 3 zsákfélékben és zsákokban.
2. » illatszeres	100 kilogramm	12 dinár	
b) Viasz-, stearin-, parafin-, ceresin- és palmitingyertyák	100 kilogramm	12 dinár	
17. **Gépek és géprészek** fémből, fából vagy bármely más közönséges anyagból, az ipar, mesterség, gazdaság, serfőzdék használatára szeszfőzéshez vizen vagy szárazföldön való szállitásra, fürdők használatára és más hasonló czélokra	vámmentesek.		
18. **Pamutszövetek**:			18 ládákban vagy hordókban, 12 kosarakban, 5 zsákfélékben és zsákokban.
a) Barchent (molleton) és más hasonló kelmék nyers állapotban; bélésnek való organtin . .	100 kilogramm	20 dinár	
b) Barchent (molleton) és más hasonló kelmék (kalmuk és effélék), csinvat (két vagy több nyüstös), »Schöckl« azaz szinesen vagy koczkásan szőtt ágynemű; takarók, nadrág- és kabátkelmék, piqué és hasonló kettős szövetek; mindezen árúk fehéritve, festve, tarkán szőve és szinnyomatosan	100 kilogramm	25 dinár	
c) Asztalneműek és zsebkendők tarkán szőve vagy szinnyomatosan	100 kilogramm	45 dinár	
19. **Kender, len és juta**:			
a) 1. Durva zsák- és csomagoló szövetek, valamint az azokból készült zsákok, zsákcsinvat is. E szövetek el lehetnek látva egyes szines, megjelzésre szolgáló csikokkal is	100 kilogramm	6 dinár	
2. Közönséges házi vászon és más hasonló erős vászon len- vagy kenderből (mint »Flank«, »Numerasch«, »Kalamaika« stb.); katonai ruházatra való csinvat; vitorlavászon és más erős szövetek; mindezen vászonneműek fehéritve is, de nem festve	100 kilogramm	11 dinár	
3. A 2. alatt megnevezett szövetek festve; továbbá a »Gradl« nevű vászon, azaz ágyneműek, matrácznak, szalmazsáknak, butortakarónak való sávolyozott vászon; kanevász és »Schöckl«, azaz bélésnek való festett vászon és ágyneműnek való szines koczkás szövet; ruházatnak való csinvat, fehéritve vagy tarkán szőve; mindennemű szőnyegek . . .	100 kilogramm	25 dinár	

		Tare en pCt. poids brut.
allumettes de toute sorte (même en boîtes), amidon et colle	100 kilogrammes 5 dinars.	12 en caisses ou en barils, 8 en paniers 4 en sacs ou en ballots.
16. *a)* 1. Savon non parfumé . . , ...	100 kilogrammes 6 dinars.	
2. » parfumé	100 kilogrammes 12 dinars.	15 en caisses ou en barils, 8 en paniers. 3 en ballots ou en sacs.
b) Bougies de cire, de stearine, de paraffine, de cérésine et de palmitine	100 kilogrammes 12 dinars.	
17. **Machines et pièces de machines** en métaux, bois ou de quelque autre matière ordinaire à l'usage de l'industrie, des métiers, de l'agriculture, des brasseries et destilleries, du transport par eau et par terre, des bains et à d'autres usages analogues	exemptes.	
18. **Tissus de coton**:		18 en caisses ou en barils, 12 en paniers, 5 en ballots ou en sacs.
a) Futaine (molleton) et autres étoffes similaires, ecrues; organdine pour doublures	100 kilogrammes 20 dinars.	
b) Futaine (molleton) et autres étoffes similaires (»Kalmuk« etc.), coutils, treillis, »Schöckl«, c'est-à-dire étoffe pour literie, tissés en couleurs ou en carreaux; couvertures, étoffes pour pantalons et habits; piqués et semblables étoffes matelassées; tous ces articles sans distinction, blanchis, teints ou tissés en couleurs ou imprimés	100 kilogrammes 25 dinars.	
c) Linge de table et mouchoirs, tissés en couleurs ou imprimés	100 kilogrammes 45 dinars.	
19. **Chanvre, lin et jute**:		
a) 1. Toile grossière pour sacs et emballages, ainsi que les sacs confectionnés, coutil pour sacs. Ces articles peuvent même porter quelques liteaux en couleurs comme marques	100 kilogrammes 6 dinars.	
2. Toile commune (gemeine Hausleinwand) et autre toile similaire forte de lin ou de chanvre (comme »Flank«, »Numerasch«, »Kalamaika« etc.); coutil pour vêtements militaires, toile à voiles et autres tissus forts; toutes ces sortes de toile même blanchies mais non teintes	100 kilogrammes 11 dinars.	
3. Tous les tissus énumérés sous *a)* 2, teints; ensuite la toile nommèe »Gradl«, c'est-à-dire toile croisée pour literie, matelas, paillasses, couvertures de meubles; canevas et »Schöckl« c'est-à-dire toile teinte pour doublures et toile pour literie en carreaux de couleur; treillis pour vêtements, blanchi ou tissé en couleurs; tapis de toutes sortes	100 kilogrammes 25 dinars.	

		Göngysúly a nyers-súly százalékaiban.
4. Az 1., 2. és 3. alatt nem foglalt mindenféle lenszövet, nyersen, fehéritve, festve, tarkán szőve, vagy szinnyomatosan, a gaze, battiszt és linon kivételével	100 kilogramm 50 dinar	18 ládákban vagy hordókban, 12 kosarakban, 5 zsákfélékben és zsákokban.
b. Kötélverő árúk:		
1. Kötelek és alattságok (kantárok, lószerszám stb. is)	100 kilogramm 8 dinar	15 ládákban vagy hordókban, 10 kosarakban, 3 zsákfélékben és zsákokban.
2. Más kötélverő árúk (zsineg, tömlők, hevederek, vedrek, hálók, tüzoltó- és tornaszerek és effélék), más közönséges anyagokkal kapcsolatban is .	100 kilogramm 18 dinar	

Jegyzet. A jelen tarifában »közönséges anyagok« alatt a békateknőn, elefántcsonton, gyögyházon, chinai fénymázon, tajtékon, gagáton, borostyánkövön, nemes fémeken (ide értve a chinaezüstöt is), drága és féldrága köveken, valódi gyöngyökön és valódi korálokon, selyemkelméken (ide értve a bársonyt is) kivül minden más anyagok értetnek.

II. Értékvámok.

6%-kal vámozandó árúk:

1. (L. I. 4., 10. és 11. tételt). Játékszerek több anyagból, pipaszárak, pipák és szivarszipkák több anyagból; botok más anyagokkal kapcsolatban; esernyő, és napernyővázak, más mint a 4. c) alatt megjelölt anyagokkal kapcsolatban; fából való finom faragott munkák, melyek butortárgyak kiegészitő részeit nem képezik; sakktáblák és sakkalakok; szobrocskák stb. fából, porczellánból vagy üvegből; ékszerek fából, porczellánból vagy üvegből; ékszertokok és skatulyák, fából, porczellánból vagy üvegből; kupák és legyezők fából, ez utóbbiak papirossal vagy szövetekkel bevonva is; és más apró csecsebecsék és piperetárgyak fából, porczellánból vagy üvegből más anyagokkal kapcsolatban is.

2. Az I. szakasz 12. tétele alatt nem foglalt mindenféle tárgyak vasból vagy aczélból (kivéve a finom kés- és sarkantyúműves tárgyakat, a tüket, horgokat, aczéltollakat, valamint a tollszárakat és tolltartókat, aczelgyöngyöket, óraműveket, fegyvereket és apróárúkat) más közönséges anyagokkal kapcsolatban is.

3. Fonalak lenből, kenderből és egyéb növényi fonó anyagokból, a pamutot kivéve.

4. Czipészárúk bőrből, kaucsukból vagy szövetekből.

		Tare en pCt. du poids brut.
4. Tous les tissus de lin non compris sous *a*) 1, 2 et 3. écrus, blanchis, teints, tissés en couleurs ou imprimés, à l'exeption de gaze, battiste et linon	100 kilogrammes 50 dinars.	18 en caisses ou en barils, 12 en paniers, 5 en ballots ou en sacs.
b) Ouvrages de cordier:		
1. Cordages, câbles et cordes (aussi licous, traits de harnais etc.)	100 kilogrammes 8 dinars	15 en caisses ou en barils 10 en paniers 3 en ballots ou en sacs.
2. Autres ouvrages de cordier (ficelle, outres, sangles, seaux, filets, ustensiles de pompiers et de gymnastique etc.) même combinés avec d'autres matériaux communs	100 kilogrammes 18 dinars.	

Remarque. — Sont compris dans le présent tarif sous la désignation de »matériaux ordinaires ou communs« tous les matériaux autres que l'écaille, l'ivoire, la nacre, la laque de Chine l'écume de mer, le jais l'ambre, les métaux précieux (y compris l'argent plaqué [Chinasilber]) les pierres précieuses et fines, les perles et les coraux fins, les étoffes de soie (y compris le velours).

II. Droits à la valeur.

Marchandises tarifées à 6 pour 100:

1. (v. I., positions 4, 10 et 11). Bimbeloterie de matériaux combinés; tuyaux de pipes, pipes et porte-cigares de matériaux combinés; cannes combinées avec d'autres matériaux; carcasses de parapluies et parasols combinées avec d'autres matériaux que ceux designés sous 4 c); ouvrages fins sculptés en bois, qui ne forment pas des accessoires d'objets d'ameublement; échiquiers et échecs; figurines détachées (statuettes etc.) en bois, en porcelaine ou en verre; bijouterie en bois, en porcelaine ou en verre; étuis et boîtes à bijoux, en bois, en porcelaine ou en verre; gobelets et éventails en bois, ces derniers mêmes revêtus de papier ou de tissus; et autres menus objets de fantaisie en bois, en porcelaine ou en verre avec ou sans combinaisons quelconques.

2. Tous les objets en fer ou en acier non contenus au tableau I. sous la position 12 (exceptés les ouvrages fins de coutellerie et d'éperonnerie, aiguilles, hameçons, plumes d'acier, ainsi que les tuyaux de plume et les porte-plumes, perles en acier, mouvements d'horloges, armes et objets de quincaillerie), même en combinaison avec d'autres matériaux communs.

3. Fils de lin, de chanvre et d'autres textiles végétaux à l'exeption du coton.

4. Chaussures en cuir, en caoutchouc ou en tissus.

15%-kal vámozandó árúk:

5. Dohány és dohánygyártmányok.
6. Déli gyümölcs.
7. Fűszerek.
8. Nyers kávé; rizs, szivacs, halcsont.
9. Tömjén, külön meg nem nevezett mézgák és gyanták, nyersen vagy por alakban.
10. Elkészitett gyógyszer- és illatszerárúk.
11. Kőolajok.
12. Disznó-, ludzsir és emberi élvezetre alkalmas egyéb állati zsiradékok, sózott vagy olvasztott vaj.

8%-nyi vám alá esnek minden egyéb árúk.

A mondott értékvámok legkésőbb a jelen szerződés jóváhagyási okmányai kicserélésének napjától számitandó hat hónap alatt kölcsönös megállapodás utján specificus vámokká fognak átváltoztatni.

Azon czikkek, a melyekre nézve a specificus vámok tekintetében megegyezés nem jöhetne létre, a jelen szerződés egész tartamán keresztül a fent megjelölt értékvámoknak lesznek alávetve.

Marchandises tarifées à 15 pour 100:

5. Tabac et tabacs fabriqués.

6. Fruits du midi.

7. Epices.

8. Café brut; riz, éponges; fanons de balaine.

9. Encens, gommes et résines, non taxés ailleurs, brutes ou réduites en poudre.

10. Médicaments et parfumerie préparés.

11. Huiles minérales.

12. Graisse de porc, d'oie et autres graisses comestibles d'animaux, beurre salé ou fondu.

Sont tarifées à 8 pour 100: toutes les autres marchandises.

Au plus tard dans six mois à compter de la date de l'échange des ratifications du présent Traité on changera d'un commun accord les dits droits *ad valorem* en droits specifiques.

Les articles pour lesquels on ne pourra pas tomber d'accord sur les droits spécifiques resteront soumis aux droits à la valeur ci-dessus indiqués pour toute la durée du présent Traité.

B) melléklet.

A határforgalom számára biztositott külön vámkönnyitések.

I.

Hogy a mindkét részbeli határterületek forgalma számára a mindennapi kereskedés szükségletei által igényelt könnyitések nyujtassanak, a szerződő felek megegyeztek a következőkben:

1. Vámmentesek lesznek a közös határon való bevitelnél és kivitelnél a következő czikkek:

a) mindazon árúmennyiségek, a melyek után a beszedendő vám 2 osztrák értékű krajczárnál vagy 5 dinárparánál (a frank öt századánál) kevesebb;

b) fű, széna, szalma, alom, moh, takarmány közönséges nád és káka, élő növények (a mennyiben a fennálló nemzetközi szabályok értelmében a szabad forgalomba jöhetnek), gabona kévékben vagy kalászokban, hüvelyesek szárastul, töretlen kender és len, burgonya;

c) méhkasok élő méhekkel;

d) állatok vére, mindenféle tojás;

e) fris és aludt tej;

f) faszén, lignit és kőszén, turfa és turfaszén;

g) épitő és bányakő, kövező és malomkő, közönséges köszörűlőkövek és sarlók és kaszák élesitésére való fenkövek, átalában mindennemű kövek vágatlanul vagy vágva, de nem pallérozva, sem lemezekbe vágva; salak, kavics, homok, oltatlan mész és gipsz; márga, agyag

Annexe B.

Faveurs spéciales accordées au trafic-frontière.

I.

Afin de donner au trafic des districts-frontière de deux côtés les facilités qu'exigent les besoins du commerce journalier, les Parties contractantes sont convenues de ce qui suit:

1°. Resteront libres de tout droit de douane à l'importation et á l'exportation à travers les frontières communes:

a) toutes les quantités de marchandises dont la somme totale de droits à prélever n'atteint pas le chiffre de 2 kreuzer v. a. ou de 5 dinarparas (5 centièmes de franc);

b) herbes, foin, paille, fanes, mousse, fourrages, joncs et cannes ordinaires, plantes vivantes (dans la mesure qu'elles sont admises à la libre circulation par les règlements internationaux en vigueur), céréales en gerbes ou en épis, plantes légumineuses, chanvre et lin non battus; pommes de terre;

c) ruches avec abeilles vivantes;

d) sang de bestiaux, oeufs de toute sorte;

e) lait doux et lait caillé;

f) charbons de bois, lignites et charbons de terre, tourbe et charbons de tourbe;

g) pierre à bâtir et de taille, pierres à paver et meules, pierres ordinaires à aiguiser et cous ordinaires pour faux et faucilles, en général toutes les pierres soit taillées soit non taillées — mais ni polies ni taillées en dalles; — scories, cailloux, sable, chaux et plâtre, crus; marne, argile

és átalában tégla, edények és pipák készitésére való mindenféle közönséges agyag;

h) téglák;

i) korpa, olajpogácsa és kisajtolt vagy kifőzött gyümölcsök és olajosmagvak másféle hulladékai;

j) növényi vagy kőszénhamu, trágya, moslék, törköly, iszap;

k) kenyér és liszt 10 kilogramm és kisebb mennyiségben, fris hús 4 kilogramm és kisebb mennyiségben, sajt 2 kilogramm és kisebb mennyiségben, fris vaj 2 kilogramm és kisebb mennyiségben.

2. A határkerületek oly lakosai, kik a határon túl földeket birnak vagy bérben tartanak, az ezen földek műveléséhez szükséges tárgyak, nevezetesen a szerszámok, a gazdasági eszközök és a munkaállatok, a vetőmagvak, továbbá az ezen birtokokon nyert termények, ugymint gabona, széna, marha, fa stb. tekintetében vámmentességet élveznek.

3. A kölcsönös vámmentesség továbbá ki fog terjedni mindazon zsákokra és edényekre is, a melyeket a határkerületek lakosai arra használnak, hogy azokban mezei terményeiket, például: gabonát és más mezőgazdasági terményeket, gipszet, meszet, italokat és másféle folyadékokat, valamint a határforgalomban előforduló más tárgyakat, a szomszéd országba vigyenek és a melyeket onnan üresen ugyanazon uton visszahoznak.

4. A két országban a behozatalnál ép ugy, mint a kivitelnél hasonlóképen minden vám alól mentes marad: az az állat, a mely az egyik országból a másikba takarmányozásra vagy legeltetésre hajtatik és a takarmányozás vagy legeltetés után visszahajtatik; szintúgy vámmentesen visszahozhatók a legelőre hajtott állatoktól nyert termények, mint: tej, vaj, sajt, gyapjú, valamint az időközben ellett állatok, azonban mindig csak a marha számához és a legelés idejéhez arányos mennyiségben.

5. Szintén vámmentesen fognak kezeltetni a gabonaműek, olajosmagvak, kender, len, fa, cserhéj és más efféle mezőgazdasági tárgyak, ha azokat a két ország határkerületeinek lakosai

et en général toute sorte de terre ordinaire, servant à fabriquer des briques, pots, pipes et vases;

h) briques;

i) son, pain de colza et autres déchets de fruits pressés et cuits et de semences oléagineuses;

j) cendre végétale ou de houille, engrais, lies, lavures, limon;

k) pain et farine en quantité de dix kilogrammes ou moins, viande fraîche, en quantité de quatre kilogrammes ou moins, fromage, en quantité de deux kilogrammes ou moins, beurre frais, en quantité de deux kilogrammes ou moins.

2°. Les habitants des districts-frontière qui possèdent ou qui ont affermé des terres au delà de la frontière seront exempts des droits de douane par rapport aux objets nécessaires à l'exploitation de ces terres, notamment les ustensiles, les instruments agricoles et les bêtes de labour, les grains à ensemencer, puis les produits récoltés dans ces propriétés tels que céréales, foin, bétail, bois etc.

3°. L'exemption réciproque de tout droit de douane s'étendra aussi à tous les sacs et vases qui ont servi aux habitants des districts-frontière à transporter dans le pays voisin leurs produits agricoles, par exemple: céréales et autres produits de l'agriculture, plâtre, chaux, boissons ou autres liquides et autres objets quelconques du trafic-frontière, et qui en retournent vides par la même route.

4°. Restera également libre, dans les deux pays, de tout droit de douane à l'entrée et à la sortie: le bétail conduit d'un pays à l'autre à l'affourragement ou au pâturage et reconduit après l'affourragement ou le pâturage; de même pourront être reconduits en franchise douanière les produits du bétail conduit au pâturage, tels que: lait, beurre, fromage, laine; les animaux mis bas dans l'intervalle, mais toujours en quantité proportionnée au nombre du bétail et à la durée du pâturage.

5°. Seront également traités en franchise douanière: les céréales, les graines oléagineuses, le chanvre, le lin, le bois, le tan et autres objets agricoles similaires que les habitants des

saját szükségleteikre őrlés, törés, felapritás, morzsolás stb. végett a másik ország határkerületében fekvő malmokba viszik és az emlitett feldolgozás után visszahozzák.

A két szerződő fél vámigazgatóságai közös egyetértéssel meg fogják állapitani a szükséghez képest és kellő arány szerint a kész czikk azon mennyiségét, a mely a nyers anyag fejében ismét visszahozható, illetőleg ismét kiviendő lesz.

6. Az 1., 3. és 5. alatt megjelölt kedvezmények csakis a szerződő felek területeinek közös határától tiz kilométer vagy kisebb távolságra eső határkerületek övében lakóknak nyujtatnak.

7. A szerződő felek és közigazgatási hatóságaik meg fognak egyezni azon pontokra nézve, melyeken keresztül a rendes vámutakon és a folyók szabályszerű átjáratain kivül a lakosok szabad forgalma az elősorolt tárgyakkal, valamint a mindennapi forgalom más vámmentes czikkeivel meg lesz engedve.

II.

A két ország közös határain át való közvetlen forgalomban mind a behozatalnál, mind a kivitelnél vámmentesek:

1. Az utasok, hajósok, fuvarosok és munkások podgyásza, és pedig: fehérneműik, ruházataik, utazási holmijaik, szerszámaik és műszereik saját használatukra és a körülményekhez mért mennyiségben.

2. A személy- és árú-szállitásra tényleg használt kocsik; targonczák, kosarak és hasonló fuvarozási készülékek, teherhordó és igás állatok, hajók rendes felszerelésükkel.

3. A hajók élelmi szerei.

4. Mustralapok és más használatra nem szolgálható mustrák.

5. A közönséges boritékok és azon tartályok, melyekben árú van, nem fognak külön megvámoltatni, hanem a göngysúlyra vonatkozó határozmányok szerint fognak kezeltetni.

districts-frontière des deux pays importent pour leur propre besoin dans les moulins situés dans le district-frontière de l'autre pays, pour y être moulus, pilés, taillés, broyés etc. et qui sont réexportés après avoir subi ces opérations.

Les administrations douanières des deux Parties détermineront d'accord, selon le besoin et dans une juste mesure, les quantités des produits qui pourront être réimportées ou doivent être réexportées en échangs des matières premières.

6° Les faveurs désignées sous 1, 3 et 5 ne sont applicables qu'aux habitants d'une zone des districts limitrophes éloignés dix kilomètres ou moins de la frontière commune des territoires des Parties contractantes.

7° Les Parties contractantes et leurs autorités administratives s'entendront sur les points par lesquels, en dehors des routes douanières ordinaires et passages réglementaires de fleuve, le libre trafic des habitants pourra avoir lieu avec les objets précités ainsi qu'avec d'autres articles du commerce journalier, exempts de droits de douane.

II.

Sont exempts de droits de douane à l'entrée et à la sortie dans le commerce direct par les frontières communes des deux pays:

1° Les effets des voyageurs, bateliers, charretiers et ouvriers, tels que: linge, vêtements, ustensiles de voyage, outils et instruments, destinés à leur propre usage et dans une quantité en proportion aux circonstances.

2° Les voitures servant réellement au transport des personnes et des marchandises; charrettes, paniers et appareils similaires pour le transport, bêtes de somme et de trait, navires avec inventaire régulier.

3° Les provisions des navires.

4° Cartes d'échantillons et échantillons qui ne peuvent servir à aucun autre usage.

5° Les emballages ordinaires et les récipients dans lesquels se trouve la marchandise ne seront pas tarifés séparément, mais seront traités d'aprés les dispositions sur les tares.

III.

Az alább felsorolt árúk után, melyek az osztrák-magyar monarchia vámterületének szabad forgalmából a közös határon át közvetlenül vitetnek Szerbiába, mindig a bevivő választása szerint az akkoron a legnagyobb kedvezményben részesülő nemzet beviteleire alkalmazható akár specificus akár értékvám fele fizetendő:

Az *A* melléklet	1. *a)*	tétele	alatti	árúk
» » »	9. *a)*	»	»	»
» » »	10. *a)*	»	»	»
» » »	11. *a)* 1. és 2.	»	»	»
» » »	12. *a)* *b)* 1. (ideértve a jegyzetet is) *c)* tétele alatti árúk.			

A szóban forgó különbözeti bánásmódnak a fent nevezett árúkra alkalmazására való jog igazolásául azon vámhivatal által kiállitott bizonyitvány szolgáland, a mely által ezen árúczikkek a kivitelre bocsáttattak s mely bizonyitja azt, hogy a kérdéses küldemény az osztrák-magyar monarchia vámterületének szabad forgalmából ered.

III.

Les marchandises ci-aprés désignées, qui sont directement importées en Serbie du libre trafic du territoire douanier de la Monarchie austro-hongroise par la frontière commune, seront soumises, toujours aux choix de l'importateur, à la moitié du droit de douane, ou spécifique ou *ad valorem*, alors applicable aux importations de la nation la plus favorisée:

Les marchandises de l'annex *A*, position	1. *a)*
» » » » » »	9. *a)*
» » » » » »	10. *a)*
» » » » » »	11. *a)*, 1 et 2,
» » » » » »	12. *a)*, *b)* 1 (y compris la remarque), *c)*.

Un certificat émanant du bureau douanier par lequel ces marchandises ont été expédiées à la sortie et constatant que l'envoi en question provient du libre trafic du territoire douanier de la Monarchie austro-hongroise, servira pour justifier le droit à l'application du traitement différentiel en question aux marchandises nommées ci-dessus.

IV.

Az alább felsorolt árúk, melyek Szerbia szabad forgalmából a közös határon át közvetlenül vitetnek az osztrák-magyar monarchia vámterületébe, a következő vámkedvezményekben és vámmentességekben részesülnek:

1. Fris gyümölcs (a fris szőlő kivételével), kerti termények és fris főzelék vámmentesek.

2. Száraz dió és mogyoró vagy dióbél és mogyoróbél, száraz szilva, czukor nélkül főtt gyümölcsíz (marmelade) 100 kilogramm 1 frt 50 kr.

3. Ökör és bika dabrabonként 4 frt.

4. Sertés darabonként 1 frt 50 kr.

5. Nyers, szőrös vagy szőrtelen bőrök (frisen vagy száritva, szintúgy sózva vagy meszezetten, de tovább ki nem készitve) vámmentesek.

IV.

Les marchandises ci-après désignées, qui sont directement importées dans le territoire douanier de la Monarchie austro-hongroise du libre trafic de la Serbie par la frontière commune, jouiront des droits et exemptions comme suit:

1. Fruits frais (à l'exception des raisins frais) produits du jardinage et légumes frais ....exempts.

2. Noix et noisettes sèches ou écalées prunes sèches, marmelades de fruits confits sans sucre.... 100 kilogrammes 1 fl. 50 kr.

3. Boeufs et taureaux par tête 4 fl. — kr.

4. Porcs .... par tête 1 fl. 50 kr.

5. Peaux avec ou sans poils, brutes (vertes ou séchées, même salées ou préparées à la chaux, mais pas autrement travaillées) ...... exempts.

6. Méz vámmentes.

6. Miel .... exempt.

7. »Rakia«, azaz szilva-pálinka, 38 százaléknál több szeszt nem tartalmazó (a 100 fokú szeszmérő szerint) a Bosznia és Szerbia közti határon át való bevitelnél a belső adón felül 100 kilogramm után 3 frt 20 kr.

7. »Rakia«, c. à d. eau de vie de prunes, n'ayant pas plus de 38 pour cent d'alcool (d'après l'alcoolomètre centigrade) paiera, à l'entrée par la frontière entre la Bosnie et la Serbie, en dehors de la taxe interne .... les 100 kilogrammes 3 fl. 20 kr.

8. Bor hordókban, Pošarevac, Negotin, Semendria és Niš környékéről 100 kilogramm után 3 frt 20 kr.

8. Vin en futailles du crû des environs de Pošarevac, Negotin, Semendria et Niš .... les 100 kilogrammes 3 fl. 20 kr.

9. Gubacs, festéshez vagy cserzéshez való héjak vámmentesek.

9. Noix de galle, écorces à l'usage de la teinture ou du tannage .... exempts.

C) melléklet.

A Szerbiába bevitt árúk értékvámjainak beszedésére vonatkozó külön határozatok.

1.

Valahányszor a bevitt árúk érték szerint vámolandók, ezt a bevivőnek bevallásában irásilag kell kijelentenie és ugyan abban kikell tennie az árú értékét és a kereskedésben szokásos megnevezését.

Az árúnak a vámozás alapjául szolgáló értékét a bevitt tárgynak a termelés vagy elszállitás helyén levő tényleges eladási ára fogja képezni, megtoldva még azon szállitási, és esetleg biztositási és bizományi költségekkel, a melyek a Szerbiába való bevitelnél egész a határszéli belépési helyig tényleg felmerültek.

A bevivő bevallásához az eladási árúszámlát, facturát és a fuvarlevelet vagy a hajóselismervényt mellékelni tartozik.

Az árú értéke a bevallásban dinárokban (frankokban) és részeiben fejezendő ki. Ha az érték az árúszámlában o. é. forintokban van kitéve, az a vámozás számára frankokra fog átszámittatni, még pedig azon átlagos árfolyam alapján, a melylyel a 20 frankos pênzdarab a bevallás hónapját megelőző hónapban a bécsi vagy a budapesti tőzsdén birt. Az árfolyam ezen átlagát a fejedelmi pénzügyministerium közzé fogja tenni. A szállitási, biztositási és bizományi költségek ugyanazon alapon számitandók át.

Annexe C.

Dispositions spéciales concernant la perception des droits à la valeur des marchandises importées en Serbie.

1.

Toutes les fois que les marchandises importées sont à traiter à la valeur, l'importateur est tenu de mentionner ce fait par écrit dans sa déclaration et d'y porter la valeur et la dénomination de la marchandise, usitée dans le commerce.

Le prix de vente réel de l'objet importé, au lieu de production ou d'expédition, augmenté des frais de transport et, s'il y a lieu, de ceux d'assurance et de commission, réellement survenus pour l'importation jusqu'au lieu frontière en Serbie, constituera la valeur de la marchandise, qui devra servir de base au traitement douanier.

L'importateur devra joindre à sa déclaration la facture de vente et la lettre de voiture ou le connaissement.

La valeur de la marchandise sera portée sur la déclaration en dinars (francs) et fractions. Si la valeur est indiquée dans la facture en florins v. a., elle sera, pour le traitement douanier, réduite en francs sur la base du cours moyen qu'avait la pièce de 20 francs aux bourses de Vienne ou de Budapest au mois qui précédait le mois dans lequel la déclaration a été faite. Le Ministère Princier des finances publiera ce cours moyen. Les frais de transport, d'assurance et de commission seront réduits sur la même base.

2.

Az érték szerint vámozandó árúk vámhivatali szemléjének a bevallást követő 48 óra alatt meg kell történni.

Ha a vámhivatal a bevallott értéket elégtelennek tartja, a vámhivatali szemle utáni 24 órán belül joga van kijelenteni, hogy az árút megtartja, megfizetvén a bevivőnek az általa bevallott árt, 10%-kal megtoldva; magától értetik, hogy ez esetben sem vám, sem mellékilletékek nem szedetnek. E fizetés az elővásárlás kijelentésére következő két hét alatt teljesitendő.

Ha a vámhivatal a vámhivatali szemle utáni 24 óra alatt nem jelenti ki azt, hogy az elővásárlási joggal élni akar, köteles ezen határidő leteltével az árút a bevivő által bevallott érték szerint számitott vám lefizetése mellett haladéktalanul kiszolgáltatni.

A bevivő, a ki ellen a szerb vámhivatal az elővásárlási jogot gyakorolni akarja, egy héten belül az után, hogy a vámhivatal illető határozata vele közöltetett, ha neki tetszik, az árúnak szakértők általi megbecsültetését kivánhatja. Ugyanazon jog illeti meg a vámhivatalt, ha az elővásárláshoz való folyamodást nem tartja megfelelőnek; csakhogy a szakértők meghallgatására vonatkozó határozatát a bevivővel a vámhivatali szemlét követő 24 órán belül közölni tartozik. Bármely fél kivánta is a szakértők meghallgatását, a vámhivatal tartozik az árút a bevivőnek, ha ez azt kivánja, mustrák visszatartása mellett s mindenkor azon feltétel alatt, ha a bevivő a vám, a mellékilletékek és a szakértők meghallgatásából eredhető vámpótlékok biztositására elegendő biztositékot ad, kiszolgáltatni; ezek után az árú szabadon bemehet az országba.

3.

A vámhivatal elővásárlási joga megszünik, mihelyt a szakértők meghallgatását akár maga a vámhivatal, akár a bevivő kivánta.

2.

La visite douanière des marchandises à tarifer à la valeur aura lieu dans les 48 heures qui suivent la déclaration.

Si la douane juge insuffisante la valeur déclarée, elle aura dans les 24 heures, après la visite douanière, le droit de déclarer qu'elle retient la marchandise en payant à l'importateur le prix déclaré par lui, augmenté de 10 pour 100; il est entendu que dans ce cas il ne sera perçu ni le droit de douane ni des taxes additionnelles. Ce paiement devra être effectué dans le quinze jours qui suivront la déclaration de préemption.

Si la douane ne déclare pas dans les 24 heures, depuis la visite douanière, vouloir user du droit de préemption, elle aura, après l'expiration de ce terme, à délivrer sans délai la marchandise, contre acquittement du droit calculé d'après la valeur déclarée par l'importateur.

L'importateur contre lequel la douane serbe voudra exercer le droit de préemption pourra, dans les huit jours après que la décision respective de la douane lui aura été communiquée, s'il le préfère, demander l'estimation de la marchandise par des experts. La même faculté appartiendra à la douane, lorsqu'elle ne jugera pas convenable de recourir à la préemption; seulement elle devra communiquer à l'importateur sa décision a l'égard de cette expertise dans les 24 heures qui suivent la visite douanière. De quelque côté que l'expertise ait été reclamée, la douane sera tenue à délivrer à l'importateur, s'il le demande, la marchandise, en retenant des échantilons, à condition toutefois que l'importateur fournisse caution suffisante à garantir le droit, les taxes additionelles et les suplémenis du droit qui pourraient résulter de l'expertise; après quoi la marchandise pourra librement entrer dans le pays.

3.

Le droit de préemption de la douane se trouve éteint dès que l'expertise est demandée, soit par la douane, soit par l'importateur.

Ha a szakértői szemle megállapitja azt hogy az árú értéke a bevivő által bevallott értéket nem többel, mint 5%-kal haladja meg, ekkor a vám a bevallás összege után szedetik.

Ha a szakértők által megállapitott érték a bevallottat több mint 5%-kal haladja felül, a vámhivatal a vámot a szakértők által meghatározott érték szerint fogja szedni.

E vám birságképen 50%-kal toldatik meg, ha a szakértők becslése a bevallott értéknél 10%-kal magasabb.

Sőt birságképen a vám 100%-a is szedhető azon esetben, a mikor a vámhivatal elővásárlási szándékát a megszabott határidőben kijelentette, a bevivő kivánatára azonban az árú kiszolgáltatása és a szakértők meghallgatása következett be, és a szakértők által meghatározott érték a bevallott értéket 15%-kal felülhaladja.

A szakértői szemle költségeit a bevalló viseli, ha a szakértők által meghatározott érték a bevallott értéket 5%-nál többel meghaladja, ellenkező esetben a vámhivatal viseli azokat.

Mihelyt a vám, a mellékilletékek és a szakértői szemléből eredő birság a vámhivatal által beszedetnek, az árú a bevivőnek kiszolgáltatandó, vagy ha az árú már kiadatott, a biztositék mennyiségének maradéka haladéktalanul visszaadandó.

4.

Szakértők meghallgatása esetén a vámhivatal főnöke és a bevivő 8 napon belül a szakértők meghallgatása iránti kivánság tétele után egy-egy szakértőt neveznek meg.

A szakértők véleménykülönbség esetén vagy a választott biróság megalakulása alkalmával a bevivő kivánságára is egy harmadik választott birót választanak. Ha e választásra nézve nem tudnak megegyezni, akkor a harmadik választott biró az illetékes kereskedelmi törvényszék elnöke, vagy oly helyeken, a hol kereskedelmi törvényszék nincs, az illetékes kerületi törvényszék elnöke által neveztetik ki.

A választott birósági itélet a választott birák kinevezésére következő nyolcz nap alatt hozandó.

Si l'expertise constate que la valeur de le marchandise ne dépasse pas de plus de 5 pour 100 celle qui a été déclarée par l'importateur, le droit sera perçu sur le montant de la déclaration.

Si la valeur constatée par l'expertise dépasse de plus de 5 pour 100 celle qui est déclarée, la douane percevra le droit sur la valeur déterminée par les experts.

Ce droit sera augmenté de 50 pour 100 à titre d'amende si l'évaluation des experts est de 10 pour 100 supérieure à la valeur déclarée.

Il pourra même être prélevé 100 pour 100 du droit, à titre d'amende, dans le cas où la douane a déclaré dans le terme prescrit de vouloir préempter, mais où sur la demande de l'importateur la remise de la marchandise et l'expertise ont eu lieu, et la valeur déterminée par les experts dépasse de 15 pour 100 la valeur déclarée.

Les frais d'expertise seront supportés par le déclarant, si la valeur déterminée par l'expertise excède de plus de 5 pour 100 la valeur déclarée; dans le cas contraire ils seront supportés par la douane.

Aussitôt que le droit, les taxes additionelles et l'amende résultant de l'expertise auront été perçus par la douane, la marchandise sera délivrée à l'importateur, ou le reste du montant du cautionnement lui sera rendu sans délai, si la marchendise avait été déjà retirée.

4.

En cas d'expertise le chef de la douane et l'importateur nommeront chacun un expert dans les huit jour qui suivent la demande de l'expertise.

En cas de partage ou même au moment de la constitution de l'arbitrage, si l'importateur le requiert, les experts choisiront un tiers arbitre. S'il y a désaccord entre eux, celui-ci sera nommé par le président du tribunal de commerce du ressort ou aux endroits ou il n'existe pas de tribunal de commerce, par le président du tribunal de district compétent.

La décision arbitrale devra être rendue dans le huit jours qui suivront la nomination des arbitres.

Zárjegyzőkönyv.

Az osztrák-magyar monarchia és Szerbia közt kötött kereskedelmi szerződés aláirásánál Ő Felsége a császár és király és Ő Fensége a fejedelem meghatalmazottjai a mondott szerződésre vonatkozólag a következő fentartásokat és nyilatkozatokat tették.

Mindkét részről egyetértés volt arra nézve, hogy az ezen szerződésben használt »árú« elnevezés a forgalom tárgyát képező minden földi- és ipari terméket (ideértve az állatokat is) magában foglal.

A II. czikkhez.

1. A II. czikknek az iparüzletek felállitására és gyakorlására vonatkozó határozatai a szerződő felek országaiban nem fognak alkalmaztatni a gyógyszerészetre, az alkuszokra, a házalásra és egyéb kizárólag egyik helyről a másikra való járáskelés utján gyakorolt kereskedésre és iparra.

2. Az osztrák vagy magyar kereskedelmi és biztositó társaságok fiókok és ügynökségek felállitása tekintetében Szerbiában jövőre is ugy mint a multban ugyanazon szabályok és intézkedések szerinti bánásmódban fognak részeltetni és üzleteiket alapszabályaik értelmében ugyanazon feltételek alatt űzhetik, mint a nemzetbeliek.

3. Az osztrák vagy magyar alattvalók által kereskedésük vagy iparuk űzésénél Szerbiában, — és a szerb alattvalók által kereskedésüknél az osztrák-magyar monarchiában élvezett minden adómentesség eltöröltetik.

Protocole final.

Au moment de procéder à la signature du Traité de Commerce entre la Monarchie austro-hongroise et la Serbie, les Plénipotentiaires de Sa Majesté l'Empereur et Roi et de Son Altesse le Prince ont fait au sujet du dit Traité les réserves et les déclarations suivantes:

Il est entendu de part et d'autre que la dénomination de »marchandise« employée dans ce Traité embrasse tout produit du sol et de l'industrie (y compris les animaux) qui forme l'objet du trafic.

Ad Article II.

1° Les dispositions de l'article II. relatives à l'établissement et l'exercice des professions ne seront pas appliquées dans les pays des Parties contractantes à la pharmacie, aux courtiers, au colportage, au commerce et aux professions, exercés exclusivement en ambulant.

2° Les sociétés commerciales et d'assurance autrichiennes ou hongroises continueront, quant à l'établissement de succursales et d'agences, à être traitées en Serbie comme par le passé d'aprés les mêmes normes et dispositions et pourront se livrer à leurs affaires selon leurs statuts, aux mêmes conditions que les nationaux.

3° Toute franchise d'impôt dont auraient joui les sujets autrichiens ou hongrois pour l'exercice de leur commerce ou de leur industrie, en Serbie, et les sujets serbes pour leur commerce, dans la Monarchie austro-hongroise est abolie.

4. A saját hazabeli illetékes hatóság által kellő alakban kiállitott utlevelek vagy igazolási jegyek rendszerint elegendők a másik országban az igazolásra és nem lesz szükség láttamozásukra, sem a követségek és consulatusok, sem a helyhatóságok részéről

Kivételnek csak rendkivüli esetekben a közbiztonság tekintetében átalában vagy bizonyos egyének tekintetében különösen lesz helye. Ez esetekben a láttamozás vagy a pótigazolás költségmentesen történik.

4° Les passeports ou cartes de passeport délivrés en due forme par l'autorité compétente du propre pays suffiront, en règle générale, à la légitimation dans l'autre pays et n'exigeront point de visa, ni de la part des missions et consulats, ni des autorités locales.

Des exceptions ne pourront avoir lieu que dans des circonstances extraordinaires, par rapport à la sûreté publique en général, ou par rapport à certains individus en particulier. Dans ces cas le visa ou la légitimation supplémentaire est donné sans frais.

5. Az osztrák vagy magyar alattvalók, a kik Szerbiában kereskedést vagy ipart állandóan űzni akarnak, tartoznak e végből engedélyért folyamodni azon hely fejedelmi közigazgatási hatóságához, a hol a kereskedést vagy mesterséget űzni akarják.

Az engedély nem tagadható meg, ha a kérdéses kérvényező a nemzetbeliekre nézve a törvény által megszabott feltételeket mind teljesitette. A fejedelmi pénzügyministerium fog minden ide vonatkozó panasz felett dönteni.

Azon magyar vagy osztrák alattvalók, a kik kereskedést vagy ipart Szerbiában már a jelen szerződés hatálybalépte előtt űztek, nem vethetők alá a kereskedés vagy ipar megkezdésére vonatkozó most emlitett feltételeknek, kötelesek azonban kereskedésük vagy iparuk folytatása végett a nemzetbeliekre nézve megszabott minden adót, illetéket stb. fizetni.

5° Les sujets autrichiens ou hongrois qui voudront s'établir en Serbie pour y exercer un commerce ou un métier auront à solliciter à cet égard l'admission auprès l'autorité administrative Princière de l'endroit où ils veulent exercer ce commerce ou ce métier.

L'admission ne peut être refusée, si le solliciteur en question a rempli toutes les conditions prescrites par la loi pour les nationaux. Le Ministère Princier des finances connaîtra de toute réclamation à cet égard.

Les sujets autrichiens ou hongrois qui exerçaient un commerce ou une industrie quelconque en Serbie déjà avant la mise en vigueur du présent Traité, ne pourront pas être soumis aux susdites conditions, concernant l'établissement d'un commerce ou d'une industrie, mais ils seront tenus à acquitter pour la continuation de l'exercice de leur commerce ou industrie tous les droits, taxes etc. prescrits pour les nationaux.

6. A II. czikkben használt »raktárak« kifejezése alatt közraktárak nem értetnek.

6° On n'entend pas comprendre sous la dénomination à l'article II. de »dépôts« les entrepôts publics.

A VII. czikkhez.

Magától értetik, hogy az ismétkivitel ellenében időleg vámmentesen (kikészitési eljárás) bevitt külföldi anyagokból az osztrák-magyar monarchiában készitett árúk, a Szerbiába való bevitelüknél az ezen szerződésben minden egyéb osztrák vagy magyar származású árúnak adott kedvezményekben részesülnek.

Ad Article VII.

Il est entendu que les marchandises fabriquées dans la Monarchie austro-hongroise de matières étrangères importées en franchise temporaire contre réexportation (Veredlungsverkehr) jouiront, à leur importation en Serbie, des faveurs accordées dans ce Traité à toute autre provenance autrichienne ou hongroise.

A VIII. czikkhez.

Megegyezőleg az osztrák-magyar monarchiában érvényben levő elvekkel, Szerbiában is a vámkezelésnél a következő szabályok lesznek követendők:

1. A kis jelentőségű mellékalkatrészek, melyek csak az árúk egyes részeinek megerősitésére és összekapcsolására szolgálnak, p. o. szegek, szegecsek, srófok, csatok, zárak, kapcsok, horgok, abroncsok, pántok, sarkak, tolózárak, lakatok a kulcsokkal együtt, szalagok, madzagok, zsinórok, szíjak, kötelek; továbbá kevésbbé lényeges díszitések, bélések vagy fenék-boritékok, a súly szerinti vámozásnál tekintetbe nem vétetnek; az illető árúkat ennélfogva ezen tartozékok daczára is a vámhivatalnál azon tarifatétel szerint kell bevallani és vámozni, a mely alá többi részeiknél fogva tartoznak.

2. A bevivőnek szabadságában áll a bevitelre bevallott, de szabad forgalomba még nem jutott árukat vám fizetése nélkül külföldre visszavinni, föltéve mindazáltal azt, hogy bevallásában oly szabálytalanságot el nem követett a mely vámjövedéki büntető eljárást von maga után.

Ez esetben a bevitt árú tekintetében a C) melléklet határozmányai, esetleg a pénzügyi törvények szerint kell eljárni.

Az árú ismét kivihető, ha az értékének megállapitására vonatkozó eljárás, illetőleg a büntető eljárás a bevallás helyes voltát bebizonyitotta.

A bevivő minden esetben tartozik megfizetni a XI-ik czikk szerint járó melékilletékeket.

3. A bevivő a tiszta súlynak valóságos megmérlegelés által leendő megállapitását követelheti; mely esetben e megmérlegelés eredménye szolgál a vámozás alapjául a tarifában megállapitott göngysúly helyett.

A VIII. czikk határozatai nem alkalmaztatnak:

a) azon kedvezményekre, a melyek más határos államoknak a határforgalom könnyitése végett nyujtatnak;

Ad Article VIII.

Conformément aux principes en vigueur dans la Monarchie austro-hongroise, les règles suivantes seront observées quant au traitement douanier en Serbie:

1⁰. Les parties accessoires peu importantes ne servant qu'à fixer et joindre les parties des marchandises, p. e. clous, rivets, vis, agrafes, fermoires, crochets, clampes, cercles, ferrures ou bordures, charnières, verrous, serrures avec clefs, bandes, fils, ficelles, courroies, cordes; puis les ornements peu essentiels doublures intérieures ou revêtements de fond, n'entreront pas en ligne de compte dans le traitement douanier au poids; par conséquent, les marchandises respectives seront, malgré ces accessoires, à déclarer et à tarifer en douane d'après l'article du tarif auquel elles appertiennent selon leurs autres parties.

2⁰. L'importateur sera libre de renvoyer à l'étranger sans acquitter les droits de douane les marchandises qui auraient été déclarées à l'entrée, mais qui n'araient pas encore passé dans le libre trafic, pourvu toutefois quil ne se soit pas, dans sa déclaration, rendu coupable d'une irrégularité qui justifierait une procédure pénale en matière de douane.

Dans ce cas on procèdera, quant à la marchandise importée, conformément aux dispositions de l'annexe C, éventuellement d'après les lois des finances. La marchandise pourra de nouveau être réexportée, si la procédure relative à la constatation de la valeur de la marchandise, ou bien la procédure pénale, aura prouvé la justesse de la déclaration. Dans tous les cas l'importateur aura à acquitter les droits additionnels dus en vertu de l'article XI.

3⁰. L'importateur a la faculté de demander la constatation du poids net au moyen du pesage réel; dans ce cas le résultat de ce pesage aura à servir de base à la tarification à la place de la tare fixée au tarif.

Les dispositions de l'article VIII. ne s'appliqent points:

a) aux faveurs qui sont accordées à d'autres Etats limitrophes pour faciliter le commerce des fontiêres;

b) azon kötelezettségekre, a melyeket az egyik szerződő fél már létrejött vagy jövőben létesitendő vámegyesülés határozatai szerint magára vállalt.

b) aux obligations imposées à l'une des Parties contractantes par les dispositions d'une union douaniére déjà contractée ou qui pourrait l'être à l'avenir.

A X. czikkhez.

Miután több jelenleg Szerbiában szedett illeték nem felel meg a X. czikk elveinek és tekintettel a gyökeresebb átalakitásnak útjában álló nehézségekre, a következő megállapodások jöttek létre:

1. Mindaddig, mig az egyedárúság a dohányra és a sóra Szerbiában behozatik, a bevitelnél a vámon felül a jelenleg »Regale« czímén szedett illeték legfeljebb a következőkben felsorolt összegek erejéig lesz szedhető:

a) dohánynál 100 tiszta súlyú kilogramm után 205 dinár (frank);

b) szivarnál 100 tiszta súlyú kilogramm után 400 dinár (frank);

c) sónál 100 tiszta súlyú kilogramm után 2 dinár (frank).

2. A sörgyártásra az adó Szerbiában a jelen szerződés hatályba léptétől kezdve akkép lesz rendezve, hogy a Szerbiában gyártott sör teljességgel ugyanazon mérvben legyen érve, mint a bevitt sör.

3. Mindaddig, mig Szerbiában a bor és szeszfélék termelésére átalános belső adó nem honosittatik meg, a mondott czikkek bevitele után a vámon felül semminemű illeték (trošarina) nem fog szedetni.

4. A felvágott vagy könyvecskékben levő szivarka-papiros, a játékkártyák és az illatos szappan bevitelénél Szerbiában trošarina név alatt fennálló adók legfeljebb még két éven át az ezen szerződés jóváhagyási okmányainak kicserélési napjától számitva és a játékkártyákat illetőleg azon esetre, hogy ha Szerbia e czikkre bélyegadót hoz be, legkésőbb ezen bélyeg behozataláig szedhető. Ezek az adók a következő összegeknél magasabbak nem lehetnek:

felvágott, vagy könyvecskékben levő szivarka-papirosnál 100 tiszta súlyú kilogramm után 125 dinar (frank).

Ad Article X.

Comme plusieurs des taxes existant actuellement en Serbie ne répondent pas aux principes de l'article X, et vu les difficultés qui s'opposent à une réforme plus radicale, il a été arrêté les dispositions suivantes:

1° Jusqu'à l'introduction en Serbie d'un monopole sur le tabac et le sel, il pourra être perçu à l'entrée, autre le droit de douane, la taxe qui existe actuellement sous le nom de »Regale«, ne dépassant pas en maximum les chiffres suivants:

a) tabac, 205 dinars (francs) par 100 kilogrammes nets;

b) cigares, 400 dinars (francs) par 100 kilogrammes nets;

c) sel, 2 dinars (francs) par 100 kilogrammes nets.

2° L'assiette de l'impôt sur la fabrication de la bière en Serbie sera, dès la mise en vigueur du présent Traité, faite de la sorte que cet impôt frappera la bière fabriquée en Serbie absolument dans la même mesure que la bière importée.

3° Tant qu'il n'existera pas en Serbie une axe interne générale sur la production du vin et des spiritueux, il ne sera perçu à l'importation des dits articles aucune taxe (trošarina) en dehors des droits de douane.

4° Les taxes existant en Serbie sous le nom de trošarina sur l'importation du papier à cigarettes découpé ou en cahiers, cartes à jouer et savons parfumés ne pourront être perçues que tout au plus pendant deux ans encore à partir du jour de l'échange des ratifications de ce Traité et, quant aux cartes à jouer, en cas que la Serbie établisse un droit de timbre sur cet article, au plus tard jusqu'à l'introduction de ce timbre. Ces taxes ne dépasseront pas les taux suivants:

papier à cigarettes découpé, même en cahiers, 125 dinars (francs) par 100 kilogrammes nets;

játékkártyáknál tuczat játék után 10 dinar (frank);

illatos szappannál 100 tiszta súlyú kilogramm után 68 dinar (frank).

5. A kávé (a kávépótlék kivételével) és a finomitott czukor bevitelénél Szerbiában a vámon felül fogyasztási adó is szedhető, noha e czikkek az országban nem termeltetnek; ez az adó azonban 100 tiszta súlyú kilogramm után a kávénál 33·68 dinar (frank)-nál és a finomitott czukornál 14 dinar (frank)-nál magasabb nem lehet.

Mihelyt Szerbiában czukorfinomitó gyár vagy oly vállalat állittatnék fel, a mely fogyasztásra alkalmas czukrot gyárt, termékük ugyanazon adó alá fog esni, a mely a bevitt finomitott czukortól szedetik, vagy pedig az adó, a melylyel ez utóbbi sujtva van, a belföldi termék után szedett adó erejéig le fog szállittatni és semmi esetre sem lesz szabad a belföldi adó tekintetében oly engedményeket nyujtani, a melyek egyidejüleg a bevitt czikknek nem nyujtatnának.

A XIV. czikkhez.

Négy hónappal azon határidő előtt, a midőn a szerb jegy- és minta-védelmi törvény szerint a letét elsőbbsége a védelemre jogot ad, a magyar vagy osztrák iparosoknak és kereskedőknek jogukban áll, jegyeiket és mintáikat az erre rendelt hivatalnál azon hatálylyal letéteményezni, hogy az elsőbbség nekik minden körülmények közt biztositva lesz, föltéve azt, hogy ők a letéteményezett jegyek és minták valódi tulajdonosai.

Jelen jegyzőkönyv, mely minden külön jóváhagyás nélkül is jóváhagyottnak és szentesitettnek fog tekintetni, azon tény folytán, hogy magának a szerződésnek, melyhez tartozik, jóváhagyási okmányai ki lettek cserélve, két példányban állittatott ki.

Kelt Bécsben 1881. $\frac{\text{május 6.}}{\text{április 24.}}$

(P. H.) ***Báró Haymerle*** *s. k.*
(P. H.) ***Yovanovich Kosta*** *s. k.*
(P. H.) ***Stefanovich M. Svetozar*** *s. k.*
(P. H.) ***Nesic S. György*** *s. k.*

cartes à jouer, 10 dinars (francs) par douzaine de jeux;

savons parfumés, 68 dinars (francs) par 100 kilogrammes nets.

5° Il pourra être perçu en Serbie, à l'importation du café (à l'exception des succédanés du café) et du sucre raffiné, bien que ces articles ne soient pas produits dans le pays, outre le droit douanier une taxe de consommation qui ne dépassera pas, pour le café 33·68 dinars (francs) et pour le sucre raffiné 14 dinars (francs) par 100 kilogrammes nets.

Aussitôt qu'il serait créé en Serbie une raffinerie de sucre ou un établissement fabriquant du sucre propre à la consommation, leur produit sera soumis à la même taxe que le sucre raffiné importé, ou bien la taxe dont ce dernier est frappé sera réduite jusqu'au montant de la taxe perçue du produit national et il ne pourra dans aucun cas être accordé, quant aux taxes internes, des reductions qui ne seraient pas en même temps accordées à la marchandise importée.

Ad Article XIV.

Quatre mois avant le terme auquel, d'après la loi serbe sur la protection des marques et modèles, la priorité du dépôt déterminera le droit à la protection, les industriels et les commerçants autrichiens ou hongrois auront la faculté de déposer leurs marques et modèles auprès du bureau compétent avec l'effet que la priorité leur sera assurée dans tous les cas, pourvu qu'ils soient les vrais propriétaires des marques ou modèles déposés.

Le présent protocole qui sera considéré comme approuvé et sanctionné sans autre ratification spéciale, par le seul fait de l'échange des ratifications sur le Traité auquel il se rapporte, a été dressé en double expédition.

à Vienne, le $\frac{\text{6. mai}}{\text{24. avril}}$ 1881.

(L. S.) ***Baron de Haymerle*** *m. p.*
(L. S.) ***Kosta Yovanovich*** *m. p.*
(L. S.) ***Svetozar M. Stefanovich*** *m. p.*
(L. S.) ***Georges S. Nesic*** *m. p.*

Minta (*IV. czikk.*)

Iparigazolvány

utazó kereskedő-segédek részére.

Érvényes az 18........évre.

Ezennel igazoltatik, hogy N........................... ur..................................kereskedést űz (gyárral bir)...........................n.. ....társas czég alatt.

....kereskedő ház szolgálatában áll, mint utazó-segéd és hogy e ház...üzlettel (gyárral) bir..n.

N..ur a megjelölt társas czég számára, valamint a következő társas czégek számára:

....

az osztrák-magyar monarchiában
a szerb fejedelemségben

árú-megrendeléseket keresni és vásárlásokat tenni szándékozván, ezennel bizonyittatik, hogy a mondott társas czég.. hazáj$^{á}_{uk}$ban kereskedelmi üzlete (üzletük) gyakorlásáért a szabályszerű adókat fizet$^{i}_{ik}$.

Formulaire (*Art. IV.*)

Carte de légitimation industrielle

pour commis voyageurs.

Valable pour l'année 18............

Il est certifié par la présente que le sieur N...............................fait le commerce (possède une fabrique) de................à........................sous la raison sociale..

---

est au service de la maison de commerce ....en qualité de commis voyageur et que cette maison fait le commerce (possède une fabrique) de.................................. ....à..

Le Sieur N....................désirant recueillir des commandes et faire des achats de marchandises pour le compte de la susdite raison sociale ainsi que pour celui des raisons sociales suivantes:

....

dans la Monarchie austro-hongroise / la Principauté de Serbie.........

il est certifié en outre que l........dite................ raison........sociale........acquitte................dans son (leur) pays les droits règlementaires pour l'exercice de son (leur) commerce.

A jelen igazolvány előmutatójának joga van árúmegrendeléseket keresni és vásárlásokat tenni, de kizárólag utazás közben és csupán az előbb emlitett társas czég.... számára. Hordhat magával mustrákat, de nem árúkat. A megrendelések keresése és a vásárlások eszközlésénél a minden egyes államban érvényes szabályokat köteles megtartani.

(Hely, kelet és a kiállító hatóság aláírása és bélyege.)

(Az utazó kereskedő-segéd személyleirása, lakhelye és aláírása.)

Le porteur de la présente Carte de Légitimation est autorisé à recueillir des commandes et faire des achats de marchandises, mais exclusivement envoyageant et seulement pour le compte de........dite........raison........sociale........ Il pourra porter avec lui des échantillons, mais non des marchandises. En recueillant des commandes et en faisant des achats il aura à se conformer aux règlements en vigueur dans chaque État.

(Endroit, date, signature et sceau de l'autorité qui délivre la carte.)

(Signalement, domicile et signature du commis voyageur.)

Ő Felsége az ausztriai császár, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya és

Ő Fensége Szerbia fejedelme, azon óhajtástól vezéreltetve, hogy még ragályos állati nyavalyák idejében is az állatok, bőrök, szarvak, és más hasonló termékekkel való forgalomnak az ezen nyavalyák terjedése elleni óvintézkedések által követelt korlátok közt könnyitéseket nyujtsanak, e czélból egyezmény kötésére határozták el magukat és meghatalmazottaikká kinevezték:

Ő Felsége az ausztriai császár, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya:

Nagy-Kállói Kállay Benjamin urat, kamarását és valóságos belső titkos tanácsosát, a császári és királyi külügyministerium osztályfőnökét, a Szent István-rend lovagját, a Takovo rend nagykeresztesét stb. stb.;

Ő Fensége Szerbia fejedelme:

Jovanovich Kosta urat, a belügyministerium államtitkárát, a Takovo-rend középkeresztesét;

Stefanovich Svetozar M. urat, a belgrádi földhitelintézet igazgatóját;

Nešić György S. urat, a belgrádi kereskedelmi kamara elnökét;

kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik közlése után, a következő czikkekben állapodtak meg:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. etc., et Roi Apostolique de Hongrie et

Son Altesse le Prince de Serbie, désirant faciliter même en temps de maladies contagieuses d'animaux, le commerce du bétail, de peaux, cornes et autres produits similaires, dans les limites exigées par les précautions à prendre contre la propagation de ces maladies, ont résolu de conclure une Convention à cet effet et ont nommé pour leurs Plénipotentaires:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. etc., et Roi Apostolique de Hongrie:

le Sieur Benjamin Kállay de Nagy-Kálló, Son Chambellan et Conseiller intime, Chef de Section au Ministère Impérial et Royal des affaires étrangères, Chevalier de l'Ordre de Saint Étienne, Grand-Croix de l'Ordre de Takovo etc. etc.;

Son Altesse le Prince de Serbie:

le Sieur Costa Jovanovich, Sous-Secrétaire d'Etat au Ministère de l'Intérieur, Commandeur de l'Ordre de Takovo;

le Sieur Svetozar M. Stefanovich, Directeur du Crédit foncier à Belgrade;

le Sieur Georges S. Nešić, Président de la Chambre de Commerce à Belgrade;

lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

I. czikk.

Mihelyt a szerződő felek egyikének területén ragályos állati nyavalya tör ki, ezen nyavalya kitöréséről és terjedéséről a másik fél

Article I.

Dès qu'une maladie contagieuse d'animaux éclate dans un des pays des Parties contractantes, communication directe (par télégramme)

kormányának azonnal közvetlen értesités (távirat utján) fog adatni.

Ha a marhavész vagy más ragályos állati nyavalya kiütése a határtól 75 kilometernél kisebb távolságban levő valamely helyen konstatáltatott, az illető kerület hatóságai erről a szomszédos ország illetékes hatóságait azonnal értesitendik.

A marhavész és más ragályos állati nyavalya behurczolása és terjedése iránt szoros vizsgálat fog megejtetni és ezen vizsgálat eredménye haladéktalanul közöltetni fog hatóságaival azon vidékeknek, a melyek a vész behurczolása által fenyegetvék.

A két szerződő fél mindegyike a ragályos állati nyavalyák állapotáról és az ezek behurczolásának meggátlására elrendelt szabályokról, valamint az ily rendszabályoknak módositásáról vagy megszüntetéséről szóló közlést a hivatalos lapban hetenként ki fogja hirdettetni.

sera faite, aussitôt que possible, de l'invasion ou de la propagation de cette maladie au Gouvernement de l'autre.

Si la peste bovine, ou autre maladie contagieuse d'animaux, a été constatée dans une localité distante de moins de 75 kilomètres de la frontière, les autorités du district correspondant annonceront le fait, aussitôt, aux autorités compétentes du pays voisin.

Une enquête minitieuse sera faite sur les voies d'introduction et de propagation de la peste bovine et d'autres maladies contagieuses d'animaux et les resultats de cette enquête seront, sans délai, portés à la connaissance des autorités des contrées qui peuvent être menacées de l'introduction de la maladie.

Chacune des Parties contractantes fera publier dans son journal officiel un bulletin hebdomadaire sur l'état de maladies contagieuses d'animaux et sur les mesures qu'il a du ordonner pour éviter l'invasion de ces maladies, ainsi que sur les modifications et la cessation de ces mesures.

II. czikk.

Ha a marhavész az osztrák-magyar monarchia valamely területén ütött ki, a szarvasmarha behozatala csupán meghatározott állomásokon, származási bizonyitvány előmutatása mellett, és a szerb határon egészségügyi vizsgálatnak fentartásával engedtetik meg.

A kiütött vész daczára Szerbiába meg van engedve a következő árúknak bevitele: tökéletesen száraz nyers bőrök, csontok, szarvak, szaruhegyek és paták; szarvasmarhának vagy juhnak sózott vagy száritott belei; faggyú hordókban és bőrökben; szarvasmarha- és kecskeszőr, sörte és gyapjú zsákokban; széna, szalma, sarjú és más efféle tárgyak.

Article II.

Si la peste bovine s'est déclarée sur un territoire de la Monarchie austro-hongroise, l'introduction de bêtes à cornes ne sera autorisée que par des stations déterminées, sur la production d'un certificat d'origine et sous réserve d'une révision sanitaire à la frontière serbe.

Malgré la contagion qui se serait déclarée, il est permis d'importer en Serbie les articles suivants: peaux, os, cornes, bouts de cornes et d'onglons, parfaitement secs; intestins salés ou séchés de bêtes à cornes ou de mouton; suif en tonneaux et en peaux; poils de bêtes à cornes et caprines, soies de porc et laine de mouton, en sacs; foin, paille, regain et autres objets semblables.

III. czikk.

Szerbia oly intézkedések megtételére kötelezi magát, a melyek által a román, bolgár és török határokon át a szarvasmarha behozatalát és átvitelét kivétel nélkül megakadályozza.

Article III.

La Serbie s'engage à prendre des mesures, afin de prohiber, sans exception, toute importation et tout transit de bêtes à cornes par les frontières roumaines, bulgares et turques.

Ha Romániát, Bulgáriát vagy Törökországot a szerződő felek nem fogják többé oly országoknak tekinteni, a melyek a ragályos állati nyavalyáknak gyakori előfordulása következtében, a marhavész behurczolása tekintetében különös veszélylyel fenyegetnek, a szerződő felek fentartják maguknak azon jogot, hogy e határozatokat közös egyetértéssel módosithassák.

Szerbia kötelezi magát, hogy a mondott határok mentében 37 kilométer távolságra benyuló területen összes marhaállományát szigorú ellenőrzés alá vetett szabályszerű számlálás meghonositása és folytatása által nyilván tartja.

Lorsque la Roumanie, la Bulgarie ou la Turquie ne seront plus considérées par les Parties contractantes comme pays qui, étant fréquemment envahis par les maladies contagieuses d'animaux, inspirent des appréhensions particulières quant á l'introduction de la peste bovine, les Parties contractantes se réservent le droit de modifier, d'un commun accord, ces dispositions.

La Serbie s'engage de surveiller tout le bétail qui se trouve le long des dites frontières dans une zone s'étendant jusqu'à 37 kilomètres, par l'établissement et la continuation régulière du récensement soumis à un contrôle rigoureux.

IV. czikk.

Mihelyt Szerbia állategészségügyi rendészetét akkép szervezte, hogy a ragályos állati nyavalyáknak idegen területekről való behurczolására és a saját országban való elharapódzásának megakadályozására, valamint az ezen nyavalyák elfojtására szolgáló intézkedések ugyanolyan szigorral és ugyanazon elvek szerint hajtatnak végre, mint az osztrák-magyar monarchiában — a kérődző állatok, állati termékek és ragályfogó tárgyak bevitele és átvitele Ausztria-Magyarországban az alább jelzett eljárás alá esik:

Article IV.

Dès que la Serbie aura organisé son service vétérinaire de manière que les mesures destinées à empêcher l'invasion des maladies contagieuses d'animaux de territoires étrangers et leur propagation dans le propre pays, ainsi que celles à prendre pour la répression de ces maladies, sont exécutées avec la même rigueur et d'après les mêmes principes comme dans la Monarchie austro-hongroise, l'importation et le transit des animaux ruminants, des produits d'animaux et d'objets pouvant être chargés de contage, suivra en Autriche-Hongrie le procédé ci-dessous indiqué:

1. §.

Ha Szerbia a marhavésztől teljesen mentes és e vészmentes állapotról az osztrák-magyar monarchia kormányai saját ügynökeik közvetitésével meggyőződtek, a kérődző állatok behozatala és áthozatala Szerbiából ugyanazon rendszabály szerint történhetik, mint a milyen az osztrák-magyar monarchia országaiban a belföldi szarvasmarha forgalmára nézve hatályban van, feltéve azonban azt, hogy hivatalosan igazoltatik, hogy az állat legalább 30 napig ugyanazon helyiségben volt, s hogy onnan akár

§. 1.

Lorsque la Serbie est exempte de toute peste bovine et que les Gouvernements de la Monarchie austro-hongroise se sont convaincus par l'intermédiaire de leurs propres agents de cet état indemne l'importation et le transit des animaux ruminants peut se faire de Serbie sous le même régime que celui qui est en vigueur dans les pays de la Monarchie austro-hongroise pour le commerce du bétail indigène, pourvu toutefois qu'il soit attesté officiellement que le bétail est resté au moins 30 jours dans la

közvetlenül, akár valamely vásáron át vitetett ki.

même localité et qu'il est exporté de là, soit directement, soit après avoir passé par un marché.

2. §.

Ha a marhavész Szerbiában kiütött, de csupán az osztrák-magyar monarchia határától 40 kilométernél távolabb eső egyes helyeken, a bevitel a határos terület kormánya által meghatározott átkelő helyeken a következő tárgyakra nézve meg lesz engedve:

a) szarvasmarha és egyéb kérődző állatok, akár élő, akár holt állapotban;

b) az állatok nyerstermékeihez számitható minden czikk, akár nyers, akár száritott állapotban;

c) széna, szalma és minden egyéb száraz takarmányfélék;

d) használt istálló-eszközök és marhaszerszám, viselt ruha és rongy; mindez, ha

1-ször hivatalosan igazoltatik, hogy az állatok vagy tárgyak vészmentes vidékről valók, hogy ott legalább 30 napig voltak és hogy szintén vészmentes uton szállittattak;

2-szor, ha az állatok gyanutlan egészségi állapota szabályszerű egészségi bizonyitvány által igazoltatik;

3-szor, ha az osztrák-magyar monarchia határos területének kormánya részéről az átkelő helyekre külön kirendelt közegek által megejtett vizsgálat megállapitja azt, hogy az állat egészségi állapota semmiféle gyanura nem szolgáltat okot.

§. 2.

Si la peste bovine s'est déclarée en Serbie, mais seulement dans quelque localité située à une distance de plus de 40 kilomètres de la frontiére de la Monarchie austro-hongroise, l'importation, par les stations d'entrée déterminées par le Gouvernement du territoire limitrophe, sera autorisée pour les objets suivants:

a) bêtes à cornes et autres animaux ruminants, vivants ou morts;

b) tout article comptant parmi les produits bruts d'animaux, soit frais, soit séché;

c) foin, paille et autre fourrage sec;

d) ustensiles d'étable et attirail usé, vêtements portés et chiffons; le tout, si

1°. il est constaté officiellement, que le bétail ou les objets proviennent d'une contrée non infectée, qu'ils y sont restés 30 jours au moins et qu'ils ont passé par des chemins également exempts de toute contagion;

2°. s'il est prouvé par un certificat de santé réglementaire que l'état sanitaire du bétail n'est pas suspect;

3°. si l'inspection opérée par les agents nommés spécialement par le Gouvernement du territoire limitrophe de la Monarchie austro-hongroise aux stations d'entrée constate que l'état sanitaire du bétail ne donne lieu à aucun soupçon.

3. §.

Ha a marhavész Szerbiában nagyobb mérvet ölt, vagy ha az a határhoz aggasztó módon közeledik, Szerbiából a vágómarhának behozatala és átvitele csak a következő feltételek mellett engedtetik meg:

a) a bebocsátásra minden egyes esetben külön engedély szerzendő:

§. 3.

Si la peste bovine, en Serbie, gagne en dimensions ou qu'elle menace d'approcher la frontière, l'importation et le transit de bêtes de boucherie venant de Serbie ne sera autorisé que dans les conditions suivantes:

a) pour l'importation on aura à se pourvoir, dans chaque cas, d'une autorisation spéciale;

b) a szállitásnak közvetlenül egész a rendeltetési helyig vasuton vagy hajón kell történnie, minden nem egyenesen maguk a szállitási körülmények által követelt átrakodás kikerülésével;

c) az átvitelre feladott szállitmányoknál azonkivül hivatalosan igazolandó még az is, hogy azon határos ország kormánya, melybe a szállitmány legközelebb jut, annak saját területébe való bevitelét megengedi.

Ezen feltételeken kivül a 2. §. 1., 2. és 3. pontjaiban megjelöltek, szintén teljesitendők.

Bebocsátható továbbá a bevitelre:

a) a gyárilag mosott és kellően zsákolt gyapju; zárt rakaszokba (ládákba) vagy hordókba rakott száraz vagy sózott bél; öntött faggyú és túró (sajt) minden megszoritás nélkül;

b) a nem gyárilag mosott, de kellően zsákolt gyapju, marha- és kecskeszőr, száraz csont, szarv vagy köröm, és teljesen kiszáritott bőr, ha az, hogy Szerbia vészmentes vidékeiről való, a 2. §. értelmében igazoltatik;

c) kellően zsákolt, de mosatlan gyapju, marha- és kecskeszőr csak akkor bocsátható be, ha tisztitásra közvetlenül gyári mosódákba szállittatik és ha ez az eljárás veszély nélkül és az e részben kiadott rendeletek módozatai szerint történhetik;

d) árúk széna, szalma stb. közzé rakva, ládákban vagy hordókban bebocsáthatók ugyan, de a málházásra használt széna, szalma, stb. kirakás után hatósági felügyelet alatt legott megégetendő.

4. §.

Ha a vész a szállitott marhán utközben vagy rendeltetési helyén üt ki, az egész szállitmány lebunkóztatik; a lebunkózott marháért semmi kártérités nem nyújtatik, ha még nincs tiz napja annak, hogy a határt átlépte.

b) le transport aura lieu directement jusqu'au lieu de destination en chemin de fer ou en bateau, en évitant tout transbordement qui n'est pas directement nécessité par les moyens de transport eux-mêmes;

c) pour les envois qui transitent on aura, en outre, à fournir la preuve officielle, que le Gouvernement du pays voisin, par lequel le transport doit passer en première ligne, autorise l'importation dans son territoire.

Outre ces conditions celles désignées sous 1°, 2° et 3° du §. 2, doivent être remplies également.

Seront aussi admis à l'importation:

a) la laine lavée dans les lavoirs d'un établissement industriel et dûment emballée dans des sacs, les intestins secs ou salés, emballés dans des récipients clos (caisses) ou des barils; le suif fondu et le fromage sans restriction aucune;

b) la laine qui n'a pas été lavée dans un établissement industriel, mais qui est dûment emballée dans des sacs, et les poils de bêtes bovines et caprines, os secs, cornes ou onglons et peaux complétement séchés, si leur provenance de régions indemnes de Serbie est constatée d'aprés le §. 2;

c) la laine dûment emballée dans des sacs, mais non lavée, les poils de bêtes bovines et caprines ne peuvent étre importés que pour passer directement aux lavoirs d'un établissement industriel pour y être nettoyés, si ce procédé peut avoir lieu sans danger et dans les conditions des règlements à établir à ce sujet;

d) les marchandies, en caisses ou en barils, emballées dans du foin, de la paille etc. peuvent être importées, mais le foin, la paille etc. qui ont servi d'emballage seront brûlés immédiatement sous le contrôle de l'autorité.

§. 4.

Si la maladie se déclare parmi le bétail transporté pendant le transport ou au lieu de destination, tout le bétail sera abattu; aucun dédommagement ne sera accordé pour le bétail abattu, s'il n'y a pas encore 10 jours qu'il a passé la frontière.

5. §.

Ha az osztrák-magyar vámterületnek Szerbiával határos valamely része az ott kiütött marhavész miatt el van zárva, akkor a Szerbiából jövő marhának a terület ezen részén át való bevitele és átvitele is meg van tiltva.

§. 5.

Si une partie du territoire douanier austro-hongrois, contigu à la Serbie, est fermée à cause de la peste bovine qui s'y est declarée, l'importation et le transit de bétail venant de Serbie par cette partie du territoire est également interdit.

V. czikk.

A szerződő felek egészségügyi közegeinek jogukban álland, a bevitelt vagy az átvitelt nemcsak a ragályozott, hanem minden egyéb marha tekintetében is megtagadni, mihelyt a ragály létezése iránt alapos gyanujok van.

Article V.

Les agents sanitaires des Parties contractantes auront la faculté de refuser l'entrée ou le transit non seulement au bétail infecté, mais aussi à tout autre, dès qu'ils auront des soupçons fondés sur l'existence d'une infection.

VI. czikk.

A szerződő felek kormányai kölcsönösen közölni fogják egymással, hogy a jelen egyezmény által megkivánt egészségi és származási bizonyitványok ki által és mily alakban fognak kiállittatni.

Ezen bizonyitványoknak minden esetre tartalmazniok kell azt, hogy a származási hely, valamint az azt minden irányban husz kilométernyire környező vidék ragályos vésztől teljesen mentes és érvényességi határidejük is felemlitendő.

Article VI.

Les Gouvernements des Parties contractantes se feront réciproquement connaître par qui et sous quelle forme les certificats de santé et d'origine, exigés par la présente Convention, seront délivrés.

Ces certificats contiendront, en tous cas, la déclaration, que, dans le lieu de provenance, et dans 20 kilomètres à la ronde, il n'existe pas de maladie contagieuse, ainsi que l'indication du temps pendant lequel ils seront valables.

VII. czikk.

A szerződő felek egyikének területéről a másiknak területére legeltetés végett áthajtott marha az ország határán át ismét visszahajtható, feltéve azonban, hogy a III. és IV. czikkekben körülirt feltételek teljesittettek. Ezen jogositvány azonban a következő feltételekhez van kötve;

a) a nyájak tulajdonosai az országhatáron a legeltetésre szánt marhának darabszámát és megkülönböztető jeleit egy ezen czélból készitett jegyzéken hitelesittetni fogják;

b) a marhának visszahajtása azon területre, melyből kiment, csupán azonosságának igazolása után fog megengedtetni; ha mindazonáltal

Article VII.

Le bétail conduit du territoir d'une des Parties contractantes au pâturage sur le territoire de l'autre pourra repasser la frontière, pourvu toujours que les conditions stipulées aux articles III. est IV. soient remplies. Cette faculté est, cependant, soumise aux conditions que voici:

a) Les propriétaires des troupeaux auront à faire certifier à la frontière, sur une liste dressée à cet effet, le nombre et les signes caractéristiques des bêtes qu'ils comptent conduire au pâturage.

b) La rentrée des animaux sur le territoire d'où ils sortaient ne sera accordée qu'après constatation de l'identité du bétail; cependant,

a legeltetés ideje alatt akár a nyájak egyik részében, akár a legeltetési helytől 20 kilométernél kisebb távolságban levő helyen ezen marhára nézve ragályos nyavalya ütne ki, akkor ezen időtől kezdve a marhának a másik szerződő fél területére való visszahajtása meg van tiltva.

si durant le pâturage une maladie contagieuse pour ces animaux venait à se déclarer, soit dans une partie des troupeaux, soit même dans une localité distante de moins de 20 kilomètres de ces pâturages, il est entendu que, dès lors, le retour du bétail sur le territoir de l'autre Partie contractante sera interdit.

VIII. czikk.

Jelen egyezmény a mai napon kötött kereskedelmi szerződéssel egyidejüleg fog hatályba lépni, és ugyanazon tartama is leend.

A szerződő felek fentartják maguknak azt, hogy ezen egyezményben közös egyetértéssel minden oly változtatást tehetnek, mely az egyezmény szellemével és elveivel nem ellenkezik, és melynek hasznos voltát a tapasztalás igazolta.

Article VIII.

La présente Convention entrera en vigueur en même temps que le Traité de commerce conclu sous la date de ce jour, et aura la même durée.

Les Parties contractantes se réservent la faculté d'introduire dans cette Convention d'un commun accord, toutes modifications qui ne seraient pas en opposition avec son esprit et ses principes et dont l'utilité serait démontrée par l'expérience.

IX. czikk.

Jelen egyezmény jóvá fog hagyatni s a jóváhagyási okmányok a kereskedelmi szerződésre vonatkozó okmányokkal egyidejűleg fognak Bécsben kicseréltetni.

Minek hiteléül az illető meghatalmazottak a jelen egyezményt aláirták s azt pecsétjeikkel ellátták.

Kelt két példányban Bécsben 1881. $\frac{\text{május 6.}}{\text{április 24.}}$

(P. H.) ***Kállay Benjamin*** *s. k.*
(P. H.) ***Jovanovich Kosta*** *s. k.*
(P. H.) ***Stefanovich Szvetozár M.*** *s. k.*
(P. H.) ***Nesic György S.*** *s. k.*

Article IX.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Vienne en même temps que celles du Traité de commerce.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et l'ont revêtue du sceau de leurs armes.

Fait à Vienne en double expédition le $\frac{\text{6 mai}}{\text{24 avril}}$ 1881.

(L. S.) ***Benjamin de Kállay*** *m. p.*
(L. S.) ***Kosta Jovanovich*** *m. p.*
(L. S.) ***Svetozar M. Stefanovich*** *m. p.*
(L. S.) ***Gorges S. Nešič*** *m. p.*

Tibád Antal *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

50. szám.

(IX. ÜLÉS, 97. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881-ik évi deczember hó 9-én tartott

XXVI. ülése jegyzőkönyvéből.

397. Ezek után a ház a napirendre áttérvén, következett »a kereskedelmi viszonyoknak Francziaországgal való ideiglenes rendezéséről« szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A törvényjavaslat végszövegezésében is elfogadtatván, alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házhoz átküldetni rendeltetik.

Tibád Antal s. k.,
képviselőház jegyzője.

Melléklet az 50. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a kereskedelmi viszonyoknak Francziaországnak való ideiglenes rendezéséről.

1. §.

A miniszterium azon intézkedése, melyszerint a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormányával és a franczia köztársaság kormányával egyetértőleg, a Francziaországgal 1879. évi január hó 20-án kötött (1879. évi IV. t.-cz.), 1879. évi november hó 20-án Párisban aláirt nyilatkozat által (1879. évi LVII. t.-cz.) hat havi felmondással határozatlan időre meghosszabbitott és a franczia kormány által 1881. évi május 8-án megtörtént felmondás folytán 1881. évi november hó 8-án lejárt vámegyezményt 1882. évi február 8-ig hatályban tartotta, ezennel jóváhagyatik.

2. §.

Ő császári és apostoli királyi Felsége és a franczia köztársaság kormányai által, az 1878:XX. törvényczikk III. czikkében megszabott módon létrejött és Párisban 1881. évi november hó 7-én aláirt kereskedelmi egyezmény, miután az országgyülés által elfogadtatott és a jóváhagyási okmányok kicseréltettek, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Ő Felsége az ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királyának kormánya,

és a franczia köztársaság kormánya,

tekintettel arra, hogy az osztrák-magyar monarchia és Francziaország közt 1879. évi január 20-án kötött ideiglenes egyezmény folyó évi november 8-án hatályon kivül lép és meggyőződvén a felől, hogy végleges szerződés megkötéseig a két ország érdekében fekszik azon eljárás meghatározása, a mely szerint kereskedelmi és tengerészeti viszonyaik szabályoztatnak: — elhatározták, hogy e czélból

Le Gouvernement de Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. et Roi Apostolique de Hongrie,

et le Gouvernement de la République Française,

considérant que la Convention provisoire conclue, le 20 janvier 1879 entre l'Autriche-Hongrie et la France, doit cesser d'être en vigueur le 8 novembre prochain, et ayant reconnu qu'il importe dans l'intérêt des deux pays, de déterminer, en attendant la conclusion d'un Traité definitif, le régime auquel seront soumises leurs relations commerciales et maritimes, ont résolu de conclure, à cet effet, une

különön egyezményt kötnek és meghatalmazottaikká kinevezték, még pedig:

Ő Felsége, az ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya:

Beust gróf ő Nagyméltóságát, rendkivüli és teljhatalmú nagykövetét a franczia köztársaság kormányánál, valóságos belső titkos tanácsosát és kamarását, a Szent-István- és Lipót-rend nagykeresztesét, a franczia becsületrend nagykeresztesét stb. stb. stb.;

és a franczia köztársaság elnöke:

Barthélemy Saint-Hilaire urat, az Institut tagját, senatort, a külügyek ministerét, a franczia becsületrend lovagját stb. stb. stb.; és

Tirard urat, képviselőt, földmívelés- és kereskedelemügyi ministert stb. stb. stb.;

kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös kicserélése után a következő czikkekben állapodtak meg:

Convention spéciale et ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l' Empereur d'Autriche, Roi de Rohème etc. et Roi Apostolique de Hongrie:

Son Excellence Monsieur le Comte de Beust, Son Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire auprès du Gouvernement de la République Française, Son conseiller intime et Chambellan, Grand-Croix des Ordres de St. Étienne et de Leopold, Grand-Croix de l'Ordre National de la légion d'Honneur, etc. etc. etc.;

et le Président de la République Française:

Monsieur Barthélemy Saint-Hilaire, Membre de l'Institut, Sénateur, Ministre des affaires étrangères, Chevalier de l'Ordre National de la Légion d'Honneur etc. etc. etc.; et

Monsieur Tirard, Député, Ministre de l'agriculture et du commerce, etc. etc, etc.;

Lesquels, aprés s'être communiqué leurs pleins pouvoirs respectifs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

I. czikk.

A két magas szerződő fél kölcsönösen a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet irányában követett bánásmódot biztositja egymásnak, még pedig úgy a bevitelre, a kivitelre, az átvitelre és átalában mindarra nézve, a mi a kereskedelmi míveleteket illeti, mint szintén a kereskedés és ipar űzésére és az azokra vonatkozó illetékek fizetésére nézve.

Article I.

Les deux Hautes Parties contractantes se garantissent réciproquement le traitement de la nation la plus favorisée, tant pour l'importation, l'exportation, le transit et, en général, tout ce qui concerne les opérations commerciales, que pour l'exercice du commerce ou des industries et pour le paiement des taxes qui s'y rapportent.

II. czikk.

A két ország mindegyikének alattvalói, a másik fél területein a gyári és kereskedelmi jegyek, valamint az ipari mustrák és minták ótalma tekintetében ugyanazokat a jogokat fogják élvezni, mint a nemzetbeliek.

Article II.

Les ressortissants de chacun des deux pays jouiront, sur les territoires de l'autre, des mêmes droits que les nationaux, pour la protection des marques de fabrique et de commerce, ainsi que des dessins et modéles industriels.

III. czikk.

Megegyezés jött létre az iránt, hogy a jelen egyezmény 1-ső czikkében foglalt kedvezmény nem terjed ki a czukorra.

Article III.

Il est entendu que le bénéfice de l'Article 1-er de la présente Convention ne s'étend pas au régime des sucres.

IV. czikk.

Jelen egyezmény 1882. február 9-én lép életbe és hatályban marad 1883. február 8-ig.

Article IV.

La présente Convention entrera en vigueur le 9. février 1882, et demeurera obligatoire jusqu'au 8 février 1883.

Jelen egyezmény jóvá fog hagyatni és a jóváhagyási okmányok, mihelyt a két szerződő hatalom alkotmányos törvényei által előirt alakszerűségek teljesittettek, de legkésőbb 1882. február 1-ig Párisban ki fognak cseréltetni.

Minek hiteléül a meghatalmazottak a jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Párisban, két példányban, 1881. évi november hó 7-én.

(P. H.) ***Beust*** *s. k.*
(P. H.) ***B. St. Hilaire*** *s. k.*
(P. H.) ***P. Tirard*** *s. k.*

Elle sera ratifiée et les ratifications en seront échangées, à Paris, dés que les formalités prescrites par les lois constitutionelles des deux Puissances Contractantes auront été accomplies et, au plus tard, le 1-er février 1882.

En foi de quoi, les Plenipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et y ont apposé le cachet de leurs armes.

Fait à Paris en double expédition, le 7 novembre 1881.

(L. S.) ***Beust*** *m. p.*
(L. S.) ***B. St. Hilaire*** *m. p.*
(L. S.) ***P. Tirard*** *m. p.*

Pótczikk:

Az osztrák-magyar monarchia és Francziaország közt 1866. deczember 11-én megkötött és az 1879. január 5-én kelt nyilatkozat által érvényben fenntartott hajózási szerződés, consuli egyezmény az örökség szabályozására vonatkozó egyezmény és a szellemi és művészeti munkák tulajdonjogát biztositó egyezmény, jelen egyezmény egész tartama alatt hatályban maradnak.

Kelt Párisban, 1881. november 7-én.

(P. H.) ***Beust*** *s. k.*
(P. H.) ***B. St. Hilaire*** *s. k.*
(P. H.) ***P. Tirard*** *s. k.*

Article Additionnel.

La Convention de navigation, la Convention consulaire, la Convention relative au réglement des successions, et la Convention destinée à garantir la propriété des oeuvres d'esprit et d'art conclues, le 11 décembre 1866, entre l'Autriche-Hongrie et la France, et maintenues en vigneur par la déclaration du 5 janvier 1879, resteront exécutoires pendant toute la durée de la présent Convention.

Fait à Paris, le 7 novembre 1881.

(L. S.) ***Beust*** *m. p.*
(L. S.) ***B. St. Hilaire*** *m. p.*
(L. S.) ***P. Tirard*** *m. p.*

Tibád Antal *s. k.*,
a képviselőház jegyzője.

51. szám.

(IX. ÜLÉS, 97. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat
a képviselőház 1881. évi deczember hó 9-én tartott
XXVI. ülése jegyzőkönyvéből.

387. Felvétetett a napirend második tárgya: »a megyék 1882. évi közigazgatási-, árva- és gyámhatósági szükséglegeteinek fedezéséről« szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A harmadszor olvasott törvényjavaslat végszövegezésében is elfogadtatván, alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett hasonlóképen átküldetni rendeltetik a főrendi házhoz.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet az 51. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a megyék 1882. évi közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásainak fedezéséről.

1. §.

A megyék közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásaira 1882. évben, a mennyiben a törvényhozás időközben másként nem intézkedik, 4.600,000 forint fog az állampénztárból kiszolgáltatni.

Ezen törvény hatályának ideje alatt az emlitett törvényhatóságoknak, ezen czélokra házi adónak kivetése meg nem engedtetik.

2. §.

Ezen összeg a belügyminister által a megyék között akként fog felosztatni, hogy minden megye az előző évekre helybenhagyott költségvetései alapján tényleg igénybe vett összegben részesittessék, a mennyiben ezen összeg szükségét az 1882. évre is igazolja.

Az egyes megyék részére megállapitott évi illetmény, havi részletekben előzetesen szolgáltatik ki.

3. §.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyi és belügyi ministerek bizatnak meg.

Tibád Antal *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

52. szám.

(IX. ÜLÉS, 97. 4) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881-ik évi deczember hó 10-én tartott

XXVII. ülése jegyzőkönyvéből.

Napirend szerint következik: »a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a polgári ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában« szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház a harmadszor olvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet az 52. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a polgári ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

Ő Felsége Ausztria Császárja és Magyarország Apostoli Királya, és Ő Fensége Szerbia Fejedelme közt a polgári ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély tárgyában Bécsben 1881. évi május hó 6-án kötött államszerződés, miután az országgyülés által elfogadtatott, s utóbb a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohéme etc. etc. et Roi Apostolique de Hongrie et

Son Altesse le Prince de Serbie, animés du désir d'établir d'une manière décisive un même traitement pour Leurs sujets devant les tribunaux de l'autre Partie, ainsi que le secours en matière judiciaire que les tribunaux des deux Parties doivent se prêter dans les affaires de droit civil, ont résolu d'un commun accord de conclure une Convention spéciale à cet effet, et ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires.

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohéme etc. étc. et Roi Apostolique de Hongrie:

Le Sieur Benjamin Kállay de Nagy-Kálló, Son Chambellan et Conseiller intime, chef de Section au Ministère Impérial et Royal des affaires étrangères, Chevalier de l'Ordre de Saint-Etienne, Grand-Croix de l'Ordre de Takovo etc. etc.

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. stb. és Magyarország Apostoli Királya és

Ő Fensége Szerbia Fejedelme azon óhajtól indittatva, hogy határozott módon állapittassék meg azon egyenlő elbánás, a melyben alattvalóikat a másik fél biróságai részesitendik, valamint a jogsegély, a melyet a két fél biróságai egymásnak polgári jogügyekben nyujtani kötelesek, elhatározták kölcsönös megegyezéssel, külön szerződést kötni, s e végből teljhatalmazottjaikká kinevezték és pedig:

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Nagy-Kállói Kállay Benjamin urat, kamarását és belső titkos tanácsosát, a császári és királyi külügyministerium osztályfőnökét, a Szent-István rend lovagját, a Takovo-rend nagykeresztesét, stb. stb.

Son Altesse le Prince de Serbie:

le Sieur Georges Pavlovitch, Conseiller à la cour de cassation de Serbie, Chevalier de l'Ordre de Takovo etc. et

le Sieur Pierre Steitch, Chef de Section au Ministère des affaires étrangères de Serbie, commandeur de l'Ordre de Takovo, Chevalier de l'Ordre autrichien de la Couronne de Fer (III. classe) etc;

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont tombés d'accord sur les articles suivants.

Article I.

Les sujets de chacune des Hautes Parties contractantes sont autorisés à poursuivre et à défendre leurs droits devant les tribunaux de l'autre Partie contractante aussi contre les sujets de cette dernière Partie. Les tribunaux de chacune des Parties contractantes doivent en cette matière leur appliquer un traitement égal à celui des nationaux.

En tant que les lois sur la procédure civile de l'une ou de l'autre des Parties contractantes contiennent des dispositions au sujet de la juridiction du cautionnement pour les frais de la procédure et au sujet de la contrainte par corps, qui seraient exclusivement applicables aux étrangers, ces dispisitions ne seront point appliquées aux sujets des deux Parties contractantes.

Spécialement est accordée aux extraits dûments légalisés des livres de commerce tenus dans le ressort de l'une des Parties contractantes la même force probante devant les tribunaux de l'autre Partie qu'aux extraits des livres de commerce tenus dans le pays même.

Les sujets de chacune des Parties contractantes jouiront aussi absolument des mêmes droits que les nationaux, lorsqu'ils auront à faire valoir des réclamations contre une faillite.

Artícte II.

Les tribunaux des deux Parties contractantes se prêteront secours dans les affaires civiles suivant les dispositions énumérées ci dessous.

Ő Fensége Szerbia fejedelme:

Pavlovitsch György urat, szerbiai semmitőszéki tanácsost, a Takovo-rend lovagját stb. és

Steitch Péter urat, a szerbiai külügyministerium osztályfőnökét, a Takovo-rend középkeresztesét, az osztrák vaskorona rend III. osztályú lovagját, stb.

kik jó és kellő alakban kiállitott teljhatalmazásaik közlése után, a következő czikkekben állapodtak meg.

I. czikk.

A magas szerződő felek mindegyikének alattvalói felhatalmaztatnak jogaikat a másik szerződő fél birósági előtt, ezen utóbbi fél alattvalói ellen is érvényesiteni és védeni. A szerződő felek mindegyikének biróságai kötelesek őket e tekintetben a belföldiekkel egyenlő elbánásban részesiteni.

A mennyiben az egyik vagy a másik szerződő félnek a polgári perrendtartást szabályozó törvényei a birói illetőségre, az eljárási költségek biztositására, és a személyi fogságra vonatkozólag olyan határozatokat tartalmaznának, melyek kizárólag külföldiek ellen alkalmazandók, ezen határozatok a két szerződő fél alattvalóira nem alkalmaztathatnak.

Különösen megállapittatik, hogy az egyik fél területén vezetett kereskedelmi könyvek kellőleg hitelesitett kivonatainak ugyanazon bizonyitó erejük legyen a másik fél biróságai előtt, mint a milyen az országban vezetett kereskedelmi könyvek kivonatainak van.

A szerződő felek mindegyikének alattvalói, midőn igényeiket valamely csőd ellen érvényesitik, szintén feltétlenül mindazon jogokat élvezendik, mint a belföldiek.

II. czikk.

A két szerződő fél biróságai polgári ügyekben egymásnak jogsegélyt nyujtanak, az itt alább felsorolt határozatok szerint.

Le secours ne peut avoir lieu dans aucun cas:

1°· Si l'acte proposé n'est pas de la compétence du tribunal requis. Lorsque cependant l'obstacle peut être écarté par la transmission de la requête au tribunal compétent, le tribunal requis est tenu d'effectuer cette transmission sans entrer en délibération.

2°· S'il s'agit d'un acte à effectuer par un tribunal, une partie ou un tiers, et si cet acte est inadmissible, d'après la loi valable pour ce tribunal.

Semmi esetben sem lehet helye a jogsegélynek:

1. Ha a kért jogcselekményre a megkeresett biróság nem illetékes. Midőn azonban az akadály a megkeresésnek az illetékes bírósághoz átküldése által elhárítható, a megkeresett biróság köteles ezen átküldést teljesiteni a nélkül, hogy az ügy birálatába bocsátkoznék.

2. Ha valamely biróság, peres fél vagy harmadik személy által teljesitendő olyan cselekmény forog fenn, a mely az ezen biróságot kötelező törvény szerint meg nem engedhető.

Article III.

Les tribunaux requis ou, s'il y a lieu, les tribunaux supérieurs de la Partie contractante à laquelle appartiennent ces tribunaux, statuent exclusivement sur l'admissibilité du secours judiciaire à prêter, aux termes de la Convention présente, et sur la légalité d'un refus de ce secours.

III. czikk.

A jelen szerződés határozatai szerint nyujtandó jogsegély megengedhetősége és ezen jogsegély megtagadásának törvényessége iránt kizárólag a megkeresett biróságok határoznak, vagy a mennyiben helye van, azon szerződő fél felsőbb biróságai, a melyhez ezen első folyamodású biróságok tartoznak.

Article IV.

L'envoi des lettres rogatoires de même que celui des réponses aura lieu par voie diplomatique.

Les lettres rogatoires seront accompagnées d'une traduction allemande ou française, lorsqu'elles ne seront point écrites dans la langue du tribunal requis. Il en est de même pour les annexes d'une lettre rogatoire dont le contenu doit être connu par le tribunal requis afin que ce dernier puisse donner cours à la demande faite. Une traduction allemande ou française doit être jointe à la réponse, lorsque celle-ci n'est point rédigée dans la langue du tribunal requérant.

IV. czikk.

A megkereső levelek úgy, mint a válasziratok átküldése diplomatiai uton történik.

A megkereső levelek német vagy franczia forditással szerelendők fel, ha nem a megkeresett biróság nyelvén vannak szerkesztve. Ugyanez áll a megkereső levél azon mellékleteire is, melyeknek tartalmát a megkeresett biróságnak a végett kell ismerni, hogy a megkeresés szerint eljárhasson. Német vagy franczia forditás csatolandó a válasziathoz, ha ez nem a megkereső biróság nyelvén van szerkesztve.

Article V.

Les frais du secours judiciaire seront supportés par le tribunal requérant. Quant aux dépenses au comptant nécessaires, elles devront être avancées par le tribunal requis. Ces principes seront aussi appliqués dans le cas d'une exécution.

V. czikk.

A jogsegély költségei a megkereső biróság által viselendők. A mi a szükséges kész kiadásokat illeti, ezek a megkeresett biróság által előlegezendők. Ugyanezen elvek alkalmazandók végrehajtás esetében is.

Article VI.

Les tribunaux de chacune des Parties contractantes, étant données les conditions de l'article II, auront à faire suivre les demandes qu'un tribunal de l'autre Partie contractante leur adresse en vue de significations, d'auditions et de preuves à recueillir, avec toute la promptitude possible. Le résultat de l'acte doit être porté à la connaissance du tribunal requérant en joignant les récépissés, procès verbaux et autres pièces.

Cette disposition s'appliquera aussi à des demandes de significations, d'auditions et de preuves à recueillir, qui seront faites par l'une des Parties contractantes dans des affaires non contentieuses.

VI. czikk.

A szerződő felek mindegyikének biróságai, ha a II. czikk feltételei fenforognak, a lehető legnagyobb gyorsasággal tartoznak teljesiteni azon megkereséseket, melyeket a másik szerződő félnek valamelyik birósága hozzájuk intéz kézbesitések, kihallgatások eszközlése és bizonyitékok beszerzése végett. A cselekmény eredménye a vevények, jegyzőkönyvek és más iratok csatolása mellett, a megkereső biròsággal közlendő.

Ugyanezen határozat alkalmazandó a kézbesitések, kihallgatások eszközlésére, és bizonyitékok beszerzésére vonatkozó azon megkereséseknél is, a melyek a szerződő felek egyike által nem peres ügyekben tétetnek.

Article VII.

Une exécution n'a lieu, en vertu des dispositions de la Convention présente, que lorsqu'il s'agit d'une demande portante sur une somme d'argent ou sur d'autres biens.

L'exécution est effectuée d'après les règles en vigueur dans le pays où elle doit avoir lieu.

VII. czikk.

A jelen szerződés értelmében végrehajtásnak csak olyan megkeresés alapján van helye, mely pénzösszegre vagy más javakra vonatkozik.

A végrehajtás azon szabályok szerint foganatositandó, melyek érvényben vannak azon országban, a hol ez teljesitendő.

Article VIII.

Sous les conditions établies par l'article II, l'exécution est admise:

1°. Sur la base de sentences, d'ordres de paiement et d'autres jugements des tribunaux civils de chacune des Parties contractantes, autant et aussi longtemps que ces actes judiciaires constituent, d'après la loi valable pour le tribunal qui a prononcé, un titre exécutoire.

2°. Sur la base de transactions faites, en matière contentieuse, devant les tribunaux civils de chacune des Parties contractantes, en tant que ces transactions constituent un titre exécutoire d'après la loi valable pour le tribunal devant lequel la transaction a été faite.

VIII. czikk.

A II. czikkben meghatározott feltételek alatt a végrehajtás foganatosittatik:

1. A szerződő felek mindegyikének polgári biróságai által hozott itéletek, fizetési meghagyások és más határozatok alapján, a menynyiben és a meddig ezen birósági cselekmények a határozatot hozó biróságnál érvényben álló törvény szerint, végrehajtási jogczímet adnak.

2. A szerződő felek mindegyikének polgári biróságai előtt peres ügyben kötött egyezségek alapján, amennyiben ezen egyezségek végrehajtási jogczímet adnak azon törvény szerint, a mely azon biróságnál van érvényben, a mely előtt az egyezség köttetett.

3°. Sur la base de jugements rendus par des arbitres, en tant que ces derniers seraient appelés à prononcer sur la cause soit en suite d'un compromis dressé par écrit, soit en vertu d'une disposition légale, établissant la compétence d'un tribunal arbitral pour certaines affaires.

3. Választott birák által hozott határozatok alapján, amennyiben ezek az ügyben akár irásban kötött egyezség folytán, akár oly törvény rendelkezése szerint vannak hivatva határozni, mely a választott biróság illetőségét bizonyos ügyekre megállapitja.

Article IX.

L'exécution ne sera effectuée sur la base d'un jugement que:

1°. Lorsque dans le cours du procès la signification au défendeur contre lequel le jugement exécutoire a été rendu, a eu lieu suivant les règles et que, par suite de quelque autre irrégularité de la procédure, le défendeur n'a pas été privé de sauvegarder ses droits pendant le cours du procès.

La signification ne sera considérée régulière que si l'acte judiciaire en vertu duquel le procès a été introduit, a été signifiée au défendeur en sa personne dans le territoire sur lequel le jugement a été rendu, ou bien lorsque la signification a été faite, sur le territoire de l'autre Partie contractante, par l'autorité compétente requise à cet effet.

2°. Lorsque le tribunal qui a rendu le jugement était compétent d'après les régles valables pour le tribunal requis.

3°. Lorsque le tribunal qui a rendu le jugement y aura apposé la formule constatant qu'il a passé en force de chose jugée.

IX. czikk.

A végrehajtás valamely határozat alapján csak akkor foganatosittatik:

1. Ha a kézbesités a per folyamában azon alperes részére, a ki ellen a végrehajtandó itélet hozatott, szabályszerűen történt, és ha az eljárás valamely más szabálytalansága következtében alperes a per folyama alatt jogai védelmétől megfosztva nem lett.

A kézbesités csak akkor tekintetik szabályszerűnek, ha azon birósági okirat, melynek értelmében a per megindittatott, alperesnek saját kezéhez azon területen kézbesittetett, a hol az itélet hozatott, vagy ha a kézbesités a másik szerződő fél területén az e végett megkeresett illetékes hatóság által eszközöltetett.

2. Ha azon biróság, a mely a határozatot hozta, illetékes volt a megkeresett biróságnál érvényes szabályok szerint.

3. Ha azon biróság, mely a határozatot hozta, erre rávezette a záradékot, mely bizonyitja, hogy a határozat jogerőre emelkedett.

Article X.

Il n'y aura pas d'exécution de jugements prononcés par des tribunaux criminels sur des demandes portantes sur une somme d'argent ou sur d'autres biens.

X. czikk.

Végrehajtásnak nincs helye büntető biróságok határozatai alapján pénzösszegre vagy más javakra vonatkozó igényekre.

Article XI.

L'exécution n'aura lieu sur la base d'une transaction judiciaire, que lorsque le tribunal devant lequel elle a été faite y aura apposé la formule exécutoire.

XI. czikk.

Biróság előtt kötött egyezség alapján végrehajtásnak csak akkor van helye, ha azon biróság, a mely előtt az egyezség köttetett, arra a végrehajtási záradékot rávezette.

Article XII.

L'exécution d'un jugement arbitral n'aura lieu que lorsque la clause exécutoire y aura été apposée par un tribunal du pays où le jugement arbitral a été rendu.

XII. czikk.

Választott biróság által hozott határozat csak akkor hajtatik végre, ha a végrehajtási záradékot erre azon országnak valamelyik birósága rávezette, a hol a választott birósági határozat hozatott.

Article XIII.

En même temps que la lettre rogatoire demandant l'exécution, on transmettra au tribunal requis une expédition authentique du document servant de titre à l'exécution. Ce document sera accompagné de la traduction exigée par l'article IV.

Le tribunal dans le rayon duquel l'exécution doit être effectuée statuera sur l'admissibilité de celle-ci après débats sommaires.

Ces débats se borneront à constater l'existence des conditions sous lesquelles, en vertu de la presente Convention, l'exécution est admise.

L'audience devra être fixée au plus court délai possible, qui ne dépassera point de 15 jours la date à laquelle la lettre rogatoire demandant l'exécution est pervenue au tribunal requis.

XIII. czikk.

A végrehajtás foganatositását kérő átirattal egyidejüleg hiteles kiadmányban a megkeresett bírósághoz azon okirat is átküldendő, mely végrehajtási jogczímül szolgál. Ezen okirat a IV. czikk által megkivánt forditással felszerelendő.

Azon biróság, melynek területén a végrehajtás foganatositandó, ennek megengedhetősége iránt sommás tárgyalás után határoz.

Ezen tárgyalás azon fetételek létezésének megállapitására szoritkozik, melyek mellett a jelen szerződés értelmében a végrehajtásnak helye van.

A tárgyalásra lehetőleg rövid határidő tűzendő ki, mely 15 napot meg nem haladhat azon naptól számitva, a melyen a végrehajtás foganatositását kérő átirat a megkeresett birósághoz érkezett.

Article XIV.

Lorsque le jugement ou la transaction sur la base duquel l'exécution doit avoir lieu se fondent sur une lettre de change ou sur un acte notarié, ou bien sur un autre titre qui d'après les lois du pays a le caractére d'un acte authentique et que les conditions établies par la présente Convention pour l'exécution auront été suffisamment prouvées par les documents produits, le tribunal requis doit procéder à la fixation du délibéré mentionné dans l'article précédent et accorder en même temps l'exécution provisoire jusqu'à caution. Cette exécution sera effectuée sans délai. Dans ces cas la lettre rogatoire sera accompagnée d'une copie légalisée de la lettre de change, de l'acte notarié ou de l'acte équivalent, de même que d'une traduction

XIV. czikk.

Ha azon határozat vagy egyezség, melynek végrehajtása foganatositandó, váltón vagy közjegyzői okiraton, vagy olyan okmányon alapszik, mely az ország törvényei szerint hiteles okirat jellegével bir, és ha a közlött iratok által a végrehajtásnak a jelen szerződésben megállapitott feltételei kielégitőleg igazoltattak, a megkeresett biróság tartozik az előbbi czikkben felemlitett tárgyalást kitűzni és egyidejüleg a biztositási végrehajtást elrendelni. Ezen végrehajtás haladék nélkül foganatositandó. Ezen esetekben a megkereső levélhez csatolandók: a váltó, a közjegyzői okirat, vagy az ezekkel hasonerejű okirat hitelesitett másolata, valamint a IV. czikk határozatai értelmében ezen másolat forditása is. Mielőtt a végrehajtás meg-

de cette copie, en conformité aux stipulations de l'article IV. L'extinction de la caution dont il s'agit ne peut avoir lieu-avant qu'il soit rendu un arrêt decisif sur l'admissibilité de l'exécution — que dans le cas où il sera fourni une garantie suffisante pour la créance totale de la partie poursuivante.

engedhetősége iránt végérvényes határozat hozatott, az illető biztositás csak azon esetben szüntethető meg, ha a végrehajtató félnek teljes követelésére kielégitő biztosíték nyujtatik.

Article XV.

Lorsque dans la lettre rogatoire demandant l'exécution un fondé de pouvoirs de la partie poursuivante n'est point désigné, le tribunal qui procède à l'exécution devra lui constituer un représentant et en avertir le tribunal requérant. (Article V.)

XV. czikk.

Ha a végrehajtás foganatositását kérő átiratban a végrehajtató fél meghatalmazottja meg nem jelöltetik, a végrehajtást foganatositó biróság köteles képviselőt kirendelni, és erről a megkereső biróságot értesiteni. (V. czikk.)

Article XVI.

Lorsque sur le territoire de l'une des Parties contractantes une faillite est ouverte, et que le failli est établi dans ce pays, les tribunaux de l'autre Partie contractante ont, sur la demande du tribunal saisi de la faillite, à pourvoir, d'après les lois valables pour eux, à la sécurité, à l'inventaire et à la remise au tribunal saisi, de toute propriété mobilière appartenante au failli et qui pourrait se trouver dans leur rayon.

Mais la remise au tribunal saisi de la faillite n'aura point lieu lorsque d'après les lois de l'endroit où se trouvent les biens qu'il s'agirait de remettre, des droits de revindication ou de réstitution des droits de rétention, ou des priviléges, des gages ou des droits réels sont réclamés; ou bien lorsqu'une séparation de tels biens, notamment d'une hoirie, est demandée. Dans ce cas il ne peut être remis au tribunal saisi de la faillite que ce qui reste des biens après que satisfaction entière aura été donnée aux ayants droit du genre susindiqué.

Pour ce qui concerne les dispositions à l'égard des biens immeubles d'un failli, elles seront en tout cas de la compétence des tribunaux de l'État dans lequel ces biens sont situés.

XVI. czikk.

Ha a szerződő felek egyikének területén csőd nyittatik és a közadós ezen ország területén le van telepedve, a csődben eljáró biróság megkeresésére kötelesek a másik szerződő fél biróságai saját törvényeik szerint intézkedni, hogy a közadósnak a területükön levő összes ingó vagyona biztosittassék, leltároztassék, és a csődbirósághoz átküldessék.

Az átküldés a csődbirósághoz azonban nem eszközöltetik, ha azon hely törvényei szerint, a hol az átküldetni kért ingóságok vannak, tulajdoni vagy más visszakövetelési jogok, megtartási vagy elsőbbségi jogok, zálog vagy dologi jogok támasztatnak, vagy ha ilyen ingóságoknak, különösen valamely örökségnek elkülönitése kéretik. Ezen esetekben a csődbirósághoz csak az küldhető át, a mi ezen ingóságokból a fentebb emlitett nemű jogokkal birók teljes kielégitése után fenmarad.

A mi pedig a közadós ingatlan javai feletti rendelkezést illeti, az minden esetben azon állam biróságainak illetőségéhez tartozik, a mely államban ezen javak feküsznek.

Un excédant du prix obtenu par la vente des immeubles sur la somme distribuée entre les créanciers qui y ont droit, sera remis au tribunal saisi de la faillite.

Lorsqu'à l'ouverture de la faillite on présume que des créanciers se trouvent sur le territoire de l'autre Partie contractante, l'ouverture de la faillite devra être publiée aussi dans les journaux de l'autre pays, désignés à cet effet, et d'après les dispositions qui y sont en vigueur.

Az ingatlanok eladási árából a jogositott hitelezők közt felosztott összegen felül megmaradandó többlet a csődbiróságnak átküldendő.

Ha valamely csődnyitása alkalmával az tehető fel, hogy a másik szerződő fél területén hitelezők vannak, a csődnyitás a másik országnak e czélra kijelölt hirlapjaiban is, és pedig az ott érvényben levő szabályok szerint, közzé teendő.

Article XVII.

La présente Convention sera exécutoire trois mois après l'échange des ratifications et restera en vigueur pendant dix ans à partir de ce jour.

Dans le cas, où aucune des Parties contractantes n'aurait notifié, douze mois avant la fin de la dite période, son intention d'en faire cesser les effets, elle demeurera obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année à partir du jour ou l'une où l'autre des Parties contractantes l'aura dénoncée.

XVII. czikk.

A jelen szerződés hatályba lép a megerősitések kicserélésétől számitott három hó mulva és hatályban marad ezen naptól fogva tiz évig.

Ha tizenkét hónappal az emlitett időszak lejárta előtt, a szerződő felek egyike sem közölte szándékát, hogy a szerződést megszüntetni akarja, ez kötelező marad egy évig azon naptól számitva, melyen a szerződő felek egyike vagy másika azt felmondotta.

Article XVIII.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Vienne aussitôt que faire se pourra.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs l'ont signée et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Vienne en double expédition le 6 maji / 24 avril 1881.

(L. S.) *Benjamin de Kállay* m. p.
(L. S.) *G. Pavlovitsch* m. p.
(L. S.) *P. Steïtch* m. p.

XVIII. czikk.

Jelen szerződés meg fog erősittetni és a megerősitések, mihelyt lehetséges, Bécsben ki fognak cseréltetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak ezt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Bécsben, kettős kiadványban, 1881. évi május 6-án. / april hó 24-én.

(P. H.) *Kállay Benjamin* s. k.
(P. H.) *Pavlovitsch G.* s. k.
(P. H.) *Steïtch P.* s. k.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

53. szám.

(IX. ÜLÉS, 97. 5) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881. évi deczember hó 10-én tartott

XXVII. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik továbbá: »a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a szerződő államok polgárainak hagyatékai körüli eljárás szabályozása, a gyámság vagy gondnokság ideiglenes rendezése s a polgári állapotra vonatkozó okiratok közlése iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában« szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház a harmadszor olvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja, s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet az 53. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a szerződő államok polgárainak hagyatékai körüli eljárás szabályozása, a gyámság vagg gondnokság ideiglenes rendezése és a polgári állapotra vonatkozó okiratok közlése iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

Ő Felsége Ausztria Császárja és Magyarország apostoli Királya és ő Fensége Szerbia Fejedelme közt a szerződő államok polgárainak hagyatékai körüli eljárás szabályozása a gyámság vagy gondnokság ideiglenes rendezése és a polgári állapotra vonatkozó okiratok közlése tárgyában Bécsben 1881. évi május hó 6-án kötött államszerződés, miután az országgyülés által elfogadtatott, s utóbb a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Sa Majesté L'Empereur d'Autriche, Roi de Bohéme etc. etc. et Roi Apostolique de Hongrie et Son Altesse le Prince de Serbie, désirant déterminer les droits de leurs sujets respectifs et les attributions des autorités judiciaires et consulaires de l'un et de l'autre pays en ce qui concerne le règlement des successions laissées dans les territoires d'État de l'une des Parties contractantes par des sujets de l'autre Partie, ainsi que régler l'organisation provisoire de la tutelle ou curatelle et la communication réciproque des actes de l'état civil, ont résolu, d'un commun accord, de conclure dans ce but une Convention spéciale et ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc etc. Roi Apostolique de Hongrie:

le Sieur Benjamin Kállay de Nagy-Kálló, Son Chambellan et Conseiller intime, Chef de

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya, stb. stb. és Magyarország apostoli Királya és Ő Fensége Szerbia Fejedelme azon óhajtástól indittatva, hogy illető alattvalóiknak jogai, az egyik és a másik ország birósági és consulsági hatóságainak hatásköre, az olyan hagyatékok tekintetében, melyek a szerződő felek államterületeinek egyikében a másik fél alattvalói után hátramaradtak, megállapittassanak, valamint a gyámság és gondnokság ideiglenes rendezése és a polgári állapotra vonatkozó okiratok kölcsönös közlése szabályoztassék, egyetértőleg külön egyezmény megkötését határozták el és teljhatalmazottjaikká kinevezték, és pedig:

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. stb. és Magyarország apostoli Királya:

Nagykállói Kállay Benjamin urat, kamarását és belső titkos tanácsosát, a császári és

Section au Ministére Impérial et Royal des affaires étrangéres, Chevalier de l'Ordre de Saint-Etienne, Grand-Croix de l'Ordre de Takovo etc. etc.

Son Altesse le Prince de Serbie:

le Sieur Georges Pavlovitch, Conseiller à la cour de cassation de Serbie, Chevalier de l'Ordre de Takovo ect. et

le Sieur Pierre Steitch, Chef de Section au Ministére des affaires étrangéres de Serbie, Commandeur de l'Ordre de Takovo, Chevalier de l'Ordre autrichien de la Couronne de Fer (III° classe) etc.;

lesquels, aprés s'être communiqué leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme sont convenus des articles suivants:

királyi külügyministerium osztályfőnökét, a Szent-István-rend lovagját, a Takovo-rend nagy keresztesét stb. stb.;

Ő Fensége Szerbia Fejedelme:

Pavlovitsch György urat, szerbiai semmitőszéki tanácsost, a Takovo-rend lovagját stb. és

Steitch Péter urat, a szerbiai külügyministerium osztályfőnökét, a Takovo rend középkeresztesét, az osztrák vas korona rend (harmadik osztályú) lovagját stb.

A kik jó és kellő alakban kiállitott teljhatalmazásaik közlése után, a következő czikkekben állapodtak meg.

Article I.

Les sujets des Hautes Parties contractantes pourront disposer par testament, legs, donation ou autrement, de tous les biens qu'ils posséderaient dans les territoires des États respectifs.

Ils seront habiles à recevoir, de la même manière que les nationaux les biens situés dans l'autre pays, qui leur seraient dévolus à titre de donation, legs, testament, ou même par succession ab intestat, et les dits héritiers, légataires ou donataires ne seront pas tenus à acquitter des droits de succession ou mutation autres, ni plus élevés, que ceux qui seraient imposés, dans les cas semblables, aux nationaux eux-mêmes.

Ils auront la faculté de faire dresser leurs dispositions de dernière volonté par des fonctionnaires consulaires de leur nation.

Dans le cas, où la succession serait composée, en partie ou en totalité, de biens immeubles et que, d'aprés les traités en vigueur, la personne à laquelle ces biens sont dévolus ne serait pas habile à les acquérir, il sera accordé, de part et d'autre, aux intéressés un délai, à fixer selon les circonstances du cas special, afin de pouvoir effectuer la vente de ces immeubles de la manière la plus avantageuse.

I. czikk.

A magas szerződő felek alattvalói végrendelet, hagyomány, ajándékozás által vagy másképen rendelkezhetnek mindazon vagyonukról, melyet az illető államok területén birnak.

Ugyanazon módon, mint a honosok vannak képesitve a másik országban létező azon vagyon átvételére, mely ajándékozás, hagyomány, végrendelet czimén, vagy végrendelet nélküli örökösödés alapján reájuk száll; és az ilyen örökösök, hagyományosok vagy ajándékozottak más vagy magasabb örökségi vagy átruházási illeték fizetésére nem kötelezhetők, mint a melyet hasonló esetekben a honosok viselni tartoznak.

Feljogositvák halálesetükre vonatkozó rendelkezéseiket országuk consulsági hivatalnokai által felvétetni.

Ha a hagyaték részben vagy egészben ingatlanokból áll, és ha azon személy, a kire ezen javak háromoltak, megszerzésükre a fennálló szerződések értelmében nem képes: ugy az egyik mint a másik részről a fenforgó eset körülményei szerint megszabandó határidő engedélyeztetik az érdekelteknek arra, hogy az ingatlanok eladását a legelőnyösebb módon eszközölhessék.

Lorsque ce délai est expiré et qu'aucun resultat n'a été obtenu, les tribunaux procéderont à la vente aux enchéres publiques des biens immeubles en faveur des ayants droit susmentionnés.

Ha ezen határidő siker nélkül telt el, az ingatlan javak nyilvános elárverezését a fentebb emlitett jogositottak javára a biróságok eszközlik.

Article II.

La succession aux biens immobiliers sera régie par les lois du pays dans lequel les immeubles seront situés et la connaissance de toute demande ou contestation concernant les successions immobilières appartiendra exclusivement aux tribunaux de ce pays.

Pour ce qui concerne les successions mobilières laissées par des sujets de l'une des Parties contractantes dans le territorie de l'autre Partie, soit qu'à l'époque du décès ils y fussent établis ou simplement de passage, soit qu'ils fussent décédés ailleurs, les réclamations reposant sur le titre d'hérédité ou de legs seront jugées par les tribunaux ou autorités compétentes du pays auquel appartenait le défunt et conformément aux lois de ce pays.

II. czikk.

Az örökösödést az ingatlan vagyonban azon ország törvényei szabályozzák, melynek területén az ingatlanok feküsznek, és minden követelés vagy peres ügy megbirálása, mely az ingatlan hagyatékokra vonatkozik, kizárólag ezen ország biróságainak hatásköréhez tartozik.

Ellenben a szerződő felek egyikének alattvalói után a másik fél területén hátra maradt ingó hagyatékok iránt, örökösödés vagy hagyomány jogczímén támasztott minden igény, tekintet nélkül arra, hogy az örökhagyók elhalálozásuk idejekor ott letelepedve, vagy csak átutazóban voltak, vagy pedig másutt haltak el, azon ország biróságai vagy más illetékes hatóságai által és annak törvényei szerint birálandó el, a melynek az elhalt polgára volt.

Article III.

En cas de décès d'un sujet de l'une des Parties contractantes sur l'un des territoires de l'autre, les autorités locales devront immédiatement et au plus tard dans les vingt-quatre heures après que le décès sera parvenu à leur connaissance, en faire communication au Consul Général, Consul, Vice-Consul ou Agent consulaire le plus rapproché du lieu du décès. Ceux-ci devront suivre le même procédé à l'égard des autorités locales, lorsqu'ils auront été informés les premiers.

Les Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents consulaires de la nation du défunt auront le droit de procéder successivement aux opérations suivantes.

1°· Apposer les scellés, soit d'office, soit à la demande des parties interessées sur tous les effets, meubles et papiers du défunt, en prévenant de cette operation l'autorité locale compé-

III. czikk.

Ha a szerződő felek egyikének alattvalója a másik fél területeinek valamelyikén hal el, a helyi hatóságok kötelesek erről azonnal, legkésőbben pedig az elhalálozásról nyert tudomás után huszonnégy óra alatt a haláleset helyéhez legközelebb levő főconsult, consult, alconsult, vagy consulsági ügyvivőt értesiteni. Ugyanezen eljárást tartoznak az utóbbiak követni a helyi hatóságok irányában, ha ők a halálesetről előbb értesültek.

Az elhalt hazájának főconsulai, consulai, alconsulai, vagy consulsági ügyvivői egymásután a következő hivatalos cselekményeket végezhetik:

1-ször. A meghaltnak összes értéknemüit, ingóságait és iratait akár hivatalból, akár az érdekeltek megkeresése folytán lepecsételhetik; ezen eljárásról előzetesen értesitvén az illetékes helyi-

tente qui dans le cas où les lois du pays le lui prescrivent pourra y assister et apposer également ses scellés. Lorsqu'elle aura été informée la première du décès, et en tant que, suivant les lois du pays elle est tenue à apposer les scellés sur la succession, l'autorité locale invitera l'autorité consulaire à procéder en commun à cet acte.

Dans le cas, où l'apposition immédiate des scellés paraîtrait absolument nécessaire, mais où cette opération, par suite de la distance, des lieux, ou par d'autres motifs, ne pourrait avoir lieu en commun, l'autorité locale aura la faculté de mettre les scellés préalablement sans le concours de l'autorité consulaire et vice-versa.

Dans ces deux cas une communication sera adressée, dans les vingt quatre heures, à l'autorité qui n'est pas intervenue et qui sera libre de croiser ensuite son sceau avec celui déjà apposé.

Les scellés de l'autorité locale et réciproquement ceux de l'autorité consulaire ne devront pas être levés, sans que l'autorité locale, respectivement l'autorité consulaire, assiste à cette opération.

Toutefois, si aprés un avertissement adressé par l'autorité consulaire à l'autorité locale ou vice-versa par l'autorité locale à l'autorité consulaire, pour l'inviter à assister à la levée des doubles scellés, l'autorité, à qui l'invitation a été adressée, ne s'était pas presentée dans un délai de vingt quatre heures — ou si elle avait sa residence hors du rayon de l'autorité qui a donné l'avertissement dans un délai de trois jours-à compter de la réception de l'avis, l'autre autorité pourra procéder seule à la dite opération.

2°· Former l'inventaire de tous les biens mobiliers et effets du défunt, en présence de l'autorité locale, si, aprés en avoir été prévenue, celle-ci croyait devoir assister à cet acte. L'autorité locale apposera sa signature sur les procès verbaux dressés en sa présence, sans que, pour son intervention d'office dans ces actes, elle puisse exiger des droits d'aucune espéce.

3° Ordonner la vente aux enchères publiques des objects mobiliers de la succession qui pourraient se détériorer et de ceux —

hatóságot, mely, ha ezt az ország törvényei úgy rendelik, ezen eljárásnál jelen lehet, és pecsétjét szintén alkalmazhatja. A helyi hatóság, ha a halálesetről előbb értesül, és az ország törvényei szerint a hagyaték lepecsételésére kötelezve van, tartozik a consulsági hatóságot ezen eljárás közös foganatositására meghivni.

Ha a pecséteknek azonnal alkalmazása elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozik, de ezen eljárás a hely távolsága vagy más okok miatt közösen nem eszközölhető, a helyi hatóság jogositva van pecsétjét előzetesen, a consulsági hatóság közreműködése nélkül, alkalmazni és viszont.

Ezen két esetben az eljárásnál részt nem vett hatóság huszonnégy óra alatt értesitendő és annak szabadságában áll saját pecsétjét a már meglevő fölé keresztben utólagosan alkalmazni.

Sem a helyi hatóságnak, sem a consulsági hatóságnak pecsétjei nem vétethetnek le, ha a helyi hatóság, illetőleg a consulsági hatóság nincs jelen.

Ha azonban, a consulságtól a helyi hatósághoz és viszont a helyi hatóságtól a consulsághoz, a mindkét részről alkalmazott pecsétek levételénél való megjelenés végett intézett meghivás daczára, a meghivott hatóság, a meghivás vételétől számitandó 24 óra alatt; — és ha székhelye a meghivó hatóság területén kivül van, három nap alatt — nem jelentkezik, szabadságában áll a másik hatóságnak az emlitett teendőt egyedül foganatositani.

2-szor. Leltárt készithetnek az elhaltnak ingóságairól és értéknemüiről a helyi hatóság jelenlétében, a mennyiben ez, vett értesités folytán, ezen eljárásnál jelen lenni akar. A helyi hatóság a jelenlétében felvett jegyzőkönyveket aláirja, a nélkül, hogy az ezen cselekményeknél való hivatalos közreműködéseért bárminemű díjt követelhetne.

3-or. Elrendelhetik a hagyatékhoz tartozó azon ingóságok elárvereztetését, melyek megromlásnak vannak kitéve, vagy a melyeknek meg-

d'une conservation difficile. L'autorité consulaire en préviendra l'autorité locale, afin que la vente soit faite dans les formes prescrites et par l'autorité compétente, d'aprés les lois du pays. Dans le cas où l'autorité consulaire n'interviendrait pas à cet effet et où ce serait l'autorité locale qui aurait à effectuer la vente, elle devra inviter l'autorité consulaire à y assister.

4° Déposer en lieu sûr les effets et valeurs inventariés, conserver le montant des créances que l'on réalisera, ainsi que le produit des rentes que l'on percevra. Ces dépots devront avoir lieu d'accord avec l'autorité locale appelée à assister aux opérations antérieures, si par suite de la convocation préalable il se présente des sujets du pays ou d'une Puissance tierce comme intéressés dans la succession, soi ab intestat, soit à titre de testament.

5° L'autorité locale statuera au plus tard dans une semaine, à partir du jour de la formation de l'inventaire, sur la question de savoir si, d'aprés les lois du pays, il y a lieu de fixer un terme, pendant lequel ses nationaux et les sujets d'une Puissance tierce, résidant dans le pays où le décès est survenu, pourraient faire valoir leurs prétentions à l'égard de la succession. Ce terme ne dépassera pas trois mois.

Dans le cas, où l'autorité locale aurait fixé le dit terme, l'autorité consulaire, tant que ce terme ne sera pas expiré, se bornera à prendre les messures de précaution, et d'administration qui ne pourront porter préjudice à la validation des droits des personnes susmentionnées par devant le tribunal compétent. Elle se bornera également à ce procédé, même aprés l'expiration du dit terme, dans le cas où une contestation se serait élevée qui serait de la compétence des tribunaux du pays — et cela aussi longtemps que cette contestation sera pendante.

En cas d'insuffisance des valeurs de la succession pour satisfaire au paiement intégral

őrzése, fenntartása nehézséggel járna. A consulsági hatóság erről előzetesen értesiti a helyi hatóságot a végre, hogy az árverés szabályszerű alakban és az illetékes hatóság által az ország törvényei szerint eszközöltessék. Ha a consulsági hatóság ebben közre nem működik és az árverés megtartása a helyi hatóságot illeti, ez a consulsági hatóságot megjelenés végett meghivni tartozik.

4-er. A leltározott értéknemüeket és tárgyakat biztos helyre letéteményezhetik, a behajtott követelések összegét pedig, valamint a beszedett kamatokat, illetőleg járadékjövedelmeket őrizet alá vehetik. Ezen letétemények elhelyezése egyetértőleg azon helyi hatósággal eszközlendő, a mely a korábbi hivatalos cselekményeknél hivatva volt közreműködni, ha az előzetes hirdetmény folytán belföldiek vagy pedig valamely harmadik államnak alattvalói, mint a hagyaték iránt érdekeltek, akár végrendelet nélküli örökösödés, akár végrendelet jogczímén jelentkeztek.

5-ör. A helyi hatóság a leltározás befejezésének napjától számitva, legkésőbben egy hét alatt határoz azon kérdés felett, hogy az ország törvényei szerint van-e helye olyan határidő kitűzésének, a mely alatt saját honosai és egy harmadik állam alattvalói, a kik azon országban laknak, a hol az elhalálozás történt, a hagyatékra vonatkozó igényeiket bejelenthetik. Ezen határidő három hónapot meg nem haladhat.

Ha a helyi hatóság ezen határidőt kitűzte, a consulsági hatóság ezen határidő lejártáig olyan elővigyázati és kezelési intézkedésekre szoritkozik, a melyek a fentebb emlitett személyek jogainak az illetékes biróság előtti érvényesitésére nézve hátrányosak nem lesznek. A consulsági hatóság ezen határidő lejárta után is hasonló eljárásra szoritkozik, ha esetleg az ország biróságainak hatáskörébe eső vitás kérdés merült fel, mindaddig, mig ezen vitás kérdés függőben van.

Ha a hagyatékot képező értékek az összes követelések teljes kielégitésére elégtelenek,

de toutes les créances, les autorités consulaires devront, conformément aux lois du pays, remettre immédiatement à l'autorité judiciaire ou bien, s'il y a lieu, aux syndics ou au curateur de la faillite, selon leur compétence, tous les documents, effets et valeurs appartenants à la succession, les susdites autorités consulaires demeurant chargées de répresenter les héritiers et légataires, absents, mineurs ou incapables.

6° Administrer ou liquider, eux-mêmes ou par une personne qu'ils nommeront sous leurs responsabilité, la partie mobiliére de la succession, sans que l'autorité locale puisse intervenir dans ces opérations, sauf toujours les restrictions mentionnées au No 5 de cet article pour les cas y enumérés, et conformément à la régle que les fonctionnaires consulaires devront s'abstenir de décider sur une réclamation quelconque élevée par les parties intéressées, et qu'ils-devront réserver la décision du tribunal compétent, qui sera celui du pays, dans tous les cas, où la réclamation ne reposerait pas sur le titre d'hérédité ou de legs.

Après que le jugement concernant les reclamations susmentionnées, réservées à la decision des tribunaux du pays, aura été prononcé, ou aprés que la somme requise pour leur aquittement aura été déterminée et qu'une caution proportionnée aura été fournie, l'entière succession mobilière, en tant qu'elle ne sera pas engagée à titre de caution en faveur des héritiers et legataires, sujets de l'Etat où se trouve la succession ou étrangers y résidants, devra, aprés la levée des scellés apposés par l'autorité locale, être remise, pour en disposer ultérieurement, à l'autorité consulaire.

Article IV.

Lorsq'un sujet autrichien ou hongrois, en Serbie ou un sujet serbe, dans l'un des territoires de la monarchie austro-hongroise sera décédé sur un point où il ne se trouve pas d'autorité consulaire de sa nation l'autorité locale compétente procédera, conformément à la legislation du pays, à l'inventaire des effets et

a consulsági hatóságok a hagyatékhoz tartozó összes iratokat, értékneműeket és értékeket az ország törvényei értelmében azonnal átadják a biróságnak, esetleg, a csőd képviselőjének vagy a csődtömeg gondnokának, a szerint, a mint erre illetékesek; az emlitett consulsági hatóságnak kötelessége lévén ez esetben is a távollévő, kiskorú vagy nem önjogú örökösöket és hagyományosokat képviselni.

6-or. Kezelhetik és folyóvá tehetik saját maguk vagy a felelősségükre kinevezett személy által a hagyaték ingó részét a nélkül, hogy a helyi hatóság ezen eljárásnál közreműködhetnék azonban mindig a jelen czikk 5. pontjában felsorolt esetekre vonatkozó korlátozások fenntartásával és megfelelően azon szabálynak, mely szerint a consulsági hivatalnokok nem határozhatnak az érdekelt felek által emelt oly igények felett, melyeket az illetékes biróság elhatározásának kötelesek fenntartani, ilyennek tekintetvén minden esetben az illető ország birósága, ha az igény nem örökség vagy hagyomány jogczímén támasztatik.

Ha a fentebb emlitett igényekre vonatkozó és az ország biróságainak fentartott itélet meghozatott, vagy ha az igények kielégitésére szükséges összeg megállapittatott és megfelelően biztosittatott, az összes ingó hagyaték a helyi hatóság pecsétjének levétele után a consulsági hatóságnak további rendelkezés végett kiadandó, feltéve, hogy az biztositás czímén olyan örökösök vagy hagyományosok javára lekötve nincsen, a kik azon állam alattvalói, vagy ott tartózkodó idegenek, a hol a hagyaték létezik.

IV. czikk.

Ha valamely osztrák vagy magyar alattvaló Szerbiában, vagy valamely szerb alattvaló az osztrák-magyar monarchia területeinek egyikén olyan helyen hal meg, a hol hazájának consulsági hatósága nincsen az illetékes helyi hatóság tartozik az ország törvényei szerint a hagyatéki tárgyak leltározását és a hagya-

à la liquidation des biens que le défunt aura laissés (Article III. §. 3.) et sera obligée d'en donner avis, dans le plus bref délai possible, à la Légation ou l'autorité consulaire la plus raprochée de l'endroit où se sera ouverte la succession.

Cependant, dès l'instant que le fonctionnaire consulaire le plus rapproché du point où se serait ouverte la dite succession se présenterait personellement ou par l'intermédiaire d'un délégué, l'intervention de l'autorité locale devra se conformer aux prescriptions de l'article III. de la présente Convention.

téki vagyon folyóvá tételét teljesiteni (III. czikk 3. pont) és erről a lehető legrövidebb idő alatt az örökség megnyiltának helyéhez legközelebb levő követséget vagy consulsági hatóságot értesiteni.

Azon időponttól kezdve azonban, midőn az emlitett örökség megnyiltának helyéhez legközelebb levő consulsági hivatalnok személyesen vagy megbizottja közvetitésével megjelen, a helyi hatóság közbenjárását a jelen egyezmény III. czikkében foglalt határozatokhoz tartozik alkalmazni.

Article V.

Les biens meubles laissés par un sujet serbe en Autriche ou en Hongrie ne seront soumis en Autriche-Hongrie, et vice-versa les biens meubles laissés par un sujet autrichien ou hongrois en Serbie ne seront soumis en Serbie à aucune taxe qui pourrait être imposée à titre du décès, — du droit de succession ou de la remise de l'héritage.

V. czikk.

Azon ingó vagyon, melyet valamely szerb alattvaló Ausztriában vagy Magyarországban hagyott hátra, nem fog alávettetni az osztrák-magyar monarchiában, és viszont azon ingó vagyon, melyet valamely osztrák vagy magyar alattvaló Szerbiában hagyott hátra, nem fog alávettetni Szerbiában semmiféle illetéknek, mely haláleset, örökségi jog, vagy az örökség átadása czímén lenne kiszabható.

Article VI.

Lorsqu'un sujet des Parties contractantes se trouvera interessé dans la succession, ouverte sur un des territoires de l'autre Partie, soit d'un de ses nationaux, soit d'un indigène, soit d'un sujet d'une tierce Puissance, les autorités locales informeront sans délai de l'ouverture de la succession l'autorité consulaire la plus rapprochée.

VI. czikk.

Ha a szerződő felek valamelyikének alattvalója, akár honfitársának, akár belföldinek, akár harmadik állam alattvalójának, a másik fél területén megnyilt örökségénél érdekelve van, a helyi hatóságok az örökség megnyiltáról a legközelebbi consulsági hatóságot haladéktalanul értesitik.

Article VII.

Les valeurs et effets appartenants aux marins ou passagers, sujets de l'une des Parties contractantes, morts à bord d'un navire de l'autre Partie, seront envoyés au Consul de la nation respective pour être remis à l'autorité du pays du défunt.

VII. czikk.

Azon értékneműek és tárgyak, melyeket olyan hajósok és utasok hagytak hátra, a kik a szerződő felek egyikének alattvalói voltak, és a másik fél hajóján haltak el, átadandók az illető állam consulának, a végből, hogy az elhalt országának illetékes hatóságához átküldessenek.

Article VIII.

Lorsqu'un sujet autrichien ou hongrois décédé en Serbie, ou un sujet serbe décédé en Autriche-Hongrie y a laissé un enfant mineur, ou bien s'il y avait lieu de constituer un curateur à un sujet autrichien ou hongrois résidant en Serbie ou à un sujet serbe résidant dans la Monarchie austro-hongroise, l'autorité locale compétente organisera, d'accord avec le Consul Général, Consul, Vice-Consul ou Agent consulaire du rayon, ou à défaut de ces derniers, avec le Consul, Général, Consul, Vice-Consul ou Agent consulaire le plus rapproché, la tutelle ou la curatelle autant que l'autorité compétente du lieu de domicile n'aura pas pris d'autres mesures à ce sujet.

VIII. czikk.

Ha Szerbiában elhalt osztrák vagy magyar alattvaló után ott, vagy ha az oszták-magyar monarchiában elhalt szerb alattvaló után itt, kiskorú gyermek marad; vagy ha Szerbiában tartozkodó osztrák vagy magyar alattvaló részére és viszont az osztrák-magyar monarchiában tartózkodó szerb alattvaló részére gondnok rendelendő ki, az illetékes helyi hatóság a területén működő főconsullal, consullal, alconsullal vagy consulsági ügynökkel, ezek hiányában pedig a legközelebb levő főconsullal, consullal, alconsullal vagy consulsági ügynökkel egyetértőleg rendezi a gyámságot vagy gondnokságot mindaddig, mig az állandó lakhely szerint illetékes hatóság e tekintetben másképen nem intézkedik.

Article IX.

Il ne sera pas requis de légalisation pour les documents expédiés par les autorités judiciaires — des territoires d'État des Parties contractantes en matière civile ou pénale. Ces documents seront revêtus du sceau de l'autorité judiciaire qui les expédie.

Les documents expédiés par les notaires publics, huissiers et autres fonctionnaires judiciaires devront être légalisés.

La légalisation sera considérée régulière si le document aura été revêtu de la signature et du sceau d'office d'une autorité judiciaire de l'État où réside le fonctionnaire qui a dressé le document.

Les actes sous seing privé qui auront été légalisés par une autorité judiciaire, ne seront pas soumis à une légalisation ultérieure.

IX. czikk.

A szerződő felek államai területén működő biróságok által polgári vagy büntető ügyekben kiadott okiratok hitelesitése nem szükséges. Ezen okiratok a kiadást eszközlő biróság pecsétjével látandók el.

A közjegyzők, a végrehajtók és más birósági hivatalnokok által kiadott okiratok hitelesitendők.

A hitelesités szabályszerűnek tekintetik, ha az okirat azon állam biróságai valamelyikének aláirásával és hivatalos pecsétjével van ellátva, — melynek területén a kiállitó hivatalnoknak székhelye van.

A biróság által hitelesitett magánokiratok további hitelesitésnek alávetve nincsenek.

Article X.

Les Parties contractantes s'engagent à se transmettre réciproquement les actes de l'état civil (actes de naissance, de mariage ou de décès) rédigés dans leurs territoires d'État et qui concernent les sujets de l'autre Partie, si ces

X. czikk.

A szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy egymással kölcsönösen közölni fogják a polgári állapotra (születésre-, házasságkötésre vagy elhalálozásra) vonatkozó azon okiratokat, melyek a másik fél alattvalóira vonatkozólag

actes sont jugés nécessaires pour l'usage officiel et qu'ils seront réclamés par l'autorité compétente.

L'expedition, ainsi que la communication des actes de l'état civil qui auront été réclamés pour l'usage officiel par l'autorité compétente, se fera sans être soumise à des frais quelconques.

Cependant si ces actes étaient réclamés en faveur des particuliers, la rédaction et la communication n'aura lieu gratuitement, que lorsqu'il s'agira d'une personne indigente et que son indigence aura été certifiée par l'autorité locale compétente.

államterületeiken felvétetnek, ha ezen okiratok hivatalos használatra szükségesek és az illetékes hatóság által kéretnek.

A polgári állapotra vonatkozó azon okiratok, melyeket az illetékes hatóság hivatalos használatra kér, minden költség nélkül adatnak ki és közöltetnek.

Ha azonban ezen okiratok magánosok érdekében kéretnek, a kiadás és közlés csak akkor történik ingyen, ha vagyontalan személy ügye forog fenn és ennek vagyontalansága az illetékes helyi hatóság által bizonyittatik.

Article XI.

Les Parties contractantes s'engagent à astreindre les fonctionnaires civiles et ecclésiastiques chargés de tenir les registres de l'état civil à transmettre tous les six mois, en Serbie à la Légation de Sa Majesté Inperiale et Royale Apostolique, et reciproquement en Autriche-Hongrie à la Légation de Son Altesse le Prince de Serbie, des extraits ou des certificats, dûment legalisés, des actes de naissance, de mariage et de décès, concernant les sujets de l'autre Partie contractante.

La remise aura lieu d'office, sans délai, ni frais en la forme usitée dans le pays. Les dits extraits ou certificats devront contenir toutes les indications essentielles portées par les régistres, et faire, autant que possible, mention du lieu d'origine ou de domicile des personnes auxquelles il se réfèrent.

Les extraits ou certificats qui seraient dressés dans une autre langue que la langue latine ou allemande, seront accompagnés d'une traduction dans une de ces deux langues ou d'une traduction francaise, dûment certifiée par l'autorité compétente.

XI. czikk.

A szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy a polgári állapotot nyilvántartó lajstromokat vezető polgári és egyházi közegekkel átküldetik hat hónaponkint a másik szerződő fél alattvalóinak születésére, házasságkötésére és elhalálozására vonatkozó és szabályszerűen hitelesitett kivonatokat, vagy bizonyitványokat, Szerbiában ő császári és apostoli királyi Felsége követségéhez és viszont az osztrák-magyar monarchiában ő Fensége Szerbia fejedelme követségéhez.

Az átküldés hivatalból minden késedelem és költség nélkül, az országban szokásos alakban eszközöltetik. Az emlitett kivonatoknak vagy bizonyitványoknak tartalmazniok kell a lajstromokban foglalt minden lényeges körülményt és a mennyire lehetséges felemlitendő azokban azon személyek származási vagy lakhelye is, a kikre az érintett okiratok vonatkoznak.

Azon kivonatokhoz, vagy bizonyitványokhoz, a melyek más mint latin vagy német nyelven szerkesztvék, e két nyelv egyikén, vagy franczia nyelven szerkesztett s az illetékes hatóság által hitelesitett forditások melléklendők.

Article XII.

La présente Convention sera exécutoire trois mois après l'échange des ratifications et restera en vigueur pendant dix ans à partir de ce jour.

XII. czikk.

A jelen szerződés hatályba lép a megerősitések kicserélésétől számitott három hó mulva és hatályban marad ezen naptól fogva tiz évig.

Dans le cas, où aucune des Parties contractantes n'aurait notifié douze mois avant la fin de la dite période, son intention d'en faire cesser les effets, elle demeurera obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année à partir du jour où l'une ou l'autre des Parties contractantes l'aura denoncée.

Ha tizenkét hónappal az emlitett időszak lejárta előtt a szerződő felek egyike sem közölte szándékát, hogy a szerződést megszüntetni akarja, ez kötelező marad egy évig azon naptól számitva, melyen a szerződő felek egyike vagy másika azt felmondotta.

Article XIII.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Vienne aussitôt que faire se pourra.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs l'ont signée et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Vienne en double expédition le 6. mai / 24. avril 1881.

(L. S.) *Benjamin de Kállay* m. p.

(L. S.) *G. Pavlovitsch* m. p.

(L. S.) *P. Steïtch* m. p.

XIII. czikk.

Jelen szerződés meg fog erősittetni és a megerősitések, mihelyt lehetséges, Bécsben ki fognak cseréltetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak ezt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Bécsben kettős kiadványban 1881. évi május hó 6. / ápril hó 24.

(P. H.) *Kállay Benjamin* s. k.

(P. H.) *Pavlovitsch G.* s. k.

(P. H.) *Steïtch P.* s. k.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

54. szám.

(IX. ÜLÉS, 97. 6) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881-ik évi deczember hó 10-én tartott

XXVII. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik »a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a közönséges bűntettesek kölcsönös kiadatása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában« szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház a harmadszor olvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás s szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

***Tibád Antal** s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

Melléklet az 54. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a közönséges bűntettesek kölcsönös kiadatása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

Ő Felsége Ausztria Császárja és Magyarország apostoli Királya, és ő Fensége Szerbia Fejedelme közt, a közönséges bűntettesek kiadatása tárgyában, Bécsben, 1881. évi május hó 6-án kötött államszerződés, miután az országgyülés által elfogadtatott, s utóbb a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. etc., et Roi Apostolique de Hongrie et

Son Altesse le Prince de Serbie

ayant résolu d'un commun accord de conclure une Convention d'extradition, ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires à cet effet, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. etc. et Roi Apostolique de Hongrie:

le Sieur Benjamin Kállay de Nagy-Kálló, Son Chambellan et Conseiller intime, Chef de Section au Ministére Impérial et Royal des affaires étrangères, Chevalier de l'Ordre de Saint-Etienne, Grand-Croix de l'Ordre de Takovo etc. etc.;

Son Altesse le Prince de Serbie:

le Sieur Georges Pavlovitch, Conseiller à la cour de cassation de Serbie, Chevalier de l'Ordre de Takovo etc. et

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. stb. és Magyarország apostoli Királya és

Ő Fensége Szerbia Fejedelme,

kölcsönös megegyezéssel elhatározván a közönséges bűntettesek kiadását szabályozó szerződést kötni, e végből teljhatalmazottjaikká kinevezték és pedig:

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. stb. és Magyarország apostoli Királya:

Nagy-Kállói Kállay Benjámin urat, kamarását és belső titkos tanácsosát, a császári és királyi külügyministerium osztály-főnökét, a szt. István-rend lovagját, a Takovo-rend nagykeresztesét stb. stb.;

Ő Fensége Szerbia Fejedelme:

Pavlovitch György urat, szerbiai semmitőszéki tanácsost, a Takovo-rend lovagját stb. és

le Sieur Pierre Steitch, Chef de Section au Ministère des affaires étrangères de Serbie, Commandeur de l'Ordre de Takovo, Chevalier de l'Ordre Autrichien de la Couronne de Fer (III-e Classe) etc.;

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Steitch Péter urat a szerbiai külügyministerium osztály-főnökét, a Takovo-rend középkeresztesét, az osztrák vaskorona-rend (harmadik osztályú) lovagját stb.;

A kik jó és kellő alakban kiállitott teljhatalmazásaik közlése után, a következő czikkekben állapodtak meg:

Article I.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent à se livrer réciproquement, à la seule exception de leurs nationaux, les individus poursuivis ou condamnés par les autorités judiciaires de l'une des Parties contractantes pour un des actes punissables mentionnés dans l'article II ci-après, et qui se trouveront sur le territoire de l'autre Partie.

L'extradition n'aura lieu qu'en cas de poursuite ou de condamnation pour une action punissable, commise hors du territoire de l'État auquel l'extradition est demandée et qui d'après la législation de l'État requérant et de l'État requis peut entraîner une peine d'un an d'emprisonnement ou une peine plus grave.

Lorsque l'action punissable, motivant la demande d'extradition, aura été commise dans un État tiers, l'extradition aura lieu, si les législations des Parties Contractantes autorisent la poursuite de faits de ce genre, même lorsqu'ils ont été commis à l'étranger et qu'il n'y ait lieu, selon les lois de l'État requis, de traduire le criminel devant les tribunaux de ce dernier, ni de le livrer au Gouvernement de l'État où l'action punissable à été commise.

I. czikk.

A magas szerződő felek kötelezik magukat, hogy — állampolgáraik egyedüli kivételével — egymásnak kölcsönösen kiadják azon egyéneket, a kik az egyik szerződő fél birói hatóságai által az alábbi II. czikkben felsorolt büntetendő cselekmények valamelyike miatt üldöztetnek vagy elitéltettek, és a másik fél területén tartózkodnak.

Kiadatásnak csak olyan büntetendő cselekmény miatti üldöztetés vagy elitéltetés esetében lesz helye, a mely büntetendő cselekmény a kiadatás végett megkeresett állam területén kivül követtetett el, és a melyre a megkereső és a megkeresett állam törvényei szerint, egy évi szabadságvesztés (büntetés) vagy súlyosabb büntetés van kiszabva.

A midőn a büntetendő cselekmény, a mely a kiadatás iránti megkeresés indokául szolgál, egy harmadik államban követtetett el, helye lesz a kiadatásnak, ha a szerződő felek törvényei az ilynemű cselekmények üldözését akkor is megengedik, a midőn ezek a külföldön követtettek el, és ha a megkeresett állam törvényei nem rendelik, hogy a bűnös ezen állam biróságai elé állittassék, vagy hogy azon állam kormányának adassék ki, a melynek területén büntetendő cselekmény elkövettetett.

Article II.

Les actions punissables en raison desquelles l'extraditin sera accordée sont les suivantes:

1°. L'homicide volontaire et involontaire, le meurtre, l'assassinat, le parricide, l'infanticide, l'empoisonnement.

2°. Les menaces contre les personnes ou contre les propriétés, si les menaces ont été

II. czikk.

Azon büntetendő cselekmények, a melyek miatt a kiadatás engedélyeztetik, a következők:

1. Szándékos emberölés, gondatlanságból elkövetett emberölés, gyilkosság, orgyilkosság, szülőgyilkosság, gyermekgyilkosság, mérgezés.

2. Személy- vagy vagyon elleni fenyegetések, ha a fenyegetésekkel meghagyás, vagy

faites avec ordre ou sous condition, et si elles donnent lieu à extradition d'après la l'ègislation des Parties contractantes.

3°. Les coups portés et les blessures faites volontairement à des personnes.

4°. L'avortement.

5°. L'administration coupable même sans intention de donner la mort, de poison ou d'autres substances pouvant la donner ou altérer gravement la santé.

6°. L'enlèvement, le recel, la suppression, la substitution ou la supposition d'enfant.

7°. L'exposition ou le délaissement d'enfant.

8°. L'enlèvement de mineurs.

9°. Le viol.

10°. L'attentat à la pudeur avec violence.

11°. L'attentat à la pudeur commis même sans violence pourvu que, par rapport au sexe et à l'âge de la personne qui en a été l'objet et aux autres circonstances particulières au cas, un pareil attentat tombe sous les dispositions de l'article I.

12°. L'attentat aux moeurs, en excitant, pour satisfaire les passions d'autrui, la débauche ou la corruption de mineurs de l'un ou de l'autre sexe, lorsque celui qui se rend coupable de cet attentat est le père ou la mère, le tuteur ou l'instituteur de la personne débauchée.

13°. Les attentats à la liberté individuelle et à l'inviolabilité du domicile.

14°. La bigamie.

15°. La contrefaçon ou falsification de documents publics ou privés, de dépêches télégraphiques, et l'usage de ces documents, la destruction, détérioriation ou suppression, d'un document avec intention de porter préjudice à une tierce personne; l'abus de blanc-seing.

16°. La fausse-monnaie, comprenant la contrefaçon et l'altération de la monnaie, l'émission et la mise en circulation de la monnaie contrefaite ou altérée; la contrefaçon ou falsification de billets de banque, d'obligations ou d'autres titres et valeurs, émis par l'Etat ou, avec l'autorisation de l'Etat, par des corporations, des sociétés ou des particuliers; l'émis-

valamely feltétel teljesitése volt összekapcsolva, és ha e miatt a szerződő felek törvényei szerint kiadatásnak van helye.

3. Személyeken elkövetett szándékos sértések és testi bántalmazások.

4. Magzatelhajtás.

5. Méregnek, vagy más a halált előidézhető vagy az egészséget súlyosan megtámadható szereknek bűnös, habár ölési szándék nélkül való beadása vagy alkalmazása.

6. Gyermekrablás, a gyermek eltitkolása, eltüntetése, kicserélése vagy becsempészése.

7. Gyermek kitevése, vagy elhagyása.

8. Kiskoruak elrablása.

9. Erőszakos nemi közösülés.

10. Szemérem elleni erőszak.

11. Szemérem ellen, habár erőszak nélkül elkövetett támadás, feltéve, hogy az ennek tárgyát képező egyénnek nemére és korára és az eset egyéb körülményeire való tekintettel az ilyen támadás az I-ső czikk határozatai alá esik.

12. Egyik vagy másik nembeli kiskoruak csábitása mással való nemi közösülésre vagy fajtalanságra, ha a tettes az elcsábitott személy atyja vagy anyja, gyámja vagy tanitója.

13. Személyes szabadságnak és magánlaknak megsértése.

14. A kettős házasság.

15. Köz- vagy magánokiratoknak, távirati sürgönyöknek utánzása, vagy hamisitása, és ezen okiratok használása; valamely okiratnak megsemmisitése, megrongálása, vagy eltitkolása, azon szándékkal, hogy ez által harmadik személynek joghátrány okoztassék; másnak aláirásával ellátott kitöltetlen irattal való visszaélés.

16. A pénzhamisitás, beleértve a pénz utánzását és hamisitását, valamint az utánzott vagy hamisitott pénz kibocsátását és forgalomba hozását; a bankjegyeknek az állam által vagy az állam engedélye folytán testületek, társaságok, vagy magánosok által kibocsátott kötelezvényeknek vagy más értékjegyeknek és értékpapiroknak utánzása vagy hamisitása;

sion ou mis en circulation de ces billets de banque, obligations ou autres titres et valeurs contrefaits ou falsifiés.

17°. La contrefaçon ou falsification de sceaux, timbres, poinçons et marques de l'État ou destinés à un service public, l'usage de pareils sceaux, timbres, poinçons et marques contrefaits ou falsifiés, ainsi que l'usage préjudiciable de vrais sceaux, timbres, poinçons, et marques de l'État ou destinés à un service public.

18°. Le faux témoignage en justice, la fausse déclaration de la part d'experts ou d'interprètes, la subornation de témoins, d'experts ou d'interprètes. La fausse accusation.

19°. Le faux serment, l'excitation au faux serment.

20°. L'abus d'autorité, le détournement et la concussion de la part de fonctionnaires publics.

21°. La corruption de fonctionnaires publics, de juges et de jurés.

22°. L'incendie.

23°. Le vol, le vol avec violence (rapine).

24°. L'extorsion.

25°. L'escroquerie et la fraude.

26°. Les soustractions frauduleuses, les détournements et l'abus de confiance.

27°. La banqueroute frauduleuse et les fraudes commises dans les faillites.

28°. Les actes attentatoires á la sécurité de la circulation sur les chemins de fer.

29°. La destruction ou la détérioration de chemins de fer, de leur matériel d'exploitation, de machines à vapeur et de télégraphes, destinés á l'utilité publique.

30°. Les actes propres à amener une inondation, s'il en résulte un danger pour la vie de personnes ou pour la propriété d'autrui.

31°. La destruction ou la dégradation de tombeaux, de monuments, d'objets exposés dans des collections publiques, de livres et de registres publics, de documents ou d'autres objets destinés à être conservés d'office.

az ilyen utánzott vagy hamisitott bankjegyeknek, kötelezvényeknek vagy más értékjegyeknek és értékpapiroknak kibocsátása, vagy forgalomba hozatala.

17. Az állami vagy valamely közszolgálatra rendelt és használt pecséteknek, bélyegeknek, fémjelzéseknek és jegyeknek utánzása vagy hamisitása; az ilyen utánzott vagy hamisitott pecsétek, bélyegek, fémjelzések és jegyek használata, valamint az állam vagy valamely közszolgálatra rendelt és használt valódi pecsétek, bélyegek, fémjelzések és jegyek károsító jogtalan használata.

18. A hamis tanuskodás biróság előtt, szakértők és tolmácsok hamis nyilatkozata, a tanuknak, szakértőknek vagy tolmácsoknak hamis vallomásra csábitása. Hamis vád.

19. Hamis eskü és csábitás hamis esküre.

20. Hivatalos hatalommal való visszaélés, közhivatalnokok által elkövetett sikkasztás és zsarolás.

21. Közhivatalnokok, birák és esküdtek megvesztegetése.

22. Gyujtogatás.

23. Lopás és rablás.

24. Zsarolás.

25. Csalás.

26. Sikkasztás, hűtlen kezelés és bizalommal való visszaélés.

27. Csalárd bukás és a bukás által elkövetett csalások.

28. A vasuti közlekedés biztonsága elleni támadások.

29. Vasutaknak, az üzletükhöz tartozó eszközöknek, közczélra szánt gőz-gépeknek és távirdáknak megsemmisitése vagy rongálása.

30. Vizáradást okozni alkalmas cselekmények, ha ezek által ember élete, vagy másnak vagyona veszélyeztetik.

31. Sirok, nyilvános emlékek, a nyilvános gyüjteményekben kiállitott tárgyak, a nyilvános könyvek és lajstromok, okiratok vagy más hivatalból megőrzendő tárgyak megsemmisitése vagy rongálása.

32°. La destruction ou le renversement volontaire, par quelque moyen que ce soit, en tout ou en partie, d'édifices, de ponts, de chausées ou d'autres constructions appartenantes à autrui.

33°. La destruction ou la détérioration de denrées ou d'autres propriétés mobiliéres. Le mélange aux denrées de matiéres pouvant donner la mort ou altérer la santé, la détention de pareilles denrées dans des magasins ou des entrepôts afin de les débiter ou de les distribuer; le débit, la vente, ou la distribution de pareilles denrées, en cachant leur caractère nuisible.

34°. La destruction ou la d'étérioration d'instruments d'agriculture, la destruction ou l'empoisonnement de bestiaux ou d'autres animaux.

35°. Les actions causant la destruction, l'échouement, la dégradation ou la perte de navires.

36°. Le recèlement des objets provenant d'un vol, d'un vol avec violence ou d'une soustraction frauduleuse.

37°. L'assistance prêtée pour la suppression des traces d'une action punissable ou pour l'évasion d'un criminel.

L'extradition sera accordée de même dans les cas de tentative et de participation lorsqu'ils sont prévus par la législation des Parties contractantes.

32. Mások épületeinek, hidjainak, utjainak, vagy egyéb épitményeinek egészben vagy részben bármily eszközzel való szándékos elpusztitása, vagy rongálása.

33. Idegen élelmiszerek vagy más idegen ingó javak megsemmisitése vagy rongálása. Halált okozható vagy egészségre ártalmas anyagoknak élelmi szerek közé keverése, ilyen élelmi szereknek raktárakban, vagy árúhelyeken eladás vagy szétosztás végett való tartása, ilyen élelmi szerek áruba bocsátása, eladása vagy szétosztása ártalmas tulajdonságuk eltitkolása mellett.

34. Mezőgazdasági eszközök megsemmisitése vagy rongálása; marhák vagy más állatok elpusztitása, vagy mérgezése.

35. Cselekmények, melyek által hajók megrongáltatása, megsemmisülése, megfeneklése, vagy elsülyedése okoztatik.

36. Orgazdaság, lopott, rablott vagy sikkasztott tárgyakra nézve.

37. Valamely büntetendő cselekmény nyomainak elenyésztetésére, vagy valamely bűntettes megszöktetésére való segély nyujtása.

A kiadatásnak helye leend kisérlet és részesség esetében is, ha ezek a szerződő felek törvényei szerint büntetendők.

Article III.

L'extradé ne pourra, dans aucun cas, être poursuivi ou puni pour aucun délit politique antérieur à l'extradition ni pour aucun fait connexe à un semblable délit.

Ne sera pas considéré comme délit politique ni fait connexe à un semblable délit l'attentat contre la personne d'un Chef d'État ou contre les membres de sa famille, lorsque cet attentat constituera le fait soit de meurtre, soit d'assassinat, soit d'empoisonnement.

III. czikk.

A kiadott semmi esetben sem üldözhető, vagy büntethető bármely, a kiadatást megelőző politikai büntetendő cselekmény, vagy ilyennel kapcsolatos cselekmény miatt.

Sem politikai büntetendő cselekménynek, sem azzal kapcsolatban álló büntetendő cselekménynek nem tekintetik valamely államfő személye vagy családjának tagjai ellen intézett merénylet, ha ezen merénylet a gyilkosság, orgyilkosság ,vagy mérgezés tényálladékát állapitja meg.

Article IV.

La demande d'extradition devra toujours être faite par voie diplomatique.

Article V.

L'extradition sera accordée sur la production soit du jugement, soit d'un acte de mise en accusation, soit d'un mandat d'arrêt ou de tout autre acte ayant la même force que ce mandat et qui indiquera la nature et la gravité du fait incriminé ainsi que sa dénomination et le texte de la loi pénale, en vigueur dans le pays requérant, qui est applicable à l'infraction dont il s'agit et qui contient la peine qu'elle entraîne.

Lorsqu'il s'agit de délits contre la propriété, il sera indiqué toujours le montant du dommage réel ou de celui que le malfaiteur a voulu causer.

Ces pièces seront expédiées en original ou en copie légalisée par le tribunal ou par toute autre autorité compétente du pays requérant; elles seront, autant que possible, accompagnées du signalement de l'individu réclamé ou d'autres données pouvantes servir à vérifier son identité.

Dans le cas où il y aura doute sur la question de savoir si l'infraction, objet de la poursuite, rentre dans les prévisions de la présente Convention, des explications seront demandées au Gouvernement requérant et l'extradition ne sera accordée que lorsque les explications fournies sont de nature à écarter ces doutes. Il est entendu que, pour prévenir l'éventualité d'une évasion, le Gouvernement requis ordonnera, aussitôt, qu'il aura reçu les documents désignés ci-dessus, l'arrestation de l'accusé, tout en se réservant la décision sur la demande d'exradition. Dans le cas où des explications auraient été demandées relativement à l'extradition, l'individu arrêté pourra être élargi, si les explications n'ont pas été données au Gouvernement requis dans le délai d'un mois à

IV. czikk.

A kiadatás iránti megkeresés mindig diplomatiai úton eszközlendő.

V. czikk.

A kiadatás engedélyeztetik, ha előmutattatik az itélet, vagy a vád alá helyező határozat, vagy az elfogatási parancs, vagy pedig valamely más, az elfogatási parancscsal azonos hatálylyal biró okirat, melyben a büntetendő cselekmény természete és súlyossága, valamint elnevezése, és a megkereső államban hatályban levő büntető törvény azon szószerinti rendelkezése meg van jelölve, a mely a fenforgó büntetendő cselekményre alkalmazandó, és azon büntetést is megjelöli, a mely arra megállapitható.

Ha vagyon elleni büntetendő cselekmények forognak fen, a valódi kár, vagy azon kár összege mindig megjelölendő, melyet a bűntettes okozni akart.

Ezen okiratok a megkereső állam törvényszéke vagy bármely más illetékes hatósága által eredetiben vagy hitelesitett másolatban adandók ki, és a mennyire lehetséges felszerelendők a kiadatni kért egyén személyleirásával, vagy más a személyazonosság megállapitására szolgálható adatokkal.

Ha kétséges, hogy az üldözés alapját képező büntetendő cselekmény, a jelen szerződés határozatai alá tartozik-e, a megkereső államtól felvilágositások kéretnek, és a kiadatás mindaddig nem engedélyeztetik, a mig oly természetű felvilágositások nem adatnak, a melyek ezen kételyeket eloszlatják. Magától értetik, hogy a megkeresett kormány, mihelyt a fentebb megjelölt okiratokat vette, a szökés eshetőségének meggátlása végett azonnal elrendeli a vádlott letartoztatását, fentartván magának a kiadatási kérelem iránt határozni.

Azon esetben, hogy ha a kiadatásra vonatkozólag felvilágositások kérettek és ezen felvilágositások azon naptól számitandó egy hónap lefolyása alatt, a melyen az erre vonatkozó meg-

partir du jour où la demande en sera parvenue au Gouvernement requérant.

keresés a megkereső kormányhoz érkezett, a megkeresett kormánynyal nem közöltettek, a letartóztatott egyén szabadon bocsátható.

Article VI.

L'arrestation provisoire aura lieu non seulement sur la production d'un des documents mentionnés à l'article V, mais, en cas d'urgence, sur tout avis, transmis par la poste ou par le télégraphe, de l'existence d'un mandat d'arrêt, à la condition toutefois que cet avis sera donné par voie diplomatique au Ministère des affaires étrangères du pays requis.

En cas d'extrême urgence l'arrestation provisoire aura également lieu sur la demande d'une autorité de l'une des Parties contractantes, adressée, directement à une autorité de l'autre Partie.

VI. czikk.

Az előzetes létartóztatásnak nem csak az V. czikkben emlitett okiratok egyikének közlése folytán van helye, hanem sürgős esetben minden, az elfogatási parancs létezését tudató pósta vagy távirati uton érkező értesités alapján is feltéve, hogy az ilyen tudósitás diplomátiai uton a megkeresett állam külügyministeréhez küldetik.

Felette sürgős esetben hasonlóképen helye van az előzetes letartóztatásnak, ha a szerződő feleknek egyik hatósága közvetlenül intézi is megkeresését a másik fél valamely hatóságához.

Article VII.

L'étranger arrêté aux termes du second alinéa de l'article VI sera mis en liberté si, dans le délai de huit jours à partir de la date de l'arrestation, avis n'est donné de l'existence d'un mandat d'arrêt émané d'une autorité judiciaire. Dans tous les cas la mise en liberté de l'individu arrêté aux termes de l'article VI aura lieu si, dans le délai d'un mois à partir du jour de l'arrestation, le Gouvernement requis n'a reçu communication par voie diplomatique, d'un des documents mentionnés dans l'article V.

VII. czikk.

A VI. czikk második bekezdése értelmében letartóztatott idegen szabadon bocsáttatik, ha letartóztatása idejétől számitott 8 nap alatt tudósitás nem érkezik arról, hogy valamely birói hatóság által elfogatási parancs adatott ki. Minden esetre szabadon bocsáttatik a VI. czikk határozatai értelmében letartóztatott egyén, ha elfogatásának napjától számitva egy hó alatt a megkeresett állammal diplomatiai úton az V. czikkben felemlitett okiratok valamelyike nem közöltetett.

Article VIII.

Les objets, dans la possession desquels l'inculpé se trouve par suite de l'action punissable, ou ceux qui ont été saisis sur lui, les moyens et instruments, ayant servi à commettre l'acte coupable, ainsi que toute autre pièce à conviction, seront, suivant l'appréciation de l'autorité compétente, remis au Gouvernement réclamant l'extradition, même dans le cas, où l'extradition déjà accordée ne

VIII. czikk.

Azon tárgyak, melyeknek birtokába a vádlott a büntetendő cselekmény folytán jutott, vagy azok, a melyek nála foglaltattak le, továbbá azon szerek és eszközök, melyek a büntetendő cselekmény elkövetésére használtattak, valamint minden más bizonyiték, az illetékes hatóság belátásához képest még azon esetben is átadatnak a kiadatást kérő kormánynak, ha a már engedélyezett kiadatás a bűnös halála

pourrait être effectuée par suite de la mort ou de la fuite du coupable.

Cette remise comprendra également tous les objets de la même nature, que le prévenu aurait cachés ou déposés, dans le pays accordant l'extradition et qui seraient découverts ultérieurement.

Sont réservés toutefois les droits que des tiers auraient acquis sur les objets en question, lesquels devront être rendus aux ayants droit sans frais, après la conclusion du procès.

L'État auquel la remise de ces objets aura été demandée peut le retenir provisoirement, s'il les juge nécéssaires pour une instruction criminelle.

vagy szökése folytán nem lenne foganatositható.

Ezen átadás hasonlóképen kiterjed minden ugyanolyan természetű tárgyra, a melyet a vádlott a kiadatást engedélyező államban elrejtett vagy letéteményezett, és a mely későbben fedeztetik fel.

Mindamellett fentartatnak azon jogok, melyeket harmadik személyek a kérdésben levő tárgyakra szereztek és e tárgyak az eljárás befejezése után a jogositottaknak, minden költség nélkül visszaadandók.

Azon állam, a mely ezen tárgyak átadása végett megkerestetett, ezeket ideiglenesen visszatarthatja, ha véleménye szerint ezek valamely bűnvádi vizsgálathoz szükségesek.

Article IX.

Si l'individu réclamé est poursuivi ou condamné dans l'État requis pour quelque autre infraction que celle qui a motivé la demande d'extradition, son extradition pourra être différée jusqu'à ce que les poursuites soient terminées ou jusque à ce qu'il ait subi la peine ou que celle-ci lui ait été remise.

Dans le cas, où l'individu réclamé serait empêché par l'extradition de remplir les obligations contractées par lui envers des particuliers, son extradition aura lieu néanmoins, sauf à ces derniers à faire valoir leurs droits devant l'autorité compétente.

IX. czikk.

Ha a kiadatni kért egyén a megkeresett államban valamely más, mint a kiadatás iránti megkeresést indokoló büntelendő cselekmény miatt üldöztetik vagy itéltetett el, kiadatása elhalasztható addig, mig az eljárás befejeztetett, vagy mig büntetését ki nem állotta, vagy az neki el nem engedtetett.

Ha a kiadatni kért egyén kiadatása által akadályoztatnék is a magánosokkal szemben elvállalt kötelezettségei teljesitésében, kiadatásának még is helye van, az utóbbiak pedig jogaikat az illetékes hatóság előtt érvényesithetik.

Article X.

L'individu extradé ne pourra être poursuivi ni puni dans le pays auquel l'extradition a été accordée, ni extradé à un pays tiers pour un crime ou un délit quelconque antérieur à l'exdradition et non prévu par la présente Convention, à moins qu'il n'ait eu, dans l'un et l'autre cas, la liberté de quitter de nouveau le pays susdit pendant un mois après avoir été jugé et, en cas de condamnation, après avoir subi sa peine ou après avoir été grâcié, ou qu'il n'y soit retourné par la suite.

X. czikk.

A kiadott egyén a kiadatás előtt elkövetett és a jelen szerződésben meg nem emlitett valamely bűntett vagy vétség miatt azon országban, melynek részére a kiadatás engedélyeztetett, sem bűnvád alá nem vonható, sem meg nem büntethető, sem pedig valamely harmadik országnak ki nem adható, kivéve, ha mindkét esetben a bűnvádi eljárás befejezése, vagy ha elitéltetett, büntetésének kiállása vagy megkegyelmeztetése után, egy havi ideje volt ezen országot ismét elhagyhatni, vagy ha ezután oda

Article XI.

L'extradition n'aura pas lieu:

1° Si l'individu dont l'extradition est demandée à déjà été condamné ou poursuivi et mis hors de cause dans le pays requis pour l'infraction qui a motivé la demande, pourvu qu'il n'y ait lieu, d'après la législation de l'État requis, de recommencer la procédure criminelle.

2° Si d'après les lois du pays requis la prescription de la poursuite ou de la peine est acquise par rapport aux faits imputés, avant que l'arrestation de l'inculpé ou son assignation à l'interrogatoire ait eu lieu.

XI. czikk.

Kiadatásnak nincs helye:

1. Ha azon egyén, kinek kiadatása kéretik, azon büntetendő cselekmény miatt, mely a kiadatás iránti megkeresésre okul szolgált, a megkeresett országban már elitéltetett, vagy bűnperben állott és felmentetett, hacsak a megkeresett állam törvényei szerint nincs helye a bűnvádi eljárás újabbi meginditásának.

2. Ha a megkeresett állam törvényei szerint az eljárás, vagy a büntetés a vádbeli cselekmények tekintetében már elévült, mielőtt a vádlott letartóztatása, vagy a kihallgatásra való megidéztetése eszközöltetett.

Article XII.

Si l'individu dont l'extradition est demandée par l'une des Parties contractantes est réclamé également par un ou plusieurs autres Gouvernements en raison d'autres infractions, il sera livré au Gouvernement sur le territoire duquel à été commise l'infraction la plus grave et en cas de gravité égale au Gouvernement dont la demande est parvenue la première au Gouvernement requis.

XII. czikk.

Ha a szerződő felek egyike által kiadatni kért egyén kiadatása más büntetendő cselekmény miatt egy vagy több más kormány által is kéretik: ezen egyén azon kormánynak fog kiadatni, a melynek területén a legsúlyosabb törvényszegést követte el és ha a különböző büntetendő cselekmények egyformán súlyosak, azon kormánynak, a melynek megkeresése legelőbb érkezett a megkeresett kormányhoz.

Article XIII.

S'il s'agit de transporter par le territoire d'une des Parties contractantes un individu dont l'extradition aurait été accordée à l'autre Partie contractante par un Gouvernement tiers, la première ne s'y opposera pas, à moins que l'individu en question ne lui appartienne par sa nationalité et, bien entendu, à la condition, que l'infraction donnant lieu à l'extradition soit comprise dans les articles I et II de la présente Convention et ne rentre pas dans les prévisions des articles III et XI.

Pour que, conformément au présent article, le transport d'un criminel soit accordé, il suffira que la demande en soit faite par voie diplomatique avec production en original ou en

XIII. czikk.

Ha a szerződő felek egyikének területén olyan egyént kell átkisérni, kinek kiadatása a másik szerződő fél részére egy harmadik kormány által engedélyeztetett, az első nem fogja ezt ellenezni, feltéve, hogy a kérdéses egyén nem az ő állampolgára, és hogy a kiadatás alapjául szolgáló büntetendő cselekmény a jelen szerződés I. és II. czikkében felemlittetik és hogy ez nem esik a III. és XI. czikkek határozatai alá.

Arra nézve, hogy valamely vádlott átkisérése a jelen czikk értelmében megengedtessék, elegendő, ha az erre vonatkozó kérelem diplomatiai uton az V. czikkben emlitett eljárási

copie authentique d'un des actes de procédure mentionnés à l'article V. Le transit aura lieu, quant à l'escorte, avec le concours d'agents du pays qui a autorisé le transport sur son territoire.

Article XIV.

Si dans une cause pénale non politique la comparation personnelle d'un témoin est jugée nécessaire ou désirable, le Gouvernement de l'État sur le territoire duquel se trouve ce dernier, l'engagera à se rendre à l'assignation, qui lui sera adressée à cet effet de la part des autorités de l'autre État.

Les frais de la comparution personnelle d'un témoin seront toujours supportés par l'État requérant et l'invitation, qui sera envoyée à cet effet par voie diplomatique indiquera la somme, qui sera allouée au témoin à titre de frais de route et de séjour, ainsi que le montant de l'avance que l'État requis pourra, sauf remboursement de l'État requérant, faire au témoin sur la somme intégrale.

Cette avance lui sera faite aussitôt qu'il aura déclaré vouloir se rendre à l'assignation.

Aucun témoin, quelle que soit sa nationalité, qui, cité dans l'un des deux pays, comparaîtra volontairement devant les juges de l'autre pays, ne pourra y être poursuivi ou détenu pour des faits ou condamnations criminels antérieurs, ni sous prétexte de complicité dans les faits, objets du procés où il figurera comme témoin.

Article XV.

Lorsque dans une cause pénale non politique, pendante auprès des tribunaux de l'une des Parties contractantes, la confrontation de l'inculpé avec des complices détenus dans le territoire de l'autre Partie où la production de pièces à conviction ou d'actes judiciaires est jugée nécessaire, la demande en sera faite par voie diplomatique et il y sera donné suite en

okiratoknak eredetben, vagy hiteles másolatban való csatolása mellett előterjesztetik. A mi a kiséretet illeti, az átkisérés azon ország közegeinek közreműködésével foganatositandó, a mely a területén való átszállitást megengedte.

XIV. czikk.

Ha valamely tanunak személyes megjelenése nem politikai bűnvádi ügyben tartatik szükségesnek vagy kivánatosnak, azon állam kormánya, melynek területén a tanú tartózkodik, őt felszólitja, hogy a másik állam hatóságai részéről hozzá intézendő felhivásnak feleljen meg.

A személyes megjelenés költségeit mindig a megkereső állam viseli és a diplomatiai úton küldendő felhivásban megjelöli az összeget, mely a tanunak utiköltség és időmulasztás fejében utalványoztatik, valamint azon előleget, melyet a megkeresett állam a megkereső állam terhére, az egész összegből kifizethet.

Ezen előleg a tanúnak azonnal ki fog adatni, mihelyt kijelentette, hogy a felhivásnak meg akar felelni.

A két ország valamelyikéből idézett tanu, a ki a másik ország biróságai előtt önként megjelen, ott, bármily honosságú legyen is, nem üldözhető, és le nem tartóztatható, sem előbbi büntetendő cselekmények, sem elitélés folytán, sem pedig azon ürügy alatt, hogy ő azon perben, melyben mint tanu szerepelni fog, a büntetendő cselekmények részese.

XV. czikk.

Ha a szerződő felek egyikének biróságai előtt folyamatban lévő nem politikai bünügyben a vádlottnak a másik fél területén letartóztatott bűnrészesekkel való szembesitése, vagy bizonyitékoknak, vagy birósági okiratoknak előterjesztése tartatik szükségesnek; a megkeresés diplomatiai uton eszközöltetik és annak a mennyiben ezt különös tekintetek nem ellen-

tant que des considérations spéciales ne s'y opposent. Les détenus et les pièces seront toutefois restitués aussitôt que possible.

zik, elég teendő. A letartóztatott egyének és az okmányok, mihelyt lehetséges, azonnal visszaküldendők.

Article XVI.

Lorsque dans une affaire pénale non politique un des Gouvernements contractants jugera nécessaire l'audition de témoins se trouvant sur le territoire de l'autre Partie contractante, ou toute autre acte d'instruction, une commission rogatoire, rédigée conformément aux loïs du pays requérant, sera envoyée à cet effet par voie diplomatique et il y sera donné suite en observant les lois du pays sur le territoire duquel l'audition des témoins ou l'acte d'instruction devra avoir lieu.

XVI. czikk.

Ha a szerződő kormányok egyike nem politikai bűnügyben, a másik szerződő fél területén tartózkodó tanuk kihallgatását vagy más vizsgálati cselekmény teljesitését tartja szükségesnek, e végből a megkereső levél a megkereső állam törvényeinek megfelelőleg szerkesztve diplomatiai uton küldetik át, és a megkeresés azon ország törvényeinek megtartása mellett teljesitendő, melynek területén a tanukihallgatás vagy a vizsgálati cselekmény eszközlendő.

Article XVII.

Si l'une des Parties contractantes juge nécessaire qu'un acte judiciaire soit communiqué à un de ses sujets, qui se trouverait sur le territoire de l'autre Partie, cette communication aura lieu sur la demande du tribunal ou du ministère public, faite par voie diplomatique, et le document constatant la remise sera restitué, muni des légalisations nécessaires, à l'autorité requérante.

XVII. czikk.

Ha a szerződő felek egyike szükségesnek tartja, hogy valamely birósági okirat a másik fél területén tartózkodó alattvalói egyikével közöltessék, a biróság vagy az államügyészség által diplomatiai úton kért ezen közlésnek hely adatik és a kézbesitést igazoló okirat a szükséges hitelesitésekkel ellátva, a megkereső hatóságnak visszaküldetik.

Article XVIII.

Les Parties contractantes renoncent réciproquement à toute réclamation ayant pour objet le remboursement des frais occasionnés sur leurs territoires respectifs par la détention et le transport de l'inculpé ou des individus livrés provisoirement pour être confrontés, par la remise des objets indiqués aux articles VIII, XV et XVI, par l'audition de témoins ou par d'autres actes d'instruction ou bien par la communication d'actes judiciaires et de sentences.

Les frais du transport et de l'entretien, à travers les territoires intermédiaires, des individus dont l'extradition aura été accordée, demeurent à la charge du Gouvernement requérant.

XVIII. czikk.

A szerződő felek kölcsönösen lemondanak azon költségek megtéritésének követeléséről, melyek a vádlottak vagy a szembesités végett ideiglenesen átadott egyének letartóztatása és szállitása, továbbá a VIII., XV. és XVI. czikkekben emlitett tárgyak visszaküldése, tanuk kihallgatása, vagy más vizsgálati cselekmények vagy pedig a birósági okiratok és itéletek közlése folytán területeiken merültek fel.

A kiadott egyének átkisérési és élelmezési költségei a közbeeső állam területeken a megkereső kormányt terhelik.

Seront de même à la charge du Gouvernement requérant les frais du transit à travers le territoire de l'autre Partie contractante d'un individu dont l'extradition aurait été accordée au Gouvernement requérent par une tierce Puissance.

Szintén a megkereső kormányt terhelik azon egyén átvitelének költségei a másik szerződő fél területén, a kit a megkereső kormánynak egy harmadik hatalom adott ki.

L'État requérant remboursera de même les indemnités accordées aux experts dont l'intervention aura été jugée nécessaire dans une cause pénale.

A megkereső állam azon díjakat is megtériti, melyek olyan szakértőknek engedélyeztettek, a kiknek közbenjárása valamely bűnügyben szükségesnek tartatott.

Article XIX.

Les Parties contractantes s'engagent à se communiquer réciproquement tous les arrêts de condamnation pour crimes ou délits de toute sorte, prononcés par les tribunaux de l'un des États contractants contre les sujets de l'autre. Cette Communication aura lieu moyennant l'envoi par voie diplomatique d'une copie du jugement devenu définitif.

XIX. czikk.

A szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy egymással kölcsönösen közlik a büntettekre vagy vétségekre vonatkozó azon határozatokat, melyeket a szerződő felek egyikének biróságai a másik fél alattvalói ellen hoztak. Ezen közlés a jogérvényes itélet egy másolatának diplomatiai úton való átküldése által történik.

Article XX.

Tous les actes et documents qui seront communiqués réciproquement en éxécution de cette Convention, seront accompagnés d'une traduction allemande ou française, lorsqu'ils ne seront point écrits dans la langue du tribunal requis. Les frais, qui seraient occasionnés par ces traductions seront remboursés de part et d'autre.

XX. czikk.

A jelen szerződés értelmében, egymással közlendő minden iratokhoz és okiratokhoz német vagy franczia forditás melléklendő, ha ezek nem a megkeresett biróság nyelvén vannak szerkesztve. Az ezen forditások által okozott költségek az egyik és a másik részről megtérittetnek.

Article XXI.

La présente Convention sera exécutoire trois mois après l'échange de ratifications et restera en vigueur pendant dix ans à partir de ce jour.

Dans le cas où aucune des Parties contractantes n'aurait notifié, douze mois avant la fin de la dit période, son intention d'en

XXI. czikk.

A jelen szerződés hatályba lép a megerősitések kicserélésétől számitott három hó mulva és hatályban marad ezen naptól fogva tiz évig.

Ha tizenkét hónappal az emlitett időszak lejárta előtt, a szerződő felek egyike sem közölte szándékát, hogy a szerződést megszün-

faire cesser les effets, elle demeurera obligatoire jusque à l'expiration d'une année à partir du jour ou l'une ou l'autre des Parties contractantes l'aura dénoncée.

Article XXII.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Vienne aussitôt que faire se pourra.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs l'ont signée et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Vienne en double expédition le 6. mai / 24. avril 1881.

(L. S.) ***Benjamin de Kállay*** *m. p.*

(L. S.) ***G. Pavlovitsch*** *m. p.*

(L. S.) ***P. Steïtch*** *m. p.*

tetni akarja, ez kötelező marad egy évig azon naptól számitva, a melyen a szerződő felek egyike vagy másika ezt felmondotta.

XXII. czikk.

Jelen szerződés meg fog erősittetni és a megerősitések, mihelyt lehetséges, Bécsben ki fognak cseréltetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak ezt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Bécsben kettős kiadványban 1881. évi május hó 6-án / április hó 24-én.

Kállay Benjamin *s. k.* (P. H.)

Pavlovitsch G. *s. k.* (P. H.)

Steïtch P. *s. k.* (P. H.)

Tibád Antal *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

55. szám.

(IX. ÜLÉS, 97. 7) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1881. évi deczember hó 10-én tartott

XXVII. ülése jegyzőkönyvéből.

Napirend szerint következik: »a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben kötött consulsági egyezmény beczikkelyezése tárgyában« szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház a harmadszor olvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet az 55. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben kötött consulsági egyezmény beczikkelyezése tárgyában.

Ő Felsége Ausztria Császárja és Magyarország apostoli Királya és Ő Fensége Szerbia Fejedelme közt Bécsben 1881. évi május hó 6-án kötött consulsági egyezmény, miután az országgyülés által elfogadtatott s utóbb a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohéme etc. etc. et Roi Apostolique de Hongrie et

Son Altesse le prince de Serbie,

desirant déterminer, d'un commun accord, les droits, privilèges et immunités réciproques des Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires ainsi que leurs fonctions et les obligations auxqelles ils seront respectivement soumis en Autriche-Hongrie et en Serbie, ont résolu de conclure une Convention, consulaire et ont nommé à cet effet pour Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. etc. et Roi Apostolique de Hongrie:

le Sieur Benjamin Kállay de Nagy-Kálló, Son Chambellan et Conseiller intime, Chef de Section au Ministére Impérial et Royal des affaires etrangères, Chevalier de l'Ordre de Saint-Etienne, Grand-Croix de l'Ordre de Takovo etc. etc.;

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. stb. és Magyarország apostoli Királya és

Ő Fensége Szerbia Fejedelme

a főconsulok, consulok, alconsulok és consulsági ügynökök kölcsönös jogait, kiváltságait, mentességeit, valamint azok teendőit és azon kötelességeit, melyeknek az osztrák-magyar monarchiában, illetőleg Szerbiában alávetve lesznek, közös megállapodás által meghatározni óhajtván, consulsági egyezmény kötését határozták el s e végből teljhatalmazottjaikká kinevezték és pedig:

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. stb. és Magyarország apostoli Királya:

Nagy-Kállói Kállay Benjamin urat, kamarását és belső titkos tanácsosát, a császári és királyi külügyministerium osztályfőnökét, a Szent-István-rend lovagját, a Takovo-rend nagykeresztesét stb. stb.

Son Altesse le Prince de Serbie:

le Sieur Georges Pavlovitch, Conseiller à la cour de cassation de Serbie, Chevalier de l'Ordre de Takovo etc. et

le Sieur Pierre Steitch, Chef de Section au Ministère des affaires etrangères de Serbie, commandeur de l'Ordre de Takovo, Chevalier de l'Ordre autrichien de la Couronne de fer (III. classe) etc.;

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Ő Fensége Szerbia Fejedelme:

Pavlovitsch György urat, szerbiai semmitőszéki tanácsost, a Takovo-rend lovagját stb. és

Steïtch Péter urat, a szerbiai külügyministerium osztályfőnökét, a Takovo-rend középkeresztesét, az osztrák vaskorona-rend (harmadik osztályú) lovagját stb.;

a kik jó és kellő alakban kiállitott teljhatalmazásaik közlése után, a következő czikkekben állapodtak meg:

Article I.

Chacune des Hautes Parties contractantes aura la faculté d'ètablir des Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents consulaires dans les villes et places de commerce de l'autre Partie. Elles se réservent toutefois le droit de désigner les localités où il ne leur conviendra pas d'admettre des fonctionnaires consulaires; bien entendu que cette réserve ne pourra être appliquée à l'une des Parties contractantes sans l'être également à toutes les autres Puissances.

I. czikk.

A magas szerződő felek mindegyikének jogában áll, a másik fél városaiban és kereskedelmi helyein főconsulokat, consulokat, alconsulokat vagy consulsági ügynököket tartani. Fentartják maguknak mindazáltal azon jogot, hogy kijelölhessék azon helyeket, melyeken a consulsági hivatalnokok működésének megengedését czélszerűnek nem találják; magától értetvén, hogy ezen megszoritás a szerződő felek valamelyikére csak akkor alkalmazható, ha az a többi hatalmasságokra is hasonlóan alkalmaztatik.

Article II.

Les dits fonctionnaires consulaires seront réciproquement admis et reconnus après avoir présenté leurs provisions selon les règles et formalités établies dans les pays respectifs. L'exequatur nécessaire pour le libre exercice de leurs fonctions leur sera délivré sans frais et, sur la production du dit exéquatur, l'autorité supérieure du lieu de leur résidence prendra immédiatement les mesures nécessaires pour qu'ils puissent s'acquitter des devoirs de leur charge et qu'ils soient admis à la jouissance des exemptions, prérogatives, immunités, honneurs et privilèges qui leur reviennent.

II. czikk.

Az emlitett consulsági hivatalnokok kölcsönösen elfogadtatnak és elismertetnek, mihelyt az illető országok szabályainak és alakszerüségeinek megfelelően kiállitott kinevezési okirataikat bemutatják. A nevezett consulsági hivatalnokok működésének szabad gyakorlatához szükséges jóváhagyás (Exequatur) díjmentesen lesz kiszolgáltatandó; és ha ezen jóváhagyást felmutatják, székhelyük felsőbb hatósága azonnal megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy hivataluk kötelességeinek megfelelhessenek és hogy az őket megillető felmentések, előjogok, mentességek, megtiszteltetések és kiváltságok élvezetébe léphessenek.

Article III.

Les fonctionnaires consulaires jouiront des prérogatives attachées en général à leur charge, savoir: l'exemption des logements et contribu-

III. czikk.

A consulsági hivatalnokok élvezik a hivatalukkal általában járó kiváltságokat, nevezetesen: a mentességet a katonai beszállásolástól és a katonai

tions militaires, ainsi que de toutes contributions directes, personnelles, mobilières ou somptuaires imposées soit par l'État soit par les autorités provinciales ou par les communes, à moins qu'ils ne soient pas sujets du pays où ils résident, qu'ils ne fassent le commerce ou qu'ils n'exercent quelque industrie, dans lesquels cas ils seront soumis aux mêmes taxes, charges et impositions que les autres particuliers.

Il est entendu que les dits fonctionnaires ne seront point exempts des impôts sur les immeubles qu'ils posséderaient dans le pays où ils résident.

közterhektől, valamint az állam, vagy a tartományi hatóságok vagy községek által kivetett egyenes, személyes, és ingó után járó, és a fényüzési adóktól; kivéve, ha alattvalói azon államnak, a melynek területén székhelyük van, vagy ha kereskedést űznek, vagy ipart folytatnak, mely esetekben alá vannak vetve ugyanazon díjaknak, terheknek és adóztatásoknak, mint a többi magánszemélyek.

Magától értetik, hogy a nevezett hivatalnokok nem lesznek mentesek az adók alól azon ingatlanokat illetőleg, melyeket azon országban birnak, a hol székelnek.

Article IV.

Les susdits fonctionnaires consulaires, sujets de la Partie contractante qui les a nommés et pourvu qu'ils ne fassent pas le commerce et qu'ils n'exercent quelque industrie, ne seront point tenus à comparaître comme témoins devant les tribunaux du pays où ils résident.

Quand la justice locale aura à recevoir d'eux quelque déposition, elle devra se transporter à leur domicile — ou déléguer à cet effet un fonctionnaire compétent — pour y dresser, après avoir recueilli leurs déclaration orales, le procès verbal respectif, ou bien elle leur demandera une déclaration par écrit.

En tous ces cas, les dits fonctionnaires consulaires devront acquiescer aux désirs de l'autorité dans le terme le jour et l'heure qu'elle aura indiqués sans y apporter des délais qui ne seraient pas justifiables.

IV. czikk.

A fentemlitett consulsági hivatalnokok, ha azon szerződő fél alattvalói, mely őket kinevezte, amennyiben kereskedést nem űznek, vagy ipart nem folytatnak, nem kötelezhetők arra, hogy mint tanuk megjelenjenek azon ország biróságai előtt, a hol székelnek.

Ha a helybeli biróság vallomásukat akarja kivenni, vagy lakásukra menni, vagy oda illetékes hivatalnokot küldeni tartozik, a ki szóbeli nyilatkozatuk után a megfelelő jegyzőkönyvet felveszi, vagy pedig azoktól irásbeli nyilatkozatot kiván.

Ha a hatóság a fentebbi esektekben határidőt, napot és órát tűz ki, az emlitett consulsági hivatalnokok tartoznak a hatóság kivánságához alkalmazkodni a nélkül, hogy indokolatlan halasztásra okot szolgáltatnának.

Article V.

Les Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires, sujets de l'État, qui les a nommés, jouiront de l'immunité personnelle et ne pourront être ni arrêtés ni emprisonnés, si ce n'est pour une infraction qui, d'après les lois du pays où elle a été commise, constitue un crime ou qui est frappée de peines graves.

Aussitôt qu'une instruction criminelle aurait été ouverte, ou qu'un arrêt de mise en accusa-

V. czikk.

A főconsulok, consulok, alconsulok és consulsági ügynökök, ha azon állam alattvalói, mely őket kinevezte, személyes mentességet élveznek és sem le nem tartóztathatók, sem fogságba nem helyezhetők, kivéve ha olyan büntetendő cselekmény miatt, mely azon ország törvényei szerint, a hol elkövettetett, bűntettet képez, vagy súlyos büntetéssel sújtatik.

Ha valamely consulsági hivatalnok ellen bűnvizsgálat indittatik meg, vagy vád alá

tion aurait été lancé contre un fonctionnaire consulaire, il en sera donné avis immédiatement au Représentant diplomatique de son pays.

Article VI.

Les Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires pourront placer au dessus de la porte extérieure du Consulat leur écusson d'office avec une inscription indiquant leur caractère officiel.

Ils pourront également arborer le pavillon de leur pays sur la maison consulaire les jours de solennités publiques, ainsi que dans d'autres circonstantees d'usage, à moins qu'ils ne résident dans une ville où se trouverait la Légation de leur Souverain.

Il est bien entendu que ces marques extérieures serviront avant tout à indiquer la maison d'habitation ou la présence des Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents consulaires et qu'elles ne pourront jamais être interprétées comme constituant un droit d'asile.

Article VII.

Les archives consulaires seront inviolables en tout temps et les autorités locales ne pourront, sous aucun prétexte, ni dans aucun cas, visiter ou saisir les papiers qui en font partie.

Ces papiers devront toujours être complétement séparés des livres ou papiers rélatifs au commerce ou à l'industrie que pourraient exercer les fonctionnaires consulaires respectifs.

Article VIII.

En cas d'empêchement, d'absence ou de décès des Consuls Généraux, Consuls ou Vice-Consuls, les Chancelliers et Secrétaires, qui auront été présentés antérieurement en leur dite qualité aux autorités respectives, seront admis de plein droit à exercer par intérim les fonctions consulaires, sans que les autorités locales puissent y mettre obstacle. Ces autorités leur donneront au contraire dans ce cas toute aide et assistance et les feront jouir pendant la

helyező határozat bocsáttatik ki, erről országának diplomatiai képviselője azonnal értesitendő.

VI. czikk.

A főconsulok, consulok, alconsulok és consulsági ügynökök hivatalos helyiségük külső bejárása fölé kitehetik a hivatali jellegüket feltüntető felirással ellátott hivatalos czímerüket.

Továbbá nyilvános ünnepnapokon, vagy más szokásos alkalommal kitűzhetik országuk lobogóját a consulsági épületre feltéve, hogy nem olyan városban székelnek, a melyben fejedelmüknek követsége van.

Megjegyeztetik azonban, hogy ezen külső jelvények csakis a főconsulok, consulok, alconsulok vagy consulsági ügynökök lakásának vagy jelenlétének megjelölésére szolgálnak és sohasem magyarázhatók arra, mintha menedékjogot állapitanának meg.

VII. czikk.

A consulsági levéltárak mindenkor sérthetetlenek és a helybeli hatóságok, semmi ürügy alatt és semmi esetben sem kutathatják át vagy foglalhatják le az azokhoz tartozó iratokat.

Ezen iratok mindig teljesen elkülönitendők azon könyvektől vagy iratoktól, melyek az illető consulsági hivatalnok által netalán gyakorolt kereskedésre vagy iparra vonatkoznak.

VIII. czikk.

A főconsulok, consulok, vagy alconsulok akadályoztatása, távolléte, vagy elhalálozása esetében azon kanczellárok és titkárok, a kik ezen minőségükben az illető hatóságoknak már előbb bejelentettek, ideiglenesen teljes joggal gyakorolják a consulsági tiszti teendőket a nélkül, hogy a helyi hatóságok által akadályoztathatnának. Sőt ezen hatóságok őket az érintett esetben segiteni és támogatni és ideiglenes működésük tartama alatt azon jogok, mentességek és

durée de leur gestion intérimaire de tous les droits, immunités et privilèges stipulés dans la présente Convention en faveur des fonctionnaires consulaires respectifs.

kiváltságokban fogják részesiteni, melyek az illető consulsági hivatalnokok részére a jelen egyezményben megállapittattak.

Article IX.

Les Consuls Généraux et Consuls pourront nommer des Vice-Consuls et des Agents consulaires dans les villes et localités de leur arrondissement consulaire sauf l'approbation du Gouvernement territorial.

Ces Agents pourront être indistinctement choisis parmi les sujets des Parties contractantes, comme parmi les étrangers. Ils seront munis d'un brevet délivré par le Consul qui les aura nommés, et ils exerceront leurs fonctions sous les ordres et sous la responsabilité de ce dernier.

Ils jouiront des privilèges et des immunités stipulés par la présente Convention, sauf les excéptions contenues dans les articles III. et V.

IX. czikk.

A főconsulok és a consulok a terület kormány jóváhagyása mellett, a consulsági kerületükhöz tartozó városokban és helyeken alconsulokat és consulsági ügynököket nevezhetnek ki.

Ezen ügynökök szabadon választhatók a szerződő felek alattvalói vagy idegenek közül. A kinevező consul az ügynököket kinevezési okirattal látja el és azok hivatalos teendőiket a kinevező rendeletei szerint és felelőssége mellett teljesitik.

A kinevezett ügynökök élvezik a jelen egyezményben megállapitott kiváltságokat és mentességeket a III. és V. czikkekben foglaltak kivételével.

Article X.

Les Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents consulaires pourront, dans l'exercice des fonctions qui leur sont attribuées, s'adresser aux autorités de leur arrondissement consulaire pour réclamer contre toute infraction aux traités ou conventions existant entre les Parties contractantes, ou contre tout abus dont leurs nationaux auraient à se plaindre.

Si leurs réclamations n'étaient pas accueillies par les autorités de leur arrondissement, ou si la décision prise par ces dernières ne leur parraissait pas satisfaisante, ils pourront avoir recours, à défaut d'un Agent diplomatique de leur pays, au Gouvernement de l'État dans lequel ils résideraient.

X. czikk.

A főconsulok, consulok, alconsulok vagy consulsági ügynökök hatáskörük gyakorlatában szabadon fordulhatnak a consulsági kerületük hatóságaihoz a végből, hogy a szerződő felek közt érvényben levő szerződéseken, vagy egyezményeken ejtett minden sérelem és minden visszaélés miatt felszólaljanak, mely honosaiknak panaszra okot szolgáltat.

Ha felszólalásaik a kerületük hatóságai által figyelembe nem vétetnek, vagy ha az utóbbiak által hozott határozatot kielégitőnek nem találják, szabadságukban áll, saját országuk diplomatiai képviselőjének hiányában, azon állam kormányához fordulni, melynek területén székelnek.

Article XI.

Les Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents consulaires des deux Parties ainsi que leurs Chanceliers et Secrétaires auront le droit de recevoir dans leurs chancelleries, au

XI. czikk.

A két fél főconsulai, consulai, alconsulai vagy consulsági ügynökei, úgyszintén ezek kanczellárai és titkárai feljogositvák, irodájukban, a felek lakásain és nemzetük hajóin olyan

domicile des parties et à bord des navires de leur nation les déclarations que pourront avoir à faire les capitaines les gens de l'équipage et les passagers, les négociants et tous autres sujets de leur pays.

Ils seront également autorisés à recevoir:

1°. Les dispositions testamentaires de leurs nationaux et tous actes de droit civil qui les concernent et auxquels on voudrait donner forme authentique.

2°. Tous les contrats par écrit et actes conventionnels passés entre leurs nationaux ou entre ces derniers et d'autres personnes du pays dans lequel ils résident, et de même tout acte conventionnel concernant des sujets de ce dernier pays seulement, pourvu, bien entendu, que les actes susmentionnés aient rapport à des biens situés ou à des affaires à traiter sur les territoires de la Partie contractante qui a nommé les dits fonctionnaires.

Les déclarations et les attestations contenues dans les actes ci-dessus mentionnés, qui auront été reconnus authentiques par les dits fonctionnaires et revêtus du sceau du Consulat Général, Consulat, Vice-Consulat ou de l'Agence consulaire, auront en justice, dans les territoires de la Monarchie austro-hongroise comme en Serbie, la même force et valeur, que si ces actes avaient été passés par devant d'autres employés publics de l'une ou de l'autre des Parties contractantes, pourvu qu'ils aient été rédigés dans les formes requises par les lois de l'État qui a nommé les fonctionnaires consulaires, et qu'ils aient ensuite été soumis au timbre et à l'enrégistrement ainsi qu'à toutes les autres formalités qui régissent la matiére dans le pays où l'acte doit recevoir son exécution.

Dans le cas où l'authenticité d'un document public enregistré à la chancellerie de l'une des autorités consulaires respectives serait mise en doute, la confrontation du document en question avec l'acte original ne sera pa refusée à la personne y intéressée, qui en ferait la demande et qui pourra, si elle le juge utile, assister à cette confrontation.

nyilatkozatokat felvenni, melyeket a kapitányok, a hajó személyzet, az utasok, a kereskedők vagy országuk bármely más alattvalói tenni kivánnak.

Úgyszintén fel vannak hatalmazva elfogadni:

1. Saját honosaiknak halálesetre szóló intézkedéseit és minden azokat érdeklő magánjogi ügyletet, melynek hiteles alakot akarnak adni.

2. Mindennemű irásbeli szerződést és egyezséget, melyek országuk honosai közt keletkeznek, vagy ezen utóbbiak által azon országbeli más személyekkel köttetnek, a hol székelnek, úgyszintén mindennemű egyezséget, mely csak ezen utóbbi ország alattvalóit érdekli; ezeket azonban csak akkor, ha a most emlitett ügyletek azon szerződő fél területein fekvő javakra vonatkoznak, vagy annak területein teljesitendők, a mely fél az emlitett hivatalnokokat kinevezte.

A fentebb érintett okiratokban foglalt nyilatkozatok és bizonyitások, ha az emlitett hivatalnokok által hiteleseknek nyilvánittattak, és a főconsul, consul, alconsul vagy consulsági ügynök pecsétjével ellátvák, a biróságok előtt úgy az osztrák-magyar monarchiában, mint Szerbiában ugyanazon jogerővel és joghatálylyal birnak, mintha a szerződő felek egyikének vagy másikának valamely más köztisztviselője előtt köttettek volna; föltéve, hogy azon állam törvényeinek megfelelő alakban szerkesztettek, mely a consulsági hivatalnokokat kinevezte; és hogy azután bélyegzésnek, illetékbejegyzésnek és mindazon alakszerűségeknek alávettetnek, melyek e részben azon országban vannak előirva, a hol az ügylet végrehajtandó.

Ha az illető consulsági hatóságok egyikének irodájában beiktatott közokirat hitelessége kétségbe vonatik, a kérdéses okiratnak az eredetivel való összehasonlitása, az érdekelt személy kérelmére, meg nem tagadható, a ki ha szükségesnek találja, ezen összehasonlitásnál jelen lehet.

Les Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires pourront légaliser toute espèce de documents émanants des autorités ou fonctionnaires de leurs pays, et en faire des traductions, qui auront dans le pays où ils résident la même force et valeur que si elles avaient été faites par les interprètes jurés du pays.

A főconsulok, consulok, alconsulok és consulsági ügynökök országuk hatóságaitól, vagy hivatalnokaitól származó mindennemű okiratot hitelesithetnek és ezekről forditásokat készithetnek, melyeknek azon országban, a hol székelnek, olyan jogerejük és joghatályuk van, mintha az ország hites tolmácsai által készittettek volna.

Article XII.

Il est convenu que les Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires respectifs ainsi que les Chanceliers, Secretaires Elèves-Consuls ou autres employés consulaires jouiront dans les territoires d'État des Parties contractantes, sous réserve de parfaite réciprocité, de toutes les exemptions, prérogatives, immunités et privilèges qui sont accordés ou seront accordés aux fonctionnaires consulaires du même grade de la nation la plus favorisée.

XII. czikk.

Megállapittatik, hogy az illető főconsulok, consulok, alconsulok és consulsági ügynökök, valamint a kanczellárok, titkárok, consulsági gyakornokok, vagy más consulsági hivatalnokok, a teljes viszonosság feltétele mellett a szerződő felek államterületein mindazon felmentéseket, előjogokat, mentességeket és kiváltságokat élvezik, melyek a legtöbb kedvezményben részesülő nemzet egyenrangú consulsági hivatalnokainak biztosittattak, vagy jövőre biztosittatni fognak.

Article XIII.

Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique renonce aux privilèges et immunités dont jouissaient jusqu'à présent Ses sujets en Serbie en vertu des capitulations conclues entre l'Autriche et l'Empire ottoman et conformément aux dispositions de l'article XXXVII. du Traité de Berlin du 13 juillet 1878.

Il est cependant expressément stipulé que les dites capitulations restent en vigueur dans toutes les affaires judiciaires, qui touchent aux rapports entre les sujets autrichiens et hongrois et ceux des autres Puissances, qui n'auraient pas renoncé aux privilèges et immunités, qui leur sont reconnus par les capitulations, sauf le cas où ces affaires judiciaires concerneraient des biens immeubles situés en Serbie.

XIII. czikk.

Ő császári és apostoli királyi Felsége lemond azon kiváltságokról és mentességekről, melyeket alattvalói Szerbiában, az Ausztria és az Ottomán császárság közt kötött capitulatiók, és a Berlinben 1878. évi julius hó 13-án kelt szerződés XXXVII. czikkének megfelelően ez ideig élveztek.

Azonban határozottan megállapittatik, hogy az emlitett capitulatiók hatályban maradnak mindazon birósági ügyekre nézve, melyek az osztrák és a magyar alattvalók és olyan hatalmasságok alattvalói közti viszonyokra vonatkoznak, mely hatalmasságok a capitulatiókban részükre biztositott kiváltságokról és mentességekről le nem mondottak; kivéve, ha ezen birósági ügyek Szerbiában fekvő ingatlanokra vonatkoznak.

Article XIV.

La présente Convention sera exécutoire trois mois après l'échange des ratifications et restera en vigueur pendant dix ans à partir de ce jour.

XIV. czikk.

A jelen szerződés hatályba lép a megerősitések kicserélésétől számitott három hó mulva, és hatályban marad ezen naptól fogva tiz évig.

Dans le cas où aucune des Parties contractantes n'aurait notifié, douze mois avant la fin de la dite période, son intention d'en faire cesser les effets, elle demeurera obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année à partir du jour où l'une ou l'autre des Parties contractantes l'aura dénoncée.

Ha tizenkét hónappal az emlitett időszak lejárta előtt, a szerződő felek egyike sem közölte szándékát, hogy a szerződés hatályát megszüntetni akarja, ez kötelező marad egy évig azon naptól számitva, a melyen a szerződő felek egyike, vagy másika azt felmondotta.

Article XV.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Vienne aussitôt que faire se pourra.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs l'ont signée et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Vienne en double expédition le 6 mai. / 24 avril. 1881.

(L. S.) *Benjamin de Kállay m. p.*
(L. S.) *G. Pavlovitsch m. p.*
(L. S.) *P. Steïtch m. p.*

XV. czikk.

Jelen szerződés meg fog erősittetni és a megerősitések, mihelyt lehetséges, Bécsben ki fognak cseréltetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak ezt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Bécsben, kettős kiadványban, 1881. évi május hó 6-án. / április hó 24-én.

(P. H.) *Kállay Benjamin s. k.*
(P. H.) *Pavlovitsch G. s. k.*
(P. H.) *Steïtch P. s. k.*

Protocole final.

Au moment de procéder à la signature de la Convention consulaire conclue à la date de ce jour entre l'Autriche-Hongrie et la Serbie les Plénipotentiaires soussignés ont fait les déclarations suivantes qui auront à former partie intégrante de la Convention même:

Les affaires civiles, faillites, successions et causes pénales pendantes auprès des Consulats austro-hongrois le jour auquel la Convention consulaire, la Convention sur le secours mutuel en matière judiciaire et celle sur les successions, ainsi que la Convention d'extradition entreront en vigueur, seront réglées par ces Consulats d'après les dispositions valables pour eux jusqu'à présent.

Zárjegyzőkönyv.

Az osztrák-magyar monarchia és Szerbia közt a mai napon kötött consulsági egyezmény aláirásánál, az alólirott teljhatalmazottak az egyezmény kiegészitő részét képező következő nyilatkozatokat tették.

Azon polgári, csőd, örökösödési és bűnügyek, melyek az osztrák-magyar consulságoknál folyamatban lesznek, azon napon, a melyen a consulsági egyezmény a kölcsönös jogsegélyre és a hagyatékokra vonatkozó szerződések, valamint a kiadatási szerződés hatályba lépnek, ezen consulságok által intézendők el a rájuk nézve eddig érvényes szabályok szerint.

Toutefois, les affaires civiles pendantes peuvent être, sur la proposition commune des parties, transmises aux autorités serbes compétentes.

Les décisions rendues par les Consulats austro-hongrois et par les tribunaux supérieurs, dans les limites de leur compétence, avant la conclusion des Conventions susmentionnées ou bien en vertu des dispositions transitoires présentes, seront exécutées par les autorités locales.

Le présent protocole, qui sera considéré comme aprouvé et sanctionné par les Parties contractantes, sans autre ratification spéciale, par le seul fait de l'échange des ratifications des Conventions auxquelles il se rapporte, à été dressé en double expédition à Vienne le $\frac{\text{6 mai}}{\text{24 avril}}$ 1881.

(L. S.) ***Benjamin de Kállay*** *m. p.*

(L. S.) ***G. Pavlovitsch*** *m. p.*

(L. S.) ***P. Steïtch*** *m. p.*

Azonban a folyamatban levő polgári ügyek a felek közös inditványa folytán, áttehetők az illetékes szerb hatóságokhoz.

A fent emlitett szerződések megkötése előtt, vagy pedig a jelen átmeneti határozmányok értelmében az osztrák-magyar consulságok és a felsőbb biróságok által hatáskörükön belül hozott határozatok, a helyi hatóság által fognak végrehajtatni.

Jelen jegyzőkönyv, mely az ezzel kapcsolatos szerződések megerősitésének kicserélése által minden más megerősités nélkül, a szerződő felek részéről jóváhagyottnak és szentesitettnek tekintendő, két példányban állittatott ki Bécsben 1881. évi $\frac{\text{május hó 6-án.}}{\text{április hó 24-én.}}$

(P. H.) ***Kállay Benjamin*** *s. k.*

(P. H.) ***Pavlovitsch G.*** *s. k.*

(P. H.) ***Steïtch P.*** *s. k.*

Tibád Antal *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

56. szám.

(X. ÜLÉS, 107. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház egyesült közjogi és törvénykezésügyi valamint közgazdászati bizottságának „a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a közönséges bűntettesek kölcsönös kiadatása iránt kötött államszerződés beczikkelyezéséről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslattal beczikkelyezésre ajánlt államszerződés a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés alapján létrejött consulsági egyezmény megállapodásaiban leli indokoltságát.

A szóban forgó államszerződés alapelvei megegyeznek a Németalfölddel és különösen a Belgiummal kötött s a f. évben beczikkelyezett kiadatási szerződésekben kifejezésre jutott elvekkel, a kiadatás lehető széles alapon való biztotositására, — nemkülönben az előzetes letartóztatás iránti megkeresés módozatára és hatályára nézve foglalt eltérő intézkedéseket pedig olyakul kell tekinteni, melyek a Szerbia területétől csupán két folyam medre által elválasztott magyar állam polgárainak biztonsága és a büntető igazságszolgáltatás hatályának biztositása érdekében egyaránt indokoltak és szükségesek.

Figyelemmel ezekre, a bizottság tiszteletteljesen ajánlja a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatnak a minist. indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapest, 1881. évi deczember 12-én.

***Gróf Cziráky János** s. k.,*
bizottsági elnök.

***Báró Rudnyánszky József** s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet az 56. számú irományhoz.

Indokolása

a Szerbiával kötött kiadatási szerződés beczikkelyezésére vonatkozó törvényjavaslatnak.

Az ozman birodalommal fenálló capitulatiók értelmében az ott működő cs. és kir. consulságok a büntető igazságszolgáltatást is gyakorolják azon magyar vagy osztrák állampolgárok felett, a kik ott valamely büntetendő cselekményt elkövettek.

A consulságok büntető birói hatásköre pedig akként van szabályozva, hogy kihágások esetében ők az eljáró és itélő hatóság. Ellenben ha valamely magyar vagy osztrák állampolgár az ozman birodalom területén elkövetett vétséggel vagy bűntettel vádoltatik, akkor a consulatusok az elővizsgálatot teljesitik, nevezetesen a tényállás megállapitása, tanuk kihallgatása és egyéb bizonyitékok beszerzése iránt intézkednek. Az elővizsgálat befejezése után a vádlott az iratokkal együtt a legrövidebb uton az osztrák-magyar monarchiába szállittatik, és itt azon biróságnak adatik át, melynek területén állampolgársága szerint községi illetőséggel bir.

Miután a Szerbiával kötött consulsági egyezmény XIII. czikke értelmében a capitulatiók hatálya, és ennek folytán consulaink büntető birói hatásköre is Szerbia területére megszűnik, előáll annak szüksége, hogy büntető igazságszolgáltatásunk érdekeit más alapon védjük meg.

Ez a jelen kiadatási szerződés feladata.

Alapelvei a közbűntettesek kiadatására a politikai természetű bűntettesek ki nem szolgáltatására vonatkozólag, valamint a büntető ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély tekintetében azonosak azon elvekkel, melyek a folyó évi XVIII. törv.-czikkbe foglalt és Németalfölddel kötött, de különösen az ez idei XIX. törv.-czikkben foglalt és Belgiummal kötött kiadatási szerződésekben érvényre jutottak.

Csak két jelentékenyebb intézkedés az, melyben a Szerbiával kötött kiadatási szerződés az emlitett szerződésektől eltér.

Az egyik a II-ik czikk. Ebben, figyelemmel a magyar büntető törvénykönyvre, a bűntettek és vétségek, melyek miatt kiadatásnak helye lesz, oly részletesen és kimeritőleg soroltatnak fel, a mint ez eddig fenálló kiadatási szerződéseink egyikében sem történt, ugy hogy a magyar büntető törvénykönyvben foglalt legtöbb közönséges bűntettek vagy vétségek miatt üldözött egyének kiadatására van kilátás, ha a Szerbiában érvényben álló büntető törvénykönyv ezen büntetendő cselekményekre szintén egy évig terjedhető szabadságvesztést vagy súlyosabb büntetést rendel.

A másik eltérő intézkedés a szerződés VI-ik czikkében és különösen ennek második bekezdésében foglaltatik. Az eddig kötött kiadatási szerződések szerint, a szökésben levő vádlott előzetes letartoztatása csak diplomatiai uton érkezett megkeresés alapján eszközöltetett.

Ha az előzetes letartóztatás iránti megkeresés a diplomatiai út mellőzésével, valamely hatóságtól más hatósághoz közvetlenül intéztetik, a megkeresett hatóság szabad elhatározásától függ, vajjon a letartóztatás elrendelését czélszerűnek látja-e vagy sem.

Ezen más kiadatási szerződésekben foglalt határozatoktól eltérőleg a VI-ik czikk második pontja rendeli, hogy felette sürgős esetekben a megkeresés az előzetes letartóztatás végett az egyik szerződő fél hatóságaitól közvetlenül a másik fél hatóságaihoz intézhető. Ezen utóbbi hatóságok ez esetben is kötelesek az előzetes letartóztatást foganatositani.

Mindkét eltérő intézkedés abban találja indokolását, hogy Szerbiával szomszédok vagyunk. Ennélfogva csekélyebb bűntettel vagy vétséggel vádolt egyének is oda fognak menekülhetni. Ezért a kiadatás lehetőleg széles alapon biztositandó.

Két folyam medre választja el a magyar állam területét Szerbia területétől. Ezen folyamokon az átkelés minden időben könnyű.

A kiadatás biztositása végett ennélfogva szükséges volt oly intézkedés felvétele, melynek alapján a határfolyamok egyik partján levő hatóságok a másik parton levő hatóságok távirati megkeresésére üldözőbe vett egyént azonnal letartóztatni kötelesek.

Ezen letartóztatás semmi tekintetben nem praejudicál a kiadatás kérdésének, mert az ez iránti határozat csak akkor hozatik, ha a megkeresés a kijelölt határidőben és a megjelölt okiratok alapján intéztetik.

Budapest, 1881. évi október hó 20-án.

Dr. Pauler Tivadar s. k.,
igazságügyminister.

57. szám.

(X. ÜLÉS, 10. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház közjogi és törvénykezési valamint közgazdászati bizottságának „a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben kötött consulsági egyezmény beczikkelyezéséről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A ministeri előterjesztésben előadottak felmentik a bizottságot azon meggyőződése indokolásától, hogy Szerbia jelenlegi, különösen pedig az újabban kötött kereskedelmi szerződés következtébeni nemzetközi állása közepette szerződések által hathatósabban biztosithatók állampolgáraink érdekei, mint azon eddigi módozat mellett, mely szerint az ottani hatóságok kizárásával honosaink felett kivételesen a consulok utján gyakoroltatik a polgári és büntető igazságszolgáltatás.

A beczikkelyezésre ajánlt egyezmény a consulsági kiváltság megszüntetése folytán, a consulságok hatáskörének szabályozására nézve szükségessé vált megállapodásokat tartalmazza.

Miután pedig a kérdéses egyezmény részleteinek alapjául egyrészt az 1875. évi 13. czikkben foglalt consulsági egyezmény szolgált, másrészt pedig abban a consularis jurisdictiónak más ilynemű megállapodásra még nem lépett hatalmasságok alattvalóival szemben leendő további fentartásáról és az igényelt átmeneti intézkedésekről megfelelő gondoskodás történik, tiszteletteljesen inditványozza a bizottság a szóban forgó törvényjavaslatnak változatlan elfogadását.

Budapest, 1881. évi deczember hó 12-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet az 57. számú irományhoz.

Indokolása

a Szerbiával kötött consulsági egyezmény beczikkelyezésére vonatkozó törvényjavaslatnak.

A szerb fejedelemség függetlenségének a berlini szerződés XXXIV. czikke által történt elismerése több feltételhez köttetett. A feltételek egyike az volt, hogy új megállapodások kötéséig semmi változás nem fog történni Szerbiában a fejedelemségnek a külországokkal érvényben álló viszonyaiban A külföldi alattvalók mentességei és kiváltságai, valamint a consulok hatósági és védelmi joga, úgy, a mint azok a berlini szerződés kötésekor fennállottak, mindaddig teljes érvényben tartattak, a mig a fejedelemség és az érdekelt hatalmak közti közös egyetértéssel módositva nem lesznek. (XXXVII. czikk.)

A berlini szerződés kötéséig Szerbia az osmán birodalom alkatrészét képezte. Ennélfogva Szerbiára nézve kötelezők voltak mindazon szerződések, a melyek az osmán birodalom és más államok között köttettek.

Az osmán birodalomban a korán és mohamedán egyházi törvények más hitűek egyenlőségét a polgári jogok élvezetében el nem ismerték.

Ez szolgált az európai hatalmaknak és ezek közt Ausztria-Magyarországnak is indokul arra, hogy az osmán birodalommal oly capitulatiókat kössenek, melyeknek értelmében a most nevezett keresztény hatalmasságoknak szerződésileg biztosittatott az, hogy saját honosaik felett, az osmán hatóságok kizárásával, az osmán birodalom területén a polgári és büntető igazságszolgáltatást gyakorolják.

Az osztrák-magyar monarchiát illetőleg, az osmán birodalomban működő consulsági hivatalok jog- és hatáskörének elismerése leghatározottabb kifejezést nyert az 1718. évben Passaroviczban kötött kereskedelmi és hajózási szerződésben, továbbá az 1784-ben kötött belgrádi és az 1791-ben kötött sistovi békekötésben.

Ezen capitulatiók megkötése óta Szerbia a keresztény nagyhatalmasságok támogatásával fokonként több és több önkormányzati jogot vivott ki magának a fényes porta irányában.

A törvénykezés terén Szerbiában alkalmazáson kivül helyeztettek a mohamedán vallási törvények és a valláskülönbség nem tekintetett akadályul a jogok érvényesitésénél.

A többek közt ez volt oka annak, hogy az európai hatalmasságok consulságainak a capitulatiók által szerzett kiváltságait nem volt szükséges oly következetességgel alkalmazni Szerbiában, mint az osmán birodalomnak más tartományaiban.

És nemcsak Ausztria-Magyarország, hanem a többi európai hatalmasságok sem alkalmazták ezen előjogaikat Szerbiában teljes mérvben.

Azonban a consulsági kiváltságok fentartása azon mérvben, a melyben jelenleg a capitulatiók alapján és a berlini szerződés értelmében gyakoroltatnak, mindinkább időszerűtlenné válik oly államban, a mely szervezetét az európai államok mintájára berendezni és mind közigazgatását, mind az igazságszolgáltatást folytonosan javitani iparkodik.

A kormány készséggel járult ahhoz, hogy a capitulátiók alapján gyakorolt kiváltságok helyett, szerződések által, a melyek Szerbia jelenlegi nemzetközi állásának inkább megfelelnek, hathatósabban biztositsa állampolgárainak érdekeit ezen fejedelemségben.

Ezen biztositás a beczikkelyezés végett egyidejüleg beterjesztett szerződések által történik.

A jelen consulsági egyezménynek főtárgya a consulságok hatáskörének szabályozása, mely consulsági kiváltságaink megszüntetése folytán szükségessé vált.

Ezen consulsági egyezmény határozmányai tekintetében a következő jegyeztetik meg.

Souverain állammal lépünk szerződésre s igy a kiindulási pont nem lehet más, mint a teljes viszonosság. Ugyanazon kiváltságokkal és előjogokkal fognak a szerb consulok a magyar-osztrák monarchiában birni, mint a milyeneket a mi consulaink Szerbiában élvezendenek.

Az egyezmény részleteinek alapjául leginkább az Olaszországgal fennálló és az 1875. évi XIII. t.-czikkben foglalt consulsági egyezmény határozatai vétettek.

Az I-ső czikk szerint a szerződő felek mindegyike fentartja magának a jogot, azon helyeket kijelölni, melyekben consulokat működésre bocsátani nem akar.

Ezen fentartás azonban egyes kormány irányában csak úgy alkalmazható, ha valamennyi más kormányra is kiterjed.

Az egyezmény II. és III. czikkei a consulok kiváltságai és mentességei iránt azon határozatokat tartalmazzák, melyek jelenleg minden consuláris szerződésben bentfoglaltatnak és az újabb nemzetközi jognak általánosan elfogadott elvét képezik.

A IV. czikk megállapitja azon módozatokat, melyek szerint a consulok a belföldi hatóságok megkereséseinek eleget tenni kötelesek.

Az újabb consulsági egyezmények a consulok részére nem biztositanak területen kivüliséget és oly mérvű sérthetlenséget, a melylyel a diplomatiai képviselők védetnek. A consulok azon törvények alatt állanak, a melyek azon területen érvényesek, a hol hivatalos működésüket teljesitik.

Azonban, tekintettel a consulok hivatalos állására, részükre némi kivételek mégis teendők, nevezetesen az, hogy csak súlyos bűntettek miatt tartóztathatók le. E tekintetben a megfelelő intézkedést tartalmazza az egyezmény V. czikke.

Az egyezmény többi czikkei is csekélyebb szerkezeti módositásokkal azon határozmányokat foglalják magukban, melyek az emlitett olasz egyezményben vannak.

A XII. czikk által biztositva van az, hogy ha a szerződő felek egyike más hatalmasság consuljait nagyobb előjogokban vagy kedvezményekben részesitené, ezek az ezen egyezmény alapján működő consulokra is ki fognak terjesztetni.

Az egyezmény XIII. czikkében foglaltatik azon határozmány, mely szerint a fentebb emlitett capitulátiók ezen egyezmény hatályba lépte után érvényüket veszitik.

Minthogy azonban még huzamosabb idő folyhat le, mig e tekintetben Szerbia és az egyes érdekelt hatalmasságok közt egyöntetű megállapodások létre fognak jönni, ezért a consuláris jurisdictió még érvényben marad oly ügyekben, melyek az ily hatalmasságok alattvalói és magyar vagy osztrák honosok közt felmerülhetnek.

Az egyezményhez csatolt zárjegyzőkönyv az átmeneti intézkedéseket tartalmazza, a melyek szerint a consulátusoknál folyamatban levő összes polgári csőd-, hagyatéki- és bűnügyek a consulátusok által intézendők el és az erre vonatkozó határozatok a szerb hatóságok által hajtandók végre.

Csupán a polgári peres ügyeknél bizatik a felek szabadságára, vajjon a consulátusok által akarják-e a pert végleg elintéztetni, vagy pedig ezek eljárásának megszüntetése mellett a szerb biróságokhoz akarnak fordulni.

Budapest, 1881. év október hó 20-án.

Dr. Pauler Tivadar,
igazságügyminister.

58. szám.

(X. ÜLÉS 107. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház közjogi és törvénykezési valamint közgazdászati bizottságának „a kereskedelmi viszonyoknak Francziaországgal való ideiglenes rendezéséről" szóló törvényjavaslat tárggyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat az 1879. évi IV. t.-cz. alapján hat havi felmondással határozatlan időre meghosszabbittatott, s a franczia kormány részéről történt felmondás folytán 1881. évi november 8-án lejárt vámegyezménynek az 1882. évi február 8-ig való hatályban tartása iránt, a ministerium által tett intézkedés jóváhagyása, továbbá a kereskedelmi viszonyoknak Francziaországgal az 1883. évi február 8-ig leendő rendezése tárgyában létrejött egyezmény beczikkelyezése érdemében tartalmaz rendelkezéseket.

A bizottság a kormány előterjesztéséből meggyőződött, hogy annak törekvése ugyan állandó tarifa-szerződés kötésére volt és van irányozva, de miután ez a kereskedelmi szerződések kötése tekintetében Francziaországban uralkodó nézetek és létező viszonyok folytán, valamint annálfogva, mivel a német kereskedelmi szerződés általános tarifánk revisióját tette szükségessé, létre nem jöhetett, a fenforgó viszonyok folyományául fogandó a fennebb emlitett s a törvény által szentesitett egyezményt 1882. évi február 8-ig hatályban tartó ministeri intézkedés, továbbá a létrejött s beczikkelyezésre ajánlt egyezmény, mely ugyan a monarchia számára a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet irányában követett bánásmódot biztositja, azonban a czukor kivételével, melyre nézve az egyezmény monarchiánk iránt esetleg szigorúbbá válhatik, mint Németországgal szemben, megjegyezvén, hogy a kormánynak az erre vonatkozó kivétel megszüntetésének kieszközlése iránti törekvése azért szenvedett hajótörést, mert a czukor nálunk a kivitel tekintetéből oly előnyben részesül, hogy az által versenyképessége a külföldön jelentékenyen előmozdittatik.

Figyelemmel a felhozottakra, tiszteletteljesen ajánlja a bizottság a kérdéses törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapest, 1881. évi deczember hó 12-én.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet az 58. számú irományhoz.

Indokolás

„a kereskedelmi viszonyoknak Francziaországgal való ideiglenes rendezéséről“ szóló törvényjavaslathoz.

Midőn az osztrák-magyar monarchia és Francziaország közt 1866. deczember 11-én kötött kereskedelmi szerződés 1878. deczember 31-én lejárt, a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet irányában alkalmazott bánásmód azon reményben, hogy időközben végleges szerződés lesz köthető, az 1879. január 20-án létrejött (és az 1879. évi IV. törvényczikkbe iktatott) egyezmény által 1879. deczember végeig biztosittatott.

Ezen határidő is lejártához közeledett s a végleges szerződést még mindig nem lehetett megkötni, mivel Francziaország általános vámtarifáját meg nem állapitotta s a nélkül új szerződések megkötéséhez járulni nem akart. Ez okból az 1879. november 20-án létrejött (és az 1879. évi LVII. törvényczikkbe iktatott) nyilatkozat által a lejáró egyezmény bizonytalan időig, hat havi felmondási joggal hosszabbittatott meg.

A franczia törvényhozás mindazáltal már az 1879. augusztus 4-én kelt törvénynyel kijelentette, hogy az ezen törvény után létrejövő nemzetközi szerződések az új átalános vámtarifa életbelépte után csak hat hónapig maradhatnak érvényben. Igy történt, hogy a franczia átalános vámtarifának kihirdetése után, a franczia kormány 1881. május 8-án az 1879. január 20-ki egyezményt tényleg felmondotta s igy annak hatálya 1881. november 8-án megszünendő volt.

A felmondás alkalmával a franczia kormány hajlandóságát nyilatkoztatta ki arra, hogy kereskedelmi viszonyainak végleges szabályozása végett velünk alkudozásokba lép.

Ámbár részünkről is óhajtottuk azt, hogy Francziaországgal lehetőleg tarifaszerződés jöjjön létre, a május 8-tól november 8-ig lejárt idő nem volt kedvező e tárgyalások megkezdésére. Egyrészt az időközben létrejött német kereskedelmi szerződés vámtarifánk átvizsgálását tette szükségessé s mindaddig, mig az be nem fejeztetett, nehéz volt tarifaszerződések kötése végett tárgyalásokba bocsátkozni; — másrészt Francziaországban is oly körülmények álltak be, a melyek a kereskedelmi szerződések megkötésére nézve nem kedvezőek, a mint ezt az Angolország, Belgium és Olaszországgal megkezdett tárgyalások többszöri félbeszakitása bizonyitja.

Ily körülmények közt legczélszerűbbnek látszott az eddigi állapotnak egyszerű meghosszabbitása. Ezt azonban a franczia törvényhozó testület egyik határozata folytán a franczia kormány nem tehette; ez a határozat ugyanis megengedi a fennálló egyezményeknek 1882. február 8-ig leendő meghosszabbitását, de csak az esetre, ha az illető állammal végleges szerződés

érdekében folytatott alkudozások kedvező eredménynyel biztatnak. Minthogy pedig előre látható volt, hogy a velünk megkezdett tárgyalások 1882. február 8-ig sem vezetnek eredményre, s igy ezen határidő lejárta után ismét újabb meghosszabbitás lenne szükséges: a franczia kormány a meghosszabbitást csak olykép vélte lehetségesnek, ha egyidejüleg február 8-án túl is egy évre egyezmény köttetik. Mind az ideiglenes meghosszabbitás, mind az egyévi egyezményben azonban az eddigi viszonyokhoz képest lényeges megszoritásokat kivánt tenni, a melyekhez járulni mi nem akartunk.

Ily bonyolódott volt a tárgyalások helyzete, a midőn az országgyülés a közös ügyek tárgyalására hivatott országos bizottságoknak Bécsben történő összeülése folytán szüneteléséhez közeledett. A kormány egyrészt naponként várta a folyamatban levő tárgyalások sikeres befejezését, s igy a létrejött nyilatkozatoknak beterjesztését még az országgyülés szünetelése előtt lehetőnek hitte, másrészt azonban arra az esetre, ha a szünetelés előtt a tárgyalások be nem fejeztetnének, a folyamatban levő tárgyalások akkori helyzetéhez képest oly tág felhatalmazást kellett volna kérnie, melynek alapján a szerződést egyátalában minden eshetőségre megköthette volna.

A legutolsó pillanatban, azaz november 7-én sikerült végre a franczia kormánynyal oly egyezményeket létesiteni, a melyek által *a)* 1882. február 8-ig a jelenlegi statusquo minden változás nélkül; *b)* és 1882. február 9-től 1883. február 8-ig a jelenlegi statusquo oly megszoritással, hogy a legnagyobb kedvezés a czukorra nem terjed ki, fentartatik.

A jelenlegi viszonynak 1882. február 8-ig terjedő meghosszabbitása a következő nyilatkozat által történt:

Déclaration.

Le Gouvernement de Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohéme etc. et Roi Apostolique de Hongrie, et

le Gouvernement de la Republique Française,

considérant que la Convention provisoire du 20 janvier 1879, qui régle actuellement les relations commerciales entre l'Autriche-Hongrie et la France, doit prendre fin le 8. novembre 1881;

considérant qu'ils viennent de conclure un nouvel arrangement commercial et maritime, mais que cet acte, encore soumis à l'accomplissement des formalités prescrites par les lois constitutionnelles des deux Puissances contractantes, ne pourrait pas être mis en vigueur à la date du 8. novembre prochain:

sont convenus des stipulations suivantes:

Les dispositions contenues dans la Declaration échangée à Vienne le 5. janvier 1879, concernant la navigation, le service consulaire, le réglement des successions et la propriété des oeuvres d'esprit et d'art, ainsi que la Convention provisoire de commerce, conclue, le 20. janvier 1879. entre l'Autriche-Hongrie et la France, et suivie d'une Declaration signée, le méme jour, sont prorogées pour une nouvelle période de trois mois, du 8. novembre 1881 au 8 février 1882.

Il est entendu que le traitement de la nation la plus favorisée stipulé par l'Article 1-er de cette Convention, s'étend, pour les nationaux des deux pays, à tout ce qui concerne l'exercice du commerce ou des industries et le paiement des taxes qui s'y rapportent, ainsi qu'á la protection des marques de commerce ou de fabrique des modéles et dessins industriels.

En foi de quoi, les Soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont dressé la présente Déclaration et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Paris, en double expédition, le 7 novembre 1881.

(L. S.) *Beust* m. p.
(L. S.) *B. St.-Hilaire* m. p.

Ezen nyilatkozat alapján, nehogy a Francziaországgal fennálló szerződéses viszony habár csak rövid időre is megszakadjon, a ministerium az 1879. évi január 20-ki egyezmény hatályban tartását saját felelősségére a következő rendelettel hirdette ki:

1216./Eln. sz. 1881.

A magyar királyi ministerium rendelete:

a Francziaországgal 1879. évi január hó 20-án kötött ideiglenes vámegyezmény (1879 : IV. törvényczikk) hatályának meghosszabbitása tárgyában.

Az 1878: XX. törvényczikk 3. czikke alapján a franczia kormánynyal 1881. november 7-én létrejött nyilatkozat szerint:

A Francziaországgal 1879. évi január 20-án kötött (1879. évi IV. törvényczikk) 1879. évi november hó 20-án Párisban aláirt nyilatkozat által (1879: LVII. törvényczikk) hat havi felmondással határozatlan időre meghosszabbitott és a franczia kormány által 1881. évi május hó 8-án megtörtént felmondás folytán 1881. évi november hó 8-án lejáró vámegyezmény 1882. évi február hó 8-ig hatályban tartatik.

A mi ezennel közhirré tétetik.

Kelt Budapesten, 1881. évi november 8-án.

Tisza Kálmán s. k.
Br. Kemény Gábor s. k.

A ministerium mindazáltal kötelességének tartja ebbeli eljárását az országgyülés összeültével azonnal bejelenteni, s annak utólagos jóváhagyását kikérni, a mi a jelen törvényjavaslat 1. §-a által történik.

Jelen törvényjavaslat 2. §-a magában foglalja az 1882. évi február 9-től 1883. évi február hó 8-ig megkötött egyezményt, a mely — a czukor kivételével — minden tekintetben a legnagyobb kedvezést biztositja.

Nem szükséges kifejtenem azt, hogy Francziaország az egyezmény 2-ik czikkében kikötött megszoritás által a czukoradónak nálunk rendszeresitett visszatéritése miatt szabad kezet óhajt fentartani. Részünkről mindent elkövettünk ugyan, hogy ezen a szerződéses viszonyokban eddig szokatlan kizárás mellőztessék, minthogy mindazáltal a franczia kormány határozottan ragaszkodott ezen követeléséhez, minthogy továbbá maga a közvetlenebbül érdekelt osztrák kormány is a legnagyobb kedvezés által a többi viszonyokra nézve biztositott állapot mellett ezt a részleges megszoritást elfogadhatónak találta, végre is beleegyeztünk abba, hogy az egyezmény a szóban álló megszoritás mellett megköttessék.

Ezek után a törvényjavaslatot elfogadásra ajánlom.

Budapesten, 1881. évi november hó 21-én.

Br. Kemény Gábor s. k.,
földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister.

59. szám.

(X. ÜLÉS, 107. 4) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház egyesült közjogi és törvénykezési, valamint közgazdászati bizottságának „a Szerbiával 1881. évi $\frac{\text{május 6-án}}{\text{április 24-én}}$ kötött kereskedelmi szerződésről“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

A ministeri előterjesztésben kimeritőleg előadatnak ama viszonyok, melyek a tárgyalás alatt levő törvényjavaslattal beczikkelyezésre ajánlt kereskedelmi szerződés megkötését megelőzték.

Figyelemmel ezekre, a bizottság méltányolja a kérdéses szerződés politikai és közgazdasági fontosságát.

A kereskedelmi viszonyoknak lehető egyöntetű elveken való rendezése, s e mellett a látszólag ellentétes érdekeknek a méltányosság korlátain belőli kölcsönös kiegyenlitése a békés fejlődés ama feltételei, melyeket a Balkán-félszigetnek politikai újjáalakulása után a berlini szerződésben kifejezésre jutott irányzatnál fogva igényelt érdekközösség alapjának megvetése czéljából a szerb fejedelemséggel szemben figyelmen kivül hagyni nem lehet.

E mellett még tekintetbe veendő, hogy Szerbia 1864-ben autonom vámtarifát bocsátván ki, az irányunkban addig fennállott 3%-os értékvámot legnagyobb részt oly vámokkal cserélte fel, melyek súly, darab vagy mérték szerint vannak megállapitva, s miután ezen átalakitásnál az átszámitás alapjául vett érték oly helytelenül lett felszámitva, hogy az által az 1864. évi tarifa fix tételeinek alkalmazása számos árúnál a szerződéses százalék-illetéket jelentékenyen túlhaladta, s továbbá miután a vámtételek ezen emelése a fogyasztási adók és regále-díjak által még fokoztatott, s végül miután az emlitett tarifa közel 3000 tételt sorol fel a bevételnél a nélkül, hogy a 3% értékvám bár 300 tételre is tényleg megtartatott volna s még ezekhez az is járulván, hogy a vámtariffa tételei minden államot egyenlően sújtván, monarchiánk a részére szerződésileg kikötött megkülönböztető előnyt tényleg nem élvezhette: kétségtelen, hogy a szerződésszerű megállapitások daczára is — eltekintve a tarif-viszonyokból folyó s a kereskedelmi forgalomra zavarólag és megakasztólag ható zaklatásoktól és panaszoktól — oly tényleges viszonyokkal állunk szemben, melyek a fennebb ecsetelt érdekközösség alapjának megvetésére biztositékul épen nem tekinthetik.

Ezeket szem előtt tartva, csak helyeseli a bizottság, hogy a kérdéses szerződés már jelenleg az általános vámtarifa revisiója előtt terjesztetett a törvényhozás jóváhagyása elé,

s annak az egyenjoguság, a kereskedelem, ipar, vámkezelés, a méterrendszer meghonositása, mustra- és árúvédjegyek oltalmára vonatkozó intézkedéseit olyanoknak tartja, melyek már természetüknél fogva magukban hordják a kereskedelmi viszonyoknak lehető egyöntetű elveken való rendezésének biztositékát.

Hasonlóképen ez irányban, továbbá a látszólag ellentétes érdekeknek a méltányosság korlátain belőli kiegyenlitésére nézve nyujtatik biztosíték a szóban forgó szerződésnek a vámtételekre, továbbá a pótlékokra és a beligazgatás terén szedett illetékekre vonatkozó megállapodásaiban. Tagadhatlan ugyan, mikép ama körülmény, hogy a specificus vámok mellett 6, 8 és 15%-os értékvámok is tartatnak fenn, az érték bevallása és megállapitása körül a vámkezelésnél nyilvánuló visszásságoknál fogva egyik hátránya a szerződésnek, mindazonáltal ama kikötés mellett, melynél fogva az értékvámok a szerződésre vonatkozó jóváhagyási okmányok kicserélése napjától számitott 6 hónap alatt specificus vámokká leszneк kölcsönös egyetértéssel átváltoztatandók, ez irányban a bizottságnak észrevétele már azon oknál fogva nem lehet, miután az értékvámok beszedése körül eddig mutatkozott viszszásságok megakadályozására a szerződésben egyuttal czélszerű külön határozatok állapittatnak meg.

E szerződés a határforgalom iránt kivételes intézkedéseket tartalmaz, melyekre nézve azonban kérdés merül fel, hogy nem fogja-e az abból folyó előnyöket Anglia a legnagyobb kedvezés alapján vele mult évi február 7-én kötött szerződés alapján követelni! A bizottság azon meggyőződésben van, hogy a kérdéses szerződés II. czikke értelmében Anglia az érintett előnyöket nem követelheti, tehát az igényelt békés fejlődés ez irányban, továbbá az által sem akasztható meg, ha Szerbia esetleg a fixirozott vámtételekkel szemben más államoknak nagyobb kedvezményt nyujtana, avagy a behozatalnál más kedvezőbb eljárást állapitana meg, miután a szerződés értelmében eme kedvezményes eljárás, illetőleg vámtétel alkalmazására a monarchiából származó árúk bevivője igényt tarthat.

A Szerbiába való bevitelnél életbelépő vámtételeket a többször emlitett szerződés *A*) melléklete tartalmazza. Ugy a specificus, valamint az értékvámok átalában főbb kiviteli czikkeinknél, — eltekintve azon vámmentességek megállapitásától, melyeknél hazánk kiválóan van érdekelve, a 7-et ritkán haladják túl. A tényleg létező állapot szerint Szerbiában »regále« nev alatt fogyasztási adó szedetik a vámon kivül a dohány, szivar és sónál, — továbbá a trosarina s más, a beligazgatás terén szedett illetékek, az áttekintést alig engedő tarifabeosztás és vámkezelés a tényleg alkalmazott vámtételeket a jogilag alkalmazandó 3%-osnál lényegesen emelik, ugy hogy a tényleg létező helyzettel szembeni összehasonlitás — eltekintve a politikai mozzanatoktól — közgazdasági szempontból is jelen szerződés előnyére üt ki.

A szerződés *B*/. mellékletének 1-ső tétele a mindkét határterületek forgalma számára, a mindennapi forgalmi szükségletnek és a helyzetnek megfelelő s czéljuknál fogva csakis helyeselhető könnyitéseket szabja meg, ·/. II. tétele pedig a közvetlen forgalomban bizonyos tárgyak indokolt vámmentességét szabja meg, s a III. tétele érdekeinket biztositó ama megállapodásokat tartalmazza, melyek szerint a monarchia vámterületének szabad forgalmából a közös határon át közvetlenül Szerbiába vitt némely árúkért (papir, kőfaragó-munka, agyag-üvegárúk, vas- és aczél-árúk) a bevivő választása szerint az akkoron legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet bevitelére alkalmazott specificus, vagy értékvám felét fizetendi.

Szemben a szerb részről lekötött vámelbánással, a monarchia vámtételek által nem kötötte le magát, hanem Szerbia számára a legnagyobb kedvezést élvező nemzet irányában alkalmazott bánásmódot biztositja. s csak összesen a fennebb emlitett *B.* melléklet II. tétele alatt nyujtatik 9 árú tekintetében részint vámmérséklés, részint vámmentesség.

Eme kedvezmények legfontosabbja, hogy a sertések díja után a vám 50 krral leszállittatott, a Szerbia némely vidékén behozott borra, és a Boszniába bevinni szokott szilvapálinkára kedvezményezett tételek állapittattak meg.

Ezen kedvezmények a látszólagos ellentétes érdekeknek a méltányosság korlátain belőli kölcsönös kiegyenlitésének lévén folyományai, azok ellen, a bizottság kifogást nem tesz.

Tekintettel az előre bocsátottakra és a minist. indokoásban foglaltakra, tiszteletteljesen ajánlja a bizottság a tárgyalás alatt levő kereskedelmi szerződés beczikkelyezését, megjegyezvén, hogy a szerződéssel kapcsolatos állategészségi egyezmény, különösen a magyar terület biztonságának veszélyeztetését levén alkalmas meggátolni, közgazdasági fontossága s ebből kifolyólag a kérelmezett beczikkelyezés teljesitése már ez oknál fogva sem lehet kérdés tárgya.

Budapest, 1881. évi deczember hó 12-én.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet az 59. számú irományhoz.

Indokolás

a Szerbiával kötött vám- és kereskedelmi szerződés, valamint az állategészségügyi egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslathoz.

A magyar kormány a kereskedelmi és üzleti viszonyoknak korszerű rendezését a szomszéd Szerbiával már 1868-ban kivánatosnak tartá. Az e végből kezdeményezett tárgyalások azonban sem akkor, sem a romániai szerződés megkötésekor 1874-ben megindult alkudozások alkalmával eredményre nem vezettek.

A berlini békeszerződés XXXVII. czikkében a kereskedelmi viszonyokat illetőleg a következőket rendeli:

Uj egyezmények megállapitásáig Szerbiában mindazon fennálló intézmények, melyek a fejedelemségnek a külföldi országokkal való kereskedelmi viszonyaira vonatkoznak, változatlanul továbbra is fentartandók. E mellett határozottan csak az lett kikötve, hogy a Szerbián keresztül menő árúk után átviteli illetékek nem fognak szedetni.

(Jusqu'à la conclusion de nouveaux arrangements, rien ne sera changé en Serbie aux conditions actuelles des relations commerciales de la Principauté avec les pays étrangers.

Aucun droit de transit ne sera prélevé sur les marchandises traversant la Serbie.)

Már a berlini békekötés alkalmával mind a vasuti ügy, mind a kereskedelmi viszonyok előzetes szabályozása végett Szerbiával egyezmény köttetett, a melynek a kereskedelmi viszonyokra vonatkozó része következőleg hangzik:

»Az osztrák-magyar monarchia és Szerbia közti kereskedelmi viszonyok akként fognak szabályoztatni, hogy a belföldi termékeknek és iparczikkeknek kölcsönös forgalma lehetőleg könnyittessék és hogy a két ország közt létesitendő minél bensőbb viszonyzatoknak szakadatlan fejlődése elősegittessék.

Tekintettel pedig a határkerületek különleges szükségleteire, a határforgalomra nézve specialis intézkedések fognak alkottatni.

Ezen szándékuknál fogva az osztrák-magyar monarchia és Szerbia kölcsönösen kötelezik magukat arra, hogy a jelzett czélnak megfelelő kereskedelmi szerződést fognak kötni.

Egyuttal tanulmányoztatni fog azon kérdés, vajjon a két szerződő fél érdekében állónak találja-e azt, hogy a két ország közt vámegyesülés köttessék.

Különben bárminő irányban határoznák el magukat mindkét államban, az emlitett külön egyezmény a két állam kormányainak kötelességévé teszi, hogy a békeszerződés megkötése után minél előbb kereskedelmi szerződés megköttessék.

A két állam küldöttei e végből legkésőbb 4 hónap mulva Bécsben össze fognak ülni.

(Les relations commerciales entre l'Autriche-Hongrie et la Serbie seront reglées de manière à faciliter autant que possible l'échange des provenances réciproques et à favoriser le développement

non interrompu des rapports intimes et stables entre les deux pays. En égard aux besoins particuliers des districts limitrophes le commere des frontières sera soumis à un traitement spécial.

Dans cette intention l'Autriche-Hongrie et la Serbie s'engagent réciproquement à conclure un traité de commerce repondant au but susindiqué.

On étudiera en même temps la question d'une union douanière à conclure entre les deux pays en tant qu'il pourrait être trouvé dans l'intérêt des deux parties contractantes.

Pour quelque forme qu'on se décide, les deux parties s'engagent à conclure une convention à se sujet aussitôt après la ratification de la paix.

Les délégués des deux Etats se réuniront à cet effet à Vienne quatre mois après cette date ou plustôt si faire se peut.)«

Az ezen egyezményben kikötött négy havi időszak lefolyta után azonban nem kezdődtek meg azonnal a tárgyalások, hanem azok kölcsönös egyetértéssel többször elhalasztattak, mig végre 1880-ban a vasuti szerződés létrejötte után a kereskedelmi szerződés és a vele szorosan összefüggő többi szerződések is (consuli egyezmény, jogsegélyről szóló szerződés, állategészségügyi conventio, hajózási szerződés) tárgyalás alá vétettek.

A kereskedelmi viszonyok rendezésének ezen halasztása reánk nézve mindazáltal lényeges hátrányok nélkül történt, mert a berlini szerződés idézett XXXVII. czikke oly állapotot biztositott, mely ha nem is felelt meg minden tekintetben az igényelhető követelményeknek, legalább a hosszu éveken át megszokott és igy ismert helyzetet nem roszabbitotta, fentartotta a status quo-t

Kereskedelmi viszonyaink Szerbiával ugyanis a Törökországgal 1862. május 22-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződés által szabályoztattak, még pedig akkép, hogy a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet minden előjoga számunkra is biztosittatott és a kereskedés és iparüzés alattvalóinknak minden adók, vagy terhek fizetése nélkül teljesen szabadon megengedtetett.

Ugyanezen szerződés értelmében Szerbia 3%-os értékvámszedésére van jogositva; a szerződéshez tartozó pótokmány (acte additionelle) 2. pontja ugyanis a vámfizetésre nézve a status quo-t tartá fenn (il est également arrêté, que, par les stipulations du traité signé ce jourd'hui le $\frac{\text{dix}}{\text{vingt deux}}$ mai milhuitcent soixante-deux, on n'entend rien changer au statu-quo actuellement existant dans les principautés de . . . . Servie relativement aux droits d'importation et d'exportation), a mely a Paszaroviczban 1718. julius 27-én kötött kereskedelmi szerződés szerint 3%-ban volt megállapitva (»i mercanti d'ambi gl'imperi dovranno pagare per le mercanzie, che si trasportano sui fiumi, per terra o per mare . . . . il dazio del 3 per 100«).

Fel kell mindazáltal emliteni azt, hogy Szerbia az 1862-ki szerződés által megkötött status-quo-t tényleg és egészen önhatalmuan módositotta az által, hogy 1864-ben specificus vámtarifát honositott meg, a mely a hivatalos kijelentések szerint ugyan az érték 3%-ára fektetett számitások alapján készült, de valósággal ennél magasabb vámokat szabott meg. Ez azonban korántsem volna főhibája a hallgatag tűrés által jelenleg is még érvényes szerb tarifának, ha különben nem volna annyira bonyolodott s ez által tág tért és alkalmat nem adna a vámhivatalnokok teljes önkénykedésére. E tarifa jellegzéséül felemlitem, hogy a jelenlegi szerb tarifa 3000 tételt foglal magában és hogy mily complicált, az kitünik például a gyapjúárukra vonatkozó és az I. számú mellékletben közölt tételekből.

Ily vámtarifa mellett a kereskedő kénytelen volt a vámhivatalnokok kegyét keresni és üzleti számitásaiban hiányzott a biztos alap; minden oldalról tehát átalános volt az óhaj, hogy ha esetleg magasabb vámok mellett is, de oly állapot teremtessék, a mely az önkénykedést kizárja.

Habár a kereskedelmi és vámviszonyok tényleges helyzete, főkép Szerbiának azon törekvése folytán, hogy a régi török szerződések által meghatározott kötelezettségek alól lehetőleg

magyarázat utján szabaduljon, kivánatossá tette is a kereskedelmi viszonyoknak minél gyorsabb rendezését; és habár a tényleges helyzet nem volt olyan, hogy annak hosszabb időre fentartása vagy állandósitása óhajtottnak mutatkoznék: még sem volt tanácsos Szerbia abbeli ajánlatát elfogadni, melylyel 1879-ben valamennyi nagyobb európai államhoz és első sorban hozzánk is fordult és pedig oly czélból, hogy addig is, mig a berlini szerződés által kilátásba helyezett rendezés lehetséges, egy évre egyszerűen a legnagyobb kedvezést biztositó szerződés köttessék. Mig más államok, jelesül Nagybritánia 1879. márczius 3-án, Olaszország ápril 26-án, Oroszország május 19-én, Svájcz julius 26-án és Belgium október 23-án egy évre megkötötték a szerződéseket: részünkről egyszerűen kijelentetett az, hogy a berlini békeszerződés által biztositott helyzet feleslegessé teszi számunkra az ilyféle szerződés megkötését.

Időközben az akkori szerb kormány félreismerve azt, hogy Szerbia kereskedelme egész terjedelmében a szomszéd osztrák-magyar monarchia felégravitál s igy első sorban velünk kellene szerződésileg is tiszta helyzetet teremteni, — Nagybritániával tárgyalásokba bocsátkozott és ez állammal 1880. február 7-én 10 évre kereskedelmi egyezményt kötött is. Ezen egyezmény nagy jelentőségénél fogva a II. mellékletben egész terjedelmében közöltetik.

Ezen szerződés vámügyi tekintetben a következőket tartalmazza: biztosit Nagybritánia számára 10%-kos vámokat, azonkivül a fémek és fémárúk, metsző szerszámok, gépek és géprészek, mezőgazdasági szerszámok és gépek, fonalak és szövetek, agyag és porczellánárúk, finomitott kőolaj után 8%-os vámot (III. czikk); továbbá szabályozta a vámon kivül fizetendő és sok önkénykedésre alkalmat adó mellék-illetéket (IV. czikk) és módozatokat állapitott meg az értékvámozás eljárására nézve (V. czikk).

Ily előzmények után 1880. julius havában tényleg megkezdődtek az 1878. julius 8-án kötött egyezmény által kilátásba helyezett tárgyalások a magyar, osztrák és a szerb kiküldöttek közt Bécsben. A tárgyalások kezdetén mindazáltal elvi nehézség merült fel, a mennyiben a szerb tárgyalók kormányuk nézetét a berlini szerződés által fentartott status quo-ra nézve abban közölték, hogy ezen status quo alatt a legnagyobb kedvezésben részesülés nem érthető, hanem egyedül a tényleg nekünk nyujtott helyzet. Ezzel szemben képviselőink kinyilatkoztatták azt, hogy a fennálló szerződések értelmében Szerbia velünk szemben köteles a legnagyobb kedvezést alkalmazni, és kijelentették azt, hogy utasitásaik értelmében mindaddig nem ereszkednek egy uj szerződés megállapitása végett tárgyalásokba, a mig Szerbia ebbeli jogunkat legkevésbé is kétségbe vonja; egyuttal hangsúlyozták azt, hogy jogaink érvényesitését Szerbiával szemben minden esetre és hihetőleg Szerbia anyagi hátrányára keresztül fogjuk vinni.

Ezen nyilatkozat után a tárgyalások megszakadtak és csak azután vétettek föl ismét, a midőn a Ristics kormány megbukta után a Pirocsanatz-Mijatovits kormány 1880. október 26-án kijelentette, hogy a legnagyobb kedvezés minket tényleg illet. Az igy folyamba jött tárgyalások az 1881. május 6-án aláirt szerződésekre vezettek, a melyek ezuttal a törvényhozás megbirálása alá bocsáttatnak.

A vám- és kereskedelmi szerződés mellékleteivel (a zárjegyzőkönyvvel, a vámtarifával, a határforgalmi könnyitésekre vonatkozó kikötésekkel és az értékvámozásnál követendő eljárás szabályzatával) a más nemzetekkel ujabb időben kötött szerződések alapján Szerbia külön viszonyainak, valamint a szomszéd határos vidékek külön érdekeinek figyelembe vétele mellett köttetett meg, és az emlitett elvek alapján a szerződő felek alattvalói számára a forgalom, a kereskedés, ipar és a vámkezelés tekintetében a teljes egyenlőséget és szabadságot biztositja.

A szerződés részleteit illetőleg:

az I. czikk a kereskedés és hajózás teljes szabadságáról szól, s a két fél alattvalóinak e tekintetben teljesen egyenlő bánásmód nyujtatik nemcsak a saját nemzetbeliekke

hanem a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet alattvalóival is; ezen utóbbi határozatnak fölvétele azért volt szükséges, mert a keleten és legújabb időkig Szerbiában is idegen állam alattvalói bizonyos tekintetben (pl. az adózásnál) nagyobb előnyöket élveztek, mint a nemzetbeliek; minthogy pedig ez az állapot esetleg a szóban álló szerződés hatályba léptekor egyik vagy másik nemzetre nézve még fennállhat, ilyjogoknak saját nemzetbelieink számára valóbiztositása indokolt. Máskülönben a czikk teljesen megfelel újabb szerződéseinknek (Portugaliával 1872 : XXX. t. cz. 1; Svéd és Norvégországgal 1874 : XII. t. cz. 1; Romaniával 1876 : XIX. t. cz. 1; Nagybritániával 1876 : XLIX. t. cz. 1; Németországgal 1878 : XXXVI. t. cz. 19; Olaszországgal 1879 : I. t. cz. 1; és Spanyolországgal 1881 : XVI. t. cz. 1-ső czikkének).

A II. czikkben a szabad költözködés, a letelepedés, a tulajdonszerzés és a tulajdonnal való teljes rendelkezés joga biztosittatik. — E szerint lehetővé van téve, hogy alattvalóink, tekintet nélkül a nemzetiségre vagy a vallásra, fekvő birtokot szerezhessennek Szerbiában.

Ezen jogositványból politikai okokból ki kellett zárni az erkölcsi személyeket (a kereskedelmi és biztositó társaságok kivételével). Ugyszintén állampolitikai érdekből kiköttetett az is, hogy a két fél alattvalói a másik fél területén nem szerezhetik meg az állampolgári jogot mindaddig, mig engedélyt nem nyertek arra, hogy saját hazájuk államkötelékéből megválhassanak.

Az ezen czikkben kimondott átalános elvek egyes concret viszonyokban bizonyos megszoritást és magyarázatot igényelvén, a zárjegyzőkönyvben következő határozatok vétettek fel:

1. Az idegen alattvalók kizárattak a gyógyszerészeti iparból, a kereskedelmi alkuszok üzletéből s a házalásból — átalában a vándoriparból; ezen intézkedés lényegileg megfelel a német birodalommal 1881. évi május 23-án kötött kereskedelmi szerződés (a m. kir. ministerium 1881. évi junius hó 24-én 734. szám alatt kelt rendelete [magyarországi rendeletek tára 27.]) 19. czikkének.

2. A magyar vagy osztrák kereskedelmi és biztositó társaságok számára határozottan kiköttetett, hogy azok Szerbiában fiókokat és ügynökségeket felállithatnak és üzleteiket szabadon gyakorolhatják, ép ugy mint a szerb társulatok.

3. Világosan kimondatik, hogy a kapitulátiók alapján fennállott adómentességek kölcsönösen megszűnnek. Monarchiánkban csak a török (s igy a tractátusok szerint a szerb) nagykereskedelem volt kereseti és jövedelmi adó alól mentes, a mi ezentul meg fog szünni; viszont megszünik Szerbiában abbeli jogunk, hogy az ott élő alattvalóink adómentességet élvezzenek.

4. A szabad forgalom érdekében az utlevél-ügy rendeztetik, nehogy szükségtelen zaklatások által a biztositott szabad forgalom megszorittassék. Minthogy azonban nem lehetetlen, hogy adott körülmények közt az utlevél-ügynek szigorubb kezelése mutatkozzék kivánatosnak, ily kivételes esetekben az igazolási jegyek láttamozásának lehetősége biztosittatik, de költségmentesen, mi által ki van zárva az, hogy az utlevelek láttamozása politikai szükség szine alatt az állam vagy község pénzügyi czéljaira rendeltethessék el.

5. Szerbiában letelepülő alattvalóink érdekében az ipar megkezdését szabályozni kellett. Szerbiában ugyanis még sok iparra nézve czéh-kényszer létezik. A tárgyalások folyamában törekedtünk ugyan arra, hogy alattvalóink Szerbiában a czéh-kényszer alól felmentessenek. Azonban a szerb kormány azon nyilatkozatával szemben, hogy az idegen nemzetbelieknek a belföldiek ellenében e részben előnyt nem nyujthat, és hogy másrészt ez idő szerint a czéheket meg nem szüntetheti, meg kellett elégednünk azzal, hogy alattvalóink az ipar megkezdésének és üzésének feltételeire vonatkozólag a nemzetbeliekkel egyenlő jogban részesülnek, de legalább azon alattvalóinkat, a kik Szerbiában már az új szerződés életbe lépte előtt ipart üztek, biztositottuk az ellen, hogy az ipar megkezdésére vonatkozó feltételeknek utólagosan alá ne vettes-

senek; azonkivül lehetővé tettük azt, hogy a czéhek esetleges visszás törekvései és határozatai ellenében bizonyos védelmet nyerjenek, e czélból kiköttetett, hogy az ipar megkezdése iránti panaszok felett a szerb kormány dönt; ez által a czéhek önkényes határozatával szemben a kormányhoz való felfolyamodás biztosittatik.

A III. czikk a másik fél területén lakó alattvalók személyes állapotát, különösen állását a katonai szolgálat és hadi terhek, valamint az adóztatási viszonyok tekintetében szabályozza és teljesen azonos a román (1876 : XIX. t.-cz.) 3., az olasz (1879 : I. t.-cz.) 3. és a spanyol (1881 : XVI. t.-cz.) szerződés 5. czikkével.

A IV. czikk a kereskedelmi utazók, a vásárokat látogatók, a fuvarozást és hajózást űzők jogait azonos módon szabályozza, mint a portugal szerződés (1872 : XXX. t.-cz.) VII. czikke, a román szerződes (1876 : XIX.t.-cz.) II. czikke, a német szerződés XIX. czikke, az olasz szerződés (1879 : I. t.-cz.) II. czikke, a spanyol szerződés(1881 : XVI. t.-cz.) VII. czikke.

Az iparigazolvány mintája a német kereskedelmi szerződéshez csatolt mintának felel meg.

Az V. czikk a forgalmi tilalmakat zárja ki, illetőleg a monopoliumok tekintetében, az egészségrendőri szempontból s a háboru esetén tehető tilalmakat sorolja fel s megfelel a román szerződés V., a német szerződés I., az olasz szerződés VI. és a spanyol szerződés X. czikkének.

A VI. czikkben megállapittatik az, hogy átviteli vámok nem szedhetők és a kiviteli praemiumok határa iránt történik intézkedés; az ebbeli szöveg teljesen egyezik a román szerződés XI. czikkével, az olasz szerződés IX. czikkének utolsó bekezdésével, a német szerződés IV. czikkével.

A harmadik kikezdés azon elvet foglalja magában, hogy oly árúczikkekre nézve, melyek szabad forgalomban voltak s ennélfogva megadóztatásukat vagy megvámozásukat többé ellenőrizni nem lehet, visszatéritésnek nem lehet helye a kivitelkor, miután ez ily esetben tisztán kiviteli jutalom lehetne.

A VII-ik czikk a beviteli vámokat szabályozza, még pedig az alább külön részletetezendő vámtarifákon és eljárási módozatokon, valamint a külön határforgalmi kedvezményeken kivül akkép, hogy mind Szerbia az osztrák-magyar monarchiában, mind viszont mi Szerbiában a beviteli vámok tekintetében mindenesetre a legnagyobb kedvezést élvező nemzet számára nyujtott előnyökben részesülünk.

Az e czikkhez tartozó zárjegyzőkönyvi határozat megállapitja azt, hogy a kivitel ellenében időleg vámmentesen behozott anyagokból az osztrák-magyar monarchiában készitett árúk a Szerbiába való bevitelüknél ugyanazon kedvezményekben részesülnek, mint minden egyéb osztrák vagy magyar származású árú; ezen határozat által több iparág, kivált a szabó-ipar számára biztositva vannak a tarifa előnyei akkor is, ha a vámtörvényeink értelmében megengedett eljárás szerint vámmentesen behozott idegen anyagból czikkeket gyártanak és ezeket Szerbiába viszik.

A VIII. czikk kölcsönösen a legnagyobb kedvezést biztositja nemcsak a vámfizetésnél, hanem a vámkezelésnél is és a hozzátartozó zárjegyzőkönyvi határozat 1. és 2. pontjaival együtt megegyez a portugál szerződés 2., a román szerződés 6., az angol szerződés 3., a német szerződés 3., az olasz szerződés 7. és a spanyol szerződés 8. czikkével; a szerb szerződésben ezen felül a legnagyobb kedvezésben részesülés a mellékilletékekre nézve is világosan kiköttetik.

A zárjegyzőkönyvben, nevezetesen az e czikkhez tartozó rész 1., 2. és 3. pontjaiban vámejárásunknak több alapelve tétetett Szerbiára nézve kötelezővé. Az első elv az, hogy kis jelentőségű mellékalkatrészek a vámozásnál tekintetbe nem vétetnek; — a második elv lehetővé teszi a szabadforgalomba még nem jutott árúknak vámmentes visszavitelét, a mennyiben a bevallásban vámjöve-

déki büntető eljárást maga után vonó szabálytalanság elő nem fordul; — a harmadik pont értelmében a bevivő követelheti a tarifaszerű göngysúly helyett, a tiszta súlynak valóságos megmérlegelés által leendő megállapitását.

A IX. czikk a vásári forgalom vámmentességét, a kijavitás végett átvitt tárgyak, a használatban volt jegyes zsákok és hordók forgalmát hasonlókép szabályozza, mint a román egyezmény XVIII. czikke s attól, valamint a portugal szerződés 6., a svéd-norvég szerződés 5., a német szerződés 5. s az olasz szerződés 10. czikkének megfelelő határozataitól csak annyiban tér el, hogy azon megszoritás, miszerint a bizonytalan eladásra szánt árúnak vámhivatali raktárakban kell elhelyeztetni, nem vétetett fel.

A X. czikk, a mely a belső adókról (octroi, accise) s azoknak a bevitelünkre való alkalmazásáról szól, megfelel a román egyezmény XXI. és XXII. czikkeinek.

A keleti tartományokban nagyon szokásos a belső fogyasztási adók ürügye alatt a külföldi czikkek behozatalát a belföldi és versenyre nem eléggé képes czikkek előnyére megterhelni; ennek lehető meggátlása végett oly határozatok is vétettek föl, a melyek az ebbeli törekvéseket lehetetlenekké tegyék; ez okból kimondatott az, hogy ha az országnak csak bizonyos területén valamely árúczikk előállitása, gyártása vagy fogyasztása után belső adó szedetik, az nem szolgáltathat okot és alapot arra, hogy az ilyféle árúczikk, ha külföldről behozatik, már az ország határán (vámalakjában) ezen adó alá vonassék s igy az egész országban ilynemű adóval terheltessék, hanem külföldről hozott árú is csak ugyanabban a kerületben vethető adó alá; kimondatik továbbá az, hogy a bevitt czikk után csak akkor lehet az egész országban vagy annak egyes kerületeiben pótadót szedni, ha ugyanazon természetű árúczikk az országban vagy az illető kerületekben előállittatik és ha az ugyanott ugyanazon illetékekkel van terhelve. Kivétel e részben csakis az italok, élelmiszerek, a takarmány, fütő-, világitó- és épitkezési tárgyakat illetőleg engedtetik meg, mint a mely tárgyak az »accise« alkalmazására leginkább valók s a melyeknél a verseny kizárása »accise« alkalmazása mellett nem bir nagyobb jelentőséggel.

Ha ezek az elvek a szerződés hatályba léptével azonnal teljes szigorral alkalmaztatnának: akkor meg kellene szüntetni a Szerbiába a külföldről bevitt árúk után a vámokon kivül ez idő szerint szedett pótilletékeket, a melyekkel szemben teljesen egyenértékű általános belső adók nem állanak fenn; ily rögtöni s mélyreható intézkedésből azonban a szerb pénzügyekre nagy veszteség háramlanék, sőt az e pótlékok ótalma alatt a némely ágakban kifejlett szerb ipari tevékenység lételében is fenyegetve volna.

Belső adók gyanánt Szerbiában jelenleg a »regale« és »trošarina« neve alatt a következő adók szedetnek:

»Regalék« neve alatt a dohány, szivar és só adóztatik meg.

A dohány az 1865. február 22-iki törvény alapján következő »regale«-dijak alá esik: 1) dohány különbség nélkül egy oka (=1.27 kilogramm) 6 adópiaster (1 piaster = körülbelől 15 aranykrajczárral); 2) 100 darab szivar különbség nélkül 6 adópiaster alá.

A só az 1864. junius 2-án kelt törvény szerint »regale«-köteles tárgy és jelenleg regaledij fejében métermázsánkint 1.67.5 franc a regale.

A »Trošarina« az 1869. január 18-iki törvény folytán a következő czikkek után a következő összegekben szedetik:

a) 1 oka kávé (= 1.27 kilogramm) . . 1 piaszter (= körülbelől 15 kr.)
b) 1 » finomitott czukor . . . . . . 20 para (1 para = körülbelől 1/3 krajczárral)
c) 1 » szesz . . . . 2 piaszter
d) 1 » rum . . . . 5 »

e) 1 oka finom ital vagy liqueur	5	piaszter		
f) 1 tuczat játszma kártya	24	»		
g) 1 skatulya szivarkapapiros (60 könyvecskéig)	1	»	20	para
h) 1 tuczat illatos szappan	1	»	20	»
i) 1 oka essenczia szeszes italok előállitására	6	»	—	»
Végre az 1878. deczember 19-ki törvény szerint				
k) 1 hectoliter sör	8	franc.		

Szerbia jövedelme a regálék- és trosarinákból az 1878-ik évben összesen 909,000 frankot tett, a mely összegből a dohány és só regalera 394,000 frank, a trosarinákra pedig 515,000 frank esik. Hogy ily összegek egyszerű megszüntetése Szerbia pénzügyeire nézve felette kedvezőtlen, az bizonyitást nem igényel.

A mennyire azt tehát a méltányosság és kiviteli érdekeink engedik, ezen illetékek szabályozására nézve a szerződés a következő kivételes szabályokat állitotta fel:

a) A dohány és a só a tudomány és a gyakorlat által is oly czikkekül ismertetnek, a melyek fogyasztási megadóztatásra leginkább alkalmasak. E két czikkre nézve tehát az eddigi regaleadók mindaddig fentartatnak, mig Szerbia e czikkekre nézve a monopoliumokat meg nem honositja;

b) A kávénál, mint tisztán pénzügyi-vám tárgyánál, a belső adó a jelenlegi magasságban tartatik fenn, noha ez oly czikk, a mely köztudomás szerint Szerbiában nem terem, s igy belső adó tárgyát a szerződésben kifejezésre jutott elvek szerint nem képezhetné; igaz ugyan, hogy czélszerűbb és a dolog lényegének megfelelőbb lenne, ha a kávé-adó kávé-vám alakjában szedetnék, miután azonban Szerbia a Nagy-Británniával kötött szerződés értelmében legfeljebb 10%-os vámokat szedhet, kellett módot nyujtani arra, hogy a reánk nézve közönyös fogyasztási czikk más alakban legyen megadóztatható.

c) A finomabbitott czukor utána trošarina 100 kilogramra átszámitva 16 frankot 84 cent. tesz, az eddigi vám pedig 3 frank 79 cent, az összes jelenlegi megterheltetés tehát 20 frank 63 cent; ezen Szerbia pénzügyei számára nem nélkülözhető megadóztatás daczára annak, hogy Szerbiának czukorgyára nincsen s igy belső adó tulajdonkép nem szedhető, hasonlókép fentartatnék, de akkép, hogy jövőre a vám 7 frank, a trošarina 14 frank, tehát a kettő együtt 21 frankot fog tenni. Mig Szerbiában czukorgyár nincs, bevitt czukor az emlitett összegge fog megterheltetni; azon esetre, ha Szerbiában czukorgyar állittatnék fel, a X. czikkhez tartozó zárjegyzőkönyv utolsó kikezdése lép hatályba, s ennélfogva a szerb gyár által készitett czukor ugyanazon fogyasztási adó alá fog esni, mint a bevitt finomitott czukor és az semminemű engedményben nem fog részeltetni; ez esetben tehát a Szerbiába bevitt czukor a Szerbiában gyártottal szemben csak a 7 frankos vámmal lesz jobban terhelve, s igy a szerb gyárak csak aránylag mérsékelt védelemben részesülnek.

d) A szivarkapapirosnál, a játékkártyáknál és az illatos szappannál az eddigi fogyasztási adók, daczára annak, hogy tulajdonkép belföldi szerbiai hasonló czikkek gyártása nem létezik, két év tartamára fentartatik, hogy ez idő alatt alkalom nyiljék a szerb kormánynak arra, mikép az ezen czikkek után eddig élvezett jövedelmet más módon szedhesse.

e) A sört, szeszt, liqueurt, rumot, finom borokat (palaczkokban) illetőleg a szerződés egész szigorában alkalmazandó, s nehogy e tekintetben kétség merülhessen föl, ezt a zárjegyzőkönyvben világosan ki is kötöttük. E czikkeknél tehát a szerződés hatályba léptével meg kell szünni a mi bevitelünk után eddig alkalmazott külön megterheltetésnek s a kikötött vámon felül csak akkor szedhető trošarina, ha belső termelés létezik, és ha és a mennyiben az trošarina által éretik.

A *XI. czikk* megköti, mint az angol-szerb szerződés, a mellékilletékek megengedhető fajait és megengedhető magasságát, még pedig átlag az eddigi, de valamivel leszállitott magasságban.

Ezenfelül e czikk utolsóelőtti kikezdésében kiköttetik, hogy e mellékilletékek nem szedhetők akkor, ha a szolgálat vagy használat, a melyre a törvény által ki vannak szabva, tényleg nem történt volna meg.

A XII. czikk a vámkezelés iránt intézkedik és a kisérő eljárásnál nyujtandó könnyebbségeket azonos módon szabályozza, mint a német szerződés 7. az olasz szerződés XI. és a román szerződés XIX. czikke.

Ezenkivül túlterjed az eddig szokásos megállapodásokon, a mennyiben a vámeljárásban átalában azonos elvek elfogadását köti ki, mi által a szerb vámszabályoknak a mieinkhez való fokozatos hasonulása készittetik elő; az egyöntetű elvek szerint történő vámeljárás pedig a kereskedelmi világ számára nagy előnynyel van.

Azon kikötés által, a hogy vámszolgálat gyorsan teljesittessék s a hivatalos órák kellő számban szabassanak meg, befolyás van biztositva arra, hogy a szerb vámszolgálat gyakori panaszra okot szolgáltató lassusága adandó alkalommal megszüntettessék.

A két szerződő fél egymásnak megfelelő vámhivatalainak egyesitése vagy legalább egybehangzó eljárása ugyanazon módon helyeztetett kilátásba, mint a német szerződés 8. s a román szerződés XX. czikkében.

A XIII. czikknek a csempészkedés meggátlására vonatkozó intézkedései megegyeznek a román egyezmény XXIII. czikkével s az olasz szerződés XIV. czikkének első bekezdésével.

A XIV. czikkben, miután Szerbiának a gyári és kereskedelmi jegyek s a mustrák és minták védelmére nézve törvénye nincs s ily törvény hozatalát a szerb kormány két évnél korábban nem helyezhette kilátásba, ezen határidő megadatott.

E czikk két utolsó bekezdése a német és spanyol kereskedelmi szerződés XX., illetőleg VI. czikkében is kifejezésre jutott azon elvet mondja ki, hogy a külföld által szerzett jog idő és terjedelemre nézve nem lehet nagyobb annál, mint az, a melylyel saját hazájában bir.

A megszerzés módja (letét által) a szokásos módon szabályoztatott.

Az ezen czikkhez tartozó zárjegyzőkönyvi határozatnak czélja megakadályozni azt, hogy a szerb jegy- és mintalajstrom meghonositásánál valamely jegy szerb vagy idegen jogosulatlan tulajdonosa a valódi tulajdonost gyorsabb bejelentés által ugyanazon jegy későbbi beiktatása és használatából ki ne zárhassa. Ha a magyar vagy osztrák alattvaló az ezen határozatban megszabott négy havi határidőt jegyei és mintái letéteményezésére felhasználja, akkor magának azon ténynek, hogy más a letéteményezésben megelőzte, még nem lehet az a következése, hogy bejelentése érvénytelenné váljék, hanem legelébb is a jegy kizárólagos használására való jogosultság lesz tisztába hozandó.

A XV. czikk által kilátásba van helyezve, hogy mértékhitelesitési szabályaink lehetőleg változatlanul fognak Szerbiában elfogadtatni, mi által a mi szabályaink szerint készitett mértékek és súlyok kivitelére alkalom fog gyárosainknak nyilni.

A XVI. czikk a szerződés hatályát az osztrák-magyar monarchiával vámegyesülésben levő országokra is kiterjeszti és részben azonos a német kereskedelmi szerződés XXIV. czikkével.

A XVII. czikkben a szerződés tartama 10 évre állapittatik meg.

Mielőtt a szerződés által a vámtételek iránt történt intézkedések taglalásába bocsátkoznám, meg kell jegyeznem, hogy Szerbia kereskedelmi forgalmát illetőleg megbizható adatok nem állnak rendelkezésre. Az osztrák-magyar külforgalmi statistikai kimutatásokban 1879-ig Szerbia és Bosznia együttesen volt kimutatva és csakis 1879. óta jelenkezik a Szerbiával való kereskedés külön; de ekkor is csak mint az ezen határon át eszközölt forgalom szerepel. Ezen az ország határai szerint eszközölt kimutatások szerint

az osztrák-magyar monarchiába behozatott Szerbiából az

1879. évben 430,706 métermázsa árú 12.341,000 frt értékben
1880. » 485,682 » » 10.497,000 » »

az osztrák-magyar monarchiából Szerbiába kivitetett

1879. évben 455,538 métermázsa árú 13.263,000 frt értékben
1880. » 432,861 » » 11.779,000 » »

A forgalom nevezetesebb tételei a következőkből vehetők ki:

Az osztrák-magyar monarchiába Szerbiából behozatott:

	1879.	1880.	
buza	98,714	187,590	métermázsa
más gabonaféle	8,650	47,244	»
liszt	293	4,180	»
dió	1.619	2,154	»
különféle gyümölcs	6,237	6,831	»
nyers bőrök	14,311	17,485	»
donga	9,848	10,319	»
nyers kövek	48,370	27,862	»
vágott kövek	—	50,000	»
gubacs	8,090	8,382	»
suska	4,084	1,914	»
gyapjú	760	2,356	»
kikészitett bőr	402	196	»
nyers vas	2,786	361	»
nyers réz	928	990	»
fa hajók	762	483	tonna
spódium	1,734	4,670	métermázsa
rongyok	953	2,110	»
sertés	259,175	118,334	darab
juh	—	1,520	»
kecske	—	404	»
gödölye	—	322	»
malacz	692	222	»
ökör	24	356	»
aranypénz	9	350	kilogram
ezüstpénz	6	5,376	»

az osztrák-magyar monarchiából Szerbiába kivitetett:

	1879.	1880.	
bor	15,775	8,640	métermázsa
sör	1,535	967	»
őrlemények	12,027	2,147	»
só	99,249	75,517	»
czukor	23,292	29,630	»
eledelek	1,319	1,289	»
zsiradékok	2,105	2,165	»
pamutfonalak	555	847	»
pamutárúk	2,841	4,236	»
lenárúk	3,333	3,992	»
gyapjúfonalak	128	127	»
gyapjúárúk	4,113	2,748	»
chemiai segédanyagok	6,014	5,314	»
» szerek és festék	2,729	2,593	»

	1879	1880	
vas és aczél	16,013	16,505	métermázsa
vasárúk	10,432	13,734	›
üveg és üvegárúk	6,617	6,500	›
faárúk	8,343	11,733	›
hangszerek	165	86	›
kész ruhák	609	325	›
apróárúk	1,118	830	›
bőr	2,199	1,659	›
bőrárúk	379	369	›
gépek	862	1,685	›
fémárúk	604	532	›
papiros	6,282	6,140	›
papirárúk	133	359	›
kőárúk	1,490	1,542	›
agyagárúk	8,027	12,869	›
gyúárúk	1,757	2,037	›
teherkocsik	37	105	darab
személy-szállító kocsik . . .	187	167	›
lovak	301	416	›
fa hajók	1,189	185	tonna
aranypénz	7	61	kilogram
ezüstpénz	25	16,667	›

Szerbia összes forgalmára nézve biztos adatok főkép az újabb időből hiányoznak. Régibb adatok szerint volt:

évben	kivitel	behozatal	átvitel	vámjövedelem
1871	27.600,000 frank	27.700,000 frank	7.000,000 frank	2.068,000 frank
1872	32.900,000 ›	30.400,000 ›	7.200,000 ›	2.200,000 ›
1873	27.200,000 ›	27.300,000 ›	6.100,000 ›	1.950,000 ›
1874	39.000,000 ›	32.000,000 ›	6.600,000 ›	2.158,000 ›

Az összes szerb kereskedés nagyrésze — mintegy $^2/_3$ része — az osztrák-magyar monarchiára esik.

Tekintettel arra, hogy a szerb kereskedésre nézve megbizható adatok nincsenek s másrészt hazánk a Szerbiával való szomszédos fekvésénél fogva mégis élénk kereskedelmi összeköttetésben áll ez országgal: a vámtárgyalásokhoz szükséges adatok lehető bő megszerzése czéljából a kereskedelmi kamarák utján felhivattak az ország nevezetesebb czégei, még pedig az ország minden vidékéről, hogy saját üzletük szempontjából közöljék kivánságaikat és szolgáltassanak kivánságaik indokolására alkalmas adatokat; ezen kivül a törvényhatóságok utján a szerb határ közelében levő valamennyi község felhivatott arra, hogy a szomszédos fekvésénél fogva netán felmerült külön szükségletek iránt tegyék meg kivánságaikat.

Az igy meglehetős bőségben begyült adatok alapján megindult tárgyalások a következő eredményre vezettek:

Mindazon árúczikkek számára, a melyeknek kivitele reánk nézve némi fontossággal bir, az árú értékének megfelelő mérsékelt specificus vámok köttettek ki; még pedig a mennyire csak lehetett, a nálunk érvényes vámtarifa szövegezése alkalmaztatott s mindenütt, a hol csak szük-

ségesnek mutatkozott, még bővebb magyarázat és egyes fontosabb forgalmi czikkeknek névszerinti felemlitése is alkalmaztatott.

Átalános volt ugyanis a vélemény arra nézve, hogy a jelenleg Szerbiában szokásos vámtarifa bonyolult rendszerénél fogva nagy visszásságokra ad alkalmat, s igy más nomenclatura választandó; átalános volt továbbá a nézet, hogy az értékvámozás rendszere, a mennyire lehetséges, mellőzendő és specificus — vámtételek még esetleges magasabb vámokkal — is állapittassanak meg, miután az értékvámozás mindig a vámhivatalnokok önkénykedésére alkalmat ad.

A speficus vámok megitélésére szolgáljanak a következő adatok:

1. Vámmentességet sikerült elérnünk: a vasuti szállitó eszközökre, kőszén és barnaszénre, vasuti felszerelvényekre, gépek és gépészekre, tehát nagyobbrészt oly tárgyakra, a melyeket épen Magyarország közeli fekvésénél, valamint iparánál és kőszénbányáinál fogva nagy mennyiségben szállithat Szerbiába.

2. Különbözeti vámokat értünk el a következő czikkeknél:

			szerződési		különbözeti vám	
csomagoló papiros, lemez-papiros . .	100	kilogram	4	dinár	2	dinár
nem pallérozott kőfaragó munkák, köszörűkövek, fenkövek és kőnyomda-kövek	100	»	1·50	»	0·75	»
ablaküveg, öblös üveg a maga természetes szinében, öntött üvegtáblák	100	»	3	»	1·50	»
közönséges agyagárúk, közönséges kőedény, kályhacsempék	100	»	2	»	1	»
öblös fehér üveg	100	»	5	»	2·50	»
nyers vas, kovácsolható vas, buczavas	100	»	2	»	1	»
formás vas rudakban, sarokvas, vas- és aczél lemezek	100	»	2	»	1	»
mezőgazdasági eszközök és szerszámok	100	»	6	»	3	»

Az 1878. évi junius hó 8-án Berlinben kötött (Andrássy-Ristics-féle) előzetes szerződés alapján ugyan is kötelezte magát Szerbia arra, hogy »a határkerületek különleges szükségleteire való tekintettel, a határforgalomra nézve speciális intézkedések fognak tétetni«, ennek alapján törekedtünk a mennyire azt a jelenleg kifejlődött nemzetközi viszonyok engedték, — a reánk nézve fontos czikkeket a határforgalom fogalma alá vonni.

Az elősorolt tárgyakra vonatkozólag felemlitjük, hogy a durva csomagoló papiros nagyrészt Magyarországból kerül Szerbiába; — kőfaragó munkák, különösen sirkövek elég mennyiségben vitetnek ki Szerbiába; közönséges agyagárú Budapestről, de még a felső vidékekről is tömegesen vitetik Szerbiába, mig kőedény legnagyobb részt Csehországból kerül oda; üveg és üvegárúkra nézve újabb időben a külföldi, különösen a német verseny érezhető kezd lenni, s igy a különbözeti vám kereskedésünk versenyképességére nagy előnynyel lesz.

A vas és vasárúk 1867-ig kizárólag az osztrák-magyar monarchiából és különösen Magyarországból kerültek ki Szerbiába, — a mondott év óta erős verseny keletkezett rajnai Poroszország és Belgium részéről. Nagy előny tehát, hogy itt is a mérsékelt vámok mellett még különbözeti eljárást is lehetett biztositani.

3. A többi specificus vámok (a most felsoroltakkal együtt) a következő táblázatból vehetők ki:

	á r ú	Mennyiség	Érték frankokban *)	Vám	Kivitel	
					1879	1880
1.	papiros és papiros árúk . . .	méterm.	—	—	6415	6499
a)	csomagoló papiros	»	37	4 dinár para	769	1405
b)	nyomda-papiros	»	80	7 » »	803	145
c)	levélpapiros	»	150	10 » »	4703	4531
d)	szivarkapapiros	»	200	15 » »	—	102
e)	jegyzék- és üzletkönyvek . . .	»	200	20 » »	96	237
f)	játékkártyák	»	475	35 » »	2	2
2.	liszt és őrlemény	»	47	1 » »	12027	2147
3.	gyapjuszövetek	»	—	—	4113	2748
a) 1—2.	pokróczok, durva posztók . . .	»	300	16 (és 20)	721	352
b) 1.	posztóféle szövetek	»	1500	58 dinár para	3107	2182
b) 2.	könnyü szövetek	»	1375	90 » »	147	120
4.	fa- és csontárúk	»	—	—	8343	11735
a)	közönségesek	»	62	2 » »	5501	8887
b)	butorok	»	150	3 » »	439	262
c)	asztalos és más faárúk	»	150	8 » »	1977	2364
5.	vasuti szállitó eszközök	»	—	—	—	—
6.	italok és folyadékok:					
a)	borok hordókban	»	40	—	—	—
	1. verseczi	»	—	2·50 »	15723	8611
	2. másfélék	»	—	6 » »		
b)	égetett folyadék:					
	1. hordókban	»	—	6 » »	598	613
	2. palaczkokban	»	—	20 » »		
c)	sör:					
	1. hordókban	»	31	3 » »	1465	960
	2. palaczkokban	»	50	3 » »	70	7
7.	ásványvizek	»	38	0·50 »	677	756
8.	kőszén és barnaszén	»	120	vámm.	16004	13885
9.	kőfaragó munkák	»	37	1.50 dinár para	275	144
a)	köszörülő és fenkövek	»	25	1·50 »	272	215
b)	kehlheimi táblák	»	10	2 » „	120	108
10.	agyagárúk	»	—	—	8027	12869
a)	közönséges agyag árúk	»	35	2 » »	7153	11147
b)	finom fayence és porczellán, egyszinű	»	100	6 » »	1390	1213
c)	finom fayence és porczellán, többszinű	»	125	14 » »	387	489
11.	üvegárúk	»	—	—	6617	6500
a) 1.	ablaküveg stb.	»	47	3 » »	1240	1117
2.	öblös üveg fehér	»	50	5 » »	2826	1652
b)	öblösüveg surolt stb.	»	80	5 » »	1344	2991

*) Az érték az utolsó hivatalos kereskedelmi értékek szerint vétetett fel.

	árú	Mennyiség	Érték frankokban	Vám	Kivitel	
					1879	1880
c)	köszörült stb. üveg	méterm.	200	12 dinár para	982	580
d)	üvegárúk	›	300	20 › ›	128	44
12.	vas és aczél	›	—	—	16013	16505
a)	nyers vas	›	14	0·80 »	568	295
b) 1.	vas és aczél rudakban stb. . . .	›	45	2 › ›	13619	14185
b) 2.	pléh s drót stb.	›	60	3 › ›	1724	2378
c—d)	gazdasági eszközök és vasuti szerek	›	100	6 v. m.	20671	27386
13.	talpbőr	›	425	30 dinár para	213	373
b)	más közönséges bőr	›	662	30 › „	1948	1249
14. *a*)	kávépótlók	›	60	4 › ›	46	65
b)1—2.	czukor nyers	›	69	5 › ›	23462	29663
	czukor finomitott	›	80	7 › ›		
15.	kén- és salétromsav:					
a) 1.	kénsav	›	30	1·50 ›	216	175
2.	salétromsav	›	62	1.50 ›	617	423
3.	vasgálicz	›	12	0·60 ›	2683	2288
4.	ólomtajt	›	60	3 › ›	279	102
b) 1.	gyujtószerek	›	97	5 › ›	1714	2009
2.	keményitő	›	30	5 › ›	38	439
16. *a*)1.	szappan, nem illatszeres . . .	›	135	6 › ›	28	15
2.	szappan illatszeres	›	112	12 › ›	116	89
b)	gyertyák	›	200	12 › ›	1002	924
17.	gépek és géprészek	›	250	vámm.	862	1685
18.	pamutszövetek	›	—	—	2841	4236
a)	barchent stb. (nyers)	›	375	20 dinár para	1099	200
b)	barchent fehéritve stb.	›	525	25 › ›	1166	2903
c)	asztalnemüek stb. tarkán szőve stb.	›	700	45 › ›	406	1035
19.	kender, len és juta:					
a 1.	zsák és csomagoló szövetek . .	›	127	6 › ›	1170	1448
2.	közönséges házi vászon, nem festve					
	a) nyersen	›	357	11 › ›	322	398
	b) fehéritve	›	1040	11 › ›	243	266
3.	közönség házi vászon festve . .	›	1220	25 › ›	18	100
a)	kötélverő árúk	›	272	8—18 ›	1387	1135

A mint ezen összeállitásból kivehető, főbb kiviteli czikkeinkre nézve átalában mérsékelt vámokat sikerült elérni, a melyek a 7%-ot csak kevés esetben haladják túl; már pedig 7%-ra reducált specificus vámok előnyösöknek mondhatók és a forgalom fejlesztésére nézve gátló hatással semmi esetre nem birnak.

4. A most emlitett árukon kivül, a többi árúk értékvámok alá vonattak és pedig részben azért, mert a specificus vámok megszabása oly ellentétes érdekeket mutatott a tárgyalások folyamában, hogy egyetértés csak magasabb vámok elfogadása esetén lett volna elérhető; részint azért, minthogy némely czikkeknél a specificus vám megállapitása az illető árú megnevezése alá eső sokféle tárgyak különféleségénél és különböző értékénél fogva helyes átlagvámot nem ért volna

el; részint végül azért, mert bizonyos árúk vámjának nagysága közgazdaságunkra nézve meglehetősen közönyös volt.

Ezen okok alapján:

a) 6%-os vámok alá vétettek a leginkább az apró árúk fogalma alá eső számos árúczikk fából, csontból, üvegből, vasból, aczélból; továbbá a len- és kenderfonalak, a melyekből a kivitel 37 és 118 métermázsa; végül a czipészárúk, 77 és 101 métermázsa kivitellel;

b) 15%-os értékvámok alá esnek a következő czikkek:

	1879.	1880.	
dohány és dohánygyártmányok . . .	1	?	métermázsa
déli gyümölcs	38	36	»
fűszerek	132	205	»
nyers kávé	9	75	»
rízs	101	10	»
szivacs	0	0	»
halcsont	0	0	»
tömjén, külön meg nem nevezett mézgák	0	0	»
elkészitett gyógy- és illatszerek . . .	2,729	2,593	»
kőolaj	176	179	»
sertés- és ludzsir	529	13	»
sózott és olvasztott vaj	30	3	»

Mindezen czikkek igen alkalmas tárgyai a pénzügyi vámoknak; tőlünk a kivítel (a mint a közölt adatokból látható) nem nagy és semmi esetre nem oly czikkek, a melyek a hazai termelés tárgyai és igy indokolt, hogy a szerb kormány a velünk kötött szerződés által ne gátoltassék aránylag magasabb vámok kivetésében. Igaz, hogy az 1880-ki angol-szerb szerződés e czikkekre legfeljebb 10%-os vámokatkötött meg s igy irányunkban is mindaddig, mig az angol szerződés érvényben áll, szintén csak 10% lesz e czikkeknél is alkalmazva, de nem akartunk akadályt képezni arra nézve, hogy Szerbia esetleg mégis e czikkekből talán később pénzügyileg nagyobb jövedelmet szerezhessen.

c) valamennyi többi czikk 8%-os értékvám alá vonatik. E czikkek közül a nagyobb jelentőségüek a következők:

Kivitetett az osztrák-magyar monarchiából Szerbiába:

	1879.	1880.	
gabonafélék	8,129	68,558	métermázsa
hüvelyesek	3,608	1,356	»
burgonya	2,086	9,902	»
más fris kerti termény	5,725	1,928	»
halak	588	490	»
lovak	301	412	darab
nyers bőrök	3,599	1,642	métermázsa
zsiros olajok	642	1,197	»
tésztaféle	933	857	»
más eledelek	366	413	»
tűzifa	80,197	87,857	»
fürészárú	14,248	3,497	»
mű- és épületfa	38,300	3,351	»
ásványok	7,892	6,801	»

	1879	1880	
festő- és cserző anyagok . . .	661	654	métermázsa
közönséges gyanta	327	103	»
kátrány	194	44	»
pamuthulladék	1,060	1,849	»
pamutfonalak	555	847	»
len, kender	401	858	»
gyapjúfonalak	128	127	»
selyemárúk	25	26	»
ruházatok	609	413	»
kalapok	159	88	»
kefekötő- és szitakötő árúk . .	371	361	»
háncs-, nád- és szalma-árúk . .	357	798	»
kautsuk és guttapercsa	53	44	»
viaszos vászon és tafota . . .	68	62	»
nemtelen fémek	696	838	»
kocsik	224	272	darab
hajó	7,189	185	tonna
műszerek és hangszerek . . .	165	86	métermázsa
apró árúk	1,168	830	»
konyhasó	99,249	75,517	»
könyvek és nyomtatványok . .	212	109	»
hulladékok	1,286	723	»
közte korpa	1,255	531	»

Nehogy azonban az értékvámozás oly visszásságokra adjon alkalmat, a milyeneket eddig Szerbiában az üzletemberek rendesen tapasztaltak és a milyenekkel a keleten rendesen találkozni lehet, külön eljárás szabályoztatott (a *C.* mellékletben), a melynek lényege a következő:

Az árú értékét maga a bevivő vallja be s hogy e tekintetben a lehető egyszerű módozatok alkalmaztassanak, kiköttetett, hogy a bevallásban a kereskedelmi forgalomban szokásos közönséges megnevezések is használhatók legyenek, mi által az érték szerinti vámolásnál nem kell szigorúan a szerb vámtarifa nomenclaturájához ragaszkodni.

A vámozás alapját képező értékül kijelöltetik az árúnak, előállitása vagy elküldése helyén valósággal létező értéke, a melyhez még csakis a valósággal felmerült szállitási költségek számitandók, holott a biztositási és bizományi költségek csakis akkor vehetők számba, ha ezen költségek a szállitmányt tényleg terhelik.

Az érték- és a költségbevallás helyessége a factura és szállitólevél vagy raktárjegy felmutatása által igazolandó.

Miután a bevallásnak az illető ország valutájában kell történnie, a facturák és szállitó levelek pedig nálunk többnyire osztrák értékben fejeztetnek ki, annálfogva már most kiköttetett, hogy az osztrák értékű összegeknek dinárokká átszámitása végett középárfolyam legyen alkalmazandó. E végből a szerb pénzügyminister köteles leend a 20 frankos aranynak a bécsi, illetve budapesti börzén a megelőző hónapban jegyzett középárfolyamát közzétenni s az átszámitásoknál a bevivő s a vámhivatal egyaránt ezen árfolyamhoz kötelesek alkalmazkodni.

Miután az értékvámozásnál előforduló visszaélések meggátlására correctivumul az állam elővásárlási joga és a szakértői szemle szolgálhat: ezen correctivumokra nézve, a mennyire az lehetséges, előleges szabályzatok állapittattak meg. Jelesül, hogy a vámhivatal a megejtendő szemlét önkényüleg el ne halogathassa és hogy elővásárlási jogát a bevivő rovására ne

gyakorolhassa ugy, hogy módjában álljon a bevallott árú számára hosszabb időn át vevőket keresni: — a szemle megejtésére a bevallást követő 48 órai határidő szabatott meg.

Ezen idő alatt ki kell jelentenie a vámhivatalnak azt, vajjon az elővásárlási joggal akar-e élni, avagy az értéket szakértői szemle utján kivánja-e megállapitani, vagy pedig a bevallott értéket fogadja-e el a vámozás alapjául.

A mennyiben a szerb vámhivatal elővásárlási jogát akarná gyakorolni, köteles a bevallott értéket még 10%-al megtoldva megtériteni. E részben az angol-szerb egyezmény csak 5%-nyi pótlékot kötött ki, s igy a jelen szerződés a bevivő számára nagyobb előnyöket biztosit.

Ha a bevivő fél a vámhivatal elővásárlási joga által magát érdekeiben sértve véli, s másrészt bevallását a valóságnak megfelelőnek tudja, az elővásárlási jog gyakorlásának meggátlása végett szakértői szemlét követelhet.

Ha akár a fél, akár a vámhivatal az érték megállapitása végett szakértői szemlét követelt, az elővásárlási jog teljesen megszünik.

Míhelyt akármelyik fél részéről a szakértői szemle követeltetett, az árú maga a kellő biztositék letétele mellett és az árúból vett mustra megőrzése után minden akadály nélkül forgalomba bocsátható, a vámozási kérdés eldöntése a mustra alapján történvén. Ez által a bevivő azt az előnyt élvezi, hogy árúja felett s annak az országban szabad forgalomba bocsátása felett szabadon rendelkezhetik.

Ezen, a becsületes szándékú bevivő javára biztositott kedvezmények tették azonban szükségessé azt, hogy helytelen declaratiók büntetéssel illettessenek.

Elrendeli ugyanis az egyezmény, hogy ha a szakértők azt találják, hogy:

1. az érték 15%-al alacsonyabban lett bevallva;

2. a vámhivatal pedig kijelentette az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozólag szándékát és a bevivő ezt szakértők kirendelése iránti kérelmével meghiusitotta;

3. s az árú a bevivő részére kérelme folytán már kiszolgáltatott.

Ez esetben a fél a fizetendő vámon felül még a vám 100%-ékát kénytelen birságkép fizetni.

A bevivőnek módjában áll azonban a 100%-os büntetést az által kikerülni, hogy árúját, a mennyiben azt 15%-al alacsonyabban bevallottnak véli, a szakértők meghallgatása előtt kiadatni nem kéri.

Ha a fél árúját a szakértői szemle megtartása előtt nem vette ki, csakis 50%-nyi birság alá esik.

Az értékvámolásból keletkezhető viszályok elháritását czélzó intézkedések közül még megemlitendő, hogy az eljárásnál szigoruan meghatározott maximal-határidők szabattak meg, ugy hogy a bevallástól a szemléig 2 napnál, a szemle idejétől a vámhivatal nyilatkozásáig pedig 1 napnál több idő nem telhetik el, ha a bevivő ezen felül szakértők meghallgatását kéri, akkor legfeljebb még 8 nap telhetik el s szintén 8 nap engedhető a szakértők kijelölésére, határozathozatalig pedig szintén legfeljebb csak 8 nap telhet el, az összes ebbeli eljárás tehát 28 napot vehet igénybe; megjegyzendő azonban, hogy az árú kiszolgáltatásának, a mennyiben a bevivő ezt kivánja, 3 nap alatt meg kell történnie.

Egyébiránt az értékvámoknak specificus vámokká leendő átdolgozása a jelenleg még csak érték szerint vámozandó czikkeknél is kiköttetik; tekintve azonban azon nehézségeket, a melyek a specificus vámok megállapitásánál és kiszámitásánál mindig mutatkoznak, azon esetre, ha nem volna lehetséges a szóban álló átszámitás, az értékvámok továbbra is meghagyatnak. —

Mig igy Szerbia összes vámtarifája meg lett kötve, Szerbia részére az osztrák-magyar vámtarifa tételei nem módosittattak és csakis mint határkedvezmény köttetett meg a B. mellékletben több Szerbiát érdeklő vámtétel, és pedig fris gyümölcs (a szőlő kivételével) dió és mogyoró, ökör, nyers bőrök, méz, gubacs, festő és cserző héjak oly vámmal köttettek

meg, a milyenek jelenleg érvényesek, azaz itt külön kedvezmények nem nyujtattak és csakis a jelenleg érvényes vámtételek Szerbiával szemben a szerződés tartamára állandósittattak.

Sertéseknél, bornál és »rakia«-nál a jelenlegi vámok leszállitása is concedáltatott, még pedig:

a) sertéseknél a jelenlegi 2 frtos vám 1·50 frttal köttetett meg. Szükségtelen kiemelni, mily jelentőséggel bir a sertés-vám leszállitása Szerbiára.

Ez az ország jelenleg tisztán mezőgazdasági ország, állattenyésztése újabb adatok szerint következő: van u. i.:

159,850	ló
963,850	szarvasmarha
1.678,500	sertés
3.480,000	juh
586,500	kecske.

Kivitelre különösen a sertés kerül s ez az állatfaj az, a mely a nagyobb mérvben mívelt kukoricza termése szerint nagyobb-kisebb mennyiségben kerül kivitelre.

A Szerbiából kivitt sertések legynagyobb része vagy Magyarországba fogyasztásra hozatik, vagy a magyarországi piaczokra, különösen Kőbányára kerül, a honnan néhány heti tartás és hizlalás után a nyugati országokba vitetik ki, avagy végül a külföldre közvetlenül vitetik ki. A Szerbiából érkezett sertések száma volt:

évben	behozatal
1876	604,755 drb.
1877	401,831 »
1878	287,380 »
1879	259,175 »
1880	118,334 »

Igaz ugyan, hogy a sertés vámjának 50 krjával való leszállitása pénzügyi szempontból némi veszteséggel jár, de ha fontolóra vétetik egyrészt az, hogy ez a vám 1878-ig 105 ezüst krajczár volt, és igy a jelenleg javaslatba hozott 150 arany krajczár még mindig meglehetős magas vám, és ha másrészt figyelembe vétetik az, hogy Szerbia a vám- és kereskedelmi szerződés megkötésénél ezen, az ország elsőrangú terménye számára követelt vámleszállitást feltételül tűzte, a szóban álló vámleszállitás annyival inkább elfogadhatónak fog tetszeni, mert a Szerbiából behozott sertések nagy része benn az országban, különösen Kőbányán több-kevesebb ideig hizlaltatik, s ez által részben terményeink értékesitésére és mindenesetre sertés-kereskedésünk előnyére szolgálnak.

Mily szerepet játszik kőbányai üzletünkben a szerb sertés, az kitünik a következő összeállitásból. Kőbányára érkezett:

évben	összesen	közte Szerbiából
1870.	588,860	216,160 darab
1871.	511,320	121.730 »
1872.	499,680	110,040 »
1873.	419,080	73,690 »
1874.	290,850	72,410 »
1875.	312,360	113,680 »
1876.	493,140	159,410 »
1877.	549,180	170,260 »
1878.	456,070	77,090 »
1879.	548,100	97,950 »
1880.	474,820	29,540 »
1881. október végeig	573,000	95,500 »

b) Bornál a szerb borok számára a vám 3·20 frtjával (a jelenleg érvényes 12 frt helyett) köttetett meg, ezen megkötés által azonban inkább a határforgalom nyert előnyt, mert Szerbiából eddig is csak kevés bor hozatott be, ugyanis:

1876	80 métermázsa
1877	52 »
1878	48 »
1879	48 »

Szerbiának némely borai különösen a Negotin-vidékről valók, mind igen sötét-vörösek, a magyar bor szinének sötétebbé tétele végett saját boraink javitására használtatnak s ép ez oknál fogva több oldalról saját bortermelőink a szerb bornak olcsóbb behozatala mellett nyilatkoztak. De ezenkivül a szerb borok részére nyujtott vámkedvezmény fejében saját boraink számára szintén előnyöket nyertünk, a mennyiben ugyanis a határon levő verseczi, fehértemplomi és Pancsova vidékbeli borok számára 2½ franc, többi boraink számára pedig 6 franc mérsékelt vámot tudtunk kieszközölni.

c) A szilvapálinka (rakia) számára nyujtott kedvezmény kizárólag a Bosniába való behozatalra szoritkozik. Szerbia az előbbi időben szilvapálinkája számára Boszniában kedvező piaczczal birt, ezt teljesen elvesztette akkor, a midőn Bosznia az osztrák-magyar vámterületbe bevonatván a szilvapálinka a tarifánk szerint érvényes 24 frtos magas vám alá esett.

Méltányos tehát, hogy ezen inkább vidéki érdekű czikk számára a 3.20 ftos mérsékelt vám (természetesen a Boszniában honos fogyasztási adó külön lefizetése mellett), szerződésileg megköttessék.

A szerződés *B)* mellékletében »a határforgalom számára biztositott külön vámkönnyitéseket« illetőleg a már a vámtételek fejtegetésekor emlitetteken kivül csak még a következőket szükséges megjegyezni. Ezen melléklet I. 1. pontja azokról a könnyitésekről szól, a melyek a mindennapi kis forgalomban, az egyik országból a másikba járó kelő »szomszédok« forgalmára nézve a vámmentességet és a vámeljárás egyszerűbb módozatait szabja meg, ugy a mint ez más szomszéd államokkal, jelesül Olaszországgal, Svájczczal, Romániával és Németországgal kötött szerződésekben is történik.

A 2. pontban a határkerületek azon lakosai számára, a kik a határon túl földeket birnak vagy bérben tartanak, vámkedvezmények biztosittatnak; igaz ugyan, hogy más határos államokkal szemben a szóban álló kedvezmények kisebb jelentőségüek, mivel a Duna és a Száva által elválasztott országok közt ritkábbak azok az esetek, hogy a tulsó államban levő fekvőségek megmunkálására menjenek az innenső részen lakók; minthogy azonban a beérkezett jelentések szerint kivételes esetek mégis fordulnak elő, e kedvezményt szerződésileg biztositni kellett.

Ugyanaz áll a 4. pontban a legeltetésre biztositott kedvezményekre is.

Az, hogy legeltetésre hajtassék az állat akár Szerbiából hozzánk, akár megforditva, rendszeresen csakis a nagyobb Dunaszigeteken szokott történni, habár kivételesen főkép nagyobb árvizek és rosz termés esetén tényleg nagyobb számban hajtatnak át az állatok a másik fél erületére.

A 3. pontban a megtöltés végett kivitt zsákok és másféle edények vámmentessége biztotsittatik a határkerületek számára.

Az 5. pont a határkerületek kikészitési eljárását biztositja. A beérkezett adatok szerint ez a forgalom eléggé élénk; igy kijavitás végett bádogos-, pléh-edények és üstök jönnek

Mitroviczába, — gazdasági szerszámok és eszközök Vinczeből, Bikodinczéből, Sladinczéből és Ussiából O-Moldovába, — mindenféle házi eszközök Tekiából Orsovába, czipők Dobrából és környékéről Berzaszkába, — ráspolyok átdolgozásra, — rézüstök, ekék, szekerek, ruhák kijavitásra Gradistéből, — Rammából, Pozsezsenából, Semendriából, Kragujeváczból, sőt Belgrádból Fehértemplomba; — kötélverő-árúk, bognár-árúk, kovács- és lakatos-árúk a pozsareváczi és semendriai kerületből Kubinba; — különféle árúk, de különösen szijgyártó-árúk és kocsik Belgrádból és Semendriából Pancsovára. Viszont ki Szerbiába különösen baltákat visznek kijavitásra Grabováczból Sabaczra, Osztrovából Koztolaz és Pozsareváczba, és Klenkből. A tulajdonképi kikészitési eljárást illetőleg gyapjút festésre hoznak Gradiste, Ramma és Pozsezsena helyiségekből Fehértemplomba, továbbá vásznat festésre Tekiából Orsovába, végül gabonát őrlésre Orsovába, Boljeváczba, Mitroviczára Ó- és Uj-Moldvába.

A II. pontban az utazók a személyszállitó hajók és kocsik, a mustralapok, végül a boritékok tekintetében a szokásos vámmentességek biztosittatnak.

A kereskedelmi szerződés egyik kiegészitő részét képezi az állategészségügyi egyezmény, a mely az állatokat illetőleg a szabad forgalom feltételeit és lehetőségét szabályozza.

Szerbia fekvésénél fogva állategészségügyi tekintetben elég kedvező.

A keleti marhavész eredetileg Szerbiában nem keletkezik, a vésznek becsempészésére nézve pedig természetes határainál nagy hegységeinél fogva eléggé biztositva van, azonkivül az az ellenszenv, melylyel a szerbek a törökök ellen viseltettek, még inkább hatott a határzár szigoru foganatositására: ugy hogy az utolsó szerb-török háboru óta Szerbia állandóan vészmentes volt a mai napig. Szerbiában egyébiránt már előbb is kedvezőbb állategészségügyi viszonyok voltak észlelhetők s ez volt oka annak, hogy midőn az 1874 : XX. t. cz. keresztülvitele foganatba vételett, Szerbia irányában sem az állandó határzár életbe nem léptettetett, sem pedig vesztegzári intézetek fel nem állittattak.

Ily előzményekkel szemben nem volt mellőzhető Szerbia azon kivánsága, mely szerint az állatforgalmat is állategészségügyi szempontból szerződésileg szabályozni kivánta.

A midőn azonban igy az állatforgalom szabályozásába beleegyezni hajlandók voltunk, saját marhaállományunk biztositása czéljából azt oly föltételek teljesitéséhez kötöttük, a melyek egyrészt a vész behurczolását lehetőleg kizárják, de másrészt a nyugati államok számára is, ha ezek egyátalán elfogulatlanul tisztán az állategészségügy által követelt igényeket és a nemzetközileg elfogadott elveket, nem pedig közgazdasági védelmi irányzatokat vesznek szemügyre, — kellő biztositékot nyujtanak arra nézve, hogy határunknak Szerbiával szemben való megnyitása által állategészség-rendőri szempontból semmit sem veszélyeztetünk.

A föltételek, melyek mellett Szerbia állatforgalma szabaddá fog tétetni, a következők:

1. Szerbia tartozik magát elzárni Törökország, Bulgária és Románia ellenében s ezen országokból semmi szin alatt szarvasmarhát be nem bocsáthat;

2. ezen elzárkózás kellő ellenőrzése és felügyelete végett az emlitett határok mentében 37 kilométer távolságra benyúló területen a marhatörzskönyvi intézményt kell meghonositania;

3. állategészségügyi rendészete, különösen a ragályos állati nyavalyák elhurczolása és elfojtása tekintetében oly intézkedéseket kell életbe léptetnie, a milyenek nálunk léteznek;

Ha mindezen föltételek teljesittettek, tehát ha az állategészségügy teljesen a nyugati európai államok által helyesnek elfogadott rendszer szerint kezeltetik Szerbiában, csak akko

lép be az az eshetőség, hogy a kérődző állatok bevitele tekintetében Szerbia a jelen egyezmény alapján szabadabb elbánást követelhet.

Ha Szerbiában a részletezett állapot tényleg beáll, a kérődző állatok és nyersterményeik bevitele és átvitele a következő három eshetőség szerint történhetik meg:

1. ha Szerbia vészmentes, — a minek megállapitása végett saját közegeink megteendik Szerbiában a vizsgálatokat — a behozatal szabad; de ekkor is a szarvasmarhára nézve megköveteljük, hogy oly igazolványnyal legyen ellátva, mely szerint az állat legalább 30 napig egy és ugyanazon helyiségben volt. Ez biztositékot nyújt arra, hogy az esetleg Szerbiába becsempészett s igy talán vészes marha be nem hozható hozzánk;

2. ha a marhavész Szerbiában kiütött, de a határtól 40 kilométerre távolabb eső egyes helyeken, ez esetben a szarvasmarha

a) csak a külön e czélból megjelölt átkelő helyeken jöhet be, és csak az esetben,

b) ha igazoltatik, hogy oly helyben volt 30 napig, hol és melynek 20 kilométeres kerületében vész nincs, és hogy vészmentes helyeken szállittatott tovább;

c) ha az átkelő helyen saját közegeink által megvizsgálva, betegnek vagy gyanúsnak nem találtatík; végül

3. ha a vész nagyobb mérveket ölt, csak vágómarha és ez is csak esetről esetre adandó külön engedélyek mellett bocsáttatik be, természetesen ugyanazon óvintézkedések mellett, melyek már a 2. pont alatt emlitett esetben alkalmazásba vétetnek.

Ezekből kitünik, hogy az állategészségügyi egyezmény oly óvatossággal köttetett, a mely állattenyésztésünk érdeke és a kiviteli kereskedés méltányos igényeinek tökéletesen megfelel.

Budapest, 1881. október 20-án.

B. Kemény Gábor s. k.,
földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. minister.

I. melléklet az 59. számú irományhoz.

	Piaster.	Para
Posztószélek egy rőf hosszú és 1/8 rőf széles, darab után	—	2
› sötétszinűek, (100 rőfös csomagban) csomag	—	8
› vörös szinűek (100 rőfös csomagban) csomag	—	12
› kisebb darabokban mázsánként négy adó-piaster értékben é. u. 3%		
Szőnyegek, török		
vörösszinű kisebb, vég	—	30
› finom kisebb ›	1	10
› nagyobb ›	1	20
kisebb (szőrös) finom ›	2	—
nagyobb középfinom ›	4	—
nagy › ›	5	—
nagy egészen finom . . . . é. u. 3%		
sárga közönséges, szőrös, vég	—	10
parasztok számára, közönséges kisebb vég	—	10
Szőnyegek, német:		
20 keresk. piaster értékig, vég	—	10
40 › › › ›	—	30
60 › › › ›	1	—
100 › › › ›	1	20
nagyobb értékkel é. u. 3%	—	—
Szőnyegek (lábszőnyegek szobák számára, gyapjú- és pamutkelmékből):		
a) közönséges, 5 keresk. piaster értékig, rőf	—	3
b) jobb minőségű 5—10 › › ›	—	6
c) finom 10—20 › › ›	—	12
nagyobb értéküek é. u. 3%	—	—
Szőnyegek pirotból, vörös közönséges, nagy, vég	10	20
› utánzott ›	5	20
› hat fonállal ›	2	—
sötétvörös nagy ›	3	30
kisebb utánzott ›	1	20
› hét fonállal ›	2	10
megrendelés szerinti nagyságban é. u. 3%	—	—
› német é. u 3%	—	—
Takarók kecskeszőrből, oka	—	—

		Piaster.	Para
Pokróczok:	erdélyi kisebb ($1^1/_2$ oka nehéz) darab	—	30
	» középnagy ($1^1/_2$—$2^1/_2$) »	1	—
	» nagyobb ($2^1/_2$—$3^1/_2$) »	1	20
	nyereg alá való kisebb »	—	6
	» » » nagyobb »	—	7
	kecskeszőrből »	—	5
	boszniai nagyobb (egész 2 oka nehéz) darab	—	30
	» kisebb ($^1/_2$ oka nehéz) »	—	20
	nyeregtakaró, közönséges »	—	20
	» finom boszniai »	—	30
Pokróczok:	Törökországból (ambolija) »	1	20
	selyempokrócz, német »	7	20
	fekete (konstantinápolyi) nyereghez való »	3	—
	selyem-pokrócz, lipcsei és német:		
	100 k. p. értékig »	1	20
	100—200 » »	2	20
	200—300 » »	4	—
Halinaposztó,	fehér Bazardsikból (vég egész 16 török rőf)	1	20
	fekete » » » 15 » »	1	20
	vörös » » » 16 » »	2	—
Pokróczposztó,	Samardsikból (köpenyposztó 10—11 rőf egy végben) vég	1	20
Wattmol,	ruhákra széles (végje 32—45 rőffel), rőf	—	6
	keskeny »	—	3
Nadrágkelme,	1 rőf széles 20 keresk. piaster értékig »	—	12
	36 » » » »	—	22
	dupla, egész $1^1/_2$ rőf széles és 75 keresk. piaster értékben rőf	1	5
Kabátkelme,	közönséges, 1 rőf szélességig, 12 keresk. piaster értékben, rőf	—	12
	jobb minőségű, 1 rőf széles, 20 » » » »	—	12
	$1^3/_4$ rőf széles, 40 keresk. piaster értékben, rőf	—	24
	60 » » » »	—	36
	80 » » » »	1	10
	ezen értéken felüliek 3%	—	—
Posztó:	Németországból, fehér, rőf	—	6
Flanell:	fehér, közönséges (rőfje 5 keresked. piaster értékig) rőf	—	3
	fehér, dupla, tarka, közönséges keskeny (Moleton) rőfje 5 keresked. piaster értékig, rőf	—	3
	tarka, jobb, 5—10 keresked. piaster értékig, rőf	—	6
	» közönséges, lipcsei és angol »	—	3
	» jobb » » » »	—	6
Ferdinand-Cloth	(Alapin) ruhakelme, 1 rőf, 16 adópiaster értékben é. u. 3%	—	—
Posztó,	klobuki, igen közönséges, rőf	—	5
	vörös, keskeny, » $^7/_4$ »	—	10
	» szélesebb és jobb $^8/_4$ »	—	12

	Piaster	Para
Posztó, bilitzi rőf	—	16
lipcsei »	—	20
districzi »	—	24
Karpoz török gyártmány »	—	30
Schalja » » »	—	14
szürke, közönséges 1—5/4 rőf széles, rőf	—	8
» szélesebb bistriczi "	—	16
brünni 44—60 keresked. piaster értékig, rőf	—	32
» 60—90 » » » »	1	6
Peruvien, közönséges 40 k. p. é., rőf	—	24
» finomabb 40—60 » » »	—	30
Finom, egyenruhák Aufschlagra, »	1	32
Barège, fejkendőkre közönséges, »	—	3
Barège, stráfos és virág dessinnel (ruhára), vég	2	10
selyemmel vegyitve, rőf	—	8
Damast, lipcsei (30—33 rőf darabban), vég	6	—
» félgyapju, lipcsei, vég	4	—
» álaranynyal vegyitve, közönséges, rőf	—	12
» » » finom, rőf	—	6
Kendők Deleinből: kisebbek, 1 rőf nagyságban, tuczat	1	20
» » középszerű 1⅛ » »	2	20
» » nagyobb »	3	20
Nagy kendők nők számára 40 p. értékig, darab	—	24
» » » » 40—80 » » »	1	—
» » » » 80—120 » » »	1	20
» » » » 120—150 » » »	2	—
Nadrágkelme, 1 rőf széles 20 k. p. értékig, rőf	—	12
» 1 » » 36 » « » »	—	22
» dupla, egész 1½ rőf széles és 75 k. p. értékben	1	5
Kabátkelme: közönséges és 1 rőf szélességig 12 k. p. értékben, rőf	—	12
» jobb minőségű 1 rőf széles 20 k. p. értékben, rőf	—	12
» 1¾ rőf széles 40 p. é., rőf	—	24
» 1¾ » » 60 p. é. »	—	36
» 1¾ » » 80 p. é. »	1	10
ezen értéken felül 3%.		
Kelmék: végekben női ruhákra, 1 ruhára különbség nélkül:		
40 keresk. piaster értékig vég	—	24
40— 60 » » » »	—	30
60— 90 » » » »	1	10
90—130 » » » »	1	30
130—150 » » » »	2	20
Merino, közönséges 30 rőfig, vég	2	20
» jobb 30 » »	3	20
» szélesebb különbség nélkül, rőf	—	10

	Piaster.	Para.
Butorkelme dupla, rőf	—	10
» féldupla, rőf	—	6
Rips finom, rőf	—	12
Orlean, középszerű, közönséges, rőf	—	4
Mellénykelme, végekben, 1 vég	—	15
Tibet, 30 rőfig egy végben rőf	—	7
Ferdinand-Cloth (alopin) ruhakelme 1 rőf 16 adópiaster értékben é. u. 3%.		
Asztalteritők: darab	1	—
Sálok, pamuttal vegyitve, nagyok, darab	—	30
» » » kisebbek »	—	20
» gyapjúból közönséges, tuczat	2	—
» finom, tuczat	4	20
Asztalkendők: félgyapjúból, tarkák, kisebbek, darab	—	24
» » » nagyobbak »	—	30
Ágyteritők, virágmustrával, darab	1	10
Sálok, fehér török, darab	—	20
» » » nagyok és kisebbek nyak körül, külön meg nem nevezve é. u. 3%.		
Damast, Törökországból 11—12 rőf 1 végben, vég	2	—
Fejkendők, karlovai Törökországból, 40 darab egyben, vég	1	10
» » konstantinápolyi, közönséges kisebb »	—	4
» » » » finom nagyobb	—	10
» német, közönséges, kisebb egész 8/4 tuczat	—	20
» » finomabb » » 9/4 »	—	30
» » finom, tuczat	1	10
» » » egész 10/4 tuczat	1	10
Schamak (Cachemirféle kelme) török 4 fonalu szövet, török rőf	—	2
Parasztfejkendők, czafranggal 3%.		
Stráfos kelmék, Jaquettekre, franczia yard	—	3
Svájczi, 1 meter 2 adópiaster értékben é. u. 3%.		

II. melléklet az 59. számú irományhoz.

A Szerbia és Nagy-Britannia közt kötött barátsági és kereskedelmi szerződés.

I. czikk.

Azon szerb alattvalók, kik akár ideiglenesen, akár állandóan Britannia államaiban, ide értve a gyarmatokat és külföldi birtokokat is, laknak és azon brit alattvalók, kik akár ideiglenesen, akár állandóan Szerbiában laknak, a tartózkodás, valamint a kereskedelem és ipar űzése tekintetében ugyanazon jogokat élvezendik és nem lesznek alávetve más átalános községi, vagy helyi megadóztatásnak, vagy más magasabb díjnak, vagy illetéknek, mint maguk az ország lakosai, vagy a legtöbb kedvezményben részesülő nemzet alattvalói.

A szerb alattvalók Britanniában, ide értve a gyarmatokat és külföldi birtokokat is, ugyanoly bánásmódban részesülnek, mint a benszülöttek, vagy a legtöbb kedvezményben részesülő nemzet alattvalói mindenben, a mi illeti a tartózkodást, az ingatlanok birtokát és engedményezését, valamint azok megadóztatását, a biróság előtti állást, jogigényt és védekezést és végül a mi a lakást gyárban, raktárban, vagy üzleti helyiségben eszközlött kereskedelmi ügyleteiket illeti.

Azonkivül fel lesznek mentve minden katonai beszállásolás és kötelező hadügyi szolgálat alól, ugy a hadseregben, mint tengerészetben, nemzeti őrseregben és honvédségben. Fel lesznek mentve továbbá minden pénzbeli, vagy természetben adandó szolgálmány alól, mely a katonai beszállásolásnak, vagy személyi szol-

Traité d'amitié et de commerce entre la Serbie et la Grande-Bretagne.

Article I.

Les sujets serbes qui demeurent, soit temporairement soit définitivement, dans les États de Sa Majesté Britannique, y compris les colonies et les possessions à l'étranger, et les sujets britanniques qui habitent, soit temporairement soit définitivement, la Serbie, jouiront quant au domicile et à l'exercice du commerce et de l'industrie des mêmes droits et ne seront soumis à aucune autre contribution générale, communale ou locale, à aucun autre impôt ou taxe plus élevés que les habitants du pays ou les sujets de la nation la plus favorisée.

Les sujets serbes dans les Etats de Sa Majesté Britannique, y compris les colonies et les possessions à l'étranger, seront traités de la même manière que les indigènes et les sujets de la nation la plus favorisée en ce qui concerne le séjour, la possession et la cession des immeubles et leurs impositions relativement à l'accès près des tribunaux, à leurs réclamations et à la défense de leurs droits et enfin en ce qui concerne leurs opérations de commerce dans leurs habitations, leurs fabriques, leurs magasins ou leurs boutiques.

Ils seront en outre exemptés des logements militaires et de tout service militaire obligatoire, soit dans l'armée, soit dans la marine, soi dans la garde nationale ou dans la milice nationale. Ils seront en outres exempts de toute contribution en espèces ou en nature prélevée comme équivalent des logement militaires et du service personnel, enfin

gálatnak egyenértéke lenne, végül minden kényszerkölcsön, háborúi teher, vagy megkeresvény és bárminemű birósági, vagy községi szolgálat alól.

des emprunts forcés, des charges et des réquisitions de guerre, de même que d'un service quelconque judiciaire ou communal.

II. czikk.

A szerb földtermények és iparczikkek, valamint minden egyéb szerb árú, melyek ő Felsége a nagybritanniai királyné államaiba, ideértve a gyarmatokat és külföldi birtokokat is, bevitetnek és viszont a brit eredetű földtermények és iparczikkek, valamint mindennemű egyéb árúk, melyek Szerbiába bevitetnek, és pedig akár fogyasztás, raktárba helyezés, akár ismétí kivitel, vagy átvitel czéljából, mindkét fél részéről ugyanazon bánásmód alá fognak esni és semmi esetre sem lesznek alávetve sem magasabb adóknak, sem másnemű általános községi, vagy helyi magasabb megterheltetésnek, mint az e részben a legnagyobb kedvezményeket élvező bármely más állam terményei, iparczikkei és árúi, kivéve mindazáltal azon különös kedvezményeket, melyeket Szerbia a határállamoknak a határkerületi forgalom könnyitése végett engedélyezett, vagy jövőben engedélyezne. Ő Felsége a nagy-britanniai királynő államaiban a Szerbiába szóló kivitelnél és viszont Szerbiában a Nagy-Britanniába szóló kivitelnél nem fog szedetni más magasabb illeték, mint az e részben a legnagyobb kedvezményeket élvező más államba szóló kivitelnél. A szerződő felek egyike sem tilthatja meg a másik félnek a be-, ki-, vagy átvitelt, hacsak ezen intézkedés ki nem terjed hason esetben az e részben legkedvezményezettebb más államra is.

Ugyszintén mindenben, a mi a helyi illetékeket, vám-alakszerűségeket, a bizományt, a gyári mustrákat vagy a mintákat illeti; melyeket kereskedelmi ügynökök behozhatnának és minden egyéb kereskedelmi kérdésben a szerb

Article II.

Les produits et objets manufacturés ainsi que toute autre marchandise serbe qui seront importés dans les Etats de Sa Majesté Britannique, y compris les colonies et les possessions à l'étranger, et les produits, les objets manufacturés ainsi que toute autre marchandise des États de Sa Majesté Brittannique qu'ils soient destinés au débit, au dépôt, à la réexpedition ou au transit, recevront de part et d'autre un traitement identique, et ils ne pourront en aucun cas être soumis à des taxes plus fortes ou à toutes autres contributions générales, communales ou locales plus élevées que les produits, les objets manufacturés et les marchandises de tout autre Etat qui serait à cet égard le plus favorisé, à l'exception toutefois de décharges spéciales que la Serbie a concédées ou pourrait concéder plus tard aux Etats limitrophes pour faciliter les communications entre les districts de leurs frontières. Dans les Etats de Sa Majesté Britannique il ne sera prélevé aucune autre taxe ni une contribution plus élevée sur l'exportation de n'importe quelle marchandise pour la Serbie, de même qu'en Serbie il ne sera pas perçu de droit sur les marchandises exportées dans les Etats de Sa Majesté Britannique, à l'exception de ceux dont pourraient être frappées à l'exportation ces mêmes marchandises dans un autre pays qui serait à cet égard le plus favorisé. Aucune des Parties contractantes ne pourra prohiber à l'autre Partie l'importation, l'exportation ou le transit si cette même mesure ne pourrait être appliquée dans des cas analogues à tout autre pays qui serait sous ce rapport le plus favorisé.

De même en tout ce qui concerne les droits locaux, les formalités de douane, la commission, les desseins de fabriques, au les échantillons que pourraient importer les agents de commerce, ainsi que dans toutes les autres ques-

alattvalók Nagy-Britanniában és viszont, a brit alattvalók Szerbiában ugyanazon bánásmódban fognak részesülni, mint a legkedvezményezettebb nemzet alattvalói.

tions commerciales, les sujets serbes dans les Etats de Sa Majesté Britannique, y compris les colonies et les possessions, et les sujets britanniques en Serbie jouiront du même traitement que les sujets de la nation la plus favorisée.

III. czikk.

Nagy-Britannia és Irlandia egyesült királyságának alább megnevezett árúi, vagy a brit gyarmatok és birtokok hasonló természetű árúi a jelen szerződés II. és VIII. czikkében foglalt intézkedések kivételével a Szerbiába való bevitelnél értékvámot fognak fizetni, mely 8%-ot meg nem haladhat és pedig nevezetesen:

fémek és fémárúk, álljanak ezek egy vagy többféle fémből;

mindennemű metsző szerszámok, gépek és géprészek;

mezőgazdasági szerszámok és gépek;

mindennemű fonalak és szövetek;

agyag- és porczellán-árúk;

finomitott kőolaj.

Nagy-Britanniának egyéb terményei és iparczikkei után a Szerbiába való bevitelnél, a bevivő választása szerint, vagy a szerb átalános, vagy szerződési tarifának külön tételei szerinti, vagy 10%-nyi értékvám fizetendő.

Article III.

Les marchandises ci-dessous énumérées brutes ou manufacturées du Royaume Uni de Grande Bretagne et d'Irlande ou les marchandises de même nature des colonies ou des possessions britanniques paieront, sauf les stipulations énoncées dans les articles II. et VIII. du présent Traité, à leur entrée en Serbie un droit *ad valorem* qui ne pourra dépasser 8% et notamment:

les métaux et les objets fabriqués en métal, qu'ils soient composés d'un seul ou de plusieurs métaux;

les outils et les lames de tous genres, les machines et les mécanismes de toutes sortes, ainsi que les parties constructives des machines et des mécanismes;

les instruments et les machines agricoles;

les fils à tisser et à coudre ainsi que les tissus de tous genres;

la poterie et la porcelaine;

les huiles minérales distillées (raffinées).

Les autres marchandises produites ou fabriquées dans le Royaume Uni de Grande Bretagne et d'Irlande ou dans les colonies et possessions britanniques paieront suivant le cas, à leur entrée en Serbie, au choix de l'importateur soit les taxes spéciales du tarif serbe, général ou conventionel, soit un droit de 10% *ad valorem.*

IV. czikk.

A brit árúk a Szerbiába való bevitelnél nem lesznek alávetve pótilletéknek helyi vám vagy bármi más ok folytán, sem új, vagy magasabb illetékeknek, mint a melyek jelenleg fennállanak, nevezetesen:

1. Kikötői díj 100 kilogramm után egy dinár (franc) 20 parája, és csak ott, hol a vámhivatal végzi ezen szolgálatot;

Article IV.

Les marchandises britanniques à leur importation en Serbie ne seront soumises à aucune taxe additionelle de douane locale ou de tout autre genre, á des taxes nouvelles ou supérieures à celles qui existent actuellement, savoir:

1°. Pour le port, 20 paras de dinar par 100 kilogrammes et seulement là où ce service est fait par les employés de la douane.

2. mérlegpénz: 100 kilogramm után 8 para,

3. kövezetdíj: 100 kg. után 10 para,

4. raktárdíj: 100 kg. után 5 para.

Ezen díjhoz még 10 para számitandó minden 100 kg. után oly áruktól, melyek könnyen meggyúlnak vagy felrobbannak.

Kiköttetik e mellett, hogy ezen pótdíjak tekintetében más állam terményei, vagy iparczikkei részére engedélyezett bárminemű kedvezmény haladéktalanul a hason természetű brit terményekre, vagy iparczikkekre is alkalmazandó.

2°. Pour le pesage, 8 paras de dinar par 100 kilogrammes.

3°. Pour le pavé, 10 paras de dinar par 100 kilogrammes.

4°. Pour le magasinage, 5 paras de dinar par 100 kilogrammes. Cette taxe est augmentée de 10 paras par 100 kilogrammes pour les marchandises qui peuvent facilement s'enflammer et faire explosion.

Il demeure en outre convenu que toute dimunition de ces taxes additionnelles qui serait accordée aux produits bruts ou manufacturés d'un Etat tiers sera également appliquée, sans délai, aux articles de même nature de produit ou de fabrication britannique.

V. czikk.

A Nagy-Britanniából, ide értve a gyarmatokat és birtokokat is, Szerbiába érkező termények, vagy iparczikkek után szedendő értékvám a behozott tárgynak azon értéke szerint számittatik, melylyel a termelés, vagy gyártás helyén bir, hozzáadva mindazáltal a fuvarozási, biztositási és bizományi költségeket, melyek a szerb lerakodási kikötőig, vagy vámhivatalig felmerülnek.

A vám kiszabása végett a bevivő a vámhivatalnak a behozott árúk értékét és természetét kitüntető bevallási ivet nyujtand át.

Ha a vámhivatal a bevallott értéket elégtelennek találja, az árúkat visszatarthatja de köteles a bevivőnek a bevallott árt, azaz azon értéket megfizetni, melylyel a bevitt tárgy a termelés, vagy gyártás helyén bir, hozzászámitva a fuvarozási, biztositási és bizományi költségeket, melyek a szerb lerakodási kikötőig, vagy vámhivatalig felmerülnek és ezenfelül még 5%-ot.

Az árúkért előlegezett minden vámnak, vagy illetéknek fizetése vagy visszatéritése a bevallási iv átadásától számitandó 15 nap alatt teljesitendő.

Article V.

Les droits *ad valorem* qui seront prélevés en Serbie sur les marchandises brutes ou manufacturées provenant des Etats de Sa Majesté Britannique, y compris les colonies et les possessions, seront calculés d'après la valeur de l'objet importé sur le lieu de production ou de fabrication, en y ajoutant les frais de transport, d'assurance et de commission nécessaires pour l'importation en Serbie, jusqu'au port de débarquement ou jusqu'au lieu de l'entrée.

Pour le paiement de ces droits, l'importateur remettra à la douane une déclaration écrite indiquant la valeur et la nature des marchandises importées.

Si la douane prétend que la valeur déclarée n'est pas suffisante, elle peut retenir les marchandises en payant à l'importateur le prix déclaré, c'est à dire la valeur de l'objet importé sur le lieu de production ou de fabrication augmentée des frais de transport, d'assurance, de commission pour l'importation en Serbie jusqu'au port du débarquement, ou au lieu de l'entrée, et en y ajoutant 5% en plus.

Le paiement et le remboursement de tous les droits déboursés pour ces marchandises doivent s'effectuer dans un délai de 15 jours à compter de la date de la remise de la déclaration.

Azon árú, melyet hasonló bevallási iv nem kisér, nem a jelen szerződésben kikötött értékvámnak, hanem azon külön dijaknak és vámoknak vettetik alá, melyek a szerb tarifában foglaltatnak.

La marchandise qui n'est pas accompagnée d'une semblable déclaration ne sera pas admise à payer le droit *ad valorem* stipulé par ce Traité, mais elle sera soumise aux taxes speciales, aux droits spéciaux ou à d'autres taxes inscrites dans le tarif serbe ou dans celui du Traité.

VI. czikk.

A szerb kormány fentartja magának a jogot, hogy egyetértve a brit követséggel, bizonyos számra szorithassa azon vámhivatalokat, melyeknél az értékvám alá eső árúk Szerbiába bevihetők.

Fentartja magának a szerb kormány azonkivül a jogot, hogy a bevivőtől az érték bevallásán kivül még választása szerint a következő bizonylatok valamelyikét követelhesse:

1. Az értéknek a termelési vagy gyártási hely hatósága előtt történt bevallását;

2. A származási hely kereskedelmi kamarájának az árú értékét igazoló bizonyitványát;

3. értékbevallást a legközelebbi hely consula előtt.

A consuli díj, ilynemű bizonylat kiszolgáltatásáért 6 dinár 25 parányi (5 shilling) összeget meg nem haladhat.

Article VI.

Le Gouvernement se réserve le droit de limiter, d'un commun accord avec la Légation britannique, à un certain nombre les douanes par où les marchandises soumises aux droits *ad valorem* pourront être introduites en Serbie.

Le Gouvernement serbe se réserve également le droit d'exiger de l'importateur lors de l'importation des marchandises en Serbie, en outre de la déclaration de la valeur, l'un des documents suivants à son choix, savoir:

1°. Déclaration de la valeur faite par devant l'autorité du lieu de production de la marchandise.

2°. Certificat de la Chambre de commerce du lieu d'origine constatant la valeur des marchandises.

3°. Déclaration de la valeur faite par devant le Consul de Serbie du lieu le plus voisin. La taxe que pourra prélever le Consul, pour un acte de cette nature, ne pourra dépasser la somme de 6 dinars 25 paras (ou 5 shillings).

VII. czikk.

Ha a szerződő felek valamelyike a fogyasztásra díjt vetne, azaz a nemzeti mezőgazdaság, vagy ipar bizonyos termékei után belföldön illetéket szedne, ez esetben meg lesz engedve a másik állam hason természetű czikkei után azon értékű pótilletéket szedni, feltéve, hogy az minden egyéb állam ezen czikkeinek behozatalánál szintén szedetik.

Ha a fogyasztási adók leszállittatnak, vagy megszüntetnek egyidejüleg a brit, vagy szerb

Article VII.

Si l'une des Parties contractantes établissait quelques taxes sur le débit, c'est à dire un droit intérieur sur certains produits de l'agriculture ou de l'industrie nationale, il sera dans ce cas permis de prélever sur les produits de même nature importés de l'autre Etat une taxe additionelle de même valeur, pourvu que la dite taxe soit également prélevée sur le produits identiques de toute autre Etat à leur importation.

En cas de diminution ou de suppression des taxes sur le débit, c'est à dire des droits

termékek után szedett pótilleték is megfelelően leszállitandó illetőleg megszüntetendő.

intérieurs, on effectuera en même temps une réduction analogue, ou la suppression de la taxe additionnelle qui serait, suivant le cas, prélévée sur les produits serbes ou britanniques.

VIII. czikk.

A beviteli és kiviteli tarifák vámjainak minden leszállitása, valamint minden szabadalom, vagy kivétel, melyet a szerződő felek valamelyike harmadik állam allattvalóinak, vagy kereskedelmének engedélyezett, vagy engedélyezhetne hasonlókép és megcsorbitás nélkül a másik szerződő félnek is meg fognak adatni, kivéve mindazonáltal azon kedvezményeket, melyekben Szerbia a határkerületi forgalom könnyitése végett a szomszéd államok javára megegyezett, vagy jövőre megegyezne.

Article VIII.

Tout abaissement de droits dans les tarifs d'importation et d'exportation, ainsi que tout privilège ou exemption que l'une des Parties contractantes a concédé ou pourra concéder aux sujets et au commerce d'un tiers Etat quelconque, seront également et sans restriction accordés à l'autre Partie contractante, à l'exeption toutefois des décharges que la Serbie aurait consenties ou pourrait consentir plus tard en faveur des Etats voisins pour faciliter les communications entre les districts-frontière.

IX. czikk.

A szerb alattvalók ő Felsége a nagybritanniai királynő államaiban, ide értve a gyarmatokat és birtokokat is, és a brit alattvalók Szerbiában ugyanazon jogokat élvezendik, mint a benszülöttek, és pedig tekintve ugy a már fennálló jogokat, valamint a legkedvezményezettebb nemzet alattvalóinak jövőre engedélyezendő jogokat mindenben, a mi a gyári vagy egyéb külön jegyeket illeti, melyek az árú termelési helyét, vagy minőségét tüntetik elő és végül mindenben, a mi a gyári mustrákat és mintákat illeti.

Kiköttetett az, hogy a ki a fenemlitett jogokat magának meg akarja szerezni, az az illető állam törvényei által megszabott alakszerüségeknek köteles magát alávetni.

Article IX.

Les sujets serbes dans les Etats de sa Majesté Britannique, y compris les colonies et possessions, et les sujets britanniques en Serbie jouiront des mêmes droits que les indigènes, tant de ceux qui sont actuellement reconnus que de ceux qui pourront dans l'avenir être concédés aux sujets de la nation la plus favorisée, en tout ce qui concerne soit les marques de fabrique, ou autres marques spéciales, qui indiquent le lieu de production de la marchandise ou sa qualité, soit enfin en tout ce qui concerne les modèles ou les dessins de fabrique.

Il est bien entendu que toute personne qui voudrait acquérir les droits ci-dessus mentionnés devra se conformer aux formalités qui sont prescrites par les lois des Etats respectifs.

X. czikk.

Mindegyik szerződő fél kinevezhet és hivatalba helyezhet a másik állam városaiban és kikötőiben főconsulokat, consulokat, alconsulokat és consularis ügynököket. Ezen consularis tisztviselők hivatalos működésüket mindaddig meg nem fogják kezdheṫni, mig azon kormány a melyhez meghiteltettek, szokásos alakban őket

Article X.

Chaque Partie contractante pourra nommer et constituer des Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls, et Agents consulaires, dans les villes et ports de l'autre Etat. Ces Agents consulaires ne pourront entrer en fonctions que lors qu'ils seront reconnus et reçus suivant la forme d'usage par le Gouvernement auprès du-

el nem ismerte és el nem fogadta. Jogukban álland ugyanazon teendőket végezni és ugyanazon szabadalmakban és mentelmekben részesülendnek, mint a milyenek a legkedvezményezettebb nemzet consuláris tisztviselői részére elismertetnek.

quel ils sont accrédités. Ils auront le droit d'exercer les mêmes fonctions et jouiront des mêmes privilèges et immunités que ceux qui sont reconnus aux Agents consulaires de la nation la plus favorisée.

XI. czikk.

Megegyezés jött létre az iránt, hogy a fuvarozási díjak s minden egyéb kedvezmény dolgában, a brit vasutakon fuvarozott szerb árúk és a szerb vasutakon fuvarozott brit árúk ugyanazon előnyöket élvezendik, mint a legkedvezményezettebb nemzet árúi.

Article XI.

Il est convenu qu'en ce qui concerne les frais de transport et toute autre facilité, les marchandises serbes transportées sur les chemins de fer britanniques, et les marchandises britanniques transportées sur les chemins de fer serbes, jouiront des mêmes avantages que ceux qui seront accordés au marchandises de la nation la plus favorisée.

XII. czikk.

A szerb hajók és azok rakományai ő Felsége a brit királynő államaiban, ideértve a gyarmatokat és birtokokat és viszont a brit hajók és azok rakományai Szerbiában bármely kikötőben megérkezéskor és bármilyen legyen a rakomány származása és rendeltetése, minden tekintetben ugyanazon bánásmódban fognak részesülni, mint magának az országnak hajói és azok rakománya.

A fennebbi kikötés vonatkozik a helyi eljárásra, a kikötői, közraktári és folyami díjakra és illetékekre, a kalauzolásra és mindenre, a a mi a hajózást illeti.

Minden e részben adott szabadalom, vagy kivétel, vagy bármely más hajózási előny, melyet a szerződő felek valamelyike bármely más államnak engedélyezne, azonnal és megcsorbitás nélkül a másik félnek is engedélyeztetni fog.

Minden hajó, melyet szerb törvény szerint szerb hajónak kell tekinteni és minden hajó, mely az angol törvény szerint angol hajónak tekintetik, a jelen szerződés alkalmazását illetőleg kölcsönösen szerb, vagy brit hajónak fog elismertetni.

Article XII.

Les navires serbes et leurs chargements (cargaisons) dans les Etats de Sa Majesté Britannique, y compris les colonies et possessions, et les navires britanniques et leurs cargaisons en Serbie à leur arrivée dans n'importe quel port, et quelle que soit la provenance et la destination de leur cargaison, recevront à tous égards le même traitement que les navires du pays même et leur cargaison.

La stipulation ci-dessus se rapporte à la procédure locale, aux droits et taxes dans les ports, dans les baies, dans les docks, et sur les fleuves des deux Etats, au pilotage et en générale à tout ce qui concerne la navigation.

Tout privilège ou exeption à cet égard, ou tout autre avantage en fait de navigation qu'une des Parties contractantes concéderait à un autre Etat quelconque, sera sans aucune remise ni restriction accordé â l'autre Partie.

Tout navire qui d'après la loi serbe doit être regardé comme navire serbe, et tout navire, qui d'après les lois anglaises est considéré comme navire britannique, sera réciproquement considéré comme navire serbe ou britannique en ce qui concerne l'application du présent Traité

XIII. czikk.

A jelen szerződés által, valamint megfelelőleg az 1878. évi julius 13-án kötött berlini szerződés XXVIII. czikkében foglalt intézkedésnek Ő Felsége Nagy-Britannia és Irlandia egyesült királyságainak királynője lemond azon kiváltságokról és mentelmekről, melyeket alattvalói Szerbiában eddigelé a Nagy-Britannia és a török birodalom közt kötött capitulatiók ér telmében azon mérvben élveztek, a mint azok különböző időszakokban megállapitva, kitágitva és módositva s az 1809. évi január hó 5-én kötött dardanelli szerződés által megerősitve lettek.

Határozottan ki lett kötve azonban, hogy az emlitett capitulatiók érvényben maradnak, mindazon birósági ügyekben, melyek a brit alattvalók s azon más hatalom alá tartozó alattvalók közti viszonyokra vonatkoznak, a mely a capitulatiók által biztositott kiváltságokról és mentelmekről nem mondott le, kivéve mindazáltal azon birósági ügyeket, melyek Szerbiában fekvő ingatlanokra vonatkoznak.

Article XIII.

Par le présent Traité et conformément aux dispositions de l'article XXVIII. du Traité de Berlin du 13 juillet 1878 Sa Majesté la Reine des Royaumes Unis de Grande Bretagne et d'Irlande renonce aux privilèges et immunités dont jouissaient jusqu'à présent Ses sujets en Serbie en vertu des capitulations conclues entre la Grande Bretagne et l'Empire ottoman telles qu'elles ont été formulées, élargies et modifiées à différentes époques, et confirmées par le Traité des Dardanelles du 5 janvier 1809.

Il est cependant expressément stipulé que les dites capitulations restent en vigueur dans toutes les affaires judiciaires qui touchent aux rapports entre les sujets britanniques et ceux des autres Puissances qui n'auraient pas rénoncé aux privilèges et immunités qui leur sont reconnus par les capitulations, sauf le cas où ces affaires judiciaires concerneraient des biens immeubles situés en Serbie.

XIV. czikk.

Jelen szerződés jóvá fog hagyatni, s a jóváhagyási okmányok ki fognak cseréltetni Belgrádban a legrövidebb határidő alatt, a mint a szerb nemzeti szkupstina azt elfogadta. Hatályba fog lépni azonnal a jóváhagyási okmányok kicserélése után és ezen naptól számitva tiz éven át érvényben marad. Ha tizenkét hónappal a tiz évi határidő lejárta előtt a szerződő felek egyike sem jelentette volna ki óhaját, hogy a jelen szerződésről lemondjon, akkor hatályban marad az tovább is egy évnek lefolyásáig azon naptól számitva, a melyen a szerződő felek egyike vagy másika azt felmondotta.

Minek hiteleül a meghatalmazottak a jelen szerződést aláirták s azt pecsétjeikkel ellátták.

Kelt két példányban Nišben, 1880. évi január 28./február 7.

Ristich János s. k.
Gould G. F. s. k.

Article XIV.

Le présent Traité sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Belgrade dans le plus bref délai possible, dès que la Skoupchtina nationale de Serbie l'aura approuvé. Il entrera en vigueur aussitôt après l'èchange des ratifications et sera valable pendant dix ans à partir de ce jour. Dans le cas où aucune des deux Parties contractantes n'aurait, douze mois avant l'échéance du délai de dix ans, signifié son intention de renoncer au présent Traité, ils demeurera en vigueur jusqu'à ce qu'il se soit écoulé un an à partir du jour où l'une des deux Parties l'aura dénoncé.

En fois de quoi les Plénipotentiaires ont signé le présent Traité et y ont apposé leurs sceaux.

Fait en double original á Nisch, le 28. janvier/7. février 1880.

(L. S.) (Signé:) ***Jovan Ristich.***
(L. S.) ***G. F. Gould.***

60. szám.

(X. ÜLÉS 108. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház egyesitett közjogi és törvénykezési valamint pénzügyi állandó bizottságának „a megyék 1882-ik évi közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásainak fedezéséről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A fennebbi czélra az 1881. évben 4.850,000 frt lőn engedélyezve, mely összeget egybehasonlitva az 1882. évre előirányzott 4.600,000 frttal, annak fejében, hogy az 1881. évi III. t.-cz. értelmében az országos csendőrség több megyében szerveztetvén, az illető törvényhatóságoknak jövő évben a közbiztonsági kiadások fedezéséről nem kellend gondoskodni, 250,000 frt keveseblet mutatkozik.

Ennek előrebocsátása után figyelembe véve azt, hogy a ministeri előterjesztés szerint a fennebbi 4.600,000 frt kellő takarékosság alkalmazása mellett, a megyéknek a tényleges szükséglethez mért közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásai fedezésére az 1882. év tartamára elegendő leend, tiszteletteljesen javasoltatik a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat változatlan elfogadása.

Budapest, 1881. évi deczember hó 12-én.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 60. számú irományhoz.

Indokolás

„a megyék 1882. évi közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásainak fedezéséről" szóló törvényjavaslathoz.

A megyék 1881. évi közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásainak fedezéséről szóló 1880. évi LVI. törvényczikk hatálya a folyó év végével lejárván: szükséges, hogy a megyék jövő évi kiadásainak mikénti fedezése iránt a törvényhozás utján intézkedés történjék.

Minthogy pedig azon viszonyok, melyek a megyék szükségleteinek fedezésére vonatkozó törvényhozási intézkedéseknél úgy a folyó, valamint az előző évekre nézve elhatározók voltak, még a jövő évre is fennállanak: ennélfogva jelen törvényjavaslatban, a megyék 1882. évi szükségleteinek fedezése az előző évekhez képest ismét oly módon terveztetik, hogy ezen szükséglet az 1882. évben is az állampénztárból fedeztessék.

Az ujabb közigazgatás követelményeivel szemben kivánatos volna ugyan, hogy a megyék kiadásaira eddig megszabott hitel már az 1882. évre is emeltessék; de miután a megyék háztartásának gyökeres rendezését elodázhatlannak tartván azon reményt táplálom, hogy az erről szóló törvényjavaslatom 1883. évre már törvényerőre emelkedend: ezen időpontig a megyék szükségletei tekintetében csekély eltéréssel csakis az eddigi keretet tartottam szem előtt, s ehez képest a megyék közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásaira 1882. évre 4.600,000 forintot vettem előirányzatba; vagyis egybehasonlitva:

az 1881. évre engedélyezett	4.850,000 frtot
az 1882. évre engedélyezett	4.600,000 frttal
az 1882. évre	250,000 frttal

kevesebb irányoztatik elő, mely eltérés következőkben találja indokolását:

Minthogy a közbiztonság szervezéséről szóló 1881. III. törvényczikk alapján 1882. évi január hó 1-től kezdve Arad, Bács-Bodrog, Csanád, Csongrád, Krassó Szörény, Temes és Torontál megyékben a közbiztonsági szolgálat ellátására katonailag szervezett magyar kir. csendőrség léptettetik életbe, az idézett törvény 5. §-ában foglalt rendelkezéshez képest ezen megyék költségvetéséből a közbiztonsági közegekre eddig fölvett költségek, melyek az 1881. évi költségvetés szerint:

Arad megyében	30,687	frt	50	krt
Bács-Bodrog megyében	52,805	»	18	»
Csanád megyében	12,170	»	80	»
Csongrád megyében	17,910	»	—	»
Krassó-Szörény megyében	38,336	»	50	»
Temes megyében.	33,745	»	20	»
Torontál megyében	82,245	»	34	»
vagyis összesen . . .	267,900	frt	52	krt

tesznek, kihagyandók voltak.

Tekintettel azonban arra, hogy a megyék 1881. évi összes szükséglete 4.960,334 fr 80 kr., erre pedig csak 4.850,000 frtnyi hitel lőn megállapitva, minélfogva 110,334 frt 80 krnyi hiány merül fel; ezen hiányból a fent kitett 267,900 frt 52 krnyi bruttó-szükségletre eső rész, azaz 5,959 frt 44 kr. az 1881. évi hitel javára levonandó levén, e szerint az 1881. évre megállapitott 4.850,000 frtnyi hitelből közbiztonsági kiadások czímén lehagyandó összeg tulajdonkép 261,941 frt 8 krt tesz ki, melynek levonása után marad az 1882. évre 4.588,058 frt 92 krnyi szükséglet; vagy tekintettel a közbiztonsági kiadásokra szolgáló javadalmazás keretében az eddigi tapasztalatok szerint eszközölhető, és egyéb megyei kiadásokra fordittatni szokott megtakaritásokra, az 1882. évre kerekszámban 4.600,000 frtnyi hitel mutatkozik szükségesnek, mely hitelösszegnek változatlan elfogadásához azonban már annál is inkább ragaszkodnom kell, mert azt csak azon feltevésben tartom elégségesnek, ha a megyék jövő évben is arra fognak köteleztetni, hogy az eddigi legszigorubb takarékosság korlátai közt háztartásukat akként rendezzék be, miszerint a megszabott hitel újabb kiadásoktól megkiméltessék.

Budapest, 1881. november hó 21-én.

Beadja:

Tisza Kálmán s. k.,
mint belügyminister.

61. szám.

(X. ÜLÉS, 109. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház közjogi és törvénykezési állandó bizottságának „a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a polgári ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély iránt kötött államszerződés beczikkelyezéséről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslattal beczikkelyeztetni kivánt államszerződés a Szerbiával kötött consulsági egyezmény folyománya.

A kérdéses államszerződés lényegileg megegyezik az előző években Olaszországgal és Portugálliával kötött hasontermészetű szerződésekkel, s benne nemcsak a nemzetközi jogsegély szabályozására, a polgári ügyekre nézve az elmélet terén felállitott elvek jutnak a magyar állam polgárai és az igazságszolgáltatás érdekeinek megfelelőleg kifejezésre, hanem általa egyszersmind az 1881. évi LX. t.-cz. 3. §-a s az 1881. évi XVII. t.-cz. 71., 73. és 75. §§-ai elvi jelentőségű megállapodásainak alkalmazása kellően biztositva van.

Figyelemmel az előre bocsátottakra, tiszteletteljesen ajánlja a bizottság a szóban forgó törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapest, 1881. évi deczember hó 12-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 61. számú irományhoz.

Indokolás

a Szerbiával, a polgári ügyekben nyujtandó jogsegély beczikkelyezésére vonatkozó törvényjavaslatnak.

Az osman birodalommal fennálló capitulátiók értelmében az ott működő cs. és kir. consulatosok, mint első fokú biróságok járnak el a területükön tartózkodó magyar vagy osztrák honosok polgári és csődügyeiben.

Miután a Szerbiával kötött consulsági egyezmény XIII. czikke értelmében, a kapitulátiók hatálya Szerbia területére megszünik, más módon és más elvek alapján biztositandók a polgárt igazságszolgáltatás érdekei.

Ezt czélozza a jelen szerződés, mely következő alapelveken nyugszik:

1. A szerződő felek biróságai előtt nem létezik külömbség a saját honosok és más fél honosai közt. A biróságok kötelesek őket ugy tekinteni, mint a belföldieket, mert minden külön törvények és szabályok, melyek által az idegeneknek a polgári biróság oltalmának igénybe vétele nehezittetik, vagy csak különös feltételek mellett engedtetik meg, a szerződő felek állampolgárai irányában nem alkalmazhatók.

2. A szerződő felek biróságai kötelesek egymásnak jogsegélyt nyujtani, és ez csak akkor tagadható meg, ha a teljesités nem esik a megkeresett biróság hatáskörébe, vagy ha a jogsegély oly természetű, melynek teljesitése a megkeresett biróságra érvényes törvények által meg nem engedtetik.

3. Végrehajtásnak csak polgári biróság által hozott oly itélet alapján van helye, mely pénzösszegre vagy más javakra vonatkozik. Ennélfogva kizáratik oly polgári biróság itéletének végrehajtása, mely a személyi állapotra (status personalis) pld. kiskoruságra, törvényes származásra, vagy házasságra vonatkozik. Miután pedig egy állam sem ismeri el saját területén más állam büntetőjogi itéleteit, ennélfogva oly igényekre vonatkozó itéletek sem hajtatnak végre, melyekeb büntető biróságok hoztak.

4. A végrehajtás eszközlésének mulhatatlan kellékei: *a)* a szabályszerű idézés, *b)* az itéletet hozott biróság illetősége a megkeresett biróságnál érvénybe álló szabályok szerint, *c)* az itélet jogerejűsége.

5. A másik szerződő fél biróságai által hozott itélet nem hajtatik végre a fél minden meghallgatása nélkül. A végrehajtás elrendelését megelőzőleg sommás tárgyalás tartandó, annak megállapitása végett, vajjon a szerződés szerint megkivánt valamennyi feltétel fenforog-e vagy nem. Csak ha ezek a tárgyalás folyamában megállapittattak, van helye a végrehajtásnak a másik fél területén.

Váltóügyekben és közjegyzői okiratoknál szükséges a nagyobb végrehajtási szigor. Ez a jelen szerződés XIV. czikkében talál kifejezést.

6. Csődügyekben az ugynevezett egyetemlegesség elve fog alkalmazást nyerni annyiban, a mennyiben a közadósnak a másik szerződő fél területén levő ingóságai is a csődbe bevonhatók. Csak az ingatlanok felett nyitandó külön csőd ott, a hol azok vannak.

A polgári ügyekben nyujtandó jogsegély tárgyában az európai államok közt igen kevés szerződés áll fenn.

Nincs az erre vonatkozó alapelvekben oly általános összhang, mint a büntettesek kiadatására vonatkozó egyezményekben. Nem lehetett ennélfogva valamely létező szerződést mintául venni.

Azonban az elmélet terén a legutóbbi időben számos elv állittatott fel, melyek alapján polgári ügyekben a nemzetközi jogsegély lenne szabályozandó.

Ezen alapelvek a jelen szerződés megkötésénél gondos birálat alá vétettek, s a szerződésbe az ország és az igazságszolgáltatás érdekeinek megfelelő szabályok vétettek fel.

Magyarországban a külföldi itéletek végrehajtását illetőleg az 1881. évi LX. t.-cz. 3. §-a új alapelvet állitott fel.

A jelen szerződés megkötésénél erre figyelem volt.

Az 1881. évi XVII. törvényczikkben foglalt és legközelebb életbe léptetendő új csődtörvény 71., 73. és 75. §§-ai a külföldi csődhitelezők jogai, a csődhez tartozó, bárhol található ingó vagyon egyetemlegessége, az ingatlanokra vonatkozó külön eljárás és az ingóságok kiadatása tekintetében oly elveket tartalmaznak, melyek mind jobban érvényre jutnak és melyeknek alkalmazását Szerbia részéről a fenforgó szerződés biztositja.

Budapest, 1881. évi október hó 20-án.

Dr. Pauler Tivadar s. k.,
igazságügyminister.

62. szám.

(X. ÜLÉS, 109. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház közjogi és törvénykezési állandó bizottságának „a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a szerződő államok polgárainak hagyatékai körüli eljárás szabályozása, a gyámság vagy gondnokság ideiglenes rendezése és a polgári állapotra vonatkozó okiratok közlése iránt kötött államszerződés beczikkelyezéséről“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

A Szerbiával kötött consulsági egyezmény határozmányai szükségessé teszik a consulsági hivatalnokok hatáskörének és eljárásának állampolgáraink hagyatékai körüli szabályozását, továbbá a gyámság és gondnokság ideiglenes rendezését.

Miután pedig a tárgyalás alatt levő törvényjavaslattal beczikkelyezni ajánlt államszerződés a fennebbiek tekintetéből az 1874. évi XXXII., az 1875. évi XIII. és az 1879. évi III. törvényczikkekben kifejezésre jutott elvekkel, illetőleg az 1870. évi XX. t.-cz. vonatkozó határozmányával egyező megállapodásokat tartalmaz, továbbá a születési, esketési és elhalálozási anyakönyvi kivonatok kölcsönös átküldésének javasolt biztositása, miután honosaink Szerbiában nagyobb számmal tartózkodnak, úgy az állam, valamint annak egyes polgárai érdekében kivánatos, a ministeri indokolás alapján tiszteletteljesen ajánlja a bizottság a kérdéses törvényjavaslat változatlan elfogadását.

Budapest, 1881. évi deczember hó 12-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 62. számú irományhoz.

Indokolása

a Szerbiával a hagyatékok rendezése és a gyámság és gondnokság ideiglenes szabályozása tárgyában kötött szerződés beczikkelyezésére vonatkozó törvényjavaslatnak.

Az osman birodalommal fennálló capitulatiók értelmében az ott működő cs. és kir. consulátusok hatásköréhez a területükön elhalt magyar vagy osztrák állampolgárok hagyatékainak rendezése is tartozik. Az emlitett consulatusok pedig ilyen hagyatékokban akként járnak el, hogyha valamennyi érdekelt jelen van: ezekkel tartják meg a hagyatéki tárgyalást, ha pedig az örökösök ismeretlenek, a hagyatékot tárgyalás végett átküldik az elhaltnak illetékes hazai hatóságához.

Miután a Szerbiával kötött consulsági egyezmény XIII. czikke értelmében az emlitett capitulatiok hatálya Szerbia területére megszünik, más alapon szabályozandó a consulsági hivatalnokok hatásköre és eljárása a Szerbia területén elhalt magyar vagy osztrák honosok hagyatékai tekintetében.

Ezt tűzte ki czélul a jelenlegi szerződés, melynek alapelve a teljes viszonosság.

Biztosittatik ez által a magyar és osztrák honosok Szerbiában és viszont a szerb alattvalók az osztrák-magyar monarchia területén levő összes ingó és ingatlan vagyonukról való rendelkezhetése. A szerződő felek mindegyikének honosai oly hagyaték körül, mely a másik fél területén megnyilik jog és örökösödési képességökre nézve a honosokkal egyenlőknek tekintetnek.

Törvényerőre emelkedett újabb nemzetközi szerződéseinkben azon elv érvényesült, hogy a külföldi hagyatékához tartozó ingó vagyon átadandó az elhunyt saját hazája hatóságainak a hagyatéki tárgyalás eszközlése végett; ellenben az ország területén fekvő ingatlan hagyatéki vagyon fölött minden kivétel nélkül az ország illetékes hatósága intézkedik.

Nevezetesen a Francziaországgal 1866. évben kötött s az 1879. évi III. t.-czikk által a magyar állam területére is kiterjesztett hagyatéki egyezményben, továbbá az 1874. évi XXXII. t.-czikkben foglalt és Portugalliával kötött consulsági egyezményben, nemkülönben az Olaszországgal fennálló és az 1875. évi XIII. t.-czikkben foglalt consulsági egyezményben ezen elv teljes érvényre emeltetett.

A jelen szerződés II. czikke szintén ezen elvet emeli érvényre, a mennyiben első bekezdésében határozottan megállapitja, hogy a valamely hagyatékhoz tartozó ingatlanban az öröklés és minden ezzel kapcsolatos kérdés kizárólag azon ország biróságai elé tartozik, a hol az ingatlan fekszik.

A jelen szerződés azon határozmányai, melyek a consulsági hivatalnokok és a helyi hatóságok kölcsönös közreműködését szabályozzák az ingó hagyatékok biztositásánál és

leltározásánál új intézkedést nem tartalmaznak és a fentebb elősorolt fennálló szerződések nyomán szerkesztettek.

A gyámság és gondnokság ideiglenes szabályozása tekintetében a jelen szerződés VIII. czikke csak azt rendeli, hogy a sürgős ideiglenes intézkedéseket a helyi hatóság a consullal egyetértőleg foganatositja. Ezen intézkedés megfelel az 1877. évi XX. t.-cz. 64. §-ában foglalt rendelkezésnek. A gyámoltak vagy gondnokság alatt levő egyének iránt a végelhatározás azon ország illetékes gyámhatóságának van fentartva, melynek honosa azon személy kinek érdeke oltalmazandó.

Szerbiával szomszédok levén, czélszerűnek mutatkozott a felek érdekében az okiratok felülhitelesitése tekintetében némely könnyebbitést megállapitani s a feleket a hosszadalmas és költséggel járó diplomatiai felülhitelesitésektől felszabaditani.

Ez a jelen szerződés IX. czikke által történik.

A Szerbiában tartózkodó állampolgáraink polgári állapotára vonatkozó okiratok közlése szükséges azon okból, mert honosaink ezen szomszéd államban nagyobb számmal tartózkodnak.

Az ilyen születési, esketési és elhalálozási anyakönyvi kivonatok kölcsönös átküldését a jelen szerződés X. és XI. czikkei biztositják.

Budapest, 1881. október hó 20-án.

Dr. Pauler Tivadar s. k.,
igazságügyminister.

63. szám.

(X. ÜLÉS, 110. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1881-ik évi deczember hó 14-én tartott

XXVIII. ülése jegyzőkönyvéből.

437. Tisza Kálmán ministerelnök bemutatja:

1. »az 1882. év első negyedében viselendő közterhekről és fedezendő államkiadásokról;«

2. »Abauj- és Tornamegyék egyesitéséről;«

3. »némely törvényhatóságok határának egyes községek és puszták átcsatolása által való kiigazitásáról s az ezzel kapcsolatos intézkedésekről« szóló legfelsőbb szentesitést nyert törvényczikkeket.

Ezen legfelsőbb szentesitést nyert törvényczikkek hódoló tisztelettel kihirdettetvén, hasonló kihirdetés czéljából a főrendi házhoz szokott módon átküldetni határoztatnak.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

I. melléklet a 63. számú irományhoz.

$\frac{3883.}{M. E.}$ 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

az 1882-ik év első negyedében viselendő közterhekről, és fedezendő államkiadásokról.

(Kihirdettetett az országgyülés képviselőházában 1881. évi deczember hó 14-én a főrendiházban deczember 17-én.)

1. §.

A ministerium felhatalmaztatik, hogy a magyar korona országaiban jelenleg fennálló adókra és államjövedékekre vonatkozó összes törvényeket, azoknak időközben bekövetkezhető módositásaival, az 1882-ik év első negyede alatt érvényben tarthassa, s az azok alapján befolyó adókból és egyéb bevételekből az állam szükségletét a következő szakaszban meghatározott módon fedezhesse.

2. §.

A kiadási tételekre nézve az 1881. évi államköltségvetésről szóló 1880. évi LVII. törvényczikk rendeletei szolgálnak irányadóul.

3. §.

Az ezek folytán teendő kiadások az 1882. évi költségvetés keretébe lesznek beillesztendők.

4. §.

Jelen törvény hatálya az 1882. évi államköltségvetésről szóló törvény kihirdetése napján megszünik.

5. §.

Ezen törvény 1882. évi január hó 1-én lép életbe; végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Gödöllőn, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczember hó tizenharmadikán.

Ferencz József s. k. (P. H.) *Tisza Kálmán* s. k.

II. melléklet a 63. számú irományhoz.

3884./M. E. 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

Abauj és Torna megyék egyesitéséről.

(Kihirdettetett az országgyülés képviselőházában 1881. évi deczember hó 14-én, a főrendiházban deczember 17-én.)

1. §.

Az eddig fennállott Abauj megye és Torna megye »Abauj-Torna megye« elnevezés alatt egy törvényhatósággá egyesittetik, Dernő, Hárskut, Kovács-Vágás, Lucska, Barka, Borzova és Szilicze volt Torna megyei községek kivételével, melyek Gömör megyéhez csatoltatnak.

Az ekként egyesitett törvényhatóságok székhelye Kassa sz. kir. város.

2. §.

Abauj-Torna megyében ideiglenesen a volt Abauj és Torna megyék bizottsági tagjai képezik az új megye bizottságát, kivévén az 1. §-ban emlitett hét községben lakó megyei bizottsági tagokat, kik mint ilyenek Gömör megye bizottságába lépnek be.

Ezen megye a belügyminister felhivására s az általa kitűzendő határidőben közgyülést tart, s a bizottságnak az 1870:XLII. törvényczikkben az első alakulásra nézve megszabott módon eszközlendő újra alakitása iránt, a szükséges intézkedéseket megteszi.

3. §.

A volt Abauj megyei központi és járási tisztviselők, az 1870: XLII. törvényczikk értelmében eszközlendő általános tisztujitásig, az egyesitett megyében is megtartják állomásaikat; a volt Torna megyei központi tisztviselők közül azok, kikre mulhatlanul szükség lesz, a belügyminister jóváhagyása mellett eddigi minőségükben az egyesitett megye tisztikarába vétetnek fel. Az egyesitett megye járásainak új beosztása iránt az egyesitett megye közgyülése fog az 1870: XLII. t.-cz. értelmében szabályrendeletileg intézkedni, úgy azonban, hogy az egyesitett megye járásainak száma egygyel kevesebb legyen, mint a két megye járásai együtt voltak.

Az ezen intézkedés következtében hivatal nélkül maradt tisztviselők, illetőleg a segéd- és kezelő-személyzet tagjai, végkielégitésül egy évi fizetésükre igényt tarthatnak.

4. §.

Abauj és Torna megyék ingó és ingatlan vagyonára nézve az 1876: XXXIII. törvényczikk II. fejezetében az egyesitett megyék vagyonát illetőleg meghatározott alapelvek lesznek alkalmazandók.

5. §.

Országgyülési képviselő-választás tekintetében Abauj-Torna megye, az eddigi beosztás és székhelyek fentartása mellett, hét választó-kerületet képez. Az 1. §-ban emlitett hét községnek képviselő-választó-kerületbe leendő beosztása iránt pedig Gömör megye bizottsági közgyülése fog, belügyministeri jóváhagyás fentartása mellett, intézkedni.

Minden választó-kerület csak egy képviselőt választ.

Ezen megyében az 1874. évi XXXIII. törvényczikk 17.—20. és 117. §-ban elrendelt módon új központi választmány alakitandó, melynek megbizása az idézett törvény alapján alkotott központi választmányok megbizásával szünik meg.

Addig pedig, mig ezen központi választmány megalakul, Abauj és Torna megyék jelenlegi központi választmányai együttesen folytatják működésüket.

Az 1848 : V. törvényczikk 5. §-ának és az 1874 : XXXIII. törvényczikknek jelen törvénynyel ellenkező határozatai hatályon kivül helyeztetnek.

6. §.

Ezen törvény életbeléptetése idejének meghatározása és annak végrehajtása a belügyministerre bizatik.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva, helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Gödöllőn, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczember hó tizenharmadikán.

Ferencz József s. k. (*P. H.*) *Tisza Kálmán s. k.*

III. melléklet a 63. számú irományhoz.

3885./M. E. 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elő:

Törvényczikk

némely törvényhatóságok határának egyes községek és puszták átcsatolása által való kiigazitásáról, s az ezzel kapcsolatos intézkedésekről.

(Kihirdettetett az országgyülés képviselőházában 1881. évi deczember hó 14-én, a főrendi házában deczember 17-én.)

1. §.

1. Stoósz bányaváros Szepes megyéből Abaúj megyébe,

2. Tihany község Sáros megyéből Abauj megyébe,

3. Alsó-Regmecz, Felső-Regmecz, Kis-Bányácska, Kis-Kázmér, Mátyásháza, Mikóháza, Vily (Vilyi pusztával) Biste és Felső-Golop községek Abauj megyéből Zemplén megyébe;

4. Külső-Böcs község Zemplén megyéből Borsod megyébe;

5. Tapoly-Bisztra, Tapoly-Hermány, Fias, Micsák (Tarbaj pusztával) Kobulnyicza, Györgyös (Grodzin pusztával), Remenye, Proszács, Mátyáska, Vavrincz és Orosz-Volya községek Zemplén megyéből Sáros megyébe;

6. Sandal, Boksa, Bukócz, Sztaskócz, Dricsna és Vladicsa községek Sáros megyéből Zemplén megyébe;

7. Izbugya község Ung megyéből Zemplén megyébe;

8. Gajdos község Bereg megyéből Ung megyébe;

9. Kis-Oroszi község Nógrád megyéből Pest-Pilis-Solt-Kis-Kún megyébe;

10. Királyfalú község Zólyom megyéből Hont megyébe;

11. Ghymes-Kosztolány község Bars megyéből Nyitra megyébe;

12. Lédecz község és Néver község, a hozzátartozó Puszta határ és Finta pusztákkal együtt, Nyitra megyéből Bars megyébe;

13. Lékavár és területe Sopron megyéből Vas megyébe;

14. Felek község Kolozsvár szabad királyi város törvényhatóságától Kolozs megyébe;

15. Bánréve puszta, Békés megyéből Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyébe — kebeleztetnek.

16. Gyulai Macs és Gyulai Hegyes puszták Szabolcs megyéből Debreczen szabad királyi város,

17. Gorzsa, Szikáncs, Sziget, Kopáncs és Nagy-Rét puszták Csongrád megyéből H.-M.-Vásárhely város törvényhatósága alá helyeztetnek.

2. §.

Az előző §-ban felsorolt községekben, pusztákon s területen lakó törvényhatósági bizottsági tagok azon törvényhatóság bizottságába lépnek be, melyhez az illető község, puszta vagy terület csatolva lett.

A belépett bizottsági tagok közül a legtöbb adót fizetők ez alapon a névjegyzék törvényszerű kiigazitásának bekövetkeztéig megtartják helyeiket, — a választott bizottsági tagok pedig az illető törvényhatósági bizottság választott tagjai felerészének az 1870: XLII. törvényczikk 28. §-a értelmében való kilépéséig tartják meg helyeiket; a választókerületeknek az idézett törvényczikk 25. §-ához képest szükségesnek mutatkozandó kiigazitását a törvényhatósági bizottsági közgyülés eszközli.

3. §.

Az 1-ső §-ban felsorolt községek, puszták s terület közigazgatási beosztása iránt a törvényhatósági bizottsági közgyülés határoz.

4. §.

Országgyülési képviselőválasztás tekintetében az 1. §-ban felsorolt községek s puszták — Tapoly-Bisztra, Tapoly-Hermány, Királyfalu községek, Lékavár s területe és Gyulai Macs s Gyulai Hegyes puszták kivételével, melyek már azon törvényhatóság választókerületeibe vannak beosztva, hová ezen törvény által közigazgatásilag átkebeleztetnek, — jelenlegi választókerületeikből kikebeleztetvén, azoknak melyik szomszédos választókerületbe való beosztását az illető törvényhatóság bizottsági közgyülése állapitja meg.

5. §.

Addig, mig az érdekelt községeknek és pusztáknak az előző §. alapján, választókerületek szerinti új beosztása végrehajtatik, az időközi választások az eddigi választókerületek szerint mennek végbe.

6. §.

A 2., 3. és 4. §. értelmében hozott közgyülési határozatok jóváhagyás végett a belügyministerhez terjesztendők fel.

7. §.

A Gorzsa, Szikáncs, Sziget, Kopáncs és Nagy-Rét puszták birtokosai és lakosai által H.-M.-Vásárhely város közköltségeihez való hozzájárulási arányra nézve, illetve a viselendő pótadó iránt felmerült kérdések megoldása czéljából egyezség kisérlendő meg, mely ha nem sikerül, mindkét fél meghallgatása után a belügyminister határoz.

8. §.

Ezen törvény életbeléptetése idejének meghatározása és annak végrehajtása a belügyministerre bizatik.

Mi e törvényczikket és mindazt a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más híveink által megtartatjuk.

Kelt Gödöllőn, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczember hó tizenharmadikán.

Ferencz József s. k. (*P. H.*) *Tisza Kálmán s. k.*

64. szám.

(X. ÜLÉS, 111. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1881. évi deczember hó 17-én tartott

XXX. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik »a törvények kihirdetéséről« szóló törvényjavaslatnak végszövegezésében harmadszori felolvasása, melynek megtörténte után elnök felteszi a kérdést: elfogadja-e a ház a végszövegezésben most felolvasott törvényjavaslatot, igen vagy nem?

A ház felállás és ülve maradás útján teljesitett szavazással e törvényjavaslatot harmadszori felolvasás után is elfogadván, azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás czéljából a főrendeknek szokott módon átküldetni rendeli.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 64. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a törvények kihirdetéséről.

Az 1868 : III-ik és az 1870 : XIII-ik törvényczikkek hatályon kivül helyeztetvén, e helyett rendeltetik :

1. §.

Minden törvény, a mint ő Felsége szentesitésével el van látva, a kormány által az országos törvénytárban azonnal köztudomásra hozatik.

2. §.

A törvény szövegével együtt közzé teendő egyszersmind a királyi szentesités napja, a nemzetközi szerződések beczikkelyezéséről szóló törvényeknél azonfelül még az illető szerződésre vonatkozó megerősitési okiratok kicserélésének helye és ideje is, a mennyiben a szerződésben ezen okiratok kicserélése ki van kötve.

3. §.

A törvénynek az országos törvénytárban közzétett szövege közhitelességgel bir.

4. §.

A mennyiben az időpont, a melyben valamely törvény hatálya kezdődik, magában a törvényben megállapitva, vagy az időpont megállapitása a ministeriumra bizva nincsen: minden törvény kötelező ereje az országos törvénytárban való megjelenését követő 15-ik napon kezdődik; a miért is a törvénytár minden számán kiteendő, hogy mikor adatott ki.

5. §.

A szentesitett törvénynek eredeti példánya az országos levéltárban tétetik le.

6. §.

Minden naptári évről külön törvénygyüjtemény adatván ki, minden ily gyüjteményben a sorszámolás újra kezdetvén: a törvényekre való hivatkozás a naptári évnek és a sorszámnak idézése által történik.

7. §.

Az országos törvénytárnak egyes számai, a mint kiadatnak, azonnal minden törvényhatóság számára hivatalból megküldetnek; ellenben a szakministerek által hitelesitett másolatoknak a törvényhatóságok számára eddig szokásban volt megküldése jövőre megszüntettetik.

8. §.

A szentesitett törvényeknek az országgyülésen kihirdetése jövőre mellőztetvén: a ministerium a szentesitett törvényekről a szentesitést követő legközelebbi ülések egyikében az országgyülésnek esetről esetre jelentést tesz.

9. §.

A törvények az országos törvénytárban történt kihirdetésük után, a magyar korona országaiban divatozó egyéb nyelveken is hiteles forditásokban köztudomásra hozandók.

10. §.

Jelen törvény 1882. január 1-ével lép életbe s végréhajtása a ministeriumra bizatik.

Rakovszky István *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

65. szám.

(X. ÜLÉS, 111. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881-ik évi deczember hó 17-én tartott

XXX. ülése jegyzőkönyvéből.

»A közös magyar-horvát törvények kihirdetéséről Horvát-Szlavonországokban szóló 1870. évi XII. t.-cz. némely szakaszának módositásáról« megállapitott törvényjavaslat végszövegezésében harmadszor felolvastatván, elnök azon kérdésére: elfogadja-e a ház ezen harmadszor felolvasott törvényjavaslatot, igen vagy nem?

A ház felállás és ülvemaradással eszközölt szavazás által a törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadja, s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás czéljából a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 65. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a közös magyar-horvát törvények kihirdetéséről Horvát-Szlavon országokban szóló 1870 : XII. t.-cz. némely szakaszának módositásáról.

1. §.

A szentesitett törvényeknek a magyar korona országai közös országgyülésén eddig szokásban volt kihirdetése mellőztetvén, s a jogi hatályú kihirdetés ezentúl az országos törvénytár utján történvén: az 1870: XII. t.-cz. 1-ső §-ának ezen szavai: »a közös országgyülésen« a következő szavakkal: »a magyar országos törvénytárban« helyettesittetnek.

2. §.

Ugyancsak az 1870: XII. t.-cz. 2. §-ának következő szavai helyett: »a közös országgyülés mindkét házában« felvétetnek ezen szavak: »a magyar országos törvénytárban«.

3. §.

Az 1870 : XII. t.-cz. 3. §-a következőleg módosittatik: »A törvény szövegével együtt közzéteendő egyszersmind a királyi szentesités napja, a nemzetközi szerződések beczikkelyezéséről szóló törvényeknél pedig még az illető szerződésre vonatkozó megerősitési okiratok kicserélésének helye és ideje is, a mennyiben a szerződésben ezen okiratok kicserélése ki van kötve.

A törvény horvát szövegének kihirdetésénél közzéteendő azonfelül még azon nap is, melyen az illető törvény a magyar országos törvénytárban kihirdettetett.

4. §.

Az 1870: XII. t.-cz. 5. §-ának ezen szavai: »a közös országgyülésen« a következő szavakkal: »a magyar országos törvénytárban« helyettesittetnek.

5. §.

Az 1870: XII. t.-czikknek a fentebbiek által nem módositott határozatai továbbra is érvényben maradnak.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

66. szám.

(X. ÜLÉS, 111. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1881-ik évi deczember hó 15-én tartott

XXXIX. ülése jegyzőkönyvéből.

457. Következik a napirend első tárgya »a német vámterülettel való kikészitési forgalomnak szabályozásáról« szóló törvényjavaslatnak harmadszori felolvasása.

A törvényjavaslat végszövegezésében felolvastatván, elnök felteszi a kérdést;

»elfogadja-e a ház a végszövegezésében felolvasott törvényjavaslatot, igen vagy nem?«

A ház felállás és ülvemaradás által eszközölt szavazással a törvényjavaslatot végszövegezésében a harmadszori felolvasás után is elfogadja, s alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás czéljából a főrendi házhoz szokott módon átküldetni rendeli.

Rakovszky István *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 66. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a német vámterülettel való kikészitési forgalomnak szabályozásáról.

1. czikk.

Szinnyomatozás, festés, vagy fehérités végett a német vámterületre kivitt — és onnan szinnyomatozva, festve, vagy fehéritve visszaérkező — belföldön készült szövetek vámozására nézve, az 1881. évi LVII. t.-cz. 2. §-a alapján, a ministeriumnak 1881. évi junius hó 28-án kelt rendelete által megállapitott határozatok, az 1882. évi január hó 1-jétől ugyanazon évi deczember hó 31-ig (bezárólag) terjedő időtartamra oly hatálylyal maradnak érvényben, hogy az 1882. évi deczember hó 31-ig a német vámterületre kivitt szövetek, az engedélyezett határidő megtartásával, legkésőbb 1883. évi junius hó 30-ig kikészitett állapotban ismét visszahozhatók.

Az 1882. évi deczember hó 31-ike után szinnyomatozás, festés, vagy fehérités végett kivitt szövetekre nézve, ha azok az átalános osztrák-magyar vámterületbe ismét visszahozatnak, a vámtarifának a szinnyomatos, festett, vagy fehéritett szőtt-árúkra vonatkozó határozatai alkalmazandók.

2. czikk.

A kormány felhatalmaztatik arra, hogy a német vámterülettel levő kikészitési forgalomnak jelenleg engedélyezett egyéb nemeire nézve érvényben levő határozatokat továbbra is változatlanul fentartsa.

3. czikk.

Jelen törvény 1882. évi január hó 1-én lép életbe és végrehajtásával a ministerium bizatik meg.

Budapest, 1881. évi deczember hó 5-én.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőhaz jegyzője.

67. szám.

(X. ÜLÉS, 112. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1881. évi deczember hó 10-én tartott

XXVII. ülése jegyzőkönyvéből.

429. Felvétetett a napirend utolsó tárgya: a főrendi háznak »a nagykikinda-becskereki helyi érdekű vasut kiépitéséről« szóló törvényjavaslat tárgyalására vonatkozó jegyzőkönyvi kivonata, melyből kitünőleg a főrendi ház a törvényjavaslat czímében előforduló »Becskerek« szót »Nagy-Becskerek szóval helyesitvén, s egyszersmind a törvényjavaslat 28. §-ában a XXX. t.-czikkre történő hivatkozást a XXXI. t.-czikkre hivatkozásra igazitván ki, az ezen módositványokhoz való hozzájárulásra a képviselőházat felkéri.

A ház ezen módositványokat elfogadván, minthogy e szerint »a nagykikinda-becskereki helyi érdekű vasut kiépitéséről szóló törvényjavaslatra nézve, az országgyülés két háza között teljes egyetértés jött létre, azt legfelsőbb szentesités végett ő Felségéhez hódolatteljesen felterjesztetni, s egyszersmind ezen intézkedéséről a főrendi házat szokott módon értesittetni rendeli.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

68. szám.

(XI. ÜLÉS, 121. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház közjogi és törvénykezésügyi bizottságának „a törvények kihirdetéséről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság méltányolva a ministeri előterjesztésben foglaltakat, a kérdéses törvényjavaslatot a nagyméltóságú főrendi háznak változatlan elfogadásra különösen annálfogva ajánlja, minthogy nézete szerint a 8. §. rendelkezése értelmében a törvényhozásnak a törvények kihirdetésében való alkotmányos részvéte lényegileg változást nem szenved, csakis a gyakorlati élet követelményeit nem mindenkor kielégitő eddigi módozat nyer a viszonyoknak megfelelő rendezést.

Budapest, 1881. évi deczember hó 17-én.

Szögyény László *s. k.*,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.*,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 68. számú irományhoz.

Indokolás

„a törvények kihirdetéséről" szóló törvényjavaslathoz.

Az 1868: III. és 1870: XIII. t.-czikkek értelmében a szentesitett törvényeknek jogi hatálylyal biró hatálya kihirdetése mostanában az országgyülés mindkét házában való közzététel által történik.

Ezen eljárás több tekintetben gyakorlatilag czélszerűtlennek bizonyult.

Egészen mellőzve is azt, hogy a törvényeknek az országgyülésen való közzététele inkább csak képzeletileg felel meg a joghatályú kihirdetés azon kellékének, miszerint annak oly alakban kell történnie, hogy mindenkinek módjában legyen, a hozott törvény határozmányairól azonnal és hitelesen értesülhetni, a törvények kihirdetésének ily módoni eszközlése gyakran technikai nehézségekkel jár, sőt bizonyos esetekben ki nem kerülhető visszás helyzetek teremtésére vezet.

Természetszerű s rendesen a kormány és a törvényhozás tagjai közös óhajtásának megfelelő törekvés, sőt gyakran a körülmények parancsolta szükség követelménye: hogy az egyes, ugyis nagyon hosszura nyulni szokott ülésszakok, mihelyt az országgyülés az azon ülésszakra kitűzött munkaprogrammot elvégezte s az arra vonatkozó érdemleges tárgyalásokat befejezte, mihamarább berekesztessenek; azonban az ülésszakok be nem rekeszthetők a hozott törvények alkotása által elérni óhajtott czél teljes vagy legalább részbeni meghiusitása nélkül, mig az elfogadott törvényjavaslatok mind szentesitve és az országgyülésen kihirdetve nincsenek.

Ily körülmények közt, kivált ha figyelembe vesszük, hogy a tapasztalás szerint épen az egyes ülésszakok végén a törvényjavaslatok tömegesen kerülnek szentesités alá, a szükség parancsolta sietség miatt az elfogadott törvényjavaslatoknak törvényczikk alakban való kiállitására és szentesités alá terjesztésére többnyire nem marad annyi phisikai idő, mennyi a törvényczikkeknek kellő és teljesen szabatos külalakban kiállitására megkivántatik, minek következménye: hogy a szentesités alá terjesztett törvénypéldányok pongyolán állittatnak ki, sőt azokba többször iráshibák is csusznak, melyeket utólagosan kell kijavitani.

De a törvények kihirdetésének mostani módja oly visszás helyzeteket is szülhet, melyeknek megnyugtató megoldása nincsen.

A mint ugyanis tudva van, a nemzetközi szerződésekben többnyire oly határozmány is foglaltatik, mely szerint a szerződés a rávonatkozó megerősitési okmányok kölcsönös kicserélése után bizonyos meghatározott idő mulva lép hatályba. Alkotmányos gyakorlatunk szerint ő Felsége az országgyülés jóváhagyását igénylő nemzetközi szerződéseket meg nem erősiti elébb, s a megerősitési okmányok a velünk szerződésre lépő külállammal elébb ki nem cseréltetnek,

mig azon szerződést az országgyülés jóvá nem hagyta. Megtörténhetik már most, hogy időközben, mig a megerősitési okmányok a szerződő államok közt kicseréltethetnek, az országgyülés ülésszaka berekesztetik; ily esetben az arra vonatkozó törvény a mostani kihirdetési mód mellett az országgyülés újabb összejöveteléig kihirdethető nem lévén, Magyarországban maga az illető nemzetközi szerződés sem emelkedhetik törvényes erőre, holott pedig a szerződés értelmében s a külföld irányában vállalt kötelezettség szerint annak már korábban kelle vala hatályba lépnie.

Még visszásabb helyzet áll elő, ha időközben az országgyülés mandatuma jár le, vagy az feloszlattatik; mert miután az előbbeni országgyülés határozata a következő országgyülést nem kötelezi s a már elfogadott törvényjavaslatok is, ha szentesités és kihirdetés által törvényerőre nem emelkedtek, a következő országgyülésnek jóváhagyás végett újra bemutatandók, ily esetben megtörténhetik, hogy a következő országgyülés jóvá nem hagy oly nemzetközi szerződést, melyet az előbbi országgyülés jóváhagyása alapján Ő Felsége már megerősitett s mely a külföld irányában a megerősitési záradékok kicserélése által kötelező erejűvé vált.

Viszont, ha az imént emlitett eshetőség kikerülése végett, valamely nemzetközi szerződésre vonatkozó törvényjavaslat szentesittetik, és kihirdettetik, mielőtt a megerősitési okmányok kicseréltettek volna, akkor megtörténhetik az, hogy a szerződés a külföldi államhatalom által valamely oknál fogva jóvá nem hagyatván, törvénykönyvünkbe oly szerződésre vonatkozó törvény igtattatik, mely nem létezik.

Az előadott okoknál fogva a ministerium kivánatosnak tartja, hogy a szentesitett törvények kihirdetésének mostani módja, mely szerint az az országgyülés mindkét házában való közzététel által történik, megváltoztattassék s a törvények jogi hatályu kihirdetése jövőre, ugy mint más országokban is divatozik, az országos törvénytár utján eszközöltessék.

A kihirdetés jogi hatályosságához e szerint a szentesitett törvényeknek az országgyülésen közzététele többé nem kivántatván, a szentesitett törvényeknek az országgyülés két házában való közzététele jövőre teljesen mellőzhető; oly czélból mindazáltal, hogy az országgyülésnek hivatalos tudomása is legyen arról, hogy mely törvényjavaslatok váltak törvénynyé: a ministeriumnak kötelességévé tétetik, hogy minden ülésszak elején a lefolyt ülésszak kezdete óta szentesitett törvényekről az országgyülésnek jelentést tegyen. (8. §.)

Minthogy a törvényeknek az országos törvénytárban közzétett szövege közhitelességgel bir (3. §.) s a törvénytár egyes számai kiadatásuk után azonnal minden törvényhatóság számára hivatalból megküldendők (7. §.), teljesen felesleges, hogy a szentesitett törvényekről még a szakministerek által hitelesitett külön másolatok is küldessenek a törvényhatóságoknak, mely gyakorlat ugy is csak azon korszak maradványaként vétetett fel újabb törvényeinkbe, midőn a régi rendi alkotmány szellemében a törvények kihirdetése még a törvényhatóságok közgyülésein történt, a mostani viszonyok között azonban teljesen czélnélkülivé vált.

A bemutatott törvényjavaslat egyéb határozmányai megfelelnek az 1868: III. illetve 1870: XIII. t.-czikkek rendelkezéseinek.

Az előrebocsátottak alapján bátor vagyok a bemutatott törvényjavaslatot elfogadás végett tisztelettel ajánlani.

Budapesten, 1881. évi deczember hó 5-én.

Tisza Kálmán s. k.,
mint belügyminister.

69. szám.

(XI. ÜLÉS, 121. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház közjogi és törvénykezésügyi bizottságának „a közös magyar-horvát törvények kihirdetéséről Horvát-Szlavonországokban szóló 1870. évi XII. törvényczikk némely szakaszának módositásáról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat »a törvények kihirdetéséről« szóló törvényjavaslatnak levén folyománya, a bizottság részéről tiszteletteljesen inditványoztatik annak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadása.

Budapest, 1881. évi deczember hó 17-én.

Szögyény László *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 69. számú irományhoz.

Indokolás

„a közös magyar-horvát törvények kihirdetéséről Horvát-Szlavon országokban szóló 1870 : XII. t.-cz. némely szakaszainak módositása" iránti törvényjavaslathoz.

Minthogy a törvények kihirdetéséről szóló, ezzel egyidejüleg benyujtott törvényjavaslat által a törvények kihirdetésének eddigi módja, mely szerint azok az országgyülés mindkét házában tétettek közzé, Magyarországra nézve megváltoztatni szándékoltatik, szükséges a közös magyar-horvát törvényeknek Horvát-Szlavonországokban kihirdetéséről szóló 1870: XII. törvényczikket is megfelelően módositani az által, hogy ott, a hol az idézett törvény a közös országgyülésen történő kihirdetésről szól, mindenütt a magyar országos törvénytár utjáni kihirdetés helyettesittetik.

Mint az elején idézett törvényjavaslat szükséges kiegészitőjét, bátor vagyok ezen törvényjavaslatot is elfogadás végett ajánlani.

Budapest, 1881. évi deczember hó 5-én.

Tisza Kálmán s. k.,
mint belügyminister.

70. szám.

(XI. ÜLÉS, 121. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház közgazdászati és közlekedésügyi bizottságának „a német vámterülettel való kikészitési forgalomnak szabályozásáról“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

A ministeri előterjesztés magában foglalja a német vámterülettel való kikészitési forgalom szabályozása történeti mozzanatait.

Ezekből a bizottság azon meggyőződést meriti, hogy noha hazánk kereskedelmi érdekei kivánatossá tennék a kikészitési eljárás eddigi szabályozásának fenntartását, mindazonáltal a német birodalmi kormánynak a kapcsolatos kérdések rendezése körül tanusitott magatartása és eljárása igazolja, hogy a monarchia másik fele a kereskedelmi politikai indokok mellett saját ipari érdekeit is előtérbe helyezvén, a kikészitési eljárás szabályozásának kérdése a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatban kifejezésre jutott módozatok mellett nyerjen megoldást, mely megoldással tagadhatlanul közreműködünk a kezdeményezés és fejlesztés nehézségeivel küzdő hazai iparunk érdekében is.

Figyelemmel az előre bocsátottakra, tiszteletteljesen ajánlja a bizottság a szóban forgó törvényjavaslat változatlan elfogadását.

Budapest, 1881. évi deczember hó 17-én.

Gróf Festetics György s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 70. számú irományhoz.

Indokolás

„a német vámterülettel való kikészitési forgalomnak szabályozásáról" szóló törvényjavaslathoz.

A kikészitési forgalom a német vámterülettel az 1853. évi február hó 19-én kötött vám- és kereskedelmi szerződésben vette eredetét, és az akkor megállapitott terjedelemben és alakban a német birodalommal több ízben kötött vám- és kereskedelmi szerződések által 1878. végéig hatályban tartatott.

Ez időtől kezdve a kikészitési forgalom tekintetében változások álltak be. A német birodalommal 1878. évi deczember hó 16-ikán kötött kereskedelmi szerződés a kikészitett szövetekre nézve ugyan továbbra is fentartotta a vámmentes behozatalt, de már ezen szerződés által az ezen eljárásnál több irányban tapasztalt visszaélések megakadályozása végett az emlitett forgalom bizonyos feltételekhez köttetett és szigorúbb ellenőrzési intézkedések léptettek életbe. Jelesül kimondatott, hogy a kikészités végett kivitt árúnak belföldinek kell lenni; a forgalom igénybevétele külön engedély elnyerésétől tétetett függővé; az idő, melyben a kikészitett árú visszahozandó, ha a vámmentességre igényt tart, hat hóra szállittatott le, és a visszahozatal csak azon vámhivatalon át volt eszközölhető, melynél a kivitel történt.

Midőn az 1878. évi deczember hó 16-án kötött szerződés 1879. év végével lejárásához közeledett, a szerződéses viszonynak megújitása czéljából megkezdett tárgyalások folyamán kitünt az, hogy a kikészitési eljárást nem tanácsos szerződésileg továbbra is megkötni. A tárgyalások nem voltak akkor idejében befejezhetők s igy az 1879. évi LVIII. t.-cz. által a ministerium felhatalmazást nyert arra, hogy az 1878. évi szerződést új kereskedelmi szerződés megkötéséig, de legfeljebb 1880. junius hó 30-ig egészben vagy részben meghosszabbithassa.

Ezen törvényben nyert felhatalmazás folytán az 1878. évi szerződés 1879. évi deczember hó 31-én Berlinben aláirt nyilatkozat által 1880. évi junius 30-ig érvényben tartatott, de lényeges változtatásokkal, a mennyiben ugyanis a többiek közt a szerződés VI. czikke, mely a kikészitési forgalomról szólott, hatályon kivül helyeztetett. A kikészitési forgalomnak a szerződésből való kihagyására inditó okul szolgált a német kormány azon határozott kijelentése, hogy a nyers vászonnak évtizedek óta fennállt vámmentes bevitele továbbra meg nem engedhető, ezzel szemben a német és kivált az elszaszi szinnyomatozó-gyárak rendkivüli előnyére fennálló szinnyomatozó, fehéritő és festési eljárásnak szerződéses megkötése ismét az osztrák-magyar monarchia részéről nem látszott indokoltnak.

A szóban álló kikészitési eljárás mindazáltal oly sok és fontos érdeket érint, hogy annak rögtön félbeszakitását nem volt tanácsos előidézni s ez okból az idézett törvényczikk alapján a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával egyetértőleg, a magyar

ministerium elrendelte, hogy belföldön készült szövetek, melyek szinnyomatozás vagy festés végett kivitetnek és a kiszabott határidőn belül szinnyomatozva vagy festve visszahozatnak, a visszahozatalnál

a) vámmentesek, ha a kivitelre való vámkezelés bezárólag 1880. évi február 15-ig történik;

b) 100 kilogramm után 14 arany forint vám alá esnek, ha a kivitelre való vámkezelés 1880. évi február 16-tól kezdve ugyanazon év junius 30-ig terjedő időszakban foganatosittatik.

A többi árúkra és másféle — kivált csak a határszéli kerületekre szoritkozó kikészitési módokra nézve az előbbeni állapot változatlanul fentartott.

A kikészitési forgalomnak törvény utján való szabályozása azonban 1880. évi junius 30-ával lejárván, a ministerium felhatalmaztatott az 1880. évi XXIX. t.-cz. által, hogy azt legfeljebb az 1881. évi junius 30-ig terjedő időtartamra szabályozza.

Ezen új felhatalmazás alapján a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormányával egyetértőleg a tényleges állapot azon módositással tartatott fenn, hogy a fehérités végett kivitt és fehéritve visszahozott kelmék a visszahozatalnál 100 kilogramm után 4 arany forint vám alá esnek.

Az 1881. év folyamában egy új vám- és kereskedelmi szerződés létrejötte czéljából[1] Berlinben folytatott tárgyalások nem fejeztethetvén be oly időben, hogy az még az országgyülés által tárgyaltathatott volna, a kormány ismét azon kényszerhelyzetben volt, — nehogy a szerződési viszony a német birodalommal megszakadjon, — felhatalmazást kérni arra, hogy kereskedelmi és forgalmi viszonyainkat a német birodalommal rendezhesse.

Ezen kért felhatalmazás az 1881. évi LVII. törvényczikkben megadatott, és a kormány annak 2-ik szakaszában oda utasittatott, hogy a német vámterülettel fennálló kikészitési forgalom tekintetében a tényleg érvényben állott határozatokat 1881. év végeig fentartsa.

A mellékelt kimutatások a kikészitési forgalom tekintetében kellő tájékozást adnak. Tekintettel arra, hogy a Németországgal, a jelen érvényes kereskedelmi szerződés megkötése alkalmából folytatott tárgyalásokkor sem sikerült alkalmas kedvezmények ellenében a kikészitési eljárás lekötését értékesiteni; és miután a szóban álló eljárás az emlitett rendelettel csak a folyó év végeig van szabályozva: — szükséges volt más törvényhozási uton a kikészitő forgalom iránt intézkedni.

Ezen javaslat 1. §-ában a szinnyomatás, festés vagy fehérités végett a német vámterületre kivitt belföldi szövetekre a jelenlegi állapot még egy évre, azaz 1882. évi deczember hó 31-ig fentartatik, ugy azonban, hogy a bezárólag deczember 31-ig kivitt árúk 1883. évi junius hó 30-ig kikészitett állapotban az ezen forgalomra nézve fennálló mérsékeltebb vámok mellett ismét visszahozhatók.

Az 1882. évi deczember hó 31-ike után, az emlitett czélból árúk ellenben, ha azok az általános osztrák-magyar vámterületre ismét visszahozatnak, a vámtarifának a szinnyomatos, festett vagy fehéritett szőtt árúkra érvényes határozatok alkalmazandók.

Egyéb árúkkal a kikészitési forgalom egyelőre változatlanul fentartatni javasoltatik.

Budapest, 1881. évi deczember hó 5-én.

B. Kemény Gábor s. k.,
földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister.

I.

Kikészités végett 1863–1880-ig kivitt szövetek mennyisége (métermázsákban).

Év	Pamutárúk	Lenárúk	Gyapjúárúk	Selyemárúk	Összesen
1863	10911	1031	255	8	12205
1864	11714	955	944	13	13626
1865	10832	658	1061	99	12650
1866	11504	548	1560	158	13770
1867	16545	758	2666	271	20240
Összesen	61506	3950	6486	549	72491
1868	23029	811	2691	358	26889
1869	24038	769	2931	284	28022
1870	22243	944	4735	265	28087
1871	23428	747	5494	351	30020
1872	30857	733	5525	428	37543
Összesen	123595	4004	21376	1686	150661
1873	29174	669	5670	449	35962
1874	30705	485	5717	398	37305
1875	35697	456	6608	291	43052
1876	26812	492	5952	335	33591
1877	33160	319	7266	294	41039
Összesen	155548	2421	31213	1767	190949
1878	32473	244	7563	261	40541
1879	33604	259	7824	208	41895
1880	24079	101	3945	105	28230
Összesen	90156	604	19332	574	110666
öt évi átlag:					
1863–1867-ig	12301	790	1297	110	14498
1868–1872	24719	801	4275	337	30132
1873–1877	31110	484	6243	353	38190

II.

Kikészités végett 1876–1880-ig kivitt szövetek mennyisége a kikészités egyes nemei szerint.

	Év	Szinnyomatozásra	Festésre	Fehéritésre	Himzés és kivarrásra	Egyéb kikészitésre	Összesen
Pamutárúk	1876	15093	7376	3200	14	1129	26812
	1877	22052	2256	8048	18	786	33160
	1878	20782	3176	6902	25	1588	32473
	1879	20572	4459	7643	25	905	33604
	1880	14329	3383	5158	8	1201	24079
		92828	20650	30951	90	5609	150128
%		61·83	13·76	20·62	0·06	3·73	100·00
Lenárúk	1876	4	98	238	1	151	492
	1877	7	80	83	—	149	319
	1878	2	59	54	1	128	244
	1879	—	120	58	—	81	259
	1880	—	35	26	—	40	101
		13	392	459	2	549	1415
%		0·92	27·70	32·44	0·14	38·80	100·00
Gyapjuárúk	1876	2448	2785	—	—	719	5952
	1877	147	6657	—	—	462	7266
	1878	208	6782	—	—	573	7563
	1879	178	7509	—	—	137	7824
	1880	177	3017	—	—	751	3945
		3158	26750	—	—	2642	32547
%		9·70	82·18	—	—	8·12	100·00
Selyemárúk	1876	133	16	—	5	181	335
	1877	140	—	—	3	151	294
	1878	54	71	—	—	136	261
	1879	62	114	—	—	32	208
	1880	32	46	—	—	27	105
		421	247	—	8	527	1203
%		35·00	20·53	—	0·67	43·80	100·00
Együtt	1876	17678	10275	3438	20	2180	33591
	1877	22346	8993	8131	21	1548	41039
	1878	21046	10088	6956	26	2425	40541
	1879	20812	12202	7701	25	1155	41895
	1880	14540	6481	5184	8	1957	28230
		96422	48039	31410	100	9325	185296
%		52·04	25·93	16·95	0·05	5·03	100·00

71. szám.

(XI. ÜLÉS, 122. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház naplóhitelesitési bizottságának, a napló gyors és czélszerű kiállitása, valamint szétosztása tárgyában.

A nagyméltóságú főrendi ház folyó évi deczember hó 10-én tartott 9-ik ülésében a naplók nem kellő gyors kiállitása és szétosztása miatt felmerült panasz következtében ezen bizottságot utasitotta intézkedéstételre.

A bizottság a kérdést több oldalról megvitatván és a gyorsiroda főnökével is közvetlen érintkezésbe lépvén, azon meggyőződésre jött, hogy a naplók kezelése tekintetében fennálló eddigi szabályok képezik azon panaszok alapját, melyek e tekintetben tétethetnek.

Eddig a naplók kiállitása mind ivenként, mind füzetenként ugyan megtörtént, de a szétosztás ugyanazon tag részére majd csak ivenként, majd pedig csak füzetenként, sőt esetleg nagyobb ülési szakot vévén, mindkét formában is történt.

Természetes következménye volt a csupán füzetenkénti kiosztásnak, hogy a napló az ülési napok után csak jóval későbben lett a főrendi tagokkal közölve, de másrészről a csupán ivenkénti, valamint az egy bizonyos időszakig majd ezen, majd azon kiosztási módozatnak alkalmazása is azon fogyatkozással birt, hogy az egyes ivek elveszvén, a ház tagjai a naplók teljes és kimeritő átnézetét nélkülözték.

Mindezen fogyatkozások mellőzhetése czéljából a bizottság oly irányban terjeszti elé javaslatát, hogy jövőre a naplóknak ülésenkénti s ivenkénti, de a bizottság által még felül nem vizsgált kiadatása, és pedig 100 példányban, valamint szétosztása az ülés után esetleg 24 óra, de legfeljebb 48 óra alatt megtörténjék, megjegyezvén itt, miszerint a 100 példánynak kinyomatása, — a ház titkárától nyert értesülés szerint, mivel a pesti könyvnyomda részvénytársaság azt fizetés nélkül elvállalta, — a ház részére kiadási többletet képezni nem fog.

A füzetenkénti és felülvizsgált naplóknak pedig a megszabott 400 példánybani ugy gyors kiállitása, valamint szétküldése végett, ezek kiállitására, mivel ez jó részben az ülési napok számától és az egyes naplók terjedelmétől függ, — záros határidő megállapitható nem lévén, a gyorsiroda saját főnöke, a ház irodája pedig titkárja utján utasitva lett.

Az előrebocsátottakban összpontosulván a bizottság véleménye, azt a nagyméltóságú főrendi háznak tiszteletteljesen elfogadásra ajánlja.

Budapesten, 1881. évi deczember hó 17-én.

Báró Fiáth Ferencz *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky Béla *s. k.,*
bizottsági jegyző.

72. szám.

(XI. ÜLÉS, 123. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881. évi deczember hó 19-én tartott

XXXI. ülése jegyzőkönyvéből.

Mint a napirend 1-ső tárgya következett: »a fiumei kikötő II. számú rakpartján tervezett árúraktár épitésére felveendő kölcsönről« szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadván, azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendiházzal szokott módon közöltetni határozza.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 72. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a fiumei kikötő II. számú rakpartján tervezett árúraktár épitésére felveendő kölcsönről.

1. §.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister egyetértőleg a pénzügyministerrel felhatalmaztatik arra, hogy a fiumei kikötő II. számú rakpartján tervezett árúraktár épitése czéljából 260,000 forintnyi kölcsönt vehessen fel.

2. §.

Ezen kölcsön tőkéje és kamatjai 38½ év alatt az egész összeg évenkinti 6¼%-ának megfelelő és előre fizetendő féléves részletfizetések által törlesztetnek.

3. §.

Ezen részletfizetések évenkint a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium költségvetésében, mint rendes kiadás, az árúraktár jövedelme mint rendes bevétel, fölveendők.

4. §.

A jelen törvény végrehajtásával a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister és a pénzügyminister bizatnak meg.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

73. szám.

(XI. ÜLÉS 123. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a főrendiház 1881. évi deczember hó 19-én tartott

XXXI. ülése jegyzőkönyvéből.

Mint a napirend 2-dik tárgya következik: »a jelzálogkölcsönök átváltoztatásánál adandó bélyeg- és illeték-kedvezményekről« szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadván, azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendiházzal szokott módon közöltetni határozza.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 73. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a jelzálogkölcsönök átváltoztatásánál adandó bélyeg- és illeték-kedvezményekről.

1. §.

A jelzálogintézeteknél, árvapénztáraknál, közalapoknál, takarékpénztáraknál és minden egyéb nyilvános számadásra kötelezett pénzintézeteknél fennálló jelzálog-kölcsön követeléseknek ezen testületek bármelyike utján történő átváltoztatása (conversio) alkalmával kiállitandó kötelezvények, bekeblezési engedélyek, úgy az ezek alapján eszközlendő telekkönyvi bejegyzések után, a szabályszerű fokozatos — illetőleg a bejegyzési százalékos — illeték nem jár azon összegtől, mely a bekeblezett eredeti tartozásból még tényleg fennálló adósság összegét meg nem haladja, feltéve, hogy az átváltozott adósság kamatlába csekélyebb a régi tartozás után fizetett kamatlábnál, és hogy a fizetendő kamat és mellékjárulékok összege az eddig fizetett kamat és mellékjárulékok összegét meg nem haladja.

Ezen illeték-mentesség, az említett feltétel alatt, a kölcsön-átváltoztatási mívelet alkalmából kiállitandó engedményi okiratokra, valamint a törlési nyugtákra is kiterjed, s ezen okiratok csupán az 50 krnyi állandó okmánybélyeggel látandók el.

A bélyeg- és illetékmentességi kedvezménynek az elősorolt feltételek alatt az esetben is helye van, ha a kölcsön-átváltoztatás nem az eredetileg érdekelt, hanem bármely más hitelintézet — mint új kölcsönadó — közbenjárása mellett foganatosittatik.

2. §.

Az előző szakasz alapján illeték-mentességben részesülő kölcsön-ügyletek a pénzügyminister által rendeleti uton szabályozandó módon az illeték-kiszabási hivatalnál bejelentendők.

3. §.

Ezen bejelentés elmulasztása 5—100 frtig terjedő birsággal büntettetik.

4. §.

Ezen törvény, melynek végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg, kihirdetésének napjával lép érvénybe és 1886. évi deczember hó végéig marad hatályban.

Péchy Jenő *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

74. szám.

(XI. ÜLÉS, 127. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a fiumei kikötő II. számú rakpartján tervezett árúraktár építésére felveendő kölcsönről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

Fiume kereskedelmi forgalmának igényelt biztositása, — az állam által e végből teljesitett eddigi befektetések gyümölcsözővé tétele, illetőleg az azok gyümölcsöztetésének útját álló akadályok elháritása czéljából Fiume kereskedelmi forgalmának jelenlegi örvendetes növekedése közepette a tárgyalás alatt levő törvényjavaslattal biztositani szándékolt árúraktár mielőbbi kiépitése közgazdászati és pénzügyi szempontból egyaránt igazolt lévén, tiszteletteljesen javasolja a bizottság a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapest, 1881. évi deczember hó 21-én.

***Gróf Cziráky János** s. k.,*
bizottsági elnök.

***Báró Rudnyánszky József** s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 74. számú irományhoz.

Indokolás

„a fiumei kikötő II. számú rakpartján tervezett árúraktár épitésére felveendő kölcsönről" szóló törvényjavaslathoz.

Fiume kikötőjének forgalma, különösen az »Adria« gőzhajózási társaság rendes menetei folytán nagy mértékben emelkedett.

Az emelkedő forgalom okvetlenül megkivánja, hogy a nagyobb mérvben érkező árúk elegendő és alkalmas tárházakban raktárolhatók legyenek. És e tekintetben Fiuméban még nagy a hiány, kitünt ez kivált az idei nyár folyamában.

Julius közepétől aug. végeig ugyanis a rendes kiviteli czikkeken kivül mintegy 1700 waggon repcze érkezett Fiuméba, holott a vasuti és kikötői tárak együtt csak 400 waggon rakományárú befogadására képesek, ugy hogy a vasut hosszában a vágányokon, sőt a főbb állomásokon is halmozódtak össze a megrakott vasuti kocsik. A tárházak szűk volta az árúknak a hajókra való berakodásánál tetemes zavarokat okozott, mert eltekintve azon veszteségektől, melyek az elkerülhetlen elkésésekből a kiszállitókra háramlottak; a helyi raktári költségek már azért is növekedtek, minthogy a gőzösök a kikötőben az árúkra hosszabb ideig várakozni voltak kénytelenek.

A raktárak hiányának némi orvoslása végett kivánatos, hogy a II. számú rakparton épittessék egy alkalmas raktár, mely teljesen kiépitve 230 méter hosszú teret foglalván el, egy főépületből és 2 szárnyból állana és összesen 2200 waggon-rakomány számára adna helyet.

Jelenleg azonban ezen raktárnak csupán egy szárnya lesz kiépitendő, mely a legégetőbb szükségnek megfelel, 700 waggon-rakomány számára szolgáltatván helyet és melynek épitése néhány hónap alatt befejezhető.

A fiumei tengerészeti hatóság által beterjesztett tervek és költségvetés szerint az épen emlitett épitkezés mintegy 260,000 frtnyi költséget igényel; a szükséges pénzt a »Hazai első pesti takarékpénztár egyesület« $5^1/_2$%-os kamatra oly törlesztési terv alapján kölcsönzi, hogy kamat és tőke törlesztés fejében $38^1/_2$ éven át a fennebbi összeg $6^1/_4$%-a, vagyis 16,250 frt fizetendő.

Ezen évenkinti részletfizetés az eddigi forgalom és a szedendő raktárilletékek alapján tett számitás szerint ugyanazon raktári illetékekből, esetleg a raktár bérletéből megközelitőleg fedezetét találandja.

Budapest, 1881. évi deczember hó 3-án.

Báró Kemény Gábor s. k.,
földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister.

75. szám.

(XI. ÜLÉS, 127. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a jelzálogkölcsönök átváltoztatásánál adandó bélyeg- és illeték kedvezményekről“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslatban a nyilvános hitelintézetek egyenlő versenylábra helyezése mellett kilátásba helyezett kedvezmények a régi terhes jelzálogos kölcsönöknek kisebb kamatú kölcsönökre való átváltoztatása iránt nyujtanak biztositékot.

Ebből a kedvező nemzetgazdasági viszonyok keletkezésére és az adóalap biztositására származó oly előnyök messze kihatásúak, melyek úgy közgazdasági, mint pénzügyi szempontból kiindulva, a ministeri előterjesztésben foglaltakon kivül nyomatékkal szólanak a kérdéses törvényjavaslat mellett.

Ennek folytán tehát tiszteletteljesen inditványozza a bizottság a többször emlitett, s a kedvezmények igénybevehetésére is megfelelő rendelkezést tartalmazó törvényjavaslat változatlan elfogadását.

Budapest, 1881. évi deczember hó 21-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottság elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottság jegyző.

Melléklet a 75. számú irományhoz.

Indokolás

„a jelzálogos kölcsön-követelések átváltoztatása esetében a bélyeg- és illetékekre nézve nyujtható kedvezményekről" szóló törvényjavaslathoz.

A jelzáloghitel feltételeinek enyhitésére irányzott, s a jelenlegi tőkebőség hatása alatt utóbbi időben különösen előtérbe lépett törekvéseket, — a magam részéről is lehetőleg elősegiteni véltem, — s ugyanazért rendeleti uton már korábban is az iránt intézkedtem, hogy a kamatláb állandó leszállitása czéljából eszközlendő kölcsön-átváltoztatások esetében, az ez alkalomból felmerülő bélyeg- és illeték-költségekre nézve némi könnyités nyujtassék a jelzálogintézeteknek, illetve az érdeklett jelzálogos adósoknak.

Az eddig engedélyezett illeték-mentességet azonban tekintettel a fennálló illeték-szabályok 61. és 63. §§-ainak határozmányaira, — azon feltételhez kellett kötnöm, hogy a conversió ugyanazon hitelintézet által foganatosittassék, a melytől az eredeti kölcsön felvétetett, vagyis hogy a conversió folytán a hitelező személyére nézve változás ne történjék.

Egyes elsőrendű hazai hitelintézetek indokolt előterjesztéseiből arról győződtem meg, időközben, hogy az érvényben álló illeték-szabályok korlátai között engedélyezett eddigi illetékmentesség, nem felel meg az általa eléretni szándékolt czélnak.

Kétséget nem szenved ugyanis, hogy ezen illeték-mentességben való részesülhetés feltételezi azt, hogy az adós kötve marad régi hitelezőjéhez s mintegy kényszeritve van annak feltételeit elfogadni, — holott a jelzáloghitelnek czélba vett olcsóbbitása sokkal teljesebben és biztosabban volna elérhető az esetben, ha az adós tetszése szerint választhatná azon új hitelezőjét, a ki esetleg kedvezőbb feltételek alatt hajlandó a kölcsön átváltoztatását keresztülvinni.

Ezen különben is figyelmet érdemlő szempont, ugyszólván döntő jelentőséget nyer az által, hogy a birodalmi tanácsban képviselt országokban időközben már törvényhozásilag szabályoztatott a conversiók esetében járó illetékmentesség kérdése, s hogy az ott jelenleg más érvényban álló s részbeni törvényes határozmányok szerint a részemről kiadott korábbi rendeletben foglalt korlátozás nélkül, — vagyis az esetben is megadható az illeték-mentesség, ha a jelzálog-kölcsön átváltoztatása — egy harmadik személy mint új hitelező hozzájárulásával eszközöltetik.

A két államterület között fennálló gazdasági és kereskedelmi összeköttetés kivánatossá, sőt szükségessé teszi azt, hogy a kereskedelmi és hitelforgalomban felmerülő minden ügylet- vagy iratra nézve, — a bélyeg- és illetékek szempontjából lehetőleg egyenlő határozmányok legyenek érvényben mindkét államterületen, mert az ily illetékekre nézve az egyik, vagy másik állam területén nyujtott könnyebbség teljesen alkalmas arra, hogy a forgalmat idővel azon államba átterelje, a melyben az enyhébb bélyeg- vagy illeték teherrel van megróva, illetve, a melyben az tágabb terjedelmű illeték-mentességben van részesitve.

Ily tényállás mellett — a hazai jelzálog-intézeteknek valamint részben a magyar államkincstárnak és jelentékeny károsodástól való megóvása szempontjából — okvetlenül szükségesnek

tartom azt, hogy a szóban levő illetékmentesség — a javaslatba hozott jelen törvény által, ugyanoly tág terjedelemben szabályoztassék, a minőben ez, az osztrák állam területén érvénybe lépett törvény alapján, az ottani hitelintézeteket már most is megilleti.

A törvényjavaslat lényegére nézve csak azt jegyzem meg, hogy az 1. §-ban az illetékmentesség kedvezményét oly feltételektől kellett függővé tenni, melyek nélkül az illető kölcsönátváltoztatási műveletek újitott jogügyleteknek lennének tekintendők és mint ilyenek az illetékkötelezettség tárgyát képeznék.

A 3. §. szerint az illetékmentesség kedvezménye korlátolt időtartamhoz van kötve és pedig azon okból, mivel e kedvezmény az érvényben levő illetéki törvények és szabályok általános határozatai alól kivételt képez; másrészt pedig a javasolt időszakot elégségesnek tartom arra, hogy az érdekeltek a leendő törvény alapján nekik nyujtott előny mellett a conversiót eszközölhessék.

Kelt Budapesten, 1881. évi november hó 26-án.

Gróf Szapáry Gyula s. k.,
m. kir. pénzügyminister.

76. szám.

(XII. ÜLÉS, 133. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök levele,

mellyel a méltóságos főrendek értesittetnek, miszerint ő Felsége a királyné legmagasb születésnapja alkalmából nyilvánitott szerencse kivánatokat legkegyelmesebben fogadni méltóztatott.

4014./M. E. 1881. Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

Báró Nopcsa Ferencz főudvarmester urnak távirati közlése szerint ő Felsége a császárné és királyné legmagasabb születése napja alkalmából a főrendi ház részéről nyilvánitott s ő Felsége a királyné legmagasb tudomására juttatott hódolatteljes szerencsekivánatait legkegyelmesebben elfogadni s királyi köszönetét kifejezni méltóztatott.

Miről van szerencsém Nagyméltóságodat tiszteletteljesen értesiteni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1881. évi deczember hó 26-án.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendiházi elnök urnak, az aranygyapjasrend vitézének, s a Szent-Istvánrend nagykeresztesének.

77. szám.

(XII. ÜLÉS, 134. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1881. évi deczember hó 5-én tartott

XXXIV. ülése jegyzőkönyvéből.

Tisza Kálmán ministerelnök bemutatja szokásos kihirdetés végett ő cs. és kir. apostoli Felsége által szentesitett törvényczikkeket:

»az 1880. évi LXIV. törvényczikkben adott felhatalmazás hatályának kiterjesztéséről;«

»a törvények kihirdetéséről;«

»a közös magyar-horvát törvények kihirdetéséről Horvát-Szlavonországokban« szóló 1870: XII. t.-cz. némely szakaszának módositásáról;«

»a fiumei kikötő II. sz. rakpartján tervezett árúraktár épitésére felveendő kölcsönről;«

»a német vámterülettel való kikészitési forgalomnak szabályozásáról;«

»a magyar királyi csendőrség nyugdíjigényeire nézve;«

»a jelzálog-kölcsönök átváltoztatásánál adandó bélyeg- és illetékkedvezményekről;«

»a megyék 1882. évi közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásainak fedezéséről;«

»a nagykikinda-nagybecskereki helyi érdekű vasut kiépitése tárgyában.«

A ház a legfelsőbb szentesitéssel ellátott törvényczikkeket hódoló tisztelettel kihirdetvén, azokat hasonló kihirdetés czéljából a főrendiházhoz átküldetni rendeli.

Duka Ferencz s. k.,
a képviselőház jegyzője.

I. melléklet a 77. számú irományhoz.

3993./M. E. 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

az 1880. évi LXIV. törvényczikkben adott felhatalmazás hatályának kiterjesztéséről.

(Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1881. évi deczember hó 31-én.)

1. §.

Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy a budapesti királyi itélőtáblánál felszaporodott hátralék feldolgozására az első folyamodású királyi törvényszékeknek biráit az 1880. LXIV. törvényczikkben meghatározott feltételek mellett az 1882. év végeig kellő számban alkalmazhassa.

2. §.

Az 1880: LXIV. 1. cz hatálya az 1882. év végeig a marosvásárhelyi kir. itélőtáblára is kiterjesztetik.

3. §.

Jelen törvény végrehajtásával az igazságügyminister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczember hó huszonegyedikén.

Ferencz József s. k. (P. H.) *Tisza Kálmán* s. k.

II. melléklet a 77. számú irományhoz.

4053./M. E. 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a törvények kihirdetéséről.

(Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1881. évi deczember hó 11-én.)

Az 1868 : III-ik és az 1870 : XIII-ik törvényczikkek hatályon kivül helyeztetvén, e helyett rendeltetik :

1. §.

Minden törvény, a mint ő Felsége szentesitésével el van látva, a kormány által az országos törvénytárban azonnal köztudomásra hozatik.

2. §.

A törvény szövegével együtt közzé teendő egyszersmind a királyi szentesités napja, a nemzetközi szerződések beczikkelyezéséről szóló törvényeknél azonfelül még az illető szerződésre vonatkozó megerősitési okiratok kicserélésének helye és ideje is, a mennyiben a szerződesben ezen okiratok kicserélése ki van kötve.

3. §.

A törvénynek az országos törvénytárban közzétett szövege közhitelességgel bir.

4. §.

A mennyiben az időpont, a melyben valamely törvény hatálya kezdődik, magában a törvényben megállapitva, vagy az időpont megállapitása a ministeriumra bizva nincsen: minden törvény kötelező ereje az országos törvénytárban való megjelenését követő 15-ik napon kezdődik; a miért is a törvénytár minden számán kiteendő, hogy mikor adatott ki.

5. §.

A szentesitett törvénynek eredeti példánya az országos levéltárban tétetik le.

6. §.

Minden naptári évről külön törvénygyüjtemény adatván ki, minden ily gyüjteményben a sorszámolás újra kezdetvén: a törvényekre való hivatkozás a naptári évnek és a sorszámnak idézése által történik.

7. §.

Az országos törvénytárnak egyes számai, a mint kiadatnak, azonnal minden törvényhatóság számára hivatalból megküldetnek; ellenben a szakministerek által hitelesitett másolatoknak a törvényhatóságok számára eddig szokásban volt megküldése jövőre megszüntettetik.

8. §.

A szentesitett törvényeknek az országgyülésen való kihirdetése jövőre mellőztetvén: a ministerium a szentesitett törvényekről a szentesitést követő legközelebbi ülések egyikében az országgyülésnek esetről esetre jelentést tesz.

9. §.

A törvények az országos törvénytárban történt kihirdetésük után, a magyar korona országaiban divatozó egyéb nyelveken is hiteles forditásokban köztudomásra hozandók.

10. §.

Jelen törvény 1882. január 1-ével lép életbe s végréhajtása a ministeriumra bizatik.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczember hó huszonhetedikén.

Ferencz József *s. k.* (P. H.) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

IV. melléklet a 77. számú irományhoz.

4050./M. E. 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a közös magyar-horvát törvények kihirdetéséről Horvát-Szlavon országokban szóló 1870 : XII. t.-cz. némely szakaszának módositásáról.

(Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1881. évi deczember hó 31-én.)

1. §.

A szentesitett törvényeknek a magyar korona országai közös országgyülésén eddig szokásban volt kihirdetése mellőztetvén, s a jogi hatályú kihirdetés ezentúl az országos törvénytár utján történvén: az 1870: XII. t.-cz. 1-ső §ának ezen szavai: »a közös országgyülésen« a következő szavakkal: »a magyar országos törvénytárban« helyettesittetnek.

2. §.

Ugyancsak az 1870: XII. t.-cz. 2. §-ának következő szavai helyett: »a közös országgyülés mindkét házában« felvétetnek ezen szavak: »a magyar országos törvénytárban«.

3. §.

Az 1870 : XII. t.-cz. 3. §-a következőleg módosittatik: »A törvény szövegével együtt közzéteendő egyszersmind a királyi szentesités napja, a nemzetközi szerződések beczikkelyezéséről szóló törvényeknél pedig még az illető szerződésre vonatkozó megerősitési okiratok kicserélésének helye és ideje is, a mennyiben a szerződésben ezen okiratok kicserélése ki van kötve.

A törvény horvát szövegének kihirdetésénél közzéteendő azonfelül még azon nap is, melyen az illető törvény a magyar országos törvénytárban kihirdettetett.

4. §.

Az 1870: XII. t.-cz. 5. §-ának ezen szavai: »a közös országgyülésen« a következő szavakkal: »a magyar országos törvénytárban« helyettesittetnek.

5. §.

Az 1870: XII. t.-czikknek a fentebbiek által nem módositott határozatai továbbra is érvényben maradnak.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczember hó huszonhetedikén.

Ferencz József *s. k.* (P. H.) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

IV. melléklet a 77. számú irományhoz.

4054./M. E. 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a fiumei kikötő II. számú rakpartján tervezett árúraktár épitésére felveendő kölcsönről.

(Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1881. évi deczember hó 30-án.)

1. §.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister egyetértőleg a pénzügyministerrel felhatalmaztatik arra, hogy a fiumei kikötő II. számú rakpartján tervezett árúraktár épitése czéljából 260,000 forintnyi kölcsönt vehessen fel.

2. §.

Ezen kölcsön tőkéje és kamatjai $38^{1/2}$ év alatt az egész összeg évenkinti $6^{1/4}$%-ának megfelelő és előre fizetendő féléves részletfizetések által törlesztetnek.

3. §.

Ezen részletfizetések évenkint a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium költségvetésében, mint rendes kiadás, az árúraktár jövedelme mint rendes bevétel, fölveendők.

4. §.

A jelen törvény végrehajtásával a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister és a pénzügyminister bizatnak meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczember hó huszonhetedikén.

Ferencz József *s. k.* *(P. H.)* ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

V. melléklet a 77. számú irományhoz.

4054./M. E. 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a német vámterülettel való kikészitési forgalomnak szabályozásáról.

(Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1881. évi deczember hó 31-én.)

1. czikk.

Szinnyomatozás, festés, vagy fehérités végett a német vámterületre kivitt — és onnan szinnyomatozva, festve, vagy fehéritve visszaérkező — belföldön készült szövetek vámozására nézve, az 1881. évi LVII. t.-cz. 2. §-a alapján, a ministeriumnak 1881. évi junius hó 28-án kelt rendelete által megállapitott határozatok, az 1882. évi január hó 1-jétől ugyanazon évi deczember hó 31-ig (bezárólag) terjedő időtartamra oly hatálylyal maradnak érvényben, hogy az 1882. évi deczember hó 31-ig a német vámterületre kivitt szövetek, az engedélyezett határidő megtartásával, legkésőbb 1883. évi junius hó 30-ig kikészitett állapotban ismét visszahozhatók.

Az 1882. évi deczember hó 31-ike után szinnyomatozás, festés, vagy fehérités végett kivitt szövetekre nézve, ha azok az átalános osztrák-magyar vámterületbe ismét visszahozatnak, a vámtarifának a szinnyomatos, festett, vagy fehéritett szőtt-árúkra vonatkozó határozatai alkalmazandók.

2. czikk.

A kormány felhatalmaztatik arra, hogy a német vámterülettel való kikészitési forgalomnak jelenleg engedélyezett egyéb nemeire nézve érvényben való határozatokat továbbra is változatlanul fentartsa.

3. czikk.

Jelen törvény 1882. évi január hó 1-én lép életbe és végrehajtásával a ministerium bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más híveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczember hó huszonhetedikén.

Ferencz József *s. k.* (*P. H.*) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

VI. melléklet a 77. számú irományhoz.

4055./M. E. 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a magyar királyi csendőrség nyugdíj igényeire nézve.

(Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1881. évi deczember hó 31-én.)

I. SZAKASZ.

A csendőrség nyugdij illetményei.

1. §.

A csendőrtisztek nyugdíjazására nézve ugyanazon elvek állanak, mint a magyar kir. honvédség tisztjeire nézve; csendőrtiszteknek nyugdíjazásánál azonban a szolgálati pótdíj azon hányadok szerint számittatik be a nyugdíj összegébe, melyek a csendőrségnél töltött szolgálat, idő után járnak; ellenben az eddig rendszeresitve volt személyi pótdíjaknak a nyugdíj mellé adományozása megszünik.

2. §.

A szolgálatképtelenné vált csendőrségi legénység nyugdíjazására nézve azon szabályok érvényesek, melyek a nyugdíjképes polgári államszolgák részére alkalmaztatnak.

Ezen szabály hatálya azonban minden egyes részére csakis azon nappal kezdődik, melylyel eredetileg elvállalt 3 évi csendőrségi szolgálati idejét betöltötte.

Tiszthelyetteseknél a szolgálati pótdíjnak a nyugdíjba való beszámitására nézve, az 1. §-ban foglalt határozvány alkalmazandó.

A nyugdíj összeg a betöltött szolgálati évek arányához képest akként növekszik, hogy az illető legény

10	szolgálati	év	betöltése	után	a	15-ikig	tettlegességi	illetményei	$1/3$-át
15	›	›	›	›	›	20 ›	›	›	$3/8$ ›
20	›	›	›	›	›	25 ›	›	›	$4/8$ ›
25	›	›	›	›	›	30 ›	›	›	$5/8$ ›
30	›	›	›	›	›	35 ›	›	›	$6/8$ ›
35	›	›	›	›	›	40 ›	›	›	$7/8$ ›

és a 40-ik szolgálati év betöltése után teljes tettlegességi illetményeit kapja.

A »tettlegességi illetmények« elnevezés alatt a zsold és a netalán élvezett szolgálati pótdíj értendő és az ellátási összeg ezekhez képest szabandó ki.

De a szolgálati pótdíj általában — a 3. §-ban felsorolt eseteket kivéve — csak oly altisztek és csendőrök részére számitható a rendszeres nyugdíjhoz, kik a csendőrségben legalább hat évet szolgáltak.

Ha valamely csendőr önhibája nélkül, szolgálatteljesités alatt kapott sebesülés vagy súlyos testi sértés következtében válik szolgálatképtelenné, nyugdíja kiszabásánál, betöltött szolgálati idejéhez még 10 év számittatik. Különösen tekintetre méltó körülmények között, a katonai ellátásról szóló 1875. évi LI. törvényczikk II. szakaszának a sebesülési pótdíjat tárgyazó 90—98. §§-aival összhangzóan, — a nyugdíj magasabb mérvben is, még pedig esetleg a nyugdíj kiszabásánál beszámitható teljes tettlegességi illetmény összegéig itélhető oda.

3. §.

A 2. §-ban szabályozott nyugdíj igény, a szolgálatkötelezettség tartama alatt akkor áll be:

a) ha a csendőr önhibája nélkül, szolgálatteljesitéskor szenvedett sebesülés vagy súlyos testi sértés következtében válik szolgálatképtelenné;

b) ha a csendőr önhibája nélkül más mint az *a*) alatt emlitett oknál fogva — nemcsak a csendőrségi szolgálatra, hanem általában minden kenyérkeresetre válik alkalmatlanná.

4. §.

Azon csendőrök, kik más oknál fogva, mint az a 3. §. *a*) pontjában kimondatott, az eredetileg elvállalt 3 évi csendőri szolgálatkötelezettség betöltése előtt válnak a közbiztonsági szolgálatra alkalmatlanokká, — a nélkül, hogy ez által általában keresetképtelenekké lennének, — távozásukkor csak három havi tettlegességi illetményüknek megfelelő és a csendőrségi javadalmazás rovására kifizetendő végkielégitést kapnak.

5. §.

Azon csendőrökre nézve, kik nem rokkantságuk, hanem a legénységi állománynak esetleg bekövetkező leszállitása következtében helyeztetnek a nyugállományba, a polgári nyugdíjazási szabályok alkalmazandók, tekintet nélkül arra, hogy vajjon szolgálatkötelezettségüket leszolgálták-e, vagy nem.

A szolgálati-pótdíj ezen esetben is, csakis a hatodik szolgálati év betöltése után számitandó a nyugdíjhoz. (2. §.)

6. §.

A rokkantság megállapitására nézve, a magyar királyi honvédség részére fennálló felülvizsgálati szabályok, a magyar királyi csendőrségre szintén alkalmazandók; — a felülvizsgáló bizottság lelete fölött, minden előforduló esetben, a honvédelmi minister határoz.

II. SZAKASZ.

Különös határozványok.

7. §.

A csendőrtisztek és legénység özvegyei és árvái nyugdíjazására nézve, a polgári államszolgálatban alkalmazott személyek részére fennálló szabályok alkalmazandók.

Az eredetileg elvállalt szolgálatkötelezettség betöltése előtt elhalálozott csendőrök családja irányában szintén a polgári államszolgák ezen §. első bekezdésében emlitett nyugdíjazási szabálya szerint kell eljárni.

Ha valamely csendőrtiszt vagy csendőr önhibáján kivül, szolgálata teljesitése folytán szenvedett sérülés következtében halna meg, az özvegynek és az árváknak a nyugdíj azon összegben jár, mely az illetőnek azon esetben járt volna, ha az ilyképen elhunyt 40-ik szolgálati évét betöltötte volna.

8. §.

Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczember hó huszonhetedikén.

Ferencz József *s. k.* (P. H.) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

VII. melléklet a 77. számú irományhoz.

4056./M. E. — 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a jelzálogkölcsönök átváltoztatásánál adandó bélyeg- és illeték-kedvezményekről.

(Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1881. évi deczember hó 31-én.)

1. §.

A jelzálogintézeteknél, árvapénztáraknál, közalapoknál, takarékpénztáraknál és minden egyéb nyilvános számadásra kötelezett pénzintézeteknél fennálló jelzálog-kölcsön követeléseknek ezen testületek bármelyike utján történő átváltoztatása (conversio) alkalmával kiállitandó kötelezvények, bekeblezési engedélyek, úgy az ezek alapján eszközlendő telekkönyvi bejegyzések után, a szabályszerű fokozatos — illetőleg a bejegyzési százalékos — illeték nem jár azon összegtől, mely a bekeblezett eredeti tartozásból még tényleg fennálló adósság összegét meg nem haladja, feltéve, hogy az átváltozott adósság kamatlába csekélyebb a régi tartozás után fizetett kamatlábnál, és hogy a fizetendő kamat és mellékjárulékok összege az eddig fizetett kamat és mellékjárulékok összegét meg nem haladja.

Ezen illeték-mentesség, az emlitett feltétel alatt, a kölcsön-átváltoztatási mívelet alkalmából kiállitandó engedményi okiratokra, valamint a törlési nyugtákra is kiterjed, s ezen okiratok csupán az 50 krnyi állandó okmánybélyeggel látandók el.

A bélyeg- és illetékmentességi kedvezménynek az elősorolt feltételek alatt az esetben is helye van, ha a kölcsön-átváltoztatás nem az eredetileg érdekelt, hanem bármely más hitelintézet — mint új kölcsönadó — közbenjárása mellett foganatosittatik.

2. §.

Az előző szakasz alapján illeték-mentességben részesülő kölcsön-ügyletek a pénzügyminister által rendeleti uton szabályozandó módon az illeték-kiszabási hivatalnál bejelentendők.

3. §.

Ezen bejelentés elmulasztása 5—100 frtig terjedő birsággal büntettetik.

4. §.

Ezen törvény, melynek végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg, kihirdetésének napjával lép érvénybe és 1886. évi deczember hó végéig marad hatályban.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva, helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczember hó huszonhetedikén.

Ferencz József *s. k.* (*P. H.*) ***Tisza Kálmán*** *s. k*

VIII. melléklet a 77. számú irományhoz.

$\frac{4057.}{M. E.}$ 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a megyék 1882. évi közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásainak fedezéséről.

(Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1881. évi deczember hó 31-én.)

1. §.

A megyék közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásaira 1882. évben, a mennyiben a törvényhozás időközben másként nem intézkedik, 4.600,000 forint fog az állampénztárból kiszolgáltatni.

Ezen törvény hatályának ideje alatt az emlitett törvényhatóságoknak, ezen czélokra házi adónak kivetése meg nem engedtetik.

2. §.

Ezen összeg a belügyminister által a megyék között akként fog felosztatni, hogy minden megye az előző évekre helybenhagyott költségvetései alapján tényleg igénybe vett összegben részesittessék, a mennyiben ezen összeg szükségét az 1882. évre is igazolja.

Az egyes megyék részére megállapitott évi illetmény, havi részletekben előzetesen szolgáltatik ki.

3. §.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyi és belügyi ministerek bizatnak meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczember hó huszonnyolczadikán.

Ferencz József s. k. (*P. H.*) *Tisza Kálmán s. k.*

IX. melléklet a 77. számú irományhoz.

4072./M. E. 1881.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a nagykikinda-nagybecskereki helyi érdekű vasut kiépitése tárgyában.

(Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1881. évi deczember hó 31-én.)

1. §.

A Nagy-Kikindáról az osztrák-államvasut-társaság ottani pályaudvarából kiinduló — s Beodra, T.-Becse, Kumán, Melencze és Elemér községek érintésével N.-Becskerekig vezető vasut kiépitése tárgyában előterjesztett engedélyokmány jóváhagyatván, beczikkelyeztetik.

2. §.

A pénzügyminister, mint ezen vasut által érintett államkincstári javak kezelője az 1880. évi XXXI. t.-cz. 7. §-a alapján felhatalmaztatik, hogy 300,000 frt értékben sineket, valamint köt- s egyéb felszerelési vasanyagokat bocsáthasson a társulat rendelkezésére, s fizetésül megfelelő mennyiségű törzsrészvényeket fogadhasson el.

3. §.

E törvény kihirdetése napján lép életbe, s végrehajtásával a közmunka- és közlekedési, — az állami hozzájárulás s ezzel kapcsolatos kérdések tekintetében pedig a pénzügyi minister bizatik meg.

A nagykikinda-nagybecskereki helyi érdekű gőzmozdony-vasut

engedély-okmánya.

1. §.

Az engedélyesek, u. m. Dániel Ernő és a magyar országos bank, jogot nyernek egy a cs. királyi szabadalmazott osztrák államvasut »Nagy-Kikinda« állomásából kiinduló s T.-Becsén és Eleméren át Nagy-Becskerekig vezetendő mozdonyvasut épitésére és üzletére.

2. §.

Az engedélyesek az engedélyezett pálya épitésénél és üzleténél kötelesek jelen engedélyokmány tartalmához, továbbá azon épitési és üzleti szabályokhoz szorosan alkalmazkodni, melyek a közmunka- és közlekedési m. kir. minister által az 1878. évi XX. t.-czikkel beczikkelyezett vám- és kereskedelmi szövetség 8. §-ának utolsó bekezdése, illetőleg az 1880. évi XXXI. törvényczikk 3. §-a alapján a helyi érdekű vasutakra nézve kibocsáttatni fognak.

A most emlitett szabályok kibocsátásáig azonban a jelen engedélyokmányban foglalt eltérésekkel a közmunka- és közlekedési m. kir. ministerium által 1868. évi april hó 20-án 4973. sz. a. az országgyülés meghatalmazásával kibocsátott ideiglenes vasutengedélyezési szabály, valamint a fentidézett vám- és kereskedelmi szövetség 8. czikkében ideiglenesen elfogadott vasuti üzletszabályzat szolgálnak zsinórmértékül.

3. §.

A pálya épitése és üzleti felszerelése az engedélyesek által készitendő s a kormányhoz átvizsgálás és jóváhagyás végett felterjesztendő általános és részletes tervezetek alapján fog eszközöltetni.

Az engedélyesek különben úgy a tervek készitésénél, mint az épités kivitelénél alkalmazandó szerkezetet a jelen engedély s az üzlet biztonságára való tekintetek által vont korlátok közt szabadon választhatják.

A kormány fentartja magának, hogy az épitési terven változtatásokat tehessen, a menynyiben ilyenek a műszaki vizsgálat, vagy a jelen engedélyokmány 2. §-ában érintett ministeri rendelet 6-ik §. határozata szerint intézendő közigazgatási vonal-bejárás eredménye vagy az épités tartama alatt teljesitett egyes vizsgálatok nyomán a pályaszolgálat, valamint a közforgalom érdekéből és a pálya fennállásának biztositására, nemkülönben a törvényes határoz-

manyok teljesitése szempontjából szükségeseknek fognak találtatni, ezek által azonban a már egyrészt az eszközlött elővizsgálat, másrészt a közigazgatási vonal-bejárás folytán meghatározott pályanyom változást nem szenvedhet. Magától értetik egyébiránt, hogy ez által az engedélyeseknek az engedélyokmányban biztositott jogai sérelmet nem szenvedhetnek.

Ha az építés kivitelénél gazdálkodási vagy üzleti tekintetből akár a pályavonal, akár a részlettervek megváltoztatása kívánatosnak vagy szükségesnek mutatkozik, ily változtatások megengedése a kormánytól lesz kikérendő.

Magától értetik, hogy ez által az engedélyokmánynak a pálya kiépitésére vonatkozó határozatai változást nem szenvedhetnek.

4. §.

A pálya alépitménye egy vágányra készithető s ehhez képest a terület kisajátitása annyi térfogatra szoritkozhatik, a mennyi egynyomú sínúthoz és kitérőkhöz, nemkülönben az állomásokra megkivántatik.

Mihelyt az engedélyezett vonalon annyira növekedett a forgalom, hogy az évi elegybevétel kilométerenkint 14,000 o. é. frtot ezüstben meghalad, akkor az engedélyesek kötelesek a kormány kivánatára minden kártalanitás nélkül egy másik vágányt létesiteni.

Ez a kötelezettség teljesitésére azonban engedélyesek csak az engedély tartamának első 70 éve alatt kényszerithetők. Az utolsó 20 év lefolyása alatt a második vágányt csak az állam részéről nyujtandó, egyezségileg meghatározandó kártalanitás mellett köteles előállitani.

5. §.

A munkálatok létesitésére és az üzlet berendezésére nézve a következő általános szabályok lesznek irányadók.

a) Alépitmény.

A maximal-emelkedési viszony legyen úgy, mint egy áll a kétszázötvenhez (1 : 250). A kanyarodásoknak a nyilt pályán 300 méternél kisebb félátmérővel nem szabad birniok.

A pálya részletes kitűzése alkalmával az általános tervezetben kitűzött iránytól eltérések történhetnek ugyan, de az 1. §-ban megjelölt pontok megtartandók lesznek.

A pálya szabályszerű keresztszelvénye a bevágásoknál és töltéseknél akkép létesitendő, hogy a koronaszélesség ott, hol a sínek a talpfákon feküsznek, 3·05 métert tegyen.

A felépitmény beágyazásához $^1/_3$ részben kövecs, $^2/_3$-ad részben pedig homok használható s a beágyazásnak a sínek lába alatt 0·25 méter vastagsággal és a sínlábak magasságában 2·8 méter szélességgel kell birnia.

A műépitmények tégla-falazattal és fahordszerkezettel s esetleg vascsövek alkalmazása által állitandók elő.

b) Felépitmény.

A pálya az elsőrendű vasutakhoz hasonló vágányszélességet nyer.

A sínek folyó méterenkint 18 kilogrammnál könnyebbek nem lehetnek, és oly sűrűn rakott talpfákra helyezendők lesznek, hogy 4200 kilogrammnyi keréknyomásnak megfelelő hordképességgel birjanak.

Megengedtetik a függő sínkötés, valamint a jelzők nélküli egyszerűbb szerkezetű kitérők alkalmazása is.

A közönséges talpfák hossza 2·2 méternél kisebb nem lehet, azonban ugy azok, mint a kitérők talpfái is, telitett puha vagy kemény, fűrészelt vagy hasábfából állithatók elő.

A felépitmény egyéb anyagát és szerkezetét illető minden egyéb intézkedések a kormány által a részlettervek előterjesztésekor állapittatnak meg.

c) Épületek, pályaelzárás, jelzések.

Az épületek felállitása a legkisebb mérvre szoritható. A felvételi épületek téglából, az őrházak pedig osztfalazat, vagy vályogból állithatók elő. Az árúraktárak fából, téglaalapzattal, mig a mozdonyszínek favázos falazatból létesitendők.

Az őrházak száma akként állapittatik meg, hogy az állomásokon levő őrházak betudásával, minden négy kilométerre egy őrház essék.

Minden állomáson, kivéve a megálló és kitérő helyeket, két váróhelyiség rendezendő be.

Közczélok, ugymint a pósta, távirda, rendőrség, katonaság stb. részére megkivántató helyiségek előállitására az engedélyesek nem köteleztetnek.

Árúraktárak valamennyi állomáson épitendők.

A vizállomások berendezésénél kézzel hajtható szivattyúk, fa-viztartók, égetett agyag vizvezető csövek stb. alkalmazása megengedtetik, és esetleg a mozdony közvetlen a kútból is meritheti vizét.

Az utak elzárására szükséges korlátok csak oly helyeken állitandók fel, hol a vonat közlekedése az útátjárótól legalább 200 méter távolságra észre nem vétethetik.

A pálya bekeritése — a védgátakat is ideértve, — csak különös figyelemre méltó helyeken és ott szükséges, a hol a helyi viszonyok azt okvetlen megkivánják. A hol a pálya hosszában anyagárkok vonulnak el, ott kerités nem szükséges.

A korláttal el nem látott útátjárásoknál a lassú menetet jelző álló-táblák alkalmazandók.

Az engedélyesek kötelesek egy üzleti távirdahuzalt létesiteni, a melyen az állomások közti távsürgönyözés eszközölhető leend. Ezen huzal számára azonban engedélyesek az állam által a vaspályavonal mentén felállitandó távirdaoszlopok használatát igényelhetik.

A lát-, hang- és harangjelzők mellőzhetők.

A kézi és a vonatokon használt jelzőszerek a fennálló szabályok szerint rendezendők be.

d) Állomások.

Az engedélyesek kötelesek a kikindai és becskereki állomásokon kivül legalább négy állomást és két kitérőt létesiteni. Ezen felül jogukban áll engedélyeseknek ezen állomások között a szükséglet szerint s önként érthetőleg a kormány engedélye mellett, még további állomásokat, megálló helyeket és kitérőket létesiteni.

N.-Kikindán az engedélyesek a cs. kir. szab. osztrák államvasuttal közös pályaudvart birhatnak, magától értetvén, hogy az esetben, ha e közös használat folytán, melynek feltételei az engedélyesek és a cs. kir. szab. osztrák államvasut igazgatósága között, a kormány helybenhagyása mellett, külön szerződésben állapitandók meg, a nevezett állomás kibővitése válik szükségessé, az e czélra megkivántató létesitmények költségei kizárólag engedélyesek terhét képezik. — Egyébiránt, ha a pálya épitési vagy üzleti viszonyai úgy kivánnák, engedélyesek N.-Kikindára külön pályaudvart is létesithetnek.

Az állomások, valamint a kitérők helyeinek és kiterjedésének meghatározása az engedélyesek javaslatához képest a kormányt illeti.

Az állomások azonban úgy helyezendők el, hogy szükség esetén megnagyobbithatók legyenek.

Engedélyeseknek jogukban áll az ó-becsei állomástól a Tiszáig és a n.-becskereki állomástól a Béga-csatorna egy alkalmas pontjáig szárnyvonalakat létesiteni.

e) Üzleteszközök.

Az üzleteszközöket a 2. §-ban érintett ideiglenes vasutüzleti rend 21. és 22. §§-aiban megszabott határozmányok fentartása mellett, a mennyiben t. i. ezek a jelen engedélyokmány határozatai folytán változtatást nem szenvednek, az engedélyesek maguk választhatják meg.

A beszerzendő üzleteszközök mennyiségére nézve az engedélyesek egyelőre csak a kezdetben várható forgalom nagyságának arányában tartoznak intézkedni. Kötelesek azonban az engedélyesek a forgalom emelkedésének megfelelőleg, időközönkint az üzleteszközöket is szaporitani. Azon esetben, ha a kapcsolatban levő osztrák államvasút igazgatóságával oly egyezség köttethetnék, melynek folytán az illető társulat venné át az engedélyezett pálya üzletét és látná el ezt részben vagy egészen a szükséges üzleteszközökkel, az engedélyesek jogositva lesznek a forgalmi eszközök beszerzését részben vagy egészben mellőzni.

A forgalmi eszközökre előirányzott 150,000 frtnyi összegből ez esetben rendelkezésre maradó összeg azonban, mint tartalékalap, az üzlet javára lesz kezelendő. Ezen tartalékalapot engedélyesek csak a kormány engedélye mellett használhatják fel más czélokra.

A mozdony- vagy teherkocsik tengelyének legnagyobb megterhelése 8400 kilogrammra határoztatik.

Két tengelyű mozdonyok alkalmazása megengedtetik.

A mozdonyok kivétel nélkül amerikai pálya-tisztitókkal látandók el.

A személykocsiknál a szokásos 4 osztály helyett csak 2 osztálybeli kocsik berendezésére és járatására köteleztetnek engedélyesek.

6. §.

A naponkinti rendes vonatközlekedés berendezésétől engedélyesek felmentetnek, kötelesek azonban hetenkint legalább háromszor, előre meghatározott s előre közhirré teendő időben közlekedő vegyes vonatokat járatni.

Mihelyt a forgalom a jelenleg engedélyezett vonalon annyira növekednék, hogy az éjjeli szolgálat berendezése kivánatosnak vagy szükségesnek mutatkoznék, az engedélyesek kötelesek lesznek a felvételi helyiségek, jelzés, pályafelügyelet s minden más, a rendszeres üzlet fentartása czéljából szükséges intézkedésekre nézve a pályát a m. kir. kormány részéről az elsőrendű vaspályák érdemében kiadott szabványok s utasitások szerint kiegésziteni s berendezni, s a kormány részéről teendő e részbeni intézkedéseket saját költségükön s illetőleg az épitési alap fölemelésével foganatositani.

Ezen kötelezettség teljesitése azonban csak az engedélytartam első 70 éve alatt követelhető, a hátralevő engedélytartam alatt pedig a pálya ily módoni átalakitása csak a kormány s az engedélyesek közt e részben kötendő egyezmény alapján eszközölhető.

Végre kötelesek engedélyesek a forgalmi eszközöket, sineket és egyéb, az épitésnél használandó anyagokat a belföldön szerezni be, s azoknak külföldről leendő behozatalát a kormány csak az esetben fogja megengedni, ha engedélyesek kimutatják, hogy azok a belföldön hasonló feltételek alatt be nem szerezhetők.

7. §.

Az engedélyesek kötelesek a részletterveket az engedély jogerőre emelkedése napjától számitott három hónap alatt a kormánynak előterjeszteni, s az épitést ugyancsak a részlettervek jóváhagyásától számitott egy és fél év alatt befejezni s a pályát a közforgalomnak átadni.

Jogukban áll azonban az engedélyeseknek a pályavonal egyes részeit is, mihelyt azok az üzlet biztonságának megfelelően kiépitve lesznek, s ha más üzletben levő vasuttal összeköttetésben állanak, a fent emlitett határidő előtt külön-külön is a közforgalomnak átadni.

8. §.

A kormány fentartja magának a jogot, hogy a mennyiben más pályák beszakadása, pályaudvarok közös használata, kocsi-kölcsönzés és minden ezekért járó kárpótlás tárgyában az illető társulatok közt egyezmény nem jöhetne létre, egy ilyennek feltételeit meghatározza.

9. §.

A kisajátitási jog az 1881. évi XLI. törvény értelmében az engedélyezett pálya kiépitésére az engedélyeseknek megadatik.

10. §.

Engedélyesek felmentetnek a pósta ingyenes szállitásának kötelezettsége alól. Ha azonban az engedélyezett vasuton rendes napi közlekedés lép életbe, a pósta szállitásáért a póstaigazgatóság és a vasutvállalat között egyezségileg megállapitandó díj lesz fizetendő.

A vasut üzlete tárgyában az igazgatóság és alárendeltjei vagy utóbbiak között váltott levelezés a jelenleg engedélyezett vaspályán bérmentesen szállitható.

11. §.

Az engedélyezett vaspályavonal mentén szükséges vaspálya-üzleti távirda-vezetékeknek a pálya indóházain és esetleg őrházain alkalmazandó utolsó elszigetelőig, esetleg a forgatható védjelző készülékekig való kiépitését a részletekre nézve az engedélyesekkel megállapitandó egyezmény alapján a m. kir. távirdaigazgatóság hajtatja végre.

Kötelezve vannak ennélfogva az engedélyesek a m. kir. távirdaigazgatóságot a távirdaépitkezés elrendezése és a fentjelzett egyezmény megállapitása végett oly idejekorán megkeresni, hogy ennek a távirda-épitkezésekhez szükséges anyagok beszerzésére és a távirdaépitkezéseknek a pálya megnyitásáig leendő elkészitésére elég ideje maradjon.

Engedélyesek kötelesek megengedni, hogy a felállitandó távirda-vezeték oszlopai a pálya saját birtokán és területén állittassanak fel a nélkül, hogy az engedélyesek az elfoglalt területért jelenben vagy jövőben kártalanitást követelhetnének.

A távirdaoszlopok helyei, valamint a távirda-vezeték más megerősitési pontjai az engedélyesek és a m. kir. távirdaigazgatóság illető épitési közegei által, egyetértőleg és úgy állapitandók meg, hogy azok miatt sem a vasuti üzlet, sem az üzleti személyzet biztonsága veszélyeztetve ne legyen.

Engedélyesek kötelesek azon esetben, ha az üzleti távirda-vezetékekkel egyidejüleg állami távirda-vezeték nem épittetnék, a távirdaoszlopok és más távirda-épitési anyagok összes árát s az összes távirda-épitési költségeket, azon esetben pedig, ha egyidejüleg állami távirdavezeték is épittetnék, az üzleti vezetékek épitésére forditott aránylagos részét a m. kir. távirdaigazgatóságnak megtériteni.

Mindkét esetben kötelezve vannak az engedélyesek a m. kir. távirdaigazgatóság kivánatára az előbbi pontban megnevezett távirda-épitkezésekhez szükséges összegeket az utólagos elszámolásig kamat nélkül előlegezni, és a távirdaoszlopokat s a többi összes távirda-épitési anyagokat az épitendő pálya mentén a m. kir. távirdaigazgatóság által meghatározandó módon és időben, a már lerakott vasutvágányon saját költségükön szétosztani.

Az üzleti vezetékek átadásakor az engedélyesek számlájára épitett üzleti vezetékek összes leltári állománya az engedélyesek birtokába megy át.

Jogában áll azonban a m. kir. távirdaigazgatóságnak a vaspálya mentén fennálló oszlopokra bármikor államtávirda-vezetékeket alkalmazni, és ekkor a távirdaoszlopok az állam költségén való fentartásának kötelezettsége mellett a m. kir. távirdaigazgatóság ingyen tulajdonába mennek át.

A vasutüzleti távirda-vezetékeket az engedélyesek a m. kir. távirdaigazgatóság szokott ellenőrködése mellett kizárólag csak azon sürgönyzésekre használhatják, melyek a vasuti üzlet czéljaiból az igazgatóság és alárendelt közegei vagy az utóbbiak által egymás közt váltatnak.

Jogositva van azonban a m. kir. távirdaigazgatóság, a pályaigazgatósággal egyetértve, ezen üzleti vezetékeknek, a mennyire az üzleti forgalom megengedi, úgy állam, mint magánsürgönyök továbbitására, illő ellenőrzés mellett használását kivánni és elrendelni.

Ez esetben azonban a használat módja és a távirás díjának az engedélyesek s a m. kir. távirdaigazgatóság közti megosztása külön egyezmény által fog szabályoztatni.

Hasonlóan külön egyezményben állapittatnak meg az engedélyesek s a m. kir. távirdaigazgatóság közt azon feltételek is, melyek a vaspálya mellett felépitett távirdavezetékek felügyeletét, fentartását s az azokon netalán későbben a vaspályaigazgatóság kivánatára eszközlendő változtatásokat vagy áthelyezéseket s általában mindazon távirdai ügyeket illetik, melyek a fentebbi pontok által még nem szabályozvák.

12. §.

A fuvarbérek maximuma az engedélyezett pálya számára a következő határok közt szabatik meg:

Legmagasabb árszabási tétel személy- és kilométerenkint:

az 1. osztályban	. . . .	4·75	o. é. kr. ezüstben,
a 2.	»	3·56	» » » »
a 3.	»	2·37	» » » »
a 4.	»	1·32	» » » »

Az 1. és 2. osztályú kocsik az 1-ső rendű pályákon használt másodrendű kocsikhoz hasonlóul szereltetnek fel.

A 3. osztály részére oly kocsik alkalmaztathatnak, milyenek a többi pályákon a 4-ik osztályra nézve előirvák. Azonban padokkal látandók el.

Uti podgyásznál az egész jegyenként 25 kilogrammot meghaladó súlytöbblet 10 kilogrammnyi súlytételekre, a gyorsárú pedig 5 kilogrammnyi súlytételekre felvéve kikerekitendő. Minden 10 kilogramm podgyászsúlsúlyért kilométerenkint 0·24 kr., 100 klgr. gyorsárúért pedig kilométerenkint 2·4 kr. számittatik ezüstben.

Az árúk 100 kilogramm és kilométerenkint az 1. oszt. 0·92; a 2. oszt. 0.66, és a terjedelmes árúk 1·18 krért ezüstben szállitandók.

A kőszén, só, tűzi- és épületfa, trágya, kő és tégla egész kocsirakodásoknál kivételesen 100 kilogramm- és kilométerenkint 0.52 kr. számittatik ezüstben.

Gyorsárúk és közönséges szállitmányoknál a szállitási díjakon kivül minden 100 klgr. után, podgyásznál minden személy után oly összegű kezelési illeték szedhető be, mint a milyen a cs. kir. szab. osztrák államvasuton számittatik.

A személy- és árúszállitásra vonatkozó egyéb viteldíjak s fuvarbérek, továbbá a mellékilletékek, az árúk osztályozása, valamint a többi szállitási határozmányok tekintetében a cs. kir. szab. osztrák államvasuton fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

Mihelyt az engedélyezett pálya tiszta jövedelme egymásután következő 3 éven át a befektetési tőke 7 százalékára emelkedik, jogában álland a kormánynak, az engedélyesek meghallgatása mellett, az árszabályt megfelelőleg leszállitani.

Az esetre, ha a törvényhozás a viteldíjakat az összes vasutakra nézve szabályozná, e szabályozás ezen vasutra is érvényes leend.

13. §.

Az engedélyeseknek megengedtetik, hogy a szedendő vitel- és fuvardíjakat belföldi ezüstpénzben számitsák olyképen, hogy az árkelet tekintetbe vételével járó illetékeket országos értékben tartozzanak elfogadni.

14. §.

A 12. §. értelmében meghatározott árszabások az engedélyesek által időközben leszállithatók, egészben vagy csak a tárgyak egyes nemeire, az egész vonal hosszában, vagy csak a pálya egyes vonalszakaszaira, egyik vagy mind a két irányban, minden szállitási távolságra egyenlően vagy növekvésük esetére nagyobb mérvben.

Az ekként leszállitott árszabályok az előbbeni mértékre ismét felemelhetők, de csak három havi alkalmazásuk után.

Ha egy szállitó vagy rakományvállalkozó bizonyos feltételek alatt fuvarbér-leszállitásban vagy más kedvezményekben részesül, ezekben részesiteni kell minden szállitót és vállalkozót, ki ugyanazon feltételeket elfogadja olyképen, hogy személyes előnynek semmi esetre hely ne adassék.

Mindezen kedvezmények szinleges ártérités (refactia) alakjában sem járhatnak.

15. §.

Az élelmiszereknek a belföldön beállott rendkivüli drágasága esetére joga van a kormánynak azok fuvarbérét a drágaság tartamára a maximal-árszabás feléig leszállitani.

16. §.

A katonaság és katonai javak leszállitott árszabások szerint szállitandók, és pedig egyrészt a cs. kir. közös hadügyi és a m. kir. honvédelmi ministeriumok, másrészt a fennálló vasuttársulatok közt 1877. évi szeptember 15-ikén megkötött egyezmény, illetőleg az 1878. évi január 1-jén hatályba lépett katonaszállitási árszabás és ennek függeléke alapján.

A katonaszállitás iránt létrejött, vagy létrehozandó s az állam részére kedvezőbb egyezmények az engedélyezett pályára is érvényesek lesznek.

Alkalmazandók még ezen határozatok a pénzügyi, valamint az állami és hatósági közbiztonsági őrségre, végül a fegyenczekre is.

Az engedélyesek kötelesek alkalmazkodni a katonai szállitásokra vonatkozó szabályzathoz s az abban foglalt megállapodások és egyezményekhez, melyek által a szállitáshoz szükséges felszerelési tárgyak beszerzése és készentartása a forgalmi eszközök és üzleti személyzet rendelkezésre bocsátása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzettel való kölcsönös kisegités és a katonai egészségügyi czélokra berendezett vasuti kocsik használata szabályoztatnak.

Kötelesek továbbá az engedélyesek azon szerves határozmányok és szolgálati szabályokhoz is alkalmazkodni, melyek a hadi vasuti osztályokra s azoknak béke idején új építkezésekhez vagy fentartási munkálatokhoz való használatára vonatkozólag a cs. és kir. közös hadügyministerium által kiadattak, vagy megállapittatni fognak.

Háború vagy mozgósitás esetén kötelesek az engedélyesek a szabadságosok és tartalékosok elszállitását lakhelyükhöz legközelebb eső állomástól rendeltetési helyükhöz legközelebb eső állomásig, kellő igazolás alapján, a katonai leszállitott árszabás mellett eszközölni.

Végül kötelesek az engedélyesek feltétlenül alkalmazkodni azon határozatokhoz, melyek a hadsereg, hadi tengerészet és a honvédség kiszolgált altisztjeinek alkalmazására vonatkozólag, az 1868. évi XL. t.-cz. 38. §-ában és 1873. évi II. t.-cz.-ben megállapitvák.

A fentebb felsorolt határozmányok és kedvezmények önként érthetőleg egyaránt érvényesek a szolgálatban utazó honvédségre, valamint azon csapatokra, melyek a hadsereg kiegészitő részét képezvén, a népjog oltalma alatt állanak.

17. §.

Az állami tisztviselők, hivatalnokok és szolgák, kik a vasutak igazgatása és üzlete felett őrködő hatóságok megbizásából, vagy az állam érdekeinek ezen engedélyből folyó megóvása végett vagy jövedéki czélokból a vasutat használják és a hatóság megbizását igazolják, uti málháikkal együtt ingyen szállitandók.

18. §.

Oly feleken, kik a vasutat a vitel- vagy fuvarbér előleges kifizetése nélkül roszhiszeműleg használnák, vagy a szállitmány neménak vagy súlyának helytelen bejelentésével, vagy más módon a vállalat megröviditését czélozzák, háromszoros árszabási illetmény lesz megvehető.

19. §.

Joguk van egyszersmind az engedélyeseknek részvény-társaságot alakitani s a szükséges pénz beszerzése czéljából névre vagy előmutatóra szóló elsőbbségi vagy törzsrészvényeket bocsátani ki, melyek a magyar, osztrák és külföldi tőzsdéken elárusithatók és hivatalosan jegyezhetők.

Az engedélyeseknek jogukban álland továbbá az alaptőkét olykép szerezni be, hogy annak három ötödrésze erejéig elsőbbségi részvényeket s két ötödrésze erejéig törzsrészvényeket bocsáthassanak ki.

Ez esetben azonban a pálya tiszta jövedelméből mindenekelőtt az elsőbbségi részvényeknek 6 száztóli kamatjai s a 60 évi törlesztésnek megfelelő törlesztési hányada szintén ezüstben lesz fedezendő. A jövedelem fenmaradó részéből a törzsrészvények 6%-os kamatoztatása ezüstben fedezendő. A törzsrészvények törlesztése mindaddig kezdetét nem veendi s nem veheti, a mig az összes elsőbbségi részvények nem törlesztettek.

A kétnemű részvények tulajdonosai ezenkivül azonban minden másnemű jogokban s kötelezettségekben egyaránt részesülnek.

A társaság engedélyesek minden jogait és kötelezettségeit örökli, alapszabályait tervezi, melyeknek helybenhagyását és az ország érdekei szem előtt tartásával eszközlendő kiegészitését a kormány magának fentartja.

A kormány a társulat közgyülésén szavazatát az állami részvények arányában fogja gyakorolni, az igazgatóságban pedig ugyancsak ily arányban fog képviseltetni. Torontál megye részére biztosittatik azon jog, hogy addig, mig a hozzájárulás fejében rendelkezésére bocsátott törzsrészvények birtokában van, e megye alispánja, mint a megye képviselője, az igazgatóságnak tagja leend.

Az alapszabályokba a többi közt felveendő az is: hogy azon esetre, ha az engedély tartama alatt jövedelem hiánya miatt az összrészvények törleszthetők nem lennének, a törlesz-

tetlenül maradt részvények tulajdonosai, részvényeiknek beváltását vagy e czímen bárminemű kárpótlást az államtól nem igényelhetnek.

A társulat székhelye Budapest vagy Nagy-Becskerek és hivatalos ügykezelési nyelve kizárólag a magyar.

20. §.

Az engedélyezett vasut felépitésére és megfelelő berendezésére szükséges maximal-tőke 1.915,000 frt, azaz egy millió kilenczszáztizenötezer oszt. értékű forintban állapittatik meg. Ez összegből 102,000 egyszázkétezer forint tartaléktőke czímén kihasittatik, mely tőke csak a kormány engedélyével használható fel.

21. §.

Az engedélyesek kötelesek ezen engedély jogerőre emelkedésének napjától számitott egy év alatt az épitési költségek fedezetének biztositását kimutatni, mit, ha ezen idő alatt megtenni elmulasztanak, az engedélyokmány hatályon kivül helyeztetik.

22. §.

A kormány az államérdekek megóvása tekintetéből jogositva van, magának ugy a pálya épitése, valamint az üzlet megfelelő felszerelése és folytonos jókarbantartása iránt minden részben meggyőződést szerezni és meghagyni, hogy a mutatkozó hiányok pótoltassanak.

A kormánynak joga van a részéről kiküldött közeg által az ügyvitelt és pályaigazgatást megvizsgálni és ellenőrizni. A kormány által kiküldött biztosnak jogában áll az igazgatóválasztmány ülésében, valamint a közgyülésekben, a mikor azt jónak találja, részt venni, nemkülönben törvénytelen, vagy az állam érdekeire netán hátrányos, az engedélyokmánynyal ellenkező intézkedéseket felfüggeszteni és erről a ministeriumnak további eljárás végett jelentést tenni.

Az ezen felügyeletért járó díjak fizetése alól engedélyesek az 1880: XXXI. t.-cz. 4. §-a alapján fölmentetnek.

23. §.

A jelenleg engedélyezett vaspálya részére biztosittatik:

a) az épités tartamára a bélyeg- és illetékmentesség, az épitési illetőleg befektetési tőkének bármi módon való beszerzése, valamint az épités és felszerelés biztositása czéljából kötött minden szerződés, a pálya telekkönyvezésénél s kölcsönök be- és kitáblázásánál előforduló összes beadványok s egyéb okmányok, ugy nemkülönben a pálya czéljaira szükséges földterületek s dologi jogok átruházását, épitési és felszerelési anyagok szállitását, készpénzfizetéseknek részvények átvétele mellett, vagy a nélkül való teljesitését, végre a hozzájárulás bármiféle más nemét, vagy módját tárgyazó okmányok részére;

b) bélyeg- és illetékmentesség a törzs- és elsőbbségi részvények, elsőbbségi kötvények, valamint az ideiglenes jegyek első kiadására;

c) teljes mentesség a nyilvános számadásra kötelezett társulatok és egyletek adója, illetőleg a kereset- és jövedelmi-adó, valamint a törzsrészvények, elsőbbségi részvény és kötvényszelvényadó és végre a szelvénybélyeg fizetése alól az engedélyokmány keltétől számitva 30 év tartamára. — Megszünik azonban ezen adómentesség az engedélyokmány keltétől számitott 10 év mulva, a mint a vállalat tiszta jövedelme a nevezett adóösszegeknek az üzleti számlába való felvétele után az engedélyezett épitési tőke 6% kamatjánál magasabb leend.

24. §.

A jelenleg engedélyezett vasuton a szállitási adó az engedélyezés napjától számitott 10 éven át nem szedetik.

25. §.

Az engedély tartama a 2-ik szakaszban idézett ideiglenes vasut-engedélyezési szabály 9. §. *b)* pontja alatt kimutatott oltalommal új vasut felállitása ellen a megnyitástól számitott 90 évre állapittatik meg, mely napon véglegesen megszünik.

Az engedély megszünik akkor is, ha a 6. és 7. §-ban megállapitott határidők a részletes tervek benyujtása, az építés befejezése, továbbá az üzlet megnyitására nézve meg nem tartatván, a határidők elmulasztása a fentidézett vasut-engedélyezési szabály 11. §. *b)* pontja értelmében, különösen pedig, ha politikai és financziális válságok által nem igazoltathatik.

26. §.

Az engedély megszüntével, valamint a pálya beváltásának bekövetkeztével az állam az engedélyezett és jókarban átadandó pálya tehermentes birtokába és haszonélvezetébe lép; birtokába veszi különösen a pálya területét s földjét, a föld- és műmunkálatokat, a fel- és alépitményeket minden hozzátartozókkal egyetemben, mint forgalmi eszközökkel, pályaudvarokkal, fel- és lerakodó helyekkel, a vasut üzletéhez tartozó épületekkel, az indulási és érkezési helyeken őr- és felvigyázó házakkal, minden felszerelvényekkel, ingó és ingatlanokkal egyetemben.

Valamint az engedély megszüntével, úgy a pálya beváltása esetében is, az engedélyesek megtartják a tartalékalap és a künlevő aktiv követelések tulajdonát, valamint a koaks-kemenczéket, öntődéket, gép- vagy egyéb épületeket, a melyek megszerzésére vagy előállitására a kormány által azon határozott hozzáadással hatalmaztatnak fel, hogy azok a vaspályának semmi tartozékát képezni nem fogják.

27. §.

Ha az engedélyokmányban vagy a törvényekben foglalt kötelességek megsértése vagy mulasztása az engedélyes részéről ismételve fordulna elő, a kormány fentartja a jogot, ellene a törvényeknek megfelelő intézkedéseket megtenni, és a körülmények szerint az engedélyt még tartamának lefolyása előtt megszüntnek nyilvánitani.

28. §.

A helyi érdekű vasutakról szóló 1880: XXXI. t.-cz. 7., 8., 9., 10. és 11. §-aiban foglalt kedvezmények a jelenleg engedélyezett vasutra is kiterjesztetnek, viszont engedélyesek alávetik magukat ugyanezen törvény 2., 12., 13. és 14. §-aiban foglalt határozatoknak.

29. §.

Engedélyesek kötelesek az engedély kiadása előtt 50,000, azaz ötvenezer forintnyi biztositékot készpénzben, vagy magyar állami papirokban, vagy a magyar állam által biztositott vasutak elsőbbségi kötvényeiben, vagy végre magyar földhitelintézeti s földhitel-részvénytársulati záloglevelekben a m. k. központi állampénztárnál letenni.

E biztositék csak a pálya műszaki felülvizsgálatának akadálytalan befejezése után adatik vissza.

A felülvizsgálat engedélyesek kérelmére a pálya megnyitása után azonnal megtartandó.

30. §.

Ezen engedély minden okmányszerű kiadványai csak egy forintra szabott bélyegdíj alá esnek.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvanegyedik évi deczembér hó huszonkilenczedikén.

Ferencz József *s. k.* (*P. H.*) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

78. szám.

(XIII. ÜLÉS, 138. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök levele,

mellyel a méltóságos főrendek értesittetnek, hogy ő Felségeik az évforduló alkalmából a főrendek szerencse kivánatait legkegyelmesebben elfogadni méltóztattak.

9. / M. E.

Magyar királyi Ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Mult hó 21-én 397. szám alatt kelt nagybecsű átirata folytán van szerencsém Nagyméltóságodat tiszteletteljesen értesiteni, hogy a főrendi háznak az évforduló alkalmával kifejezett s általam legfelsőbb helyre eljuttatott üdv- és szerencsekivánatait ő Felségeik a király és királyné őszinte köszönettel fogadni és hasonló szivességgel legkegyelmesebben viszonozni méltóztattak.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi január hó 2-án.

Tisza s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendiházi elnök urnak, az aranygyapjas rend vitézének s a Szent-Istvánrend nagykeresztesének.

79. szám.

(XIII. ÜLÉS, 139. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök úr megküldi a közös ügyek tárgyalására hivatott országos bizottságnak ő Felsége által folyó évi január 28-án Bécsbe történt egybehivását tárgyazó legfelsöbb kézirat másolatát.

231.
M. E.

Magyar királyi Ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi január hó 21-éről hozzám intézett s másolatban idezárt legfelsőbb kéziratával az 1867: XII. törvényczikk, és a birodalmi tanácsban képviselt királyságokat és országokat illetőleg az 1867. évi deczember hó 21-én kelt törvény értelmében a közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottságokat a részükre törvényben fentartott teendők teljesitése végett folyó évi január hó 28-dik napjára Bécsbe rendkivüli ülésszakra legkegyelmesebben összehivni, s egyszersmind közösügyi ministeriumait alkotmányszerű előterjesztéseik megtételére utasitani méltóztatott.

Miről is Nagyméltóságodat szives tudomás és a közösügyek tárgyalására a folyó évre nézve már kiküldött bizottság tagjainak megfelelő értesitése végett oly megjegyzéssel van szerencsém tudósitani, hogy erről egyidejüleg a képviselőház elnökét is értesitettem.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi január hó 24-én.

Tisza s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendiházi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a Szent-István-rend nagykeresztesének.

Melléklet a 79. számú irományhoz.

$\frac{231.}{M. E.}$ sz. 1881. *Másolat.*

Legfőbb királyi kézirat másolatja a delegátiók egybehivása tárgyában.

Kedves Tisza!

A közös ügyek tárgyalása czéljából a magyar országgyülés által az 1867: XII. t.-cz. értelmében kiküldött s a birodalmi tanács által 1867. évi deczember hó 21-én kelt törvény alapján megválasztott bizottságot a részükre törvényileg fentartott teendők teljesitése végett, folyó év január hava 28-ik napjára, Bécsbe rendkivüli ülésszakra egybehivtam.

Midőn ehez képest közösügyi ministeriumaimat egyuttal alkotmányszerű előterjesztéseik megtételére utasitom, megbizom Önt, hogy a közösügyek tárgyalására kiküldött bizottság tagjainak egybehivása iránt a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Kelt Bécsben, 1882. év január hava 21-én.

Ferencz József s. k. *Tisza Kálmán* s. k.

A másolat hiteleül:

(P. H.) *Huszár Adolf* s. k.,
kir. tanácsos és segédhiv. igazgató.

80. szám.

(XIII. ÜLÉS, 140. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Bécs város polgármesterének levele, mely szerint a Ring-szinház leégetése alkalmából a főrendi ház részéről nyilvánitott rokonszenvért s az eszközölt gyüjtés eredményeként átküldött összegért háláját kifejezi.

564./eln. szám.

Bécs város polgármestere.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Mult évi deczember hó 22-én 398. eln. szám alatt kelt nagybecsű átiratával velem közölni méltóztatott, miszerint a magas magyar főrendiház mult évi deczember hó 17-ikén tartott ülésében Bécs városát ugyane hó 8-án ért borzasztó csapás alkalmából részvétének kifejezést adott. Egyidejüleg átküldeni méltóztatott 2,700 forintnyi összeget, mint azon gyüjtés eredményét, mely a fentjelzett esemény hátramaradt ellátatlan áldozatai javára eszközöltetett.

A községi tanács mult évi deczember hó 29-én tartott teljes ülésében erről tudomást vévén, elhatározta, miszerint ezen nagylelkű részvétnyilvánitásért a magas főrendiháznak legszivélyesebb köszönete kifejeztessék.

Midőn ezen körülményt tudomására hoznám, egyuttal arra kérem Nagyméltóságodat, méltóztassék azon biztositást is fogadni, hogy Bécs városa mindig emlékében fogja tartani azon rokonszenvet, mely Magyarország lakosságának minden köréből a gyász eme napjaiban oly élénken nyilvánult.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását, melylyel vagyok

Nagyméltóságodnak

Bécs 1882. évi január hó 3-án.

alázatos

Newald s. k.,
polgármester.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György urnak, császári királyi kamarásnak, valóságos belső titkos tanácsosnak, az aranygyapjas-rend vitézének, a Szent-István jelesrend nagykeresztesének, Magyarország országbirájának, a magyar országgyülés főrendiháza elnökének stb. stb.

81. szám.

(XIII. ÜLÉS, 143. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

A királyi Curiának másodelnöke, megküldi a királyi és országos legfőbb fegyelmi biróság tagjainak névsorát 1882. évre.

4. sz. / eln. 882.

A magyar királyi Curia elnöke.

Nagyméltóságú Országbiró,

Főrendiházi Elnök Ur!

Figyelemmel az 1871: VIII. törvényczikk 35. §-ára, tiszteletteljesen értesitem Nagyméltóságodat, hogy az idézett törvényczikk szerint alakitandó legfőbb királyi és országos fegyelmi biróság tagjai az 1882. évre a királyi Curia részéről a következők:

Rendes tagok:

1. Fábry István másod-elnök
2. Perczel Béla, alelnök

3. Mihailovics Miklós 4. Lukács Ignácz 5. Szabó Sámuel 6. Daruváry Alajos 7. Csemegi Károly 8. Fabinyi Teofil	tanácselnökök
9. Tóth Lőrincz 10. Szabó Imre 11. Soltész Albert 12. Vértesy Károly 13. Babos Kálmán 14. Manoilovich Emil 15. Ocsvai Ferencz 16. Dapsy Ailmos 17. Osztrovszky József 18. Balásy Antal	birák.

Póttagok:

1. Hersich Ignácz	bírák.
2. Jamniczky Lipót	
3. Szentgyörgyi Imre	
4. Puscariu János	
5. Gál János	
6. Beke János	

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi január hó 17-én.

Fábry István *s. k.*

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György urnak, országbiró, a magyar királyi Curia elnöke, mint a főrendiház elnökének stb. stb.

82. szám.

(XIII. ÜLÉS, 145. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi január hó 26-án tartott

XLVII. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik továbbá:

»az 1882. évben kiállitandó ujoncz és póttartaléki jutalékok megajánlása tárgyában« szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása, melynek megtörténte után elnök felteszi a kérdést: »elfogadja-e a ház végszerkezetében ezen most felolvasott törvényjavaslatot, igen vagy nem?«

A ház felállás és ülvemaradás által teljesitett szavazással a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

A jegyzőkönyv első két pontja azonnal hitelesittetett.

Rakovszky István *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 82. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az 1882-ik évben kiállitandó ujoncz- és póttartaléki jutalékok megajánlása tárgyában.

1. §.

A hadsereg és haditengerészet törvény által szabályozott számerejének biztositása végett a magyar korona országaira eső 39,552 főnyi újonczjutaléknak, és az ehhez megkivántató 3955 főnyi póttartaléknak kiállitása, az 1882-ik évre, az 1868-ik évi XL. törvényczikk 3-ik, 13-ik és 32-ik szakaszainak, és az 1879-ik évi LI. törvényczikknek értelmében, megszavaztatik.

2. §.

Ezen újoncz- és póttartaléki jutalékok, az 1862-ik, 1861-ik és 1860-ik években született hadkötelesek korosztályaiból, és pedig kivételesen az 1882-ik évi márczius 1-jétől április 30-ig terjedő időszak alatt állitandók ki.

3. §.

Ezen törvénynek végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

83. szám.

(XIII. ÜLÉS, 145. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi január hó 26-án tartott

XLVII. ülése jegyzőkönyvéből.

Napirend szerint következik:

»a magyar korona országaira eső hadjutaléknak az 1880-ik évi népszámlálás alapján való megállapitásáról, illetőleg az 1873. évi XXXVII. t.-cz. módositásáról« szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A törvényjavaslat végszövegezésében felolvastatván, elnök felteszi a kérdést:

elfogadja-e a ház a most végszövegezésében felolvasott törvényjavaslatot, igen vagy nem?

A ház felállás és ülvemaradás utján teljesitett szavazással a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 83. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a magyar korona országaira eső hadjutaléknak az 1880-ik évi népszámlálás alapján való megállapitásáról, illetőleg az 1873-ik évi XXXVII. törvényczikk módositásáról.

1. §.

Azon hadjutalék, a mely a hadsereg és haditengerészet 800,000 főből álló teljes hadilétszámra határozott állományának biztositása czéljából, a véderőről szóló 1868. évi XL. törvényczikk értelmében, a magyar korona országaira esik, az 1880. évi népszámlálás eredményének alapján, és az 1873. évi XXXVII. törvényczikk módositásával, az eddigi 342,988 fő helyett 331,414 főben állapittatik meg.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

84. szám.

(XIII. ÜLÉS, 146. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó igazolási egyuttal gazdasági bizottságának gróf Pongrácz István és gróf Széchen Miklós kegyelmes királyi meghivó levelének kieszközlését szorgalmazó kérvényei és Trajtler Gyula főrendi házi irodatiszt özvegyének férje után felmerült temetkezési költségek fedezésére némi segély megszavazását kérelmező folyamodványa tárgyában.

Gróf Pongrácz István nedeczi lakosnak Trencsén megye alispánja utján a magyar királyi belügyministeriumhoz intézett s onnan ide érkezett kérvényében kegyelmes királyi meghivó levelének kiszolgáltatását szorgalmazza.

A bizottság kérdéses kérvényt tárgyalás alá vévén, miután arról meggyőződött, hogy nevezett folyamodó a törvényes teljes kort már jóval túlhaladta, s a felmutatott anyakönyvi kivonat szerint gróf Pongrácz Rudolf törvényes utóda, folyamodót igazolandónak véli. Hasonlóképen meggyőződött arról, hogy gróf Széchen Miklós 1857. evi november hó 26-án születvén, a törvényes teljes kort már túlhaladta, s igy kegyelmes kir. meghivó levelének kiadatása ellen a bizottságnak észrevétele nem lehet.

Ezek alapján azon tiszteletteljes javaslat terjesztetik elő, méltóztassék a nagyméltóságú főrendiház folyamodókat igazolni, s a szorgalmazott kegyelmes királyi meghivó levelek kieszközlésére a ház nagyméltóságú elnökét felkérni.

Trajtler Gyula főrendi házi irodatiszt özvegyének férje után felmerült temetkezési költségek fedezésére némi segély megszavazását kérelmező folyamodványa a bizottság által tárgyaltatván, tekintettel azon körülményre, hogy folyamodónő a legnagyobb inségben hátramaradván, nyugdíjra — minthogy elhunyt férje 10 évi szolgálatot még be nem töltött — igényt nem tarthat, az előre nem látott költségek czíme alatt előirányzott összegből 102 frtnyi temetkezési költségnek megszavazását tiszteletteljesen inditványozza, s annak kiutalványozására a ház nagyméltóságú elnökségét felkérni javasolja.

Budapesten, 1882. évi január hó 26-án.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

85. szám.

(XIII. ÜLÉS, 147. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház hármas állandó bizottságának „az 1882. évben kiállitandó ujoncz- és póttartaléki jutalékok megajánlása tárgyában" szóló törvényjavaslatot illetőleg.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat az 1882. évben kiállitandó ujoncz és póttartaléki jutalékok megjaánlása tárgyában az 1873. évi XXXVII. törvényczikk módositását illetőleg előbb tárgyalt törvényjavaslatnak, továbbá az 1868. évi XL. törvényczikk 3. és 32. szakaszainak, az ujonczállitási időszak kijelölése tekintetében pedig a tapasztalat által előnyösnek bizonyult rendelkezéseket tartalmazván, a bizottság tiszteletteljesen inditványozza a kérdéses törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapián leendő változatlan elfogadását.

Budapest, 1882. évi január hó 26-án.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 85. számú irományhoz.

Indokolás

„az 1882-ik évben kiállitandó ujoncz- és póttartaléki jutalékok megajánlásáról" szóló törvényjavaslathoz.

Az 1882-ik évben kiállitandó ujoncz- és póttartaléki jutalékok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot, a hadsereg és hadi tengerészet 800,000 főnyi hadi létszámát az 1889-ik év végéig újabban megállapitó 1879-ik évi LI-ik törvényczikk folytán elfogadás végett, van szerencsém a képviselőházhoz bemutatni.

Ezen törvényjavaslat indokai a következők:

Az emlitett 1879-ik évi LI-ik törvényczikk a hadsereg és haditengerészet létszámát további tiz évre, eddigi 800,000 főben tartja fenn; s másfelől az ezen mennyiségből a magyar korona országaira eső hadjutalék, a mely az 1873-ik évi XXXVII. törvényczikk által 342,988 főben van megállapitva, az általam egyuttal beterjesztett, s magyar korona országaira eső hadjutaléknak az 1880-ik évi népszámlálás alapján való megállapitásáról, illetőleg az 1873-ik évi XXXVII. törvényczikk módositásáról szóló törvényjavaslat szerint, és ennek remélhető elfogadása esetében, ezentúl 331,414 főre fog terjedni.

A 800,000 főnyi hadi létszám biztositásához évenként megkivántató ujonczjutalék, az ·/. alatt ide mellékelt kimutatás szerint az évi hadjutaléknak 4%-nyi természetes fogyatéka folytán 95,474 főre s az ehez szükséges póttartaléki jutalék 9547 főre terjed. S az ezen számból a magyar korona országaira eső évenkénti hadjutalékok mennyisége, a mely az 1873. évtől fogva egészen az 1881-ik évig, évenként 40,933 ujonczban és 4093 póttartalékosban állapittatott meg, azon föntebb már emlitett körülmény folytán, hogy az 1880-ik évi népszámlálás eredményei alapján a magyar korona országaira eső hadjutalék változást szenved, az ehez képest eszközlött újabb kiszámitás alapján most már 39,552 ujonczban és 3955 póttartalékosban állapitandó meg. Ezen törvényszerű alapokon rendeli tehát a tjavaslat 1-ső szakasza az 1882-ik évi ujonczjutalékot 39,552 főben és a póttartaléki jutalékot 3955 főben kiállitani.

A 2-ik szakasz azon rendelkezése, mely szerint az 1882-ik évi hadjutalékok az 1862. 1861. és 1860. években született hadkötelesek korosztályaiból állitandók ki, a véderőről szóló 1868-ik évi XL. t.-cz. 3. és 32. §§-ainak értelmében vétetett föl. Másfelől ezen §-nak azon rendelkezése, hogy az 1882. évi ujonczállitás kivételesen a márczius 1-től április 30-ig terjedő időszak alatt foganatositandó, abban leli indokát: mivel azon általános okok és

körülmények, a melyek miatt, a véderőről szóló törvény némely §§-ainak módositását tárgyazó és a képviselőházhoz már benyujtott tjavaslatban, az ujonczozási időszaknak általában márczius és április havaira leendő elhalasztása hozatik javaslatba, a folyó évi ujonczozásra nézve is fennállanak; s mivel az ujonczállitásnak ezen időszakban való foganatositása az utolsó években szerzett tapasztalás szerint magára az ujonczozás eredményére is előnyösnek bizonyult be.

Kelt Budapesten, 1882-ik évi január hó 12-én.

Szende Béla *s. k.,*
honvédelmi minister.

/. alatti melléklet a 85. számú irományhoz.

Kiszámitás,

mely szerint a hadsereg és haditengerészet 800,000 főnyi hadi létszáma tiz év alatt évenként 95,474 főnyi ujonczjutaléknak kiállitása által érhető el.

Év	Évi jutalék	Az évi jutalék 4% fogyatéka	Az év elején mutatkozó állománya		
			az évi jutaléknak	a korábbi jutalékoknak	Összesen
1-ső év . .	95,474	—	95,474	—	95,474
2-ik év . .	95,474	3,819	95,474	91,655	187,129
3-ik év . .	95,474	7,485	95,474	179,646	275,118
4-ik év . .	95,474	11,005	95,474	264,113	359,587
5-ik év . .	95,474	14,383	95,474	345,207	440,678
6-ik év . .	95,474	17,627	95,474	423,051	518,525
7-ik év . .	95,474	20,741	95,474	497,784	593,258
8-ik év . .	95,474	23,730	95,474	569,528	665,002
9-ik év . .	95,474	26,600	95,474	638,402	733,876
10-ik év . .	95,474	29,355	95,474	704,521	799,995
				Kerekszámmal .	800,000

86. szám.

(XIII. ÜLÉS 147. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a magyar korona országaira eső hadjutaléknak az 1880. évi népszámlálás alapján való megállapitásáról, illetőleg az 1873. évi XXXVII. törvényczikk módositásáról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat az 1873. évi XXXVII. törvényczikk által megállapitott hadjutaléknak az 1880. évi népszámlálás eredményéhez mért megváltoztatását az 1868. évi XL. törvényczikk 13. §-a 2-ik pontja értelmében czélozván: a bizottság tiszteletteljesen inditványozza a kérdéses törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapesten, 1882. évi január hó 26-án.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 86. számú irományhoz.

Indokolás.

A birodalmi tanácsban képviselt országoknak és királyságoknak, ugy a magyar korona országainak is összes népessége képezi azon alapot, a mely szerint a hadseregnek és haditengerészetnek a monarchia mindkét államára nézve 800,000 főben megállapitott létszámából a magyar korona országaira háromló hadjutalék, a véderőről szóló 1868 évi XL. t.-cz. 13. §-a 2. pontja értelmében. új népszámlálás esetében, újabban számitás alá veendő és megállapitandó.

Minthogy pedig az 1880. évi deczember hó 31-én foganatositott népszámlálás eredménye, illetőleg az ·/. alatt ide csatolt kimutatás szerint a magyar korona országainak összes népessége az eddigi 15.177,786 helyett 15.520,710 lélekből áll;

minthogy másfelől ugyancsak az 1880. évi népszámlálás szerint a 2 ·/. alatti kimutatáshoz képest, a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok népessége, az eddigi 20.223,522 helyett 21.944,720 lelket tesz;

minthogy ekként a monarchia mindkét államának népessége az eddigi 35.401,308 helyett 37.465,430 lelket számlál:

önként következik, hogy azon arányhoz képest, a melyben a 800,000 főben meghatározott hadilétszám a monarchia két államának összes népességéhez s ismét a magyar korona országainak népessége a monarchia másik államának népességéhez viszonylik, a magyar korona országaira eső hadjutalék, az 1880. évi deczember 31-én eszközölt népszámlálás alapján, az 1873. évi XXXVII. törvényczikk által megállapitott eddigi 342,988 fő helyett 331,414 főre fog terjedni.

S az ezen jutalék megállapitására vonatkozó törvényjavaslatot azon kérelem mellett van szerencsém előterjeszteni, hogy azt a fentebbi törvényszerű indokok alapján elfogadni méltóztassék.

Kelt Budapesten 1882. évi január 10-én.

Szende Béla s. k.,
honvédelmi minister.

1. melléklet a 86. számú irományhoz.

A magyar korona országainak népessége az 1880-ik évi deczember hó 31-iki népszámlálás alapján.

Sorszám	Nevezetesen	Jogi népesség	
		egyenkint	összesen
1	Magyarország	13.637,471	
2	Fiume város és kerülete	14,546	
3	Horvát- és Szlavonország	1.868,693	
	Össszesen . . .		15.520,710

Budapest, 1881. évi deczember hó 22-én.

(Országos magyar királyi statistikai hivatal.)

Keleti Károly s. k.

•/. alatti melléklet a 86. számú irományhoz.

Másolat.

Einheimische an- und abwesende Bevölkerung.

Nach der Zählung vom 31. Dezember 1880.

	Männliche	Weibliche	Zusammen
Als *anwesend* erhoben in den Ländern des Reichsrathsgebietes	10.628,868	11.165,363	21.794,231
Als *abwesend* angegeben mit dem Aufenthalte:			
in Ungarn-Siebenbürgen	11,993	4,195	16,188
in Kroatien-Slavonien	6,771	1,545	8,316
in Fiume und dessen Gebiet	519	750	1,269
in der Militärgränze	153	45	198
Zusammen . .	19,436	6,535	25,971
in Bosnien und der Herzogovina . .	1,775	390	2,165
im Auslande	68,482	26,495	94,977
unbekannten Aufenthaltes	21,512	5,864	27,376
Hauptsumme . .	10.740,073	11.204,647	21.944,720

Wien, 24. Dezember 1881.

Der k. k. Hofrath und Direktor der administrativen Statistik:

Jnama m. p.

TÁRGYMUTATÓ.

AZ 1881. ÉVI SZEPTEMBER 24-ÉRE HIRDETETT

ORSZÁGGYÜLÉS

FŐRENDI HÁZÁNAK IROMÁNYAI.

II. KÖTET.

HITELES KIADÁS.

1882.

PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

(Hold-utcza 7. szám.)

AZ

1881-IK ÉVI SZEPTEMBER HÓ 24-ÉRE KIHIRDETETT

ORSZÁGGYÜLÉS

NYOMTATVÁNYAI.

FŐRENDI HÁZ. — IROMÁNYOK. II.

AZ 1881. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 24-ÉRE HIRDETETT

ORSZÁGGYÜLÉS

FŐRENDI HÁZÁNAK IROMÁNYAI.

II. KÖTET.

HITELES KIADÁS.

1882.
PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
(Hold-utcza 7. sz.)

TARTALOM.

87. szám.

(XIV. ÜLÉS, 154. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök átirata,

mely szerint „a magyar korona országaira eső hadjutaléknak az 1880. évi népszámlálás alapján való megállapitásáról és az 1882. évben kiállitandó ujoncz- és póttartaléki jutalékok megajánlásáról" szóló törvényczikkek szentesítve s az Országos Törvénytár útján kihirdetve lettek.

357/M. E. Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök ur!

A törvények kihirdetéséről szóló 1881. évi LXVI. törvényczikk 8. §-a értelmében van szerencsém Nagyméltóságodat a t. főrendi háznak leendő bejelentés végett ezennel értesiteni, hogy a »magyar korona országaira eső hadjutaléknak az 1880-ik évi népszámlálás alapján való megállapitásáról, illetőleg az 1873-ik évi XXXVII. törvényczikk módositásáról« — és »az 1882-ik évben kiállitandó újoncz és póttartaléki jutalékok megajánlásáról« szóló törvényjavaslatok ő Felsége által Bécsben folyó évi február hó 1-ső napján legkegyelmesebben szentesittetvén, mint ez idei I. és II. törvényczikkek, az országos törvénytár utján folyó hó 5-én kihirdettettek.

Ezen törvényczikkeknek a legfelsőbb szentesitési záradékokkal ellátott eredeti példányai az országos levéltárban helyeztettek el.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi február hó 7-én.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az aranygyapjas rend vitézének s a Szent István rend nagykeresztesének.

I. melléklet a 87. számú irományhoz.

537./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a magyar korona országaira eső hadjutaléknak az 1880-ik évi népszámlálás alapján való megállapitásáról, illetőleg az 1873-ik évi XXXVII. törvényczikk módositásáról.

(Szentesitést nyert 1882. évi február hó 1-én. Kihirdettetett az Országos Törvénytárban 1882. évi február hó 5-én.)

1. §.

Azon hadjutalék, a mely a hadsereg és haditengerészet 800,000 főből álló teljes hadilétszámra határozott állományának biztositása czéljából, a véderőről szóló 1868. évi XL. törvényczikk értelmében, a magyar korona országaira esik, az 1880. évi népszámlálás eredményének alapján, és az 1873. évi XXXVII. törvényczikk módositásával, az eddigi 342,988 fő helyett 331,414 főben állapittatik meg.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva, helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi február hó elsején.

Ferencz József s. k. (P. H.) *Tisza Kálmán s. k.*

II. melléklet a 87. számú irományhoz.

337./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

az 1882-ik évben kiállitandó ujoncz- és póttartaléki jutalékok megajánlásáról.

(Szentesitést nyert 1882. évi február hó 1-én. — Kihirdettetett az Országos Törvénytár-ban 1882. évi február hó 5-én.)

1. §.

A hadsereg és haditengerészet törvény által szabályozott számerejének biztositása végett, a magyar korona országaira eső 39,552 főnyi újonczjutaléknak és az ehhez megkivántató 3955 főnyi póttartaléknak kiállitása, az 1882-ik évre, az 1868-ik évi XL. törvényczikk 3-ik, 13-ik és 32-ik szakaszainak és az 1879-ik évi LI. törvényczikknek értelmében, megszavaztatik.

2. §.

Ezen újoncz- és póttartaléki jutalékok, az 1862-ik, 1861-ik és 1860-ik években született hadkötelesek korosztályaiból, és pedig kivételesen az 1882-ik évi márczius 1-jétől április 30-ig terjedő időszak alatt állitandók ki.

3. §.

Ezen törvénynek végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi február hó elsején.

Ferencz József s. k. (P. H.) *Tisza Kálmán* s. k.

88. szám.

(XIV. ÜLÉS 156. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Felterjesztése

a budapesti királyi törvényszék büntető osztályának többrendű sikkasztási bűntett és vétségeivel vádolt gróf Beleznay Árpád a magyar országgyülés főrendi ház tagja mentelmi jogának felfüggesztése iránt.

4897. / 882 btő szám.

A budapesti kir. törvényszék büntető osztályától.

Nagyméltóságú Elnök ur!

Többrendű sikkasztási bűntett és vétségeivel vádolt gróf Beleznay Árpád, a magyar országgyülés főrendi házának tagja mentelmi jogainak felfüggesztése iránti intézkedés a ·/. alatti végzésünk szerint elhatároztatván: van szerencsénk a vonatkozó ügyiratokat naplózva 2·/. alatt Nagyméltóságodhoz azon tiszteletteljes megkeresésünk kiséretében felterjeszteni, miszerint a nevezett vádlott gróf mentelmi jogának jelen ügye végelintézéseig való felfüggesztését kieszközölni, s erről az iratoknak visszajuttatása mellett ezen királyi törvényszéket mielőbb értesiteni méltóztassék.

Budapest, 1882. évi február hó 16-án.

Kriszt *s. k.,*
alelnök.

Tholt *s. k.,*
előadó.

...yar országgyülés főrendi házi elnök urnak.

Budapesten.

89. szám.

(XIV. ÜLÉS, 156. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérelme

a szilágy-somlyói királyi járásbiróságnak dr. Nagy Jakab által becsületsértési vétség elkövetésével vádolt báró Bánffy Kálmán főrendiházi tag mentelmi joga felfüggesztésének kieszközlése iránt.

305.
D. F. 1882.

Nagyméltóságú főrendi házi Elnök Úr!

Dr. Nagy Jakab szilágy-somlyói lakos, mint magán panaszló, báró Bánffy Kálmán szintén szilágy-somlyói lakos ellen, ezen királyi járásbiróság előtt becsületsértési vétség elkövetése miatt, folyó évi február hó 3-án 260. szám alatt bűnvádi panaszt adván be, panaszlott fél a tárgyalás rendén eredetben felmutatott kegyelmes királyi meghivó levelére hivatkozva, mint főrendi házi tag, a perbe fogatás s a további eljárás ellen tiltakozását jelentette be.

Ily körülmények között a méltóságos főrendi ház kegyes intézkedéseig jelen ügyben a további eljárás helyet nem foghatván, a vonatkozó iratoknak ide csatolása után alólirt királyi járásbiróság részéről mély tisztelettel kéretik fel Nagyméltóságod, miszerint báró Bánffy Kálmán panaszlott fél mentelmi jogának felfüggesztését ez ügyre vonatkozólag a méltóságos főrendi ház kebelében kegyesen kieszközölni méltóztassék.

Királyi járásbiróság Szilágy-Somlyón.

1882. évi február hó 7-én.

Dobolyi István *s. k.,*
kir. járásbiró.

A magyar országgyülés főrendi házának elnöke, Mailáth György országbiró ur ő Nagyméltóságához

Budapesten.

90. szám.

(XIV. ÜLÉS 157. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Felterjesztése

a Csanád egyházmegyei felső aradi egyházkerület római katholikus papságának a polgári házasság behozatalának mellőzése, valamint a vallás és iskolai alapoknak egyedül katholikus czélokra leendő fordittatása tárgyában.

Méltóságos főrendi ház!

Legkegyelmesebb pártfogók!

Mi alólirott Csanád egyházmegyei Felső-Arad egyházkerület lelkészei szent hivatásunk és azon súlyos felelősségünk élénk tudatában, melylyel mind a vallás és közerkölcsiség közvetlen őrei Isten, a haza és az utókor iránt is tartozunk, minthogy fájdalmas szivvel észleltük és tapasztaltuk azon szomorú jelenségeket, melyek újabb időkben hazánkban szent hitünk s egyházi érdekeink, jogaink és javaink ellen felmerültek: ép azért a mai napon megtartott kerületi gyülésünkben egyhangulag elhatároztuk és jegyzőkönyvileg is felvettük, hogy a magyar országgyülés alsó- és főrendi házához a következő alázatos és megfontolásra méltó kérelemmel járuljunk, ugymint:

1-ször kérjük a polgári házasságnak hazánkba bármily alakban való behozatalát mellőztetni, melytől minden hithű katholikus irtózik, mert a katholikus hit ágazataiba ütközik, a családok szentélyét feldulja, a gyermekek üdvét, erkölcsét, jövőjét veszélyezteti, új terhet ró a népre, és a hitetlenséget az ország felbomlására terjeszti;

2-szor kérjük, hogy apostoli fejedelmeink, hitbuzgó egyházi és világi nagyjaink, vagy más egyesek által alapitott vallási és iskolai alapjaink, az egyetemet is ide értve, senki más, mint apostoli Királyunk felügyelete alatt katholikus egyházi és világiakból álló választmány által kezeltessenek és egyedül katholikus czélokra fordittassanak.

Végre kérjük, hogy az államhatalom bármi módon és czím alatt katholikus vallásügyeinkbe, a Szentségek kiszolgáltatásába és a katholikus szülők nevelésébe ne avatkozzék.

Hogy pedig ebbeli kérelmünk ne legyen a pusztában kiáltónak szava, mély tisztelettel esedezünk, miszerint a fönnebb előadott hármas kérelmünket kellő figyelemre méltatni és kedvezőleg elintézni méltóztassék.

Kik kitünő tiszteletünk nyilvánitása mellett, honfiui üdvözlettel vagyunk a méltóságos főrendiháznak

Arad-Szent-Márton, 1881. május hó 31-én.

A kerület megbizásából:

tisztelő szolgái

Balaton János *s. k.,*
kerületi esperes.

Bayer Károly *s. k.,*
lelki plébános és kerületi jegyző.

91. szám.

(XIV. ÜLÉS, 157. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Sz. 20/1882

Felterjesztése

az erdélyi egyházmegyei Alcsik és Kászon egyházkerület római katholikus papságának a polgári házasság mellőzése, valamint a vallás és iskolai alapoknak egyedül katholikus czélokra leendő fordittatása tárgyában.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Kegyelmes Uram!

Az erdélyi egyházmegyébe kebelezett Alcsik és Kászon egyházkerületi papság kérelmét, melyben a hazánkban is sajnos! felszinre került kath. hit- és jogsérelmek ellen a méltóságos főrendeknél antidotumat keres s esengve kér: van szerencsém Excellentiádnak ·/. alatt a Méltóságos főrendi házhoz leendő beterjesztés végett — mély hódolattal felterjeszteni.

Egyébiránt nagyrabecsülésem s honfiui üdvözletem őszinte kifejezése mellett vagyok Excellentiádnak

Csik-Szt.-Márton, 1882-ik évi január hó 14-én.

alázatos szolgája:

Buzás Mihály s. k.,
alesperes plébános.

Melléklet a 91. számú irományhoz.

Méltóságos Főrendek!

Kegyelmes Uraink!

Mi, az Erdély egyházmegyéhez tartozó Alcsik- és Kászon esperesi kerület papjai, mint polgárai édes hazánknak, őrei a legszentebb Istenember által e földre hozott üdvözitő vallásnak s pásztorai e vallásban élő s hozzá buzgón ragaszkodó 30 ezer székelynek — azon tiszta meggyőződéstől vezettetve, hogy minden cselekedeteinknek egyedüli czélja édes hazánk és anyaszentegyházunk legyen — komolyabb tanulmányaink s vitatkozásaink tárgyává téve a polgári házassági viszonyt czélzó törvényjavaslatot, az 1879. évi XL. t.-cz. hirhedt 53. §-át, hitbuzgó kath, őscink, királyok, főpapok, főurak s más hivek által kizárólag katholikus czélokra hagyományozott alapjaink s alapitványainkkal szemben tanusitott sértő eljárást s gazdálkodást: azon fájdalmas és szomoritó tapasztalatra jutottunk, hogy azokban kath. ősi vallásunkat, hiveink legszentebb természeti jogait, a tulajdonjog sérthetetlenségét s igy a társadalom legszilárdabb alapjait megrenditő és honfiui sziveinket mélyen sértő czélzatokat s általunk s hiveink által semmiképen nem dicsérhető intentiókat látunk. Ezért testületileg elhatároztuk, hogy nevezett sérelmeinket alázatos kérelembe foglalva: orvoslásukért folyamodjunk a méltóságos Főrendekhez. És ugyan:

1. A polgári házasságot czélzó törvényjavaslatot illetőleg. Ha a házasság történetét vizsgáljuk, azt találjuk, hogy még a legpogányabb népek is a házassági frigyet mindig szent és vallási intézménynek tekintették s azért mint legfrisebb apostatánk is egyik egyházjogi művében irja: a házasságot még akkor is, egészen a polygamiáig sülyedt, még a legvadabb és legelfajultabb népek is vallásos szertartások között kötötték. A kereszténység isteni vezére e felfogást még tisztább s magasztosabb alakba öltöztetve, szentségi jelleggel ruházta fel. S igy bizonyára nem keresztényies felfogás és gondolkozás szüleménye vala az, midőn a mult századnak trónokat s országvilágokat felforgató s korunkba is átcsenevészedett káros korszelleme a házassági szentségi frigyet is megszentségteleniteni, vallásos jellegéből kivetkeztetni kivánta s kivánja. S ennek mily eredménye lett: ismeretes napjaink történetéből.

Mivel a polgári házassági intézmény romokon alapult, csak romlást szülhetett s azért e veszélytől indittatva azon országok is, melyek az újabb kor e vivmányának keblökben létjogot adtak vala — már azon kezdenek gondolkozni, hogy jobb e tekintetben is visszatérni az oltárhoz, mert ennek még nem voltak szörnyszülöttei, nem sértett vallási- és polgári jogot, nem gyilkolt királyokat, nem teremtett forradalmat. S ezzel szemben, fájdalom — mégis azt tapasztaljuk édes hazánkban, hogy némelyek a polgári házassági intézményt épen akkor akarnák meghonositani, midőn azon műveltebb államok is, melyeknek mi utánzói szeretünk lenni: eme törvényt kodexeikből kitörülve, a házassági frigyet a szentség magasztos méltóságába ismét

vissza akarják állitani. Mi látjuk a romokat s mégis épiteni akarunk fölöttök — talán azért, hogy e téren is teljesüljön e közmondás: kárán tanul a magyar!

Mi ezt megelőzni akarva, esedezünk a nagyérdemű főrendek előtt nevezett törvényjavaslat elvetéseért. Kérelmünk teljesitésével meg lesz szeplőtelenül őrizve a naturae humanae consessus sérthetetlensége, mely mindig vallásos intézménynek tekinté a házasságot; meg lesz óva hitünk és vallásunk azon veszélytől, mely fenyegetné akkor, ha hitéletünk hét kegyelemforrása közül a házasság szentségét kitörültnek látva a nép: kishitüség s vallási indifferentismusba esik, tapasztalván a leghatalmasabb égi Felség által e földre hozott hitnek és a szentségek hetes számának az ő hatalma alatt álló világi törvényhozók által való bántalmaztatását s végül meg lesz óva azon tisztelet és hódolat, melylyel a nép viseltetik a szentély iránt akkor is, midőn életének legünnepélyesebb actusát nem ott kénytelen mívelni, hol gyilkosokat s tolvajokat szoktak elitélni, hanem a vallás templomában, mint tették azok, kiknek életük most is világitó szövétnekül csillámlik át hozzánk a multból — dicső őseink!

2. Katholikus alapjaink s alapitványaink ügyében.

Nincs e világon ember, kinek javait s jogainak szentségét valamely igazságos alapú törvény megsérteni engedné, nincs testület, intézmény, mint jogszemélyiség, mely javaihoz és jogaihoz ne ragaszkodnék ép ugy, mint egyesek s védeni ne akarná azokat.

A törvény szigorával sujtják, ki egy magánember pénztárát sérti — s még inkább, ki magának az államnak javait, pénzét fenyegetné, elsajátitaná; mert, mi a másé, nem Tamásé. Magyarországon ebben a tekintetben kivételt csupán a kath. alapok s alapitványok birnak. S ez fájdalmasan esik sziveinknek. Azért mi katholikusok, azokat s azok feletti jogainkat, mint kifogástalan jogszemélyiség, szent kötelességünkül tartjuk védeni, oltalmazni. Ha ezt nem tennők, megsértenők a nagynevű alapitók vagy adományozók halhatatlan szellemét, kik mint katholikusok, csak katholikus czélokra, nem pedig sz. ügyünk veszedelmeztetésére áldoztak; ellenkezőleg cselekednénk I. Ferencz király intentiójával, ki a József császár patense által feloszlatott szerzeteseket visszaállitva, jogszerű birtokaikat e szándékkal adja vissza: quia religiosae juventutis educationi providere volumus s végül lábbal tipornók az 1791 : XXVI. t.-cz. e passusát: fundationes catholicorum pro catholicis, evangelicorum pro evangelicis deinceps convestantur. S mégis mit tapasztalunk? Azt, hogy ha alapitványaink kath. jellegét s azok egyedüli kath. czélokra forditását megerősitő, kitüntető nyilvános okleveleink nem volnának, el kellene hinnünk, hogy p. o. egy Pázmány kath. bibornok-érsek minden más felekezetnek s minden egyéb czél előmozditására hagyományozott — csak katholikusoknak nem! Ezt tapasztaljuk különösen a budapesti egyetemi vallás- és tanulmányi alapnál. Ezen alapok sérthetetlenségét is s általok csak katholikus szükségletek fedezését kérjük a méltóságos főrendektől; mit alaposan reménylenünk annál több okunk van, minél kevésbbé tapasztaljuk, hogy p. o. református atyánkfiai a debreczeni főiskolánál katholikus professor sértő alkalmaztatása miatt panaszkodnának!

3. Az 1879. évi XL. t.-cz. 53. §-a által sértve látjuk a lelkiismereti szabadságot s a szülőknek gyermekeik feletti természeti jogát és magát az emberi méltóságot. Az oroszlán s minden fejlettebb tökélyű állat, bizonyos természeti vonzalmat érez kisdede iránt, ösztönénél fogva védi, oltalmazza minden veszélytől s ugy igyekszik ápolni, mint ösztöne sugalmainak leginkább megfelel. De a szülő, ki ész és szabad akarattal van megáldva — az ember, ki Aristoteles szerint a világ harmoniája és Sokrates szerint az élő lények Istene — Magyarországon az 53-ik § miatt ma született ártatlankája felett, az oroszlán uralmát nem gyakorolhatja, természeti jogait nem érvényesitheti, lelkiismerete jobb sugalmait kisdedére nem alkalmazhatja — az élő lények Istene még saját gyermekének sem lehet egyebe, mint pusztán nemzője, — lelke kisdede lelkétől el levén paragrafusoltatva! Ezért van sok helyütt a keresztelő papok meghur-

czoltatása s a különböző felekezetek közötti országos összetorzsalkodás. Kérjük ezért nevezetes paragrafus eltöröltetését s igy a szülők kisdedeik feletti jogának lelkiismereti szabadságának méltánylását. De valamint a kisded és szülő között bizonyos elkülönités, a kisdednek a szülői hatalom alól való kiközösitése történik ismert paragrafus miatt s ez fáj a szülői kebelnek: ép ily fájdalmas érzettel tölti el azt a katholikus iskolák elközösitése. Ez — mellőzve egyebeket — ellenkezik a különböző felekezetek vallási nézeteivel és a valláserkölcsi nevelés egyöntetű eszméjével. Tagadhatatlan, hogy a tanitó vallása, gondolkozásmódja, stb. magát a nevelést s nevelési módszerét nagyban befolyásolja. S már most egy levén az iskola s több a felekezet: vagy részesülnek valláserkölcsi nevelésben, vagy nem. Ha részesülnek mindnyájan a növendékek — tanitójuk valláserkölcsi nézeteit sajátitván el — ellenkezésbe jönek önmaguk vallása s szüleik e nemű gondolkozásmódjával, mi, mint a tapasztalás eddig is bebizonyitotta, iskola és szülő közt surlódást idéz elé, vagy nem részesülnek: ez ellenkezik azon megdönthetetlen igazsággal, hogy valódi nevelés csak valláserkölcsi alapokon lehetséges, midőn a még nem eléggé correct keresztény gondolkozásu Baur paedagogus szerint is: a nevelésnél sincs egyébben üdv, mint Jézus Krisztusban. Tehát iskoláink elközösitése veszélylyel járván, méltóztassanak a nagyérdemű Főrendek e nemű kérelmünket is magas figyelmökbe venni!

Ezekben kivántuk sérelmeinket a méltóságos Főrendek elé juttatni, azon reménytől biztatva, hogy méltányos kéréseinket a nagyérdemű Főrendek — kiknek nagy részét hozzánk hasonlóan érző katholikusok képezik — méltányolni fogják, annálinkább, mert ekkor népünk jólétén fognak segiteni. Azért ismételten kérjük megakadályoztatását annak, nehogy a törvényjavaslat — polgári házassági alapján — megtörténhető legyen, hogy Árpád apánk unokája letépve nemzeti bélyegét, megtagadva ősi szokásait s kivetkezve magyaros erkölcseiből, visszahódithatlanul beleolvadjon Izrael azon nemzetségébe, melyet ugyis már eléggé nyakunkra emancipáltunk. S ki tudja különben is, vajjon elfogadnák-e tőlünk — általunk megvetett keresztényektől — a zsidók e kedvezményt, kik minden boldogságukat reménységbeli azon Messiásuktól várják, ki minden gojt uralma alá fog vetni? Kérjük katholikus javaink, jogaink épségben tartását; katholikus iskoláink e jellegének sérthetetlenségét és a szülőknek kisdedeik feletti lelkiismereti szabadságuk és természeti joguk méltánylását. Csakis ily alapokon leszen boldogság hazánkban s békesség a felekezetek közt; ellenesetben zavar s békétlenség fog uralkodni minden felől, mert a megsértett érdekek nem nyertek elégtételt. Mi hiszszük, hogy a méltóságos Főrendiház az előbbit óhajtva s az utóbbitól félve: nekünk s elvrokonainknak és hiveinknek felhozott sérelmeit méltányolva, orvosolni segitend. Egyebekben honfiui érzülettel vagyunk

Méltóságos Főrendeknek:

Csik-Szent-Márton, 1882-ik évi január hó 10-én.

A kerületi papság nevében:

***Buzás Mihály* s. k.,**
alesperes-plébános.

92. szám.

(XV. ÜLÉS, 161. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi február hó 21-én tartott

LXI. ülése jegyzőkönyvéből.

Ezek után a ház a napirendre áttérvén, következett a »némely pénzügyi vámhoz ideiglenesen beszedendő pótlékokról szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház a törvényjavaslatot végszövegezésében is megszavazván, azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 92. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

némely pénzügyi vámhoz ideiglenesen beszedendő pótlékokról.

1. §.

Az új osztrák-magyar vámtarifáról szóló törvényjavaslatban javaslatba hozott legfontosabb pénzügyi vámok jövedelmeinek biztositása czéljából, 1882. évi márczius hó 1-jétől kezdve az alább elősorolt — az 1878. évi XXI. törvényczikk által életbe léptetett vámtarifában 2 *a* és *b*, 4 *b*, 5 és 21 *b* tételek alatt foglalt árúktól a beviteli megvámolásnál az ezen tarifában megszabott vámokhoz pótlékok fognak szedetni, és pedig:

nyers kávétól	100 kilogrammonként	16	frt
pörkölt kávétól	» »	20	»
aszúszőlő, apró szőlő és mazsolaszőlőtől	» »	6	»
thea után	» »	50	»
pezsgő boroktól	» »	30	»

2. §.

Ezen vámpótlékok (1. §.) szedése, a mennyiben új vámtarifa által az ezen pótlékok alá eső árúkra már előbb új vámtételek meg nem állapittatnának, életbeléptetésüktől számitandó három hónap mulva megszünik.

3. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister, valamint a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister bizatnak meg.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

93. szám.

(XV. ÜLÉS, 164. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó mentelmi bizottságának gróf Beleznay Árpád mentelmi jogának felfüggesztése iránt.

A bizottság tárgyalás alá vette a budapesti kir. törvényszék büntető osztályának felterjesztését, melyben gróf Beleznay Árpád főrendi tag mentelmi jogának felfüggesztése kéremeztetik. A bizottság a felterjesztéssel együtt beérkezett periratokból meggyőződött arról, hogy gróf Beleznay Árpád ellen sikkasztás végett öt rendbeli feljelentés tétetett s igy birói zaklatásnak még nyoma sem mutatkozik, a bizottság az igazságszolgáltatás rendes menetét ez esetben megakadályozni nem kivánhatván, gróf Beleznay Árpád mentelmi jogának felfüggesztését tiszteletteljesen a nagyméltóságú főrendi háznak javasolja.

Budapesten, 1882-ik évi február hó 20-án.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Nyáry Jenő *s. k.,*
bizottsági jegyző.

94. szám.

(XV. ÜLÉS, 165. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó mentelmi bizottságának báró Bánffy Kálmán mentelmi jogának felfüggesztése iránt.

A bizottság tárgyalás alá vette a mai ülésből hozzá utasitott kérvényét a szilágy-somlyói királyi járásbiróságnak, melyben báró Bánffy Kálmán főrendi tag mentelmi jogának felfüggesztését szorgalmazza s miután a felterjesztett periratokból kiderül, hogy nevezett főrendi tag becsületsértés végett lévén bepanaszolva, birói zaklatásnak esetét fenforogni nem látván, a mentelmi jognak ez esetbeni felfüggesztését a méltóságos főrendeknek tisztelettel javasolja.

Budapest, 1882-ik évi február hó 20-án.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Nyáry Jenő *s. k.,*
bizottsági jegyző.

95. szám.

(XV. ÜLÉS, 166. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó igazolási bizottságának báró Barkóczy Sándor kegyelmes királyi meghivó levelét szorgalmazó kérvénye felett.

A bizottság báró Barkóczy Sándor kegyelmes királyi meghivó levelének kieszközlését szorgalmazó kérvényét tárgyalván, az ahoz mellékelt születési anyakönyvi kivonatból meggyőződött arról, hogy nevezett folyamodó a törvényes teljes kort már túlhaladta s ennek folytán kérvényének jogosultságát elismerte, miért is azon tiszteletteljes inditványt terjeszti a nagyméltóságú főrendi ház elé, méltóztassék folyamodót igazolni s kegyelmes királyi meghivó levelének kieszközlésére a ház nagyméltóságú elnökségét felkérni.

Kelt Budapesten, 1882-ik évi február hó 20-án.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Nyáry Jenő s. k.,
bizottsági jegyző.

96. szám.

(XV. ÜLÉS, 167. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Emlékirata

Haynald Lajos bibornok kalocsai érseknek a magyarországi r. kath. püspöki kar nevében a középtanodai oktatásról szóló törvényjavaslat tárgyában.

Tisztelt Képviselőházi Bizottság!

A magyar katholikus főpapság mindenkor tapasztalta a mostani Cultusminister Úr ő excellentiájának a katholikus iskolai ügyek elintézésében tanusitott méltányosságát s azon kétségtelen jóakaratot, melyet kath. középtanodáinknak (mert bármily néven is szeressék azokat nevezni, kik a kétségtelen jogi állást szándékosan ignorálják, mi csak ilyennek ismerjük, ilyeneknek engedjük neveztetni) a fönnálló és a mi általunk soha nem helyeselhető situatió által fölerőszakolt elvi állásából fejlődő nehézségeknek időnkint való elenyésztetésében bizonyitott. S épen azért jövőre is igazságszeretetében és jóakaró előzékenységében bizva, a részéről származható nehézségektől nem tartanánk.

És e sorban szivesen bevallom, köszönettel tartozunk már most is az előbbi gymnasialis törvényjavaslat egy nyomasztó pontját corrigáló s az iskolai magas czélokra való tekintettel bárki előtt is teljesen megvédhető javaslatáért, melynél fogva a szerzetes-rendek tanáraira nézve nem követelvén többé az alkalmaztatásukra vagy változtatásukra való ministeri előleges jóváhagyást, elégségesnek mondja a tanárok beállitásáról való utólagos jelentést, mely a kormánynak különben is megadja a módot: az illetőknek tanitói képességéről még elég jókor tudomást szerezni; — hogy ne emlitsem, miként ez nem nekünk adott kedvezmény, mert a törvényjavaslat szerint a kormány a nem-katholikus felekezeti iskolák tanárai beállitására még ennyi befolyást sem gyakorol.

De valamint sem a bizalmukat ekként örvendve kifejező mostani főőrei a kath. érdekeknek, sem a közoktatásügyi kormány ez idő szerinti vezetője itt örökké nem maradunk, — az isteni Gondviselés igy vagy ugy rendelkezhetvén mindnyájunkról — a kath. egyház pedig és annak saját hite és elvei szerint nevelendő nemzedéke maradni fog; maradni fognak tana, érdekei, jogai: ugy ezeknek kötelességszerű s lelkiismeretesen ellátandó szolgálatában kell, hogy az egyház intéző körei mindazokra oda mutassanak, mik annak elveire, érdekeire nézve veszedelmet rejthetnek vagy bizonyosan kártékonyakká válni indulnak; — sőt tovább menve, ezeknek orvoslását minden illő helyen sürgetni, eszközölni elodázhatlan teendőik közé tartozik.

Ily szándékkal, ily kötelességteljesités végett közeledem én is, mint a kath. egyháznak egyik főpásztorra, az ország Primásának ez esetre meghatalmazottja, számos kartársamnak

előttem ez alkalomból kifejezett nézetei és kivánatai tolmácsa, de ugy is, mint egy érseki alapitványú katholikus gymnasiumnak alapitó-utódi föntartója, most a tisztelt képviselőház bizottságához, kiemelendő azokat, miket vitális érdekeinkre és iskoláinkra való tekintettel a bizottsági tárgyalás alatt álló középtanodai törvényjavaslatra nézve elhallgatnom nem szabad.

Névszerint fönhangon kell nyilatkoznom azon elvi felfogás ellen, mely a kath. középtanodákat, valódi természetök félrelismerésével, a más vallásfelekezeti iskoláktól államjoggyakorlati tekintetben megkülönböztetvén, reájok nézve nyomasztó, elv- és érdeksértő s kétségtelenül károssá válható befolyást országos törvény által akar megörökittetni.

Hogy félre ne értessem, előre bocsátom, hogy a magyar Cultus-ministernek a magyar kath. egyház királyi Fővédura jogai tekintetéből gyakorlandó helyes és hasznos befolyását azon kath. tanodáinkra nézve, melyek a ministerium által kezelt alapból dotáltatnak, segélyeztetnek. a legfőbb patronatusi joggyakorlatnak további rendezéséig nem nehezményitem, maga épségében megtartatni akarom; — de azon, a véduri viszonyból nem folyó és a középtanodai törvényjavaslatban bőven kifejezésre jutott állapotot, melynél fogva a többi felekezeti gymnasiumoknak engedett szabadabb működés a mieinktől megtagadtatván, az épen ez által katholikus érdekeinkre nézve hátrányossá, károssá válik, helyeselni, azt törvényhozói hivatásomban a bekövetkező főrendiházi tanácskozásokkor elfogadni képes nem vagyok. S épen ennek akarok adni kifejezést következő tiszteletteljes előadásomban.

Semmikép helyesnek nem tartom a törvényjavaslatban érvényre jutott azon alapérvelést:

I. Mintha a kath. egyház autonomiával nem birván, oly befolyást tanintézeteire, mint a milyet a törvény az autonomiával biró protestans felekezeteknek s kétség kivül a görögkeleti keresztényeknek és az izraelitáknak törvény által biztosittatni akar, nem gyakorolhat; s továbbá

II. melynél fogva a napnak ragyogó fényét is hosszú tárgyalású eljárásokkal begyőzettetni kivánó, nem kétlem, jóakaró köröknek tetszett a sok százados országos meggyőződés és gyakorlat, az illető alapitó levelek és királyi fővédnöki adományozások, az 1548., 1550., 1560., 1790/1-iki stb. köztudomású törvények értelmében kétségtelenül katholikus alapoknak tulajdonjogi természete fölött kérdést támasztani és ezen, minden positiv alapot nélkülöző, de Magyarország elsőszülött egyházát jogaiból kiforgatni indult kétségnek practikus kifejezést adva, egy tulajdonjog-vizsgáló, új divatú neoacquisticus bizottságot kiküldeni, melynek munkavégzése évről-évre elhalasztatván, nem kétlem, minden igazságtalan szándékosság nélkül mégis az eszközöltetik, hogy a csinált homályban a törvényhozói eljárás a kath. egyházra nézve hátrányos működésű legyen, mint ezt a jelen törvényjavaslat is elegendőképen tanusitja.

Mondom, semmikép el nem fogadhatom ezen két πρῶτον ψευδος-t, a melynek meg nem állható (nem csak ingatag, hanem kétségkivül semmis) alapjára az új középtanodai törvényhozás (ugy látszik) épülni akar.

Nem fogadom el az első tarthatlan alapelvet, mert meg van a katholikus anyaszentegyháznak a maga természetszerű, mindenkor elismert autonomiája, melyet az évszázadok lefolyása alatt mindig érvényesitett, melynek a királyi véduri jogoknak az egykori dominans katholikus vallású állam közegei által való gyakorlata semmikép sem vala tagadója, ugy mint a mely a katholikus egyháznak nem kárára, nem jogai csorbitására, nem bármily praejudiciumára, hanem épen protectionális előnyére akart szolgálni. Mely királyi véduri jog tehát most is, a megváltozott vallás-politikai situatió aerájában, a törvényhozás részéről az egyház károsítására igazságosan nem használtathatik fel; különösen nem azon tekintetből, hogy az egykori katholikus állami közegek helyébe az új parlamentáris állami felelős minister lépett, mert ez is nem egy új fölfogású, hanem csak egy, a régi gyakorlatot egyelőre becsületesen helyettesitő, azt semmikép nem alteráló, nem vitiáló befolyást gyakorolhat.

Semmikép nem szolgáltathat továbbá alkalmat amaz egyházi autonomia tagadására vagy practikus ignorálására az sem, hogy azon parlamentáris természetű autonomia, melynek tárgyalásába mi 1870/1-ben a fönforgó időkörülményeknél fogva Istenben elhunyt nagynevű b. Eötvös József ministernek initiativájára bebocsátkozván, az iránta folytatott kongressusi működésnek eredményét legfelsőbb helyen bemutattuk, a legfölsőbb elintézésben nem részesült.

Mondom, ez sem téveszthet meg senkit egyházunk autonomiája körül, mert fönnáll még mindig az egyháznak évezredes régi auonomiája, melyet tőle eldecretálni, őt jogtalannak tekinteni s mint ilyenről sine me de me érdekeink kétségtelen kárára intézkedni ott, hol nem önkény uralkodik, hanem jog és igazság tiszteletben tartatnak, nem lehet.

Az új autonomia is semmiképen nem érvénytelenithette föláIlittatásának szándékával és előkészitésével az egyháznak mindenkor meglevő, mert ennek fönnállása által is bebizonyitott autonomiáját; csak kitágithatta volna létrejöttével az ősi autonomiának keretét, módosithatta volna külső joggyakorlatát, külső működési eljárását.

Megvan az egyháznak autonomiája, mely 1. a legalsó fokozatban az eddig is igen sok helyen fönnálló plébániai egyházi képviseletekben, az egyház-megyék tanodáink helyi iskolaszéki, espereskerületi és központi gondozásában, igazgatásában; 2. a majdnem kizárólag főpapi és papi alapitványoknak egyházmegyei (és illető vagy püspöki vagy káptalani ellenőrzés mellett való) kezelésben; 3. legfelsőbb helyen valaha a dominans katholikus egyház ügyeit a királyi Védur nevében és szolgálatában kezelő kanczelláriai és helytartótanácsi működésben, az eccleseastika és a studiorium Commissio hivataloskodásában találta kifejezését, eszközeit — mindezek vagy régi állásukban, vagy ideiglenes helyettesitésökben megvannak most is. — Azon körülmény, hogy az ország alkotmányának formája megváltozott, ezen autonomiát nem alterálhatta, vitiálhatta jogaiban, működésében, mint az a protestansok sajátságos autonomiáját nem vitiálta.

De hogy a magyarok valláséletében később jött protestantismus autonomiájának érvényesitési módjához nem hasonló az ős magyar egyház régi autonomiája: az, valamint a két vallástársulatnak eltérő alaptanaiból és elveiből származik, ugy a katholikus egyház autonomiájának ignorálására és tagadására csak az egyház természetét tökéletesen félreismerő felekezeti elleneseket, vagy katholikus doctrinaire idealistákat vezethet félre.

A mi a második érvelést, t. i. a katholikus tanodák és tanulmányi alap birtokjogi természete iránt fölvetett kérdést illeti: azt kevéssel végezhetem.

Ha valaki birtokjogomat gyanusitja, tagadja: nem nekem, az évszázados birtokot örököknek kell jogomat begyőzni, hanem neki az ő tagadását. Addig, mig ezt nem teszi, engem kedvezőtlenebb állapotba helyezni, jogtalanabbnak tartani, decretálni, mint azokat, kik nálam több joggal nem birnak: valóban, akár közigazgatási, akár törvényhozói tekintetből flagrans birtokzavarás, igazságtalanság.

Igenis, megzavarása egy régi birtoknak. Hiszen maga a ministeri indokolás a törvényjavaslat 25. lapján mondja, hogy: »Az egyház földéről hajtott ki eredetileg az iskola . . . Magyarországon a kath. egyház volt az első iskola-állitó«; — méltán hozzáadván, hogy »a protestans egyház . . . fősulyt fektetett az iskolákra. A népoktatásügy még ma is túlnyomólag a felekezetek kezében van«. S helyesen. Ne is vegyék ki azt az egyházak kezéből, ha magyar népünknek legszentebb szellemi és erkölcsi vagyonában való megtévesztését, megfogyatkozását maga a haza és nemzet nagy kárára tapasztalni nem akarják. Már is tapasztalhatja minden élesen észlelő s gondolkozó férfiu nem egy helyen a felekezet nélküli elemi közösiskolák hatásának sajnos következményeit.

De mi az elemi iskolákra nézve áll, ez álljon a középoktatásra nézve is. S legyen itt is egyenjoguság. Avagy mily joggal veszi el a törvényjavaslat az ősrégi iskola-állitótól azt,

mit az ifjabb iskola-állitónak helyesen megad? Hiszen mi az egyre nézve igazolt és nem káros: az a másikra nézve is csak az lehet.

Ha azt állitja a felekezeti iskolákról a ministeri indokolás: »Föntartásuk, fejlesztésük azért fontos, mert az állam terhének egy jelentékeny részét viselik, mert a közoktatás terén üdvös a verseny, az egyéni fejlődés, a decentralisatió«: ki viseli jelentékenyebb részét az állami tehernek, mint a katholikusok? Kinek pénzén tartatik fönn a legtöbb gymnasium? A katholikusoknak kétszer annyi iskolájuk van, mint a más vallásfelekezeteknek együttvéve.

Ne is emlitse senki ezeknek ellenében a mindjárt a törvényjavaslat elején categorisált iskolák közötti különbözetet.

Hiszen maga a ministeri indokolás sem tagadhatja iskoláink felekezeti természetét.

Ugyanis igy nyilatkozik:

1. »Az állami költségvetésből föntartott gymnasiumok államiak«.

2. »A tanulmányi alapból föntartott gymnasiumok tényleg*) katholikus felekezeti jellegüek s igy államiaknak határozottan nem állithatók«. (Igenis! nem; főleg ha egy, a dotog természetében nem gyökerező tulajdonjog-kutatásra kiküldött képviselőházi bizottság ingatag alapján túl, maguk iskoláink keletkezési történetébe, alapitmányi leveleibe betekintünk.)

3. »A szerzetesrendek által ellátott középiskolák, (mondja továbbá az indokolás) melyek a tanulmányi alapból fentartottaktól különböző jogalapon állanak, s jelesen a tanerők alkalmazására nézve azoktól eltérőleg is igazgattatnak« ... Nehéz volna azon homályos »különböző jogalap-féle állitást« begyőzni, ha az alatt nem ugyanazon egy katholikus egyház kétségtelen birtokjogának lényegtelen elágazásáról akar valaki szólni. Ezek is, azok is a tisztán látni akarónál minden kétséget kizáró katholikus jellegű iskolák.

Igy tehát az indokolás világosan katholikus felekezetekről, iskolák tényleg katholikus felekezeti jellegéről beszél; de a törvényjavaslat, hol előjogokról van szó, a felekezetek alatt csak a nemkatholikusokat részesiti kedvezésben.

Ha azt állitja az indokolás, hogy: »A nem állami vezetés alatt álló középiskolák nehezen vonhatók mindenben egyenlő rendelkezések alá«; — »a hitfelekezetek által föntartott középiskoláknak, jelesen a protestánsokéinak nagyobb önkormányzati jog van törvény által biztositva«; ... nekik »nevezetes jogokat biztositott (a középiskolákat illetőleg is), a melyeket nem megszoritani, vagy éppen visszavenni, sőt más felekezetekkel és magánosokkal is megosztani, lehet a mai törvényhozás feladata«: helyes! csak ne tagadná is meg azután a törvényjavaslat a katholikusoktól azon jogokat, melyeket a protestansoknak méltán biztosit.

Ne is mondja a ministeri indokolás szerint senki: a protestansok már 1790-ben kapták a jogokat, a katholikusok mindig állami felügyelet alatt állottak. — Ennek az uralkodó vallásul a katholikus hitet elismerő régi Magyarországban volt értelme.

Katholikus volt az állam, katholikus bizottságok által gyakorolta a Fővédur patronális jogait, mig most a felekezetlen államnak ministere, ki ma katholikus (s általunk méltán tisztelt, igazságszeretetéért, jóakaratáért celebrált férfiu!), de a jövőben s ha csak a késő jövőben is, (mert törvények nem csak mostanra, hanem a jövőre s esetleg a nagyon késő jövőre is hozatnak), nemkatholikus s nemkeresztény is lehetne, azon 1790/1-ben sanctiónált protestans joggyakorlattal parallel fennállott katholikus gyakorlattól eltérve, kizárólag rendezi iskolaügyünket. Ha a tényleges állapotot a törvény meg nem szünteti, akkor a protestansokkal szemben jogtalanná decretálja a katholikus egyházat, megfosztja azt s törvényes őreit, a püspököket, elvitázhatlan és megtörhetlen joguktól, a katholikus ifjuság teljesen katholikus szellemben való nevelésre való közvetlen fölügyelettől, a mely valóban nemcsak az 1—2 órai

*) Nemcsak tényleg, hanem jogilag is.

hittanulásra, hanem a nevelés egész irányára terjed; — kiforgatja az iskolát jogalapukból, kivetközteti természetükből s veszedelmes praecedenst állit fel reájok nézve a törvényhozásban.

Láttuk a katholikus egyháznak a törvényes felekezeti jog-állásból szándéklott kiszoritását; lássuk most a következményeket azon részletes jogokban, melyeket az új törvény helyesen ad meg a nemkatholikus felekezetek iskolának, ellenben alap nélkül megtagad a katholikusokétól.

Egyszerű felsorolásuk elégséges lesz a tett különbözés jelentőségének kiemelésére azon előrebocsátott megjegyzéssel, hogy az, a mit a törvényjavaslat nemkatholikus iskoláknak megad, azt a katholikusoktól megtagadja.

1. 74. §. A felekezetek (azaz: a nemkatholikusok) stb. maguk rendelkeznek tanintézeteikkel,

2. ők gyakorolják az igazgatást, az igazgatási jogokat,

3. ők kezelik a vagyont,

4. ők alkalmazzák a tanárokat s a fegyelmi eljárásról gondoskodnak; — 84. §. a tanárokat szabadon választhatják.

5. 76. és 77. §§. Iskoláikra nézve a minister az osztályok és évfolyamok számának, a szorgalmi idő mennyiségének s a köteles tantárgyaknak csak minimumát határozza meg.

6. 77. §. A felekezeti hatóság állapitja meg a tanrendszert, tantervet, tankönyveket.

7. 79. §. A felekezetek határozzák meg a tannyelvet.

8. 81. §. A felekezeti gymnasiumba való fölvételt, illetőleg a fölvételi vizsgálat tárgyát és a megkivántató előismereteket a felekezetek határozzák meg.

9. Szintugy a fölvételi díjat.

10. 83. §. A felekezeti egyházi hatóság engedélyt adhat egyik felekezeti intézetből a másikba átmehetésre, ugyanazon intézet felsőbb osztályába való föllépésre, elégtelen tanjegyek kijavitására, osztályok összevonására. Csakhogy utóbb be kell a ministernek jelenteni.

11. 89. §. Az érettségvizsgálati utasitást nem katholikus felekezeti főhatóságok maguk adják . . . de be kell mutatniok.

Mindezt a törvényjavaslat nem adja meg a katholikus iskoláknak, hanem mindezen jogokat a ministeriumra ruházza.

Pedig, ha, ismétlem a föntmondottakat, a tudományos művelődés előmozditása tekintetéből ezen engedmények jók: miért tagadtatnak meg azok a mi tanügyünktől; — ha nem jók: miért károsittatnak meg velök más felekezetű honfitársaink tanügyi érdekei?

S hogy a mi iskoláinkra nézve tett megkülönböztetések mily természetűek, mily következményyűek lehetnek: lássuk csak egy példából. — Ex uno disce omnes!

A ki tudja, hogy mennyi függ a legtehetségesebb, legképzettebb egyénnél is a határzó (névszerint érettségi) próbatéteknél attól, hogy azok-e vagy mások vizsgáló tanárai, kik iskolai tanitói voltak, és a kiktől ismertetvén, eshető pillanatuyi elfogultságból származó elégtelensége vagy be sem következhetnék, vagy kellő igazságossággal itéltetnék meg: az teljesen átérti, mily nagy fontosságú azon eljárási különbség, melynél fogva a nem-katholikus hitfelekezeti iskolák növendékei érettségi vizsgálatán hitfelekezeti egyéniség praesideál s egyetlen egy állami vizsgáló biztos sem működik; mig a katholikus iskoláknál a kormány közege elnököl, a vizsgálatra pedig (V. ö. 36. §.) legalább egy vizsgáló-biztos a kormánytól küldetik, ki katholikus, nem-katholikus, keresztény, nem-keresztény is, elfogult, elfogulatlan is lehet, mindenesetre idegen vizsgáló, kinek csak ottléte és vizsgálói tulajdonsága is megtévesztőleg hat, mindenesetre terhesebbé, nehezebbé teszi a vizsgálatot a katholikus intézeti növen-

dékekre nézve, s végkihatásában igazolatlan propagandát csinál oly intézetek hasznára, melyeknél ily idegen elem a vizsgáló testületbe be nem jut.

A ministeri indokolás (törvényjavaslat 25. l.) azt mondja: »Miután a felekezeteknek nemcsak iskolatartási joguk kétségbevonhatlan, de ők ezen jogukkal oly nagyszámú középiskolák föntartásával tényleg élnek is . . . azon jogot sem lehet tőlük megvonni, hogy saját intézeteikben alkalmazandó tanárokat maguk képezzék és képesitsék.«

S ezek értelmében a törvényjavaslat a következőket tartalmazza:

68. §. Tanárképző tanfolyamot állithatnak akár azon saját főiskoláikon, melyeken . . . . bölcsészet-természettudományi szakosztály van berendezve stb. stb. — akár a tanárképzés czéljából különösen fölállitott bölcsészet-természettudományi szakosztályon.

69. §. A tanárképző-intézeteiken középiskolai tanárképesitő-bizottságokat alakithatnak

70. §. Az ily intézeteiknél nyert tanárképesitő oklevelek az államiak érvényével birnak . . . Az oklevelesek akármely állami, valamint a többi középiskolákban akadálytalanul alkalmazhatók.

A mennyiben azonban a hitfelekezetek tanárképzése és képesitésmódja meg nem felel a fentebbi feltételeknek, az általok saját hatáskörükben képesitett tanárok csakis saját felekezeti középiskoláikban alkalmazhatók. — (Kétségkivül a nélkül, hogy e miatt iskolájok megszünnének nyilvános lenni).

Mily nagyfontosságú a felekezeti tanárképzés (melynél, a fönforgó körülményeknél fogva, nézetem szerint semmi okunk nem volna repudiálni az állami fölügyeletet) a katholikus egyházra nézve is: kevésből megérthetni a nélkül, hogy szükséges volna odiosus tapasztalatokra (melyeknek kellemetlen adatai különben kezünkben vannak) hivatkozni. Tekintsük a dolgot nyugodtan, higgadtan.

Az egyetemi tanárok testülete ellen elkövetett sértés volna föltenni rólok, még inkább pedig állitani, — hogy az ő szellemi irányuknak s elveiknek nincs befolyása tanitványaik szellemi életének irányozására; de ha vagyon, a mint kétségtelenül van, miként kivántathatik az, hogy a katholikus ifjainknak a vallásukban való megerősitésére és az e vallás elvei szerint való nevelésére alapitott középtanodák leendő tanárai a tudományosságuk és állásuk miatt is megkedvelt s figyelemben tartott egyetemi tanáraiknak, (kik között sokan lehetnek, a kiknek meggyőződése, elvei, előadása a katholikus hit és egyház elveitől és tanaitól gyakran nagyon elütnek, azokkal nem ritkán homlokegyenest ellenkeznek,) tanitása által megtévesztessenek hitökben, meggyőződésökben és oly tudományos irányba tereltessenek be, mely katholikus tanodák tanárai kötelességszerű működésének semmikép meg nem felel.

Ezen föltevés, a fönnálló concret állapotokat tekintve, semmikép sértő nem lehet az egyetemi tanárokra nézve; mert kérdezzük meg bármely, bár minden magyar egyetem tanárait egyenkint és összesen; — s egy karba olvadva fogják visszautasitani a nézetök szerint a tanitószabadság ellen intézett azon merényt, melylyel követeltetnék, hogy az egyetemi tanárok, p. o. csak a katholikus egyház elvei szerint járjanak el tanitói tisztökben, gyakoroljanak befolyást tanitványaikra.

De ismét ne merjen senki oly szűkkeblüséget vagy méltatlanságot föltenni akár a közoktatást vezénylő derék kormányférfiakról, akár a közoktatásra bármi módon mérvadólag befolyó közigazgatási vagy törvényhozási factorokról, hogy ők az országunk mindenkori nagylelkű alapitói által a hazai közművelődés czéljaira a katholikus egyház és haza serdülő nemzedékének nevelésére tett alapitványokat és az ezekben nyilvánuló magasztos hazafiui szándékokat épen azon főbb irányukban, mely a valláserkölcsi élet és jellem megalapitására és megszilárditására irányul, meghiusitani akarnák.

Mindaz, mit eddig mondottam, kivántam: in thesi áll, de miként lehet ezt gyakorlatba venni? Van módja az egyháznak oly tanfolyamot s avval egybekötve a tanárvizsgálatot lehetővé tenni.

Legyen elismerve az elv, és mi tüstént részletes tervvel lépünk föl.

Egyelőre is az iskolatartó szerzetes főnökök beadványának idevágó részeit, a mennyiben az általam kifejtett nézetekkel összhangzásban vannak, pártolva, támogatva, jogos kivánalmaikat figyelembe vétetni kérjük.

De el is tekintve azoktól: méltányos kérelmünknek kivihetésére a következőket vagyunk szerencsések igénybe venni.

Állittassék vissza az ily ügyeknek egész kiterjedésökben való tárgyalására az egykoron törvényesen fönnállott intézmény.

Maradjanak épségben a király fővédnöki jogai; az alkotmányos közoktatásügyi minister szemei előtt s helyes befolyásával működjék azon testület, mely az Ecclesiastica és Studiorum Commissióban valaha fönnállott; — s melynek a királyi védur jogai régi gyakorlata fönfönmaradásával együtt még inkább kellett volna fönmaradni egy oly államban, mely uralkodó vallást nem ismer,s azért az abból folyó jogok gyakorlatára nem lehet hivatva.

A magyar egyház főpapjai és az esetleg fölséges védurunktól a cultusministeriummal egyesült oktatásügyi ministeriumnak, (melynek különben hatásköréhez tartozik még a püspöki székek betöltése iránt is ő Felségének javaslatot tenni), előterjesztésére kinevezendő studiorum commissio kétségkivül birni fognak azon buzgósággal iskolaügyeik minél czélirányosabb elintézésére, iskoláik jelességének biztositására s továbbfejlesztésére nézve, mint a milyent tisztel a kormány s az ország a többi hitfelekezet vezérférfiaiban. Hiszen alig vagyon egy a magyar püspökök közül, ki tudományokkal, iskolaügyekkel tüzetesen nem foglalkozott, mint tanár vagy igazgató nem hivatalkodott volna, sőt maga is alapitó vagy alapitóknak — az elődök szellemében működő — utódja nem volna; s hazafiui érzületünk tanitására a nemzet szemei előtt fekvő ezer alkalmak voltak és vannak. Iskolaügykezelő hivatásunk tehát talán helyet foglalhat azon mind tudományos, mind hazafiui tekintetben derék és tiszteletre méltó férfiak mellett, kik nem-katholikus atyánkfiai iskolaügye élén oly dicséretesen működnek.

S a kiket — bármi történjék ama tervbe vett autonomiával — a cultusminister előterjesztésére fölelevenitendő catholica Studiorum Commissioba vezetend ő Felsége: kétségkivül szintén szellemileg, tudományilag, hazafiuilag képes, elvhű és valódi katholikus érzetű egyénekből, az illetők meghallgatásával választatván, az igy alakult katholikus iskolai (bizottságunk) hatóságunk bizonyára meg fogja ütni a kellő mértéket.

Miután ezekben az összes magyarországi kath. középtanodákra vonatkozólag nézeteimet előadtam: az erdélyi püspöki megyét illetőleg, mely országos törvények és százados joggyakorlat alapján kétségtelen joggal bir az erdélyi r.-kath. középtanodák közvetlen igazgatására és vezetésére és ezen jogot jelenleg gyakorolja is: az erdélyi r.-kath. status nevében 1882. január 23-án 248. szám alatt a magas képviselőházhoz intézett felterjesztését teljesen pártolom és az abban kifejezett kérelmet az alkotandó törvényczikkben érvényre juttatni kérem.

A részletekre térve át, a mondottak értelmében a következő módositványokat ajánlom a t. bizottságnak:

A) Az I. fejezet 1. §-hoz.

Az első kikezdés igy hangozzék:

A gymnasiumok és reáliskolák:

1. vagy a vallás- és közoktatásügyi minister rendelkezése és közvetlen vezetése alatt álló állami középiskolák.

Második kikezdésül ajánlom a következőt:

2. Azon kath. középtanodák, melyek a kormány kezelése alatt álló katholikus tanulmányi alapból, vagy szerzetesrendek által tartatnak fenn s az apostoli király mint legfőbb védur által behelyezett kath. tanulmányi bizottság közvetlen vezetése és a közoktatási Minister fölügyelete alatt állanak.

És igy az eddigi második kikezdésnek a száma változik 3-ra.

Az utolsó kikezdés igy fog hangzani:

A 2. és 3. pontban stb.

B) A 2. §-hoz.

E szavak után: minister kezelése alatt levő, tétessék: katholikus.

E szavak helyett: Továbbá, a melyek kir. adomány fejében szerzetesrendek által, tétessék: Továbbá, a melyek birtokos szerzetesrendek által.

E szavak helyett: A törvényhozás e részben teendő intézkedéseig, tétessék: Addig, mig a kath. tanulmányi bizottság, az apostoli Király, mint legfőbb védur által felállittatik stb.

Egy második kikezdés igy hangozzék:

Az erdélyi rom.-kath. középiskolákra nézve a jelen törvény VI. fejezetében foglalt határozatok érvényesek.

Az idô rövidsége tekintetéből csak általánosan jelezhetem még a következőket.

A hol a törvényjavaslat szövegében a hitfelekezetek főhatóságai emlittetnek, mindenütt a mondottnak megfelelően tétessék még: illetőleg a Katholikus Tanulmányi Bizottság.

Szintugy egyes fejezeti czímek és paragraphusok kitételei a mondottak értelmében módosittassanak; p. o. és kiválólag a IV. fejezetnek az állam rendelkezése alatt álló középiskolákra és az azoknál alkalmazott tanárok államtisztviselői minőségére vonatkozó rendelkezései; ugymint a melyek az 1. §. új 2. pontjában megjelölt iskolák tanáraira természetszerűleg nem illenek.

Budapesten, 1882-ki február 9-én.

Dr. Haynald Lajos s. k.,
kalocsai-bácsi érsek.

97. szám.

(XV. ÜLÉS, 168. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

A magyar királyi ministerium

jelentése

a Deák Ferencz emlékének törvénybe igtatásáról szóló 1867 : III. törvényczikk végrehajtása tárgyában, az 1881-ik évben történt intézkedéseiről.

A Deák Ferencz emlékszobra felállitása körül az 1881. évben tett intézkedésekről, azok eredményéről és az emlékügynek a mult év végével állásáról van szerencsém az 1876: III. t. cz. 3. §-a értelmében a magyar királyi ministerium nevében a következőket tisztelettel előterjeszteni:

A lefolyt évben az emlékszobor felállitására vonatkozó munkálatok csak kevéssel haladtak előre, mert azon aggályok folytán, melyek figyelemre méltó oldalról Deák szobrának ülő helyzetben felállitása ellen újra meg újra felmerültek, kivált midőn maga a szobormű végrehajtásával megbizott művész is az álló szobor mellett nyilatkozott, a végrehajtó bizottság nem mellőzhette, hogy a munkálatok tovább folytatása előtt ezen kérdéssel még egyszer tüzetesen ne foglalkozzék.

Ezen körülmény okozta, hogy az emlék egész nagyságának megfelelő fa alakmintának a Ferencz-József-téren való felállitása, mely mult évi jelentésemben a tavaszra volt kilátásba helyezve, csak késő őszszel volt eszközölhető.

Noha azonban az emlitett kérdés újabbi megvitatása következtében a mű kivitele némi halasztást szenvedett, az ezzel eltöltött idő a szobor ügyére nézve elveszettnek még sem tekinthető; mert a szóban levő kérdésnek újabbi megfontolása, a művész által készitett álló és ülő helyzetű szoborminták összehasonlitása s a Ferencz-József-téren felállitott, a főalakot ülő helyzetben ábrázoló fa alakmintának a térre és a környezetre való tekintettel is minden oldalról gondos megbirálása végleg eloszlatván az ülő szobor ellen felmerült aggályokat, s a conceptió helyességéről a kivitellel megbizott művészt is meggyőzvén, a végrehajtó bizottság teljes megnyugvással erősithette meg korábbi határozatát, miszerint Deák Ferencz szobra ülő helyzetben készittessék, azon biztos reményben, hogy az ily módon alkotandó mű a művészeti igényeknek teljesen meg fog felelni.

A Ferencz-József-téren felállitott alakminta, mely egyébiránt egészben véve helyesnek találtatott, azt mutatván, hogy különösen a főalak és talapzata közötti arány nem egészen meg-

felelő, s hogy azonkivül ugy a főalakon, mint az egyes mellékalakokon is némi javitások kivántatnak, ezen javitások eszközlése és megbirálhatása czéljából a végrehajtó bizottság elhatározta, hogy a szükségesnek talált módositások tekintetbe vételével 1/7 rész nagyságú szoborminta készittessék, melynek elkészülte, illetőleg az országos bizottság által leendő elfogadása után fog majd elrendeltetni a szoboremlék kivitelének foganatba vétele.

A Deák-szoboralap pénzügyi állását illetőleg van szerencsém jelenteni, hogy az alap összes bevételei tőkék és kamatokban tettek az 1881. év végeig: 184,603 frt 4 krajczárt, melyből levonva az eddigi kiadásokat, ezek között a Huszár műtermére előlegezett 25,000 frtot, valamint a nevezett művész által a szerződés aláirásánál első fizetési részlet fejében felvett 10,000 frtot is, összesen 56,901 frt 50 krajczárral, az 1881. év végével összesen 132,853 forint 93 krajczár maradt rendelkezésre.

Budapesten, 1882. évi február hó 15-én.

Tisza Kálmán s. k.,
ministerelnök.

98. szám.

(XVI. ÜLÉS 171. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

$\frac{715.}{\text{eln.}}$ szám. Magyar királyi belügyminister.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Dicső emlékű I-ső Ferencz császári és apostoli királyi ő Felségeért, a szokásos ünnepélyes gyászistenitisztelet, a várbeli helyőrségi templomban, folyó évi márczius hó 2-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Miről Nagyméltóságodat ezennel van szerencsém tudósitani. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapesten, 1882-ik évi február hó 21-én.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György urnak, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás, az aranygyapjas-rend vitézének, a szent István-rend nagykeresztesének és a főrendi ház elnökének

Budapesten.

99. szám.

(XVI. ÜLÉS, 175. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Felirata

a moson megyei horvát járfalvi községnek a katholikus sérelmek elhárítása tárgyában.

Nagyméltóságú Főrendi ház!

Alólirottak fájdalmas szivvel észlelvén és tapasztalván azon szomorú jelenségeket, melyek országunkban felmerültek: alapitványaink megtámadvák, szent vallásunk veszedelemben, közös iskolák már sok helyütt életben, polgári házasság csaknem nyakunkon; nem támadólag, hanem védőleg esedezünk alázatosan a magas országgyülés előtt ügyünk orvoslásáért.

Kérvényünk ugyanis:

1. Az igazság az országok alapja. Mi nem ásitozunk elleneink alapitványai után: tegyék ők is ezt és szent lesz a béke-e hazában.

2. Nagy hühóval hirdetik elleneink a szólás, vallás, szülők természetes jogait, illetőleg szabadságát. Ugyan tegyék ezt meg és szép Budavára, Mátyás király palotája menedéke lesz az igazságnak.

3. Ne dédelgessék annyira azt a felekezetlen iskolát, az bizony liberalis köntösben született s nagy vészt hozhat a hazára. Az egész közös iskola a forradalom fattyúgyermeke vallás-erkölcsi alap nélkül és ha, mitől Isten óvjon, általánosan életbe lépne, oly pogányos Bendeguz-csapás volna az országra, melynek sajói tatár s mohácsi török pusztulás árnyéka sem volna. S akkor jó éjszakát édes magyar hazánknak.

4. Ne erőszakolják a civil házasságot, mert ez megbecsteleniti a házasság szent jellegét s valamint nekünk, ugy senkinek sem kell.

Polgári házasság és ikertestvére a közös iskolának forradalmi nagyreményű országrontó suhancz.

Igenis, a házasság — igy szólt mult évi május 10-én a koronaherczeg esketése alkalmával a prágai bibornok-érsek, herczeg Schwarzenberg Frigyes — »a házasság nem szerződés, mint a világ gyakran véli, mely a férj és feleség közti jogokat állapitja meg, hanem a lélek legbensőbb titka, mely a hitvestársakat felbontatlanul füzi egymáshoz.«

Ismételve kérésünket, vagyunk a magas országgyülésnek legalázatosabb szolgái.

Kelt Horvát-Járfalun, 1882-ik január hó 17-én.

Zanehich András s. k.,
szentszéki ülnök, tanfelügyelő, plébános.
Schulz Ferencz s. k.,
tanitó.
Radovich János s. k.,
biró.
Witolich Gáspár s. k.,
tanácsos.
Wolf János s. k.,
tanácsos.
Wolf Ferencz s. k.,
tanácsos.
Treuer Lipót s. k.,
tanácsos.
Warenich Miklós s. k.
Nesztlinger György s. k.
Jankarich Mihály s. k.
Warenich István s. k.
Bartolich Mátyás s. k.
Streik Antal s. k.
Zsuppan Lukács s. k.
Kuzmich Vincze s. k.
Trener György s. k.

100. szám.

(XVI. ÜLÉS, 176. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Budapest, 1882. évi február hó 21-én.

Nagyméltóságú Elnök!

Kegyelmes Uram!

A kassai egyházmegyébe kebelezett saczai kerületi római katholikus papság megbizása folytán van szerencsém a nevezett kerületi papságnak a nagyméltóságú főrendi házhoz intézett kérvényét, melyben a katholikus egyház jogsérelmeit kegyesen orvosoltatni kéri, azon alázatos kérésem kiséretében juttatni Excellentiád kezeihez, hogy azt a nagyméltóságú főrendek elé terjesztetni méltóztatnék.

Melyek után maradtam legmélyebb tiszteletem kifejezése mellett

Excellentiádnak

alázatos szolgája:

Báró Jósika Kálmán s. k.

Melléklet a 100. számú irományhoz.

A kassai egyház megyében levő saczai kerületi papságnak alázatos kérvénye, melyben a kath. egyház jogsérelmeit kegyesen orvosoltatni kéri.

Nagyméltóságú Főrendi ház!

Kegyelmes Főrendek!

A kassai egyházmegyében levő saczai kerület papságának figyelmét el nem kerülhették a legújabb időben az országházban és azon kivül szőnyegre került egyházpolitikai kérdések, melyek megoldása körül, miután a magas törvényhozás előintézkedéseket tett, nehogy szent hitünk, egyházi érdekeink s jogaink továbbra is sérelmet szenvedjenek, alólirottak kötelességüknek ismerik ugy saját, mint lelki vezetésükre bizott közel tizenegyezerre menő hiveik nevében jelen alázatos kérvényükkel a nagyméltóságú főrendi ház elé járulni, mint oly testület elé, melynek ama magasztos hivatás jutott osztályrészül, hogy minden egyes honpolgár szabadságát, jogait s méltányos, igazságos érdekeit megvédje s biztositsa s ez oknál fogva alázatos kérelmöknek a következőkben adnak kifejezést:

1. A mult esztendő elején az egész ország visszhangzott a büntető törvénykönyv 53. §-a alapján eszközölt perbefogatásoktól; kötelességöket hiven teljesitő lelkészek a vádlottak padjára hurczoltattak és szülők büntetésekkel fenyegettettek, mert éltek a lelkiismereti szabadság alapjogával, t. i. meghatározhatni, mely vallás szertartásai szerint keresztelendő és nevelendő az általok nemzett magzat; az egész országban zaklatásoknak voltak kitéve azon lelkipásztorok, kiknek hitközségében vegyes vallású házasok találtatnak. Ezen törvény még ma is Damokles-kardként lebeg fejünk fölött s mint eddigelé, ugy jövendőre nézve sok vallási surlódás és viszály szülőoka leend. A katholikus lelkipásztor isteni parancs folytán köteleztetik minden nála jelentkező embert, nem és korkülönbség nélkül az egyház kebelébe fölvenni, midőn tehát az állam az isteni törvényt megszoritotta, azon alternativa elé állitotta a katholikus papot, hogy vagy árulja el hivatását, vagy hurczoltassa magát a tömlöczbe. A történelem tanuskodik arról, hogy a vallás és intézményei elleni harcz soha és sehol sem volt a szabadság, jólét, haladás és müvelődés talaja, hanem igenis az állami, közerkölcsi- és társadalmi katasztrófák kútforrása s ép e veszedelemtől megóvandók édes hazánkat, kérve kérjük a nagyméltóságú főrendi házat, hogy a fennérintett, minden keresztény felekezetre egyaránt sérelmes törvényszakaszt, mely a vallás- és lelkiismereti szabadság, nemkülönben a szülők természetjogának megölő betüje; végképen

eltörülni, vagy akként módositani kegyeskedjék, hogy általa az isteni törvény megszoritva ne legyen s kötelességét hiven teljesitő lelkipásztor semminemű zaklatásoknak ki ne tétessék.

2. Újabb roham intéztetett vallásunk s hitelvei ellen az által, hogy a mult országgyülési ülésszak vége felé a polgári házasságról szóló törvényjavaslat letétetett a ház asztalára. Több mint háromszáz egyházkerület tiltakozott sajtó utján annak sérelmessége, szükségfölöttisége s költségessége miatt s az eredmény csak az lett, hogy a közelmult nyáron véget ért országgyülés sajnálatát fejezte ki, hogy azt az idő rövidsége miatt le nem tárgyalhatja s most a javaslat ismét ott fekszik az új országgyülés előtt, a katholikus közvélemény nem tekintheti egyébnek ezen intézkedést, mint az ország többsége vallásos érzelmeinek mellőzését, pedig a nép nem kiáltozik a polgári házasság, hanem kenyér s vállaira nehezült, immár elviselhetlenné vált közterheinek könnyebbitése után, melyet saját honában nem találhat s azért az önfentartási ösztön készteti öt Amerikába való tömeges kivándorlásra. Alólirottak bátran merik állitani, hogy azon képviselők, kik a polgári házasság behozatalát sürgetik, választóik többségének óhajait nem képviselik. Isteni mesterünk emelte a házasságot a szentség méltóságára, melyet a törvényhozás egyszerű polgári szerződésnek decretálni s a szegény nőt e szerződés árúczikkjének lealacsonyitani szándékozik; mivel, hogy pedig e szándék hadat üzen az isteni törvénynek s a legnagyobb jogsérelmet involvál a keresztény egyházak ellen, melyek szine előtt évezredek óta köthető vala egyedül a jogérvényes házasság s mivel hogy ezen intézmény más országokban a közerkölcsiség s gyermeknevelésre fölötte károsnak bizonyult s a legújabb időben, pl. Németországban már törvényes lépések is történnek az állampolgárok többségének részéről, hogy a polgári házasságról szóló törvény végképen eltörültessék s maga Bismarck legújabb parlament beszédeinek egyikében oda nyilatkozott, hogy őt »ellenszenve daczára a polgári házasság behozatalára csak reábirták«; mindezeknél fogva a legmélyebb alázattal kérjük a nagyméltóságú főrendeket, hogy a polgári házasságról szóló törvényjavaslatot nemcsak a napirendről levenni, de egyszersmind végképen elejteni méltóztassék.

3. Fájó szivvel s méltó felháborodással kénytelenek alólirottak jogosult megütközésöknek kifejezést kölcsönözni azon eljárás ellen, melyben a katholikus alapok és alapitványok az országgyüléstől részeltetnek. Ha egyáltalában az alapok és alapitványok jogi természetének megvizsgálása szükségesnek mutatkozik, miért történik ez egyedül a kath. vagyonnal szemben s miért nem vettetik alá ugyanezen analysisnek a más felekezetűek vagyona? Szomorú napokra virradt a volt dicső szent István országában a katholikus egyház, mely egyedül jogtalanná kezd válni! Az országgyülés saját bizottságának előadói elismerték s behatóan indokolták, a nagyméltóságú minister is hirdette e vagyon kath. voltát s ennek daczára fentartatik a kath. közvélemény nem csekély nyugtalanitására az a kinos függő helyzet, hogy a kormány hivatalosan még most sem meri a kezelése alatt aszkórságba jutott alapokat és alapitványokat tulajdonosuk nevén katholikusnak nevezni, hanem lavirozgat a kath. tulajdonhoz tolakodó illetéktelen igények s az eredeti birtokos jogai közt. A társadalom egyik megingathatlan talpkövét tagadhatlanul képezi a tulajdonjog elvének sérthetlensége, vészthozó praecedens alkottatnék tehát hazánkban, ha a kath. vagyon az egyháztól elidegenittetnék, mert ez esetben nem álland jogában az állam közegeinek üldözni azt, ki más vagyonát megkárositja, a mennyiben az állam egy és ugyanazon jogi alapon állni fog a károsítóval. Hogy tehát b. e. dicső királyaink, egyházi fejedelmeink, kath. főuraink és más buzgó hiveink által kizárólag kath. czélokra hagyományozott s igy a katholikus egyház birtokát képző, vallás, tanulmányi s budapesti egyetemi alapjaink és alapitványaink el ne idegenittessenek, avagy eredeti rendeltetésüktől eltérőleg más czélokra ne forditassanak, követeli elodázhatlanul a nagyfontosságú tulajdonjog elvének kellő megvédése s a kath. egyház részén levő jogosság; miért is alólirottak kérik alázattal a nagyméltóságú Főrendi házat, ezen ügyet akként kegyesen elintézni, hogy kath. alapjaink és alapitványaink jövőre ő Felsége apostoli kirá-

lyunk mint legfőbb Kegyur felügyelete alatt az ő s a magyar kath. egyház képviselői által választandó közegeinknek kezelés czéljából átadassanak és csakis kath. szükségletek fedezésére az 1791-ki XXVI. t.-cz. azon rendelete szerint fordittassanak: »Fundationes catholicorum pro catholicis, evangelicorum pro evangelicis deinceps convertantur«.

A sok jogsérelem, mely jelen válságos napjainkban a kath. egyházat és szolgáit édes hazánkban sujtja, föladatunkká tették, hogy legalább a fennemlitett kiválóbbak részére az illetékes forrásnál méltó orvoslást keressünk s azon vigasztaló reményben, miszerint alázatos kérelmezésünk a nagyméltóságú Főrendi ház által kellő figyelemre fog méltattatni, van szerencsénk hódoló tiszteletünk nyilvánitása mellett lenni.

Felső-Tökésen, 1882-ik évi január hó 14-én.

Hámorszky Mihály s. k.,
saczai kerül. alesperes, felső-tökési plébános.

Halkóczy János s. k.,
jászó-újfalusi róm. kath. lelkész.

Rassovszky Antal s. k.,
pólyi róm. kath. lelkész.

Beziák Ferencz s. k.,
miszlókai róm. kath. lelkész.

Antolik József s. k.,
pányi róm. kath. lelkész.

Weber Ágoston s. k.,
saczai róm. kath. lelkész.

Duschek János s. k.,
hilyói róm. kath. lelkész.

Muhay Péter s. k.,
aranyidkai lelkész.

Gefferth Imre s. k.,
bélai plébános.

Képes János s. k.,
opákai lelkész.

101. szám.

(XVI. ÜLÉS, 176. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Felirata

az érsekujvár-alesperesi kerület lelkészkedő papságától a polgári házasság bármily alakú behozása ellen.

Méltóságos Főrendek!

Az esztergomi egyházmegye érsekujvári kerületnek lelkészkedő papsága megemlékezvén papi hivatásánál fogva vállaira nehezedő hivatásáról és kötelességeiről és szomorodott lélekkel s mély meginduiással látva: hogy drága hazánkban a fölburjánozó téveszmék, különösen a minden rendnek és szentnek fölforgatására czélzó álliberalizmus szülte törekvések szélvész gyanánt mindenfelé rombolva dühöngnek, sőt fölhatolnak azok még oda is, honnan az ország legnagyobb része csak jót, csak üdvöset méltán várhatna, a törvényhozó testület körébe; látva a vészteljes törekvés által legszentebb katholikus jogainkat megtámadtatni, az igazi lelkiismereti szabadságot megszoríttatni, az ősi erkölcsök, a vallási érzület sülyedését előidéztetni és ezek nyomán látva az egyházunk elleni vakmerő támadást, hazánknak pedig végromlására czélzó veszélyeket; noha szent hitünk alapján állva, bizton ki merjük mondani: hogy a keresztség, házasság stb. szentség lévén, az az országgyülés jogkörén kivül esik; mind a mellett, minthogy ezekre vonatkozó s a katholikus egyház jogköréhez tartozó s annak bölcs intézkedésétől s jogosan csakis attól függő más egyéb tárgyak is föl lettek a Honatyáknak a katholikus egyház ellen dühöngő egynéhánya által a törvényhozó testület működése körébe erőszakolva; mindezeknél fogva kénytelenittetve érzik magukat a méltóságos főrendek, mint a magyarországi törvényhozó testület egyik factora elé a következő pontokban összegezett kérelmükkel járulni.

1. Kérjük az ugynevezett polgári házasság tervezett s bármily alakban létesittetni szándékolt törvényjavaslat mellőztetését, miután az ugy szent hitünk alapágazataival homlokegyenest ellenkezik, mint szinte a család erkölcsi sülyedésére fogna vezetni; melynél fogva attól nemcsak a hithű katholikusok, de még a más vallásu jobb érzésüek — igen, még a zsidók jobbjai is irtóznak, sőt melyet most már a nyert tapasztalatok után még a nagy Német-birodalom vér- és vasembere is kész volna mint ráerőszakolt törvényt törölni!

2. Mi keresztény katholikusok nem áhitozunk más vallásfelekezetek vagyonára, mert a tulajdonjog szentségét mindenha tiszteletben tartjuk, de épen ezen indokból kiindulva méltán elvárhatjuk és követeljük azt is, hogy a mi tulajdonunk szinte mindenki által tiszteletben tartassék; ennélfogva azon kérelemmel járulunk a Méltóságos főrendek elé: miszerint a katholikus vallás- és tanulmányi alapok és alapitványok — beleértve a budapesti katholikus egyetemet is — eredeti jellegének megváltoztatására s azoknak más, mint katholikus czélokra való forditá-

sára törekvő netaláni törvényjavaslatokat, melyekben a tulajdonjog ellen intézett veszélyes communisticus merényletet láthat minden elfogulatlan, s másét elrabolni nem akaró jobb érzésű ember egyenesen visszautasitani méltóztassék.

3. Miután az 1868 : LIII. törvényczikk 1--18. §§. s az ebből kifolyó 1879 : XL. törvényczikk 53. §. a szülők természetadta jogát gyermekeik neveltetését illetőleg megtámadja, igaztalan zaklatásokra s ugy a polgári, mint a családi béke fölzavarására gyászos alkalmat nyujt; méltóztassék ama törvényt akként módositani, hogy a katholikus egyház szolgáinak kezeik szent kötelmök teljesitésében igazságtalanul, s lelkiismeretök zsarnokoskodó megsértésével megkötve ne legyenek; a szülők természetadta joga lábbal ne tiportassék; és a katholikus egyház kebelébe visszatérni óhajtók e lépésükben ne akadályoztassanak. — Végre

4. Lehetetlen elhallgatnunk még az ünnep- és vasárnapjaink közbotrányt okozó »szolgai munkák« által büntetlenül történni szokott megbecstelenitését. »Minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs«; azért a közerkölcsiség szempontjából kiindulva esedezünk: miszerint oda hatni méltóztassék, hogy a magas kormány az ország törvényhatóságait a legszigorubban utasitsa a büntető törvénynek az ünnep- és vasárnapok bármikénti megszentségtelenitése általi tettesek ellen való szigorú alkalmazására.

Midőn ezen saját óhajunkat és — nem kételkedünk kimondani — az ország katholikus nagy többségének forró óhaját lelkiismeretesen és kegyesen figyelembe venni kérnők, hódoló tiszteletünkkel öröklünk.

A magyarországi méltóságos Főrendeknek alázatos szolgái:

Kelt Tardoskedden, 1881. deczember 27-én.

Szemerényi Károly s. k.,
esperes-plébános.

Turcsányi Mátyás s. k.,
komjáthi plébános.

Rosznáky Károly s. k.,
n.-surányi plébános.

Sztachovics János s. k.,
bánkeszii plébános.

Fábián János s. k.,
érsekujvári plébános.

Gaibl Sándor s. k.,
bajesi plébános.

Szecsányi Gyula s. k.,
érsekujvári káplán.

Szilágyi Jenő s. k.,
nagy-kéri plébános s kerületi jegyző.

Csögley Kálmán s. k.,
tardoskeddi káplán.

102. szám.

(XVI. ÜLÉS, 176. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Felterjesztése

a hatvani egyházkerület r. kath. papságának a kath. egyház jogsérelmeinek orvoslása tárgyában.

Nagyméltóságú Főrendi ház!

A váczi püspökségbe kebelezett hatvani egyházkerület lelkészkedő papjai elutasithatlan kötelességünket teljesitjük, midőn tudatában annak, hogy az imént összeült országgyülés előtt a kath. egyház legfontosabb érdekei fognak szőnyegre kerülni; tudatában annak, hogy egyebet ne emlitsünk, miszerint valószinüleg ezen országgyülés fog dönteni a keresztény-zsidó házassági törvényjavaslat sorsa, a kath. alapok s alapitványoknak ugy az országgyülés tárgyalásain, mint a napi lapok hasábjain is annyiszor előfordult, különben a napfénynél is tisztább kérdése, nemkülönben a haza polgárai között legkivánatosabb béke s egyetértés felforgatására oly alkalmas 1879 : XL. t.-cz. 53. §-ának módositása felett is, a vallás, jogtisztelet s közjó parancsszavát követve, a Nagyméltóságú Főrendi ház előtt tartozó őszinteséggel szavunkat emeljük s ugy magunk, mint hiveink s hitsorsosainknak is nevében a Nagyméltóságú Főrendi ház elé a következő tiszteletteljes, de egyszersmind sürgős kérelmekkel is járulunk.

1. Mély tisztelettel kérjük, hogy az országos kormány által a keresztények és izraeliták között, valamint az országon kivül kötött polgári házasságra vonatkozólag beterjesztett törvény javaslatot, mely a vallásos keresztény keblek nyugalmával homlokegyenest ellenkezik, elfogadni s törvényerejére emelni ne méltóztassék. Bátrak vagyunk férfias nyiltsággal kijelenteni, hogy e törvényjavaslatban, ugy egyáltalán a polgári házasságban, bármily alaku legyen is az, nemcsak hitükhöz hiven ragaszkodó kath. testvéreink, de vallásosabb protestáns, sőt zsidó polgártársainkkal is egyetértve, a házasság iránti tiszteletnek a közerkölcsiség felszámithatlan kárával járó veszélyes megingatását; a családnak enyészet- s végpusztulással való fenyegetését: ebből kifolyólag pedig a társadalmi boldogságnak aláaknázását látjuk.

2. Hasonló tisztelettel kérjük továbbá a Nagyméltóságú Főrendi házat: hogy a kath. vallás- és tanulmányi alapok és alapitványok ügyeibe bármely oldalról jövő idegen beavatkozást s ugyanezen alapok s alapitványok bármely más, mint kath. czélokra való forditását soha és senkinek megengedni ne méltóztassék. Legszentebb igazaink védelmére a sok közül legyen elég csupán azon egy körülményt felemlitenünk, hogy teljes érvényben fennáll ma is és senki által lábbal nem tiporható az 1790/1 : XXVI. t.-cz., mely igen egyszerűen, világosan, érthetőleg és határozottan kimondja, hogy a katholikusok alapitványai a katholikusok és az evangelikusok alapitványai az evangelikusok szükségleteire fordittassanak; azon törekvések pedig, melyeknél fogva a vallásfelekezetek egymás irányában az alapitványok jellegét, rendeltetését, ugy tulajdoni jogát per- és vita tárgyává

tenni akarják, megszüntessenek. Mi, katholikusok biztositunk mindenkit, biztositjuk protestáns polgártársainkat is, hogy alapjaik s alapitványaikra vonatkozólag birtokjogukat részünkről mindenkor tisztelni fogjuk: de a mienkkel is szemben mindenkitől hasonló tiszteletet követelünk.

3. Végül azon tiszteletteljes kérelemmel járulunk a Nagyméltóságú főrendi házhoz, hogy az 1879 : XL. t.-cz. 53. §-át, mely már eddig is annyi békétlenség és surlódásra szolgáltatott alkalmat, olyaténkép méltóztassék módositani, hogy abban a kath. egyház szolgái kötelmeik teljesitésében szabadságuknak, a szülők gyermekeik nevelésében természet adta jogaiknak, ugy a haza összes fiai is polgári és családi békességüknek biztos oltalmát s menedékét találják Nagyméltóságú Főrendi ház! Lelkünk egész melegével kell óhajtanunk, hogy »a népek Ura Istene tűzze le hazánk ormaira az egyetértés és béke olajágát s a miért buzgó imádság epedez százezrek ajakán, tegye boldoggá, nyugodtá sokat szenvedett hazánkat«. Igen! csakhogy a fentebb jelzett §. már eddigi szomorú tapasztalás szerint is, épen a viszály s egyenetlenség magvát hintegeté hazánk polgárai között, az annyira kivánatos testvéri szeretet s kölcsönös békének érzékeny kárára.

Nagyméltóságú Főrendi ház! Fölöttébb fontos dolgokról: a keresztény hit- és meggyőződésről, az országok jóllétének alapjáról, a közerkölcsiségről s elidegenithetlen javaink s igazainkról van szó. Oly tekintetek, melyek a hallgatást meg nem engedik s tartózkodás nélküli bátor védelmet követelnek. S nem is kételkedünk egy perczig sem, hogy a Nagyméltóságú Főrendi ház azoknak védelmében kötelességhiven emelt szavainkat méltányolni s a fentebbiekben körülirt sürgős kérelmeink s óhajainkat, melyek, hogy nem egyedül a mienk, hanem az ország kath. nagy többségeé is, igazolják azon tömeges óvástételek s tiltakozások is, melyek e tárgyakban kartársaink s hitsorsosaink által sajtó utján a haza minden vidékéből a legmelegebb kötelességérzettel emeltettek s folyton emeltetnek, igazságos figyelembe venni méltóztatik.

Mely legerősebb hitünket, midőn újolag is kifejezni bátorkodunk:

hódolatteljes tisztelettel maradunk.

Kállón, 1882-ik évi február hó 6-án.

A Nagyméltóságú Főrendi ház legalázatosabb szolgái.

Kanda István s. k.,
egyházkerületi alesperes s kállói plébános.

Bolgár József s. k.,
hely. alesperes, jobbágyi plébános.

Hevesy József s. k.,
apszi plébános.

Szabó Márk s. k.,
baghi plébános.

Pósva Lajos s. k.,
lőrinczi plébános.

Vida Ferencz s. k.,
palotási plébános.

Kiss Imre s. k.,
kökényesi plébános.

Janikovits Alajos s. k.,
hatvani prépost-plébános.

Kraemer János s. k.,
verseghi plébános.

Beller Imre s. k.,
administrator.

Schloszár János s. k.,
kállói segédlelkész.

Nagy Lajos s. k.,
lőrinczi káplán.

Kerekes Jákó s. k.

Millmann Sándor s. k.,
segédlelkész.

103. szám.

(XVI. ÜLÉS 176. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye

a Nógrád vármegyébe keblezett füleki r. kath. egyházkerület lelkészkedő papságának a katholikus sérelmek elháritása iránt.

Méltóságos Főrendi ház!

Legkegyelmesebb Pártfogóink!

Alólirottak, mint a Nógrád vármegyében keblezett füleki római katholikus egyházkerület lelkészkedő papjai szent hivatásunk és súlyos felelősségünk élénk tudatában, melylyel mint a vallás- és erkölcs közvetlen őrei Istennek, a haza és utókornak egyaránt tartozunk, fájdalmas szivvel észlelvén ama vallás-erkölcsi merényleteket, melyek újabb időben hazánkban is katholikus hitünk s egyházunk legszentebb intézményei, érdekei, jogai és javai ellen intéztetni szándékoltatnak, felforgatással fenyegetvén e hon lakói között fennálló hitfelekezeti s polgári békés együttlétet: következő legalázatosabb kérelemmel járulunk a Méltóságos főrendiház kegyes szine elé.

Kérjük első sorban a polgári házasság czélba vett s bármily alakban létesittetni szándékolt törvényjavaslat mellőztetését, mint mely legsarkalatosabb hiterkölcsi elveinkbe ütközik és melytől népünk annak már hallatára is irtózattal fordul el.

A polgári házasság oly újabbsütetű csemege, melyen a külföld sem igen kap; sőt keserű utóizet érezvén attól, mint legújabban Porosz- és Bajorhon már is szabadulni óhajt, hazánkban pedig, hol a nép erkölcsi érzülete még nincs annyira megmételyezve, és a családi tűzhely szentsége oly kegyeletes tiszteletben áll, egy ily erkölcslaza, a nőt adásvevési czikké alacsonyitó, a családi élet s béke szentélyét szétromboló intézménynek szüksége legkevésbbé sem mutatkozik.

A mi különösen a zsidó-keresztény polgári házasságot illeti: minthogy már őseink is annyira irtóztak az idegen nemzetiségbeliekkel való egybekeléstől, azt vérök rongálásának tartván, nem akarjuk hinni: mikép találkoznék széles e hazában egy oly hitű keresztény is, s hozzá magyar ember, kinek t. i. ereiben igazi magyar vér csergedez, a ki a semitismussal még vérszerinti összeköttetésbe is óhajtana jutni, azon semitismussal, mely, tisztelet a kivételeknek, fajunk anyagi és erkölcsi megrontására eddigelé is oly sokat tőn.

Másik kérelmünk oda terjed: hogy apostoli királyaink, egyházi s világi nagyjaink avagy más nagylelkű jótevőink által adományozott vagy hagyományozott egyházi s tanulmányi alap-

jaink s alapitványaink közt országos alapoknak ne minősittessenek, eredeti rendeltetésüktől elütő czélokra ne fordittassanak; vagy más felekezetekkel közöseknek ne nyilvánittassanak; miután azokhozi tulajdonjogunkat számtalan királyilag szentesitett országos törvények, legfelsőbb királyi döntvények, szakadatlan, századokra terjedő usus, különösen pedig: a köztünk katholikusok és a hazai protestans felekezetek közti »Modus vivendit« e részben is tüzetesen szabályozó 1790/1-iki egyházügyi törvények minden kétségen kivül helyezik.

Mi tiszteljük általában a tulajdonjog szentségét, országvilág tudja, hogy nem irigyeljük s nem is kivánjuk vissza protestans kezeken levő, még azon egyházi természetű birtokokat sem, melyeken a katholikus tulajdonjog eredet és verejték első tekintetre felismerhető. De ép azért, annál határozottabban tiltakozunk, minden oly bárhonnan jövő jogsérelmet s communistikus irányú törekvés ellen, mely egyház-tanulmányi törzsvagyonunk katholikus jellegét kétségessé tenni, azt elkobozni, megosztani és más mint kizárólagosan katholikus czélokra forditani akarná.

Kérjük végre ugy az 1868-iki LIII. t.-cz. 1- 18. §§. valamint ezekből kifolyólag az 1879-iki évi XL. t.-cz. 53. §-át akként módosittatni: miszerint semmi szent kötelmeink teljesitésében t. i. a szentségek kiszolgáltatásában ne akadályoztassunk, sem pedig bármily vallású szülők gyermekeik vallásos neveltetését, illetőleg természetadta jogainkba a törvények paragrafusai által meg ne szorittathassanak.

Ha a modern — ugynevezett jogállam nevének megfelelni és a valódi vallásszabadságnak, melyet irányelvül vall, őszinte képviselője akar lenni, ugy nem avatkozhatik, de érdekében sem állhat a felekezetek vallási belügyeibe avatkozni, sem polgárainak hitbeli meggyőződésére bármi pressiót gyakorolni, mert eltekintve attól, hogy minden hatás szükségkép ellenhatást szül — mi lelkészek a nép közvetlen közelében élvén, annak jó s balsorsában egykép osztozván, legjobban tudjuk s tudhatjuk, mi a vallás szegény népünkre nézve. Ha az — hogy többet ne emlitsünk — a jelen oly nyomasztó s folyton növekvő köz- s állam terheket, szemben ama csekély jóléttel, melynek, ez idő szerint örvend, igy s ennyire is viseli, nem másnak, hanem annak köszönhetni, hogy él még a hit szivében. Fosszuk meg őt hitétől, mely őt tűrni, szenvedni, s maga magát megtagadni tanitja, erőszakoljuk reá a szabad, ugynevezett vallás nélküli moral nagyon is rugékony s rideg elveit, mi sem bizonyosabb: minthogy a túlhajtott liberalismus modern szörnyszülöttei, a socialismus és nihilismus nálunk is mihamarább felütik vészfejöket, mit pedig hazánk jól felfogott érdekében megakadályozni, minden józan belátásu honpolgárnak elengedhetlen kötelessége. S egy ily kötelességet rovunk le mi alólirottak is, midőn jelen legalázatosabb kérvényünket a méltóságos főrendi ház elé terjesztjük, nem akarván hallgatagságunk által még szenvedőleges okai sem lenni az ellennézetek netáni uralomra jutásával szerintünk hazánkban is kikerülhetlenül bekövetkezendő politikai zürzavar, erkölcsi felbomlás és társadalmi bajoknak, melyek Európa több, különösen kulturkampfos államaiban eddigelé is annyi gond s aggodalmakra szolgáltatnak okot.

Méltóságos főrendiház! Nem nagy ideje annak, hogy Szent István első apostoli királyunk napjának általános vallási megünneplésére vonatkozó, egy már közzé is tett kormányrendelet a protestáns autonomikus közegek feljajdulására azonnal visszavonatott.

Nem akarjuk e helyütt sérelemként felhozni, hogy midőn a magyar állammal szemben, mint a legközelebbi patriarcha-választás alkalmával is oly ellenséges állást elfoglaló szerb nem egyesült egyháznak is van, még pedig a legszélesebb körü autonomiája, ki vagy mi hátráltathatja annyi idő óta a mi katholikus autonomiánk életbeléptetését; mindamellett is azonban, egy kis számot, körülbelül tiz milliót képezvén e hazában, igényelhetünk bizonyára annyi szólási szabadságot, hogy nyiltan s bátran kimondhassuk: mint s hol fáj! s bajainkban ott keressünk biztos

orvoslást a hol sokszor legvitálisabb érdekű egyházügyeink tárgyalás alá kerülnek s érdemlegesen elintéztetnek t. i. a magas felsőház országos foruma előtt! Szabad legyen azért bizton hinnünk, hogy jelen, több mint tiz ezerre menő lelki gondjainkra bizott hiveink nevében s vallási érdekeiben is benyujtott mindenkép indokolt kérvényünk tárgyalás alá kerülvén, a jog s méltányosságnak megfelelőleg fog elintéztetni.

Kelt Sávolyban, 1882. évi január hó 11-én.

Czorovsky Péter *s. k.*,
füleki h. plébános.

Glósz Lajos *s. k.*,
fülek-püspöki káplán.

Kuptsih József *s. k.*,
osgyáni plébános.

Szemán Endre *s. k.*,
osgyáni káplán.

Valovics János *s. k.*,
cz. kanonok, alesperes, plébános.

Jindira József *s. k.*,
cz. kanonok, fülek-püspöki plébános.

Lechniczky Pál *s. k.*,
ipolysági plébános.

Benyó József *s. k.*,
guszorai plébános.

Marsó Géza *s. k.*,
sávolyi plébános.

Szemcsák József *s. k.*,
füleki segédlelkész.

Szokolowszky Géza *s. k.*,
galsai segédlelkész.

104. szám.

(XVI. ÜLÉS, 176. JEGYZŐKÖVNVI PONT.)

Felterjesztése

a nyitra egyházmegye kiszucza-ujhelyi egyházkerület egyházi és világi katholikusainak a polgári házasság behozatala ellen.

Nagyméltóságú Főrendi ház!

A nyitrai egyházmegye kiszucza-ujhelyi kerületének lelkészkedő papsága, megemlékezvén papi hivatásánál fogva vállaira nehezedő hivatásáról és kötelességeiről és szomorodott lélekkel s mély megindulással látva, hogy drága hazánkban a felburjánozó téveszmék, különösen a minden rendnek és szentnek felforgatására czélzó álliberalismus szülte törekvések szélvész gyanánt rombolva dühöngnek, sőt felhatolnak azok még oda is, honnan az ország nagyobb része csak jót, csak üdvöset méltán várhatna, a törvényhozó testület körébe; látva e veszélyes törekvés által legszentebb katholikus jogainkat megtámadtatni, az igazi lelkiismereti szabadságot megszorittatni, az ősi erkölcsök, a vallási érzület sülyedését előidéztetni és ezek nyomán látva az egyházunk elleni vakmerő támadást, hazánknak pedig végromlására czélzó veszélyeket; noha szent hitünk alapján állva, bizton ki merjük mondani, hogy a keresztség, házasság stb. szentség lévén, az az országgyülés jogkörén kivül esik, mindamellett, minthogy ezekre vonatkozó s a katholikus egyház jogköréhez tartozó, s annak bölcs intézkedésétől, s jogosan csakis attól függő más egyéb tárgyakra is föl lettek a honatyáknak a katholikus egyház ellen dühöngő egynéhánya által a törvényhozó testület működése körébe erőszakolva; mindezeknél fogva kénytelenittetve érezik magukat a nagyméltóságú főrendek, mint a magyarországi törvényhozói testület egyik faktora elé a következő pontokban összegezett kérelmükkel járulni:

1. Kérjük az u. n. polgári házasság tervezett s bármily alakban létesittetni szándékolt törvényjavaslat mellőztetését, miután az ugy szent hitünk alapágazataival homlokegyenest ellenkezik, mint szintén a család erkölcsi sülyedésére fogna vezetni, melynél fogva attól nem csak a hithű katholikusok, de még a más vallású jobb érzésűek, igen, még a zsidók jobbjai is irtóznak, sőt melyet most már a nyert tapasztalatok után még a nagy német birodalom vér- és vasembere is kész volna mint ráerőszakolt törvényt törölni.

2. Mi keresztény katholikusok nem ásitozunk más felekezetek vagyonára, mert a tulajdonjog szentségét mindenkor tiszteletben tartjuk; de épen ezen indokból kiindulva, méltán elvárhatjuk és követeljük azt is, hogy a mi tulajdonunk szintén mindenki által tiszteletben tartassék, ennélfogva azon kérelemmel járulunk a nagyméltóságú Főrendek elé, miszerint a katholikus vallás és tanulmányi alapok és alapitványok — beleértve a budapesti katholikus egyetemet is — eredeti jellegének megváltoztatása s azoknak más, mint katholikus czélokra való forditására törekvő netaláni törvényjavaslatokat, melyekben a tulajdonjog ellen intézett veszélyes communistikus

merényletet láthat minden elfogulatlan s máséť elrabolni nem akaró jobb érzésű ember — egyenesen visszautasitani méltóztassék.

3. Miután az 1868: LIII. t.-cz. 1—18. §§. s az abból kifolyó 1879: XL. 53. t.-cz. §-a a szülők természetadta jogát gyermekeik neveltetését illetőleg megtámadja, igaztalan zaklatásokra, s ugy a polgári, mint a családi béke felzavarására gyászos alkalmat nyujt, méltóztassék ama törvényt akként módositani, hogy a katholikus egyház szolgáinak kezeik kötelmük teljesitésében igazságtalanul s lelkiismeretök zsarnokoskodó megsértésével megkötve ne legyenek, a szülők természetadta joga lábbal ne tiprassék és a katholikus egyház kebelébe visszatérni óhajtók e lépésökben ne akadályoztassanak.

Végre 4. Lehetetlen elhallgatnunk még az ünnep- és vasárnapjaink közbotrányt okozó szolgai munkák által büntetlenül történni szokott megbecstelenitését. Minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs; azért a közerkölcsiség szempontjából kiindulva, esedezünk: miszerint odahatni méltóztassék, hogy a magas kormány az ország törvényhatóságait a legszigorubban utasitsa a büntető törvénynek az ünnep- és vasárnapok bármikénti megszentségtelenitései általi tettesek ellen való szigoru alkalmazására.

Midőn ezen saját óhajunkat, és — nem kételkedünk kimondani — az ország katholikus nagy többségének forró óhaját lelkiismeretesen és kegyesen figyelembe venni kérnők, hódoló tiszteletünkkel öröklünk. — Magyarország nagyméltóságú Főrendi házának alázatos szolgái:

Kelt Kiszucza-Ujhelyen, 1882. évi február hó 3-án.

Uskert János *s. k.*,
esperes, bradnói plébános.

Pósta János *s. k.*,
kiszucza-ujhelyi plébános.

Pelczmann János *s. k.*,
ochodniczai plébános.

Fridrichovszky Justin *s. k.*,
neszluzsai segédlelkész.

Tordy Ede *s. k.*
kiszucza-ujhelyi segédlelkész.

Valjassek Pál *s. k.*,
neszlussài plébános.

Sántrocs Mátyás *s. k.*,
divindi plébános.

Világiak részéről:
Udránszky Péter *s. k.*
Seide Róbert *s. k.*
Dr. Winter Mór *s. k.*
Hlucsál Mór *s. k.*
Huszáry József *s. k.*
Rassó József *s. k.*
Hlozsny János *s. k.*
Hluczil Kajetán *s. k.*
Bakoss Vincze *s. k.*
Schurmann Endre *s. k.*
Marecz Ádám *s. k.*,
biró.
Vradrek István *s. k.*,
esküdt.
Schurmann János *s. k.*
Mojezánek Domonkos *s. k.*,
biró.

105. szám.

(XVI. ÜLÉS 177. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó igazolási bizottságának gróf Eszterházy Mihály hodi lakos kegy. kir. meghivó levelét szorgalmazó kérvénye tárgyában.

A bizottság tárgyalván a rövid uton hozzá érkezett kérvényét gr. Eszterházy Mihálynak, s a kérvényhez mellékelt keresztlevélből meggyőződött arról, hogy folyamodó 1853. évben születvén, a törvényes teljes kort már jóval túlhaladta, miért is a bizottság nevezett folyamodót igazolandónak tartván, a kegy. kir. meghivó levelének kieszközlésére a ház nagyméltóságú elnökségét felkérni javasolja.

Budapesten, 1882. évi február hó 27-én.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

106. szám.

(XVI. ÜLÉS, 178. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „némely pénzügyi vámhoz ideiglenesen beszedendő pótlékokról“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

Tekintettel a pénzügyi helyzetre, kétséget sem szenved, hogy a vámjövedelmek fokozása nem csak szükséges, hanem kivánatos.

Figyelembe véve azt, hogy e czélból a pénzügyi vámok helyes irányban való emelése előnyös módot nyujt, s a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat intézkedései oly árúkra vonatkoznak, melyek nem a termelés, de a fogyasztás szempontjából birnak jelentőséggel, s ép azért, amint a minist. indokolásból kitünik, jelentékeny pénzügyi eredményt biztositanak, a bizottság a kérdéses törvényjavaslat változatlan elfogadását oly kiemeléssel ajánlja, hogy annak gyakorlati értéke főleg abban fekszik, mikép a kormány által benyujtott s az új osztrák-magyar vámtarifáról szóló törvényjavaslat alapján végleg megállapitandó, főleg pénzügyi szempontból fontos tételekre nézve a felmerülhető kijátszások megakadályozására alkalmas.

Budapest, 1882. évi február hó 21-én.

Gróf Cziráky János s. k.
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 106. számú irományhoz.

Indokolás

a „némely pénzügyi vámhoz ideiglenesen szedendő pótlékokról“ szóló törvényjavaslathoz.

Az új osztrák-magyar vámtarifáról szóló törvényjavaslatban az ország pénzügyeinek fokozatos rendezhetése czéljából, több fontos fogyasztási czikk vámjának jelentékenyebb felemelése hozatván javaslatba, szükséges gondoskodni arról, hogy az emelésnek czélba vett hatása, tudniillik a vámjövedelem szaporitása hosszabb időre meg ne hiusittassék az által, hogy a vámtarifának több időt igénylő alkotmányos tárgyalása alatt, a javaslatba hozott magasabb vám alá eső tárgyakból nagyobb készletek a fennálló alacsonyabb vámtétel mellett behozatván ez által a vámemelés hosszabb időre hatástalanná tétetnék.

Hogy ezen gondoskodás nem felesleges, világosan mutatják az 1878. évi vámtarifa életbe léptetése után a kávévámot illetőleg tett tapasztalatok.

Az 1878. évi vámtarifában a kávé vámja, mely addig 16 frt volt ezüstben, 24 forintra aranyban emeltetvén, ezen 1879. évi január 1-jén életbe lépett emelés következménye az volt hogy a vámemelés daczára 1879. évben a kávévámból sokkal kevesebb folyt be, mint a megelőző években, mert a vámtarifa közzététele és annak életbeléptetése közötti idő felhasználtatott arra, hogy az 1879. évi szükségletnek nagy része már 1878. évben, tehát az alacsonyabb vámtétel mellet, behozassék, a mint ez a következő az 1875—1879. évi kávébehozatalt és az abból eredt vámjövedelmet kitüntető összeállitásból látható.

	behozott kávémennyiség	vámjövedelem.
1875.	317,201	5.077,383 frt.
1876.	327,022	5.233,917 »
1877.	338,526	5.417,613 »
1878.	399,040	6.385,979 »
1879.	193,087	4.634,382 »

Hogy a behozatalnak 1879. évben észlelt ezen felette nagy csökkenése nem tulajdonitható magának a vámemelésnek, hanem csakis nagyobb készletek korábbi felhalmazásának, világosan kiderül az 1878. évi behozatal magasságából, valamint abból, hogy azóta a kávébehozatal újból annyira emelkedett, hogy az, az emelés előtti éppen nem kedvezőtlen 3 év átlagát 1880. évben már igen megközelité, 1881. évben pedig, a mint ezt az eddig ismeretes eredmény mutatja, tetemesen felülmulta.

Az 1875—1877. években ugyanis átlag évenként: 327,649 métermázsa hozatott be, 1880. évben pedig 315,916 métermázsa, az 1881. évi január—októberig terjedő időszakban 295,107 métermázsa, mi évi 354,127 métermázsának felel meg.

Hogy tehát a most javaslatba hozott vámemelések s különösen a vámjövedelem szempontjából legfontosabb kávévámnak (mely az összes vámjövedelmeknek több mint negyedrészét szolgáltatja) javasolt, az 1878. évinél még jelentékenyebb emelése hasonló mérvben ki ne játszatbassék, a kormány szükségesnek látja, a jelen törvényjavaslatban némely czikkre nézve a vámemelésnek ideiglenes és oly időben való életbeléptetését javaslatba hozni, melynek legközelebbi bekövetkezése legalább némi biztositékot nyujt az iránt, hogy ezen czikkekből felette nagy mennyiségek nem fognak a mostani alacsonyabb vám mellett behozathatni, és a vámemelés hatása, ha talán nem is azonnal az új tarifa életbelépte után, de mégis a közel jövőben a vámjövedelmekben érezhető lesz.

A törvényjavaslat a magasabb vám ideiglenes életbeléptetését a mostani vámhoz szedendő pótlék alakjában mondja ki.

Azon czikkek megválasztásánál, melyek a pótléknak alávetendők, mérvadó volt az, hogy ezen törvényjavaslat, melynél a hatás egészen csak annak gyors életbeléptetésétől függ, s melynek alkotmányos tárgyalására felette csekély idő marad, csak a jövedelmezőség tekintetében legfontosabb kevés, és csak oly czikkekre terjedjen, melyeknek vámjához a pénzügyi és adózási tekinteten kivül, egyéb különböző érdekek nem fűződnek.

Ilyenek a már bővebben tárgyalt nyers s pörkölt kávén kivül még az aszuszőlő, aprószőlő és mazsolaszőlő, a thea és a pezsgő borok, melyeknek behozatalát a következő összeállitás mutatja, mely egyuttal a mostani, valamint az új vámtarifában megszabott vámokat és az ezen czikkek vámjának javasolt felemeléséből várható, a három évi behozatal átlaga alapján kiszámitott jövedelmi többletet is kitünteti:

Az áru megnevezése	régi vám	uj vám	különbség	évi behozatal az 1878—1880. évi átlag szerint	várható évi jövedelmi többlet
				métermázsa	forint
Nyers kávé	24	40	16	302,553	4.840,848
Pörkölt kávé	30	50	20	123	2,460
Aszuszőlő, aprószőlő és mazsolaszőlő	6	12	6	65,612	393,672
Thea	50	100	50	3,589	174,450
Pezsgő borok	20	50	30	4,300	126,000

A pótlék beszedése véglegesen terveztetik s nem, ugy mint ez a német birodalomban az ottani vámtarifa tárgyalása alkalmával, az 1879. évi május hó 30-án kelt hasonló törvény, az ugynevezett »Sperrgesetz« által történt, csak feltételesen, azaz oly biztositás mellett, hogy a beszedett pótvám azon esetben, részben vagy egészben vissza fog térittetni, ha az új vámtarifában javaslatba hozott vámemelések vagy nem, vagy csak részben fogadtatnának el.

Ennek indokolásául következők hozathatnak fel:

A pótlékoknak feltételes beszedése s az esetleges visszatérités semmit sem könnyitene a fogyasztók terhén, miután a kereskedő, nehogy veszteséget szenvedjen, kénytelen volna az árakat az esetleges visszatéritésre való tekintet nélkül olykép megszabni, mintha a pótlék feltétlenül szedetnék be, s igy a pótlék visszatéritése csak a behozó kereskedőnek nyujtana egy igazolatlan s előre nem látott hasznot.

A pótlék végleges beszedésének ellenben alig lehet más gyakorlati eredménye, mint az, hogy jelen törvényjavaslatnak ugy is rövid tartama alatt kávé nem fog megvámoltatni, hanem az ezen idő alatti szükséglet azon készletekből fog fedeztetni, melyek a jelen törvényjavaslat

életbelépte előtt, a most fennálló vámtétel mellett kivámoltattak s illetőleg még jelen törvényjavaslat tárgyalása alatt meg fognak vámoltatni, s hogy a kiskereskedők óvakodni fognak a törvény tartama alatt, a szükségletüknek megfelelőnél nagyobb készleteket beszerezni.

A törvényjavaslat második szakasza szerint a pótlék beszedése annak életbeléptetésétől számitandó három hónap mulva, a mennyiben azonban az új vámtarifa már előbb életbeléptettetnék, ennek életbeléptetése napjától kezdve megszünik.

Ezen időtartam azon feltevésben állapittatott meg, hogy az új vámtarifa annak benyujtásától számitandó három hó előtt életbe lesz léptethető.

Azon czélt, melyet a kormány a jelen törvényjavaslat által elérni kiván, t. i. a fontosabb pénzügyi vámemelések folytán várható jövedelmi többlet biztositását, olykép is lehetne ugyan elérni, ha törvény által kimondatnék, hogy az új vámtarifa életbelépte napján, a kérdésben forgó külföldi czikkekből a vámterületen található s a felek által büntetés terhe alatt bejelentendő készletek után, az új és a régi vámtétel közötti különbözet pótlólag beszedendő.

A kormány azonban a törvényjavaslatban foglalt intézkedést véli javaslatba hozandónak mely a kereskedésnek és a közönségnek kevesebb kényelmetlenséget okoz, s feltéve a törvény gyors életbeléptetését, a kitűzött czélt eléggé biztositja.

Budapest, 1882. évi február hó 15-én.

Gr. Szapáry Gyula s. k.,
magyar királyi pénzügyminister.

107. szám.

(XVI. ÜLÉS, 179. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

az országgyülés főrendiházához, az erdélyi ev. ref. egyház-kerületnek úgynevezett Cameraticum Beneficiuma, s illetőleg az ennek pótlására kötött peregyezség tárgyában.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület, az erdélyi fejedelmek levelei, és I. Lipót császár és király Ő Felsége diplomája alapján, az úgynevezett Cameraticum Benificium czíme alatt eddig 3358 frt 25 krnyi összegben élvezett járandóságának pótoltatására pert inditott a kincstár ellen. A keresetbe vett s az egyes nemzeti fejedelmek által az erdélyi ref. hitfelekezetűek püspöksége, ezek lelkészei és tanitói részére, egyházi állásaik javadalmazása, segélyezése, illetve felvirágoztatása czéljából kirendelt évenkinti járandóságok következőkben sorolvák elő:

4876 frt készpénz, 29,500 darab kősó, 686½ köböl tiszta buza, 1,055 veder bor, 29 darab hizott sertés, 127 szekér tüzifa, 12 szekér széna, 64 köböl zab, 15 köböl kása, 40 itcze méz, 48 itcze vaj, 246 darab sajt, 5 köböl borsó, 2 kalangya kender és 36 asztalkendő.

Az egyházkerület keresete ezen javadalmaknak jövőre nézve vagy természetben, — vagy pedig egyezség utján megállapitandó pénzértékben évenkinti kiszolgáltatását, — ezen felül pedig a koronkint betiltott s illetőleg relutió utján leszállitott, s a multra nézve összesen 568,094 frt 34 krra számitott öszegeknek, ugyszintén az ezen összeg egyes részei utáni kamatoknak megtérittetését kérte.

Az egyházkerület azt állitá keresetében, hogy Erdélynek a Felséges Habsburg uralkodóház uralma alá jutása idejétől a kamara részéről sok sérelmet szenvedett.

Névszerint, hogy daczára annak, hogy a reformátusok e javadalmak további kiszolgáltatása tekintetében már az I. Lipót-féle 1691. évi hitlevél második pontjában különös biztositást nyertek, sőt a kiszolgáltatás iránt az ország akkori kincstárnoksága által, már e hitlevél után 1693-ik évben is biztosittattak s 1698-ik év végéig azok élvezetében is voltak, — e javadalmak a bécsi volt ált. udv. kamara által 1698-ik évben kétségbe vonattak, s a ref. egyházi rendek képviselete arra kényszerittetett, hogy az egyes javadalmazottak jogait az erdélyi volt főkormányszék előtt igazolja. — Midőn pedig ezen adománylevelek a főkormányszék, mint productionale forum előtt bemutattattak és a javadalmak további folyósitása szorgalmaztatott, a bécsi általános udvari kamara annak ellenére, hogy a főkormányszék a jogmutató vizsgálat munkálatainak felterjesztése alkalmával, a javadalmak pénzértékének további folyósitását a Felség kegyelmébe ajánlotta, azoknak természetbeni kiszolgáltatását betiltotta, s az 1700. április 19-én, 1702. ápril 29-én és 1703. szeptember 18-án kelt udv. rendeletek alapján, — melyek szerint a

termény-járandóságok a főkormányszék által részint mint kifogástalanok, részint mint kifogás alá vontak, részint mint igazolatlanok osztályoztattak, s *A*), *B*) és *C*) táblázatokba kimutattattak, — csakis az *A*) és *B*) táblázatbeliek találtattak kegyelemből méltánylandóknak, — minek folytán a kamara 1714. november 2-án kelt rendeletében csakis az *A*) és *B*) osztálybeliek pénzértékét utalványozta, ezt is csak időlegesen a Felség tetszéséig; — s állítá továbbá, hogy a *C*) alattiaknak újabb megvizsgálását további kilátásba helyezte, de utóbb is mindannyiszor elodázta, és máig is függőben tartotta.

A kereset azt is állítá és hozta fel sérelemkép, hogy a kamara — habár a járandóságok értéke saját megváltási kulcsa szerint is 12,000 m. frtot képezett — 1703, s illetve 1714. években, a productionale forum osztályozása folytán, mégis csak az *A*) és *B*) osztályzatban foglaltak értékét, 4051 m. frttal s 50 denárral utalványozta, a mi 3376 Rftnak és 15 krnak felelt meg, de ezt is csak 1714. január 1-től kezdőleg, tehát az 1699-iki január 1-től, 1714. január 1-ig közbeeső kiszolgáltatást megtagadta, — sőt később, némely róm.-kath. lelkészek javára, a kiutalt fentebbi összegből is 177 Rftot s 55 krt levont. — Továbbá, hogy a productionale forumnak *C*) osztályzatába foglaltaknak 4400 mfrtnyi s 85 denárnyi értékére nézve mostanáig sem nyert orvoslást.

A kincstári jogügyi igazgatóság ezen követeléseket tisztán jogi szempontból megitélhetleneknek vélte ugyan, s e részben az elévülésre, — és többek közt arra is hivatkozott, hogy d. e. I. Lipót császár és király hitlevelének 2-ik és 3-ik pontja alapján, ezen követelések felett az illetékessé vált egykori productionale forum határozott, és határozatában azok rendezését a Felség jogköre alá tartozónak nyilvánitotta, a Felség pedig 1714. évben azok felett döntött is.

A kincstári jogügyi igazgatóság azonban oly közkormányzati és méltányossági okokat is emelt ki, melyek alapján a magyar kormány az ügynek méltányos alapokon leendő kiegyenlitését czélszerűnek találta.

A kincstári jogügyi igazgatóság az általa kiemelt méltányossági, és közkormányzati okok alapján azt ajánlotta, hogy az eddigi járandóság egyezségileg azon járulékok mai hozzávetőleges piaczi vételárának legalább fele értéke erejéig, mintegy 12,000 frtra emeltessék, melyek a főkormányszék 1698--1701. évi számviteli munkálatai szerint a kamarális jószágok proventusaira nehezedőknek találtattak, s melyek megváltási értéke az akkori becsükulcs alapján 7201 mf. 25 denárra, — a mai hozzávetőleges piaczi árak szerint pedig 28,000 frtra tehető.

A kincstári jogügyi igazgatóság a javaslatba hozott egyezségi évi járadék meghatározásánál figyelembe vette a pernek a birói felfogás horderejétől függő esélyeit is.

Az egyezség, melynek megkötését egyideig az egyház képviselőinek túlságos követelései akadályozták, s a tárgyalások félbe is szakadtak, utóbb 1881-iki márczius 6-án mégis létre jött, s a per biróságánál (a budapesti kir. törvényszéknél) jegyzőkönyvbe is foglaltatott.

Ezen egyezségben foglalt kikötés szerint, az eddigi évi 3358 frt 25 krnyi járandóságnak évi 14,000 frtra leendő felemelése, és 1882. évi január 1-től kezdőleg évről-évre, s örök időre ez összegben fizetése akkoron válik az államkincstárra nézve kötelezővé, ha a törvényhozás a felperes egyházkerület eddigi 3358 frt 25 krnyi járandóságának többletét, azaz 10,641 frt 75 krt az 1882. évi államköltségvetésben megszavazza, mi által az egyezség jóváhagyást, és az egyezségi összeg állandósitást nyerend.

Azon közérdekű és méltányossági indokokból, melyek a kormányt az egyezség megkötésére inditották, a következőket vagyok bátor felemliteni.

Történelmi tény, hogy Erdélynek a Felséges Habsburgház uralma alatt az anyaországhoz történt visszacsatolása idején, Erdély belélete ugy vallás, mint politikai tekintetben hosszú időig forrongásban állott, s e forrongás oly mérveket öltött, hogy lecsillapitása végett, s a béke helyreállitása érdekében a központi kormánynak nem egyszer kellett politikai uton a

világi és felekezeti rendekhez oly intimatumokat kibocsátani, melyek értelme nem állott mindannyiszor kellő összhangzásban azon rescriptumokkal, melyek az általános udvari kamara utján a kincstári jószágok rendezése, és a felekezeti sérelmek czélba vett kibékitése tekintetéből, különösen a fiscális jószágok rendezésére kiküldött kamarális commissióhoz kibocsáttattak.

Az előbbiek biztató igéreteiből ugyanis a református rendek sérelmeiknek méltányosabb kiegyenlitését nem minden alap nélkül remélhették; mig a kamara utasitásaiból azon elpalástolhatlan ellenmondás emelkedik ki, miszerint czélul az tűzetett ki, hogy a fiscális javadalmakra nehezülendő igények lehetőleg lejebb szállittassanak; — sőt ha a kormány compromittálása nélkül kivihető, — azok érvénytelenittessenek.

Az akkori kormány politikai és kamarai administrativ intézkedései közt az ellenmondások annyira szembetünők voltak, hogy mig a mindkét felekezeti igények tárgyalása felett 1699 és 1700 évben megtartott ministertanácsi conferentiákban a jogegyenlőség elvének alkalmazása mondatott ki, és a katholikusok javadalmai nyomban folyósittattak is, sőt ezenkivül nagyértékű uradalmak és egyéb jelentékeny egyházi s iskolai javadalmak birtokába jutottak: addig a reformátusok statusának évtizedeken huzódott tárgyalások után, 4051 m. frtra leszállitott segélyezésének folyósitása is sok akadályokra talált, s az egyes református papok részére a hitközségi hivektől szedett tized-javadalmak érvényesitése is sok nehézséggel járt.

Ezekből láthatólag azon felfogásnak kell helyt adni, hogy ámbár a reformátusok igényeiknek méltányosabb kielégitését a cancelláriai leiratokban foglalt igéretek alapján méltán várhatták, azoknak az elvileg elhatározott jogegyenlőség mérve szerinti méltányosabb megállapitását politikai okok mégis hátráltathatták.

A kincstári jogügyi igazgatóság által kötött szóban lévő egyezség egyrészt a per esélyeinek elejét vévén, s másrészt a református egyházkerület méltányos igényeinek kielégitést nyujtván, a 10,642 frtnyi járandósági többletnek megszavazása annyival inkább indokoltnak mutatkozik, minél bizonyosabb, hogy ezen egyezségnek kétségen kivül azon üdvös eredménye is lesz, hogy az erdélyi ev. ref. egyház sokszor panaszolt sérelmei orvosoltatván, hivei megnyugvást találandnak, és az egyház anyagi segélyezésének ezen gyarapitása mellett, hatásosabban fog azon hivatásának megfelelhetni, mely a közmivelődés terén feladatát képezi.

Az egyezség értelmében már az 1882-ik évre is járandó 14,000 frt a vallás- és közoktatásügyi minister államköltségvetési előirányzatába XIX. fejezet, 4, czim, 9. rovat alatt lett felvéve, — a melyben az erd. ref. egyház által kamarai járandóság fejében eddig élvezett 3,358 frt 25 kr. is — a némely róm. kath. lelkészek javára eső 187 forinttal együtt, mely most önálló tételt fog képezni, — előfordul.

Bátor vagyok a méltóságos Főrendeket tiszteletteljesen kérni, miszerint ezen egyezséget jóváhagyólag tudomásul venni, — s a vallás- és közoktatásügyi minister 1882. évi államköltségvetési előirányzatának erre vonatkozó tételét megszavazni méltóztassék, mi által a szóban levő peregyezség jogérvényessé váland, és az erd. ref. egyháznak eddigi évi 3,358 frt 25 kr. járandósága helyett, az egyezségben kikötött évi 14,000 frt lesz állandóan fizetendő.

Budapest, 1882. évi február hó 1-én.

Gr. Szapáry Gyula s. k.,
m. k. pénzügyminister.

108. szám.

(XVII. ÜLÉS, 184. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök átirata,

mely szerint a némely pénzügyi vámhoz ideiglenesen szedendő pótlékokról szóló törvényczikk szentesitve s az országos törvénytár útján kihirdetve lett.

664. / M. K.

Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

A törvények kihirdetéséről szóló 1881: LXVI. t.-cz. 8. §-a értelmében van szerencsém Nagyméltóságodat a t. főrendi háznak leendő bejelentés végett tisztelettel értesiteni, hogy a némely pénzügyi vámhoz ideiglenesen szedendő pótlékokról szóló törvényjavaslat Ő Felsége által Bécsben 1882-ik évi február hava huszonnyolczadik napján legkegyelmesebben szentesittetvén; mint ez idei harmadik törvényczikk az „Országos törvénytár" utján f. évi márczius hó első napján kihirdettetett.

Ezen törvényczikknek a legfelsőbb szentesitési záradékkal ellátott eredeti példánya az országos levéltárban helyeztetett el.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi márczius hó 1-én.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a Szent István-rend nagykeresztesének.

Melléklet a 108. számú irományhoz.

664./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

némely pénzügyi vámhoz ideiglenesen beszedendő pótlékokról.

(Szentesitést nyert 1882. évi február hó 28-án. Kihirdettetett az Országos Törvénytárban 1882. évi márczius hó 1-én.)

1. §.

Az új osztrák-magyar vámtarifáról szóló törvényjavaslatban javaslatba hozott legfontosabb pénzügyi vámok jövedelmeinek biztozitása czéljából, 1882. évi márczius hó 1-jétől kezdve, az alább elösorolt — az 1878. évi XXI. törvényczikk által életbe léptetett vámtarifában 2 *a*) és *b*), 4 *b*), 5 és 21 *b*) tételek alatt foglalt árúktól, a beviteli megvámolásnál az ezen tarifában megszabott vámokhoz pótlékok fognak szedetni, és pedig:

nyers kávétól . . .	100 klgrkint	16 frt
pörkölt kávétól . .	» »	20 »
aszúszőlő, apró szőlő és mazsolaszőlőtől .	» »	6 »
thea után	» »	50 »
pezsgő boroktól . .	» »	30 »

2. §.

Ezen vámpótlékok (1. §.) szedése, a mennyiben új vámtarifa által az ezen pótlékok alá eső árúkra már előbb új vámtételek meg nem állapittatnának, életbeléptetésüktől számitandó három hónap mulva megszünik.

3. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister, valamint a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister bizatnak meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi február hó huszonnyolczadikán.

Ferencz József s. k. (*P. H.*) *Tisza Kálmán s. k.*

109. szám.

(XVII. ÜLÉS, 190. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1882. évi márczius hó 10-én tartott

LXXVI. ülése jegyzőkönyvéből.

1092. Következett „az ország déli részeiben jelentkező inség elháritására szükséges intézkedésekről" szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház a törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadván, az alkotmányos tárgyalás s szives hozzájárulás végett a főrendi házzal közöltetni határoztatik.

Péchy Jenő s. k.
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 109. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az ország déli részeiben jelentkező inség elháritására szükséges intézkedésekről.

1. §.

A kormány azon intézkedése, melynek alapján a pénzügyminister Torontál és Temes megyék törvényhatóságai által ezen megyék inséges lakosainak vetőmaggal leendő ellátása czéljából, belügyministeri jóváhagyás mellett felvett 350,000 frtnyi, illetőleg 137,000 frtnyi kölcsönök és járulékaik törlesztésére nézve, készfizetési kezességet vállalt, ezennel jóváhagyatik.

2. §.

Az 1. §-ban megnevezett törvényhatóságok által felvett, valamint az ezen törvényhatóságok részéről egyes inséges községeknek és egyes lakosoknak adott kölcsönök szerződésileg kikötött törlesztési részletei és ezek járulékai közigazgatási uton szedendők s esetleg hajtandók be, oly módon, hogy a mennyiben az esedékes összeg első sorban a kölcsönt nyert egyes lakosoktól s egyénenként nyujtott kölcsön erejéig végrehajtás utján ingó és ingatlan vagyonukból be nem hajtathatnék, a végrehajtás folytatólag a község és további sorban a törvényhatóság, mindegyik mint testület ellen intézhető.

3. §.

Az ezen törvény értelmében nyert kölcsönök az 1881: LX. t.-cz. 64. §-ának rendelkezései alá esnek.

4. §.

Ezen kölcsönügyletek, s az azok legombolyitása alkalmából kiállitandó mindennemű okmányok és iratok bélyeg- és illetékmentesek.

Az 1-ső §-ban emlitett Torontál és Temes megyék által kölcsönképen felvett 350,000 frt és 137,000 forintról szóló kötelezvényeknek bélyegmentesen történt kiállitása utólag jóváhagyatik.

A nevezett megyék, az általuk felvett kölcsönpénzekből egyes községeknek és egyes lakosoknak adott kölcsönök kamatai után adóval nem róvhatók meg.

5. §.

A belügyminister felhatalmaztatik, hogy a mennyiben a nevezett két megye egyes községei és maga a két megye az 1871: XVIII. t.-cz. 131. §-ában körülirt kötelezettségüknek a több éven át mutatkozott rosz termés folytán meg nem felelhetnek, az inség elháritásáról:

a) a hol lehet, a munkaképeseknek nyujtandó inségi munka;

b) a munkaképtelen vagy munkát nem kapható vagyontalan egyénekről, az állam részéről nyujtandó segélyezés által gondoskodjék.

6. §.

Az inségi munka megállapitása és elrendelése a közmunka- és közlekedésügyi és a pénzügyi ministerekkel egyetértőleg lesz eszközlendő.

7. §.

Az ily czélra a törvényhozás jóváhagyása reményében már eddig is tett és jelen törvény értelmében ezentúl teendő kiadások utólagosan lesznek részletesen kimutatandók, a törvényhozásnak bejelentendők és az államköltségvetésben a belügyministeri tárcza terhére átmeneti kiadásképen elszámolandók.

8. §.

Ezen törvény végrehajtásával a belügy-, a pénzügy-, s a közmunka- és közlekedésügyi ministerek bizatnak meg.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

110. szám.

(XVII. ÜLÉS, 190. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képvielőház 1882. évi márczius hó 10-én tartott

LXXVI. ülése jegyzőkönyvéből.

1091. Következett a magyar királyi csendőrség által a törvényhatósági joggal felruházott városok kül- és belterületein való teljesitendőkről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház többsége a törvényjavaslatot végszövegezésében is megszavazván, az alkotmányos tárgyalás s szives hozzájárulás végett a főrendi házzal közöltetni határoztatik.

Péchy Jenő s. k.
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 110. számu irományhoz.

Törvényjavaslat

a magyar királyi csendőrség által, a törvényhatósági joggal felruházott városok küll- és belterületein való teljesitendőkről.

1. §.

Törvényhatósági joggal felruházott városok ugy bel- mint külterületén a csendőrség rendes szolgálatot nem teljesit.

2. §.

Ily területeken áthatolva, a tetten-ért törvényt áthágók irányában, szolgálati utasitása értelmében jár el, — a letartóztatottakat azonban az illető város rendőri hatóságának adja át.

3. §.

Oly egyes esetekben, midőn a csend, rend és közbiztonság az illető városi rendőrség által fenn nem tartható, a városi hatóság főnöke, vagy törvényes helyettese a csendőrség segédkezését igénybe venni jogosult.

4. §.

Felhatalmaztatik a belügyminister, hogy azon esetben, ha egyes törvényhatósági joggal felruházott városok, a melyek az ország azon részében feküsznek, melyben a csendőrség már rendezve van, vagy rendezés alatt áll, a rendőri teendők végrehajtását csendőrök által kivánnák eszközöltetni, — az ezen szolgálat után az illető város által megtéritendő költségekre nézve avval szerződésre lépjen.

Az ily módon létrejött szerződések az államra nézve kötelezőkké akkor válnak, mikor az azokból eredő kiadásoknak és bevételeknek a belügyministeri költségvetésbe fölvétele iránt a törvényhozás határozott.

5. §.

Ezen törvény végrehajtásával a belügyminister bizatik meg.

Péchy Jenő *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

111. szám.

(XVII. ÜLÉS 190. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi márczius hó 10-én tartott

LXXVI. ülése jegyzőkönyvéből.

1090. Következett a napirend további tárgya „a Szeged szabad királyi város törvényhatóságába kiküldött királyi biztos kinevezéséről és hatásköréről szóló 1879 : évi XX. törvényczikk érvényének meghosszabbitásáról“ szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház többsége a törvényjavaslatot végszövegezésében is megszavazván, az alkotmányos tárgyalás s szives hozzájárulás végett a főrendi házzal közöltetni határoztatik.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet az 111. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Szeged szabad királyi város törvényhatóságába kiküldött királyi biztos kinevezéséről és hatásköréről szóló 1879. évi XX. törvényczikk érvényének meghosszabbitásáról.

1. §.

A Szeged szabad királyi város törvényhatóságába kiküldött királyi biztos kinevezéséről és hatásköréről szóló 1879. évi XX-ik törvényczikk érvénye az 1880-ik évi XV. törvényczikkben foglalt módositások fentartása mellett, 1883. év végéig meghosszabbittatik.

2. §.

A ministerium felhatalmaztatik, hogy a királyi biztos részére kitüzött feladatoknak netáni korábbi bevégzése esetében a királyi biztosi intézményt a fenebb meghatározott idő előtt is megszüntethesse.

3. §.

Ezen törvény 1882. évi május hó 1-én lép életbe, s végrehajtásával a ministerium bizatik meg.

Péchy Jenő *s. k.*
a képviselőház jegyzője.

112. szám.

(XVII. ÜLÉS 190. 4) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi márczius hó 11-én tartott

LXXVII. ülése jegyzőkönyvéből.

1109. Következett „az 1881. évi közösügyi költségek fedezése czéljából a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegről" szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház többsége a törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadván s megszavazván, az alkotmányos tárgyalás s szives hozzájárulás végett, a főrendi házzal közöltetni határoztatik.

Péchy Jenő s. k.
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 112. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az 1881. évi közösügyi költségek fedezése czéljából a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegről.

1. §.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok által az 1881. évre póthitelképen 558,907 frt 59 kr. szavaztatván meg, ezen összegből a magyar korona országaira eső 175,496 frt 98 kr. kiszolgáltatására a pénzügyminister felhatalmaztatik.

2. §.

Az előbbi szakaszban megjelölt kiadás az 1880. évi LVII. t.-cz. 2. §-ának »rendes kiadások« IV. fejezete alatt elszámolandó, és fedezése az 1881. évi X. törvényczikk értelmében eszközlendő.

3. §.

Ezen törvény végrehajtásával a m. kir. pénzügyminister bizatik meg.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

113. szám.

(XVII. ÜLÉS, 190. 5) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi márczius hó 11-én tartott

LXXVII. ülése jegyzőkönyvéből.

1107. Következett „a Tisza és mellék folyói mentében alakult vizszabályozó és ármentesitő társulatok és Szeged szabad királyi város részére kötendő állami kölcsönről szóló 1880 : XX. törvényczikk némely rendelkezéseinek módositásáról“ szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház többsége a törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadván s megszavazván, az alkotmányos tárgyalás s szives hozzájárulás végett a főrendi házzal közöltetni rendeltetik.

Péchy Jenő s. k.
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 113. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Tisza és mellékfolyói mentében alakult vizszabályozó ármentesitő társulatok és Szeged szab. kir. város részére kötendő állami kölcsönről szóló 1880: XX. t.-cz. némely rendelkezéseinek módositásáról.

1. §.

A Tisza és mellékfolyói mentében alakult vizszabályozó és ármentesitő társulatok és Szeged szab. kir. város részére kötendő állami kölcsönről szóló 1880: XX. törv.-czikk 23, 27. és 37-ik szakaszainak némely rendelkezései az alább következő §§-ban foglalt intézkedések értelmében módosittatnak, illetőleg kiegészittetnek.

2. §.

A Szeged város törvényhatóságának engedélyezett 5 millió forint kölcsönkamat és tőketörlesztési évi járadékának fizetésére Szeged városnak egy évi halasztás engedélyeztetik oly értelemben, hogy ezen fizetés, melyet az 1880. évi XX. törv.-czikk 23. §. *c)* pontja szerint a város 1883. évi január hó 1-től kezdve tartoznék fedezni, csakis 1884. évi január hó 1-én veendi kezdetét és ennek megfelelően egy évvel későbben fog megszünni.

Ezen intézkedés következtében az 1883. évi kamat- és tőketörlesztési járadékot a kincstár fedezendi.

3. §.

Az 1880. évi XX. törv.-czikk 27. §-a értelmében kamatmentes kisebb kölcsönökre fordítható 500,000 frtból, szegedi szegényebb sorsú kisebb ház- és telekbirtokosoknak kamatmentes kölcsönök egyenként 1000 frt erejéig adhatók.

4. §.

Az 1882. évben eddig már engedélyezett, nemkülönben ezentúl 1882. és 1883. évben engedélyezendő (5. §.) kamatmentes kisebb kölcsönök után, az 1880. évi XX. törv.-czikk 28. §-a értelmében, a kölcsönalap részére fizetendő 10%-nyi évi tőketörlesztési részletek a kölcsön felvételét követő 10 év alatt rovandók le; az első részlet tehát 1883., illetőleg 1884. évi január 1-én fizetendő.

5. §.

A Szeged városi árvizkárosult lakosok részére rendelt 10 millió forintnyi kölcsönalap terhére nyujtandó épitési kölcsönök kiosztásának ideje, mely az 1880: XX. törv.-czikk 37. §-ában 1882. év végére tüzetett ki, 1883. év végéig meghosszabbittatik.

Ezen meghosszabbitás által az emlitett törvényszakasznak a Szeged szab. kir. város részéről esetleg igénybe veendő 500,000 forintnyi kölcsönre vonatkozó rendelkezései nem érintetnek.

6. §.

E törvény kihirdetése napján lép érvénybe; annak végrehajtásával a pénzügyminister és a belügyminister bizatnak meg.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

114. szám.

(XVI. ÜLÉS, 190. 6) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi márczius hó 11-én tartott

LXXVII. ülése jegyzőkönyvéből.

1108. Következett „az 1871. évi XLII. örvényczikk 9. §-ának magyarázatáról" szóló örvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház többsége a törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadván s megszavazván, az alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett, a főrendiházzal közöltetni határoztatik.

Péchy Jenő s. k.
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 114. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az 1871. évi XLII. t.-cz. 9. §-ának magyarázatáról.

1. §.

Az 1870. évi LX. törvényczikk alapján nyitott főközlekedési sugárút létesitése czéljából kisajátitott egész területen, a fővárosi közmunkák tanácsa által jóváhagyott tervek szerint emelt, vagy ezentúl emelendő és 1891. év junius hó 10-éig teljesen lakható állapotba helyezendő épületek, az 1871. évi XLII. t.-cz. 8. §-ának 1-ső és 2-ik pontjaiban, illetőleg az 1879. évi XLII. törvényczikkben körülirt közadózási kedvezményben akkor is részesülnek, ha azok nem a főközlekedési sugárút mentében vannak épitve és 48 láb magassággal nem birnak.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

115. szám.

(XVII. ÜLÉS, 190. 7) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi márczius hó 13-án tartott

LXXVIII. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik napirend szerint az 1882. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslatnak végszerkezetében felolvasása.

Elnök kérdi, elfogadja-e a ház a törvényjavaslatot végszerkezetében?

A ház a felolvasott törvényjavaslatot felállás és ülve maradással teljesitett szavazás szerint végszerkezetében is elfogadván, azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendekkel szokott módon közöltetni rendeli.

Baross Gábor *s. k.*
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 115. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az 1882. évi állami költségvetésről.

1. §.

Az 1882. évre a magyar korona országainak
rendes kiadásai:
Kétszáz nyolczvannyolcz millió háromszáz kilenczvenhat ezer háromszáz tizenhárom o. é. forintban,
átmeneti kiadásai:
Három millió ötszázkét ezer négyszáz negyvenhét o. é. forintban;
beruházási kiadásai:
Huszonkilencz millió két száz tizenegy ezer háromszáz tizenegy o. é. forintban;
rendkivüli közösügyi kiadásai:
Hét millió egyszáz tizennyolczezer kétszáz tiz o. é. forintban
állapittatnak és ajánltatnak meg.

2. §.

Ez összegek a következő fejezetek, czímek és rovatok szerint oszlanak meg:

Fejezet	Czím	A) Rendes kiadások.	Rovatonként (forint)	Czimenként (forint)	Fejezetenként (forint)
I.		**A királyi udvartartás költségei**	. . .	. . .	4,650.000
II.		**Ő cs. és ap. királyi Felsége kabineti irodája és a kabineti iroda nyugdíjai**	. . .	. . .	70.235
III.		**Országgyülés:**			
	1	A főrendiház kiadásai	. . .	50.421	
	2	A képviselőház kiadásai	. . .	1,110.992	
	3	Az országgyülési gyorsiroda személyzetének illetményei	. . .	31.600	
	4	A magyar delegatió kiadásai	. . .	6.000	
	5	Az állami közös függő adósságot ellenőrző bizottság kiadásai	. . .	7.000	
		Összesen (III. fejezet 1—5. czim)	. . .	. . .	1,206.013
		Átvitel	. . .	. . .	5,926.248

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	5,926.248
IV.		Az 1882. évre megállapitott **közösügyi kiadásokból** a magyar korona országait illető összeg . .	. . .	. . .	33,074.474
V.		Az 1849. évtől az 1867. évig tettleg fennállott **központi kormány közegeinek nyugdíjai átalányképen**	. . .	. . .	120.723
VI.		**Nyugdíjak:**			
	1	Országgyülés	. . .	2.888	
	2	Állami számvevőszék	. . .	12.797	
	3	Ministerelnökség és fiumei kormányzóság . .	. . .	2.000	
	4	Ő cs. és ap. kir. Felsége személye körüli ministerium	. . .	5.898	
	5	Horvát-szlavon-dalmát ministerium	. . .	3.025	
	6	Belügyministerium	. . .	489.000	
	7	Pénzügyministerium	. . .	2,001.804	
	8	Közmunka- és közlekedési ministerium . .	. . .	311.494	
	9	Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium	. . .	395.351	
	10	Vallás- és közoktatásügyi ministerium . . .	. . .	95.550	
	11	Igazságügyi ministerium	. . .	659.804	
	12	Honvédelmi »	. . .	226,434	
		Együtt (VI. fejezet 1—12. czim)	. . .	. . .	4,206.045
VII.		**Állami adósságok:**			
	1	Az 1867. évi XV. törvényczikkben elvállalt államadóssági járulék:			
		Évi járulék folyó pénzértékben	17,391.700		
		Évi járulék ezüstben	11,776.000		
		Évi törlesztési járulék folyó pénzértékben . .	1,000.000		
		Évi törlesztési hányad ezüstben	150.000		
		Összesen (1. czim)	. . .	30,317.700	
	2	Földtehermentesités és örökváltságok:			
		Kamatok és járadékok	10,991.689		
		Tőketörlesztés	5,906.413		
		Tőkebeli kiegyenlitések	14.000		
		Járulék a földtehermentesitési alapigazgatóság költségei fedezésére	40.179		
		Járulék az erdélyi igazoló bizottmányok költségei fedezésére	4.588		
		Kötvényürlapok és szelvényivek előállítási költségei	2.000		
		Összesen (2. czim)	. . .	16,958.869	
		Átvitel	. . .	47,276.569	43,327.490

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	47,276.569	43,327.490
	3	Szőlődézsmaváltság:			
		Kamatozás	853.280		
		Törlesztés	1,474.100		
		Tőkebeli kiegyenlitések	200		
		Kezelési költségek	44.810		
		Összesen (3. czím)	. . .	2,372.390	
	4	Maradvány- és irtványföldek megváltása:			
		Kamatok	88.780		
		Törlesztés	58.000		
		Tőkebeli kiegyenlitésekre	600		
		Kezelési költségekre	8.400		
		Összesen (4. czím)	. . .	155.780	
	5	Az 1867. évi XIII. t.-cz. alapján felvett vasuti kölcsön:			
		Kamatok	4,570.848		
		Törlesztés	914.736		
		Kezelési költségek	34.033		
		Összesen (5. czím)	. . .	5,519.617	
	6	Az 1870. évi X. t.-cz. alapján felvett sorsolási kölcsön:			
		Évi járadék	1,224.000		
		Járulékok a pénzügyministerium hitelműveleti osztályának, számvevőségének és a központi állami pénztár költségeihez és egyéb kezelési és sorsolási költségekre	13.260		
		Összesen (6. czím)	. . .	1,237.260	
	7	Az 1870. évi XXX. t.-cz. alapján elvállalt budapesti lánczhid-elsőbbségi kölcsön:			
		Kamatok	67.812		
		Tőketörlesztés	30.600		
		Kezelési és sorsolási költségek	200		
		Összesen (7. czím)	. . .	98.612	
	8	Az 1871. évi XXXVII. t.-cz. alapján felvett gömöri iparvasutak záloglevél-kölcsön:			
		Kamatok	349.623		
		Törlesztés	103.722		
		Kezelési költségek	2.264		
		Összesen (8. czím)	. . .	455.609	
	9	Az 1871. évi XLV. t.-cz. alapján felvett 30 millió frtnyi kölcsön:			
		Kamatok	1,474.351		
		Törlesztés	765.820		
		Kezelési költségek	3.370		
		Összesen (9. czím)	. . .	2,243.541	
		Átvitel		59,359.378	43,327.490

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			f o r	i n	t
		Áthozat	. . .	59,359.378	43,327.490
	10	Az 1872. évi XXXII. t.-cz. alapján felvett 54 millió frtnyi kölesön:			
		Kamatok	2,761.849		
		Törlesztés	1,349.920		
		Kezelési költségek	6.385		
		Összesen (10. czim)	. . .	4,118.154	
	11	Az 1875. évi XLIX., 1876. évi XLVI., 1877. évi VII., IX., XIV., XV., XVII., 1878. évi II., VIII., IX., XV., XVI., XVII., 1879. évi II. és 1880. évi V. t.-czikkek alapján kibocsátott 400.000,000 frt névértékü magyar aranyjáradék-kölcsön:			
		Kamatok	12,064.320		
		Kezelési költségek	26.750		
		Összesen (11. czim)	. . .	12,091.070	
	12	Az 1881. évi XXXII. t.-cz. alapján kibocsátandó 4%-os aranyjáradék-kölcsön:			
		Kamatok	14,632.000		
		Kezelési költségek	32.500		
		Összesen (12. czim)	. . .	14,664.500	
	13	Az 1880. évi IX. és az 1881. évi X., XI. és XLV. t.-cz. értelmében kibocsátandó 5%-os papirjáradék-kölcsön:			
		Kamatok	2,923,880		
		Kezelési költségek	3.800		
		Összesen (13. czim)	. . .	2,927.680	
	14	Az 1880. évi VIII., IX. és 1881. évi XI. t.-cz. értelmében kibocsátandó járadék-kötvények és az 1882. évi hiány fedezésére kibocsátandó értékpapirok kamataira	. . .	1,200.000	
	15	Az 1876. évi L. t.-cz. alapján a keleti vasut átvétele folytán elvállalt adósság és felvett 9,989.300 frtnyi kölcsön:			
		I. Kibocsátású elsőbbségi kölcsön	2.300.563		
		II. Kibocsátású elsőbbségi kölcsön . . .	1,775.194		
		A 9,989.300 frtnyi kölcsön	596.604		
		Összesen (15. czim)	. . .	4,672.361	
	16	A vágvölgyi vasut vételárának hátralékos része után járó kamatra az 1879. évi XXVII. t.-cz. alapján	. . .	236.470	
		Átvitel	. . .	99,269.613	43,327.490

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	99,269.613	43,327.490
	17	Az 1880. évi XX. t.-cz. alapján felveendő tiszai és szegedi kölcsön:			
		Évi járulék	2,400.000		
		Kezelési költségek	3.400		
		Összesen (17. czím)	. . .	2,403.400	
	18	Az 1880. évi XXXVIII. t.-cz. alapján a tiszavidéki vasut megváltása folytán elvállalt adósság:			
		A részvény-szelvények beváltására . . .	721.991		
		15,750.000 frtnyi sorsjegy-kölcsön évi járadéka	819.000		
		19,692.500 forintnyi elsőbbségi kölcsön 5% kamatjára	984.625		
		Tőke törlesztésére	42.000		
		Kezelési költségek	2.663		
		Tőzsde-kamarai illeték	2.100		
		Összesen (18. czím)	. . .	2,572.379	
	19	Az 1880. évi XLIV. t.-cz. alapján a zágráb-károlyvárosi vasutvonal megvétele folytán a cs. kir. szab. déli vasuttársaságnak fizetendő évi járulék 4. és 5. részl.	. . .	283.200	
	20	Függő adósság:			
		A közös függő adósság kezelési költségeiből Magyarországot terhelő 30%-os részlet .	172.200		
		Pénztári jegyek, birói és árvaletétek kamataira, továbbá a pénztári jegyek előállitási, kezelési költsége és bankjutalék	1,655.600		
		A tiszai és szegedi alap pénzeiből állami kiadások fedezésére igénybe veendő összegek évi járulékaira	879.191		
		Összesen (20. czím)	. . .	2,706.991	
		Együtt (VII. fejezet 1—20. czím)	. . .	. . .	107,235.583
VIII.		**Előlegezések a vasuti kamatbiztositás alapján** .	. . .	. . .	10,900.000
IX.		**Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükséglete:**			
	1	Horvát-Szlavonországok autonom kormányzatának az 1880. évi LIV. t.-cz. értelmében . .	. . .	3,576.438	
	2	A polgárositott horvát-szlavon határőrvidék beligazgatási szükséglete fejében	. . .	2,104.180	
		Együtt (IX. fejezet 1—2. czím)	. . .	. . .	5,680.618
		Átvitel	. . .	. . .	167,143.691

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	. . .	167,143.691
X.		**Fiume:**			
	1	A fiumei és a magyar-horvát tengerparti kormányzó és személyzete	. . .	29.980	
	2	Törvénykezési provisorium	. . .	56.110	
		Együtt (X. fejezet 1—2. czím)	. . .	. . .	86.090
XI.		**Állami számvevőszék:**			
		Személyi járandóságok:			
		Tisztviselők fizetése és lakpénze	97.911		
		Szolgák fizetése és lakpénze	3.149		
		Szolgák ruhailletménye	450		
		Napidíjnokok díjai	1.500		
		Jutalmak és segélyek	1.000		
		Dologi kiadások:			
		Hivatali, irodai és házi szükségletek	3.595		
		Útiköltségek	500		
		Épületfentartási költségek	400		
		Közadó	575		
		Együtt (XI. fejezet)	. . .	. . .	109.080
XII.		**Ministerelnökség:**			
	1	A ministerelnökség költségei:			
		Személyi járandóságok	70.100		
		Dologi kiadások	29.000		
		Összesen (1. czím)	. . .	99.100	
	2	Rendelkezési alap	. . .	200.000	
		Együtt (XII. fejezet 1—2. czím)	. . .	. . .	299.100
XIII.		**Ő cs. és ap. királyi Felsége személye körüli ministerium:**			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	37.418		
		Tiszti-, személyi- és működési pótlékok	4.615		
		Drágasági pótlékok	3.023		
		Szolgák ruhailletményei	750		
		Jutalmak és segélyek	1.200		
		Dologi kiadások	7.340		
		Együtt (XIII. fejezet)	. . .	. . .	54.346
XIV.		**Horvát-szlavon-dalmát minister és személyzete:**			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	28.290		
		Szolgák ruhailletményei	300		
		Jutalmak és segélyek	450		
		Dologi kiadások	6.840		
		Együtt (XIV. fejezet)	. . .	. . .	35.880
		Átvitel	. . .	. . .	167,728.187

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	167,728.187
XV.		**Belügyministerium:**			
	1	Központi igazgatás és földtehermentesitési alapigazgatóság részére átalánykép	. . .	318.000	
	2	Országos levéltár	. . .	31.400	
	3	Megyék közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásai	. . .	4,600.000	
	4	Főispánok és a budapesti főpolgármester fizetései	. . .	243.500	
	5	Egészségügyi tanács	. . .	1.800	
	6	Általános közigazgatási kiadások:			
		A nemzeti szinház állami segélyezésére . .	82.000		
		A nemzeti szinházi alapok jövedelméből a szinház szükségletére	27.300		
		Betegápolási költségek	502.048		
		Himlőoltási költségek	51.450		
		Járványok és más rendkivüli okoknál fogva felmerülhető költségek	5.000		
		Szülházi kiadások	15.000		
		Lelenczek és törvénytelen ágyból született gyermekek tápdíjai	60.424		
		Tébolydai kiadások	311.174		
		Közbiztossági kiadások	150.000		
		Országos csendőrség	909.473		
		Toloncz-kiadások	40.150		
		Életmentési dijak	800		
		»Hivatalos lap« költségeire	9.000		
		Az országos törvények és rendeletek tárának költségei	22.400		
		Budapesti önkéntes tüzoltó-egylet segélyezésére	5.000		
		Fővárosi rendőrség átalánya	587.479		
		Utlevelek kiállitásával járó költségek . .	4.197		
		Előre nem látható költségek	6.000		
		Karhatalmi költségek	5.000		
		Országgyülési képviselők választása és a választók névjegyzékének kiigazitása alkalmával felmerülő költségekre	8.000		
		Katonai előfogati díjpótlékokra szükséges költségek	8.700		
		Összesen (6. czim)	. . .	2,810.595	
		Együtt (XV. fejezet 1—6. czim)	. . .	. . .	8,005.295
		Átvitel	. . .	. . .	175,733.482

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	175,733.482
XVI.		**Pénzügyministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok	555.204		
		Dologi kiadások	178.400		
		Összesen (1. czím)	. . .	733.604	
	2	Központi állami pénztár:			
		Személyi járandóságok . . . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	60.626	
	3	Pénzügyigazgatóságok és számvevő osztályok:			
		Személyi járandóságok . . . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	832.128	
	4	Állami pénztár Zágrábban:			
		Személyi járandóságok . . . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	16.304	
	5	Adófelügyelők és azok segédszemélyzete:			
		Személyi járandóságok . . . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	731.114	
	6	Adóhivatalok:			
		Személyi járandóságok . . . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	1,133.111	
	7	Pénzügyi, illetőleg vám- és adóőrség:			
		Személyi járandóságok . . . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	2,100.000	
	8	Jogügyi igazgatóság:			
		Személyi járandóságok és átalány	58.215		
		Dologi kiadások	4.323		
		Összesen (8. czím)	. . .	62.538	
	9	Kincstári ügyészségek:			
		Személyi járandóságok	69.997		
		Dologi kiadások	17.072		
		Összesen (9. czím)	. . .	87.069	
	10	Pénzügyi törvényszékek Horvát-Szlavonországban	. . .	5.440	
	11	Állandó kataster	. . .	404.830	
	12	Bányászati és erdészeti akadémia Selmeczbányán	88.325		
		Bányász-iskola Selmeczbányán	10.357		
		Bányász-iskola Felsőbányán	10.393		
		Bányász-iskola Nagyágon	405		
		Összesen (12. czím)	. . .	109.480	
		Átvitel	. . .	6,276.244	175,733.482

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	6,276.244	175,733.482
	13	*a)* Egyenes adók kivetési és beszedési költségei	735.500		
		b) Hadmentességi díj czímén befolyó összegekből az 1880. évi XXVII. t.-cz. 5. és 6. §-ban említett alapba beszolgáltatandó	857.470		
		Összesen (13. czím)	. . .	1,592.970	
	14	Fogyasztási adók beszedési költségei . . .	. . .	289.450	
	15	A fogyasztási adóvisszatérítések felosztásából az 1878. évi XIX. t.-cz. 2. §-a értelmében a szesz-adó czímén	. . .	351.823	
	16	Határvám kezelési költségei	. . .	309.816	
	17	Bélyeg kezelési költségei	. . .	203.000	
	18	Jogilletékek és díjak kezelési költségei: Személyi járandóságok . . . . . . Dologi kiadások	. . .	479.289	
	19	Fémjelzés üzemi és kezelési költségei . . .	. . .	8.705	
	20	Út-, híd- és révvám Horvát-Szlavonországban .	. . .	500	
	21	Dohányjövedék:			
		Dohányigazgatóság	63.370		
		Vétel, gyártás, eladás	20,928 603		
		Összesen (21. czím)	. . .	20,991.973	
	22	Lottojövedék	. . .	1,789.856	
	23	Sójövedék	. . .	2,600.258	
	24	Állami jószágigazgatóságok és számvevőségek .	. . .	146.695	
	25	Állami jószágok	. . .	1,634.284	
	26	Bányaigazgatóságok és számvevőségek . . .	. . .	181.664	
	27	Fémbányászat és opálbánya	. . .	3,794.558	
	28	Fémkohászat	. . .	3,997.746	
	29	Pénzverde	. . .	4,995.171	
	30	Vasművek:			
		Központi igazgatóság és számvevőség . .	49.878		
		Vasgyárak	2,282 450		
		Összesen (30. czím)	. . .	2,332.328	
	31	Kőszénbányák	. . .	22.880	
	32	Sótermelés	. . .	1,080.407	
	33	Feloszlatott bányaművek és a bányászat körüli egyházi és jótékony czélok:			
		Feloszlatott bányaművek	4.482		
		Egyházi és jótékony czélok	27.504		
		Összesen (33. czím)	. . .	31.986	
	34	Állami nyomda	. . .	506 800	
	35	Állami épületek	. . .	17.009	
	36	Budapesti állami hidak:			
		Személyi járandóságok	55.189		
		Dologi kiadások és befektetések	83.867		
		Összesen (36. czím)	. . .	139.056	
	37	Különféle kiadások	. . .	135.362	
		Együtt (XVI. fejezet 1—37. czím)	. . .	. . .	53,909.830
		Átvitel	. . .	. . .	229,643.312

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	. . .	229,643.312
XVII.		**Közmunka- és közlekedési ministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok	308.187		
		Dologi kiadások	69.200		
		Összesen (1. czím)	. . .	377.387	
	2	*a)* Vasuti főfelügyelőség:			
		Személyi járandóságok	67.985		
		Dologi kiadások	22.750		
		b) Vasuti kormánybiztosok	3.175		
		Összesen (2. czím)	. . .	93.910	
	3	Államépitészeti hivatalok:			
		Személyi járandóságok	333.107		
		Dologi kiadások	103.157		
		A polgárositott határőrvidék szükséglete átalánykép	8.007		
		Összesen (3. czím)	. . .	444.271	
	4	Kőutak kezelése, fentartása és épitése:			
		Kezelés	87.928		
		Fentartás	2,704.305		
		Uj utak és hidak épitése:			
		Magyarországban:			
		Hunyadmegyében, a szeged-temesvár-szászsebesi állami uton a piskii hid ujra épitésére s azzal kapcsolatos Strigy folyó szabályozására . .	30.000		
		Kolozsmegyében, az apahida-szászregeni állami út II. szakaszán az 51—57 kilométer közt a megrongált utpálya földmunkájának helyreállitására és ezen szakasznak kőburkolattal és fedanyaggal leendő ellátására	25.000		
		A törvényhatóságoknak utjaik és hidjaik fentartására, különös tekintettel a hadászatilag fontos utak és hidak fentartására	200.000		
		Horvát-Szlavonországban:			
		A Krndija hegyen át vezető az eszék-nasiczi és bektez-lipiki állami utakat összekötő kiépitetlen utvonal folytatólagos kiépitésére	40.000		
		Az eszék-vukovári ut Kliszától a vukovári vasuti állomás felé vezető részének folytatólagos kiépitésére	25.000		
		A polgárositott határőrvidék hasonczimű szükséglete átalánykép	131.17		
		Összesen (4. czím)	. . .	3,243.406	
		Átvitel	. . .	4,158.974	229,643.312

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	4,158.974	229,643.312
	5	Víziutak kezelése, fentartása és épitése:			
		Kezelés	37.814		
		Fentartás	216.566		
		Uj épitkezések:			
		Magyarországban:			
		A Dunánál:			
		Hajózási akadályok elháritására	20.000		
		Védművekre:			
		a) a marhazátonyi parterősitésre	10.000		
		b) a Lidiánál eszközlendő kotrásokra	375.000		
		c) a Lidiánál az 1881. évben megkezdett kőhányások befejezésére	58.400		
		d) a dunavecsei mederszabályozásra	50.000		
		e) az ordas-fajszi vonal szabályozására	200.000		
		f) a bajai partbiztositás folytatására	50.000		
		A Marosnál szabályozási munkákra és védművekre	30.000		
		A Temesnél a folyó hajózhatóvá tételére	33.014		
		Az egyesült Körös folyónál az átmetszések kiásatására és bővitésére	500.000		
		A Drávánál szabályozási munkákra	50.000		
		Sürgős munkákra és állami kezelés alatt nem álló folyókra segélykép	40.000		
		A polgárositott határőrvidék hason czimü szükséglete átalánykép	15.500		
		Összesen (5. czim)	. . .	1,686.294	
	6	Müszaki egyének kiképezésére s utazási ösztöndijakra	. . .	3.000	
	7	Posta:			
		Személyi járandóságok	2,439.000		
		Dologi kiadások	3,259.000		
		Összesen (7. czim)	. . .	5.698.000	
	8	Távirda: Személyi járandóságok, Dologi kiadások	. . .	1,874.480	
	9	A m. k. állami vasutak üzleti kiadásai	. . .	11,500.000	
	10	A m. kir. államí gépgyár üzleti kiadásai	. . .	1,454.000	
	11	A diósgyőri vas- és aczélgyár és barnaszénbánya kiadásai	. . .	1,974.000	
		Együtt (XVII. fejezet 1—11. czim)	. . .	. . .	28,348.748
XVIII		**Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	. . .	240.486	
	2	Ipari, kereskedelmi és külkereskedelmi czélok	. . .	121.670	
		Átvitel	. . .	362.156	257,992.060

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	362.156	257,992.060
	3	A gazdaság különböző ágainak emelésére átalánykép	. . .	364.126	
	4	Gazdasági tanintézetekre:			
		Magyaróvári gazdasági akadémia	62.000		
		Keszthelyi gazdasági tanintézet	33.900		
		Debreczeni gazdasági tanintézet	17.800		
		Debreczeni földmives iskola	29.600		
		Kolozsmonostori gazdasági tanintézet	42.100		
		Kassai gazdasági tanintézet	31.200		
		Liptó-újvári földmives iskola	13.900		
		Érdiószegi vinczellérképezde	8.000		
		Tarczali vinczellérképezde	9.600		
		Budai vinczellérképezde	8.800		
		Nagy-enyedi vinczellérképezde	3.800		
		Ménesi vinczellérképezde	5.600		
		Összesen (4. czim)	. . .	266.300	
	5	Állami erdők	. . .	4,055.164	
	6	Erdőfelügyelőségek	. . .	85.000	
	7	Országos erdei alap	. . .	24.000	
	8	Állami lótenyészintézetek:			
		Lótenyészintézeti központi igazgatás	22.904		
		Ménesbirtok-gazdaságok	906.607		
		Ménesek	658.085		
		Méntelepek	914.250		
		Lóversenyek	28.000		
		Lótenyésztési jutalmak	15.617		
		Magánosok és községek méntartása segélyezésére	10.000		
		Tenyészanyag vásárlására és a káposztásmegyeri kanczatelep szükségletére (a lótenyész alap jövedelméből)	16.379		
		Összesen (8. czim)	. . .	2,571.842	
		Átvitel	. . .	7,728.588	257,992.060

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	7,728.588	257,992.060
	9	Vesztegintézetek	. . .	63.350	
	10	A keleti marhavész és egyéb járványos állati betegségek elfojtására:			
		Személyi járandóságok	23.200		
		Dologi kiadások	56.800		
		Összesen (10. czím)	. . .	80.000	
	11	Budapesti állatorvosi tanintézet	. . .	42.650	
	12	Bányakapitányságok	. . .	62.000	
	13	Földtani intézet	. . .	32.000	
	14	Statistikai hivatal:			
		Személyi járandóságok	39.540		
		Dologi kiadások	72.000		
		Összesen (14. czím)	. . .	111.540	
	15	Tengeri hajózás és révügy:			
		Tengerészeti igazgatás:			
		a) Személyi járandóságok	62.730		
		b) Dologi kiadások	25.170		
		Szakoktatás:			
		a) Személyi járandóságok	10.560		
		b) Dologi kiadások	4.540		
		Tengerészeti külön czélokra	45.278		
		Tengeri kikötők	39.996		
		Összesen (15. czím)	. . .	188.274	
	16	Budapesti kir. zálogház részére átalánykép . .	. . .	307.140	
	17	Mértékhitelesités	. . .	13.371	
		Együtt (XVIII. fejezet, 1—17. czím)	. . .	. . .	8,628.913
		Átvitel	. . .	. . .	266,620.973

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	266,620.973
XIX.		**Vallás- és közoktatásügyi ministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok	188.450		
		Dologi kiadások	18.247		
		Összesen (1. czím)	. . .	206.697	
	2	Tanulmányi ügyek igazgatása:			
		Országos közoktatási tanács	5.000		
		Tankerületi főigazgatóságok	32.850		
		Népnevelési tanfelügyelőségek	187.825		
		Vizsgálati bizottmanyok	10.000		
		Összesen (2. czím)	. . .	235.675	
	3	Tanintézetek:			
		Felsőbb tanintézetek:			
		Budapesti kir. egyetem:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	485.622		
		Nyugélvezmények	30.794		
		Középiskolai tanárképezde és az azzal egybekötött gyakorló-iskola:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	38.433		
		Kolozsvári egyetem:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	190.000		
		Kolozsvári középiskolai tanárképezde:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	15.000		
		József-műegyetem:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	193.000		
		Országos mintarajztanoda, rajztanárképezde és iparművészeti szakiskola:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	61.820		
		Nagyszebeni jogakadémia:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	21.335		
		Középtanodák:			
		Gymnasiumok:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások, és pedig:			
		Budapesti állami gymnasium . . .			
		Nagyszebeni » . . .			
		Kaposvári » . . .			
		Fiumei » . . .	148.027		
		Losonczi » . . .			
		Munkácsi » . . .			
		Zombori » . . .			
		Fehértemplomi » . . .			
		Átvitel	1,184.031	442.372	266,620.973

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	1,184.031	442.372	266,620.973
		Reáliskolák:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások, és pedig:			
		Budapesti, budai állami főreáliskola . . .			
		Budapesti, pesti » » . . .			
		Győri » » . . .			
		Kassai » » . . .			
		Körmöczi » » . . .			
		Lőcsei » » . . .			
		Nagyváradi » » . . .			
		Pancsovai » » . . .			
		Pécsi » » . . .	418.747		
		Szegedi » » . . .			
		Székelyudvarhelyi » » . . .			
		Temesvári » » . . .			
		Soproni » » . . .			
		Dévai állami alreáliskola			
		Kecskeméti » »			
		Nagykállói » »			
		Aradi » »			
		Pozsonyi főreáliskola segélyezésére . . .	4.000		
		Sümegi » » . . .	4.000		
		Székesfehérvári » » . . .	4.000		
		Középiskolák közös költségei	8.000		
		Szakiskolák, és pedig:			
		a) Bábaiskolák Pozsonyban, Nagyváradon és Nagyszebenben:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	13.325		
		b) Gépészeti ipartanoda Kassán:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	13.300		
		c) Budapesti közép-ipartanoda:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	47.030		
		d) Iparos tanulók iskolái	9.000		
		e) Ipari-ügyek tárgyalására egy közeg	2.200		
		f) Fiumei állami kereskedelmi iskola:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	14.400		
		g) A budapesti kereskedelmi akadémia segélyezésére	4.000		
		Átvitel	1,726.033	442.372	266,620.973

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	1,726.033	442.372	266,620.973
		Tanitó-képezdék, elemi-, felsőbb nép- és polgári iskolák:			
		Férfi elemi és polgári tanitó-képezdék:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások:			
		Budapesti, budai férfi elemi és polgári tanitó-képezde Bajai » » » » » » Felegyházai » » » » » » Csurgói » » » » » » Dévai » » » » » » Iglói » » » » » » Kolozsvári » » » » » » Lévai » » » » » » Losonczi » » » » » » Márm.-szigeti » » » » » » Modori » » » » » » Sárospataki » » » » » » Szék.-keresztúri » » » » » » Zilahi » » » » » » Zsivó-várallyai » » » » » » Aradi » » » » » » Csáktornyai » » » » » »	319.070		
		Elemi és polgári tanitónő-képezdék:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások:			
		Budapesti, budai elemi és polgári tanitónő-képezde Kolozsvári » » » » » Pozsonyi » » » » » Szabadkai » » » » » Budapesti, pesti » » » » » Győri » » » » »	209.993		
		Tanitóképezdék közös költségei	8.000		
		Tornapóttanfolyamok	7.000		
		Népnevelési szükséglet	900.000		
		A néptanitók nyugdíjintézete segélyezése az 1875. évi XXXII. t.-cz. 36. § a szerint	150.000		
		A »Néptanitók Lapja« kiadására	10.000		
		Budapesti felső leányiskola:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	50.900		
		Marmaros szigeti felsőbb leányiskola	5.000		
		Trencséni felsőbb leányiskola	5.000		
		Sopronban felállitandó felsőbb leányiskola . . .	4.000		
		Lőcsén » » » . . .	4.000		
		Kolozsvárott fenálló felsőbb leányiskola segélyezésére	2.000		
		Siketnémák intézete Váczon:			
		Személyi járandóságok, dologi kiadások és nyugélvezmények	35.000		
		Vakok országos intézete Budapesten:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	31.900		
		Átvitel	3,467.896	442.372	266,620.973

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	3,467.896	442.372	266,620.973
		Az egyetemi épületek létesitésére felvett kölcsön, kamat és törlesztési szükséglete . .	146.322		
		Az egyetemi boncztani intézet felépitésére felvett kölcsön után törlesztendő tőke és kamat fejében	21.000		
		Az egyetemi belkóroda felépitésére felvett kölcsön után törlesztendő tőke és kamat fejében	21.000		
		Az egyetemi orvoskari intézetek folytatólagos felépitésére felveendő kölcsön után törlesztendő tőke és kamat fejében	30.000		
		Összesen (3. czím)	. . .	3,686.218	
	4	Ösztöndijak és egyéb tanulmányi czélok:			
		Utazási ösztöndijak felsőbb és középiskolai tanárok és tanárjelöltek számára . . .	16.000		
		A nagyszebeni Terécz-árvaház kir. alapitványi javadalma	17.690		
		A károlyfehérvári r. kath. káptalan részére kir. alapitványi évi járulék	5.985		
		A kolozsvári elemi iskola rajztanitójának .	315		
		Alapitványi járulék az erdélyi iskola-alap részére a tanitók fizetéseinek pótlására .	10.452		
		Segély az ösztöndij-alapnak	1.064		
		Szegény tanulók segélyezésére	1.200		
		Goldberg-féle ösztöndij: 5, egyenként 126 frttal	630		
		Kamarai járandóság, erdélyi helv. hitvallású evang. egyházak és tanodák számára . .	14.000		
		Kamarai járandóság három róm. kath. lelkész számára	187		
		Halli alapitványi alafák és segélydijak . .	4.180		
		A magyarországi középtanodákba járó 15 horvátországi tanuló számára	3.000		
		Oly egyetemi magántanárok jutalmazására, kik elméleti szakot adnak elő, melyre rendszeresitett tanszék vagy nem létezik, vagy betöltve nincs, s kiknek a tanári pályán megtartása az illető fakultás véleménye szerint kivánatos	4.000		
		Ösztöndijak a magyar határőrvidék számára..	1.540		
		Összesen (4. czím)	. . .	80.243	
		Átvitel	. . .	4,208.833	266,620.973

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	4,208.833	266,620.973
	5	Közművelődési czélok:			
		Magyar nemzeti muzeum:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	100.000		
		Országos képtár:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	25.104		
		Központi meteorologiai intézet:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	14.100		
		Országos zeneakadémia és szini tanoda:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	35.250		
		Nemzeti zenede segélyezésére	1.500		
		Iparmuzeum:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	13.000		
		Technologiai muzeum:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	10.000		
		Magyar művészeti ösztöndij-alap:			
		3 ösztöndíj 420 frttal	1.260		
		Képzőművészet czéljaira, jelesen: utazási ösztöndijakra, megrendelésekre, elaggott művészek segélyezésére	15.000		
		A képzőművészeti társulat segélyezésére . .	4.000		
		Műemlékek:			
		a) Országos bizottság:			
		Személyi járandóságok	6.000		
		Dologi kiadások	10.000		
		b) Vajda-Hunyad várának fentartására . .	5.000		
		c) Az ó-budai Amphytheatrum	5.000		
		A magyar földrajzi társulat segélyezésére .	1.000		
		Magyar történelmi és irodalomtörténeti források és emlékek kiadására és feldolgozására	15.000		
		A magy. tud. Akadémia könyvtárának gyarapitására	5.000		
		A magy. tud. Akadémia mathem. és term. tud. osztálya részére országos érdekű kutatásokra és közleményekre	5.000		
		A magy. kir. természettudományi társulatnak évi segélyezésére, oly czélból: hogy a társulat ez összeget országos érdekű kutatásokra és közleményekre forditsa . . .	4.000		
		Elszegényedett hazai irók vagy ezek családjainak segélyezésére	3.500		
		Tornamesterek kiképzésére	5.000		
		Összesen (5. czím)	. . .	283.714	
	6	Egyházi czélok:			
		A görög szertartású kath. egyháznak . . .	99.000		
		Az ágostai hitvallású evang. egyháznak . .	36.000		
		A helvét hitvallású evang. egyháznak . . .	65.000		
		A görög keleti hitvallású egyháznak . . .	100.000		
		Az unitaria hitvallású egyháznak	5.000		
		Az izraelita vallásúak egyházának	5.000		
		Összesen (6. czím)	. . .	310.000	
		Együtt (XIX. fejezet 1—6. czím)	. . .	. . .	4,802.547
		Átvitel	. . .	. . .	271,423.520

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	271,423.520
XX.		**Igazságügyi ministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések, lakpénzek és pótlékok . . .	155.272		
		Szolgák ruhailletményei	800		
		Jutalmak és segélyek	3.500		
		Dologi kiadások:			
		Házbér	21.276		
		Hivatali és irodai költségek	26.000		
		Forditási költségek	1.500		
		Utiköltségek és napidijak	2.000		
		Távirdai sürgönyök költségei	106		
		Vegyészeti kiadások	3.400		
		Összesen (1. czím)	. . .	213.854	
	2	Királyi Curia:			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	430.475		
		Működési pótlékok	7.000		
		Szolgák ruhailletményei	1.250		
		Jutalmak és segélyek	2.000		
		Dologi kiadások:			
		Házbér	3.010		
		Hivatali és irodai költségek	15.300		
		Épületek fentartása	400		
		Összesen (2. czím)	. . .	459.465	
	3	Királyi itélő tábla Budapesten:			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	549.251		
		Működési pótlékok	8.650		
		Szolgák ruhailletményei	1.250		
		Jutalmak és segélyek	2.000		
		Dologi kiadások:			
		Házbér	3.750		
		Hivatali és irodai költségek	23.800		
		Épületek fentartása	400		
		Összesen (3. czím)	. . .	589.101	
		Átvitel	. . .	1,262.420	271,423.520

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	1,262.420	271,423.520
	4	**Királyi itélő tábla Maros-Vásárhelyen:**			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	91.922		
		Működési pótlékok	3.400		
		Szolgák ruhailletményei	450		
		Jutalmak és segélyek	600		
		Dologi kiadások:			
		Házbér	500		
		Hivatali és irodai költségek	6.200		
		Épületek fentartása	300		
		Összesen (4. czím)	. . .	103.372	
	5	**Királyi főügyészségek Budapesten és Maros-Vásárhelyen:**			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	33.830		
		Szolgák ruhailletményei	250		
		Jutalmak és segélyek	350		
		Dologi kiadások:			
		Házbér	2.960		
		Hivatali és irodai költségek	4.800		
		Utazási költségek	2.000		
		Fegyelmi eljárás költségeire	1.660		
		Összesen (5. czím)	. . .	45.850	
	6	**Királyi törvényszékek és járásbiróságok:**			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	4,556.563		
		Pótlék	113.800		
		Évi dijak	70.000		
		Szolgák ruhailletményei	49.248		
		Jutalmak és segélyek	10.000		
		Dologi kiadások:			
		Házbérek	191.845		
		Hivatali és irodai költségek	880.000		
		Hivatalos utazásokra	21.000		
		Épületek fentartása	30.000		
		Előre nem látott kiadásokra	5.000		
		Összesen (6. czím)	. . .	5,927.456	
		Átvitel	. . .	7,339.098	271,423.520

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	7,339.098	271,423.520
	7	Királyi ügyészségek:			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	784.343		
		Tiszti és működési pótlékok	53.998		
		Évtizedes pótlékok	10.950		
		Orvosok és lelkészek illetményei . . .	39.660		
		Szolgák ruhailletményei	79.772		
		Jutalmak és segélyek	3.000		
		Dologi kiadások:			
		Házbérek	51.367		
		Épületek fentartása	15.000		
		Hivatali és irodai költségek	45.000		
		Rabtartási költségek	820.000		
		Bünvádi eljárás költségei	196.000		
		Hivatalos utazásokra	14.000		
		Összesen (7. czim)	. . .	2,113.090	
	8	Országos fegyintézetek és kerületi börtönök:			
		Illavai fegyintézet	109.705		
		Mária-nostrai »	42.405		
		Munkácsi »	85.105		
		Szamosujvári »	104.300		
		Lipótvári kerületi börtön	125.246		
		Nagy-enyedi » »	23.425		
		Váczi » »	98.122		
		Váczi állami fogház	6.397		
		Összesen (8. czim)	. . .	594.705	
	9	Telekkönyvezés	. . .	7.000	
	10	Helyszinelési és telekkönyvi átalakitási költségek	. . .	100.000	
	11	Törvények szerkesztése	. . .	6.000	
		Együtt (XX. fejezet 1—11. czim)	. . .	. . .	10,159.893
XXI.		Honvédelmi ministerium:			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások átalánykép	. . .	290.045	
	2	Honvédségi intézetek:			
		Hadbirósági költségek, Központi ruharaktár, Fegyverzeti bizottság, Ludovika akadémia, Honvéd-menház ellátási költsége } átalánykép	. . .	260.730	
	3	Ujonczozási költségekre átalánykép	. . .	35.000	
	4	Honvédfőparancsnokság részére átalánykép . .	. . .	59.370	
	5	Kerületi parancsnokságok részére átalánykép .	. . .	223.755	
	6	Csapatok:			
		Gyalogság, Koronaőrség, Lovasság } átalánykép	. . .	5,944.000	
		Együtt (XXI. fejezet 1—6. czim)	. . .	. . .	6,812.900
		Rendes kiadások összege	. . .	. . .	288,396.313

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		B) Átmeneti kiadások és beruházások.			
		I. Átmeneti kiadások.			
I.		**Állami számvevőszék:**			
		Egy számfölötti II-od, oszt. számvizsgáló illetményei	. . .	. . .	1.600
II.		**Belügyministerium:**			
	1	Igazoló bizottmány	. . .	4.588	
	2	A magyar gyógyszerkönyv szerkesztése óta keletkezett újabb gyógyszerek felvétele és árszabályozása czéljából készitendő függelék kiállitási költségei	. . .	2.200	
	3	Az 1881. évi III. t.-cz. értelmében felállitandó III. és IV-ik kerületi csendőrparancsnokság szervezésére	. . .	380.000	
		Együtt (II. fejezet 1—3. czim)	. . .	. . .	386.788
III.		**Pénzügyministerium:**			
	1	A rendelkezés alá jutott állami tisztviselők illetményeire	. . .	5.000	
	2	Az állami javaknál a bérhátralékok leszámolásának keresztülvezetésére, a telepitvényes ügyek lebonyolitására, és az állami javak eladásának előkészitésére szükséges tervek és helyszini szemlék költségeire	. . .	10.000	
	3	A selmeczbányai ezüstkohó berendezésére előlegképen	. . .	36.107	
	4	Az 1867. év végéig befektetett tiszti biztositékok visszafizetésére	. . .	28.600	
	5	A szegedi hetes bizottság költségeire . . .	. . .	3.215	
	6	Szeged városának az 1880. évi XX. t.-cz. 20. §. értelmében adandó 5.000,000 frtnyi kölcsön rovására 1880. és 1881. évben kifizetendő 3.750,000 frt után a törv. 20. §. c) pontja alapján az állami kincstár által fedezendő annuitási részletek	. . .	210.000	
	7	Szeged város kárvallott lakosainak az 1880. évi XX. t.-cz. 27. §. alapján adandó 500,000 frt rovására adott kisebb kölcsönök után a 29. §. értelmében az állami kincstár által fizetendő annuitási részletek	. . .	8.400	
	8	Az 1880. évi IV. t.-cz. alapján vetőmag beszerzésére adott kölcsönök fedezésére a pesti I. hazai takarékpénztártól felvett 1.800,000 frt 3-ik és utolsó törlesztési részlete	. . .	600 000	
		és a hátralékos tőke $5^1/_2$% kamatja . . .	. . .	33.000	
	9	A szegedi pénzügyigazgatóságnak Nagy-Kikindáról Szegedre visszatelepitésével járó költségekre	. . .	5.000	
	10	Az ujonnan felállitandó adóhivatalok fölszerelésére	. . .	2.100	
		Együtt (III. fejezet, 1—10. czim)	. . .	. . .	941.422
IV.		**Közmunka- és közlekedési ministerium:**			
	1	Uj vonalak tanulmányozására	. . .	10.000	
	2	Az 1881. évi LII. t.-cz. értelmében a Tiszánál és Kőrösnél végrehajtandó munkálatokra . .	. . .	1,500.000	
		Együtt (IV. fejezet 1—2. czim)	. . .	. . .	1,510.000
		Átvitel	. . .	. . .	2,839.810

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	2,839.810
V.		**Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:**			
	1	Phylloxera elleni intézkedések költségeire . .	. . .	40.000	
	2	A csákovai és adai földmíves-iskolák alapitási és első felszerelési költségeire	. . .	15.000	
	3	Az »Adria« gőzhajózási társaság segélyezésére	. . .	150.000	
	4	A Skurinje patak torkolatának szabályozására .	. . .	6.000	
		Együtt (V. fejezet 1—4. czim)	. . .	. . .	211.000
VI.		**Vallás- és közoktatásügyi ministerium:**			
	1	A budapesti egyetemi II. szülészeti kórodában a belső felszerelés kiállitására	. . .	10.000	
	2	Ugyancsak a II. szülészeti tanszék részére kibéreltháznak kórházi és tanintézeti rendeltetéséhez képest való átalakitására	. . .	8.000	
	3	Ugyanezen kórodának taneszközök, orvosi, sebészi, szülészi műszerekkel, kórvizsgálati és gyógykészülékekkel való felszerelésére	. . .	1.000	
	4	A budapesti egyetemi II. sebészeti tanszéknek tan- és buvárlati eszközökkel, valamint műszerekkel való ellátására	. . .	2.000	
	5	Ugyanezen sebészeti tanszék Szt-Rókus kórházbeli helyiségeinek tanitási, észlelési és buvárlati czélokra leendő megfelelő átalakitására .	. . .	3.000	
	6	A kolozsvári »Karolina« kórházban elhelyezett egyetemi kórodák után 1879. és 1880. években felmerült és 4 év alatt fizetendő 14.000 frt túlköltségből 1882. évben fedezendő 1-ső részletül	. . .	3.500	
	7	A képzőművészeti társulatnak, az iparművészeti muzeum számára kibérelt helyiségek diszitési, viztütés berendezési s egyéb költségeihez 1879. évi január 1-étől kezdve 4 éven át fizetendő 4,000 frtnak utolsó részlete	. . .	1.000	
	8	A budapesti egyetemi könyvtári épület 2-ik emeletének átalakitására és könyvtartókkal leendő felszerelésére	. . .	2.000	
		Átvitel	. . .	30.500	3,050.810

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	30.500	3,050.810
	9	A főváros által az V. kerületi állami főreáliskola épületének létesitésére felajánlott telek átiratási és engedély-díja czímén	. . .	2.000	
	10	A pozsonyi országos bábaintézet számára szerzendő háznak a szükséges butorzattal, ágy- és ruhaneművel, valamint evő- és főzőeszközökkel leendő felszerelésére	. . .	4.000	
	11	Az orsz. zeneakadémia részére tanitási czélokra is szolgáló egy nagyobbszerű orgona beszerzésére I. részletül	. . .	3.000	
	12	Az országos zeneakadémia nagy termének diszitése és felszerelésére egyszersmindenkorra .	. . .	2.500	
	13	A budapesti egyetemi növénykert Orchidaea-háza melegvizfütési szerkezetének helyreállitására .	. . .	3.000	
	14	Ugyanott a nagy üvegház vasszerkezetének, a kis üvegház és a melegágyak hiányainak kijavitására, végre az igazgatói lak korhadt tetőgerendázatának kijavitására	. . .	2.300	
	15	Technologiai muzeum részére alapitáskép befolyt gyüjteményekből eszközlendő kiadásokra .	. . .	10.000	
		Együtt (VI. fejezet, 1—15. czim)	. . .	. . .	57.300
VII.		**Honvédelmi ministerium:**			
	1	Az országos honvédsegélyző-egylet rendelkezésére, a honvédek segélyezésének a fennálló szabályok szerint folytathatása czéljából . .	. . .	45.000	
	2	Honvédmenház butorozására, felszerelésére, épületek fentartására és átalakitására . . .	. . .	15.000	
	3	Az erdélyi katonai kórházak után fizetendő bértöbbletek	. . .	3.687	
	4	Fegyverek átalakitására és pótlására 4 évre felosztva II-ik részlet	. . .	210.650	
	5	Hadi készletként beszerzendő új töltényekre 5 évre felosztva I. részlet	. . .	120.000	
		Együtt (VII. fejezet 1—5. czim)	. . .	. . .	394.337
		Átmeneti kiadások összege	. . .	. . .	3,502.447
		II. Beruházások.			
I.		**Ministerelnökség:**			
		A ministerelnökség által eddig bérben birt épület megvásárlására az 1881. évi XXVIII. t.-czikkben engedélyezett vételár	. . .	. . .	179.443
II.		**Belügyministerium:**			
		Az 1881. évi III. t.-cz. értelmében felállitandó II-ik országos csendőrparancsnokság részére	. . .	. . .	69.300
III.		**Pénzügyministerium:**			
	1	Épitkezésekre a dohányjövedéknél	. . .	115.065	
	2	Épitkezésekre a sójövedéknél	. . .	4.300	
	3	Épitkezésekre az állami jószágoknál . . .	. . .	6.800	
	4	Beruházások a bányászat és pénzverésnél:			
		A körmöczbányai Nándor-altárna berendezésére	100.000		
		A körmöczbányai Nándor-altárna üzemi költségeire	25.000		
		Épitkezésekre a vasműveknél	100.000		
		Épitkezésekre a sótermelésnél	12.000		
		Épitkezésekre a pénzverdénél	60.000		
		Összesen (4. czim)	. . .	297.000	
		Átvitel		423.165	248.743

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	423.165	248.743
	5	Földadó-szabályozási költségek	. . .	2,600.000	
	6	A Luiza-út megváltására a 325,000 frttal megállapitott megváltási árnak 6. részlete az 1879. évi XVII. t.-cz. alapján	. . .	50.000	
	7	A végvölgyi vasut megvételére a 6.988,000 forinttal megállapitott vételár 1882. évben fizetendő részlete az 1879. évi XXVII. t.-cz. alapján	. . .	600.000	
	8	5,612 darab tiszavidéki vasuti részvény törlesztésére az 1880. évi XXXVIII. t.-cz. alapján	. . .	1,376.658	
	9	Helyi érdekü vasutak épitéséhez való hozzájárulás fejében	. . .	820.000	
		Együtt (III. fejezet, 1—9. czim)	. . .	. . .	5,869.823
IV.		**Közmunka- és közlekedési ministerium:**			
	1	Budapesti dunarész szabályozására	. . .	1,349.000	
	2	Fiumei kikötő épitésére	. . .	566.000	
	3	*a)* A Tiszánál létesitendő szabályozásra . .	. . .	1,000.000	
		b) Szeged város belterületén épitendő rakpartra	. . .	309.000	
		c) A szegedi körtöltés emelésére	. . .	56.000	
	4	Szeged város területén épitendő tiszai állandó hidra	. . .	450.000	
	5	A Ferencz-csatornánál az 1873. évi XVII. törvényczikkel biztositott állami segélyből még hátralékos összeg	. . .	19.540	
	6	A rákos-újszászi vasut épitésére	. . .	1,871.000	
	7	A budapest-zimonyi vasut és szárnyvonalainak épitésére	. . .	14,000.000	
	8	Új távirda-vonalak kiépitésére	. . .	50.000	
	9	Beruházások az állami vasutaknál	. . .	868.200	
	10	Uj épitkezések az állami vasutaknál:			
		a) A központi fűtőház épitésére (II. és utolsó részlet)	275.000		
		b) Központi személy-pályaudvar épitésére (II. részlet)	1,000.000		
		c) A gyéres-tordai szárnyvonal épitésére (II. részlet)	60.000		
		d) A dunaparti teher-pályaudvar tovább épitésére	500.000		
		Összesen (10. czim)	. . .	1,835.000	
		Együtt (IV. fejezet, 1—10. czim)	. . .	. . .	22,373.740
		Átvitel	. . .	. . .	28,492.306

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	28,492.306
V.		**Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:**			
	1	Az új állatorvosi tanintézet felszerelésére, mint 2-ik részlet	. . .	6.866	
	2	Gazdasági tanintézeteknél eszközlendő épitkezésekre	. . .	8.520	
	3	4 darab boya a Zichy-molóra	. . .	24.000	
	4	Villanyos világitó-készülék	. . .	5.000	
	5	Vontató-gőzös	. . .	40.000	
	6	A II. és III. tárba vasszerkezetű félemelet . .	. . .	17.500	
	7	Járulék a punta-Merlera-i és a punta-Dura-i fénytoronyhoz	. . .	2.700	
	8	A »Deli« gőzös kazánjára és fedélzetére . .	. . .	8.000	
	9	Beruházásokra az állami erdőknél, és pedig szabályozási és rendezési költségekre . . .	. . .	169.186	
		Együtt (V. fejezet, 1—9. czím)	. . .	. . .	281.772
VI.		**Vallás- és közoktatásügyi ministerium:**			
	1	A kolozsvári egyetemi könyvtár gyarapitására 4 évi részletben megszavazott 12.000 frtból a 3-ik részlet	. . .	3.000	
	2	A kolozsvári egyetemi vegytani intézet épitésének folytatására 3-ik részlet	. . .	30.000	
	3	A m. nemzeti muzeum palotáján eszközlött helyreállitásokra szükséges 60.000 frtból az 5-ik részlet	. . .	12.000	
	4	A nagyváradi országos bábaintézet elhelyezésére megszerzett ház 14.000 frt vételárának 4-ik részlete	. . .	2.800	
	5	A losonczi m. k. állami főgymnasiumi épület létesitésére 2-ik részlet	. . .	20.000	
	6	A József műegyetem belső felszerelésére előirányzatilag szükséges 42.000 frtból 3 évre felosztva, 2-ik részletül	. . .	20.000	
	7	Ugyancsak a József-műegyetem épületének létesitéseért az épitésznek fizetendő 28.000 frt tiszteletdíjból a hátralevő rész	. . .	10.000	
	8	Ugyanezen tanintézet épitésénél felmerült előre nem láthatott költségek fedezésére . . .	. . .	16.100	
		Együtt (VI. fejezet, 1—8. czím)	. . .	. . .	113.900
VII.		**Igazságügyi ministerium:**			
	1	Börtönátalakitásokra és felszerelésekre . . .	. . .	100.000	
	2	A Szegeden felállitandó törvényszék polgári és büntető osztálya, egy kerületi börtön és fogház számára emelendő állami épületek előállitására engedélyezett 850,000 frtból az első részlet az 1881. évi LVIII. t.-cz. alapján . .	. . .	223.333	
		Együtt (VII. fejezet 1—2. czím)	. . .	. . .	323.333
		Beruházások összege	. . .	. . .	29,211.311
		C) Rendkivüli közösügyi kiadás.			
I.	1	Rendkivüli közösügyi kiadás	. . .	2,666.475	. . .
	2	A Bosznia és Herczegovinában, továbbá a Lim területén álló parancsnokságok, intézetek és csapatok rendkivüli szükséglete	. . .	1,939.735	
	3	A monarchia déli részében és a megszállott területen kitört mozgalom leküzdésére rendkivüli szükséglet	. . .	2,512.000	
		Együtt (I. fejezet 1—3. czím)	. . .	. . .	7,118.210
		Kiadások főösszege	. . .	. . .	328,228.281

3. §.

Az előbbi szakaszban megajánlott kiadások fedezésére Magyarország jövedelmei, a magyar korona országait együtt illető közös költségekre és Horvát-Szlavonország beligazgatási szükségletére nézve egyszersmind Horvát-Szlavonországok bevételei jelöltetnek ki, a következő előirányzat szerint:

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		A) Rendes bevételek:			
I.		**Állami adósságok:**			
	1	Az állami kölcsönök tőketörlesztési évi aranyjáradékai fedezésére az 1880. évi VIII. és 1881. évi XI. t.-cz. alapján kibocsátandó járadékkötvények eladásából	. . .	3,129.342	
	2	A földtehermentesitési kötvények törlesztésének fedezésére az 1880. évi IX. t.-cz. alapján kibocsátandó 5% papirjáradékkötvények eladásából	. . .	5,906.413	
	3	Szőlődézsmaváltság	. . .	2,366.130	
	4	Maradvány- és irtványföldek megváltásából .	. . .	130.000	
	5	Sorsolási kölcsön:			
		A budapesti állami hidak tiszta bevételei .	489.592		
		A főváros által a rakpartokért fizetendő haszonbér	12.005		
		Az 1870. évi X. t.-cz. 4. §-ában megjelölt társulatok és vállalatok által fizetendő községi pótlékok	360.000		
		Összesen (5. czim)	. . .	861.597	
	6	A budapesti állami hidak bevételeiből az 1870. évi XXX. t.-cz. alapján elvállalt budapesti lánczhid elsőbbségi kölcsön szükséglete fedezésére	. . .	98.612	
	7	Az 1880. évi XX. t.-cz. alapján felveendő tiszai és szegedi kölcsön évi járulékának fedezésére	. . .	2,400.000	
	8	A budapest-zimonyi vasut épitésére az 1881. évi XLV. t.-cz. alapján felvett kölcsön időközi kamatainak fedezésére	. . .	925.000	
		Együtt (I. fejezet 1—8. czim)	. . .	. . .	15,817.094
II.		**Fiume:**			
		Törvénykezési provisorium:			
		Rabtartási és bünvádi költségtéritmények, rabok munkája utáni jövedelem és egyéb téritmények	. . .	. . .	100
III.		**Állami számvevőszék:**			
		Házbérjövedelem a bérbeadott helyiségek után .	. . .	. . .	1.770
IV.		**Ő cs. és ap. királyi Felsége személye körüli ministerium:**			
		A külföldre szóló utlevelek díjaiból	. . .	. . .	300
		Átvitel	. . .	. . .	15,819.264

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	15,819.264
V.		**Belügyministerium:**			
	1	Járulék a földtehermentesitési alapból a földtehermentesitési alapigazgatóság költségeinek fedezésére	. . .	40.179	
	2	A régi országos alap rendelkezésre álló kamataiból	. . .	4.005	
	3	Általános közigazgatási bevételek:			
		A nemzeti szinházi alapok jövedelméből . .	27.300		
		Betegápolási költségtéritmény	61.416		
		Országos tébolydák bevételei	87.387		
		Törvénytelen ágyból származott, Bécsben és egyéb lajtántúli lelenczházakban ápolt gyermekek tápdijainak visszatéritése . . .	28.800		
		»Hivatalos lap« jövedelme	210.000		
		Orsz. törvények és rendeletek tárának jövedelme	32.400		
		A fővárosi rendőrség átalánya	417.863		
		Útlevelek kiszolgáltatásáért járó dijakból . .	10.000		
		Különféle bevételek	2.328		
		Összesen (3. czim)	. . .	877.494	
		Együtt (V. fejezet, 1—3. czim)	. . .	. . .	921.678
VI.		**Pénzügyministerium:**			
		Egyenes adók:			
	1	Földadó: állami adó	27,221.691		
		földtehermentesitési járulék	10,741.309		
		Összesen (1. czim)	. . .	37,963.000	
	2	Házadó: állami adó	6,263.750		
		földtehermentesitési járulék . . .	2,478.250		
		Összesen (2. czim)	. . .	8,742.000	
	3	Keresetadó: állami adó	12,633.135		
		földtehermentesitési járulék. . .	5,054.865		
		Összesen (3. czim)	. . .	17,688.000	
	4	Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója: állami adó	1,919.107		
		földtehermentesitési járulék. . .	825.893		
		Összesen (4. czim)	. . .	2,745.000	
	5	Bánya-adó: állami adó	56.700		
		földtehermentesitési járulék . . .	24.300		
		Összesen (5. czim)	. . .	81.000	
	6	Tőkekamat és járadék-adó:			
		a) Földtehermentesitési kötvények kamatai után	804.418		
		b) Szőlődézsmaváltsági kötvények kamatai után	60.000		
		c) Maradvány- és irtványföldváltsági kötvények kamatai után	5.600		
		d) A keleti vasuti államkötvények kamatai után	49.638		
		e) Egyéb tőke-kamatok és járadékok után:			
		állami adó	2,336.641		
		földtehermentesitési járulék	829.703		
		Összesen (6. czim)	. . .	4,086.000	
		Átvitel	. . .	71,305.000	16,740.942

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	71,305.000	16,740.942
	7	Jövedelemadó	. . .	183.000	
	8	Malomadó	. . .	40.000	
	9	Kereskedelmi-, ipar- és védelmi adó	. . .	325.000	
	10	Vasuti és gőzhajózási szállitás használata utáni adó	. . .	3,300.000	
	11	Nyereményadó	. . .	250.000	
	12	Vadászatra használható fegyverek után fizetendő adó	. . .	478.000	
	13	Hadmentességi dij	. . .	3,050.000	
	14	Általános jövedelmi pótadó	. . .	9,759.000	
		Összesen (1—14. czim)	. . .	88,690.000	
	15	Késedelmi kamat:			
		Állami adó után	1,053.600		
		Földtehermentesitési járulék után	382.400		
		Szőlődézsma-maradvány és irtványföld-váltsági járadékok után	7.000		
		Összesen (15. czim)	. . .	1,443.000	
	16	Adóbehajtási illetékek	. . .	457.000	
		Fogyasztási adók:			
	17	Szeszadó	. . .	7,000.000	
	18	Boradó	. . .	3,400.000	
	19	Húsadó	. . .	2,425.000	
	20	Söradó	. . .	980.000	
	21	Czukoradó, és pedig:			
		a) czukorgyárak üzemi adója	2,000.513		
		b) a gyárosok pótléka az 1878. évi XXIII. t.-cz. értelmében	666.837		
		Összesen (21. czim)	. . .	2,667.350	
		Összesen (17—21. czim)	. . .	16,472.350	
	22	Az 1881. évi IV. t.-cz. alapján:			
		a) Czukor-fogyasztás után	1,330.000		
		b) Kávé-fogyasztás után	760.000		
		c) Sörfogyasztás után	580.000		
		Összesen (22. czim)	. . .	2,670.000	
	23	A fogyasztási adó visszatéritések felosztásából az 1878. évi XIX. t.-cz. 2. § a értelmében Magyarország javára sör- és czukoradó czimén . .	. . .	6,452.379	
	24	Agiónyeremény a határvám arányfölöslegeinek a magyar korona országait illető része után . .	. . .	209.000	
	25	Határvám:			
		Kezelési költségátalány (az 1869: II.t.-cz. alapján) Bérletek . . . . Különféle bevételek	. . .	454.452	
	26	Bélyeg	. . .	9,638.500	
	27	Jogilletékek	. . .	12,695.000	
	28	Dijak	. . .	484.900	
	29	Fémjelzés	. . .	20.765	
	30	Ut-, hid- és révvám Horvátországban	. . .	22.063	
		Átvitel	. . .	139,709.409	16,740.942

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r	i n	t
		Áthozat	. . .	139,709.409	16,740.942
	31	Dohányjövedék: vétel, gyártás, eladás . . .	. . .	38,437.328	
	32	Lottojövedék	. . .	3,472.468	
	33	Sójövedék	. . .	14,368.629	
	34	Perköltségek	. . .	17.617	
	35	Állami jószágok	. . .	4,259.110	
	36	Bányaigazgatóságok és számvevőségek . . .	. . .	41.353	
	37	Fémbányászat és opálbánya	. . .	3,673.563	
	38	Fémkohászat	. . .	3,997.746	
	39	Pénzverde	. . .	5,146.517	
	40	Vasművek	. . .	2,432.885	
	41	Kőszénbányák	. . .	30.000	
	42	Sótermelés	. . .	1,080.407	
	43	Feloszlatott bányaművek és a bányászat körüli egyházi és jótékony czélok	. . .	2.710	
	44	Állami nyomda	. . .	600.000	
	45	Állami épületek	. . .	32.505	
	46	Budapesti állami hidak	. . .	139.056	
	47	*a)* Állami vasutak tiszta jövedelme	7,180.000		
		b) Állami gépgyár tiszta jövedelme	66.000		
		c) Diósgyőri vas- és aczélgyár és barnaszénbánya tiszta jövedelme	40.000		
		Összesen (47. czim)	. . .	7,286.000	
	48	Ingó állami vagyon	. . .	14.980	
	49	Különféle bevételek	. . .	1,504.675	
		Együtt (VI. fejezet 1—49. czím)	. . .	. . .	226,246.958
VII.		**Közmunka- és közlekedési ministerium:**			
	1	Vasuti főfelügyelőség	. . .	21.000	
	2	Államépitészeti hivatalok	. . .	43.303	
	3	Kőutak fentartása és épitése	. . .	8.700	
	4	Viziutak fentartása és épitése	. . .	10.650	
	5	Posta	. . .	6,950.000	
	6	Távirda	. . .	1,693.600	
	7	Az állami vasutak bevételeiből az üzleti kiadások fedezésére	. . .	11,500.000	
	8	Az állami gépgyár bevételeiből az üzleti kiadások fedezésére	. . .	1,454.000	
	9	A diósgyőri vas- és aczélgyár és barnaszénbánya bevételeiből az üzleti kiadások fedezésére . .	. . .	1,974.000	
		Együtt (VII. fejezet, 1—9. czím)	. . .	. . .	23,655.253
		Átvitel	. . .	. . .	266,643.153

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	266,643.153
VIII.		**Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:**			
	1	Ipari, kereskedelmi és külkereskedelmi czélok .	. . .	32 400	
	2	Gazdasági tanintézetek jövedelme:			
		Magyaróvári gazd. akadémia	37.100		
		Keszthelyi gazd. tanintézet	11.370		
		Debreczeni gazd. tanintézet	1.120		
		Debreczeni földmíves iskola	24.150		
		Kolozsmonostori gazd. tanintézet	18.120		
		Kassai gazdasági tanintézet	9.900		
		Liptó-újvári földmíves iskola	4.000		
		Tarczali vinczellérképezde	2.000		
		Budai vinczellérképezde	1.200		
		Összesen (2. czím)	. . .	108.960	
	3	Állami erdők	. . .	5,895.609	
	4	Országos erdei alap	. . .	24 000	
	5	Állami lótenyészintézetek:			
		Ménesbirtok-gazdaságok	1,359.985		
		Ménesek	349.660		
		Méntelepek	198.890		
		Összesen (5. czím)	. . .	1,908.535	
	6	Vesztegintézetek	. . .	18.000	
	7	Az 1874. évi XX. törv.-czikk alapján befolyandó birságokból	. . .	5.000	
	8	Budapesti állatorvosi tanintézet	. . .	9.500	
	9	Bányailletékek	. . .	80.000	
	10	Statistikai hivatal	. . .	60.000	
	11	Tengeri hajózás és révügy	. . .	102.216	
	12	Budapesti kir. zálogház	. . .	307.140	
	13	Alapok, alapitványok és különféle bevételek .	. . .	35.079	
		Együtt (VIII. fejezet 1—13. czím)	. . .	. . .	8,586.439
		Átvitel	. . .	. . .	275,229.592

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	275,229.592
IX.		**Vallás- és közoktatásügyi ministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Járulék a ministeri számvevőség költségeihez, az orsz. tanitói nyugdij- és gyámalap és a magyarországi és az erdélyi közalapitványok részéről	. . .	50.066	
	2	Tanintézetek:			
		Magyar kir. egyetemi alap	197.132		
		Tanárvizsgálati dijak	1.000		
		Tandijszázalékok	2.000		
		Tanpénzek	76.900		
		Járulékok az egyes tanintézetek fentartásához	59.066		
		Siketnémák intézete Váczon	20.353		
		Vakok országos intézete Budapesten	24.055		
		Összesen (2. czim)	. . .	380.506	
	3	Ösztöndijak és egyéb tanulmányi czélok:			
		A magyar határőrvidéki alapitványi földek jövedelmeiből	. . .	1.540	
	4	Közművelődési czélok:			
		Magyar nemzeti muzeum-alap	10.802		
		Országos zeneakadémia	1.000		
		Magyar művészeti ösztöndijalap	1.144		
		Összesen (4. czim)	. . .	12.946	
		Együtt (IX. fejezet 1—4. czim)	. . .	. . .	445.058
X.		**Igazságügyi ministerium:**			
	1	Királyi főügyészségek:			
		Fegyelmi eljárási költségtéritmények és fegyelmi pénzbirságok	. . .	3.000	
	2	Királyi törvényszékek és járásbiróságok:			
		Járulékok a törvénykezési költségekhez	. . .	9.357	
	3	Királyi ügyészségek:			
		Rabtartási költségtéritmények	117.845		
		Bünvádi eljárási költségtéritmények	30.000		
		Rabmunka-jövedelem	37.155		
		Összesen (3. czim)	. . .	185.000	
	4	Országos fegyintézetek és kerületi börtönök:			
		Illavai fegyintézet	13.500		
		Mária-nostrai »	800		
		Munkácsi »	11 520		
		Szamosújvári »	10.905		
		Lipótvári kerületi börtön	25.900		
		Nagy-enyedi kerületi börtön	1.645		
		Váczi kerületi börtön	45.530		
		Váczi állami fogház	200		
		Kis-Hartán felállitandó közvetitő intézeti alapitvány utáni jövedelem	1.500		
		Összesen (4. czim)	. . .	111.500	
		Együtt (X. fejezet 1—4. czim)	. . .	. . .	308.857
		Átvitel	. . .	. . .	275,983.507

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	. . .	275,983.507
XI.		**Honvédelmi ministerium:**			
	1	Honvédségi intézetek	. . .	75.730	
	2	Csapatok	. . .	21.000	
	3	Nyugdíjak	. . .	54.789	
		Együtt (XI. fejezet 1—3. czím)	. . .	. . .	151.519
		Rendes bevételek összege	. . .	. . .	**276,135.026**
		B) Átmeneti bevételek.			
I.		**Belügyministerium:**			
	1	Járulék a földtehermentesitési alapból, az igazoló bizottmány költségeinek megtéritése fejében .	. . .	4.588	
	2	Az erdélyi csendőrség részére 1879. évben beszerzett 52.000 töltény árának megtéritése fejében III. részlet	. . .	400	
	3	A magyar gyógyszerkönyv függelékének eladásából várható jövedelem	. . .	2.200	
		Együtt (I. fejezet 1—3. czím)	. . .	. . .	7.188
II.		**Pénzügyministerium:**			
	1	Bordézsmaváltságból	. . .	10.000	
	2	Állami javak eladásából:			
		a) Állami javak eladásából	5,000.000		
		b) A telepitvényesek által fizetendő vételárak és kamatok	1,063.000		
		c) A maradvány- és irtványföldek váltságdijai	89.000		
		Összesen (2. czím)	. . .	6,152.000	
	3	Állami előlegekből:			
		a) Kincstári és inségi kölcsönökből . . .	778.000		
		b) Az 1880. évi IV. t.-cz. alapján vetőmag beszerzésére adott előlegekből és kamatokra	613.000		
		Összesen (3. czím)	. . .	1,391.000	
	4	Az állami kincstár birtokában levő értékpapirok értékesitéséből	. . .	250.000	
	5	A »Tiszavölgy« ármentesitése érdekében az 1881. évi LII. t.-cz. alapján teendő intézkedésekkel járó költségek fedezésére, az 1880. évi XX. t.-cz. alapján felvett tiszai és szegedi kölcsön alappénzeiből	. . .	1,500.000	
	6	A budapest-zimonyi vasut épitési költségek fedezésére 5% papir-járadékkölcsön kibocsátása által az 1881-ik évi LXV. t.-cz. értelmében szerzendő 28,000.000 frtból	. . .	14,000.000	
	7	A közös activákból	. . .	2,512.000	
		Együtt (II. fejezet 1—7. czím)	. . .	. . .	25,815.000
III.		**Vallás- és közoktatásügyi ministerium:**			
		Technologiai muzeum-alapitvány	. . .	. . .	10.000
		Átmeneti bevételek összege	. . .	. . .	**25,832.188**
		Bevételek főösszege	. . .	. . .	**301.967.214**

4. §.

A 2-ik §-ban megállapitott összes . . . 328,228.281 frtnyi kiadások
és a 3-ik §-ban megajánlott összes . . . . . . 301,967.214 frtnyi jövedelmek és bevételek
között . . . . 26,261.067 frt hiány mutatkozik.

Felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy ezen hiányt 23,261.067 frt erejéig — hitelművelet utján fedezze.

A fenmaradó 3,000.000 frtnyi hiány fedezése iránt külön törvény fog intézkedni.

5. §.

Hogy az államnak a 3. §-ban elősorolt jövedelmei folyóvá tétethessenek, a törvényekbe igtatott egyenes és fogyasztási adók, jövedékek, díjak, bélyegek és illetékek, ugyszintén az adóköteles jövedelmek után három s fél százalékban meghatározott jövedelmi pótadó, a hadmentességi díj, — az ut-, hid- és révvám és az állami vagyon jövedelmei s az állam egyéb bevételei, végre a határőrvidéken fennálló adók, az eddigi törvényekben eszközölt és a törvényhozás által netalán még teendő módositások megtartásának kikötése mellett az 1882. évre ezennel megajánltatnak és megszavaztatnak.

6. §.

Az előbbi § ban megszavazott, valamint a 3-ik §-ban előirányzott s a 4-ik §-ban a hiány fedezésére kijelölt bevételek csupán a jelen törvényben megajánlott kiadásokra fordittathatnak, és átruházás e kiadásoknak se fejezetei, se czímei, se rovatai között nem engedtetik.

Kivételnek csak a rendes kiadások XVI. fejezete, 3., 5., 6. és 18. czíme között, a XVII. fejezet 5. czíme *a*), *b*), *c*), *d*), *e*), *f*), rovatai között; a XVIII. fejezet 4. czíme egyes rovatai között, továbbá a XX. fejezet 6. czíme egyes rovatai között és ugyanezen fejezet 7-dik czíme egyes rovatai között, végül a XXI. fejezet 1., 5. és 6. czíme között van helye; ezek között az átruházási jog megengedtetik.

7. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

116. szám.

(XVII. ÜLÉS. 191. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház közjogi és törvénykezésügyi bizottságának „az erdélyi ev. ref. egyházkerületnek ugynevezett Cameraticum Beneficiuma s illetőleg az ennek pótlására kötött egyezség tárgyában" a magyar királyi pénzügyminister ur által benyujtott jelentést illetőleg.

A bizottság a ministeri jelentésből meggyőződést szerezvén arról, hogy a javaslott módozat által az évek hosszú során át folyt vitás kérdés minden tekintetben helyes megoldást nyert, azt jóváhagyó tudomásul veszi s a méltóságos főrendeknek hasonló módon elfogadásra ajánlja.

Budapesten, 1882. évi február hó 27-én.

Gróf Cziráky János *s. k.*,
bizottsági elnök.

Ifj. Mailáth György *s. k.*,
bizottsági jegyző.

117. szám.

(XVIII. ÜLÉS 195. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Felirata

az Esztergom egyház megyei Szomolányi esp. kerület lelkészeinek, melyben az 1868. évi 53. törvényczikk 1—18. §. és az 1879. évi 40. törvényczikk 53. §-nak módositását a kath. alapok és alapitványoknak az állam gyámkodása alóli kivételét s a polgári házasság eszméjének elejtését kérik.

Nagyméltóságú főrendiház!

A mily fontos és szent hivatásunknak ismerjük: a katholikus vallást ápolni s előmozditani, ép oly vallásos kötelmünknek tartjuk: erkölcsi befolyásunkkal ellensúlyozni mindazon szándéklatokat s intézkedéseket, melyek a kath. egyház java ellen irányozvák. Ez egyszersmind honfiui kötelmünk is; minthogy a történet századokon át fényesen beigazolta: miként édes hazánk fennállását s művelődését kiválólag a kath. egyháznak köszönheti.

Miután nyilvánvaló dolog, hogy némely fennálló törvény érzékenyen sérti a kath. egyháznak szabadságát, s miután országgyülésnek több t. képviselője már ismételten oly javaslatokat hozott inditványba, melyek a kath. egyház lényeges hitelveivel s jogosult létével homlokegyenest ellenkeznek, jogos vallási s honpolgári érdekeink orvoslata végett teljes bizalommal járulunk a Nagyméltóságú Főrendi házhoz, mint a keresztény s a conservativ elvek hagyományos letéteményeséhez, mély tisztelettel esedezvén:

1. Méltóztassék az 1868: LIII. törvényczikk 1—18. §. s az 1879: XL. törvényczikk 53. §-át oda módositani, hogy a szülők — természetadta joguknál fogva — gyermekeiknek vallásos neveltetése iránt szabadon intézkedhessenek, a mit a józan szabadelvűség is megkövetel; hogy a kath. egyház papjai egyházuk parancsainak s a szülők kivánságainak teljesitése által ne legyenek a biróságok zaklatásainak kitéve; s hogy a kath. egyház kebelébe térő honpolgárok megtérési szándokuk végrehajtásánál annyi akadálylyal ne találkozzanak.

2. Miután a cuique suum elvénél fogva, édes hazánk mindannyi felekezete önmaga kezeli vagyonát, és csak a kath. egyház vallás- s tanulmányi alapjai az állam gyámkodása alatt vannak, kérjük tisztelettel a Nagyméltóságú főrendi házat, hogy a birtokjog- s jogegyenlőség szent elveinél fogva, ezen alapitványok az egyetemi alappal együtt, a kath. egyháznak — mint egyedül jogos birtokosnak átadassanak.

3. Az országház falai között több izben szőnyegre került a polgári házasságnak intézménye. Miután ezen intézmény bármely alakja- s módozatában nem csupán a kath. egyháznak

hitelveit, hanem bármely hitfelekezetnek vallási érzületét megtámadja, — miután a házasság lényege sokkal magasztosabb, hogysem erre nézve a parlamentek esetleges s változékony határozatai irányadók lehetnének, — miután bátran állithatjuk, hogy a polgári házasságot — nehány hitközönyös, hitevesztett s önmagával meghasonlott emberen kivül, az egész ország kárhoztatja, — alázattal esedezünk, méltóztatnék a polgári házasság eszméjét, — az ország békéje, a lelkiismereti szabadság s az országgyülésnek tartozó tisztelet s bizalom érdekében, egészen elejteni s mellőzni.

Midőn e jogos óhajainkat, mint lelki hiveink vallásos meggyőződésének hű tolmácsai, — s ugyanezeknek gondos lelkészei, ismételten a Nagyméltóságú Főrendi háznak kiváló figyelme s pártolásába ajánljuk, kitünő tisztelettel maradunk

a Nagyméltóságú Főrendi háznak alázatos szolgái az esztergom-egyházmegyei szomolányi esperesi kerületnek lelkészei:

Alsó-Dióson, 1882. évi január hó 24-én tartott gyülésünkön:

Halus Pál *s. k.,*
nádasi plébános.
Mikovérnyi Móricz *s. k.,*
szomolányi plébános.
Horváth László *s. k.,*
szutkai plébános.
Kovacsovszky József *s. k.,*
ottenthali plébános.
Novák Rezső *s. k.,*
szomolányi káplán.
Stelczer Evarist *s. k.,*
nádasi káplán.
Skrivanek Móricz *s. k.,*
bolczázi lelkész. ker. jegyző.
Kovách Miklós *s. k.,*
bogdanóczi plébános.
Jedlicska Pál *s. k.,*
felső-diósi plébános.
Petrik Ferencz *s. k.,*
hoszuújfalusi plébános-helyettes.
Kameráth Dénes *s. k.,*
alsó-diósi plébános.

118. szám.

(XVIII. ÜLÉS, 197. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „az ország déli részeiben jelentkező inség elháritására szükséges intézkedésekről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat az ország déli részeiben jelentkező inség elháritása czéljából a vetőmag beszerzésére felvett kölcsönökérti kezesség elvállalása, eme kölcsönügyletek bélyeg- és illetékmentessége, nemkülömben inségi munkák elrendelése s a gyámolatlanok és munkaképtelenek segélyezése iránt tartalmaz intézkedéseket.

Miután pedig a bizottság nézete szerint eme intézkedésekben fokozatosan és czélszerűen, körvonaloztatik az inség elháritására az állam részéről igényelhető támogatás, tiszteletteljesen inditványoztatik a kérdéses törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadása.

Budapest, 1882-ik évi márczius hó 14-én.

Gróf Zichy Ferencz s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 118. számú irományhoz.

Indokolás

„az ország déli részeiben jelentkező inség elháritására szükséges intézkedésekről" készült törvényjavaslathoz.

Torontál és Temes megyék területének legnagyobb részében az évek hosszabb sora óta részint a kedvezőtlen időjárás, részint elemi csapások folytán rosz termés volt. E miatt már az 1880: III. és IV. törv.-czikkek alapján segélyezni kellett:

Torontál megyét:

a) vetőmag kölcsön czímén	175,000	frttal
b) állami előlegekben	63,955	»
c) ingyenes segélyképen	12,300	»
összesen	251,255	frttal;

Temes megyét:

a) vetőmagkölcsön czímén	147,006	frt	60	krral
b) állami előlegekben	60,130	»	50	»
c) inségi munkálatokra	12,000	»	—	»
d) inséges segélyezésekre	12,000	»	—	krral
összesen	231,137	frt	10	krral.

A viszonyok ezen két megyében azóta nemcsak nem javultak, sőt a lefolyt évben oly szomoru alakot öltöttek, hogy mindkét törvényhatóság bizottságai s hatóságai, valamint a főispánok is még az őszszel jelentették, hogy a megyék lakosságának nagyrésze nemcsak vető maggal egyátalán nem bir, s ha abban nem részesittetik, földjeit bevetetlenül hagyni kénytelen lesz, de még az önfentartásra szükséges élelmi szerekkel sem rendelkezik annyira, hogyha segély nélkül marad, a legnagyobb inségnek, sőt — különösen Torontál megyében — éhhalálnak néz elébe.

Az elrendelt részletes összeirások alapján vetőmag beszerzésére szükséges kölcsönök összegét:

Torontál megye	350,000	frttal
Temes megye	137,000	»

mutatta ki.

A kir. kormány feladatának ismerte ezen kölcsönök közvetitését, melyek ezen közvetités folytán nevezett megyék mint testületek által, belügyministeri jóváhagyással a kitett összegben a pesti hazai első takarékpénztártól 6% kamatfizetés és három évi törlesztés mellett már tényleg fel is vétettek.

A kormány, tekintettel az ügy természetére és halaszthatlanságára, mélyen meg lévén győződve, hogy a törvényhozás a nagymérvű inségben szenvedőket lehető pártfogásban részesítendi, a törvényhozás utólagos jóváhagyása reményében ezen emlitett kölcsönökre nézve mindazon kedvezményeket, melyek a benyujtott javaslat 1—4. §-aiban foglaltatnak, annyival is inkább kilátásba helyezhetőknek vélte, minthogy már az 1880. IV. törvényczikkben az akkor — legalább ezen két megyében — aránylag még kevésbé súlyos viszonyok közt is megadattak és jelen alkalommal való megtagadásuk a kölcsönök kellő időbeni létrejöttét akadályozta volna.

A lakosság élelmezése tekintetében Torontál megye a szükségletet első izben 300,000 frtra tette, a részletes összeirások alapján azonban, mintegy 86,000 frtot mutatott ki, de egyuttal megjegyezte, hogy ezen utóbbi összeg nem tekinthető változatlannak, minthogy magassága egyrészt attól függ, mikor áll be a segélyeztetés tényleges szüksége minden egyes községben, másrészről attól is van feltételezve, hogy a nagybecskerek-kikindai vasút munkálatai még a télen megkezdessenek, és a felső-torontáli s temes-bégavölgyi ármentesitő társulatok által vízvédelmi munkákhoz kért előlegek megadassanak, mert ha az e részben tervezett munkálatok nem vitetnek keresztül, az inséges községek munkaképes lakossága is segélyre szorúl, mi által az élelmezésre szükséges segélyösszegek mennyisége nagymérvben emelkedni fog.

A kormány megtette, a mit tenni lehetett. A nagybecskerek-kikindai vasut engedélyezései részéről a földmunkálatok lehető gyors megkezdése kilátásba helyeztetett. A felső torontáli társulat részére 240,000 frtnyi előleg folyóvá tétetett, s ha a temes-bégavölgyi társulat némileg bonyolult helyzete engedi, az is előlegben részesithető lesz.

Ha ezen munkálatok által a munkaképes lakosság munkát nyer is, elkerülhetlenül szükségesnek mutatkozott a munkaképtelen lakosságról való gondoskodás, miután a segélyezés szüksége 80 községben 10,460 egyénre már deczember 1-én tényleg beállott, sőt több községben éhinség jelei már is bekövetkeztek.

A kormány tehát mulasztást követett volna el, ha gyors segélyről nem gondoskodik. Mig tehát egyrészről a megyét felhivta, hogy saját körében is a szükséges eszközökről gondoskodjék, gyüjtéseket eszközöljön, stb. az inséges községekben népkonyhák felállitását rendelte e s azok költségeinek fedezésére eddigelé 11,000 forintot tett folyóvá, mely összeg azonban a legújabban beérkezett jelentések szerint már teljesen elfogyott.

Temes megyében az inség nem lépett fel eddigelé ily rohamosan, azonban jelei ott is mutatkoznak, a szükséges segélyösszeg mennyisége megközelitőleg mintegy 20,000 frtra tehető, és a segélyezés tényleges megkezdése ott is már szükségessé vált.

Miután ezen évek óta kiválóan sujtott vidékeken semmi kilátás sincs arra, hogy az inséges lakosságról akár az egyes községek, akár a megye mint testület avagy annak közönsége magánadományaival sikeresen gondoskodhassék: az állam általi segélyeztetés szüksége az 1871. XVIII. törv.-czikk 131. §-a értelmében tényleg bekövetkezett.

Azon összegek mennyisége, melyek ezen feladat teljesitésére megkivántatni fognak, előzetesen meg nem állapitható. A kormány mindenesetre azon lesz, hogy a legnagyobb takarékossággal s csak az okvetlenül szükséges mérvben vétessenek igénybe, s reméli, hogy ha előre egyáltalán nem látható körülmények be nem következnek: még a kitett összegek sem fognak teljesen igénybe vétetni.

Budapesten, 1882. évi február hó 8-án.

Beadja:

Tisza Kálmán s. k.,
belügyminister.

119. szám.

(XVIII. ÜLÉS, 197. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a m. kir. csendőrség által a törvényhatósági joggal felruházott városok kül- és belterületein való teljesitendőkről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat a m. kir. csendőrségnek a törvényhatósági joggal felruházott városok kül- és belterületeire vonatkozó viszonyait szabályozza.

Figyelembe véve azt, hogy eme ideiglenes érvénynyel tervelt szabályozás egyrészt a gyakorlat által rendőri szempontból helyeseknek bizonyult módozatoknak megfelel, másrészt pedig egyes városoknak lehetőség nyujtatik arra nézve, hogy — mint előreláthatólag a csendőrség szervezésének befejezte után általánosan bekövetkezend — a rendőri teendők végrehajtását csendőrök által eszközöltethessék: a bizottság tiszteletteljesen javaslatba hozza a szóban forgó törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapest, 1882-ik évi márczius hó 14-én.

Gróf Zichy Ferencz s. k.,
bizottsági elnök.
Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 119. számú irományhoz.

Indokolás.

A közbiztonsági szolgálat szervezéséről szóló 1881-ik évi III. t.-cz. 3. szakasza szerint az iránt, hogy a közbiztonsági teendők ezen törvény folytán a törvényhatósági joggal felruházott városokban miként legyenek teljesitendők, ugy a bel-, mint külterületre, valamint ezen szolgálat költségeire az 1881. év folyamán, a belügyminister által törvényjavaslat lévén előterjesztendő, — jelen törvényjavaslat a törvény ezen rendelkezése folytán terjesztetik elő.

A törvényhatósági joggal felruházott városokban, és azok egész területén a közcsend, rend és közbiztonság fentartása az eddigi törvényes gyakorlat szerint kizárólag a helyhatósági rendőrség feladata levén, az előterjesztett törvényjavaslat 1-ső szakaszában kimondatik: hogy ezen területeken a csendőrség rendes szolgálatot nem teljesit.

Ha a csendőrség az országban mindenütt szervezve lesz, czélszerű lehet a rendőri szolgálatnak a törvényhatósági joggal felruházott városok területén teljesitésével is a csendőrséget bizni meg, de, most nézetem szerint ez még időelőtti volna s csakis azt tartom szükségesnek, hogy a lehető összeütközések elkerülése czéljából törvényben mondassék ki azon viszony és azon eljárási mód, a mely az erdélyi részekben a törvények alapján kifejtett gyakorlat által eddig is életbeléptetve volt.

Ezen nézetnek felel meg a törvényjavaslat 3 első §-a.

Minthogy pedig a közbiztonság érdeke elutasithatlanul követeli, hogy tetten kapott törvényt áthágók irányában — tekintet nélkül arra, vajjon helyhatósági közegek által érettek-e tetten — jogositott bármely közbiztossági közeg közbenjöttével a törvényes megtorlás foganatosittassék — a 2-ik szakaszban a csendőrség ezen kötelessége kimondatott azon korlátozással: — hogy a tényállás ily esetekben az illetékes helyi hatóságnak mindenkor bejelentessék — valamint a letartóztatottak azonnal átadassanak.

Minden oly esetekben, midőn a helyi hatóság a közcsendet, rendet és közbiztosságot saját közegei által közérdekben nem képes fentartani, jogositott az állami közegek segédkezését is igénybe venni, — e czélra és ily esetekben segédkezet nyujtani az állami csendőrség van első sorban hivatva.

A 3-ik szakaszban ezen rendelkezés foglaltatik.

Ezen intézkedés által a kiadások is megkiméltetnek, sőt a czélnak is legmegfelelőbb, hogy ily esetekben állami közbiztossági közegek alkalmaztassanak.

Nem tartanám azonban helyesnek, hogy a fentebb jelzett időig is lehetetlenné tétessék az, hogy ha egyes ily városok ezt magok kivánják, a rendőri szolgálat már előbb is a csendőrség intézménye alapján czélszerűbben rendeztessék.

Erre megadni a lehetőséget, czélja a 4-ik §-nak, melyben midőn a belügyminister felhatalmaztatik arra, hogy az egyes törvényhatósági joggal felruházott városokkal a költségeket illetőleg szerződésre léphessen és az előkészületeket megtehesse, egyuttal sérthetlenül fentartatik a törvényhozásnak azon joga, hogy az ügyben a belügyministeri költségvetés megállapitása alkalmával végérvényesen intézkedhessék.

Ezek után tisztelettel elfogadásra ajánlom a törvényjavaslatot.

Budapest, 1881. évi deczember hó 14-én.

Beadja:

Tisza Kálmán *s. k.,*
m. belügyminister.

120. szám.

(XVIII. ÜLÉS 197. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a Szeged sz. kir. város törvényhatóságába kiküldött királyi biztos kinevezéséről és hatásköréről szóló 1879. évi XX. t.-cz. érvényének meghosszabbitásáról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság tárgyalás alá vette a kérdéses törvényjavaslatot s miután az 1879. évi XX-ik t.-cz. érvényének inditványba hozott s legtovább a jövő év végeig terjedhető meghosszabbitását a ministeri előterjesztésben felhozottakkal kellően indokolva látja, tiszteletteljesen ajánlja annak változatlan elfogadását.

Budapest, 1882-ik évi márczius hó 14-én.

Gróf Zichy Ferencz s. k.,
bizottsági elnök.
Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 120. számú irományhoz.

Indokolás

„a Szeged szab. kir. város törvényhatóságába kiküldött királyi biztos kinevezéséről és hatásköréről szóló 1879. évi XX. törvényczikk érvényének meghosszabbitására“ vonatkozó törvényjavaslat tárgyában.

A szegedi királyi biztosság kiküldetéséről szóló 1879. évi XX-ik törvényczikk érvényének 1882-ik évi április hó 30-ig leendő meghosszabbitására vonatkozó törvényjavaslat indokolásában is már volt szerencsém jelezni, hogy ezen királyi biztosi intézmény egy vagy más szervezetben a törvényben kitűzött határidőn túl is fentartandó lesz, a mennyiben a törvényhozás által kitűzött czélok annak működését még továbbra is minden esetre szükségelni fogják.

Midőn a jelen alkalommal a törvényhozás előtt az elől érintett törvény érvényének meghoszabbitását újból kérem: már azon helyzetben vagyok, hogy a királyi biztos kiküldetésének tartamát illetőleg is határozott javaslatot tehessek.

A szegedi királyi biztos által ez irányban előterjesztett részletes munkaelőirányzat szerint, melyben a már elért eredményekkel szemben a hátralevő teendők tüzetesen előtüntetvék, a kitűzött feladat, — hacsak váratlanul nagyobb mérvű zavaró körülmények közbe nem jönnek, 1883. év végeig befejezhető, vagy legalább is azon fokig lesz vezethető, melyben a visszaesés többé nem következhetik be.

Bátor vagyok ennélfogva ezúttal a kiküldetésnek ezen egész időre való kiterjesztését kérni, fentartva természetesen a kormány részére az 1880. évi XV-ik törvényczikkben is már kifejezést nyert azon jogát, hogy a királyi biztosság szervezetén — a királyi biztos meghallgatásával — az esetleg szükségesnek mutatkozó módositásokat, illetve leszállitásokat megtehesse, valamint hogy a kitűzött feladatnak netáni korábbi megoldása esetében a királyi biztosi intézményt a meghatározott időnél korábban is véglegesen megszüntethesse.

Budapesten, 1882. évi február hó 8-án.

Beadja:

Tisza Kálmán s. k.,
ministerelnök.

121. szám.

(XVIII ÜLÉS, 177. 4) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „az 1881. évi közösügyi költségek fedezése czéljából a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A szóban levő törvényjavaslat a közösügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok által a m. évre megszavazott 558,907 frt 59 krból reánk eső 175,496 frt 98 kr. folyósitására tartalmazza a szabályszerű felhatalmazást.

Figyelemmel erre, tisztelettel inditványozza a bizottság a kérdéses törvényjavaslatnak a minist. indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapest, 1882-ik évi márczius hó 14-én.

Gróf Zichy Ferencz *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 121. számú irományhoz.

Indokolás

„az 1881. évi közösügyi költségekre a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegről" szóló törvényjavaslathoz.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságoknak 1881. évi november hó 18-án legfelsőbb szentesitést nyert határozatai alapján az 1881. évre a következő póthitelek engedélyeztettek:

I. Fejezet. Külügyministerium.

Rendkivüli szükséglet.

1. czím. Központi vezetés 1881-re.

Az úgynevezett régi országos törvényszéki épületben szükséges átalakitásokra és épitkezésekre, valamint a ministeri palotának részben való átalakitására 50,000 frt — kr.

II. Fejezet. Hadügyministerium.

A) **Hadsereg.**

Rendkivüli szükséglet.

1. Triest város közönségének az 1872. évi január 1-től 1875. évi deczember végeig terjedő időre egy gyakorlati térnek átengedéseért utólag fizetendő bérkülönbözet fedezésére . . . . 37,467 frt — kr.

2. Pineles Saul épitési vállalkozó kártalanitása a przemysli erőditési munkálatoknak 1874-ben történt beszüntetése következtében . . . . 110,000 frt — kr.

B) **Hadi tengerészet.**

Rendes szükséglet.

6. czím. A hajóhad anyagszereinek karbantartása, pótlása és üzlete:

C) alczím. Hajóépitések, gépek és kazánok:

1. tétel. Egy 830 tonna belterjű ágyunaszád (Sebenico) épitése . . 53,182 frt 91 kr.

Rendkivüli szükséglet.

7. czím. Tűzérség és tengeri tűzaknák.

C) alatti alczím. Lőszer: 80,000 mitrailleuse-töltény nek beszerzésére	7,707 frt 07 kr.
D) alatti alczím: Különféle kiadások:	
Egy 28 cm. ágyúnak s mozdonynak szállitási költségeire	550 frt 61 kr.
8. czím. Szárazföldi és vizi épitések:	
A szárazhajó-medencze épitésének folytatása	300,000 frt — kr.
Összesen . .	558,907 frt 59 kr.
Ezen összegből Magyarország által fedezendő 2%	11,178 frt 15 kr.
és a fenmaradó 547,729 frt 44 krnak 30%-a	164,318 frt 83 kr.
Összesen . .	175,496 frt 98 kr,

mely összeg a közös pénzügyminister rendelkezésére volna bocsátandó.

Budapesten, 1882. évi február hó 7-én.

Gróf Szapáry Gyula s. k.,
m. kir. pénzügyminister.

122. szám.

(XVIII. ÜLÉS 197. 5) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „az 1871. évi XLII. t.-cz. 9. §-ának magyarázatáról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat az 1871. évi XLII. t.-cz. 9. §-ának a törvényhozás nyilvánult akaratához mért értelmezése iránt felmerülhető kételyek eloszlatására nézve tartalmazva a megfelelő rendelkezéseket, a bizottság tiszteletteljesen ajánlja, hogy a nagyméltóságú főrendi ház azt a ministeri indokolás alapján változatlanul elfogadni méltóztassék.

Budapest, 1882-ik évi márczius hó 14-én.

Gróf Zichy Ferencz *s. k.*,
bizottsági elnök.
Báró Rudnyánszky József *s. k.*,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 122. számú irományhoz.

Indokolás

az 1871: XLII. t.-czikk 9. §-ának magyarázatáról szóló törvényjavaslathoz.

Az 1871: XLII. t.-cz. 9. §-ában kimondatott, hogy az ugyanazon törvény 8-ik §-ában érintett adózási kedvezmény kiterjesztetik mindazon új épületekre is, melyek az 1870: LX. t.-cz. alapján nyitandó főközlekedési sugárút létesithetése végett a fővárosi közmunkák tanácsa által kisajátitott területen emeltetnek.

Minthogy azonban az idézett 8-ik §. nemcsak a szóban levő közadózási kedvezmény körülirását, hanem többi részeiben azon épitési feltételeket is tartalmazza, melyek a nagy-köruton emelendő épületeknél megkivántatnak a végett, hogy ezen adózási kedvezményben részesülhessenek, — kételyek támadtak az iránt: vajjon azon feltételek, melyekhez a nagykörúti házak adókedvezménye kötve van, nem kivánandók-e épen ugy meg a sugárút létesitése végett kisajátitott területen emelt épületeknél is?

Legelsőben is azon kérdés merült fel: vajjon a sugárúti körtéren túl a városliget felé épülő villák, melyek az 1871: XLII. t.-cz. 8-ik §-ában meghatározott 48 láb magassággal birnak, részesülhetnek-e az 1871: XLII. t.-czikk által megadott adózási kedvezményben?

Ezen kérdést eldöntötte az 1875: IV. t.-cz. 5-ik §-a, melyben kimondatott, hogy a szóban levő adómentesség azon villákra és nyaralókra, melyek a sugárútnak a körtér és városliget közötti legkülsőbb részén a közmunka-tanács által jóváhagyott terv szerint épittetnek, kiterjed akkor is, ha azok 48 láb magassággal nem birnak.

De a most idézett törvény az épen felmerült szükség szerint az épületek csak egy bizonyos osztályzatára nézve intézkedvén, a sugárút létesitése végett kisajátitott területnek fokonkinti további beépitése folytán újabb kérdések támadtak, melyek elintézésre várnak. Igy kérdés támadt arra nézve: vajjon azon épületeknek, melyek a sugárútnak ugyancsak a nagykörtér és városliget közti szakaszában emeltetnek, de nem villaszerűen, hanem a közmunkák tanácsa által megállapitott terv szerint és az ezen tervben meghatározott magassággal zárt sorban épülnek, megadható-e az adózási kedvezmény, a mennyiben nem birnak 48 láb magassággal?

Kérdés támadt továbbá: vajjon azon villák, melyek a sugárút létesitése végett kisajátitott területen a körtér és városliget között ugyan, de nem a sugárúton épülnek, valamint azon házak, melyek a kisajátitott területnek a város felé beljebb eső részeiben mellék-utczákban épülnek, részesülnek-e az adózási kedvezményben, ha 48 láb magassággal nem birnak?

Oly czélból, hogy mindezen kérdések a törvény homályos értelmének meghatározása által egyszer mindenkorra megoldassanak, szükségesnek tartotta a kormány a bemutatott törvényjavaslatot előterjeszteni, melyben a törvényhozás eredeti intentiójának megfelelőleg világosan kimondatik, hogy minden új épület, mely a sugárút létesitése czéljából kisajátitott területen bárhol, a közmunkák tanácsa által jóváhagyott tervek szerint emeltetett, vagy 1891. junius 10-éig emeltetni és teljesen lakható állapotba helyeztetni fog, részesül az 1871: XLII. t.-czikk 1-ső és 2-ik pontjaiban, illetőleg az 1879: XLII. törv.-czikkben körülirt közadózási kedvezményben tekintet nélkül arra, hogy bir-e 48 láb magassággal vagy nem, vagy magán a főközlekedési úton fekszik-e vagy mellékutczában.

Minthogy a sugárút és mellékrészeinek épitési terve a közmunkák tanácsa által meg van állapitva, s a törvényhozásnak szándéklata az volt, hogy a sugárút és az annak létesitése végett kisajátitott többi terület ezen, annak idejében a törvényhozásnak is bemutatott s általa jóváhagyott terv szerint épittessék be, kétségtelen, hogy a törvényhozás azon épitkezéseket kivánta az engedélyezett adókedvezményben részesiteni, melyek ezen tervnek megfelelnek. Mivel pedig ezen terv szerint nem kivántatik meg, hogy az egész kisajátitott területen mindenütt legalább 48 láb magas épületek emeltessenek, sőt bizonyos részeken ilyen magasságú épületeknek emelése nem is engedtetik meg: — a 48 lábnyi magasság az adókedvezmény megadásának feltételéül nem szabható; e részben a mérvadó tekintet csak is az lehet: hogy az épitmény megfelel-e a közmunkák tanácsa által megállapitott tervnek, vagy sem.

A határidőnek meghatározása, a meddig az új épületnek el kell készülnie, hogy az adókedvezményben részesittessék, az 1879: XLII. t.-czikken alapszik.

Minthogy a sugárúti épitkezések adókedvezményéről szóló alaptörvény értelme felett uralkodó bizonytalanság az épitkezési hajlamra is némileg zsibbasztólag hat, bátor vagyok a bemutatott törvényjavaslatot elfogadás végett a t. háznak ajánlani.

Budapesten, 1882. január hó 11-én.

Gr. Szapáry Gyula s. k.,
m. k. pénzügyminister.

123. szám.

(XVIII. ÜLÉS 197. 6) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a Tisza és mellékfolyói mentében alakult vizszabályozó és ármentesitő társulatok és Szeged szab. kir. város részére kötendő állami kölcsönről szóló 1880. évi XX. t.-cz. némely rendelkezéseinek módositásáról“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat a Szeged város törvényhatóságának engedélyezett 5 millió forint kölcsönkamat és tőketörlesztési évi járadékának fizetésére egy évi halasztás engedélyezését, a szegedi szegényebb sorsú kisebb ház- és telekbirtokosoknak adható kamatmentes kölcsönök maximumának 500 frt helyett 1000 frtban való megállapitását és végül az épitési kölcsönök kiosztása zárhatáridejének egy évvel leendő meghosszabbitását czélozza.

A ministeri előterjesztésből kitűnik, hogy a kérdéses fizetési halasztás engedélyezése a m. évi árvizből és a kaszárnya épitéséből Szeged városra háramlott terhek folytán annak pénzügyei rendezhetése czéljából kikerülhetetlen, a kisebb ház- és telektulajdonosoknak adandó kölcsönök maximumának felemelését és az épitési kölcsönök kiosztása zárhatáridejének meghosszabbitását pedig a helyi viszonyok, illetőleg Szeged reconstructiója igénylik.

Figyelemmel tehát az előrebocsátottakra, tisztelettel inditványozza a bizottság a kérdéses törvényjavaslat változatlan elfogadását.

Budapest, 1882-ik évi márczius hó 14-én.

Gróf Zichy Ferencz s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

I. melléklet a 123. számú irományhoz.

Indokolás

„a szegedi árvizkárosult lakosok részére rendelt állami épitési kölcsönök kiosztására megszabott határidő kiterjesztéséről" szóló törvényjavaslathoz.

Az 1880. évi XX. t.-cz. 37-ik szakaszában kimondatik, hogy a Szeged városi árvizkárosult lakosok részére rendelt épitési kölcsönök kiosztása, 1882. év végével beszüntettetik, s a rendelkezésre bocsátott 10 millió forintból a város részére kilátásba helyezett 500,000 frt kölcsönösszegen felül esetleg még fenmaradó rész hovaforditása iránt külön törvény fog intézkedni.

Ezen rendelkezés fentartása mellett, csak egy év volna még hátra az épitési kölcsönök kiosztására, mely idő épen nem volna elegendő arra, hogy mindazok, kik a törvény rendelkezései szerint az állami kölcsönök kedvezményére igényt tarthatnak, abban csakugyan részesülhessenek, a mennyiben a magánépitkezések, részben a város egész területén keresztül vitt rendezési munkálatoknak egész az 1880. év közepéig történt elhuzódása folytán, mely az épitkezéseknek azonnali felvételét nem engedte meg, részben az 1881. évi nagy vizvédelem s a város s annak vidékén fennálló kedvezőtlen közgazdasági viszonyok következtében, az elmult két év alatt a kivántató lendületet nem nyerhetvén, az elmult állapothoz képest előreláthatólag létesitendő épitkezéseknek még oly tömege — majdnem kétharmadrész — van hátra, melyeknek egy év alatt való keresztülvitele a legkedvezőbb viszonyok beállta esetén sem várható.

Legvilágosabban mutatja a helyzetet azon körülmény, hogy a rendelkezésre bocsátott s az egész szükséglet fedezésére számitott 10 millió forintból, az épitkezők az 1881. év végéig csak ca 3.400,000 forintot vettek igénybe, mely alig megy túl az előirányzott szükséglet egy harmadán.

Arra nézve tehát, hogy a törvényhozásnak az állami épitési kölcsönök nyujtásához kötött intentiói általában teljesedhessenek, mindenesetre szükséges, hogy a kölcsönök kiosztásának határideje még egy további évre meghosszabbittassék.

Szükséges továbbá, hogy erre nézve az intézkedés a törvényhozás részéről már most előre megtétessék, hogy a lakosság, melynek egy nagy része az árviz által tönkre tett vagyoni helyzetében arra van utalva, hogy az épitkezésekhez szükségelt költségalapot szorgalom és takarékosság által épen a reconstructió körül kifejtett munkássága utján szerezze meg, már előre kellően biztositva legyen arra nézve, hogy az állam részéről az 1883. év alatt is kölcsönben fog részesittetni, mely biztositék nélkül számosan épitkezéseiknek rögtönös teljesitésére fognának

tereltetni, avagy egészben lemondanának az épitkezésekről, mely által az újjáépités egészséges fejlődésének egyik főfeltétele ejtetnék el.

Különösen fontos ezen körülmény a jövő két évre nézve, midőn előreláthatólag a hatóság részéről általánosan intézkedések fognak tétetni arra nézve, hogy a város területén az árviz utáni időkben legtöbbnyire az első szükségletre nagy számban előállitott ideiglenes jellegű épületek, melyeknek további használata s fennállása közegészségi s közbiztonsági tekintetekből sem volna elnézhető, a város közérdekeire való tekintettel használaton kivül helyeztessenek s illetve lebontassanak.

A magánkölcsönök kiosztására rendelt idő meghosszabbitása Szeged városnak a fennebb érintett törvényben kimondott azon jogát, hogy 1882. év végén, az akkor fenmaradandó alapból 500,000 frt kölcsönt vehessen fel, nem alterálhatja, minélfogva az új törvényben ezen jog a városnak félreértések elkerülése végett újból is biztositandó volt.

Szükséges ez annál is inkább, minthogy a szegedi kir. biztosnak a reconstructió állásáról s annak eddigi eredményeiről a kormányhoz ismételten is tett előterjesztései s a város közönségének e részbeni felirata szerint, a városnak ezen 500,000 frtnyi kölcsönre, az 1883. év folyamán előreláthatólag minden esetre szüksége leend a végből, hogy az újjáépitésből reá háramló kötelezettségeknek megfelelhessen.

Budapest, 1882. évi február hó 7-én.

Gróf Szapáry Gyula s. k.,
m. kir. pénzügyminister.

II. melléklet a 123. számú irományhoz.

Indokolás

„a Tisza és mellékfolyói mentében alakult vizszabályozó és ármentesitő társulatok és Szeged szab. kir. város részére kötendő állami kölcsönről szóló 1880 : XX. t.-cz. 23. §. c) pontja és 27. §. harmadik kikezdésének módósitásáról" szóló törvényjavaslathoz.

1. §. 1. pontjához.

A szegedi kir. biztos a kormányhoz bemutatott emlékiratában előadta annak szükségét, hogy Szeged újjáalkotása művének sikeres végrehajtása érdekében a kivitel közben nyert tapasztalatok alapján, több irányban újabb intézkedések tétessenek, nevezetesen:

I. Szeged városa házipénztára érdekében. Azóta ugyanis, hogy a kir. biztosság 1879-ben a a legsürgősebb teendők sorozatát összeállitotta, s megtette javaslatait a város pénzügyeinek mikénti állandó rendezhetése iránt, s az e czélból szükséges pénzműveleteket megjelölte, a számitás alapja három fontos körülmény közbejövetele folytán lényegesen megváltozott.

Mindenekelőtt az eredeti pénzügyi terv, mely szerint Szeged városa az állam által adott kölcsön terhétől 1884. január hó 1-ig lett volna felmentendő, az 1880: XX. törvényczikk 23. §. c) pontja értelmében oda módosittatott, hogy a kamat- és törlesztési járulékokat a város már 1883. január 1-től fizeti, mi által a pénzügyi terv a város hátrányára 300,000 forinttal megváltozott.

Még sokkal zavaróbban hatott az előirányzat egyes tételeire az 1881. évi rendkivüli nagy és hosszantartó árviz, mely a három tavaszi hónapon át minden tevékenységet s forgalmat megzsibbasztott, s e mellett a városnak sok, előre nem láthatott kiadást okozott, mig a szokatlan mérvben pusztitott belviz áradásai folytán nagy terjedelmü városi és magán-földek elborittatván, ez által a városra — a községi egyenes adó és a községi vagyonkezelés terén — nagymérvű veszteségek hárultak.

Végre nagyobb változást szenvedett az előirányzat azáltal, hogy mig a város által létesitendő középitményekre és közmunkákra az 1880: XX. t.-cz. 22. §-ának b) pontja szerint felvett 4 millió forint költség megállapitásakor a közös hadsereg számára épitendő laktanya költségei, a katonai igazgatás által már előzőleg elkészitett s azon időben egyedül rendelkezésre állott vázlattervek és előszámitások alapján összesen csak 400,000 frttal vétettek számitásba, s ezen alapon irányoztatott elő a kaszárnya-épitésre és a katonai élésházi telek megvételére együttvéve 500,000 frt, addig akkor, midőn a hadügyministeriummal folytatott hosszas tárgya-

lások után a tervek véglegesen elkészültek, magának csak a laktanyának kiépitése vállalati uton 550,000 frtnál olcsóbban biztositható nem volt, s ezenfelül az élésházi telek megszerzése még külön 53,000 frtba került, ugy hogy Szeged városa ezen épitkezésnél összesen mintegy 103,000 frtnyi előre nem látott kiadással terheltetett.

Minthogy pedig az előadott körülmények folytán már most is biztosan előre látható, hogy Szeged városa az 1883. év elején esedékes 300,000 frt kölcsönkamat és törlesztési járulékot fizetni nem lesz képes, hacsak vagy tőke-elidegenitéshez nem nyul, vagy újabb kölcsön útján nem szerzi be a szükséges összeget; minthogy továbbá nem volna czélszerű megengedni, hogy a mig a reconstructió teljesen keresztül nem vitetett, a város háztartása újabb kibonyolithatlan pénzügyi zavaroknak kitétessék, — szüksége mutatkozik annak: hogy Szeged városának engedélyezett 5 millió frtnyi kölcsön évi járulékainak fizetésére a városnak egy évi halasztás engedtessék, minek folytán a város ezen évi járadékot a kölcsön törlesztésére kitűzött határidőn túl egy évvel tovább tartozand a kincstárnak megfizetni.

Ezen intézkedés folytán azonban annak szüksége áll be, hogy az 1883. évi törlesztési járadékot közvetlenül még a kincstár fedezze.

Ezen intézkedés annyival indokoltabb, mert már most előre lehet látni, hogy azon közművek, melyek a törvény rendelkezése szerint az államkölcsönalapból s illetve a város folyó jövedelmeiből létesitendők, s melyeknek kiépitése legnagyobb részt már folyamatban van, a rendelkezésre bocsátott 4 millió frtnyi kölcsönalapból s a városnak ezen czélokra forditható folyó bevételeiből nem lesznek teljesen kiépithetők, úgy hogy a város előreláthatólag kényszeritve lesz arra, hogy az 1880 : XX. t.-cz. 37. §-a értelmében részére kilátásba helyezett 500,000 frtnyi pénzkölcsönt szintén felvegye.

1. §. 2. pontjához.

II. Szeged lakóinak legszegényebb osztálya érdekében ugyancsak a kir. biztos még azon intézkedést javasolta, hogy a kamat nélküli épitési kölcsönök maximuma, melyet az 1880 : XX. t.-cz. 27. §-a 500 frtban állapitott meg, s mely összeg a tapasztalás szerint a város sok részében elégtelen arra, hogy annak segélyével egyéb vagyon hiányában a telektulajdonos az épitési szabályoknak megfelelő épületet emelhessen, 1000 frtra emeltessék fel. Ezen intézkedés annyival kevésbé ütközhetik nehézségbe, mert a kamatnélküli kölcsönökre engedélyezett 500,000 frtból eddig alig 70,000 frt lett igénybe véve, az ily kamatmentes kölcsönökre forditható 500,000 frtnyi főösszeg felemelése pedig nem kivántatik.

Az 1880 : XX. t.-cz. e részben szükségelt módositását van szerencsém a fentebbiekben előterjeszteni.

Budapest, 1882. évi február hó 7-én.

***Gróf Szapáry Gyula* s. k.,**
magy. kir. pénzügyminister.

124. szám.

(XVIII. ÜLÉS, 197. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „az 1882-ik évi állami költségvetésről" szóló törvényjavaslat s a birósági hivatalnokok által lakbéreik felemelése iránt benyujtott kérvények tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslatban 288.396,313 frt rendes, 3.502,447 frt átmeneti, 29.211,311 frt beruházási és 7.118,210 frt rendkivüli közösügyi kiadás mellett a rendes bevételek 276.135,026, az átmenetiek pedig 25.832,188 frttal levén előirányozva, a hiány 26.261,067 frt.

Ha eme tételeket az 1881. évi előirányzattal egybevetjük, a rendes kiadásoknál 7,861,043, az átmenetieknél 757,134, a beruházásoknál 14.436,856 és a rendkivüli közösügyi kiadásoknál 5.128.078 frt többlet tűnik fel, de miután annak fedezésére az előirányzat rendes bevétel fejében 9.612,760, átmeneti bevételkép pedig 15.955,700 frt többletet tüntet fel, a hiánytöbblet 2.614,651 frtot teend.

Azonban figyelmen kivül nem hagyható, hogy a fennebbi hiányhoz hozzá számitandó a földtehermentesitési kötvények törlesztésére az 1880. évi IX. t.-cz. alapján kibocsátandó papirjáradékból befolyó 5.906,413, továbbá az áljamkölcsönök tőke-törlesztési évi aranyjáradékai fedezésére az 1880. évi VIII. és az 1881. évi XI. t.-cz. értelmében kibocsátandó aranyjáradékkötvények eladása után esedékes 3.129,342 frt, és miután eme kétrendbeli összeg elseje a nagyobb tőketörlesztés folytán 298,873, utóbbija pedig ugyanezen körülmény következtében 156,736 frt többletet tüntet elő az 1881. évi előirányzattal szemben, a valóságos hiány 35.296,822 frt, s a hiánytöbblet 3.070,260 frt leend.

Egyuttal az előirányzat kellő méltathatása szempontjából tekintetbe veendő, hogy az átmeneti bevételek közt a budapest-zimonyi vasut épitési költségeinek fedezésére eladandó papirjáradékból 14 millió frt és 925,000 frt időközi kamat van előirányozva, ugy hogy eme két rendbeli összeg számbavételével 50.221,822 frtra rugand azon összeg, melynek fedezéséről az 1882. év folyamában hitelműveletek segélyével gondoskodni kell. Az eddig felhozottak, valamint annak elvont mérlegelése, hogy a hitelműveletek által fedezendő 50.221,822, a Tisza és szegedi kölcsönalapból az 1881. évi LII. t.-cz. értelmében fedezendő 1.500,000 frt s a közös aktivák értékesitéséből befolyó 2.512,000 frton kivül a költségvetésben az állami javak eladásából 5 millió frt van előirányozva, tehát 59.233,022 frt az egyéb jövedelmekből nem fedezhető szükséglet, méltán aggodalomra adhatnának okot; de másrészt kellő figyelemre méltatandó, hogy eme összegből nyer 29.211,311 frt beruházási, s szintén hason tekintet alá eső 10.900,000 frt vasutkamatbiztositási, valamint a járadékkötvények eladásából fedezendő 9,035,755 frt és ezeken kivül a rendes jövedelmekből viselendő 2.406,000 frtnyi adósságtörlesztési kiadás fedezetet, továbbá

7.118,210 frtot tesz az általunk viselendő rendkivüli közösügyi, 3.502,447 frtot pedig az átmeneti kiadás, ugy hogy a még fennmaradó kiadások és bevételek között 2.940,701 frtnyi felesleg mutatkozik.

Ezek előre bocsátása után a bizottság, alábbi tiszteletteljes inditványának igazolásául, szükségesnek látja a következőket kiemelni.

Ő csász. és apost. királyi Felsége kabineti irodája, az országgyülés és az 1849-től 1867. évig fennállott központi kormány közegeinek nyugdíja czímén 357, 91,568 és 9370 frt keveseblet mutatkozik, mig a közösügyi kiadásokból a magyar korona országait illető összeg, noha rendes kiadás fejében 1.076,721 frt kevesebblet van előirányozva s a Bosznia és Herczegovinában, továbbá a Lim területen álló parancsnokságok, intézetek és csapatok rendkivüli szükséglete 50,397 frttal kevesebb — a mérleget 1.539,347 frttal terheli, miután várépitésekre és egyéb rendkivüli kiadásokra 2.666,475 frt igényeltetik, nem is számitván ide a monarchia déli részében és a megszállott területen kitört mozgalom leküzdésére a delegatiók által terhünkre megszavazott, s a közös aktivákból fedezendő 2.512,000 frtot.

Állami adósságok czímén a költségvetést 1.541,481 frt többlet terheli, miután az 1.787,025 frt bevételi többlettel 3.328,506 frt kiadási többlet áll szemben. A rente-conversio eddigi eredményeül ugyan 1.637,050 frt megtakaritás mutatkozik. Evvel szemben azonban figyelembe veendő, hogy a földtehermentesitési kötvények törlesztésének és az állami kölcsönök tőketörlesztési évi járulékainak s az 1881. évi hiánynak fedezésére, továbbá a budapest-zimonyi vasut épitési tőkéjének beszerzésére kamat fejében 2.927,680 frt — az 1880. évi VIII., IX. és az 1881. évi XI. t.-cz. értelmében kibocsátandó kötvények s az 1882. évi hiány fedezésére kibocsátandó értékpapirok kamataira pedig 1.200,000 frt, tehát összesen 3.127,680 frt többlet volt előirányozandó, s a függő adósság czímén is 883,391 frt többlet mutatkozik az új bankjegyek kibocsátási költségei, továbbá annak folytán, hogy a tiszai és szegedi alap pénzeiből állami kiadások fedezésére igénybe veendő összegek évi járuléka 879,191 frtot tesz. (Eme utóbbi összeg részbeni fedezésére szolgál a kölcsönalap gyümölcsözőleg elhelyezett pénzei után járó s 666,840 frttal a pénzügyministeri tárcza rendes bevételei közt előirányzott kamatok.) Ha még ezeken kivül tehát figyelembe veszszük a földtehermentesitési és az állami kölcsönöknek a tervezetek értelmébeni nagyobb mérvű s fennebb méltatott tőketörlesztése folytán igénylendő összeget, illetve az 1.001,250 frt erejéig átfutó tételkép szerepelő tiszai és szegedi kölcsönnél fenforgó 1.002,500 többletet, nemkülönben ama körülményt, hogy a szőlődézsma-váltságnál a tapasztalatokhoz képest 499,120 frt, a sorsolási kölcsönnél pedig annak fejében, hogy az 1881. évi XXX. t.-cz. szerint a közmunkák tanácsa a nyert előlegektől kamatot nem fizet) ez maga 205,000 frt kevesbletet idéz elő, mely kevesblet azonban a budapesti állami hidak jövedelmei és az 1870. évi 10. t.-czikkben megjelölt vállalatok és társulatok által fizetendő községi pótlékok emelkedése folytán 94,380 frtra olvad le) 94,380 frt bevételi kevesblet van előirányozva, a budapest-zimonyi vasut épitésére felvett kölcsön időközi kamatai fejében elárusitandó kötvények után bevételül előirányzott 925,000 frt többlet számba vétele mellett az államadósságok czímeni fennebb emlitett mérleg terhelés majdnem teljesen részletezve van.

Vasuti kamatbiztositásra, a pályafelépitményeknél folytatólagosan eszközlendő aczél-sínfektetésre, továbbá a vasutüzem fejlesztése érdekében elhalaszthatlannak mutatkozó beruházásokra való tekintettel, 182,000 frt többlet irányoztatik elő. Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükségletére pedig 15,835 frt kevesebb kiadás van felvéve, miután az autonom kormányzatnak kiszolgáltatandó 146,055 frt többlet fedezetét találja ama 161,890 frtban, mely a határőrvidék bekebelezése folytán e czímnél megtakarittatik. E helyt azonban kiemeltetik, hogy a most emlitett megtakaritásból csak 5074 frt valódi megtakaritás, mivel 156,816 frt át volt teendő a közmunka- és közlekedésügyi ministeri tárcza terhére, ugy hogy tulajdonkép Horvát-Szlavonországok javára jelen költségvetést 140,981 frt többlet terheli.

Az állami számvevőszéknek újjászervezése folytán a mérleg állása 6493 frttal kedvezőbb, kór- és drágasági pótlékok engedélyezése folytán Fiume és a Felség személye körüli ministerium költségvetésének mérlege 950, illetőleg 2783 frttal kedvezőtlenebb, a ministerelnökségnél is 169,943 frttal több kiadás mutatkozik, miután az eddigi 12,000 frt házbér helyett az 1881. évi XXVIII. t.-cz. értelmében a részére vásárolt ház után 179,443 frt fizetendő, s az épület évi fenntartására 2500 frt igényeltetik.

A belügyministerium költségvetése szerint a mérleg terhelése 371,587 frt. Ugyanis rendes kiadások czímén a többlet 112,146 frt, mert mig a megyék közigazgatás-, árva- és gyámhatósági kiadásai czímén a törvény értelmében 250,000 frt kevesblet, — addig általános közigazgatási kiadások fejében 326,146 frt többlet van előirányozva. Eme többlet — eltekintve az egyes rovatok alatt javasolt megtakaritásoktól — a II. számú csendőrparancsnokság felállitásából és a fővárosi rendőrség szervezéséből ered. Az átmeneti kiadások 202,200 frt többlete nagyobb részt, vagyis 2200 frt hijával, a III. és IV. ker. csendőrparancsnokság szervezésére, a beruházások alatt mutatkozó 69,300 frt többlet a II. számú csendőrparancsnokság felszerelésére esik, a 7059 frttal előirányzott rendes bevételi többlet pedig betegápolási költségtéritményekből származik, átmeneti bevételkép 2200 frt többlet, nyugdíj czímén 5000 frt megtakaritás mutatkozván.

A pénzügyministerium költségvetésében a rendes kiadások 1.836,760, a nyugdíjak 65,079, a rendes bevételek 6.000,862 frt, az átmeneti bevételek 15.943,500 frt többlettel, az átmeneti kiadások 1.015,043 frt, a beruházások 1.191.462 frt kevesblettel levének előirányozva, a mérleg kedvezőbb 22.249,028 frttal.

A mérleg eme alakulására nézve, mint fontosabb tényezők, a következők emeltetnek ki:

Az adófelügyelői intézmény szervezése, nemkülönben az adóhivatalok igényelt szaporitása 8569 frt, illetőleg 12,939 frt több kiadást okozand, ugy szintén a munkahalmaz folytán szükséges a jogügyi igazgatóság személyzetét is szaporitani, mi évi 7125 frt többletet igényel.

Az egyenes adók évi jövedelme 711,000, a fogyasztásiaké pedig 1.325,635 frttal több, utóbbi összegből magára a czukortermelési adóra 705,635, a czukor-, kávé- és sörfogyasztási adókra 570,000 frt jut, de miután a fogyasztási adóknál a kiadás — főleg a czukor-, kávé- és sörfogyasztási adók folytán — 66,268 frttal emelkedett, valódi bevételi többletként 1.259,367 frt marad fenn.

A fogyasztási adó visszatéritések felosztásából Magyarország javára 1.086,393 frt, illetőleg levonva a kiadásoknál ezzel szemben mutatkozó 59,921 frt többletet, 1.026,472 frt többlet esik, mig az agio-nyeremény a határvám aranyfölöslegeinek fejében 107,000 frttal kevesebb.

A bélyegjövedelem a 44,660 frtra rugó kiadási többlet levonása mellett 2.193,900 többletet, a jogilletékek pedig, miután az újabb törvény értelmében egy részük bélyegjegyekben rovandó le, 1.105,000 frt kevesbletet tüntetnek elő, ugy hogy eme két czímen a díjak rovatán mutatkozó többlettel együtt a jövedelmi többlet 1.075,999 frt leend. A dohány-jövedéknél a bevétel — miután a tényleges eredmény szerint az eladás ugy a belföldön (782,067), mint Boszniában és Herczegovinában (100,000) kisebb mérvű — 286,672 frttal kevesebb, s minthogy még a kiadás is több 236,969 frttal, a mérleg 523,641 frttal kedvezőtlenebb, ugy hogy a tiszta jövedelem 17.445,355 frtra olvad le.

A fennebbi kiadási többletből, a várható bő termésre való figyelemmel, dohányvételre 177,227 — a monopolium ügyének helyes kezelése s következőleg jövedelmeinek fokozhatása czéljából felállitott dohány-igazgatóságra 63,370 frt jut, mely összeg azonban csak 11,772 frt erejéig új teher, miután a többi összeg részint megtakaritás a központban, részint kihasitás a vételből és gyártásból.

A lottó-jövedék tiszta jövedelme 1.682,612 frt, azaz 25,815 frttal kedvezőtlenebb, mivel

a 231,717 frt kiadási kevesblettel szemben 257,532 frt bevételi kevesblet mutatkozik, a sójövedéknél is kedvezőtlenebb az eredmény 15,582 frttal, ugy hogy 112,371 kiadási- és 96,789 bevételi többlet mellett a tiszta jövedelem 11.768,371 frt leend.

Az állami jószágok bevétele 212,934 frttal csökkent, miután a tulcsigázott haszonbérek némileg leszállottak s a telepitvényesek által fizetendő 71,395 frt földváltság az átmeneti bevételeknél irányoztatott elő. Ha eme csökkenéshez hozzá adatik a kiadásoknál mutatkozó 65,716 frt kevesblet, látandjuk, hogy az állami jószágok jövedelmének mérlege 147,218 frttal kedvezőtlenebb, vagyis a tiszta bevétel 2.624,826 frtra olvad.

A fémbányászat és opálbányánál a tiszta bevétel a mult évinél 121,067 frttal kevesebb, a hiány tehát 120,995 frt, a pénzverdénél pedig 306,968 frt bevételi, 159,857 frt kiadási többlet mellett az eredmény 147,111 frttal kedvezőbb, s a tiszta haszon 151,346 frt.

A vasgyárak üzleti eredménye 190,758 frt bevételi és 290,770 frt kiadási többlet mellett 100,012 frttal kedvezőtlenebb, ugy hogy a tiszta jövedelem 100,557 frt leend.

Az állami vasutak tiszta jövedelme 258,220, a diósgyőri műveké 30,000 frttal emelkedett, miglen az állami gépgyáré 12,000 frttal csökkent.

A különféle bevételek emelkedése 670,963 frt, melyből magára a tiszai és szegedi kölcsönalap pénzei gyümölcsöztetéséből 666,840 frt esik.

Az átmeneti bevételeknél — az állami javak eladásából 5 millió frt változatlanul levén előirányozva — a telepitvényesek által fizetendő vételárak és kamatok fejében 167,000, maradvány- és irtványföldek váltságdíjai czímén 43,000, az állami kincstár birtokában levő értékpapirok eladásából 76,000 frttal kevesebb van előirányozva, kincstári és inségi kölcsönök után pedig 217,500 frttal több. Ezek mellett új tételül van felvéve a tiszavölgy ármentesitése érdekében az 1881. évi LII. t.-cz. alapján teendő intézkedésekkel járó költségek fedezésére az 1880. évi XX. t.-cz. értelmében felvett tiszai és szegedi kölcsönalap pénzeiből 1.500,000, s mint már a bevezetésben felemlittetett — a közös aktivákból 2.512,000 frt, s a budapest-zimonyi vasut épitési költségeinek fedezésére eladandó papirjáradék kötvényekből az 1881. évi XLV. t.-cz. értelmében 14 millió frt, eme új tételekkel szemben elesvén a tiszavidéki vasut elsőbbségi kötvényei értékesitése fejében a mult évben előirányozva volt 2 millió frt.

Az átmeneti kiadásoknál a selmeczi ezüst kohó igényelt berendezésére 36,107 frt van előirányozva, a beruházásoknál pedig — eltekintve a jövedékeknél, állami jószágoknál, a bányászat és pénzverésnél szükséges beruházásoktól — a földadó szabályozásra, miután 288 járási bizottság megkezdi működését, 300,000 frt többlet van felvéve, helyi érdekű vasutak épitéséhez való hozzájárulás fejében a törvények alapján 820,000 frt.

A közmunka- és közlekedési ministerium költségvetésében a rendes kiadások 2,430.055, az átmenetiek 1.480,000, a beruházásiak 15.345,835, a nyugdíjak 30,474 és a rendes bevételek 1.646,310 frttal magasabbak levén, a mérleg terhelése 17.640,054 frt.

A rendes kiadások emelkedtek a központi igazgatásnál a szükségessé vált személy-szaporitások és a dologi szükségletek szaporodása folytán 26,027 frttal, kőutak fentartása és épitése czímén 232,575 frttal, s a vizi utak fentartása és épitése is 685,753 frt többletet ró az állami pénztárra.

A posta 213,300 frt kiadási, 358,400 frt bevételi többlet mellett 1.252,000 frt tiszta jövedelmet mutatván fel, a mérleg 145,100 frttal kedvezőbb, a távirdánál pedig a rendes kiadás 106,970, a bevétel 98,000 frttal kevesebb levén, a hiány 180,880 frt, azaz 8970 frttal kevesebb.

Az állami vasutak üzleti kiadásai 421,780, az állami gépgyáré 424,000 és a diósgyőri műveké 534,000 frttal több, és ezeknek megfelelőleg az átfutó tételkép szereplő bevételek is emeltettek.

A Tiszánál és Kőrösnél végrehajtandó munkálatokra átmeneti kiadáskép 1.500,000 frt van felvéve, a beruházási előirányzat főbb mozzanatai a következőkben emeltetnek ki:

A budapesti Dunarész szabályozására 319,000, a fiumei kikötő épitésére 90,000, a Tiszánál létesitendő szabályozásra 174,845 s a m. k. államvasutak beruházásaira 281,450, új épitkezéseire 1.215,000 frt többlet; — a szegedi rakpart épitésére 191,000, a szegedi tiszai hidra 50,000 s a rákos-újszászi vasut és szárnyvonalainak épitésére 129,000 frt kevesblet van előirányozva, mig új tételkép a szegedi körtöltés felemelésére 56,000, a Ferencz csatornánál az 1873. évi XVII. t.-cz. által biztositott államsegélyből még hátralékos részlet fejében 19,540 és a budapest-zimonyi vasut épitésére 14 millió frt van számba véve, elesvén a sziszek-doberlini vasut épitésére a mult évben engedélyezett 440,000 frt. — A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium költségvetésében a rendes kiadás 371,075, a nyugdíj 42,050, a rendes bevétel 130,440 frt többlettel — az átmeneti kiadás 76,328 és a beruházás 31,693 frt kevesblettel van előirányzatba véve, s igy a mérleg 174,664 frttal terheltetik. A mérleg terheléséből esik a központi igazgatásra 17,436 frt, erdőfelügyelőségekre 6000 frt; ipar, kereskedelmi és külkereskedelmi czélokra 41,500 kiadási és 17,000 frt bevételi többlet mellett 24,500 frt, a gazdaság különböző ágai emelésére 100,076 frt; a gazdasági tanintézetekre 9,670 frt, miután a kiadások 10,900, a bevételek pedig 1230 frttal emelkedtek.

Az állami erdőknél a kiadás 4,674, a bevétel 104,391 frttal kevesebb, ugy hogy a tiszta jövedelem 99,717 frttal kevesebb, azaz 1.840,445 frt. Eme eredmény azonban csak látszólagos, mert tekintetbe véve a határőrvidék bekebelezése folytán felmerült költségeket, továbbá a pénzügyi tárczának átadott jövedelmeket, az előirányzat 87,670 frttal kedvezőbb.

Az állami lótenyészintézeteknél a kiadás 70,372, a bevétel 89,306 frttal levén több, az eredmény 18,934 frttal kedvezőbb, ugy hogy a tiszta jövedelem 663,305 frt leend. A vesztegintézeteknél a bevételek 3800 frttal emelkedtek, az állatorvosi tanintézet szervezése 965, a földtani intézeté 4000 frttal terheli a mérleget, mig a statistikai hivatal szervezéséből az állampénztárra teher nem háramlik, miután az 55,840 frt kiadási többlet kellő fedezetét találja az árúforgalmi ürlapok utáni 2 kr. bélyegből befolyó 60,000 frtban.

A tengeri hajózás és révügynél 22,150 frt kiadási többlettel 27,096 bevételi többlet áll szemben; a budapesti zálogházak czímén 50,140 frt többlet, erdei alap fejében 6000 frt kevesblet elentkezik átfutó tételkép, bánya-illeték gyanánt pedig a bevétel 10,000 frttal kevesebb.

Az átmeneti kiadások között az akademiai és központi phylloxera-bizottságok költségeire 10,000 frt többlet, a csákovai és adai újonnan felállitandó földmíves iskolák felszerelésére és első évi szükségletére 15,000, a Skurinje pata torkolatának igényelt szabályozására 6000 frt van előirányozva — népszámlálási költség fejébek 100,000, a martinschizzai vesztegintézet helyreállitására 6000 és a párisi nemzetközi méterhivnatalnak fizetendő 1328 frt a f. évben immár elesvén — a beruházások közt pedig a tanintézeteknél eszközlendő épitkezésekre 8520, Fiumében 4 drb uszókötő, egy villanyos világitókészülék és egy vontató gőzös beszerzésére 69,000 frt a II. és III. tárban vasszerkezetű félemelet épitésére 17,500, a fénytornyokhoz járulék fejében 2700, a »Déli« gőzös helyreállitására 8000 frt szükséglet van számitásba véve, mig az állami erdőknél a beruházás 10,013 frttal kevesebb s a mult évi beruházásokkal szemben Fiumében 51,600, az állatorvosi tanintézetnél pedig 51,800 frt esik el.

A vallás- és közoktatásügyi ministerium költségvetésében a mérleg 321,933 frttal terheltetik, miután a rendes kiadás 273,416, az átmeneti 37,260, a beruházás 22,100, a nyugdíj 10,550, a rendes bevétel 11,393, az átmeneti 10,000 frttal több.

A központi igazgatásnál átfutó tételkép 8146, a tanulmányi ügyek igazgatásánál 11,925 frt többlet mutatkozik, az utóbbinál az okból, miután a tényleges szüséglet, illetőleg a árszámadások alapján a tanfelügyelői átalány 9825, a vizsgálati bizottmányoké pedig 2100 frttal emelendő volt.

A tanintézetekre igényelt kiadási többlet 213,334 frt. Ebből esik a budapesti kir. egyetemre 49,207 frt, a középiskolai tanárképezdére 1033 frt, a kolozsvári egyetemre 8067 frt, a műegyetemre 1824 frt, a mintarajztanodára és iparművészeti szakiskolára 6660 frt, állami reáltanodákra 12,150 frt, bábaiskolákra 4480, a budapesti középipartanodákra 14,000 frt, a Fiuméban felállitott kereskedelmi iskolára 14,400 frt, férfi-tanitóképezdékre 5070 frt, tanitónőképezdékre 11,933 frt, népnevelési szükségletre 40,000 frt, a budapesti felső leányiskolára 5450 frt, a Sopronban, Lőcsén és Kolozsvártt felállitott felsőbb leányiskolákra 10,000 frt, a budapesti orvoskari intézet kiépitésére felvett kölcsön törlesztésére 30,000 frt, a gymnasiumoknál 1000 frt megtakaritás mutatkozván. Miután azonban a fennebbi kiadási többlettel szemben 2561 frt bevételi többlet áll, tanintézetek czimén a mérleg 210,773 frttal terheltetik.

Ösztöndíjak és egyéb tanulmányi czélokra a kiadási többlet 10,412 frt, mely összeg s a halli alapitványok czímén megtakaritott 230 frt, tehát 10,642 frt az erdélyi ev. ref. egyházak és tanodák javára esik az újabban kötött peregyesség értelmében. Közművelődési czélokra a mérleg 686 bevételi és 29,600 frt kiadási többlet mellett 28,914 frttal terheltetik. A fennebbi 29,600 frt kiadási többletből jut a nemzeti muzeumra a személyzet újabb szervezése folytán 9000, az iparmuzeumra 2600, műemlékekre 7000, a magyar földrajzi társulat segélyezésére 1000 s a technologiai muzeumra 10,000 frt, mely utóbbi összeg csak átfutó, mert az átmeneti bevételeknél megfelelőleg ellensúlyozva van.

Az igazságügyi ministerium költségvetése szerint a rendes kiadások 123,682, a beruházások 43,333, a nyugdíjak 12,222, a rendes bevételek 2724 frttal levének magasabbak, a mérleg terheltetik 176,513 frttal.

A központi igazgatásnál személyszaporitás, tiszti pótlék- és dologi kiadás czímén 3041, a budapesti itélő táblánál dologi szükséglet fejében 3800, a marosvásárhelyinél a nagyobb dologi szükséglet és kisegitő birák alkalmazása következtében 4100 frttal több a rendes kiadás, mig a kir. kuriánál az egyesités következtében személyi járandóság- és dologi kiadás czímén 5872 frt, a kir. főügyészségnél pedig irodai szükséglet fejében 400 frt megtakaritás mutatkozik.

A kir. törvényszékeknél és járásbiróságnál 112,800, a kir. ügyészségeknél pedig 6213 frttal emelkedett a rendes kiadás tizedéves pótlékok czímén s a rendes bevételeknél a törvénykezés költségeihez való járulék 1224, az országos fegyintézetek bevétele 1500 forinttal szaporodott.

A beruházásoknál mutatkozó 43,333 frt többletet ama körülmény idézi elő, hogy a szegedi törvényszéki palota, kerületi börtön- és fogház épitési költségeiből a m. évi 180,000 frttal szemben a folyó évben 223,333 frt esedékes.

A honvédelmi ministerium költségvetésében 248,366 frt rendes, 128,445 átmeneti kiadási- és 6434 frt nyugdíjtöbblet mellett 26,977 frt bevételi többlet foglaltatik s ugy a mérleg terhelése 356,268 frt.

A kiadási többletből esik 34,500 frt a honvédségi intézetekre és pedig 10,000 frt a Ludovica-akadémiai épület helyreállitására, 24,500 frt az állami kezelésbe vett honvédmenházra, 2409 frt a honvédfőparancsnokságra és 211,457 frt a csapatokra, az igényelt előléptetések, illetőleg az élelmi czikkek árának emelkedése és az elhelyezés drágulása folytán.

Az átmeneti kiadások többletéből 15,000 frt a honvéd-menház beruházására és felszerelésére, 120,000 frt a hadi készletként beszerzendő új töltényekre jut, az erdélyi katonai kórházak után esedékes bértöbbletek 6555 frttal csökkenvén a bevételi többlet pedig onnan áll elő, hogy az elárverezett, elhullott és a lóvállalkozók által megtéritett lovakért 21,000 frt, a közös hadügyi tárcza által viselendő nyugdíjak czímén pedig 5789 frt többlet van előirányozva.

A fennebb kiemeltek kétségtelenül bizonyitják, hogy nemzetközi érdekeink megóvása törvényes kötelezettségeink teljesitése, az állam polgárai anyagi- és szellemi jólétének biztositása az állampénztárára súlyos terheket rónak, de másrészt a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat arról tanuskodik, hogy a kormánynak eme terhek enyhitéseül kellő figyelme volt a pénzpiacz kedvező esélyeit felhasználni, a gondozására bizott jövedelmi források czélszerű kihasználásáról a lehetőség korlátán belül gondoskodni, a közigazgatási, igazságszolgáltatási szükségleteknek, ugy az anyagi- és szellemi fejlődés tekintetéből elodázhatlan közgazdasági- és közművelődési törekvéseknek kielégitésére megfelelő módozatokat biztositani.

Figyelemmel tehát ezekre, valamint ama körülményre, hogy az állam bevételeinek esetel fejlődése, nemkülönben a kormánynak a vámtarifa módositása, a szeszadó reformja és az ásványolajadó behozatala, tehát az indirect adók jövedelmének fokozása körüli törekvése közgazdasági viszonyaink minden irányú öntudatos ápolása mellett kilátást nyujt a hiány fokozatos megszüntetésére, tiszteletteljesen ajánlja a bizottság a kérdéses költségvetés elfogadását; a birósági hivatalnokok által fizetéseik, illetőleg lakbéreik felemelése iránt benyujtott folyamodványokra megjegyezvén, hogy a jelenlegi háztartási hiány közepette nem érezheti magát hivatottnak, hogy azok figyelembe vétele iránt a kedvezményezés jogának gyakorlását javasolhassa.

Budapest, 1882-ik márczius hó 16-án.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

125. szám.

(XVIII. ÜLÉS, 205. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1882-ik évi márczius hó 18-án tartott

LXXX. ülése jegyzőkönyvéből

Következik napirend szerint „az ásványolaj-vám felemeléséről és az ásványolaj-adóról“ szóló törvényjavaslatnak végszerkezetben felolvasása:

Elnök kérdi, elfogadja-e a ház a felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében?

A ház felállás és ülvemaradással teljesitett szavazással a törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja és azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendekkel szokott módon közöltetni rendeli.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 125. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az ásványolajvám felemeléséről és ásványolajadóról.

I. RÉSZ.

Határvám.

1. §.

Az általános vámtarifa 28. szakaszának *d)* tétele következő módon változtattatik meg: ásványolaj, továbbá barnaszén- és palakőkátrány;

1. nyers állapotban és előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható:

aa) nehéz, melynek sűrűsége 12 Reaumur hőfok mellett a tiszta viz sűrűségének 830 ezred részénél (foknál) nagyobb, 100 tiszta súlyú kilogramm után 1 frt 10 kr.

bb) könnyű 830 és annál kisebb fokú 100 tiszta súlyú kilogramm után 2 frt — kr.

2. nyers állapotban, előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra használható 100 tiszta súlyú kilogramm után . . . . 10 frt — kr.

3. finomitott vagy félig finomitott:

aa) nehéz, melynek sűrűsége 870 foknál nagyobb, 100 tiszta súlyú kilogramm után . . . . 1 frt 90 kr.

bb) könnyű, 870 és annál kisebb fokú, 100 tiszta súlyú kilogramm után 10 frt — kr.

Jegyzet.

1. A fogyasztási adó a 2. és 3. *bb)* betűje alatt kitett vámtételekben benfoglaltatik.

2. Nyers állapotban előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható romániai eredetű ásványolaj, melynek sűrűsége 12 Reaumur hőfok mellett 830 foknál nagyobb [1 *aa)* betű], a román határon át való behozatalánál, származási igazolványok mellett, 100 tiszta súlyú kilogrammonkint 68 kr.

3. Ipari czélokra, oldó vagy kiválasztó szerekül szánt finomitott ásványolaj, melynek sűrűsége 770 foknál kisebb, a rendeleti uton meghatározandó feltételek és felvigyázat mellett vámmentes.

II. RÉSZ.

Bel-fogyasztási adó.

2. §.

A magyar szent korona országaiban, a fiumei vámkülzet kivételével, finomitás (tisztitás) utján előállitott ásványolaj, melynek sűrűsége Reaumur szerinti 12⁰ hőmérséklet mellett 870 foknál (az egyes fokot a tiszta viz sűrűségének ezredrészével véve) nem nagyobb, száz tiszta súlyú kilogrammonkint 6 frt 50 o. é. krnyi fogyasztási adó alá esik.

3. §.

Ezen fogyasztási adó a finomitó gyáros által fizetendő.

Adómegröviditès esetében beszedendő adóilleték fizetésére köteleztetik a finomitó gyár üzletvezetője, a vállalkozó közvetlen jótállása mellett.

4. §.

A ki ezen törvény hatályba léptének kezdetekor azon területen, melyre az kiterjed, 100 tiszta súlyú kilogrammot meghaladó adóköteles ásványolaj készlettel bir, azt tiszta súlya szerint, valamint a helyiséget, melyben ezen készletek tartatnak, az illetékes pénzügyi közegnek a törvény hatályba léptének napjától számitandó három nap alatt irásban bejelenteni, és az azok után járó fogyasztási adót lefizetni tartozik.

Ezen fogyasztási adó befizetésére 1, legfeljebb 6 havi időre terjedő halasztás engedélyezhető.

Mindaddig, mig a fogyasztási adó lefizetéséről vagy hitelezéséről szóló bizonylat annak kezében nincs, kinek az emlitett készletek birtokában vannak, az adó alá eső ásványolajat azon helyiségekből, melyekben az elhelyezve van, elszállitani nem szabad.

Köteles továbbá mindenki, ki ásványolajjal üzérkedik, a fenn kitett időponttól számitandó hatvan nap alatt a 100 tiszta súlyú kilogrammot meghaladó adó alá eső ásványolaj-készleteinek honnan vételét vagy megadóztatását igazolni.

Ezen §-ban foglalt kötelezettség alól kivétetnek a finomitó gyárak vállalkozói azon ásványolaj készletekre nézve, melyek gyáraik ellenőrzés alá tartozó helyiségeiben léteznek.

5. §.

Az olvasztó vagy kivonatszerül szolgáló ásványolaj, melynek sűrűsége Reaumur szerint 12 foknyi hőmérséklet mellett 770 foknál csekélyebb, rendeleti uton meghatározandó feltételek és felvigyázat mellett, a fogyasztási adó alól felmentetik.

III. RÉSZ.

Az ásványolaj-adónak biztositása és beszedése.

6. §.

A ki ásványolaj-finomitási üzletet folytat, köteles legkésőbb 4 héttel a jelen törvény kihirdetése után, azon pénzügyigazgatóságnak, melynek kerületében üzlete fekszik, két egyenlő példányban a következőket bemutatni:

1. az üzleti vagyis azon helyiségeknek, melyek az üzlet gyakorlására és a készletek elhelyezésére rendelvék, valamint azok egymás közötti és kifelé nyiló összeköttetésének, nemkülönben azon utaknak, melyeken a gyártmányok az üzleti helyiségekből kivitetnek, pontos és alaprajzzal ellátott leirását;

2. az üzleti helyiségekben tartott ásványolaj-készletek jegyzékét;
3. az üzleti helyiségekben levő valamennyi műeszköz, edény és tartály jegyzékét;
4. a műszaki eljárás átalános leirását;
5. az üzleti rendnek nap és óra szerinti bejelentését, valamint az üzletvezető megnevezését.

Szintugy köteles mindenki, ki jövőben ásványolajat finomitani szándékozik, erről legalább is négy héttel az üzlet megnyitása előtt, az 1—5. pontok alatt felsorolt iratok bemutatása mellett jelentést tenni.

Ezen iratokban (1—5.) minden változtatás, törlés, vagy vakarás tilos; ellenkező esetben azok visszautasittatnak.

7. §.

A pénzügyigazgatóság ezen leirások és jegyzékek alapján (6. §.), ha azokban alaki hiány nincs, elrendeli a leirt üzleti helyiségek, müeszközök, edények, tartályok és ásványolaj-készletek megvizsgálását, mely alkalommal a vállalkozó köteles az ellenőrzésre szükséges felvilágositásokat és adatokat nyujtani.

Szintugy tartoznak az üzletben alkalmazott munkások is, a pénzügyi közeg ebbeli felszólitásainak eleget tenni.

Az üzleti helyiségeknek kifelé nyiló azon összeköttetései, melyek az ellenőrzést megnehezitenék, a pénzügyigazgatóság felszólitására a vállalkozó által saját költségén megszüntetendők, vagy legalább biztos módon használaton kivül helyezendők.

Azon müeszközök és edények, melyeknek ürmérete vagy göngysúlya (tara) a pénzügyi ellenőrzésre lényeges befolyást gyakorol, ürméretre, illetőleg súlyra nézve megméretnek és a megállapitott ürméretnek, illetőleg súlynak rájegyzése mellett, a pénzügyi közegek által tartós módon megjelöltetnek.

A vizsgálat befejezése és a lelet megállapitása után, köteles az előjáró pénzügyi közeg az üzleti helyiségeket, műeszközöket és ásványolaj-tartályokat hivatalos jelekkel és számokkal ellátni, és az egész eljárásról jegyzőkönyvet felvenni, mely a pénzügyi felvigyázat alapjául szolgálván, a vállalkozó vagy annak megbizott helyettese által is aláirandó.

Ezen jegyzőkönyvben pontosan kijelölendők azon utak is, melyeken a gyártmányoknak az üzleti helyiségekből való elszállitása, tekintettel a vállalat szükségletére és a pénzügyi ellenőrzés követelményeire, megengedtethetik.

A vállalkozó által bemutatott irományoknak (6. §.) egy-egy példánya a benyujtás megtörténtéről szóló hivatalos záradékkal és pecséttel ellátva, a hivatalos vizsgálat után a vállalkozónak visszaadatik, ki azokat az üzleti helyiségben oly helyen tartozik tartani, hogy azokhoz a pénzügyi közegek minden időben könnyen hozzáférhessenek.

8. §.

A hivatalos vizsgálat időpontjától kezdve (7. §.) köteles a vállalkozó az üzleti helyiségnek a közutra nyiló, vagy ha az épület elszigetelve fekszik, annak a bejárat felé fekvő külső részén, az iparüzletet könnyen olvasható felirással pontosan megjelölni.

Köteles továbbá az üzlet állásában, vagy a bejelentett felügyelő-személyzetben történt változásokról, ezek bekövetkezése után legkésőbb 24 óra alatt, a felügyelő pénzügyi közegnek két példányban irásbeli jelentést tenni.

A vállalkozó felelős továbbá az üzleti helyiségeken, edényeken és müeszközökön lévő hivatalos megjelölések épségben tartásáért és főleg köteles ezen megjelöléseknek vagy

mások által, vagy véletlenül történt megsértését vagy teljes megsemmisitését legkésőbb 24 óra alatt, azon időponttól számitva, midőn arról tudomást vett, a jelzés megújitása végett irásilag bejelenteni.

A vállalkozó a 6. §-ban reá rótt azon kötelességen kivül, hogy az üzletvezetőt bejelenteni tartozik, köteles távolléte idejére az üzleti helyiségben tartózkodó oly egyént is kijelölni, a ki az üzleti helyiség felügyeletével megbizott pénzügyi közegek által kivánt felvilágositásokat az ő nevében megadja. Ellenkező esetben az üzlet vezetőjéről vagy arról, ki annak távollétében a többi munkásokra felügyel, feltételeztetik, hogy a vállalkozó által ezen felvilágositásoknak a vállalkozó nevében való megadására felhatalmaztatott.

Ha a vállalkozó e czélra más valakit rendel, ezt a pénzügyi közegnek, kinek kerületében van az üzleti helyiség, irásban tartozik bejelenteni.

Ha a vállalkozó egészen felhagy üzletével, tartozik ezt a most emlitett pénzügyi közegnek irásban bejelenteni és az ellenőrzés alatt levő helyiségeiben fenmaradt adóköteles ásványolaj-készlete után járó fogyasztási adót lefizetni, mert azon kötelezettségétől, hogy az üzleti helyiségeken, a müeszközökön és edényeken lévő hivatalos megjelölésekre ügyeljen, csak is akkor mentetik fel, ha ezen jelentés benyujtásának és a fogyasztási adó lefizetésének megtörténtét igazoló bizonyitvány birtokában van.

9. §.

Az üzleti helyiséghez, melynek leirását a vállalkozó benyujtani köteles (6. §.) tartoznak:

a) azon helyiségek, melyekben az ásványolaj-finomitás müszaki müvelete folyik;

b) azon helyiségek, melyekben az ezen müvelethez szükséges nyers anyag vagy az ebből nyert termény tartatik;

c) azon helyiségek, melyekben a vállalkozó ezen terményeket elárusitja;

d) az *a)*, *b)* és *c)* betü alatt felsorolt helyiségek valamelyikével közvetlen összeköttetésben levő helyiség.

10. §.

Az üzlet szünetelése alatt a müeszközök hivatalos lepecsételés által, vagy más alkalmas módon, használaton kivül helyeztethetnek.

A vállalkozó felelős a pénzügyi közegek által alkalmazott hivatalos pecsétek és jelek épségben tartásáért, ha csak be nem bizonyitja, hogy a megsérülés neki be nem számitható véletlen eset vagy felelőssége alatt nem álló idegen személy hibája által történt.

Vajjon a hivatalos zárlat alkalmazandó-e és mely müeszközök helyeztessenek használaton kivül, azt a pénzügyi közegek határozzák meg.

11. §.

A vállalkozó köteles azon időpontot, midőn valamely hivatalos zár alatt levő müeszközök használatára kerül ismét a sor, 6 órával előbb az üzleti helyiség felügyeletére hivatott pénzügyi közegnek bejelenteni.

Ha a pénzügyi közeg ezen időpontig a hivatalos zár levételére meg nem jelenik, a vállalkozó maga veheti le a hivatalos zárt.

12. §.

Az üzleti helyiségben következő müszereknek kell meglenni:

1. az ásványolajok megmérésére alkalmas, szabályszerüen hitelesitett mérlegnek;

2. az ásványolajok sürüségének megállapitására külön készült szabályszerü sürüségmérőnek;

3. egy Reaumur-féle hévmérőnek.

Ezen műszerek, valahányszor kivántatik, a pénzügyi közegek rendelkezésére bocsátandók.

13. §.

A vállalkozó köteles a pénzügyigazgatóság kivánatára, az üzleti helyiség közvetlen felügyeletével megbizott pénzügyi közegeknek, magában az üzleti helyiségben, vagy annak közelében fekvő épületben legalább egy füthető szobából és konyhából álló és a többi szükséges mellékhelyiségekkel ellátott lakást, nemkülönben az üzlethelyiségben a szükséges asztallal, székekkel stb. felszerelt alkalmas szobát irodának átengedni.

A lakásért fizetendő lakbér a pénzügyi hatóság és a vállalkozó között egyezségileg állapittatik meg. Ha e tekintetben egyezség nem jönne létre, a lakbér az első folyamodásu közigazgatási hatóság által állapittatik meg.

14. §.

Az ásványolaj-finomitó vállalatok pénzügyi felügyelet alatt állanak.

A pénzügyi közegek ennélfogva ily vállalat üzleti helyiségeibe szabadon beléphetnek és hivatalos eljárásuk kellő befejezéseig azokban nappal és az üzlet folyama alatt éjjel is tartózkodhatnak. A vállalkozó köteles nekik vagy személyesen, vagy munkásai által, hivatalos eljárásukban kivánságukra segédkezet nyujtani.

Ezen közegek az üzleti helyiségekbe a fenemlitett eseteken kivül is szabadon mehetnek be, valamely hatósági személy vagy a községi elöljáróság egy tagjának kiséretében, és hivatalos eljárásukban őket akadályozni nem szabad.

Jövedéki kutatás alkalmával a vállalkozó köteles a bárczákat, a 19. §-ban emlitett lajstromokat és feljegyzéseket és egyéb okmányokat, melyeket megőrizni tartozik, késedelem nélkül kiszolgáltatni, és szükség esetén téritvény mellett, a pénzügyi közegeknek kézbesiteni.

15. §.

Minden községi elöljáró köteles a jelen törvény határozatainak végrehajtására hivatott közegeknek, felszólitásukra, hivatalos eljárásukban haladék nélkül segédkezet nyujtani.

A községi elöljáróságnak erre kirendelt tagja köteles ezen hivatalos eljárásnál folytonosan jelen lenni, ha netalán kihágás vagy szabályellenesség fedeztetett fel, a felvett tényleirást vagy leletet, a kihallgatási jegyzőkönyveket és a vizsgálathoz tartozó minden egyéb segédiratokat és okmányokat aláirni, és egyáltalában mindenben törvényes segélyt szolgáltatni.

16. §.

Az ásványolajnak az üzleti helyiségekből való elszállitása ápril hótól október hó végeig csak reggeli 5 órától esteli 8 óráig, november hótól márczius hó végeig pedig csak reggeli 7 órától esteli 6 óráig engedtetik meg.

Ezen intézkedés alól a pénzügyigazgatóság kivételt engedélyezhet.

17. §.

Az ásványolajat az üzleti helyiségekből csak oly utakon szabad elszállitani, melyek a vállalat forgalmi viszonyaira és a hivatalos ellenőrzésre való tekintettel, a pénzügyigazgatóság által e czélra kijelöltetnek.

Ezen utak mindenikére nézve, annak minőségéhez képest és tekintettel a szokásos eszközökre, a pénzügyigazgatóság megállapitja azon leghosszabb időt, melynek lefolyása előtt, — véletlen akadályt kivéve, — az ásványolaj-szállitmányt az ellenőrzési kerületből (18. §.) el lehet vitetni.

Ha a szállitmány rendeltetési helye az ellenőrzési kerületen belül esik, a szállitási idő aránylag rövidebbre szabatik meg.

Ha pedig az ásványolaj közvetlenül az üzleti helyiségből az ellenőrzési kerületen belül lévő valamely vasuti állomáshoz szállittatik és ott továbbszállitásra adatik fel, a szállitási idő meghatározásánál csakis az emlitett vasuti állomás és az üzleti helyiség közti távolság jöhet számitásba.

18. §.

Minden egyes ásványolaj-finomitó gyár körül, a pénzügyigazgatóság, a helyi viszonyok kellő tekintetbe vételével, ellenőrzési kerületet állapit meg, melynek szélessége a gyártelep határaitól mérve egy ponton sem lehet 5 kilométernél nagyobb.

Ezen kerületen belül az üzleti helyiségből jövő minden ásványolaj-szállitmánynak eladási bárczával (19. §.) kell ellátva lennie, mely bárcza a pénzügyi közegek felszólitására mindenkor előmutatandó.

Egyszersmind köteles mindenki, a kinek valamely ásványolaj-finomitó gyárnak ellenőrzési kerületén belül 20 kilogrammot meghaladó, adó alá eső ásványolaj készlete van, annak honnanvételét vagy megadóztatását a pénzügyi közegek felszólitására bármikor kimutatni.

19. §.

Mindenik ásványolaj-finomitó gyárban hivatalos nyomtatványon készült eladási lajstrom vezetendő, mely az előállitási költségek megtéritése mellett, hivatalból kiszolgáltattatik.

Ezen lajstromban az ásványolaj eladása esetről esetre, minőség és súly szerint, a vevő nevének és lakhelyének, valamint azon időnek nap- és óraszerinti kitétele mellett, a midőn az ásványolaj az üzleti helyiségből elszállittatik, a bárczával és bárcza-nyugtával öszhangzólag pontosan kitüntetendő.

Az oly ásványolaj-finomitási üzlet vállalkozó, ki az ásványolaj-adónak megröviditése miatt jogérvényesen elmarasztaltatott, mindenkorra, vagy meghatározott időre kötelezhető, hogy az eladási lajstrom mellett hivatalos nyomtatványon készült füzetekben még a következőkről is vezessen feljegyzéseket:

1. az ásványolaj vételéről és termeléséről;

2. a vett és termelt ásványolaj finomitásáról;

3. az eladásra alkalmas ásványolaj mennyiségéről.

Ezen feljegyzések naponkint sommázva beiktathatók, de ennek naponkint legkésőbb esteli 8 óráig kell megtörténnie.

Ha pedig már eladásra alkalmas termények újból finomitandók, azok súlyuk és sürüségük szerint 12 órával előbb az üzleti helyiség felügyeletével megbizott pénzügyi közegnek irásban bejelentendők, ki is ezen termények leirását, a megejtendő vizsgálat eredményéhez képest foganatositandja.

Az előbb emlitett kötelezettség azon vállalkozóra is rá róvható, kinek üzletvezetője az ásványolaj-adó megröviditése miatt kétszer jogérvényesen elmarasztaltatott.

A lajstromok és emlitett feljegyzések havonkint bezárandók, és a hozzájuk tartozó adóbárczákkal együtt (23. §.) a pénzügyigazgatóságnak beküldendők.

20. §.

A pénzügyigazgatóság jogában áll, kebeléből kiküldött tisztviselői által a gyár iparkönyveit, — vezettessenek bár ezek akár magában a gyárban, akár másutt, — megtekintetni, és ezen könyvek azon adataiból, melyek az ásványolaj beszerzésére, hová forditására, vagy eladására vonatkoznak, kivonatokat készittetni.

21. §.

Mindazok, kik valamely ásványolaj-finomitó telep ellenőrzési kerületén belül (18. §.) ásványolaj-eladással foglalkoznak, kötelesek hivatalos nyomtatványon készült eladási lajstromokat vezetni és azokból minden 20 kilogrammot meghaladó eladásról eladási barczát kiállitani, mely az ellenőrzési kerületben történő szállitásnál igazolásul szolgáljon.

22. §.

Valahányszor finomitó gyárból adó alá eső ásványolajat elszállitni szándékolnak, erről az illető hivatalnál (közegnél) két egyenlő példányban irásbeli jelentést kell tenni.

Ezen bejelentésnek következőket kell tartalmaznia:

1. a küldemény elszállitásának napját és óráját;

2. a szállitmányt képező tartályok számát, jeleit és számjegyeit;

3. az azokban foglalt megadóztatandó ásványolaj súlyát, és pedig tartályonkint elkülönitve;

4. az elszállitandó ásványolaj után járó fogyasztási adó összegét.

Ezen bejelentés rendszerint legkésőbb 6 órával az adó alá eső ásványolajnak szándékolt elszállitása előtt nyujtandó be; a pénzügyigazgatóság azonban rövidebbre is szabhatja ezen határidőt, a mennyiben ez által az ellenőrzés kellő teljesitése nem gátoltatik.

23. §.

A fogyasztási adó a bejelentés alkalmával azonnal fizetendő.

Elegendő biztositék mellett hat havi fogyasztási adóhitel engedélyeztetik oly módon, hogy valamely hónap folyama alatt előirt adóösszeg csak az előirást követő hatodik hónap lefolyása után, p. o. a január hóra járó összes fogyasztási adó csak julius hó utolsó napján, és ha ez ünnepnapra esnék, csak az azt követő hétköznapon legyen fizetendő.

Az adóhitel a vállalkozó kérelmére adatik meg és pedig csak egy éven belüli adóelőirásra. E hitel azonban évenkint megújitható, ha kérelmeztetik. A ki valamely esedékes hitelrészlettel adós marad, annak többé az év hátralevő részére hitel nem engedélyezhető; sőt annak a hitelezés a következő évre is megtagadható. Ezen kivül a hitelezett adóösszeg része a lejárati határidő napjától számitandó 6 százalékos késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján szedendő be.

Nem részesülhetnek adóhitelben azok, kik nyerészkedési vágyból bűntettet vagy vétséget vagy egyéb hasonló törvényszegést, csempészetet, vagy az iparvállalatban súlyos pénzügyi kihágást követtek el és ezért elmarasztalva lőnek.

24. §.

Mindaddig, mig az adó befizetéséről vagy hitelezéséről szóló bárcza, mely a bejelentés alapján kiszolgáltatik (22. §.) az üzleti helyiségben, és pedig azon személy kezében nincs, ki a pénzügyi közegeknek a kivánt felvilágositásokat megadni tartozik (8. §.), adó alá eső ásványolajat az üzleti helyiségekből elszállitani nem szabad.

Ily szállitás meg nem engedhető sem a bejelentett idő előtt, sem egy órával a bejelentett időn túl. Kivételnek csak akkor van helye, ha a bejelentett szállitás csakis a küldemény hivatalos megvizsgálása folytán késett.

Ha a késedelem más okból történt, az adónak visszatéritése, illetőleg leirása engedélyeztetik, ha:

1. az akadály a legközelebbi pénzügyi közegnek, és ha a vállalat székhelyén olyan nincs, az ezen közeghez intézendő jelentésnek egyidejü elküldése mellett, a községi elöljárónak azonnal irásban bejelentetik, és ezen kivül

2. a vállalkozó a hivatalos szemle alkalmával hitelt érdemlő módon kimutatja, hogy az akadály sem előrelátható, sem idejekorán elháritható nem volt.

25. §.

Ha a vállalkozó a 19. §-ban felemlitett külön feljegyzések vezetésére köteleztetett, ez esetben az üzleti helyiségekben levő, eladásra alkalmas ásványolaj-készlet a pénzügyi közegek által koronkint felvétetik. Ha ily alkalommal a vállalat feljegyzéseinek (19. §.) a talált készlettel való összehasonlitásából kiderül, hogy az elpárolgásra számitható apadásnak levonása után, még további hiány is mutatkozik a készletben, a vállalkozó köteles a hiányzó ásványolaj után járó fogyasztási adót 3 nap alatt befizetni.

Az elpárolgásra számitható évi apadás rendszerint 6 százalékban állapittatik meg. A pénzügyminister azonban ennél nagyobb apadást is engedélyezhet, ha bebizonyult, hogy az évi apadás 6 százalékot meghalad.

26. §.

Az ásványolaj-finomitó gyárosnak kérelmére megengedtetik, hogy az államkincstár érdekében szükséges feltételek és elővigyázati rendszabályok megtartása mellett, adó alá eső oly ásványolajat, melyet a vámvonalon át vagy a vámvonalon belül létező valamely ásványolaj-finomitó gyárból műhelyébe behozott, a már befizetett vámilletéknek, illetőleg fogyasztási adónak, vagy hitelezés esetén előirásba vett adóilletéknek beszámitása mellett, — adó alá eső oly ásványolajat pedig, melyet a vámvonalon át külföldre vinni szándékozik, — az üzleti helyiségekből adómentesen elszállithasson.

IV. RÉSZ.

Büntetési határozatok.

27. §.

A kik a pénzügyi közegeket azon jogaik gyakorlatában, melyeknél fogva az iparüzők műhelyeibe beléphetnek, az iparüzlet folyama alatt jelen lehetnek, vagy a fennálló szabályok korlátain belül kutatást tarthatnak, törvényes ok nélkül gátolják, és a műhelyekbe való belépésnek, kutatásnak ellenszegülve az iparüzlet folyama alatti jelenlétüket akadályozzák, vagy pedig a helyiségek és tartályok kivánt felnyitását, az iparkönyvek, adóbárczák, vagy más okiratok szabályszerű előmutatását megtagadják, a mennyiben az általános büntetőtörvény szerinti eljárásnak nem volna helye, 10 frttól 100 frtig terjedhető pénzbirsággal büntettetnek.

28. §.

A 27. §-ban felsorolt törvénybe ütköző ellenszegülés eseteiben, ha az ellenszegülés és belépés vagy a hivatalos cselekmény teljesitése közti időben, vagy ha ellenszegülés nem történt volna is, de a teljesitett hivatalos eljárás alatt a pénzügyi közegek tudta és beleegyezése nélkül az adótárgyak az emlitett helyiségekből elvitetnek, megsemmisittetnek, vagy minőségükre nézve oly módon átalakittatnak, hogy a miatt az adótörvények alkalmazása lehetetlenné válik: ezen cselekmények, sőt azoknak megkisérlése is, az elvitt, megsemmisitett, vagy átalakitott tárgytól járó adónak négyszeres összegétől annak nyolczszoros összegéig

terjedhető birsággal, — ha pedig a birság alapjául szolgáló adó teljes biztossággal megállapitható nem volna, 5 frttól 200 frtig terjedhető birsággal sujtatnak.

29. §.

Kihágási esetekben, midőn a birság az ásványolaj-adó mennyiségétől függ, a kihágás tárgya a kiszabandó birság biztositására zálogul szolgál és pedig olyformán, hogy azon esetre, ha a birságot az illető fél le nem fizetné, a kihágás tárgya elárvereztessék és annak árából a megröviditett adó levonása után mutatkozó többlet a birság fedezésére fordittassék.

30. §.

A ki adó alá eső ásványolajat a finomitó gyárból kivisz a nélkül, hogy azt a 22. §-ban előirt módon bejelentette volna, vagy megtörtént bejelentés esetében a 24. §-ban megjelölt időn kivül kivisz, a megröviditett vagy megröviditès veszélyének kitett fogyasztási adó négyszeresétől annak nyolczszorosáig terjedhető pénzbirsággal büntettetik.

E birság azonban 100 forintnál kevesebb nem lehet.

31. §.

Ha a 22 §-ban előirt jelentés megtétetett ugyan, de az adótárgy mennyiségre nézve valótlan bevallás történt, oly módon, hogy annak mennyisége valóságban nagyobb a bejelentettnél, vagy ha ily valótlan bejelentés csak megkisértetett is: a birság azon összeg négyszeresétől annak nyolczszorosáig szabandó ki, mely összeg a valóságnak megfelelő és a valótlan bejelentés szerint járó adóilleték közti különbséget teszi.

Ha ezen különbség azonban 5%-ot meg nem halad, büntető eljárásnak helye nincs.

32. §.

A be nem jelentett, vagy a bejelentéstől és bárczától eltérő ásványolaj-szállitás eszközlőjének az üzletvezető tekintetik, ha ezen szállitás annak a gyár székhelyén való jelenléte idejében történik.

A vállalkozó, ha az üzletet nem maga vezeti, feltétlenül kezeskedik az üzletvezetőre kiszabott pénzbirságokért.

33. §.

A ki a gyári műeszközökre, vagy bárminemű edényre hivatalos pecséttel, vagy más módon alkalmazott hivatalos zárt megsérti, a mennyiben az általános büntető törvény szerint eljárásnak nem volna helye, 5 forinttól 200 forintig terjedhető birságban marasztaltatik el.

Ha pedig a tettest nem lehetne büntetés alá vonni, ez esetben a vállalkozó büntettetik 2 forinttól 100 forintig terjedhető birsággal, a mennyiben az felelősséggel tartozik.

34. §.

Egyéb kihágások 2 forinttól 200 forintig terjedhető birsággal büntettetnek.

35. §.

A ki ásványolaj-készletének honnan vételét vagy megadóztatását (elvámolását) a 4. és 18. §§-okhoz képest kimutatni elmulasztja, — a ki nem mutatott ásványolaj-mennyiség után járó fogyasztási adónak egyszeresétől nyolczszorosáig terjedhető birsággal büntettetik.

36. §.

A jelen törvény megszegése felett, a mennyiben a rendes büntető eljárás be nem szüntettetett, az 1871. évi LXVI. törvényczikk által megjelölt első folyamodásu törvényszékek és az 1872. évi XXXVIII. törvényczikk alapján, a királyi tabla mint második és utolsó fokú biróság, határoznak.

Horvát-Szlavonországokban ezen esetekben az 1871. évi LXIV. törvényczikk által a törvényhozás további intézkedéseig fentartott pénzügyi törvényszékek illetékesek.

V. RÉSZ.

Zárhatározatok.

37. §.

Azon kérdés, fizetendő-e az ásványolaj-adó vagy sem, továbbá az adó mérvének meghatározása, törvénykezési eljárás tárgya nem lehet.

38. §.

A be nem fizetett ásványolaj-adó azon módon hajtandó be, mint egyéb állami adók.

39. §.

Az ásványolaj-adó, csőd esetén, az állami adókkal egy osztályba sorozandó.

40. §.

Az ásványolaj-adó elévül, ha annak beszedése vagy biztositása három éven át nem szorgalmaztatott.

41. §.

A jelen törvény határozatainak megszegőit sem vizsgálat, sem büntetés alá vonni nem lehet:

a) azon esetekben, midőn a birság megszabásának alapját az ásványolaj-adó összege képezi, a kihágás elkövetése óta hat hónap; és

b) minden másnemű kihágások eseteiben, ha a kihágás elkövetése óta egy év telt el a nélkül, hogy ezen idő alatt a tettes ellen bűnvádi kereset indittatott, vagy általa ezen határidőn belül újabb kihágás elkövettetett volna.

Ha pedig a tettes az elévülésre megkivántató idő alatt újabb kihágást követett volna el, a korábbi kihágás már csak két annyi idő alatt évül el, mint a mennyi az utóbbi kihágás elkövetésekor az előbbinek elévüléséből még hátra volt.

42. §.

Ezen törvény, Fiume vámkülzetének kivételével, a magyar szent korona országai egész területére kiterjed, és annak 6., 7. és 8. §§-ai négy héttel, — a többi §§-ok rendelkezései pedig három hónappal a törvény kihirdetése után lépnek hatályba.

43. §.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminister, a belügy- és igazságügyi minister, Horvát-Szlavonországra nézve a pénzügyminister egyetértőleg Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjával bizatnak meg.

Baross Gábor *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

126. szám.

(XVIII. ÜLÉS, 205. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi márczius hó 18-án tartott

LXXX. ülésének jegyzőkönyvéből.

Következik a „kereskedelmi viszonyoknak Francziaországgal való ideiglenes rendezéséről" szóló törvényjavaslatnak végszerkezetben felolvasása.

A ház a felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében elfogadja és azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendekkel szokott módon közöltetni rendeli.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 126. számu irományhoz.

Törvényjavaslat

a kereskedelmi viszonyoknak Francziaországgal való ideiglenes rendezéséről.

1. §.

A ministerium azon intézkedése, mely szerint a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormányával és a franczia köztársaság kormányával egyetértőleg, a Francziaországgal 1879. évi január 20-án kötött (1879. évi IV. törv.-czikk), 1879. évi november hó 20-án Párisban aláirt nyilatkozat által (1879. évi LVII. törv.-czikk) hat havi felmondással határozatlan időre meghosszabbitott és a franczia kormány által 1881. évi május 8-án megtörtént felmondás folytán 1881. évi november hó 8-án lejárt vámegyezményt 1882. évi február 8-ig és újabban 1882. évi május 15-ig hatályban tartotta, ezennel jóváhagyatik.

2. §.

Ő császári és apostoli királyi Felsége és a franczia köztársaság kormányai által, az 1878. évi XX. törvényczikk III. czikkében megszabott módon létrejött és Párisban 1881. évi november hó 7-én aláirt kereskedelmi egyezmény úgy szintén a Párisban 1882. évi január 31-én aláirt pótegyezmény, miután az országgyülés által elfogadtattak, ezennel az ország törvényei közé iktattatnak.

Szövegük a következő:

Ő Felsége az ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország apostoli Királyának kormánya,

és a franczia köztársaság kormánya,

tekintettel arra, hogy az osztrák-magyar monarchia és Francziaország közt 1879. évi január 20-án kötött ideiglenes egyezmény a folyó évi november hó 8-án hatályon kivül lép és meggyőződvén a felől, hogy végleges szerződés megkötéseig a két ország érdekében fekszik azon el-

Le Gouvernement de Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. et Roi Apostolique de Hongrie,

et le Gouvernement de la République Française,

considérant que la Convention provisoire conclue, le 20 janvier 1879 entre l'Autriche-Hongrie et la France, doit cesser d'être en vigueur le 8 novembre prochain, et ayant reconnu qu'il importe dans l'intérêt des deux pays, de déterminer, en attendant la conclusion

járás meghatározása, a mely szerint kereskedelmi és tengerészeti viszonyaik szabályoztatnak: — elhatározták, hogy e czélból külön egyezményt kötnek és meghatalmazottaikká kinevezték, még pedig:

Ő Felsége az ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország apostoli Királya:

Beust gróf ő Nagyméltóságát, rendkivüli és teljhatalmú nagykövetét a franczia köztársaság kormányánál, valóságos belső titkos tanácsosát és kamarását, a Szent-István- és Lipót-rend nagykeresztesét, a franczia becsületrend nagykeresztesét, stb. stb. stb.;

és a franczia köztársaság Elnöke:

Barthélemy Saint-Hilaire urat, az Institut tagját, senatort, a külügyek ministerét, a franczia becsületrend lovagját, stb. stb. stb.; és

Tirard urat, képviselőt, földmívelés- és kereskedelemügyi ministert, stb. stb. stb.;

kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös kicserélése után a következő czikkekben állapodtak meg:

I. czikk.

A két magas szerződő fél kölcsönösen a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet irányában követett bánásmódot biztositja egymásnak, még pedig ugy a bevitelre, a kivitelre, az átvitelre és átalában mindarra nézve, a mi a kereskedelmi míveleteket illeti, mint szintén a kereskedés és ipar üzésére és az azokra vonatkozó illetékek fizetésére nézve.

II. czikk.

A két ország mindegyikének alattvalói, a másik fél területein a gyári és kereskedelmi jegyek, valamint az ipari mustrák és minták ótalma tekintetében ugyanazokat a jogokat fogják élvezni, mint a nemzetbeliek.

III. czikk.

Megegyezés jött létre az iránt, hogy a jelen egyezmény 1-ső czikkében foglalt kedvezmény nem terjed ki a czukorra.

d'un Traité definitif, le régime, auquel seront soumises leurs relations commerciales et maritimes, ont résolu de conclure, à cet effet, une Convention spéciale et ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. et Roi Apostolique de Hongrie:

Son Excellence Monsieur le Comte de Beust, Son Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire auprès du Gouvernement de la République Française, Son conseiller intime et Chambellan, Grand-Croix des Ordres de St.-Étienne et de Leopold, Grand-Croix de l'Ordre National de la légion d'Honneur, etc. etc. etc.;

et le Président de la République Française:

Monsieur Barthélemy Saint-Hilaire, Membre de l'Institut, Sénateur, Ministre des affaires étrangères, Chevalier de l'Ordre National de la Légion d'Honneur etc. etc. etc.; et

Monsieur Tirard, Député, Ministre de l'agriculture et du commerce, etc. etc. etc.;

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs respectifs, trouvés en bonne et due forme, sont convenu des articles suivants:

Article I.

Les deux Hautes Parties contractantes se garantissent reciproquement le traitement de la nation la plus favorisée, tant pour l'importation, l'exportation le transit et, en général tout ce qui concerne les operations commerciales, que pour l'exercice du commerce ou des industries et pour le paiement des taxes qui s'y rapportent.

Article II.

Les ressortissants de chacun des deux pays jouiront, sur les territoires de l'autre, des mêmes droits, que les nationaux, pour la protection des marques de fabrique et de commerce, ainsi que des dessins et modèles industriels.

Article III.

Il est entendu, que le bénéfice de l'Article 1-er de la présente Convention ne s'étend pas au régime des sucres.

Pótegyezmény

az 1881. évi november hó 7-én Párisban kötött kereskedelmi egyezményhez:

Ő Felsége az ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya és a francziа köztársaság elnöke az 1881. évi november hó 7-én Párisban kötött kereskedelmi egyezmény 4. czikkének módositását elhatározván, e czélból meghatalmazottaikká kinevezték, még pedig:

Ő Felsége az ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya gróf Goluchowski urat, az osztrák-magyar monarchia ügyvivőjét, Párisban, és a Franczia köztársaság elnöke Freycinet urat, senatort, ministerelnököt, a külügyek ministerét,

kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös közlése után a következő czikkekben állapodtak meg:

I. czikk.

Az 1881. évi november hó 7-én Párisban kötött kereskedelmi egyezmény IV. czikkében megállapitott határnapok a mondott egyezmény jóváhagyási okmányainak kicserélésére nézve a folyó évi május hó 12-ére, hatályba léptére nézve ugyanazon hó 16-ára és megszünésére nézve az 1883. évi május hó 15-ére tétetnek át.

II. czikk.

Jelen egyezmény az 1881. évi november hó 7-iki egyezménynek kiegészitő részét képezi.

Minek hiteléül az illető meghatalmazottak azt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt két példányban, Párisban ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi január hó harminczegyedik napján.

(P. H.) ***Goluchowski*** *s. k.*
(P. H.) ***Freycinet C.*** *s. k.*

Convention Additionelle

à la Convention de commerce conclue à Paris le 7. Novembre 1881.

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc., et Roi Apostolique de Hongrie et le Président de la République Française, ayant résolu de modifier l'Article 4. de la Convention de commerce conclue à Paris le 7. novembre 1881, ont, à cet effet, nommé pour leurs Plénipotentiaires respectifs, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. et Roi Apostolique de Hongrie, Mr. le Comte Goluchowski, Chargé d'Affaires d'Autriche-Hongrie à Paris, et le Président de la République Française, Mr. C. de Freycinet, sénateur, Président du Conseil, Ministre des Affaires Étrangères,

Lesquels, après s'être communiqué leur pleins pouvoirs respectifs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article I.

Les dates fixées par l'Article 4. de la Convention de commerce conclue à Paris, le 7. novembre 1881, sont reportées au 12. mai de cette année pour l'échange des Ratifications de la dite Convention, au 16. du même mois pour sa mise en vigueur et au 15. mai 1883. pour son expiration.

Article II.

La présente Convention fera partie intégrante de la Convention du 7. novembre 1881.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires respectifs l'ont signée et y ont apposé leurs cachets.

Fait, en double expédition, à Paris, le trente-et unième jour du mois de Janvier mil-huit-cent-quatre-vingt deux.

(L. S.) ***Goluchowski*** *m. p.*
(L. S.) ***C. de Freycinet*** *m. p.*

IV. czikk.

Jelen egyezmény 1882. február 9-én lép életbe és hatályban marad 1883. február 8-ig.

Jelen egyezmény jóvá fog hagyatni és a jóváhagyási okmányok, mihelyt a két szerződő hatalom alkotmányos törvényei által előirt alakszerűségek teljesittettek, de legkésőbb 1882. február 1-ig Párisban ki fognak cseréltetni.

Minek hiteléül a meghatalmazottak a jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Párisban, két példányban, 1881. évi november hó 7-én.

(P. H.) ***Beust*** *s. k.*
(P. H.) ***B. St. Hilaire*** *s. k.*
(P. H.) ***P. Tirard*** *s. k.*

Article IV.

La présente Convention entrera en vigueur le 9. février 1882, et demeurera obligatoire jusqu'au 8. février 1883.

Elle sera ratifiée et les ratifications ent seront échangées, à Paris, dès que les formalités prescrites par les lois constitutionelles des deux Puissance Contractantes auront été accomplies et, au plus tard, le 1-er février 1882.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et y ont apposé le cachet de leurs armes.

Fait à Paris, en double expédition, le 7. novembre 1881.

(L. S.) ***Beust*** *m. p.*
(L. S.) ***B. St. Hilaire*** *m. p.*
(L. S.) ***P. Tirard*** *m. p.*

Pótczikk.

Az osztrák-magyar monarchia és Francziaország közt 1866. deczember 11-én megkötött és az 1879. január 5-én kelt nyilatkozat által érvényben fentartott hajózási szerződés, consuli egyezmény, az örökség szabályozására vonatkozó egyezmény és a szellemi és művészeti munkák tulajdonjogát biztositó egyezmény, jelen egyezmény egész tartama alatt hatályban maradnak.

Kelt Párisban, 1881. évi november 7-én.

(P. H.) ***Beust*** *s. k.*
(P. H.) ***B. St. Hilaire*** *s. k.*
(P. H.) ***P. Tirard*** *s. k.*

Article Additionnel.

La Convention de navigation, la Convention consulaire, la Convention relative au réglement des successions, et la Convention destinée à garantir la propriété des oeuvres d'esprit et d'art conclues, le 11. décembre 1866, entre l'Autriche-Hongrie et la France, et maintenues en vigueur par la déclaration du 5. janvier 1879. resteront exécutoires pendant toute la durée de la présente Convention.

Fait à Paris, le 7. novembre 1881.

(L. S.) ***Beust*** *m. p.*
(L. S.) ***B. St. Hilaire*** *m. p.*
(L. S.) ***P. Tirard*** *m. p.*

Baross Gábor *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

127. szám.

(XIX. ÜLÉS, 208. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház egyesült pénzügyi és közgazdászati s közlekedésügyi bizottságnak „az ásványolajvám felemeléséről és az ásványolajadóról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

Az állandó hármas bizottságnak 1879. évi deczember hó 5-én kelt tiszteletteljes jelentésében kiemeltettek azon pénzügyi érvek, melyek az akkor tárgyalás alatt volt s a magyar törvényhozás által elfogadott hasonczímű törvényjavaslat életbeléptetését indokolttá s szükségessé teszik.

Tekintettel az egyenes és közvetett adókból befolyó államjövedelmeinknek Europa főbb államai e részbeni jövedelmeivel szemben az egyenes adók terhére eső aránytalanságára és ama körülményre, hogy az ásványolaj természeténél fogva igen jövedelmező fogyasztási adótárgy, s más europai államokban a javaslatba hozottnál is tetemesen magasabb megadóztatás mellett az állampénztárnak jelentékeny jövedelmi forrást biztosit, a jelenleg tárgyalás alatt levő törvényjavaslatnak elfogadása ellen a bizottság annyival kevésbbé vél kifogást tehetni, mivel az abból eredő 1.951,239 frt jövedelmi többlet a pénzügyi egyensúly helyreállitására nem csekély tényezőül szolgáland.

A törvényjavaslatban kifejezésre jutott vámtételek, valamint azokkal kapcsolatosan a belfogyasztási adó mérve megállapitásánál szem előtt tartott elvek indokoltságáról és helyességéről a ministeri előterjesztés meggyőzte a bizottságot, s miután azok nem csak a pénzügyi, hanem az ipari érdekek megóvására megfelelő biztositékot nyujtanak, a bizottság a kérdéses törvényjavaslatot a nagyméltóságú főrendiháznak változatlan elfogadásra oly kiemeléssel ajánlja, hogy az ásványolajadó biztositása és beszedése, továbbá a büntetési és zárhatározatok iránti határozmányokra nézve jobbára a többi fogyasztási adók iránt követett alapelvek nyernek alkalmazást.

Egyúttal kiemelendőnek tartja a bizottság, hogy a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat az 1879. évben letárgyalt javaslattól annyiban tér el, hogy az elegysúlyú tételek elejtésével a vám az ásványolaj tiszta súlya után szabatik meg s némileg felemeltetik, a belfogyasztási adó pedig 7 forintról 6 forint 50 krajczárra szállittatik le, továbbá a román határon finomitás végett áthozott nyers ásványolaj, hazai iparunk érdekében, kedvezményben részesittetik, megjegyezvén, mikép eme eltérések az állami pénztár javára hozzávető számitás szerint 151,239 frt többletet eredményeznek.

Budapest, 1882. évi márczius hó 18-án.

Gróf Fesztetics Görgy s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 127. számú irományhoz.

Indokolás

„a kőolajvám felemeléséről és az ásványolaj-adóról“ szóló törvényjavaslathoz.

A kőolaj első rendű világitási anyag, mely magában véve és más világitó anyagokkal szemben aránytalanul csekély árú, és könnyen megszerezhető is lévén, a fogyasztók vagyoni helyzete arányában nyilvánuló szükségletnek megfelelő nagymérvű kelendőségnek örvend.

E czikk pénzügyi vámra kiválólag alkalmas, és a jelenleg 100 elegy súlyú kilogrammonként megállapitott 3 frtnyi vámnál jóval magasabb vámot is annál inkább elbir, mert azt a czikk árában a fogyasztók szükségletük arányában fogván viselni, annak terhe érzékeny hatását vesztve megoszlik, és mert a tett tapasztalatok szerint attól sem lehet tartani, hogy e czikknek magasabb vám által bekövetkező, bár tetemes megdrágitása a fogyasztás korlátozását vonhatná maga után.

A kőolajvám felemelése pedig szükségképen megkivánja, hogy mindazon ásványolaj, mely belföldön finomitás (tisztitás) utján előállíttatik, bel-fogyasztási adó alá vétessék, nehogy a belföldi ásványolaj-ipar, mely leginkább Gácsországban virágzik, magas védvám oltalma alatt a külföldi kőolaj versenyképességét és ezzel közvetve a vámjövedelmet veszélyeztesse.

Ezen tekintetek, és az államháztartás szükséglete által indittatva, a kőolajvám felemelése és az ásványolaj-adó behozatala iránt, már a lefolyt országgyülés elé terjesztettem törvényjavaslatot, melyet az országgyülés el is fogadott ugyan, de a mely törvényerőre nem emeltetett, miután hatályának az osztrák-magyar vámterületre kellett volna kiterjednie, az osztrák birodalmi tanács azonban az ottani kormány által elébe terjesztett hason törvényjavaslat felett nem határozott.

Nehogy az államkincstár a magasabb kőolajvám és a tervezett ásványolaj-adóból várt jövedelmet tovább is nélkülözni legyen kénytelen, az időközben változott viszonyokra való tekintettel az osztrák kormánynyal folytatott hosszabb tárgyalások alapján, vele egyetértőleg a mellékelt törvényjavaslatot állapitottam meg, melyet van szerencsém a következő megjegyzések kiséretében bemutatni.

A kőolajvámra nézve általános elvi jelentőségű intézkedése a törvényjavaslatnak: hogy az elegysúlyú tételek elejtésével, a vámot a kőolaj tiszta súlya után szabja meg, miután az elegysúlyú vámtételek mellett a vámilletéknek mentől nagyobb részben megtakaritása czéljára, kőolaj, részint a szokottaknál könnyebb tartályokban, részint külön tartályok nélkül, e czélra berendezett vasuti üstkocsikban is hozatott be; tehát oly szállitási mód kezd lábra kapni, mely az elvámolásnál jelenleg mérvadó elegysúly megállapitását neheziti, másfelől pedig, — a szokásos göngysúly mérvének leszállitásával, — a vámilleték mértékét is csökkenti, ez által pedig nemcsak a vámjövedelmet koczkáztatja, hanem a vám terhére nézve is egyenlőtlenségel idéz elő, és méltán attól tarthatni, hogy ezen visszásság a vámtételek felemelése esetében mindinkább nagyobb mérveket fog ölteni.

A belfogyasztási adót illetőleg adótárgyként a világitásra és eladásra alkalmas kész termény tartatott meg, a mennyiben az ekként választott adóztatási rendszer elvileg a leg-

igazságosabb és általa nemcsak azon gyakorlati előny éretik el, hogy a nyers anyag az ellenőrzés és adóztatás alól ment, hanem a nyers anyagból nyerhető, világitásra alkalmas, olaj különböző mennyiségének meghatározása körüli nehézségeknek is eleje vétetik, és ezenkivül az által, hogy a belföldön finomitott ásványolajnak külföldre adómentes kiszállitása megengedtetik, a kiviteli jutalékok kérdése is érintetlen marad, mely más fogyasztási adónemeknél nem csekély visszásságokra vezetett.

Az 1. §-ban foglalt vámtételek, valamint azokkal kapcsolatosan a belfogyasztási adónak a 2. §-ban szabott mérvének megállapitásánál azon elv tartatott szem előtt, hogy a belföldi ásványolaj-ipar fennállása biztosittassék, ne nyujtassék azonban részére oly magas védvám, hogy annak oltalma alatt képes legyen a külföldi kőolajat a belföld piaczáról leszoritani és ez által a különben várható nagyobb vámjövedelmet koczkáztatni.

A tiszta súlyú vámtételek megállapitásánál átlag 20 százaléknyi göngysúly vétetett számba, s kivétel csak is az 1. §. jegyzetének 2. sz. a. tétetett a romániai eredetü nehéz nyers kőolajra nézve, melynél a kedvezményes 68 krnyi vámtétel 13%-nyi göngysúly számitása mellett állapittatott meg, a mi által hazai ásványolaj-finomitó vállalataink fennállása teljesen biztositva van.

Szintúgy a belföldi ipar érdekében méltányossági tekintetekből az 1. §. jegyzetének 3. sz. a. vámmentesen hagyatott az ipari czélokra csekély mennyiségben behozni szokott — világitásra nem szánt kőolaj, a mint a hason czélra forditandó belföldi ásványolaj részére is az 5. §-ban adómentesség biztosittatott.

A belfogyasztási adónak a 2. §-ban 100 tiszta súlyú kilogrammonként 6 frt 50 krban történt megállapitása az e tekintetben mérvadónak ismert előbb emlitett elvnek teljesen megfelel, és a mint ez által az 1. §-ban foglalt vámtételekkel szemben, meg van adva a belföldi ásványolajipar fennállásának biztositására igényelt mérvű vámoltalom; úgy másrészt ezen oltalom mértékében a belföldi ásványolaj versenyképessége és vámjövedelmünk is, kellő biztositékot talál.

A törvényjavaslat egyéb rendelkezéseire s jelesen a bel-fogyasztási adóra nézve a 3—5. §§-okban, továbbá az ásványolaj-adónak biztositása és beszedése tekintetében a 6—26. §§-okban s végre a büntetési- és zárhatározatok iránt a 27—43. §§-okban foglalt határozmányokra nézve, — a mennyiben az adótárgy minősége és az adó természete egyes változásokat nem igényelt, — a többi fogyasztási adók iránt követett alapelvek nyertek alkalmazást.

Végre, — áttérve a törvényjavaslat által elérendő pénzügyi eredményre, — kiemelendőnek tartom, miszerint tekintettel arra, hogy az osztrák-magyar vámterületre

az 1878. évben	1.045,114	mm.
» 1879. »	863,011	»
» 1880. »	1.023,836	»
összesen	2.931,961	mm.

vagyis évenként átlag 977,320 mm. kőolaj hozatott be, s hogy a magyar szent korona országai területén finomitás utján előállitott ásványolaj mennyisége évi 24,000 métermázsára terjedhet, a vámjövedelemben Magyarország részére eső többlet évenkint aranyban 1.534,292 forintra, vagyis ezüstben . . . . . 1.795,239 frtra,
a belfogyasztási adóban elérendő összeg pedig . . . . . 156,000 »
az összes bevételi többlet tehát . . 1.951,239 frtra
tehető.

Budapesten, 1882. január 11-én.

Gr. Szapáry Gyula s. k.,
m. k. pénzügyminister.

128. szám.

(XIX. ÜLÉS, 209. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház közjogi és törvénykezésügyi bizottságának „a kereskedelmi viszonyoknak Francziaországgal való ideiglenes rendezéséről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság meggyőződést szerezvén a bemutatott törvényjavaslatnak szüksége felől, azt a ministeri indokolás alapján a méltóságos főrendeknek változatlan elfogadásra ajánlja.

Budapesten, 1882. évi márczius hó 18-án.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Ifj. Majláth György s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 128. számú irományhoz.

Indokolás

„a kereskedelmi viszonyoknak Francziaországgal való ideiglenes rendezéséről" szóló törvényjavaslathoz.

Mult 1881. november 21-én szerencsém volt a kereskedelmi viszonyoknak Francziaországgal való ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot előterjeszteni, a melyben Francziaországgal 1881. november 7-én kötött kereskedelmi egyezmény törvényeinkbe iktatását kértem. Ezen, az országgyülés mindkét háza által változatlanul elfogadott törvényjavaslat szerint Francziaországgal a kereskedelmi viszonyok tekintetében — a czukor kedvezményes kezelésén kivül — az eddigi állapot 1883. februar 9-ig változatlanul föntartatott.

A törvényjavaslat mindazáltal legfelsőbb szentesités alá nem volt terjeszthető, s igy törvényeink közé föl nem vehető, minthogy a jóváhagyási okmányoknak, a 2. §. értelmében megkivánt kicserélése, kellő időben meg nem történhetett.

A conventió IV. czikke értelmében a jóváhagyási okmányok kicserélésének legkésőbb 1882. februar 1-ig Párisban kellett volna megtörténnie. A franczia kormány kebelében történt válság folytán mindazáltal a conventió maga a franczia törvényhozás által még nem is tárgyaltatott s igy a részünkről megtörtént fölhivás daczára, a franczia kormány nem volt azon helyzetben, hogy a jóváhagyási okmányok a kikötött időben kicseréltessenek.

Nehogy e körülmények következtében a szerződéses viszony Francziaországgal 1882. februar 9-ével teljesen megszünjék, a franczia kormánynyal 1882. februar 6-án a következő nyilatkozat jött létre:

Déclaration.

Le Gouvernement de Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc., et Roi Apostolique de Hongrie, et le Gouvernement de la République Française, considérant, que la Convention de commerce conclue à Paris, le 7. novembre 1881, n'a pu être ratifiée à la date fixée par la dite Convention pour l'échange des Ratifications, conviennent de proroger jusqu'au 15 mai, dans tous ses effets et parties, la Déclaration echangée, le 7. novembre 1881, entre l'Autriche-Hongrie et la France.

En foi de quoi, les Soussignés, agissant au nom de leurs Gouvernements respectifs, ont dressé la présente Déclaration et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Paris, le 6. février 1882.

(L. S.) ***Goluchowski*** *m. p.*
(L. S.) ***C. de Freycinet*** *m. p.*

Ezen nyilatkozat alapján a magyar kormány 1882. február 7-én a következő rendeletet bocsátotta ki:

A magyar királyi ministerium rendelete.

A Francziaországgal 1879. évi január hó 20-án kötött ideiglenes vámegyezmény (1879. évi IV. t.-cz.) hatályának 1882. május 15-ig leendő meghosszabbitásáról.

Az 1878 : XX. törvényczikk 3. czikke alapján a franczia kormánynyal 1882. február 6-án létrejött nyilatkozat szerint: — a Francziaországgal 1879. évi január hó 20-án kötött és az 1879 : IV. törvényczikkbe iktatott ideiglenes vámegyezmény, a melynek hatálya a magyar királyi ministeriumnak 1881. november 8-án 1216. eln. sz. a. kelt rendelete értelmében már egy izben 1882. február 8-ig meghosszabbittatott, továbbra is 1882. május 15-ig hatályban tartatik.

A mi ezennel közhirré tétetik.

Kelt Budapesten, 1882. február 7-én.

Tisza Kálmán s. k.
B. Kemény Gábor s. k.

Ekkép az eddig érvényben volt szerződéses állapot 1882. május 15-ig változatlanul épségben tartatik, s ez által bizonyos tekintetben még előnyösebb helyzet éretett el, mintha az 1881. november 7-én kötött egyezmény tényleg életbe lépett volna, minthogy a legnagyobb kedvezés igy f. é. május 15-ig még a czukorra nézve is fen fog állani, a mi az egyezmény III. czikke értelmében nem történt volna.

Nehogy pedig f. é. május 15-én túl ismét szerződés nélküli állapotban legyünk, a franczia kormánynyal abban egyeztünk meg, hogy az 1881. november 7-én kelt egyezmény 1882. május 15-től kezdve egy évig lépjen hatályba s e végből egy külön pótegyezmény köttetett.

A jelenleg előterjesztett törvényjavaslat tehát egyrészt a kormány által 1882. február 7-én kibocsátott intézkedés utólagos jóváhagyását mondaná ki (1. §.), s azonkivül az 1882. február 6-án kötött pótegyezmény beczikkelyezését czélozza.

Kelt Budapesten, 1882. évi február hó 27-én.

Br. Kemény Gábor s. k.,
földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister.

129. szám.

(XX. ÜLÉS, 215. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi márczius hó 21-én tartott

LXXXII. ülése jegyzőkönyvéből.

Következett a Tisza Kálmán ministerelnök által Fiumét illetőleg az 1868: XXX. törvényczikkben függőben hagyott részletes kérdéseknek Fiume törvényhozásilag megállapitott közjogi helyzete és állami hovátartozandóságára való tekintettel, mielőbb leendő megoldására egy négy tagból álló országos küldöttség kirendelésére vonatkozó határozati javaslat tárgyalása.

A ház a határozati javaslatot változatlanul elfogadván, azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni s egyszersmind az ezen határozat értelmében a képviselőház kebeléből kiküldendő három tagnak a közelebbi pénteken tartandó ülésben leendő megválasztását elrendeli.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 129. számú irományhoz.

Határozati javaslat.

Tekintve, hogy nagyon kivánatos, hogy azon egyes részletes kérdések is, melyeket Fiumét illetőleg az 1868:XXX. törvényczikk függőben hagyott, minél előbb megoldassanak;

tekintve továbbá, hogy ezen kérdésekre nézve az idézett törvényczikk 66. §-a értelmében Magyarország országgyülése s Horvát-Szlavon- és Dalmátországok országgyülése és Fiume városa közt küldöttségi tárgyalások útján, közös egyetértéssel eszközlendő a megállapodás, — inditványozom:

határozza el a t. ház egy négy tagból álló országos küldöttségnek kiküldését, melybe a képviselőház három, a főrendiház pedig egy tagot választana, s a mely Horvát-Szlavon- és Dalmátországok országgyülésének és Fiume városának hasonló küldöttségeivel tanácskozván, azokkal egyetértőleg igyekezzék az érintett kérdésekre nézve, figyelemmel Fiuménak törvényileg megállapitott közjogi helyzetére és állami hovátartozandóságára, oly megállapodásokat létesiteni, melyek nyomán Fiuméra vonatkozó minden kérdés a méltányosság és a közös érdek alapján mindenek megelégedésére megoldható legyen s e részbeni javaslatait terjeszsze mielébb az országgyülés elé.

Kelt Budapesten, 1882. évi márczius hó 18-án.

Beadja:

Tisza Kálmán s. k.,
ministerelnök.

130. szám.

(XXI. ÜLÉS, 221. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök levele,

mely szerint az 1882. évi államköltségvetésről szóló törvényczikk szentesitve s az országos törvénytár utján kihirdetve lett.

996./M. E.

Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A törvények kihirdetéséről szóló 1881:LXVI. törvényczikk 8. §-a értelmében van szerencsém Nagyméltóságodat a t. főrendi háznak leendő bejelentés végett tisztelettel értesiteni, hogy az 1882-ik évi államköltségvetésről szóló törvényjavaslat Ő Felsége által Bécsben 1882-ik év márczius hava huszonötödik (25.) napján legkegyelmesebben szentesittetvén, mint ez idei negyedik törvényczikk az „Országos Törvénytár" utján folyó évi márczius hó harminczadik napján kihirdettetik.

Ezen törvényczikknek a legfelsőbb szentesitési záradékkal ellátott eredeti példánya az országos levéltárban helyeztetett el.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapest, 1882. évi márczius hó 26-án.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás, főrendiházi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a szent-István-rend nagykeresztesének.

906./M. E. 1882.

Melléklet a 130. számú irományhoz.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

az 1882. évi állami költségvetésről.

(Szentesitést nyert 1882. évi márczius hó 25-én. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi márczius hó 31-én.)

1. §.

Az 1882. évre a magyar korona országainak
rendes kiadásai:
Kétszáz nyolczvannyolcz millió háromszáz kilenczvenhat ezer háromszáz tizenhárom o. é. forintban,
átmeneti kiadásai:
Három millió ötszázkét ezer négyszáz negyvenhét o. é. forintban;
beruházási kiadásai:
Huszonkilencz millió két száz tizenegy ezer háromszáz tizenegy o. é. forintban;
rendkivüli közösügyi kiadásai:
Hét millió egyszáz tizennyolczezer kétszáz tiz o. é. forintban
állapittatnak és ajánltatnak meg.

2. §.

Ez összegek a következő fejezetek, czímek és rovatok szerint oszlanak meg:

Fejezet	Czím	A) Rendes kiadások.	Rovatonként (forint)	Czimenként (forint)	Fejezetenként (forint)
I.		A királyi udvartartás költségei	. . .	. . .	4,650.000
II.		O cs. és ap. királyi Felsége kabineti irodája és e kabineti iroda nyugdijai	. . .	. . .	70.235
III.		Országgyülés:			
	1	A főrendiház kiadásai	. . .	50.421	
	2	A képviselőház kiadásai	. . .	1,110.992	
	3	Az országgyülési gyorsiroda személyzetének illetményei	. . .	31.600	
	4	A magyar delegatió kiadásai	. . .	6.000	
	5	Az állami közös függő adósságot ellenőrző bizottság kiadásai	. . .	7.000	
		Összesen (III. fejezet 1—5. czim)	. . .	. . .	1,206.013
		Átvitel	. . .	. . .	5,926.248

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	5,926.248
IV.		Az 1882. évre megállapitott **közösügyi kiadásokból** a magyar korona országait illető összeg . .	. . .	. . .	33,074.474
V.		Az 1849. évtől az 1867. évig tettleg fennállott **központi kormány közegeinek nyugdíjai** átalányképen	. . .	. . .	120.723
VI.		**Nyugdíjak:**			
	1	Országgyülés	. . .	2.888	
	2	Állami számvevőszék	. . .	12.797	
	3	Ministerelnökség és fiumei kormányzóság . .	. . .	2.000	
	4	Ő cs. és ap. kir. Felsége személye körüli ministerium	. . .	5.898	
	5	Horvát-szlavon-dalmát ministerium	. . .	3.025	
	6	Belügyministerium	. . .	489.000	
	7	Pénzügyministerium	. . .	2,001.804	
	8	Közmunka- és közlekedési ministerium . .	. . .	311.494	
	9	Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium	. . .	395.351	
	10	Vallás- és közoktatásügyi ministerium . . .	. . .	95.550	
	11	Igazságügyi ministerium	. . .	659.804	
	12	Honvédelmi »	. . .	226,434	
		Együtt (VI. fejezet 1—12. czim)	. . .	. . .	4,206.045
VII.		**Állami adósságok:**			
	1	Az 1867. évi XV. törvényczikkben elvállalt államadóssági járulék:			
		Évi járulék folyó pénzértékben	17,391.700		
		Évi járulék ezüstben	11,776.000		
		Évi törlesztési járulék folyó pénzértékben . .	1,000.000		
		Évi törlesztési hányad ezüstben	150.000		
		Összesen (1. czim)	. . .	30,317.700	
	2	Földtehermentesités és örökváltságok:			
		Kamatok és járadékok	10,991.689		
		Tőketörlesztés	5,906.413		
		Tőkebeli kiegyenlitések	14.000		
		Járulék a földtehermentesitési alapigazgatóság költségei fedezésére	40.179		
		Járulék az erdélyi igazoló bizottmányok költségei fedezésére	4.588		
		Kötvényürlapok és szelvényivek előállitási költségei	2.000		
		Összesen (2. czim)	. . .	16,958.869	
		Átvitel	. . .	47,276.569	43,327.490

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	47,276.569	43,327.490
	3	Szőlődézsmaváltság:			
		Kamatozás	853.280		
		Törlesztés	1,474.100		
		Tőkebeli kiegyenlítések	200		
		Kezelési költségek	44.810		
		Összesen (3. czim)	. . .	2,372.390	
	4	Maradvány- és irtványföldek megváltása:			
		Kamatok	88.780		
		Törlesztés	58.000		
		Tőkebeli kiegyenlítésekre	600		
		Kezelési költségekre	8.400		
		Összesen (4. czim)	. . .	155.780	
	5	Az 1867. évi XIII. t.-cz. alapján felvett vasuti kölcsön:			
		Kamatok	4,570.848		
		Törlesztés	914.736		
		Kezelési költségek	34.033		
		Összesen (5. czim)	. . .	5,519.617	
	6	Az 1870. évi X. t.-cz. alapján felvett sorsolási kölcsön:			
		Évi járadék	1,224.000		
		Járulékok a pénzügyministerium hitelműveleti osztályának, számvevőségének és a központi állami pénztár költségeihez és egyéb kezelési és sorsolási költségekre	13.260		
		Összesen (6. czim)	. . .	1,237.260	
	7	Az 1870. évi XXX. t.-cz. alapján elvállalt budapesti lánczhid-elsőbbségi kölcsön:			
		Kamatok	67.812		
		Tőketörlesztés	30.600		
		Kezelési és sorsolási költségek	200		
		Összesen (7. czim)	. . .	98.612	
	8	Az 1871. évi XXXVII. t.-cz. alapján felvett gömöri iparvasutak záloglevél-kölcsön:			
		Kamatok	349.623		
		Törlesztés	103.722		
		Kezelési költségek	2.264		
		Összesen (8. czim)	. . .	455.609	
	9	Az 1871. évi XLV. t.-cz. alapján felvett 30 millió frtnyi kölcsön:			
		Kamatok	1,474.351		
		Törlesztés	765.820		
		Kezelési költségek	3.370		
		Összesen (9. czim)	. . .	2,243.541	
		Átvitel		59,359.378	43,327.490

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	59,359.378	43,327.490
	10	Az 1872. évi XXXII. t.-cz. alapján felvett 54 millió frtnyi kölcsön:			
		Kamatok	2,761.849		
		Törlesztés	1,349.920		
		Kezelési költségek	6.385		
		Összesen (10. czim)	. .	4,118.154	
	11	Az 1875. évi XLIX., 1876. évi XLVI., 1877. évi VII., IX., XIV., XV., XVII., 1878. évi II., VIII., IX., XV., XVI., XVII., 1879. évi II. és 1880. évi V. t.-czikkek alapján kibocsátott 400.000,000 frt névértékű magyar aranyjáradék-kölcsön:			
		Kamatok	12,064.320		
		Kezelési költségek	26.750		
		Összesen (11. czim)	. . .	12,091.070	
	12	Az 1881. évi XXXII. t.-cz. alapján kibocsátandó 4%-os aranyjáradék-kölcsön:			
		Kamatok	14,632.000		
		Kezelési költségek	32.500		
		Összesen (12. czim)	. . .	14,664.500	
	13	Az 1880. évi IX. és az 1881. évi X., XI. és XLV. t.-cz. értelmében kibocsátandó 5%-os papirjáradék-kölcsön:			
		Kamatok	2,923,880		
		Kezelési költségek	3.800		
		Összesen (13. czim)	. . .	2,927.680	
	14	Az 1880. évi VIII., IX. és 1881. évi XI. t.-cz. értelmében kibocsátandó járadék-kötvények és az 1882. évi hiány fedezésére kibocsátandó értékpapirok kamataira	. . .	1,200.000	
	15	Az 1876. évi L. t.-cz. alapján a keleti vasut átvétele folytán elvállalt adósság és felvett 9,989.300 frtnyi kölcsön:			
		I. Kibocsátású elsőbbségi kölcsön	2.300.563		
		II. Kibocsátású elsőbbségi kölcsön . . .	1,775.194		
		A 9,989.300 frtnyi kölcsön	596.604		
		Összesen (15. czim)	. . .	4,672.361	
	16	A vágvölgyi vasut vételárának hátralékos része után járó kamatra az 1879. évi XXVII. t.-cz. alapján	. . .	236.470	
		Átvitel	. . .	99,269.613	43,327.490

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	99,269.613	43,327.490
	17	Az 1880. évi XX. t.-cz. alapján felveendő tiszai és szegedi kölcsön:			
		Évi járulék	2,400.000		
		Kezelési költségek	3.400		
		Összesen (17. czím)	. . .	2,403.400	
	18	Az 1880. évi XXXVIII. t.-cz. alapján a tiszavidéki vasut megváltása folytán elvállalt adósság:			
		A részvény-szelvények beváltására . . .	721.991		
		15,750.000 frtnyi sorsjegy-kölcsön évi járadéka	819.000		
		19,692.500 forintnyi elsőbbségi kölcsön 5% kamatjára	984.625		
		Tőke törlesztésére	42.000		
		Kezelési költségek	2.663		
		Tőzsde-kamarai illeték	2.100		
		Összesen (18. czím)	. . .	2,572.379	
	19	Az 1880. évi XLIV. t.-cz. alapján a zágráb-károlyvárosi vasutvonal megvétele folytán a cs. kir. szab. déli vasuttársaságnak fizetendő évi járulék 4. és 5. részl.	. . .	283.200	
	20	Függő adósság:			
		A közös függő adósság kezelési költségeiből Magyarországot terhelő 30%-os részlet .	172.200		
		Pénztári jegyek, birói és árvaletétek kamataira, továbbá a pénztári jegyek előállítási, kezelési költsége és bankjutalék	1,655.600		
		A tiszai és szegedi alap pénzeiből állami kiadások fedezésére igénybe veendő összegek évi járulékaira	879.191		
		Összesen (20. czím)	. . .	2,706.991	
		Együtt (VII. fejezet 1—20. czím)	. . .	. . .	107,235.583
VIII.		**Előlegezések a vasuti kamatbiztositás alapján** .	. . .	. . .	10,900.000
IX.		**Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükséglete:**			
	1	Horvát-Szlavonországok autonom kormányzatának az 1880. évi LIV. t.-cz. értelmében . .	. . .	3,576.438	
	2	A polgárositott horvát-szlavon határőrvidék beligazgatási szükséglete fejében	. . .	2,104.180	
		Együtt (IX. fejezet 1—2. czím)	. . .	. . .	5,680.618
		Átvitel	. . .	. . .	167,143.691

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	. . .	167,143.691
X.		**Fiume:**			
	1	A fiumei és a magyar-horvát tengerparti kormányzó és személyzete	. . .	29.980	
	2	Törvénykezési provisorium	. . .	56.110	
		Együtt (X. fejezet 1—2. czím)	. . .	. . .	86.090
XI.		**Állami számvevőszék:**			
		Személyi járandóságok:			
		Tisztviselők fizetése és lakpénze	97.911		
		Szolgák fizetése és lakpénze	3.149		
		Szolgák ruhailletménye	450		
		Napidijnokok dijai	1.500		
		Jutalmak és segélyek	1.000		
		Dologi kiadások:			
		Hivatali, irodai és házi szükségletek	3.595		
		Útiköltségek	500		
		Épületfentartási költségek	400		
		Közadó	575		
		Együtt (XI. fejezet)	. . .	. . .	109.080
XII.		**Ministerelnökség:**			
	1	A ministerelnökség költségei:			
		Személyi járandóságok	70.100		
		Dologi kiadások	29.000		
		Összesen (1. czím)	. . .	99.100	
	2	Rendelkezési alap	. . .	200.000	
		Együtt (XII. fejezet 1—2. czím)	. . .	. . .	299.100
XIII.		**Ő cs. és ap. királyi Felsége személye körüli ministerium:**			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	37.418		
		Tiszti-, személyi- és működési pótlékok	4.615		
		Drágasági pótlékok	3.023		
		Szolgák ruhailletményei	750		
		Jutalmak és segélyek	1.200		
		Dologi kiadások	7.340		
		Együtt (XIII. fejezet)	. . .	. . .	54.346
XIV.		**Horvát-szlavon-dalmát minister és személyzete:**			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	28.290		
		Szolgák ruhailletményei	300		
		Jutalmak és segélyek	450		
		Dologi kiadások	6.840		
		Együtt (XIV. fejezet)	. . .	. . .	35.880
		Átvitel	. . .	. . .	167,728.187

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	. . .	167,728.187
XV.		**Belügyministerium:**			
	1	Központi igazgatás és földtehermentesitési alap-igazgatóság részére átalánykép	. . .	318.000	
	2	Országos levéltár	. . .	31.400	
	3	Megyék közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásai	. . .	4,600.000	
	4	Főispánok és a budapesti főpolgármester fizetései	. . .	243.500	
	5	Egészségügyi tanács	. . .	1.800	
	6	Általános közigazgatási kiadások:			
		A nemzeti szinház állami segélyezésére . .	82.000		
		A nemzeti szinházi alapok jövedelméből a szinház szükségletére	27.300		
		Betegápolási költségek	502.048		
		Himlőoltási költségek	51.450		
		Járványok és más rendkivüli okoknál fogva felmerülhető költségek	5.000		
		Szülházi kiadások	15.000		
		Lelenczek és törvénytelen ágyból született gyermekek tápdíjai	60.424		
		Tébolydai kiadások	311.174		
		Közbiztossági kiadások	150.000		
		Országos csendőrség	909.473		
		Toloncz-kiadások	40.150		
		Életmentési dijak	800		
		»Hivatalos lap« költségeire	9.000		
		Az országos törvények és rendeletek tárának költségei	22.400		
		Budapesti önkéntes tüzoltó-egylet segélyezésére	5.000		
		Fővárosi rendőrség átalánya	587.479		
		Útlevelek kiállitásával járó költségek . .	4.197		
		Előre nem látható költségek	6.000		
		Karhatalmi költségek	5.000		
		Országgyülési képviselők választása és a választók névjegyzékének kiigazitása alkalmával felmerülő költségekre	8.000		
		Katonai előfogati díjpótlékokra szükséges költségek	8.700		
		Összesen (6. czím)	. . .	2,810.595	
		Együtt (XV. fejezet 1—6. czím)	. . .	. . .	8,005.295
		Átvitel	. . .	. . .	175,733.482

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	175,733.482
XVI.		**Pénzügyministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok	555.204		
		Dologi kiadások	178.400		
		Összesen (1. czím)	. . .	733.604	
	2	**Központi állami pénztár:**			
		Személyi járandóságok . . . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	60.626	
	3	Pénzügyigazgatóságok és számvevő osztályok:			
		Személyi járandóságok . . . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	832 128	
	4	**Állami pénztár Zágrábban:**			
		Személyi járandóságok . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	16.304	
	5	**Adófelügyelők és azok segédszemélyzete:**			
		Személyi járandóságok . . . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	731.114	
	6	**Adóhivatalok:**			
		Személyi járandóságok . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	1,133.111	
	7	**Pénzügyi, illetőleg vám- és adóőrség:**			
		Személyi járandóságok . . . . . . } Dologi kiadások . . . . }	. . .	2,100.000	
	8	**Jogügyi igazgatóság:**			
		Személyi járandóságok és átalány	58.215		
		Dologi kiadások	4.323		
		Összesen (8. czím)	. . .	62.538	
	9	**Kincstári ügyészségek:**			
		Személyi járandóságok	69 997		
		Dologi kiadások	17.072		
		Összesen (9. czím)	. . .	87.069	
	10	Pénzügyi törvényszékek Horvát-Szlavonországban	. . .	5.440	
	11	Állandó kataster	. . .	404.830	
	12	**Bányászati és erdészeti akadémia Selmeczbányán**	88.325		
		Bányász-iskola Selmeczbányán	10.357		
		Bányász-iskola Felsőbányán	10.393		
		Bányász-iskola Nagyágon	405		
		Összesen (12. czím)	. . .	109.480	
		Átvitel	. . .	6,276.244	175,733.482

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	6,276.244	175,733.482
	13	*a)* Egyenes adók kivetési és beszedési költségei	735.500		
		b) Hadmentességi díj czímén befolyó összegekből az 1880. évi XXVII. t.-cz. 5. és 6. §-ban említett alapba beszolgáltatandó	857.470		
		Összesen (13. czim)	. . .	1,592.970	
	14	Fogyasztási adók beszedési költségei . . .	. . .	289.450	
	15	A fogyasztási adóvisszatérítések felosztásából az 1878. évi XIX. t.-cz. 2. §-a értelmében a szesz-adó czímén	. . .	351.823	
	16	Határvám kezelési költségei	. . .	309.816	
	17	Bélyeg kezelési költségei	. . .	203.000	
	18	Jogilletékek és díjak kezelési költségei:			
		Személyi járandóságok	. . .	479.289	
		Dologi kiadások			
	19	Fémjelzés üzemi és kezelési költségei . . .	. . .	8.705	
	20	Ut-, híd- és révvám Horvát-Szlavonországban .	. . .	500	
	21	Dohányjövedék:			
		Dohányigazgatóság	63.370		
		Vétel, gyártás, eladás	20,928 603		
		Összesen (21. czim)	. . .	20,991.973	
	22	Lottojövedék	. . .	1,789.856	
	23	Sójövedék	. . .	2,600.258	
	24	Állami jószágigazgatóságok és számvevőségek .	. . .	146.695	
	25	Állami jószágok	. . .	1,634.284	
	26	Bányaigazgatóságok és számvevőségek . . .	. . .	181.664	
	27	Fémbányászat és opálbánya	. . .	3,791.558	
	28	Fémkohászat	. . .	3,997.746	
	29	Pénzverde	. . .	4,995.171	
	30	Vasművek:			
		Központi igazgatóság és számvevőség . .	49.878		
		Vasgyárak	2,282 450		
		Összesen (30. czim)	. . .	2,332.328	
	31	Kőszénbányák	. . .	22.880	
	32	Sótermelés	. . .	1,080.407	
	33	Feloszlatott bányaművek és a bányászat körüli egyházi és jótékony czélok:			
		Feloszlatott bányaművek	4.482		
		Egyházi és jótékony czélok	27.504		
		Összesen (33. czim)	. . .	31.986	
	34	Állami nyomda	. . .	506 800	
	35	Állami épületek	. . .	17.009	
	36	Budapesti állami hidak:			
		Személyi járandóságok	55.189		
		Dologi kiadások és befektetések	83.867		
		Összesen (36. czim)	. . .	139.056	
	37	Különféle kiadások	. . .	135.362	
		Együtt (XVI. fejezet 1—37. czim)	. . .	. . .	53,909.830
		Átvitel	. . .	. . .	229,643.312

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	229,643.312
XVII.		**Közmunka- és közlekedési ministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok	308.187		
		Dologi kiadások	69.200		
		Összesen (1. czim)	. . .	377.387	
	2	*a*) **Vasuti főfelügyelőség:**			
		Személyi járandóságok	67.985		
		Dologi kiadások	22.750		
		b) Vasuti kormánybiztosok	3.175		
		Összesen (2. czim)	. . .	93.910	
	3	**Államépitészeti hivatalok:**			
		Személyi járandóságok	333.107		
		Dologi kiadások	103.157		
		A polgárositott határőrvidék szükséglete átalányképp	8.007		
		Összesen (3. czim)	. . .	444.271	
	4	Köutak kezelése, fentartása és épitése:			
		Kezelés	87.928		
		Fentartás	2,704.305		
		Uj utak és hidak épitése:			
		Magyarországban:			
		Hunyadmegyében, a szeged-temesvár-szászsebesi állami uton a piskii hid ujra épitésére s azzal kapcsolatos Strigy folyó szabályozására . .	30.000		
		Kolozsmegyében, az apahida-szászregeni állami út II. szakaszán az 51—57 kilométer közt a megrongált utpálya földmunkájának helyreállitására és ezen szakasznak köburkolattal és fedanyaggal leendő ellátására	25.000		
		A törvényhatóságoknak utjaik és hidjaik fentartására, különös tekintettel a hadászatilag fontos utak és hidak fentartására	200.000		
		Horvát-Szlavonországban:			
		A Krndija hegyen át vezető az eszék-nasiczi és bektez-iipiki állami utakat összekötő kiépitetlen utvonal folytatólagos kiépitésére	40.000		
		Az eszék-vukovári ut Kliszától a vukovári vasuti állomás felé vezető részének folytatólagos kiépitésére	25.000		
		A polgárositott határőrvidék hasonczimű szükséglete átalányképp	131.17		
		Összesen (4. czim)	. . .	3,243.406	
		Átvitel	. . .	4,158.974	229,643.312

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	4,158.974	229,643.312
	5	Viziutak kezelése, fentartása és épitése:			
		Kezelés	37.814		
		Fentartás	216.566		
		Uj épitkezések:			
		Magyarországban:			
		A Dunánál:			
		Hajózási akadályok elháritására	20.000		
		Védművekre:			
		a) a marhazátonyi parterősitésre	10.000		
		b) a Lidiánál eszközlendő kotrásokra	375.000		
		c) a Lidiánál az 1881. évben megkezdett kőhányások befejezésére	58.400		
		d) a dunavecsei mederszabályozásra	50.000		
		e) az ordas-fajszi vonal szabályozására	200.000		
		f) a bajai partbiztositás folytatására	50.000		
		A Marosnál szabályozási munkakra és védművekre	30.000		
		A Temesnél a folyó hajózhatóvá tételére	33.014		
		Az egyesült Körös folyónál az átmetszések kiásatására és bővitésére	500.000		
		A Dravánál szabályozási munkákra	50.000		
		Sürgős munkakra és állami kezelés alatt nem álló folyókra segélykép	40.000		
		A polgárositott határőrvidék hason czimü szükséglete átalánykép	15.500		
		Összesen (5. czím)	. . .	1,686.294	
	6	Müszaki egyének kiképezésére s utazási ösztöndijakra	. . .	3 000	
	7	Posta:			
		Személyi járandóságok	2,439.000		
		Dologi kiadások	3,259.000		
		Összesen (7. czím)	. . .	5.698.000	
	8	Távirda: Személyi járandóságok } Dologi kiadások }	. . .	1,874.480	
	9	A m. k. állami vasutak üzleti kiadásai	. . .	11,500 000	
	10	A m. kir. állami gépgyár üzleti kiadásai	. . .	1,454.000	
	11	A diósgyőri vas- és aczélgyár és barnaszénbánya kiadásai	. . .	1,974.000	
		Együtt (XVII. fejezet 1—11. czim)	. . .	. . .	28,318.748
XVIII.		**Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	. . .	240.486	
	2	Ipari, kereskedelmi és külkereskedelmi czélok	. . .	121.670	
		Átvitel	. . .	362.156	257,992.060

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	362.156	257,992.060
	3	A gazdaság különböző ágainak emelésére átalánykép	. . .	364.126	
	4	Gazdasági tanintézetekre:			
		Magyaróvári gazdasági akadémia	62.000		
		Keszthelyi gazdasági tanintézet	33.900		
		Debreczeni gazdasági tanintézet	17.800		
		Debreczeni földmives iskola	29.600		
		Kolozsmonostori gazdasági tanintézet . .	42.100		
		Kassai gazdasági tanintézet	31.200		
		Liptó-újvári földmives iskola	13.900		
		Érdiószegi vinczellérképezde	8.000		
		Tarczali vinczellérképezde	9.600		
		Budai vinczellérképezde	8.800		
		Nagy-enyedi vinczellérképezde	3.800		
		Ménesi vinczellérképezde	5.600		
		Összesen (4. czim)	. . .	266.300	
	5	Állami erdők	. . .	4,055.164	
	6	Erdőfelügyelőségek	. . .	85.000	
	7	Országos erdei alap	. . .	24.000	
	8	Állami lótenyészintézetek:			
		Lótenyészintézeti központi igazgatás . . .	22.904		
		Ménesbirtok-gazdaságok	906.607		
		Ménesek	658.085		
		Méntelepek	914.250		
		Lóversenyek	28.000		
		Lótenyésztési jutalmak	15.617		
		Magánosok és községek méntartása segélyczésére	10.000		
		Tenyészanyag vásárlására és a káposztásmegyeri kanczatelep szükségletére (a lótenyész alap jövedelméből)	16.379		
		Összesen (8. czim)	. . .	2,571.842	
		Átvitel	. . .	7,728.588	257,992.060

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	7,728.588	257,992.060
	9	Vesztegintézetek	. . .	63.350	
	10	A keleti marhavész és egyéb járványos állati betegségek elfojtására:			
		Személyi járandóságok	23.200		
		Dologi kiadások	56.800		
		Összesen (10. czím)	. . .	80.000	
	11	Budapesti állatorvosi tanintézet	. . .	42.650	
	12	Bányakapitányságok	. . .	62.000	
	13	Földtani intézet	. . .	32.000	
	14	Statistikai hivatal:			
		Személyi járandóságok	39.540		
		Dologi kiadások	72.000		
		Összesen (14. czím)	. . .	111.540	
	15	Tengeri hajózás és révügy:			
		Tengerészeti igazgatás:			
		a) Személyi járandóságok	62.730		
		b) Dologi kiadások	25.170		
		Szakoktatás:			
		a) Személyi járandóságok	10.560		
		b) Dologi kiadások	4.540		
		Tengerészeti külön czélokra	45.278		
		Tengeri kikötők	39.996		
		Összesen (15. czím)	. . .	188.274	
	16	Budapesti kir. zálogház részére átalánykép	. . .	307.140	
	17	Mértékhitelesítés	. . .	13.371	
		Együtt (XVIII. fejezet, 1—17. czím)	. . .	. . .	8,628.913
		Átvitel	. . .	. . .	266,620.973

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	266,620.973
XIX.		**Vallás- és közoktatásügyi ministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok	188.450		
		Dologi kiadások	18.247		
		Összesen (1. czim)	. . .	206.697	
	2	**Tanulmányi ügyek igazgatása:**			
		Országos közoktatási tanács	5.000		
		Tankerületi főigazgatóságok	32.850		
		Népnevelési tanfelügyelőségek	187.825		
		Vizsgálati bizottmányok	10.000		
		Összesen (2. czim)	. . .	235.675	
	3	**Tanintézetek:**			
		Felsőbb tanintézetek:			
		Budapesti kir. egyetem:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	485.622		
		Nyugélvezmények	30.794		
		Középiskolai tanárképezde és az azzal egybekötött gyakorló-iskola:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	38.433		
		Kolozsvári egyetem:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	190.000		
		Kolozsvári középiskolai tanárképezde:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	15.000		
		József-műegyetem:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	193.000		
		Országos mintarajztanoda, rajztanárképezde és iparművészeti szakiskola:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	61.820		
		Nagyszebeni jogakadémia:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	21.335		
		Középtanodák:			
		Gymnasiumok:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások, és pedig:			
		Budapesti állami gymnasium . . .			
		Nagyszebeni » . . .			
		Kaposvári » . . .			
		Fiumei » . . .	148.027		
		Losonczi » . . .			
		Munkácsi » . . .			
		Zombori » . . .			
		Fehértemplomi » . . .			
		Átvitel	1,184.031	442.372	266,620.973

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	1,184.031	442.372	266,620.973
		Reáliskolák:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások, és pedig:			
		Budapesti, budai állami főreáliskola . . .			
		Budapesti, pesti » » . . .			
		Győri » » . . .			
		Kassai » » . . .			
		Körmöczi » » . . .			
		Lőcsei » » . . .			
		Nagyváradi » » . . .			
		Pancsovai » » . . .			
		Pécsi » » . . .	418.747		
		Szegedi » » . . .			
		Székelyudvarhelyi » » . . .			
		Temesvári » » . . .			
		Soproni » » . . .			
		Dévai állami alreáliskola			
		Kecskeméti » »			
		Nagykállói » »			
		Aradi » »			
		Pozsonyi főreáliskola segélyezésére . . .	4 000		
		Sümegi » » . . .	4 000		
		Székesfehérvári » » . . .	4.000		
		Középiskolák közös költségei	8.000		
		Szakiskolák, és pedig:			
		a) Bábaiskolák Pozsonyban, Nagyváradon és Nagyszebenben:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	13.325		
		b) Gépészeti ipartanoda Kassán:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	13 300		
		c) Budapesti közép-ipartanoda:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	47.030		
		d) Iparos tanulók iskolái	9.000		
		e) Ipari-ügyek tárgyalására egy közeg	2.200		
		f) Fiumei állami kereskedelmi iskola:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	11.400		
		g) A budapesti kereskedelmi akadémia segélyezésére	4.000		
		Átvitel	1,726.033	442.372	266,620.973

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	1,726.033	442.372	266,620.973
		Tanitó-képezdék, elemi-, felsőbb nép- és polgári iskolák:			
		Férfi elemi és polgári tanitó-képezdék:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások:			
		Budapesti, budai férfi elemi és polgári tanitó-képezde			
		Bajai » » » » » »			
		Félegyházai » » » » » »			
		Csurgói » » » » » »			
		Dévai » » » » » »			
		Iglói » » » » » »			
		Kolozsvári » » » » » »			
		Lévai » » » » » »			
		Losonczi » » » » » »	319.070		
		Márm.-szigeti » » » » » »			
		Modori » » » » » »			
		Sárospataki » » » » » »			
		Szék.-keresztúri » » » » » »			
		Zilahi » » » » » »			
		Znyó-várallyai » » » » » »			
		Aradi » » » » » »			
		Csáktornyai » » » » » »			
		Elemi és polgári tanitónő-képezdék:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások:			
		Budapesti, budai elemi és polgári tanitónő-képezde			
		Kolozsvári » » » » »			
		Pozsonyi » » » » »			
		Szabadkai » » » » »	209.993		
		Budapesti, pesti » » » » »			
		Győri » » » » »			
		Tanitóképezdék közös költségei	8.000		
		Tornapóttanfolyamok	7.000		
		Népnevelési szükséglet	900.000		
		A néptanitók nyugdijintézete segélyezése az 1875. évi XXXII. t.-cz. 36. §-a szerint	150.000		
		A »Néptanitók Lapja« kiadására	10.000		
		Budapesti felső leányiskola:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	50.900		
		Mármaros-szigeti felsőbb leányiskola	5.000		
		Trencséni felsőbb leányiskola	5.000		
		Sopronban felállitandó felsőbb leányiskola . . .	4.000		
		Löcsén » » » . . .	4.000		
		Kolozsvárott fenálló felsőbb leányiskola segélyezésére	2.000		
		Siketnémák intézete Váczon:			
		Személyi járandóságok, dologi kiadások és nyugélvezmények	35.000		
		Vakok országos intézete Budapesten:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások . .	31.900		
		Átvitel	3,467.896	442.372	266,620.973

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	3,467.896	442.372	266,620.973
		Az egyetemi épületek létesitésére felvett kölcsön, kamat és törlesztési szükséglete . .	146.322		
		Az egyetemi boncztani intézet felépitésére felvett kölcsön után törlesztendő tőke és kamat fejében	21.000		
		Az egyetemi belkóroda felépitésére felvett kölcsön után törlesztendő tőke és kamat fejében	21.000		
		Az egyetemi orvoskari intézetek folytatólagos felépitésére felveendő kölcsön után törlesztendő tőke és kamat fejében	30.000		
		Összesen (3. czim)	. . .	3,686.218	
	4	Ösztöndíjak és egyéb tanulmányi czélok:			
		Utazási ösztöndijak felsőbb és középiskolai tanárok és tanárjelöltek számára . . .	16.000		
		A nagyszebeni Teréz-árvaház kir. alapitványi javadalma	17.690		
		A károlyfehérvári r. kath. káptalan részére kir. alapitványi évi járulék	5.985		
		A kolozsvári elemi iskola rajztanitójának .	315		
		Alapitványi járulék az erdélyi iskola-alap részére a tanitók fizetéseinek pótlására .	10.452		
		Segély az ösztöndij-alapnak	1.064		
		Szegény tanulók segélyezésére	1.200		
		Goldberg-féle ösztöndij: 5, egyenként 126 frttal	630		
		Kamarai járandóság, erdélyi helv. hitvallású evang. egyházak és tanodák számára . .	14.000		
		Kamarai járandóság három róm. kath. lelkész számára	187		
		Halli alapitványi alafák és segélydijak . .	4.180		
		A magyarországi középtanodákba járó 15 horvátországi tanuló számára	3.000		
		Oly egyetemi magántanárok jutalmazására, kik elméleti szakot adnak elő, melyre rendszeresitett tanszék vagy nem létezik, vagy betöltve nincs, s kiknek a tanári pályán megtartása az illető fakultás véleménye szerint kivánatos	4.000		
		Ösztöndijak a magyar határőrvidék számára .	1.540		
		Összesen (4. czim)	. . .	80.243	
		Átvitel	. . .	4,208.833	266,620.973

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	4,208.833	266,620.973
	5	**Közművelődési czélok:**			
		Magyar nemzeti muzeum:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	100.000		
		Országos képtár:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	25.104		
		Központi meteorologiai intézet:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	14.100		
		Országos zeneakadémia és szini tanoda:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	35.250		
		Nemzeti zenede segélyezésére	1.500		
		Iparmuzeum:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	13.000		
		Technologiai muzeum:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások	10.000		
		Magyar müvészeti ösztöndij-alap:			
		3 ösztöndij 420 frttal	1.260		
		Képzőművészet czéljaira, jelesen: utazási ösztöndijakra, megrendelésekre, elaggott művészek segélyezésére	15.000		
		A képzőművészeti társulat segélyezésére . .	4.000		
		Műemlékek:			
		a) Országos bizottság:			
		Személyi járandóságok	6.000		
		Dologi kiadások	10.000		
		b) Vajda-Hunyad várának fentartására . .	5.000		
		c) Az ó-budai Amphytheatrum	5.000		
		A magyar földrajzi társulat segélyezésére .	1.000		
		Magyar történelmi és irodalomtörténeti források és emlékek kiadására és feldolgozására	15.000		
		A magy. tud. Akadémia könyvtárának gyarapitására	5.000		
		A magy. tud. Akadémia mathem. és term. tud. osztálya részére országos érdekü kutatásokra és közleményekre	5.000		
		A magy. kir. természettudományi társulatnak évi segélyezésére, oly czélból: hogy a társulat ez összeget országos érdekü kutatásokra és közleményekre forditsa . . .	4.000		
		Elszegényedett hazai irók vagy ezek családjainak segélyezésére	3.500		
		Tornamesterek kiképzésére	5.000		
		Összesen (5. czím)	. . .	283.714	
	6	**Egyházi czélok:**			
		A görög szertartású kath. egyháznak . . .	99.000		
		Az ágostai hitvallású evang. egyháznak . .	36.000		
		A helvét hitvallású evang. egyháznak . . .	65.000		
		A görög keleti hitvallású egyháznak . . .	100.000		
		Az unitaria hitvallású egyháznak	5.000		
		Az izraelita vallásuak egyházának	5.000		
		Összesen (6. czím)	. . .	310.000	
		Együtt (XIX. fejezet 1—6. czím)	. . .	. . .	4,802.547
		Átvitel	. . .	. . .	271,423.520

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	271,423.520
XX.		**Igazságügyi ministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések, lakpénzek és pótlékok . . .	155.272		
		Szolgák ruhailletményei	800		
		Jutalmak és segélyek	3.500		
		Dologi kiadások:			
		Házbér	21.276		
		Hivatali és irodai költségek	26.000		
		Forditási költségek	1.500		
		Utiköltségek és napidijak	2.000		
		Távirdai sürgönyök költségei	106		
		Vegyészeti kiadások	3.400		
		Összesen (1. czim)	. . .	213.854	
	2	Királyi Curia:			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	430.475		
		Működési pótlékok	7.000		
		Szolgák ruhailletményei	1.250		
		Jutalmak és segélyek	2.000		
		Dologi kiadások:			
		Házbér	3.040		
		Hivatali és irodai költségek.	15.300		
		Épületek fentartása	400		
		Összesen (2. czim)	. . .	459.465	
	3	Királyi itélő tábla Budapesten:			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	549.251		
		Működési pótlékok	8.650		
		Szolgák ruhailletményei	1.250		
		Jutalmak és segélyek	2.000		
		Dologi kiadások:			
		Házbér	3.750		
		Hivatali és irodai költségek.	23.800		
		Épületek fentartása	400		
		Összesen (3. czim)	. . .	589.101	
		Átvitel	. . .	1,262.420	271,423.520

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	1,262.420	271,423.520
	4	**Királyi itélő tábla Maros-Vásárhelyen:**			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	91.922		
		Működési pótlékok	3.400		
		Szolgák ruhailletményei	450		
		Jutalmak és segélyek	600		
		Dologi kiadások:			
		Házbér	500		
		Hivatali és irodai költségek	6.200		
		Épületek fentartása	300		
		Összesen (4. czím)	. . .	103.372	
	5	**Királyi főügyészségek Budapesten és Maros Vásárhelyen:**			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	33.830		
		Szolgák ruhailletményei	250		
		Jutalmak és segélyek	350		
		Dologi kiadások:			
		Házbér	2.960		
		Hivatali és irodai költségek	4.800		
		Utazási költségek	2.000		
		Fegyelmi eljárás költségeire	1.660		
		Összesen (5. czím)	. . .	45.850	
	6	**Királyi törvényszékek és járásbiróságok:**			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	4,556.563		
		Pótlék	113.800		
		Évi dijak	70.000		
		Szolgák ruhailletményei	49.248		
		Jutalmak és segélyek	10.000		
		Dologi kiadások:			
		Házbérek	191.845		
		Hivatali és irodai költségek	850.000		
		Hivatalos utazásokra	21.000		
		Épületek fentartása	30.000		
		Előre nem látott kiadásokra	5.000		
		Összesen (6. czím)	. . .	5,927.456	
		Átvitel	. . .	7,339.098	271,423.520

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	7,339.098	271,423.520
	7	Királyi ügyészségek:			
		Személyi járandóságok:			
		Fizetések és lakpénzek	784.343		
		Tiszti és működési pótlékok	53.998		
		Évtizedes pótlékok	10.950		
		Orvosok és lelkészek illetményei . . .	39.660		
		Szolgák ruhailletményei	79.772		
		Jutalmak és segélyek	3.000		
		Dologi kiadások:			
		Házbérek	51.367		
		Épületek fentartása	15.000		
		Hivatali és irodai költségek	45.000		
		Rabtartási költségek	820.000		
		Bünvádi eljárás költségei	196.000		
		Hivatalos utazásokra	14.000		
		Összesen (7. czím)	. . .	2,113.090	
	8	Országos fegyintézetek és kerületi börtönök:			
		Illavai fegyintézet	109.705		
		Mária-nostrai »	42.405		
		Munkácsi »	85.105		
		Szamosujvári »	104.300		
		Lipótvári kerületi börtön	125.246		
		Nagy-enyedi » »	23.425		
		Váczi » »	98.122		
		Váczi állami fogház	6.397		
		Összesen (8. czím)	. . .	594.705	
	9	Telekkönyvezés	. . .	7.000	
	10	Helyszinelési és telekkönyvi átalakitási költségek	. . .	100.000	
	11	Törvények szerkesztése	. . .	6.000	
		Együtt (XX. fejezet 1—11. czím)	. . .	. . .	10,159.893
XXI.		**Honvédelmi ministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Személyi járandóságok és dologi kiadások átalánykép	. . .	290.045	
	2	Honvédségi intézetek:			
		Hadbirósági költségek, Központi ruharaktár, Fegyverzeti bizottság, Ludovika akadémia, Honvéd-menház ellátási költsége } átalánykép	. . .	260.730	
	3	Ujonczozási költségekre átalánykép	. . .	35 000	
	4	Honvédfőparancsnokság részére átalánykép . .	. . .	59.370	
	5	Kerületi parancsnokságok részére átalánykép .	. . .	223.755	
	6	Csapatok:			
		Gyalogság, Koronaőrség, Lovasság } átalánykép	. . .	5,944.000	
		Együtt (XXI. fejezet 1—6. czím)	. . .	. . .	6,812.900
		Rendes kiadások összege	. . .	. . .	288,396.313

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		B) Átmeneti kiadások és beruházások.			
		I. Átmeneti kiadások.			
I.		**Állami számvevőszék:**			
		Egy számfölötti II-odj oszt. számvizsgáló illetményei	. . .	. . .	1.600
II.		**Belügyministerium:**			
	1	Igazoló bizottmány	. . .	4.588	
	2	A magyar gyógyszerkönyv szerkesztése óta keletkezett újabb gyógyszerek felvétele és árszabályozása czéljából készitendő függelék kiállitási költségei	. . .	2.200	
	3	Az 1881. évi III. t.-cz. értelmében felállitandó III. és IV-ik kerületi csendőrparancsnokság szervezésére	. . .	380.000	
		Együtt (II. fejezet 1—3. czím)	. . .	. . .	386.788
III.		**Pénzügyministerium:**			
	1	A rendelkezés alá jutott állami tisztviselők illetményeire	. . .	5.000	
	2	Az állami javaknál a bérhátralékok leszámolásának keresztülvezetésére, a telepitvényes ügyek lebonyolitására, és az állami javak eladásának előkészitésére szükséges tervek és helyszini szemlék költségeire	. . .	10.000	
	3	A selmeczbányai ezüstkohó berendezésére előlegképen	. . .	36.107	
	4	Az 1867. év végéig befektetett tiszti biztositékok visszafizetésére	. . .	28.600	
	5	A szegedi hetes bizottság költségeire . . .	. . .	3.215	
	6	Szeged városának az 1880. évi XX. t.-cz. 20. §. értelmében adandó 5.000,000 frtnyi kölcsön rovására 1880. és 1881. évben kifizetendő 3.750,000 frt után a törv. 20. §. c) pontja alapján az állami kincstár által fedezendő annuitási részletek	. . .	210.000	
	7	Szeged város kárvallott lakosainak az 1880. évi XX. t.-cz. 27. §. alapján adandó 500,000 frt rovására adott kisebb kölcsönök után a 29. §. értelmében az állami kincstár által fizetendő annuitási részletek	. . .	8.400	
	8	Az 1880. évi IV. t.-cz. alapján vetőmag beszerzésére adott kölcsönök fedezésére a pesti I. hazai takarékpénztártól felvett 1.800,000 frt 3-ik és utolsó törlesztési részlete	. . .	600 000	
		és a hátralékos tőke $5^1/_2\%$ kamatja . . .	. . .	33.000	
	9	A szegedi pénzügyigazgatóságnak Nagy-Kikindáról Szegedre visszatelepitésével járó költségekre	. . .	5.000	
	10	Az ujonnan felállitandó adóhivatalok fölszerelésére	. . .	2.100	
		Együtt (III. fejezet, 1—10. czím)	. . .	. . .	941.422
IV.		**Közmunka- és közlekedési ministerium:**			
	1	Uj vonalak tanulmányozására	. . .	10.000	
	2	Az 1881. évi LII. t.-cz. értelmében a Tiszánál és Körösnél végrehajtandó munkálatokra . .	. . .	1,500.000	
		Együtt (IV. fejezet 1—2. czím)	. . .	. . .	1,510.000
		Átvitel	. . .	. . .	2,839.810

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	2,839.810
V.		**Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:**			
	1	Phylloxera elleni intézkedések költségeire . .	. . .	40.000	
	2	A csákovai és adai földmíves-iskolák alapitási és első felszerelési költségeire	. . .	15.000	
	3	Az »Adria« gőzhajózási társaság segélyezésére	. . .	150.000	
	4	A Skurinje patak torkolatának szabályozására .	. . .	6.000	
		Együtt (V. fejezet 1—4. czim)	. . .	. . .	211.000
VI.		**Vallás- és közoktatásügyi ministerium:**			
	1	A budapesti egyetemi II. szülészeti kórodában a belső felszerelés kiállitására	. . .	10.000	
	2	Ugyancsak a II. szülészeti tanszék részére kibérelt háznak kórházi és tanintézeti rendeltetéséhez képest való átalakitására	. . .	8.000	
	3	Ugyanezen kórodának taneszközök, orvosi, sebészi, szülészi műszerekkel, kórvizsgálati és gyógykészülékekkel való felszerelésére	. . .	1.000	
	4	A budapesti egyetemi II. sebészeti tanszéknek tan- és buvárlati eszközökkel, valamint műszerekkel való ellátására	. . .	2.000	
	5	Ugyanezen sebészeti tanszék Szt-Rókus kórházbeli helyiségeinek tanitási, észlelési és buvárlati czélokra leendő megfelelő átalakitására .	. . .	3.000	
	6	A kolozsvári »Karolina« kórházban elhelyezett egyetemi kórodák után 1879. és 1880. években felmerült és 4 év alatt fizetendő 14.000 frt túlköltségből 1882. évben fedezendő 1-ső részletül	. . .	3.500	
	7	A képzőművészeti társulatnak, az iparművészeti muzeum számára kibérelt helyiségek diszitési, vizfűtés berendezési s egyéb költségeihez 1879. évi január 1-étől kezdve 4 éven át fizetendő 4,000 frtnak utolsó részlete	. . .	1.000	
	8	A budapesti egyetemi könyvtári épület 2-ik emeletének átalakitására és könyvtartókkal leendő felszerelésére	. . .	2.000	
		Átvitel	. . .	30.500	3,050.810

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	30.500	3,050.810
	9	A főváros által az V. kerületi állami főreáliskola épületének létesitésére felajánlott telek átiratási és engedély-dija czimén	. . .	2.000	
	10	A pozsonyi országos bábaintézet számára szerzendő háznak a szükséges butorzattal, ágy- és ruhaneművel, valamint evő- és főzőeszközökkel leendő felszerelésére	. . .	4.000	
	11	Az orsz. zeneakadémia részére tanitási czélokra is szolgáló egy nagyobbszerü orgona beszerzésére I. részletül	. . .	3.000	
	12	Az országos zeneakadémia nagy termének diszitése és felszerelésére egyszersmindenkorra .	. . .	2.500	
	13	A budapesti egyetemi növénykert Orchidaea-háza melegvizfütési szerkezetének helyreállitására .	. . .	3.000	
	14	Ugyanott a nagy üvegház vasszerkezetének, a kis üvegház és a melegágyak hiányainak kijavitására, végre az igazgatói lak korhadt tetőgerendázatának kijavitására	. . .	2.300	
	15	Technologiai muzeum részére alapitáskép befolyt gyüjteményekből eszközlendő kiadásokra .	. . .	10.000	
		Együtt (VI. fejezet, 1—15. czim)	. . .	. . .	57.300
VII.		**Honvédelmi ministerium:**			
	1	Az országos honvédsegélyző-egylet rendelkezésére, a honvédek segélyezésének a fennálló szabályok szerint folytathatása czéljából . .	. . .	45.000	
	2	Honvédmenház butorozására, felszerelésére, épületek fentartására és átalakitására . . .	. . .	15.000	
	3	Az erdélyi katonai kórházak után fizetendő bértöbbletek	. . .	3.687	
	4	Fegyverek átalakitására és pótlására 4 évre felosztva II-ik részlet	. . .	210.650	
	5	Hadi készletként beszerzendő új töltényekre 5 évre felosztva I. részlet	. . .	120.000	
		Együtt (VII. fejezet 1—5. czim)	. . .	. . .	394.337
		Átmeneti kiadások összege	. . .	. . .	3,502.447
		II. Beruházások.			
I.		**Ministerelnökség:**			
		A ministerelnökség által eddig bérben birt épület megvásárlására az 1881. évi XXVIII. t.-czikkben engedélyezett vételár	. . .	. . .	179.443
II.		**Belügyministerium:**			
		Az 1881. évi III. t.-cz. értelmében felállitandó II-ik országos csendőrparancsnokság részére	. . .	. . .	69.300
III.		**Pénzügyministerium:**			
	1	Épitkezésekre a dohányjövedéknél	. . .	115.065	
	2	Épitkezésekre a sójövedéknél	. . .	4.300	
	3	Épitkezésekre az állami jószágoknál . . .	. . .	6.800	
	4	Beruházások a bányászat és pénzverésnél:			
		A körmöczbányai Nándor-altárna berendezésére	100.000		
		A körmöczbányai Nándor-altárna üzemi költségeire	25.000		
		Épitkezésekre a vasműveknél	100.000		
		Épitkezésekre a sótermelésnél	12.000		
		Épitkezésekre a pénzverdénél	60.000		
		Összesen (4. czim)	. . .	297.000	
		Átvitel		423.165	248.743

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	423.165	248.743
	5	Földadó-szabályozási költségek	. . .	2,600.000	
	6	A Luiza-út megváltására a 325,000 frttal megállapitott megváltási árnak 6. részlete az 1879. évi XVII. t.-cz. alapján	. . .	50.000	
	7	A végvölgyi vasut megvételére a 6.988,000 forinttal megállapitott vételár 1882. évben fizetendő részlete az 1879. évi XXVII. t.-cz. alapján	. . .	600.000	
	8	5,612 darab tiszavidéki vasuti részvény törlesztésére az 1880. évi XXXVIII. t.-cz. alapján	. . .	1,376.658	
	9	Helyi érdekű vasutak építéséhez való hozzájárulás fejében	. . .	820.000	
		Együtt (III. fejezet, 1—9. czim)	. . .	. . .	5,869.823
IV.		**Közmunka- és közlekedési ministerium:**			
	1	Budapesti dunarész szabályozására	. . .	1,349.000	
	2	Fiumei kikötő építésére	. . .	566.000	
	3	*a)* A Tiszánál létesitendő szabályozásra . .	. . .	1,000.000	
		b) Szeged város belterületén épitendő rakpartra	. . .	309.000	
		c) A szegedi körtöltés emelésére	. . .	56.000	
	4	Szeged város területén épitendő tiszai állandó hidra	. . .	450.000	
	5	A Ferencz-csatornánál az 1873. évi XVII. törvényczikkel biztositott állami segélyből még hátralékos összeg	. . .	19.540	
	6	A rákos-újszászi vasut építésére	. . .	1,871.000	
	7	A budapest-zimonyi vasut és szárnyvonalainak építésére	. . .	14,000.000	
	8	Új távirda-vonalak kiépitésére	. . .	50.000	
	9	Beruházások az állami vasutaknál	. . .	868.200	
	10	Uj épitkezések az állami vasutaknál:			
		a) A központi fütőház épitésére (II. és utolsó részlet)	275.000		
		b) Központi személy-pályaudvar épitésére (II. részlet)	1,000.000		
		c) A gyéres-tordai szárnyvonal épitésére (II. részlet)	60.000		
		d) A dunaparti teher-pályaudvar tovább épitésére	500.000		
		Összesen (10. czim)	. . .	1,835.000	
		Együtt (IV. fejezet, 1—10. czim)	. . .	. . .	22,373.740
		Átvitel	. . .	. . .	28,492.306

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	28,492.306
V.		**Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:**			
	1	Az új állatorvosi tanintézet felszerelésére, mint 2-ik részlet	. . .	6.866	
	2	Gazdasági tanintézeteknél eszközlendő építkezésekre	. . .	8.520	
	3	4 darab boya a Zichy-molóra	. . .	24.000	
	4	Villanyos világitó-készülék	. . .	5.000	
	5	Vontató-gőzös	. . .	40.000	
	6	A II. és III. tárba vasszerkezetű félemelet . .	. . .	17.500	
	7	Járulék a punta-Merlera-i és a punta-Dura-i fénytoronyhoz	. . .	2.700	
	8	A »Deli« gőzös kazánjára és fedélzetére . .	. . .	8.000	
	9	Beruházásokra az állami erdőknél, és pedig szabályozási és rendezési költségekre . . .	. . .	169.186	
		Együtt (V. fejezet, 1—9. czím)	. . .	. . .	281.772
VI.		**Vallás- és közoktatásügyi ministerium:**			
	1	A kolozsvári egyetemi könyvtár gyarapitására 4 évi részletben megszavazott 12.000 frtból a 3-ik részlet	. . .	3.000	
	2	A kolozsvári egyetemi vegytani intézet építésének folytatására 3-ik részlet	. . .	30.000	
	3	A m. nemzeti muzeum palotáján eszközlött helyreállításokra szükséges 60.000 frtból az 5-ik részlet	. . .	12.000	
	4	A nagyváradi országos bábaintézet elhelyezésére megszerzett ház 14.000 frt vételárának 4-ik részlete	. . .	2.800	
	5	A losonczi m. k. állami főgymnasiumi épület létesitésére 2-ik részlet	. . .	20.000	
	6	A József műegyetem belső felszerelésére előirányzatilag szükséges 42.000 frtból 3 évre felosztva, 2-ik részletül	. . .	20.000	
	7	Ugyancsak a József-műegyetem épületének létesitéseért az építésznek fizetendő 28.000 frt tiszteletdijból a hátralevő rész	. . .	10.000	
	8	Ugyanezen tanintézet építésénél felmerült előre nem láthatott költségek fedezésére . . .	. . .	16.100	
		Együtt (VI. fejezet, 1—8. czím)	. . .	. . .	113.900
VII.		**Igazságügyi ministerium:**			
	1	Börtönátalakitásokra és felszerelésekre . . .	. . .	100.000	
	2	A Szegeden felállitandó törvényszék polgári és büntető osztálya, egy kerületi börtön és fogház számára emelendő állami épületek előállitására engedélyezett 850,000 frtból az első részlet az 1881. évi LVIII. t.-cz. alapján . .	. . .	223.333	
		Együtt (VII. fejezet 1—2. czím)	. . .	. . .	323.333
		Beruházások összege	. . .	. . .	29,211.311
		C) Rendkivüli közösügyi kiadás.			
I.	1	Rendkivüli közösügyi kiadás	. . .	2,666.475	. . .
	2	A Bosznia és Herczegovinában, továbbá a Lim területén álló parancsnokságok, intézetek és csapatok rendkivüli szükséglete	. . .	1,939.735	
	3	A monarchia déli részében és a megszállott területen kitört mozgalom leküzdésére rendkivüli szükséglet	. . .	2,512.000	
		Együtt (I. fejezet 1—3. czím)	. . .	. . .	7,118.210
		Kiadások főösszege	. . .	. . .	328,228.281

3. §.

Az előbbi szakaszban megajánlott kiadások fedezésére Magyarország jövedelmei, a magyar korona országait együtt illető közös költségekre és Horvát-Szlavonország beligazgatási szükségletére nézve egyszersmind Horvát-Szlavonországok bevételei jelöltetnek ki, a következő előirányzat szerint:

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		A) Rendes bevételek:			
I.		**Állami adósságok:**			
	1	Az állami kölcsönök tőketörlesztési évi aranyjáradékai fedezésére az 1880. évi VIII. és 1881. évi XI. t.-cz. alapján kibocsátandó járadékkötvények eladásából	. . .	3,129.342	
	2	A földtehermentesitési kötvények törlesztésének fedezésére az 1880. évi IX. t.-cz. alapján kibocsátandó 5% papirjáradékkötvények eladásából	. . .	5,906.413	
	3	Szőlődézsmaváltság	. . .	2,366.130	
	4	Maradvány- és irtványföldek megváltásából .	. . .	130.000	
	5	Sorsolási kölcsön:			
		A budapesti állami hidak tiszta bevételei .	489.592		
		A főváros által a rakpartokért fizetendő haszonbér	12.005		
		Az 1870. évi X. t.-cz. 4. §-ában megjelölt társulatok és vállalatok által fizetendő községi pótlékok	360.000		
		Összesen (5. czim)	. . .	861.597	
	6	A budapesti állami hidak bevételeiből az 1870. évi XXX. t.-cz. alapján elvállalt budapesti lánczhid elsőbbségi kölcsön szükséglete fedezésére	. . .	98.612	
	7	Az 1880. évi XX. t.-cz. alapján felveendő tiszai és szegedi kölcsön évi járulékának fedezésére	. . .	2,400.000	
	8	A budapest-zimonyi vasut épitésére az 1881. évi XLV. t.-cz. alapján felvett kölcsön időközi kamatainak fedezésére	. . .	925.000	
		Együtt (I. fejezet 1—8. czim)	. . .	. . .	15,817.094
II.		**Fiume:**			
		Törvénykezési provisorium:			
		Rabtartási és bűnvádi költségtéritmények, rabok munkája utáni jövedelem és egyéb téritmények	. . .	. . .	100
III.		**Állami számvevőszék:**			
		Házbérjövedelem a bérbeadott helyiségek után .	. . .	. . .	1.770
IV.		**Ő cs. és ap. királyi Felsége személye körüli ministerium:**			
		A külföldre szóló utlevelek dijaiból	. . .	. . .	300
		Átvitel	. . .	. . .	15,819.264

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	15,819.264
V.		**Belügyministerium:**			
	1	Járulék a földtehermentesitési alapból a földtehermentesitési alapigazgatóság költségeinek fedezésére	. . .	40.179	
	2	A régi országos alap rendelkezésre álló kamataiból	. . .	4.005	
	3	Általános közigazgatási bevételek:			
		A nemzeti szinházi alapok jövedelméből . .	27.300		
		Betegápolási költségtéritmény	61.416		
		Országos tébolydák bevételei	87.387		
		Törvénytelen ágyból származott, Bécsben és egyéb lajtántúli lelenczházakban ápolt gyermekek tápdijainak visszatéritése . . .	28.800		
		»Hivatalos lap« jövedelme	210.000		
		Orsz. törvények és rendeletek tárának jövedelme	32.400		
		A fővárosi rendőrség átalánya	417.863		
		Útlevelek kiszolgáltatásáért járó dijakból. .	10.000		
		Különféle bevételek	2.328		
		Összesen (3. czím)	. . .	877.494	
		Együtt (V. fejezet, 1—3. czím)	. . .	. . .	921.678
VI.		**Pénzügyministerium:**			
		Egyenes adók:			
	1	Földadó: állami adó	27,221.691		
		földtehermentesitési járulék	10,741.309		
		Összesen (1. czím)	. . .	37,963.000	
	2	Házadó: állami adó	6,263.750		
		földtehermentesitési járulék . . .	2,478.250		
		Összesen (2. czím)	. . .	8,742.000	
	3	Keresetadó: állami adó	12,633.135		
		földtehermentesitési járulék. . .	5,054.865		
		Összesen (3. czím)	. . .	17,688.000	
	4	Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója: állami adó	1,919.107		
		földtehermentesitési járulék. . .	825.893		
		Összesen (4. czím)	. . .	2,745.000	
	5	Bánya-adó: állami adó	56.700		
		földtehermentesitési járulék . . .	24.300		
		Összesen (5. czím)	. . .	81.000	
	6	Tőkekamat és járadék-adó:			
		a) Földtehermentesitési kötvények kamatai után	804.418		
		b) Szőlődézsmaváltsági kötvények kamatai után	60.000		
		c) Maradvány- és irtványföldváltsági kötvények kamatai után	5.600		
		d) A keleti vasuti államkötvények kamatai után	49.638		
		e) Egyéb tőke-kamatok és járadékok után: állami adó	2,336.641		
		földtehermentesitési járulék	829.703		
		Összesen (6. czím)	. . .	4,086.000	
		Átvitel	. . .	71,305.000	16,740.942

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	71,305.000	16,740.942
	7	Jövedelemadó	. . .	183.000	
	8	Malomadó	. . .	40.000	
	9	Kereskedelmi-, ipar- és védelmi adó	. . .	325.000	
	10	Vasuti és gőzhajózási szállitás használata utáni adó	. . .	3,300.000	
	11	Nyereményadó	. . .	250.000	
	12	Vadászatra használható fegyverek után fizetendő adó	. . .	478.000	
	13	Hadmentességi dij	. . .	3,050.000	
	14	Általános jövedelmi pótadó	. . .	9,759.000	
		Összesen (1—14. czim)	. . .	88,690.000	
	15	Késedelmi kamat:			
		Állami adó után	1,053.600		
		Földtehermentesitési járulék után	382.400		
		Szőlődézsma-maradvány és irtványföld-váltsági járadékok után	7.000		
		Összesen (15. czim)	. . .	1,443.000	
	16	Adóbehajtási illetékek	. . .	457.000	
		Fogyasztási adók:			
	17	Szeszadó	. . .	7,000.000	
	18	Boradó	. . .	3,400.000	
	19	Húsadó	. . .	2,425.000	
	20	Söradó	. . .	980.000	
	21	Czukoradó, és pedig:			
		a) czukorgyárak üzemi adója	2,000.513		
		b) a gyárosok pótléka az 1878. évi XXIII. t.-cz. értelmében	666.837		
		Összesen (21. czim)	. . .	2,667.350	
		Összesen (17—21. czim)	. . .	16,472.350	
	22	Az 1881. évi IV. t.-cz. alapján:			
		a) Czukor-fogyasztás után	1,330.000		
		b) Kávé-fogyasztás után	760.000		
		c) Sörfogyasztás után	580.000		
		Összesen (22. czim)	. . .	2,670.000	
	23	A fogyasztási adó visszatéritések felosztásából az 1878. évi XIX. t.-cz. 2. §-a értelmében Magyarország javára sör- és czukoradó czimén . .	. . .	6,452.379	
	24	Agiónyeremény a határvám aranyfölöslegeinek a magyar korona országait illető része után . .	. . .	209.000	
	25	Határvám: Kezelési költségátalány (az 1869: II. t.-cz. alapján) Bérletek . . . . Különféle bevételek	. . .	454.452	
	26	Bélyeg	. . .	9,638.500	
	27	Jógilletékek	. . .	12,695.000	
	28	Dijak	. . .	484.900	
	29	Fémjelzés	. . .	20.765	
	30	Ut-, hid- és révvám Horvátországban	. . .	22.063	
		Átvitel	. . .	139,709.409	16,740.942

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	139,709.409	16,740.942
	31	Dohányjövedék: vétel, gyártás, eladás . . .	. . .	38,437.328	
	32	Lottojövedék	. . .	3,472.468	
	33	Sójövedék	. . .	14,368.629	
	34	Perköltségek	. . .	17.617	
	35	Állami jószágok	. . .	4,259.110	
	36	Bányaigazgatóságok és számvevőségek . . .	. . .	41.353	
	37	Fémbányászat és opálbánya	. . .	3,673.563	
	38	Fémkohászat	. . .	3,997.746	
	39	Pénzverde	. . .	5,146.517	
	40	Vasművek	. . .	2,432.885	
	41	Kőszénbányák	. . .	30.000	
	42	Sótermelés	. . .	1,080.407	
	43	Feloszlatott bányaművek és a bányászat körüli egyházi és jótékony czélok	. . .	2.710	
	44	Állami nyomda	. . .	600.000	
	45	Állami épületek	. . .	32.505	
	46	Budapesti állami hidak	. . .	139.056	
	47	*a)* Állami vasutak tiszta jövedelme	7,180.000		
		b) Állami gépgyár tiszta jövedelme	66.000		
		c) Diósgyőri vas- és aczélgyár és barnaszénbánya tiszta jövedelme	40.000		
		Összesen (47. czim)	. . .	7,286.000	
	48	Ingó állami vagyon	. . .	14.980	
	49	Különféle bevételek	. . .	1,504.675	
		Együtt (VI. fejezet 1—49. czim)	. . .	. . .	226,246.958
VII.		**Közmunka- és közlekedési ministerium:**			
	1	Vasuti főfelügyelőség	. . .	21.000	
	2	Államépitészeti hivatalok	. . .	43.303	
	3	Köutak fentartása és épitése	. . .	8.700	
	4	Viziutak fentartása és épitése	. . .	10.650	
	5	Posta	. . .	6,950.000	
	6	Távirda	. . .	1,693.600	
	7	Az állami vasutak bevételeiből az üzleti kiadások fedezésére	. . .	11,500.000	
	8	Az állami gépgyár bevételeiből az üzleti kiadások fedezésére	. . .	1,454.000	
	9	A diósgyőri vas- és aczélgyár és barnaszénbánya bevételeiből az üzleti kiadások fedezésére . .	. . .	1,974.000	
		Együtt (VII. fejezet, 1—9. czim)	. . .	. . .	23,655.253
		Átvitel	. . .	. . .	266,643.153

Fejezet	Czim		Rovatonként	Czimenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	. . .	266,643.153
VIII.		**Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:**			
	1	Ipari, kereskedelmi és külkereskedelmi czélok .	. . .	32 400	
	2	Gazdasági tanintézetek jövedelme:			
		Magyaróvári gazd. akadémia	37.100		
		Keszthelyi gazd. tanintézet	11.370		
		Debreczeni gazd. tanintézet	1 120		
		Debreczeni földmíves iskola	24.150		
		Kolozsmonostori gazd. tanintézet	18.120		
		Kassai gazdasági tanintézet	9.900		
		Liptó-újvári földmíves iskola	4.000		
		Tarczali vinczellérképezde	2.000		
		Budai vinczellérképezde	1.200		
		Összesen (2. czím)	. . .	108.960	
	3	Állami erdők	. . .	5,895.609	
	4	Országos erdei alap	. . .	24 000	
	5	Állami lótenyészintézetek:			
		Ménesbirtok-gazdaságok	1,359.985		
		Ménesek	349.660		
		Méntelepek	198.890		
		Összesen (5. czím)	. . .	1,908.535	
	6	Vesztegintézetek	. . .	18.000	
	7	Az 1874. évi XX. törv.-czikk alapján befolyandó birságokból	. . .	5.000	
	8	Budapesti állatorvosi tanintézet	. . .	9.500	
	9	Bányailletékek	. . .	80.000	
	10	Statistikai hivatal	. . .	60.000	
	11	Tengeri hajózás és révügy	. . .	102.216	
	12	Budapesti kir. zálogház	. . .	307.140	
	13	Alapok, alapitványok és különféle bevételek .	. . .	35.079	
		Együtt (VIII. fejezet 1—13. czím)	. . .	. . .	8,586.439
		Átvitel	. . .	. . .	275,229.592

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			f o r i n t		
		Áthozat	. . .	. . .	275,229.592
IX.		**Vallás- és közoktatásügyi ministerium:**			
	1	Központi igazgatás:			
		Járulék a ministeri számvevőség költségeihez, az orsz. tanitói nyugdíj- és gyámalap és a magyarországi és az erdélyi közalapitványok részéről	. . .	50.066	
	2	Tanintézetek:			
		Magyar kir. egyetemi alap	197.132		
		Tanárvizsgálati díjak	1.000		
		Tandíjszázalékok	2.000		
		Tanpénzek	76.900		
		Járulékok az egyes tanintézetek fentartásához	59.066		
		Siketnémák intézete Váczon	20.353		
		Vakok országos intézete Budapesten . . .	24.055		
		Összesen (2. czím)	. . .	380.506	
	3	Ösztöndíjak és egyéb tanulmányi czélok:			
		A magyar határőrvidéki alapitványi földek jövedelmeiből	. . .	1.540	
	4	Közművelődési czélok:			
		Magyar nemzeti muzeum-alap	10.802		
		Országos zeneakadémia	1.000		
		Magyar művészeti ösztöndíjalap	1.144		
		Összesen (4. czím)	. . .	12.946	
		Együtt (IX. fejezet 1—4. czím)	. . .	. . .	445.058
X.		**Igazságügyi ministerium:**			
	1	Királyi főügyészségek:			
		Fegyelmi eljárási költségtéritmények és fegyelmi pénzbirságok	. . .	3.000	
	2	Királyi törvényszékek és járásbiróságok:			
		Járulékok a törvénykezési költségekhez . .	. . .	9.357	
	3	Királyi ügyészségek:			
		Rabtartási költségtéritmények	117.845		
		Bűnvádi eljárási költségtéritmények . . .	30.000		
		Rabmunka-jövedelem	37.155		
		Összesen (3. czím)	. . .	185.000	
	4	Országos fegyintézetek és kerületi börtönök:			
		Illavai fegyintézet	13.500		
		Mária-nostrai »	800		
		Munkácsi »	11.520		
		Szamosújvári »	10.905		
		Lipótvári kerületi börtön	25.900		
		Nagy-enyedi kerületi börtön	1.645		
		Váczi kerületi börtön	45.530		
		Váczi állami fogház	200		
		Kis Hartán felállitandó közvetitő intézeti alapitvány utáni jövedelem	1.500		
		Összesen (4. czím)	. . .	111.500	
		Együtt (X. fejezet 1—4. czím)	. . .	. . .	308.857
		Átvitel	. . .	. . .	275,983.507

Fejezet	Czím		Rovatonként	Czímenként	Fejezetenként
			forint		
		Áthozat	. . .	. . .	275,983.507
XI.		**Honvédelmi ministerium:**			
	1	Honvédségi intézetek	. . .	75.730	
	2	Csapatok	. . .	21.000	
	3	Nyugdíjak	. . .	54.789	
		Együtt (XI. fejezet 1—3. czím)	. . .	. . .	151.519
		Rendes bevételek összege	. . .	. . .	276,135.026
		B) Átmeneti bevételek.			
I.		**Belügyministerium:**			
	1	Járulék a földtehermentesitési alapból, az igazoló bizottmány költségeinek megtéritése fejében .	. . .	4.588	
	2	Az erdélyi csendőrség részére 1879. évben beszerzett 52.000 töltény árának megtéritése fejében III. részlet	. . .	400	
	3	A magyar gyógyszerkönyv függelékének eladásából várható jövedelem	. . .	2.200	
		Együtt (I. fejezet 1—3. czím)	. . .	. . .	7.188
II.		**Pénzügyministerium:**			
	1	Bordézsmaváltságból	. . .	10.000	
	2	Állami javak eladásából:			
		a) Állami javak eladásából	5,000.000		
		b) A telepitvényesek által fizetendő vételárak és kamatok	1,063.000		
		c) A maradvány- és irtványföldek váltságdijai	89.000		
		Összesen (2. czím)	. . .	6,152.000	
	3	Állami előlegekből:			
		a) Kincstári és inségi kölcsönökből . . .	778.000		
		b) Az 1880. évi IV. t.-cz. alapján vetőmag beszerzésére adott előlegekből és kamatokra	613.000		
		Összesen (3. czím)	. . .	1,391.000	
	4	Az állami kincstár birtokában levő értékpapirok értékesitéséből	. . .	250.000	
	5	A »Tiszavölgy« ármentesitése érdekében az 1881. évi LII. t.-cz. alapján teendő intézkedésekkel járó költségek fedezésére, az 1880. évi XX. t.-cz. alapján felvett tiszai és szegedi kölcsön alappénzeiből	. . .	1,500.000	
	6	A budapest-zimonyi vasut épitési költségek fedezésére 5% papir-járadékkölcsön kibocsátása által az 1881-ik évi LXV. t.-cz. értelmében szerzendő 28,000.000 frtból	. . .	14,000.000	
	7	A közös activákból	. . .	2,512.000	
		Együtt (II. fejezet 1—7. czím)	. . .	. . .	25,815.000
III.		**Vallás- és közoktatásügyi ministerium:**			
		Technologiai muzeum-alapitvány	. . .	. . .	10.000
		Átmeneti bevételek összege	. . .	. . .	25,832.188
		Bevételek főösszege	. . .	. . .	301,967.214

4. §.

A 2-ik §-ban megállapitott összes . . . 328,228.281 frtnyi kiadások
és a 3-ik §-ban megajánlott összes . . . . . . 301,967.214 frtnyi jövedelmek és bevételek
között . . . . 26,261.067 frt hiány mutatkozik.

Felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy ezen hiányt 23,261.067 frt erejéig — hitelművelet utján fedezze.

A fenmaradó 3,000.000 frtnyi hiány fedezése iránt külön törvény fog intézkedni.

5. §.

Hogy az államnak a 3. §-ban elősorolt jövedelmei folyóvá tétethessenek, a törvényekbe igtatott egyenes és fogyasztási adók, jövedékek, díjak, bélyegek és illetékek, ugyszintén az adóköteles jövedelmek után három és fél százalékban meghatározott jövedelmi pótadó, a hadmentességi díj, — az ut-, hid- és révvám és az állami vagyon jövedelmei s az állam egyéb bevételei, végre a határőrvidéken fennálló adók, az eddigi törvényekben eszközölt és a törvényhozás által netalán még teendő módositások megtartásának kikötése mellett az 1882. évre ezennel megajánltatnak és megszavaztatnak.

6. §.

Az előbbi § ban megszavazott, valamint a 3-ik §-ban előirányzott s a 4-ik §-ban a hiány fedezésére kijelölt bevételek csupán a jelen törvényben megajánlott kiadásokra fordittathatnak, és átruházás e kiadásoknak se fejezetei, se czímei, se rovatai között nem engedtetik.

Kivételnek csak a rendes kiadások XVI. fejezete, 3., 5., 6. és 18. czíme között, a XVII. fejezet 5. czíme *a*), *b*), *c*), *d*), *e*), *f*), rovatai között; a XVIII. fejezet 4. czíme egyes rovatai között, továbbá a XX. fejezet 6. czíme egyes rovatai között és ugyanezen fejezet 7-dik czíme egyes rovatai között, végül a XXI. fejezet 1., 5. és 6. czíme között van helye; ezek között az átruházási jog megengedtetik.

7. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi márczius hó huszonötödikén.

Ferencz József s. k. (P. H.) *Tisza Kálmán* s. k.

131. szám.

(XXI. ÜLÉS, 200. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök ur megküldi a közösügyek tárgyalására hivatott országos bizottságnak ő Felsége által f. é. ápril hó 15-ik napjára Bécsbe történt egybehivását tárgyazó legfelsőbb kézirat másolatát.

1009.
M. E.

Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi márczius hó 26-ról hozzám intézett s másolatban ide mellékelt legfelsőbb kéziratával az 1867. évi XII. törvényczikk és a birodalmi tanácsban képviselt királyságokat és országokat illetőleg az 1867. évi deczember hó 21-én kelt törvény értelmében a közösügyek tárgyalására kiküldött bizottságokat, a részükre törvényben fentartott teendők teljesitése végett folyó évi ápril hó tizenötödik napjára Bécsbe rendkivüli ülésszakra legkegyelmesebben összehivni s egyszersmind közösügyi ministeriumait alkotmányszerű előterjesztéseik megtételére utasitani méltóztatott.

Miről is Nagyméltóságodat szives tudomás és a közösügyek tárgyalására a folyó évre nézve már kiküldött bizottság tagjainak megfelelő értesitése végett oly megjegyzéssel van szerencsém tudósitani, hogy erről egyidejüleg a képviselőház elnökét is értesitettem.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapest, 1882. évi márczius hó 27-én.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendiházi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a szent-István-rend nagykeresztesének.

Melléklet a 131. számú irományhoz.

Ad 1009.
M. E.

Másolat.

Kedves Tisza! A közösügyek tárgyalása czéljából a magyar országgyülés által az 1867:XII. törvényczikk értelmében kiküldött s a birodalmi tanács által az 1867. évi deczember hó 21-én kelt törvény alapján megválasztott bizottságot, a részükre törvényileg fentartott teendők teljesitése végett folyó ápril hó 15-ik napjára Bécsbe, rendkivüli ülésszakra egybehivtam.

Midőn ehez képest közösügyi ministeriumaimat egyuttal alkotmányszerű előterjesztéseik megtételére utasitom, megbizom Önt, hogy a közösügyek tárgyalására kiküldött bizottság tagjainak egybehivása iránt a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Kelt Bécsben, 1882. évi márczius hó 26-án.

Ferencz József s. k.

Tisza Kálmán s. k.

A másolat hiteléül:

Budapesten, 1882. évi márczius hó 27-én.

(P. H.)

Huszár Adolf s. k.,
kir. tanácsos és segédhiv. igazgató.

132. szám.

(XXI. ÜLÉS 223. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a szilágy-somlyói királyi járásbiróságnak báró Bánffy Kálmán elleni becsületsértési ügyében hozott első birósági itélet hiteles másolata felterjesztetik.

742—1882.
bftő sz.

Nagyméltóságú főrendi házi Elnök Ur!

Dr. Nagy Jakabnak báró Bánffy Kálmán ellen, becsületsértési vétség miatt panaszolt ügyében hozott s jogerőre is emelkedett első birósági itélet hiteles másolata ·/. alatt ide zárva alázatos tisztelettel felterjesztetik.

A királyi járásbiróságtól Szilágy-Somlyón, 1882. évi márczius hó 15-én.

Dobolyi István *s. k.,*
kir. járásbiró.

Melléklet a 132. számú irományhoz.

742—1882.
B. f. sz.

Másolat.

Ő Felsége a király nevében a szilágy-somlyói járásbiróság dr. Nagy Jakab panaszos és szilágy-somlyói lakosnak báró Bánffy Kálmán ugyancsak szilágy-somlyói lakos panaszlott ellen 260—1882. bftő szám alatt becsületsértési vétség miatt folyamatba tett s nyilvános tárgyalással is a mai napon befejezett ügyében következőleg

Itélt:

Vádlott báró Bánffy Kálmán szilágy-somlyói lakos, 51 éves, ev. reform. vallású, nőtlen, büntetlen előéletű, ki is a panaszolt s a magyar büntető törvénykönyv 261. §-ában tiltott s ugyanott büntetni rendelt, becsületsértési vétségben vétkesnek kimondatik, ugyanazért a m. btkv. 27. §-ában jelzett czélokra 15 nap alatt s különbeni végrehajtás terhe mellett fizetendő husz (20) forint o. é. pénzbüntetésre, ennek behajthatlansága esetén két (2) napi fogházra, valamint az igénybe veendő rabélelmezési költségek viselésére itéltetik. Ezenkivül ugyancsak fenti idő s következmények terhe alatt dr. Nagy Jakab magánpanaszosnak fizetni összesen 8 frtban megállapitott jelen ügybeni költségeit.

Indokok:

Mert panaszlott báró Bánffy Kálmán önvallomása rendén a panaszban felhozott, illetve vele szemben panaszolt azon ténykörülményeket, hogy ő a folyó évi január hava 28-án az itteni szinházi helyiségben tartott nyilvános mulatság alkalmával panaszló dr. Nagy Jakabot ennek háta megett: „gyáva, pimasz, gazember“ — meggyalázó kifejezésekkel illette — beismerte; tekintettel tehát arra, hogy a panaszlottal szemben ennek önbeismerése által, beigazolt jogellenes cselekmény által, az ugyancsak panaszolt becsületsértési vétség tényálladéka meg van állapitva: őt ez alapon a panaszolt becsületsértési vétségben vétkesnek kimondani, megbüntetni s jogtalan eljárása által panaszlónak okozott s itéletileg megállapitott költségek viselésére is kötelezni kellett. A büntetés kiméréseénél panaszlottal szemben enyhitő körülményül vétetett az, hogy panaszló maga sem vonta kétségbe panaszlottnak védelmére felhozott azon állitásait, hogy tudniillik: ő is panaszlottat a panaszolt sértési tényt megelőzőleg 2 nappal, nyilvánosan szintén sértő kifejezésekkel illette, sőt ezen sértéseit kétszeri felhivás után is jóvá tenni vonakodott, a miért is panaszlott ebbeli felingerültségében magát a panaszolt becsületsértési kifejezéseknek nyilvános helyen való kinyilvánitására mintegy jogositva hitte. Jelen itélet jogerőre emelkedés után a főrendi ház nagyméltóságú elnökségével közlendő s egyuttal a panaszosnak kérelmére hiteles alakban neki kiadatni rendeltetik. Mely itélet felek előtt nyomban kihirdettetvén; azt ugy panaszos, mint vádlott is, fellebbezési jogaikra lett kitanittatásuk után, megnyugvással fogadják.

Szilágy-Somlyón, 1882. márczius 14-én.

Dull János m. p.,
királyi aljárásbiró.

(Hivatalból.)

Másolat hiteléül:
Mártonffy Miklós s. k.,
jbr. kiadó.

(P. H.)

133. szám.

(XXI. ÜLÉS, 225. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1882-ik évi márczius hó 29-én tartott

LXXXIX. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik: „a véderőről szóló 1868-ik évi XL. törvényczikk némely szakaszainak módositásáról“ szóló törvényjavaslatnak végszerkezetben felolvasása.

Elnök kérdi a háztól: elfogadja-e ezen most harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében, igen vagy nem?

A ház felállás és ülve maradás által eszközölt szavazással a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett szokott módon a főrendi házzal közöltetni rendeli.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 133. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a véderőről szóló 1868-ik évi XL. törvényczikk némely szakaszainak módositása tárgyában.

I. FEJEZET.

A véderőről szóló 1868-ik évi XL-ik törvényczikk 4-ik, 14-ik, 15-ik, 21-ik, 25-ik, 27-ik, 31-ik, 32-ik, 33-ik, 36-ik, 39-ik, 40-ik, 41-ik, 53-ik, 55-ik és 56-ik §§-ai következőleg módosittatnak, s ezek helyett a következő §-ok lépnek hatályba:

Az 1868. évi XL. t.-cz. 4. §-a helyett:

1. §.

A szolgálati kötelezettség tart:

1. az álló hadseregnél:
   a) három évig a sorhad állományában;
   b) hét évig a tartalékban;
2. a hadi tengerészetnél:
   a) négy évig a sorhad állományában;
   b) öt évig a tartalékban;
3. a póttartalékban tiz évig;
4. a honvédségnél:
   a) két évig azokra nézve, a kik szolgálati kötelezettségöknek az álló hadseregben vagy a póttartalékban lett betöltése után a honvédséghez helyezendők át;
   b) tizenkét évig a honvédséghez közvetlenül besorozott védkötelesekre nézve (32. §.)

Azok, a kik a hadi tengerészetnél teljesitették szolgálati kötelezettségöket, mentesek a honvédségi szolgálattól.

A szolgálati idő a rendes ujonczállitási időszak alatt (31. §.) vagy az utóállitások alkalmával október 1-éig besorozott védkötelesekre nézve, a sorozási év október hava 1-ével, — az ezen időszakon kivül besorozott védkötelesekre és az önkéntesekre nézve pedig, a 21-ik §-ban megjelölt eltérések kivételével, a besorozás napjával, veszi kezdetét.

A lovasságnál és katonai zenekaroknál szolgáló azon katonáknak, a kik törvényszabta tényleges szolgálatuk teljesitése után, altiszti szolgálati jutalom élvezete nélkül, önként tovább folytatják a tényleges szolgálatot, vagy abba újra belépnek, a tényleges állományban önként eltöltött mindegyik év kétszeresen számittatik be a tartalékbeli szolgálati időbe.

Az idézett t.-cz. 14. §-a helyett:

2. §.

A hadsereg és a hadi tengerészet kiegészittetik:

a) a katonai képző-intézetek növendékeinek beosztása (19. §.) által;

b) önkénteseknek, *esetleg a háború idejére való* belépése (20—24. §§.) által;

c) hivatalból eszközlött állitás (45—48. §§.) által;

d) rendes újonczállitás (31—34. §§.) által.

Az idézett t.-cz. 15. §-a helyett:

3. §.

A honvédség kiegészittetik:

a) a kiszolgált tartalékosok és *póttartalékosok* áthelyezése (4. §.) által;

b) a védköteleseknek közvetlen besorozása (32. §.) által;

c) oly önkéntesekből, a kik hadkötelezettségöknek eleget tettek, és már nem szolgálatkötelesek, de hadképesek;

d) a 21-ik szakasz értelmében a honvédséghez beosztandó egyévi önkéntesekből;

e) önkéntesen jelentkező hadapródoknak a hadseregből a honvédség tényleges állományába s a reájuk háromló törvényes szolgálati kötelezettség fentartásával, idő előtt való áthelyezése által, a mig a honvédség tényleges állománybeli tisztikarának kiegészitése körül nehézségek forognak fenn, s a mennyiben a hadsereg tiszti állományának viszonyai megengedik.

A *c*) alatt emlitett önkéntesek szolgálati kötelezettsége két évre s esetleg a háború idejére terjed.

Az idézett t.-cz. 21. §-a helyett:

4. §.

Azon belföldiek, a kik a képzettségnek oly fokán állanak, a mely a főgymnasiumban és a főreáliskolában, vagy az ezekkel egyenrangu tanintézetekben bevégzett tanulmányoknak megfelel, s a kik ezt valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott ily tanintézettől nyert bizonyitványnyal, avagy az e czélra szervezett vegyes vizsgáló bizottság előtt leteendő felvételi vizsgálat által igazolni képesek, ha a hadseregbe önként belépnek, és szolgálatuk ideje alatt a maguk költségén ruházkodnak, s magukat fölszerelik és élelmezik, s a lovasságnál a lovat is megszerzik, és annak tartásáról is gondoskodnak, béke idejében a szolgálat megkezdésétől számitandó egyévi tényleges szolgálat után a tartalékba helyeztetnek át.

Az ily önkéntesek, a mennyiben előbb tanulmányaikat bevégezni akarják, azon év október hava 1-jéig, melyben életkoruk 25-ik évébe lépnek, — azon orvosnövendékek pedig, a kik mint okleveles orvosok óhajtják teljesiteni az egészségügyi csapatoknál az egyévi önkéntesi szolgálatot, egészen azon évi október hava 1-jéig, melyben életkoruk 27-ik évét töltik be, ugy az egyévi tényleges szolgálat évét, valamint a katonai állomás helyét is szabadon választhatják és a laktanyában való lakásra, ha önköltségükön magán szállást tartanak, nem kényszerithetők.

A hadköteles korba léptök előtt felavatott egyévi önkéntesek szolgálati ideje azon esetben, ha a tényleges szolgálatot akár önkéntesen, akár mozgósitás alkalmával lett behivatásuk következtében, hadköteles korba léptök előtt, vagy legalább azon évben kezdik meg, melyben a hadköteles korba lépnek, besoroztatásuk évének október hava 1-jétől, különben pedig azon év október hava 1-jétől fogva számittatik, a melyben életkoruk 20-ik évét töltik be.

Az oly orvosnövendékek szolgálati idejébe, a kik kivételesen a 27. éves életkorig vették igénybe a tényleges szolgálat elhalasztását, de az orvostudori fokot nem nyerték el, nem számitandó be az az idő, a mely azon év október hava 1-jétől, a melyben életkoruk 25-ik évébe lépnek, tényleges szolgálatuk megkezdéseig folyt le.

Azt, hogy mely bel- és külföldi tanintézetek tekintendők az egyévi önkéntesi kedvezmény lehető terjesztésének szempontjából a főgymnasiummal és a főreáliskolával egyenrangúaknak, ugyszintén a fölvételi vizsgálat tárgyait, és mind ennek, mind a vegyes vizsgáló

bizottság egybeállitásának módozatait, a honvédelmi minister, az illető szakministerrel egyetértőleg, és a közös hadügyminister hozzájárulásával, határozza meg.

Az egyévi önkéntesség kedvezményében a fentebb emlitett minőséggel biró vagyontalan tanulók is részesitendők, ha vagyontalanságukat és jó erkölcsi viseletöket igazolják; és vagy a főtantárgyakból nyert jeles osztályzatu bizonyitványt, vagy érettségi bizonyitványt, vagy kielégitő eredménynyel letett államvizsgálatról szóló bizonyitványt mutatnak fel. Az ily egyévi önkénteseknek ruházati, fölszerelési és élelmezési költségei a közös hadügyi javadalomból födöztetnek.

Ha valamely egyévi önkéntes-jelölt, testi fogyatkozása miatt, utasittatik el kérelmével, és a hadköteles korba lépését közvetlenül megelőző év julius 1-jétől azon évi ujonczállitási időszak kezdetéig, a mely évben először van felhiva a sorozásra, fölülvizsgálat utján is alkalmatlannak nyilvánittatik a hadi szolgálatra: ennek az egyévi önkéntesi kedvezményhez való igénye, a következő ujonczállitásokra nézve is, azon föltétel alatt marad biztositva, ha igényét, az illetékes sorozó-járásbeli rendes ujonczállitást megelőzőleg, az illetékes polgári hatóság előtt bejelenti. Ugyanezen szabály hasonló módon alkalmazandó azokra is, a kik valamely előbbi korosztályban ideiglenesen hadképteleneknek nyilvánittatván, időközben szerzik meg az egyévi önkéntesi kedvezményhez megkivántató kellékeket, és ebbeli igényöket időközben bejelentik.

Azon egyévi önkéntesek, a kik a hadköteles korban avattatnak fel, és az ujonczállitásnak, illetőleg a hadjutalék végleges számbavételének eredményéhez képest, korosztályuk és sors-számuk szerint, a honvédséghez jutnak, a honvédséghez helyezendők át; s az egyévi tényleges szolgálatot, fentartásával annak, hogy általában az állomáshely választhatásának kizárásával a tényleges szolgálati évet tanulmányaiknak bevégzése czéljából az ezen §. második bekezdésében foglalt időhatárok között szabadon választhassák, a honvédségnél kötelesek teljesiteni, és ezután a honvédség szabadságolt állományába helyeztetnek át. Az ily egyévi önkénteseknek a honvédségbe való áthelyezését azonban, esetről esetre, s a közös hadügyministerrel egyetértőleg, elengedheti a honvédelmi minister, ha az áthelyezés a honvédség tiszti állományi viszonyaira való tekintetből, nem mutatkoznék szükségesnek.

Azon egyévi önkéntesek, *a kik rendes ujonczállitás alá kerülnek,* és sors-számuk szerint a póttartalékba jutnak, az egyévi tényleges szolgálatot szintén a hadseregben (hadi tengerészetben) tartoznak teljesiteni.

A hadköteles korban álló azon tanulók, a kik a főgymnasiumnak, főreáliskolának vagy valamely ezekkel egyenrangú és legalább három éves tanfolyammal biró szakiskolának két utolsó osztályába, avagy az ily egyenrangú és csupán két évfolyamu szakiskolának legfelső osztályába tartoznak, ha tanulmányaikkal nem saját hibájokból késtek el, föltételesen és a végleges határozatnak a tanulmányok befejezéseig való függőben tartása mellett, részesithetők az egyévi önkéntesség kedvezményében.

Az ily föltételesen fölvett egyévi önkéntesek is, a fentebbi szabályok értelmében, sors-számok szerint szintén a honvédségnél kötelesek teljesiteni az egyévi tényleges szolgálatot

Ha ezen föltételesen fölvett egyévi önkéntesek abban hagyják tanulmányaikat, avagy tanulmányaiknak kellő eredménynyel lett bevégzését a maga idejében nem képesek igazolni: azok a három évi tényleges szolgálatra, illetőleg, ha a honvédséghez tartoznak, *a honvédség-törvényszabta tényleges szolgálatra, utólagosan behivandók.*

Az egyévi önkéntesek, ha betöltik az egyévi tényleges szolgálatot és megfelelnek a tartalékos, illetőleg a szabadságolt állománybeli honvédtisztek részére megszabott föltételeknek, a fenforgó vagy beálló szükséghez és tisztjelölti (hadapródi) rangsorozatukhoz képest, tartalékos tisztekké, illetőleg szabadságolt állománybeli honvédtisztekké nevezendők ki.

Az ily tartalékos tisztek, hadseregbeli szolgálati kötelezettségük ideje alatt, mozgósítás esetében, a szükséghez és a közös hadügyminister elhatározásához képest, vagy a hadseregnél, vagy a honvédségnél alkalmazandók. A hadseregbeli szolgálati kötelezettség eltelte után pedig, törvényes rendeltetésökhöz képest, a honvédséghez helyezendők át, s ezen időponton túl, és saját kérelmök folytán kivételesen, csakis a honvédelmi minister beleegyezése mellett hagyhatók meg a tartalékban.

Addig is, mig e részben külön törvény utján tétetik intézkedés, megszünik az egyévi önkéntesség kedvezménye: ha az egyévi önkéntes, akár a tényleges szolgálat megkezdése előtt akár annak megkezdése után, valamely bűntény, avagy nyereség-vágyból elkövetett vagy közszemérmet sértő vétség miatt, biróilag elitéltetik.

Ez esetben az addig már teljesitett tényleges szolgálat a sorhadi, illetőleg a honvédségi tényleges szolgálati időbe (4. §.) beszámitandó.

Az egyévi önkéntesi kedvezmény elveszitését kimondó határozatot, a büntető birósági itélet alapján, a honvédelmi minister, esetleg a közös hadügyministerrel egyetértőleg hozza meg.

Az idézett t.-cz. 25. §-a helyett:

5. §.

A törvényesen bevett egyházak és vallásfelekezetek papjelöltjei és papnövendékei, ha besoroztattak és a hittani tanulmányok hallgatását állományba vételök idejében (október 1-én) már megkezdették, hittudományi tanulmányaik folytathatása végett, kérelmök folytán, szabadságra bocsáttatnak.

Papokká szenteltetésök, illetőleg lelkészekké vagy segédlelkészekké lett alkalmaztatásuk vagy kineveztetésök után a hadsereg vagy a honvédség lelkészi lajstromába vétetnek fel; és háború esetében, védkötelezettségökhöz képest, vagy a hadseregnél (hadi tengerészetnél) vagy a honvédségnél, úgyszintén a tábori vagy állandó kórházaknál is, lelkészek gyanánt alkalmazhatók.

A törvényesen bevett vallásfelekezetek lelkészei sorában mutatkozó avagy beállható hiány ideje alatt, egyfelől a főgymnasium két utolsó osztályából besorozott, s tanulmányaikban saját hibájukon kivül megkésett tanulók, ha a sorozó bizottság előtt kinyilatkoztatják, hogy a hittudományok hallgatására és a papi pályára szánták el magukat, illetőleg ha igazolják, hogy a hittani hallgatók sorába, vagy valamely szerzetesi noviciátusba leendő felvételök biztositva van, — s másfelől az egy évi önkéntesség kedvezményében feltételesen részesitett védkötelesek, a kik ezen kedvezmény végleges megadásának időpontjáig már a hittudományok hallgatóivá váltak, vagy ezen időpontban a hittudományi tanulmányokat megkezdették, illetőleg valamely szerzetbeli noviciátusba felvétettek, feltételesen és azon kikötés mellett részesitendők ezen kedvezményben: hogy utólagosan mind a hittani tanulmányok befejezését, mind ezek bevégzése után, papokká lett felszenteltetésöket, vagy lelkészekké, illetőleg segédlelkészekké lett alkalmaztatásukat igazolni tartoznak.

Az ily védkötelesek azonban mindaddig, mig tényleg meg nem kezdik a hittani tanulmányok hallgatását, mozgósitás esetére a harczias állományban tartoznak szolgálatot teljesiteni.

Azok, a kik a gymnasiumi tanulmányokat abban hagyják, vagy ezeknek befejezését, saját hibájukból késleltetik, vagy a kik nem lépnek be közvetlenül a hittudományi tanulók sorába, illetőleg a szerzetesi noviciátusba, vagy végre fölszenteltetésök és a magasabb egyházi rendek felvétele előtt hagynak fel a lelkészi pályával, — úgyszintén azon papjelöltek, a kik az illetékes ministerek által a közös hadügyministerrel egyetértőleg megallapitandó határidő alatt, nem nyernek lelkészi alkalmazást, az egyévi önkéntesi kedvezmény iránti igényök épségben tartása mellett, a törvényszabta tényleges szolgálatnak utólagosan és azonnal leendő teljesitésére köteleztetnek.

Azok, a kik a tényleges szolgálati kötelezettségök teljesitése után kezdik meg, illetőleg folytatják a hittudományi tanulmányok hallgatását, — úgyszintén azon egy évi önkén-

tesek, a kik a hittudományokat hallgatják, de a fentebb emlitett kedvezményekre ezen törvény értelmében nem birnak igénynyel, és tényleges szolgálati kötelezettségöknek még nem tettek eleget, béke idején a harczias állományban teljesitendő szolgálat alól általában, az előbbiek pedig, különösen a tartalékbeli vagy honvédségi fegyvergyakorlatok alól is felmentendők és papokká lett fölszenteltetésök vagy lelkészekké és segédlelkészekké lett alkalmaztatásuk után, a tartalékos, illetőleg honvéd tábori lelkészek lajstromába veendők fel.

Általában a fölszentelt papok illetőleg lelkészek és segédlelkészek, szolgálati kötelezettségök ideje alatt, fölmentendők a harczias állományben szolgálat alól és a hadsereg vagy honvédség lelkészi lajstromába iktatandók be.

Az idézett t.-cz. 27. §-a helyett:

6. §.

A népoktatási tanintézetek és ezek között a népiskolák, polgári iskolák és a tanitóképző intézetek tanitójelöltjei, és az ezen népoktatási tanintézeteknél alkalmazott tanitók, a hadseregben (hadi tengerészetben) vagy a honvédségben lett állományba vételök (október 1-ső napja) után, a népoktatást, illetőleg a gazdaság kezelését legkevésbé akadályozó időszakban, nyolcz hét alatt katonailag kiképezendők, azután szabadságolandók, és béke idejében ezen felül csak a tartalékbeli vagy honvédségi időszaki fegyvergyakorlatokban való részvételre kötelezendők.

A nép- és polgári iskolai tanitók sorában mutatkozó vagy beállható hiány ideje alatt, a tanitó-képezdéknek hadköteles korban álló növendékei, a kik a reájuk nézve illetékes sorozójárásbeli rendes ujonczállitás napján, a melyre fel vannak hiva, valamely elemi tanitóképezde két utolsó évfolyamának egyikét hallgatják, vagy tanulmányaikat a polgári iskolai tanitó-képezdékben folytatják, és tanulmányaikban nem önhibájuk miatt lett megkésésöket igazolják, a hadseregbe vagy a honvédségbe lett besoroztatásuk esetére, tanulmányaik befejezhetése czéljából, de mozgósitás alkalmával lehető behivatásuk fentartása mellett, szabadságra bocsátandók.

Ezek azután, ha tanitóképezdei tanulmányaikat szabályszerű előmenetel mellett, és jó eredménynyel befejezik, és állandóan rendszeresitett nép- és polgári iskolai tanitói állást nyernek, véglegesen részesitendők ezen törvény kedvezményében.

Azon tanitóképezdei növendékek, a kik az e részbeli igazolványokat nem mutatják be a kellő időben,— nemkülönben azon nép- és polgári iskolai tanitójelöltek és nép- és polgári iskolai tanitók, a kik a tanitói pályáról még védkötelezettségök ideje alatt lelépnek, a közös hadsereg kötelékébe tartozásuk tiz évi ideje alatt, a mozgósitás esetén teljesitett tényleges szolgálat beszámitásával, a törvényszabta tényleges szolgálat teljesitésére köteleztetnek; úgy azonban, hogy e tényleges szolgálati idő, a közös hadsereg kötelékébe tartozásuk idején túl ne terjedjen.

Azok, a kik örökösödés utján jutottak valamely mezei gazdaság birtokába, ha ezek rendesen ezen gazdaságukban laknak, abban maguk gazdálkodnak, s ezen gazdaság földjövedelme elegendő egy öttagu családnak önálló eltartására, de viszont nem haladja túl ezen jövedelemnek négyszeres mennyiségét, — azon esetben, ha sors-számuk és korosztályuk szerint az újonczjutalékba jutnak, — a hadseregbeli szolgálati kötelezettség tartamára a póttartalékba helyezendők át és ennek jutalékába számitandók be, ha pedig sors-számukhoz képest a honvédségbe jutnak, a gazdaság kezelését legkevésbé akadályozó időszakban nyolcz hét alatt katonailag kiképzendők, azután szabadságolandók és béke idejében szolgálat-tételre többé be nem hivhatók.

Az idézett t.-cz. 31. §-a helyett:

7. §.

A rendes ujonczállitás, az álló hadsereg (hadi tengerészet) s a póttartalék s a honvédség részére, évenként, a márczius 1-étől április végeig terjedő időszak alatt, foganatosittatik.

Az idézett t.-cz. 32. §-a helyett:

8. §.

Az ujonczállitást, a sorozó járásban illetőséggel biró hadkötelesekből, a korosztályok és mindenik korosztályon belől a sors-számok rende szerint, vegyes sorozó bizottságok eszközlik.

Az ugyanazon évi január 1-je és deczember 31-ke között született összes ifjak egy korosztályt képeznek, a mely a születési év szerint neveztetik el.

Az ujonczállitásra rendszerint három korosztály hivatik föl.

A negyedik korosztály csak kivételesen és azon esetben hivható fel, ha az ujoncz- és póttartaléki jutalékok, ugyszintén a honvédség legkisebb kiegészitési szükséglete a három első korosztálybeli hadképesek által, nem volna födözhető.

Azt, vajjon felhivandó-e és hol hivandó fel a negyedik korosztály, a honvédelmi minister, — esetleg a közös hadügyministerrel egyetértőleg, — határozza el.

Mihelyt födözve lesz a kiegészitési szükséglet, a negyedik korosztályból való sorozás azonnal berekesztendő.

A hadsereg és hadi tengerészet egyes csapataihoz, a besorozott hadkötelesek kivánságának lehető tekintetbe vétele mellett, az oda leginkább alkalmas hadkötelesek osztandók be.

A hadseregbe besorozottak, az egészségügyi csapatok egyedüli kivételével, kizárólag csak magyar csapatokba osztandók be.

Az ujoncz- és póttartaléki jutalékoknak, úgyszintén a honvédség legkisebb kiegészitési szükségletének födözése után fennmaradó hadképesek, amennyiben ilyenek az első három korosztályban fordulnának elő, sorozó-járásonként szintén a honvédséghez lesznek besorozandók.

A póttartalékba, tekintet nélkül a korosztályra, a melybe tartoznak, egyiránt állandóan osztatnak be a hadkötelesek.

A póttartalékosok felavatandók ugyan, s a szükséghez képest a hadsereg különféle csapatainak állományába fölveendők és nyolcz hét alatt katonailag kiképezendők; de azontúl, béke idejében, a nem tényleges szolgálati viszonyban hagyandók meg, s az időszaki fegyvergyakorlatokra sem szorithatók.

Háború esetében ezen póttartalékosok, Ő Felsége a király rendeletére, a sorozási évfolyamok rende szerint és a legifjabb évfolyamon kezdve, az álló hadseregnek vagy a hadi tengerészetnek kiegészitésére forditandók.

A háború befejezése után pedig előbbi nem tényleges szolgálati viszonyukba helyeztetnek vissza.

Azon hadkötelesek, a kik az utolsó (harmadik, illetőleg negyedik) korosztályban a hadkötelezettség alól (17. §) ideiglenesen fölmentettek, a legközelebbi magasabb korosztályba való átlépésök alkalmával, sors-számukhoz képest, a póttartaléknak, illetőleg a honvédségnek nyilvántartásába helyeztetnek át; és föltéve, hogy mentességi czímök folyvást fennáll, ezen nyilvántartásban azon év deczember hava 31-éig maradnak meg, a melyben életkoruk 30-ik, illetőleg 32-ik évét betöltik.

Az idézett t.-cz. 33. §-a helyett:

9. §.

Ha valamely hadköteles, a ki sors-számához képest, az álló hadseregbe (hadi tengerészetbe) vagy a póttartalékba, avagy a honvédségbe való belépésre van felhíva, elmarad a rendes ujonczállitásról: annak utóállitása, a törvényes eszközök alkalmazásával, eszközlendő.

Időközben helyébe a korosztály és sors-szám rende szerint, a legközelebb következő hadképes egyén sorozandó be.

Azonban, a fősorozástól elmaradott távollevők tekintetbe vételével, a sorozásra felhivott legidősebb korosztályból és a legnagyobb sors-számok alatt besorozott hadkötelesek

közül, — a kik különben, ha az őket sors-számuk szerint megelőző hadkötelesek megjelennek vala, a póttartalékba, illetőleg a honvédségbe jutottak volna, — annyi utóegyén jelölendő ki, a hányan a fősorozástól elmaradott és sors-számuk szerint őket megelőző távollevők közül a sorozási év végéig és a sorozó járás átlagos hadképességének aránya szerint, remélhetőleg be lesznek sorozhatók.

Az idő, a meddig a hadköteles az elmulasztott hadkötelezettségnek utólagos teljesitésére szoritható, a betöltött 36 éves korig (16. §.) terjed ki.

Az idézett t.-cz. 36. §-a helyett:

10. §.

A tartalékosok, tartalékbeli szolgálatuk ideje alatt, háromszori, s legfölebb négy-négy hétig tartó fegyvergyakorlatra köteleztetnek.

A tényleges szolgálatra lett minden behivás (10. §.) egy fegyvergyakorlatul számittatik be.

A hadi tengerészetnek azon tartalékosai, a kik a négy évi sorhadi szolgálati kötelezettségnek (4. §.) tényleges szolgálatban tettek eleget, nem hivhatók be a fegyvergyakorlatokra.

A fegyvergyakorlatokra be nem hivott tartalékosok és a póttartalékosok, az évenként őszszel tartandó ellenőrzési szemlén (tiszti bemutatásokon), a melyek azonban egy napnál többet nem vehetnek igénybe, kötelesek megjelenni.

A honvédség fegyvergyakorlatait és ellenőrzési szemléit a honvédségről szóló törvények szabályozzák.

Az idézett t.-cz. 39. §-a helyett:

11. §.

A sorhadból a tartalékba, s a tartalékból, úgyszintén a póttartalékból a honvédségbe való rendes áthelyezés, a rangfokozatok megtartása mellett, nemkülönben a honvédségből való elbocsátás, a törvényszabta szolgálati évek (4-ik és 15-ik §§.) eltelte után, évenkint deczember hava végével eszközöltetik.

Háború esetében ezen áthelyezés, illetőleg elbocsátás csak Ő Felsége a király rendeletére következhetik be.

A nem tényleges állományba lett áthelyezés és az elbocsátás alkalmával, az illető egyén igazolványt kap. Az ezen igazolvány kiállitása körüli késedelem nem szolgálhat okul arra, hogy a törvényszerű időn túl, bárki is további szolgálatra köteleztessék.

Az idézett t.-cz. 40. §-a helyett:

12. §.

Az elbocsátás a szolgálati kötelezettség betöltése előtt, csak azon esetben engedélyezendő:

a) ha a besorozás törvényellenes volt;

b) ha gyógyithatatlan szolgálatképtelenség áll be;

c) ha a katona 17. §-a 1-ső, 2-ik és 3-ik pontjaiban kijelölt egyik vagy másik viszonyba jut, vagy már besoroztatása idejében is oly viszonyok között volt, de mentességi igényét kellő időben nem érvényesitette;

d) ha a negyedik korosztályból utóegyén gyanánt besorozott hadköteles, az újoncz- és póttartaléki jutaléknak és a honvédség legkisebb kiegészitési szükségletének fedezése után fölöslegessé válik.

Béke idejében azon utóegyének, a kik, mint fölöslegesek, az újonczjutalékon fölül esnek a póttartalékba, — azok pedig, a kik szintén mint fölöslegesek, a póttartaléki jutalékon fölül esnek, a honvédségbe helyezendők át.

A harmadik, vagy valamely magasabb korosztályba tartozó azon védkötelesek, a kik

a fentebbi *c)* pont értelmében bocsáttatnak el, ha a sorhadba vagy a póttartalékba voltak beosztva, a póttartalék nyilvántartásába, — ha pedig a honvédségből bocsáttatnak el, a honvédség nyilvántartásába helyeztetnek át.

Azon esetben, ha a *c)* pont értelmében való elbocsátásnak nem lehet helye, de különös tekintetbe vételt érdemlő családi viszonyok forognak fenn, béke idejére, a tartalékbeli és honvédségi fegyvergyakorlatokon és ellenőrzési szemléken való megjelenés kötelezettségének fentartása mellett, a szolgálati idő eltelése előtt és soronkivül való szabadságolás engedélyezhető.

Az idézett t.-cz. 41. §-a helyett:

13. §.

A 40. §. *a)*, *b)* és *c)* pontjai esetében, — föltéve, hogy a *b)* és *c)* pontokra vonatkozólag kétségen kivül igazolva van, hogy a hadképtelenség, illetőleg az utólagosan érvényesitett elbocsátási czím, már az állományba vétel idejében (október 1-én) fennállott, — pótlegény állitandó.

Az újonczállitási év végeig elbocsátott ilyen egyénekért járó pótlegények, még ugyanazon évben állitandók ki, és pedig, ha az újonczjutalékban mutatkozik hiány, ezen hiány mérvéhez képest, a sors-számuk rende szerint legközelebb következő póttartalékosok helyeztetnek át a sorhadhoz.

Azok, a kiket az ily állitások körül hiba terhel, az illető kincstár részére, 20 frtnyi kártéritési átalányt tartoznak fizetni s ezen felül még a büntető törvény vagy a szolgálati szabályok szerint reájok háramló fenyitéknek is alá vannak vetve.

A ki törvényellenes besorozás következtében, saját hibáján kivül kárt szenved, jogositva van azoktól, a kik a hibát elkövették, kártéritést követelni.

Az újoncz- és póttartaléki jutalékban különben mutatkozó bármely más hiány esetében, csak akkor állitandó ki a pótlegény, ha a hiány a sorozási év október hava 1-éig keletkezett.

Az idézett t.-cz. 53. §-a helyett:

14. §.

A tényleges szolgálat idején kivül s a hadseregbeli (hadi tengerészeti) és honvédségi szolgálati kötelezettség fenntartása mellett, nősülés tekintetében is a köztörvények és szabályok alatt állanak:

a) a huzamos időre szabadságolt sorhadbeli katonák és honvédek, mihelyt a harmadik korosztályból kiléptek, s a honvédek még a harmadik korosztályból való kilépésök előtt is, ha a honvédségi tényleges szolgálatot már leróvták;

b) a tartalékosok és póttartalékosok, még azon esetben is, ha a harmadik korosztályból nem léptek is ki;

c) a tartalékos és a honvédség szabadságolt állományába tartozó tisztek és hivatalnokok;

d) a katonai jelleg megtartásával nyugdíjazott hadseregbeli (hadi tengerészetbeli) és honvédtisztek;

e) a rokkant-díjasok, ha nem a rokkantak házában vannak elhelyezve.

Az idézett t.-cz. 55. §-a helyett:

15. §.

A kiköltözködés (kivándorlás) czéljából szükséges elbocsátást, a sorhadi tartalékbeli vagy póttartaléki szolgálati kötelezettség alatt álló egyének részére a közös hadügyminister, s a honvédek és a póttartalék vagy a honvédség nyilvántartásában álló egyének részére a honvédelmi minister adhatja meg.

A sorhadi szolgálati kötelezettségben álló egyén részére azonban csak azon esetben adható meg ezen elbocsátási engedély, ha vele együtt még netalán életben lévő szülői is költözködnek ki (vándorolnak ki).

Ha a kiköltözködés elmarad, köteles a ki nem költözött egyén az elbocsátás által megszakitott szolgálati időnek még hátralevő részét leszolgálni.

Háború idejében az álló hadsereg (hadi tengerészet) s a póttartalék és a honvédség kötelékébe tartozó személyeknek részére nem adható kiköltözködési engedély.

Az idézett t.-cz. 56. §-a helyett:

16. §.

Azok, a kik a 16. §-a *b)* pontjában megszabott kellékek hiánya miatt, sem a sorhadba, sem a póttartalékba, sem a honvédségbe nem soroztattak be, vagy a kik a 17-ik, illetőleg 40. §. alapján felmentettek a hadkötelezettség alól, illetőleg elbocsáttattak a hadkötelékből, a törvényszerű szolgálati kötelezettség (4. §.) ideje alatt, évenkint hadmentességi díjat kötelesek fizetni.

A hadmentességi díj fizetésére köteleztetnek azok is, a kik a védkötelezettség letelte előtt (4. §.) költözködnek ki (vándorolnak ki) az osztrák-magyar monarchiából.

Különben ezen díjnak mennyisége, beszedése és kezelése s a czél, a melyre az forditandó, az 1880. évi XXVII. t.-czikkben van meghatározva.

II. FEJEZET.

A hadi tengerészekre nézve a 4. §-ban meghatározott szolgálati kötelezettség azokra is kiterjed, akik a hadi tengerészetnél ezen törvény kihirdetése idejében még sorhadi szolgálati kötelezettség alatt állanak.

A póttartalékba, a jelen törvény hatályba lépése előtt állandóan besorozott védkötelesek a 32. §. értelmében felavatandók ugyan, s igy a katonai ellenőrzési szabályoknak is alá vannak vetve, de a 4. §-nak a szolgálati időre, s a 32. §-nak a katonai kiképzésre vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók ezen póttartalékosokra.

III. FEJEZET.

Az ezen törvény életbelépése előtt besorozott hadkötelesek, a kik megfelelnek a 25. és 27. §§-ok által e részben megszabott feltételeknek, az ezen szakaszok által biztositott kedvezményekben, ha folyamodnak azokért, utólagosan részesitendők.

Az egyévi önkéntesség kedvezményében utólagosan a jelen törvény hatályba léptének évében besorozott azon védkötelesek is részesitendők, akik a jelen törvényben megállapitott feltételeknek megfelelnek.

A jelen törvény életbe léptekor már sorhadi szolgálati kötelezettség alatt álló és valamely előbbi sorozási évfolyamba tartozó azon védkötelesek, a kik az egyévi önkéntesi kedvezmény feltétlen megadásához megkivántató tudományos képzettséget, ezen törvény értelmében igazolni képesek, a tartalékos tiszti vizsgálat kellő eredménynyel való letételének esetében, legalább egyévi tényleges szolgálat után az összes szolgálati kötelezettség fenntartása mellett, áthelyezhetők a tartalékba.

IV. FEJEZET.

Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg, a ki az ennek életbeléptetésére vonatkozó intézkedéseket a közös hadügyministerrel egyetértőleg teszi meg.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

134. szám.

(XXI. ÜLÉS, 225. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi márczius hó 29-én tartott

LXXXIX. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik: „az 1865. évi november hó 2-án kelt dunahajózási actához való pótegyezmény beczikkelyezéséről“ szóló törvényjavaslatnak végszerkezetben felolvasása.

Elnök kérdi a háztól: elfogadja-e végszerkezetében a felolvasott törvényjavaslatot, igen, vagy nem?

A ház felállás és ülvemaradás által teljesitett szavazással a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

***Rakovszky István** s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 134. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az 1865. évi november hó 2-án kelt dunahajózási actához való pótegyezmény beczikkelyezéséről.

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország apostoli Királya, — továbbá ő Felsége a német Császár s porosz Király, — a franczia köztársaság Elnöke, — ő Felsége Nagybritánnia és Irland egyesült királyságok Királynője s India Császárnője, — ő Felsége Olaszország Királya, — ő Felsége Románia Királya, — ő Felsége a minden oroszok Czárja és ő Felsége az ottománok Császárja között Galatzban 1881. május 28-án aláirt pótegyezmény, miután az az országgyülés által elfogadtatott, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Az 1856. évi márczius 30-án kelt párisi szerződés értelmében az európai Duna-bizottságban képviselt hatalmak és Románia, mely az 1878. évi julius 13-án kelt berlini szerződés LIII-ik pontja értelmében a részvételre fölhivatott:

Összeegyeztetni óhajtván a Duna torkolataiban való hajózásról szóló 1865. november 2-iki hajózási actát a berlini szerződés azon határozataival, melyek szerint az emlitett európai bizottság »ezentul működését a földterületi hatóságtól teljesen függetlenül egész Galaczig fogja gyakorolni és hogy a jogaira vonatkozó minden szerződések, intézkedések, végzések és határozatok, valamint kiváltságai, előjogai és kötelezettségei megerősittetnek«: meghatalmazottjaikul kinevezték és pedig:

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország apostoli Királya Haan Ernő báró urat, galaczi consulát, a Ferencz

Les Puissances représentées au sein de la Commission européenne du Danube en vertu du Traité de Paris du 30 mars 1856, et la Roumanie, qui a été appelée à en faire partie par l'article LIII. du Traité de Berlin du 13 juillet 1878.

Désirant mettre l'Acte public du 2 novembre 1865, relatif à la navigation des embouchures du Danube, en harmonie avec les stipulations du Traité de Berlin portant que la dite Commission européenne »exercera dorénavant ses fonctions jusqu'à Galatz dans une complète indépendance de l'autorité territoriale, et que tous les Traités, arrangements, actes et decisions relatifs à ses droits, privilèges, prérogatives et obligations sont confirmés.«

Ont nommé pour leurs Plenipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc., et Roi Apostolique de Hongrie le Sieur Ernest Baron de Haan, Son

József-rend lovagját, a román csillag-rend parancsnokát, a császári Medsidie harmadik osztályú rendjelének birtokosát stb;

ő Felsége a német Császár, a porosz Király *Arendt János* urat, galaczi consulát, a Ferencz József-rend középkeresztesét, az Ozmanie és a Medsidie császári rendek negyedik osztályú lovagját;

a franczia köztársaság Elnöke *Barrère Camill Jenő Péter* urat, első osztályú nagykövetségi titkárját;

ő Felsége Nagybritánnia és Irland egyesült királyságok Királynője, India Császárnője *Siborne Taylor Herbert* urat, hadseregének ezredesét;

ő Felsége Olaszország Királya Revest Miklós urat, galaczi consulát, az olasz korona és a Szent-Anna-rend lovagját;

ő Felsége Románia Királya *Pencovici Eusztach* urat, táborkari ezredest, a román csillagrend tisztjét;

ő Felsége a minden oroszok Czárja *Romanenko Sándor* urat, államtanácsost, galaczi consulát, a Szt.-Wladimir-rend harmad osztályú, a Szent-Anna és Staniszlaw-rend másodosztályú lovagját stb. stb.;

ő Felsége az ottománok Császárja *Carathéodory István Constantin* effendit, államtanácsosát, első rangu másodosztályú hivatalnokát, a Medsidie harmadosztályú rendjelének birtokosát;

a kik is jó és kellő alakban talált meghatalmazásaiknak közlése után, melyekből egy-egy hitelesitett másolat az európai bizottság levéltárába letétetett, az előbb emlitett hajózási acta kiegészitése végett a következő intézkedésekben állapodtak meg.

Consul à Galatz, Chevalier de l'Ordre de François-Joseph, Commandeur de l'Étoile de Roumanie, décoré de l'Ordre Impérial du Medjidié de troisième classe etc. etc.;

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse le Sieur Johannés Arendt, Son Consul à Galatz, Commandeur de l'Ordre de François-Joseph, Officier des Ordres Impériaux de l'Osmanié et du Medjidié de quatrième classe;

le Président de la République Française le Sieur *Camill Eugène Pierre Barrère*, Son Secrétaire d'Ambassade de première classe;

Sa Majesté la Reine du Royaume Uni de la Grande Bretagne et d'Irlande, Impératrice des Indes le Sieur *Herbert Taylor Siborne*, Colonel dans Son armée;

Sa Majesté le Roi d'Italie le Sieur *Nicola Revest*, Son Consul à Galatz, Chevalier des Ordres de la Couronne d'Italie et de Sainte-Anne;

Sa Majesté le Roi de Roumanie le Sieur *Eustache Pencovici* Colonel d'état-major, Officier de l'Ordre national de l'Étoile de Roumanie;

Sa Majesté l'Empereur de toutes le Russies le Sieur *Alexandre Romanenko*, Conseiller d'État, Son Consul à Galatz, Chevalier des Ordres de Saint-Vladimir de troisième classe, de Sainte-Anne et de Saint-Stanislas de deuxième classe etc.;

Sa Majesté l'Empereur des Ottomans Constantin Efendi *Étienne Carathéodory*, Son Conseiller d'État, fonctionnaire de premier rang, deuxième classe, décoré de l'Ordre Impérial du Medjidié de troisième classe;

Lesquels, après avoir produit leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme et dont une copie certifiée est restée déposée dans les archives de la Commission européenne, sont convenus des dispositions additionnelles suivantes au susdit Acte public du 2. novembre 1865.

I. czikk.

Az európai Duna-bizottság jogai, jogositványai és kiváltságai, ugy a miként azok az 1856. évi márczius 30-án kelt párisi békében, és az 1871. évi márczius 13-án kelt londoni

Article I.

Les droits, attributions et immunités de la Commission européenne du Danube, tels qu'ils résultent des Traités de Paris du 30 mars 1856, et de Londres du 13 mars 1871,

zerződésben, az 1865. évi november 2-án kelt ajózási actában, az 1878. évi julius 13-án kelt erlini szerződést megelőző okmányokban és lhatározásokban meg vannak állapitva, továbbra s szabályozni fogják viszonyát az új folyamarti államokkal és hatásuk ki fog terjedni ialatzig, még pedig az alább részletezett változatásokkal.

de l'Acte public du 2 novembre 1865, ainsi que des actes et décisions antérieurs du Traité de Berlin du 13 juillet 1878, continueront à régir ses rapports avec les nouveaux États riverains et leur effet s'étendra jusqu'à Galatz sauf les modifications ci-après spécifiées.

II. czikk.

Az ügynök, ki Szulina kikötőjének kivételével ialatztól lefelé a folyamrendőrség vezetésével ieg van bizva, ezentul az Alsó-Duna hajózási elügyelője czímét viseli, és ugy, mint eddig, ámogatva lesz egy kanczellár és fölvigyázók ltal, kik az ő ügykörébez tartozó különböző olyamkerületekre beosztva, valamennyien az ő arancsa alatt állanak.

A hajózási felügyelőt, a főfelügyelőség anczellárját, valamint az egyes folyamkerüleek felvigyázóit, a szulinai kikötő kapitányát s z ennek rendelkezése alá tartozó összes zemélyzetet a bizottság egyszerű szótöbbséggel s nemzetiségre való tekintet nélkül nevezi ki. lasonló módon el is mozdithatja őket.

A hajózási felügyelő és a szulinai kikötő apitánya a bizottság közvetlen fenhatósága nellett végzik teendőiket, ez fizeti őket és ennek kezeibe teszik le ők, valamint alárendeltjeik hivatalos esküt.

Illető kerületük területén a hajórendőrséget lletőleg elkövetett kihágási ügyekben, mint első olyamodású birák döntenek és itéleteik az urópai Duna-bizottság nevében hozatnak.

Article II.

L'Agent spécialement préposé à la police du fleuve, en aval de Galatz et à l'exclusion du port de Soulina, portera dorénavant le titre d'inspecteur de la navigation du Bas-Danube, et sera, comme par le passé, assisté d'un chancelier et de surveillants répartis sur les différentes sections fluviales de son ressort, et tous placés sous ses ordres.

L'inspecteur de la navigation, le chancelier de l'inspection, ainsi que les surveillants des sections fluviales, le capitaine du port de Soulina et tout le personnel placé sous les ordres de ce dernier, sont nommés par la Commission, à la simple majorité des voix et sans distinctions de nationalité. Ils peuvent également être révoqués par elle.

L'inspecteur de la navigation et le capitaine du port de Soulina remplissent leurs fonctions sous l'autorité directe de la Commision, qui les rétribue, et entre les mains de laquelle ils prêtent, ainsi que leurs subordonnés, le serment d'office.

Ils prononcent, en qualité de juges de première instance, sur les contraventions commises dans l'étendue de leur ressort respectif, en matière de police de la navigation, et leurs jugements sont rendus au nom de la Commission européenne du Danube.

III. czikk.

A szulinai hajózási pénztár ügyeinek ellenőrzése ezentul nem fog többé külön ügynökre izatni; ezt kizárólag az európai bizottság vagy a elyére lépő hatóság fogja gyakorolni, még edig az emlitett bizottság vagy hatóság által negállapitott vagy jövőre megállapitandó módozatok szerint.

Article III.

Le contrôle des opérations de la caisse de navigation de Soulina ne sera plus confié à un agent spécial; il sera exclusivement exercé par la commission européenne ou par l'autorité qui lui succédera, et ce, dans la forme qui est ou sera déterminée par la dite commission ou autorité.

Az illetékek beszedési módja és a szulinai hajózási pénztár ügykezelése teljes ülésben hozott egyhangu határozat által módositható.

Le mode de perception des taxes et l'administration de la caisse de navigation de Soulina pourront être modifiés par décision prise à l'unanimité des voix en séance plénière.

IV. czikk.

Az 1865. évi hajózási acta 14-ik czikkének végső intézkedése akkép módosul, hogy a fenálló tilalom, mely szerint a tengeri hajókra kivetett illetékekből vagy az ezen illetékek alapján felvett kölcsönökből semmi sem használható fel, az Isaktchától felfelé fekvő folyamszakasz munkaköltségeinek vagy igazgatási kiadásainak fedezésére a Galatztól felfelé fekvő folyamrészre szorittatik meg.

Article IV.

La disposition finale de l'article 14. de l'Acte public de 1865. est modifiée en ce sens que l'interdiction d'employer aucune partie des sommes produites par les taxes prévelées sur les bâtiments de mer ou des emprunts réalisés au moyen de l'affectation de ces taxes, pour couvrir les frais de travaux ou des dépenses administratives se rapportant à une section fluvial située en amont d'Isaktcha, est restreinte à la parti du fleuve située en amont de Galatz.

V. czikk.

Az európai bizottság mindazon világitótornyok fentartásával és kezelésével bizatik meg, melyek a Duna-torkolatok világitási rendszerét képezik; ennélfogva azon összeg, mely a Szulinában szedett illetékek közt, mint világitási torony-illeték szerepel, egészében a hajózási pénztár javára szolgál.

Article V.

La Commission européenne est chargée de l'entretien et de l'administration de tous les phares composant le système d'eclairage des embouchures du Danube: par suite, la quotepart représentant les droits de phare dans le montant des taxes perçues à Soulina restera intégralement acquise à la caisse de navigation.

VI. czikk.

A Duna-torkolatoknál alkalmazásba veendő egészségügyi szabályzatot, ideértve az egészségügyi illetékeket is, egy Bukarestben létesitendő »Nemzetközi Tanács« fogja az európai bizottsággal egyetértve kidolgozni és módosítani.

Az új rend beálltáig a fennálló szabályzatok maradnak hatályban, fentartva mindazonáltal az európai bizottság azon jogát, hogy azonnali megszüntetését követelje mindannak, a mi a hajózási érdekekkel és az 1865. évi november 2-án kelt hajózási acta 18., 19. és 20. czikkeiben kifejezett elvekkel ellenkezésben volna.

Oly czélból, hogy a járvány idejében hatályba lépő szoros veszteglés intézkedéseiről szóló emlitett 20-ik czikk szabványainak hatálya pontosabban megállapittassék, világosan ki lett fejezve és elismerve az, hogy ezen rendszabályok kizárólag a járványos helyről jövő és nem fertő-

Article VI.

Les règlements sanitaires applicables aux embouchures du Danube, y compris le tarif des taxes sanitaires, seront élaborés et modifiés, de concert avec la Commission européenne, par le Conseil international qui sera institué à Bucarest.

Les règlements actuels resteront en vigueur jusqu'à nouvel ordre, sous la réserve du droit de la Commission européenne de demander l'abrogation immédiate de ceux qui seraient en opposition avec les intérêts de la navigation et avec les principes énoncés dans les articles 18, 19 et 20 de l'Acte public du 2. novembre 1865.

Dans le but de déterminer plus exactement la portée des stipulations du dit article 20, relatif aux mesures de quarantaine proprement dite, mises en vigueur en temps d'épidémie, il est expressément entendu et convenu que ces mesures sont exclusivement applicables aux

ött kikötőkbe érkező hajókra és utasokra alkal-
azhatók, és hogy a folyam kikötői közti for-
ilomban minden kivételes és megszoritó rend-
zabály megszüntetendő, mihelyt a járvány a
rtokon általánossá vált.

Hogy járvány idejében a folyamrendőrség
ntartása megkönnyittessék, továbbá az iránt
megegyezés jött létre, hogy a hajózási fel-
gyelő, a felügyelőségi kanczellár és a folyam-
akaszok felvigyázói, ugy mint az előtt, szaba-
n járhassanak a folyamon, azon egyedüli
kötéssel, hogy fertőzési veszély esetében ők
alávessék magukat azon rendszabályoknak,
elyek az egészségügyi közegekre nézve köte-
zők. Szükség esetén ugyanezen kedvezmények
terjeszthetők az európai bizottság mérnökeire,
vatalnokaira és munkásaira.

VII. czikk.

A mi különösen az egészségügyi szolgálat
azgatását Szulinában illeti, a bukaresti nemzet-
özi tanács az egészségügyi személyzet ki-
evezése és fizetése, az egyes hivatalok szer-
zése és működése, a vesztegló felállitása és
ntartása, az egészségügyi illetékek beszedési
ódja és az ezekből befolyó és külön alapra
ánt jövedelem hováforditása tárgyában a
zottsággal egyetértőleg fog eljárni.

VIII. czikk.

Hogy az európai bizottság személyzetének,
gyonának és műveinek az 1865. évi november
án kelt hajózási acta 21-ik és az 1871. évi
árczius 13-án kelt londoni szerződés 7. czikke
tal nyujtott semlegesség mindenkor biztosit-
ssék: az európai bizottság mérnökei, hivatal-
okai és munkásai egy, kék alapon C. E. D.
hér betűket mutató karkötővel láthatók el.
öt a bizottság nem kötelezhető arra, hogy
rminő intézetein és hajóin másféle zászlót
zzön ki, mint a sajátját, mely öt egyenközü, a
dra függőleges csíkból áll, a csíkok szine
ymásután a következő: vörös, fehér, kék,
hér, vörös, a kék csík kétszer oly széles,

navires et aux voyageurs de provenance brute et dans les ports non contaminés, et que toute mesure exceptionelle et restructive doit être supprimée, pour l'intercourse entre les ports du fleuve, dès que l'épidémie est devenue générale sur ses rives.

Et afin de faciliter, en temps d'épidémie, le maintien de la police fluviale, il est convenu de plus, que l'inspecteur de la navigation, le chancelier de l'inspection et les surveillants des sections continueront, comme par le passé, à circuler librement sur le fleuve, sous la seule condition de se soumettre en cas de compromission, aux mesures règlementaires aux quelles sont soumis les agents de la santé. Les mêmes immunités seraient, en cas de besoin, accordées aux ingénieurs, employés et ouvriers de la Commission européenne.

Article VII.

En ce qui concerne spécialement l'administration du service sanitaire à Soulina, le Conseil international à Bucarest s'entendra avec la Commission sur la nomination et la rétribution du personnel de la santé, sur l'installation et le fonctionnement des bureaux, sur l'établissement et l'entretien d'un lazaret, sur le mode de perception des taxes sanitaires et sur la destination de leur produit, lequel formera un fond spécial.

Article VIII.

Pour assurer, en tout temps, au personnel ainsi qu'aux propriétés et ouvrages de la Commission européenne le bénéfice de la neutralité qui leur est garantie par les articles 21 de l'Acte public du 2 novembre 1865, et 7 du Traité de Londres, du 13 mars 1871, les ingénieurs, employés et ouvriers de la Commission européenne pourront être munis d'un brassard portant, sur fond bleu, les lettres blanches C. E. D. De plus, elle ne sera pas tenue d'arborer sur ses établissements de toute nature et sur ses embarcations d'autre pavillon que le sien, lequel est composé de cinq bandes parallèles, perpendiculaires à la hampe, disposées

mint a többi, és a fehér C. E. D. betűkkel van ellátva.

dans l'ordre suivant de leurs couleurs: rouge, blanc, bleu, blanc et rouge, la bande bleue ayant une hauteur double de celle de chacune des autres bandes, et portant en blanc les lettres C. E. D.

IX. czikk.

Az 1865. évi november 2-án kelt hajózási acta mindazon intézkedései, melyeket ezen pótegyezmény világosan meg nem változtat, teljes hatályban és érvényben maradnak.

A hajózási és rendőrségi szabályzatot, valamint a hajózási illetékek tarifáját az európai bizottság utólagosan át fogja vizsgálni, hogy összhangzásba hozza a berlini szerződés által létrehozott állapottal.

Article IX.

Toutes les dispositions de l'Acte public du 2 novembre 1865, aux quelles il n'est pas expressément dérogé par le présent Acte additionnel, conservent toute leur force et valeur.

Le règlement de navigation et de police et le tarif des droits de navigation seront révisés ultérieurement par la Commission européenne pour être mis d'accord avec l'état de choses créé par le Traité de Berlin.

X. czikk.

Jelen egyezmény jóvá fog hagyatni.

A szerződő magas felek közül mindegyik egy példányt fog jóváhagyni. A jóváhagyási okmányok egy év lefolyása alatt, vagy a mennyire lehet, hamarább is az európai Dunabizottság levéltárában fognak letétetni.

Minek hiteleül az illető teljhatalmú kiküldöttek jelen pótegyezményt aláírták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Galatzon, az ezernyolczszáznyolczvanegyedik év május havának huszonnyolczadik napján.

(P. H.) ***Haan*** *s. k.*
(P. H.) ***Arendt J.*** *s. k.*
(P. H.) ***Barrère Camill*** *s. k.*
(P. H.) ***Siborne H. T.*** *s. k.*
(P. H.) ***Revest N.*** *s. k.*
(P. H.) ***Pencovici*** *s. k.*
(P. H.) ***Romanenko S.*** *s. k.*
(P. H.) ***Carathéodory Const. Ist.*** *s. k.*

Article X.

Le présent acte sera ratifié.

Chacune des Hautes Parties contractantes ratifiera en un seul exemplaire. Les instruments de ratification seront déposés, dans le délai d'une année, ou plus tôt si faire se peut, dans les archives de la Commission européenne du Danube.

En foi de quoi, les Délégués plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Acte additionnel et y ont apposé leurs sceaux.

Fait à Galatz, le vingt-huitième jour du mois de mai de l'an mil huit cent quatre vingt-un (n. st.)

(L. S.) ***De Haan*** *m. p.*
(L. S.) ***J. Arendt*** *m. p.*
(L. S.) ***Camille Barrère*** *m. p.*
(L. S.) ***H. T. Siborne*** *m. p.*
(L. S.) ***N. Revest*** *m. p.*
(L. S.) ***Pencovici*** *m. p.*
(L. S.) ***A. Romanenko*** *m. p.*
(L. S.) ***Const. Et. Carathéodory*** *m. p.*

Rakovszky István *s. k.*,
a képviselőház jegyzője.

135. szám.

(XXI. ÜLÉS, 225. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1882. évi márczius hó 25-én tartott

LXXXVI. ülése jegyzőkönyvéből.

1208. Tibád Antal jegyző előterjeszti a egyzők jelentését a tegnapi szavazás eredmé-yéről.

A jelentésből kitünőleg a fiumei függő kér-ések megoldására kiküldött bizottság 3 tagjára eadatott összesen 233 szavazat. Legtöbb sza-azatot nyertek: Vizsolyi Gusztáv 129-et, Falk Iiksa 126-ot, Éber Nándor 124-et, Somssich Pál 8-at, Németh Albert 83-at, Lükő Géza 73-at. többi szavazat egyesek között megoszlott.

Ennek következtében Vizsolyi Gusztáv, Falk Miksa és Éber Nándor a Fiumét illetőleg függőben lévő kérdések megoldására kiküldött országos bizottság tagjainak kijelentetnek, s a hivatásukkal járó kötelességek teljesitésére felhivatnak.

Egyszersmind a főrendi ház a választás eredményéről szokott módon értesittetni rendeltetik.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

136. szám.

(XXII. ÜLÉS, 229. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-k évi márczius hó 30-án tartott

XC. ülése jegyzőkönyvéből.

1256. Napirend szerint következik: a Szeged szabad királyi város területén eszközlendő kisajátitásokról szóló 1879. évi XIX. t.-cz. érvényének meghosszabbitására vonatkozó törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendiházzal szokott módon közöltetni rendeli.

***Rakovszky István* s. k.,**
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 136. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Szeged szab. kir. város területén eszközlendő kisajátitásokról szóló 1879. évi XIX. t.-cz. érvényének meghosszabbitásáról.

1. §.

A Szeged sz. kir. város területén eszközlendő kisajátitásokról szóló 1879. évi XIX. t.-cz. érvénye 1883. évi junius hó 30-ik napjáig meghosszabbittatik.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a közmunk- és közlekedési minister bizatik meg.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

137. szám.

(XXII. ÜLÉS, 229. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi márczius hó 30-án tartott

XC. ülése jegyzőkönyvéből.

1258. Következik ezután „a Fiume és a nyugot-europai kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetésről“ szóló törvényjavaslatnak végszerkezetben felolvasása.

A ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házhoz szokott módon átküldetni rendeli.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 137. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Fiume és a nyugot-európai kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetésről.

1. §.

A Fiume és a nyugot-európai kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetés tárgyában, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által az »Adria« magyar tengeri hajózási részvény-társasággal 1882. évi január 31-én kötött szerződés, a törvényhozás által jóváhagyatván, ezen törvény mellékleteként beczikkelyeztetik, és ekként az az 1880. évi XXV. törvényczikk helyére lép.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister bizatik meg.

A szerződés szövege a következő:

Szerződés,

melyet a fiumei és a nyugot-európai kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetés tárgyában, az országgyülés jóváhagyásának fentartása mellett, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium az »Adria« magyar tengeri hajózási részvény-társasággal kötött.

1. §.

Az »Adria« magyar tengeri hajózási részvény-társaság kötelezi magát arra, hogy 1882. évi január 1-jétől kezdve, 1891. évi deczember 31-ig évenkint legalább 150 gőzhajózási járatot fog Fiume és a nyugot-európai kikötők közt fentartani, még pedig 60—75 járatot nyugot-európai kikötőkből Fiuméba, a többit pedig Fiuméból nyugot-európai kikötőkbe.

2. §.

Az 1. §-ban megállapitott járatok között fentartandók legalább a következő rendes járatok:

havonkint 2 járat Fiuméból Liverpoolba,
havonkint 2 járat Liverpoolból Fiuméba,
havonkint 1 járat Fiuméból Glasgowba,
havonkint 1 járat Glasgowból Fiuméba,

havonkint 1 járat Fiuméból Londonba, vagy Hullba, vagy Leithbe,
havonkint 1 járat Londonból vagy Hullból, vagy Leithből Fiuméba,
havonkint 1 járat Fiuméból Bordeauxba,
havonkint 1 járat Fiuméból Marseillebe,
havonkint 1 járat Marseilleből Fiuméba.

Változások a járatrendben vagy a járatoknak egyesitése csak a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium jóváhagyása mellett eszközölhetők és csak oly föltétel alatt, hogy a rendes járatok száma havonkint legalább 11 maradjon.

3. §.

A társaság kötelezi magát arra, hogy Havre-al, Rouen-nal és irlandi kikötőkkel, valamint a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium kivánsága folytán más nyugot-európai kikötőkkel is rendes gőzhajózási összeköttetést fog fentartani, föltéve, hogy az adriai tengerben fennálló gőzhajózási fuvardíjak mellett legalább fél hajófuvar van biztositva.

Ily járatok az 1. §-ban megállapitott 150 járaton felül is eszközlendők, — 200 járatnál többre azonban a társaság nem kötelezhető.

A havi 11 rendes járat (2. §.) mindenesetre fentartandó még akkor is, ha a társaság esetleg 200 járatot teljesitett volna is.

A 200 járaton, valamint a mindenesetre teljesitendő 11 rendes havi járaton felül a társaság a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi kir. ministerium kivánatára nyugot-európai kikötőkbe újabb járatokat is tartozik teljesiteni, föltéve, hogy az adriai tengerben fennálló gőzhajózási fuvardíjak mellett legalább fél hajófuvar van biztositva. Ily járatoknál minden egyes járatért 600 frtnyi állam-segélyt igényelhet.

4. §.

A társaság csupán első osztályú, átlag 800 register-tonnás gőzösöket fog járatni.

5. §.

A fuvardíjak Fiuméból vagy Fiuméba nem lehetnek nagyobbak, mint azok a fuvardíjak, a melyek más észak-adriai kikötőkből vagy kikötőkbe az illető irányban ugyanazon időben átalában érvényesek.

A társaság a magyar vasuti állomások és a hajói által érintett kikötők, valamint az ezen kikötők mögött fekvő vasuti állomások között, ugyszintén északi és déli Amerikába közvetlen fuvardíjakat fog megállapitani.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi kir. ministerium követelheti: hogy bizonyos vasuti állomásokról bizonyos külföldi állomásokra és az illető kijelölendő árúk tekintetében közvetlen viteldíjak a szállitási határidő biztositásával megállapittassanak. E végből a társaság köteles az illető vasuti igazgatóságokkal érintkezésbe lépni.

6. §.

A társaság fentartja magának azt a jogot, hogy a Fiuméból kiinduló vagy a Fiuméba menő járatain közbeeső kikötőket is érinthessen, a nélkül azonban, hogy ez által az utazás tartama indokolatlan késedelmet szenvedhetne.

A társaság mindazáltal kötelezi magát arra, hogy Fiuméban, illetőleg Fiume számára mindenkor az illető hajó térfogatának kétharmadát fentartja.

Ha azonban a társaságnál a fennálló fuvardíjak mellett teljes gőzhajórakomány jelentetnék be: a hajó teljes térfogatát kell készen tartani, vagy legkésőbb 2 hét lefolyása alatt külön gőzöst kell inditani.

A társaság igazgatósága a Fiuméból és Fiuméba elinduló járatokat kihirdetni és az elért teherforgalomról kimutatásokat közölni fog.

A rendes járatok kihirdetése legkésőbb a következő hónapot megelőző hó 25-én eszközlendő, még pedig akkép, hogy világosan kiteendő azon tiz nap, melyben a hajó a kiindulási kikötőből Fiuméba indul és azon tiz nap, a melyben a hajó Fiumét elhagyandja.

Ha a hajó indulása vagy eltávozása nem felel meg a kihirdetett időnek, s a késedelem a kir. tengerészeti hatóság részéről indokoltnak nem tekintetik, a társaság minden egyes esetben 500 frtnyi birság alá vettetik. E birság a társaság biztositékából azonnal levonható és a társaság annak kiegészitésére kötelezhető.

A hirdetmények és közzétételek egy budapesti magyar lapban és a kir. tengerészeti hatóság hivatalos közlönyében eszközlendők.

7. §.

A tengerészeti magyar kir. hatóság kivánatára a társaság gőzhajóin Fiuméből végkikötőinek egyikébe, az élelmezési költségek megtéritése mellett, ingyen fog szállitani egy-egy tengerészt, a ki a fiumei tengerészeti tanfolyam első évét vagy az egész tanfolyamot végezte.

8. §.

A társaság gőzösei a cs. és kir. tengerészeti konsulátusok részéről Fiuméba haza küldött magyar tengerészeket, az élelmezési költségek megtéritése mellett, ingyen fogják szállitani.

Egy-egy járaton azonban csak két tengerésznek szállitása követelhető. Betegek és büntettesek ezen szállitásból kizárvák.

9. §.

A magyar kormány az 1. §-ban felemlitett időn át, évenkint 150,000 frtnyi segélyt nyujt a társaságnak.

Az állami segélyt a tengerészeti magyar királyi hatóság havonkint teljesitett járatok aránya szerint havonkinti részletekben, a szerződési és nyugta-bélyegekkel ellátott nyugta ellen, a társaságnak utólagosan fizeti ki.

A társaság 30,000 frtnyi biztositékot tesz le készpénzben, vagy biztositékra alkalmas értékpapirokban.

Ha a 30,000 frtnyi biztositék a 6. és 11. §-ok értelmében a magyar kormány részéről részben vagy egészben igénybe vétetnék, a társaság köteles a biztositékot a hozzá e végett intézett felszólitásra 15 nap alatt, a teljes 30,000 frtnyi összegre kiegésziteni; ha ezt a társaság tenni elmulasztaná, a kormány jogositva van arra, hogy a hiányzó összeget a segélyezésnek legközelebb fizetendő részleteiből kiegészithesse.

10. §.

Ha a háború veszélye, kikötők elzárása, a tengeri vesztegelés vagy az erőhatalom egyéb esetei miatt egyes vonalokon járatok nem eszközölhetők, a társaság megszabadul ugyan abbeli kötelezettsége alól, hogy ezen vonalokon gőzhajóit járattassa, de ezen a czímen az állam részéről segélyezésre igényt nem tarthat.

Szabadságában áll mindazáltal ily esetekben az, hogy vagy a szerződésnek egy évvel való meghosszabbitását, vagy a járatok minimális számának az erőhatalom fennállásának tartamára szóló leszállitását kivánhassa. Az utóbbi esetben az állami segélyösszeg arány lagosan leszállittatik.

11. §.

Ha a társaság az ezen szerződésben megállapitott járatok bármelyikét nem teljesiti, a nélkül, hogy a 10. §-ban előre látott felmentő okok egyikét jogosan felhozhatná, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. ministeriumnak jogában áll az, hogy ily járatokat más hajótulajdonosok által, a társaság költségére és veszélyére a társaság biztositékának igénybevétele mellett eszközöltesse.

Ezenkivül szerződésszegés esetében és átalában mindenkor, ha a társaság szerződésszerűen elvállalt kötelezettségeit nem teljesitené, a magy. kir. kormány fentartja magának azon jogot, hogy az ezen szerződésben biztositott kötelezettségek alól, és nevezetesen a 9. §. első bekezdésében foglalt határozat alól, magát felmentettnek tekinthesse.

12. §.

A társaság mindjárt az 1882. évben saját tulajdonát képező összesen legalább négyezer register-tonnás öt gőzöst bocsát szolgálatba. A társaság a saját tulajdonát képező gőzösök számát, a szerződés tartamának minden további éve alatt egy legalább 800 tonnás gőzössel szaporitani fogja, mig a hajók száma 12 lesz.

13. §.

A m. kir. kormány kötelezi magát arra, hogy a jelen szerződésben megnevezett vonalak számára, ezen szerződés tartama alatt más gőzhajózási vállalatnak állami segélyt nyujtani nem fog.

Ha a magyar kormány nyugot felé a 2. és 3. §§-ban emlitetteken felül más járatok rendszeresitését óhajtaná, e részben mindenekelőtt az »Adria« magyar tengeri hajózási részvény-társasággal fog érintkezni, mely egyenlő feltételek mellett más vállalkozó felett elsőbbséggel birand.

Ugyanez áll a szerződés tartamának lejáratával is, ha a magyar kormány az »Adria« magyar tengeri hajózási részvény-társaság hajói részéről bejárt vonalakat továbbra is szerződésszerűen biztositani óhajtja.

14. §.

Az »Adria« magyar tengeri hajózási részvény-társaság székhelye Budapest. A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi, valamint a közmunka- és közlekedési m. kir. ministereknek a szerződés tartama alatt jogában áll a társasági igazgatóságba egy-egy tagot kinevezni.

15. §.

Az »Adria« magyar tengeri hajózási részvény-társaság a jelen szerződés tartama alatt a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium felügyelete alatt áll.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister felügyeleti jogát e czélra kinevezendő kormánybiztos és a fiumei m. kir. tengerészeti hatóság által gyakorolja.

16. §.

A kormánybiztos a társaság működését bármikor és bármi irányban ellenőrizheti, szükség esetében az üzleti könyveket és levelezéseket megtekintheti és a társaság közegeitől az ellenőrzési jog gyakorlására megkivántató felvilágositásokat követelheti.

A kormánybiztos a közgyülésekben és az igazgatósági ülésekben részt vesz és a fennálló törvényekkel vagy az állam érdekeivel ellenkező határozatok ellen óvást emel.

Ezen óvás által az illető határozat végrehajtása 48 óráig felfüggesztetik, mely idő alatt a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister határoz.

17. §.

Az »Adria« magyar tengeri hajózási részvénytársaság igazgatósága minden hó utolsó hetében ülést tartván, megállapitja a jövő hóban szedhető fuvardíjak maximumát.

Ezen fuvardíjak Fiuméból vagy Fiuméba nem lehetnek nagyobbak, mint azon fuvardíjak, melyek a trieszti és velenczei kikötőkben vagy kikötőkből a folyó hónapban, ugyanazon irányban érvényesek voltak első rangú gőzhajóknál, tekintettel főleg a rendes járatú hajókra.

Ha azonban a tőzsde-tudósitások azt igazolnák, hogy időközben az adriai kikötőkben általános fuvardíj-emelkedés jött létre, az igazgatóságnak jogában áll ezen emelkedésnek megfelelő arányban határozni meg a legközelebbi havi fuvardíjak maximumát.

Ha a viteldíj megállapitásánál a kormánybiztos óvást tesz, 48 óra alatt választott bizottság határoz, mely az egész évre előre alakittatik. E választott bizottsághoz két tagot a társaság választ, egy tagot a közmunka- és közlekedési m. kir. minister, és egy tagot a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister nevez ki. A bizottság elnökét a m. kir. ministertanács nevezi ki.

18. §.

A fiumei m. kir. tengerészeti hatóság a társaság által szerződésileg elvállalt szállitási kötelezettségek pontos teljesitését a helyszinén ellenőrzi; az ez irányban nála bejelentett panaszokat megvizsgálja és halasztást nem szenvedő esetekben azokat orvosolja. Ez okból a társaság illető közegei kötelesek e czélra minden szükséges felvilágositásokat megadni.

19. §.

A mig az »**Adria**« magyar tengeri hajózási társaság az állammal szerződési viszonyban áll, a társaság tőkéjének felemelésére és leszállitására, az alapszabályok módositására és a feloszlatásra vonatkozó közgyülési határozatok — foganatosittatásuk előtt — a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministernek jóváhagyása alá terjesztendők.

20. §.

Jelen szerződés, mely az »Adria Steam Ship-Company«-val kötött és az 1880. évi XXV. t.-cz.-ben foglalt szerződés helyébe lép, jogérvényes, mihelyt azt a magyar törvényhozás jóváhagyta.

Kelt két példányban, Budapesten, 1882. évi január hó 31-én.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium nevében:

Matlekovits *s. k.*,
h. államtitkár.

Dr. Schnierer Gyula *s. k.*,
mint tanú.

Mihalovich *s. k.*,
mint tanú.

»**Adria**« magyar tengeri hajózási részvény-társaság:

Gróf Károlyi Tibor *s. k.*

Beretvás *s. k.*

Rakovszky István *s. k.*,
v képviselőház jegyzője.

138. szám.

(XXII. ÜLÉS, 229. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1882. évi márczius hó 30-án tartott

XC. ülése jegyzőkönyvéből.

1257. Ezután felolvastatik harmadszor végszerkezetében „a mozgósitás esetében behivott állandóan szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok, honvédek és egyéb jogosultak gyámol nélküli családjainak az 1880. évi XXVII. t.-cz. 5. §-a alapján nyujtandó segélyezés módozatáról" szóló törvényjavaslat.

A ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás s szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni határozza.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 138. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a mozgósitás esetében behivott állandóan szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok, honvédek és egyéb jogosultak gyámol nélküli családjainak az 1880. évi XXVII. t. cz. 5. §-a alapján nyujtandó segélyezés módozatáról.

1. §.

A mozgósitás esetében behivott állandóan szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, ugyszintén a véderőről szóló 1868:XL. t.-cz. 18. §-a értelmében tábori szolgálatra berendelt védkötelesek és a népfelkeléshez tartozók gyámol nélküli családjai következő határozatok szerint segélyeztetnek.

2. §.

Segélyezésre a behivottak családjának következő tagjai birnak igénynyel:

a) a behivott törvényes neje, gyermekei és unokái;

b) apja, anyja, nagyapja, nagyanyja;

c) apósa, anyósa;

d) testvérei;

de mindezek csak akkor és annyiban, a mennyiben ellátásuk egészben vagy részben a behivott keresményéből vagy szolgálati béréből fedeztetett.

3. §.

A segély az erre jogositott minden egyes családtag részére fejenkint jár s minden fő után és naponkint azon katonai átvonulási élelmezési illeték összegével számitandó, mely a bevonultnak állandó lakhelyére nézve meg van állapitva.

Nyolcz évesnél fiatalabb családtag részére a személyenként meghatározott segélyezés fele számitandó.

A mennyiben a segélyezett család saját lakházzal vagy egyébként ingyen lakással nem bir, lakásilletékkel is elláttatik, mely rendszerint az ellátási illetéknek felében állapitandó meg, a család által fizetett lakbér összegét azonban meg nem haladhatja.

Az egyes család összes tagjai részére engedélyezendő segély együttesen véve nagyobb nem lehet, mint azon bevonultnak igazolt átlagos egy napi bére vagy keresménye volt, ki után a család segélyre tarthat igényt.

4. §.

A mennyiben a segélyezett család, illetőleg annak egyes tagjai a behivott által csak részben láttattak el, a segélyezés is csak az eddig nyujtott ellátás arányában állapitandó meg.

5. §.

Az ezen törvény alapján nyujtott segély-összegbe be nem számithatók, sem az állam részéről más alapon adott, — sem a hatóságok, községek, vagy magánosok által nyujtott segélyezések.

6. §.

A család segélyezése azon naptól kezdődik, a mely napon a behivott tartózkodási helyéről csapatjához elindult, és rendszerint akkor végződik, midőn hazatért.

A segélyezésre nyert igényeket nem szünteti meg az, ha az illető behivottnak hazatérése a szabályszerű időn túl önhibáján kivül késleltetik.

7. §.

Azon behivottak családtagjai, a kik elesnek, vagy a tényleges katonai szolgálatban kapott sérülés vagy az ezen szolgálat által okozott betegség folytán a mozgósitás tartama alatt halnak meg, a behivott elhalálozása napjától számitva még 6 hónapon át részesittetnek az általuk addig élvezett segélyben.

8. §.

Kivételesen megszünik a segélyezés:

a) ha a behivott csapatjától megszökött;

b) ha a behivott súlyos börtönre, vagy ennél nagyobb büntetésre itéltetett.

9. §.

A segélyre igénynyel biró családok összeirása a belügyminister, illetőleg a horvát-szlavon-dalmátországi bán rendelete folytán az illetékes közigazgatási, járási tisztviselők által az illető városi és községi elöljárók meghallgatásaés a jogosultságnak általuk leendő igazolása s mindkettő felelőssége mellett eszközöltetik.

10. §.

Az összeirás az alispánok (kerületi főnökök), illetőleg polgármesterek által megvizsgáltatván, általuk a magyar királyi belügyministerhez, illetőleg bánhoz felterjesztendő.

11. §.

Az összeirások a belügyminister, illetőleg a horvát-szlavon-dalmátországi bán által a honvédelmi ministerhez küldetnek, a ki a pénzügyministerrel egyetértőleg a segélyezendők igénye és a segélyezési összeg iránt végérvényesen határoz.

12. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyi és honvédelmi ministerek bizatnak meg.

Rakovszky István s. k.
a képviselőház jegyzője.

139. szám.

(XXII. ÜLÉS, 229. 4) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi márczius hó 31-én tartott

XCI. ülése jegyzőkönyvéből.

Ezután végszerkezetében harmadszor felolvastatik „az 1879. évi közösügyi zárszámadásra alapitott leszámolás szerint Magyarország terhére mutatkozó tartozás fedezéséről“ szóló törvényjavaslat. Elnök kérdi a háztól, elfogadja-e végszerkezetében ezen most felolvasott törvényjavaslatot, igen vagy nem?

A ház felállás és ülvemaradással eszközölt szavazás szerint ezen harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 139. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az 1879. évi közösügyi zárszámadásra alapitott leszámolás szerint Magyarország terhére mutatkozó tartozás fedezéséről.

1. §.

A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy a közösügyi költségek fejében az 1879. évi közösügyi zárszámadásra alapitott utólagosan eszközölt leszámolás folytán Magyarország terhére mutatkozó tartozás kiegyenlitésére pótlólag 488,221 frt 88½ krt fizethessen a közös pénzügyministernek.

2. §.

Az előbbi szakaszban megjelölt kiadás az 1880. évi LVII. t.-cz. 2. §-ának »rendes kiadások« IV. fejezete alatt elszámolandó, és fedezése az 1881. évi X. törvényczikk értelmében eszközlendő.

3. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

140. szám.

(XXII. ÜLÉS, 229. 5) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. év márczius hó 31-én tartott

XCI. ülése jegyzőkönyvéből.

Napirend szerint következik: „a Szerbiával 1882. február 22. (február 10-én) kötött hajózási szerződésről" szóló törvényjavaslatnak végszerkezetében felolvasása.

A ház harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 140. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Szerbiával 1881. $\frac{\text{február 22.}}{\text{február 10.}}$ kötött hajózási szerződésről.

Ő császári és apostoli királyi Felségének és Ő Fensége Szerbia Fejedelmének meghatalmazottjai által kötött és Belgrádban 1882. $\frac{\text{február 22.}}{\text{február 10.}}$ napján aláirt hajózási szerződés, miután az az országgyülés által elfogadtatott és utóbb mindkét szerződő fél részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország apostoli Királya és Ő Fensége Szerbia Fejedelme, egyaránt azon óhajtás által vezéreltetve, hogy a folyamhajózást fejleszszék és előmozditsák, e végből szerződéskötésre elhatározták magukat és meghatalmazottjaikká kinevezték:

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország apostoli Királya:

Khevenhüller-Metsch Rudolf grófot, kamarását, — Ő Fensége Szerbia Fejedelme mellett rendkivüli követét és meghatalmazott ministerét, a III. oszt. császári vaskorona-rend lovagját, — és

Ő Fensége Szerbia Fejedelme:

Pirotchanatz Milán urat, ministertanácsa elnökét, külügyministerét, a Takovo-rend nagy keresztesét stb.;

kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös közlése után a következő czikkekben állapodtak meg:

Sa Majesté l'Empereur D'Autriche, Roi de Bohème etc. et Roi Apostolique de Hongrie, et Son Altesse le Prince de Serbie, également animés du désir de régler et de développer la navigation fluviale, ont résolu de conclure à cet effet une Convention et ont nommé pour leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté L'Empereur D'Autriche, Roi de Bohème etc. et Roi Apostolique de Hongrie:

le Sieur Rodolphe Comte de Khevenhüller-Metsch, Son Chambellan, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Son Altesse le Prince de Serbie, Chevalier de l'Ordre Impérial de la Couronne de fer de IIIe classe, etc., — et

Son Altesse le Prince de Serbie:

le Sieur Milan Pirotchanatz, Président de Son Conseil des Ministres et Son Ministre des affaires étrangères, Grand Croix de Son Ordre de Takovo, etc.

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenu des articles suivants:

I. czikk.

Mindkét szerződő fél alattvalói a másik fél területén levő összes vizi utakon, legyenek azok akár természetesek, akár mesterségesek, minden kikötő hely között árúkat és személyeket szállithatnak és mindenben, a mi a folyamhajózást illeti, az e részben fennálló szabályzatok szem előtt tartása mellett, egyenlő jogokat, kedvezményeket és kiváltságokat élveznek és ugyanazon föltételeknek lesznek alávetve, mint saját alattvalóik és a legtöbb kedvezményben részesitett nemzet alattvalói.

Az egyik szerződő félhez tartozó hajózási vállalkozók, ha ki akarják terjeszteni üzletüket a másik fél területére, ezen területen üzletük gyakorlatáért semmiféle üzleti vagy külön adónak nem lesznek alávetve.

Article I.

Les sujets de chacune des Parties contractantes pourront transporter des marchandises et des voyageurs sur toutes les voies navigables, soit naturelles, soit artificielles, du territoire de l'autre Partie, entre tous les lieux de débarquement, et jouiront en tout ce qui concerne la navigation fluviale, et tout en observant les règlements en vigueur à ce sujet, des mêmes droits, avantages et exemptions et seront soumis aux mêmes conditions que les propres sujets et les sujets de la nation la plus favorisée.

Les entrepreneurs de navigation appartenant à une des Parties contractantes, voulant étendre leur industrie sur le territoire de l'autre Partie, ne seront assujettis dans ce territoire pour l'exercice de cette industrie à aucun impôt industriel ou spécial.

II. czikk.

Semminemű kizárólagos hajózási szabadalom vagy kényszerjog, mint az árúmegállitási, raktározási, árúátrakási, elővásárlási vagy más ilynemű jogok, az osztr.-magyar monarchia és Szerbia határát képező hajózható folyamszakaszokon nem fognak fennállhatni, — és egy hajóvezető sem lesz szoritható arra, hogy a jelzett okokból az emlitett folyam mentén bizonyos helyeken kikössön, át- vagy kirakjon, avagy bármely helyen bizonyos ideig vesztegeljen.

A fentebbi határozatok a postajogra és a révekre nem vonatkoznak.

A szerződő felek teljes szabadságot tartanak fenn magoknak arra nézve, hogy az országuk területén levő folyamokon és csatornákon kapaszkodó hajózásra engedélyeket adhassanak.

Ellenben kötelezik magukat, hogy a határfolyamok közös részein kapaszkodó hajózási engedélyeket csakis előzetes megegyezés és kölcsönös jóváhagyás alapján fognak kiadni.

Article II.

Aucun privilège exclusif de navigation ou droit forcé, tel que droit d'étape, de dépôt, de rompre charge, de premier achat ou autre de même nature, ne pourra subsister sur les cours d'eau navigables qui forment la frontière entre le territoire de la Monarchie austro-hongroise d'une part, et le territoire serbe de l'autre, et nul conducteur de bâtiment ne pourra être contraint, pour un tel motif, d'aborder, de décharger ou de transborder sur aucun point des dits cours d'eau, ni de s'arrêter un certain temps dans un endroit quelconque.

Les dispositions précédentes ne s'appliquent pas au droit postal ni aux bacs.

Les Parties contractantes se réservent une entière liberté à l'égard des concessions de touage qui se rapportent aux fleuves situés dans l'intérieur du pays et aux canaux.

Quant aux parties communes des fleuves frontières, les Parties contractantes s'engagent à n'accorder des concessions de touage qu'après une entente préalable et avec assentiment réciproque.

III. czikk.

Az egyik szerződő félhez tartozó minden hajózási vállalkozónak szabadságában áll kereskedelmi czéget a másik fél területén az e

Article III.

Il est permis à chaque entrepreneur de navigation, appartenant à l'une des Parties contractantes, de faire enregistrer sa raison

részben fennálló szabályzatok szem előtt tartása mellett bejegyeztetni, ott hajózási ügynökségeket felállitani, az üzlethez szükséges irodahelyiségeket és telepeket berendezni és e czélból a kikötőkben fekvőségeket vásárolni és épületeket emelni. A szerződő felek egyikéhez tartozó hajózási vállalkozók nem akadályozhatók árúik kirakásában a másik fél területén, feltéve, hogy a fennálló vám- és rendőri szabályokhoz alkalmazkodnak. Szintugy jogukban áll a köztelepeket és a kikötő-helyeket ugyanazon feltételek mellett használni, mint a belföldiek — és a legtöbb kedvezményben részesitett nemzet alattvalói.

A vállalkozók által közzétett üzlet-szabályzatok az illetékes hatóságnál leteendők.

Ezen szabályzatok vita esetén bizonyitó erővel fognak birni, azon feltételek megitélése tekintetében, melyek mellett a hajózási vállalkozó a személy- és árúszállitást elvállalta és magát annak végrehajtására kötelezte.

sociale dans le territoire de l'autre, tout en observant les reglements respectifs, d'y établir des agences de navigation, d'y disposer les bureaux et établissements nécessaires à l'entreprise, d'acquérir dans ce but des biens-fonds aux lieux de débarquement et d'y élever des constructions. Les entrepreneurs de navigation appartenant à l'une des deux Parties contractantes ne pourront être empêchés de décharger leurs cargaisons sur le territoire de l'autre, pourvu qu'ils se conforment aux réglements, douaniers et aux réglements de police en vigueur. Ils auront de même le droit d'utiliser les établissements publics et les lieux de débarquement sous les mêmes conditions que les indigènes et les sujets de la nation la plus favorisée.

Les réglements d'exploitation publiés par les entrepreneurs seront déposés auprès des autorités compétentes. Ces règlements auront, en cas de différends, force probante relativement à l'interprétation des conditions sous lesquelles l'entrepreneur de navigation s'était chargé du transport des voyageurs et de l'expédition des marchandises et s'était engagé à l'effectuer.

IV. czikk.

Hogy valamely jármű a szerződő felek egyikéhez tartozónak elismertessék, megkivántatik, hogy az vagy ezen állam valamely alattvalójának vagy egy oly társaság, vagy részvénytársulatnak tulajdona legyen, mely ezen állam törvényei alatt áll és ott székel. Megkivántatik továbbá, hogy a hajók és tutajok az V. czikkben megjelölt okiratokkal ellátva legyenek és a VI. czikk értelmében kiállitott hajós-, illetőleg tutajos-oklevéllel biró hajóvezető vezérlete alatt álljanak. E hajóvezető az ezen hajózási szerződésben és a folyamrendőri szabályokban foglalt határozatok pontos megtartásáért első sorban felelős. Ugy a hajólevél, mint a hajós- és tutajos-oklevél a hajózás felügyeletével megbizott folyamhatóságok kivánságára bármikor előmutatandók.

Mindkét szerződő fél hajói a másik fél vizein, valamint ott is, hol a folyam vize csak

Article IV.

Pour qu'un bâtiment soit reconnu comme appartenant à une des Parties contractantes, il doit être la propriété soit d'un sujet de ce pays, soit d'une compagnie ou société d'actionnaires assujettie aux lois de ce même pays, et y ayant son siège. Les bâtiments et les radeaux doivent, de plus, être munis des papiers prescrits par l'article V. et être soumis à la direction spéciale d'un conducteur légitimé par la patente de batelier, respectivement par celle de flotteur, prescrite à l'article VI. Ce conducteur est en première ligne responsable de la stricte observation des dispositions contenues dans la présente convention et dans les réglements de police fluviale. Les patentes du navire, du batelier et du flotteur doivent être exhibées à chaque réquisition des autorités fluviales chargées de la surveillance de la navigation.

Les bâtiments de chacune des Parties contractantes devront arborer le pavillon prescrit

egy oldalról érinti a másik szerződő fél területét, a saját államuk törvényeiben előirt zászlót fogják viselni.

Oly alkatú hajóknak, melyek csak egyszeri leusztatásra alkalmasak, hajólevélre nincs szükségük, és e tekintetben a tutajokkal egy szempont alá esnek.

Járműveknél, melyek csupán közel fekvő vásárra szánt árúkat szállitanak, sem hajólevél, sem pedig hajós-oklevél nem kivántatik.

par la loi de leur pays dans les eaux de l'autre Partie ainsi que là où le cours d'eau est limité d'un côté par le territoire de l'autre Partie.

Les bâtiments construits de manière à ne servir qu'à un seul voyage en aval, sont exempts de la patente de navire, et assimilés, sous ce rapport, aux radeaux.

Les bâteaux qui ne transportent que des produits en destination de marchés voisins, sont exempts et de la patente de navire et de celle de conducteur.

V. czikk.

A hajólevél, melylyel a járműnek birnia kell, hogy folyamhajózásra alkalmasnak tekintessék, azon szerződő fél illetékes hatósága által állittatik ki, a melyhez a jármű tartozik. A hajólevélnek magában kell foglalnia a tulajdonos nevét és lakhelyét, továbbá annak megjelölését, vajjon a jármű evezős, vitorlás, vagy gőzhajó-e, — esetleg a hajó nevét és számát, épitési évét, hordképességét, valamint annak igazolását, hogy minden egyes részeiben és felszerelésében az arra hivatott és felesketett szakértők által megvizsgáltatott és a hajózásra alkalmasnak s megfelelőnek találtatott, — végre ama vizek megjelölését, a melyeken való hajózásra alkalmasnak találtatott.

A hajólevél érvényességét veszti, mihelyt a jármű megszünt a hajólevelet kiállitó ország valamely alattvalójának vagy ezen országhoz tartozó valamely társulatnak tulajdona lenni. Azon állam illetékes hatósága, melyben a hajólevél kiállittatott, köteles azt ugy a fentebbi esetben, valamint akkor is visszavonni, ha a jármű a hajózásra alkalmas állapotban nem találtatik.

A tutajok (faszállitmányok) nem tartoznak hajólevelet előmutatni.

Azonban minden tutajvezetőnek el kell látva lennie oly okiratokkal, melyek a tutaj tulajdonosát, avagy szállitóját és a tutaj származási és rendeltetési helyét igazolják.

Article V.

La patente exigée pour qu'un bâtiment soit reconnu apte à la navigation fluviale, sera délivrée par les autorités compétentes de la Partie contractante dont il relève. La patente doit contenir le nom et le domicile du propriétaire, une mention indiquant si le bâtiment est un bâteau à rames, à voile ou à vapeur, éventuellement son nom et son numéro, l'année dans laquelle il a été construit, son tonnage, la constatation qu'il a été examiné dans toutes ses parties et dans tout son armement par des experts commis et assermentés à cet effet, et qu'il a été reconnu bon et apte à naviguer, enfin l'indication des eaux sur lesquelles on l'a trouvé apte à naviguer.

La patente du navire perd sa validité du moment où celui-ci cesse d'appartenir à un sujet du pays dont elle émane, ou à une compagnie relevant du même pays. L'autorité compétente du pays ou cette patente a été délivrée doit la retirer aussi bien dans le cas susmentionné que dans celui oú le bâtiment ne se trouverait plus dans les conditions voulues pour la navigation.

Les radeaux (trains de bois) ne sont pas tenus de produire une patente. Chaque flotteur doit cependant être muni de papiers, constatant le propriétaire ou l'expéditeur, ainsi que la provenance et la destination du radeau.

VI. czikk.

A hajós-oklevél, melyre minden hajóvezetőnek szüksége van oly czélból, hogy a hajók,

Article VI.

La patente nécessaire à tout conducteur pour qu'il soit reconnu apte à des dirige

lletve tutajok vezetésére alkalmasnak elismeressék, a szerződő felek egyikének illetékes hatóága által fog kiállittatni.

A hajós - oklevélbe felveendő a jogosult leve, valamint azon község, melyhez tartozik, ovábbá annak kitüntetése, miszerint beigazolta, logy gőz-, vitorlás-, evezős hajók, vagy pedig utajok vezetésére a kellő ismerettel s jártasággal bir, és hogy ennélfogva egy vagy esetleg öbb ilynemű hajó vezetésére jogosultságot nyert, régre azon vizek megjelölése, melyeken az oklevél birtokosa, az emlitett járműveket vezetni alkalnasnak találtatott. Ilyen hajós - oklevél csak apasztalt és jómagaviseletű oly egyéneknek dható ki, kik a hivatalosan kirendelt szakértők iltal külön vizsga alá vétetvén, képességüknek legendő jelét adták.

Az igy kiadott hajós-oklevél feljogositja nnak birtokosát mindazon hajók vezetésére. nelyek az ezen okmányban megjelölt osztályba snek, és azon országhoz tartoznak, melytől a ajós-oklevelet nyerte.

Mindegyik szerződő fél szabadon fog határozni a felett, vajjon megengedi-e vagy nem, logy saját hajóit a másik fél hajós-oklevelével llátott hajóvezető is vezethesse.

A hajós-, vagy tutajos-oklevél azon állam lletékes hatósága által, mely azt kiadta, visszaonandó, azon esetben, ha e hatóság az oklevél ulajdonosának képtelenségéről meggyőződött, agy, ha a rend és közbiztonság érdekében szükégesnek látja, hogy a hajózás, avagy tutajozás yakorlására adott jog tőle elvonassék.

bâtiments ou des radeaux, lui sera délivrée par l'autorité compétente d'une des Parties contractantes. La patente doit contenir le nom du porteur, puis celui de la commune à laquelle il appartient, la constatation qu'il ait justifié des connaissances et aptitudes nécessaires pour conduire un bateau à vapeur, à voile, à rames, ou un radeau, et qu'il ait en conséquence obtenu l'autorisation, soit pour une, soit pour plusieurs de ces catégories de bâtiments, enfin l'indication des eaux pour lesquelles le porteur a été trouvé apte à conduire les dits bâtiments. Cette patente ne sera accordée qu'à des personnes expérimentées, de bonne conduite, et ayant donné, dans des examens spéciaux, subis devant des experts publics, des preuves suffisantes de leur capacité. La patente ainsi délivrée autorise le porteur à conduire tous les navires qui rentrent dans la catégorie indiquée dans cet acte de légitimation, et qui relèvent du pays, où sa patente lui a été délivrée.

Il est réservé à chaque Partie contractante d'admettre ou non, à la direction de ses navires, les conducteurs munis d'une patente de l'autre Partie.

La patente de batelier ou de flotteur sera retirée par les autorités compétentes du pays qui l'a délivrée, dans le cas où ces autorités auraient été convaincues de l'incapacité du porteur ou auraient reconnu, dans l'intérêt du maintien de l'ordre et de la sûreté publique, la nécessité de lui interdire la faculté d'exercer soit la navigation, soit le flottage.

VII. czikk.

Az V. czikkben előirt hajólevelen kivül minden gőzhajónak az illetékes hatóság részéről negejtett kazánpróba eredményéről szóló bizonyitványnyal ellátva kell lennie.

Azonkivül a kazán biztonsági szelepei, nemkülönben emeltyűi, ha ilyenek vannak, az lletékes hatóság által bevert bélyeggel láthaólag megjelölendők.

Article VII.

Outre la patente prescrite à l'article V, les bateaux à vapeur seront munis d'un certificat constatant le résultat des épreuves auxquelles la chaudière aura été soumise de la part de l'autorité compétente.

De plus, la soupape de sûreté de la chaudière, ainsi que ses leviers, s'il y en a, seront munis, par les soins de l'autorité compétente, d'un timbre frappé en caractères visibles.

VIII. czikk.

Az osztrák-magyar monarchia és Szerbia között határt képező folyamszakaszokon semmi oly hajóvám, mely egyedül a hajózás tényén alapúl, sem pedig a hajón levő árúk után semmiféle illeték nem szedhető.

Kivétetnek mindazonáltal azon illetékek, melyeket a Moldova és Szörénytorony között fekvő zuhatagokon át közlekedő járm vek kötelesek lesznek fizetni, ha az ottani hajózási akadályok megszüntetése érdekében czélba vett munkálatok végre lesznek hajtva.

Különben csak a következő illetékek lesznek szedhetők:

a) az országos törvényekben, avagy a be- és kivitelt szabályozó szerződési határozmányokban megállapitott vám- és fogyasztási illetékek; — mindazonáltal a vizi szállitmányok nem vonathatnak kedvezőtlenebb elbánás alá, minthá ugyanazon árúk a szárazföldi uton szállittattak volna;

b) bizonyos közhasznu berendezésekért, mint pld. daruk, mérlegek, kőpartok és egyéb kikötő épitkezések, raktárak stb. használatáért, — vagy pedig teljesitett munkákért p. o. révkalauzi és kormányosi szolgálatokért, hidak és zsilipek felnyitásáért járó illetékek.

A b) alatti illetékek szedésénél mindkét szerződő fél hajói és árúi a meghatározott és közhirré tett díjszabások szerint teljes egyenlőség alapul vételével lesznek kezelendők, és semmi esetre sem fognak kedvezőtlenebb elbánás alá esni, mint a legtöbb kedvezményben részesülő nemzet hajói, illetve árúi.

Ezen illetékek azonban csakis akkor szedhetők, ha a kérdéses berendezések és szolgálmányok tényleg igénybe vétettek. Uj berendezések létesitésének vagy lényeges és költséges javitásoknak esetére megállapittatik, hogy az ilyek használatáért az illetékek magasabb összegben ne szedessenek, mint a hogy megközelitőleg a fentartási költségekre és a befektetett tőke kamatozására és fokozatos törlesztésére szükséges. Ezen illetékek magassága csak a két kormány előleges megegyezése alapján fog meg-

Article VIII.

Il ne sera perçu sur les cours d'eau qui forment la frontière entre le territoire de la Monarchie austro-hongroise d'une part, et le territoire serbe de l'autre, aucun péage basé uniquement sur le fait de la navigation, ni aucun droit sur les marchandises qui se trouvent à bord des navires.

Seront exceptés toutefois les droits que les navires devront acquitter en passant les cataractes entre Moldova et Turn-Sévérin, quand les travaux destinés à faire disparaître les obstacles que celles-ci opposent à la navigation, auront été exécutés.

Ne pourront être perçus en outre que:

a) les droits de douane et de consommation fixés par la loi interne ou par des dispositions conventionelles pour l'importation ou l'exportation; toutefois, le transport sur eau ne pourra être soumis à des conditions moins favorables que si les marchandises prenaient la voie de terre;

b) les droits pour l'usage de certains établissements publics, tels que grues, balances, quais et autres constructions de débarquement, magasins etc.; ou pour certains services rendus, tels que pilotage, ouverture des ponts et écluses etc.

Quant au prélévement des droits mentionnés sous b), les navires et marchandises des deux Parties contractantes doivent être traités d'aprés des tarifs fixes et publics, sur le pied d'une parfaite égalité et en aucun cas moins favorablement que ceux de la nation la plus favorisée.

Ces péages, cependant, seront perçus pour autant seulement qu'on aura fait usage de ces établissements ou de ces services. Lorsqu'il s'agit d'établissements nouveaux ou d'améliorations essentielles et coûteuses, les péages à prélever pour leur usage ne seront pas plus élevés qu'il n'est nécessaire pour couvrir approximativement les frais d'entretien, de même que les intérêts et l'amortissement graduel du capital dépensé. Le chiffre de ces droits ne pourra être fixé que sur un ac-

állapittathatni. A befektetett tőke törlesztésére megfelelő időszak fog határoztatni, a törlesztés befejezése után az illetékek nem fognak többet tehetni, mint a mennyi a fentartási költségek fedezésére szükséges.

A posta és személyszállitó, valamint az állami hajók ezen illetékektől mentek.

Önkényt értetik, hogy oly helyek használatáért, melyek a kikötésre, a nélkül, hogy lényeges és költséges javitásokat igényeltek volna, már természettől alkalmasak, mi illeték sem szedhető.

IX. czikk.

Mindkét szerződő fél kormánya gondoskodni fog arról, hogy a folyamhajózásnál alkalmazott vámeljárásnál minden akadály és nehézség, melyet a körülmények mulhatlanul meg nem követelnek, mellőztessék, fentartván maguknak, hogy szükség esetén egyetértőleg oly rendszabályokat is alkalmazzanak, melyek a hajóforgalomra nézve a vámeljárást megkönynyitsék.

A fontosabb hajóállomásokon az árúk vámkezelése naponta fog történni, a vámrendszabályok szerint meghatározandó időtartam alatt, de legalább is 10 órán át (a husvéti, pünkösdi és karácsonyi ünnepek kivételével).

A szerződő felek területei között határt épező vizeken a beviteli vámok csak akkor ognak beszedetni, ha az árúk a hajóból a partra rakattak.

Oly árúk után azonban, melyek elháritatlan események folytán rakattak ki és később ismét kivitettek, beviteli vám nem fizetendő, feltéve, hogy az illető rendszabályok megtartattak.

Az esetben, ha a vámilletékek, vagy más állami jövedelmek beszedésének biztositására v-rendszabályok alkalmazása mutatkoznék szükségesnek, e czélra elégségesnek fog ismer-

cord intervenu entre les deux Gouvernements. Un laps de temps convenable sera fixé pour l'amortissement du capital dépensé. L'amortissement une fois opéré, les droits ne représénteront plus que la quotité necessaire à l'entretien.

Les paquebots-poste et les bâtiments faisant le service des voyageurs, ainsi que les bâtiments de l'État sont exempts de ces péages.

Il est entendu que l'usage des endroits qui par leurs conditions naturelles et sans avoir subis d'améliorations essentielles et coûteuses sont propres au débarquement, ne pourra être frappé d'aucun droit.

Article IX.

En ce qui concerne la procédure douanière à appliquer à la navigation fluviale, les Gouvernements des deux Parties contractantes aviseront aux moyens d'éviter au commerce toute entrave et tout obstacle que ne demandent pas absolument les circonstances et ils se reservent, au besoin, de prendre d'un commun accord des mesures pour faciliter la procedure douanière à appliquer au commerce fluvial.

Dans les stations les plus importantes pour le commerce fluvial, l'expedition douanière des marchandises aura lieu tous les jours durant un espace de temps à fixer conformément aux règlements douaniers, mais non inférieur a dix heures (excepté toutefois les jours de Pâques, de la Pentecôte et de Noël).

Sur les sections fluviales qui forment la frontière entre les territoires des Parties contractantes, les droits d'entrée ne seront perçus que lorsque les marchandises seront débarquées sur la rive.

Les marchandises cependant qui, à la suite d'un événement de force majeure, ont dû être débarquées et qui seront ultérieurement réexportées, n'acquitteront aucun droit d'entrée, pourvu que les règlements respectifs aient été observés.

Dans les cas oú des mesures de précaution auront été reconnues nécessaires pour garantir la perception des droits de douane et d'autres revenus publics, il suffira de mettre sous

tetni a raktárak vámhivatalos pecsétzár alá vétele, vagy a járműre vámőröknek felvétele.

Az egyik szerződő fél területén a rakomány egyes darabjaira, vagy a hajórakhelyre alkalmazott ólomzár a másik fél területén való szállitásnál is érvényesnek ismertetik el, ha az ellenőrzés kivánalmainak elég tétetett.

Rendszeres forgalmat közvetitő gőzhajók oly helyeken, a hol a ki- és berakást a vámszabályok általában megengedik, mindig, még éj idején is, minden feltartóztatás nélkül ki- és berakodhatnak. Ezen hajók kapitányai vagy azok helyettesei megérkezéskor a vámhivatalnak avagy közegeinek egy a kirakott árúkat részletesen kimutató jegyzéket átnyujtani tartoznak.

Azon esetben, ha a kirakott árúk darabszáma kisebb az átnyujtott jegyzékben megjelöltnél és erről a kapitány vagy más illetékes személy a vámhivatalt közvetlen a megtörtént kirakás után; de mindenesetre előbb, mintsem a vámhivatal ezen különbözetet fölfedezte, értesiti: a hajókapitány pénzbirság alá nem fog vonatni.

les scellés de la douane les endroits servant de dépôt aux marchandises, ou de placer des gardiens de douane à bord du navire.

Les scellés apposés dans le territoire de l'une des Parties contractantes aux pièces de chargement ou aux écoutilles, seront reconnus valables pour le transport dans le territoire de l'autre Partie, pourvu qu'on ait satisfait aux exigences du contrôle.

Les bateaux à vapeur qui font le service regulier de transport, pourront, aux endroits oú les reglements douaniers permettent en général les chargements et déchargements, operér, même pendant la nuit, les chargements et dechargements sans retard quelconque. Les capitaines de ces bateaux ou leurs représentants remettront, à leur arrivée, aux bureaux ou organes de douane une déclaration spécifiant les marchandises dèchargées.

Si le nombre des colis déchagés est inférieur à celui inscrit dans la déclaration présentée, aucune pénalité ne sera infligée au capitaine du bateau, pourvu que celui-ci, ou qui de droit, en ait prévenu le bureau de douane immediatement après avoir effectué le déchargement et en tout cas avant que la douane n'ait constaté cette différence.

X. czikk.

A határt képező folyampartok alkalmas helyein mindkét kormány — a szerb kormány első sorban Belgrádon — rakodó- és kikötő helyeket, továbbá a folyamhajókon szállitott árúk elhelyezésére raktárakat fog felállitani, vagy ilyenek felállitását másoknak megengedni, kik is e tekintetben minden lehető támogatás és pártolásban fognak részesittetni.

Ezen raktárakban vám alá eső árúk újbóli kivitel czéljából vámmentesen elhelyezhetők.

Az itt emlitett berendezések használatáért járó illetékek megszabásánál a VIII. czikk határozatai mérvadók.

Article X.

Les deux Gouvernements établiront á des endroits convenables aux bords des eaux frontiéres, le Gouvernement serbe surtout á Belgrade, des lieux d'embarquement et de débarquement, ainsi que des magasins de dépôt pour les marchandises transportées par des bateaux, ou bien ils permettront à d'autres personnes l'établissement de pareils magasins, et ils leur prêteront tout aide et appui á cet effet.

Les marchandises passibles d'un droit de douane, pourront être déposées en franchise de droits dans ces magasins pour être réexportées.

En ce qui concerne les taxes à payer pour l'usage des dits établissements, on appliquera les principes établis à l'article VIII.

XI. czikk.

A szerb partoknak, illetőleg a határfolyamok szerb szakaszainak Vaskapu feletti részén alkal-

Article XI.

En ce qui concerne la rive serbe, respectivement la section serbe des eaux frontières en

mazandó kikötő-, hajózási vagy folyamrendőri szabályzatok, ugyszinte a folyamjárművek fertőztelenitése és a fertőző betegségeknek emberektől és állatoktól a folyamhajózásnál távoltartására vonatkozó egyéb határozmányok a határvizek magyar partjain érvényben levő hasonnemű szabályzatok és rendeletekkel lehetőleg összhangba hozandók.

Addig is, mig Szerbiában ezen új rendszabályok hatályba nem helyeztetnek, a jelenlegi szokás és gyakorlat marad érvényben.

Ha az ezen czikk első bekezdésében érintett szabályzatok módositása, vagy ily irányban újabbi intézkedések megtétele válnék szükségessé, a szerződő felek közös egyetértésben fognak eljárni.

Magától értetik, miszerint az Ausztria-Magyarország és Szerbia között 1881. $\frac{\text{május 6.}}{\text{ápril 24.}}$ kötött állategészségügyi szerződés idevágó határozmányait ezen megállapodások nem érintik.

Folyamrendőri ügyekben mindkét fél közegei hivatalos eljárásaiknál egymást minden tekintetben kölcsönösen segiteni és támogatni fogják, a megejtett vizsgálatok eredményeit kellő megkeresésre egymással közlendik és általában egymásnak mindennemű felvilágositással fognak szolgálni.

amont des Portes de fer, les règlements de port, de navigation et de police fluviale à appliquer, de même que les règlements pour la désinfection des bateaux de rivière et les autres mesures à prendre, par rapport à la navigation fluviale, contre la propagation des maladies d'infection d'hommes et d'animaux, devront être en harmonie, autant que possible, avec les règlements et mesures de même nature en vigueur sur la rive hongroise.

Jusqu'à la mise à exécution en Serbie de nouvelles dispositions à cet égard on, procédera suivant les us et coutumes en vigueur.

Dans le cas ou il aurait été reconnu nécessaire d'introduire des changements dans les reglements visés par le 1-er alinéa de cet article, ou d'émettre de nouveaux règlements sur cès matières les parties contractantes se mettront d'accord à ce sujet.

Il est entendu que les dispositions précédentes ne pourront aucunement déroger aux engagements pris par la Convention vétérinaire conclue, le $\frac{\text{6 mai}}{\text{24 avril}}$ 1881, entre l'Autriche-Hongrie et la Serbie.

Les fonctionnaires des deux Parties contractantes se prêteront mutuellement, dans l'exercice de la police fluviale, aide et appui de toute manière, se communiqueront, s'ils en sont dûment requis, les résultats de leurs enquêtes et se donneront en général tous les renseignements désirés.

XII. czikk.

Mindkét szerződő fél kötelezi magát a vontató utakat mindenkor jó karban fentartani.

Malmok, hidak, zúgók és más hasonnemű művek akként helyezendők el, hogy a szabad hajózást ne gátolják.

A hajózható határvizek alkalmas helyein vizmérczék állitandók fel és a vizállások szabályszerűen feljegyzendők.

Article XII.

Chacune des deux Parties contractantes s'engage à tenir en tout temps les chemins de halage en bon état.

Les moulins, les ponts, les barrages et autres etablissements pareils seront construits de façon, à ce qu'ils ne puissent entraver le libre passage des bateaux.

Dans tous les endroits convenables des fleuves frontières navigables il sera établi des échelles fluviales et l'on fera des observations régulières sur la hauteur des eaux.

XIII. czikk.

Révátkelések csakis az illetékes hatóság külön engedélyezésével és oly módon rendezhetők be, hogy azokat mindkét fél vámhivatalnokai nehézség nélkül ellenőrizhessék.

Azon már fennálló révátkelések, melyek ezen feltételeknek meg nem felelnek — beszüntetendők.

A szerződő felek kormányai egymással közölni fogják azon fennálló révátkelések jegyzékét, melyek az emlitett feltételeknek megfelelőleg működnek. Uj révátkelések azonban jövőre csakis közös megállapodás alapján engedélyezhetők.

Article XIII.

Des bacs ne pourront être établis qu'à la suite d'une concession spéciale, donnée par l'autorité compétente. Ils doivent fonctionner de manière à ce que les douaniers des deux Parties contractantes puissent les surveiller sans difficulté.

Si des bacs existants ne répondent pas à ces conditions, ils seront mis hors d'usage.

Les Gouvernements des Parties contractantes se communiqueront mutuellement des listes indiquant les bacs qui fonctionnent actuellement dans les conditions précitées. De nouvelles concessions pour l'établissement de bacs ne seront accordées qu'après entente reciproque.

XIV. czikk.

Mindkét szerződő fél kereskedelmi ügynökei följogositvák, hogy a határvizeken levő és saját nemzetükhöz tartozó járművekre mehessenek; — ott a saját országbeli alattvalóikat kihallgassák; a hajó-okmányokat megvizsgálják; a hajóvezetők, tisztek és legénység között felmerült vitás kérdéseket kiegyenlitsék; azokat a helybeli hatóságoknál támogassák, és ha a vezetők kivánnák, minden szükséges intézkedést megtegyenek — a hajótörést szenvedett vagy felakadt nemzetbeli járműveknek s az azokon elhelyezett árúknak megmentésére és biztositására.

A helyhatóságok kötelesek a consuli hivatalokat ezen teendőik teljesitésénél megkeresésükre támogatni.

Ha az egyik szerződő fél alattvalójának tulajdonát képező jármű a határvizeken tartózkodik, legyen az akár utban, akár álljon a másik fél partja közelében, ezen félnek helyhatóságai segélyt nyujtani tartoznak neki, a hajóvezető, vagy helyettesének kivánságára.

A helyhatóság ily megkeresés nélkül is közbeléphet az emlitett járműveken és pedig:

Article XIV.

Les fonctionnaires consulaires des deux Parties contractantes auront le droit de se rendre à bord des navires nationaux qui se trouvent dans les eaux frontières; d'y procéder à l'interrogatoire des sujets de leur pays; d'examiner les papiers de bord; de régler les contestations survenues entre les conducteurs, les officier et l'equipage; de leur prêter appui devant les autorités du pays; et si les conducteurs le désirent, de prendre toutes les mesures nécessaires pour le sauvetage des navires nationaux naufragés ou échoués, de même que de leur chargement.

Les autorités locales, si la demande leur en est adressée, sont tenues de prêter appui aux autorités consulaires dans l'exercice de ces fonctions.

Si des navires appartenant à des sujets d'une des Parties contractantes se trouvent dans les eaux frontières, — soit qu'ils y naviguent ou qu'ils stationnent près la rive de l'autre Partie, — les autorités locales de cette même Partie — leur devront prêter assistance sur la demande du conducteur ou de son lieutenant.

Les autorités locales pourront même sans en avoir été requises, intervenir spontanément sur ces navires:

1. Ha a hajón bűntény követtetett el;

2. ha a hajón a személy- és vagyon-biztonságot veszélyeztető rendellenesség adta elő magát;

3. ha más olynemű rendellenesség fordult elő, mely a közcsendet és rendet a hajón kivül megzavarhatná;

4. a csempészet meggátlása céljából;

5. ha azon ország valamely hatósága, melyhez a jármű tartozik, a közbelépést kivánja.

Az itt elősorolt eseteken kivül bármely fél helyi hatósága a másik félnek a határvizeken levő járművein rendőri vagy egyéb fenyitő ügyekben csakis az illetékes ügynöki képviselő beleegyezésével léphet közbe.

A közbelépő hatóságnak minden ily esetben jogában áll a szükséges letartóztatásokat foganatositani, sőt magát az egész járművet is lefoglalni.

A letartóztattak, a mennyiben azok a hajóvezető őrizetében nem hagyhatók, a másik szerződő fél legközelebb fekvő hatóságának adandók át:

a) ha a helyi hatóság oly járművön lép közbe, mely a másik szerződő fél tulajdonát képezi, a határvizeken utban van, vagy a helyhatóság országának partjától bizonyos távolságban állomásoz, — minden tekintet nélkül azok nemzetiségére;

b) ha a helyi hatóság oly járművön intézkedik, — mely a másik fél tulajdonát képezi és a közbelépő hatóság országának partján állomásoz, hasonlóképen tekintet nélkül az illetők nemzetiségére; mindazonáltal a saját alattvalók kivételével.

A fentebbi *a)* és *b)* pontokban emlitett esetekben netán lefoglalt jármű a másik szerződő fél legközelebbi hatóságának szintén átadandó.

1° dans le cas, où un crime aurait été commis sur le bâtiment;

2° s'il y est survenu un désordre qui compromet la sûreté des personnes et des propriétés;

3° s'il y est survenu un desordre d'autre nature, propre à troubler la tranquillité et l'ordre public en dehors du navire;

4° pour empêcher la contrebande;

5° si une autorité du pays, dont relève le batiment, réclame l'intervention.

En d'autres cas, que ceux ci-dessus specifiés, les autorités locales ne pourront intervenir dans l'exercice du pouvoir de police ou dans une affaire pénale au bord des bâtiments de l'autres pays qui se trouvent dans les eaux frontières, que d'un commun accord avec le Représentant consulaire competent de ce dernier.

Dans tous ces cas l'autorité intervenante a le droit de procéder aux arrestations nécessaires et même de faire saisir le navire entier.

Si les personnes mises en état d'arrestation ne peuvent être laissées sous la garde du conducteur du navire, elle doivent être remises à l'autorité la plus voisine de l'autre Partie contractante:

a) sans égard à leur nationalité, quand l'intervention de l'autorité locale a lieu sur des bâtiments appartenant à des sujets de l'autre Partie contractante, et naviguant dans les eaux frontières ou étant stationnés a une certaine distance de la rive du pays de l'autorité locale;

b) de même sans égard à leur nationalité, mais à l'exception des propres sujets, lorsque l'intervention de l'autorité locale a lieu sur des bâtiments appartenant à des sujets de l'autre Partie et stationnés dans la proximité de la rive du pays de l'autorité locale intervenante.

Dans les cas definis sous *a)* et *b)*, le bâtiment qui aurait été séquestré sera également remis à l'autorité la plus voisine de l'autre Partie contractante.

Csempészet esetén azonban a kiadatásnak helye nincs.

Ha a helyi hatóság ilyen közbelépése alkalmával a járművek átkutatása válnék szükségessé, erről azon állam ügynöki képviselője, melyhez a jármű tartozik, a hivatalos eljárás idejének meghatározása mellett előzetesen értesitendő és közvetitésre fölkérendő; azon esetben pedig, ha az ügynöki képviselő nem jelenne meg, a kutatás nélküle is végrehajtható.

A XIV. czikk ezen határozatai nem vonatkoznak ama kisebb járművekre, melyeknek a IV. czikk értelmében igazolási okmányokkal nem kell birniok.

L'extradition n'a pas lieu en cas de contrebande.

Lorsqu'une perquisition doit avoir lieu sur un navire en suite d'une pareille intervention des autorités locales, le Représentant consulaire compétent du pays auquel appartient le bâtiment, devra être préalablement invité, avec indication de l'heure, à y intervenir; si le Représentant consulaire néglige de comparaitre, on pourra procéder en son absence.

Les dispositions de l'article XIV. ne s'appliquent point aux petits bateaux qui, d'après l'article IV., ne sont point tenus d'avoir des patentes.

XV. czikk.

Hajótörés, vagy más egyéb baleset esetében a helyi hatóságok minden a körülmények által kivánt mentési és biztositási segélynyujtásra kötelesek.

Magától értetik, hogy a hajótörés vagy egyéb balesetre alapitott partjog minden időre megszüntetve marad.

Article XV.

En cas de naufrage ou d'autres accidents les autorités locales prendront les mesures de sauvetage et de sûreté demandées par les circonstances.

Il est entendu que tout droit de bris et de naufrage reste aboli à jamais.

XVI. czikk.

A jelen szerződés kiterjed mindazon országokra, a melyek az osztrák-magyar monarchia vámterületéhez jelenleg tartoznak vagy jövőben tartozni fognak.

Article XVI.

La présente Convention s'étend à tous les pays qui appartiennent à présent ou appartiendront à l'avenir à l'union douanière de la Monarchie austro-hongroise.

XVII. czikk.

A jelen szerződés egy hóval a megerősitő okmányok kicserélése után lép életbe és tiz éven át érvényben marad.

Ha azonban az emlitett időszak lefolyta előtt 12 hóval a szerződő felek egyike sem jelentené ki abbeli szándékát, hogy a szerződés hatálya megszűnjék, — az azontúl is érvényben marad, még pedig az egyik vagy másik szerződő

Article XVII.

La présente Convention entrera en vigueur un mois aprés l'échange des ratifications et restera obligatoire pendant dix ans.

Dans le cas où aucune des Parties contractantes n'aurait notifié, douze mois avant la fin de la dite période, son intention d'en faire cesser les effets, la dite Convention continuera d'être en vigueur jusqu' à l'expiration d'une année,

él részéről történt felmondás napjától számitott gy esztendő lefolyásáig.

Minek hiteléül a meghatalmazottak a jelen gyezményt aláirták és pecsétjükkel ellátták.

Kelt Belgrádon két példányú kiadványban 882. évi $\frac{\text{február 22.}}{\text{február 10.}}$

aláirva:

(P. H.) ***Khevenhüller R.*** *s. k.*

(P. H.) ***Pirotchanatz M.*** *s. k.*

à partir du jour où l'une ou l'autre des Parties conctractantes l'aura dénoncée.

En foi de quoi les Plenipotentiaires ont signé la présente Convention et l'ont revêtue du cachet de leurs armes.

Fait á Belgrade, en double expedition le $\frac{\text{22. Février}}{\text{10. Février}}$ 1882.

(L. S.) ***R. Khevenhüller*** *m. p.*

(L. S.) ***M. Pirotchanatz*** *m. p.*

Rakovszky István *s. k.*,
a képviselőház jegyzője.

141. szám.

(XXII. ÜLÉS, 229. 6) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi márczius hó 31-én tartott

XCI. ülése jegyzőkönyvéből.

A napirend következő tárgya: „a közigazgatási bizottságról szóló 1876. évi VII. törvényczikk némely szakaszainak“ módositásáról szóló törvényjavaslatnak harmadszori felolvasása.

Elnök kérdi a háztól: elfogadja-e ezen harmadszor felolvasott törvényjavaslatot, igen vagy nem?

A ház felállás és ülvemaradás által teljesitett szavazással ezen harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni határozza.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 141. számú irományhoz.

Törvényjavaslat,

a közigazgatási bizottságról szóló 1876. évi VI. törvényczikk némely szakaszainak módositásáról.

1. §.

A közigazgatási bizottságról szóló 1876: VI. törvényczikk 1. §-a akként módosittatik, hogy a közigazgatási bizottságba a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által kinevezendő közgazdasági előadó vétetik fel.

Ellenben a posta- és távirdai kerület igazgatójának a közigazgatási bizottságban való részvétele megszüntettetik és a posta- és távirdai ügyek képviselete, a királyi államépitészeti hivatalnak a törvényhatóságban levő első hivatalnokára bizatik.

2. §.

A közgazdasági előadó a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministernek a törvényhatóságban szakközege, a közigazgatási bizottságnak rendes szavazattal biró tagja és feladatát a közgazdasági ügyeknek és átalában a közgazdasági érdekeknek képviselete képezi.

3. §.

A közgazdasági előadók alkalmazásából eredő kiadások iránt a nevezett minister külön előterjesztést teend.

4. §.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által kinevezett közgazdasági előadó, habár tagja is a törvényhatósági bizottságnak, a közigazgatási bizottságba meg nem választható.

5. §.

Posta- és távirda-ügyekben a felebbezés (1876: VI. t.-cz. 34. §-a) a közigazgatási bizottságtól a közmunka- és közlekedésügyi ministerhez történik; ugyanezen ministerhez intézendő az emlitett törvény 33. §-ában érintett jelentés is.

6. §.

Ezen törvény életbelépésének napját a kihirdetés napjától számitandó három hónapon belül a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister, a belügyi, és közmunka- és közlekedésügyi ministerekkel egyetértőleg állapitja meg.

A végrehajtással ezen itt emlitett ministerek bizatnak meg.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

142. szám.

(XXII. ÜLÉS, 230. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Interpellátió

a magyar királyi honvédelmi minister Ő Excellentiájához.

Hiszi-e ő Excellentiája, hogy a császári királyi közös hadsereghez tartozó katonaság országos közhasznú munkák végzésére, a szolgálat hátránya nélkül és a közügy lényeges gyarapodására alkalmazható légyen?

Ha hiszi, szándékszik-e a nagyméltóságú magyar királyi kormány Ő Felségének e részben felterjesztést tenni?

Beadja:

Báró Vécsey József *s. k.,*
főrendi tag.

143. szám.

(XXII. ÜLÉS, 231. JEGYZŐKNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának az 1865. évi november hó 2-án kelt dunahajózási actához való pótegyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslattal beczikkelyezni inditványozott pótegyezmény a berlini szerződés intézkedéseinek szoros és következetes keresztülvitelére nézve foglalván magában részletes megállapitásokat, a bizottság a ministeri indokolás alapján tiszteletteljesen inditványozza a kérdéses törvényjavaslat változatlan elfogadását.

Budapesten, 1882. évi márczius hó 29-én.

Gróf Bánffy Miklós s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 143. számú irományhoz.

Indokolás,

„az 1865. évi november hó 2-án kelt dunahajózási actához való pótegyezmény beczikkelyezéséről“ szóló törvényjavaslathoz.

Az 1856. márczius 30-án kötött párisi béke a Duna folyam viszonyaira nézve nemzetközi megállapodásokat hozott létre. Jelesül a béke 16. czikke elrendelte, hogy a Duna Isaktsától kezdve a tengerbe ömléseig nemzetközi uton kellően szabályoztassék és hajózhatóvá tétessék, és ez okból Francziaország, Ausztria, Nagybritánnia, Poroszország, Oroszország, Szardinia és Törökország kiküldötteiből bizottság, az u. n. európai Duna-bizottság állittatott föl.

Ezen bizottság hosszasabb működése után az alsó dunai hajózásra, folyamrendőrségre, egészségügyre és hajózási díjakra nézve 1865. november 2-án egy hajózási actát állapitott meg (Acte public), mely a párisi szerződés aláirásánál képviselt államok részéről 1866. márczius 28-án jóváhagyatván, az alsó dunai hajózásra nézve az az Isaktsától le a tengerbe ömlésig mindeddig érvényben állott.

Az 1878. évi julius 13-án kötött (1879 : VIII. törvényczikkbe iktatott) berlini béke az alsó Duna államterületi viszonyaiban lényeges változtatásokat idézett elő; mig ugyanis addig Isaktsától a Dunának a tengerbe ömléseig souverän parti állam kizárólag Törökország volt: a berlini béke által létesitett viszonyok szerint most már Törökország nem parti állam többé; — ezzel szemben a függetlenségében elismert (XLIII. czikk) Románia a Dobrudschának megnyerése folytán (XLVI. czikk) a Duna torkolatainak területén mint önálló állam szerepel, és a dunai torkolatok egy része, valamint azon felül a Duna partjainak nagy része Bessarábiának visszanyerése folytán Oroszország kezeibe jutott (XLV. czikk).

Ezen változott viszonyokkal szemben kimondotta a berlini béke LIII-ik czikkében azt, — »hogy az európai Duna-bizottság, melyben Románia képviselve lesz, tiszti működésében fentartatik és azt ezentúl a földterületi hatóságtól teljesen függetlenül egész Galatzig fogja gyakorolni. A jogaira vonatkozó minden szerződések, intézkedések, végzések és határozatok, valamint kiváltságai, előjogai és kötelezettségei ezennel megerősittetnek.«

A megváltozott viszonyok folytán ezen elvek alapján szükséges volt a most is érvényben álló hajózási actát átvizsgálni és a szükségeseknek mutatkozó módositásokat megtenni. E czélból az európai Duna-bizottság Románia képviselőjével egyetemben az ezuttal előterjesztett pótegyezményben állapodott meg, a melynek részletei iránt a megkivántató fölvilágositások következőkben foglaltatnak:

Az I. czikk teljesen megfelel a berlini béke LIII. czikkének, a mennyiben az európai Duna-bizottság jogait és kiváltságait továbbra is fentartja, s működésének határául az eddigi Isaktsa helyett Galatzot jelöli ki.

A II. czikk a folyamrendőri és kikötői hatóságok iránt intézkedik. Az eddigi 1865-ki acta 8. czikke szerint mind a folyamrendőri felügyelő, mind Szulina kikötőjének kapitánya a török kormány által neveztetett ki, az által díjaztatott és annak nevében működött. Most midőn a dunai torkolatok részben Románia, részben Oroszország birtokában vannak, midőn továbbá Szulina kikötője Romániáé, és midőn végre a berlini szerződés LIII. czikke értelmében az európai bizottság ezentul a földterületi hatóságtól teljesen függetlenül működik: a jelenlegi intézkedéseket akkép kell megváltoztatni, hogy az illető hivatalnokok egészen a bizottság hivatalnokai gyanánt szerepeljenek, általa neveztessenek ki, fizettessenek és nevében működjenek.

A III. czikk az ép most felsorolt indokok alapján megváltoztatja az 1865-ki acta 16. czikkének azon intézkedését, mely szerint a szulinai hajózási pénztár ellenőrzését a török kormány által kinevezett hivatalnok gyakorolja; ezentul ezen ellenőrzés a bizottság által kinevezett tisztviselő által fog teljesittetni.

A IV. czikkben azon elvből folyólag, hogy az európai Dunabizottság működési tere nem mint eddig csak Isaktsáig, hanem Galatzig terjed, ki kellett mondani azt, hogy a bizottság rendelkezésére álló pénzek más míveletekre, mint a Galatzig terjedő folyamrészt illetőkre nem fordithatók.

Az V. czikk a világitótornyokat illetőleg intézkedik. Az 1865-iki hajózási acta 17. czikke szerint a török birodalom világitó tornyainak igazgatása volt megbizva a Dunatorkolat megvilágitásának eszközlésével is, és ezen igazgatás javára estek a hajózási illetékek illető részei. Most a kezelést átveszi maga a bizottság s az illető hajózási dijak a bizottság pénztára javára szedetnek.

A VI. czikk az egészségügyről intézkedik. Az 1865-ki acta 18—20. czikkei szerint az egészségügy a Duna torkolatában a Konstantinápolyban működő egészségügyi főtanács által szabályoztatott. Ezen egészségügyi tanács, a mely a Konstantinápolyban székelő nagykövetségek küldötteiből és a török kormány képviselőiből egyátalában a Törökországban alkalmazandó járványügyi rendszabályok fölött intézkedik, gondoskodott arról, hogy egyrészt a kereskedés és hajózás félszeg rendszabályok alkalmazása által szabadságában ne terheltessék, de másrészt, hogy mégis a járvány-ügy akkép kezeltessék, hogy a keletről Európát fenyegető járványok tovább hurczoltatása meggátoltassék. — Miután Törökország a berlini béke következtében nem birja többé a Duna torkolatait, s igy a konstantinápolyi egészségügyi tanácsra, valamint az alája rendelt török egészségügyi hivatalnokokra ezen ügy kezelése nem volt bizható; — miután azonban másrészt nem látszott czélszerűnek Romániát, mint azon államot, mely Szulina, az első dunai kikötő fölött intézkedik, ily fontos nemzetközi jelentőségű ügyben egészen független eljárással megbizni: — leghelyesebbnek tűnt fel az: hogy a konstantinápolyi egészségügyi tanácshoz hasonló intézmény létesittessék Románia fővárosában, de különben tartassanak fön az eddigi elvi intézkedések minden tekintetben.

A VII. czikk az egészségügy gyakorlati kezelését a most mondott elv alapján biztositja

A VIII. czikk a Duna-bizottság semleges jellegének érvényesítése czéljából alkalmas jelvényeket állapit meg.

A IX. czikk az 1865-iki acta intézkedéseit, a mennyiben a jelen egyezmény által nem módosultak, továbbra is föntartja.

A mint a felsoroltakból kivenni lehet, az előterjesztett egyezmény csak a berlini szerződés intézkedéseinek szoros és következetes keresztülvitelére nézve foglal magában megállapodásokat és csakis ennyiben módositja a jelenleg fenálló nemzetközi intézkedéseket.

Minthogy pedig jelen okmány jóváhagyása legkésőbb 1882. évi május 18-áig eszközlendő, annak mielőbbi elfogadását ajánlom az országgyülésnek.

Budapest, 1882. évi február hó 27-én.

B. Kemény Gábor *s. k.,*
földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister.

144. szám.

(XXII. ÜLÉS, 232.- JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye

a dardai egyházkerület lelkészi és tanitói karának a polgári házasság behozása, keresztelési megszoritás és a közös iskolák ellen.

Nagyméltóságú Főrendiház!

Mi alólirottak, mint a pécsi egyházmegyéhez tartozó dárdai alesperesi kerület lelkészi és tanitói kara, őszi tanácskozmányainkban, egyházi s iskolai ügyünk bevégzése után előhozakodtunk hazánk jelen mostoha állásáról is, midőn nemcsak a falusi nép rohamos elszegényedése, de ezen aránybani romlottsága és erkölcsi sülyedése oly kézzelfoghatólag áll szemeink előtt, hogy prófétai küldetés nélkül is lehetetlen a legrosszabbat nem előjelezhetni.

Országos követeink nem csak szónoklataikban, de több megalkotott törvényekben is — ujságszerkesztőink pedig nagyrészt lapjaikban vetik a szelet, miből hogy végre is zivatar keletkezik, a történet, mint az élet mesterének tanusága után, a legbiggadtabb gondolkozásuaknak már eleve is, lehetetlen aggódva be nem látni; hogy ne tiltakoznánk tehát sok olyasok ellen, melyek magyar hazánk gyengitésére lakosainak egymás elleni uszitására, mind az egyházi, mind a polgári tekintély lerontására; a magasból alászivárgó megbizhatlanság terjesztése, elvtelenségre, szószegésre, a közvagyon, valamint a magánhitel elharácsolására és dagályos hitetlenségre vezérelnek — ezek ugy általában megemlittetvén, különösen tiltakozunk:

1-ször, hogy az országgyülési követek, kik közt atheus, zsidó, a vallási dolgokban tájékozatlan, s ruganyos lelkiismeretű emberek találkozhatnak, vallási dolgukkal foglalkozzanak, mert többen a keresztény vallási és erkölcsi rendben tönkre silányulván, szájaskodó pöffeszkedésükben, a vallási szabadságot akként forgatják ki magasztos értékéből, hogy a szülők természetes jogaikat, gyermekeik neveltetésében még az anya méhében megrendszabályozzák, mint az 1879-ik évi XL. t.-cz. hirhedt 53. §-ában tették, büntetés terhe alatt korlátozván szabad elhatározásukat a keresztség szentségének saját belátásuk szerinti templomban és egyházi férfiu feladása végett. A szabadság legyen valódi szabadság, s nem gonosz czélokra elferditett hangoztatás. A szülők kölcsönös egyezkedése döntsön, hogy hol s ki által akarják mindkét nembeli gyermekeiket kereszteltetni és neveltetni;

2-or, bizonyára nem előnyére saját népünknek, hazánkban több vallások léteznek, melyek fekvő birtokokkal s alapitványokkal rendelkeznek, e renden is éljen a valódi szabadság, mely csak oly magyarázatot tűrhet, s oly gyakorlatot fogadhat el, ha a különböző vallásbeliek sajátjukat maguk kezelik, azért a vallás- s iskolai alapok, nem különben a pesti egyetem jelenlegi állásuk a katholikusokra nézve türhetetlen;

3-szor, keresztény népek között a polgári házasság fogalma nagy hazugság, de a zsidóknál is az, mert a keresztények s zsidók házassági szövetkezéseiket vallásaik szabványuk szerint papi, nem pedig polgári emberek közbejöttével rendezik, a kik másképp lépnének házassági szövetkezésre, vallásuk ellen cselekednének, s hittagadókká bélyegeznék magokat; már pedig egy ország képviselői ne alacsonyitsák le magukat a hazugság hordnokaivá s hittagadás jellemtelenségének törvényes szószólóivá. Ha a szent lélek ur isten különös kegyelme nem fordit a zsidó-

nép gondolkozásmódján, Pauler Tivadar igazságügyi minister ő Nagyméltóságának törvényvázlata sem tereli le eddigi utjáról, még akkor sem, ha az országos képviselők a beterjesztvényből törvényt alkotnának is. — A polgári házasság képviselő szószólói inkább az uzsoratörvény létrehozását sürgetnék, háladatosabb tárgyra használnák fel az adózó nép keserves és szűk keresményéből megfizetett időt. Mert nem zsidókkali párosodás kell népünknek, hanem a klegszigorubb uzsora-törvény, hogy az anyagi romlás örvényébe ne kerüljön;

4-szer, a közös iskoláknak hazánkban történt behozatala nem egyéb, mint a szabadkőmivességnek a kereszténység ellenébeni küzdelmében engedett térfoglalás, mely még az országnak sok pénzébe kerül, addig a nyert szellemi siker nincsen arányban azon erkölcsi romlottsággal, mely léha hányavetiséggel akarja betakarni a gyarló középszerűséget a szellemi művelődésben, de annál feltünőbb az isteni s állami rendnek pöffeszkedő megbirálásában; azért az ország öltségeinek apasztására s a forradalmi talajnak parlagositására az iskolai közösdiségnek egész apparatusa sutba teendő; végre

5-ször, Magyarországunkban létjoggal biró több vallásfelekezetek saját önkormányzattal dicsekszenek, mit részükre hazánk törvényei biztositanak, — a többségben levő katholikusok az apostoli magyar király hitében és tekintélyében lelnék ezen biztonságot, de a tapasztalat arra ébreszt bennünket, hogy elleneink torzsalkodását királyunknak már sem hite, sem tekintélye vissza nem riasztja, azért az egyenlőség elvénél fogva a katholikusok autonomiájának törvényeinkbe leendő beczikkelyezése sem akadályozandó tovább.

Mindezek után a haza boldogságára kérjük Önöket, hogy népünk jólétét s békés együttlétét üdvös törvények által eszközöljék; fejlesszék a vallásosságot, mely caracteristiconja a jó hazafiságnak, az ünnep s vasárnapok megszentelésével, s minden bűnténynek hivatalbeli üldözésével legyen az hivatalbeli visszaélés, vagy hanyagság, sikkasztás vagy tolvajlás, szemérem elleni vád, erőszak vagy vad együttélés, Istenkáromlás stb., mert csak igy fog boldog lenni a nemzet, boldog a haza.

Adja Isten!

Kelt Szt. Istvánban tartott koronai tanácskozmányunkban, 1881-ik évi október hó 5-én.

Mike Gyula *s. k.*,
esperes.

Cserny Gyula *s. k.*,
plébános.

Gudler Pál *s. k.*,
plébános.

Oberszt János *s. k.*,
tanitó.

Péchy Aladár *s. k.*,
tanitó.

Stefán Péter *s. k.*,
tanitó.

Szűcs Antal *s. k.*,
vörösmarti plébános.

Pfleger Xav. Ferencz *s. k.*,
szt.-istváni plébános, arany érdemkereszt tulajdonosa.

Heid János *s. k.*,
laskafalusi tanitó.

Karl Miklós *s. k.*,
kácsfalusi tanitó.

Hoffmann Bálint *s. k.*,
albfalusi tanitó.

Wlassics Gábor *s. k.*,
herczegszöllősi plébános.

Kontsek István *s. k.*,
herczegszöllősi tanitó.

Möhler János *s. k.*,
r. k. tanitó, Vörösmarth.

Kaufmann József *s. k.*,
r. k. tanitó, Szt.-István.

Müller János *s. k.*,
r. k. tanitó, Bolman.

Vidák György *s. k.*,
r. k. tanitó.

Fényessy János *s. k.*,
r. k. tanitó.

Matarics Péter *s. k.*,
plébános.

Müller Imre *s. k.*,
okleveles tanitó, Laskafalu.

145. szám.

(XXII. ÜLÉS, 232. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye,

a Kovarczi egyházkerület egyházi és világi katholikusainak a polgári házasság behozatala — nemkülönben a katholikus alapok és alapitványok elközösitése ellen, úgyszintén az 1879-ik évi XL. t. cz. 53. §-ának módositása iránt.

Nagyméltóságú Főrendiház!

Mély tisztelettel alulirottak a nyitrai püspöki megyébe kebelezett kovarczi egyházkerület részéről saját féltékenyen őrzött érdekeink s vallásos meggyőződésünk megóvása tekintetéből nem régiben okadatolt kérvénynyel fordultunk a magyar országgyülési mélyen tisztelt képviselőházhoz, mint a törvényhozás egyik főtényezőjéhez, melyben mig egyrészt kifejezést adva mélyen átérzett s vallásos meggyőződésből származó, de azért nem kevésbé hazafias aggályainknak, óvást tettünk az ugynevezett polgári házasság behozatala, nemkülönben a katholikus alapok és alapitványok elközösitése ellen; másrészt kérve kértük a mélyen tisztelt házat az 1879-ik évi XL. t.-cz. 53-ik §. módositása iránt. Ez alkalommal bátorságot veszünk magunknak ugyanezen alázatos kérelmünket a nagyméltóságú Főrendiház kegyes szine elé is juttatni a következő rövid indokolással:

Először is, a mi a polgári házasságot illeti: bármily alakban is hozatnék ez be, katholikus szempontból mindenkor nagyon sérelmes egy intézkedésnek kellene azt tekintenünk, mert az magát a mi szent hitünk egyik alapelvét támadná meg s csakis ennek kiméletlen kiforgatásával érvényesithetné magát. De ettől eltekintve szilárd a mi meggyőződésünk, hogy azon czél, mely miatt ez intézménynek behozatala némelyek által — meglehet jóhiszemüleg — sürgettetik, s mely ugy hisszük, nem más, mint a keresztények és izraeliták közti amalgamisatió, soha, de

soha eléretni nem fog s legföllebb is azt érnők el vele, hogy a már különben is eléggé meglazult házassági kötelék a közerkölcsiség legnagyobb kárára csak még inkább lazulna. Miért is mélyen átérzett óhajunk: vajha ez intézmény hazánk talajába át ne ültettetnék! A bajor képviselőház néhány hó előtt belátván az ott már régebben behozott polgári házasság káros hatását, annak, mint üdvtelen intézménynek eltörlését kimondá. Hasonló komoly hangok észlelhetők a német birodalmi gyülés köreiben is. Már a mi másutt a tapasztalat nyomán károsnak bizonyult be, vajjon kevésbé lészen-e üdvtelen hatású a mi szegény hazánkban? Mély alázattal kérjük azért a nagyméltóságú Főrendiházat, hogy ha a polgári házasságról szóló törvényjavaslat a mélyen tisztelt képviselőház által netalán elfogadtatnék is, annak törvényerőre való emelését megakadályozni, illetőleg a törvényjavaslat visszavetését sürgetni méltóztatnék.

A másik, mi nem kevésbé kinos reánk, katholikusokra nézve az, azon folytonos bizonytalanság, melyben a mi katholikus alapjaink s alapitványainkat illetőleg révedezünk. A magas kormány évek óta tapogatódzik ez ügyben, egyik kiküldöttség a másikat éri, hogy ez alapok és alapitványok jogi természete iránt magát tájékozhassa, holott pedig ez, nézetünk szerint akár hányszor napnál fényesebben lőn előtüntetve s bebizonyitva. Hogy a jámbor katholikus ősök által katholikus czélokra összehalmozott alapitványok csakis katholikusokéi lehetnek; igen természetes, mindazáltal egyik-másik oldalról még mindig mutatkozik hajlam ezek közössététele iránt! Pedig mily méltánytalan, sőt igazságtalan óhaj ez? hiszen ez a tulajdonjog szentségének egyenes megtámadását involválja! Már pedig, hol a tulajdonjog többé tiszteletben nem tartatik, ott előbb utóbb szükségképen az ököljog fészkeli be magát s vajjon óhajtandó volna-e ez? Kérve kérjük tehát a nagyméltóságú Főrendiházat, helyezze magát e tekintetben is a jog és igazság álláspontjára s hasson oda, hogy a mi katholikus alapitványaink — ide értve a budapesti magyar királyi egyetem alapjait is — adassanak át mielőbb a katholikusoknak, kik azokat jövőre az apostoli királyi, mint legfőbb kegyur felügyelete alatt az ő és a magyar katholika egyház képviselői által választott autonomikus közegek által kezeljék.

Végre létezik a magyar törvényhozás egén egy fekete pontocska, mely minket katholikusokat épen ugy, mint protestáns testvéreinket nyugtalansággal tölt el; ez az 1879-ik évi XL. t.-cz. 53-ik §-a, mely a szülők természetadta jogát gyermekeik vallásos neveltetését illetőleg korlátozza. A törvény ezen intézkedése, elméletileg tekintve a dolgot, talán üdvösnek tünhetett fel a mélyen tisztelt törvényhozó-testület előtt, a gyakorlati alkalmazás eseteiben azonban már ekkoráig is több izben sajnos surlódásokra adott alkalmat. Miért is alázattal esedezünk, méltóztatnék a nagyméltóságú főrendiház oda hatni, hogy a fentebb jelzett §-ban foglalt intézkedés vagy meghatározottabb alakban módosittassék vagy egészen mellőztessék.

Midőn mi tisztelettel alulirottak e fentebbi sorokban mélyen átérzett óhajainknak kifejezést adunk, tesszük ezt azon kegyeletes bizolomnál fogva, melylyel a nagyméltóságú Főrendiház

iránt mindenkor viseltetünk s azért kecsegtet bennünket a remény, miszerint alázatos kérelmünk a nagyméltóságú Főrendi ház által nem fog figyelmen kivül hagyatni.

Kelt a kovarczi egyházkerület megbizásából Szalakuszon, 1882. évi márczius 7-én.

Katona György s. k.,
szalakuszi plébános.
Bartakovics Árpád s. k.
Macskay István s. k.
Gaál Péter s. k.
Kutsera József s. k.,
kántortanitó.
Szembár István s. k.
Bedraich József s. k.,
szalakuszi biró.
Árpás András s. k.,
bédi biró.
Kiss Péter s. k.,
menytei lakos.
Árpás János s. k.,
bédi lakos.
Árpás Gergely s. k.,
bédi lakos.
Árpás Máté s. k.,
bédi lakos.
Fülöp István s. k.,
menyti lakos.
Listván János s. k.,
molnármester.
Fülöp Péter s. k.,
menyti lakos.
Fülöp Máté s. k.,
biró.
Urbán Mihály s. k.,
menyti lakos.
Liszi Ignácz s. k.,
menyti lakos.
Fülöp István s. k.,
menyti lakos.
Koritár Péter s. k.,
menyti lakos.
Spatsch Alajos s. k.,
felső-defárti plébános.
Csarada Béla s. k.
Csarada Aladár s. k.
Csarada Géza s. k.,
cs. és kir. kamarás.
Gári János s. k.
Karcher Alajos s. k.
Lovag **Skoda János** s. k.
Arnold Róbert s. k.
Geber János s. k.

Lukács Tivadar s. k.,
kis-apponyi plébános.
Dolánszky János s. k.
Studinka Zsigmond s. k.,
apponyi lakos.
Kraichely Ferencz s. k.
Urbanyik Antal s. k.,
apponyi biró.
Urbanyik Ferencz s. k.,
esküdt.
Oravszky Ferencz s. k.,
kovaczi plébános.
Hrubisko József s. k.,
segédlelkész.
Gersy József s. k.,
biró.
Herorács Mihály s. k.,
kántortanitó.
Stemka István s. k.,
esküdt.
Prosznáh Pál s. k.,
esküdt.
Gerometta Jenő s. k.,
nyitra-szerdahelyi plébános.
Rajtsányi István s. k.,
kántor-főtanitó.
Durdik Alajos s. k.,
szolcsányi alesperes-plébános.
Bohóczky József s. k.,
közgyám-ügyvéd.
Stiglicz Ferencz s. k.
Sasváry János s. k.,
szolcsányi kántortanitó.
Babeon József s. k.,
szolcsányi biró.
Halla János s. k.,
albiró.
Borbacih Mihály s. k.,
szolcsányi lakos.
Klucsánszky János s. k.
Szobonya József s. k.,
esküdt.
Halász Péter s. k.,
esküdt.
Bily Mihály s. k.
Veszteniczky János s. k.
Ondrus András s. k.

stb. szolcsányi katholikus hivek.

146. szám.

(XXII. ÜLÉS, 236. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház hármas állandó bizottságának „a Szeged sz. kir. város területén eszközlendő kisajátitásokról szóló 1879. évi XIX. t.-czikk érvényének meghosszabbitásáról szóló" törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság meggyőződvén arról, hogy az általános kisajátitásról szóló 1881. évi XLI. törvényczikk azon külön viszonyoknál és érdekeknél fogva, melyek a törvényhozást az 1879. évi XIX. t.cz. megalkotására inditották, a Szeged város ujá épitése folytán felmerülhető kisajátitások eszközlésére, illetőleg a még hátralevő kisajátitási teendők akadálytalan lebonyolitására megfelelő biztositékot nem nyujt, tiszteletteljesen javasolja, hogy a tárgyalás alatt levő s az 1879. évi XIX. törvényczikk érvényét meghosszabbitó törvényjavaslat a ministeri indokolás alapján változatlanul fogadtassék el.

Budapesten, 1882. évi márczius hó 31-én.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.
Báró Rudnyászky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 146. számú irományhoz.

Indokolás

„az 1879. évi XIX. törvényczikk érvényének meghosszabbitásáról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

Az 1879. évi XIX. t.-cz. utolsó szakaszában foglalt fentartás értelmében, a Szeged sz. kir. város területén jelenleg alkalmazásban álló speciális kisajátitási törvény érvénye újabbi törvényhozási rendelkezés nélkül 1882. évi május 25-ik napján megszűnnék.

Szeged sz. kir. város közönsége 1881. évi deczember hó 11-én tartott közgyüléséből felterjesztést intézett a kir. kormányhoz, melyben kéri, hogy az idézett törvény hatálya a még hátralevő kisajátitási teendők akadálytalan lebonyolithatása érdekében, a fent emlitett időtől kezdve még egy további évre meghosszabbittassék.

A szegedi kir. biztos által ez irányban a kormányhoz tett előterjesztések adatai szerint, jóllehet a város rendezése folytán szükségelt általános kisajátitások, az elmult két év alatt legnagyobb részben már befejeztettek ugyan, még mindig számosan merülnek fel azonban, s fognak még előreláthatólag a közelebbi időkben felmerülni oly kérdések és tárgyalások, melyek a már eszközölt kisajátitások természetes folyományát képezik, vagy azokkal szorosabb összefüggésben állanak, s a melyek ennélfogva szükségkép az eredetileg alkalmazott törvény feltételei szerint kell, hogy elláttassanak.

E mellett előreláthatólag több irányban fognak még különösen az árviz alkalmával le nem rombolt részeken egyes utczák, terek kinyithatása érdekéből kisebb kisajátitások felmerülni, melyek a fenforgó állapotok mellett, csakis a gyakorlatban álló s eddig a helyi különleges viszonyok között minden irányban czélszerűnek bizonyult törvény alapján fognak helyesen, és az újjáépités által követelt gyorsasággal megoldathatni.

Ezen kisajátitási ügyek akadálytalan lebonyolithatása érdekéből mellőzhetlenül szükséges ennélfogva a jelenleg fennálló törvény érvényének meghosszabbitása s pedig annál is inkább minthogy az 1881. év folyamán alkotott általános kisajátitási törvény (XLI.), a melynek alapján fognának különben a kisajátitások továbbra történni, több irányban eltérő alaprendelkezéseinél fogva ezen — Szegedre nézve külön megalkotott, s annak speciális viszonyaihoz s az újjáépités érdekeihez mért törvényt czélszerűen nem pótolhatná, s csak fogalomzavarra adhatna alkalmat, minélfogva a javasolt pótintézkedés nélkül maga a város újjáépitésének ügye is sok esetben nagyban meg fogna nehezittetni.

Mindezeknél fogva tiszteletteljesen ajánlom a képviselőháznak, hogy a javasolt pótintézkedést magáévá tenni s azt elfogadni méltóztassék.

Kelt Budapesten, 1882. február hó 9-én.

Ordódy Pál s. k.,
m. kir. közmunka- és közlekedési miniszter.

147. szám.

(XXII. ÜLÉS, 236. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a Fiume és a nyugot-európai kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetésről szóló törvényjavaslat tárgyában.

Az 1880. évi XXV. törvényczikkbe iktatott szerződés 15. §-a értelmében jóváhagyott alapszabályok szerint „az adriai magyar tengeri hajózási részvénytársaság“ tényleg megalakulván, az idézett t.-cz. értelmében biztositott államsegélyt még három évig élvezné.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslattal beczikkelyezni ajánlt szerződés nevezett társaság részére az 1880. évi XXV. törvényczikkben kilátásba helyezett államsegélyt a fennebbi 3 éven kivül még 7, tehát 10 évre biztositja.

A ministeri előterjesztés tanuságot tesz arról, hogy érdekelt társulat működése Fiume forgalmának emelése érdekében eddig is kiválóan kedvezőleg hatott s miután a fennebbi szerződésben kilátásba helyezett kedvezmény ezen társulat megerősbitésére és felvirágzására kilátást nyujt, másrészt az államra is előnynyel jár, mennyiben a járatok felemeltetnek s az emelkedő forgalom mindenkori igényei kielégitése biztosittatik, az államnak a tarifok czélszerű megalapitására nézve kellő biztositék nyujtatik, a bizottság a kérdéses szerződés helybenhagyását különösen a gabona-, illetőleg lisztkivitelünk tekintetében eddig mutatkozott kedvező eredmény fokozása czéljából a maga részéről is kivánatosnak tartja.

Figyelemmel az előrebocsájtottakra, tiszteletteljesen ajánlja a bizottság a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapesten, 1882. évi márczius hó 31-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 147. számú irományhoz.

Indokolás

„a Fiume és a nyugot-európai kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetésről" szóló törvényjavaslathoz.

Az országgyülés által helyeselt azon folytonos törekvés, hogy kereskedésünk s főkép kivitelünk Fiumén át államilag segélyezett rendes gőzhajózási járatok által fejlesztessék, az eddigi tapasztalatok szerint kedvező eredményre vezetett.

Ugyanis Fiuméból indult a nyugot-európai kikötőkbe:

1877. évben 15 gőzös 11,278 tonnával, még pedig közte 9 gőzös 6,530 tonnával . . . . 18,750 frt állami segélyben részesült.

1878. évben 26 gőzös 23,437 tonnával, még pedig közte 22 gőzös 19,660 tonnával . . . . 31,616 frt állami segélyben részesült.

1879. évben 82 gőzös 72,303 tonnával, még pedig közte 67 gőzös 61,095 tonnával . . . . 66,073 frt állami segélyben részesült.

Az 1880: XXV. törvényczikkbe foglalt szerződés az Ádriának 150,000 frtnyi segélyt biztositott, s igy ezen időtől kezdve nem egyes hajók segélyeztettek, hanem a társaság a szerződés által meghatározott határok közt tartott fenn járatokat. Ezen két évben nyugot-európai kikötőkbe indult, még pedig:

1880. évben . . . . 83 gőzös 74,831 tonnával
1881. » . . . . 121 gőzös 121,233 tonnával.

Az ekkép államilag segélyezett gőzhajók által közvetitett forgalom részletei a következő táblázatból vehetők ki:

A segélyezett hajókon Fiuméból kivitt nevezetesebb czikkek:

	1877.		1878.		1879.		1880.		1881. évben.	
liszt	17,169	mm.	171,169	mm.	578,294	mm.	406,551	mm.	387,522	mm.
korpa	4,103	»	6,680	»	8,445	»	5,200	»	11,304	»
repcze	—	»	20,121	»	—	»	400	»	281,655	»
árpa	—	»	10,500	»	56,139	»	9,187	»	11,421	»
buza	—	»	17,887	»	—	»	—	»	—	»
bab	—	»	—	»	24,531	»	11,420	»	3,850	»
keményitő . . .	—	»	—	»	—	»	200	»	2,121	»

	1877.	1878.	1879.	1880.	1881. évben.
szilva	— mm.	— mm.	— mm.	4,644 mm.	2,430 mm.
bor	— ›	— ›	— ›	82,287 ›	21,654 ›
papiros	— ›	192 ›	1,529 ›	1,961 ›	5,042 ›
mangánércz . .	— ›	— ›	— ›	— ›	1,610 ›
ásványviz . . .	— ›	— ›	— ›	2,600 ›	3,348 ›
vetőmagvak . .	— ›	— ›	— ›	— ›	1,855 ›
donga	— ›	— ›	— ›	410,000 drb.	992,000 drb.
deszka	— ›	— ›	— ›	3,650 ›	29,000 ›
talpfa	— ›	— ›	— ›	5,012 ›	3,333 ›
bükkfa	— ›	— ›	— ›	6,349 ›	11,300 km.
épületfa . . .	287 ›	— ›	41,400 kb.	— ›	— ›

Az összes kivitel a segélyezett hajókon tett:

1877. évben	22,446	métermázsát	—
1878. ›	228,297	›	—
1879. ›	789,645	›	—
1880. ›	606,856	›	9.692,000 frt értékben.
1881. ›	887,130	›	12.389,468 › ›

A segélyezett hajókon behozatott Fiuméba, még pedig a nevezetesebb czikkek közül:

	1877.	1878.	1879.	1880.	1881. évben
Szóda	399 mm.	— mm.	8,685 mm.	16,980 mm.	22,984 mm.
Pamut	— ›	— ›	— ›	2,589 ›	1,951 ›
Pamutárú	— ›	— ›	— ›	— ›	3,147 ›
Kézműárú	— ›	— ›	536 ›	1,151 ›	1,847 ›
Zsákvászon	— ›	— ›	— ›	5,025 ›	16,389 ›
Cserzett bőr	— ›	— ›	1,918 ›	1,527 ›	2,536 ›
Pálmaolaj	— ›	— ›	— ›	746 ›	1,943 ›
Rizs	522 ›	240 ›	— ›	1,941 ›	2,834 ›
Kávé	— ›	— ›	— ›	— ›	3,556 ›
Gépek	— ›	— ›	— ›	1,773 ›	2,355 ›
Vas	3,658 ›	908 ›	22,230 ›	22,500 ›	17,940 ›
Dohány	— ›	— ›	— ›	973 ›	9,363 ›

Az összes behozatal tett:

1877. évben . .	7,350	mm.	—
1878. › . .	2,056	›	—
1879. › . .	53,149	›	—
1880. › . .	52,804	›	1.731,192 frt értékben.
1881. › . .	95,733	›	4.006,517 › ›

A segélyezés első évében csak Angolország és pedig kizárólag Liverpool és Glasgow volt a gőzhajózási összeköttetés czélja; azóta azonban mindinkább több és több más kikötő is lett érintve. Ugyanis ment:

	1878.	1879.	1880.	1881. évben	
Liverpoolba	14	26	26	36	hajó.
Glasgowba	8	24	12	15	›
Leithba	—	6	11	3	›
Londonba	—	—	—	15	›

	1878.	1879.	1880.	1881.	évben.
Rouenba	—	—	19	12	»
Dunkerquebe	—	3	—	6	»
Amsterdamba . . .	—	6	5	—	»
Marseilleba	—	2	7	1	»
Hullba	—	—	5	18	»
Bordeauxba	—	—	2	3	»
Dublinba	—	—	2	—	»
Cette-be	—	—	1	1	»
Caen	—	—	—	3	»
Havre-ba	—	—	—	4	»
Hon-fleurbe	—	—	—	1	»
Dieppebe	—	—	—	1	»

Kiemelendő különösen az, hogy lisztkivitelünk a rendes gőzhajózási járatok fentartása óta határozottan Fiuméba irányul és lassan-lassan elszokik Triesztből. Kitünik ez különösen a lisztforgalomra nem épen előnyös 1881. év adataiból. Ugyanis Fiuméba és Triestbe vasuton a következő mennyiség magyar liszt érkezett:

	Fiuméba	Triestbe
januárban	24,785 mm.	7,741 mm.
februárban	20,988 »	7,815 »
márcziusban	22,195 »	9,215 »
áprilisban	35,092 »	8,936 »
májusban	15,235 »	8,327 »
juniusban	15,330 »	5,781 »
juliusban	35,748 »	5,781 »
augusztusban	37,105 »	6,583 »
szeptemberben	39,020 »	7,888 »
októberben	54,790 »	5,012 »
novemberben	36,577 »	4,547 »
deczemberben	26,270 »	8,488 »
Összesen 1881. évben	363,139 mm.	86,077 mm.

Mily kedvezően hatott a segélyezett gőzhajó-járatok fentartása átalában Fiumére és forgalmára, kitünik a következő táblázatokból:

Fiume hajóforgalma:

Év	Érkezett				Indult			
	vitorlás;	tonna;	gőzös;	tonna;	vitorlás;	tonna;	gőzös;	tonna;
1876.	1,864	68,065	755	90,108	1,800	68,676	734	90,422
1877.	1,812	71,699	905	95,337	1,815	68,512	909	94,990
1878.	1,851	67,846	870	143,947	1,880	73,092	862	142,629
1879.	1,731	74,035	905	251,634	1,693	72,800	908	252,831
1880.	1,808	86,471	874	256,168	1,786	82,871	874	256,416
1881.	1,818	101,014	875	302,105	1,885	100,103	882	305,008

A fiumei kikötő összes árúforgalma:

1876. évben:

összes behozatal	730,138 mm.	9.466,785 frt értékben
» kivitel .	1.121,217 »	10.974,722 » »
együtt . .	1.851,355 mm.	20.441,507 frt értékben.

1877. évben:

összes behozatal	599,342 mm.	6.508,696 frt értékben.
» kivitel .	1.199,039 »	10.079,677 » »
együtt .	1.798,381 mm.	16.588,373 frt értékben.

1878. évben:

összes behozatal	626,831 mm.	6.471,832 frt értékben.
» kivitel .	1.365,689 »	12.380,719 » »
együtt .	1.992,520 mm.	18.852,551 frt értékben.

1879. évben:

összes behozatal	679,384 mm.	6.942,356 frt értékben.
» kivitel .	2.376,550 »	22.701,193 » »
együtt .	3.055,934 mm.	29,643,549 frt értékben.

1880. évben:

összes behozatal	667,729 mm.	7.851,655 frt értékben.
» kivitel. .	2.189,536 »	19.362,498 » »
együtt .	2.857,265 mm.	27.214,153 frt értékben.

1881. évben:

összes behozatal	821,323 mm.
» kivitel. .	2.414,220 »
együtt. .	3.235,543 mm.

A Fiumében megfordult hajók után szedett illetékek.

1876. évben	. . . .	18,665·66 forint
1877. »	. . . .	18,093·06 »
1878. »	. . . .	33,053·48 »
1879. »	. . . .	60,685·05 »
1880. »	. . . .	63,647·66 »
1881. »	. . . .	83,547·06 »

Ezen adatok igazolják azon irány helyességét, melyet az 1880. XXV. törvényczikkbe iktatott szerződés kötésekor czélszerűnek láttam, és melyet az országgyülés is az előterjesztett szerződés elfogadása következtében magáévá tett.

Az 1880: XXV. törvényczikkbe iktatott szerződés 15. §. értelmében általam jóváhagyott alapszabályai szerint 1881. évi deczember 21-ik napján az »*Ádria magyar tengeri hajózási részvény-társaság*« tényleg megalakult.

A társaság, tekintettel arra, hogy az 1880: XXV. törvényczikk értelmében csak még *három* évig élvezi az államsegélyt s mint részvénytársaság nagyobb erélyt és tevékenységet leginkább akkor fejthetne ki, ha az államsegély iránt hosszabb időre nyerne biztositást, azzal a kérdéssel fordult a kormányhoz, hogy a segélyezés legalább 10 évre biztosittassék, s hogy igy a jelenlegi szerződés még 7 évvel meghosszabbittassék. Miután Fiume érdekében, most midőn a segélyezett járatok kedvező eredménye a törekvéseket kellően igazolta, a rendes járatoknak hosszabb évekre való biztositása indokolt; és miután Fiume forgalmának emelkedése oly versenyt keltett, a melynek sikeres legyőzése az állami segélyezésnek hosszabb időre való föntartását czélszerűnek tünteti föl: — a szerződéses viszony meghosszabbitását a kormány nem ellenezte; de egyuttal fölhasználta az alkalmat arra, hogy a kormány befolyása a társaság által eszközlendő üzletekre, nagyobb mérvben már szerződésileg is biztosittassék.

Az ily módon az országgyülés jóváhagyásának fentartása mellett 1882. január 31-én megkötött szerződés a jelenleg érvényben állótól a következő lényeges pontokban tér el: —

A szerződés tartama az 1880: XXV. törvényczikkben 1880. január 1-től kezdve *öt évre,* tehát 1884. deczember végeig volt megállapitva (3. §.) — a most előterjesztett szerződésben a tartam *tiz évre,* még pedig 1882. január 1-től kezdve 1891. deczember 31-ig köttetik ki.

A társaság által fentartandó havi járatok közt eddig szerepelt egy *Fiuméből* Amsterdamba vagy más hollandi vagy belga kikötőbe (4. §.); miután ezt a járatot elegendő fuvar hiányában a társaság már a jelen szerződés hatálya alatt a törvény értelmében ministeri jóváhagyással elejtette s helyette részint Rouen, részint Bordeaux-ba indult, — czélszerűnek látszott, hogy az uj szerződésbe biztosabb fuvart igérő más járat vétessék föl s igy a 2. §-ban ezen járat helyett a *Fiuméből Marseillebe* való szerepel. Egyuttal azonban a rendes havi járatokra nézve kiköttetett, hogy nem csak ugy, mint eddig, változások a járatrendben, hanem a járatoknak *egyesitése is,* — a mi gyakran előnyösnek tünhetik fel a társaság részéről — csak a ministerium jóváhagyásával eszközölhetők, *és csak oly föltétel alatt, hogy a rendes járatok száma havonként legalább 11 maradjon.*

Eddig a társaság kötelezve volt arra, hogy az évenkint legalább 150 járat teljesitésén felül a ministerium kivánságára más nyugot-európai kikötőkkel is, ha a fennálló gőzhajózás fuvardíjak mellett legalább fél hajófuvar van biztositva, rendes gőzhajózási összeköttetést tartson föl, *170 járatnál többre* azonban a társaság nem kötelezhető (5. §.); — az új szerződés 3. §-a a járatok számát *200-ra emeli* s ez alkalommal világosan kiköti, a mi az eddigi szerződésben nem volt eléggé tisztán megállapitva, hogy a havi *11 rendes járat mindenesetre* fentartandó még akkor is, ha a társaság esetleg 200 járatot teljesitett volna is. Végül — tekintettel arra, hogy nagyobb árú-megtolulásnál, a midőn esetleg a 200 járaton és a rendes havi járatokon felül egyes gőzhajójáratok szükségeseknek vagy czélszerűeknek tünnének föl, a szerződésben kiköttetik még az is, hogy a társaság az emlitett *járatokon felül is még* minden egyes járatért fizetendő *600 frtnyi államsegély mellett* a ministerium által kijelölt járatokat teljesiteni tartozik.

A társaság azon kötelessége, hogy a magyar vasuti állomások és a hajói által érintett kikötők közt *közvetlen fuvardijakat állapit* meg (7. §.), azzal egészittetett ki, hogy a fuvardíjak megállapitását *a ministerium bármikor követelheti,* s hogy a közvetlen viteldíjak *határidő biztositásával* állapittathassanak meg. (5. §.)

A hajók megérkezésének, valamint elindultának időpontja az üzleti számításoknál nagy jelentőséggel birván, s tekintettel arra, hogy e részben az eddigi szerződés határozott intézkedéseket nem tartalmazván, a társaság ellen felmerült panaszok külön megoldást igényeltek: az új szerződés 6. §-ban a járatok *kihirdetése szabályoztatik,* még pedig akkép, hogy e kihirdetés legkésőbb a következő hónapot megelőző hó 25-én eszközlendő, s a kihirdetésben világosan kiteendő az a tiz nap, melyben a hajó a kiindulási kikötőből Fiuméba indul, és azon tiz nap, a melyben a hajó Fiumét elhagyandja; ha a hajó az érkezésnél vagy az indulásnál igazolatlanul késik, a társaság minden egyes esetben *500 frt birsággal* sujtható.

A *hajófuvarra* nézve a jelenlegi szerződés azon elvi határozatot foglalja magában, hogy a fuvardíjak Fiuméból vagy Fiuméba nem lehetnek nagyobbak, mint azok a fuvardijak, a melyek más észak-ádriai kikötőkből vagy kikötőkbe az illető irányban ugyanazon időben átalában érvényesek. (7. §.) Ezen elv az új szerződésbe is változás nélkül átvétetett ugyan (5. §.), minthogy azonban semmi sem oly kényes természetü, mint a hajófuvarbérek ellenőrzése, főkép oly irányokban, a melyekben még nem szokott járni rendesen annyi hajó, hogy a fuvarbér hullámzás nélkül rendszeres tétellé fejlődhetett volna, — s minthogy másrészt államilag segélyezett vonalokon, és segélyben részesülő társaságtól mégis oly fuvarbérek megállapitása köve-

telendő, a melyek az üzleti-világ méltányos igényeit kielégitik: szükséges volt ez irányban is részletesebb kikötéseket megszabni. Ez okból elrendeli a 17. §., hogy a társaság igazgatósága minden hó utolsó hetében ülésben megállapitja a jövő hóban szedhető fuvardíjak maximumát. *A viteldijak megállapitásánál a kormánybiztos* részt vesz, és ez ellen óvást tehet. Ez esetben 48 óra alatt egy *választott bizottság határoz,* mely az egész évre előre alakittatik; még pedig akkép, hogy a bizottsághoz két tagot a társaság választ, egy tagot a közmunka- és közlekedési m. kir. minister, és egy tagot a kereskedelmi minister, a bizottság elnökét pedig a ministertanács nevezi ki. Ezen intézkedés által meg van adva egy részt az, hogy a kormány a nem indokolt viteldíjak ellen alkalmas módon és ideje korán felszólalhat, s másrészt a kérdés megoldása oly módozattal történik, a mely a társaság érdekeit s az ország közgazdasági viszonyainak vezetésével megbizott legfelsőbb közegek követelményeit leginkább kielégitheti.

Már a jelenleg érvényes szerződés egyik intentiója az volt, hogy a rendes gőzhajójáratok fentartásán kivül *a magyar hajózás fejlődését is* biztositsa, illetőleg kényszeritse a társaságot, hogy saját tulajdonában gőzhajókkal birjon; ezért el volt rendelve, hogy az »Ádria«, mihelyt részvénytársasággá alakul, az alakulás első évében legalább 5 tulajdonát képező, összesen legalább 4000 register-tonnás hajót köteles szolgálatba bocsátani; és tulajdonát képező gőzöseinek számát a szerződés tartamának minden további éve alatt legalább egy 800 tonnás gőzössel fogja szaporitani (18. §.). — Ezen czél az új szerződésben tovább fejlesztetett, mig ugyanis az előbbi szerződés szerint a társaság tulajdonába került hajók a szerződés megszüntével legfeljebb *nyolczra szaporodtak* volna, az előterjesztett szerződés 12. §-a a hajók számát *legalább 12-re szabja meg,* még pedig akkép, hogy az első évben megszerzendő 5 hajón felül a társaság évenkint egy-egy hajót szerzend meg, mindaddig, mig a hajók száma 12 lesz. Nem lehet tagadni, hogy még ezen szám is aránylag kevés, még azon gőzhajózási járatok fentartására is, a melyek mint rendes járatok a szerződésben felsoroltatnak, s igy a szerződésben megkivánt többi vonalok fentartása s általában a gőzhajó-járatok esetleg kivánt szaporitása mindenesetre több gőzöst igényel. Tekintettel mindazáltal arra, hogy a hazai tőke a hajózási vállalatokban nem keres elhelyezést, és a külföldi tőke a megkezdett vállalattal szemben egyelőre még nem talált oly kecsegtető kilátást, hogy nagyobb mérvben forduljon hozzánk, meg kellett egyelőre elégedni 12 hajó kikötésével, és pedig annál is inkább, mert a saját hajó számának szaporitása magának a társaságnak is érdekében fekszik, miután minél több a saját tulajdonában levő hajók száma, annál inkább kibontakozik a hajóbérlésnél előforduló számos esélyek alól, és könnyebben tud a maga erejéből eleget tenni szerződéses kötelességeinek.

Az új szerződés egyik kiváló előnye az, hogy a kormány a társaságra annyi befolyást biztositott, a mennyi szükséges arra, miszerint a vállalat minden tekintetben az ország közgazdasági kivánalmait kielégitse, s másrészt mégis a vállalkozó függetlenségével birjon, és szabad működésében túlságos állami beavatkozástól ment legyen. A kormány befolyása a társaságot illetőleg biztositva van: — *a)* az által, hogy a társaság *igazgatóságába két igazgatót* nevez ki, még pedig egy igazgató a közlekedési minister által — tekintettel kivált a közvetlenül érdekelt állami vasutakra, — és egy a kereskedelmi minister által neveztetik ki (14. §.); — *b)* az által, hogy a társasághoz *egy kormánybiztos* neveztetik ki; ezen kormánybiztos a társaság működését bármikor és bármi irányban ellenőrizheti, az üzleti könyveket és a levelezéseket megtekintheti, és fölvilágositásokat követelhet; a közgyülésekben s az igazgatóság üléseiben részt vesz, és a fennálló törvényekkel vagy az állam érdekeivel ellenkező határozatok ellen óvást emel; ily esetekben 48 óra alatt a kereskedelmi minister határoz (16. §.); — *c)* az által, hogy *a tengerészeti hatóság* a társaság által szerződésileg elvállalt szállitási kötelezettségek pontos teljesitését Fiumé-

ban is ellenőrzi; az ezen irányban nála bejelentett panaszokat megvizsgálja s esetleg el is jár bennük (15. és 18. §§.); — *d*) végre az által, hogy a társaság alapszabályaiban netán szándékba vett *lényegesebb módositások* foganatositásuk előtt a kereskedelmi ministerium *jóváhagyása* alá terjesztendők.

Miután igy az új szerződés sok tekintetben előnyösebb az eddiginél, annak elfogadását ajánlom.

Budapest, 1882. évi márczius hó 3-án.

Br. Kemény Gábor s. k.,
földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister.

148. szám.

(XXII. ÜLÉS, 236. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT)

Jelentése

a főrendi ház hármas állandó bizottságának „a mozgósitás esetében behivott állandóan szabadságoltak, tartalékosok. póttartalékosok, honvédek és egyéb jogosultak gyámol nélküli családjainak az 1880. évi XXVII. t.-cz. 5. §-a alapján nyujtandó segélyezés módozatáról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság ezen, az 1880. évi XXVII. t.-cz. 55. §-a alapján előterjesztett törvényjavaslatban, a hadmentességi díj jövedelmének korlátolt voltára való figyelemmel, a segélyre igénynyel birók kijelölésére, a segélyezés mérvére, s a segélyezés kiszolgáltatásának módozatára nézve a méltányosság és czélszerűség igényeit kielégitő rendelkezéseket látván körvonalozva: tiszteletteljesen inditványozza a kérdéses törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapesten, 1882. évi márczius hó 31-én.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 148. számú irományhoz.

Indokolás

„a mozgósitás esetében behivott állandóan szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok, honvédek és egyéb jogosultak gyámol nélküli családjainak az 1880. évi XXVII. törvényczikk 5. §-a alapján nyujtandó segélyezés módozatairól“ szóló törvényjavaslathoz.

Az 1880 : XXVII. t.-cz. alapján hadmentességi díj czímén befolyó összegekből az idézett törvényczikk 5. §-a szerint, első sorban egy külön alap képeztetik, másod sorban pedig az említett összegeknek egy része a mozgósitás esetén behivott állandóan szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek gyámol nélküli családjainak segélyezésére forditandó.

A véderőről szóló 1868. évi XL. törvényczikk 18. §-a alapján tábori szolgálatra behivott védkötelesek, továbbá a felhivott népfelkeléshez tartozók, az 1880. évi XXVII. t.-cz. 5. §-a utolsó pontja értelmében, e tekintetben is egyenlőknek tekintendők a sorhadhoz (haditengerészethez) és honvédséghez tettleges szolgálatra behivottakkal.

Az idézett 1880. évi XXVII. törvényczikk 9-ik §-ában az is ki lett mondva, hogy ezen segélyezés módozatai külön törvényben fognak megállapittatni.

Ámbár a mozgósitottak családjainak segélyezési módozatának megállapitásánál a törvényhozás önálló intézkedési joga egyáltalán nincs korlátozva azon melléktekintetek által, hogy miként szabályoztatott a kérdés Ausztriában, a segélyezés mérvének megállapitásánál, mégis lehetőleg az e tekintetben Ausztriában érvényben levő s általa is helyeseknek talált tételekhez alkalmazkodott a kormány, mert alig lehet eléggé méltányolni azon előnyöket, melyek az ugyanazon hadtestekhez tartozóknál az egyenlő elbánásból erednek s a magyar törvényhozást is azon elv kimondására vezették, hogy a honvédség díjazása a sorhadéval egyenlő legyen; másrészt pedig lehetetlen félreismerni azon visszásságokat, melyek különböző elbánás esetében azon tudatból erednének, hogy az otthon hagyott családtagok nem azonos elbánásban részesülnek, azoknak családtagjaival, kik ugyanazon hadi szerencsének osztályosai.

A segélyezés mérvének megállapitásánál e szempontokon kivül még a díjjövedelem korlátolt volta sem volt figyelmen kivül hagyható, mert határt szab a segélyezés mérvének az a körülmény, hogy a díjjövedelemnek túlnyomó része a hadmentességi díjalap évi járuléka által vétetik igénybe. Ezért a nyujtandó segély mérvének megállapitásánál a kormány nem vehette az egyeseknek különben is alig kipuhatolható társadalmi állását és viszonyait tekintetbe, hanem azon elv által vezéreltette magát, hogy ott, a hol az valóban szükséges, a mozgósitott minden hozzátartozójának egyenlő mértékkel nyujtassék segély oly minimum erejéig, mely a physicai

megélhetést biztositja. Ezen általános elvek keretén belül áttérve a törvényjavaslat egyes §-ainak indokolására:

Az 1. §-ban az 1880: XXVII. törvényczikk 5. §-ának megfelelőleg meghatároztatik, hogy kik azon mozgósitottak, kiknek családja segélyre tarthat igényt.

A *2. §-ban* taxative felsorolvák azon családtagok, kik a segélyre igényt tarthatnak. E §. szövegezésénél mindazok figyelembe vétettek, kik a tágabb értelemben vett családhoz tartozóknak mondhatók, s figyelem fordittatott arra, hogy a segély-nyujtás ne szorittassék szűkebb körre, mint a melyre a család fentartójának kötelessége általában terjed.

Ugyanazon §-ban elvképen mondatik ki, hogy segélyezésnek csak ott van helye, a hol a mozgósitott védköteles egészben vagy részben csakugyan személyes keresményéből tartotta fenn a családtagokat, mert nem egyez meg a segély rendeltetésével és igy a törvény czéljával, hogy segély adassék ott is, a hol a családtagok megélhetését a vagyonállapot biztositja, vagy a hol a védköteles behivása folytán a családtagok, ellátásukban rövidséget nem szenvednek.

Evvel kapcsolatban a 4. §-ban az mondatik ki, hogy ott, a hol a mozgósitott védköteles személyes keresménye által csak részben járult a családtagok ellátásához, ezek csak a tőle nyert ellátás arányában tarthatnak a segélyre igényt.

A *3. §-ban* más biztos támpont hijában a katonai átvonulási élelmezési illeték összegében állapittatik meg fejenként a segély mérve.

E katonai átvonulási élelmezési illeték-összege, mely a katonaság élelmezési pénzét foglalja magában, — kivált ha tekintetbe vétetik, hogy a segélyre szorult családnak rendszerint több tagja van, s hogy lakás hijában ennek fejében még az átvonulási élelmezési illetéknek fele adatik segélykép — kétségkivül elegendő arra, hogy a physicai megélhetés feltételeit minden magánosra nézve biztositsa. E czélra elegendőnek kell azt tartani annyival inkább, mert az átvonulási élelmezési illeték a helyi viszonyok és a koronkinti piaczi árak figyelembe vételével időről-időre állapittatik meg az egyes kerületekre nézve, úgy hogy a körülmények változtával a megélhetés feltételeihez mérten a segélyösszeg is változó lesz s a piaczi árakhoz fog arányulni.

Miután azon családtagok, kik a segélyre a 2. §. szerint igényt tarthatnak, nem mindig élnek együtt, a segély az igény-jogosultakra fejenként állapittatik meg.

Végre, minthogy a törvénynek nem lehet czélja az, hogy a segély kedvezőbb helyzetet biztositson a családtagoknak, mint a minőben a mozgósitott behivása előtt voltak, korlátozáskép mondatik ki e szakaszban, hogy az együttes segély nem haladhatja meg a mozgósitott átlagos keresményét, s hogy a lakás fejében adott segély sem lehet nagyobb a tényleg fizetett lakbérnél.

Az 5. §-ban, minthogy az állam csak a megélhetés nélkülözhetlen kellékeit biztositja, — a mely különben is mérsékelt segélyezést nem lenne méltányos a más uton nyert, de csak ideigóráig tartó segély esetében korlátozni — kimondatik, hogy az egyébként nyert segély a jelen törvény alapján megállapitott segély-összegére befolyással csak ugy bir, ha állandó.

A 6. §-ban a segélynyujtás azon időtartamára állapittatik meg, a mely idő alatt a mozgósitott személyes keresetének gyakorlásában a mozgósitás folyományakép akadályozva van.

A 7. §-ban az elesett, vagy pedig sebesülés avagy hadi fáradalmak következtében a mozgósitás tartama alatt elhunytak családjai részére a segély még hat hónap tartamára biztosittatik. Nemcsak a méltányosság szól a mellett, hogy ezen viszonylag csekély kárpótlás adassék azoknak, kik életfentartójukat végleg elveszitik, hanem azért is szükséges ezen intézkedés, mert a védkötelékhez tartozók özvegyeinek és árváinak ellátása iránti eljárásról szóló, a törvényhozásnak előterjesztendő törvényjavaslat tárgyalás alatt lévén ugyan, de végleges megállapitásra

még nem juthatván, ennek törvény általi szabályozása esetén is az ellátás nem fog mindazokra kiterjedni, kik a jelen törvény szerint segélyben részesitendők.

A 8. §-ban csakis megszökés és valamely súlyos vétség vagy bűntény elkövetése tekintetnek a mozgósitott részéről oly okul, a mely miatt a segély hozzátartozóitól megvonatik. Ezt az intézkedést ezen esetekben kétségtelenül közmorálitási szempontok is indokolttá teszik.

Végre:

a 9—11. §§-okban közigazgatási szervezetünknek megfelelőleg szabályoztatik a segélyre jogosultaknak, ezek viszonyainak s a segély-összegnek megállapitása, s általában a törvény végrehajtása.

Budapest, 1882. évi február hó 17-én.

Benyujtja:

Szende Béla *s. k.,*
magyar kir. honvédelmi minister.

149. szám.

(XXII. ÜLÉS, 236. 4) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház hármas állandó bizottságának az 1879. évi közösügyi zárszámadásra alapitott leszámolás szerint Magyarország terhére mutatkozó tartozás fedezéséről szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat az 1879. évi közösügyi zárszámadás alapján Magyarország terhére mutatkozó 488,221 frt 88½ kr. folyósitására tartalmazván az igényelt felhatalmazást, a bizottság tiszteletteljesen javasolja annak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapesten, 1882. évi márczius hó 31-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.
Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 149. számú irományhoz.

Indokolás

„az 1879. évi közösügyi zárszámadásra alapitott leszámolás szerint Magyarország terhére mutatkozó tartozás fedezéséről" szóló törvényjavaslathoz.

A közös pénzügyminister a közösügyek tárgyalására Bécsbe egybehivott bizottságoknak Ő Felsége által 1881. évi november hó 18-án szentesitett, az 1879. évi közös zárszámadásra vonatkozó határozatának III-ik czikkében foglaltak alapján saját számvevő osztálya által szerkesztett, a közös legfőbb számszék által megvizsgált és helyesnek talált végleszámolás szerint Magyarország tartozása a közösügyek költségeire

papirpénzben	427,044	frt	$22\frac{1}{2}$	kr.
aranyban	106,416	›	27	›
összesen . . .	533,460	frt	$49\frac{1}{2}$	kr.
Ennek ellenében követelése ezüstben	45,238	›	61	›
marad tényleges tartozás . . .	488,221	frt	$88\frac{1}{2}$	kr.

Ugyanis az 1879. évi közösügyi költségvetésben a következő összegek vétettek fel:

rendes kiadásokra	100.302,264	frt			
rendkivüli kiadásokra	4.875,972	›			
együtt . . .	105.178,236	frt			
leütve a határvám tiszta jövedelmét	11 841,000	›			
marad . .	93.337,236	frt.			
Ehhez számitandó az 1879. évi márczius hó 30-án szentesitett delegationalis határozatokkal engedélyezett	95,560	frtnyi póthitel			
és a Bosznia és Herczegovinában álló csapatok rendkivüli hadseregi szükségleteire engedélyezett	30.000,000	frtnyi hitel			
összesen tehát . . .	123.432,796	frt			
ebből levonva 2%-ot . .	2.468,655	›	92	kr	
marad . . .	120.964,140	frt	08	kr	
melyből 70%	84.674,898	›	05	›	
ellenben 30%	36.289,242	frt	03	kr	
hozzá számitva a fenti 2%-ot	2.468,655	›	92	›	
és az 1880. évi XLIX. t. cz. 2. §-a szerint az 1879. évre megállapitott vámfeleslegnek elmaradása folytán pótlólag fizetett	2.911,151	frt	$83\frac{1}{2}$	kr	
Magyarországra esik összesen . . .					41.669,049 frt $78\frac{1}{2}$ kr.

Az 1881. évi november hó 18-án szentesitett és az 1879. évi közösügyi zárszámadásra vonatkozó delegationalis határozat III. czikke szerint azonban a tényleges eredmény:		
rendes kiadások	100.590.561 frt 87½ kr.	
rendkivüli kiadások	36.443,973 » 66½ »	
összesen . .	137.034,535 frt 54 kr.	
Leütve a határvám tiszta jövedelmét	2.569,815 » 81½ »	
ellenben a	134.464,719 frt 72½ kr.	
maradékhoz hozzáadva az ugyanazon delegationális határozat II. czikke szerint az általános kórházi alap javára visszatéritendő	139,271 » 40½ »	
az összes kiadás . .	134.603,991 frt 13 kr.,	
melyből 2%	2.692,079 » 82 »	
a	131.911,911 frt 31 kr.	
maradékból 70%	92.338,337 » 92 »	
ellenben 30%	39.573,573 » 39 »	
Ez utóbbihoz hozzászámitva a fenti 2%-ot	2.692,079 » 82 »	
Magyarország által fedezendő		42.265,653 frt 21 kr.
Minthogy pedig az 1879. évi közösügyi szükségletre a magyar zárszámadás sommázata 10. lapja szerint rendes kiadásokra	32.249,049 frt 77½ kr.	
a zárszámadás 78. lapja szerint rendkivüli kiadásokra az 1878. évi leszámolásnál már tekintetbe vett 1.648,432 frt 27·5 kr. levonása után	9.420,000 frt	
a boszniai és herczegovinai menekültek segélyezésére 1881. évi deczember hóban a közös activákból	108,381 frt 55 kr.	
összesen tehát		41.777,431 frt 32½ kr.
fizettetett, marad még fedezendő		488,221 frt 88½ kr.,

mely összeg a közös pénzügyminister rendelkezésére bocsátandó volna.

Budapest, 1882. évi márczius hó 8-án.

Gr. Szapáry Gyula s. k.,
m. kir. pénzügyminister.

150. szám.

(XXII. ÜLÉS, 236. 5) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház hármas állandó bizottságának „a Szerbiával 1882. évi február 22/10. kötött hajózási szerződésről“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság a ministeri előterjesztésből meggyőződött, hogy a beczikkelyezésre ajánlt szerződés a fennálló nemzetközi szerződésekkel összhangban levő határozatokat tartalmaz, és részletes intézkedései a szabad hajózás méltányos igényei kielégítésére alkalmasaknak tekintendők.

Figyelemmel ezekre, tiszteletteljesen ajánlja a bizottság a kérdéses törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapesten, 1882. évi márczius hó 31-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 150. számú irományhoz.

Indokolás,

„a Szerbiával 1882. évi február $\frac{22.}{10.}$ kötött hajózási szerződés beczikkelyezéséről" szóló törvényjavaslathoz.

Szerbia a berlini szerződéssel önálló s Törökországtól teljesen független államnak ismertetvén el, felmerült annak szüksége, hogy kereskedelmi és hajózási viszonyaink ezen szomszéd állammal, a Törökországgal létrejött, korábbi jogalapokon újból szabályoztassanak. E czélból az osztrák-magyar monarchia és Szerbia között már a berlini szerződés megkötése alkalmával egy egyezmény jött létre, melynek egyik pontja mindkét fél kormányának kötelességévé teszi, hogy a békeszerződés megkötése után a két állam között kereskedelmi szerződés és a vele szorosan összefüggő többi szerződések (consuli egyezmény, jogsegélyről szóló szerződés, állategészségügyi conventio, nevezetesen pedig a hajózási szerződés) köttessenek, mely czél elérése végett a két állam küldöttei abban egyeztek meg, hogy legkésőbb 4 hó mulva Bécsben össze fognak ülni.

Az egyezményben kikötött négy havi időszak lefolyta után azonban nem kezdődtek meg azonnal a tárgyalások, hanem azok közös egyetértéssel többször elhalasztattak, mig végre 1880-ban a vasuti szerződés létrejötte után a kereskedelmi szerződés és a vele szorosan összefüggő szerződések s igy a hajózási szerződés is tárgyalás alá vétettek.

A jelen törvényjavaslat tárgyát képező hajózási szerződés megkötésének ezen elhalasztása azonban reánk nézve hátránynyal nem járt, mert a berlini szerződés XXXVII. czikke a Törökországgal, a szerb fejedelemség területére is kihatólag, 1862. május 22-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződést, s igy annak azon pontjait is, melyekben a monarchia alattvalóinak a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet minden előjoga biztosittatott s a kereskedés, iparüzés, valamint a hajózás is minden adó vagy teher fizetése nélkül szabadon megengedtetett, — új egyezmények megállapitásáig továbbra is fentartotta.

Az 1879. évi VIII. t.-czikkel beczikkelyezett berlini szerződés idézett XXXVII. czikke ugyanis következőket rendeli:

»Uj megállapodások kötéseig semmi változás sem fog történni Szerbiában a fejedelemségnek a külországokkal jelenleg érvényben álló viszonyaiban.

Átmeneti vámot nem szabad szedni a Szerbián keresztül menő árúktól.

A külföldi alattvalók mentességei és kiváltságai, valamint a konzulok hatósági és védelmi joga ugy, mint azok ma fennállanak, mindaddig teljes érvényben maradnak, mig a fejedelemség és az érdekelt hatalmak közti közös egyetértéssel módositva nem lesznek.«

Az 1862. évben Törökországgal kötött kereskedelmi és hajózási szerződés erre vonatkozó czikke pedig a következő:

Art. I. »Tous les droits, priviléges et immunités qui ont été conférés aux sujets, aux bâtiments à la navigation et au commerçe de l'Autriche, par les capitulations, les traités et les arrangements existants, sont confirmés maintenant et pour toujours, à l'exception des clauses que la présente Convention a pour objet de modifier, et il est en outre expressément stipulé que tous les droits, priviléges et immunités que la Sublime Porte a accordés jusqu' aujourd' hui, qu'elle accorde a présent, ou qu'elle pourra accorder à l'avenir ou dont elle pourra permettre la jouissance aux sujets, aux bâtiments, à la navigation ou au commerce de toute autre nation, seront également accordés et l'exercice et la jouissance ou seront assurés aux sujets et aux bâtiments, à la navigation et au commerce de l'Autriche«.

A hajózás Szerbiában ez alapon ezen állam függetlenségének elismerése óta is épen ugy szabad volt, mint azelőtt, mindazonáltal, mivel kereskedelmi viszonyaink rendezésének kérdése mellett — tekintettel élénk folyamhajózásunkra és az ezen jelentékeny hajózás által közvetitett nagymérvű árúforgalomra annak szüksége merült föl, hogy Szerbiával a már meglevő 1862. évi kereskedelmi és hajózási szerződés, valamint a reánk mint Duna-melléki hatalmasságra az 1865/7. évi XVI. t. cz. 2. §-a alapján kötelező 1857. évi dunahajózási okmány alapján egy új hajózási szerződés köttessék.

Az ezen szerződésre vonatkozó tárgyalások a cs. és kir. közös külügy, valamint az osztrák cs. kir. közös külügy-, valamint az osztrák cs. kir. kereskedelmi ministeriummal egyetértőleg mult évi márczius havában kezdettek meg, s minthogy némely pontnak tárgyalása hosszabb időt vett igénybe, csak folyó évi február hóban fejeztettek be.

A szerződés kidolgozásánál a berlini szerződésnek már fentebb idézett XXXVII. czikke, továbbá a Törökországgal 1862. évben kötött kereskedelmi s hajózási szerződés I. czikke s végre az Ausztria, Bajor-, Törökország és Würtemberg között 1857. november 7-én Bécsben kötött dunahajózási szerződés szolgált alapul és zsinormértékül azon lényeges különbséggel azonban, hogy míg az 1857. évi dunahajózási szerződés szerint, a szabad hajózás csupán magára a Duna folyamra nézve állapittatik meg; — a jelen törvényjavaslat tárgyát képező specialis szerződés I-ső czikkével a szabad hajózás mindkét szerződő állam összes hajózható folyóira, tehát a mellékfolyókra és mesterséges hajózási csatornákra is kiterjesztetik és biztosittatik.

A szerződés részleteit illetőleg:

Az I-ső czikk a hajózás teljes szabadságát biztositja, s e tekintetben mindkét fél alattvalóinak nemcsak a saját nemzetbeliekkel, hanem a legnagyobb kedvezésben részesülő idegen nemzet alattvalóival is teljesen egyenlő bánásmódot biztosit — Ez utóbbi határozatnak felvétele — hasonlóan a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés I-ső czikkéhez azért volt szükséges mert Szerbiában idegen alattvalók a legújabb időkig bizonyos tekintetben (például az adózásban) nagyobb előnyöket élveztek, mint a saját nemzetbeliek; minthogy pedig ez az állapot jövőre is fennállhat, ily jogok biztositása saját alattvalóink érdekében indokolt.

Ezen czikk továbbá biztositja mindkét fél hajózási vállalatait, hogy ezek ezen üzletük után, ha hajózásukat a másik fél területére is kiterjesztik, ott adózás alá nem eshetnek.

II. czikk. A hajózási szerződés II. czikkének megállapitásánál figyelemmel kellett lenni az 1857. évi dunahajózási nemzetközi szerződés II. és III. czikk alatti határozataira, melyek szerint — »(II. czikk.) a Dunán való hajózást tárgyazó mindennemű kizárólagos kiváltságok, valamint a hajózás üzletére vonatkozó minden ilyes kedvezmények, melyek eddigelé bármiféle ilyes társaságoknak, testületeknek avagy egyes személyeknek adattak, végképen megszüntetnek, s ilyes kiváltságok vagy kedvezmények jövendőre senkinek nem adatnak.«

Ugyanezen czikk továbbá azt is állapitván meg, hogy — »ezen határozatok a révekre, vagy csupán az egyik partról az átellenben levő partra szállitás végetti intézetekre nem vonatkoznak, s hogy az e részben szükségeseknek vélt intézkedések az illető parti hatóságoknak fentart-

vák« — ennek a mostani új szerződés II. czikkében kellő kifejezés adatott, valamint annak szövegébe az 1857. évi dunahajózási szerződés III. czikkének azon határozmányai, melyek szerint (III. czikk) »a Dunán eddigelé létezett minden kényszerjogok, mint árú-megállitási, raktári, átrakási, elővásárlási, és ilyes jogok örökre megszüntetnek, s jövendőben ily okból egy hajós sem kényszerithető arra, hogy akarata ellen ezen folyam valamely kikötőjében kikössön, ki- vagy átrakodják, vagy egy bizonyos ideig valamely helyen időzzék« — szintén felvétettek.

Fiscalis szempontból azonban kivételképen ezen szerződési tervezetben megállapitandó vala, hogy ezen határozmányok a postai regale-jogra nem alkalmazhatók.

A kapaszkodó hajózás (láncz- vagy kötélhajózás) előnyeinek kellő biztositása érdekében, továbbá ezen II. czikkben azon fontos megállapodás vétetett föl, hogy a szerződő országok belterületén levő folyamokon való kapaszkodó hajózás engedélyezésére nézve a szerződő államok mindegyikének teljes szabad rendelkezési joga fentartatik, holott a szerződő államok közös folyamszakaszain a kapaszkodó hajózás csak előzetes, közös tárgyalás és közös beleegyezés alapján lesz engedélyezhető.

Ez utóbbi megállapodás azon oknál fogva vált szükségessé, mert a vaskapu melletti cataractákon és létesitendő mesterséges csatornákban, a közbiztonság érdekében csak egy láncz- vagy kötél lerakása lévén lehetséges, okvetlenül intézkedni kellett, hogy az akadálytalan lánczhajózás biztositása czéljából a kötél vagy láncznak lerakása csak közös egyetértés alapján legyen engedélyezhető.

III. czikk. A szerződési tervezet III. czikkében a hajózási vállalatoknak mindkét szerződő fél területén czégeik bejegyzése, ügynökségek fölállitása, irodák és raktárak berendezése s rakpartok megszerzése, az árúk szabad ki- és berakodása, valamint a nyilvános hajózási intézmények használata minden tekintetben biztosittatik.

Viszont pedig mindkét nemzet vállalatai köteleztetnek, hogy üzletszabályzataikat, ha a másik szerződő fél területén hajóznak, az illetékes hatóságnál letegyék, hogy ezek alapján az illetékes hatóság esetleg felmerülő peres kérdésekben itélhessen.

Nyilván való, hogy ezen intézkedés alapján a mindkét nemzetbeli hajózási vállalatok előnyökben részesülnek, a mennyiben üzletük szabad gyakorlata, fejlődése és biztonsága a legkitelhetőbb módon biztosittatik, és fölmerülő vitás kérdések esetében a hajózási vállalatoknak, az által, hogy a hatóságnak bemutatott üzleti szabályzatuk mindkét szerződő fél hatóságai által irányadóul tekintendők, a legkitelhetőbb jog-oltalom nyujtatik.

Ezen megállapodás helyes összhangzásban van az 1857. évi dunahajózási szerződés IX. czikkével, mely szerint: »az egyik parti ország minden hajózási vállalkozójának megengedtetik, a másik ország területén, a folyó partjain hajózási ügynököket felállitani, a vállalat számára megkivántató hivatalokat és intézeteket létesiteni, vagy a gőzhajózási intézményeket p. o. a kikötő helyeket, darukat, stb. a belföldiekkel egyaránt használni és hajózási díjszabásait közhirré tenni.«

A dolog természeténél fogva önként következik, hogy ezen kedvezményeknek megállapitásánál egyuttal az illető államban fennálló vám- és rendőri szabályzatok kellő figyelemben tartása iránt ezen szerződési pontban megfelelőleg gondoskodni kellett.

IV. czikk. A szerződési tervezet IV. czikke a hajó hovatartozását, illetve nemzetiségét feltüntető szabályzatokat, nemkülönben azon kellékeket szabályozza, melyekkel az illető hajó- vagy tutajvezénylőnek ellátva lennie kell.

Ezen megállapodások az 1857. évi dunahajózási szerződés XI. czikke értelmében történtek, mely szerint rendeltetik, — »hogy a jármű valamely parti országának ismertessék, és annak folytán minden dunaparti helyek közt különbség nélkül a hajózásra följogosittassék, —

megkivántatik, hogy az illető parti ország alattvalójának, vagy ugyanazon ország törvényei alatt álló és abban székelő társaságnak, vagy részvénytársulatnak tulajdona, továbbá a szabályszerű hajólevéllel (Schiffs-Patent) ellátva és a hajó-vezénylő hajós-oklevéllel (Schiffers-Patent) igazolt hajó-vezető különös vezénylete alá rendelve legyen, ki a hajózási szerződési okmányban és a folyamrendőri szabályokban foglalt határozatok megtartásaért felelős.

Ugy a hajós-levél, mint a hajós-oklevél is, a hajózási felügyelettel megbizott hajózási hatóságoknak, ha ezek kivánják — előmutatandó.«

Egyszeri lefelé-járásra berendezett hajók, valamint a közönséges vásár-czikkeket szállitó s egymáshoz közel eső községek közt közlekedő kisebb vizi járművek ezen szabályzatok alól kivétettek, a mint ezt a dolog természeténél fogva megengedni kellett.

V. czikk. A szerződési tervezet V. czikkében foglalt megállapodásoknak czélja, a szerződő felek vizein közlekedő hajóknak a közbiztonságnak megfelelő módon leendő épitése és felszerelése, és a birtokállapotok nyilvántartása érdekében intézkedni, mely megállapodások folyamrendőrségi szempontból nélkülözhetlen szükségesek.

Ezen megállapodások helyes összhangzásban vannak az 1857. évi dunahajózási szerződés XIV. és XV. czikkeivel, melyek szerint:

(XIV. czikk.) »A hajólevél, mely megkivántatik a végett, hogy valamely jármű a Dunán való folyamhajózásra alkalmasnak ismertessék, azon parti országnak, melyhez a hajó tartozik — illető hatóságai által adatik ki, miután azon hatóságok műtani megvizsgálás által meggyőződtek arról, hogy a jármű az ezen hajózásra megkivántató tulajdonokkal bir.«

(XV. czikk.) »A hajólevél elveszti érvényességét, ha a hajó megszünik a szabadékozó parti ország alattvalójának, vagy valamely ezen parti országban engedélyezett társaságnak tulajdona lenni.

Az emlitett parti ország illető hatósága köteles a hajólevelet a fennemlitett esetben akkor is visszavenni, ha a jármű a hajózásra megkivántató alkalmas állapotban többé nem létezik.

Ha a hajó ugyanazon parti országbeli más alattvaló, vagy más társulat tulajdonává válik, az új tulajdonosnak szabadságában áll, vagy új hajólevél-kiadást, vagy a réginek az ő nevére leendő átiratását az illető hatóságnál kieszközölni.«

A tutajokra nézve eltérő határozmányok vétettek föl, a mennyiben a tutajok rendelkezési helyükre való érkezés után legtöbbnyire szétszedetvén, csak a tutaj tulajdonosának vagy szállitójának nevét és honnan származását előtüntető okmányok megszerzése kivántatik.

(VI. czikk.) A szerződési tervezet VI. czikkében a hajóslevél kiállitása, rendeltetése alapján, jogereje és érvényvesztése tárgyaltatik; és czélja annak, a hajók vezényletét erre alkalmas személyek kezeibe adni.

Ezen intézkedés személy- és vagyon-biztonsági érdekből nélkülözhetlen szükséges, és az 1857. évi Duna-hajózási szerződés XVI. és XVII. czikkein alapszik.

Ez utóbbiaknak szövege a következő:

(XVI. czikk.) »A hajós-oklevél, mely megkivántatik a végre, hogy valamely hajóvezető a járműveknek a Dunán való hajózásbani vezetésére képesnek ismertessék, a parti államok valamelyikének illető hatóságai által adatik ki. — Ezen hajós-oklevél csak oly tapasztalt és feddhetlen magaviseletü személyeknek adassék, kik előlegesen a hivatalosan kirendelt szakértők által lett megvizsgáltatásuk folytán képességüket kellőleg tanusitották.

Az ekképen kiadott hajós-oklevél a hajóst följogositja minden ezen okmányban kifejezett osztályba tartozó, azon parti országbeli járművek vezetésére, melytől ő a hajósoklevelet kapta.

Mindenik országnak szabadságában áll, saját hajóinak vezetését a másik állam hajósoklevelével ellátott hajóvezetőnek megengedni vagy nem.«

(XVII. czikk.) »A hajós-oklevél elveszti érvényességét azon esetben, ha a hajós azon parti országnak, melytől a hajós-oklevelet kapta, alattvalója volt, és megszünik annak alattvalója lenni.

A hajós-oklevél az illető parti ország hatóságai által ugy a fennebbi esetben, mint azon esetben is visszaveendő, ha a hajós képtelenségéről meggyőződtek, vagy különben a rend és a közbátorság érdekében neki a folyamhajózás megtiltását szükségesnek látták.

Ez utóbbi esetben az ilyes hajóvezetőnek egy parti államban sem adandó új hajós-oklevél mindaddig, mig a szolgálatbóli eltávolitásnak okai teljesen meg nem szüntek, vagy netalán az illető intézkedésben kifejezett határidő el nem telt.«

(VII. czikk.) A szerződési tervezet VII. czikke a gőzhajók kazánvizsgálatáról s az ez alapon kiállitandó kazánvizsgálati bizonyitványokról szól és rendőri szempontból nélkülözhetlen szükséges a balesetek elkerülése végett.

Az 1857. évi dunahajózási szerződés XVIII. czikke ezen kazánvizsgálatokra nézve a következőket rendeli:

(XVIII. czikk.) »A közbiztonságnak a Dunán leendő fentartása végett a parti országok kormányai kötelezik magukat, miszerint minden kellő intézkedéseket megteendnek oly czélból, hogy elöleges próbák által bebizonyittassék, miszerint az általuk a hajózás üzletére megkivántató igazolványokkal ellátott gőzhajók gépei és gőzkatlanjai minden veszély ellen elegendő biztosságot nyujtsanak és minden gondjaikat arra forditandják, hogy az emlitett gépek és gőzkazánok, valamint a többi hozzávalók, mindig jó karban tartassanak, nemkülönben hogy ezen gőzhajókon csak oly hajóvezetők, gépészek és hajóslegények vétessenek föl a szolgálatba, kik a közbiztonság fentartására megkivántató minden személyi tulajdonokkal birnak.

A hajólevelen kivül minden gőzhajónak a kazánpróba megtörténtének eredményét tartalmazó bizonyitványnyal kell ellátva lennie, és a gépen a biztossági szelepnek és az emeltyüknek, ha utóbbiak léteznek, bevert bélyeggel láthatólag és világosan megjelölve kell lenniök.

Ezeken kivül mindenik kormány fentartja magának minden, és különösen a személyszállitásra használt gőzhajók tekintetében a közbiztonság elérése végett netalán szükséges ellenőrködést.

Ennél azonban a hajóforgalom minden szükségtelen terhelése gondosan kerülendő, és a más országbeli gőzhajó, a belföldi gőzösöknél szigorúbb bánásmód alá nem vehető«.

Ezen imént idézett nemzetközi egyezmény alapján nálunk a gőzkazán-próbákra különös gond fordittatik, s a gőzkazán az e részben fennálló szabályzatok értelmében csak akkor helyezhető el és hozható működésbe, ha erre az előzetesen, bizottságilag eszközölt kazánpróba eredménye alapján a közm., és közlek. ministeriumtól engedélyt nyert.

Azonkivül szigorú gond fordittatik arra, hogy gőzkazánkezelők gyanánt csakis oly egyének alkalmaztassanak, kik az illető szakvizsgát kellő eredménynyel kiállották.

(VIII. czikk.) A szerződés VIII. czikke a közös folyamrészeken (t. i. a Száván, Rácsától Belgrádig, a Dunán pedig Belgrádtól a Vaskapuig, illetve a magyar-román határáig) mindkét szerződő fél hajózási vállalatait mindazon illetékek kivetése ellen biztositja, melyek egyedül a hajózás tényén alapulnak, s egyuttal elősorolja azon illetékeket, melyek ezen az 1857-ik évi duna-hajózási szerződés XIX. czikkében megállapitott általános elv alól kivétetvén, az illető hajózási vállalatok által ezentúl is fizetendők.

Ezen utóbbiakra nézve azonban, nehogy ezen illetékek a hajózási forgalom megterheltetése végett önkényüleg megállapittassanak, ezen szerződési pontban egyuttal azon elvek meghatároztattak, melyek alapján ezen illetékek mennyisége meghatározandó.

Igy világosan kimondatik ezen czikkben, hogy a berlini békeszerződés (1879: VIII. t.-cz. LVII. czikke) által az osztrák-magyar birodalomnak feladatává kitűzött és a Moldva-Turn-Seve-

rin (Szörény-Torony) közti szakaszon létező zuhatagok szabályozásáért engedélyezett vámdíj ezen pont alá nem tartozik.

Az ezen VIII. czikkben foglalt megállapodások az 1857. évi dunahajózási szerződés XIX., XX. és XXI czikkei értelmében történtek, melyekben a következők rendeltetnek:

(XIX. czikk.) »A Dunán semmi oly illeték, mely egyedül a folyóni hajózás tényén alapul, sem pedig a hajón létező árúktól semmiféle adó nem szedethetik be.

Ehhez képest minden eddigelé létezett ilyen illetékek és adók, bármi nevet viseljenek, s akár az állam, a községek, testületek, vagy magánosok birtokában legyenek is azok, ezennel végképen megszünnek.

Hasonlókép ezen folyón jövendőre semmiféle más illetékek vagy adók nem szedethetnek be, mint a melyek jelen hajózási okmány határozatai által világosan rendeltetnek.«

(XX. czikk.) »A megelőző czikk által megszüntetett adók alatt nem értetnek:

a) a tulajdonképeni be-, ki-, és átviteli illetékek, melyek az általános vámtörvényhez képest fizetendők.

Ha azonban valamely árú az egész vámterületen keresztül csak vizen szállittatik, ugy az átviteli vámtól mentes;

b) bármiféle elhasználási illetékek és fogyasztási adók, melyek az elhasználás alá kerülő tárgyaktól az illető törvények vagy szerződési határozatok szerint megfizetendők.

Az *a*) és *b*) alatt emlitett adók tekintetében az azok alá eső tárgyak kevesebb kedvezményben nem részesitendők akkor, midőn vizen, mintsem akkor, midőn szárazon szállittatnak;

c) bizonyos közintézetek, p. o. darucsigák, mérlegek, padlók és egyéb mesterséges kikötő helyek, raktárak stb. használatáért, továbbá teljesitett munkáért, p. o. révkalauzi és kormányosi szolgálattételért, zsilipekért és hidak felnyitásáért járó illetékek.

Ezen illetékek azonban, a hajó vagy a rakomány származása nélkül egyaránt, meghatározott és közhirré tett díjszabások szerint és csak a valósággal használt intézetekért és valósággal teljesitett munkáért szedendők be.

Ugy szinte a már létező ilyen intézetekérti illetékek a jelenlegi mennyiségnél fölebb ne emeltessenek, és az újonnan felállitott, vagy tetemes költségekért lényegesen javitottakért magasabbra ne határoztassanak, mint a mennyi a fentartási költségek fedezésére, a felállitási költség kamataival együtt megközelitőleg szükséges.«

(XXI. czikk.) Hajózási illetékek szedethetnek:

I. azon munkákért és állandó intézetekérti költségek fedezése végett, melyeket az európai bizottmány a Duna torkolatainál a hajózás biztositása és könnyitése végett az 1856. márczius 30-án kelt párisi szerződvény 16. §-ához képest kijelölni és létesittetni fog.

II. A Duna hajózhatóságának föntartását és javitását tárgyazó egyéb oly munkákért, és állandó intézetekért járó költségek fedezése végett, melyeket a parti államok bizottmánya közegyetértéssel a hajózás érdekében szükségeseknek tart. Azonban az ilyes illetékek, azoknak összege és beszedési módja hasonlókép ne állapittassanak meg közmegegyezés nélkül, és magasabbra ne szabassanak, mint a mennyi az előállitási és fentartási költségek fedezése vagy kamatozása végett megközelitőleg szükségesnek látszik.

(IX. czikk.) A szerződés IX. czikke a vámkezelés könnyitésének, valamint azon rendszabályoknak módozatairól szól, melyek a hajózást a vámkezelésből könnyen eredhető zaklatások ellen biztositják, ezen rendszabályok kölcsönös egyetértéssel lett megállapitása bővebb indokolást nem igényel, legfelebb, hogy kiemeltessék, miszerint ezen czikkben viszont azon kötelezettségek is részletesen szabályoztatnak, melyeket a hajóvezetők az államjövedék megcsonkitása elleni biztositása és a csempészetnek megakadályozása czéljából szigorúan szem előtt tartani hivatvák.

Különben ezen megállapodások szintén a dunahajózási szerződés XXII. czikkén alapulnak, mely igy hangzik:

(XXII. czikk.) »A hajó-vezetők kötelesek megtartani azon szabályokat, melyek mindegyik parti területen a vám- és egyéb államjövedékek beszedésének biztositása és a csempészet meggátlása végett léteznek, vagy létesittetni fognak, ezen szabályok akár a parti országok beltörvényhozásából, akár pedig külön egyezményekből keletkezzenek.«

(X. czikk.) Hajózási forgalmunk nagy hátrányára szolgált, hogy hajózási vállalatainknak eddig nagy nehézségekkel kellett küzdeniök, a szerb területen szükségelt állandó kikötőhelyek megszerzése végett.

Ennek véget vet a szerződés X. czikke, melylyel a szerb kormány kötelezettséget vállal magára, a hajózási vállalatoknak mindenek előtt pedig Belgrádon megfelelő kikötő-helyeket, és le- és kirakodó helyeket, árú-tárakat vagy közvetlenül létesiteni, vagy azoknak mások által szándékolt létesitését minden tekintetben előmozditani.

Hogy az ekképen berendezett rakhelyiségekért szedendő díjak túlságosak ne legyenek, erre vonatkozólag a VIII. czikkben már kellőleg gondoskodva lőn.

A mi részünkre ezen elvállalt kötelezettség terhet nem fog róni, mert a Szerbiával határos területünkön elégséges rakhelyek léteznek.

Egy lényeges előnye ezen czikknek továbbá abban áll, hogy az ekképen létesitendő raktárakban lerakott árúk, feltéve, hogy azok innét a kivitel tárgyát képezendik, vámmentesen kezelendők.

(XI. czikk.) A szerződés XI. czikke a közös folyamrészen követendő hajózási folyamrendőri és egészségügyi rendszabályok megállapitását szabályozza, mi annál is inkább szükséges, mert pl. a hajózási jelzések különbözősége veszélyeket is idézhetne elő.

Ez oknál fogva Szerbia kötelezi magát a maga részéről még csak kidolgozandó hajózási rendszabályokat a minálunk már érvényben állókkal lehetőleg összhangzásban hozni, mindaddig pedig, mig ez meg nem történt, a jelenlegi gyakorlat, — mely a mondottak szerint, vagyis, mivel Szerbiának eddig ily szabályzata nincsen, a mi szabályzatunkon alapul, — követendő.

Ekképen a hajózás és forgalom a közös folyamrészeken kellőleg biztositva lőn.

Ezen czikk szövegében kimondatott az is, hogy ezen megállapodások által a Szerbiával 1881. május 6-án / ápril 24-én megkötött kereskedelmi szerződés állategészségi egyezménye nem érintetik.

(XII. czikk.) A hajózási akadályok elháritásának biztositása érdekében szükséges volt a Szerbiával kötött hajózási szerződés XII. czikkében a dunahajózási 1857. évi szerződésnek erre vonatkozó határozmányait felvenni.

Az utóbb érintett szerződésnek erre vonatkozó pontjai rendelik:

(XL. czikk.) Nem leend szabad oly folyam- vagy parti műveket a Dunán megengedni, melyek ezen folyamhajózhatásának ártalmára válhatnának.

A parti kormányok ezenfelül a szükséges intézkedéseket megteendik, nehogy malmok vagy bárminemű más művek, melyek ezen folyón léteznek, vagy jövőre fölállittatnak, a hajókázásnak soha akadályára válhassanak.

Hasonlókép a hidak alatt szabad átmenet a hajóknak és tutajoknak lehető gyorsasággal engedtessék meg.

(XLI. czikk.) A Duna partján létező vontatási utak, a mennyiben ezt a hajózás szüksége igényli, jó karban tartandók.

A hajóvezetők járműveik legénysége vagy vontató állatok által a vontatási utakon vagy azok közelében okozott károkért felelősek.

(XLIII. czikk.) A Dunának minden alkalmas helyén vizmérczék lesznek fölállitandók, s a vizállás felett szabályszerű szemléletek lesznek tartandók.

(XIII. czikk.) A szerződés XIII. czikkében a révekre és kompokra vonatkozó megállapodásoknak fölvétele vámkezelés szempontjából vált szükségessé, nehogy ily átkeléseknek köl-

csönös egyetértés és felügyelet hiányábani fölállitása által az állam fiscalis érdekei csorbát szenvedjenek.

(XIV. czikk.) A szerződés XIV. czikke a consuli teendőket, illetve azok jogait szabályozza, valamint azon hatáskört is, melynek keretén belül a helyhatóság, a másik szerződő nemzet hajóin a konzul előzetes felhivása nélkül is a közrend és személybiztonság fentartása érdekében hivatalosan közben járhat, — sőt szükség esetén egyéneket le is tartóztathat.

Viszont azonban ugyanezen czikk mindkét fél hajósait a másik nemzet helyhatóságainak esetleges túlkapásai ellen biztositja, s oltalmat nyujt egyuttal a hajósok közt a hajó fedélzetén esetleg kitört viszályok esélyei ellen, az által, hogy a megjelölt esetekben a helyhatóságok még a járatban levő hajón való közbelépésre is feljogositja.

Mindezen intézkedések a személy és vagyon biztonsága érdekében nélkülözhetlenek levén, bővebb indokolást nem igényelnek.

(XV. czikk.) A szerződés XV. czikke hajótörés vagy egyéb szerencsétlenségek esetén, a helyhatóságok teendőiről intézkedik, és indokolását találja az 1857. évi dunahajózási szerződés XXXII. czikkében, melyben kimondatik:

(XXXII. czikk.) »Hajótörés vagy egyéb szerencsétlenség esetében azon ország helyi hatóságai, melyekben a baleset történt, a körülmények által kivánt mentési és biztositási intézkedéseket azonnal megteendik, magától értetvén, hogy a partjog megszüntetik.«

(XVI. czikk.) Ezen czikkben a hajózási szerződés hatályát az osztrák-magyar monarchiával vámegyesülésben levő országokra is kiterjeszti, és azonos a kereskedelmi szerződés ugyanezen czikkével.

(XVII. czikk.) A XVII. czikkben a szerződés tartama tiz évre állapittatik meg és szintén azonos a kereskedelmi szerződés ugyanezen czikkével.

Minthogy az előterjesztettekből kitünik, hogy a Szerbiával kötendő hajózási szerződés szövegezésénél a fennálló nemzetközi szerződések határozataira kellő gond fordittatott — másrészt pedig a hajózásra vonatkozó határozatok oly óvatossággal állapittattak meg; hogy a szabad hajózás méltányos igényeinek minden tekintetben megfelelnek, — mindezeknél fogva a bemutatott szerződési szövegnek változatlanul leendő elfogadását tisztelettel kérem.

Kelt Budapesten, 1882. évi márczius hó 22-én.

Ordódy Pál s. k.,
m. kir. közmunka- és közlekedésügyi minister.

151. szám.

(XXIII. ÜLÉS, 243. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi április hó 1-én tartott

XCII. ülése jegyzőkönyvéből.

Az 1881. évre megállapitott határvámfeleslegnek elmaradása folytán a magyar korona országaira eső kiadás fedezéséről szóló törvényjavaslat végszerkezetében felolvastatván,

elnök kérdi a háztól, elfogadja-e ezen most harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében, igen vagy nem?

A ház felállás és ülvemaradás által teljesitett szavazással a törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja, s alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett szokott módon a főrendi házhoz átküldetni rendeli.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 151. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az 1881. évre megállapitott határvám feleslegnek elmaradása folytán a magyar korona országaira eső kiadás fedezéséről.

1. §.

A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy az 1881. évre megállapitott határvám feleslegnek elmaradása folytán az 1881. évre engedélyezett közösügyi költségeknél mutatkozó kiadási többletből a magyar korona országaira eső 1.183,654 frt 40 krnyi összeget a közös pénzügyministernek kiszolgáltassa.

2. §.

Felhatalmaztatik továbbá a pénzügyminister, hogy az 1881. évben tényleg befolyt határvámbevételeket meghaladó fogyasztási adóvisszatéritések folytán a határvám czímén mutatkozó hiánynak a magyar korona országait illető része fedezésére 543,163 frt 20 krt kifizethessen.

3. §.

Az 1. §-ban emlitett kiadás az 1881. évi költségvetés IV. fejezete alatt »közösügyi költségek« czímén; — a 2. §-ban emlitett összeg pedig ugyancsak az 1881. évi költségvetés IV. fejezete alatt, azonban külön czím alatt elszámolandó és mind a két összeg a pénzügyi tárczánál (VI. fejezet, 23. czím) »a fogyasztási adóvisszatéritések felosztásából Magyarországot illető összeg« czímén az 1881. évre költségvetésileg megállapitott összeggel szemben mutatkozó 1.744,810 frt 77 krnyi bevételi többletből fedezendő.

4. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

152. szám.

(XXIII. ÜLÉS, 243. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi április hó 1-én tartott

XCII. ülése jegyzőkönyvéből.

Ezután felolvastatik végszerkezetében, „a phylloxera vastatrix rovar ellen követendő rendszabályok ügyében Bernben 1881. november hó 3-án kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről“ szóló törvényjavaslat.

A ház ezen harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadván, azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal közöltetni határozza.

Rakovszky István *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

1. melléklet a 152. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a phylloxera vastatrix rovar ellen követendő rendszabályok ügyében Bernben 1881. november hó 3-án kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről.

Az osztrák-magyar monarchia, Németország, Francziaország, Portugal és a svájczi köztársaság meghatalmazottjai által a phylloxera vastatrix ellen követendő rendszabályok ügyében Bernben 1881. november 3-án kötött nemzetközi egyezmény ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Ő Felsége Ausztria Császárja stb. és Magyarország apostoli Királya, ő Felsége a német Császár, porosz Király, a franczia köztársaság Elnöke, ő Felsége Portugal leghívebb Királya és a svajczi Szövetség, tekintve azon felszólalásokat, melyek több szerződő magas állam részéről az 1878-ik évi szeptember 17-kén aláirt egyezmény némely határozatainak módositása czéljából a svajczi Szövetség magas tanácsához intéztettek, a hatodik czikk értelmében, az emlitett egyezmény átvizsgálására határozták el magukat és e végből meghatalmazottaikká kinevezték:

Ő Felsége Ausztria Császárja stb. és Magyarország apostoli Királya:

Ottenfels-Gschwind Móricz báró urat, rendkivüli követét és meghatalmazott ministerét a svajczi Szövetségnél.

Pretis-Cagnodo Antal urat, a cs. k. osztr. földmívelési ministerium tanácsosát.

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi Apostolique de Hongrie, Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse, le Président de la République Française, Sa Majesté Très Fidèle le Roi de Portugal, la Confédération Suisse, considérant les réclamations adressées au Haut Conseil fédéral Suisse par plusieurs des Hauts-Etats contractants, tendant à modifier diverses dispositions de la Convention du dix-sept Septembre mil huit cent soixante dix-huit; Conformément aux prescriptions de l'article six; Ont résolu de soumettre la dite Convention à une révision, et ont nommé dans ce but pour leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi Apostolique de Hongrie:

Le Sieur Maurice Baron d'Ottenfels-Gschwind, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près la Confédération Suisse.

Le Sieur Antonio de Prétis-Cagnodo, Son Conseiller au Ministère de l'Agriculture I. R. d'Autriche.

Emökei Emich Gusztáv urat, ő császári és apostoli királyi Felsége asztalnokát.

Ő Felsége a német császár, porosz király:

Roeder Henrik urat, gyalogsági tábornokot, rendkivüli követét és meghatalmazott ministerét a svajczi Szövetségnél.

Weymann Adolf urat, titkos kormánytanácsosát és a császári belügyi hivatal előadó tanácsosát.

A franczia köztársaság Elnöke:

Aragó Manó urat, senatort, Francziaország nagykövetét a svajczi Szövetségnél.

Cornu Maxime tudor urat.

O Felsége Portugal leghívebb királya:

Ernst Vincze urat, svajczi főconsulát.

Villar d'Allen Alfred vicomte urat.

Moraes Rodrigues urat.

A svajczi Szövetség:

Ruchonnet Lajos urat, szövetségi tanácsost, a kereskedelmi és földmívelési osztály főnökét.

Fatio Viktor urat, bölcsészeti (természettudományi) tudort.

Kik is jó és kellő alakban talált meghatalmazásaikat egymással közölvén, a következő czikkekben állapodtak meg:

1. czikk.

A szerződő államok az 1878-ik évi szeptember 17-ki nemzetközi egyezményt egy új egyezmény kötése végett felbontják és kötelezik magukat arra, hogy törvényhozási intézkedéseiket, a mennyiben ezt még eddig nem tették volna, akként egészitik ki, hogy a phylloxera behurczolása és terjedése ellen a közös és hatályos eljárás biztosittassék.

A törvényhozásnak gondoskodnia kell különösen:

1. A szőlők, mindennemű faiskolák, kertek és melegházak felügyeletéről; a phylloxera kutatása czéljából szükséges vizsgálatokról és szemlékről, valamint mindazon műveletekről, melyek czélja a phylloxerát a lehetőséghez képest kiirtani;

2. a rovar által meglepett területek és az azok szomszédsága által gyanussá lett kerületek kiterjedésének megállapitásáról, mindig azon mérvben, a mint a vész betör vagy tovább halad az ország területén;

Le Sieur Gustave Emich d'Emoeke, Ecuyer de Sa Majesté Imperiale et Royale Apostolique.

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse:

Le Sieur Henri de Roeder, Général d'infanterie, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près la Confédération Suisse.

Le Sieur Adolphe Weymann, Son Conseiller intime de Régence et Conseiller-rapporteur à l'office impérial de l'Intérieur.

Le Président de la République Française:

Le Sieur Emmanuel Arago, Sénateur, Ambassadeur de France près la Confédération Suisse.

Le Sieur Maxime Cornu, Docteur en-sciences.

Sa Majesté Très Fidèle le Roi de Portugal:

Le Sieur Vincent d'Ernst, Son Consul général en Suisse.

Le Sieur Alfred Vicomte de Villar d'Allen.

Le Sieur Rodrigues de Moraes.

La Confédération Suisse:

Le Sieur Louis Ruchonnet, Conseiller fédéral, Chef du département du Commerce et de l'Agriculture.

Le Sieur Victor Fatio, Docteur en Philosophie: sciences naturelles.

Lesquels, après s'être communiqué leurs pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article 1.

Les Etats contractants, sortant de la Convention internationale du 17 septembre 1878, pour en conclure une nouvelle, s'engagent à compléter, s'ils ne l'ont déjà fait, leur législation intérieure, en vue d'assurer une action commune et efficace contre l'introduction et la propagation du phylloxéra.

Cette législation devra spécialement viser:

1° la surveillance des vignes, des pépinières de toute nature, des jardins et des serres; les investigations et constatations nécessaires au point de vue de la recherche du phylloxéra et les opérations ayant pour but de le détruire autant que possible;

2° la détermination des surfaces infestées et de l'étendue des circonscriptions rendues suspectes par le voisinage de foyers d'infection, au fur et à mesure que le fléau s'introduit ou progresse à l'intérieur des Etats;

3. a szőlőnövények, valamint ezen növény részei és termékei, továbbá más növények, facsemeték és minden egyéb kertészeti termények csomagolásának vagy szállításának szabályozásáról; oly czélból, hogy meggátoltassék a vésznek a meglepett területekről az állam belsejében vagy más államokba való tovahurczolása;

4. a megállapitott rendszabályok áthágása esetén teendő intézkedésekről.

2. czikk.

A bor, szőlőfürt, törköly, szőlőmagvak, lemetszett virágok, konyhakerti termények, mindennemű magvak és gyümölcsök szabad forgalomba bocsáttatnak.

A csemegeszőlő csak gondosan csomagolt, de könnyen megvizsgálható dobozokban, ládákban vagy kosarakban jöhet forgalomba.

A borszőlő csak taposva és jól zárt hordókban jöhet forgalomba.

A szőlő-törköly csak jól elzárt ládákban vagy hordókban jöhet forgalomba.

Mindegyik állam fentartja magának azt a jogot, hogy a határmenti területeken a phylloxerás szőlők közt termelt konyhakertészeti terményekre nézve korlátozó rendszabályokat alkalmazhasson.

3. czikk.

Plánták, facsemeték és a szőlő kivételével minden más növény, a melyek faiskolákból, kertekből vagy melegházakból származnak, a nemzetközi forgalom tárgyát képezik, de más államba csak az e czélra kijelölendő vámhivatalokon át vihetők be.

A mondott czikkek gondosan csomagolandók, de mégis ugy, hogy a szükséges vizsgálatot lehetővé tegyék. Kell továbbá, hogy melléjük csatoltassék a feladónak nyilatkozata és a származási hely illetékes hatóságának bizonyitványa, mely szerint:

a) oly területről (ültetvényről vagy telepről) származnak, melytől legalább 20 méter távolságra szőlőtő nincsen, vagy mely a szőlőgyökér áthatolásának megakadályozására az illetékes hatóság részéről elegendőnek itélt gát által elszigeteltetik;

b) ezen területen szőlőtő ültetve nincsen;

c) ott szőlőnövény elhelyezve egyáltalában nincsen;

3° la réglementation du transport et de l'emballage des plants de vigne, débris et produits de cette plante, ainsi que des plants, arbustes et tous autres produits de l'horticulture, afin d'empêcher que la maladie ne soit transportée hors des foyers d'infection dans l'intérieur de l'Etat même ou dans les autres Etats;

4° les dispositions à prendre en cas d'infraction aux mesures édictées.

Article 2.

Le vin, le raisin, le marc, les pepins de raisin, les fleurs coupées, les produits maraîchers, les graines et les fruits de toute nature sont admis à la libre circulation.

Les raisins de table ne circuleront que dans des boîtes, caisses ou paniers solidement emballés et néanmoins faciles à visiter.

Le raisin de vendange ne circulera que foulé et en fûts bien fermés.

Le marc de raisin ne circulera que dans des caisses ou des tonneaux bien fermés.

Chaque Etat conserve le droit de prendre, dans les zônes frontières, des mesures restrictives, en égard aux produits maraîchers cultivés en plantations intercalaires dans des vignobles phylloxérés.

Article 3.

Les plants, arbustes et tous végétaux autres que la vigne, provenant de pépinières, de jardins ou de serres, sont admis à la circulation internationale, mais ne pourront être introduits dans un Etat que par les bureaux de douane à désigner.

Les dits objets seront emballés solidement, mais de manière à permettre les constatations nécessaires, et devront être accompagnés d'une déclaration de l'expéditeur et d'une attestation de l'autorité compétente du pays d'origine portant:

a) qu'ils proviennent d'un terrain (plantation ou enclos), séparé de tout pied de vigne par un espace de 20 mètres au moins, ou par un autre obstacle aux racines jugé suffisant par l'autorité compétente;

b) que ce terrain ne contient lui-même aucun pied de vigne;

c) qu'il n'y est fait aucun dépôt de cette plante;

d) ha voltak ott phylloxerás szőlőtők, azok gyökerestől teljesen kiirtattak; ismételt mérgezések és három éven át vizsgálatok tartattak, melyek ugy a rovar, mint a gyökerek tökéletes megsemmisitését biztositják.

d) que, s'il y a eu des ceps phylloxérés, l'extraction radicale, des opérations toxiques répétées et, pendant trois ans, des investigations ont été faites, qui assurent la destruction complète de l'insecte et des racines.

4. czikk.

A szomszédos államok egymásközt egyességre fognak lépni arra nézve, hogy a határmenti területeken a bor, szőlő, szőlő-törköly, komposzt és föld, valamint a használt karók, föltéve, hogy ezen tárgyak nem származnak philloxerás területről, bebocsáttassanak.

Article 4.

Les Etats limitrophes s'entendront pour l'admission, dans les zônes frontières, des raisins de vendange, marcs de raisins, composts, terreaux, échalas et tuteurs déjà employés, sous la réserve que ces objets ne proviennent pas d'une région phylloxérée.

5. czikk.

A kiásott szőlőtőkék és a száraz szőlővesszők a nemzetközi forgalomból ki vannak zárva.

Mindamellett a szomszédos államok egymás közt megegyezhetnek ezen tárgyaknak a határmenti területeken való bebocsátása iránt, föltéve, hogy ezen tárgyak nem származnak phylloxerás területről.

Article 5.

Les vignes arrachées et les sarments secs sont exclus de la circulation internationale.

Toutefois, les Etats limitrophes pourront s'entendre pour l'admission de ces produits dans les zônes frontières, sous la réserve qu'ils ne proviennent pas d'une région phylloxérée.

6. czikk.

Szőlőnövények, gyökeres vagy sima vesszők és venyigék, bármely államba csak az illető kormány határozott beleegyezésével és felügyelete alatt, alapos fertőtlenités után, és csak az erre kijelölt vámhivatalokon át vihetők be.

A mondott tárgyak csakis srófokkal tökéletesen elzárt, de mégis könnyen megvizsgálható fa-ládákban jöhetnek forgalomba. A csomagolás szintén fertőtlenitendő.

Article 6.

Les plants de vigne, les boutures avec ou sans racines et les sarments ne seront introduits dans un Etat qu'avec le consentement formel et sous le contrôle du Gouvernement, après désinfection efficace et par les bureaux de douane spécialement désignés.

Les dits objets ne pourront circuler que dans des caisses en bois, parfaitement closes au moyen de vis, mais faciles à visiter. L'emballage devra avoir été également désinfecté.

7. czikk.

A nemzetközi forgalomba bocsátott bárminemű küldeményeknek nem szabad sem szőlőleveleket, sem egyéb szőlő-alkatrészt tartalmazniok.

Article 7.

Les envois, quels qu'ils soient, admis à la circulation internationale, ne devront contenir ni fragments ni feuilles de vigne.

8. czikk.

A 2., 3., 6. és 7-ik czikkek megsértése miatt a vámhivatalnál feltartóztatott tárgyak az illető költségére feladási helyükre vissza terelendők, vagy pedig a netán jelenlevő czímzett tetszése szerint tűz által megsemmisitendők.

Article 8.

Les objets arrêtés à un bureau de douane, en infraction des articles 2, 3, 6 et 7 seront refoulés à leur point de départ aux frais de qui de droit ou, au choix de l'acquéreur s'il est présent, détruits par le feu.

Azon tárgyak, melyeken a vizsgáló szakértők phylloxerát vagy gyanus jeleket találnak, csomagolásukkal együtt azonnal a helyszinén tűz által megsemmisittetnek. Ez esetben jegyzőkönyv veendő fel, mely azon állam kormányának küldetik meg, honnét a szállitmány származik.

9. czikk.

A szerződő államok az egyöntetű eljárás megkönnyitése czéljából kötelezik magukat arra, hogy — a kibocsátandó és kicserélendő közleményekbe való fölhasználás joga mellett — egymással következőket fogják közölni:

1. az e tárgyban kibocsátott törvényeiket és rendeleteiket;

2. ezen törvények és rendeletek, valamint a jelen egyezmény végrehajtása czéljából alkalmazott rendszabályokat;

3. az államok belterületén és határain a phylloxera ellen felállitott közegek működési módját, valamint a vész haladására vonatkozó közleményeket;

4. a phylloxera fölfedezési esetét oly területen, mely eddig mentnek tartatott, a megszállott terület kiterjedésének, s ha lehetséges, a megszállás okainak megjelölésével. Ezen közlés mindenkor haladék nélkül teendő;

5. léptékkel ellátott térképet, mely minden évben újra felveendő, s melyen feltüntetve legyenek a meglepett területek és az infectió szomszédsága folytán gyanussá vált területek;

6. kellően vezetett s nyilvántartott jegyzékét azon füvészeti és gyümölcsészeti intézetek, iskolák és kerteknek, a melyek alkalmas évszakban hivatalosan szabályszerüleg megvizsgáltatnak és a jelen egyezmény követelményeivel megegyezőknek nyilvánittattak;

7. minden szőlészeti, füvészeti és gyümölcsészeti intézetek, iskolák és kertekben constatált újabb infectiókat, — lehetőleg részletesen felsorolván az utóbbi években ezen helyekről történt szállitásokat. Ezen közlés mindenkor haladék nélkül teendő;

8. a phylloxera-kérdés szempontjából tett tudományos tanulmányok, kisérletek és azok gyakorlati alkalmazásának eredményeit;

Les objets sur lesquels les experts consultés trouveront le phylloxéra ou des indices suspects seront détruits aussitôt et sur place par le feu avec leur emballage. Dans ce cas un procès-verbal sera dressé et transmis au Gouvernement du pays d'origine.

Article 9.

Les Etats contractants, afin de faciliter leur communauté d'action, s'engagent à se communiquer régulièrement, avec autorisation d'en faire usage pour les publications qu'ils feront et échangeront:

1° les lois et ordonnances édictées par chacun d'eux sur la matière;

2° les mesures prises en exécution des dites lois et ordonnances, ainsi que de la présente Convention;

3° le mode de fonctionnement des services organisés à l'intérieur et aux frontières contre le phylloxéra, ainsi que des renseignements sur la marche du fléau;

4° toute découverte d'une attaque philloxérique dans un territoire réputé indemne, avec indication de l'étendue et, s'il est possible, des causes de l'invasion. Cette communication sera toujours faite sans aucun retard;

5° une carte, avec échelle, qui sera dressée chaque année, pour la détermination des surfaces infestées et des circonscriptions rendues suspectes par le voisinage de foyers d'infection;

6° des listes dressées et tenues à jour des établissements, écoles et jardins horticoles ou botaniques qui sont soumis à des visites régulières, en saison convenable, et officiellement déclarés en règle avec les exigences de la présente Convention;

7° toute nouvelle constatation d'infection dans des établissements, écoles et jardins viticoles, horticoles ou botaniques, avec citation, autant que possible, des expéditions faites dans les dernières années. Cette communication sera toujours faite sans aucun retard;

8° le résultat des études scientifiques, ainsi que des expériences et des applications pratiques faites en vue de la question phylloxérique;

9. minden olynemű adatot, mely a szőlőművelésre érdekkel birhat.

9° tous autres documents pouvant intéresser la viticulture.

10. czikk.

A jelen egyezmény alapján szövetkezett államok az egyezményhez nem járult országok irányában nem járhatnak el nagyobb kedvezéssel, mint a szerződő államok irányában.

Article 10.

Les Etats liés par la présente Convention ne devront pas traiter les pays non contractants plus favorablement que les Etats contractants.

11. czikk.

Ha szükségesnek fog mutatkozni, a szerződő államok képviseltetik magokat egy nemzetközi értekezleten, melynek feladata lesz megvitatni az egyezmény keresztülvitele körül felmerült kérdéseket, és javaslatba hozni a tapasztalás s a tudomány haladása folytán ajánlt módozatokat.

Ezen nemzetközi értekezletnek székhelye Bern lesz.

Article 11.

Lorsque celà sera jugé nécessaire, les Etats contractants se feront représenter à une réunion internationale chargée d'examiner les questions que soulève l'exécution de la Convention et de proposer les modifications commandées par l'expérience et par les progrès de la science.

La dite réunion internationale siégera à Berne.

12. czikk.

A jóváhagyott egyezmények a jelen egyezmény aláirásától számitandó 6 hó alatt, vagy ha lehetséges, előbb is, Bernben ki fognak cseréltetni. Ezen egyezmény a jóváhagyott példányok kicserélése után 15 nap mulva lép hatályba.

Article 12.

Les ratifications seront échangées à Berne dans le délai de six mois, à partir de la date de la signature de la présente Convention, ou plus tôt si faire se peut; elle entrera en vigueur 15 jours après l'échange des ratifications.

13. czikk.

Minden állam hozzájárulhat ezen egyezményhez vagy attól bármikor vissza is léphet, ha ebbeli szándékát bejelenti a svajczi szövetség magas tanácsánál, mely az egyezmény 11. és 12. czikkeinek keresztülvitelére nézve a szerződő államok között a közvetitő szerepet elvállalja.

Minek hiteléül az illető meghatalmazottak ezen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Bernben, 1881. évi november hó 3-ik napján.

(P. H.) *Ottenfels* s. k.
Pretis s. k.
Emich s. k.
Roeder s. k.
Weymann s. k.
Arago s. k.
Cornu s. k.
Ernst s. k.
Vte Villar d'Allen s. k.
Rodrigues de Moraes M. s. k.
Ruchonnet L. s. k.
Fatio Viktor s. k.

Article 13.

Tout Etat peut adhérer à la présente Convention ou s'en retirer en tout temps, moyennant une déclaration donnée au Haut Conseil fédéral suisse, qui accepte la mission de servir d'intermédiaire entre les Etats contractants pour l'exécution des articles 11 et 12.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé cette Convention et y ont apposé le cachet de leurs armes.

Fait à Berne le troisième jour du mois de Novembre l'an mil huit cent quatre vingt-un.

(L. S.) *Ottenfels* m. p.
Pretis m. p.
Emich m. p.
v. Roeder m. p.
Weymann m. p.
Emm. Arago m. p.
Maxime Cornu m. p.
V. d'Ernst m. p.
Vte Villar d'Allen m. p.
M. Rodrigues de Moraes m. p.
L. Ruchonnet m. p.
Victor Fatio m. p.

Zárjegyzőkönyv.

A nemzetközi phylloxera-egyezmény aláirása végett egybegyült alulirottak kinyilatkoztatják, hogy a következő magyarázó és kiegészitő határozatok értelme és értéke fölött közös akarattal megegyeztek:

Az 1. cz. 1. pontjához:

Melegházak elnevezése alatt minden oly épitmény értendő, mely növények szaporitására vagy fentartására szolgál (melegágyak, melegházak, narancs-tenyészdék stb.)

Az 1. cz. 2. pontjához:

Mindegyik állam azon kerületeknek kiterjedését, melyek az inficiált területek szomszédsága folytán gyanusakká lettek, a fenforgó specialis körülményekhez képest fogja megállapitni.

Az 1. cz. 3. pontjához:

Az értekezlet felhivja a kormányok figyelmét a posta utján való szállitásokra.

A 2. cz. 1. kikezdéséhez:

A szerződő államok, tekintetbe véve Svájcznak különös helyzetét, feljogositják ezen államot arra, hogy a csemegeszőlőt szőlőtermelő vidékeire be ne bocsássa, arra azonban nem, hogy átvitelét gátolja.

A 2. cz. 3. kikezdéséhez:

A hordók legalább 5 hectoliter tartalmuak legyenek és megtisztitandók oly módon, hogy semmiféle föld- vagy szőlőalkatrész hozzájuk ne tapadjon.

A 3. cz. 2. kikezdéséhez:

A feladó nyilatkozatának, mely (a szőlőt kivéve) minden növényküldeményt kisér:

1. igazolni kell azt, hogy a küldemény tartalma egészen az ő telepéről származik;

2. megjelölnie kell a végleges rendeltetési helyet, valamint annak czímét, kihez a küldemény szól;

Protocole final.

Les soussignés, réunis pour la signature de la Convention phylloxérique internationale, se déclarent d'accord sur le sens et la valeur des notes explicatives et additionelles suivantes:

Ad art. 1er, n° 1.

Par le terme serres, l'on doit comprendre toute construction servant à la multiplication ou à la conservation des plantes (couches, serres, orangeries, etc.).

Ad art. 1er, n° 2.

L'Etat déterminera l'étendue des circonscriptions rendues suspectes par le voisinage des foyers d'infection, d'après les conditions spéciales de chaque cas.

Ad art. 1er, n° 3.

La Conférence attire l'attention des Gouvernements sur les transports par voie postale.

Ad art. 2, alinéa 1er.

Les Etats contractants, prenant en considération la position particulière de la Suisse, reconnaissent à cet Etat le droit de ne pas recevoir le raisin de table à destination de régions viticoles, mais non pas d'en empêcher le transit.

Ad art. 2, alinéa 3.

Les fûts devront être d'une capacité d'au moins cinq hectolitres. Ils seront nettoyés de manière à n'entraîner aucun fragment de terre ni de vigne.

Ad art. 3, alinéa 2.

La déclaration de l'expéditeur accompagnant les plantes autres que la vigne devront:

1° certifier que le contenu de l'envoi provient en entier de son établissement;

2° indiquer le point de réception définitive avec adresse du destinataire;

3. kijelentenie kell, hogy a küldemény szőlőnövényt nem tartalmaz;

4. megemliteni kell azt, ha a küldeményben lévő növények gyökérfölddel vannak ellátva;

5. viselnie kell a feladó aláirását.

A 3. czikk 2. kikezdése *a)* és *d)* pontjaihoz:

Az illetékes hatóság bizonyitványának mindenkor hivatalos szakértő nyilatkozatán kell alapulnia.

A 6. czikk 1. pontjához.

A szerződő államok, tekintettel az idegen, vagy gyanus származású szőlőkre, a határhoz közel fekvő vidékeken lehetőleg a szomszéd államok érdekében megszoritó rendszabályokat fognak alkalmazni.

A 6. czikk 2. pontjához.

Minden államnak meghagyatik a jog, hogy a fertőtlenitésre nézve egy, a tudomány által hatályosnak bizonyitott módozatot fogadjon el.

A 8. czikk 1. kikezdéséhez.

Minden kisebb növényt illetőleg, a szőlő kivételével, valamint a cserépvirágokat s a levél és egyéb alkatrészek nélküli csemege-szőlőt illetőleg, melyet az utazók mint kézi podgyászt magukkal hoznak, vámhivatalainak minden állam külön utasitást fog adni.

A 9. czikk 5. pontjához.

Egy vagy több elszigetelt szőlő-növény, melyek sem valamely kereskedésre szánt telepen, sem pedig szőlőtermő vidéken nincsenek, nem vonják maguk után az egész közigazgatási kerület zár alá helyezését, ha hivatalosan ki van mutatva, hogy a 3. cz. 2. kikezdés *d)* betüje alatt előirt irtási műveletek a szóban forgó helyen szigorúan alkalmaztattak.

Ez esetben minden államnak meg kell állapitani az illető pont körüli gyanus területet, és a kimondott zárlat tartama kevesebb mint három év nem lehet.

Egy ekként zár alá helyezett terület, a menynyiben lehetséges, a térképen a hely nevével meg-

3° affirmer qu'il n'y a pas de pied de vigne dans l'envoi;

4° mentionner si l'envoi contient des plantes avec motte de terre;

5° porter la signature de l'expéditeur.

Ad art. 3, alinéa 2, *a* et *d*.

L'attestation de l'autorité compétente devra toujours être basée sur la déclaration d'un expert officiel.

Ad art. 6, 1°.

Les Etats contractants, eu égard aux vignes étrangères ou de provenance suspecte, appliqueront aux zônes frontières, autant que faire se pourra, des mesures restrictives en faveur des Etats limitrophes.

Ad art. 6, 2°.

Le choix d'un procédé de désinfection, reconnu efficace par la science, sera laissé à chaque Etat.

Ad art. 8, alinéa 1er.

Eu égard aux petites plantes étrangères à la vigne, aux fleurs en pot et aux raisins de table sans feuilles ni sarments arrivant avec un voyageur, comme colis à la main, chaque Etat donnera à ses bureaux de douane des instructions particulières.

Ad art. 9, n° 5.

Un ou quelques ceps de vigne isolés, hors d'un établissement destiné au commerce, et en dehors d'une région viticole, n'entraîneront pas l'interdiction de toute une circonscription administrative, s'il est officiellement établi que les opérations destructives prescrites à l'article 3, 2me alinéa, lit. *d*, y ont été rigoureusement appliquées.

Chaque Etat devra, dans ce cas, déterminer l'étendue de la zône suspecte autour de ce point, et la durée de l'interdiction imposée ne devra pas être inférieure à trois ans.

Une localité ainsi interdite figurera, si possible, sur la carte par un point avec son nom;

jelölendő pont alakjában fog szerepelni; mindenesetre azonban külön rovat alatt pontosan megjelölendő vagy a megtámadott pont fontossága, vagy pedig a zár alá helyezett terület kiterjedése.

Kelt Bernben, 1881. évi november hó 3-ik napján.

(P. H.) *Ottenfels* s. k.
Pretis s. k.
Emich s. k.
Roeder V. s. k.
Weymann s. k.
Arago Emm. s. k.
Cornu Maxim. s. k.
d'Ernst V. s. k.
Vte Villar d'Allen s. k.
Rodrigues de Moraes M. s. k.
Ruchonnet L. s. k.
Fatio Victor s. k.

en tout cas, une rubrique devra préciser soit l'importance du point d'attaque, soit l'étendue du terrain mis sous séquestre.

Fait à Berne le troisième jour du mois de Novembre, l'an mil huit cent quatre vingt un.

(L. S.) *Ottenfels* m. p.
Pretis m. p.
Emich m. p.
v. Roeder m. p.
Weymann m. p.
Emm. Arago m. p.
Maxime Cornu m. p.
V. d'Ernst m. p.
Vte. Villar d'Allen m. p.
M. Rodrigues de Moraes m. p.
L. Ruchonnet m. p.
Victor Fatio m. p.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

II. melléklet a 152. számú irományhoz.

Indokolás

a phylloxera vastatrix rovar ellen követendő rendszabályok ügyében Bernben 1881. november hó 3-án kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslathoz.

Az 1879. évben Bernben létrejött és az 1880. évi I. t.-czikkbe iktatott nemzetközi phylloxera-egyezmény revisióját több részes állam, nevezetesen Francziaország, Svajcz és Németország már az 1880. évben sürgette, még pedig azon indokból, mert az egyezménynek ama határozatát, mely szerint a phylloxera behurczolásának veszélye miatt a kertek, faiskolák s hasonló telepekről származott növények csak megszoritások mellett, gyökérfölddel pedig épen nem képezhették a forgalom tárgyát, túlhajtott intézkedésnek és a növénykereskedésre sérelmesnek találtatott.

Miután nálunk a műkertészet még nem fejlett ki annyira, hogy a növénykereskedés élénk volna, s különösen, hogy csemetéket és növényeket külföldre vinnénk, sőt ellenkezőleg tényleg az élőnövényeknek az országba való behozatala igen nagy: a külállamok által fölvetett kérdéssel szemben érdekeink különösen sértve nem tüntek föl az által, ha az 1879-ben létrejött phylloxera-conventio a maga szigorában alkalmaztatik.

Tekintettel mindazáltal arra, hogy az egyezmény revisióját valamennyi részes állam kivánta, és figyelembe véve azt, hogy a phylloxera ügy körül tett tapasztalat tényleg kimutatta, hogy a szóban álló egyezmény oly határozatokat tartalmaz, a melyeknek módositása igazolható és kivánatos: a kivánt revisiót annál kevésbbé ellenezhettük, mivel ellenzésünk esetleg oda vezethetett volna, hogy a revisió nélkülünk is keresztül vitetett volna és a nemzetközi kötelék, mely bizonyos tekintetben, főleg szőlőkivitelünk biztositása tekintetében mégis előnyös reánk nézve is, meglazittatott, sőt teljesen felbomolt volna.

Az igy a mult év őszén megkezdett revisiónak eredménye az ezuttal előterjesztett és Bernben 1881. november 3-án aláirt phylloxeraegyezmény.

Ezen egyezmény lényege és az eddigitől való eltérése a következőkből vehető ki:

Az 1. czikkben megállapittatnak azon intézkedések, a melyekről minden egyes államnak törvényhozásilag intézkednie kell; a czikk különben lényegileg megfelel az eddigi egyezmény 1. czikkének és csak annyiban szenvedett változást, hogy a törvényes intézkedések közé nem csak phylloxera-lepett, de a gyanus területek meghatározásának elrendelése is felvétetett. (2. p.)

Az ezen czikkhez felvett zárjegyzőkönyvi határozatok a melegházak fogalmát közelebbről meghatározzák, a gyanus területek terjedelmének megállapitására nézve az egyes esetek külön körülményeinek figyelembevételére utalnak, s végül a kormányok figyelmét a postaforgalom kellő ellenőrzésére felhivják.

A 2. czikk a forgalomba bocsátható növényekről intézkedik és az eddig fennálló egyezmény idevágó határozataitól lényegesen eltér. Mig ugyanis eddig csak a csemegeszőlő forgalma volt nemzetközileg megengedve s a borszőlő e forgalomból ki volt zárva, az új egyezmény a csemege- és borszőlő megkülönböztetése nélkül kimondja azt, hogy a szőlőfürt forgalma

szabad. Ezen pont különösen a Svajcznak aggályai folytán csak nagy küzdelem után fogadtatott el és csak azután, miután egyrészt a Svajcz számára a zárjegyzőkönyvben az a kivétel tétetett, hogy a szőlőnek bevitelét szőlőterületekkel biró vidékeire megtilthatja ugyan, de az átvitelt nem akadályozhatja és miután másrészt a szőlőforgalom számára is a kellő óvatosság megállapittatott. Ugyanis a czikk második bekezdése szerint a csemegeszőlő csakis kellőleg elzárt, könnyen megvizsgálható dobozok, ládák vagy kosarakban szállitható; és a borszőlő a czikk 3. bekezdése szerint csak taposva és jól elzárt, még pedig a zárjegyzőkönyv illető határozata szerint legalább 5 hektoliteres hordókban engedtetik meg.

A czikk 4-ik bekezdése a szőlőtörköly forgalmát szabályozza, a mely csak ládákban s hordókban történhetik. Ezen, a forgalomból eddig kizárva volt anyagnak forgalma Franczia-ország kivánsága folytán engedtetett meg, erre nézve is a csomagolás módja meghatároztatott, nem azért, mintha a törköly maga hordozója lehetne a veszélynek, hanem mert a törköly közé, melyet mint kisebb értékű tárgyat, rendesen kevesebb gonddal és tisztasággal kezelnek, szőlőnövényrészek is keveredhetnek.

Az 5-ik bekezdésben a phylloxerás szőlőkben termelt konyhakerti termények iránt külön gondozás tartatik fenn, a mi azon aggály által indokoltnak tünik, hogy phylloxerás szőlő közt mívelt konyhakerti termények veszélyesek lehetnek, ha igen közel helyekről hozatnak, újabban kiásattak s rajtok még föld tapad.

A 3. czikk tisztán az élőnövények forgalmáról szól és sokkal részletesebb, illetőleg más határozatokat foglal magában, mint az eddigi egyezmény megfelelő 2-ik czikke. Az új egyezmény határozatai ugyanis a következő felfogáson alapulnak: miután általánosan el van ismerve annak lehetősége, hogy oly élőnövényekkel, melyek a szőlőtő közvetlen közelében míveltettek, s ezek közül vétettek vagy ásattak ki, a növénygyökerekkel vagy az azokat boritó földdel együtt szőlőgyökérrészek is kiszakittathatnak, melyek esetleg phylloxeralepettek lehetvén, ez által a veszély a különben teljesen phylloxeramentes élőnövény utján tova hurczolható, ez az aggály a kerti termények forgalmára nézve más komoly elővigyázati rendszabályokat igényel; de hacsak az élőnövények forgalma teljesen meg nem akadályoztatik, csakis arra kell figyelemmel lenni, hogy oly élőnövények jussanak forgalomba, a melyeknek gyökerei szőlőgyökerekkel nem érintkezhettek. Ezen alapon az élőnövények forgalmának azon eddigi feltétele, hogy azok gyökerei földtől teljesen megtisztulva legyenek, elejtetett ugyan, de e helyett a következő feltételek lettek kikötve:

1. hogy a forgalom csak az e végre kijelölt vámhivatalokon át történjék; 2. hogy az illető növények szilárdan csomagoltassanak, ugy mindazonáltal, hogy könnyen megvizsgálhatók legyenek; és 3. hogy minden növényküldemény a feladónak nyilatkozatán felül még az illetékes hatóság bizonyitványaival legyen ellátva, melyben a következő adatok foglaltassanak, illetőleg igazoltassanak:

a) hogy a növények oly telekről (ültetvényből vagy zárt telepről) származnak, mely szőlőtőkétől legalább 20 m. távolságra esik, (mely távolságra a szőlőtőke gyökerei nyulni nem szoktak) vagy ezektől az illetékes hatóság által elegendőnek ismert más akadály által el van választva, mi által a növénygyökereknek szőlőtőke-gyökerekkel való érintkezése kizártnak tekinthető;

b) hogy azon telkeken, melyről a növény jön, szőlőtőke ne legyen; — és hogy

c) azon telkeken, melyekből a növény jön, legalább 3 év óta a szőlő kiirtatott és a phylloxerától kellően mentesittetett.

Ez utóbbi azért vétetett föl, hogy a növénykereskedéssel foglalkozó kertészek telepei iránt teljes biztonság nyujtassék arra nézve, mikép telepeiken a phylloxera nem létezhetik, miután szőlő sem míveltetik, illetőleg három év óta nincsen kertészetükben.

Miután az élőnövényekkel való forgalom kellő korlátozása a phylloxera behurczolása el-

len fölötte kivánatos, e részben a tárgyalásoknál résztvett képviselőnk szoros utasitása szerint az emlitett határozatokba csak akkor egyezett bele, a midőn a zárjegyzőkönyvben kimondatott még az is, hogy a hatósági igazolvány mindig szakértő nyilatkozat alapján fog csak kiállittatni. Végül ugyancsak a zárjegyzőkönyvben állapittatik meg az is, hogy a növényeket feladó, a feladási kisérő nyilatkozatában mit tartozik fölemliteni.

Az élőnövény forgalmánál nyujtott azon könnyités, hogy jövőre a gyökérfölddel ellátott növények is a nemzetközi forgalomba jöhetnek, kellően ellensúlyoztatnak azon rendszabályok által, a melyek mellett a forgalom az új egyezményben megengedtetik, sőt a megállapitott feltételekben némely nagyobb biztositék is nyujtatik a phylloxera behurczolása ellen, mint az az eddigi conventió által előirt feltételekben történik.

Nevezetesen az eddigi egyezmény szerint az élőnövények behozatala annak igazolásától tétetett függővé, hogy azok phylloxeramentes területről származzanak; ez a körülmény azonban biztonsággal alig állapitható meg, hisz legtöbb esetben phylloxeramentesnek vélt területen fedeztetett fel a phylloxera. A most megállapitott feltételek kikötik, hogy az élőnövények oly telekről származzanak, mely szőlőtőke gyökereivel nem is érintkezhetik, s igy jóval több biztositékot nyujt.

A 4. czikk a határszéli kivételes intézkedésekről szól és tökéletesen megegyezik az eddigi egyezmény 2. czikke 4. bekezdésével.

Az 5. czikk első bekezdése szerint kiásott szőlőtőkék és száraz szőlővesszők a nemzetközi forgalomból kizáratnak; ez az intézkedés megfelel az eddigi egyezmény 2. czikk 3. bekezdésének.

E czikk második bekezdésébe azonban mint uj intézkedés felvétetett az, miszerint a szomszédos államok külön egyezkedésének tárgyát képezheti az, hogy e tárgyak a határmenti területeken forgalomba jöhetnek, ha azok phylloxeramentes területről származnak.

Ezen kivétel indoka az volt, hogy lehetnek szőlőtulajdonosok, kiknek szőlőbirtokuk az államok határos területén fekszik.

A 6. czikk, mely a szőlőnövények, síma és gyökeres vesszők nemzetközi forgalmáról szól, s a jelenlegi egyezmény 2. czikk 5. bekezdésének felel meg, ennél szigorubb feltételeket szab.

Nevezetesen azonfelül, hogy e tárgyak csak az illető állam beleegyezésével, s a kijelölt vámhivatalokon át vihetők be, kiköti, hogy ez az illető államok ellenőrzése mellett és előzetes fertőtlenités után történjék, mely fertőtlenités módját a zárjegyzőkönyv szerint az illető államok határozzák meg.

Svájcz azon figyelmeztetésére, hogy idegen vagy gyanus helyekről származó szőlőknek a határ közelében ültetése a határos államokra nézve veszélyes lehet, a zárjegyzőkönyvbe felvétetett azon határozat, hogy a szerződő államok az ily ültetéseket a szomszédos államok érdekében lehetőleg korlátozni fogják.

Ugyanezen czikk második bekezdésében a szőlőtőkék, sima és gyökeres vesszők csomagolási módja van előirva, ugy mint az eddigi egyezményben. (3. czikk.)

Új azon határozat, hogy a csomagolásra használt ládák megérkezésükkor fertőtlenitendők.

Az eddigi egyezmény a vasuti vagy egyéb kocsik, hajók fertőtlenitését mondta ki, mely intézkedés nagyobb nehézségekbe ütközvén, e helyett a szőlőtőke-részeket magában foglaló ládák stb. fertőtlenitése hozatott javaslatba.

A 7-ik czikk megfelel az eddigi egyezmény 3. czikk utolsó bekezdésének azon változtatással, hogy nemcsak szőlőleveleket, de szőlőtőrészeket sem tartalmazhat a nemzetközi forgalomba bocsátott küldemény.

A 8. czikk, mely a meg nem felelő módon csomagolt, továbbá gyanus phylloxerás küldemények visszautasitása, illetőleg megsemmisitéséről szól, megfelel az eddigi egyezmény 4-ik czikke első és második bekezdésének, azon szigoritással azonban, hogy az uj egyezmény értelmében nemcsak azon küldemények, melyeken phylloxera találtatott, hanem azok is, melyeken a szakértői szemle gyanus jeleket állapitott meg, a vámhivataloknál csomagolással együtt elégetendők.

Ezen megsemmisités eseteiben jegyzőkönyv veendő fel, mely közlendő azon állam kormányával, honnan a kérdéses küldemény származott. Ezen határozat megfelel az eddigi egyezmény 3-ik czikke negyedik és ötödik bekezdésének.

A 9. czikk részletezi azon adatokat, melyeket a szerződő államok egymással időnként közölni tartoznak és megfelel az eddigi egyezmény 5-ik czikkének azon hozzáadással, hogy a 6. és 7. pont szerint közlendő még azon kerttelepek vizsgálatban tartási jegyzéke, melyek rendszeres felülvizsgálat tárgyát képezik, s az egyezmény igényeinek megfelelnek; közlendő továbbra minden az ilynemű kerttelepekben esetleg felmerült ujabb phitloxerafertőzés, mellékelvén lehetőleg azon szállitmányok jegyzékét is, melyek ily kerttelepekből az utóbbi években kiadattak.

A 10-ik czikk azon uj, egyébként önkényt értető határozatot foglalja magában, hogy a szerződő felek az egyezményhez nem járult államok irányában kedvezőbb módon el ne járjanak.

A 11. czikk az egyezmény esetleges módositásának esetéről szól és megfelel az eddigi egyezmény 6. czikkének.

A 12. czikk az egyezmény jóváhagyásáról és életbeléptetésének időpontjáról szól és a jóváhagyásra az aláirástól számitott hat hónapot (tehát legkésőbb 1882. május 3-kát) szab meg.

A 13. czikk megfelel a fennálló egyezmény 7-ik czikke harmadik bekezdésének és megengedi, hogy más államok is bármikor csatlakozhatnak ezen egyezményhez, illetőleg az államok bármikor ki is léphetnek az egyezményből, ha ezt a svajczi szövetség tanácsának bejelentik.

Minthogy az elősoroltak szerint ezen uj egyezmény a növényforgalom tekintetében ugyan nagyobb könnyitéseket enged, de azokat oly korlátokhoz szabja, a melyek kellő biztositékot nyujtanak a phylloxera behurczolásának meggátlására; — minthogy továbbá másrészt a bennünket közvetlenül érdeklő szőlőforgalom tekintetében az eddiginél nagyobb szabadságot biztosit: — az uj egyezmény érdekeinknek megfelelőnek mondható, s azért annak elfogadását az országgyülésnek ajánlom.

Kelt Budapesten, 1882. évi márczius hó 27-én.

Br. Kemény Gábor *s. k.,*
földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister.

153. szám.

(XXIII. ÜLÉS, 244. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó igazolási bizottságának báró Splényi Pál kegyelmes királyi meghivó levelét szorgalmazó kérvénye felett.

Miután folyamodó a felmutatott keresztlevél szerint a törvényes teljes kort folyó évi márczius 4-én túlhaladta, a bizottság kérvényét jogosultnak ismeri, és a szorgalmazott kegyelmes királyi meghivó-levél kieszközlésére a ház nagyméltóságú elnökségét felkérni javasolja.

Budapesten, 1882. évi ápril hó 1-én.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.
Báró Nyáry Jenő *s. k.,*
bizottsági jegyző.

154. szám.

(XXIV. ÜLÉS, 249. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök levele,

melylyel a méltóságos főrendek értesittetnek, hogy a Szeged sz. kir. város törvényhatóságába kiküldött kir. biztos kinevezéséről és hatásköréről szóló 1879. évi XX. t.-cz. érvényének meghosszabbitásáról szóló törvényczikk szentesittetett és az országos törvénytár utján kihirdettetett.

$\frac{1082.}{M. E.}$ Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A törvények kihirdetéséről szóló 1881: LXVI. törvényczikk 8. §-a értelmében van szerencsém Nagyméltóságodat a tisztelt főrendi háznak leendő bejelentés végett tisztelettel értesiteni, hogy a Szeged szabad királyi város törvényhatóságába kiküldött királyi biztos kinevezéséről és hatásköréről szóló 1879: évi XX. törvényczikk érvényének meghosszabbitása tárgyában kelt törvényjavaslat ő Felsége által Bécsben 1882-dik év márczius hava harminczadik napján legkegyelmesebben szentesittetvén: mint ez idei ötödik törvényczikk az »Országos Törvénytár« utján folyó évi ápril hó nyolczadik napján kihirdettetett.

Ezen törvényczikknek a legfelsőbb szentesitési záradékkal ellátott eredeti példánya az országos levéltárban helyeztetett el.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi április hó 9-én.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a Szent-István-rend nagykeresztesének.

Melléklet a 154. számú irományhoz.

1082./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a Szeged szabad királyi város törvényhatóságába kiküldött királyi biztos kinevezéséről és hatásköréről szóló 1879. évi XX. törvényczikk érvényének meghosszabbitásáról.

(Szentesitést nyert 1882. évi márczius hó 30-án. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi április hó 8-án.)

1. §.

A Szeged szabad királyi város törvényhatóságába kiküldött királyi biztos kinevezéséről és hatásköréről szóló 1879. évi XX-ik törvényczikk érvénye az 1880-ik évi XV. törvényczikkben foglalt módositások fentartása mellett, 1883. év végéig meghosszabbittatik.

2. §.

A ministerium felhatalmaztatik, hogy a királyi biztos részére kitüzött feladatoknak netáni korábbi bevégzése esetében a királyi biztosi intézményt a fennebb meghatározott idő előtt is megszüntethesse.

3. §.

Ezen törvény 1882. évi május hó 1-én lép életbe, s végrehajtásával a ministerium bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi márczius hó harminczadikán.

Ferencz József s. k. (*P. H.*) *Tisza Kálmán* s. k.

155. szám.

(XXIV. ÜLÉS, 249. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök értesitvénye,

mely szerint az ország déli részeiben jelentkező inség elháritására szükséges intézkedésekről szóló törvényczikk szentesitve és kihirdetve lett.

1125.
M. E.

Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A törvények kihirdetéséről szóló 1881: LXVI. törvényczikk 8. §-a értelmében van szerencsém Nagyméltóságodat a t. főrendi háznak leendő bejelentés végett tisztelettel értesiteni, hogy az ország déli részeiben jelentkező inség elháritására szükséges intézkedésekről szóló törvényjavaslat ő Felsége által Bécsben 1882-dik év április hava negyedik napján legkegyelmesebben szentesittetvén, mint ez idei hatodik törvényczikk az »Országos Törvénytár« útján folyó évi április hó nyolczadik napján kihirdettetett.

Ezen törvényczikknek a legfelsőbb szentesitési záradékkal ellátott eredeti példánya az országos levéltárban helyeztetett el.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi április hó 9-én.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a Szent-István-rend nagykeresztesének.

Melléklet a 155. számú irományhoz.

1125./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

az ország déli részeiben jelentkező inség elháritására szükséges intézkedésekről.

(Szentesitést nyert 1882. évi április hó 4-én. — Kihirdettetett az Országos Törvénytár-ban 1882. évi április hó 8-án.)

1. §.

A kormány azon intézkedése, melynek alapján a pénzügyminister Torontál és Temes megyék törvényhatóságai által ezen megyék inséges lakosainak vetőmaggal leendő ellátása czéljából, belügyministeri jóváhagyás mellett felvett 350,000 frtnyi, illetőleg 137,000 frtnyi kölcsönök és járulékaik törlesztésére nézve, készfizetési kezességet vállalt, ezennel jóváhagyatik.

2. §.

Az 1. §-ban megnevezett törvényhatóságok által felvett, valamint az ezen törvényhatóságok részéről egyes inséges községeknek és egyes lakosoknak adott kölcsönök szerződésileg kikötött törlesztési részletei és ezek járulékai közigazgatási uton szedendők s esetleg hajtandók be, oly módon, hogy a mennyiben az esedékes összeg első sorban a kölcsönt nyert egyes lakosoktól s egyénenként nyujtott kölcsön erejéig végrehajtás utján ingó és ingatlan vagyonukból be nem hajtathatnék, a végrehajtás folytatólag a község és további sorban a törvényhatóság, mindegyik mint testület ellen intézhető.

3. §.

Az ezen törvény értelmében nyert kölcsönök az 1881: LX. t.-cz. 64. §-ának rendelkezései alá esnek.

4. §.

Ezen kölcsönügyletek, s az azok legombolyitása alkalmából kiállitandó mindennemű okmányok és iratok bélyeg- és illetékmentesek.

Az 1-ső §-ban emlitett Torontál és Temes megyék által kölcsönképen felvett 350,000 frt és 137,000 forintról szóló kötelezvényeknek bélyegmentesen történt kiállitása utólag jóváhagyatik.

A nevezett megyék, az általuk felvett kölcsönpénzekből egyes községeknek és egyes lakosoknak adott kölcsönök kamatai után adóval nem róvhatók meg.

5. §.

A belügyminister felhatalmaztatik, hogy a mennyiben a nevezett két megye egyes községei és maga a két megye az 1871: XVIII. t.-cz. 131. §-ában körülirt kötelezettségüknek a több éven át mutatkozott rosz termés folytán meg nem felelhetnek, az inség elháritásáról:

a) a hol lehet, a munkaképeseknek nyujtandó inségi munka;

b) a munkaképtelen vagy munkát nem kapható vagyontalan egyénekről, az állam részéről nyujtandó segélyezés által gondoskodjék.

6. §.

Az inségi munka megállapitása és elrendelése a közmunka- és közlekedésügyi és a pénzügyi ministerekkel egyetértőleg lesz eszközlendő.

7. §.

Az ily czélra a törvényhozás jóváhagyása reményében már eddig is tett és jelen törvény értelmében ezentúl teendő kiadások utólagosan lesznek részletesen kimutatandók, a törvényhozásnak bejelentendők és az államköltségvetésben a belügyministeri tárcza terhére átmeneti kiadásképen elszámolandók.

8. §.

Ezen törvény végrehajtásával a belügy-, a pénzügy-, s a közmunka- és közlekedésügyi ministerek bizatnak meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi április hó negyedikén.

Ferencz József *s. k.* (P. H.) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

156. szám.

(XXIV. ÜLÉS, 249. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök értesitvénye,

mely szerint az 1880: XX. t. cz. némely rendelkezéseinek módositásáról, az 1871. évi XLII. t. cz. 9. §-ának magyarázatáról és az 1881. évi közösügyi költségek fedezése czéljából a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegről szóló törvényczikkek szentesitve és kihirdetve lettek.

1242.
M. E.

Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök úr!

A törvények kihirdetéséről szóló 1881. LXVI. törvényczikk 8. §-a értelmében van szerencsém Nagyméltóságodat a tisztelt főrendi háznak leendő bejelentés végett tisztelettel értesiteni, hogy a Tisza és mellékfolyói mentében alakult vizszabályozó és ármentesitő társulatok és Szeged szabad királyi város részére kötendő állami kölcsönről szóló 1880: XX. törvényczikk némely rendelkezéseinek módositásáról, — az 1871: XLII. törvényczikk 9. §-ának magyarázatáról, — és az 1881. évi közösügyi költségek fedezése czéljából a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegről szóló törvényjavaslatok ő Felsége által Bécsben ezernyolczszáznyolczvankettedik év április hava tizenharmadik napján legkegyelmesebben szentesittetvén, mint ez idei VII., VIII. és IX. törvényczikkek az »Országos Törvénytár« útján folyó évi április hó tizenhatodik napján kihirdettettek.

Ezen törvényczikkeknek a legfelsőbb szentesitési záradékkal ellátott eredeti példányai az országos levéltárban helyeztettek el.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi április hó 17-én.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a Szent-István-rend nagykeresztesének.

I. melléklet a 156. számú irományhoz.

1242. / M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a Tisza és mellékfolyói mentében alakult vizszabályozó ármentesitő társulatok és Szeged szab. kir. város részére kötendő állami kölcsönről szóló 1880: XX. t.-cz. némely rendelkezéseinek módositásáról.

(Szentesitést nyert 1882. évi április hó 13-án. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi április hó 16-án.)

1. §.

A Tisza és mellékfolyói mentében alakult vizszabályozó és ármentesitő társulatok és Szeged szab. kir. város részére kötendő állami kölcsönről szóló 1880: XX. törv.-czikk 23, 27. és 37-ik szakaszainak némely rendelkezései az alább következő §§-ban foglalt intézkedések értelmében módosittatnak, illetőleg kiegészittetnek.

2. §.

A Szeged város törvényhatóságának engedélyezett 5 millió forint kölcsönkamat és tőketörlesztési évi járadékának fizetésére Szeged városnak egy évi halasztás engedélyeztetik oly értelemben, hogy ezen fizetés, melyet az 1880. évi XX. törv.-czikk 23. §. *c)* pontja szerint a város 1883. évi január hó 1-től kezdve tartoznék fedezni, csakis 1884. évi január hó 1-én veendi kezdetét és ennek megfelelően egy évvel későbben fog megszünni.

Ezen intézkedés következtében az 1883. évi kamat- és tőketörlesztési járadékot a kincstár fedezendi.

3. §.

Az 1880. évi XX. törv.-czikk 27. §-a értelmében kamatmentes kisebb kölcsönökre fordítható 500,000 frtból, szegedi szegényebb sorsú kisebb ház- és telekbirtokosoknak kamatmentes kölcsönök egyenként 1000 frt erejéig adhatók.

4. §.

Az 1882. évben eddig már engedélyezett, nemkülönben ezentúl 1882. és 1883. évben engedélyezendő (5. §.) kamatmentes kisebb kölcsönök után, az 1880. évi XX. törv.-czikk 28. §-a értelmében, a kölcsönalap részére fizetendő 10%-nyi évi tőketörlesztési részletek a kölcsön felvételét követő 10 év alatt rovandók le; az első részlet tehát 1883., illetőleg 1884. évi január 1-én fizetendő.

5. §.

A Szeged városi árvizkárosult lakosok részére rendelt 10 millió forintnyi kölcsönalap terhére nyujtandó épitési kölcsönök kiosztásának ideje, mely az 1880: XX. törv.-czikk 37. §-ában 1882. év végére tűzetett ki, 1883. év végéig meghosszabbittatik.

Ezen meghosszabbitás által az emlitett törvényszakasznak a Szeged szab. kir. város részéről esetleg igénybe veendő 500,000 forintnyi kölcsönre vonatkozó rendelkezései nem érintetnek.

6. §.

E törvény kihirdetése napján lép érvénybe; annak végrehajtásával a pénzügyminister és a belügyminister bizatnak meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi április hó tizenharmadikán.

Ferencz József s. k. (*P. H.*) *Tisza Kálmán s. k.*

II. melléklet a 156. számú irományhoz.

1242./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

az 1871. évi XLII. t.-cz. 9. §-ának magyarázatáról.

(Szentesitést nyert 1882. évi április hó 13-án. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi április hó 16-án.)

1. §.

Az 1870. évi LX. törvényczikk alapján nyitott főközlekedési sugárút létesitése czéljából kisajátitott egész területen, a fővárosi közmunkák tanácsa által jóváhagyott tervek szerint emelt, vagy ezentúl emelendő és 1891. év junius hó 10-éig teljesen lakható állapotba helyezendő épületek, az 1871. évi XLII. t.-cz. 8. §-ának 1-ső és 2-ik pontjaiban, illetőleg az 1879. évi XLII. törvényczikkben körülirt közadózási kedvezményben akkor is részesülnek, ha azok nem a főközlekedési sugárut mentében vannak épitve és 48 láb magassággal nem birnak.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi április hó tizenharmadikán.

Ferencz József s. k. (P. H.) *Tisza Kálmán s. k.*

III. melléklet a 156. számú irományhoz.

1242./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

az 1881. évi közösügyi költségek fedezése czéljából a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegről.

(Szentesitést nyert 1882. évi április hó 13-án. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi április hó 16-án.)

1. §.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok által az 1881. évre póthitelképen 558,907 frt 59 kr. szavaztatván meg, ezen összegből a magyar korona országaira eső 175,496 frt 98 kr. kiszolgáltatására a pénzügyminister felhatalmaztatik.

2. §.

Az előbbi szakaszban megjelölt kiadás az 1880. évi LVII. t.-cz. 2. §-ának »rendes kiadások« IV. fejezete alatt elszámolandó, és fedezése az 1881. évi X. törvényczikk értelmében eszközlendő.

3. §.

Ezen törvény végrehajtásával a m. kir. pénzügyminister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi április hó tizenhamardikán.

Ferencz József s. k. (*P. H.*) *Tisza Kálmán* s. k.

157. szám.

(XXIV. ÜLÉS, 259. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Horvát-Szlavon- és Dalmátországok országgyülése elnökségének átirata, melylyel a Fiume közjogi helyzete és állami hovátartozandóságának meghatározására kiküldött országos bizottságba megválasztott horvát országgyülési képviselők nevei közöltetnek.

Br. 123./sab. Sabor Kraljevine Hrvatske-Slavonje-Dalmacije.

Odazivajuć se sabor kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije pozivu, izraženu u previšnjem kraljevskom odpisu od 27. veljaće 1882. br. 7. Pr., izabrao je iz svoje sredine u 29-toj dne 21. t. mj. državnoj sjednici kraljevinski odbor od četiri člana u osobah narodnih zastupnikah p. u. gospode: Dragutina pl. Mihalovića, Josipa Miškatovicá, Dra Stjepana Spevca i Dra Konštantina conte Vojnovića, koji će sjednakim odborom ugarskoga sabora, kao i utu svrhu izaslati se imajućimi zastupnici grada Rieke, uzeti u razpravu još neriešena grada Rieke tičuća se pitanja.

Što je podpisatomu predsjedničtvu čast ovim priobćiti slavnomu Predsjedničtvu velikaške kuće zajedničkoga državnoga sabora kraljevinah krune ugarske, blagovoljnoga znanja radi.

U Zagrebu, dne 22. travnja 1882.

Predsjednik sabora:

Krestić.
Steković
sab. bil.

Slavnomu-Predsjedničvu velikaške kuće zajedničkoga državnoga sabora kraljevinah krune ugarske, u

Budimpešti.

Melléklet a 157. számú irományhoz.

Magyar forditás.

123./országgy. Horvát-Szlavon és Dalmát országok országgyülése.

A horvát-szlavon- és dalmát országgyülés 1882. évi február hó 27-én 7. szám alatt kelt legfelsőbb királyi leiratnak megfelelendő folyó hó 21-én tartott 29. ülésében saját kebeléből a négytagú országos bizottságot, melynek tagjai Mihalović Dragutin, Miskatović József, Spevcsa István tudor, Vojnovics Konstantin tudor, kik a magyar országos bizottság, nemkülönben Fiume városának ugyanazon czélra kiküldendő képviselőivel a Fiume városára vonatkozó még elintézetlen kérdéseket fogják tárgyalás alá venni.

Miről alulirott elnökségnek van szerencséje a közös magyar országgyülés főrendiháza nagyméltóságú elnökségét tiszteletteljesen értesiteni.

Zágrábban, 1882. évi ápril hó 22-én.

Kresztics *s. k.,*
elnök.
Stekovics *s. k.,*
jegyző.

A magyar korona országainak közös országgyülése főrendiháza nagyméltóságú elnökségének

Budapesten.

158. szám.

(XXIV. ÜLÉS, 255. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház pénzügyi bizottságának „az 1881. évre megállapitott határvám-feleslegnek elmaradása folytán a magyar korona országaira eső kiadás fedezéséről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság a ministeri indokolásban és a szakminister urtól szóval is felhozottak által teljesen igazolva látván a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatban az 1881. évre megállapitott határvám-felesleg elmaradása folytán az engedélyezett közösügyi költségeknél mutatkozó kiadási többletből a magyar korona országaira eső 1.183,654 frt 40 kr., továbbá az 1881. évben tény-leg befolyt határvámbevételeket meghaladó fogyasztási adóvisszatéritések következtében a határ-vám czimén mutatkozó hiányból a magyar korona országait illető 543,163 frt 20 kr., — együtt 1.726,817 frt 60 kr. kiszolgáltatására vonatkozó felhatalmazást, — a kérdéses törvényjavaslat változatlan elfogadását azzal ajánlja, hogy abban a fennebbi kiadási többlet természetszerű fedezetül ama 1.744,810 frt 77 krra rugó bevételi többlet van kijelölve, mely a fogyasztási adóvisszatéritések felosztásából Magyarországot illető összeg czimén az 1881. évre költség-vetésileg megállapitott összeggel szemben mutatkozik.

Budapest, 1882. évi april hó 28-án.

***Dr. Haynald Lajos** s. k.,*
bizottsági elnök.

***Báró Rudnyánszky József** s. k.,*
bizottsági jegyzője.

Melléklet a 158. számú irományhoz.

Indokolás

„az 1881. évre megállapitott határvámfeleslegnek elmaradása folytán a magyar korona országaira eső kiadás fedezéséről" szóló törvényjavaslathoz.

A határvámbevételek 1881. évre költségvetésileg következőleg irányoztattak elő:

Határvámbevételek		29.669,600 frt,
levonva ebből a kezelési költségeket	2.450,000 frttal	
és a fogyasztási adóvisszatéritéseket	23.450,000 »	
összesen		25.900,000 frttal,
tiszta fölösleg		3.769,600 frt,

mely a közös költségvetésben fedezetül van felvéve.

Az adóvisszatéritések jelentékeny emelkedése folytán nem csak a kilátásba vett . . . . 3.769,600 frt vámfölösleg elmaradt, hanem azonfelül még . . . . 1.729,819 » 12 kr.-nyi hiány mutatkozik.

Ugyanis a határvámbevételek tényleges eredménye 1881-ben tesz		33.578,561 » 34·5 kr.
levonván a kezelési költségeket . . .	2.450,000 frttal,	
és a fogyasztási adóvisszatéritéseket . .	32.858,380 frt 46·5 kr.	
összesen		35.308,380 frt 46·5 krral,
mutatkozik a fentebb emlitett vámhiány		1.729,819 » 12 »

Ezen vámhiányból esik 2%, s illetőleg 30%, egészben $31^{4}/_{10}$%-al Magyarország terhére . . . . 543,163 frt 20 kr.

Az 1881. évre 3.769,600 frttal megállapitott határvámfeleslegből a magyar korona országaira eső . . . . 1.183,654 » 40 krnyi bevétellel szemben tehát a tényleges eredmény kedvezőtlenebb . . 1.726,817 » 60 krral.

És e szerint az előirányzott határvámfelesleg elmaradása folytán *a közösügyi költségeknél mutatkozó kiadási* többletből esik Magyarországra . . . . . . 1.183,654 frt 40 kr., mig a *vámhiány* czimén Magyarország által pótolandó . . . . 543,163 » 20 »

összesen . . 1.726,817 frt 60 kr.

Ezen kiadási többlet azonban csak átfutó jelleggel bir, mert fedezetét találja részben a czukoradónak nagyobb bevételében, részben a fogyasztási adóvisszatéritések felosztásából Magyarországot illető összeg czimén az 1881-re költségvetésileg kilátásba vett netto bevétellel szemben mutatkozó 1.744,810 frt 77 krnyi bevételi többletben.

Ezt bizonyitja a következő számcsoportositás.

A tényleges határvám brutto bevétel az előirányzottal szemben nagyobb . . . . 3.908,960 frt 34 krral,
ebből esik Magyarországra . . . . 1.227,413 » 86 kr.

Ezen összeggel kisebb lett volna a közösügyi költségeknek Magyarországot illető része, ha ez a fogyasztási adóvisszatéritések jelentékeny emelkedése által igénybe nem vétetett volna.

Azonban ezen többleten kivül a fogyasztási adóvisszatéritések fedezésére igénybe vétetett, mig az előirányzott vámfölösleg . . . 1.183,654 » 40 »
és fedezetlenül maradt még . . . . 543,163 » 20 »
összesen tehát . . 2.954,231 frt 46 kr.

Ezen kiadási többlettel szemben áll:

a) az előirányzottal szemben a fogyasztási adóvisszatéritések felosztásából Magyarország javára elszámolt bevételi többlet . . . . 1.744,810 frt 77 kr.

b) a nagyobb visszatérités a czukoradónál,
ugyanis előirányozva volt . . . . 1.327,150 frt — kr.
tényleges eredmény . . . . 2.416,039 » 27 » 1.088,889 frt 27 kr.;
mely tisztán átfutó kezelés, mert az 1880. évi XLVII. t.-cz. értelmében az 188$^0/_1$. termelési idényre biztositott 10.000,000 frtból Magyarországnak, eltekintve a visszatéritések nagyságától, 635,000 frtnyi tisztajövedelem jár;

c) a nagyobb visszatérités a szeszadónál:
előirányozva volt . . . . 938,742 frt — kr.
tényleges eredmény . . . . 1.064,365 » 99 »
tehát több . . 125,623 frt 99 krral,
levonván a kisebb visszatéritést a söradónál:
előirányzat 23,324 frt — kr.
tényleg . . 18,231 » 43 » 5,092 frt 57 kr. 120,531 frt 42 kr.
vagyis egészben a fennebb kimutatott . . . . 2.954,231 frt 46 kr.

Budapest, 1882. évi márczius hó 8-án.

Gr. Szapáry Gyula s. k.,
m. kir. pénzügyminister.

159. szám.

(XXIV. ÜLÉS 256. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház közjogi és törvénykezésügyi bizottságának „a véderőről szóló 1868. évi XL. t.-cz. némely szakaszainak módositása" tárgyában előterjesztett törvényjavaslat felett.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat, melynek feladata a hadsereg harczképessége emelésén és biztositásán kivül az általános védkötelezettség, illetőleg a hadsereg és hadi tengerészet megállapitott létszáma folytán a nemzetre nehezedő terhen az egyéni, nemzetgazdászati és művelődési szempontok kellő méltatása mellett lehetőleg könnyiteni, már az 1879. évi LI. t.-cz. tárgyalása alkalmából kilátásba helyeztetett.

Eltekintve az állam pénzügyi érdekeitől, az egyéni érdekeken kivül fontos nemzetgazdászati érvek harczolnak a mellett, hogy a sorhadállománybeli tényleges szolgálati idő mentől rövidebbre szabassék, s ha mindezektől a bizottság át is van hatva s a kérdéses törvényjavaslat tárgyalása alkalmából ezek követelménye elől még is kitér, teszi azt a létező viszonyok komoly mérlegelése mellett annak teljes öntudatában, hogy a hadsereg harczképességét esélyeknek kitenni magasabb állami szempontok nem csak nem javalják, hanem egyenesen tiltják is.

Ezek után legelőször is kiemelendőnek tartja a bizottság a hadsereg harczképességének emelése érdekében kilátásba helyezett intézkedéseket.

A póttartalékosok ezentul felavattatnak, a hadsereg különféle csapatai állományába felvétetnek és nyolcz hét alatt katonailag kiképeztetvén, béke idejére haza bocsáttatnak, szolgálati kötelezettségük 10 év és kötelesek az évenként tartandó ellenőrzési szemlén megjelenni, továbbá a hadi tengerészetnél a sorhadállománybani szolgálat ezentul nem 3, de 4 évre terveztetik.

Kétségbevonhatlan, hogy a fennebbi intézkedések az állampénztárra újabb terheket rónak, a mennyiben a póttartalékosok évi kiképeztetése 250,000, a haditengerészetnél pedig a tényleges szolgálati évnek meghosszabbitása, ha kapcsolatosan a béke állomány létszáma is emeltetik, 300—350,000 frtot igényel. Még is miután a ministeri előterjesztésben foglaltak folytán tagadhatlan, hogy a póttartalékosok eddigi intézménye igazságtalan és czélszerűtlen, háboru esetén pedig teljesen haszna vehetetlennek bizonyult, továbbá egy tengerésznek tökéletes kiképzése a tengerészet különböző ágaiban ugy a tengeren, mint szárazon 3 év alatt sikerrel nem eszközölhető különösen akkor, midőn, mint most is történik, az ujonczok alig $^1/_5$ része állittatik ki oly egyénekből, kik a tengerpart vidékén lakván, már egy bizonyos előismerettel és képzettséggel birnak: a bizottság a javasolt intézkedések ellen nem vél kifogást tehetni és pedig annyival kevésbbé, minthogy a hadi tengerészetnél a szolgálati kötelezettség 10 év helyett csak 9 évig tartand.

A hadsereg érdekében van még a javaslatnak egy intézkedése: t. i. a hadkötelesek 4-ik korosztálya feltételesen és kivételesen az ujonczállitásra felhivható. A bizottság kötelességét teljesiti, midőn kiemeli, hogy eme intézkedés a javaslat legsúlyosabb és legterhesebb része. Nem hagyható azonban figyelmen kivül, hogy az ujonczjutalék már évek óta nem volt mindenütt az első 3 korosztályból fedezhető. Figyelemmel tehát eme körülményre és arra, hogy hazai viszonyainknál fogva — eltekintve az egyéni érdekektől — nemzetgazdászati szempontból sem mutatkozik kivánatosnak, hogy az 1879. évi LI. t.-czikkben megállapitott hadi létszám akkép biztosittassék, hogy a hadkötelezettség ne a 20-ik, hanem csak a 21-ik évvel vegye kezdetét, a fennebbi s reánk nézve csekélyebb jelentőséggel biró feltételes és kivételes intézkedésben megnyugvás található.

A törvényjavaslatban a honvédség életképességének fokozására és biztositására nézve örvendetes haladás észlelhető. Ugyanis az álló hadseregből önkéntesen jelentkező hadapródok a honvédség tényleges állományába áthelyezhetők; az egyévi önkéntesekből esetleg a honvédség is részesülend; továbbá a feltételesen felvett egyévi önkéntesek is sorszámuk szerint a honvédségnél kötelesek az egyévi szolgálatot teljesiteni; a tartalékos tisztek köteleztetnek a honvédséghez átlépni; s végül a tényleges szolgálatban álló honvédtisztek és hivatalnokok nősülési tekintetben jövőre nem állandnak a köztörvények és szabályok alatt.

Egyéni, nemzetgazdászati és művelődési, nemkülönben pénzügyi szempontból elvontan tekintve, indokoltnak mutatkozik az önkéntességi kedvezmény kiterjesztése.

A törvényjavaslat az önkéntességi jog biztositása és a tényleges szolgálati idő kitöltése körüli némi csekélyebb kedvezményeken kivül nem tartalmaz e részben rendelkezéseket. Midőn pedig a bizottság eme körülményben is megnyugvását véli kifejezhetni, indokolja ebbeli vélelmét azzal, mikép most, midőn a 3 évi tényleges sorhadi szolgálati idő leszállitása sem volt inditványozható, a hadsereg harczképessége az önkéntességi kedvezmény kiterjesztése által, mely könnyen arra vezetne, hogy az altisztek sorában tetemes hiány áll be, esélyeknek ki nem tehető.

A törvényjavaslat a papjelöltekre és papnövendékekre, továbbá a néptanitó-képezdei növendékekre vonatkozó intézkedéseiben a közóhajt elégiti ki, abbeli rendelkezése pedig, mely az ujonczállitási időt márczius 1-től ápril végeig terjedő időszakra állapitja meg — az eddigi január 15-ik — márczius 15. helyett, ugy a hatósági közegekre, mint az ujonczokra kiválóan előnyös.

Figyelemmel az előre bocsátottakra, a bizottság a ministeri indokolás alapján a kérdéses törvényjavaslat változatlan elfogadását oly kiemeléssel ajánlja, hogy abban a hadjutalék végleges számbavételére, — a különös tekintetbevételt érdemlő körülményekre hivatkozó egyéneknek béke idején a szolgálati idő eltelése előtt és soron kivül leendő szabadságolhatására, — a tartalékosoknak, póttartalékosoknak s a tényleges honvédségi szolgálatnak eleget tett honvédeknek nősülhetésére nézve a méltányosság és czélszerűség követelményeit kielégitő megállapodások foglaltatnak.

Budapest, 1882. évi ápril hó 27-én.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 159. számú irományhoz.

Indokolás

„a véderőről szóló 1868. évi XL. törvényczikk több szakaszának módositása tárgyában" benyujtott törvényjavaslathoz.

Midőn az 1879-ik év végén a hadsereg és hadi tengerészet hadi létszámának megállapitásáról szóló tjavaslatot az 1868. évi XL. t. cz. 11. §-a értelmében, alkotmányos tárgyalás végett benyujtottam, s a hadi létszámnak újabban is 800,000 főben való meghatározását kértem, tettem azt egyfelől az akkori »Indokolásomban« részletesen kifejtett kényszeritő körülmények nyomása alatt s másfelől azért, mert bizton reméltem, hogy a védtörvénynek kilátásba helyezett revisiója alkalmával oly javaslatokat tehetek, a melyek következtében, ezen nemzetre oly súlyoson nehezedő teher, a jogos érdekek lehető kimélésével, az egyéni, nemzetgazdászati és művelődési szempontok kellő méltatásával fog megoszlani.

Ez alkalommal nem volt s nem lehetett czélom, valamely új védrendszernek megállapitása.

Jelenlegi védrendszerünk teljesen egy magaslaton áll az európai művelt nemzetekéivel.

Alapelvei a mai hadszervezeti tudomány követelményeinek teljesen megfelelnek.

Egy ily czélszerűnek bizonyult és megállapodott szervezetet, puszta újitási vágyból vagy kisérletképen megbolygatni nem volt szabad.

Feladatom tehát, helyesen felfogva, nem lehetett egyéb, mint odahatni, hogy az eddigi szervezet épségben tartásával, s ennek alapul elfogadása mellett, az elmult 11 év alatt több tekintetben tapasztalt hibák és hiányok kijavittassanak, illetőleg kiegészittessenek, és különösen, hogy az oly szép kifejlődésnek indult honvédség életképessége fokoztassék, felvirágzása biztosittassék.

Ezen általános szempontok vezéreltek, midőn a közös hadügyministerrel a jelen tjavaslatban megegyeztem. Annak részletes indokolásául még a következőket tartom szükségesnek előadni.

Ad 4. §.

Ezen szakasz nagy részben az eddigi törvényből van átvéve s indokolásra különösen csak két irányban szorul, t. i. hogy miért nem javasoltatik a szolgálati és különösen a tényleges szolgálati időnek rövidebbre szabása; s ha már ez nem történt meg, mi az oka annak, hogy a szolgálati kötelezettség tartamának meghatározása tekintetében, ezen javaslatban, az eddigi törvénytől némileg eltérő határozványok is foglaltatnak?

Bármennyire ismerem és teljesen méltánylom is azon előnyöket, a melyekkel kiváltképen a tényleges szolgálati időnek megröviditése úgy az egyesekre, mint az egész nemzetgazdaságra nézve járna; s bár épen ezen szempontból kiindulva, korunk legszebb feladatai egyikének tartom, oda törekedni, hogy ha már a hadviselés elkerülhetetlen, az arra való készülés a nemzeteknek mentül kevesebb idejét és erejét vegye igénybe, és mentül kisebb áldozatába kerüljön; a hadászat jelenlegi fejlődési foka, s az ebből folyó katonai kiképezési igények mellett, különösen pedig tekintettel saját speciális viszonyainkra, nem tudván a felelősséget elvállalni azért, hogy oly javaslatot tegyek, a mely a monarchia hadi erejének harczképességét s ezzel együtt állami létünket is veszélyeztetné, nem nyujtva kellő biztositékot arra hogy a monarchia oly hadi erő felett rendelkezzék, a melylyel szükség esetében érdekeit megvédeni, szavának nyomatékot adni, akaratát érvényesiteni is képes legyen.

Nem vállalhatnám el a felelősséget azért, hogy még a szomszéd és sok tekintetben bennünket túlszárnyalt nemzetek a katonai kiképzésre ekkora, sőt még hosszabb tényleges szolgálati időt tartanak szükségesnek, addig mi a katonai kiképzésre kevesebb időt forditsunk, holott nálunk a műveltség nincsen oly általánosan elterjedve a nép minden rétegében, mint azon nemzeteknél.

S valamint a 3 évi tényleges szolgálatot senki sem tartja indokolatlan hosszúnak, ha figyelembe veszi, hogy Német-, Olasz- és Francziaországban a tényleges szolgálati idő szintén 3, illetőleg 5 évre terjed: úgy *a szolgálati kötelezettség összes tartama* is, az emlitett államokban megállapitott 19—20 évi szolgálat-kötelezettséggel szemben, épen nem mondható aránytalan terhesnek. Különben is nálunk a 3 év a tényleges szolgálatnak csak maximumát jelenti, mert a katonák egy része, mihelyt kellőleg ki van képezve, még a három év letelte előtt is szabadságra bocsáttatik.

A hadi tengerészek tényleges szolgálati idejének egy évvel való meghosszabbitását részben azon változások igénylik, a melyek e téren újabb időben általában és kiváltképen nálunk is történtek; részben pedig az teszi szükségessé, hogy a hadi tengerészek kiképeztetése sokkal több oldalú, és igy huzamosabb időt vesz igénybe, mint a szárazföldi hadsereg bármely fegyverneméhez tartozó egyéneké.

A hadi tengerészetnél ugyanis nem elegendő, hogy az illetők a szolgálatnak csupán egy ágában képeztessenek ki, hanem épen a szolgálat sajátlagos voltából kifolyólag, gondoskodni kell arról, miszerint oly többoldalú kiképeztetést nyerjenek, a mely által képesekké válnak arra, hogy esetleg a beálló szükséghez képest, legyenek a szolgálat egyik vagy másik ágában is alkalmazhatók.

Ezen követelményeknek megfelelni nálunk annál nehezebb, mert más államokkal szemben azon kedvezőtlen helyzetben vagyunk, hogy a hadi tengerészethez beosztott ujonczoknak csak 20—22%-a áll arra, már foglakozásuknál fogva alkalmas egyénekből. A többi ujoncz minden előképzettséget nélkülöz.

Az ilyenek tehát előbb általános katonai és hajós szolgálatban oktatandók ki, s csak azután részesithetők a tűzér, aknász, torpedós stb. kiképeztetésben.

Ha már a szárazföldi hadsereg egyes fegyvernemeivel a teljes otthonosság elsajátítására 3 év kivántatik meg, ennyiféle képzettség megszerzésére 4 évi tényleges szolgálat okvetlenül szükséges.

Bizonyitja ezt Franczia- és Olaszország példája is, a hol bár határozottan jobb anyag áll rendelkezésre, a tényleges szolgálat ideje szintén 4, illetőleg 5 és 8 évet tesz.

Az alapos kiképzés követelményén kivül, a 4 évi tényleges szolgálat mellett szól még az, hogy ez nélkülözhetővé teszi a költséges fegyvergyakorlatokat, mert ha ily teljesen

képzett emberek lépnek át a tartalékba, azok mozgósitás esetében igy is sikerrel lesznek alkalmazhatók.

Végre 4 évi tényleges szolgálatot ajánlja az is, hogy miután a tengeri aknász és torpedo-szolgálatot a hadmérnöki kartól a hadi tengerészet átvette, az ezen szolgálatnak is ellátása czéljából szükséges nagyobb békelétszámot csak több ujoncz beosztása által lehetne elérni. Ez azonban épen az imént kifejtett indokok miatt, a haditengerészet igényeinek nem felelne meg és ezen felül azon hátránynyal is járna, hogy azon arányt, mely a szárazföldi hadseregnek hadi és békelétszáma közt van, érzékenyen megzavarná.

Egyébiránt a hadi tengerészetnél szolgáló egyénekre súlyosodó ezen teher, kellő kiegyenlitést talál abban, hogy a haditengerészek tartalékbeli szolgálat-kötelezettsége csak 5 évig tart; ezen idő alatt fegyvergyakorlatra nem hivatnak be (36. §.) honvédségi szolgálatra pedig egyáltalán nem köteleztetnek. És igy összes szolgálati kötelezettségük ideje 12 év helyett csak 9 évet tesz.

A lovasságnál és a katonai zenekaroknál a törvény szabta időn túl önként tovább szolgáló vagy ezen szolgálatba újabban belépett egyének szolgálati idejének előnyös számitását az ily katonákban való érzékeny hiány indokolja. S ezen kivételes intézkedés esetleg még pénzügyi előnynyel is jár, a mennyiben ennek következtében azok közől, a kik eddig csak altiszti szolgálati jutalom élvezete mellett maradtak tovább a tényleges szolgálatban, azt mostantól kezdve ezen kedvezmény fejében fogják megtenni.

Az utolsó előtti bekezdésnek ily alakban való felvétele azért szükséges, mert a régi törvény szövege nem volt kimeritő.

A 3. pont indokolása a 32. §-nál van.

Ad 14. §.

Ezen szakasz csak annyiban különbözik az eddigi törvénynek megfelelő §-ától, hogy a *b*) pont alatt ezen szavak vétettek be:

„esetleg a háború tartamára való“.

Szükségesnek és czélszerűnek mutatkozott pedig ezen kiegészités azért, mert ez által teljesen el lesz oszlatva azon kétely, a mely onnan eredt, hogy mig a mostani törvény 15-ik §-ában világosan ki van mondva, miszerint a honvédség oly önkéntesekből is kiegészittetik, a kik csupán a háború tartamára állanak be, addig ez a hadsereg kiegészitését szabályozó 14. §-ban nem foglaltatik.

Ad 15. §.

Egészben véve bővebb indokolásra nem szorul, mivel részint az eddiginek szabatosabb szövegezéséből áll, részint pedig azon kiegészitést foglalja magában, a melyet az egy évi önkéntesi intézményben tett változás igényelt.

Jelentékeny haladást képez azonban az *e*) pont, a melynek alapján a honvédség ezentúl hadapródok áthelyezése által, a hadsereg képzett elemeiből fogja födözhetni azon hiányt, mely eddig harczképességét igen érzékenyen érintette.

Arról, hogy az ily hadapródok feladatuknak a honvédségnél teljesen megfeleljenek, gondoskodva van az által, hogy már a hadapródi iskolában kötelesek a szükséges tárgyakat magyar nyelven tanulni.

Ad 21. §.

A 4. §. 2-ik pontja, a 15. §. *d*) pontja, és a 32. §. mellett ezen szakasz — a 25. és 27-ikkel együtt képezi a jelen törvényjavaslatnak leglényegesebb részét. Ezen szakaszok

tartalmazzák azon újitásokat, a melyeket a hadi erő harczképességének emelése czéljából meg kellett, illetőleg annak csorbitása nélkül meg lehetett tenni. S ez utóbbiakban mind az egyéni, mind a társadalmi és közművelődési érdekek, szabadelvű felfogás alapján, a lehetőség határáig, kellő méltatásban részesülnek.

Midőn az 1868-ik évi törvényhozás új védrendszerünket megállapitotta, s az egy évi önkéntesi intézményt Poroszország példájára nálunk is behozta, ezzel kettős czélt ért el.

Elérte először azt, hogy a mig egyfelől az általános védkötelezettség elvén nem kellett rést ütni és jelenleg minden alkalmas ember csakugyan teljesiti a hazája iránt tartozó védkötelezettségét, addig másfelől e nemzetnek azon műveltebb elemei, a kik nem akarnak a katonai pályán maradni, az által, hogy hadkötelezettségöknek rövidebb tartamu tényleges szolgálattal tehetnek eleget, életpályájokon nem zavartatnak nagyobb mérvben, mint a mennyire ezt a katonai kiképzés szempontja mulhatatlanul megkivánja. S ez volt az egy évi önkéntesi intézménynek tulajdonképeni czélja.

Az egyéni és társadalmi érdekek méltányos kimélése mellett azonban másodsorban még azon hatása is volt az egyévi önkéntességnek, hogy ezen műveltebb egyének, a kik eddig a hadkötelezettség alól legnagyobb részt kivonták magukat, — szintén bevonattak a fegyveres erő kötelékébe, s nagy részök, a mint ez műveltségük után várható volt, tiszti rangra is emelkedett; s ekként az ily egyének szolgálatuk minőségével pótolták ki azon veszteséget, a melyet különben a szolgálati idő rövidsége következtében okoztak volna.

A lefolyt 11 évi tapasztalat, befejezve az 1878-ik év tűzpróbájával, az egy évi önkéntesség életrevalóságát és fejlődésképességét fényesen bebizonyitotta.

Ez okból ezen intézmény a jelen javaslatban nemcsak eddigi terjedelmében fenn van tartva, hanem egyszersmind szélesebb alapra is fektetve. Sőt immár azon általános óhaj is teljesitve lőn, hogy a nemzet szine-javát képező egy évi önkéntesekből, a honvédség is részesül; — ez által értelmiség tekintetében jelentékeny gyarapodást nyer, és képesitve lesz arra, hogy tiszti karát, ezen elemekből is lassanként a szükséges számig kiegészitheti. Még pedig kiegészitheti akként, hogy az feladatának bármely körülmények között, teljesen meg fog felelni.

Annyira lényeges ezen újitás, a benne foglalt elv szempontjából és gyakorlati hatásában oly messze vágó, hogy a honvédségünk harczképességének biztositása czéljából tett intézkedéseink csak ez által, és a 15. §. *d)* pontjának rendelkezésével váltak teljesekké.

Általában pedig bizvást elmondhatni, hogy a mi egy évi önkéntesi intézményünk, azon alakban és terjedelemben, a mint azt a jelen törvényjavaslat megállapitja, valamennyi erre igényt jogosan formáló egyén számára hozzáférhetővé van téve; és daczára annak, hogy benne és általa az egyesek kevésbé vannak terhelve, mint más államokban, a katonai követelményeknek mégis teljesen megfelel.

Az egész szakaszra nézve megjegyzendő még, hogy annak alapját és keretét általában a régi törvény képezi; — a benne foglalt kiegészitések pedig részint egészen újak, részint olyanok, a melyek a nyert tapasztalatok után, a törvény szellemében, a közös hadügyministerrel egyetértőleg időről időre rendeleti uton szabályoztattak, és igy a törvény-magyarázat utján is keletkezett szokásjognak mintegy codificatióját képezik.

Az utóbbiak részletes indokolást nem igényelnek. De ezen javaslatba felveendők voltak azért, mert az ily határozmányok a törvénybe valók, és nem tehetők a változó ministerek nem mindig azonos akaratától függővé.

Az ujitások közül: azon kedvezmény, hogy az oly orvosnövendékek, a kik az egy évi szolgálatot *okleveles orvosok* gyanánt óhajtják teljesiteni, ezen szolgálat megkezdését 27 éves korukig halaszthatják el, azon okból méltányos, mivel az orvostudori oklevél elnyeréséhez a mi viszonyaink és tanrendszerünk mellett, ezen időre valóban szükség van; továbbá a had-

seregnek és a honvédségnek is érdekében áll, hogy ezek már teljesen hasznavehető korukban teljesitsék az egészségügyi szolgálatot.

A harmadik bekezdés rendelkezését a katonai érdekek követelik és méltányossági szempontok sem ellenzik. Ugyanis a mostani törvény értelmében a tényleges szolgálat megkezdése a felavatástól kezdve 7 évvel elhalasztható, a szolgálati idő pedig mégis a felavatástól fogva számit. A törvény ezen határozványa az egy évi önkéntesek katonai kiképeztetésére és ez által a harczképességre hátrányos; — a mennyiben az ily egy évi önkéntes, ha mozgósitás esetében behivatik, mielőtt tényleg szolgált volna, teljesen kiképezetlen és a mai hadviselés mellett jóformán egészen hasznavehetetlen. Azon esetben pedig, ha csakugyan csak 25 éves korában végzi be a tényleges szolgálatot, a hátralevő tartalékbeli szolgálati idő alatt az időszaki fegyvergyakorlatokra való behivása nem eszközölhető czélszerüen, sőt esetleg nem is vehet részt a törvényszabta 3 fegyvergyakorlatban.

Innen van és igazságtalannak épen nem mondható az, hogy más államok egy évi önkénteseinek szolgálati ideje a tényleges szolgálat megkezdésétől számit. S ha ennek daczára, a jelen törvény egyesekre nézve, kedvezőbb szolgálati idő-számitási módot állapit meg, ez azon méltányossági szempontból történik, hogy az ilyenek szolgálati kötelezettsége ne tartson oly sokáig, a mely korban az a családi és egyéb viszonyokra fölötte bénitólag hat. Megadható pedig ezen kedvezmény annál inkább, mert annak ily korlátok közé szoritása mellett, a kiképzés érdeke is biztositva van.

A szolgálati idő számitásának megváltoztatása tehát ösztönül fog a tényleges szolgálatnak hamarabb való megkezdésére szolgálni; de egyszersmind fenn van hagyva azon lehetőség, hogy kiki az eddigi korlátok közt akkor róvja le a maga hadkötelezettségét, a mikor ez neki legalkalmasabb.

A nyolczadik bekezdés nagyon egyszerüsiti azon eljárást, a mely szerint az egy évi önkéntességhez való jogosultság az egész hadköteles korra biztositható; s ezzel az ifjuság sok zaklatástól és költségtől menekül. Ugyanis, az eddigi szabályok szerint, ha valaki az egy évi önkéntesi kedvezményre való igényét, a harmadik korosztályból való kilépéséig biztositani akarta, e végből minden rendes ujonczállitáson és ezek mindegyikét megelőzőleg még egy-egy orvosi vizsgálaton, illetőleg felülvizsgálaton megjelenni tartozott; és igy összesen 9 évben (sőt ha a rendes ujonczállitásról esetleg felülvizsgálatra rendelnék még többször) való megvizsgáltatásnak volt köteles magát alávetni.

Ezen 8-ik bekezdés értelmében pedig az egy évi önkéntesi jog biztositásához csak fél annyi fáradság és esetleges költség lesz szükséges.

A 15-ik bekezdés czélja és indoka az, hogy egy ily jelentékeny kedvezményben csak oly egyén és csak addig részesittessék, a ki és a meddig arra erkölcsileg valóban érdemes.

A 17-ik bekezdés azon határozványát, hogy az egyévi önkéntesi kedvezmény elvesztése iránt a honvédelmi minister határozzon és pedig birói itélet alapján, — maga az ügy fontossága igényli.

Ad 25. és 27. §§.

A 21. §. indokolásánál általánosságban, és ezen szakaszokra nézve is kifejtetteken kivül, még csak azt kell kiemelnem, hogy azon bővités, a mely ezen szakaszokban, a régi törvénynek megfelelő szakaszaival szemben van, indokát a jelenlegi általános papi hiányban, s a népoktatás terén működni hivatott egyének elégtelen számában találja; s egyszersmind az ország összes lakosságának ismételten kifejezett óhajtásával megegyezik.

Oly fontosak ezen érdekek, hogy azok minden állam védrendszerében több-kevesebb figyelemben részesülnek s midőn jelenlegi javaslataimban az eddigi törvényen túl megyek, ezt csak azért tehetem, mert az ily egyének a szükség beálltával, a megfelelő szolgálatot telje-

siteni tartoznak; és igy az ezen §§-okban foglalt kedvezmények az állam hadi erejét nem csökkentik.

Azt pedig, hogy az oly egyének, a kik azon föltételnek, a mely alatt ezen §§-ok kedvezményeiben részesittetnek, nem felelnek meg, illetőleg a kedvezmény megadásának alapját képező culturális czélt szolgálni megszünnek, a törvényszabta tényleges szolgálatnak utólagos teljesitésére köteleztetnek, az osztó igazság kivánja.

S ezen intézkedés voltaképen nem is egyéb, mint következetes végrehajtása az általános védkötelezettség elvének.

Ezen általános indokon kivül, ugy az ezen §§-okban, mint a 21-ik §-ban szabályozott azon eljárás, hogy némely ifjaknak, ezen kedvezmények, meghatározott kikötések mellett, *föltételesen* megadatnak, — még mielőtt arra különben igényök volna, — tanrendszerünknek következménye és a méltányosság követelménye.

Ellenben semmivel sem volna indokolható, ha a 25. §. kedvezményében föltételesen részesitett egyének, mielőtt a hittani tanulmányokat megkezdték, mozgósitás esetében, nem hivatnának be a harczi állományban teljesitendő szolgálatra.

Ad 31. §.

Az *ujonczállitási időszaknak* ezen értelemben való megváltoztatását, már évek óta mind a sorozásoknál működött polgári elnökök, mind a honvédségnek és a hadseregnek kepviselői, mind a törvényhatóságok magok ismételve és folytonosan kérelmezték. Sőt magam is több izben voltam kénytelen a törvényhozásnál az ujonczállitásoknak, a védtörvény idevágó határozványától eltérőleg és pedig később való elrendelésére, törvényes felhatalmazást kérni. Úgy akkori lépéseimnek, mint jelenlegi javaslataimnak főbb okai a következők:

Eddig a rendes ujonczállitások ideje az évnek épen azon szakára esett, a midőn előbb a nagy hó, majd a beálló olvadás az utazást végtelen nehezitik, sőt sokszor megakasztják, az utóbbi években mind gyakrabban beálló áradások meg már épen huzamosabb időre teljesen lehetetlenné teszik.

Ezen viszonyok nemcsak a sorozásoknál eljárni hivatott hatósági közegekre hatottak végtelenül hátrányosan; de nem kis mértékben szaporitották azoknak a számát is, a kik az ujonczállitástól elmaradtak.

A tapasztalás arra is rávezetett, hogy ezen időszak még a hadképességre is befolyással van; a mennyiben a lakosság és kiváltképen annak szegényebb része a télen át hiányosan táplálkozván és egészségtelen lakásokban tengődvén, nagyon elsatnyul, s csak a tavaszi kereset beálltával jön ismét magához. Ezen ok az ujonczállitási időszaknak még későbbre való meghatározását tette volna ugyan kivánatossá; de ezt a mezei munkákra való tekintetből, nem javasolhattam.

Végre igen nyomós ok az, hogy a lefolyt 11 év alatt a törvényhatóságok soha sem szolgáltatták be az év végeig a megkivántató adatokat használhatóan. Sőt mindig volt egy-két törvényhatóság, a mely csak ismételt sürgetésre és akkor is csupán az utolsó napon tett kötelességének távirati uton eleget.

Ezen késedelem következtében a ministeriumban sokszor csak épen a legvégső időben volt lehetséges a hadjutalék kivetése.

Ha ellenben az ujonczállitás időszaka ezen javaslathoz képest állapittatik meg, az az elősorolt bajokon segitve lesz.

Ad 32. §.

Ezen §-ban két lényeges ujitás foglaltatik.

Az egyik *a póttartalék intézményére* vonatkozik, a másik pedig megengedi, hogy *az ujonczállitásra, szükség esetében, kivételesen, a negyedik korosztály is felhivassék.*

Korunk hadi szervezeteiben a *póttartaléknak* az a rendeltetése, hogy háboru esetében a csapatokban beálló hiány pótlására szolgáljon; az e czélra megkivántató védkötelesek már béke idejében kiszemeltessenek, s ez által azon előny keletkezzék, hogy az ily egyének kiválasztása végett ne kelljen a mozgósitáskor, vagy már épen a háboru tartama alatt, ujonczállitást foganatositani.

E czél lebegett 1868-ban a magyar törvényhozás szeme előtt is.

De a mi póttartaléki intézményünk, jelenlegi szervezetében, rendeltetésének egyáltalán nem felel meg.

Nem felel meg a következő okokból:

Nálunk a póttartalékhoz beosztottak, az ujonczállitás alkalmával *nem avattatnak fel*, hanem ez csakis behivásukkor történik meg, a midőn előbb még hadképesség tekintetében megvizsgáltatnak.

Miután ezen eljárás, az eddigi tapasztalás szerint 8—10 napot vesz igénybe, ez már magában véve nagy hátrányt képez és eléggé indokolja azon újitást, hogy *a póttartalékosok ezentul a sorozáskor felfognak avattatni.*

Egy másik és pedig a leglényegesebb hiánya ezen intézménynek az, hogy *a póttartalékosok béke idején katonai kiképeztetésben egyáltalán nem részesülnek,* és ennek következtében, midőn a szükség beálltával behivatnak, teljesen hasznavehetetlenek.

Ha most számba vesszük, hogy kiképeztetésökre 6—8 hét okvetlenül megkivántatik, s hogy ezután rendeltetésük szerinti beosztásukhoz szintén kell néhány nap, kitünik, hogy a póttartalékosokat, mig a mostani törvény áll érvényben, csak 8—10 hét mulva lehet tényleg alkalmazni.

E szerint, minthogy a mai hadviselés mellett, a háboru sorsa rövid idő alatt dől el, a póttartalék alig jöhetne alkalmazásba; s tekintettel arra, hogy a mostani fegyverek hatása következtében, az egyes csapatok, mindjárt az első napokban és hetekben igen jelentékeny veszteséget szenvednek, a póttartalék azon rendeltetésének, hogy az ily hiányokat rögtön és jól pótolja, épen nem felelhet meg.

Ezen a bajon kiván a jelen törvényjavaslat segiteni, midőn kimondja, hogy *a póttartalékosok* nyolcz hét alatt *katonailag kiképezendők.*

Hasonló szervezettel, habár részben más név alatt, igyekeztek ugyanezen czélt elérni Német-, Franczia- és Olaszország.

De az osztó igazság szempontjából is csak helyeselhető ezen újitás, mert az által csökken azon aránytalanság, a mely az általános védkötelezettség daczára fennáll annyiban, hogy az egyes hadkötelesek, csupán a sors játékához képest, nagyon is egyenlőtlenül róvják le a véradót, midőn megvan az a lehetőség, hogy valaki csupán azért, mert magasabb sorsszámot huzott, három évi sorhadi, hét évi (fegyvergyakorlatokkal egybekötött) tartalékbeli és 2 évi honvédségi, vagy pedig 12 évi honvédségbeli szolgálat teljesitésére köteles, mig a másik, a kinek a véletlen kedvezett, béke idejében egyáltalán semmi katonai szolgálatot nem tesz; sőt még háború esetében is, — épen kiképezetlen volta következtében, — sokkal később kerül tüzbe, ámbár esetleg fiatalabb is, mint az, a ki éveken át teljesitett fegyveres szolgálatot, és ilyenkor, talán már azóta alapitott családja köréből szólittatik fegyverre.

Szintén nagy igazságtalanság rejlett abban, hogy eddig a póttartalékosok, ezen kedvező helyzetök mellett, esetleg még azon előnyben is részesültek, hogy kevesebb ideig tartoztak a hadsereg kötelékébe. Ha például az I. és II. korosztályban hadképtelennek nyilvánittatott, de a III-ik korosztályban a póttartalékba beosztatott, nem tiz évig marad a póttartalék állományában, hanem csak 8-ig, mert a póttartalékosokra nézve eddig nem a besorozás napja döntött, hanem azon szabály állott fenn, hogy azok korosztályukhoz képest

kezelendők, és igy a fentebbi példában emlitett egyén rögtön besoroztatása után a póttartalék azon évfolyamába volt beosztandó, a mely *korának* megfelel.

A jelen javaslat 4. §. 3. pontja ezen igazságtalanságot megszünteti, midőn védrendszerünk szelleméből kifolyólag kimondja, hogy a szolgálati idő a póttartalékban tiz év.

A 32. §. a póttartalék intézményében még egy második változtatást is tesz.

Eddig ugyanis a póttartalékosok *ideiglenesek* és *állandók* voltak.

Ezen megkülönböztetés azonban a lefolyt 11 év alatt nemcsak fölöslegesnek és a közigazgatási kezelésben végtelen nehézségeket okozónak bizonyult be, hanem egyszersmind igazságtalan volt. Mert e mellett megtörténhetett és megtörtént, hogy az oly hadköteles, a ki például az I. és II. korosztályban ideiglenesen a póttartalékba osztatott be, a harmadik évben, — midőn az ujonczállitási eredmény kedvezőtlenebb volt, — a hadseregbe jutott, és igy önhibáján kivül, két évvel később szabadult ezen kétségtelenül nagy tehertől, mintha az első korosztályból soroztatott volna be.

Nagyon gyakran előfordult eddig az is, hogy az oly hadköteles, a ki az I. korosztályban ideiglenesen a póttartalékba osztatott be, azon hitben, hogy ezzel véglegesen eleget tett a maga hadkötelezettségének, a többi ujonczállitásokon nem jelent meg, és ennek következtében, mint szökevény elitéltetett.

Ezen fölösleges és czélszerütlen megkülönböztetésnek, és az ebből folyó hátrányoknak megszüntetését czélozza ezen javaslat, midőn kimondja, hogy: »A póttartalékba besorozandó védkötelesek abba, tekintet nélkül korosztályukra, *állandóan* osztatnak be.«

Egyebekben a póttartalék marad, a mi volt, s az abba beosztandó egyének még csak az időszaki fegyvergyakorlatokra sem kötelezvék. Uj helyzetök csupán a *jelentkezési kötelezettséget* vonja maga után, a melynek pontos teljesitése nemcsak mozgósitás esetében bir rendkivüli fontossággal, hanem más közigazgatási és kiváltképen rendészeti tekintetben is, igen jelentékeny előnyöket nyujt.

Az utolsó bekezdés az eddigi törvényben e részben foglalt hibákat javitja ki.

Azon második lényeges újitás, *hogy az ujonczállitásra esetleg a 4-ik korosztály is fel hivandó legyen*, azért szükséges, mert mind az ujoncz, mind a póttartaléki jutalékban, — kiváltképen Ausztriában, — jelentékeny hátralék mutatkozik.

Gondoskodva van azonban arról, hogy a törvény ezen felhatalmazásával csak bizonyos korlátok közt lehessen élni. Ugyanis ezen kisegitő intézkedés csak kivételesen és csupán azon esetben fog alkalmazásba vétetni, ha a hátralékok nagysága az előre megállapitott mértéket elérné. S még akkor is, ha a 4-ik korosztály behivatott, *az ezen korosztályból való besorozás berekesztendő, mihelyt a kiegészitési szükségletek födözve vannak.*

Ha pedig azon eset állana be, hogy ezen kiegészitési szükségletek, az előre nem látott kedvező ujonczállitási eredmény folytán, már a három első korosztályból födöztetnének, a negyedik korosztály nem is vonható sorozás alá.

Megjegyzendő végül, hogy ezen rendkivüli kiegészitő eszközre leginkább Ausztriának van szüksége, a melynek egyes tartományaiban a hátralékok száma évek óta állandóan oly jelentékeny, hogy azoknak más módon való kiállitására nincsen remény. A magyar korona tartományaiban a jelen törvényben foglalt felhatalmazáshoz ritkábban fog kelleni nyulnunk, s akkor is leginkább az oly helyeken, a hol a hátralékok azért vannak nagy számban, mert sokan kivonják magukat a védkötelezettség teljesitése alól, s ebben az ottani lakosság által egyáltalán nem akadályoztatnak meg. Ha most valaki tudja, hogy a más hibája miatt esetleg még negyedszer is elő kell állania, és ki van téve az ily magas korban való besoroztatás esélyének, nagy lesz benne az ösztön, hogy az ujonczszökéseket megakadályozza.

Az ily járások és vidékek nem lesznek igazságtalanul sújtva, és ezen rendszabály alkalmazásának még az imént emlitett jó hatása is lesz.

Ad 33. §.

Azon újitás, hogy az úgynevezett *hadjutalék végleges számbavétele* az év közepéről *annak* végére tétetik át, közigazgatási tekintetben czélszerűbb, és különösen az egyesekre nézve sokkal igazságosabb.

Csak igy lesz a végleges számbavétel az *ujonczállitási évnek valódi zárszámadása;* mig eddig, a midőn az év közepére esett, annak egyáltalában nem volt tekinthető.

Az egyesekre nézve pedig a következő előnynyel jár:

Az eddigi törvény értelmében az *utóegyénekül* kijelöltek, ha az ujonczállitástól elmaradt hadkötelesek közül a remélt számú egyének nem vezettettek elő, vagy az elővezettettek közül nem találtattak elegen hadképeseknek, *már a négy hó mulva* végleg azon kedvezőtlenebb helyzetben maradtak, a melybe csak mások hanyagsága vagy roszakarata miatt jutottak; és ezen terhesebb sorhadi szolgálatra köteleztettek, *habár azon év végeig, a melynek rendes ujonczállitása alkalmával ők utóegyénekül kijelöltettek, az utolsó négy hónapban többen besoroztattak volna az elmaradottak közül, mint a mely valószinűségi számitás szerint kijelöltetésük történt.*

Ennek következtében minden évben többen teljesitettek mások hanyagsága miatt póttartaléki szolgálat helyett sorhadi szolgálatot.

A hadjutalék végleges számbavételének az év végére való áthelyezése által azonban ezen igazságtalanság annyiban megszünik, hogy ezentúl az úgynevezett utóegyének csak azon esetben nem helyeztetnek át a póttartalékba, ha azon évnek zárszámadása, a melynek jutalékára számitanak, úgy végződik, hogy ők az ujonczjutalék födözésére valóban szükségesek.

Legszembeszökőbb az ebből származó előny azoknál, a kik a negyedik korosztálynak felhivása esetében ezen korosztályból soroztatnak be.

Az ily egyének ugyanis véglegesen elbocsáttatnak, ha a hadjutalék végleges számbavétele alkalmával kiderül, hogy időközben, tehát a jelen javaslat szerint *az év végéig* részint utóállitások utján, részint felülvizsgálat alkalmával annyi hadköteles soroztatott be, hogy ezekből az ujoncz- és póttartaléki jutalék, úgyszintén a honvédség kiegészitési szükséglete utólagosan födözve lett.

Az előny tehát számszeresen kifejezve, annyi lesz, a hány védkötelessel több fog utólagosan besoroztatni a rendes újonczállitástól az év végéig terjedő időszakban, mintha az eddigi törvény szerint, csak a rendes állitástól fogva négy hó alatt besorozottak vétetnének számitásba. Vagy is a negyedik korosztályból besorozottak közül annyian bocsáttatnak el teljesen, a kik az eddigi törvény szerint véglegesen a fegyveres erő kötelékében maradtak volna, *a hány*, a rendes újonczállitástól elmaradt védköteles *az év közepe* (régi végleges számbavétel) *és annak vége* (új végleges számbavétel) között besoroztatik.

Ad 36. §.

Ezen szakasz, miután a *hadi tengerészetre* vonatkozó rész már a 4-ik §-nál megemlittetett, *az ellenőrzési szemléken való megjelenés kötelezettségét* szabályozó utolsó előtti bekezdés pedig csak az eddigi törvény szabatosabb szövegezéséből áll, bővebb indokolást nem igényel.

Ad 39. §.

Ezen szakasz újabb szövegezése egyfelől a *világosság* érdekében történt, másfelől a *póttartalék* intézményének megváltoztatása következtében vált szükségessé.

Ad 40. §.

Az eddigi védtörvény 40. §. *c)* pontjának az új szöveg szerint való kiegészitése a dolog természetéből és az egész törvény szelleméből folyik; s azt az igazság is követeli.

Ugyanis az ezen pont értelmében való elbocsátásnak alapja tisztán bizonyos meghatározott *családi körülményekben* fekszik. S ez ok mellett azon körülmény, hogy valaki besoroztatása előtt volt-e ily viszonyok közt, vagy pedig csak azután jutott közéjök, magára a fölmentési igényre épen semmi befolyással sincsen; s jelentőséggel csak is a pótlegény állitásának és a kincstári átalány fizetésének kötelezettsége tekintetében bir.

A *d*) pont fölvétele a 32. §-ban, e tekintetben foglalt újitás következménye; és ezen intézkedés teljesen megfelel annak, hogy a 4-ik korosztály *csupán kisegitőképen vétetik igénybe, és csakis addig, és annyiban, a mig és a mennyiben belőle a kiegészitési szükségletek födözvék.*

A harmadik és negyedik bekezdés mintegy kiegészitését képezik a 32. §-nak, s ezek által a régi törvénynek nemcsak az első bekezdésbeli *d*) pontja helyeztetik hatályon kivül, hanem a már eredetileg és hibás szerkezetű utolsó bekezdés is helyesebb és szabatosabb szövegezéssel cseréltetik föl.

Végre az utolsó bekezdés indokát a *méltányosság és emberiesség* képezi.

A tapasztalás ugyanis azt bizonyitja, hogy az életnek nagyon is változatos viszonyai közben, igen gyakran fordul elő oly eset, hogy valaki tényleg egyetlen gyámola az övéinek de az elbocsátásra szorosan a törvény szerint, egyik vagy másik föltétel hiánya miatt még sincsen igénye.

Csak indokolt és egyáltalán nem igazságtalan tehát, midőn az ily egyén számára legalább a béke idejére való szabadságolás biztosittatik a törvényben.

Ad 41. §.

Azon újitás indoka, hogy a meghatározott esetekben szükséges pótlegény állitása tekintetében, ne a *sorozás*, hanem az *állománybavétel* ideje legyen döntő, abban rejlik, hogy nem méltányos, ha a hadsereg nem kap pótlegényeket az oly egyénekért, a kik voltaképen még mielőtt abba beléptek volna, hasznavehetetlenek voltak, vagy a kiknek mentességi czímök már az állományba vételkor meg volt s jóformán csak tőlük függött: hogy elbocsáttatásuk által, az eddigi törvény szerint kipótolatlanul maradt hiány keletkezzék az állományban.

A pótlegényeknek az új javaslathoz képest való kiállitására tehát azért van szükség, hogy a törvényileg megállapitott létszámban, még az állománybavétel előtt fenállott *okból* történt elbocsátás folytán keletkezett hiány kipótoltassék és a hadsereg valóban akkora állományt kapjon, a mekkora a törvényhozás által megszavaztatott.

Mind a számbavétel tekintetéből indokolt, mind a hadsereg érdekében helyes, hogy az újonczállitási év végéig elbocsátott egyénekért a pótlegények ugyanazon évben állitandók ki.

S a régi törvény azon intézkedése, hogy ha a szóban forgó természetű elbocsátás az ujonczállitás bevégzésétől számitandó *négy hónap után* következett be, akkor az ezen évben keletkezett hiány csak a legközelebbi rendes állitásnál volt pótlandó, csakis addig állhatott meg, a mig a végleges számbavétel időpontja az év közepére esett.

Ad 53. és 55. §§.

E két szakasz jóformán csak újabb és szabatosabb szövegezése a régi törvény megfelelő szakaszainak.

A *póttartalékosoknak* több pontba való fölvétele, a póttartaléki intézmény átalakitása következtében vált szükségessé.

Az 53. §-ban új, hogy »*az utóbbiak még a harmadik korosztályból való kilépésök előtt is, ha honvédségi tényleges szolgálati kötelezettségnek eleget tettek.*

b) *a tartalékosok és póttartalékosok, még ha a harmadik korosztályból nem is léptek ki.*«

Katonai szempontból az ellen nem hozható föl elfogadható indok, és igy az egyesek korlátozása ezen esetben igazságtalan, mert szükségtelen volna.

Az 55. §. azon határozványa, hogy a kivándorlás czéljából való elbocsátást a *póttartalékosoknak* a közös hadügyminister; ellenben a honvédség vagy a póttartalék *nyilvántartásában* álló védköteleseknek a honvédelmi minister adja meg, annak a következménye, hogy egyfelől a *póttartalékos* ezentúl felavatott és kiképzett katona, másfelől pedig a honvédség és a póttartalék nyilvántartásában álló védkötelesek, minden tekintetben a polgári törvények alatt állanak és csakis azon megszoritásnak vannak alávetve, hogy addig, a mig azon idő le nem telik, a mely alatt szolgálati kötelezettségöknek a hadseregben, illetőleg a honvédségben eleget tettek volna, mentességi czímeik fennállásának időről időre való igazolására kötelezvék, és a menynyiben ezen mentességi czímök időközben megszünnék, a megfelelő védkötelezettséget tartoznak teljesiteni. S miután e tekintetben a legfőbb biráskodás a honvédelmi ministert illeti, a kivándorlás czéljából való elbocsátás megadása vagy megtagadása kérdésében is ő van hivatva határozni.

A II-ik fejezetnek a *hadi tengerészetre* vonatkozó határozványa, a 4. §-nál előadottakon kivül, az által van indokolva, hogy erre már jelenleg szükség van, és nem lehet négy évig várni, a mely idő mulva állna be csak az ezen javaslat által elérni óhajtott teljes eredmény, ha a 4. §. 2. pontjának visszaható erő nem tulajdonittatnék.

A póttartalék ezen módon alakitható át legczélszerűbben akként, hogy rendeltetésének minél előbb megfelelhessen s az átmenet még se vonjon maga után oly megterheltetést, a melyet rendkivüli szükség nem követel.

A III-ik fejezetnek czélja, hogy azon elvek, a melyek a 21., 25. és 27. §§-ban az ezekben szabályozott kedvezmények tekintetében foglaltatnak, azokra is alkalmaztassanak, a kik az újabban megállapitott föltételeknek megfelelnek ugyan; de az eddigi törvény értelmében ezen kedvezményekben nem voltak részesithetők.

Általában pedig ezen törvényjavaslatnak azon határozmányai, a melyek a hadi tengerészetre, a póttartalékra vonatkozó és a 21., 25., 27. §§-okban foglalt újitásoknak egészen vagy részben visszaható erőt tulajdonitanak, indokolásukat azon szokásban is találják, a melyet a törvényhozások az ily természetű törvények alkotásánál követnek, s a mely az 1868: XL. t. cz. 58. §-ában is kifejezésre jutott.

Budapest, 1881. évi október hó 18-án.

Szende Béla s. k.,
magyar kir. honvédelmi minister.

160. szám.

(XXIV. ÜLÉS, 257. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház közjogi, törvénykezésügyi és közgazdászati egyesitett bizottságainak „a közigazgatási bizottságról szóló 1876. évi VI. t.-cz. némely szakaszainak módositásáról" intézkedő törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság nézete szerint is kivánatosnak mutatkozik, hogy a kormánynak a törvényhatóságokkal való rendszeres érintkezését biztositó, továbbá a törvényhatósági administratió helyességére és rendszerességére oly nevezetes befolyással biró közigazgatási bizottságokban a közgazdasági érdekek ápolásáról és előmozditásáról gondoskodás történjék. E szempontból kiindulva, helyesli a bizottság a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat ama intézkedését, mely a posta- és távirda-ügyek képviseletét a kir. államépitészeti hivatalnak a törvényhatóságban levő első hivatalnokára bizván, a közigazgatási bizottságokba a közgazdasági ügyeknek és átalában a közgazdasági érdekeknek ápolására rendes szavazattal biró tagul a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által kinevezendő közgazdasági előadót rendeli ki.

A fennebbi intézkedés a közigazgatási bizottságoknak és a szakelőadóknak a földmivelés-, ipar- és kereskedelem érdekébeni hatásköre és különös teendői, nemkülönben a követendő eljárási mód s a szakelőadóknak felelőssége, továbbá a törvényhatósághoz, a főispánhoz, a közigazgatási bizottsághoz és átalában a tisztviselőkhöz való viszonya megállapitását igényli.

A kérdéses törvényjavaslat a fennebbiekre nézve kimeritő intézkedéseket nem tartalmaz, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerre bizván a részletes intézkedéseknek rendeleti uton leendő megtételét.

A bizottság figyelembe véve azt, hogy egy új, a kezdet nehézségeit még le nem küzdött, összes közgazdasági viszonyainkra oly mélyen kiható intézmény létesitéséről van szó, csak helyeselheti ezen megállapodást, miután tagadhatlan, hogy az nemcsak a fennálló törvények szoros megtartása, hanem az iránt is biztositékot nyujt, hogy a czélszerű szervezés és működés elé gördülő akadályok elháritása és a gyakorlati alkalmazás közben mutatkozó visszásságok és hiányok orvoslása a sikert annyira biztositó gyorsasággal történhessék s azonkivül a megkivántató gondozás közgazdasági életünk oly sokoldalulag változó és fejlődő igényeihez mérten fennakadás nélkül módosittathassék és kiterjesztethessék.

Figyelemmel az előre bocsátottakra, s a szakminister urtól nyert felvilágositásokra, a szóban forgó törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadása oly megjegyzéssel ajánltatik, hogy abban a közgazdasági előadók alkalmazásából eredő, s előreláthatólag a legszűkebb korlátok közt mozgandó kiadások iránt a szakminister ur ő nagyméltósága külön előterjesztés tételére utasittatik.

Budapest, 1882. évi april hó 28-án.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 160. számú irományhoz.

Indokolás

„a közigazgatási bizottságról szóló 1876. évi VI. t. cz. módositásáról“ szóló törvényjavaslathoz.

Legfőbb és legnagyobb fontossággal biró feladataink közé tartozik az ősi időktől örökölött törvényhatósági rendszernek az 1848 óta megállapitott parlamentáris kormányrendszerrel való természetes összeforrasztása.

Ezen szempontból kiindulva nagy jelentőségűnek tartom az 1876: VI. t.-czikket, mely a közigazgatási bizottságot állitja fel.

Ezen törvényczikknek czélja ugyanis egyrészt a kormánynak a törvényhatóságokkal való rendszeres érintkezést biztositani, másrészt pedig a közigazgatási bizottságokat a megyei administrátióban nevezetes befolyással felruházni és általuk a helyes és rendszeres administrátiót ugyszólván eszközöltetni.

Ezen intentió vezérelte a törvényhozást akkor, midőn a közigazgatási bizottságok szervezését illetőleg olyformán intézkedett, hogy azokba a választott tagokon kivül, majdnem minden ministerium egy-egy képviselőjét is felvette.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ügyek képviseletére a kerületi postaigazgatók, mint az ugyanazon ügyek vezetésére hivatott ministerium közegei voltak kijelölve.

S habár a postaigazgatók nem is lehettek alkalmasok arra, hogy az oly sok irányú működésre hivatott földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium érdekeit megfelelően képviseljék, tekintve azt, hogy az 1876. évi VI. t.-cz. hozatala alkalmával ezen ministerium az ország különböző vidékein szétszórt oly számú és különösen érdekeinek képviselésére hivatott közegekkel nem rendelkezett, kik ezen tisztttel a közigazgatási bizottságban felruházhatók lettek volna: — a közgazdasági érdekeknek legalább némi képviseletéről volt gondoskodva, annál is inkább, mert a postaigazgatók, mint ezen ministerium alárendelt közegei, a hivatalos kapocs alapján a közgazdasági kérdések iránt a ministeriumban tájékozást szerezhettek maguknak.

Ezen állapot azonban újabb időben teljesen megváltozott, mert a postaügy mult évi január elseje óta a közmunka- és közlekedésügyi ministeriumhoz tartozván, a kerületi postaigazgatók, mint a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ügyek képviselői, a közigazgatási bizottságban többé nem szerepelhetnek, miért is ezen ministerium érdekeinek képviseletére a közigazgatási bizottságban közeggel most már egyáltalán nem rendelkezik.

Ezen hiányon segiteni van hivatva a jelen törvényjavaslat, mely kimondja azt, hogy a közigazgatási bizottság tagjai közé a ›közgazdasági előadók‹ mint a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ügyek képviselői felvétetnek.

Ezen közgazdasági előadók feladata leend ezen ministeriummal folytonos összeköttetésben állani, magukat minden nevezetesebb közgazdasági kérdés iránt kellőleg tájékozni és a közgazdasági érdekeket a közigazgatási bizottságban megvédelmezni.

Minden közigazgatási bizottság számára egy közgazdasági előadó fog kineveztetni és pedig a városi közigazgatási bizottságokban inkább az ipari és kereskedelmi-, megyei közigazgatási bizottságokban pedig inkább a gazdaság érdekeinek képviseletére hivatott egyénekre szándékozom ezen tisztet ruházni.

A közgazdasági előadók nem lesznek rendes tisztviselők és nem is fognak rendes javadalmazásban részesülni, hanem csak ugyszólván szolgálatukkal összekötött költségeik fedezésére 200—400 frtnyi évi tiszteletdíjban kivánom őket részesiteni.

A közmunka- és közlekedésügyi ministerium érdekeinek képviselete a közigazgatási bizottságban az államépitészeti hivatalnak a törvényhatóságban levő első tisztviselője által biztositva lévén, a postaigazgatók a közigazgatási bizottságban ezentúl már feleslegesek és ez okból onnan kihagyhatók.

A törvényjavaslat második szakaszában a közgazdasági előadókra is ki kellett terjeszteni az 1876 : VI. t.-cz. 3. §-ában megállapitott rendelkezést.

Szintugy ki kellett mondani azt is, hogy postaügyekben a felebbezés ezentul a közmunka- és közlekedésügyi ministerhez történik.

A törvény életbeléptetésének határidejét azért kellett a kihirdetéstől számitandó három hóra kitűzni, mert a közgazdasági előadók részére szükséges szabályrendelet kidolgozása és hatáskörük tüzetes megállapitása, különösen pedig azok személyeinek megválasztása tetemesebb előmunkálatokat igényel, melyeknek elkészülte után lehet csak a törvényt életbe léptetni.

Budapesten, 1882. évi márczius hó 3-án.

Báró Kemény Gábor s. k.,
földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister.

161. szám.

(XXIV. ÜLÉS, 258. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendiház állandó igazolási bizottságának báró Bánhidy Béla kegy. kir. meghivó levelének kieszközlését szorgalmazó kérvénye tárgyában.

Mielőtt a bizottság folyamodó kérelmét érdemleg tárgyalta volna, szükségesnek tartotta belügyminister urtól az ő császári és apostoli királyi Felsége által a Bánhidy családnak legkegyelmesebben adományozott bárói méltóságra vonatkozó hivatalos okmányok betekintését. A magyar királyi belügyministeriumtól ennek folytán bekivánt hivatalos okmányokból kitünik, hogy ő császári és apostoli királyi Felsége 1875. évi október hó 5-én kelt legfelsőbb elhatározásával Bánhidy Albertnek és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Miután pedig folyamodó báró Bánhidy Albert fia, a bizottság kérvényét jogosultnak tekintvén, a szorgalmazott kegyelmes királyi meghivó levelének kieszközlésére a ház nagyméltóságú elnökségét felkérni javasolja.

Budapesten, 1882. évi április hó 29-én.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Gróf Cziráky Béla s. k.,
bizottsági jegyző.

162. szám.

(XXIV. ÜLÉS, 258. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendiház állandó igazolási bizottságának ifjabb gróf Pálffy Daun Lipót teanói herczeg kegyelmes királyi meghivó levelének kieszközlését szorgalmazó kérvénye felett.

A bizottság meggyőződést szerzett magának arról, hogy folyamodó, ki 1834. évi november hó 20-án születvén, a törvényes teljes kort már jóval túlhaladta, és hogy édes atyja gróf Pálffy Daun Nándor Lipót, valamint testvére gróf Pálffy Daun Vilmos teanói herczeg kegyelmes királyi meghivó leveleket nyertek, a bizottság folyamodónak a szorgalmazott kegyelmes királyi meghivó levélhezi jogosultságát maga részéről elismeri, s annak kieszközlésére a nagyméltóságú elnökséget felkérni javasolja.

Budapesten, 1882. évi ápril hó 29-én.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.
Gróf Cziráky Béla s. k.,
bizottsági jegyző.

163. szám.

(XXIV. ÜLÉS, 259. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó igazolási egyuttal gazdasági bizottságának Muhoray Béla főrendi házi teremőr segélyérti kérvénye tárgyában.

A bizottság tárgyalás alá vette Muhoray Béla főrendi házi teremőr segélyérti kérvényét s az abban előadott nyomasztó családi viszonyai folytán a bizottság folyamodó felsegélésére 100 osztrák érték forintnyi segélyösszeg megszavazását a nagyméltóságú főrendi háznak tiszteletteljesen javaslatba hozza.

Kelt Budapesten, 1882. évi april hó 29-én.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Gróf Cziráky Béla s. k.,
bizottsági jegyző.

164. szám.

(XXV. ÜLÉS, 261. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök értesitvénye,

mely szerint a magyar királyi csendőrség által a törvényhatósági joggal felruházott városok kül- és belterületein való teljesitendőkről; a mozgósitás esetében behivott állandóan szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok, honvédek és egyéb jogosultak gyámol nélküli családjainak az 1880. évi XXVII. t. cz. 5. §-a alapján nyujtandó segélyezés módozatáról; a Szeged sz. kir. város területén eszközlendő kisajátitásokról szóló 1879. évi XIX. t. cz. érvényének meghosszabbitásáról; a Fiume és a nyugot-európai kikötők közt fenntartandó rendes gőzhajózási összeköttetésről szóló törvényczikkek szentesitve és kihirdetve lettek.

1280./M. E. 1882. Magyar királyi Ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A törvények kihirdetéséről szóló 1881: LXVI. t.-czikk 8. §-a értelmében van szerencsém Nagyméltóságodat a t. főrendi háznak leendő bejelentés végett tisztelettel értesiteni, hogy a magyar királyi csendőrség által a törvényhatósági joggal felruházott városok kül- és belterületein való teljesitendőkről szóló törvényjavaslat Bécsben folyó évi április tizenötödikén; — a mozgósitás esetében behivott állandóan szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok, honvédek és egyéb jogosultak gyámol nélküli családjainak az 1880. évi XXVII. t.-czikk 5. §-a alapján nyujtandó segélyezés módozatáról szóló törvényjavaslat Bécsben folyó évi ápril hava tizennyolczadikán; — a Szeged szabad királyi város területén eszközlendő kisajátitásokról szóló 1879. évi XIX. t.-czikk érvényének meghosszabbitásáról szóló törvényjavaslat Bécsben folyó évi ápril hó huszonegyedikén; és végül a Fiume és a nyugat-európai kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetésről szóló törvényjavaslat Bécsben folyó évi ápril hó huszonharmadikán ő Felsége által legkegyelmesebben szentesittetvén: mint ez idei tizedik, tizenegyedik, tizenkettedik és illetőleg tizenharmadik törvényczikkek az »Országos Törvénytár« utján folyó évi ápril hó huszonkilenczedik napján kihirdettettek.

Ezen törvényczikkeknek a legfelsőbb szentesitési záradékkal ellátott eredeti példányai az országos levéltárba helyeztettek el.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi ápril hó 30-án.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a Szent-István-rend nagykeresztesének.

I. Melléklet a 164. számú irományhoz.

1280. / M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elő:

Törvényczikk

a magyar királyi csendőrség által, a törvényhatósági joggal felruházott városok kül- és belterületein való teljesitendőkről.

(Szentesitést nyert 1882. évi április hó 15-én. Kihirdettetett az Országos Törvénytárban 1882. évi április hó 29-én.)

1. §.

Törvényhatósági joggal felruházott városok ugy bel- mint külterületén a csendőrség rendes szolgálatot nem teljesit.

2. §.

Ily területeken áthatolva, a tetten-ért törvényt áthágók irányában, szolgálati utasitása értelmében jár el, — a letartóztatottakat azonban az illető város rendőri hatóságának adja át.

3. §.

Oly egyes esetekben, midőn a csend, rend és közbiztonság az illető városi rendőrség által fenn nem tartható, a városi hatóság főnöke, vagy törvényes helyettese a csendőrség segédkezését igénybe venni jogosult.

4. §.

Felhatalmaztatik a belügyminister, hogy azon esetben, ha egyes törvényhatósági joggal felruházott városok, a melyek az ország azon részében feküsznek, melyben a csendőrség már rendezve van, vagy rendezés alatt áll, a rendőri teendők végrehajtását csendőrök által kivánnák eszközöltetni, — az ezen szolgálat után az illető város által megtéritendő költségekre nézve avval szerződésre lépjen.

Az ily módon létrejött szerződések az államra nézve kötelezőkké akkor válnak, mikor az

azokból eredő kiadásoknak és bevételeknek a belügyministeri költségvetésbe fölvétele iránt a törvényhozás határozott.

5. §.

Ezen törvény végrehajtásával a belügyminister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva, helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi április hó tizenötödikén.

Ferencz József *s. k.* (*P. H.*) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

II. Melléklet a 164. számú irományhoz.

1280./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a mozgósitás esetében behivott állandóan szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok, honvédek és egyéb jogosultak gyámol nélküli családjainak az 1880. évi XXVII. t. cz. 5. §-a alapján nyujtandó segélyezés módozatáról.

(Szentesitést nyert 1882. évi április hó 18-án. Kihirdettetett az Országos Törvénytárban 1882. évi április hó 29-én.)

1. §.

A mozgósitás esetében behivott állandóan szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, ugyszintén a véderőről szóló 1868:XL. t.-cz. 18. §-a értelmében tábori szolgálatra berendelt védkötelesek és a népfelkeléshez tartozók gyámol nélküli családjai következő határozatok szerint segélyeztetnek.

2. §.

Segélyezésre a behivottak családjának következő tagjai birnak igénynyel:

a) a behivott törvényes neje, gyermekei és unokái;

b) apja, anyja, nagyapja, nagyanyja;

c) apósa, anyósa;

d) testvérei;

de mindezek csak akkor és annyiban, a mennyiben ellátásuk egészben vagy részben a behivott keresményéből vagy szolgálati béréből fedeztetett.

3. §.

A segély az erre jogositott minden egyes családtag részére fejenkint jár s minden fő után és naponkint azon katonai átvonulási élelmezési illeték összegével számitandó, mely a bevonult nak állandó lakhelyére nézve meg van állapitva.

Nyolcz évesnél fiatalabb családtag részére a személyenként meghatározott segélyezés fele számitandó.

A mennyiben a segélyezett család saját lakházzal vagy egyébként ingyén lakással nem bir, lakásilletékkel is elláttatik, mely rendszerint az ellátási illetéknek felében állapitandó meg, a család által fizetett lakbér összegét azonban meg nem haladhatja.

Az egyes család összes tagjai részére engedélyezendő segély együttesen véve nagyobb nem lehet, mint azon bevonultnak igazolt átlagos egy napi bére vagy keresménye volt, ki után a család segélyre tarthat igényt.

4. §.

A mennyiben a segélyezett család, illetőleg annak egyes tagjai a behivott által csak részben láttattak el, a segélyezés is csak az eddig nyujtott ellátás arányában állapitandó meg.

5. §.

Az ezen törvény alapján nyujtott segély-összegbe be nem számithatók, sem az állam részéről más alapon adott, — sem a hatóságok, községek, vagy magánosok által nyujtott segélyezések.

6. §.

A család segélyezése azon naptól kezdődik, a mely napon a behivott tartózkodási helyéről csapatjához elindult, és rendszerint akkor végződik, midőn hazatért.

A segélyezésre nyert igényeket nem szünteti meg az, ha az illető behivottnak hazatérése a szabályszerű időn túl önhibáján kivül késleltetik.

7. §.

Azon behivottak családtagjai, a kik elesnek, vagy a tényleges katonai szolgálatban kapott sérülés vagy az ezen szolgálat által okozott betegség folytán a mozgósitás tartama alatt halnak meg, a behivott elhalálozása napjától számitva még 6 hónapon át részesittetnek az általuk addig élvezett segélyben.

8. §.

Kivételesen megszünik a segélyezés:

a) ha a behivott csapatjától megszökött;

b) ha a behivott súlyos börtönre, vagy ennél nagyobb büntetésre itéltetett.

9. §.

A segélyre igénynyel biró családok összeirása a belügyminister, illetőleg a horvát-szlavon-dalmátországi bán rendelete folytán az illetékes közigazgatási, járási tisztviselők által az illető városi és községi elöljárók meghallgatásaés a jogosultságnak általuk leendő igazolása s mindkettő felelőssége mellett eszközöltetik.

10. §.

Az összeirás az alispánok (kerületi főnökök), illetőleg polgármesterek által megvizsgáltatván, általuk a magyar királyi belügyministerhez, illetőleg bánhoz felterjesztendő.

11. §.

Az összeirások a belügyminister, illetőleg a horvát-szlavon-dalmátországi bán által a honvédelmi ministerhez küldetnek, a ki a pénzügyministerrel egyetértőleg a segélyezendők igénye és a segélyezési összeg iránt végérvényesen határoz.

12. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyi és honvédelmi ministerek bizatnak meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi ápril hó tizennyolczadikán.

Ferencz József *s. k.* *(P. H.)* ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

III. Melléklet a 164. számú irományhoz.

1280./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a Szeged szab. kir. város területén eszközlendő kisajátitásokról szóló 1879. évi XIX. t.-cz. érvényének meghosszabbitásáról.

(Szentesitést nyert 1882. évi április hó 21-én. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi április hó 29-én.)

1. §.

A Szeged sz. kir. város területén eszközlendő kisajátitásokról szóló 1879. évi XIX. t.-czikk érvénye 1883. évi junius hó 30-ik napjáig meghosszabbittatik.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a közmunka- és közlekedési minister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi április hó huszonegyedikén.

Ferencz József s. k. (P. H.) *Tisza Kálmán* s. k.

IV. Melléklet a 164. számú irományhoz.

1280./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a Fiume és a nyugot-európai kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetésről.

(Szentesitést nyert 1882. évi april hó 23-án. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi april hó 29-én.)

1. §.

A Fiume és a nyugot-európai kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetés tárgyában, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által az »**Adria**« magyar tengeri hajózási részvény-társasággal 1882. évi január 31-én kötött szerződés, a törvényhozás által jóváhagyatván, ezen törvény mellékleteként beczikkelyeztetik, és ekként az az 1880. évi XXV. törvényczikk helyére lép.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister bizatik meg.

A szerződés szövege a következő:

Szerződés,

melyet a fiumei és a nyugot-európai kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetés tárgyában, az országgyülés jóváhagyásának fentartása mellett, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium az »**Adria**« magyar tengeri hajózási részvény-társasággal kötött.

1. §.

Az »**Adria**« magyar tengeri hajózási részvény-társaság kötelezi magát arra, hogy 1882. évi január 1-jétől kezdve, 1891. évi deczember 31-ig évenkint legalább 150 gőzhajózási járatot fog Fiume és a nyugot-európai kikötők közt fentartani, még pedig 60—75 járatot nyugot-európai kikötőkből Fiuméba, a többit pedig Fiuméból nyugot-európai kikötőkbe.

2. §.

Az 1. §-ban megállapitott járatok között fentartandók legalább a következő rendes járatok:

havonkint 2 járat Fiuméból Liverpoolba,
havonkint 2 járat Liverpoolból Fiuméba,
havonkint 1 járat Fiuméból Glasgowba,
havonkint 1 járat Glasgowból Fiuméba,

havonkint 1 járat Fiuméból Londonba, vagy Hullba, vagy Leithbe,
havonkint 1 járat Londonból vagy Hullból, vagy Leithből Fiuméba,
havonkint 1 járat Fiuméból Bordeauxba,
havonkint 1 járat Fiuméból Marseillebe,
havonkint 1 járat Marseilleből Fiuméba.

Változások a járatrendben vagy a járatoknak egyesitése csak a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium jóváhagyása mellett eszközölhetők és csak oly föltétel alatt, hogy a rendes járatok száma havonkint legalább 11 maradjon.

3. §.

A társaság kötelezi magát arra, hogy Havre-al, Rouen-nal és irlandi kikötőkkel, valamint a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium kivánsága folytán más nyugot-európai kikötőkkel is rendes gőzhajózási összeköttetést fog fentartani, föltéve, hogy az adriai tengerben fennálló gőzhajózási fuvardíjak mellett legalább fél hajófuvar van biztositva.

Ily járatok az 1. §-ban megállapitott 150 járaton felül is eszközlendők, — 200 járatnál többre azonban a társaság nem kötelezhető.

A havi 11 rendes járat (2. §.) mindenesetre fentartandó még akkor is, ha a társaság esetleg 200 járatot teljesitett volna is.

A 200 járaton, valamint a mindenesetre teljesitendő 11 rendes havi járaton felül a társaság a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi kir. ministerium kivánatára nyugot-európai kikötőkbe újabb járatokat is tartozik teljesiteni, föltéve, hogy az adriai tengerben fennálló gőzhajózási fuvardíjak mellett legalább fél hajófuvar van biztositva. Ily járatoknál minden egyes járatért 600 frtnyi állam-segélyt igényelhet.

4. §.

A társaság csupán első osztályú, átlag 800 register-tonnás gőzösöket fog járatni.

5. §.

A fuvardíjak Fiuméból vagy Fiuméba nem lehetnek nagyobbak, mint azok a fuvardíjak, a melyek más észak-adriai kikötőkből vagy kikötőkbe az illető irányban ugyanazon időben átalában érvényesek.

A társaság a magyar vasuti állomások és a hajói által érintett kikötők, valamint az ezen kikötők mögött fekvő vasuti állomások között, ugyszintén északi és déli Amerikába közvetlen fuvardíjakat fog megállapitani.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi kir. ministerium követelheti: hogy bizonyos vasuti állomásokról bizonyos külföldi állomásokra és az illető kijelölendő árúk tekintetében közvetlen viteldíjak a szállitási határidő biztositásával megállapittassanak. E végből a társaság köteles az illető vasuti igazgatóságokkal érintkezésbe lépni.

6. §.

A társaság fentartja magának azt a jogot, hogy a Fiuméból kiinduló vagy a Fiuméba menő járatain közbeeső kikötőket is érinthessen, a nélkül azonban, hogy ez által az utazás tartama indokolatlan késedelmet szenvedhetne.

A társaság mindazáltal kötelezi magát arra, hogy Fiuméban, illetőleg Fiume számára mindenkor az illető hajó térfogatának kétharmadát fentartja.

Ha azonban a társaságnál a fennálló fuvardíjak mellett teljes gőzhajórakomány jelentetnék be: a hajó teljes térfogatát kell készen tartani, vagy legkésőbb 2 hét lefolyása alatt külön gőzöst kell inditani.

A társaság igazgatósága a Fiuméból és Fiuméba elinduló járatokat kihirdetni és az elért teherforgalomról kimutatásokat közölni fog.

A rendes járatok kihirdetése legkésőbb a következő hónapot megelőző hó 25-én eszközlendő, még pedig akkép, hogy világosan kiteendő azon tiz nap, melyben a hajó a kiindulási kikötőből Fiuméba indul és azon tiz nap, a melyben a hajó Fiumét elhagyandja.

Ha a hajó indulása vagy eltávozása nem felel meg a kihirdetett időnek, s a késedelem a kir. tengerészeti hatóság részéről indokoltnak nem tekintetik, a társaság minden egyes esetben 500 frtnyi birság alá vettetik. E birság a társaság biztositékából azonnal levonható és a társaság annak kiegészitésére kötelezhető.

A hirdetmények és közzétételek egy budapesti magyar lapban és a kir. tengerészeti hatóság hivatalos közlönyében eszközlendők.

7. §.

A tengerészeti magyar kir. hatóság kivánatára a társaság gőzhajóin Fiuméból végkikötőinek egyikébe, az élelmezési költségek megtéritése mellett, ingyen fog szállitani egy-egy tengerészt, a ki a fiumei tengerészeti tanfolyam első évét vagy az egész tanfolyamot végezte.

8. §.

A társaság gőzösei a cs. és kir. tengerészeti konsulátusok részéről Fiuméba haza küldött magyar tengerészeket, az élelmezési költségek megtéritése mellett, ingyen fogják szállitani.

Egy-egy járaton azonban csak két tengerésznek szállitása követelhető. Betegek és bűntettesek ezen szállitásból kizárvák.

9. §.

A magyar kormány az 1. §-ban felemlitett időn át, évenkint 150,000 frtnyi segélyt nyujt a társaságnak.

Az állami segélyt a tengerészeti magyar királyi hatóság havonkint teljesitett járatok aránya szerint havonkinti részletekben, a szerződési és nyugta-bélyegekkel ellátott nyugta ellen, a társaságnak utólagosan fizeti ki.

A társaság 30,000 frtnyi biztositékot tesz le készpénzben, vagy biztositékra alkalmas értékpapirokban.

Ha a 30,000 frtnyi biztositék a 6. és 11. §-ok értelmében a magyar kormány részéről részben vagy egészben igénybe vétetnék, a társaság köteles a biztositékot a hozzá e végett intézett felszólitásra 15 nap alatt, a teljes 30,000 frtnyi összegre kiegésziteni; ha ezt a társaság tenni elmulasztaná, a kormány jogositva van arra, hogy a hiányzó összeget a segélyezésnek legközelebb fizetendő részleteiből kiegészithesse.

10. §.

Ha a háború veszélye, kikötők elzárása, a tengeri vesztegelés vagy az erőhatalom egyéb esetei miatt egyes vonalokon járatok nem eszközölhetők, a társaság megszabadul ugyan abbeli kötelezettsége alól, hogy ezen vonalokon gőzhajóit járattassa, de ezen a czímen az állam részéről segélyezésre igényt nem tarthat.

Szabadságában áll mindazáltal ily esetekben az, hogy vagy a szerződésnek egy évvel való meghosszabbitását, vagy a járatok minimális számának az erőhatalom fennállásának tartamára szóló leszállitását kivánhassa. Az utóbbi esetben az állami segélyösszeg arány lagosan leszállittatik.

11. §.

Ha a társaság az ezen szerződésben megállapitott járatok bármelyikét nem teljesiti, a nélkül, hogy a 10. §-ban előre látott felmentő okok egyikét jogosan felhozhatná, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. ministeriumnak jogában áll az, hogy ily járatokat más hajótulajdonosok által, a társaság költségére és veszélyére a társaság biztositékának igénybevétele mellett eszközöltesse.

Ezenkivül szerződésszegés esetében és átalában mindenkor, ha a társaság szerződésszerűen elvállalt kötelezettségeit nem teljesitené, a magy. kir. kormány fentartja magának azon jogot, hogy az ezen szerződésben biztositott kötelezettségek alól, és nevezetesen a 9. §. első bekezdésében foglalt határozat alól, magát felmentettnek tekinthesse.

12. §.

A társaság mindjárt az 1882. évben saját tulajdonát képező összesen legalább négyezer register-tonnás öt gőzöst bocsát szolgálatba. A társaság a saját tulajdonát képező gőzösök számát, a szerződés tartamának minden további éve alatt egy legalább 800 tonnás gőzössel szaporitani fogja, mig a hajók száma 12 lesz.

13. §.

A m. kir. kormány kötelezi magát arra, hogy a jelen szerződésben megnevezett vonalak számára, ezen szerződés tartama alatt más gőzhajózási vállalatnak állami segélyt nyujtani nem fog.

Ha a magyar kormány nyugot felé a 2. és 3. §§-ban emlitetteken felül más járatok rendszeresitését óhajtaná, e részben mindenekelőtt az »**Adria**« magyar tengeri hajózási részvény-társasággal fog érintkezni, mely egyenlő feltételek mellett más vállalkozó felett elsőbbséggel birand.

Ugyanez áll a szerződés tartamának lejáratával is, ha a magyar kormány az »**Adria**« magyar tengeri hajózási részvény-társaság hajói részéről bejárt vonalakat továbbra is szerződésszerűen biztositani óhajtja.

14. §.

Az »**Adria**« magyar tengeri hajózási részvény-társaság székhelye Budapest. A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi, valamint a közmunka- és közlekedési m. kir. ministereknek a szerződés tartama alatt jogában áll a társasági igazgatóságba egy-egy tagot kinevezni.

15. §.

Az »Adria« magyar tengeri hajózási részvény-társaság a jelen szerződés tartama alatt a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium felügyelete alatt áll.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister felügyeleti jogát e czélra kinevezendő kormánybiztos és a fiumei m. kir. tengerészeti hatóság által gyakorolja.

16. §.

A kormánybiztos a társaság működését bármikor és bármi irányban ellenőrizheti, szükség esetében az üzleti könyveket és levelezéseket megtekintheti és a társaság közegeitől az ellenőrzési jog gyakorlására megkivántató felvilágositásokat követelheti.

A kormánybiztos a közgyülésekben és az igazgatósági ülésekben részt vesz és a fennálló törvényekkel vagy az állam érdekeivel ellenkező határozatok ellen óvást emel.

Ezen óvás által az illető határozat végrehajtása 48 óráig felfüggesztetik, mely idő alatt a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister határoz.

17. §.

Az »Adria« magyar tengeri hajózási részvénytársaság igazgatósága minden hó utolsó hetében ülést tartván, megállapitja a jövő hóban szedhető fuvardíjak maximumát.

Ezen fuvardíjak Fiuméból vagy Fiuméba nem lehetnek nagyobbak, mint azon fuvardíjak, melyek a trieszti és velenczei kikötőkben vagy kikötőkből a folyó hónapban, ugyanazon irányban érvényesek voltak első rangú gőzhajóknál, tekintettel főleg a rendes járatú hajókra.

Ha azonban a tőzsde-tudósitások azt igazolnák, hogy időközben az adriai kikötőkben átalános fuvardíj-emelkedés jött létre, az igazgatóságnak jogában áll ezen emelkedésnek megfelelő arányban határozni meg a legközelebbi havi fuvardíjak maximumát.

Ha a viteldíj megállapitásánál a kormánybiztos óvást tesz, 48 óra alatt választott bizottság határoz, mely az egész évre előre alakittatik. E választott bizottsághoz két tagot a társaság választ, egy tagot a közmunka- és közlekedési m. kir. minister, és egy tagot a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister nevez ki. A bizottság elnökét a m. kir. ministertanács nevezi ki.

18. §.

A fiumei m. kir. tengerészeti hatóság a társaság által szerződésileg elvállalt szállitási kötelezettségek pontos teljesitését a helyszinén ellenőrzi; az ez irányban nála bejelentett panaszokat megvizsgálja és halasztást nem szenvedő esetekben azokat orvosolja. Ez okból a társaság illető közegei kötelesek e czélra minden szükséges felvilágositásokat megadni.

19. §.

A mig az »**Adria**« magyar tengeri hajózási társaság az állammal szerződési viszonyban áll, a társaság tőkéjének felemelésére és leszállitására, az alapszabályok módositására és a feloszlatásra vonatkozó közgyülési határozatok — foganatosittatásuk előtt — a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministernek jóváhagyása alá terjesztendők.

20. §.

Jelen szerződés, mely az »Adria Steam Ship-Company«-val kötött és az 1880. évi XXV. t.-cz.-ben foglalt szerződés helyébe lép, jogérvényes, mihelyt azt a magyar törvényhozás jóváhagyta.

Kelt két példányban, Budapesten, 1882. évi január hó 31-én.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium nevében:

Matlekovits *s. k.,*
h. államtitkár.

Dr. Schnierer Gyula *s. k.,*
mint tanú.

Mihalovich *s. k.,*
mint tanú.

»**Adria**« magyar tengeri hajózási részvénytársaság:

Gróf Károlyi Tibor *s. k.*

Beretvás *s. k.*

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi ápril hó huszonharmadikán.

Ferencz József *s. k.* (P. H.) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

165. szám.

(XXV. ÜLÉS, 262. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Felterjesztése

a bajmóczi egyházkerület egyházi és világi katholikusainak, a melyben a polgári házasságra vonatkozó törvényjavaslatnak elvetése, a kath. vallás és tanulmányi alapoknak kizárólag kath. közegek általi kezeltetése, a m. kir. egyetem kath. jellegének fentartása és az 1879. évi XL. t.-cz. 53. §-ának módositását kérelmezik.

Nagyméltóságú Főrendi ház!

A beszterczebányai egyházmegyéhez tartozó bajmóczi egyházkerület alólirt lelkészkedő papsága és hivei hazafiui kötelességüknek tartják, a nagyméltóságú főrendi ház előtt tiltakozás alakjában alázatosan kérelmezni, hogy a nagyméltóságú főrendi háznak a keresztények és nem keresztények között kötendő polgári házasság érdekében beterjesztett törvényjavaslat mellőztessék, a katholikus vallás és tanulmányi alap csakis katholikus czélokra fordittassék és kizárólag katholikus főhatóságok által kezeltessék, a budapesti magyar királyi egyetem katholikus jellege fentartassék és végre az 1879-ki XL. t.-czikk 53. §-a módosittassék; kérvényének indokolását a következő 4 pontban előadván:

1. A házasság a katholikus egyházban Üdvözitőnk által alapitott szentséget képezvén és az más vallásfelekezetűeknél is vallásos jelleggel birván, nem csak a katholikus egyház a keresztények és nem keresztények közti vagy bármily néven nevezendő polgári házasságot perhorrescálja; hanem tőle más vallásfelekezetek is idegenkednek, sőt a haza érdekében nem áll, hogy a minden positiv vallást tipró franczia forradalom korcsszülöttje, a polgári házasság, honpolgáraink roppant többségének határozott akarata ellenére, csakis csekélyebb számú vallástalan, a haza közjavát szivén nem viselő, a honpolgárok közti békés egyetértést bontó malcontant polgárok kedvére behurczoltassék. Kerületünk 30 ezer kath. lakosságának — egynehány vallásnélküli rajongó kivételével — a polgári házasság nem kell. Általában elfogadott elv szerint »minden országnak támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől s rabigába görbed«. Kedves hazánk csak igy nagygyá és hatalmassá fejlődhetni fog, ha a tiszta keresztény erkölcsök fentartására és előremozditására minden honpolgára hazafiui kötelességét lankadatlan buzgalommal teljesitendi. A zsidó vagy bármily más polgári házasság törvényesitése által a már ugyis a nép minden rétegében lazulni kezdő keresztény erkölcsök még inkább hanyatlani fognak azon mértékben és dimensióban, a mint a fennevezett házasság az országban terjedne és az abból származó nemzedék szaporodna, a mely nemzedék ferde irányú és vallástalan nevelést nyervén, nem az összes honpolgárok érdekeit és a haza közjavát szivén viselné és előmozditaná, hanem csakis a saját érdekét hajhászván, a haza közjavát veszélyeztetné.

2. A vallásszabadság követelménye az, hogy minden vallásfelekezet belügyeit és igy pénzalapitványait is függetlenül, a politikai hatalom befolyása és beavatkozása nélkül elintézhesse és kezeltesse. Ezen jog az országban létező valamennyi más vallásfelekezet irányában elismertetik és védelmeztetik; csakis a kath. egyház e tekintetben kivételt képez. Ennek vallás- és tanulmányi alapja, a melynek főkegyura a király ő apostoli Felsége, nem közvetlenül kath. közegek, hanem illetéktelenül politikai főhatóságok által pazar módon kezeltetvén, abból sokszor kath. ellenes czélok, intézetek segélyeztetnek. Ezen erkölcsileg és politikailag kárhozatos eljárás által már is a más felekezetek figyelme oda irányoztatott, hogy most már ezek is ezen ősi kath. alapok után vágyakozván, ezekből osztályrészt követelnek. Ezen állitásunk igazságáról az országgyülésen ide vonatkozólag tett interpellátiók és inditványok, az ennek folytán ezen alapitványok jogi természetének megvizsgálása végett kiküldött országos bizottság és a közelebb megtartott evang. Conventben megejtett tárgyalás bizonyságot tesznek.

Valamint a katholikusok más vallásfelekezetek belügyeikbe és különösen pénzalapitványaikba nem avatkoznak és jogilag nem is avatkozhatnak; ugy viszont a méltányosság szempontjából, mi is jogilag követeljük, hogy fennevezett alapitványaink kizárólag kath. főhatóságaink által a király ő apostoli Felsége fővédnöksége alatt függetlenül minden politikai és bármely más vallásfelekezet befolyása nélkül kezeltethessenek.

3. A budapesti m. kir. egyetem kath. pénzadományok által létrejött és kath. pénzzel mindeddig fentartatott, és alapitványos okmányai alapján csakis kath. tanárok ott alkalmazandók; és még is sajnosan látnunk és tapasztalnunk kell, hogy tanszékein a derék kath. tanárok mellőzésével, az a kath. vallástalan elem ifjuságunk erkölcstelenitésére évről-évre mindinkább szaporodik. Más vallásfelekezetűeknek is vannak egyetemeik és tanintézeteik; talál-e azokban a kath. tanár alkalmazást? Nem. Mivel azok türelmetlensége tanintézeteiket ezen beavatkozástól erélyesen megóvni tudja. Ezen visszás helyzet és irány egyetemünkön nem csak jogtalan beavatkozás ősi jogainkba, hanem általában a magas kormányunk irányában bizalmatlanságot és rosz vért keltő általános botrány.

4. A keresztelés szentségének kiszolgáltatását isteni megváltónk tanitványaihoz és ezek utódjaihoz intézett ezen szavaival elrendelte: »Euntes ergo docete omnes gentes, baptisantes eos.« Math. 28. 19. Mióta a kath. egyház fennáll, ez soha semmiféle törvény által Üdvözitőnk ezen parancsolata teljesitésétől el nem riasztatott és most is bármily törvény szigora által elriasztatni nem fog soha. Minélfogva az 1879: XL. t.-cz. 53. §-a, a mely az egyházba való felvételt szabályozni akarja és a mely máris a vallásfelekezetek közti békés viszonyt feldúlta, mint az egyetértést veszélyeztető és rendbontó intézkedést eltöröltetni kérjük.

Az imént felhozott indokolások alapján a polgári házasságra vonatkozólag beadott törvényjavaslat elvetését, a kath. vallás- és tanulmányi alapok kizárólag kath. közegek által való kezeltetését és kath. czélokrai forditását, a budapesti magyar királyi katholikus egyetem tanszékeinek kizárólag katholikus tanárok által való betöltését és végre az 1879 : XL. t.-czikk 53. §-a módositását ismételve alázatosan kérvén, legmélyebb tisztelettel maradtunk

Nagyméltóságú Főrendi háznak
Privigyén, 1882. évi január hó 22-én

legalázatosabb szolgái

Vály József s. k.,
szebedrósi plébános.

Jurics Mihály s. k.,
esperes, privigyei plébános.

166. szám.

(XXV. ÜLÉS, 263. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye

Püske, Kis-Bodak és Remete községeknek a polgári házasságról szóló törvényjavaslatnak elvetése, az 1879. évi XL. t. cz. 53. §-ának eltörlése vagy megváltoztatása, s a vallás és tanulmányi alapoknak, ideértve a budapesti egyetemet is, kizárólag a katholikusok általi kezeltetése iránt.

Nagyméltóságú Főrendi ház!

Mi alólirottak Pozsony megyébe kebelezett Püski, Kis-Bodak és Remete községek lakosai, választó polgárok, mint magyarok és katholikusok, magunk és ide nem jegyzett polgártársaink nevében, bátorkodunk magyar őszinteséggel jelen kérvényünkkel a Nagyméltóságú Főrendi ház magas testületéhez fordulni, meghallgatásért esedezve.

1. Először is mélyen megütközve és lelkünkben elkeseredve vettük annak idején tudomásul, hogy a forradalom, az Isten ellen fellázadt szellem szülöttét, az ugynevezett polgári házasságot, minden vallásfelekezet tanai, elvei ellenére, a vallásos meggyőződés botrányára, a családi boldogság s a keresztény társadalom romlására, a magyar nemzet gyalázatára édes hazánkba is óhajtanák némelyek behozva látni. És ezt tennék épen most, midőn azt, az ezzel próbát tett nemzetek is kitörlik törvénykönyveikből; s midőn dicső nemzetünk »annyi balszerencse közt s annyi viszály után« állami fennállásának ezredik évét készül megünnepelni!

Mi mondhatjuk a Nagyméltóságú Főrendi háznak, mit különben ugy is méltóztatik tudni, de mi ezt még is hangsúlyozni kivánjuk, *hogy a magyar népnek semmiféle fajtájú, ugynevezett polgári házasság nem kell!*

Azon kevés, hitükben hajótörést szenvedett, vallásra, erkölcsre nem sokat adó ember kedveért pedig, kik különféle önző s nem dicsérendő okokból kivánják a polgári házasságot: ezek miatt a vallási törvényeket, az erkölcsi elveket, melyek már a pogány törvényhozó szerint talpkövei és támaszai az államoknak, figyelmen kivül hagyni, felforgatni, mindenesetre nem állhat az állam érdekében; a túlnyomó többség ellenében a kisebbség óhaja szerint tenni, nem parlamentáris!

Kérve kérjük azért a Nagyméltóságú Főrendi házat: méltóztassék a mult országgyülési időszak alatt benyujtott törvényjavaslatot: »a keresztények és nem keresztények közötti házasságról« ha az a képviselőház által törvénynyé tétetnék, ellene szavazni, elvetni.

2. Szintugy megbotránkozva hallottuk és halljuk, hogy *az 1879. évi XL. t.-cz. 53. §-a alapján* némely katholikus lelkészek és keresztény szülők a keresztelés miatt perbe fogattak, s mint valami gonosztevők elitéltettek.

Midőn ezt hallottuk, keserűen sóhajtottunk fel: hogy hát ilyen is megtörténhetik Magyarországon! igy nyilatkozik a sokat hangoztatott vallás és lelkiismereti szabadság!

Nagyméltóságú Főrendi ház! Nem kérünk mi semmi kiváltságot, csak jogot, igazságot, méltányosságot, midőn kérjük ama §. s minden ilyes §-nak, nevezetesen az 1868. évi LIII. t.-cz. 12. §-ának törvényhozásilag való eltörlését vagy megváltoztatását, oly értelemben, hogy se a szülők természetes joga gyermekeik nevelését illetőleg, se senkinek vallásos meggyőződése, se a katholikus lelkészek isteni jogon alapuló küldetése a szentségek kiszolgáltatása körül ne sértessék, ne akadályoztassék.

3. Ama természeti törvény szerint »a mi a másé, az nem az enyém és a mi az enyém, az nem másé«; és követvén azon mondást, mely igy szól: »ne bántsd a másét, de ne hagyd a magadét«, alázattal kérjük a Nagyméltóságú Főrendi házat, méltóztassék jogszerű tekintélye és hatalmával oda hatni, hogy jámbor őseink és királyaink által tisztán katholikus czélokra tett alapitványok, nevezetesen a »*vallási és tanulmányi alapok*«, — ideértve *a budapesti egyetemet is* — mely alapok katholikus jellege napnál világosabban lőn már annyiszor kimutatva, czéljuknak, rendeltetésüknek megfelelőleg, mint a magyarországi római katholikusok kizárólagos tulajdonai tekintessenek, s azok minden idegen beavatkozás mellőzésével, egyedül a katholikusok által kezeltessenek; mire nézve az eddigi anomália megszüntetettvén, végre valahára a katholikus autonomia behozassék.

Nagyméltóságú Főrendi ház! Ezekben bátorkodtunk előadni alázatos kérelmünket. Azt tartja egyik magyar közmondás, hogy »a néma gyermeknek az anyja sem érti a szavát«; azért mi hangosan emeljük szavunkat, mint szeretett drága magyar hazánk javát akaró gyermekei és sürgősen, kérve kérjük a Nagyméltóságú Főrendi házat, méltóztassék szavunkat meghallgatni és a jelen kérvényünkben foglalt alázatos kérelmeinket érvényre juttatni.

Hőn szeretett, sok bajokkal küzködő édes hazánk jól felfogott érdeke sarkal bennünket, hogy szavunkat a Nagyméltóságú Főrendi ház előtt fölemeljük. Reméljük, sőt hiszszük, hogy a miket kérünk, megnyerjük, jól tudván, hogy a Nagyméltóságú Főrendi ház e haza polgárainak jogos kérelmeit vissza nem veti; hogy magasztos nagy felelősséggel járó tisztében, a nép, vagyis a mi szükségletünk, igényeink, óhajaink szerint jár el.

Midőn ezen, itt három pontban csoportositva előadott kérvényünket a Nagyméltóságú Főrendi ház becses figyelmébe, igazság- és jogszeretetébe ismételve ajánlanánk, öröklünk hódoló tisztelettel.

A Nagyméltóságú Főrendi háznak

Püski, 1882.

alázatos szolgái

Jekkel József *s. k.*,
plébános.
Jóskay Ignácz *s. k.*,
körjegyző.
Id. Fábián Pál *s. k.*,
bérlő.
Falusy István *s. k.*,
kántor, tanitó.
Csáki Gábor *s. k.*,
püski biró.
stb. stb. stb.

167. szám.

(XXV. ÜLÉS, 263. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Felirata

a kalocsai főegyházmegyébe keblezett Keczel község lelkészségének a polgári házasságra vonatkozó törvényjavaslatnak elvetése, az 1879. évi XL. t.-cz. 53. §-ának eltörlése vagy megváltoztatása, a vallás és tanulmányi alapoknak kizárólag katholikusok általi kezeltetése s az 1879-ig fennállott kassai rom. kath. convictus helyreállitása iránt.

Méltóságos Főrendek!

Engedjék meg kegyesen, hogy 19,000 katholikus honpolgárnak lelki vezérei a törvényhozó-testület azon részéhez is fordulhassanak, mely magas állása, bölcsesége, higgadtsága és igazságszereteténél fogva hivatva van orvosolni a honpolgárok sértett jogait.

Hitelveinknél fogva mi a béke és jogtisztelet emberei vagyunk, kik nem akarják, nem akarhatják háboritani a békét, nem támadnak jogot, azonban bűnösen hunyászkodni a jogtámadók, jogtiprók s békeháboritók előtt, méltóságunk alattinak tartanók.

Vannak jogaink Méltóságos főrendek, melyeket századok szentesittettek, és nem respectáltatnak.

Hajdan Magyarhonban a katholika hit uralkodó volt, és azért minden intézményei a hazával öszzeforrtak; nem volt tehát oka bármit féltenie.

De később új vallásfelekezetek támadtak, kik a bécsi és linczi békekötések pontjaiban akarták biztositani jogaikat a katholikusokkal szemben. A katholikus nagy többség türelme megadta a kivánt jogokat, és máig annyira nem háboritotta, hogy elvégre ott találja magát, miszerint a tolerából toleránttá lett.

Ellenfeleink már nem követnek bennünket a türelemben. Mig saját jogaikra igen kényesek és féltékenyek, addig irányunkban minden jogtiszteletről megfeledkezve, ős jogainkat nemcsak nyirbálni, de egyenesen megtámadni kezdik.

A pesti egyetem úgyszólván gőzerővel decatholisáltatik. Iskoláink közös iskolákká tétetnek, közép-iskoláinkat egészen kérdésessé akarják tenni; ma már a keresztség szentségét sem szolgáltathatjuk ki a nélkül, hogy meg ne támadtatnánk; ünnepeink megszentségtelenittetnek; polgári házasság behozatalával — melyet pedig minden vallásfelekezetek visszautasitanak — akarják a házasság szentségi méltóságát kijátszani, mit sem figyelve arra: hogy ez intézmény új, és milliókká járó adóterhekkel támadná meg a hazát. Végre mily fájdalmasan esik látni, hogy más mértékkel méretik a katholikusoknak, és ismét mással a protestansoknak. Az erdélyi protestánsok kevésbbé jogos kérelme egyhangúlag megszavaztatik, a kassai convictus pedig nem adatik vissza rendeltetésének . . . . . mert . . . . . katholikus!

Fellázad a vér ennyi igazságtalansággal szemben.

Ne higyjék pedig a méltóságos főrendek, hogy a katholikusokat utóvégre is el nem hagyja a béketürés. Mi legalább tudjuk, hogy a katholikus polgárok, különösen pedig híveink közt élénk mozgalom kezd támadni, mely ha kellő időben orvoslás nem jő, elkeresedéssé válhatik.

Alázattal kérjük azért a méltóságos főrendeket, eszközöljék ki, hogy a jog szentsége mindenkivel szemben valláskülönbség nélkül biztosittassék. Eszközöljék ki, hogy a joghatárokon túl senki se csapongjon, a békét senki se háboritsa, s ez által a hazát külellenségekkel szemben ne gyengitse. Az ünnepeket mindenki tiszteletben tartsa.

Végre ne hozassanak be olyféle külföldi intézmények, a minő például a polgári házasság — melyek a nemzet hasonlithatlan többségének érzelme és meggyőződésével homlokegyenest ellenkeznek, és a melyeket szomorú következményeik miatt, más országok eltörölni készülnek.

Kik egyébiránt mély tisztelettel vagyunk a méltóságos főrendeknek.

Keczelen, 1882. márczius 28-án.

Alázatos szolgái

az alulirt kerületi papság:

Rezsnyák János s. k.,
homokmegyei plébános.

Molnár János s. k.,
kanonok, keczeli plébános.

Szombathelyi Sándor s. k.,
szatmári pléb. h.

Csapek Károly s. k.,
Keczel kerületi esperes, akasztói plébános.

Szőllősy János s. k.,
kerületi jegyző, vadkerti plébános.

Szabady Ferencz s. k.,
kis-kőrösi administrator.

Kirschbaum Alajos s. k.,
császár-töltési helyettes lelkész.

Németh Imre s. k.,
keczeli segédlelkész.

168. szám.

(XXV. ÜLÉS, 263. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Felterjesztése

Keczel község harmadfél száz róm. kath. világi lakosainak a polgári házasság elvetése, az 1879. évi XL. t. cz .53. §-ának eltörlése vagy megváltoztatása, a vallási és tanulmányi alapoknak kizárólag katholikusok általi kezeltetése s az 1849-ig fennállott róm. kath. convictus helyreállitása iránt.

Méltóságos Főrendek!

Mint alkotmányos polgárok, sérelmeink orvoslását alkotmányos után óhajtjuk eszközölni, a törvényhozó testület azon részéhez is fordulva, mely magas állása, vele született műveltsége és bölcsesége szerint mindenkit azon reményre jogosit, hogy a bajokat tudja és akarja is az igazság mérlegével orvosolni.

Mi nem támadunk, hanem a megtámadtatások ellen védekezünk. Mi békét akarunk és azért a békeháboritók ellen törvényes oltalmat keresünk.

Mi nem törekszünk jogelőnyökre, de őstörvények által szentesitett jogainkat fel nem adhatjuk.

Első sérelmünk, melynek orvoslását kérjük, az 1879. évi XII. t.-cz. 53. §-a, melynek a szeretetlenség ferde magyarázatot ad, és a katholikus klerust türelmetlensége czéltáblájává teszi.

Minden kereszténynek, annál inkább kell egy lelkésznek tudnia, hogy a keresztség feladása nem annyi, mint a keresztény felekezetek valamelyikébe való felvétel; mert még zsidó bábák is kereszteltek szükségben a nélkül, hogy valaki feltételezte volna felőlök, hogy saját hitfelekezetökbe vették fel az általuk megkereszteltet. Csak bűnös türelmetlenség tehát ez azok irányában, kik velük szemben a türelmesség netovábbjáig mentek. Kérjük tehát e törvénynek egy novella általi helyes magyarázatát vagy eltörlését.

2-szor. Mi nem támadjuk meg más vallásfelekezetek birtokjogát, de ne legyen előttük Csáky szalmája a mienk sem. Azért évszázadok szentesitett jogaink öntudatában tiltakozunk katholikus őseink által alapitott vallásalapok katholikus jellegének államositása ellen.

3-szor. Tiltakozunk a katholikus pesti egyetem decatholisálása ellen.

4-szer. Az egyenjogúság elvénél fogva követeljük, hogy ne használtassék más mérték a protestánsokra és ismét más a katholikusokra nézve. Ennek nyomán, ha az erdélyi protestánsoknak — bár gyengébb jogalapokon nyugvó kivánalma egyhangúlag megszavaztatott; követeljük, hogy a kassai convictus is adassék vissza rendeltetésének.

5-ször. Az ország kilenczven századrésze visszariad a polgári házasságtól és nincs vallásfelekezet — a zsidót sem véve ki — mely azt vallásos ténynek nem tekintené, s papja

előtt nem végezné. A tervezett zsidóházasságot pedig a nemzet $^{99}/_{100}$-ad része — ide értve a zsidókat is — határozottan visszautasitja. Ha ez igy, a törvényhozó testületnek nem legszentebb feladata-e respectálni a nemzet nagy többségének érdekeit, érzelmeit, s kivánalmait?

Vajmi szomorú dolog, ha mások kárán sem tudunk okulni. A nagy, a művelt Németország segiteni készül e bajon, mi pedig mégis minden áron experimentálni akarunk.

Nagy az adó és mégis roppant a deficit, meg akarjuk-e még 6—10 millióval szaporitani az által, hogy a polgári házasságok számára új világi bureauk szerveztessenek?

A vallásfelekezetek ezeket eddig észrevétlen kiadásokkal fedezték, és a felmerült perekben alig érezhető költséggel jártak el; vajjon a nép barátainak mondhatnók-e azokat, kik a világi perlekedések utján a népet újabb perbeli sarczokkal terhelni kivánnák.

A jelzett sérelmek mind olyanok, melyek a nemzet keblében belharczokat idéznének elő, a békés együttélést egyes inyencz és különczök kedveért megzavarnák! Már pedig a ki hazáját szereti, az a panslavismus és más nemzeti ferde törekvések által okozott sebeket újabbakkal nem szaporitja, sem bensőleg nem gyengiti akkor, midőn a fenyegető külellenségekkel szemben, az erők tömörülésére van szüksége.

Bizalommal fordulunk tehát a Méltóságos Főrendekhez azon édes reményben, hogy elismert bölcseségükkel a béke és jogosság érdekében megnyugtatásunkra fogják elintézni sérelmeinket.

Kik is hű tisztelettel maradtunk.

Keczelen, 1882. év április hóban.

A Méltóságos Főrendeknek

alázatos szolgái
Keczeli kath. polgárok:

Minda György *s. k.,*
biró.

Varga Pál *s. k.,*
biró.

Flaiss András *s. k.,*
esküdt.

Orlich András *s. k.,*
esküdt.

Palásky József *s. k.,*
esküdt.

Adám György *s. k.,*
esküdt stb. stb.

169. szám.

(XXV. ÜLÉS, 263. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Interpellátió

a nagyméltóságú vallás- és közoktatási minister urhoz.

A fennállott kassai római katholikus finevelve (convictus) tárgyában.

Szándékozik-e minister ur ő nagyméltósága az 1849-ik évig a premontrei kanonokrend vezénylete alatt fennállott kassai fineveldét (convictust) visszaállitani;

mily akadályok foroghatnak fenn ezen kegyes adományozók alapjaiból addig Magyarország felvidékén az ifjuság vallásos, nemzeties és hazafias nevelését hatályosan előmozditva fennállott fineveldének mielőbbi visszaállithatása ellen?

Kelt Budapesten, 1882. évi május 4-én.

Beadja:

Gróf Cziráky János *s. k.*,
királyi tárnokmester.

170. szám.

(XXV. ÜLÉS, 264. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi május hó 2-án tartott

XCV. ülése jegyzőkönyvéből.

1336. Következik a napirend első tárgya, „a madridi egyezmény beczikkelyezéséről" szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A törvényjavaslat végszövegezésében is elfogadtatván, az alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal közöltetni határoztatik.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 170. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a madridi egyezmény beczikkelyezéséről.

Az Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya, továbbá Ő Felsége Németország Császárja, Poroszország Királya, Ő Felsége a Belgák Királya, Ő Felsége Dánia Királya, Ő Felsége Spanyolország Királya, Ő Nagyméltósága az amerikai egyesült államok Elnöke, Ő Nagyméltósága a franczia köztársaság Elnöke, Ő Felsége Nagybritannia és Irland egyesült királyságok Királynéja, Ő Felsége Olaszország Királya, Ő Felsége Németalföld Királya, Ő Felsége Portugallia és Algarbia Királya, és Ő Felsége Svéd- és Norvégország Királya között egyrészről és Ő Felsége Marokko Sultánja között más részről Madridban 1880. évi julius hó 3-án kötött és Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya sat. és Magyarország Apostoli Királya által Bécsben 1880. évi deczember hó 26-án kiállitott jóváhagyási záradékkal helybenhagyott egyezmény, ezennel az ország törvényei közé iktattatik, és annak I-ső czikkében hivatkozott franczia egyezmény hozzá csatoltatik.

Az emlitett egyezmény szövege a következő:

(Eredeti szöveg.)

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse; Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Hongrie; Sa Majesté le Roi des Belges; Sa Majesté le Roi de Danemark; Sa Majesté le Roi d'Espagne; Son Excellence le Président des États-Unis d'Amérique; Son Excellence le Président de la République Française; Sa Majesté la Reine du Royaume Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande; Sa Majesté le Roi d'Italie; Sa Majesté le Sultan du Maroc; Sa Majesté le Roi des Pays-Bas; Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves; Sa Majesté le Roi de Suède et de Norvége;

(Forditás.)

Ő Felsége Németország Császárja, Poroszország Királya; Ő Felsége Ausztria Császárja, Magyarország Királya; Ő Felsége a Belgák Királya; Ő Felsége Dánia Királya; Ő Felsége Spanyolország Királya; Ő Nagyméltósága az amerikai egyesült államok Elnöke; Ő Nagyméltósága a franczia köztársaság Elnöke; Ő Felsége Nagybritannia és Irland egyesült királyságok Királynéja; Ő Felsége Olaszország Királya; Ő Felsége Marokko Sultánja; Ő Felsége Németalföld Királya; Ő Felsége Portugallia és Algarbia Királya; Ő Felsége Svéd- és Norvégország Királya;

Ayant reconnu la nécéssité d'établir sur des bases fixes et uniformes l'exercice du droit de protection au Maroc, et de régler certaines questions qui s'y rattachent, ont nommé pour leurs Plénipotentiaires à la Conférence qui s'est réunie à cet effet à Madrid, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse, Monsieur le Comte Eberhardt de Solms-Sonnewalde, Commandeur de première classe de Son Ordre de l'Aigle Rouge avec feuilles de chêne, Chevalier de la Croix de Fer, etc. etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique;

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Hongrie, Monsieur le Comte Emmanuel Ludolf, Son Conseiller intime et actuel, Grand-Croix de l'Ordre Impérial de Léopold, Chevalier de première classe de l'Ordre de la Couronne de Fer, etc. etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique;

Sa Majesté le Roi des Belges, Monsieur Edouard Anspach, Officier de Son Ordre de Léopold etc. etc. Son Envoyé extraordinaire e Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique;

Sa Majesté le Roi d'Espagne, Don Antonio Canovas del Castillo, Chevalier de l'Ordre insigne de la Toison d'Or etc. etc., Président de Son Conseil des Ministres;

Son Excellence le Président des États-Unis d'Amérique, Monsieur le Général Lucius Fairchild, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire des États-Unis près Sa Majesté Catholique;

Son Excellence le Président de la République Française, Monsieur le Vice-Amiral Jaurès, Sénateur, Commandeur de la Légion d'Honneur etc. etc., Ambassadeur de la République Française près Sa Majesté Catholique;

Sa Majesté la Reine du Royaume Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande, l'Honorable Lionel Sackville Sackville West, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique; lequel est également autorisé à représenter Sa Majesté le Roi de Danemark;

Felismervén annak szükségét. hogy Marokkóban a védjog gyakorlata szilárd és egységes alapokon meghatároztassék, és hogy ezzel kapcsolatos bizonyos kérdések szabályoztassanak, az e czélból Madridban egybegyült értekezleten teljhatalmazottjaikká kinevezték és pedig:

Ő Felsége Németország Császárja, Poroszország Királya Solms-Sonnewalde Eberárd gróf urat, a vörös sas-rend első osztályú cserkoszorús középkeresztesét, a vaskereszt lovagját stb. stb., rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Felsége Ausztria Császárja, Magyarország Királya, Ludolf Emánuel gróf urat, valóságos és belső titkos tanácsosát, a császári Lipót-rend nagykeresztesét, a vaskorona-rend első osztályú lovagját stb. stb., rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Felsége a Belgák Királya, Anspach Eduard urat, Lipót-rendjének tisztjét stb. stb. rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Felsége Spanyolország Királya Cánovas del Castillo Antal urat, az aranygyapjas jeles rend lovagját stb. stb. ministertanácsának elnökét;

Ő Nagyméltósága az amerikai egyesült államok Elnöke Fairchild Lucius tábornok urat, az egyesült államok rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Nagyméltósága a franczia köztársaság Elnöke Jaurès altengernagy urat, senatort, a becsületrend középkeresztesét, stb. stb. a franczia köztársaság nagykövetét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Felsége Nagybritannia és Irland egyesült királyság Királynője West Sackville Sackville Lionel urat, rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél; a ki egyúttal fel van hatalmazva képviselni Ő Felségét Dánia Királyát;

Sa Majesté le Roi d'Italie, Monsieur le Comte Joseph Greppi, Grand-Officier de l'Ordre des S. S. Maurice et Lazare, de celui de la Couronne d'Italie, etc. etc. Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique;

Ő Felsége Olaszország Királya Greppi József gróf urat, a Szt.-Móricz és Szt.-Lázár-rend valamint az olasz korona rend nagytisztjét stb. stb. rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Sa Majesté le Sultan du Maroc, le Taleb Sid Mohammed Vargas, Son Ministre des Affaires étrangères et Ambassadeur extraordinaire;

Ő Felsége a marokkói Sultán Vargas Mohammed Sid Talebet, Külügyministerét és rendkivüli Nagykövetét;

Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, Monsieur le Jonkheer Maurice de Heldewier, Commandeur de l'Ordre Royal du Lion Néerlandais, Chevalier de l'Ordre de la Couronne de Chêne de Luxembourg etc. etc., Son Ministre Résident près Sa Majesté Catholique;

Ő Felsége Német-Alföld Királya lovag Heldewier Móricz urat, a német-alföldi királyi oroszlánrend középkeresztesét, a luxemburgi cserkoszorú-rend lovagját stb. stb. Minister-residensét Ő Katholikus Felségénél;

Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves, Monsieur le Comte de Casal Ribeiro, Pair du Royaume, Grand-Croix de l'Ordre du Christ, etc. etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique;

Ő Felsége Portugallia és Algarbia Királya Casal Ribeiro gróf urat, a királyság pairjét, a Krisztus rend nagykeresztesét stb. stb. rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Sa Majesté le Roi de Suède et de Norvége, Monsieur Henri Akerman, Commandeur de première classe de l'Ordre de Wasa, etc. etc., Son Ministre Résident près Sa Majesté Catholique;

Ő Felsége Svéd- és Norvégországok Királya Akerman Henrik urat, a Wasa-rend első osztályú középkeresztesét stb. stb. Minister-residensét Ő Katholikus Felségénél;

Lesquels, en vertu de leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, ont arrêté les dispositions suivantes:

A kik jó és kellő alakban kiállitott teljhatalmazásaik értelmében, a következő határozatokat állapitották meg:

Article 1.

Les conditions dans lesquelles la protection peut être accordée sont celles qui sont stipulées dans les Traités britannique et espagnol avec le Gouvernement marocain et dans la Convention survenue entre ce Gouvernement, la France et d'autres Puissances en 1863, sauf les modifications qui y sont apportées par la présente Convention.

1. czikk.

A védelem engedélyezésének feltételei ugyanazok, a melyek a britanniai és spanyol szerződésekben a marokkói kormánynyal megállapittattak és a melyek az egyrészről ezen kormány, másrészről Francziaország és a többi hatalmasságok közt 1863-ban létrejött egyezményben foglaltatnak, azon módositásokkal, melyek a jelen egyezmény által azokhoz adatnak.

Article 2.

Les Représentants étrangers Chefs de Mission, pourront choisir leurs interprètes et employés, parmi les sujets marocains ou autres.

2. czikk.

A külföldi képviselők, kik a küldöttség főnökei, tolmácsaikat és hivatalnokaikat szabadon választhatják akár a marokkói alattvalók, akár mások közül.

Ces protégés ne seront soumis à aucun droit, impôt ou taxe quelconque, en dehors de ce qui est stipulé aux articles 12 et 13.

Ezen védett egyének semminemű illetéknek, adónak vagy díjnak alávetve nincsenek, kivéve azt, a mely a 12. és 13. czikkben állapittatik meg.

Article 3.

Les Consuls, Vice-Consuls ou Agents consulaires Chefs de poste qui résident dans les États du Sultan du Maroc, ne pourront choisir qu'un interprète, un soldat et deux domestiques parmi les sujets du Sultan, à moins qu'ils n'aient besoin d'un secrétaire indigène.

Ces protégés ne seront soumis non plus à aucun droit, impôt ou taxe quelconque, en dehors de ce qui est stipulé aux articles 12. et 13.

3. czikk.

A marokkói Sultán államaiban székelő azon consulok, alconsulok vagy consulsági ügynökök, a kik a hivatal főnökei, a Sultán alattvalói közül csak egy tolmácsot, egy katonát és két szolgát választhatnak, kivéve, ha belföldi titkárra van szükségük.

Ezen védett egyének szintén nincsenek semminemű illetéknek, adónak vagy díjnak alávetve; kivéve azt, mely a 12. és 13. czikkekben állapittatik meg.

Article 4.

Si un Représentant nomme un sujet du Sultan à un poste d'Agent consulaire dans une ville de la côte, cet Agent sera respecté et honoré, ainsi que sa famille habitant sous le même toit, laquelle, comme lui-même, ne sera soumise à aucun droit, impôt ou taxe quelconque en dehors de ce qui est stipulé aux articles 12. et 13.; mais il n'aura pas le droit de protéger d'autres sujets du Sultan en dehors de sa famille.

Il pourra, toutefois, pour l'exercice de ses fonctions, avoir un soldat protégé.

Les Gérants des Vice-Consulats, sujets du Sultan, jouiront, pendant l'exercice de leurs fonctions, des mêmes droits que les Agents consulaires sujets du Sultan.

4. czikk.

Ha valamely képviselő consulsági ügynöki hivatalra valamely tengerparti városba a Sultán alattvalóját nevezi ki: ezen ügynök ugyanazon fedél alatt lakó családjával együtt elismertetik és tiszteletben tartatik, és sem ő maga, sem családja semminemű illetéknek, adónak, vagy díjnak alávetve nincsen, kivéve azt, mely a 12. és 13. czikkben állapittatik meg; de nem áll jogában családján kivül a Sultán más alattvalóit védeni.

Azonban hivatalos működése czéljára egy védett katonát tarthat.

Az alconsulságok ügyvivői, a kik a Sultán alattvalói, hivatalos működésük ideje alatt ugyanazon jogokat élvezik, mint azon consulsági ügynökök, a kik a Sultán alattvalói.

Article 5.

Le Gouvernement marocain reconnaît aux Ministres, Chargés d'affaires et autres Représentants le droit, qui leur est accordé par les Traités, de choisir les personnes qu'ils emploient, soit à leur service personnel, soit à celui de leurs Gouvernements, à moins toutefois que ce ne soient des Cheiks ou autres employés du Gouvernement marocain, tels que les soldats de ligne ou de cavalerie, en dehors des Maghaznias préposés à leur garde. De même ils ne pourront employer aucun sujet marocain sous le coup de poursuites.

5. czikk.

A marokkói kormány elismeri, a ministereknek, diplomátiai ügyvivőknek és más képviselőknek a szerződések által biztositott azon jogát, hogy szabadon választhatják azon egyéneket, a kiket vagy személyes szolgálatukra, vagy kormányuk szolgálatára alkalmaznak, úgy mind a mellett hogy ezek Seikek, vagy a marokkói kormány más alkalmazottjai, jelesen lovas és sor-katonák ne legyenek, az őrizetükre kirendelt Maghazniákat kivéve. Ugyszintén nem alkalmazhatnak oly marokkói alattvalót, a ki hatósági üldözés alatt áll.

Il reste entendu que les procès civils engagés avant la protection se termineront devant les Tribunaux qui en auront entamé la procédure. L'exécution de la sentence ne rencontrera pas d'empêchement. Toutefois, l'autorité locale marocaine aura soin de communiquer immédiatement la sentence rendue à la Légation, Consulat ou Agence consulaire dont relève le protégé.

Quant aux ex-protégés qui auraient un procès commencé avant que la protection eût cessé, leur affaire sera jugée par le Tribunal qui en était saisi.

Le droit de protection ne pourra être exercé à l'égard des personnes poursuivies pour un délit ou un crime avant qu'elles n'aient été jugées par les autorités du pays, et qu'elles n'aient, s'il y a lieu, accompli leur peine.

Article 6.

La protection s'étend sur la famille du protégé. Sa demeure est respectée.

Il est entendu que la famille ne se compose que de la femme, des enfants et des parents mineurs qui habitent sous le même toit.

La protection n'est pas héréditaire. Une seule exception, déjà établie par la Convention de 1863, et qui ne saurait créer un précédent, est maintenue en faveur de la famille Benchimol.

Cependant, si le Sultan du Maroc accordait une autre exception, chacune des Puissances contractantes aurait le droit de réclamer une concession semblable.

Article 7.

Les Représentants étrangers informeront par écrit le Ministre des affaires étrangères du Sultan du choix qu'ils auront fait d'un employé.

Ils communiqueront chaque année au dit Ministre une liste nominative des personnes qu'ils protègent ou qui sont protégés par leurs Agents dans les États du Sultan du Maroc.

Magától értetik, hogy a védelem előtt megkezdett polgári perek azon biróságok előtt fejeztetnek be, a melyek az eljárást meginditották. A határozat végrehajtása meg nem gátolható. Azonban a marokkói helyi hatóság gondoskodik arról, hogy a hozott határozat azonnal közöltessék azon Követséggel, Consulsággal vagy consulsági Ügynökséggel, mely alá a védett egyén tartozik.

Ha a védelem alatt állott egyének pert kezdettek, mielőtt a védelem megszünt, ügyükben azon bíróság itél, mely előtt az folyamatban van.

Az olyan személyek felett, a kik bűntett vagy vétség miatt üldöztetnek, a védjog nem gyakorolható, mielőtt az ország hatóságai által véghatározat nem hozatott, és ha elitéltettek, büntetésük végre nem hajtatott.

6. czikk.

A védelem kiterjed a védett családjára. Lakása tiszteletben tartatik.

Megjegyeztetik, hogy a család csak a nőből, a gyermekekből és azon kiskoru rokonokból áll, a kik a védettel ugyanazon fedél alatt laknak.

A védelem nem örökölhető. Egyedül a Benchimol-család javára tartatik fenn azon kivétel, a mely már az 1863. évi szerződésben megállapittatott, de követendő előzményül nem szolgálhat.

Ha azonban a marokkói Sultán más kivételt engedne, a szerződő hatalmasságok mindegyike hasonló engedményt követelhet.

7. czikk.

A külföldi képviselők irásban értesitik a Sultán Külügyministerét arról, hogy kit választottak hivatalnoknak.

Évenkint közlik a nevezett Külügyministerrel névjegyzékét azon személyeknek, a kik általuk vagy ügynökeik által a marokkói Sultán államaiban védetnek.

Cette liste sera transmise aux autorités locales, qui ne considéreront comme protégés que ceux qui y sont inscrits.

Ezen névjegyzék átküldetik a helyi hatóságoknak, a melyek csak az abba beirottakat fogják védetteknek tekinteni.

Article 8.

Les Agents consulaires remettront chaque année à l'autorité du pays qu'ils habitent une liste, revêtue de leur sceau, des personnes qu'ils protègent. Cette autorité la transmettra au Ministre des affaires étrangères, afin que, si elle n'est pas conforme aux Règlements, les Représentants à Tanger en soient informés.

L'Officier consulaire sera tenu d'annoncer immédiatement les changements survenus dans le personnel protégé de son Consulat.

8. czikk.

A consulsági ügynökök az általuk védett személyek névjegyzékét pecsétjükkel ellátva, minden évben átadják azon terület hatóságának, a hol laknak. Ezen hatóság a jegyzéket átküldi a Külügyministeriumhoz a végre, hogy a menynyiben az a szabályoknak meg nem felel, erről a képviselők Tangerben értesittessenek.

A consulsági tisztviselő köteles azonnal bejelenteni azon változásokat, melyek a consulátusa által védett személyzetben történtek.

Article 9.

Les domestiques, fermiers et autres employés indigènes des secrétaires et interprètes indigènes ne jouissent pas de la protection. Il en est de même pour les employés ou domestiques marocains des sujets étrangers.

Toute fois, les autorités locales ne pourront arrêter un employé ou domestique d'un fonctionnaire indigène ou service d'une Légation ou d'un Consulat, ou d'un sujet ou protégé étranger sans en avoir prévenu l'autorité dont il dépend.

Si un sujet marocain au service d'un sujet étranger venait à tuer quelqu'un, à le blesser ou à violer son domicile, il serait immédiatement arrêté, mais l'autorité diplomatique ou consulaire sous laquelle il est placé serait avertie sans retard.

9. czikk.

A belföldi titkárok és tolmácsok belföldi cselédjei, bérlői és más hivatalnokai nem élvezik a védelmet. Ugyanez áll a külföldi alattvalók marokkói hivatalnokaira vagy cselédjeire is.

Azonban a helyi hatóságok a követség vagy consulság szolgálatában álló belföldi tisztviselőnek vagy az idegen alattvalónak vagy idegen védettnek hivatalnokát vagy szolgáját le nem tartóztathatják a nélkül, hogy erről előbb azon hatóságot nem értesitenék, a melytől a letartóztatandó függ.

Ha a külföldi alattvalónál szolgálatban álló marokkói alattvaló valakit megöl, rajta testi sértést követ el vagy lakát megsérti, azonnal letartóztatandó, de erről a diplomatiai vagy consulsági hatóság, mely alatt a letartóztatott áll, haladék nélkül értesitendő.

Article 10.

Il n'est rien changé à la situation des censaux telle qu'elle à été établie par les Traités et par la Convention de 1863, sauf ce qui est stipulé, relativement aux impôts, dans les articles suivants.

10. czikk.

Az alkuszok azon helyzetén, mely a szerződések és az 1863. évi egyezmény által szabályoztatott, változás nem történik; kivéve azt, mely az adókra vonatkozólag a következő czikkekben állapittatik meg.

Article 11.

Le droit de propriété au Maroc est reconnu pour tous les étrangers.

L'achat de propriétés devra être effectué avec le consentement préalable du Gouverne-

11. czikk.

Ingatlanok szerzésére Marokkóban minden idegennek joga van.

Az ingatlanok vétele a kormány előzetes jóváhagyása mellett történik és az ingatlanokra

ment, et les titres de ces propriétés seront soumis aux formes préscrites par les lois du pays.

Toute question qui pourrait surgir sur ce droit sera décidée d'après ces mêmes lois, avec l'appel au Ministre des affaires étrangères stipulé dans les Traités.

Article 12.

Les étrangers et les protégés propriétaires ou locataires de terrains cultivés, ainsi que les censaux adonnés à l'agriculture, paieront l'impôt agricole. Ils remettront chaque année à leur Consul la note éxacte de ce qu'ils possèdent, en acquittant entre ses mains le montant de l'impôt.

Celui qui fera une fausse déclaration paiera, à titre d'amende, le double de l'impôt qu'il aurait dû régulièrement verser pour les biens non déclarés. En cas de récidive cette amende sera doublée.

La nature, le mode, la date et la quotité de cet impôt seront l'objet d'un Réglement spécial entre les Représentants des Puissances et le Ministre des affaires étrangères de Sa Majesté Schériffienne.

Article 13.

Les étrangers, les protégés et les censaux propriétaires de bêtes de somme paieront la taxe dites des portes. La quotité et le mode de perception de cette taxe, commune aux étrangers et aux indigènes, seront également l'objet d'un Réglement spécial entre les Représentants des Puissances et le Ministre des affaires étrangères de Sa Majesté Shériffienne.

La dite taxe ne pourra être augmentée sans un nouvel accord avec les Représentants des Puissances.

Article 14.

La médiation des interprètes, secrétaires indigènes ou soldats des différentes Légations ou Consulats, lors qu'il s'agira de personnes non placées sous la protection de la Légation ou du Consulat, ne sera admise qu'autant qu'ils seront porteurs d'un document signé par le Chef de Mission ou par l'autorité consulaire.

vonatkozó okiratok az ország törvényei által előszabott alakszerűségeknek vannak alávetve.

Az érintett jog iránt esetleg felmerülő minden kérdés ugyanazon törvények szerint döntendő el; fentartásával a szerződésekben biztositott, és a Külügyministerhez intézendő felebbezésnek.

12. czikk.

A művelés alatt levő földeknek külföldi és védett tulajdonosai vagy bérlői, valamint a földmíveléssel foglalkozó alkuszok a földadót fizetik. Arról, a mit birnak, minden évben jegyzéket nyujtanak be saját Consuluknak, és az adó összegét annak kezeihez fizetik le.

A ki hamis nyilatkozatot tesz, birság czímén kétszeresét fizeti azon adónak, melyet a be nem jelentett javakért szabályszerűen fizetni köteles lett volna. Visszaesés esetében ezen birság megkétszereztetik.

Ezen adó természete, módja, ideje és öszszege a hatalmasságok Képviselői és Sheriff Ő Felsége Külügyministere közt külön szabályzat tárgyát képezendik.

13. czikk.

Az idegenek, védettek és alkuszok, ha teherhordó állatok birtokosai, az ugynevezett porta-díjat fizetik. Ezen díjnak, melyet a külföldiek és a belföldiek egyaránt fizetnek, hányada és beszedési módja szintén külön szabályzat tárgyát képezendik a hatalmasságok Képviselői és Scheriff Ő Felsége Külügyministere közt.

Az emlitett díj a hatalmasságok Képviselőivel kötött újabbi megállapodás nélkül fel nem emelhető.

14. czikk.

A különféle Követségek vagy Consulságok tolmácsainak, belföldi titkárainak és katonáinak közbenjárása olyan személyek érdekében, a kik a Követség vagy a Consulság védelme alá helyezve nincsenek, csak akkor engedtetik meg, ha a közbenjárók a Követség főnöke vagy a consulsági hatóság által aláirott okirattal vannak ellátva.

Article 15.

Tout sujet marocain naturalisé à l'étranger, qui reviendra au Maroc devra, après un temps de séjour égal à celui qui lui aura été régulièrement nécessaire pour obtenir la naturalisation, opter entre sa soumission entière aux lois de l'Empire et l'obligation de quitter le Maroc, à moins qu'il ne soit constaté que la naturalisation étrangère a été obtenue avec l'assentiment du Gouvernement Marocain.

La naturalisation étrangère acquise jusqu'à ce jour par des sujets marocains suivant les règles établies par les lois de chaque pays, leur est maintenue, pour tous ses effets, sans restriction aucune.

Article 16.

Aucune protection irrégulière ni officieuse ne pourra être accordée à l'avenir. Les autorités marocaines ne reconnaîtront jamais d'autres protections, quelle que soit leur nature, que celles qui sont expressément arrêtées dans cette Convention.

Cependant, l'exercice du droit consuétudinaire, de protection sera reservé aux seuls cas où il s'agirait de récompenser des services signalès rendus par un Marocain à une Puissance étrangère, ou pour d'autres motifs tout à fait exceptionnels. La nature des services et l'intention de les récompenser par la protection seront préalablement notifiées au Ministre des affaires étrangères à Tanger, afin qu'il puisse au besoin présenter ses observations; la résolution définitive restera néanmoins réservée au Gouvernement auquel le service aura été rendu. Le nombre de ces protégés ne pourra dépasser celui de douze par Puissance, qui reste fixé comme maximum, à moins d'obtenir l'assentiment du Sultan.

La situation des protégés qui ont obtenu la protection en vertu de la coutume désormais réglée par la présente disposition sera, sans limitation du nombre pour les protégés actuels de cette catégorie, identique pour eux et pour leurs familles, à celle qui est établie pour les autres protégés.

15. czikk.

Minden marokkói alattvaló, a ki a külföldön honosittatott és Marokkóba visszatér, ha itt annyi ideig tartózkodott, a mennyi a honositásra rendszerint szükséges, köteles választani a között, hogy alá akarja-e magát teljesen vetni a császárság törvényeinek vagy el akarja-e hagyni Marokkót; kivéve ha igazoltatik, hogy a külföldi honosság a marokkói kormány beleegyezésével szereztetett.

A külföldi honosság, melyet a marokkói alattvalók valamely állam törvényeiben meghatározott szabályok szerint a mai napig szereztek, részükre fentartatik minden megszoritás nélkül.

16. czikk.

Jövőre semminemű szabálytalan vagy félhivatalos védelem nem engedélyezhető. A marokkói hatóságok soha sem kötelesek más védelmeket — bármilyen legyen is azok természete — elismerni, mint a melyek határozottan ezen szerződésben megállapittattak.

Azonban a szokásjogon alapuló védelem gyakorlása fentartatik azon egyes esetekre, melyekben marokkói alattvalónak a külföldi hatalmasságok valamelyikének tett kiváló szolgálataiért való megjutalmazása, vagy más, minden tekintetben kivételes indok forog fenn. A szolgálatok természete és a védelem által leendő megjutalmazás szándéka a Külügyministerrel Tangerben előzetesen közlendő, hogy ez szükség esetén észrevételeit megtehesse; a végelhatározás mindazáltal azon kormánynak tartatik fenn, a melynek a szolgálat tétetett. Ezen védettek száma az egyes hatalmasságok részére a 12-őt meg nem haladhatja; és ezen szám, mint legmagasabb marad megszabva, ha csak a Sultán beleegyezése ki nem nyeretik.

Azon védettek, a kik a védelmet a jelen határozmány által a jövőre szabályozott szokás szerint nyerték meg, a nélkül, hogy az ezen osztályba tartozó tényleg védettek száma korlátoltatnék, magukra és családjukra nézve azon helyzetben maradnak, mely a többi védettekre nézve megállapittatott.

Article 17.

Le droit au traitement de la nation la plus favorisée est reconnu par le Maroc à toutes les Puissances représentées à la Conférence de Madrid.

Article 18.

La présente Convention sera ratifiée. Les ratifications seront échangées à Tanger dans le plus bref délai possible.

Par consentement exceptionnel des Hautes Parties contractantes, les dispositions de la présente Convention entreront en vigueur à partir du jour de la signature à Madrid.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention, et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Madrid, en treize exemplaires, le trois juillet mil huit cent quatre-vingt.

(L. S.) ***Signé: Gr. E. Solms.***
(L. S.) ***E. Ludolf.***
(L. S.) ***Anspach.***
(L. S.) ***A. Cánovas del Castillo.***
(L. S.) ***Lucius Fairchild.***
(L. S.) ***Jaurès.***
(L. S.) ***L. S. Sackville West.***
(L. S.) ***G. Greppi.***
(L. S.) ***Mohammed Vargas.***
(L. S.) ***Heldewier.***
(L. S.) ***Casal Ribeiro.***
(L. S.) ***Akerman.***

17. czikk.

Marokkó elismeri a madridi értekezleten képviselt hatalmasságok jogát olyan bánásmódhoz, a milyenben a leginkább kedvezményezett nemzet részesül.

18. czikk.

Jelen egyezmény meg fog erősittetni. A megerősitések Tangerben a lehető legrövidebb idő alatt ki fognak cseréltetni.

A magas szerződő felek kivételes megegyezése folytán a jelen szerződés határozatai a Madridban történt aláirás napján lépnek hatályba.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak jelen szerződést aláirták és azt czímeres pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Madridban, tizenhárom példányban, ezer nyolczszáz nyolczvan évi julius hó harmadikán.

(P. H.) ***Solms E. Gr.***
(P. H.) ***Ludolf E.***
(P. H.) ***Anspach.***
(P. H.) ***Canovas del Castillo A.***
(P. H.) ***Fairchild Lucius.***
(P. H.) ***Jaurès.***
(P. H.) ***Sackville West L. S.***
(P. H.) ***Greppi G.***
(P. H.) ***Vargas Mohammed.***
(P. H.) ***Heldewier.***
(P. H.) ***Casal Ribeiro.***
(P. H.) ***Akerman.***

Réglement relatif à la protection.

Arrêté d'un commun accord entre la Légation de France et le Gouvernement Marocain à Tanger le 19 août 1863.

La protection est individuelle et temporaire. Elle ne s'applique donc pas en général aux parents de l'individu protégé. Elle peut s'appliquer à sa famille, c'est à-dire, à la femme et aux enfants, demeurant sous le même toit.

Elle est tout au plus viagère, jamais héréditaire, sauf la seule exception admise en faveur de la famille Benchimol, qui de père en fils a fourni et fournit encore des censaux interprètes au poste de Tanger.

Les protégés se divisent en deux catégories.

La première catégorie comprend les indigènes employés par la Légation et par les différentes Autorités consulaires françaises.

La seconde catégorie se compose des facteurs, courtiers ou agents indigènes employés par les négociants français pour leurs affaires de commerce.

Il n'est pas inutile de rappeler ici que la qualité de négociant n'est reconnue qu'à celui qui fait en gros le commerce d'importation ou d'exportation, soit en son propre nom, soit comme commissionaire.

Le nombre des courtiers indigènes jouissant de la protection française est limité à deux par maison de commerce. Par exception, les maison de commerce qui ont des comptoirs dans differents ports, pourront avoir deux courtiers attachés à chacun de ces comptoirs et jouissant à ce titre de la protection française.

A védjogra vonatkozó szabályzat.

Kölcsönös egyetértéssel megállapittatott Francziaország követsége és a marokkói kormány közt Tangerben 1863. évi augusztus hó 19-én.

A védelem egyéni és időleges. Ennélfogva nem alkalmazható a védett egyén rokonaira átalában. Alkalmazható családjára, tudniillik, nejére és gyermekeire, a kik a védettel ugyanazon fedél alatt laknak.

Legfölebb életfogytig tartó, de soha sem örökölhető, azon egyedüli kedvezmény kivételével, mely a Benchimol családnak engedtetett, mely a tangeri állomás részére az alkusz-tolmácsokat atyáról fiura szolgáltatta és most is szolgáltatja.

A védett egyének két csoportra osztatnak.

Az első csoport azon belföldieket foglalja magában, a kik a követség és a franczia különféle consulsági hatóságok által alkalmaztatnak.

A második csoport azon belföldi megbizottakból, alkuszokból és ügynökökből áll, a kiket a franczia kereskedők kereskedelmi ügyleteiknél alkalmaznak.

Nem szükségtelen itt megemliteni, hogy kereskedői minősége csak annak ismertetik el, a ki akár saját nevében, akár mint bizományos, nagyban folytat beviteli vagy kiviteli kereskedést.

A franczia védelmet élvező belföldi alkuszok száma, minden kereskedőház részére kettőben állapittatik meg. Azon kereskedőházak, a melyeknek különböző kikötőkben telepük van, kivételesen minden telepnél két alkuszt alkalmazhatnak, a kik ezen a czimen a franczia védelmet élvezik.

La protection française ne s'applique pas aux indigènes employés par des français à des exploitations rurales.

Néanmoins, en égard à l'état des choses existant et d'accord avec l'Autorité marocaine, le bénéfice de la protection accordée jusqu'ici aux individus compris dans le paragraphe précédent subsistera pendant deux mois, à dater du 1-er septembre prochain.

Il est entendu, d'ailleurs que les cultivateurs, gardiens de troupeaux ou autres paysans indigènes au service des français ne pourront être l'objet de poursuites judiciaires sans que l'Autorité consulaire compétente en soit immédiatement informée, afinque celle ci puisse sauvegarder les intérêts de ses nationaux.

La liste de tous les protégés sera remise par le Consulat respectif à l'Autorité du lieu, qui recevra également avis des modifications apportées par la suite au contenu de cette liste.

Chaque protégé sera muni d'une carte nominative de protection en français et en arabe, indiquant la nature des services qui lui assurent ce privilége.

Toutes ces cartes seront delivrées par la Légation de France à Tanger.

Tanger, le 19 août 1863.

A franczia védelemben nem részesittetnek azon belföldiek, a kik francziák által földmívelési vállalatoknál alkalmaztatnak.

Azonban tekintettel a dolgok jelen állására és egyetértőleg a marokkói hatósággal, fentartatik a legközelebbi szeptember 1-től számitandó 2 hónapon át, az előbbi szakaszban foglalt személyeknek ez ideig adott védelem kedvezménye.

Különben megállapittatik, hogy a francziák szolgálatában álló belföldi mezei munkások, pásztorok vagy más földmívesek a biróságok által bűnperbe nem vonathatnak, a nélkül, hogy az illetékes consulsági hatóság erről azonnal ne értesittessék, a végett, hogy honosai érdekeit megóvhassa.

Az összes védett egyének jegyzéke az illető consulság által a helyi hatósággal közöltetik, a melynek azon módositások is tudtára adatnak, a melyek ezen jegyzék tartalmában későbben eszközöltetnek.

Minden védett egyén nevére szóló, franczia és arab nyelven kiállitott igazolványnyal láttatik el, melyben azon szolgálatok is felemlittetnek, melyek a kiváltságot biztositják.

Mindezen igazolványok Tangerben a franczia követség által állittatnak ki.

Tanger, 1863. augusztus hó 19-én.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

171. szám.

(XXV. ÜLÉS, 265. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó gazdasági bizottságának háznagy úr által 1881. évi október hó 1-től deczember hó 31-ig, valamint 1882. évi január 1-től ugyanez évi márczius 31-ig a főrendi ház bevételeiről és kiadásairól vezetett számadások megvizsgálása tárgyában.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

A bizottság megvizsgálván háznagy gróf Szápáry István ur ő méltóságának a főrendi ház bevételeiről és kiadásairól 1881-ik év október 1-től deczember 31-ig, valamint 1882-ik év január 1-től márczius 31-ig terjedő időszakon át vezetett számadásait, s miután azokat számtételeikre nézve helyeseknek találta, összegezésükben pedig hibanélkülieknek és a kellő fedezeti okmányokkal felszerelteknek tapasztalta, azokat oly tiszteletteljes inditványnyal mutatja be a nagyméltóságú főrendi háznak: miszerint háznagy urat a fentjelzett időszakon át vezetett számadásokra nézve a további számadási kötelezettség terhe alól felmenteni méltóztassék.

Budapest, 1882. évi május hó 4-én.

Őrgróf Pallavicini Ede s. k.

Báró Nyáry Gyula s. k.

172. szám.

(XXV. ÜLÉS, 270. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a madridi egyezmény beczikkelyezéséről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság tárgyalás alá vette a kérdéses törvényjavaslatot s miután meggyőződött arról, hogy a beczikkelyezésre ajánlt egyezményben és a marokkói kormány és Francziaország közt 1863-ban létrejött egyezmény fentartott pontjaiban a védjog gyakorlata kellően biztositva van, azt a ministeri indokolás alapján változatlan elfogadásra oly kiemeléssel ajánlja, hogy a kérdéses egyezmény által állampolgáraink csak jogokat szereznek a nélkül, hogy kötelezettségeket vállalnának.

Budapest, 1882-ik évi május hó 4-én.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 172. számú irományhoz.

Indokok.

A keresztény államoknak a marokkói Sultán országai területén működő diplomatiai és consulsági képviselői által gyakorolt védjog szabályozása tárgyában az újabb időben több európai hatalmasság külön szerződést kötött a marokkói Sultánnal.

Ezen hatalmasságok: Nagybritannia, Spanyol- és Francziaország, mely utóbbinak 1863. évi szerződése a legrészletesebb.

A többi hatalmasságok képviselői Marokkóban oda törekedtek, hogy az emlitett államok képviselőinek biztositott védjoghoz hasonló jognak szerződésszerű élvezetébe lépjenek.

Együttes közbenjárásuknak sikerült kieszközölni, hogy e tárgyban Madridban a marokkói Sultán képviselőjével közös értekezlet tartassék, s e helyen 1880. évi julius 3-án oly nemzetközi egyezmény köttessék, mely által a védjog a legczélszerűbben a Marokkóval szerződő államokra nézve egyenlő alapon szerveztetett s az ezzel kapcsolatos kérdések szabályoztattak.

Ezen értekezleten részt vett ő császári és apostoli királyi Felségének madridi rendkivüli követe is, mint az osztrák-magyar monarchia képviselője, a ki az egyezményt aláirván, ezen egyezmény hatálya kiterjed Ausztria-Magyarországra, nevezetesen a Marokkóban működő császári és királyi diplomatiai képviselők és consulságok védjogára is.

Miután ezen egyezmény az egyes szerződő felek s ezek közt az osztrák-magyar Monarchia részére oly nevezetes előjogokat biztosit, a melyek külön szerződések által alig lettek volna megszerezhetők, s miután szorosabb értelemben vett kötelezettséget, a Marokkóval szerződő hatalmasságok nem vállaltak magukra: igen előnyösnek találtatott a marokkói Sultán képviselőjének megegyezésével az egyezményben a ratificatiókra vonatkozólag határozott igéretet tenni s kivételesen megállapitani, hogy ezen egyezmény határozatai a Madridban történt aláirás napján lépjenek hatályba.

Ezen egyezmény ő császári és apostoli királyi Felsége által 1880. évi deczember hó 26-ik napján utólag megerősittetvén: ennek az ország törvényei közé iktatása szükséges.

Kelt Budapesten, 1881. évi deczember hó 10-én.

Dr. Pauler Tivadar s. k.,
igazságügyminister.

173. szám.

(XXV. ÜLÉS, 272. JEGYZŐKÖNYVI PONT)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi május hó 4-én tartott

XCVI. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik a napirend első tárgya, „a magyar korona országai közös törvényhozása alá tartozó viszonyoknak a Horvát és Szlavonországokkal 1881. évben egyesitett horvát-szlavon határőrvidéken való rendezéséről“ szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház többsége felállás és ülve maradás utján eszközölt szavazással a törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás s szives hozzájárulás végett a főrendi házzal közöltetni határozza.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 173. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a magyar korona országai közös törvényhozás alá tartozó viszonyoknak a Horvát- és Szlavonországokkal 1881. évben egyesitett horvát-szlavon határőrvidéken való rendezéséről.

1. §.

Miután a katonai rendszernek a horvát-szlavon határőrvidéken való megszüntetése végett 1871. junius 8-án Ő Felsége által tett legfelsőbb rendelkezések végrehajtattak; a határőrvidék lakossága Ő Felségének 1873. augusztus 8-án kelt legfelsőbb nyilatkozványa alapján védkötelezettsége tekintetében a magyar korona országainak többi lakosaival egyenlővé tétetett; a közigazgatás a horvát-szlavon határőrvidék egész területén polgárilag szervezve lett; és Ő Felsége a hazai törvények, nevezetesen az 1868 : XXX. t.-cz. 65. §. értelmében 1881. julius 15-én kelt legfelsőbb határozatával a horvát-szlavon határőrvidék azon részének is, mely eddig bekebelezve még nem volt, a hasonló nevű országokkal s ez által a magyar korona országaival való egyesitését elrendelte, és annak folytán a volt horvát-szlavon határőrvidék ezen részének is eddigi külön igazgatása 1881. augusztus 1-én tettleg megszünt: ezen visszacsatolás törvénybe igtattatik és azon viszonyok rendezése iránt, a melyek az 1868 : XXX. t.-cz. szerint a magyar szent korona összes országaiban közös törvényhozás és kormányzat alá tartoznak, a következők határoztatnak.

2. §.

Az 1881. évben bekebelezett horvát-szlavon határőrvidék számára »a horvát-szlavon határőrvidéknek Horvát- és Szlavonországokkal s ez által a magyar korona országaival való egyesitéséről« Ő Felsége által 1881. julius 15-én kibocsátott császári és királyi rendeletnek; továbbá az ugyanakkor »azon határozmányokról, melyek szerint a horvát-szlavon határőrvidék közigazgatásának átadása ezen vidéknek a hasonló nevű országokkal s ez által a magyar korona országaival való egyesitésénél eszközlendő« kiadott királyi leiratnak azon határozatai, melyek az 1868. évi XXX. törvényczikkben megállapitott közös törvényhozás alá tartozó viszonyokról rendelkeznek, jelen érvényükben továbbra is fentartatnak.

3. §.

Az 1882. évtől kezdve egyfelől Magyarország, másfelől Horvát és Szlavonországok közt jelenleg fennálló egyezmény megújitásáig, az 1881. évben Horvát- és Szlavonországokkal egyesitett határőrvidékből származó összes állami bevételek a magyar államkincstárba szolgáltatandó be s ezen határőrvidék autonom közigazgatása számára szükséges költségek, — figyelemmel a határőrvidék bekeblezése folytán eszközölhető egyszerűsitésekre — az eddig

követett módon állapittatnak meg, azzal a különbséggel, hogy azon hatáskör, melyet e részben eddig ezen határőrvidék polgári kormányzatának főnöke gyakorolt, most a bánra száll át.

4. §.

A jogügyletektől, okiratoktól, irományoktól, továbbá a hivatalos cselekményektől járó bélyeg- és közvetlen illetékek kiszabására és beszedésére nézve a magyar korona országaiban fennálló intézmények és szabályok az 1881. évben bekebelezett horvát-szlavon határőrvidékre is kiterjesztetnek.

Azonban kivételkép oly adásvevési és csereszerződések, melyek valamely határőri házközösséghez tartozó ingatlant egészben vagy részben szabad rendelkezés alá eső tulajdonná változtatnak és a jelen törvény hatályba léptét követő 3 év alatt köttetni fognak, ha a szerző fél az eddigi házközösséghez tartozó egyén, bélyeg- és illetékmentesek, ha pedig a szerző fél a házközösséghez nem tartozik, ugy az ily szerződésektől, a fennérintett 3 év alatt a törvény szerint járó bélyeg-, és közvetlen illetékeknek csak fele lesz fizetendő.

A békebirósági tárgyalások, ha a kereset 25 frtnyi összeget vagy értéket meg nem halad, jövőre bélyeg- és illetékmentesek.

5. §.

A határőrvidéki házközösségeket és a horvát-szlavon határőrvidék egyéb lakosait adóztatás tekintetében illető minden kedvezmény, a határőrvidéki közigazgatásnak a polgári hatóság kezébe leendő átadása után is mindaddig fentartandó, mig e részben törvényes uton netán változtatás nem történik.

Hasonlóképen törvényes változtatásig érvényben maradnak a só- és dohányvételre, valamint a dohányültetésre nézve fennálló eddigi árak és méretek.

Hogy e tekintetben minden tévedésnek eleje vétessék, a hatóságok az eddig kötelezettségben állott azon házközösségeket, melyeknek az ezen szakaszban emlitett kedvezmények törvényesen meg voltak adva, nyilvántartani tartoznak.

6. §.

A bánnak a határőrvidéki vasutak kiépitésénél való közreműködése, a mennyiben az épités a beruházási alap számlájára eszközöltetik, ugyanaz leend, melyet az 1877. évi XXVI. és 1880. évi XLIII. törvényczikkek alapján, a most bekeblezett határőrvidék polgári kormányzatának főnöke eddigelé gyakorolt.

7. §.

A magyar korona országainak közös törvényei, a mennyiben a jelen törvény kivételt nem állapit meg, az 1881. évben bekebelezett határőrvidékre is kiterjesztetnek.

8. §.

Ha az 1881. évben bekebelezett horvát-szlavon határőrvidéken fekvő valamely község a 2. §-ban érintett határozatok és a jelen törvény 5. §. alapján fennálló adók helyett a magyar törvényekben megállapitott adók behozatalát kivánná, e törvények az illető községben hatályba léptetendők.

9. §.

Ezen törvény végrehajtásával a ministerium bizatik meg.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

174. szám.

(XXVI. ÜLÉS 278. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a magyar korona országai közös törvényhozása alá tartozó viszonyoknak a Horvát- és Szlavonországokkal 1881. évben egyesitett horvát-szlavon határőrvidéken való rendezéséről“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat a horvát-szlavon határőrvidék nagyobb részének polgárositása folytán igényelt és az 1868: XXX. t.-cz. korlátain belől mozgó törvényhozási határozmányokat tartalmazza.

Ő Felségének 1881. évi julius hó 15-én kibocsátott legfelsőbb rendeletével és leiratával a szükséges előintézkedések megtörténtével elrendeltetvén a kérdéses határőrvidéki résznek is Horvát-Szlavonországokkal s ez által a magyar korona országaival való tényleges egyesitése, körültekintő fokozatos lépések után beállott a volt katonai határőrvidék polgárositása nagy művének ama végső átmeneti stadiuma, mely — a mellett, hogy biztositék arra nézve, mikép a nép életében mély gyökeret vert, a köz- és magánélet minden viszonyait oly mélyen átható határőri intézmény megszüntetése veszélyes rázkódtatással immár nem járand, reményleni engedi, hogy rövid idő mulva a magyar korona országainak minden polgára gyakorolhatván alkotmányos jogait, bekövetkezend az e részben oly rég óhajtott, alkotmányos életünkhöz annyira illő és azt minden kisérletek és az azokból eredő esélyek ellenében teljesen megóvó állapot.

A kérdéses törvényjavaslat, melynek 1. §-a a visszacsatolást előkészitő intézkedések rövid felsorolását foglalja magában, 2. §-a pedig a visszacsatolást elrendelő és az átmenetet szabályozó rendelkezések beczikkelyezését czélozza, 4., 7., 8. és 9. §§-aiban az 1873. évi XXVIII. t.-czikkel teljesen azonos rendelkezéseket tartalmaz, s új megállapodások csak a 3., 5. és a 6. §§-okban foglaltatnak, illetőleg vannak jelenleg felvéve.

Ez alkalommal nagyobb területek csatoltatván Horvát-Szlavonországokhoz, intézkedni szükséges a határőrvidék költségeinek fedezéséről is. A törvényjavaslat 3. §-a e részben az eddig fennállott módozatokat kivánja ideiglenesen, azaz a Horvát-Szlavonországok közt jelenleg fennálló egyezmény megújitásaig, a kellő takarékosság szemelőtt tartásával érvényben hagyatni azzal a különbséggel, hogy a határőrvidék polgári kormányzata főnökének fentartott hatáskör a bánra szállandna át. Horvát-Szlavonországokkal a pénzügyi egyezmény csak nemrég lett újból megállapitva. Figyelemmel eme körülményre és arra, hogy a mostani átmeneti helyzet az új pénzügyi egyezményre biztos alapokat ugy sem nyujtana, csak helyeselhető az érintett §. fennebb méltatott megállapodása.

A javaslat 5. §-a szóról-szóra megegyezik az 1871. évi junius 8-iki kir. leirat 20. §-ával, mely leirat az 1873. évi XXVIII. t.-cz. 2. §-ában beczikkelyeztetett, s következőleg a nélkül, hogy valami újat tartalmazna, csak a nagyobb világosság kedveért vétetett fel; a 8. §-t pedig ama körülmény tette szükségessé, hogy a határőrvidék polgári kormányzatának volt főnöke a határőrvidéki vasutak kiépitésénél az 1877. évi XXVI. és az 1880: XLIII. t.-czikkek értelmében oly befolyást gyakorolt, melynek a változott viszonyok mellett a bánra kellett átszállania.

Figyelemmel tehát az előrebocsátottakra s a ministeri indokolásban foglaltakra, tiszteletteljesen ajánlja a bizottság a kérdéses törvényjavaslat változatlan elfogadását.

Budapest, 1882. évi május hó 5-én.

Gróf Zichy Ferencz *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 174. számú irományhoz.

Indokolás

„a magyar korona országai közös törvényhozása alá tartozó viszonyoknak a Horvát-Szlavonországokkal 1881. évben egyesitett horvát-szlavon határőrvidéken való rendezéséről“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

Több egy évtizednél mult el, mióta a határőrvidék feloszlatására s ezen vidéknek a magyar birodalom többi részeivel való egyesitésére nézve az első elhatározó lépés megtörtént; de százados, a népéletben mély gyökereket vert s a köz- és magánélet minden viszonyait átható intézményeknek megszüntetése s helyettük újaknak behozatala veszélyes rázkódtatások előidézése nélkül csak nagy óvatossággal s lassan történhetik.

A határőrvidéknek feloszlatása és teljes beolvasztása és csak fokozatosan volt keresztülvihető.

Első sorban meg lett szüntetve a katonai határőrrendszer, a bánsági határőrvidék és a titeli zászlóalj, továbbá a varasd-szent-györgyi és a varasd-körösi két határőrezredben, Ivanics várában, Belovár, Zengg és Sziszek katonai községekben. Ezen vidékeknek polgárositása és részint közvetlenül, részint Horvát-Szlavonországok utján közvetve Magyarországgal való egyesitése már teljesen végrehajtva és befejezve van.

Ezen határőrvidéki részek bekeblezéséről az 1873. évi XXVII. és XXVIII. törvénycikkek intézkednek.

Hátra maradt még a horvát-szlavon határőrvidék nagyobb részének polgárositása. Végre a mult 1881-ik évben, miután következetes egymásutánban megtörtént minden szükséges előintézkedés, elrendeltethetett ezen határőrvidéki résznek is Horvát-Szlavonországokkal, s ez által a magyar korona országaival való tényleges egyesitése.

Erről intézkedik Ő Felségének 1881. julius 15-én kibocsátott s *A*) és *B*) mellékletben csatolt legfelsőbb rendelete és leirata.

Ezen legfelsőbb intézvények értelmében 1881. augusztus hó 1-ével megszünvén a zágrábi csász. és kir. főhadparancsnoknak közigazgatási hatásköre, a kérdésben levő határőrvidéki részek közigazgatásának vezetését a horvát-szlavon-dalmát bán vette át, egyelőre mint királyi biztos, mig t. i. a közigazgatás tényleges egyesitésének műve teljesen végrehajtva nem lesz.

Ezzel beállott a volt katonai határőrvidék polgárositása nagy művének végrehajtásában az utolsó, remélhetőleg rövid átmeneti stádium, s igy nem sokára be fog következni azon rég óhajtott állapot, midőn az alkotmányos élet megnyilván, a volt horvát-szlavon határőrvidék ezen

részének lakossága számára is, a magyar korona országainak minden polgára gyakorolhatni fogja alkotmányos jogait.

A jelen törvényjavaslat czélja, hogy az emlitett volt határőrvidéki részeknek vissza-csatolása a törvénybe igtattassék. A kormány czélszerűnek látta ezt ugyanazon módon tenni, mint az az 1871. évben polgárositott és bekebelezett horvát-szlavon határőrvidéki részekre nézve történt.

A most bekebelezett részek szintén Horvát- és Szlavonországokhoz csatoltatnak s igy az egyesités művének végrehajtása s az arra vonatkozó viszonyok rendezése is Horvát- és Szlavon-országok kormányzatának és országgyülésének autonom jogköréhez tartozik. Ezért az e tárgy-ban kibocsátott legfelsőbb rendelet és leirat, hasonlóan az 1873-ban követett eljáráshoz, nem igtattatik be egész terjedelemben a magyar törvények közé; hanem miután az emlitett királyi kiadványok oly intézkedéseket is tartalmaznak, melyek a magyar korona országait közösen is érdeklik, az itteni törvényben a többször idézett királyi kiadványoknak csak azon határozatairól történhetik intézkedés, melyek az 1868 : XXX. t.-czikkben megállapitott közös törvényhozás alá tartozó viszonyokról rendelkeznek.

Egyébiránt a most benyujtott törvényjavaslat majdnem egészen megfelel az 1873 : XXVIII. t.-cz. szövegének.

Igy a részletes intézkedéseket illetőleg is, melyek a most bekebelezett határőrvidéki részek lakosságának a határőrrendszer megszüntetése alkalmával adott ideiglenes természetű adózási és egyéb kedvezmények biztositását tartalmazzák, a törvényjavaslat 4., 7. és 8. §§. teljesen megegyeznek az 1873 : XXVIII. t.-cz. 3., 4. és 5-ik §§-aival; a törvényjavaslat 5-ik §-a át van véve egészen az 1881. jul. 15-iki *A)* alatt mellékelt csász. és királyi rendeletből, miután czélszerűnek tartatott, hogy ezen kedvezmények a törvényben magában kimondva legyenek.

A 3. §. arról intézkedik, hogy a most bekebelezett határőrvidék közigazgatási kiadásai mily módon állapittassanak meg s miképen fedeztessenek.

Tekintve, hogy Horvát-Szlavonországokkal a pénzügyi egyezmény csak nem régiben lett újra megállapitva és nem volna czélszerű most megint ez ügyben új tárgyalásokat kezdeni Horvát- és Szlavonországokkal, főleg pedig tekintve, hogy a mostani átmeneti helyzet az új pénzügyi egyezményre nézve biztos alapokat ugy sem nyujthatna: legczélszerűbbnek mutatkozott az új pénzügyi egyezmény megújitásáig ezen ügyet akként rendezni, hogy a most bekebelezett határőrvidék közigazgatásának azon ágai számára szükséges kiadások, melyek az 1868 : XXX. t.-czikk értelmében Horvát- és Szlavonországok önkormányzatába tartoznak, a pénzügy-minister és a horvát bán által közösen évenkint állapittassanak meg, természetesen az ezen vidékből származó összes állami bevételek a magyar államkincstárt illetik.

Miután a határőrvidéki beruházási alap számlájára épült vasutak épitésénél a zágrábi főparancsnokot, mint a határőrvidék közigazgatásának főnökét, az 1877 : XXVI. és 1880 : XLIII. törvényczikkek értelmében közreműködési jog illette meg, természetes, hogy ezen jog jövőre átszáll a horvát bánra.

Budapesten, 1882. évi február hó 8-án.

Beadja a ministerium nevében:

Tisza Kálmán s. k.,
ministerelnök.

A) melléklet a 174. számú irományhoz.

Császári és királyi rendelet

1881. julius 15-éről

a horvát-szlavon határőrvidéknek Horvát- és Szlavonországokkal s ez által magyar koronám országaival való egyesitéséről.

Miután a katonai rendszernek a határőrvidéken való megszüntetése végett 1871. junius 8-áról kelt parancsiratommal tett rendelkezések végrehajtattak, a határőrvidék lakossága 1873. augusztus 8-áról kelt nyilatkozványom alapján védkötelezettség tekintetében is magyar koronám országainak többi népeivel egyenlővé tétetett, és a horvát-szlavon határőrvidék közigazgatása már polgárilag van szervezve, ezennel rendelem, a mint következik:

1. §.

A horvát-szlavon határőrvidék a hasonló nevű országokkal s ez által a magyar koronám országaival egyesitendő.

2. §.

A horvát-szlavon határőrvidéknek eddigi külön igazgatása ennélfogva megszüntetendő, és annak igazgatása a folyó év augusztus hava 1. napjától kezdve Horvát-Szlavon-Dalmátországaim bánjára száll, ki azt egyelőre mint királyi biztos veszi át oly czélból, hogy a határőrvidéknek Horvát- és Szlavonországokkal való egyesitését akként készitse elő, hogy ezen vidék lakossága mielébb az alkotmányos élet teljes élvezetébe léphessen.

3. §.

Ehhez képest a közös hadügyministerium befolyása a horvát-szlavon határőrvidékre 1881. augusztus hó 1. napjától kezdve szintén megszünik.

4. §.

Az 1881-ik évi augusztus hó 1-től kezdve a zágrábi főhadparancsnokság is mint határőrvidéki közigazgatási hatóság megszünteti működését s annak mindazon teendői, melyek az 1868. évi XXX-ik magyar törvényczikk értelmében magyar koronám országainak közös ügyeihez tartoznak, az illető magyar ministeriumnak adandók át, mig az önkormányzati autonom országos közigazgatás, a határőrvidék bekeblezésének teljes keresztülvitele czéljából Horvát-Szlavon és Dalmát-országok bánjának, mint királyi biztosomnak rendelendő alá.

Ez utóbbi a határőrvidéki beruházási alapot illetőleg ugyanazon hatáskörrel ruháztatik fel, melylyel eddigelé a határőrvidék közigazgatási hatóságának főnöke birt.

5. §.

A bán a hozzá utalt teendőkre vonatkozó intézvényeket mint királyi biztos adja ki.

6. §.

A határőrvidéken levő hatóságok és hivatalok 1881. augusztus hó 1-től kezdve a »királyi« jelzővel élnek, s a magyar állami, illetve horvát-szlavon és dalmát országos czímert használják.

7. §.

Ezen hatóságoknak és hivataloknak a határőrvidék bekeblezésének végrehajtása folytán szükségessé válandó ujjászervezésére nézve, a megfelelő javaslatok érdekelt magyar ministereim, — illetőleg a bán, mint királyi biztos által, mielőbb Elém terjesztendők.

Ezen ujjászervezés megtörténtéig minden egyes autonom avagy közös határőrvidéki közigazgatási ág hivatalnoki kara megmarad külön állományában s mostani törvényes létszámával.

8. §.

A határőrvidéken alkalmazott tudori minősitvénynyel nem biró járásorvosokat illetőleg rendeltetik, hogy azok, ha egyébként szolgálatképesek — a tudori fokozat hiánya miatt, akaratuk ellen az államszolgálatból el nem bocsáthatók.

9. §.

Azon ellátási igények, melyeket a horvát-szlavon határőrvidéki hivatalnokoknak és szolgáknak 1875. márczius 21-én kelt császári és királyi rendeletem, tekintettel a reájuk nézve korábban érvényben állott katonai nyugdíjszabályzatokra biztositott, — a mennyiben ama rendelet még alkalmazható, — érintetlenül maradnak.

10. §.

A határőrvidéki közigazgatás azon hivatalnokaira és szolgáira, kiket valamelyik magyar ministerium vesz át, az átvétel napjától kezdve legott, a hasonnemű magyar királyi hivatalnokokra nézve érvényben álló fegyelmi szabályok alkalmazandók.

Ugyanily módon a határőrvidéki közigazgatás azon hivatalnokaira és szolgáira, kik a bánnak, mint királyi biztosnak hatósága alá helyeztetnek, ezen alárendeltetésük napjától kezdve, az autonom horvát-szlavon országos igazgatás hivatalnokaira és szolgáira nézve érvényes fegyelmi szabályok fognak alkalmaztatni.

11. §.

A zágrábi főhadparancsnokot, mint a határőrvidéki közigazgatás főnökét megillető kinevezési, végleges minőségben való megerősitési, előmozditási, előléptetési és egyéb a határőrvidéki közigazgatás hivatalnokainak és szolgáinak személyes viszonyaira vonatkozó intézkedés jog 1881. augusztus hó 1-től kezdve az érdekelt magyar ministerre, illetőleg a bánra száll át.

12. §.

Az állandó hadsereg, a hadbirói kar és a határőrvidéki közigazgatási szolgálat azon tényleges szolgálati viszonyban álló tisztjeit illetőleg, kik a határőrvidéki közigazgatás valamely rendszeresitett állomásán ideiglenesen alkalmazva, vagy ily állomás ellátására parancsolva, vagy

mint számfelettiek külön szolgálattételre berendelve vannak, közös hadügyministeremnek lesz feladata, hogy midőn ezen tisztek ideiglenes alkalmaztatása, parancsoltatása, avagy külön szolgálattételre való berendeltetése véget ér, jövő alkalmaztatásuk vagy pedig a további elbánás iránt 1873. május 28-án kelt elhatározásom értelmében az érdekelt magyar minister, illetve a bán véleményének meghallgatása után Nekem az esetben előterjesztést tegyen, ha azon tisztek nem vétetnek át véglegesen a polgári államszolgálatba.

Mig azonban ezen tisztek a tényleges hadikötelékbe tartoznak, eddigi igényeik az előléptetésre tekintet nélkül polgári államszolgálatban való alkalmaztatásukra fentartatnak.

13. §.

A szerezsán-csapat anyagi ellátás tekintetében, valamint rendőrségi hivatására nézve 1881. augusztus 1-től kezdve a bánnak rendeltetik alá.

Ugyanazon naptól fogva katonai alárendeltségi viszonyára nézve a magyar honvédelmi minister hatósága alá helyeztetik.

A szerezsán-legénység által az eddigi szabályok szerint (a szerezsán-csapat szervezéséről szóló 1871-iki szabályrendelet 9. és 10. §-ai) maguk és családjaik számára már megszerzett ellátási igények a szerezsán-csapatnak a királyi magyar-horvát-szlavon országos csendőrséggel való egyesitése után is biztositva maradnak, a mennyiben kedvezőbbek azon ellátási igényeknél, melyek a királyi magyar-horvát-szlavon országos csendőrség számára fennálló szabályok szerint megállapitandók volnának.

14. §.

Annak végleges meghatározását, hogy a határőrvidéki kincstári épületek, hivatali helyiségekre és hivatali lakásokra miképen osztassanak szét, az újjászervezésnek és teljes egyesitésnek, minden egyes igazgatási ágra való nézve foganatositása után magyar pénzügyministerem a bánnal megállapitván, e megállapodást jóváhagyásom alá terjesztendi.

A pénzügyminister feladata leend, hogy erre nézve földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi, valamint közmunka- és közlekedési magyar ministeremmel előlegesen megegyezzék.

15. §.

A rendelkezésre álló, azaz valamely közös vagy autonom igazgatási ág czéljaira nem szükséges határőrvidéki kincstári épületek eladása, s az épület-eladási alap kezelése 1874. évi szeptember 2-án kelt elhatározásom értelmében a magyar pénzügyministeriumot fogja illetni.

A határőrvidéken levő azon kincstári fekvőségek, melyek nincsenek az autonom országos igazgatás valamely különleges czéljára rendelve, magyar ministeriumomra háramlanak.

16. §.

A határőrvidéki lakosság ugy közjogi, mint magánjogi ügyeinek rendezésénél a teljes jogfolytonosság fentartandó.

Ennélfogva a határőrvidéken ez idő szerint hatálylyal biró minden nyilatkozvány, törvény, leirat, rendelet, parancsirat, kézirat és határozvány, — ugy szintén minden Általam jóváhagyott vagy az erre hivatott hatóságok által kiadott utasitás és szabály, valamint minden

egyéb szabályrendelet, általános rendelvény és meghagyás, — vonatkozzék az bármelyik igazgatási ágra és származzék bár részben még a határőrvidéki alaptörvényekből, — avagy foglaltassék bár a politikai és igazságügyi törvénygyüjteményekben, birodalmi törvénylapban, hadseregi vagy határőrvidéki közigazgatási rendelettárban, mindaddig érvényben marad és pontosan megtartandó, mig törvényes uton meg nem változtatik.

17. §.

E végből a határőrvidéki közigazgatási rendelettár, a horvát-szlavon határőrvidék rendkivüli beruházási jövedelmeinek kipuhatolásáról, kezeléséről, rendeltetéséről és felhasználásáról, valamint a határőrvidéki vagyoni-, nevelési- és művelődési alapok egyesitéséről és kezeléséről szóló mai napról kelt rendeleteimnek, — és végre a határőrvidéknek Horvát- és Szlavonországokba leendő bekeblezése alkalmából mai napon a határőrvidék lakosságához intézett nyilatkozványomnak beigtatása után, — berekesztendő.

18. §.

A határőrvidéki házközösségeket és a horvát-szlavon határőrvidék egyéb lakosait adóztatás tekintetében illető minden kedvezmény, a határőrvidéki közigazgatásnak a polgári hatóságok kezébe leendő átadása után is mindaddig fentartandó, mig e részben törvényes uton netán változtatás nem történik.

Hasonlóképen törvényes változtatásig érvényben maradnak a só- és dohány-vételre, valamint a dohányültetésre nézve fennálló eddigi árak és méretek.

Hogy e tekintetben minden tévedésnek eleje vétessék, a hatóságok az eddig kötelezettségben állott azon házközösségeket, melyeknek az ezen szakaszban emlitett kedvezmények törvényesen meg voltak adva, nyilvántartani tartoznak.

19. §.

Az eddigi határőrvidéki jövedelmi jövedékeknek, ugymint az ital- és húsmérésnek, az országos- és heti vásároknak, továbbá a farakodó helyeknek jövedelmei ezentul is megmaradnak a városi és falusi községek saját kezelésében, még pedig a határőrvidéki városi és falusi községek szervezéséről szóló 1871. junius 8-iki törvény 8. §-ában kimondott azon megszoritással, hogy az emlitett községeket ezen jövedelmeknek fele része illeti.

20. §.

Minden bármi néven nevezendő alap, nevezetesen a határőrvidéki tanitói ellátási alap, valamint a helyi- és vagyon-községeknek minden vagyona valódi rendeltetésének örök időkre biztositva marad.

21. §.

Magyar kormányom ezen felül gondoskodni fog arról, hogy a likkai, sluini, 1-ső és 2-ik báni vagyonközségek, a mennyire fentartásukhoz valóban szükséges, segélyben részesittessenek.

22. §.

A horvát-szlavon határőrvidéken, annak a polgári területbe való bekeblezése után is,

a föld és egyéb ingatlan birtoka semmi szin alatt sem terhelhető bármi néven nevezendő oly föld- vagy munkaváltsággal, illetőleg természetbeni munkaszolgálmányok utáni kárpótlással, mint a melyek ama földbirtokot korábban terhelték.

Ezen föld- és ingatlan birtok a horvát-szlavon földtehermentesitési alapot illető minden járuléktól is mentesitve marad.

23. §.

A bekeblezendő határőrvidék mindazon családai számára, melyek nemesi állapotukat és nemességük fokát igazolni képesek, a polgári kormányzatban megadatnak és biztosittatnak mindazon előjogok, melyek őket ezen minőségben magyar koronám országaiban megilletik.

24. §.

Azon kötelezettségek teljesitésére nézve, melyeket a határőrvidéki kincstár a közigazgatás nevében, vagy melyeket valamely autonom határőrvidéki czélokra szolgáló határőrvidéki alapszerződések következtében harmadik személyekkel szemben vállalt: a gondoskodás a bánra, mint királyi biztosra száll; azon kötelezettségekre nézve pedig, melyek a közös igazgatás nevében kötött szerződésekből erednek, azon magyar ministeriumra, melynek ügykörébe az illető igazgatási teendők jutottak.

25. §.

A római és görög katholikus plébániákra nézve a határőrvidéken Engem illető kegyúri jog gyakorlásával, a zágrábi főhadparancsnok helyett 1881. augusztus hó 1-től kezdve Horvát-Szlavon és Dalmát országaim bánját bizom meg.

26. §.

Minthogy az 1872. évi IV. törvényczikkben foglalt azon föltétel, miszerint Szichelburg kerületére és Marienthal községére nézve a polgárositással egyidejüleg a határszabályozásnak is meg kell történnie, eddig teljesithető nem volt, a határszabályozás kérdésének alkotmányos uton való elintézéseig természetesen mérvadó marad az idézett törvényczikknek azon határozmánya, melynél fogva a szóban levő területek polgárositása egyelőre függőben hagyatik. Nehogy azonban az emlitett területek igazgatásában zavar álljon elő, azt ideiglenesen a bánra bizom.

Ferencz József *s. k.*
(P. H.)

Tisza Kálmán *s. k.*
Gróf Bylandt-Rheidt Arthur *s. k.,*
altábornagy.

B) alatti melléklet a 174. számú irományhoz.

Királyi leirat

1881. julius 15-éről

azon határozmányokról, melyek szerint a horvát-szlavon határőrvidék közigazgatásának átadása ezen vidéknek a hasonló nevű országokkal, s ez által a magyar koronám országaival való egyesitésénél eszközlendő.

Miután mai napról kelt császári és királyi rendeletemmel meghagytam, hogy a horvát-szlavon határőrvidék a hasonló nevű országokkal s ez által magyar koronám országaival egyesittessék, ezen vidék eddigi közigazgatásának a polgári hatóságokra való átruházására vonatkozólag rendelem, a mint következik:

1. §.

A határőrvidéki szakosztályok, valamint a zágrábi főhadparancsnokságnak, mint határőrvidéki közigazgatási hatóságnak segédhivatalai s közegei mostani törvényes személyzeti létszámukkal és tényleges állományukban az ügykörükhöz tartozó irományokkal együtt 1881. augusztus hó 1-én átadandók az érdekelt magyar ministereknek, illetőleg Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjának, mint királyi biztosnak.

2. §.

E czélból ama határőrvidéki szakosztályoknál, melyek eddigelé ugy az 1868. évi XXX. törvényczikk értelmében közös, mint autonom ügyeket is elláttak, a teendők s ennek folytán ideiglenesen a hivatali személyek is illetményeiknek megfelelő átutalása mellett magyar kormányom s a bán, mint királyi biztos között létrejött megegyezés után szolgálattétel végett szétosztandók.

3. §.

Ehez képest a határőrvidéki igazgatás elnöki hivatala, ugyszintén a határőrvidéki igazgatásnak belügyi, vallás- és közoktatásügyi s igazságügyi osztályai, továbbá a határőrvidéki szám-

vevőségi osztálynak az autonom igazgatásra vonatkozó, már előbb elkülönitett szakasza s végre az oda tartozó segédhivatalok az irodaigazgatósággal együtt mostani szervezetükben a bánnak, mint királyi biztosnak adandók át.

4. §.

A határőrvidéki épitészeti ügy azon teendői, melyek az 1868. évi XXX. törvényczikk értelmében magyar koronám összes országaiban közösek, közmunka- és közlekedésügyi magyar ministerem ügykörébe szállnak; ellenben az autonom természetű teendők, a határőrvidéki igazgatás belügyi osztályával együtt a bánnak, mint királyi biztosnak adandók át.

Az utóbbira száll át azon épitményekre vonatkozó intézkedési jog is, melyek a határőrvidéki beruházási alap számlájára létesittetnek, kivévén a vasuti épitkezéseket.

A hivatalnoki és szolgai személyzet megosztására vonatkozólag az illető minister a bánnal egyetértőleg fog eljárni.

5. §.

A határőrvidéki erdőigazgatóság által 1871. évi junius 8-án kelt elhatározásom értelmében végzett teendők, a mennyiben az 1873. évi XXX. magyar törvényczikk 7. §-a (1873 : deczember 30-án kelt horvát törvény) s az 1869. évi II. horvát törvényczikk 6. §-a szerint a horvát-szlavon országos kormány autonom hatáskörébe tartoznak, egy nagyobb és egy kisebb rangú határőrvidéki erdészeti hivatalnokkal együtt, a bánra, mint királyi biztosra szállanak át.

6. §.

A feloszlatandó határőrvidéki pénztár teendői az autonom országos igazgatást és a kizárólag határőrvidéki czélokra szolgáló alapokat illetőleg a zágrábi horvát-szlavon országos pénztárra, az egész beruházási alapot illetőleg pedig a Zágrábban felállitandó »Beruházási alap pénztárá«-ra szállanak át; a miért is a második határőrvidéki pénztári hivatalnok további rendelkezésig az utóbb emlitett pénztárhoz osztandó be.

7. §.

Az erdei szolgalmaknak a horvát-szlavon határőrvidéken való megváltására rendelt központi bizottság mostani szervezetében a bánnak, mint királyi biztosnak rendeltetik alá.

Reá száll tehát különösen az osztályhatározatok megerősitésének joga, ugy a mint azt a határőrvidék lakosságának faizási, legeltetési s erdőtermék-használati joga tárgyában 1871. junius 8-ikán kelt törvény 9. §-a szerint eddig a zágrábi főhadparancsnokság, mint határőrvidéki közigazgatási hatóság gyakorolta.

8. §.

Végre a hétszemélyes- és a báni tábla határőrvidéki osztályai is, valamint a horvát-szlavon határőrvidéki főügyészség a bánnak, mint királyi biztosnak hatósága alá helyeztetnek, s ezen osztályoknak a horvát-szlavon hétszemélyes- és báni táblával leendő teljes egyesitésére nézve a bán által Nekem mielőbb előterjesztés teendő.

9. §.

Az 1881-iki közigazgatási évre a határőrvidéki igazgatás számára 1880. évi deczember 18-áról kelt elhatározásommal jóváhagyott költségvetés mérvadó.

Az 1882. évtől kezdve az egyfelől Magyarországom, másfelől Horvát- és Szlavonországok között jelenleg fennálló pénzügyi egyezmény lejártáig a Horvát- és Szlavonországokkal most egyesitendő határőrvidék autonom közigazgatásának szükséglete magyar pénzügyministerem és a bán között évenként megállapitandó és jóváhagyásom alá terjesztendő.

Ezen szükséglet megállapitásánál a határőrvidék bekeblezése folytán eszközölhető egyszerűsitések tekintetbe veendők.

A fennebb emlitett egyezmény megújitásáig a határőrvidékből származó összes állami bevételek a magyar államkincstárt illetik s ezen vidék autonom közigazgatása számára megállapitott kiadások a magyar államkincstárból fedezendők.

10. §.

A pénzügy a határőrvidéken közvetlenül a magyar pénzügyministerium alá rendeltetik.

Ennélfogva a határőrvidéki közigazgatási hatóság pénzügyi osztálya, s a határőrvidéki térképtár, rendszeresitett személyzetükkel a zágrábi királyi pénzügyi igazgatóságba, a határőrvidéki pénztár főnöke pedig az államkincstári pénztári készletekkel, könyvekkel és iratokkal együtt, a zágrábi magyar királyi állami főpénztárba kebelezendők.

11. §.

Azon jogositványok, melyek a pénzügyeket illetőleg átruházott hatáskörben a főhadparancsnokhoz voltak utalva, s melyek máskülönben a magyar királyi pénzügyministerium hatáskörébe esnek, jövőre ez utóbbit fogják illetni.

12. §.

A határőrvidék számára fennálló 1-ső és 2-ik folyamodású pénzügyi törvényszékek teendői azon hasonló fokú birói hatóságokra ruháztatnak át, melyek Horvát- és Szlavonországok számára léteznek.

13. §.

A határőrvidéki közigazgatási hatóság földadó-katasteri osztálya »A Horvát-Szlavonországokkal egyesitett határővidék földadó-katasteri igazgatósága Zágrábban« czím alatt munkálatainak befejezéseig fentartatván, közvetlenül a magyar pénzügyministerium alá rendeltetik.

14. §.

A határőrvidéki igazgatás erdészeti osztálya, a magyar királyi erdőigazgatóságok számára meghatározott hatáskörrel erdőigazgatósággá alakulván, közvetlenül a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar királyi ministerium alá helyeztetik.

15. §.

A vagyonközségek erdőgazdaságának fővezetését és felügyeletét, mely a bánnak van fentartva, külön törvény fogja meghatározni.

A bánnak befolyása a határőrvidéki állami erdők azon koros fával biró állabjainak értékesitésére, melyek határőrvidéki beruházási czélokra szánvák, ezen beruházási jövedelmek kipuhatolása, kezelése, rendeltetése és felhasználása tárgyában mai napon kiadott rendeletem által van szabályozva.

16. §.

A belügyi-, igazságügyi- és pénzügyi osztályoknak az 1871. junius 11-éről kelt rendelet *D)* betűje alatt megszabott közreműködése az állami erdőgazdászatot érdeklő árverési-, eladási- és szerződési tárgyalásoknál, az autonom és közös határőrvidéki igazgatási osztályok külön választása folytán megszünik.

Az ugyanazon rendelet értelmében eddigelé a határőrvidéki erdészeti osztályt illetett autonom teendők (5. §.) a bánra, mint királyi biztosra szállanak át.

17. §.

Ellenben a határőrvidéki igazgatás erdészeti osztályához, midőn magyar királyi erdőigazgatósággá alakul, a könyvelési és számellenőrzési teendők ellátása végett, a határőrvidéki közös számvevőségi osztály eddigi állományából 1 számtanácsos, 3 számtiszt s 1 járulnok, — a segédhivatali teendők ellátására pedig a közös segédhivatal személyzetéből 2 napdíjason kivül 1 másodosztályú irodatiszt és 1 járulnok osztandó be.

18. §.

A határőrvidéki közös számvevőségi osztálynak, valamint a közös segédhivataloknak többi hivatalnokai és szolgái, a határőrvidéki igazgatás pénzügyi osztályával egyetemben 10. §.) a zágrábi pénzügyi igazgatósághoz helyeztetnek át.

19. §.

A határőrvidéki épitészeti osztálynak azon teendői, melyek az 1868. évi XXX. magyar törvényczikk 9. §-a értelmében tulajdonképen vett közös épitészeti ügyeknek tekintendők, tehát: a vasuti épitéseken felül a kikötői ügyek és a hajózási-, valamint az oly állami utakra és folyókra vonatkozó teendők, melyek Magyarországot s Horvát- és Szlavonországokat közösen érdeklik, — a közmunka- és közlekedésügyi magyar ministeriumra szállanak.

20. §.

Ellenben azon közös épitészeti teendők, melyek csupán csak a királyi magyar ministeriumra szálló valamely igazgatási ág czéljaira rendelt határőrvidéki kincstári épületekre vonatkoznak, az érdekelt magyar szakministeriumot illetik, tehát: az adóhivatalok hivatali helyiségeire és hivatali lakásaira vonatkozó teendők a magyar pénzügyministeriumot, az erdőhivatalok hasonló hivatali helységeire s hivatali lakásaira vonatkozók pedig a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar ministeriumot.

21. §.

A határőrvidéki épitészeti ügyek körül alkalmazott hivatalnoki és szolgai személyzet szétosztásánál, valamint az eddig a határőrvidéki épitészeti osztály által ellátott közös épitészeti ügyekre vonatkozó ügyiratok szétválasztásánál s átadásánál, közmunka- és közlekedésügyi magyar ministerem a bánnal egyetértőleg fog eljárni.

22.

A közös magyar-horvát királyi pénzügyi és erdészeti igazgatás alatt álló pénztárak, hivatalok és számadók naplóikat és számadásaikat a zágrábi pénzügyi igazgatóság számvevői osztályához, illetve az erdőigazgatóság számvevőségéhez, az autonom igazgatás számadó hivatalai és számadói pedig, a bánnak, mint királyi biztosnak, alárendelt autonom határőrvidéki számvevői osztályhoz fogják terjeszteni.

23. §.

Addig, mig a határőrvidéki hivatalok által a határőrvidéki számvevőségi osztály hivatalos működésének beszüntetéséig készitett s a fennebbi határozmányok szerint egyrészt a bán hatósága alá rendelt autonom határőrvidéki számvevőségi osztályhoz, másrészt pedig a zágrábi pénzügyi igazgatóság számvevői osztályához, illetve a zágrábi erdő-igazgatóság számvevőségéhez terjesztendő naplók és számadások megvizsgálása és könyvelése teljesen el nem intéztetik és be nem fejeztetik; és mig a számadási könyvek le nem záratnak s a határőrvidék közigazgatásának a bán, mint királyi biztoshoz leendő átbocsátása időpontjáig terjedő kezelési kimutatások el nem készülnek: ezen munkálatok ugy az autonom határőrvidéki számvevőségi osztálynál, mint a pénzügyi igazgatóság számvevőségi osztályánál s az erdőigazgatóság számvevőségénél egy külön osztály által végzendők, mely a határőrvidéki számellenőrzési hivatalnokokból átvett személyzetből fog alakittatni.

24. §.

A folyamatban levő polgári perek, melyekben a határőrvidéki kincstár vagy valamely határőrvidéki alap fel- vagy alperesként szerepel, szétosztandók s a mennyiben egyes esetekben nem találtatnék czélszerűbbnek, hogy a már folyamatban levő perek befejezése a királyi főügyészség vezetése alatt meghagyassék ugyanazon ügyvédeknél, kik azok vitelével meg voltak bizva, azon kincstári pereknek továbbvitele, melyeknél az autonom határőrvidéki igazgatás költségvetése vagy valamely határőrvidéki alap van érdekelve, a horvát-szlavon báni tábla főügyészségére, azon kincstári pereké pedig, melyek valamely közös igazgatási ágra vonatkoznak, a magyar pénzügyministerium alatt álló zágrábi kincstári jogügyi igazgatóra bizandó.

Ferencz József *s. k.*

(*P. H.*)

Tisza Kálmán *s. k.*

Bedekovich Kálmán *s. k.*

Gróf Pejacsevich László *s. k.*

175. szám.

(XXVI. ÜLÉS 279. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi május hó 1-én tartott

XCIV. ülésének jegyzőkönyvéből.

1342. Következik a napirend második tárgya, a zárszámadási bizottság jelentése a Magyar- és Horvát-Szlavonországok között az 1876., 1877., 1878. és 1879. évre vonatkozólag eszközölt leszámolásról.

A tárgyalás megkezdése elôtt Madarász József képviselő következő halasztási inditványt adja be:

»Halasztási inditvány.

A zárszámadási bizottságnak a Magyar- és Horvát-Szlavonországok között az 1876., 1877., 1878. és 1879. évre vonatkozólag eszközölt leszámolásról beadott jelentéséből kitűnik az, hogy Magyarország e négy év alatt közös kiadásokban Horvát-Szlavonországok helyett fizetett 21.042,946 frt 77 krt, miből levonván a beligazgatási czímen Horvát-Szlavonországokat még ez években megilletett 478,430 frt 54 krt; azon összeg, melyet Magyarország e négy évben Horvát-Szlavonország helyett fizetett, tesz 20.564,516 frt 23 krt.

A képviselőház a zárszámadási bizottságnak e jelentését a napirendről leveszi és elhatározza, hogy azt akkor fogja tanácskozás alá venni, a midőn az 1868. évi XXX. törvény 66. §-a Fiuméra vonatkozó rendeleteinek elég tétetett.

1882. május 1. Madarász József, Turgonyi

Lajos, Náray Imre, Németh Albert, Csanády Sándor, Szabó Endre, Kállay János, Farkas Balázs, Ónody Géza, Duka Ferencz.«

A halasztási inditvány feletti tárgyalás folyamán Irányi Dániel képviselő következő inditványt nyujtja be:

»Inditvány. A jelentés a zárszámadási bizottsághoz vissza utasittatik, hogy azt az 1880: LIV. t.-czikknek megfelelő módon készitse el és nyujtsa be.

Beadja
Irányi Dániel.«

Hegedüs Sándor képviselő fentebbi két inditványnyal szemben következő határozati javaslatot adja be:

»Határozati javaslat. A képviselőház a Magyar és Horvátországok között az 1876., 1877., 1878. és 1879. évre vonatkozó leszámolást tudomásul veszi.

Beadja
Hegedüs Sándor.«

A vita befejezte után elnök a Madarász József és Irányi Dániel képviselők inditványát a beadás sorrendje szerint tűzvén ki szavazás alá, először felteszi a kérdést, elfogadja-e a ház a Madarász József képviselő s társai által beadott halasztási inditványt, igen vagy nem?

A ház többsége felállás és ülve maradás utján eszközölt szavazással az inditványt nem fogadja el.

Ezután elnök felteszi a kérdést, elfogadja-e a ház az Irányi Dániel képviselő által beadott inditványt, igen vagy nem?

A ház többsége felállás és ülve maradás utján eszközölt szavazással ez inditványt sem fogadja el, s ennek folytán a zárszámadási bizottság jelentése s Hegedüs Sándor képviselőnek arra vonatkozó határozati javaslata vétetett tárgyalás alá, illetőleg tűzetett ki szavazás végett.

Elnök felteszi a kérdést, elfogadja-e a ház a zárszámadási bizottság jelentését változatlanul, igen vagy nem?

A ház többsége a bizottság jelentését nem fogadja el.

Ezután felteszi elnök a kérdést, elfogadja-e a ház a Hegedüs Sándor képviselő által beadott határozati javaslatot, igen vagy nem?

A ház többsége felállás és ülve maradás utján eszközölt szavazással a határozati javaslatot elfogadja.

***Péchy Jenő** s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

176. szám.

(XXVI. ÜLÉS, 279. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi május hó 4-én tartott

XCVI. ülése jegyzőkönyvéből.

1355. Következik a napirend második tárgya, a zárszámadási bizottság jelentése, az 1880. évi állami zárszámadások megvizsgálása tárgyában.

A ház többsége a bizottság jelentését általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

1356. Következik a jelentés részletes tárgyalása.

I. Az állami adósságokra vonatkozólag az *a*) pontban foglalt s a szőlődézsmaváltság-kötelezettek hátralékaira vonatkozó pénzügyministeri nyilatkozat

a ház többsége által felállás és ülve maradás utján eszközölt szavazással a bizottság véleményezése szerint tudomásul vétetik.

1357. A *b*) pont

elfogadtatik.

A *c*) pontra vonatkozólag Madarász József képviselő következő elleninditványt adja be:

»Elleninditvány.

Az 1870 : X. t.-cz. alapján felvett 30 millió forintnyi névértékű kölcsön ügyében követett eljárás nem vétetik tudomásul.

Madarász József.«

A vita befejeztetvén, elnök felteszi a kérdést, tudomásul veszi-e a ház az 1870 : X. t.-cz. alapján felvett 30 millió forintnyi névértékű kölcsön kezelésére vonatkozólag követett eljárást a

bizottság jelentésének c) pontja értelmében, igen vagy nem?

A ház többsége felállás és ülve maradás által eszközölt szavazással, a c) pont értelmében a fent jelzett 30 millió forintnyi névértékű kölcsön ügyében követett eljárást tudomásul veszi s ennek következtében Madarász József ellenindítványa elesik.

1358. A d) pontra vonatkozólag Madarász József képviselő következő ellenindítványt adja be:

»Ellenindítvány. A tisza-szegedi kölcsönnél az államszámszék által kimutatott 742,180 frtnyi kevesbletre nézve tett felvilágositás nem lévén kellően megnyugtató, az tudomásul nem vétetik.

Madarász József.«

A vita befejezte után elnök felteszi a kérdést, tudomásul veszi-e a ház a tisza-szegedi nyeremény-kölcsönre vonatkozó indokolást a bizottsági jelentés d) pontja értelmében, igen vagy nem?

A ház többsége felállás és ülvemaradás utján eszközölt szavazással a tisza-szegedi nyereménykölcsönnél mutatkozó 742,180 frtnyi kevesbletre vonatkozó indokolást a d) pont értelmében tudomásul veszi s igy a Madarász József ellenindítványa elesik.

1359. II. A m. kir. állami és kincstári vasutak telekkönyvezésének állását illetőleg, a jelentés a), b), c) pontjai — tudomásul vétetnek.

1360. III. A belügyi tárczánál a bizottság jelentése — tudomásul vétetik.

1361. IV. A pénzügyi tárczánál a jelentés a), b), c) pontjai — tudomásul vétetnek.

1362. V. A közmunka- és közlekedésügyi ministerium tárczájánál a jelentés a), b), c), d) pontjai — tudomásul vétetnek.

1363. VI. A honvédelmi ministerium tárczájánál a bizottság jelentése — tudomásul vétetik.

1364. *Túlkiadások a rendes kezelésnél.*
III. Fejezet. Országgyülés — tudomásul vétetik.

1365. IV. Fejezet. Az 1880. évre megállapitott közösügyi kiadásokból a magyar korona országait illető összeg — tudomásul vétetik.

1366. VI. Fejezet. Nyugdíjak

tudomásul vétetik.

1367. VII. Fejezet. Állami adósságok

tudomásul vétetik.

1368. VIII. Fejezet. Előlegezések a vasuti kamatbiztositás alapján

tudomásul vétetik.

1369. IX. Fejezet. Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükséglete

tudomásul vétetik.

1370. X. Fejezet. Fiume

tudomásul vétetik.

1371. XV. Fejezet. Belügyministerium

tudomásul vétetik.

1372. XVI. Fejezet. Pénzügyministerium

tudomásul vétetik.

1373. XVII. Fejezet. Közmunka- és közlekedési ministerium

tudomásul vétetik.

1374. XVIII. Fejezet. Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium

tudomásul vétetik.

1375. XIX. Fejezet. Vallás- és közoktatásügyi ministerium

tudomásul vétetik.

1376. XX. Fejezet. Igazságügyi ministerium.

tudomásul vétetik.

1377. XXI. Fejezet. Honvédelmi ministerium

tudomásul vétetik.

1378. *Túlkiadás az átmeneti B) I. kezelésnél.*
II. Fejezet. Belügyministerium

tudomásul vétetik.

III. Fejezet. Pénzügyministerium

tudomásul vétetik.

VII. Fejezet. A szegedi árviz következtében felmerült kiadások fejében az 1879 : XX., XXV., továbbá az 1880 : XV. és XIX. törvényczikkekben nyert felhatalmazások alapján előirányzat nélkül utalványoztatott 1.250,379 frt 52 kr.

tudomásul vétetik.

VIII. Fejezet. Előirányzat nélküli kiadások az (alább következő) állami adósságoknál

tudomásul vétetik.

1379. *Túlkiadások az átmeneti B) II. kezelésnél (beruházásoknál).*
I. Fejezet. Pénzügyministerium

tudomásul vétetik.

II. Fejezet. Közmunka- és közlekedési ministerium

tudomásul vétetik.

III. Fejezet. Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium

tudomásul vétetik.

1380. *Túlkiadások a C) rendkivüli közösügyi költségeknél.*

E tételnél Madarász József képviselő következő határozati javaslatot adja be:

»Határozati javaslat.

A zárszámadási bizottság jelentésének 40-ik lapján a boszniai és herczegovinai menekültek segélyezésére forditott 199,704 frt feletti tanácskozás és határozás itt elhalasztatik, s annak a törvényhozás, illetve a képviselőház elébe terjesztésére a pénzügyminister utasittatik.

Madarász József.«

A határozati javaslat feletti vita befejezte után, elnök szavazás alá bocsátja első sorban a határozati javaslatot, mint halasztási inditványt, kérdvén a házat, elfogadja-e a Madarász József által benyujtott határozati javaslatot, igen vagy nem?

A ház többsége felállás és ülvemaradás által eszközölt szavazással a határozati javaslatot el nem fogadja, s a tételt a bizottság véleményezése értelmében tudomásul veszi.

1381. *Kevesebb bevételek a rendes A) kezelésnél.*

I. Fejezet. Állami adósságok

tudomásul vétetik.

II. Fejezet. Fiume

tudomásul vétetik.

V. Fejezet. Belügyministerium

tudomásul vétetik.

VI. Fejezet. Pénzügyministerium

tudomásul vétetik.

1383. Folytattatván a zárszámadási bizottság jelentésének tárgyalása, a

VII. Fejezet. Közmunka- és közlekedésügyi ministerium

tudomásul vétetik.

VIII. Fejezet. Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium

tudomásul vétetik.

IX. Fejezet. Vallás- és közoktatásügyi ministerium

tudomásul vétetik.

X. Fejezet. Igazságügyi ministerium

tudomásul vétetik.

1384. *Kevesebb bevételek az átmeneti B) kezelésnél.*

I. Fejezet. Belügyministerium — tudomásul vétetik.

II. fejezet. Pénzügyministerium — tudomásul vétetik.

1385. Ezzel a zárszámadási bizottság jelentése részleteiben is letárgyaltatván, következik a bizottságnak az 1880. évi zárszámadásra vonatkozó következő határozati javaslata feletti tárgyalás.

»Határozati javaslat.

1. Az 1880. évi állami költségvetési törvényben, valamint időközben póthitel alakjában a ministerium részére engedélyezett hitel ellenében az 1880. évi állami zárszámadás szerint előfordult túlkiadások, valamint a felmerülő kevesebb bevételek jóváhagyatnak.

2. Az 1880. évi állami zárszámadás, mely az 1880. évi állami háztartás eredményeül a következő végösszegeket tünteti elő:

előirányzott kiadás	269.561,186 frt 16	kr.,
előirányzott bevétel	239.583,157 frt,	
költségvetési hiány	29.978,029 frt 16	kr.,
előirt kiadás . .	280.606,238 frt 97½	kr.,
előirt bevétel . .	278.342,197 » 34½	»
jövedelmi hiány .	2.264,041 frt 63	kr.,

ezennel jóváhagyatik és a ministeriumnak a törvényszerű felmentés megadatik.

3. Mondja ki a képviselőház, hogy a költségvetési és az azt kiegészitő póthiteltörvények keretén kivül a kormány által különös felhatalmazás alapján eszközölt kiadások és bevételek, habár azok a felhatalmazást nyujtó törvényben számszerűleg megállapitva nem is volnának, — a zárszámadásokban a költségvetési törvény hasonló természetű kiadásai, illetőleg bevételei között, az utalványozásnak megfelelő előirányzattal, mint előirányzat szerinti összegek számolandók el.«

E határozati javaslat ellenében Madarász József képviselő ur következő ellenindítványt adja be:

»A zárszámadási bizottság határozati javaslatára nézve ellenindítvány.

1. Az 1880. évi állami költségvetési törvényben, valamint időközben póthitel alakjában

a ministerium részére engedélyezett hitel ellenében az 1880. évi állami zárszámadás szerint előfordult túlkiadások és kevesebb bevételek jóvá nem hagyatnak.

2. Az 1880. évi állami zárszámadásban kitüntetett kiadás és bevétel jóvá nem hagyatik és a ministeriumnak a törvényszerű felmentés meg nem adatik.

A 3-ik pont külön képviselőházi tanácskozásra utasittatván, itt mellőztetik.

Madarász József országgyülési képviselő.«

A vita befejezte után, elnök felteszi a kérdést, elfogadja-e a ház a zárszámadási bizottság határozati javaslatát, igen vagy nem?

A ház többsége felállás és ülvemaradás által eszközölt szavazással a zárszámadási bizottság határozati javaslatát elfogadja, minek folytán a Madarász József által beadott ellenindítvány elesik.

1386. Ezzel a zárszámadási bizottságnak az 1880. évi állami zárszámadások megvizsgálása tárgyában beadott jelentése letárgyaltatván, tudomásul vétetvén, illetőleg elfogadtatván, alkotmányos tárgyalás és szives tudomásvétel, illetőleg elfogadás végett ugy ez, valamint a zárszámadási bizottságnak a Magyar- és Horvát-Szlavonországok között az 1876., 1877., 1878. és 1879. évre vonatkozólag eszközölt leszámolásról szóló s a képviselőház által már letárgyalt s tudomásul vett jelentése, a főrendi házzal közöltetni határoztatik.

Péchy Jenő s. k.,
a képviselőház jegyzője.

177. szám.

(XXVI. ÜLÉS, 280. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye

a lévai alesperesi kerület papságának a polgári házasság elejtése, a büntető törvény 53. §. eltörlése, a katholikus alapok s alapitványok megóvása, a budapesti egyetemnek katholikus jellegében való megtartása, az elközösitett katholikus népiskolák visszaállitása, s a vasár- és ünnepnapok megülése tárgyában.

Méltóságos Főrendi ház!

A lévai alesperesi kerület papsága folyó évi april 3-án Léva városában végezvén szokott husvéti ájtatosságát, mielőtt elválnánk, közakarattal elhatároztuk a magas törvényhozó testületekhez intézendő kérvényben alább következő pontokba foglalt megállapodásunkat egész tisztelet és bizalommal fölterjeszteni, illetve a méltóságos főrendi házat az iránt megkeresni és megkérni, miszerint:

először is a czélbavett polgári zsidó-keresztény házasságot, mely nálunk egy hitfelekezetnek sem kell és csak soknemű botránkoztatásra szolgáltatna alkalmat, elejteni méltóztassék.

Másodszor, alázattal kérjük az 1879: XL. t.-cz. 53. §-ának, mely már eddig is annyi félreértés s méltatlan üldözésnek lőn oka, eltörlését — módositását — vagy helyes értelmezését.

Harmadszor, kérjük a katholikus alapok s alapitványoknak, melyeknek tulajdonjoga Szent-István idejétől minden századokon át hongyülésileg is elismertetett, az államositástól való megóvását. Hasonlókép

negyedszer, a budapesti katholikus egyetemünknek, melynek alapját Pázmán Péter bibornok-primás vetette meg, dotálását pedig Szelepcsényi György primás s Mária Terézia királynénk katholikus egyházi jószágból eszközölték, katholikus jellegében való megtartásaért esedezünk. Nemkülönben

ötödször, arra is kérjük a méltóságos főrendi házat, miszerint az elközösitett katholikus népiskolák visszaállitását elrendelni méltóztassék. Ugy vagyunk meggyőződve, hogy a 13 éves tapasztalás eléggé kideritette, hogy a közös iskola a vallási közöny s társadalmi mirigy terjesztésének egyik kiváló oka. Végre

hatodszor, szót emelünk a vasárnapok s ünnepnapok megszentségtelenitése ellen, még a büntető törvény behozatala után is; mire nézve oda terjed alázatos kérésünk, miszerint beható

törvényhozás utján intézkedni méltóztassék, hogy a vasár- s ünnepnapok legyenek valóban a munkaszünet, pihenés, lelkiépülés s Istenimádás napjai; mert örökké igaz marad: Sic nos Tu visita, sicut Te colimus."

S ezek volnának a mi kivánalmaink, melyeknek minden további indokolásától tartózkodunk, megbizván a Méltóságos Főrendi ház bölcsessége-, igazságossága- s jóakaratában.

Kelt Léván, Bars megyében, 1882-ik évi ápril hó 3-án.

A lévai alesperesi egyházkerület nevében s megbizásából:

Munkay János *s. k.,*
lévai egyházker. alesperes.
Rudolf Béla *s. k.,*
lévai egyházker. jegyző.

178. szám.

(XXVI. ÜLÉS, 280. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye,

Málcza község római katholikus hiveinek a polgári házasság mellőzése, — a Convictusoknak — jelesen a kassainak — visszaállitása az 1868. évi LIII. t.-cz. 1—18. §-ainak, ugy az 1879. évi LIII. t.-cz. 53. §-ának módositása, a vallás- és tanulmányi alapoknak közösitése, az egyetemnek dekatholizálása, az államhatalomnak az egyházak jogkörébe való illetéktelen beavatkozása elleni tiltakozása.

Nagyméltóságú Főrendi ház!

Ama hir, hogy a polgári házasság, némely álszabadelvűek által a magas kormány elé beterjesztett törvényjavaslat folytán, a magyar királyság lakosai közt is tervbe vétetett, leverőleg hat minden honpolgárra, kinek kebeléből a tiszta vallásosság és szeplőtlen becsületesség érzete teljesen ki nem veszett. Mi alólirottak, Zemplén megyébe kebelezett málczai róm. kath. plébánia hivei és lakosai szinezés nélkül sorozzuk magunkat a nevezett honpolgárok sorába; miért is mint ilyenek vallásos érzelmeink legszentebb elveitől vezéreltetve, alázatosan kérjük a Nagyméltóságú Főrendi házat, miszerint:

1-ször. A polgári házasság bármi alakbani behozatalát mellőzni méltóztassék, miután azt ugy szent hitünk alapágazataiba ütközőnek, a közerkölcsösségre sérelmesnek, a népre nézve pedig veszedelmesnek lenni tekintjük. Ily nemű tapasztalatok után olvassuk, hogy maga Nagy-Németország annak beszüntetését kérvényezi, a bajor országgyülés pedig azt beszüntetni határozta.

2-szor. Mi katholikusok, nem áhitozunk más vallásfelekezetek vagyonára, mert a tulajdonjog szentségét tiszteletben tartjuk, de épen ez indokból kiindulva, követeljük, hogy a mi tulajdonaink is tiszteletben tartassanak mindenki által! ennélfogva határozott óvást teszünk az ellen, hogy apostoli fejedelmeink, hitbuzgó egyháznagyjaink és más nagylelkű hagyományozóink által létesitett vallási s tanulmányi alapjaink — ide értve az egyetemet is, bárki más, mint apostoli királyaink felügyelete alatt egyházi autonomikus közegeink által kezeltessenek és bármi más, mint katholikus czélokra forditttassanak.

3-szor. Követeljük fínevelő intézeteinknek, convictusainknak — minő egyházmegyénkben a kassai — visszaállitását és azoknak az alapitók és végrendelkezők sérthetetlen akaratához képesti bocsátását szentegyházunk vezetése és igazgatása alá.

4-szer. Nyilt tiltakozást fejezünk ki az ellen, hogy az államhatalom egyházunknak Krisztus által megállapitott szervezetébe s átadatott jogkörébe a szentségek kiszolgáltatása, a

családok természetadta gyermek nevelési ügyeibe avatkozik; miért is az 1868. évi LIII. törvényczik 1—18. §§., ugy az 1879. évi LIII. törvényczikk 53. §-ának, melyek a szülők természetadta jogát megtámadják, igaztalan zaklatásokra, a családi béke feldulására, a lelkészek közötti kémkedésre, a vádaskodásokra gyászos alkalmat nyujtanak, akként kérjük alázatosan módosittatni: hogy a katholikus lelkészeknek leglelkiismeretesebb kötelességeik teljesitésében kezeik megkötve ne legyenek, a szülők joga pedig ne tapodtassék.

5-ször. Alázatosan kérjük a Nagyméltóságú Főrendi házat, miszerint az élet legkomolyabb szakában, a halál órájában, mely a barbárok előtt is legtiszteltebb, mert legszentebb, a katholikus egyház kebelébe visszatérni óhajtók és kivánók e lépéseikben ne akadályoztassanak. Végre

6-szor. Kérjük alásan a közösiskolai intézménynek, mely az erkölcsök és fegyelem lazaságát termi — eltörlését.

Midőn mindezeket kegyes figyelembe venni kérjük, hódoló mély tisztelettel vagyunk

Kelt Málczán, 1882-ik évi ápril hó 14-én

Nagyméltóságú Főrendi háznak alázatos szolgái:

Szentiványi László s. k.
Wiczmándi Mór s. k.
Száraz Mihály s. k.,
plébános.
Varga József s. k.
stb. stb. stb.

179. szám.

(XVI. ÜLÉS, 280. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye

Hegyi róm. kath. plébánia lelkésze és hiveinek a polgári házasság mellőzése, a közös iskolai intézmény eltörlése, a kath. convictusoknak jelesen a kassainak visszaállitása, az 1868. évi LIII. t. cz. 1—18. §-ainak, ugy az 1879. évi LIII. t. cz. 53. §-ának módositása iránt, a vallás és tanulmányi alapok közösitése, az egyetem dekatholizálása, az államhatalomnak az egyház jogkörébe való illetéktelen avatkozása elleni tiltakozása.

Nagyméltóságú Főrendi ház!

Ama hir, hogy a polgári házasság némely álszabadelvűek által a magas kormány elé beterjesztett törvényjavaslat folytán a magyar királyság lakosai közt is tervbe vétetett, leverőleg hat minden honpolgárra, kinek kebeléből a tiszta vallásosság és szeplőtlen becsületesség érzete teljesen ki nem veszett! Mi alólirott, Zemplén megyébe kebelezett hegyi róm. kath. plébánia lelkésze, elöljárói és lakosai szinezés nélkül sorozzuk magunkat a nevezett honpolgárok sorába, miért is, mint ilyenek, vallásos érzelmeink legszentebb elveitől vezéreltetve, alázatosan kérjük a nagyméltóságú főrendi házat, miszerint:

1-ször. A polgári házasságnak bármily alakbani behozatalát mellőzni méltóztassék, miután azt ugy szent hitünk alapágazataiba ütközőnek, mint a közerkölcsiségre sérelmesnek, a népre nézve pedig veszedelmesnek tekintjük! ilynemű tapasztalások után olvassuk, hogy maga Németország a polgári házasság beszüntetését kérvényezi, a bajor országgyülés pedig a beszüntetést el is rendelte.

2-szor. Mi katholikusok nem áhitozunk más vallásfelekezet vagyonára, mert a tulajdonjog szentségét tiszteletben tartjuk; ezen indokból kiindulva követeljük, hogy a mi tulajdonaink is tiszteletben tartassanak! ennélfogva határozott óvást teszünk az ellen, hogy apostoli királyaink, hitbuzgó egyháznagyjaink által létesitett tanulmányi- és vallási alapjaink, ide értve az egyetemet is, bárki más mint apostoli királyunk felügyelete alatt egyházi autonomikus közegeink által kezeltessenek és bármi más, mint katholikus czélokra fordittassanak!

3-szor. Követeljük finevelő intézeteinknek, a convictusoknak, — minő egyházmegyénkben a kassai is — visszaállitását és azoknak az alapitók és végrendelkezők sérthetlen akaratához képest szentegyházunk vezetése és igazgatása alá való bocsátását!

4-szer. Nyilt tiltakozást fejezünk ki az ellen, hogy az államhatalom egyházunknak Krisztus által megállapitott jogkörébe a szentségek kiszolgáltatásába, a szülők természetadta gyermeknevelés ügyébe avatkozik, miért is az 1868: LIII. t.-cz. 1—18. §§., ugy az 1879. évi LIII. t.-cz. 53. §-ának, melyek a szülők természetadta jogát megtámadják, igaztalan zaklatásokra, a

családi béke feldulására, a lelkészek között kémkedésekre, vádaskodásokra gyászos alkalmat nyujtanak, akként kérjük alázatosan módosittatni, hogy a katholikus lelkészek kezei leglelkiismeretesebb hivatásjellegű kötelességeik teljesitésében megkötve ne legyenek!

5-ször. Kérjük a nagyméltóságú főrendeket, miszerint a földi élet legkomolyabb szakában, mely a hitetlenek előtt is legtiszteltebb, mert legszentebb, t. i. a halál órájában, az egyház kebelébe visszatérni kivánnók, e lépésükben az 1868 : LIII. t.-cz. 3—7. §§. alkalmazásainak rideg követelése által ne akadályoztassanak, miért is az emlitett LIII. t.-cz. fentebb jelzett szakaszainak az emlitett esetre vonatkozólag módositását hőn esdjük!

Hódoló mély tisztelettel vagyunk

Hegyiben, 1882-ik évi márczius hó 30-án.

alázatos szolgái:

Bugyis János s. k.,
plébános.

Kossuth Vincze s. k.
stb. stb. stb.

180. szám.

(XXVI. ÜLÉS, 280. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye

Nagy-Czebb római katholikus plébánia hiveinek a polgári házasságnak mellőzése, a katholikus convictusok jelesen a kassainak visszaállitása, a vallás és tanulmányi alapoknak kizárólag katholikus közegek általi kezeltetése iránt, az államhatalomnak ez egyház jogkörébe illetéktelen beavatkozása ellen tiltakozása.

Nagyméltóságos Elnök ur!

Méltóságos Főrendek!

Ama hir, hogy a polgári házasság némely álszabadelvűek által a magas kormány elé beterjesztett törvényjavaslat folytán a magyar királyság lakosai közt is tervbe vétetett, leverőleg hat minden honpolgárra, kinek kebeléből a tiszta vallásosság és szeplőtlen becsületesség érzete teljesen ki nem veszett. Mi alólirott Zemplén megyébe kebelezett Nagy-Czebb római katholikus plébánia hivei és lakosai, szinezés nélkül sorozzuk magunkat a nevezett honpolgárok soraiba, miért is mint ilyenek, vallásos érzelmeink legszentebb elveitől vezéreltetve, alázatosan kérjük a Méltóságos Főrendi házat, miszerint:

1-szőr. A polgári házasságnak bármely alakbani behozatalát mellőzni méltóztassék; miután azt ugy szent hitünk alapágazataiba ütközőnek, mint a közerkölcsiségre sérelmesnek, a népre nézve pedig veszedelmesnek lenni tekintjük. Ilynemű tapasztalatok után olvassuk, hogy maga a nagy Németország annak beszüntetését kérvényezi, a bajor országgyülés pedig azt beszüntetni decretálta.

2-szor. Mi katholikusok nem áhitozunk más vallásfelekezet vagyon ára,mert a tulajdonjog szentségét tiszteletben tartjuk; de épen ez indokból kiindulva, követeljük, hogy a mi tulajdonunk is tiszteletben tartassék mindenki által! Ennélfogva határozott óvást teszünk az ellen, hogy apostoli fejedelmeink, hitbuzgó Egyháznagyjaink és más nagylelkü hagyományozóink által létesitett vallási és tanulmányi alapjaink, ide értve az egyetemet is, bárki más mint apostoli királyaink felügyelete alatt egyházi autonomicus közegeink által kezeltessenek és bármi más mint katholikus czélokra fordittassanak.

3-szor. Követeljük finevelő intézeteinknek, a convictusoknak, mint egyházmegyénkben a kassai is, visszaállitását és azoknak az alapitók és végrendelkezők sérthetlen akaratához képesti bocsátását szentegyházunk vezetése és igazgatása alá.

4-szer. Nyilt tiltakozást fejezünk ki az ellen, hogy az államhatalom Egyházunknak

Krisztus által megállapitott szervezetébe, átadatott jogkörébe, a szentségek kiszolgáltatása, a családok természetadta gyermeknevelési ügyébe avatkozik; miért is az 1868. évi LIII. t.-cz. 1—18. §§., ugy az 1879. évi LIII. t.-cz. 53. §-ának, melyek a szülők természetadta jogát megtámadják, igaztalan zaklatásokra, a családi béke feldulására, a lelkészek között kémkedésekre, vádoskodásakra gyászos alkalmat nyujtanak, akként kérjük alázatosan módosittatni, hogy a katholikus lelkészeknek leglelkiismeretesebb kötelességteljesitésében kezeik megkötve ne legyenek, a szülők joga pedig ne tapodtassék; végre

5-ször. Alázatosan kérjük a Méltóságos Főrendi házat, miszerint az élet legkomolyabb szakában! a halál órájában, mely a barbárok előtt is legtiszteltebb, mert legszentebb, a katholika egyház kebelébe visszatérni óhajtók és kivánók e lépésükben ne akadályoztassanak.

Midőn ezeket kegyes figyelembe venni kérjük, hódoló mély tisztelettel vagyunk

Nagy-Czebben, 1882. évi ápril hó 29-ik napján

Méltóságos Főrendiház

alázatos szolgái:

Géczy István s. k.,
plébános.

Andolik Antal s. k.,
kánt-taornitó.

Csurma Mihály s. k.

181. szám.

(XXVI. ÜLÉS 280. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye

Butka róm. kath. plébánia hiveinek a polgári házasság mellőzése, a katholikus alapoknak kath. autonomikus kezelése, az 1868. évi LIII. törvényczikk 1—18., valamint az 1879. évi XL. t. cz. 53. §-ának módositása, a közös iskolai intézmény eltörlése a convictusoknak visszaállittatása iránt.

Méltóságos Főrendek!

Ama hir, hogy a polgári házasság némely álszabadelvűek által a magas kormány elé beterjesztett törvényjavaslat folytán a magyar királyság lakosai közt is tervbe vétetett, leverőleg hat minden honpolgárra, kinek kebeléből a tiszta vallásosság és szeplőtelen becsületesség érzete teljesen ki nem veszett, mi alólirott Zemplén megyébe kebelezett Butka rom. kath. plébánia hivei és lakosai szinezés nélkül sorozzuk magunkat a nevezett honpolgárok sorába, miért is mint ilyenek, vallásos érzelmeink legszentebb elveitől vezéreltetve, alázatosan kérjük a magas országgyülés méltóságos főrendjeit, miszerint

1-ször a polgári házasságnak bármily alakbani behozatalát mellőzni méltoztassék, miután azt ugy sz. hitünk alapágazataiba ütközőnek, mint a közerkölcsiségre sérelmesnek, a népre pedig veszedelmesnek lenni tekintjük; ilynemű tapasztalatok után olvassuk, hogy maga a nagy Németország annak beszüntetését kérvényezi, a bajor országgyülés pedig azt beszüntetni decretálta is.

2-szor. Mi katholikusok nem áhitozunk más vallásfelekezet vagyonára, mert a tulajdon jogot tiszteletben tartjuk, de éppen ez indokból kiindulva, követeljük, hogy a mi tulajdonunk is tiszteletben tartassék mindenki által! Ennélfogva határozott óvást teszünk az ellen, hogy apostoli fejedelmeink, egyháznagyjaink és más nagylelkű hagyományozóink által létesitett vallási és tanulmányi alapjaink, ide értve az egyetemet is, bárki más mint apostoli királyaink felügyelete alatt egyház-autonomicus közegeink által kezeltessenek, és bármi más, mint katholikus czélokra fordittassanak.

3. Követeljük finevelő intézeteinknek a convictusoknak, minő egyházmegyénkben a kassai is — visszaállitását és azoknak az alapitók és végrendelkezők sérthetetlen akaratához képesti bocsátását szent egyházunk vezetése és igazgatása alá.

4-szer. Nyilt tiltakozást fejezünk ki az ellen, hogy az államhatalom egyházunknak Krisztus által megállapitott szervezetébe átadatott jogkörébe, a szentségek kiszolgáltatása, a

családok természetadta gyermeknevelési ügyeibe avatkozik, miért is az 1868. évi LIII. t.-cz. 1—18. §§., ugy az 1879-ik évi LX. törvényczikk 53. §-ának, melyek a szülők természetadta jogát megtámadják, igaztalan zaklatásokra, a családi béke feldulására, a lelkészek között kémkedésekre, vádaskodásokra gyászos alkalmat nyujtanak, akként kérjük alázatosan azoknak módositását, hogy a katholikus lelkészeknek leglelkiismeretesebb kötelességeik teljesitésében kezeik megkötve ne legyenek, a szülők joga pedig ne tapodtassék.

5-ször. Alázatosan kérjük a magas országgyülés méltóságos Főrendeit, miszerint az élet legkomolyabb szakában, a halál órájában, mely a barbárok előtt is legtiszteltebb, mert legszentebb, a kath. egyház kebelébe visszatérni óhajtók és kivánók e lépésökben ne akadályoztassanak, miért is az 1868. évi LIII. törvényczikk 3—7. §§-nak ez esetre vonatkozólag módositásáért esdünk, végre

6-szor. Kérjük a közösiskola-intézmények eltörlését, miután a fegyelem és erkölcsök lazaságát termi.

Midőn ezeket kegyes figyelembe venni kérjük, hódoló tisztelettel vagyunk,

Méltóságos Főrendeknek

Zemplén-Butkán, 1882. április 16-án.

Alázatos szolgái:

Császár Rezső s. k.
Schieder János s. k.
Szirmay János s. k.
Szokoly János s. k.
Dráveczky Pál s. k.
Kazsimér József s. k.
Miklós János s. k.
Szoboszlay János s. k.

TÁRGYMUTATÓ.

a

AZ 1881. ÉVI SZEPTEMBER 24-ÉRE HIRDETETT

ORSZÁGGYÜLÉS

FŐRENDI HÁZÁNAK IROMÁNYAI.

III. KÖTET.

HITELES KIADÁS.

1882.

PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

(Hold-utcza 7. szám.)

AZ

1881-IK ÉVI SZEPTEMBER HÓ 24-ÉRE KIHIRDETETT

ORSZÁGGYÜLÉS

NYOMTATVÁNYAI.

FŐRENDI HÁZ. — IROMÁNYOK. III.

AZ 1881. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 24-ÉRE HIRDETETT

ORSZÁGGYÜLÉS

FŐRENDI HÁZÁNAK IROMÁNYAI.

III. KÖTET.

HITELES KIADÁS.

1882.
PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
(Hold-uteza 7. sz.)

TARTALOM.

182. szám.

(XXVI. ÜLÉS, 280. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye

Bratócz község római katholikus hiveinek a polgári házasság mellőzése, a vallás és tanulmányi alapok katholikus jellegének visszaadása és fenntartása, s végül azon törvények, mely a papoknak a szentséget kiszolgáltatását tiltja, eltörlése tárgyában.

Mélyen tisztelt Felsőház!

Alulirott község katholikus elöljárói, képviselői és lakosai ünnepélyes óvást teszünk:

1. A tervbe vett bárminő alakbani ugynevezett polgári házasság ellen, mely katholikus tanunk szerint, melynek követői nagy többségét képezik az ország lakóinak, nem házasság, de undok ágyasság s nem csak vallás-erkölcsellenes, hanem társadalombontó is; következőleg nem csak egyházi, de politikai s társadalmi szempontból is felettébb kárhozatos; annál is inkább, minthogy ezt nem a nemzet, sem a nemzetnek többsége, csak néhány, minden vallás- s emberiségből kivetkezett s oktalan állatokhoz magát lealacsonyitó egyén kivánja, a kiknek kedvéért egy nagy botrányt törvényesiteni nagy igazságtalanság lenne.

2. Nagy felháborodásunknak kifejezést adunk, midőn látjuk, hogy katholikus vallás-tanulmányi, egyetemi s más alapjaink, melyeket buzgó katholikus elődeink kizárólag katholikus czélokra nekünk utódjaiknak hagyományoztak, midőn katholikus papságunk nyomorban sínlődik, templomaink, plébániaházaink s iskoláink romokban hevernek, mely utóbbiakba tanárokul gyakron protestánsok, zsidók és apostaták alkalmaztatnak, kik a katholika egyháztól kapott jó kenyérért csupa hálából dicsőséges feladatuknak tartják ugyanezen őket tápláló anya egyház ellen minden adott alkalommal debachálni.

Miért is bitorolt fentnevezett alapjainkat nekünk katholikusoknak, mint jogos tulajdonosoknak visszaadatni kivánjuk, annál is inkább, mivel a protestans alapokat senki sem bántja, s ezek ellen semmi országgyülési jogvizsgáló bizottságok nem küldettek ki, ámbár ezek sokkal későbbi eredetűek, mint a több százados katholikus alapok, a mi különös jog- s méltányosságérzetre mutat.

3. Miután a természetjog és a lelkiismereti szabadság azt hozza magával, hogy a szülők magok határozzanak gyermekeik vallása felett, s őket másra kényszeriteni semmi államnak joga nincsen, s ha ez ellen még is törvényt hoz, ez már magában érvénytelen: egész nyomatékkal esedezünk: hogy azon törvény, mely a gyermekek vallását meghatározza és a katholikus papokat a szentségek kiszolgáltatásáért börtönre veti és pénzbirsággal bün-

teti, daczára annak, hogy a kormány a fizetést nekik saját katholikus vallásalapjukból csak mostohán szolgáltatja, minden késedelem nélkül eltörültessék és a szülők természeti, valamint a katholikus papság a szentségek kiszolgáltatásának isteni jogaiba visszahelyeztessék.

Ez a tót ajkú hiveknek anyanyelvükön szóról szóra megmagyaráztatván, saját kezükkel megerősitették.

Bratóczon, 1882. márczius 25-én.

Scholcz Károly *s. k.,*
lelkész.
Schich Károly *s. k.,*
tanitó.
Tarbay Márton *s. k.,*
biró.
Kozdnak Tamás *s. k.,*
albiró.

183. szám.

(XXVII. ÜLÉS 287. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1882-ik évi május hó 12-én tartott

CI. ülése jegyzőkönyvéből.

1429. Ezután „az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról“ szóló törvényjavasat tétetik a részletes tanácskozás tárgyává, ugyancsak a közgazdasági bizottságnak szövegezése szerint. Ennek folyamán a VII. czikket a ház elfogadja s egyúttal a közgazdasági bizottság javaslatának alapján a következő határozatot hozza:

A kormány utasittatik, hogy azon esetben, midőn az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról szóló törvényjavaslat, illetőleg, ha törvénynyé válik, ugyanezen törvényczikk VII. czikkében nyert felhatalmazás alapján, belföldi rosz termések esetében a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával egyetértőleg, a gabonára és hüvelyesekre megállapitott vámokat általában, vagy csak az egyes nemekre nézve, az egész vámhatáron, vagy annak egyes részein, a visszaélést megakadályozó ellenőrzés és megszoritás mellett hatályon kivül helyezze, ezen intézkedésről esetről esetre és pedig lehetőleg rövid idő alatt az országgyülés két házának indokolt jelentést tegyen.

Ezen határozat a főrendekkel szives hozzájárulás végett szokott módon közöltetni rendeltetik.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

184. szám.

(XXVII. ÜLÉS, 287. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi május hó 13-án tartott

CII. ülése jegyzőkönyvéből.

Ezután végszövegezésében harmadszor felolvastatik az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról szóló törvényjavaslat.

Elnök kérdi a háztól: elfogadja-e ezen végszövegezésében felolvasott törvényjavaslatot, igen vagy nem?

A ház felállás és ülve maradás utján teljesitett szavazással e törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadja s azt a törvényjavaslat VII. czikkére vonatkozólag hozott határozattal együtt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett szokott módon a főrendi házhoz átküldetni rendeli.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 184. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az osztrák-magyar vámterület átalános vámtarifájáról.

I. czikk.

Jelen törvény határozatai az osztrák-magyar monarchia közös vám- és kereskedelmi területére nézve érvényesek, de a vámkülzetekre nem szólnak.

II. czikk.

Minden árú, mely nincs határozottan vámmentesnek nyilvánitva, a behozatalnál vámköteles és azon vámdíj alá esik, mely a mellékelt behozatali vámtarifában arra a számra, mely alá az árú tartozik, meg van állapitva.

A hol a vámtarifa egyenesen mást nem határoz, a fogyasztási adó alá vetett tárgyak az e részben fennálló törvényes határozatok értelmében még az állami, tartományi, vagy községi belső fogyasztási illetékeket és pótlékokat is fizetik.

Az árúk átvitelénél vámdíj nem fizetendő.

A kivitelnél csakis a mellékelt kiviteli vámtarifában emlitett tárgyak esnek az ott megállapitott vámdíj alá.

III. czikk.

Oly államokból jövő árúk, melyek az osztrák és magyar hajókat, vagy az osztrák-magyar származású árúkat kedvezőtlenebb bánásmódban részesitik, mint más államoknak hajóit vagy árúit, a behozatalnál a vámtarifában megállapitott vámon felül még ennek 30 százalékát tevő pótlék, és ha az árúk a tarifa szerint vámmentesek, azoknak kereskedelmi értéke szerint rendeleti uton megállapitandó 15 százaléknyi specificus vám alá esnek.

A kormány felhatalmaztatik, hogy ezen intézkedés alól rendeleti uton kivételt engedhessen és pedig akár oly módon, hogy az intézkedés csak az árúk egyes

osztályaira alkalmaztassék, akár oly alakban, hogy az árúk egyes nemei, az emlitett százalékokat meghaladó vagy azoknál csekélyebb vámpótlék, illetőleg vám alá vettessenek.

IV. czikk.

Rendeleti uton kibocsátandó betűsoros árúlajstrom fogja az egyes árúknak a vámtarifa illető tarifaszámaiba való részletes beosztását, a vámtarifa szövege és értelme szerint megállapitani; ezen árúlajstrom szükség esetében kiegészithető és módositható.

Hasonló uton sorolhatók, alkatrészeikre és rendeltetésükre vagy értékükre való tekintettel, más tarifaszám alá oly vegyészeti tárgyak, a melyek újonnan kerülnek forgalomba, vagy a melyeknél igazolható, hogy a 331. szám alatt foglalt vám értékük 15 százalékánál nagyobb.

V. czikk.

Különböző anyagokból készült árúk, melyek az apró árúkhoz (307. egész 316. t. sz.) nem tartoznak, vagy a tarifa szerint külön vám alá nem esnek, és a melyeknek részei különböző tarifaszámok alá tartoznak, főalkatrészük szerint, — s ha kétséges, hogy mi a főalkatrészük, azon alkatrészük szerint vámozandók, mely a tarifában magasabb vám alá esik.

A tarifa különböző tételei alá foglalt részekből álló mechanicus keverék, ha mint ilyennek a tarifában külön tétele nincs, azon alkatrésze szerint vámozandó, mely a tarifában magasabb vám alá esik, hacsak ez az alkatrész jelentéktelennek tekinthető mennyiségben nem fordul elő. — A további részletek rendeleti uton fognak megállapittatni.

VI. czikk.

Az állami egyedárúság tárgyainak: konyhasó, lőpor, dohány és dohánygyártmányoknak behozatala és átvitele csakis az illetékes hatóság engedélyével történhetik.

A kormány felhatalmaztatik, hogy bizonyos árúknak forgalmát közérdekből, különösen pedig egészségügyi és biztonsági szempontokból, rendeleti uton korlátolhassa. — Az ez irányban fennálló szabályok egyelőre érvényben maradnak.

VII. czikk.

A kormány felhatalmaztatik arra, hogy belföldi rosz termések esetében, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával egyetértőleg, a gabonára és hüvelyesekre megállapitott vámokat átalában, vagy csak egyes nemekre nézve, az egész vámhatáron, vagy annak egyes részein, a visszaélés ellen védő ellenőrzés és megszoritás mellett ideiglenesen hatályon kivül helyezhesse.

VIII. czikk.

A behozatali vámdíj alól mentesek:

1. Az Ő Felsége közvetlen használatára rendelt tárgyak.

2. Azon tárgyak, melyek a cs. és kir. udvarnál megbizott diplomatiai személyek közvetlen használatára vannak rendelve, és pedig a külön szabályokhoz képest.

3. Dohánylevelek államgyárak számára, továbbá konyhasó, lőpor és dohánygyártmányok, melyek kincstári raktárak számára vagy a vámkülzetek környékein lakóktól a vámkülzetek árus helyein vásároltatnak.

4. Az állambányák termékei a trieszti cs. kir. árú-ügynökségtől.

5. Katonai készletek, ugymint katonaruhák, fegyverzeti darabok, fegyverek, lőszer, tábori szerek (a mikhez az ágykellékek, az orvosi és kórházi szerek is tartoznak), továbbá lovak a hadcsapatok vagy a hadi tengerészet telepei közt a vámterületen kivül és belül való forgalomban; a hadigazgatásnak katona-műtani kisérleteihez való robbantó eszközök és durranyagok.

6. Államhatóságoktól a vámkülzetekből a vámterületre küldött hivatali szükségletek.

7. A külföldről és a vámkülzetekből a vámterületre bevándorlók holmija; szintugy gépek és géprészek, gyári eszközök és szerszámok, a mennyiben ezek a tárgyak a bevándorlók saját használatára valók, viszonyaiknak megfelelnek és a folytonos használat nyomait magukon viselik.

Kiházasitási tárgyak oly személyek számára, kik házasságuk következtében a vámterületre költöznek, a mennyiben azok viszonyaiknak megfelelnek.

Ezen vámmentességből mindazonáltal ki vannak zárva: a fogyasztási adó alá eső tárgyak és fogyasztási czikkek, állatok, fel nem dolgozott kelmék és félgyártmányok, végre nyers anyagok.

8. Örökölt tárgyak, ugymint: butor, házi-, asztali- és konyhaeszközök, ruházatok, ágy-, asztal- és fehérnemű, használt gyáriszerek, használt szerszámok stb., a mennyiben azok az örökös saját használatára valók és viszonyainak megfelelnek.

Ezen vámmentességből a 7. szám harmadik bekezdésében felsorolt tárgyak szintén ki vannak zárva.

9. Müvészeti és tudományos tárgyak, melyek nyilvános, tudományos és müvészeti intézetek gyüjteményei számára valók; a külföldön tartózkodó osztrák és magyar müvészek művei.

10. Anatomiai készitmények, csontvázak, holttetemek.

11. Régiségi tárgyak, ha minőségük nem hagy semmi kétséget az iránt, hogy értékük leginkább csak óságukban áll, és a gyüjtésen kivül semmi más czélra és használatra nem alkalmasak.

12. Törvényszéki tárgyalások tárgyai.

13. Adományozott rendjelek és kiállitási érmek.

Az 1. számra szóló alakszerüségeket, s a többire nézve megkivántató bizonyitékokat és feltételeket külön rendeletek fogják szabályozni. Egyelőre az e részben fennálló rendeletek maradnak érvényben.

IX. czikk.

Vámmentesek továbbá:

1. Az utazók holmija, ugymint:

Fehérnemű, ruházat, ágynemű, utazási eszközök, arany- és ezüstnemüek és egyéb drágaságok, a kézmüvesek szerszámai, a müvészek eszközei, mű- és hangszerei, a fuvarozók és hajósok ruhái és fehérnemüi, könyvek, élelmiszerek, gyógyszerek, utazás közben való használatra, dohány, külön szabályok által meghatározott mennyiségben (jelenleg legfeljebb 35 gram vagy 10 darab szivar), a mennyiben e tárgyak csupán az utazó saját használatára valók és minőségükre valamint mennyiségükre nézve az utazó szükségletcinek, állásának és egyéb viszonyainak megfelelnek.

Használt házi eszközöknek és butoroknak vámmentes behozatala is engedélyezhető oly utazóknak és közszolgálatban álló egyéneknek, kik hosszabb időn át szándékoznak az osztrák-magyar monarchiában tartózkodni és ezen szándékukat hitelesen igazolják.

Hasonló kedvezmény engedélyezhető oly belföldieknek is, kik a vámterületen kivüli hosszabb tartózkodás után ugyanide visszatérnek.

2. Fuvarozási eszközök, ugymint: az utazók kocsijai, a személy- és árúszállitó kocsik, szánok és taligák, teherkosarak, puttonyok és teherhordásra való hasonló készülékek, maguk az illető igás- és teherhordó állatok és hajók (ez utóbbiak a rajtuk levő leltári darabokkal együtt, a mennyiben a hajók külföldiek tulajdona, vagy a mennyiben a belföldi hajók ugyanazon vagy hasonló nemű leltári darabokkal jönnek vissza, a minőkkel kimentek volt), hanem csak oly föltétel alatt, ha a személyszállitó kocsik a használat világos nyomait mutatják, vagy ha különben is a szállitott személyekből és árúkból, a rendeltetés helyéből, az út irányából, a fuvarozási eszközökből s a fuvarozás minőségéből kitünik, hogy az utazás valóban személy- vagy árúfuvarozási, nem pedig oly czélból történik, hogy a fuvarozási eszköz a vámdíj alól fölszabadittassék.

3. A menő és jövő hajók elesége, mi alatt a Dunán közlekedő hajók számára való sör is értetik.

4. Mustralapok és mustrák oly darabokban vagy próbákban, melyek csak mint ilyenek használhatók; — de a dohány és a fogyasztási czikkekből való bárminő próbák nem vámmentesek.

5. A megvámolandó árú boritékai, tartói vagy edényei, kivéve:

a) ha azok a göngysúlyról szóló határozatok szerint magához az áruhoz számittatnak;

b) ha valamely árú oly boritékokban és edényekben fordul elő, melyekben azt alakjánál és minőségénél fogva nem szokás szállitani, és a melyekre nagyobb vámdíj van szabva, mint magára az árúra.

6. Mindazon árúk, melyeknek súlya 25 grammál csekélyebb, vagy a melyek után a beszedendő vámdíj 2 krajczárnál kevesebb. Visszaélések esetében e kedvezmény egyes személyekre vagy bizonyos határvonalakra nézve ideiglenesen megszüntethető.

7. A hivatalos raktárakban teljesen megromlott árúk. Ha az árú csak annyira romlott meg, hogy eredeti rendeltetésére többé nem alkalmas, de azért még hasznavehető, mint p. o. a bor, mely még mint eczet használható, az illetékes pénzügyi hatóság a vámdíj megfelelő mérséklését engedélyezheti. A vámmentesség, illetőleg a vámnak mérséklése a posta-igazgatás által már megvámozott árúkra nézve is engedélyezhető, ha azok még mielőtt a czímzettnek kézbesittettek volna, megromlottak. A részletesebb határozatok rendeleti uton fognak megállapittatni.

X. czikk.

A behozatali vámdíj alól mentesek továbbá:

1. Hajók épitésére és felszerelésére szükséges tárgyak az 1872. évi XXV. törvényczikk értelmében.

2. Oly árúk és tárgyak, melyek kikészités, kijavitás vagy feldolgozás végett hozatnak be a vámterületre, oly feltétel alatt, hogy a kikészitett, kijavitott vagy megmunkált árúk és tárgyak isméti kivitele a pénzügyi hatóság által előre meghatározott idő alatt történjék, és hogy a behozott és ismét kivitt árúk azonossága biztositható legyen.

3. Oly árúk és tárgyak, melyek a vámkülzetekbe ottan leendő kikészités, kijavitás vagy feldolgozás végett kivitetnek és az illető vámkülzetekből kikészitve, kijavitva vagy feldolgozva a vámterületre ismét behozatnak, a 2. pontban felsorolt feltételek alatt.

4. Árúk (a fogyasztási tárgyak kivételével), melyek a vámterületről külföldi vásárokra és sokadalmakra, vagy bizonytalan eladásra kivitetnek és eladatlanul ismét visszahozatnak.

Oly árúk, melyek az előjegyzési eljárás igénybe vétele nélkül eladás végett külföldre küldettek és előre nem látott akadályok miatt eladatlanul visszaérkeznek, a nélkül, hogy külföldön szabad forgalomba kerültek volna, a visszahozatalkor az illetékes pénzügyi hatóság különös engedélye folytán a behozatali vámdíj fizetése alól felmenthetők. Ha azonban a gyárjegyekből, jelekből és effélékből, vagy ilyenek hiányában az árú külsejéből minden kételyt kizáró módon kitünik az, hogy a külföldről visszajövő árú az osztrák-magyar vámterületen előállitott czikk, és ha a kivitt és behozott árú azonossága okmányilag hitelesen igazoltatik, a vámmentes visszahozatal az esetben is megengedhető, ha az illető árú külföldön a szabad forgalomba került is. Belföldi kiállitásokra, valamint közintézetek számára kisérleti czélokra vagy a kimutatott közérdekben ideiglenes használatra behozott tárgyak részére, az isméti kivitel feltétele mellett, ideiglenesen a vámmentes behozatal szintén engedélyezhető.

Az ezen forgalmi könnyitéseket illető ellenőrzési szabályok rendeleti uton fognak megállapittatni.

XI. czikk.

A határszéleken vámmentesek:

1. A vámhatár által átszelt földbirtokok gazdasági forgalmában, az e birtokokhoz tartozó gazdasági állatok és gazdasági eszközök, valamint a vetőmag, továbbá az e birtokokon nyert földmivelési és állattenyésztési termények;

2. A határon át legeltetésre vagy munkára bejövő, illetőleg visszajövő állatok, valamint a legeltetés ideje alatt nyert termények, ugymint: vaj, sajt és az időközben megszaporodott állatok is.

XII. czikk.

Az intéző pénzügyi hatóságok méltánylást érdemlő és bizonyitványokkal teljesen igazolt viszonyok esetében megengedhetik, hogy vámmentesen vagy mérsékelt vámdíj fizetése mellett behozattathassanak a következő árúk:

1. a különböző hitfelekezetek szegény templomai és egyházai számára rendelt szertartási tárgyak, és az ily templomok és egyházak épitésére és felállitására szolgáló anyagok;

2. élelmiszerek, ruházatok és épitési anyagok, melyek tüzvész vagy más elemi csapás által károsult belföldi lakosoknak, életük fentartására vagy házaik fölépitésére vagy helyrehozására ajándékban küldetnek;

3. a régi, és a használat jeleit magukon viselő tárgyak, melyeket vagyontalan egyének külföldről ajándékul kapnak.

XIII. czikk.

A kormány felhatalmaztatik, hogy oly nemzetközi egyezmények alkalmából, melyekben vasuti összeköttetések czéljából a vámhatáron belül közös határ és üzletváltó-állomásnak létesitése állapittatik meg, vámmentes behozatalt biztosithasson:

a) a váltóállomás épitéséhez és üzleti berendezéséhez, valamint az állomás és a vámhatár között fekvő csatlakozási pályához szükséges anyagok, felszerelések és egyéb tárgyak számára, a mennyiben az idevágó munkák szerződésszerü elvállalása folytán, mindezeknek szolgáltatása a külföldi hatóságok vagy a külföldi vasuti vállalat kötelességében áll;

b) a külföldi vasuti vállalat által elvállalt üzleti szolgálat ellátásához (beleértve a jókarbantartást is), valamint a külföldi határhivatalok hivatalos szolgálatához szükséges üzleti tárgyak, eszközök és fogyasztási anyagok számára, a mennyiben azok e czélokra szükségeseknek bizonyulnak;

c) a külföldi vasuti igazgatósághoz vagy a szomszéd államnak érdekelt hatóságaihoz tartozó és a vámterületen belől állomásozó hivatalnokok s szolgálattevők öltözködési holmijának és szolgálati szereinek számára.

XIV. czikk.

A vámtarifában kitett vámdíjak, ideértve a mérleg-, pecsét- és jegypénzt is, aranyban fizetendők.

Külön rendeletek fogják meghatározni azt, mily feltételek alatt szabad ezüstöt is a vámok fizetésénél használni.

Az ez esetben fizetendő pótlék az aranynak a megelőző hónapban elért átlagos árfolyama alapján, rendeleti uton, havonkint fog meghatároztatni és közzététetni; ugyanez uton fog meghatároztatni a bel- és külföldi aranypénznek aranyforint értéke is, mely értékben azok vámfizetéseknél elfogadtatnak és adatnak.

XV. czikk.

A vámilletékek felszámitásakor az egy félkrajczárnál kisebb tört részek számba nem vétetnek; a félkrajczár s a nagyobb tört azonban egész krajczárnak veendő.

XVI. czikk.

A tarifában minden egyes számra kiszabott díjakon (vámokon, engedély-illetékeken, fogyasztási adópótlékokon) kivül, a vámeljárásnál következő mellékilletékek fizetendők:

1. A mérlegpénz, és pedig 5 krajczárjával 100 kilogrammnyi teljsúly után, oly árúknál, melyek hivatalból vagy a fél kivánatára méretnek meg.

A súlynak számvetési uton való kitudásáért, próbamérésekért és magánmérlegen történt mérésért, mint például a vasuti pályaudvarokon történő vámkezelésnél, mérlegpénzt nem kell fizetni.

A mérlegpénz kiszámitásánál 50 kilogrammnál kisebb súlyrészek számba nem vétetnek, 50 kilogram és annál nagyobb súlyrészek azonban 100 kilogrammnak számittatnak.

Ha az árú összes súlya 50 kilogrammnál kisebb, mérlegpénzül 3 kr. fizetendő.

2. Pecsétdíj: és pedig minden alkalmazott egyes ólompecsétért 2 krajczár, és minden alkalmazott egyes viaszpecsétért 1 krajczár.

A kisérő jegygyel való ellenőrzés alatt átvitelre utalt árúk pecsétdíjt nem fizetnek. A hajók, vasuti kocsik stb. rakodó helyének vámhivatalos elzárásaért sem jár pecsétdíj.

3. Jegypénz és pedig 10 krajczár a külföldi vámolatlan árúkról kiállitott kisérő jegynek ama példányaért, mely a félnek kiszolgáltatandó.

Ha az eredetileg átvitelre szánt árúnál utóbb behozatali czélt vallanak be, a mellékilletékek utólag fizetendők.

A vámvonalat érintő belforgalomban, valamint az ellenőrző eljárásnál sem pecsétdíj, sem jegypénz nem fizetendő.

4. Raktárdíj a hivatalos raktárakban elhelyezett árúkért és pedig a helyi és egyéb viszonyok tekintetbevételével, külön rendelet által megállapitandó összegben.

mely azonban a teljsúly minden 100 kilogramja után egy-egy napra rendszerint 1·6 krajczárnál nagyobb nem lehet.

Ha rendkivül sok a raktárba elhelyezendő árú, a teljsúly 100 kilogramja után egy-egy napra a raktárdíj 2·4 krajczárig emelhető.

A mi a hivatalos helyiségen kivül teljesitett hivatalos eljárásért járó költségek megtéritését, az árúk hivatalos kiséréseért fizetendő illetékeket, valamint a külön vizi vámdíjakat, a kikötő- és hajózási díjakat illeti, megmaradnak az eddigi határozatok.

Az egy krajczárnál kisebb részek fizetésére nézve a mellékilletékeknél is a XV. czikkben foglalt határozatok érvényesek.

XVII. czikk.

A göngysúlynak meghatározása és megváltoztatása, tekintettel a forgalomban szokásos csomagolási módokra és azoknak súlyviszonyaira, rendeleti uton fog történni. Oly árúknál, melyeknek 100 kilogramjáért 3 frtnál nagyobb vám nem fizetendő, valamint a folyadékokat közvetlen magukba foglaló edényeknél, a mennyiben a tarifában ettől eltérő határozat nem foglaltatik, göngysúly czímén levonásnak nincs helye. Ha azonban a teljsúly szerint vámozandó folyadékok a szállitásukra külön szerkesztett kocsikon (vasuti kocsikon is), vagy hajókon minden egyéb tartály nélkül hozatnak be: a megállapitott tisztasúlyukhoz a szokásos csomagolási módnak megfelelő és rendeleti uton megállapitandó göngysúly adandó.

XVIII. czikk.

A jelen törvény, a tarifa XXI-ik osztályának kivételével, 1882. évi junius elsején lép életbe. Ezen napon megszünik az 1878. évi XXI. törvényczikk és az abban foglalt átalános vámtarifa, (kivéve 28. *d)* vámtételében és az ennek jegyzetében foglalt határozatokat), ugyszintén minden arra vonatkozó rendelet, a mennyiben azok a jelen törvénynyel ellenkeznek.

A XXI-ik tarifa osztályba foglalt határozatok életbelépésének ideje felől, az ásványolaj-vám felemeléséről és az ásványolaj-adóról szóló törvény intézkedik.

XIX. czikk.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister, valamint a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister bizatnak meg.

Az

OSZTRÁK-MAGYAR VÁMTERÜLET

ÁTALÁNOS VÁMTARIFÁJA.

ÁTNÉZET.

I. Rész. — Behozatal.

II. Rész. — ***Kivitel.***

I. Rész.

Behozatali vámtarifa.

I. Gyarmatárúk.

	100 kilogram frt	kr.
1. Kákáobab és kákáohüvely	24	—
Jegyzet. A tengeren való behozatalnál	20	—
2. Kávé:		
a) nyers	40	—
Jegyzet. A tengeren való behozatalnál	37	—
b) pörkölt	50	—
3. Thea	100	—
Jegyzet. A tengeren való behozatalnál	90	—

II. Fűszerek.

	frt	kr.
4. Bors (a hosszúbors, paprika és fehér bors, törött borshulladék is), szegfűbors (piment), gyömbér	24	—
5. Mindennemű fahéj	40	—
6. Csillagos-ánizs (badian), szegfűszeg (a magszegfű is), szerecsendió-virág (macis), szerecsendió héjban	60	—
7. Szerecsendió héj nélkül	80	—
8. Kardamom, sáfrány, vanilia	120	—

Jegyzet. A 4—8. számok alatt foglalt árúk a tengeren való behozatalnál 5 frttal kisebb vám alá esnek.

III. Déli gyümölcs.

	frt	kr.
9. Füge:		
a) fris	3	—
b) aszalt	12	—
10. Aszúszőlő, aprószőlő, mazsolaszőlő	12	—
11. Czitrom, limoni, narancs	8	—
Jegyzet. Megolvasva 100 darabjáért 1 frt. 60 kr.		
12. Sós vizbe rakott limoni, czitrom és narancs; éretlen, apró narancs; narancs- és czitromhéj	3	—
13. Datolya (török szilva), pisztáczia	15	—
14. Mandula:		
a) száraz mandula, héjastul vagy a nélkül	15	—
b) éretlen, héjastul	6	—

	100 kilogram frt	kr.
15. Fejtetlen czirbolyamag (pignoli); szent-jános-kenyér, gesztenye, lazeruoli, zsidóalma; fris, aszalt vagy sózott olajbogyó	3	—
16. Fejtett czirbolyamag (pignoli); gránátalma	12	—

IV. Czukor.

17. Nyers czukor:		
a) a hollandi standard szerint 19. számon alul	15	—
b) a hollandi standard szerint 19. számu és azon felül	20	—
18. Finomitott czukor	20	—
19. Czukoroldatok; keményitő-czukor (szőlő-czukor) szilárd állapotban .	15	—
20. Szörp; keményitő-czukor (szőlő-czukor) hig állapotban, melasse . .	6	—

Jegyzet a IV. osztályhoz. A fogyasztási adók a czukortermeléstől a vámdijakban benfoglaltatnak.

V. Dohány.

21. Nyers dohány, azaz feldolgozatlan dohánylevelek, dohányormók, dohányszárak és dohányvirágok; dohánypácz (dohánylé)	21	—
22. Dohánygyártmányok, azaz dohány tekercsekben, szétgöngyölitett vagy ormózott levelekben, vagy vágott dohány, burnótnak előkészitett dohány, dohányliszt, dohányhulladék, szivar, szivarkák, burnót, bagódohány, a dohánylevelek száraiból és ormóiból készült papiros .	csak külön engedély mellett 52	50

Jegyzet. Külön engedély esetében ezen felül következő engedély-illetékek fizetendők: (csak külön engedély mellett)

1 kilogram tiszta súly után:

szivarok és szivarkákért	11 frt. —	kr.
más dohánygyártmányokért . . .	8 » 40	»
nyers dohányért	7 » —	»

A dohány és dohánygyártmányok a most felsorolt alosztályok szerint is bevallandók.

VI. Gabona és hüvelyesek; liszt és őrlemények; rizs.

Gabona:

23. Árpa, zab, tengeri, rozs	—	25
24. Buza, tönköly, kétszeres, tatárka (pohánka), köles	—	50

Jegyzet. A kormány beleegyezését adhatja ahoz, hogy a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormánya Dalmatia és a Quarneroi szigetek szükségleteinek fedezésére megengedhesse, hogy a következő gabonaneműekből és pedig: tengeriből évenkint legfeljebb 80,000 métermázsa; buza és kölesből évenkint legfeljebb 20,000 métermázsa, a kölcsönös egyetértéssel megállapitandó vámhivatalokon át és az esetenkint egyetértőleg meghatározandó feltételek alatt vámmentesen behozattathassék.

25. Maláta	—	60
Hüvelyesek:		
26. Bab, csillagfürt (lupinus), borsó, lencse, bükköny	—	50
27. Liszt és őrlemény gabonából és hüvelyesekből (darált, törött és hántott szemek; kása, dara, apró dara)	1	50
28. Fejtett vagy fejtetlen rizs, rizshulladék	2	—

Jegyzetek. 1. Nyers rizs, egészben vagy csak részben héjastul, rizshántoló malmok számára, polirozásra, ugyszintén ilyféle rizs vagy rizshulladék keményitő-készitésre, külön engedélylyel, a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett, a fejtett rizsre nézve tényleg fennálló legalacsonyabb vám felét, a tengeren való behozatalnál pedig annak negyedét fizeti.

2. Rizsőrlemények a 27. sz. szerint vámozandók.

VII. Főzelék, gyümölcs, növények és növényrészek.

	100 kilogram frt kr.
Főzelék és gyümölcs:	
29. Fris szőlő (étkezésre való); ananász	5 —
30. Száraz dió és mogyoró, dióbél és mogyoróbél	2 50
31. Fris, finom főzelék	2 50
32. Külön meg nem nevezett főzelék és gyümölcs:	
a) fris állapotban	vámmentes
b) száritva vagy elkészitve (aszalva, sajtolva, összevagdalva, porrá törve vagy más módon apritva, sózva vagy hordókban eczetbe rakva, czukor nélkül befőzött gyümölcsiz)	2 50
Jegyzet. Főzelék és gyümölcs szelenczékbe, palaczkokba és effélekbe légmentesen elzárva, vagy máskép, mint a felsorolt módokon elkészitve, finom eledeleknek (92. illetőleg 93. sz.) tekintendők.	
Növények és növényrészek:	
33. Olajmag	— 50
34. Ánizs, koriander, édes kömény, kömény, lóhermag, mustármag (az őrlött mustár is hordókban), külön meg nem nevezett magvak, száritott katánggyökér (nem pörkölve)	— 50
35. Élő növények, diszitésre való lemetszett virágok és levelek, fris állapotban	1 50
36. Külön meg nem nevezett növények és növényrészek, fris állapotban; gabona kévékben, hüvelyesek szárastul, takácsmácsonya, háncs, tengeri fű, káka, szalma, széna, alom	vámmentes
37. Külön meg nem nevezett növények és növényrészek, száritva vagy elkészitve (porrá törve vagy máskép apritva vagy festve)	2 50
38. Komló, komlóliszt (lupulin)	10 —

VIII. Vágó- és igásmarha.

	darab
39. Ökör	10 —
40. Bika	4 —
41. Tehén	3 —
42. Fiatal marha (tinó és üsző)	2 —
43. Borjú	1 —
44. Juh és kecske (kos, ürü és bak)	— 50
45. Bárány és gödölye	— 25
46. Sertés	3 —
47. Malacz (10 kilogramnál nem nehezebb)	— 30
48. Ló és csikó	10 —
Jegyzet. Az anyját követő csikó	vámmentes
49. Öszvér és szamár	2 —

IX. Más állatok.

	100 kilogram
50. Mindennemű vad és szárnyas:	
a) eleven	vámmentes
b) holt	6 —

	100 kilogram frt kr.
51. Fris halak, édesvizi rákok, fris csigák	1 —
52. Tengeri kagylós és héjas állatok (p. o. osztrigák, homárok, ollótlan rákok), teknősbéka, nem elkészitve	10 —
53. Külön meg nem nevezett állatok	vámmentes

X. Állati termékek.

54. Tej	vámmentes
55. Tojás	1 50
56. Méhköpük mézestül és viaszostul, méhköpük eleven méhekkel	vámmentes
57. Méz	1 50
58. Fehér, sárga és festett viasz (a növényviasz is)	5 —
59. Szivacs	15 —
60. Nyers bőrök (frisen vagy száritva, sózva, meszezetten, de tovább ki nem készitve)	vámmentes
61. Mindennemű szőr és haj, nyersen vagy elkészitve (és pedig gerebenezve, főzve, festve vagy páczolva, fürtökbe rakva is); sörte	vámmentes
62. Külön meg nem nevezett toll (ágytollu, tollszárak is); meg nem munkált dísztollak	vámmentes
63. Fris, sózott vagy száritott hólyagok és belek; aranyverő hártya; belekből készült kötelek	2 —
64. Külön meg nem nevezett állati termékek	vámmentes

XI. Zsiradékok.

65. Fris, sózott, olvasztott vaj; mesterséges vaj	10 —
66. Disznózsir és lúdzsir, szalonna	16 —
67. Stearinsav, palmitinsav	6 —
68. Paraffin, ceresin, czetvelő	4 —
69. Nyers, olvasztott, sajtolt állati faggyú	1 —
70. Pálmaolaj és kokusdióolaj, szilárd állapotban; növényi faggyú	1 —
Jegyzet. A tengeren való behozatalnál	— 50
71. Külön meg nem nevezett zsiradék és zsirkeverék; halzsir	1 —

XII. Zsiros olajok.

72. Faolaj, mákolaj, sesamolaj, földidióolaj, bikkmagolaj, napraforgómagolaj és pamutmagolaj, hordókban, tömlőkben vagy hólyagokban	4 —
Jegyzet. A 72. szám alatt felsorolt faolaj hivatalos ellenőrzés mellett emberi élvezetre teljesen használhatlanná tévе, ha a vámkezelés az erre külön felhatalmazott fővámhivataloknál történik	— 80
73. Repczeolaj, lenolaj és külön meg nem nevezett másféle zsiros olajok hordókban, tömlőkben vagy hólyagokban, az olaj-firniszek (334. sz.) kivételével	2 ·

	100 kilogram frt. kr.
74. Zsiros olajok, palaczkokban és korsókban	10 —

Jegyzetek a XII. osztályhoz.

1. A 72. és 73. sz. a. emlitett olajok, ha a határforgalomban nyilt korsókban, pléh- vagy üvegpalaczkokban és hasonló el nem csukott edényekben a határszéli lakosok szükségletére hozatnak be, hordókban való olajoknak tekintendők.
2. Palaczkokban, korsókban vagy hasonló edényekben való zsiros olajok, ha legalább 25 kilogram sulyúak, hordókban való zsiros olajoknak tekintendők.

XIII. Italok.

75. Sör és méhsör:	
a) hordókban	3 —
b) palaczkokban vagy korsókban	8 —

Jegyzet. Az átalános fogyasztási adó a sörtermeléstől a vámtételekben benfoglaltatik.

76. Égetett szeszes folyadékok:	
a) borszesz (alkohol) és mindennemű pálinka, kevert pálinkafélék is;	24 —
b) likőrök, puncsesszenczia és más édesitett szeszes folyadékok, arrak és rum.	40 —

Jegyzet. A fogyasztási adó az égetett szeszes folyadékok termelésétől a vámtételekben benfoglaltatik.

77. Bor és mesterséges borok, gyümölcs-bor, must és gyümölcsmust:	
a) hordókban és palaczkokban	20 —
b) pezsgőborok	50 —
Jegyzet. Borczefre és borkészitésre való szőlő	6 —
78. Ételre való eczet:	
a) hordókban	3 —
b) palaczkokban vagy korsókban	8 —
79. Gyártott és természetes ásványvizek	— 50

Jegyzet a 75. és 78. számokhoz. Italok, melyek a határforgalomban kannákban, korsókban, pléhpalaczkokban vagy be nem szurkolt üvegpalaczkokban az ottani határlakosok szükségletére fordulnak elő, hordókban való italoknak tekintendők.

XIV. Eledelek.

80. Közönséges fekete vagy fehér kenyér, hajós kétszersült	1 50
81. Sago és sago-pótló, tapioka, arrowroot	6 —
82. Tésztanemű (azaz metélt és hasonló nem sütött készitmények lisztből)	6 —
83. Fris vagy elkészitett (és pedig sózott, száritott, füstölt, páczolt) hús	6 —
84. Kolbász	20 —
85. Sajt	10 —
86. Besózott vagy füstölt heringek	3 —

	100 kilogram frt	kr.
87. Külön meg nem emlitett halak, sózva, füstölve, száritva	5	—
88. Elkészitett halak (marinálva vagy olajba rakva stb.) hordókban	15	—
89. Káviár és káviárfélék	50	—
90. Kávépótló (a pörkölt katáng is)	15	—
91. Őrlött kákáo, kákáotészta, csokoládé, csokoládépótló és csokoládégyártmányok	50	—
92. Szelenczékbe, palaczkokba és effélékbe légmentesen becsinált mindennemű eledelek (a 89. és 91. sz. a. foglaltakat kivéve)	40	—
93. Külön meg nem nevezett eledelek	40	—

XV. Fa, szén és tőzeg.

94. Tűzifa, fakéreg, rőzse, rőzsenyaláb, kötőfűz, galyak, kilugzott cser és cserpogácsa	vámmentes	
95. Szerszámfa, nyers állapotban, vagy nagyjából előkészitve, hordófa (donga), fűrészárú (a furnir kivételével):		
a) európai	vámmentes	
b) nem európai	vámmentes	
96. Faszén, tőzeg és tőzegszén, ásványszén (kőszén), koksz és ezen anyagokból való mindenféle mesterséges szilárd tüzelőanyag	vámmentes	

XVI. Esztergályos- és faragóanyagok.

97. Nyers, hasitatlan széknád; finomabb botok és nádak, nyers állapotban	vámmentes	
98. Kókusz- és coquilldió és kókuszdióhéj, areka- és kasztadió	vámmentes	
99. Szarvak, szarúszeletek, szarvhegyek, karmok, lábak, paták; hasitott, lapitott vagy szétvagdalt csontok	vámmentes	
100. Borostyánkő (a borostyánkőgyuradék is), gagát, elefántcsont és más állati fogak, békateknő, tajték, gyöngyház és más kagylók	vámmentes	
A 99. és 100. számok alatt foglalt anyagok, nyers állapotban vagy csak hasitva, lapitva vagy szétvagdalva.		
101. Nyers halcsont, nyers korálok (fúrva is, de nem tisztitva vagy köszörülve)	vámmentes	

XVII. Ásványok.

102. Nyers vagy csak nagyjából faragott vagy fűrészelt kövek; érczek, előkészitett állapotban is	vámmentes	
103. Földnemek és ásványi anyagok:		
a) nyers állapotban	vámmentes	
b) égetve, iszapolva vagy őrölve	—	20
Mindezen tárgyak, a mennyiben más osztályokban nem foglaltatnak.		

XVIII. Gyógyszer- és illatszeranyagok.

104. Medveczukor, galanyagyökér	6	—
105. Szürke ambra; castoreum, pézsma (moschus), czibet, kőrisbogár,		

	100 kilogram frt	kr.
pézsmamag, kubéba, opium, kákáovaj, muscatbalzsam (muscatvaj); tisztitott (finomitott) kámfor; jalappagyanta, borostyánmeggyviz	15	—
106. Lavendula-, narancsvirág-, rózsaviz és hasonló illatos vizek (borszesz nélkül)	6	—
107. Illó olajok:		
a) borostyánkő-, agancs-, kaucsuk-, borostyán-, rozmarin- és fenyőmagolaj	6	—
b) külön meg nem nevezett illó olajok	25	—
108. Illatos eczet, illatos zsiradék és olaj, legalább 5 kilogramot tartalmazó tartályokban	10	—

XIX. Festő- és cserzőanyagok.

109. Festőfa:		
a) tuskókban	vámmentes	
b) felaprózva (azaz ráspolyozva, őrölve, szétvagdalva)	—	50
110. Festéshez vagy cserzéshez való héjak, gyökerek, levelek, virágok, gyümölcsök, gubacs és efféle, szétvagdalva, őrölve vagy máskép apritva is	vámmentes	
111. Catechu (japáni föld), kino, kermeszrovar, lac-dye, orlean	vámmentes	
112. Gesztenyefa-kivonat, buzér-kivonatok, garancine és garancinette, lakmus, nyers szépia hólyagokban	1	50
113. Orseille, persio, indigo, cochenille, külön meg nem nevezett cserző- és festőanyag-kivonatok	3	—
Jegyzet. Indigó és cochenille a tengeren való behozatalnál	vámmentes	

XX. Mézgák és gyanták.

114. Mindenféle kátrány, a barnaszénkátrány és a palakőkátrány kivételével	—	20
115. Közönséges gyanta, hegedűgyanta, szurok, földviasz (ozokerit). . .	—	50
116. Aszfaltmastix, aszfaltbitumen	1	—
117. Terpentin, terpentinolaj, szurokolaj, gyantaolaj, lép (madárenyv) . .	1	50
118. Kopálgyanta, damárgyanta, sellak, gummi-arabicum, gummi-gedda, gummi-senegal, gummi-gutti, tragant-gummi; külön meg nem nevezett mézgák, gyanták és mézgagyanták, természetes balzsamok és növénynedvek; limoni- (czitrom-) lé	1	50

XXI. Ásványolaj, továbbá barnaszén- és palakőkátrány.

119. Nyers állapotban és előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható:		
a) nehéz, melynek sürűsége 12 Reaumur hőfok mellett a tiszta viz sürűségének 830 ezred részénél (foknál) nagyobb (tiszta súly)	1	10
b) könnyű, 830 és annál kisebb foku . . . . (tiszta súly)	2	—
120. Nyers állapotban, előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra használható . . . . (tiszta súly)	10	—

	100 kilogram frt kr.
121. Finomitott vagy félig finomitott:	
a) nehéz, melynek sürüsége 870 foknál nagyobb . . . (tiszta súly)	1 90
b) könnyü, 870 és annál kisebb foku . . . . (tiszta súly)	10 —
Jegyzetek. 1. A fogyasztási adó a 120. és 121. b) alatt kitett vámtételekben benfoglaltatik.	
2. Nyers állapotban előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható rumaniai eredetü ásványolaj, melynek sürüsége 12 Reaumur hőfok mellett, 830 foknál nagyobb (119. sz. a.) a rumán határon át való behozatalnál származási igazolványok mellett	— 68 (tiszta súly)
3. Ipari czélokra oldó vagy kiválasztó szereknek szánt finomitott ásványolaj, melynek sürüsége 770 foknál kisebb, a rendeleti uton meghatározandó feltételek és felvigyázat mellett	vámmentes

XXII. Pamut, pamutfonalak és pamutárúk, lennel vegyesen is, de gyapju vagy selyem nélkül.

122. Pamut, nyers állapotban, gyaratolva, fehéritve, festve, őrölve; pamut-hulladékok	vámmentes
123. Pamutvatta	5 —
Pamutfonalak:	
124. Egyes vagy kettős fonalak, nyers állapotban:	
a) angol számozási mód szerint a 12. számig	6 —
b) a 12. számon felül egész a 29. számig	8 —
c) a 29. számon felül egész az 50. számig	12 —
d) az 50. számon felül.	16 —
125. Egyes vagy kettős fonalak, fehéritve vagy festve:	
a) angol számozási mód szerint a 12. számig	10 —
b) a 12. számon felül egész a 29. számig	12 —
c) a 29. számon felül egész az 50. számig	16 —
d) az 50. számon felül	20 —
126. Hármasával vagy többesével sodrott fonalak nyers állapotban, fehéritve vagy festve	24 —
127. A kisebb forgalom számára kiszerelt fonalak	30 —
Pamutárúk:	
128. Közönséges sima, azaz 50-es számú s annál durvább fonalból készült sima (vagy egyszerűen sávolyos) szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalu négyszögre 38 vagy annál kevesebb fonal esik:	
a) nyers állapotban	32 —
b) fehéritve	40 —
c) festve, a törökvörösre festett szövetek kivételével	50 —
d) tarkán szőve, szinnyomatosan vagy törökvörösre festve . . .	60 —
129. Közönséges mustrás, azaz 50-es számu s annál durvább fonalból készült mustrás szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalu négyszögre 38 vagy annál kevesebb fonal esik:	
a) nyers állapotban	40 —
b) fehéritve, festve, a törökvörösre festett szövetek kivételével	50 —
c) tarkán szőve, szinnyomatosan vagy törökvörösre festve . . .	70 —

	100 kilogram frt kr.
130. Közönséges sürű, azaz 50-es számu s annál durvább fonalból készült szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalu négyszögre 38 fonalnál több esik:	
a) nyers állapotban	50 —
b) fehéritve, festve, a törökvörösre festett szövetek kivételével .	60 —
c) tarkán szőve, színnyomatosan vagy törökvörösre festve . .	80 —
131. Finom, azaz 50-es számunál finomabb, de a 100-as számunál (bezárólag) nem finomabb fonalból készült szövetek:	
a) nyers állapotban	70 —
b) fehéritve, festve, tarkán szőve vagy színnyomatosan . . .	100 —
132. Legfinomabb, azaz 100-as számunál finomabb fonalból készült szövetek; tüll (bobinet, petinet, és az efféle függönykelmék és butorhálók), fémszálakkal vegyes árúk	160 —
133. Himzett szövetek; csipkék	200 —
134. Bársony és bársonyszerű szövetek (felmetszett vagy metszetlen bolyhokkal), szalag-, paszománt-, gombkötő- és kötött árúk	80 —
135. Pamutbelek, hevederek, géphajtószijak, tömlők; durva hálószerű szövetek, durva hálók és kötelek; bélésnek való hálószerű szövetek, keményitve	24 —

XXIII. Len, kender, juta és más külön meg nem nevezett növényi fonóanyagok, az ezekből készült fonalak és árúk pamut, gyapju vagy selyem nélkül.

136. Len, kender, juta és más külön meg nem nevezett növényi fonóanyagok nyers állapotban, áztatva, törve, gerebenezve, fehéritve, hulladékaik is	vámmentes
Lenfonalak:	
137 Fonalak lenből vagy kenderből; külön meg nem nevezett fonalak:	
a) egyes fonalak, nyers állapotban	1 50
b) egyes fonalak, fehéritve, szapulva vagy festve	5 —
c) czérnázva	12 —
d) a kisebb forgalom számára kiszerelt lenczérna, fehéritve, festve	30 —
Jegyzet. Nyers czérnázott kenderfonal tömlők s efféle gyártására, külön engedély alapján, a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett	6 —
138. Jutafonal:	
a) egyes fonalak, nyers állapotban	1 50
b) czérnázva, fehéritve, szapulva vagy festve	5 —
Lenárúk:	
139. Szürke csomagoló vászon, azaz sima durva, vagy egyszerűen sávolyos, de mustra nélküli szövet, kenderből vagy lenből, melynél 5 milliméterre 5 lánczfonalnál több nem esik; az ilyen vászonból készült zsákok is	2 —
Jegyzet. Használatban volt jegyes zsákok szürke csomagoló vászonból vámmentesek.	
140. Mustrátlan lenárúk, nyers állapotban, melyeknél 5 milliméterre 20 lánczfonalnál több nem esik	12 —

		100 kilogram frt.	kr.
141.	Mustrátlan lenárúk fehéritve, festve, tarkán szőve, színnyomatosan:		
	a) melyeknél 5 milliméterre legfeljebb 10 lánczfonal esik . . .	20	—
	b) melyeknél 5 milliméterre 11—20 lánczfonal esik	40	—
142.	Mustrás lenárúk, melyeknél 5 milliméterre legfeljebb 20 lánczfonal esik	40	—
143.	Lenárúk, melyeknél 5 milliméterre 20 lánczfonalnál több esik . . .	80	—
144.	Battiszt, gaze, linons és egyéb ritkás szövetek	120	—
145.	Fémszálakkal vegyes árúk	160	—
146.	Csipkék, szegély-csipkék, himzett szövetek	200	—
147.	Bársonyszerű szövetek (felmetszett vagy metszetlen bolyhokkal), paszománt-, gombkötő-, szalag- és kötött árúk	80	—
	Jutaszövetek:		
148.	Zsák- és csomagoló szövet jutából, nyers állapotban, fehéritetlen, festetlen, mustrátlan, az egyszerűen sávolyos is, melynél 5 milliméterre 5 lánczfonalnál több nem esik, valamint az ily szövetekből készült zsákok	6	—
	Jegyzet. Használatban volt jegyes zsákok jutából vámmentesek.		
149.	Bútor- és ruhaszövetek, tapéták, valamint a jutából más növényi fonóanyaggal (ide értve a pamutot is) vegyesen készült mindenféle szövetek, a mennyiben a juta a fonalszámban túlnyomó, hasonlókép a himzett vagy fémszálakkal vegyes jutaszövetek . . .	40	—
150.	Külön meg nem nevezett jutaszövetek; láb- és kocsitakarók, futószőnyegek jutából és más külön meg nem nevezett növényi fonóanyagokból, fehéritve, festve, szinnyomatosan és mustrásan is . .	12	—
151.	Kötélverő árúk:		
	a) Kötelek, alattságok, fehéritve, kátrányozva is	3	—
	b) Minden más kötélverő árú, fehéritve, festve, kátrányozva, enyvezve, firniszelve is	12	—

XXIV. Gyapju, gyapjufonal és gyapjuárúk, más fonóanyaggal vegyesen is, azonban selyem nélkül.

		frt.	kr.
152.	Gyapju, nyers állapotban, mosva, fésülve, festve, fehéritve, őrölve és gyapjuhulladékok	vámmentes	
153.	Gyapju- és szőrtáblák, kalapnemez és kalapvatta	9	—
154.	Gyapjufonalak (gyapjuból vagy egyéb állati szőrökből) és vigognefonalak:		
	a) nyers állapotban	8	—
	Jegyzet. Kemény, fényes fonal gyapjuból (Weftfonal), nyers állapotban, ha az e czélra külön felhatalmazott vámhivataloknál hozatik be	1	50
	b) fehéritve, festve, szinnyomatosan; hármasával vagy többesével czérnázva	12	—
	Gyapjuárúk (azaz árúk gyapjuból vagy állatszőrökből):		
155.	Pokróczok, szűrposztó, sajtolókendő, lószőrből készült szitafenekek, kötelek, alattságok; festetlen hálószerű szövetek és hálók; kalaphulladékok, posztószélek	12	—

	100 kilogram frt	kr.
156. Lábszőnyegek:		
a) kutya-, borju- vagy marhaszőrből, csekély mennyiségű gyapjuval vegyesen is	12	—
b) másfélék, szinnyomatosan is	40	—
157. Hevederek	40	—
158. Külön meg nem nevezett gyapjuárúk:		
a) négyszögméterenkint 500 gramnál nagyobb súlyúak	50	—
b) négyszögméterenkint 500 gram vagy ennél kisebb súlyúak	80	—
Jegyzet. Egészen pamutláncczal szőtt, egyszinű, mustrátlan, posztószerűen elkészitett, négyszögméterenkint 300 gramnál nagyobb súlyú szövetek	50	—
159. Bársony és bársonyszerű szövetek (felmetszett vagy metszetlen bolyhokkal), szalag-, paszománt-, gombkötő és kötött árúk, szinnyomatos szövetek (a 156. *b)* alatt felemlitettek kivételével)	80	—
160. Ritkás gyapjuszövetek	100	—
161. Sálok és sálszerű szövetek, csipkék (csipkekendők), himzett szövetek, fémszálakkal vegyes árúk	150	—
162. Nemez és nemezárúk (a lábszőnyegek kivételével):		
a) állatszőrből készült durva nemez (szabva, kátrányozva vagy fénymázozva is)	12	—
b) másféle nemez és nemezárúk, szinnyomat nélkül	40	—
c) szinnyomatosan	80	—

XXV. Selyem és selyemárúk, egyéb fonóanyagokkal vegyesen is.

	frt	kr.
163. Selyemgubók, fonatlan selyemhulladék	vámmentes	
164. Selyemvatta	12	—
165. Selyem (motolált vagy sodrott), czérnázva is:		
a) nyers állapotban	vámmentes	
b) fehéritve vagy festve vagy egyéb fonóanyaggal vegyesen	22	—
166. Floretselyem (fonott selyemhulladék), czérnázva is:		
a) nyers állapotban vagy fehéritve	vámmentes	
b) festve vagy egyéb fonóanyaggal vegyesen	22	—
167. Varróselyem, gomblyukak kivarrására való s más efféle selyem, fehéritve vagy festve; a kisebb forgalom számára kiszerelt mindennemű czérnázott selyem	50	—
Jegyzet. Lágy fésűsfonal, nyers állapotban, melyen egy sodratlan selyemszál fut végig, a 154 *a)* szerint, mint gyapjufonal vámozandó.		
Selyemárúk:		
168. Csipkék (csipkekendők), himzett szövetek vagy fémszálakkal vegyes szövetek	400	—
169. Selyemárúk, azaz tiszta selyemből vagy floretselyemből készült árúk	400	—
170. Félselyemárúk, azaz a 168. sz. a. meg nem nevezett mindennemű árúk, melyekben egyéb szövőanyagokon kivül selyem vagy floretselyem is van	200	—
Jegyzetek: 1. Selyemhulladékokból való nyers fonalú, egészen durva szövetek, melyek szürke boriték-vászonhoz hasonlitanak és sajtolókendőre, törülőruhára s effélére valók, egyes festett szálakkal is	24	—

	100 kilogram frt kr.
2. Selyem, mely más fonóanyagból készült fonalba ugy van belefonva, hogy azt kivülről nem takarja, vagy hogy a szövet fonalának egész hosszában összefüggőleg nem fut végig, az ilyféle fonalakból készült szöveteknél tekintetbe nem veendő.	

XXVI. Ruházatok, fehérnemű és pipereárúk, a papirosból, bőrből, kaucsukból és viaszosvászonból készült ilyféle árúk kivételével.

171. Mesterséges virágok, azaz kész virágok egészen vagy csak részben szőtt vagy kötött árúkból, megmunkált dísztollak, valamint munkák azokból	170 —
172. Mesterséges virágrészek	70 —
Kalapok és sapkák:	
173. Férfikalapok selyemből és mindenféle más szövetből, gibus, fölszerelve is	130 —
174. Férfikalapok nemezből, fölszerelve is	90 —
Jegyzet. Kalapnak való nemez süvegalakban	50 —
175. Külön meg nem nevezett kalapok:	darab
a) fölszerelés nélkül	— 20
b) fölszerelve	— 40
c) díszitve	— 50

Jegyzet. Szerelés alatt az árúnak csak béléssel, szegélylyel vagy szalaggal való ellátása értetik.

176. Külön meg nem nevezett ruházatok, fehérnemű és pipereárúk főalkatrészük szerint fizetnek vámot, mely azonban még 40 százalékkal megtoldatik.

Jegyzetek. 1. A külön meg nem nevezett ruházatok, fehérneműek és pipereárúk bevallásánál főalkatrészeiket is be kell vallani.

2. A tarifának más számai alatt fel nem sorolt egyéb varrt árúk szintén a 176. sz. szerint vámozandók.

3. Ruházatok és fehérnemű, melyek csak kiszabott darabokban érkeznek, ugy vámozandók, mint azon szövetek, melyekből valók.

XXVII. Kefekötő- és szitakötő-árúk.

	100 kilogram
177. Közönséges kefék, seprők és durva ecsetek, azaz szőrből, rizsszalmából, piassavaból és más állati vagy növényi anyagokból valók, festetlen, fénymázozatlan vagy fényezetlen fával vagy vassal kapcsolatban is	4 —
178. Kész faszitáк fafonadékból vagy a 261. sz. *a)* alatt megemlitett vasdrótból készült fenekekkel; faszitafenekek	4 —
179. Külön meg nem nevezett kefekötő- és szitakötő-árúk; dörzsölő- és lókefék szőtt és kötött árúkkal kapcsolatban; a mennyiben a magasabb vám alá eső kaucsuk-, bőr-, csont-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15 —

XXVIII. Árúk szalmából, háncsból, kákából, kókuszdiórostból, fűből, nádból, szilánkból, széknádból, gyökerekből s efféleklből.

	100 kilogram frt	kr.
180. Széknád:		
a) nyers állapotban, hasitva	—	50
b) páczolva, festve, fénymázozva	5	—
181. Lábteritők és gyékények (kocsitakarók és efféle):		
a) nem festve	3	—
b) festve	5	—
182. Házi használatra való durva árúk (pl. kosarak, tálak, tányérok s efféle), fával kapcsolatban is	5	—
183. Külön meg nem nevezett fonadékok és teritők, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben nem tartoznak a 184. sz. alá vagy a magasabb vámu kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé	15	—
184. Legfinomabb fonadékok, azaz selyem- vagy más fonalakkal, lószőrrel vagy fémszálakkal átvont vagy átszőtt fonadékok, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben az apró-árúk közé nem tartoznak	50	—

XXIX. Papiros és papirosárúk.

	frt	kr.
185. Papirosanyag fehéritve vagy nem fehéritve:		
a) rongyokból (rongypép)	vámmentes	
b) fából, szalmából, espartoból és efféle rostokból	—	50
186. Szürke itatós papiros, simitatlan csomagoló papiros, festetlen; durva papiroslemez; kátrányos papiroslemez és kőpapiroslemez	1	—
187. Csomagoló papiros, simitott vagy festett, fénymázozott, kátrányozott	3	—
188. Fényesitő papiroslemez, fényes papiroslemez és bőrlemezpapiros, palapapiros és ebből készült táblák (más anyagok nélkül), tajtkő-, üveg-, homok- és surlapapiros, tajtkő- és surlavászon	3	—
189. Enyvezetlen közönséges papiros (durva szürke, félig fehér és festett), enyvezetlen nyomdapapiros	5	—
190. Külön meg nem nevezett papiros	5	—
191. Kőnyomatú, nyomtatott vagy vonalozott papiros; czímjegyek, czímczédulák, fuvarlevelek, számlák és efféléknek előkészitett papiros rajzolópapiros, másolópapiros, albuminpapiros, gelatinpapiros, pergamentpapiros, réznyomó papiros, tarka papiros, festésre való lemezpapiros	7	—
192. Arany- és ezüstpapiros és arany- és ezüst mustrákkal ellátott papiros (valódi vagy nem valódi aranyozással vagy ezüstözéssel, bronzolva is), préselt vagy áttört papiros, szeletek ezen papirosnemekből, papiros és papiroslemez ráragasztott vászonnal (pamutvászonnal is), papiros-tapéták	15	—
193. Formás művek kőpapiros-pépből, aszfaltból vagy hasonló anyagokból:		
a) mázolatlanul és fénymázatlanul, fával vagy vassal kapcsolatban is	2	—
b) másfélék, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a 195. szám alá vagy a magasabb vámu kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15	—

	100 kilogram frt kr.
194. Papirosáruk, azaz árúk papirosból és papiroslemezből, papirospépből vagy fapépből, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a 195. szám alá vagy a magasabb vámu kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak; papirosból készült kalapbélés szövettel bevonva is	15 —
195. Finom papeteria és cartonageárúk; czímczédulák és czímjegyek különböző színekkel (chromolitografiák) játékszer, fehérnemű papirosból, könyvtáblák vászonnal (pamutvászonnal is) bevonva; egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámu bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	30 —
196. Játékkártyák	60 —

Jegyzet. A játékkártyák a fennálló szabályok szerinti bélyeget is fizetik és a játszmák mennyisége és minősége, valamint a kártyalapok száma szerint is bevallandók.

XXX. Kaucsuk és guttapercha, valamint az azokból való árúk.

197. Kaucsuk és guttapercha, nyersen vagy tisztitva	vámmentes
198. Kaucsuk feloldva körül nem font kaucsuk-szálak	1 50
199. Keményitett kaucsuk (kemény kaucsuk) fényesitve is, azonban tovább ki nem dolgozva (táblák, pálczák, csövek)	6 —
200. Mindennemű tömlők és géphajtó szíjak, kaucsukból vagy kaucsukkal kapcsolatban, szövet- vagy drótbetétekkel is	12 —
201. Czipészáruk, szőtt- vagy kötött árúkkal vagy egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	30 —
202. Játékszer	30 —
203. Árúk lágy kaucsukból, a 200. 201. és 202. szám alatt felsoroltak kivételével	20 —
204. Kaucsukkal bevont, áztatott, bekent vagy kaucsukrétegekkel kapcsolatos szövetek	45 —
Jegyzet. Gyaratolók bevonására való szövetek gyaratoló-gyárak és nyomtató kaucsuk-kendők kelmenyomtató műhelyek számára külön engedélylyel a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett	3 —
205. Ruházatok és egyéb árúk a 204. sz. a. foglalt szövetekből	50 —
206. Ruganyos szövetek, kötött-árúk és paszománt-árúk, ugyszintén az ezekből való munkák	70 —
Jegyzet. Czipőkhöz való szövetek beragasztott kaucsukszálakkal	45 —
207. Árúk keményitett kaucsukból	30 —

A 202. 203. 205. 206. és 207. sz. a. foglalt árúk, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámu bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak.

Jegyzet. Guttaperchából készült árúk kaucsuk-árúknak tekintendők.

XXXI. Viaszos vászon és viaszos tafota.

	100 kilogram frt	kr.
208. Durva viaszos vászon, azaz csomagoló viaszos vászon szinnyomat nélkül, aszfalt-vászon	2	—
209. Kocsitakarók durva kelmékből, olajjal, kátránynyal vagy olajvegyülékkel bevonva vagy áztatva	10	—
210. Vastag padozat-takarók viaszos-vászonból, linoleumból, camptulikonból és efféle vegyülékekből	10	—
211. Külön meg nem nevezett viaszos-vászon; viaszos muszelin	20	—
212. Viaszos tafota	26	—

XXXII. Bőr és bőrárúk.

	frt	kr.
213. Közönséges (azaz 214. és 215. sz. a. meg nem nevezett) bőr, szabva is; fekete marha- és lóbőr, vonalozottan vagy barkásan is, egész vagy fél bőrdarabban	9	—
Jegyzet. Cserzett (de nem fehérre vagy irhának készitett) juh- és kecskebőrök, hasitva is, de nem festve	6	—
214. Talpbőr és hulladéktalpbőr	18	—
215. Finom bőr, azaz fekete bőr, a 213. sz. a. megnevezett marha- és lóbőr kivételével; keztyűbőr, kordován, maroquin, szattyán, valamint minden festett, fénymázos és bronzolt vagy rajzosra préselt bőr, pergament	18	—
216. Közönséges bőrárúk, azaz közönséges (de nem fehérre vagy irhának készitett) bőrből, ugyszintén fekete, valamint vonalozott vagy barkás marha- és lóbőrből, vagy durva viaszos-vászonból készült árúk, szőrös bőrökből, nyers juta-szövetekből, szürke csomagoló-vászonból, nyers csinvatból, vitorlavászonból és egyéb közönséges nyers lenszövetekből, hevederekből készült nyerges-, szijgyártó és böröndös árúk	25	—
217. Finom bőrárúk, azaz fehérre, irhának készitett bőrből, pergamentből vagy a 215. sz. a. megnevezett finom bőrből, külön meg nem nevezett viaszos-vászonból vagy viaszos tafotából készült árúk, nyerges-, szijgyártó- és böröndös-árúk a 216. sz. a. megnevezett szövetekből, fehéritve, festve, szőnyeg kelméből is	35	—
A 216. és 217. sz. a. foglalt árúk, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak.		
218. Egészben vagy részben bőrből készült czipészárúk, szőtt- és kötött árúkkal kapcsolatban is, a mennyiben az apró-árúk közé nem tartoznak	35	—
219. Bőrkeztyűk (csak kiszabva vagy szőtt és kötött anyagokkal kapcsolatban is)	50	—

XXXIII. Szűcsárúk.

	100 kilogram frt	kr.
220. Prémbőr, megmunkálva, de szűcsárúnak még teljesen ki nem készitve:		
a) közönséges bőrökből	10	—
b) finom bőrökből	50	—
221. Kész szűcsárúk:		
a) közönséges bőrökből	40	—
b) finom bőrökből	200	—

Jegyzet. Egyéb ruházatok, mint a selyemből készültek, és bőrkeztyük finom prémbőrrel bevonva, bélelve vagy prémezve, finom bőrökből készült szűcsárúknak veendők.

XXXIV. Fa- és csontárúk.

	frt	kr.
222. Legközönségesebb faárúk, azaz durva kádár-, esztergályos- és asztalosmunka fából, csupán gyalult faárúk és kerékgyártómunkák; durva gépek (esztergák, mángorlók, malmok, sajtók, fonó kerekek és szövő székek is); durva kosárkötő árúk (p. o. málha-, kézi- és ruhakosarak, kasok, halvarsák és effélék); galjseprők, földmívelési, kerti és konyha-eszközök:		
a) nem festve, nem páczolva, nem firniszelve, nem fénymázozva vagy fényezve, sem más anyagokkal kapcsolatban	1	—
b) nyers állapotban, de pántolva vagy vassal vagy nemtelen fémekkel egyébként kapcsolatban	3	—
c) festve, páczolva, firniszelve, fénymázozva vagy fényezve vagy a 223. *b)* sz. a. felsorolt anyagokkal kapcsolatban	3	—
223. Fa-butor és butorrészek (a mennyiben a 222. 224. és 225. sz. a. nem foglaltatnak):		
a) finomak, nyers állapotban	3	—
b) festve, páczolva, firniszelve, fénymázozva vagy fényezve vagy háncs-, sás-, káka-, széknád-, szalma- és kosárfonadékkal, nemtelen fémmel, üveggel, kőlapokkal vagy közönséges bőrrel kapcsolatban	3	—
c) párnázott be nem vont butor	15	—
d) párnázott bevont butor	20	—
224. Finom faárúk, azaz finom esztergályozott és faragott árúk; bronzolt fa, aranyozott vagy ezüstözött vagy finoman festett faárúk; külön meg nem nevezett faárúk, továbbá faragásra való egyéb növényi anyagokból készült árúk	15	—
225. Finoman kirakott famunkák (boulemunkák, intarsiák), finom kosárkötőárúk	20	—
226. Ki nem rakott furnirok; parketták és parketta-részek:		
a) nyers állapotban	1	50
b) páczolva, festve vagy fényezve	3	—
227. Kirakott furnirok	12	—
228. Parafa:		
a) parafa-táblák, korongok, koczkák	1	50
b) parafa-dugók, talpak és egyéb árúk parafából	12	—

	100 kilogram frt kr.
229. Játékszer fából:	
a) durva, csupán gyalult, faragott vagy esztergályozott, nyers állapotban	1 —
b) másféle	20 —
230. Csontárúk:	
a) hasitott halcsont	5 —
b) külön meg nem nevezett csontárúk	20 —
A 224. 225. 229. *b)* és 230. *b)* sz. a. foglalt árúk más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak.	

XXXV. Üveg és üvegárúk.

231. Üveganyag, zománczanyag és üvegmáz, őrlött üveg (üvegpor) . .	1 50
Öblös üveg:	
232. Közönséges öblös üveg, azaz köszörületlen, mustrátlan, surolatlan, préseletlen öblös üveg:	
a) a maga természetes szinében, azonban nem a fehér	2 —
b) fehér (átlátszó) . . . . (teljsúly)	4 —
233. Csak köszörült vagy surolt dugójú, fenekű vagy szélű öblös üveg, akár a maga természetes szinében akár a fehér . . . . . . (teljsúly)	4 —
234. Köszörült, mustrás, préselt, surolt, étetett, metszett fehér (átlátszó) üveg; külön meg nem nevezett fehér tömör üveg	8 —
Táblaüveg:	
235. Nyers, köszörületlen tükörtábla, nyers, bordás öntött üvegtáblák, üvegzsindely	1 50
236. Ablaküveg a maga természetes (zöld, félig fehér vagy teljesen fehér) szinében köszörületlenül és mustrátlanul . . . . (teljsúly)	4 —
237. Köszörült, mustrás, homályozott vagy foncsoros mindennemű táblaüveg; tükör rámástul	12 —
238. Optikai üveg, és pedig flint-, crown-, czink- és boraxüveg, nyers állapotban, lencsékké nem köszörülve, darabokká, lemezekké vagy lencsékké préselve, próbára vagy nagyjából köszörülve is	1 50
239. Zsebórákra való üveg, szemüvegek és egyéb optikai üveg, megmunkálva és köszörülve	50 —
240. Üvegpálczák, üveglemezkék és üvegcsövek, szinkülönbség nélkül (a milyenek a gyöngykészitéshez, műfuváshoz és gombgyártáshoz használtatnak)	1 50
241. Csillárfüggők tömör üvegből, üveggombok, üvegkorálok, üveggyöngyök, üvegzománcz, üvegcsöppek, üvegfonadék, ha szinesek is	2 —
242. Szines üveg (a 240. és 241. sz. a. emlitett árúk kivételével), festett, aranyozott, ezüstözött üveg, hamis kövek foglalás nélkül	12 —
243. Külön meg nem nevezett üveg- és zománczárúk, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15 —

XXXVI. Kőárúk, azaz árúk kövekből, nem égetett földből, cementből és kőgyuradékból.

	100 kilogram frt	kr.
244. Kőfaragó munkák (azaz ajtó- és ablaktokok, oszlopok és oszloprészek, csatornák, csövek, vályuk és efélék csiszolatlan állapotban, — az alabastromból és márványból készültek kivételével —); próbakövek, köszürülő- és fenkövek más anyagokkal kapcsolat nélkül; malomkövek vasabroncsokkal vagy fémburokkal is; vágott, nem pallérozott kőtáblák és nyomdakövek, apró golyók márványból és efélék, érmeknek, metszett köveknek és eféléknek gypszből vagy kénből öntött másai	—	25
245. Preparált ásványok, azaz mesterségesen festett földek és kövek, cement és cementárúk (pallérozatlanul), köszörült, de pallérozatlan lapok és táblák, természetes tisztitó-, köszörülő- és csiszoló és más eféle anyagok a kisebb forgalom számára kiszerelve	—	50
246. Közönséges kőárúk, azaz külön meg nem nevezett munkák kövekből, fényezetlen vagy fénymázatlan fával vagy hasonló vassal kapcsolatban is	1	50
247. Finom kőárúk, azaz fényüzési árúk (levélnyomók, gyertya-tartók, csészék, tintatartók és efélék, csecsebecsék; szobrok, mellszobrok, állati alakok és domborművek, 5 kilogram vagy ennél kisebb súlyúak); kőmunkák más anyagokkal kapcsolatban, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15	—
248. Drágakövek (azaz drágakövek és féldrágakövek) és korálok (valódiak és nem valódiak) megmunkálva (azaz köszörülve, vágva, vagy másképmegmunkálva), valódi gyöngyök; mindezen árúk foglalás nélkül, a mennyiben az apró-árúk közé nem tartoznak	24	—

XXXVII. Agyagárúk.

	frt	kr.
249. Cserépzsindelyek, téglák és burkolattéglák, épületekhez való díszitmények (a terracottából valók is), agyagcsövek:		
a) máz nélkül	vámmentes	
b) mázosak	—	50
250. Csövek és vastag padlólapok, kongó téglák (klinker), közönséges kőanyagból, chamotteból vagy chamottált agyagból	—	50
251. Gázretorták, olvasztó-tégelyek, gyári czélokra szükséges edények (grafitból, tüzálló agyagból vagy közönséges kőanyagból)	—	50
252. Közönséges vagy zsugorodott agyagból, vagy közönséges kőanyagból készült közönséges cserépedény, fekete grafit-edény	—	50
Jegyzet. A 249. egész 252. sz. a. felsorolt árúk mázozatlan vagy fényezetlen fával vagy hasonló vassal kapcsolatban is	2	—
253. Kályhák és kályharészek; fal- és padlótáblák	3	—
254. Külön meg nem nevezett agyagárúk:		
a) egyszinűek vagy fehérek	5	—
b) két vagy több szinűek; szines szélűek, festettek, szinnyomatosak, aranyozottak, ezüstözöttek	8	—

	100 kilogram frt kr.
255. Porczellán:	
a) fehér	7 —
b) szines, szines szélü, festett, szinnyomatos, aranyozott, ezüstözött	15 —
256. Agyagárúk más anyagokkal kapcsolatban, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak . .	15 —

XXXVIII. Vas és vasárúk.

257. Nyers vas; ócska vastöredék és vashulladék, ócska aczéltöredék és aczélhulladék olvasztásra vagy forrasztásra	— 80
Jegyzetek. 1. Helyi viszonyok tekintetbe vételével a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormányával egyetértőleg, megengedheti a magyar kormány azt, hogy az ócska és töredék-vasat kohászatilag feldolgozó vasművek esetről esetre ócska- és töredékvasat, (az öntött vastöredék kivételével) a felhasználás ellenőrzése és a maximal-mennyiség meghatározása mellett, 100 kilogramonként 50 kr. vámmal behozhassanak.	
2. Vasreszelék és kovácspor	vámmentes
258. Buczavas, ingots	1 60
259. Vas és aczél rudakban, kovácsolva vagy hengerelve:	
a) nem formás	2 75
b) formás	3 50
260. Vasuti sínek	2 75
261. Vaspléh és vaslemezek, vasdrót:	
a) egy milliméter vagy ennél nagyobb vastagságú	4 —
b) egy milliméternél vékonyabb	5 —
c) firniszelt, rezezett, ónozott, czinkezett, ólmozott, nikelezett; csiszolt vaspléh és vaslemezek	8 —
Vasárúk:	
262. Durva vasöntvény:	
a) nyers állapotban, megmunkálás nélkül	2 —
b) surolva vagy durván mázolva, fúrva vagy egyes kevés helyeken leköszörülve, esztergályozva vagy gyalulva	4 —
c) leköszörülve, esztergályozva, gyalulva, rezezve, ónozva, czinkezve, ólmozva, zománczozva vagy finoman mázolva	8 50
A *b)* és *c)* alatt foglalt árúk csupán a kapcsolásra szükséges kovácsolt vasrészekkel, vagy fával kapcsolatban is.	
263. Közönséges vas- és aczélárúk, azaz árúk kovácsolható vasöntvényből, aczélöntvényből, kovácsolt vasból vagy aczélból, a mennyiben a következő számok alatt nem foglaltatnak:	
a) érdesen, surolva is	4 —
b) durván mázolva, furva, vagy egyes kevés helyeken leköszörülve, esztergályozva, gyalulva vagy bemetszett csavarmenettel (srófvesszők, anyasrófok is)	5 —

		100 kilogram frt	kr.
	c) leköszörülve, esztergályozva, gyalulva, rezezve, ónozva, czinkezve, ólmozva vagy finoman mázolva	8	50
	Mindezen árúk fával vagy vasöntvénynyel kapcsolatban is.		
264.	Kovácsolt vasból való csövek, kapcsoló részek is	5	—
265.	Kovácsolt üstök, gőzkazánok is; lyukgatott vagy mélyitett fekete vaspléh és vaslemezek, árúk fekete vaspléhből	6	—
266.	Kész vasuti kerekek, tengelyre illesztve is	6	—
267.	Szögek és drótszögek; kocsirugók, széna- és trágyavillák, kapák, lapátok (érdesen, surolva vagy csupán egyes kevés helyeken leköszörülve); kaszák, sarlók, szecskavágó pengék; fával kapcsolatban is. . . .	6	50
268.	Drótkötelek, drótkefék, szitafenekek; durva drótárúk (azaz a 261. *a)* szám alatt megnevezett drótból)	8	—
269.	Közönséges metsző- és furóeszközök, azaz fürészek, gyalúk, vésők, árak, fúrók, reszelők, ráspolyok és efélék, csavarmetszők, durva kések és ollók; mindezen árúk ipari (gépekhez is) és mezőgazdasági használatra; srófok, lakatok; leköszörülve, esztergályozva, mázolva, ónozva, czinkezve, rezezve, ólmozva vagy fával kapcsolatban is . .	10	—
270.	Finom vas- és aczélárúk:		
	a) csiszolt, fénymázozott, nikelezett, és zománczozott tárgyak (a 262. *c)* szám alatt megnevezett közönséges zománczozott vasöntvény kivételével)		
	b) műöntvény és könnyű öntött díszitmények		
	c) külön meg nem nevezett drótárúk; gombostűk, horgoló- és kötőtűk, fűzőtűk, kapcsok, csatok, halászhorgok, gyüszűk és efféle kisebb használati tárgyak, gyermek-játékszer, korcsolyák, aczélhúrok, mindennemű gyaratolók; takácsbordák, bordafogak, rugók (az óra- és kocsirugók kivételével)	15	—
	d) fegyverek és fegyverrészek (a lőfegyverek és ezek csöveinek kivételével); késművesárúk, a mennyiben a 269. vagy 271. számok alá nem tartoznak		
	e) párnázott, bevont vagy finoman díszitett vasbutor		
	f) vas- és aczélárúk, más anyagokkal kapcsolatban		
271.	Finom késművesárúk; irótollak, fonallal körülfont drót; puskacsövek	30	—
272.	Lőfegyverek, varrótűk	50	—
	A 270. 271. és 272. sz. alatt felsorolt árúk, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak.		

XXXIX. Nemtelen fémek és az ezekből való árúk.

		frt	kr.
273.	Ólom és ólomkeverékek:		
	a) nyers állapotban, ócska ólomtöredék és ólomhulladék . . .	1	—
	b) öntött (kazánok, csövek, lemezek, golyók, sörét és efélék), mángolt, hengerelt, huzott ólom (ólomdrót), nyomdabetűk, stereotyp-lapok	4	50

	100 kilogram frt kr.
274. Czink:	
a) nyers állapotban, ócska czinktöredék és czinkhulladék . . .	vámmentes
b) czinkrudak, czinklemezek és czinkpléhek	1 50
c) czinkdrót és czinkcsövek, durva czinköntvény, azaz tovább ki nem készitett öntvény, közönséges famunkával és vasrudakkal vagy vaslemezekkel kapcsolatban is; mélyitett vagy lyukgatott czinklemezek és czinkpléhek	3 —
275. Ón:	
a) nyers állapotban, ócska óntöredék és ónhulladék	vámmentes
b) ónrudak, ónlemezek, ónpléhek, óndrót, óncsövek; durva ónöntvény, azaz tovább ki nem készitett öntvény, közönséges famunkával és vasrudakkal vagy vaslemezekkel kapcsolatban is	4 —
276. Réz, nikel, antimon, sárgaréz, pakfong, tombak és külön meg nem nevezett fémek és fémkeverékek:	
a) nyers állapotban, ócska töredék és hulladék; kéneső	vámmentes
b) durva öntvény (azaz harangok és csövek, ha darabja 5 kilogramnál súlyosabb és más tárgyak, ha darabonkint 10 kilogramnál súlyosabbak)	6 —
c) huzva, nyujtva (rudak, táblák, lemezek); pléhek és drótok, 0·5 milliméternél vastagabbak	8 —
d) pléhek és drótok, 0·5 milliméter vastagságuak vagy ennél vékonyabbak; mélyitett vagy lyukgatott lemezek és pléhek . . .	10 —
e) platirozott (ezüstözött) drótok, pléhek, táblák, lemezek rézből és sárgarézből; hamis leoni (cementezett) drót	15 —
277. Durva ónárúk (tálak, tányérok, üstök és egyéb edények), fénymázatlanok és más anyag nélkül	5 —
278. Közönséges fémárúk:	
a) hengerek, forrcsövek, üstök, főző- és pároló-készülékek, fénymázatlanul, csiszolatlanul, fával vagy vassal kapcsolatban is	10 —
b) csiszolt, firniszelt, fénymázos, nikelezett, rajzos pléhek és lemezek	12 —
279. Finom fémárúk, azaz más számok alatt nem foglalt mindennemű árú más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a 280. szám alá vagy a magasabb vámú kaucsuk-, bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak; táviró-kabel	15 —
280. Legfinomabb fémárúk, azaz fényüzési czikkek és egyéb finoman dolgozott (p. o. díszitett, préselt, vernirozott vagy nikelezett) árúk pakfongból (új ezüst, alfenide és efféle nikelkeverékekből), britaniafémből, bronzból, sárga rézből, tombakból, és hasonló keverékekből, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	30 —
281. Finom drótszövetek, melyeknél 2 centiméterre 20 vagy több láncz-szál esik, irótollak, fonallal körülfont drót	30 —

XL. Gépek és géprészek, fából, vasból vagy nemtelen fémekből.

	100 kilogram frt kr.
282. Gőzmozdonyok	8 —
283. Szerkocsik, locomobilek	6 —
284. Varrógépek, állványnyal vagy a nélkül	20 —
285. Gépek fából (azaz, a melyeknél 50% vagy több a fa)	3 —
286. Gépek nemtelen fémekből (azaz, a melyeknél 50%-nál több a nemtelen fém)	10 —
287. Külön meg nem nevezett gépek:	
a) ha az összsúlyból 75% vagy több az öntött vasra vagy az öntött vas és fára esik	5 —
b) egyéb gépek	6 —

Jegyzetek. 1. Belföldi kelmenyomtató műhelyek számára szánt vésett vagy vésetlen réz- és sárgaréz-hengerek és lapok külön engedély mellett . . vámmentes

2. Gépek és géprészek, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben az apró-árúk közé nem esnek, a XL. osztályba tartoznak.

3. Géprészekül oly tárgyak vámozandók, melyek más alkatrészek és mozgató erő nélkül önálló használatra nem alkalmasak; ha azonban az ily géprészek nagyjából kovácsolt kidolgozatlan géprészek vagy egészen nyers kidolgozatlan közönséges vasöntvények, melyek másféle anyaggal kapcsolatban nincsenek, az anyag minősége (262 *a*), illetőleg 263 *a*) szám) szerint vámozhatók.

4. A magyar kormány a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával egyetértőleg esetről esetre megengedheti, hogy oly gépek, melyek a vámterületen nem készittetnek, a tarifában megállapitott vám felét fizessék.

XLI. Kocsik és hajók.

Kocsik:	
288. Teherszállitó-kocsik és szánok	3 —
	darab
289. Személyszállitó-kocsik, bőr- vagy párnamunka nélkül	25 —
290. Személyszállitó-kocsik, bőr- vagy párnamunkával	75 —

Jegyzet. Szánok a 289. számnál a vám felét, a 290. számnál két harmadát fizetik.

Vasuti kocsik (a lóvonatú vasuti kocsik is):	100 kilogram
291. Teherszállitó-kocsik	5 —
292. Párnázatlan személyszállitó-kocsik	6 50
293. Párnázott személyszállitó-kocsik	9 —
Hajók:	tonna (1000 klgr. teherképesség)
294. Fából (vassal vagy rézzel pántolva is)	— 40
295. Vasból, más nemtelen fémből, gőzhajók	5 —

Jegyzet a 294. és 295. számokhoz. A hajózáshoz szükséges eszközök (p. o. vitorlák és vitorlarudak, horgony és horgonyláuczok, hajókötelek, mellékhajók), a mennyiben a közönséges szükségletet túl nem haladják, külön meg nem vámozandók. Egyéb leltári tárgyak, valamint a gőzhajók gőzgépei külön vámozás alá esnek.

XLII. Nemes fémek és érczpénz.

	100 kilogram frt kr.
296. Arany, ezüst, platina, külön meg nem nevezett nemes fémek, nyers állapotban, ócska töredék és hulladék	vámmentes
297. Pénz:	
a) pénz (az emlékpénzek és érmek is) nemes fémekből	vámmentes
b) pénz nemtelen fémekből	vámmentes
Jegyzet. Nemtelen fémekből készült emlékpénzek és érmek ugy vámozandók, mint az anyag, a miből valók.	

XLIII. Mű- és hangszerek, órák, apró-árúk.

Mű és hangszerek:	
298. Tudományos czélokra szánt pontos műszerek (csillagászati, mennyiségtani, természettani, sebészeti műszerek) tekintet nélkül az anyagra, a melyből valók	vámmentes
299. Közhasznú műszerek:	
a) optikai műszerek, szinházi látcsövek, távcsövek, foglalt szemüvegek, nagyitó üvegek és efféle	125 —
b) külön meg nem nevezett műszerek	50 —
A 299. *a)* és *b)* alatt felsorolt árúk, a mennyiben a magasabb vámú apró-árúk közé nem tartoznak.	
300. Hangszerek.	10 —
Órák:	
301. Zsebórák:	darab
a) arany vagy aranyozott tokokban	1 —
b) ezüst vagy ezüstözött tokokban.	— 50
c) egyéb tokokban	— 30
302. Óratokok (zsebórákhoz):	
a) aranyból vagy aranyozottak.	— 70
b) ezüstből vagy ezüstözöttek	— 20
Jegyzet. Egyéb óratokok (zsebórákhoz) anyaguk minősége szerint vámoztatnak.	
303. Zsebórákhoz való óraművek	— 30
	100 kilogram
304. Közönséges függőórák, fából és efféle óraművek; órarészek	30 —
305. Külön meg nem nevezett órák és óraművek, a mennyiben a magasabb vámú apró-árúkhoz nem tartoznak	50 —
306. Toronyórák és azok alkatrészei	10 —
Legfinomabb apró-árúk:	
307. Arany- és ezüstmunkák, ékszer-árúk és külön meg nem nevezett mindennemű munkák egészben vagy részben nemes fémekből, igazi vagy hamis gyöngyökből, igazi vagy hamis korálokból, foglalt drága kövekből, arany- és ezüstfonadékok, valamint azokból és arany- és ezüstdrótból készült árúk	300 —
308. Igazi aranyfüst és ezüstfüst, drót és pléh valódi nemes fémekből, valódian aranyozott vagy ezüstözött leoni fonadékból vagy drótból készült árúk	200 —

		100 kilogram frt	kr.
	Finom apró-árúk:		
309.	Külön meg nem nevezett árúk, valódian aranyozott vagy ezüstözött, vagy aranynyal és ezüsttel kirakott nemtelen fémekből, árúk féldrágakövekből, foglalva is, hamis gyöngyök, mesterséges fogak, parókás munkák	100	—
310.	Árúk egészben vagy részben elefántcsontból, gyöngyházból, teknősbékahéjból, borostyánkőből, gagatból	100	—
311.	Gyermekjátékszer és egyéb külön meg nem nevezett árúk, még pedig kapcsolatban:		
	a) selyemárúkkal, csipkékkel, mesterséges virágokkal (171. sz.) megmunkált dísztollakkal	100	—
	b) egyéb szőtt- és kötött árúkkal	50	—
	Közönséges apró-árúk:		
312.	Árúk tajtékból, lávából, celluloidból és hasonló mesterséges faragóanyagokból és faragó-anyag utánzatokból	50	—
313.	Férfi és női ékszerek, csecsebecsék és piperetárgyak nemtelen fémekből, vasból vagy aczélból, de finoman dolgozva, nikelezve, vernirozva, zománczozva; hasonló árúk állati vagy növényi faragó anyagokból vagy kemény kaucsukból, karpereczek és nyakékszerek üvegből és kőből, legyezők, szinházi látcsövek és távcsövek üveg nélkül, szemüvegek foglalatai; aczélgyöngyök, fémgyöngyök, aranyozva, ezüstözve vagy vernirozva is	50	—
314.	Hamis leoni fonadékok és az azokból, valamint hamis leoni drótból készült árúk	50	—
315.	Nem szőtt- és nem kötött-árúkon való himzések, árúk mintázott viaszból idomitva, aranyverő-hártyákból készült árúk, bélhúrok és minden körülfont húr	50	—
	A 309—315. sz. a. megnevezett árúk, a mennyiben a magasabb vámú apró-árúk közé nem tartoznak, vagy a tarifában külön megemlitve nincsenek.		
316.	Nap- és esernyők:	darab	
	a) selyemből	—	48
	b) egyéb kelméből	—	24

XLIV. Konyhasó.

		100 kilogram	
317.	Konyhasó (tengeri só, főtt só, kősó, sósviz, sóslúg, és tengeri viz) . .	—	84 csak külön engedély mellett

Jegyzetek.

1. Kivételesen engedélyezett behozatal esetében az engedélyezési dij 100 tisztasúlyú kilogram konyhasóért 9 frt. 38 kr., 100 tisztasúlyú kilogram kreuznachi anyalúgért 1 frt. 88 kr.
2. Orvosi bizonyitvány alapján gyógyitási czélra a tengeri viznek illetékmentes behozatala engedélyezhető.
3. A pénzügyministerium azon gyáraknak, melyek vegyészeti czikkek gyártására és azon iparosoknak, kik nem élelmi czikkeknek való terményeikhez a sót lényeges gyártószerül nagyobb mennyiségben szükséglik, a külföldi sónak illetékmentes behozatalát engedélyezheti.

100 kilogram frt kr.

XLV. Vegyészeti segédanyagok.

318. Nyers borax; bórsav; nyers nátronsalétrom (chilisalétrom); kén (darabokban és rudakban), őrölve is, valamint kénvirág; kénantimon; nyers vagy finomitott borkő; czitromsavas és borkősavas mész	vámmentes
319. *a)* Trágyasó-félék (burokső és hulladéksó gyárakból és sófőzdékből, valamint sókeverékekből készült mesterséges trágyaanyagok) . .	vámmentes
b) Chlorkálium (sósavas káli); chlormagnesium; kénsavas nátron (glaubersó); vasgálicz	— 20

Jegyzet. Az *a)* és *b)* alatt megnevezett árúk, a kénsavas nátron és vasgálicz kivételével, a mennyiben azok behozatala nem eszközöltetik már különben is jövedékhivatali ellenőrzés alatt álló gyár részéről, a rendeleti úton megállapitott szabályok értelmében csak külön engedélylyel és konyhasó tartalmuk megvizsgálása után kerülnek vámkezelés alá.

320. Fém-arzén, arzénes sav (az arzénsav kivételével), kénarzén (Operment, Realgar); mindenféle vaspácz; nyers faeczet; czafer, szmálta, üvegporzó; uj vagy felfrisitett csontszén (spodium); kénsav, sósav, salétromsav (választóviz)	— 50
321. *a)* Szóda (azaz egyszerű szénsavas nátron) nyers vagy jegeczedett; hamuzsir (tisztátlan egyszerű szénsavas káli); kénsavas káli (duplicat só); kettős kénsavas káli és nátron; glycerin (glycerines lug is) . . .	— 80
b) Égetett szóda	1 20
322. Timsó-félék; kénsavas és sósavas ammoniak (szalmiak), szalmiakszesz és agancsszesz; kénsavas timföld és chloraluminium; admonti gálicz (vas- és rézgálicz keveréke), réz- és czinkgálicz; ólomhamu; ólomtajt; tisztitott borax; chlormész; faeczetsavas mész; faeczetsavas timföld; tisztitott salétrom (káli- és nátronsalétrom); kénszén; oldható üveg és üvegoldat; anilinolaj; nyers carbolsav; nitrobenzol; nyers anthracen; nyers naphtalin	1 50
323. Ólomfehér, czinkfehér (fehér czinkoxyd), czinkhamu (szürke czinkoxyd); barytfehér (mesterséges kénsavas baryt); faeczetsavas ólom; ólomczukor; sárga és vörös vérlugsó; fehéritőlúg; rézvirág; mindenféle ragasz; masszikot; minium; kettős szénsavas nátron (soda bicarbonata) és káli; szénsavas ammoniak; borkősav; ónhamu; ónsó (ónchlorür) és egyéb ónkészitmények	9 —
324. Maró-káli (kausztikus káli, kálihydrat); maró-nátron (kausztikus szóda, nátronhydrat); kénessavas és alkénessavas mész; nyers mangansavas és hypermangansavas káli és nátron; kénessavas és alkénessavas nátron; sóskasav (czukorsav); sóskasavas káli (sóskasó); kénsavas magnezia; sárga és vörös chromsavas káli	4 —

XLVI. Vegyészeti árúk, gyógy-, festő- és illatszerek.

325. Feketitők (korom, nyomdafesték és frankfurti feketitő, szénpor és mindennemű szénes feketitő, a szemmé tört csontszén kivételével); csizmamáz	1 50

	100 kilogram frt	kr.
326. Mindenféle enyv; gelatine (állati és növényi fagylaló), fehérje és albuminoide, caseïn, caseogomme	1	50
327. Keményitő mézga (dextrin, leogomme) és egyéb külön meg nem nevezett mézgapótlók, csiriz, pép és hasonló keményitő-tartalmú ragasztó- és appretur anyagok	1	50
328. Keményitő és keményitőliszt	6	—
Jegyzet. Kikészitési czélokra behozott keményitő, engedélyjegyek és a rendeleti úton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett	1	50
329. Aether, collodium, chloroform, tiszta, szilárd és folyékony carbolsav, concentrált eczetsav (tisztitott faeczet is), phosphor és phosphorsav, kénesőkészitmények (a czinober is), mindennemű élesztő, a borélesztő kivételével, tejczukor	10	—
330. Kátrányfestő-anyagok és mesterségesen gyártott szerves festő-anyagok	10	—
331. Külön meg nem nevezett vegyészeti termékek és gyártmányok . . .	10	—
332. Pecsétviasz, pecsétbélyegek ostyából, gelatine-készitmények, tinta- és tintapor	10	—
333. Tus, rajzszén, rajzkréta, fekete és szines czeruza és pasztel, foglalva vagy nem foglalva, mindennemű festékek, hólyagokban, tokokban, kagylókban, tészta-alakban és szekrényekben	24	—
334. Olaj-firnisz (szintugy főzött, száradó olajok), gyanta, terpentin vagy kőolaj nélkül:		
a) hordókban	3	—
b) pléhszelenczékben, palaczkokban és effélékben	10	—
335. Fénymáz-firnisz (gyantával, terpentinnel, kőolajjal vagy alcohollal vegyitve)	24	—
336. Elkészitett gyógyszerek, valamint feliratalk, czímczéduláik, boritékaik stb. efféle által orvosi szereknek, állati gyógyszereknek mondott anyagok, a mennyiben a magasabb vámú árúk közé nem tartoznak . .	24	—
337. Illatszerek (illatos eczetek, zsiradékok és olajok, 5 kilogramnál kevesebbet tartalmazó tartályokban, alcoholos, aromaticus esszencziák és vizek; fölszereléseik, czímczéduláik, használati-utasitásaik és efélék által illatszereknek felismerhető illatos anyagok és keverékek; füstölő-kupok, illatos hajpor), arczfesték, cosmeticus szerek . . .	50	—

XLVII. Gyertya és szappan.

338. Szurokfáklyák	1	50
339. Faggyúgyertyák	6	—
340. Viaszgyertyák, viaszfáklyák, viasztekercsek, mécsek, gyujtógyertyácskák	10	—
341. Külön meg nem nevezett gyertyák és zsirgyártmányok pl. stearinból, czetvelőből, pálmaolajból, paraffinból	11	—
342. Szappan:		
a) közönséges	4	—
b) finom, azaz illatos vagy táblácskákban, golyókban, szelenczékben, edényekben	15	—

Jegyzet. Trieszti és fiumei nem illatszeres olajszappan, a fennálló feltételek alatt, a legnagyobb kedvezésben részesülő államok irányában érvényes vámtételt fizeti

XLVIII. Gyujtószerek.

	100 kilogram frt kr.
343. Közönséges gyujtószerek és pedig kénszálak, gyufák, dörzsölő fidibuszok; természetes páczolt tapló; mesterséges tapló, gyujtó (természetes és mesterséges); papiros tapló	1 50
344. Tűzijáték-készitmények, kanóczok (gyujtó- és robbantó zsinegek) . .	10 —
345. Töltött lőkupakok	24 —
346. Lőanyagok, azaz minden lobbanóanyag, mely lőfegyverekből való lövésre használható, továbbá robbanószerek, melyek a lőpor alkatrészeiből (salétrom, kén és szénből) állanak	52 50 csak külön engedély mellett.
347. A 346. sz. alatt nem foglalt robbanó szerek és lobbanó anyagok . .	24 — csak külön engedély mellett.

XLIX. Irodalmi és műtárgyak.

348. Könyvek, nyomtatványok, szintugy naptárak, hirlapok és hirdetmények, térképek, hangjegyek, iratok (acták és egyéb kéziratok) .	vámmentes

Jegyzet. A mennyiben a naptárak, hirlapok és hirdetmények behozatalára külön bélyeg- és ellenőrzési szabályok szólanak, ezen tárgyak darabszám szerint is bevallandók.

349. Papiroson való képek, azaz réz- és aczélmetszetek, kőnyomatok, fanyomatok, fényképek és effélék, papiroson vagy vásznon való szinnyomatos képek	vámmentes
350. Festvények, azaz fára vagy nemtelen fémre festett, nem fénymázozott képek, vászonra vagy kőre festett képek, továbbá eredeti képek és rajzok papiroson	vámmentes
351. Képnyomó lapok, nemtelen fémből, kőből vagy fából	vámmentes
352. Szobrok (szintugy mellszobrok és állati alakok), valamint domborművek kőből, 5 kilogramnál súlyosabb darabokban; hasonlóképp szobrok, mellszobrok és állati alakok fémből vagy fából, de legalább is természetes nagyságban	vámmentes

Jegyzetek. 1. Bekötött könyvek és képes művek, vászonra vagy lemezpapirosra ragasztott képek és térképek a 348. és 349. számok szerint vámozandók; ha azonban a kötés, minősége szerint az apró-árúk közé tartozik, ilyféle könyvek, képesművek stb. mint apró-árúk vámozandók. Ha a könyvek, képesművek stb. kötésekben, mappákban vagy cartonokban fekszenek, ez utóbbiak minőségük szerint külön vámozandók.

2. Képek (349. sz.) rámákban, ez utóbbiak anyagához képest vámozandók. Berámázott festményeknél a rámák anyagukhoz képest külön vámozandók; ha azonban a festmények el nem különithetők a rámáktól, az összsúlynak fele a ráma minősége szerint vámozandó.

3. Oly tárgyak, a melyeknél az alkalmazott képek vagy festmények csak diszitésre szolgálnak vagy mellékesek, és ennek folytán képeknek vagy festményeknek nem is tekinthetők, hanem közönséges használati czélokra rendelvék, nem sorolhatók a vámmentes képekhez vagy festményekhez. Ide tartoznak: festett tapéták, ablakfüggönyök, takarók, levélpapiros, csészék és efféle, melyek mint az illető anyagból készült munkák vámozandók.

L. Hulladékok.

100 kilogram frt kr.

353. Állati és másféle trágya, gyártott trágyaszerek (nem sókeverékből valók), fa- és kőszénhamu, csontok, csonthamu, csontliszt, holt csontszén, csupán trágyázásra alkalmas, ráspolyozott szarvak és paták, hig és száritott vér, állat-inak, a vérlugsó-gyártás maradékai, ammoniakos viz (gázviz)	vámmentes
354. Korpa, malátacsirák, polyva, a zsiros olajok gyártásánál megmaradó szilárd hulladékok, őrölve is, moslék, törköly, borseprő	vámmentes
355. Az üveggyártásnál előforduló hulladékok, üvegcserép és agyagárúk cserepei, a viaszkészitésnél előforduló hulladékok, szivacs-hulladékok, enyvbőr, a kaucsuk- és guttapercha-gyártásnál előforduló hulladékok, valamint ily gyártmányok ócska darabjai	vámmentes
356. Rongyok és papirosgyártásra alkalmas egyéb hulladékok, azaz len-, pamut-, selyem- és gyapjurongyok, papirosszeletkék (papiroshulladékok), makulatura (irott és nyomtatott), ócska hálók, ócska alattságok és ócska kötelek, tépés (tépett vászon)	vámmentes

Jegyzet. A vámtarifában külön fel nem sorolt hulladékok, melyek másra nem használhatók, ugy vámozandók, mint ama nyersanyagok, a melyekből e hulladékok valók.

II. RÉSZ.

Kiviteli vámtarifa.

357. Rongyok és papirosgyártásra alkalmas egyéb hulladékok, azaz len-, pamut-, selyem- és gyapjurongyok, áztatottak is (rongypép, szilárd vagy hig papirostészta), papirosszeletkék (papiroshulladékok), makulatura (irott és nyomtatott), ócska hálók, ócska alattságok és ócska kötelek	4 —

Minden egyéb itt föl nem sorolt árú vámmentes.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

185. szám.

(XXVIII. ÜLÉS, 292. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi május hó 15-én tartott

CIII. ülése jegyzőkönyvéből.

1468. Ezek után a ház a napirendre áttérvén, következett „a gyulafehérvári káptalani és kolozsmonostori conventi erdélyi országos levéltáraknak a magyar országos levéltárral egyesitéséről" szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház a törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadván, azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 185. számu irományhoz.

Törvényjavaslat

a gyulafehérvári káptalani és kolozsmonostori conventi erdélyi országos levéltáraknrk, a magyar országos levéltárral egyesitéséről.

1. §.

A gyulafehérvári erdélyi káptalannak gondviselése alatt levő gyulafehérvári káptalani és a Kolozsvárt levő kolozsmonostori conventi erdélyi országos levéltárak a magyar országos levéltárral egyesittetnek és Buda-Pestre szállittatnak.

2. §.

Jelen törvény azonnal hatályba lép.

3. §.

Jelen törvény végrehajtásával a belügyminister bizatik meg.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

186. szám.

(XXVIII. ÜLÉS, 292. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi május hó 15-én tartott

CIII. ülése jegyzőkönyvéből.

1469. A napirend sorában felvétetett „a Luxemburggal 1882. évi február hó 11-én Berlinben a közönséges bűntettesek kölcsönös kiadatása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában“ szerkesztett törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A harmadszor olvasott törvényjavaslat végszerkezetében is megállapittatván, alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeltetik.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 186. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Luxemburggal 1882. évi február hó 11-én Berlinben a közönséges büntettesek kölcsönös kiadatása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

Ő Felsége Ausztria Császárja és Magyarország Apostoli Királya és Ő Felsége Németalföld Királya, mint Luxemburg Nagyherczege közt, a közönséges bűntettesek kiadatása tárgyában Berlinben 1882. február hó 11-ikén kötött államszerződés, miután az országgyülés által elfogadtatott s utóbb a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. et Roi Apostolique de Hongrie; et

Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, Grand-Duc de Luxembourg;

ayant résolu d'un commun accord de conclure, en ce qui concerne le Grand-Duché de Luxembourg une convention d'extradition, ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires à cet effet savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. et Roi Apostolique de Hongrie:

Le Baron M. Pasetti-Friedenburg, Conseiller de Son Ambassade à Berlin;

Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, Grand-Duc de Luxembourg:

Le Sieur Paul Eyschen, Son Directeur Général de la Justice, Chargé d'Affaires du Grand-Duché;

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország apostoli Királya; és

Ő Felsége Németalföld Királya, Luxemburg Nagyherczege;

kölcsönös megegyezéssel elhatározván, a luxemburgi nagyherczegségre vonatkozólag, kiadatási szerződést kötni, e végből teljhatalmazottjaikká kinevezték és pedig:

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország apostoli Királya:

Pasetti-Friedenburg M. bárót, berlini nagykövetségének tanácsosát;

Ő Felsége Németalföld Királya, Luxemburg Nagyherczege:

Eyschen Pál urat, igazságügyi főigazgatóját, a nagyherczegség diplomatiai ügyvivőjét;

a kik jó és kellő alakban kiállitott teljhatalmazásaik közlése után, a következő czikkekben állapodtak meg:

Article 1.

Les Gouvernements des Hautes Parties contractantes s'engagent à se livrer réciproquement, sur la demande que l'un d'eux adressera à l'autre, à la seule exception de leurs nationaux, les individus poursuivis ou condamnés par les autorités judiciaires de l'une des Parties contractantes pour un des actes punissables mentionnés à l'article 2. ci-après, et qui se trouveront sur le territoire de l'autre Partie.

L'extradition n'aura lieu que pour une action punissable, commise hors du territoire de l'Etat auquel l'extradition est demandée et qui, d'après la législation de l'Etat requérant et de l'Etat requis peut entrainer une peine d'un an d'emprisonnement ou une peine plus grave.

Lorsque l'action punissable motivant la demande d'extradition aura été commise hors du territoire de l'Etat requérant, il pourra être donné suite à cette demande, si la législation du pays requis et celle du pays requérant autorisent la poursuite d'actes de ce genre, même quand ils ont été commis à l'étranger.

1. czikk.

A magas szerződő felek kormányai kötelezik magukat, hogy egyiküknek a másikhoz intézendő megkeresésére, a szerződő felek egyikének birói hatóságai által, a következő 2. czikkben emlitett büntetendő cselekmények miatt üldözött vagy büntetett és ezen fél területén tartózkodó egyéneket, saját állampolgáraik egyedüli kivételével, egymásnak kölcsönösen kiadják.

Kiadatásnak csak oly büntetendő cselekmény miatt lesz helye, mely a kiadás végett megkeresett állam területén kivül követtetett el, és melyre a megkereső és megkeresett állam törvényei szerint egy évi szabadságvesztési vagy súlyosabb büntetés van kiszabva.

Ha a büntetendő cselekmény, a mely a kiadatási kérelem indokául szolgál, a megkereső állam területén kivül követtetett el, az ez iránti megkeresés teljesithető, ha a megkereső és megkeresett ország törvényei megengedik az ilyen cselekmények üldözését akkor is, ha azok külföldön követtettek el.

Article 2.

Les actions punissables à raison desquelles l'extradition sera accordée sont les suivantes:

1⁰. L'homicide volontaire, assassinat, parricide, infanticide, empoisonnement.

2⁰. Les menaces d'attentat contre les personnes et les propriétés, si les menaces ont été faites avec ordre ou sous condition et si elles donnent lieu à l'extradition d'après la législation des Hautes Parties contractantes.

3⁰. Les coups portés et les blessures faites volontairement quand il en est résulté une maladie paraissant incurable ou une incapacité permanente de travail personnel, la perte ou la privation de l'usage absolu d'un membre ou d'un organe, une mutilation grave, ou la mort sans intention de la donner.

4⁰. L'avortement.

2. czikk.

Azon büntetendő cselekmények, a melyek miatt a kiadatás engedélyeztetik, a következők:

1. Szándékos emberölés, gyilkosság, szülőgyilkosság, gyermekgyilkosság, mérgezés.

2. Személy és vagyon elleni merénylettel való fenyegetések, ha a fenyegetésekkel meghagyás vagy valamely feltétel teljesitése volt összekapcsolva és ha e miatt a magas szerződő felek törvényei szerint kiadatásnak van helye.

3. Személyeken elkövetett szándékos sértések és testi bántalmazások, ha ezek következtében a sérült előre láthatólag gyógyithatlan betegségbe esett, vagy állandóan munkaképtelenné lett, ha a sérült valamely tagját vagy szervét elvesztette, vagy a tagok és szervek valamelyike teljesen használhatlanná lett, ha súlyosan megcsonkittatott, vagy ha a halál, habár ölési szándék nélkül, bekövetkezett.

4. Magzatelhajtás.

5⁰. L'administration volontaire et coupable, même sans intention de donner la mort, de poison ou d'autres substances pouvant la donner ou altérer gravement la santé.

6⁰. L'enlèvement, le recel, la suppression, la substitution ou la supposition d'enfant.

7⁰. L'exposition ou le délaissement d'enfant.

8⁰. L'enlèvement de mineurs.

9⁰. Le viol.

10⁰. L'attentat à la pudeur avec violence.

11⁰. L'attentat à la pudeur commis même sans violence, pourvu que par rapport au sexe et à l'âge de la personne qui en a été l'objet et aux autres circonstances particulières au cas, un pareil attentat donne lieu à l'extradition d'après la législation des Hautes Parties contractantes.

12⁰. L'attentat aux moeurs, en excitant, pour satisfaire les passions d'autrui, la débauche ou la corruption de mineurs de l'un ou de l'autre sexe, lorsque celui qui se rend coupable de cet attentat est le père ou la mère, le tuteur ou l'instituteur de la personne débauchée.

13⁰. Les attentats à la liberté individuelle et à l'inviolabilité du domicile, commis par des particuliers.

14⁰. La bigamie.

15⁰. La contrefaçon ou falsification d'effets publics ou de billets de banque, de titres publics ou privés; l'émission ou mise en circulation de ces effets, billets ou titres contrefaits ou falsifiés, le faux en écriture ou dans les dépêches télégraphiques et l'usage de ces dépêches, effets, billets ou titres contrefaits, fabriqués ou falsifiés.

16⁰. La fausse monnaie comprenant la contrefaçon et l'altération de la monnaie, l'émission et la mise en circulation de la monnaie contrefaite et altérée.

17⁰. La contrefaçon ou falsification de sceaux, timbres, poinçons et marques, l'usage de sceaux, timbres, poinçons et marques contrefaits ou falsifiés ainsi que l'usage préjudiciable de vrais sceaux, timbres, poinçons et marques.

5. Méregnek vagy más a halált előidézhető, vagy az egészséget súlyosan megtámadható szereknek szándékos és bűnös, habár ölési szándék nélkül való beadása vagy alkalmazása.

6. Gyermekrablás, a gyermek eltitkolása, eltüntetése, kicserélése vagy becsempészése.

7. Gyermek kitevése vagy elhagyása.

8. Kiskorúak elrablása.

9. Erőszakos nemi közösülés.

10. Szemérem elleni erőszak.

11. Szemérem ellen, habár erőszak nélkül elkövetett merénylet, feltéve, hogy az annak tárgyát képező egyénnek nemére és korára és az eset egyéb körülményeire való tekintettel, ily merénylet miatt a magas szerződő felek törvényei szerint kiadatásnak van helye.

12. Egyik vagy másik nembeli kiskoruak csábitása mással való nemi közösülésre vagy fajtalanságra, ha a tettes az elcsábitott személy atyja vagy anyja, gyámja vagy tanitója.

13. A személyes szabadságnak és magánlaknak megsértése magán személyek által.

14. A kettős házasság.

15. Közhitelpapirok vagy bankjegyek, köz- vagy magánkötelezvények utánzása és meghamisitása; ezen utánzott vagy hamisitott papirok, jegyek és kötelezvények kibocsátása vagy forgalomba hozása, okiratok vagy távirati sürgönyök meghamisitása és ezen utánzott, koholt vagy meghamisitott sürgönyök, papirok, jegyek vagy kötelezvények használata.

16. A pénzhamisitás, beleértve a pénz utánzását és hamisitását, valamint az utánzott vagy hamisitott pénz kibocsátását és forgalomba hozását.

17. Pecsétek, bélyegek, fémjelzések és jegyek utánzása vagy meghamisitása, az utánzott vagy meghamisitott pecsétek, bélyegek, fémjelzések és jegyek használata, valamint a valódi pecsétek, bélyegek, fémjelzések és jegyek károsító használata.

18°. Le faux témoignage en justice, la fausse déclaration de la part d'experts ou interprètes, la subornation de témoins, d'experts ou d'interprètes.

19°. Le faux serment.

20°. Le détournement et la concussion de la part de fonctionnaires publics.

21°. La corruption de fonctionnaires publics ou d'arbitres.

22°. L'incendie.

23°. Le vol avec violence (rapine), le vol sans violence.

24°. L'extorsion.

25°. L'escroquerie et les tromperies.

26°. Les soustractions frauduleuses, les détournements et l'abus de confiance.

27°. La banqueroute frauduleuse et les fraudes commises dans les faillites.

28°. Les actes attentatoires à la sécurité de la circulation sur les chemins de fer.

29°. La destruction totale ou partielle de constructions, de chemins de fer ou d'appareils télégraphiques.

30°. La destruction ou la dégradation de tombeaux, de monuments et d'objets d'art; la destruction ou dégradation de livres et de registres publics ou de documents et d'autres objets destinés à l'utilité publique.

31°. Les destructions, détériorations ou dégâts de denrées ou autres propriétés mobilières.

32°. La destruction ou dévastation de récoltes, plantes, arbres ou greffes.

33°. La destruction d'instruments d'agriculture, la destruction ou l'empoisonnement de bestiaux ou autres animaux.

34°. Les actes volontaires et coupables, dont aura résulté la perte, l'échouement, la destruction ou la dégradation, de bâtiments de mer ou autres navires.

35°. Le recèlement des objets obtenus à l'aide d'un vol, d'une soustraction frauduleuse, d'un détournement, d'un vol avec violence (rapine) ou d'une extorsion.

Sont compris dans les qualifications précédentes les tentatives ainsi que les faits de

18. A hamis tanuskodás biróság előtt, szakértők és tolmácsok hamis nyilatkozata, a tanuknak, szakértőknek vagy tolmácsoknak hamis vallomásra csábitása.

19. A hamis eskü.

20. Közhivatalnokok által elkövetett sikkasztás és zsarolás.

21. Közhivatalnokok vagy választott birák megvesztegetése.

22. A gyujtogatás.

23. Lopás és rablás.

24. Zsarolás.

25. Csalás.

26. Sikkasztás és hűtlen kezelés.

27. Csalárd bukás és a bukás alkalmával elkövetett csalások.

28. A vasuti közlekedés biztonsága elleni merényletek.

29. Vaspályákhoz tartozó tárgyaknak és távirdai készülékeknek teljes vagy részben lerombolása.

30. Sirok, nyilvános emlékek és művészeti tárgyak megsemmisitése vagy rongálása, nyilvános könyvek és lajstromok vagy okiratok és más közczélra szolgáló tárgyak megsemmisitése vagy rongálása.

31. Élelmi szerek vagy más ingó dolgok megsemmisitése, megrontása vagy elpusztitása.

32. A függő termés, növények, fák és oltó ágak megsemmisitése vagy elpusztitása.

33. Mezőgazdasági eszközök megsemmisitése, marhák vagy más állatok elpusztitása vagy megmérgezése.

34. Szándékos és büntethető cselekmények, melyekből tengeri hajó vagy más hajó elveszése, elmerülése, megsemmisülése vagy megrongálása bekövetkezett.

35. Orgazdaság, lopott, sikkasztott, rabolt vagy kizsarolt tárgyakra nézve.

Ide értetnek a fentebb megjelelt cselekmények kisérletei, valamint az azokban való

complicité et de participation, lorsqu'ils sont prévus par la législation des Hautes Parties contractantes.

részesség, ha ezek a magas szerződő felek törvényhozásai szerint büntetendők.

Article 3.

Il est expressément stipulé que l'étranger dont l'extradition aura été accordée ne pourra dans aucun cas être poursuivi ou puni pour aucun délit politique antérieur à l'extradition ni pour aucun fait connexe à un semblable délit, à moins qu'après avoir été acquitté ou absous, ou, en cas de condamnation, après avoir subi sa peine ou en avoir obtenu la remise il n'ait eu, pendant un mois, la faculté de quitter le pays ou n'y soit retourné par la suite.

Ne sera pas réputé délit politique ni fait connexe à un semblable délit l'attentat contre la personne du Chef d'un Etat étranger ou contre celle des Membres de sa famille, lorsque cet attentat constituera le fait soit de meurtre, soit d'assassinat, soit d'empoisonnement.

3. czikk.

Különösen megállapittatik, hogy az idegen, kinek kiadatása engedélyeztetett, semmi esetben sem üldözhető vagy büntethető bármely a kiadatást megelőző politikai büntetendő cselekmény miatt, sem ily büntetendő cselekménynyel kapcsolatos cselekmény miatt, kivéve, ha felmentése vagy az eljárás megszüntetése vagy pedig elitélés esetén a büntetés kiállása vagy elengedése után egy havi ideje volt az országot elhagyhatni, vagy ha később oda visszatért.

Sem politikai büntetendő cselekménynek, sem azzal kapcsolatban álló büntetendő cselekménynek nem tekintetik valamely idegen államfő személye vagy családjának tagjai ellen intézett merénylet, ha ezen merénylet vagy szándékos emberölés, vagy gyilkosság, vagy mérgezés tényálladékát állapitja meg.

Article 4.

Les demandes d'extradition devront toujours être faites par voie diplomatique savoir: Les demandes du Gouvernement Austro-Hongrois par l'entremise de la Légation de Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique à la Haye — et les demandes du Gouvernement Grand-ducal, à défaut d'un propre représentant, par l'entremise du représentant d'un autre Etat qui sera chargé des interêts luxembourgeois.

4. czikk.

A kiadatás iránti megkeresések mindig diplomatiai uton eszközlendők és pedig: Az osztrák-magyar kormány megkeresései Ő Császári és Apostoli Királyi Felségének Haagában levő követsége által és a nagyherczegségi kormány megkeresései, saját diplomatiai képviselője hiányában, más államnak azon képviselője által, a ki a luxemburgi érdekek képviseletével meg van bizva.

Article 5.

L'extradition sera accordée sur la production de l'original ou d'une expédition authentique soit du jugement ou de l'arrêt de condamnation, soit du mandat d'arrêt émané d'une autorité judiciaire ou de tout autre acte ayant la même force que ce mandat.

Ces actes devront être délivrés dans les formes prescrites dans le pays requérant et contiendront la désignation de l'action punissable et de la peine dont elle est passible.

5. czikk.

A kiadatás engedélyeztetik, ha előmutattatik eredetben vagy hiteles kiadmányban az elitélést tartalmazó itélet vagy határozat, vagy valamely birói hatóság által kiadott elfogatási parancs, vagy végre valamely más ezen parancscsal azonos hatálylyal biró okirat.

Ezen okiratok a megkereső államban megszabott alakban állitandók ki, és az okiratokban a büntetendő cselekmény, valamint az erre megállapitható büntetés megjelölendő.

Les pièces seront autant que possible accompagnées du signalement, de l'individu réclamé et s'il y a lieu d'autres données pouvant servir à vérifier son identité.

Dans le cas où il y aura doute sur la question de savoir si l'infraction, objet de la poursuite, rentre dans les prévisions de la présente Convention, des éxplications seront demandées et, après examen, le Gouvernement à qui l'extradition est réclamée statuera sur la suite à donner à la demande.

Az iratok, a mennyire lehetséges, a kiadatni kért egyén személyleirásával és ha még más a személyazonosság megállapitására használható adatok vannak, azokkal is felszerelendők.

Ha kétséges, hogy az üldözés alapját képező büntetendő cselekmény a jelen szerződés határozatai alá tartozik-e, felvilágositások kéretnek és a kiadatás iránt megkeresett kormány ezek megbirálása után a megkeresés teljesitése iránt határoz.

Article 6.

En cas d'urgence, l'arrestation provisoire d'un individu poursuivi pour l'un des faits prévus dans l'article 2 de la présente Convention devra être effectuée sur avis, transmis par la poste ou par le télégraphe, de l'existence d'un mandat d'arrêt, à la condition toutefois que cet avis sera régulièrement donné par voie diplomatique.

Cette arrestation sera facultative, si la demande émanant d'un tribunal ou d'une autorité administrative de l'une des Parties contractantes est directement parvenue à une autorité judiciaire ou administrative de l'autre.

Il sera statué sur cette demande suivant les lois du pays aux autorités duquel l'extradition aura été demandée.

6. czikk.

Sürgős esetben, a jelen szerződés 2. czikkében emlitett cselekmények miatt üldözött egyén, az elfogatási parancs létezését tudató posta vagy távirati uton érkező értesités alapján letartóztatandó, feltéve, hogy ezen értesités szabályszerűen diplomatiai uton küldetik.

Ha a letartóztatás iránti megkeresés közvetlenül jutott az egyik szerződő fél biróságától vagy közigazgatási hatóságától a másik fél biróságához vagy közigazgatási hatóságához, a letartóztatás elrendelhető.

Ezen megkeresés felett azon ország törvénye szerint hozandó határozat, a melynek hatósága a kiadatás iránt megkerestetett.

Article 7.

L'étranger arrêté provisoirement aux termes de l'article précédent, sera mis en liberté si, dans le délai de trois semaines à compter du jour de l'arrestation, il ne reçoit communication de l'un des documents mentionnés dans l'article 5. et transmis par la voie diplomatique.

7. czikk.

Az előbbi czikk értelmében ideiglenesen letartóztatott idegen szabadon bocsáttatik, ha a letartóztatás napjától számitott három hét alatt az 5. czikkben emlitett okiratok valamelyike sem közöltetik diplomatiai uton.

Article 8.

Les objets volés ou saisis en la possession de l'inculpé, les instruments et autres objets ayant servi à commettre l'acte punissable, ainsi que toute autre pièce de conviction, se-

8. czikk.

A lopott, vagy a vádlott birtokában talált tárgyakat, az eszközöket és más tárgyakat, melyek a büntetendő cselekmény elkövetésére használtattak, valamint minden más bizonyi-

ront, suivant l'appréciation de l'autorité compétente, remis à la Puissance réclamante en même temps que l'individu réclamé. Cette remise aura lieu même dans le cas où l'extradition déjà accordée ne pourrait être effectuée par suite de la mort ou de la fuite du coupable.

Elle comprendra aussi tous les objets de la même nature que le prévenu aurait cachés ou déposés dans le pays accordant l'extradition et qui seraient découverts ultérieurement.

Sont réservés toutefois les droits que des tiers auraient acquis sur les objets en question lesquels devront être rendus aux ayants droit sans frais, après la conclusion du procès.

tékot, az illetékes hatóság belátásához képest, a megkereső hatalmasságnak a követelt egyénnel egyidejüleg kiszolgáltatnak. Ezen kiszolgáltatás akkor is történik, ha a már engedélyezett kiadatás a bűnösnek halála vagy szökése folytán nem lenne foganatositható.

Kiszolgáltatnak minden ugyanolyan természetű tárgyak is, melyeket a vádlott a kiadatást engedélyező államban elrejtett vagy letéteményezett, s melyek később fedeztetnek fel.

Mindamellett fentartatnak azon jogok, melyeket harmadik személyek a kérdéses tárgyakra szereztek és e tárgyak az eljárás befejezése után a jogositottaknak minden költség nélkül visszaadandók.

Article 9.

Si l'individu reclamé est poursuivi ou condamné dans l'Etat requis pour une infraction autre que celle qui a motivé la demande d'extradition, son extradition pourra être différée jusqu'à ce que les poursuites soient terminées, et en cas de condamnation, jusqu'à ce qu'il ait subi la peine ou que celle-ci lui ait été remise.

Dans le cas où il serait poursuivi ou détenu dans le même pays à raison d'obligations par lui contractées envers des particuliers, son extradition aura lieu néanmoins, sauf à ces particuliers à faire valoir leurs droits devant l'autorité compétente.

9. czikk.

Ha a kiadatni kért egyén a megkeresett államban más, mint a kiadatás iránti megkeresést indokoló büntetendő cselekmény miatt üldöztetik vagy itéltetett el, kiadatása elhalasztható addig, mig az eljárás befejeztetett, vagy ha elitéltetett, mig büntetését ki nem állotta, vagy az neki el nem engedtetett.

Azonban, ha ugyanezen országban magánosok iránt elvállalt kötelezettségei teljesitése miatt üldöztetik, vagy le van tartóztatva, kiadatásának még is van helye; az érdekelt magánosok pedig jogaikat az illetékes hatóság előtt érvényesithetik.

Article 10.

L'individu extradé ne pourra être poursuivi ni puni dans le pays auquel l'extradition a été accordée, ni extradé à un pays tiers pour un crime ou un délit quelconque antérieur à l'extradition et non prévu par la présente Convention, à moins qu'il n'ait eu, dans l'un et l'autre cas, la liberté de quitter de nouveau le pays susdit pendant un mois après avoir été jugé, et en cas de condamnation, après avoir subi sa peine, ou après avoir été grâcié ou qu'il n'y soit retourné par la suite.

10. czikk.

A kiadott egyén a kiadatás előtt elkövetett és a jelen szerződésben meg nem emlitett valamely büntetendő cselekmény miatt azon országban, melynek részére a kiadatás engedélyeztetett, sem bűnvád alá nem vonható sem meg nem büntethető, sem valamely harmadik országnak ki nem adható, kivéve ha mindkét esetben a bűnvádi eljárás befejezése, vagy ha elitéltetett, büntetésének kiállása vagy megkegyelmezése után egy havi ideje volt ezen országot ismét elhagyhatni, vagy ha ezután oda visszatért.

Il ne pourra pas non plus être poursuivi ni puni du chef d'un crime ou d'un délit prévu par la Convention, antérieur à l'extradition, mais autre que celui qui a motivé l'extradition, sans le consentement du Gouvernement qui a livré l'extradé et qui pourra, s'il le juge convenable, éxiger la production de l'un des documents mentionnés dans l'article 5. de la présente Convention. Le consentement de ce Gouvernement sera de même requis pour permettre l'extradition de l'inculpé à un pays tiers. Toutefois ce consentement ne sera pas nécessaire lorsque l'inculpé aura demandé spontanément à être jugé ou à subir sa peine ou lorsqu'il n'aura pas quitté dans le délai fixé plus haut le territoire du pays auquel il a été livré.

A kiadott egyén a kiadatás előtt elkövetett, habár a jelen szerződésben felemlitett oly bűntett vagy vétség miatt sem vonható bűnvád alá, vagy büntethető, a mely nem képezte a kiadatás alapját; hacsak ebbe az őt kiadott kormány bele nem egyez, mely kormány a jelen szerződés 5. czikkében emlitett okiratok valamelyikének felmutatását kivánhatja. Ezen kormány beleegyezése ahhoz is kikérendő, hogy a vádlott egy harmadik országnak kiadathassék. Mindamellett ezen beleegyezés nem szükséges, ha a vádlott maga önként kivánta, hogy fölötte itélet hozassék, vagy hogy büntetését kitölthesse, vagy ha a fent kitett határidő alatt nem hagyta el azon ország területét, melynek kiadatott.

Article 11.

L'extradition n'aura pas lieu:

1⁰. Si l'acte punissable à raison duquel l'extradition est demandée a été commis hors des territoires des Hautes Parties contractantes, lorsque cette même demande est faite également par le Gouvernement sur le territoire duquel l'infraction a eu lieu.

2⁰. Si l'individu dont l'extradition est demandée, a été déjà poursuivi et mis hors de cause, condamné ou absous dans le pays requis pour l'infraction qui a motivé la demande ou bien si du chef de cette infraction il y est encore poursuivi.

3⁰. Si depuis les faits imputés les poursuites ou la condamnation, la prescription de l'action ou de la peine est acquise d'après les lois du pays dans lequel l'étranger se trouve.

11. czikk.

Kiadatásnak nincs helye:

1. Ha a büntetendő cselekmény, melynek alapján a kiadatás kéretett, a magas szerződő felek területén kivül követtetvén el, ugyanily kérelmet terjeszt elő azon ország kormánya is, melynek területén a cselekmény elkövettetett.

2. Ha azon egyén, kinek kiadatása kéretett, azon büntetendő cselekmény miatt, melylyel a kiadatás iránti megkeresésre okul szolgált, a megkeresett országban már bűnperben állott és az eljárás megszüntettetett vagy felmentetett, vagy még perben áll.

3. Ha a vádbeli cselekmény elkövetése után vagy az üldözés vagy elitélés után az eljárás vagy a büntetés azon ország törvényei szerint elévült, melyben az idegen tartózkodik.

Article 12.

S'il s'agit de transporter par le territoire d'une des Hautes Parties contractantes un individu dont l'extradition aurait été accordée à l'autre Partie contractante par un Gouvernement tiers la première ne s'y opposera pas, à moins que l'individu en question ne lui appartienne

12. czikk.

Ha a magas szerződő felek egyikének területén át kell oly egyént kisérni, kinek kiadatása a másik szerződő fél részére egy harmadik kormány által engedélyeztetett, az első nem fogja azt ellenezni, feltéve, hogy a kérdéses egyén nem az ő állampolgára, hogy a kiadatás

par sa nationalité et, bien entendu, à la condition que l'infraction donnant lieu à l'extradition soit comprise dans les articles 1. et 2. de la présente Convention et ne rentre pas dans les prévisions des articles 3. et 11.

Pour que le transport d'un criminel conformément au présent article soit accordé, il suffira que la demande en soit faite par la voie diplomatique avec production en original ou en copie authentique d'un des actes de procédure mentionnés à l'article 5. Le transit aura lieu quant à l'escorte, avec le concours d'agents du pays qui a autorisé le transit sur son territoire.

alapjául szolgáló büntetendő cselekmény a jelen szerződés 1. és 2. czikkében felemlittetik és hogy ez nem esik a 3. és 11. czikk határozatai alá.

Arra nézve, hogy valamely vádlott átkisérése a jelen czikk értelmében megengedtessék, elegendő, ha az ez iránti kérelem diplomatiai uton az 5. czikkben emlitett eljárási okiratoknak eredetben vagy hiteles másolatban való csatolása mellett előterjesztetik. A mi a kiséretet illeti, az átkisérés azon ország közegeinek közreműködésével foganatositandó, a mely a területén való átkisérést megengedte.

Article 13.

Lorsque dans la poursuite d'une affaire pénale non politique un des Gouvernements contractants jugera nécessaire l'audition de témoins domiciliés dans l'autre Etat ou tout autre acte d'instruction, une commission rogatoire sera envoyée à cet effet par la voie diplomatique, et il y sera donné suite, en observant les lois du pays sur le territoire duquel l'audition des témoins ou l'acte d'instruction devra avoir lieu.

13. czikk.

Ha a szerződő kormányok egyike nem politikai bűnvádi ügyben a másik államban lakó tanú kihallgatását vagy más vizsgálati cselekmény teljesitését tartja szükségesnek, e végből a megkereső levél diplomatiai uton küldetik át és a megkeresés teljesitendő azon ország törvényei szerint, melynek területén a tanúkihallgatás, vagy a vizsgálati cselekmény eszközlendő.

Article 14.

Si dans une cause pénale non politique la comparution personnelle d'un témoin est jugée nécessaire ou désirable, le Gouvernement de l'Etat sur le territoire duquel se trouve ce dernier l'engagera à se rendre à l'assignation, qui lui sera adressée à cet effet de la part des autorités de l'autre Etat.

Les frais de la comparution personnelle d'un témoin seront toujours supportés par l'Etat requérant et l'invitation qui sera envoyée à cet effet par la voie diplomatique indiquera la somme, qui sera allouée au témoin à titre de frais de route et de séjour ainsi que le montant de l'avance que l'Etat requis pourra, sauf remboursement de l'Etat requérant, faire au témoin sur la somme intégrale.

14. czikk.

Ha valamely tanúnak személyes megjelenése nem politikai bűnvádi ügyben tartatik szükségesnek vagy kivánatosnak, azon állam kormánya, melynek területén az tartózkodik, őt felszólitja, hogy a másik állam hatóságai részéről hozzá intézendő felhivásnak feleljen meg.

A személyes megjelenés költségeit mindig a megkereső állam viseli és a diplomatiai uton küldendő felhivásban megjelöli az összeget, mely a tanúnak utiköltség és időmulasztás fejében utalványoztatik, valamint azon előleget, melyet a megkeresett állam a megkereső állam terhére az egész összegből kifizethet.

Cette avance lui sera faite aussitôt qu'il aura déclaré vouloir se rendre à l'assignation.

Aucun témoin quelle que soit sa nationalité, qui cité dans l'un des deux pays, comparaitra volontairement devant les juges de l'autre pays, ne pourra y être poursuivi ou détenu pour des faits ou condamnations criminels antérieurs, ni sous prétexte de complicité dans les faits, objets du procès où il figurera comme témoin.

Article 15.

Si dans une cause pénale non politique les tribunaux d'un des Etats contractants jugent utile ou nécessaire la communication de pièces de conviction ou de documents, qui se trouveraient entre les mains des autorités de l'autre Etat, la demande en sera faite par la voie diplomatique.

Le gouvernement requis y donnera suite en tant que des considérations spéciales ne s'y opposent. Le Gouvernement requérant devra aussitôt que possible restituer les pièces.

Article 16.

Les deux Gouvernements renoncent réciproquement à toute réclamation ayant pour objet le remboursement des frais occasionnés sur leurs territoires respectifs par l'extradition des prévenus, accusés ou condamnés, ainsi que par la remise des objets indiqués à l'article 8. de la présente Convention, par l'exécution des commissions rogatoires, l'envoi ou la restitution des pièces de conviction et des documents.

Les frais du transport et de l'entretien, à travers les territoires intermédiaires, des individus dont l'extradition aura été accordée, demeurent à la charge de Gouvernement requérant.

Seront de même à la charge du Gouvernement requérant les frais d'entretien et de transport à travers le territoire de l'autre Puissance contractante occassionnés par le passage d' un individu dont l'extradition aurait été accordée au Gouvernement requérant par un tiers Etat.

Ezen előleg a tanúnak azonnal kiadatik, mihelyt kijelenttette, hogy a felhivásnak meg akar felelni.

A két ország valamelyikéből idézett tanú, a ki a másik ország biróságai előtt önként megjelen, ott, bármily honosságú legyen is, nem üldözhető és le nem tartóztatható, sem előbbi büntetendő cselekmények, sem elitélés folytán, sem pedig azon ürügy alatt, hogy ő azon perben, melyben mint tanú szerepelni fog, a büntetendő cselekménynek részese.

15. czikk.

Ha valamely nem politikai bűnvádi ügyben a szerződő államok egyikének biróságai czélszerűnek vagy szükségesnek tartják oly bizonyitási eszközök vagy okiratok közlését, melyek a másik állam hatóságainak birtokában vannak, az ez iránti megkeresés diplomatiai uton eszközöltetik.

A megkeresett kormány ennek helyt fog adni, a mennyiben ezt különös tekintetek nem ellenzik. A megkereső kormány, mihelyt lehetséges, a közleményeket vissza fogja adni.

16. czikk.

A két kormány különösen lemond azon költségek megtérítésének követeléséről, melyek a területükön a vádlottak, vagy elitéltek kiadatása folytán, a jelen szerződés 8. czikkében emlitett tárgyak visszaküldése, megkeresések teljesitése és a bizonyitási eszközök, valamint az okiratok megküldése és visszaküldése folytán felmerültek.

A kiadott egyének átkisérési és élelmezési költségei, a két állam közötti területen a megkereső kormányt terhelik.

Szintén a megkereső kormányt terhelik azon egyénnek a másik hatalmasság területén való átkisérése és élelmezése költségei, kiket a megkereső kormánynak egy harmadik állam adott ki.

Au cas où le transport par mer serait jugé préférable, l'individu à extrader sera conduit au port que désignera l'Agent diplomatique du Gouvernement requérant, à la condition toutefois que le port désigné se trouve dans les limites de l'Etat requis. Les frais du transport par mer seront toujours à la charge du Gouvernement requérant.

Ha a tengeren való szállitás czélszerűbb lenne, a kiadandó egyén azon kikötőhöz szállitandó, melyet a megkereső állam diplomatiai ügynöke kijelöl, feltéve, hogy a kijelölt kikötő a megkeresett államban fekszik. A tengeren való szállitás költségei mindig a megkereső kormányt terhelik.

Article 17.

La présente Convention sera exécutoire à dater du onzième jour après sa publication dans les formes prescrites par les lois en vigueur dans les territoires des Hautes Parties conctractantes.

Elle continuera à être en vigueur jusqu'à l'expiration d'une année après dénonciation de la part de l'une des Hautes Parties contractantes.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Berlin aussitôt que faire se pourra.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Berlin, le onzième jour du mois de Février de l'an de grâce mil huit cent quatre-vingt deux.

(L. S.) ***Baron Pasetti-Friedenburg*** *m. p.*

(L. S.) ***Paul Eyschen*** *m. p.*

17. czikk.

A jelen szerződés a magas szerződő felek területein érvényben lévő törvények által megszabott kihirdetés után való tizenegyedik naptól fogva lép hatályba.

Hatályban marad még egy évig a magas szerződő felek egyikének felmondása után.

A jelen szerződés meg fog erősittetni és a megerősitések, mihelyt lehetséges, Berlinben ki fognak cseréltetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak a jelen szerződést aláirták, azt pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Berlinben, február hó tizenegyedik napján, az üdv ezernyolczszáznyolczvankettedik évében.

(P. H.) ***Pasetti-Friedenburg báró*** *s. k.*

(P. H.) ***Eyschen Pál*** *s. k.*

Tibád Antal *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

187. szám.

(XXVIII. ÜLÉS, 292. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1882. évi május hó 16-án tartott

CIV. ülése jegyzőkönyvéből.

1475. Ezek után a ház a napirendre áttérvén, felvétetett „a szegedi tiszai állandó hid feljáróinak kiépitésére megkivántató költségről“ szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház a harmadszor olvasott törvényjavaslatot végszerkezetében is megállapitván és megszavazván, azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házhoz szokott módon átküldetni rendeli.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 187. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a szegedi tiszai állandó híd feljáróinak kiépitésére megkivántató költségről.

1. §.

Az 1880. évi XVII. törvényczikk 1-ső §-ának b) pontja értelmében államilag kiépitendő szegedi tiszai híd feljáróinak elkészitésére szükséges összes költség 450,000 forintban állapittatik meg. Ezen összegből 200,000 frt mint póthitel ezennel engedélyeztetik és az 1882. évi IV. törvényczikk 2. §. *B*) II. Beruházások IV. fejezete 4. czímén lesz elszámolandó.

2. §.

A fennmaradó 250,000 frtnyi összeg a közmunka- és közlekedési ministerium 1883. évi költség előirányzatába lesz felveendő.

3. §.

Az 1. §-ban engedélyezett pótkiadás fedezése az 1882. évi IV. törvényczikk 4. §-a értelmében eszközlendő.

4. §.

Ezen törvény végrehajtásával a közmunka- és közlekedési és a pénzügyminister bizatnak meg.

Tibád Antal s. k.,
a képviselőház jegyzője.

188. szám.

(XXVIII. ÜLÉS, 292. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képvielőház 1882. évi május hó 13-án tartott

CII. ülése jegyzőkönyvéből.

1441. Következik ezután „a véderőről szóló 1868 : XL. törvényczikk némely §-ainak módositására" vonatkozó törvényjavaslaton a főrendi ház által tett s a főrendi ház 1882. évi május hó 4-én tartott 25-ik ülésének jegyzőkönyvébe foglalt változtatásoknak tárgyalása.

A képviselőház a felolvasott módositásokhoz s illetőleg kiigazitásokhoz hozzájárul s e szerint a két ház között egyetértés éretvén el, „a véderőről szóló 1868 : XL. t.-cz. némely szakaszainak módositására" vonatkozó, ekként megállapitott törvényjavaslat szokott módon szentesités alá terjesztetni határoztatik; erről a főrendi ház jelen jegyzőkönyvi kivonatnak szokott módon leendő átküldésével értesittetvén.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

189. szám.

(XXVIII. ÜLÉS, 293. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendiház állandó pénzügyi bizottságának a képviselőház folyó évi május hó 1-én tartott üléséből 1342. szám alatt a Magyar- és Horvát-Szlavonországok között az 1876., 1877., 1878. és 1879. évre vonatkozólag eszközölt leszámolás tárgyában hozott határozatot illetőleg.

Horvát-Szlavonországok által a közösügyi költségek fejében az esedékes 6·407.799% arányában a következő összegek lettek volna kiszolgáltatandók:

1876.	1877.	1878.	1879.
8.406,514 frt 90 kr.	8.756,971 frt 81 kr.	10.298,178 frt 17 kr.	9.246,812 frt 93½ kr.

Horvát-Szlavonországok közjövedelmeinek 55%-a azonban csak:

3.481,312 frt 23 kr. 3.927,353 frt 95½ kr. 3.977,893 frt 85 kr. 4.296,970 frt 41 krra rugván, Magyarország által fedeztetett:

4.925,202 frt 07 kr. 4.829,617 frt 85½ kr. 6.320,284 frt 32 kr. és 4.967,842 frt 52 kr. Együtt: 21.042,946 frt 77 kr.

Horvát-Szlavonországok közjövedelméből az önkormányzati költségek fedezésére 1876-ban 11,571 frt 36½ krral; 1877-ben 177,270 frt 78½ krral több, ellenben 1878-ban 223,518 forint 93 krral, 1879-ben 443,753 frt 76 krral kevesebb szolgáltattatván ki, a tiszta jövedelem 45 százalékánál Horvát-Szlavonországok beligazgatás czímén 478,430 forint 54 krajczárral kaptak kevesebbet.

Az 1880. évi LIV. törvényczikk 1. §-a értelmében mindazon követelések és tartozások, melyek egyfelől Magyarország részéről Horvát-Szlavonországok irányában, másfelől Horvát-Szlavonországok részéről Magyarország irányában a multra nézve, az 1879. évet is beleértve, az 1879. év deczember hó utolsó napjáig bármi czímen fennállottak, kiegyenlitetteknek tekintendők.

A leszámolás Magyar- és Horvát-Szlavonországok közt a fennebb emlitett évekre a magyar királyi pénzügyminister által megejtetvén, a képviselőház folyó évi május hó 1-én tartott üléséből a következő határozatot hozta:

»A képviselőház a Magyar- és Horvát országok közt az 1876., 1877., 1878. és 1879. évre vonatkozó leszámolást tudomásul veszi.«

Figyelemmel ama körülményre, hogy a fennebbi leszámolás az 1868. évi XXX., az 1873. évi XXXIV. s az 1880. évi LIV. törvényczikk értelmében eszközöltetett, a bizottság tiszteletteljesen inditványozza, hogy a nagyméltóságú főrendi ház a képviselőház emlitett határozatát következő szabatosabb szövegezésben emelje országos határozattá:

»Az országgyülés Magyar- és Horvát-Szlavonországok közt az 1876., 1877., 1878. és 1879. évre vonatkozó leszámolást tudomásul veszi.«

Budapesten, 1882. évi május hó 13-án.

Dr. Haynald Lajos *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

190. szám.

(XXVIII. ÜLÉS, 293. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó pénzügyi bizottságának az 1880. évi állami zárszámadás átvizsgálása tárgyában,

A bizottság az 1880. évi államzárszámadás tételeinek átvizsgálására vonatkozó tisztében eljárván, jelentését a következőkben terjeszti elő:

Az egyes tárczák zárszámadásainak összeállitása helyes, mennyiben azoknak tételei követik a költségvetési törvényben megállapitott sorrendet, számtanilag pontosak és az előirányzat szerkesztésekor számba nem vétethetett tételek természetüknek megfelelő czímekbe, illetőleg rovatokba vannak felvéve.

Az 1880. évi költségvetés az 1880. évi XXI. és az azt kiegészitő 1880. évi XXIV., XLVIII., XLIX., LII., az 1881. évi VI. és XXIII. törvényczikkekben következőkép állapittatott meg:

Bevétel	239.583,157	frt.	
Kiadás	262.436,311	»	38½ kr.
Hiány	22.853,154	»	38½ »

Evvel szemben az 1880. évi zárszámadás élén álló sommázat szerint a következő járandóságok irattak elő:

Bevétel	275.615,999	frt	17½ kr.
Kiadás	281.794,101	»	17½ »
Hiány	6.178,102	frt.	

Ezekhez járulnak az állami leltárban az értékpapirok kezelésénél, az állami adósságoknál mutatkozó nyereségek és veszteségek, vagyis 32.286,822 frt 74 kr. bevétel és 29.521,719 frt 32 kr. kiadás, a melyekből levonandók a jövedelmi mérlegben részletezett jövedelmet, illetőleg költséget nem képező 29.560,624 frt 57 kr. bevétel és 30.709,581 frt 52 kr. kiadás, ugy hogy végeredményül mutatkozand 278.342,197 frt 34½ kr. bevétel, 280.606,238 frt 97½ kr. kiadás és 2.264,041 frt 63 kr. hiány.

Ezek ellenében a pénztárilag foganatositott tényleges eredmények a következőleg mutatkoznak:

Bevétel	262.434,586	frt	93½ kr.
Kiadás	289.648,835	»	79½ »
Hiány	27.214,248	»	86 »

Hogy azonban megtudjuk, mennyi volt a pénztári kezelésnél azon összeg, mely az állami háztartás évi kiadásainak fedezésétül az 1880. évet megillető bevételekből állott rendelkezésre,

a bevételekből levonandó az aranyjáradék-kölcsönre ez évben befolyt 15.059,666 frt 21 kr. a kiadásokból pedig az 1873-ban és 1874-ben kibocsátott 153 millió frt kölcsöntőke törlesztésére forditott 270,259 frt 35 kr. és az 1880. évben kibocsátott 15 millió frt aranyjáradék 40,081 frt 46 kr. költsége, ugy hogy az 1880. évet valósággal megillető pénztári eredmény leend: 247.374,920 frt bevétel, 289.338,494 frt 98½ kr. kiadás és 41.963,574 frt 26 kr. hiány. Eme hiánynak méltatása szempontjából figyelembe veendő, hogy a pénzügyminister az 1880. évi VIII. és IX. t.-czikkben nyert felhatalmazással nem élt, vagyis nem bocsátott ki 5.075,280 frt erejéig 5%-os papir- és 2.783,424 frt erejéig 6%-os aranyjáradékot.

Továbbá tekintetbe veendő, hogy az időközben hozott törvények alapján következő összegek szolgáltattak ki rendes előirányzat nélkül:

a) A budapesti dunarész szabályozására	721,790 frt	98	kr.
b) a tiszavidéki vasut megváltására	852,212 »	55	»
c) a tisza-szegedi kölcsönre	194,039 »	43½	»
d) inségi kölcsönökre és segélyekre	3.058,626 »	73½	»
e) a szegedi árvizkárosultaknak	1.075,346 »	00½	»
f) a budapest-újszászi vasutra	20,711 »	26	»
g) a budapest-zimonyi »	98,634 »	59	»
h) a sziszek-doberlini »	30,310 »	72	»
i) a fővárosi közraktárak segélyezésére	632,454 »	50	»
k) a károlyváros-zágrábi vasut vételére	140,748 »	—	»
összesen	6.824,874 frt	77½	kr.

Ha tehát eme három rendbeli összeget tekintetbe veszszük s azokhoz adandjuk a szamosvölgyi vasut kiépitésére sinekben adott 300,000 frt értéket, látandjuk, hogy a valóságos pénztári eredmény az előirányzottnál 4.126,841 frt 10 krral kedvezőtlenebb.

A fennebb kimutatottak igazolásául, mint megtakaritások és több bevételek számszerűleg a következők emeltetnek ki:

Megtakaritások:

Az országgyülésnél 72,000 frt; ő Felsége kabineti irodájánál 1456 frt 52½ kr.; nyugdíjaknál 46,610 frt 01 kr.; államadósságoknál 672,585 frt 30½ kr.; Fiuménél 635 frt 72 kr.; az állami számvevőszéknél 40 frt 91 kr.; a ministerelnökségnél 5022 frt 33 kr.; a Felség személye körüli ministeriumnál 523 frt 28 kr.; a horvát-szlavon-dalmát ministeriumnál 75 frt; a belügyministeriumnál 64,653 frt 26 kr.; a pénzügyministeriumnál 1.176,051 frt 44½ kr.; a közmunka- és közlekedésügyi ministeriumnál 246,716 frt 06 kr.; a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumnál 201,521 frt 50½ kr.; a vallás- és közoktatásügyi ministeriumnál 47,620 frt 61 kr.; az igazságügyministeriumnál 96,085 frt 88 kr.; a honvédelmi ministeriumnál 12,463 frt 74½ kr., vagyis a rendes kiadásoknál összesen 2.644,061 frt 88½ kr. Átmeneti kiadások fejében az összes megtakaritás 48,148 frt 46 kr. Ebből esik a belügyministeriumra 798 frt 02½ kr., a pénzügyministeriumra 36,294 frt 32½ kr., a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministeriumra 11,055 frt 33 kr. A beruházásoknál a megtakaritások összege 1.632,902 frt 62 kr., és pedig a pénzügyministeriumnál 126,768 frt 37 kr., a közmunka- és közlekedésügyi ministeriumnál 1.505,778 frt 85 kr., a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumnál 66 frt 56 kr., a vallás- és közoktatásügyi ministeriumnál 2 frt 92 kr. s az igazságügyi ministeriumnál 291 frt 98 kr.

Bevételi többletek:

Az államadósságoknál 1.276,015 frt 01 krral; külföldi utlevelekből 428 frt 11 kr.; közigazgatási bevételekből 13,060 frt 14 kr.; a földadóból 929,856 frt 80 kr.; házadóból 642,479 frt 91½ kr.; nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójából 325,840 frt

86 kr.; tőkekamat és járadékadóból 569,661 frt 48 kr.; jövedelmi adóból 33,955 frt 75½ kr.; malomadóból 848 frt 31½ kr.; kereskedelmi, ipar és védelmi adóból 18,970 frt 86½ kr.; hadmentességi díjból 757,342 frt 25½ kr.; általános jövedelmi pótadóból 108,472 frt 19½ kr.; késedelmi kamatból szőlődézsmaváltság után 95,127 frt 88 kr., adóbehajtási illetékekből 88,971 frt 21½ kr.; fogyasztási adókból 895,432 frt 26½ kr.; fogyasztási adóvisszatérítések felosztásából 828,872 frt 05½ kr.; határvámból 34,046 frt 24 kr.; bélyegből 408,724 frt 94 kr.; jogilletékekből 2.807,138 frt 02 kr.; díjakból 132,668 frt 57½ kr.; fémjelzésből 4176 frt 50 kr.; állami jószágokból 51,218 frt 73 kr. fémbányászat- és opálbányából 1.672,977 frt 59 kr., sótermelésből 37,031 frt 02½ kr; felhagyott bányaművekből 613 frt 63 kr.; állami nyomdából 10,059 frt 60½ kr.; állami épületekből 3,466 frt 55 kr.; a tiszavidéki vasut tiszta jövedelméből 2.146,742 frt 20 kr.; ingó államvagyonból 12.506,114 frt 91 kr.; vasuti kormányfelügyeletből 1,631 frt 47 kr.; az államépitészeti hivataloktól 2,502 frt 10 kr.; az állami vasutak bevételeiből az üzleti kiadások fedezésére 1.200,459 frt 64 kr.; az állami gépgyár bevételeiből 536,626 frt 17 kr. és a diósgyőri vasgyár bevételeiből 293,922 frt 69 kr., nemkülönben a tiszavidéki vasut bevételeiből 3.357,519 frt 47 kr., szintén hason czélból és a diósgyőri vasgyárnál 11,657 frt 44 kr.; a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium bevételeiből 201,337 frt 24½ kr.; a vallás- és közoktatási ministerium bevételeiből 9,096 frt 53½ kr.; az igazságügyministerium bevételeiből 6,189 frt 25 kr.; a honvédelmi ministerium bevételeiből 14,741 frt 23 kr.; vasutkamatbiztositási előleg megtéritéséből 40,791 frt 63½ kr.; az 1878. évi közösügyi zárszámadás alapján 533,178 frt 67 kr.; a rendes bevételeknél van tehát 32.610,073 frt 67 kr. többlet. Az átmeneti bevételek többlete 18.189,182 frt 47½ kr. Ebből jut az állami javak eladásából 135,563 frt 33 kr. előlegekből 2.638,103 frt 05 kr.; az állami kohászatra 373 frt 76½ kr.; a szegedi sorsjáték jövedelmére 155,429 frt 09 kr.; az 1880. évi V. t.-cz. alapján kibocsátott aranyjáradék-kötvényekre 15.059,666 frt 21 kr.; a közös aktivákból 200,047 frt 03 kr.

Kiadási többlet mutatkozik:

A rendes kiadásoknál	17.184,406	frt 20	kr;
az átmeneti »	5.491,750	» 82	»
a beruházásoknál	807,041	» 79½	»
a rendkivüli közösügyi kiadásoknál	199,704	» —	»

A bevételi kevesblet:

A rendes bevételeknél	14.687,851	frt 16	kr.
az átmeneti »	78,562	» 80	»

A fentebbi kiadási többletek és bevételi kevesbletek igazolásául a következők hozatnak fel:

1.

Túlkiadások a rendes kezelésnél:

III. Fejezet. 1. czím. Főrendiház kiadásai + 695 frt, miután az irodai munkálatok feldolgozására 1 frt napi díjjal egy díjnok volt felfogadandó, s az ülésterem mennyezetének és a Meiszner-féle kályháknak kijavitása 330 frtba került.

» 2. » A képviselőház kiadásai + 50,753 frt, miután a költségek csak 8 hóra szavaztattak meg, s az ülésszak 9 hónapig tartott.

» 3. » Az országgyülési gyorsiroda személyzetének illetményei + 835 frttal, miután 1880. évi julius hó 1-től fogva az év folyamában megszavazott ötödévi fizetési pótlékok utalványoztattak.

(III. Fejezet túlkiadása összesen: 52,283 frt.)

IV. Fejezet. Az 1880. évre megállapitott közösügyi kiadásokból a magyar korona országait illető összeg + 28,788 frt 08 krral, mely többlet Bosznia és Herczegovina részére az 1879. évi LII. t.-cz. alapján a közös vámjövedelemből fizetett 600,000 frt átalányból Magyarországra eső s az előirányzott szükségletben nem foglalt hányadban találja magyarázatát; eme hányad nélkül ezen fejezetnél némi megtakaritás mutatkoznék.

VI. Fejezet. 1. czím. A ministerelnökség nyugdíjai + 571 frt 31½ kr.
» 6. » A közmunka- és közlekedési ministerium nyugdijai + 3,490 frt 74½ kr.
» 7. » A földmívelés- ipar- és keresk. » » + 21,182 » 15 »
» 8. » A vallás- és közoktatásügyi » » + 7,936 » 51½ »
» 10. » A honvédelmi ministerium nyugdíjai + 32.720 » 68 »

(A VI. fejezet túlkiadása összesen 67,821 frt 40½ kr., az el nem odázhatott törvényes nyugdíjazások folytán.)

VII. Fejezet. 1. czím. Az 1867. évi XV. t.-cz.-ben elvállalt állami adóssági járuléknál ezüstbeszerzési költségre előirányzat nélkül utalványoztatott 1030 frt 58 kr., mivel ágio fejében mi sem volt előirányozva, s 450,000 ezüst forint beszerzésénél a fennebbi kiadás merült fel.

» 2. » Földtehermentesités és örökváltságok:

1. rovat. Kamatok és járulékok + 32,062 frt 49½ kr., mely túlkiadás az előbbi évekből származó kötvényekkel még nem fedezett tőke után járó kamatok kiegyenlitésének szükségességével igazoltatik.

2. rovat. Tőketörlesztés + 128,615 frt 75 kr., mivel a kötvények tőzsdeszerű beváltására az előirányzottnál tényleg nagyobb összeg fordittatott, de a túlkiadás a kötvény-bevétel által nem csak ellensúlyoztatik, hanem még 146,851 frt 75 kr. tőzsdei nyereség is mutatkozik.

» 4. » Maradvány-irtványföldek megváltása + 14,559 frt 28½ kr., minthogy az első sorsolás eredménye, mely a multban előirt több évi járadékban foglalt tőkehányad alapján eszközöltetett, 1880. évben vált esedékessé.

» 5. » Az 1867. évi XIII. t.-cz. alapján felvett vasuti kölcsön + 63,263 frt 16 kr., mely összegből kamatokra 52,311 frt 44 kr., törlesztésre 9655 frt 51 kr. jut, miután az aranypénz beszerzésére 16% ágio volt előirányozva s a szükséglet beszerzése idején az arany-ágio 17%-nál nagyobb volt; a kezelési költség czímén mutatkozó 1296 frt 21 kr. többlet pedig onnan származik, hogy a sorsolási eredmények közlésére több külföldi hirlapnak bizonyos átalány engedélyeztetett, a postaköltség a Párisba való pénzszállitásoknál az előre látottnál nagyobb volt, s ezeken felül 1880-ban három sorsolás költsége került elszámolás alá.

» 6. » Az 1870. évi X. t.-cz. alapján felvett sorsolási kölcsön a budapesi állami hidak költsége fejében + 19,387 frt 45 kr., mely túlkiadást a lánczhidnak újból bemázolása, feljáróinak granittal kikövezése s a bérház igényelt átalakitása idézte elő. E czím alatt még kezelési és sorsolási költségekkép mutatkozik — a sorsolási jegyzéknek a frankfurti »Actionär« és a berlini »Börsen-Zeitung«-ban elrendelt közzététele következtében 470 frt 02 kr. többlet, s ezenkivül a fővárosi közraktárak létesitésére alakitott segélyalapnak az 1880. évi LXV. t.-cz. értelmében utalványoztatott rendes előirányzat nélkül 632,454 frt 50 kr.

VII. Fejezet. 8. czím. Az 1871. évi XLV. t.-cz. alapján felvett 30 millió frtnyi kölcsönnél kamatokra + 32,575 frt 41 kr., törlesztésre 15,411 frt 80 kr. többlet mutatkozik, minthogy a londoni valutában történt fizetés ágioja a beszerzés idején 17.4—18.2% közt ingadozott s az előirányzottban csak 16% számittatott.

» 9. » Az 1872. évi XXXII. t.-cz. alapján felvett 54 millió frt kölcsönnél kamat fejében 56,852 frt 40 kr., törlesztés fejében pedig 24,311 frt 89 kr. többlet mutatkozik, minthogy az érczpénz beszerzésére 16% költség volt előirányozva, s a londoni valutában történt beváltás tényleg 18%-nál többe került.

» 11. » Az 1876. évi L. t.-cz. alapján a keleti vasut átvétele folytán elvállalt adósság és felvett kölcsön + 12,903 frt 12 kr., minthogy az ércz-beszerzési költség nem a szelvénykamatok teljes, hanem csak a jövedelmi adó levonása után fenmaradó tiszta összeg után számittatott, s valamint a beszerzési költség, ugy a törlesztés után is az ágio nem az előirányzott 16, hanem több mint 17%-ra rugott.

» 13. » A közös függő adósság keretén és a pénztári jegyek s birói letétek kamatán kivül álló egyéb függő adósságok fejében előirányzat nélkül utalványoztatott 461,252 frt 86½ kr. Eme összegből esik: az 1879 : XXXVII. t.-cz. alapján a vizszabályzó társulatok részére felvett előlegből azok által igénybe nem vett és az állami kincstár által használt összegek időközi kamatjára 35,371 frt 75 kr.; az 1880. évi XX. t.-cz. alapján felvett tisza-szegedi kölcsönből időlegesen rendelkezésre állott és részben a kincstár által használt összegek kamatjára 422,506 frt 52½ kr.; egyéb függő adósságok kamatjára 3,374 frt 59 kr., megjegyezvén, hogy ezen kiadások részbeni fedezésére a pénzügyi tárcza javára elszámolandó ama cselekvő kamatok szolgálnak, melyek a tisza-szegedi kölcsönalapnak gyümölcsözőleg elhelyezett pénzei után járnak.

» 14. czím. A zágráb-károlyvárosi vasutvonal megvételére az 1880. évi XLIV. törvényczikkel jóváhagyott szerződés 5. pontja értelmében a cs. kir. szab. déli vasut-társaságnak 1 félévi járadék (1880. évi jul. 1-től deczember 23-ig) fejében aranyban volt fizetendő 121,500 frt, melynek beszerzési költsége 19,248 frtot tett.

» 15. czím. A tiszavidéki vasut megváltására az 1880. évi XXXVIII. t.-cz. alapján a rendes előirányzat nélküli kiadás 2.347,340 frt 03 krral jelentkezett, miután a részvény-szelvények beváltására 607,661 frt 25 kr., az I. kibocsátású elsőbbségi kölcsönre 819,000 frt, a II. kibocsátásúra 919,269 frt 03 kr. és a kezelési költségre 1,409 frt 75 kr. szükséglet mutatkozott.

» 16. czím. A tisza-szegedi kölcsönre az 1880. évi XX. t.-cz. alapján szintén rendes előirányzat nélkül utalványoztatott 400,336 frt 75 kr. Eme összegből a téritmények levonása után kamatokra 192,737 frt 56 kr., törlesztésre 90,000 frt, a kihuzott sorsjegyek értékét meghaladó nyereményekre 116,840 frt, és kezelési költségekre 759 frt 19 kr. jut.

(A VII. fejezet túlkiadásai összesen 4.383,584 frt 50½ krra rugnak.)

VIII. Fejezet. Előlegezések a vasuti kamatbiztositás alapján + 1.547,566 frt 10 kr. Ezen túlkiadás az előirányzat nélküli bevételek közt kimutatott 40,791 frt 63½ kr. vasutkamatbiztositási előlegmegtérités számba vételével 1.506,774 frt 46½ krra száll le, és a következő előirányzat nélküli utalványozásokból áll:

1. A beruházási kölcsön törlesztésére az előirányzott 613,042 frt 30 kr. évi illetéken felül az 1879. év II. felére eső kamatösszeg és a kezdettől (1876) 1879. év végeig esedékes, de csak 1880-ban teljesített kötvény-kisorsolások fedezésére 505,842 frt 70 kr.

2. A kassa-oderbergi vasutnak az 1879. évi XXXVIII t.-czikkel biztositott 346,618 frt 85 kr. évi aranyösszegből a m. évre eső előleg fejében 496,263 frt 82 kr.

3. A vasutakkal 1879. évre megejtett leszámolások alapján az előző évi illetmények fedezésére 363,134 frt 77 kr.

4. Az állami biztositást élvező vasutaknak csekélyebb forgalmuk és nagyobb pályafentartási költségeik következtében az előre számitottnál 700,000 frttal csekélyebb jövedelmük levén, előleg szükségletük fedezésére a megszavazott hitelen felül 227,843 frt 63 krt kellett engedélyezni, a miből azonban az aranyban történt fizetéseknél 86,310 frt 45½ kr. agió megtakarittatván, az e czímeni túlkiadás 141,533 frt 17½ krra szállt le.

IX. Fejezet. Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükséglete a 2. czímen, vagyis a zágrábi főhadparancsnokság rendelkezésére a polgárositandó határőrvidék beligazgatási szükséglete fejében 54,251 frt 79 kr. túlkiadást mutat fel. Eme túlkiadás onnan származik, hogy áthelyezési, utazási, sürgönyözési és egyéb költségek czímén az uralgott járványok és marhavész következtében 29,000 frt; a »földmívelés emelése« czímnél az előirányzott 8000 frton felül lebunkózott marhák törvényszerű kártalanitásaért és a gőzhajózási társulatnak az 1878. évi árviz alkalmával szolgáltatott mentőeszközökért 49,358 frt 93 kr.; népiskolák fentartására és épületeik helyreállitására az iskolák szaporodása folytán 11,600 frt, »tanuk és szakérték« díjaira a tényleges szükséghez képest 26,852 frt kiadási többlet igényeltetett, mig a kegyuri kiadásoknál 8,191, a köziskoláknál 3,508, a fegyintézeteknél 29,806 és a telekkönyvek berendezéseinél 16,971 frt megtakaritás mutatkozik.

X. Fejezet. Fiume. 2. czím. Törvénykezési provisorium + 73 frt 87 kr. a bűnügyek szaporodása folytán.

XV. Fejezet. Belügyministerium.

6. czím. Általános közigazgatási kiadások + 135,150 frt 77½ kr.

3. rovat. Beteg ápolásiköltségek + 80,758 frt 48 kr., az 1875. évi III. és az 1876. évi XIV. t.-cz. szigoru alkalmazása folytán, mivel a vagyontalan bujakóros betegek gyógydíjait ezelőtt csak a nagyobb magán kórházak igényelték, mig azokat jelenleg a városi, vagy megyei felügyelet alatt álló összes gyógyintézetek felszámitják.

4. rovat. Himlőoltási költségek + 108 frt 46½ kr. miután a betegségek számának növekedése folytán az oltások erélyesebben eszközöltettek.

7. rovat. Lelenczek és törvénytelen ágyból született gyermekek tápdíjai 4 frt 34 kr. a tényleges szükséglethez képest.

8. rovat. Tébolydai kiadások + 42,371 frt 36½ kr., mivel a budapesti országos tébolydában 500 helyett 600, az irgalmasoknál pedig 100 helyett 158 beteg esett egy napra.

16. rovat. Fővárosi rendőrség átalánya + 6541 frt 82 kr., mivel a bejelentési hivatalnál és a büntető törvénykönyv életbe lépte folytán az alkapitányi hivataloknál helyiségváltozások és felszerelések fordultak elő, és a díjnokokat is szaporitni kellett.

18. rovat. Előre nem látható költségek + 2855 frt 82 kr., a hamisitott borok vegyi vizsgálatára és a Duna-Dráva áradásánál a gőzhajózási társulattól igénybe vett járművekre.

19. rovat. Karhatalmi költségek + 1071 frt 67½ kr., főleg a Budapesten január hóban keletkezett utczai zavargások alkalmával kirendelt katonai karhatalom költségeire.

20. rovat. Az országgyülési képviselők választása és a választók névjegyzékének kiigazitása alkalmával felmerülő költségekre + 1438 frt 21 kr, mely túlkiadás az 1880. évet megelőzött időből származott, de csak ez évben érvényesitett számlák kiegyenlitéséből ered.

XVI. Fejezet. Pénzügyministerium.

1. czím. Központi igazgatás + 55,192 frt 97½ kr.

1. rovat. Személyi járandóságok + 5,921 frt 50 kr., miután a számba vett intercaláris teljesen megtakaritható nem volt, s munkaszaporodás és betegség folytán díjnokokat, illetőleg segédszolgákat kellett alkalmazni.

2. rovat. Dologi kiadások + 49,271 frt 47½ kr. Eme túlkiadást a hadmentességi díj behozatalával járó nyomtatványok több évi szükségletének előállitása, a vámügyi tárgyalások, Bosznia és Herczegovina pénzügyi igazgatásának berendezése igényelt sűrűbb kiküldetések és távsürgönyözések idézték elő.

2. czím. Központi állampénztár + 2,470 frt 32 kr., mert a számba vett intercalaris teljesen meg nem takarittathatott, továbbá nagy mennyiségű ezüst csomagolásáról és szállitásáról kellett gondoskodni.

3. czím. Pénzügyigazgatóságok és számvevő osztályok + 19,175 frt 14 kr., minthogy az előirányzott intercalarist a szolgálat rendes menetének veszélyeztetése nélkül behozni nem lehetett.

4. czím. Állami pénztár Zágrábban + 239 frt 78 kr., mivel Bosznia és Herczegovina megszállása folytán az előre látottnál nagyobb mérvű pénzküldeményezés vált szükségessé.

5. czím. Adófelügyelők és azok segédszemélyzete + 11,058 frt 11½ kr., mivel az elemi károk felvételére nagyobb mérvű kiküldetések váltak szükségesekké, s több, eddig bérmentesen használt hivatali helyiségért házbért kellett engedélyezni.

6. czím. Adóhivatalok + 7,750 frt 80½ kr., mely tisztán a személyi járandóságokra esik, és abban találja indokoltságát, hogy az előirányzott intercalaris a szolgálat érdekében teljesen megtakaritható nem volt.

11. czím. Bányászati akadémia Selmeczbányán + 168 frt 57½ kr., mely összeg az aranypénzben teljesitett kiadás után aranyágióból ered.

12. czím. Egyenes adók kivetési és beszedési költségei + 43,242 frt 44 kr., mely összeg főleg a szorosan vett adóbehajtási költségeknél merült fel, de ellensúlyozva van a behajtási illetékek 88,971 frt többlete által. (Rend. bevét. VI. fej. 16. cz.)

14. czím. A fogyasztási adóvisszatéritések felosztásából az 1878 évi 19. t.-cz. 2. §-a értelmében a szeszadó czímén + 8,869 frt 25 kr., miután a kivitel az előirányzat alapjául szolgált 1879. évit meghaladta. (A sör- és czukoradó visszatéritésekből Magyarország javára az előirányzottnál 828,872 frt 05½ krral több jutott. (L. rend. bev. VI. fej. 23. cz. a.)

16. czím. Bélyegkezelési költségek + 7,033 frt 96 kr., miután az eladási bevételek az előirányzatot 408,724 frt 94 krral meghaladták. (L. rend. bev. VI. fej. 26. cz. a.)

17. czím. Jogilletékek és díjak kezelési költségei + 46,142 frt 05 kr., miután a számba vett intercalaris a szolgálat érdekében teljesen megtakaritható nem volt s a díjjövedék javára könyvelt lajstromozási illetékek keresztülvezetésképp a kereskedelmi tárcza javára számittattak át.

(A költségvetési törvény a 3., 5. és 17. czímek közt átruházást engedvén, miután az adófelügyelők személyi járandóságainál 4,194 frt 23 kr. megtakarítás mutatkozik, a túlkiadás 72,181 frt 07½ kr. leend.

22. czím. Sójövedék + 161,046 frt 65½ kr., miután a megfogyott zsákkészlet nagyobb mérvben volt pótlandó, továbbá a szállitási költségek tetemesen emelkedtek, mert noha az árviz a szállitást a téli hónapokon túl is akadályozta, a sóhivatalokat az 1880. év nyarán még a jövő év első hónapjaira is kellő készlettel kellett ellátni. Eme költségek azonban az eladási árba tudatván, a tényleges eladás alkalmával a némileg nagyobb termelési költségekkel együtt meg fognak térülni.

23. czím. Állami jószágigazgatóságok, számvevőségek és ügyészségek + 19,439 frt 39½ kr., minthogy a bánya- és jószágigazgatóságok kezelési rendszerének megváltoztatásával remélt megtakaritások, az új szervezet csak 1881-ben lépvén életbe, nem nyilvánulhattak.

26. czím. Bányaigazgatóságok és számvevőségek + 9,233 frt 37 kr., a fennebb említett és azon okból, hogy a máramaros-szigeti igazgatóságnál 5012 frt 69 kr. tényleges perköltség merült fel.

27. czím. Fémbányászat és opálbánya + 2.892,324 frt 21 kr., mivel a pénzveretés czéljából nagyobbmérvű ezüstbevásárlások történvén, maga az állami pénzverde kezelése 3 millió frtot meghaladó kiadási és ugyanannyi bevételi többletet mutat fel.

28. czím. Vasművek + 3035 frt 51 kr. Eme összeg a tiszolczi vasműhöz csatolt telekszi vasérczbányákra esik, melyek, noha előirányzatuk a diósgyőri vasgyár költségvetésébe volt felvéve, eme vasgyárnak át nem adattak.

29. czím. Kőszénbányák + 21,627 frt 51 kr. Kőszénbányákra megszavazott 77,624 frt. Ebből a közlekedési ministernek átadott diósgyőri bányára 64,956 frt esvén, 12,668 frt hitel marad fenn, melynek terhére 34,295 frt 51 kr. utalványoztatott, tehát a fennebbi többlet. Eme többletből a bérbeadás alkalmából az eddigi bizományosnak az új bérlő terhére fizetett összeg fejében 15,000 frt jut (ezen összeg a rend. bevét. VI. fej. 40. cz. a. mutatkozó 17,078 frt 37 krban bő fedezetét találja), a többi összeget pedig ama körülmény igazolja, hogy a bérbeadás alkalmával rendelkezési állapotba jutott személyzetet máshol alkalmazni 1880-ban még nem volt lehetséges.

30. czím. Sótermelés + 20,449 frt 51½ kr., minthogy a szükséghez képest 30,000 tonnával több volt termelendő. Eme többkiadással szemben azonban (a rend. bevét. VI. fej. 41. czíménél) 37,031 frt 02½ kr. bevételi többlet mutatkozik.

33. czím. Állami épületek + 1071 frt 17 kr., mely összeg a központi épületeken eszközölt s előre nem látott csatornázási, kövezési és helyreállitási munkákból ered.

34. czím. Különféle kiadások + 324,580 frt 99 kr., de miután 121,300 frt 88 kron, mely a magyar tiszti biztositékokból folyt be, kötvények vásároltattak, (melyekben ezen kiadás fedezetét találja) másrészt az összes 1880. évi aranypénzkezelés agiója fejében e helyt 183,634 frt 34 kr. számoltatott el, voltaképeni tulkiadásul 19,645 frt 77 kr. marad fenn, mely a nagyobb pénzbeszállitási költségekben, továbbá a per alatt levő hagyatékok érdekébeni per- és utazási költségekben leli magyarázatát.

35. czím. Az ingó államvagyonnál előirányzat nélkül, 66 frt 73 kr. utalványoztatott, mely összegből 21 frt 40 kr. egy darab 530 frt névértékű *A)* betűs földtehermentesitési kötvénynek szelvényes kötvényre történt átiratásából eredt ráfizetést, 45 frt 33 kr. pedig illetéktelenül felvett szőlődézsmaváltsági tőkevisszatéritést képez.

(a XVI. fejezet túlkiadása 1.176,051 frt 44½ kr.)

XVII. Fejezet. **Közmunka- és közlekedési ministerium.**

1\. czím. Központi igazgatás. 2. rovat. Dologi kiadások + 4227 frt 72½ kr, mivel az ügyforgalom növekedése és rendkivüli munkálatok következtében nagyobb mennyiségű nyomtatványok és irodai szerek beszerzése volt szükséges, továbbá a szakosztályoknak kellő berendezése és az árvizbizottságok szakadatlan ülésezése szintén tetemes többkiadással járt.

2\. czím. *a*) Vasuti és hajózási fő-felügyelőség + 372 frt 33 kr., minthogy a brassó-tömösi vasut építéséhez kirendelt s a vasutépités alapjából javadalmazott egyik mérnök évközben megbetegedvén, a főfelügyelőséghez visszahelyeztetett, s igy illetményeinek folyósitásáról e helyt gondoskodni kellett.

3\. czím. Államépitészeti hivatalok + 22,308 frt 34 kr., mert a békés-, beregh- és ugocsamegyei, addig a megyeházban elhelyezett épitészeti hivatalokat év közben bérhelyiségbe kellett költöztetni; a szegedi folyammérnöki hivatal házbére felemeltetett; az épitészeti és folyammérnöki hivatalok a szolgálat igényeinek megfelelőbb, sürgősen szükséges műszerekkel voltak ellátandók; az utiköltségek ugy a külső közegeknél, valamint a központi országos épitészeti felügyelőknél az állami mérnöki kar nagyobb mérvű igénybe vétele folytán emelkedtek, s a vizépitészeti szolgálat terén is számos, az illető társulatokra át nem hárítható költséggel kapcsolatos utazás merült fel.

4\. czím. Kőutak fentartása és épitése + 38,250 frt 41½ kr., mivel az utak fentartására forditott költségek egy részét már az előző évben megkezdett, de különféle akadályok folytán csak 1880. évben elkészült munkákért 1880-ban kellett kifizetni; a gyakori árvizek és esőzések következtében megrongált utak és eliszapolt árkok fentartása és tisztitása nagymérvű kiadásokat okozott; Huszt városának a várost és az állami utat védő töltés létesitésére 2056 frt segélyt volt szükség utalványozni; a kassa-jabloniczai uton fekvő benecsői Talabor-hidnak 1879-ben tervezett meghosszabbitása és a szükséges földterület kisajátitása csak az 1880. évi hitel terhére volt eszközölhető; az épen emlitett és a szigeth-kirlibabai ut csatlakozási pontját egyesek panaszai és a közös hadügyér sürgetése folytán haladéktalanul át kellett helyezni; a jégzajlás által megrongált mura-szerdahelyi hid gyökeresen kijavitandó, az árviz által elsodort letenyei hid helyébe az állvamaradt ellenfalak lebontása után a kompközlekedés elkerülhetlenül létesitendő volt; a Zsitva-hidnak Komárommegyében és a küküllőmegyei kendi hidnak helyreállitása elodázhatlanná vált.

5\. czím. Viziutak fentartása és épitése + 4587 frt 73 kr, mely összeg a sok árviz alkalmával felmerült nagyobb utiköltségek szükségességével, a teljesitett rendkivüli terhes szolgálatok megjutalmazásával, továbbá azon körülménynyel indokoltatik, hogy az előirányzott térképezéseken kivül a Tiszánál nagyobbmérvű felvételeket és műszaki munkálatokat, a felső Duna szabályozásánál pedig ennek tervezetét is el kellett késziteni.

Uj épitkezések.

A Komárom körül szükséges Duna-szabályozásra az 1880 : XL. t.-czikkben nyert felhatalmazás alapján rendes előirányzat nélkül utalványoztatott 503,851 frt 90 kr. Öntözés szempontjából teendő műszaki tanulmányokra a puszta-péklai kincstári birtokon berendezett öntözési minta-telepen tett munkák végjárandósága fejében adatott 382 frt 42 kr.

A dunai védművekuél a bizottság eljárására kiadatott + 420 frt, mely összeg az 1881 : XXIII. t.-cz. 1. §. *d)* pontjában új tételek czímén megszavazott 62,140 frt póthitelben fedezetet talál.

6. czím. Műszaki egyének kiképezésére s utazási ösztöndíjakra + 1068 frt 50 kr., miután a lánez- és sodronyhajózás tanulmányozására a képviselőház határozata folytán két szakközeg sürgősen kiküldendő volt.

7. czím. A m. kir. államvasutak üzleti kiadásai + 1.200,459 frt 68 kr., mivel a déli és keleti vonalokon életbeléptetett gyorsvonatok, a keleti vonal kedvezőtlen helyi viszonyai szaporitották a felépitményi, jármű-, illetőleg pályafentartási kiadásokat; az igazgatóság új szervezése is több előleges költséget igényelt; az előirányzat készitése után a a broód-boszna-broódi és zágráb-károlyvárosi vonal is állami kezelésbe került, s eme vonalrészek és a tiszavidéki vasut kezelésének átvétele következtében jelentékeny költséggel járó áthelyezések és utzások váltak szükségesekké; és végül mivel 1880. év utolsó negyedében a tiszavidéki vasut központi igazgatása is elláttatott a nélkül, hogy e czímen ezen vasut terheltetett volna.

8. czím. A m. kir. állami gépgyár üzleti kiadásai + 536,636 frt 17 kr., mit a gyár fokozatosan terjedő munkaforgalmának lehet tulajdonitani, megjegyezvén, mikép 4290 frt 90 kr. értékben leltári tárgyak is szereztettek be s a túlkiadás a gyárnak hasonló nagyságú bevételi többletével ellensúlyozva van. (L. rend. bevét. VII. fej. 6. cz. a.).

9. czím. A diósgyőri vasgyár kiadásai + 293,922 frt 69 kr., miután azonban eme összegből 64,956 frt a diósgyőri kőszénbánya czímén áttétel a pénzügyministerium hiteléből, a valódi túlkiadás 228,966 frt 69 kr. Eme túlkiadásból esik, 1. a Belházi és Gränzenstein tárnák kiaknázására 39,158 frt 22 kr.; 2. az átvételnél rosz karban talált gyári épületek és lakházak kijavitására 11,377 frt 98 kr.; 3. a gyárak átvételénél előfordult leltározási és más költségekre 16,982 frt 32 kr.; 4. nyugdíjakra 1208 frt 91 kr.; 5. a vashidak épitéséhez szükséges különféle vasnemekre és az eddig nem gyártott aczélsínek előállitására 160,239 frt 26 kr.

10. czím. A tiszavidéki vasut üzleti kiadására előirányzat nélkül utalványoztatott az 1880. évi XXVIII. t.-cz. alapján 3.357,519 frt 47 kr., mely összeg azonban ezen vasutnak szintén előirányzat nélküli hasonló összegű üzleti bevételei által fedezve van.

11. czím. Anyagszerek beszerzésére előirányzat nélkül utalványoztatott:

a) A m. kir. államvasutaknál 66,289 frt 71 kr.; *b)* az állami gépgyárnál 192,313 frt 79 kr.; *c)* a tiszavidéki vasutnál 35,856 frt 12 kr.; *d)* a diósgyőri vasgyárnál 190,220 frt 91½ kr., mely kiadások azonban az ingó vagyonnál kimutatott hasonló összegű gyarapodásoknak felelnek meg.

e) Különfélékre, az az leltári szerek beszerzésére adatott a diósgyőri vasgyárnak 9197 frt 13 kr.

(A XVII. fejezet összes túlkiadásai 6.457,874 frt 99½ kr.)

XVIII. Fejezet. **Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium.**

1. czím. Központi igazgatás. 2. rovat. Dologi kiadások + 1807 frt 71 kr., mert 1880-ban a borászati kormánybiztosság, a phylloxera-kisérleti állomás, és a kulturmérnökség felállittatván, elhelyezéseikről és irodáik berendezéséről gondoskodni kellett.

2. czím. Ipari-, kereskedelmi- és külkereskedelmi czélok + 2522 frt 30½ kr. és pedig:

2. rovat. Kereskedelmi czélok + 1123 frt 67 kr, a kereskedelmi középtanodák igényelt segélyezése folytán.

3. rovat. Külkereskedelmi czélok + 1398 frt 63½ kr. a Szerbiával és Németországgal kötött kereskedelmi szerződések érdekében történt gyakori utazások következtében.

3. czím. A gazdaság külömböző ágai emelésére átalánykép + 29,696 frt 84 kr., mert a phylloxera fellépése folytán a baj elháritására vizsgálatokat, irtásokat kellett tenni, s amerikai szőlővessző és mag beszerzése vált kivánatossá.

4. czím. Gazdasági tanintézetek + 3608 frt 86 kr., de miután a czím egyes rovatai közt átruházás volt adva és 3687 frt 20½ kr. megtakarittatott, valókép megtakaritás mutatkozik 78 frt 34½ kr, erejéig. A túlkiadások a következő intézeteknél merültek fel:

I. A debreczeni földmíves-iskolánál 1228 frt 80½ kr., az intézet telkén váratlanul felfedezett talajvizek levezetésére szükséges technikai és földmunkálatokra.

II. A kolozsmonostori tanintézetnél 2305 frt 71½ kr., miután az újból alakitott juhnyáj részére 2389 frt 45 kr. költséggel akol volt épitendő.

III. A kassai gazdasági tanintézetnél 74 frt 34 kr., apróbb szükségletekre,

5. czím. Állami lótenyeszintézetek + 327,258 frt 96½ kr., és pedig:

1. rovat. A lótenyész intézeti központi igazgatás dologi kiadásaira + 4798 frt 64 kr, mivel az ellenőrzési teendők legyőzésére nagyobb mérvű vizsgálatok, szemlék váltak szükségesekké és a díjnokok száma is szaporitandó volt.

2. rovat. Ménesbirtok-gazdaságok + 138,767 frt 32 kr., mert az 1880. évi nedves időjárás következtében a gazdasági munkák későn és a rendesnél sokkal nagyobb költséggel voltak végezhetők; a lapályokon több őszi és tavaszi vetés kiázván, pótlandó volt; Kisbéren a felhőszakadás által elrombolt Nádasdy-malom zsilipjét kellett helyre állitani; Mezőhegyesen a rosz utak és a temérdek igás-erő áldozat folytán majdnem 11,000 frt kiadás mellett egy szállitható vasút szereztetett be, azonkivül a nagy sikerrel termelt tengeri elhelyezésére 14 góré állittatott fel, a fogarasi uradalomhoz tartozó Sárkány község tagositása után jó bérlő nem lévén kapható, a házi kezelésnek a ménes érdekében leendő fentartathatására egy major volt és pedig 28,900 frt költséggel berendezendő; Kis-Bér részére 49 drb. eredeti algaui, Bábolna részére pedig 22 drb. szinenthali tenyész marha szereztetett be csaknem 42,000 frt költséggel.

3. rovat. Ménesek + 119,026 frt 97 kr. Eme túlkiadást nagyrészt a tenyészanyag nagyobb beszerzése okozta. Ugyanis a »Verneuil« telivér megvásárlására ez év terhére esik 30,000 frt; vásároltatott Kisbér számára Festetich gróftól 5 telivér kancza, a ménes feloszlatása következtében, 15,000 frtért, a General Hope társaságtól és Dőry bárótól 3 telivér kancza 7,620 frtért arra való próbául, vajon az itt nevelt kanczák ivadékai párhuzamba vonhatók-e a külföldi kanczák ivadékaival. Megvétetett továbbá Majthényi bárónak »Harry Hall« nevű ménje kitünő fajánál fogva 6000 frtért, ezenkivül rendkivüli olcsóság folytán Forgách gróftól és Wertheimertól két telivér méncsikó szereztetett meg 2100 frtért. A Fogarason tenyésztett lipiczai faj számára 3000 frton egy mén ló volt vásárlandó s előirányzat nélkül beszereztetett több egyéves méncsikó Mezőhegyesen 14,998 frt 50 kr. Fogarason 1,044 frt 80 kr. értékben. A fennebb részletezett bevásárlásokon kivül épitési kiadási többlet is merült fel, és pedig a mezőhegyesi kórház igényelt megnagyobbitása következtében az orvos és a tiszt részére új lakot kellett épittetni.

4. rovat. Méntelepek + 58,685 frt 14½ kr., mely összegből 5579 frt 93 kr., a személyi járandóságokra esik, miután a sepsi-szentgyörgyi és debreczeni méntelepnél

sok apró fedeztetési állomást kellett szervezni, mi a ménlétszám emelését és a legénység számá szaporitását igényelte, továbbá sok szegény községben a katonák eltarthatása végett magasabb eledelpénzt kellett fizetni. A dologi kiadásokra eső 53,105 frt 21½ kr. abban leli indokoltságát, hogy a lótenyésztésügyi bizottságok jogos kivánalmaihoz mérten, a fedeztetési állomásokat szaporitni kellett, továbbá Temesmegye az eddig egyelőre ingyen birt verseczi laktanyát felmondván, Mezőhegyesen épiteni kellett. Később a verseczi laktanya méltányos bér mellett ismét átadatott, és az új épületet Mezőhegyesen az ott már az előtt létezett osztály foglalta el, ennek pedig a gazdasági épületek közé ékelt helyisége a m. évben alapitott tehenészet elhelyezésére lett elhasználva.

5. rovat. Lóversenyek + 4323 frt 26 kr, az aranypénzben megállapitott és kifizetett állami díjak után felszámitott ágióból ered.

6. rovat. Lótenyésztési jutalmak + 1657 frt 63 kr., mely összeg a 14,757 frt 95 kr. utáni arany ágióból származik.

6. czím. Vesztegintézetek + 9555 frt 97½ kr, és ugyan:

1. rovat. Személyi járandóság + 2639 frt 47 kr.

2. rovat. Dologi kiadás . . + 6916 frt 50½ kr.

Eme túlkiadást indokolja, hogy a hazai sertéstenyésztés, kereskedés és az állategészségügy érdekeinek megóvása czéljából Kőbányán és Sopronban sertésveszteglő intézetek állittattak fel, a brassói pályaudvaron felállitott kirendeltség raktárhelyiségei felszereltettek, megjegyezvén. mikép a vesztegintézeteknek 1880-ban 8111 frt 60 kr. több bevételük volt, s a 12,111 frt 60 kr. összes bevételből 10,180 frt 47 kr. a kőbányai és soproni új intézetekre esik.

7. czím. Keleti marhavész és egyéb járványos állati betegségek elfojtására + 157,454 frt 79 kr., miután az 1879. évben Horvát-Szlavonország irányában fennállott szoros zár költségeiből 1880-ban csaknem 80,000 frt fizettetett ki, továbbá a katonai zárvonal még az 1880. év egy részében is fennállott, és annak bevonása után polgári őrizet alkalmaztatott, és végül a Szerbia felé polgári őrség által teljesitett határőrizet egész évben fennállott.

11. czím. Statistikai hivatal + 883 frt 50 krral dologi költségek fejében, mivel a hivatalt a lerombolt állat-gyógyintézeti épületből át kellett költöztetni, s a népszámlálás sikeres megoldása el nem odázható költségesb előmunkálatokat igényelt. Egyébiránt a személyi járandóságoknál 1438 frt 40 kr. megtakarittatott.

12. czím. Posta dologi kiadásai + 34,070 frt 52½ kr., melyből 18,534 frt 71 kr. az arany pénzkezelésre számitott és számadásilag kiegyenlitett aranyágióra, a többi összeg épületek helyreállitására, új hivatalok berendezésére és a gyárművek igényelt szaporitására jut.

14. czím. Tengeri hajózás és révügy + 2391 frt 02 kr., miután két, nyugdíjazásra kiszemelt tisztviselő nem az év elején, csak végén nyugdíjaztathatott.

16. czím. Mértékhitelesités + 425 frt 80½ kr, ebből 410 frt 34 kr. aranyágióra, 15 frt 46½ kr. pedig a külső állomások vizsgálásával járó költségekre esik.

17. czím. Az 1879. évi XXXI. t.-cz. értelmében az országos erdei alap javára előirányzat nélkül a befolyt birságokból utalványoztatott 76 frt 61 kr. mely összeg azonban megfelelő bevétellel van ellensúlyozva.

(A XVII. fejezet összes túlkiadása 569,752 frt 90½ kr.)

XIX. Fejezet. Vallás- és közoktatásügyi ministerium.

1. czím. Központi igazgatás + 2160 frt 79 kr. Eme összegből esik 1156 frt 45 kr. a személyi járandóságokra, mivel az interkalaris fejében levont 3406 frtból csak 1474 frt 55 kr. volt megtakaritható, és a jutalmak és segélyek rovatán 775 frt megtakaritás mutatkozik; 1004 frt 34 kr. pedig a dologi kiadásokra, mi főleg az utazási, irodai és hivatali költségek emelkedésével indokoltatik.

2. czím. Tanulmányi ügyek igazgatása + 11,503 frt 34½ kr. és pedig:

1. rovat. Közoktatási tanács + 1200 frt, mivel az állandósitott tiszteletdíjak az előirányzat összegét 600 fttal haladták meg, és irodai és házi szükségletre 600 frt igényeltetik.

3. rovat. Népnevelési tanfelügyelőségek + 7992 frt 95½ kr. mivel a már 1879-ben megvolt létszám illetményeire 4635 frt többlet igényeltetett, s az év folyamában a mellőzhetlen utazási és átköltözködési költségekre 3357 frt 95½ krt kellett utalványozni.

4 rovat. Vizsgálati bizottmányok + 2310 frt 39 kr. Mert a gymnasiumi és reáliskolai tanárvizsgáló bizottságok, valamint a tanitóképezdei igazgató-tanácsosok részéről igénybe vett vizsgálati díjak, noha az államvizsgálati bizottságok költségeinél 830 frt megtakaritás mutatkozott s e rovat javára 88 frt 06 kr. számadási téritmény is volt számba vehető, eme túlkiadást elkerülhetlenné tették.

3. czím. Tanintézetek + 12,335 frt 59½ kr. és ugyan:

2. rovat. Budapesti egyetem nyugélvezményei + 2574 frt 57 kr. a költségvetés szerkesztése után előfordult szabályszerű nyugdíjaztatások folytán.

3. rovat. Budapesti középtanodai tanárképezde + 89 frt 33 kr. dologi kiadás czímén.

6. rovat. József-műegyetem + 1322 frt 74 kr. Eme túlkiadás onnan ered, hogy a dologi kiadásoknál megtakaritani remélt 6314 frt helyett csak 3131 frt volt meggazdálkodható, s az igy mutatkozott 3182 frt 08 kr., csak ugy szállt le a fennebbi 1322 frt 74 krra, hogy a személyi kiadásoknál az intercalarison felül 1859 frt 34 kr. takarittatott meg.

10. rovat. Reáltanodák + 3363 frt 32½ kr. minthogy a 8235 frttal felvett intercalaris egészen nem volt megtakaritható, és a dologi kiadások is szaporodtak.

17. rovat. Budapesti közép-ipartanoda + 1835 frt 01 kr., miután eme fokozatosan fejlő intézet kellő felszereléseiről és helyiségei czélszerű átalakitásáról kellett gondoskodni.

19. rovat. Iparos tanulók iskolái + 1410 frt, a hazai ipar emelése czéljából felmerült igények elodázhatlan kielégitése következtében.

25. rovat. Tanitóképezdék közös költségei + 50 frt 33 kr. a szükséglet emelkedése folytán.

31. rovat. Máramaros-szigeti és trencséni felsőbb leányikola + 1690 frt 29 kr., minthogy egy új tanitónői állomást kellett rendszeresiteni, s a dologi kiadások is szaporodtak.

5. czím. Közművelődési czélok, és pedig a képzőművészet czéljaira + 90 frt, a nagyobb megrendelések folytán.

(A XIX. fejezet összes túlkiadása 26,090 frt 11 kr.)

XX. Fejezet. Igazságügyministerium.

2. czím. Semmitőszék + 2024 frt 24 kr. Ugyanis:

5. rovat. Hivatali és irodai költségek + 1635 frt 40 kr., mert az ügyforgalom emelkedése következtében a díjnokok számát szaporitni kellett, továbbá az 1879. év fedezetlenül maradt némely kiadása az 1880. évi hitel terhére utalványoztatott.

6. rovat. Épületek fentartása + 388 frt 84 kr., mivel a vizvezeték berendezése a Curia épületben hatóságilag elrendeltetett.

3. czím. Legfőbb itélőszék + 26 frt 76½ kr., az előző évekről fizetetlenül maradt házbérkrajczárok fejében.

4. czím. Királyi tábla Budapesten + 446 frt 26½ kr., mivel az irattár részére az ügyforgalom növekedése következtében egy új helyiség volt bérlendő és felszerelendő.

6. czím. Királyi főügyészségek Budapesten és Marosvásárhelyt + 655 frt 89½ kr. a fegyelmi eljárások költségei fejében, de a túlkiadás csak látszólagos, mert a bevételi többlet (l. rend. bev. X. fej. 1. cz. a.) 3587 frt 53 kr.

7. czím Királyi törvényszékek és járásbiróságok + 112,274 frt 02 kr. Ugyanis:

1. rovat. Fizetések és lakpénzek + 81,918 frt 50 kr. mert az előirányzott 189,857 frt intercalaris az igazságszolgáltatás rendes menetének megakasztása nélkül egészen megtakaritható nem volt.

3. rovat. Évi díjak + 8835 frt 62½ kr., mivel a hátralék feldolgozására és az 1880. évi XXXVII. t.-cz. értelmében a járásbiróságok hatáskörébe utalt vétségek és kihágások eseteiben követendő eljárásról szóló jegyzőkönyvek vezetésére évdíjas gyakornokok alkalmazásának szüksége merült fel.

4. rovat. Szolgák ruha-illetménye + 1094 frt 40 kr, mert a remélt időközi megtakaritások teljesen nem eszközöltethettek.

5. rovat. Jutalmak és segélyek + 1682 frt 78 kr., a szegedi birósági hivatalnokok részére az 1880-ik év első felében engedélyezett szálláspénzpótlékok folytán.

7. rovat. Hivatali és irodai költségek + 275 frt 86 kr az ügyforgalom szaporodása következtében.

8. rovat. Hivatalos utazásokra + 10,201 frt 95½ kr., mivel a biróságok hivatalnokai Szegedre visszaköltöztettek, a járásbiróságok és törvényszékek hivatalos vizsgálata czéljából több kiküldetés történt és a helyettesitési költségek a szokottnál nagyobb mérvben fordultak elő.

9. rovat. Épületek fentartása + 918 frt 67½ kr, a Pozsonyban dúlt zivatar és a Fehértemplomban előfordult földrengés következtében igényelt helyreállitásokra.

10. rovat. Előre nem látott kiadásokra + 7346 frt 22½ kr., a sikkasztásból eredő perek folytán, de a kincstár kártalanitása czéljából és másod- és harmadsorban felelősek ellen megtétetnek a kellő intézkedések.

(A 7. czím összes rovatára átruházási jog lévén engedélyezve a 2. és 6. rovatnál 12,623 frt 45 kr. erejéig mutatkozó megtakaritás számba vételével a túlkiadás 99,650 frt 57 krt tesz.)

8. czím. Királyi ügyészségek + 37,040 frt 40 kr, ugyanis a tényleges szükséglethez képest jut: házbérekre 2156 frt 81½ kr., épületek fentartására 2683 frt 43 kr.; hivatali és irodai költségre 1,161 frt 32½ kr., bűnvádi és eljárási költségekre 30,679 frt 99½ kr., hivatalos utazásokra + 359 frt 84½ kr.

9. czím. Országos fegyintézetek + 2217 frt 69 kr, és ugyan:
4. rovat. Munkácsi fegyintézet + 633 frt 29½ kr.
5. » Szamosujvári fegyintézet + 1584 frt 39½ kr.

Eme túlkiadásokat az élelmi czikkek árának emelkedése és ama körülmény idézte elő, hogy Munkácson a fegyenczek száma emelkedett.

11. czím. Magyarországi és erdélyi telekkönyvi kirendeltségek + 23,077 frt 32½ kr., a hiteltelekkönyvek erélyesebb rendezésének folyamánya. 1879. év végéig át volt alakitva 4172 község telekkönyve, s 1880. év junius végén még 136 községben történt meg az átalakitás.

12. Törvények szerkesztése + 989 frt 99 kr., mert a szóbeliség tanulmányozására külföldre szakférfiak küldettek, s több törvényjavaslat előkészülete körül tett nagyobb munkálatok is díjaztattak.

(a XX. fejezet összes túlkiadása 178,752 frt 46 kr.)

XXI. Fejezet. Honvédelmi ministerium.

1. czím. Központi igazgatás + 44,197 frt 89 kr., mivel a napi díjasok száma szaporitandó volt, a házbérekre előirányzott összeg nem volt a tényleg felmerült szükséglet fedezésére elégséges, továbbá a számbavett 37,850 frt megtakaritás az átruházási jog segélyével sem volt elérhető. A fenn kimutatott túlkiadás egyébiránt a csapatok czíménél megtakaritott 5340 frt 93½ krral némileg ellensúlyoztatik.

2. czím. Honvédségi intézetek + 2454 frt 54½ kr., miután a Ludovica-akadémia fentartása az előirányzott összegnél többe került, a központi ruharaktárnál díjazott szakértőket nagyobb mérvben kellett alkalmazni, s végül a központi fegyverkészlet elhelyezésére a fegyverzeti bizottság raktári- és puskaművesi helyiségeiben nagyobb berendezéseket és átalakitásokat kellett eszközöltetni.

4. czím. Honvéd főparancsnokság + 776 frt 09 kr. a főparancsnoksági épület elkerülhetlen helyreállitása folytán.

5. czím. Kerületi parancsnokságok + 2396 frt 72 ½ kr., miután a remélt 26,984 frt 94 kr. megtakaritást egészen elérhető nem volt.

(A XXI. fejezet összes túlkiadása 49,825 frt 25 kr.

II.

Túlkiadások az átmeneti B) I. kezelésnél.

II. Fejezet. Belügyministerium.

4. czím. Rendőri bejelentési hivatal első berendezési költsége + 2895 frt 93 kr., mert a berendezést megelőzőleg foganatositott népszámlálás az előirányzott összegnél többe került.

III. Fejezet. Pénzügyministerium.

1. czím. A Budapesten felállitandó kataszteri térképtár első felszerelésére 99 frt 55 kr., szerződés alapján.

2. czím. A rendelkezés alá jutott állami tisztviselők illetményeire + 5610 frt 86½ kr., mert a jogügyi igazgatóság szervezése folytán több ügyész rendelkezési állapotba jutott, s a rendelkezés alatt álló uradalmi tisztviselők egyrészét nem lehetett megfelelő állásokra elhelyezni.

6. czím. Inség kölcsönökre, segélyekre és munkákra előirányzat nélkül utalványoztatott: 3.748,314 frt 83 kr., és ugyan:

1. Az 1880. évi III. t.-cz.-ben nyert felhatalmazás alapján 1.943,505 frt 98 kr., mely összegből 834,786 frt 71 kr. megfelelő bevételi előirás által van ellensúlyozva.

2. Vetőmagkölcsönre az 1880. évi IV. t.-cz. alapján 1.554,808 frt 85 kr., ebből 1.507,142 frt 18 kr., megfelelő bevételi előirás által ellensúlyoztatik, mig a maradék 47,666 frt 67 kr. az I. hazai takarékpénztár egyesületnek az attól felvett 1.800,000 frt után járó kamat;

3. Zágráb város és vidéke földrengés által sujtott lakosainak az 1881. évi IX. t.-cz. alapján előleg fejében 250,000 frt, mely összeg hasonló nagyságban előirt követeléssel fedeztetik.

7. czím. Különféle átmeneti kiadások előirányzat nélkül 439,555 frt 39 kr., és pedig:

1. Horvát-Szlavonországoknak az 1867. év végén maradt hátralék fejében befolyt összeg 63%-a 2,848 frt 64 kr.

2. A szolnoki uradalomhoz tartozó varsányi puszta bérlőjének a haszonbértől történt lemondásáért fizetett kárpótlás 25,000 frt. Eme összeg igazolására a következők hozatnak fel: A kérdéses pusztának telepitvényi czélra való azonnali megvétele iránt kedvező, a becsárt 10,153 frttal meghaladó ajánlat tétetett. Azonban a birtok 1886. évi októberig a bérlők részére levén biztositva, azok a haszonbéren emelt épületekért a szerződés megszüntetése esetére 25,000 frtot követeltek. Számba véve azt, hogy a varsányi puszta évenként csak 14,845 frt 99 krt jövedelmezett, mig a vételárból a kamatjövedelem 24,282 frtra rúg, s az épületek értékesitéséből is 8000 frt befolyása remélhető, a vásárt és a kiegyezést kedvezőnek kell tartani.

3. A csíksomlyói ferenczrendi zárda részére a kincstár ellen biróilag megitélt követelés 33,436 frt 80 kr.

4. Az aradmegyei volt kincstári főbérlő örökösének egyezség alapján tőke és kamatban fizetett kárpótlás 3189 frt 55 kr.

5. A szegedi hetes bizottság (1880. évi XX. t.-cz.) költségei 846 frt 18 kr.

6. A szamosvölgyi vasut kiépitésére átengedett sínekért átvett részvények egyenértéke az 1880. évi XXXII. t.-cz. alapján 300,000 frt.

7. A közös hadügyministeriumban fennálló határőrvidéki osztály költségeihez fizetett járulék 1221 frt 33 kr.

8. A pénzügyministerium ügyosztályainak ujjászervezése folytán szükségessé vált átalakitásokra 2033 frt 27 kr.

9. A kincstári levéltár átalakitása folytán felmerült költség 2261 frt 53 kr.

10. A Szeged városa és lakóinak adott kölcsönök után fizetendő törlesztési járulék (1880. évi XX. t.-cz.) 62,918 frt 09 kr.

11. A Kendeffy-család részére a revindikált havasokért fizetett kárpótlás 5800 frt.

VII. Fejezet.

A szegedi árviz következtében felmerült kiadások fejében az 1879. évi XX., XXV., továbbá az 1880. évi XV. és XIX. törvényczikkben nyert felhatalmazások alapján előirányzat nélkül utalványoztatott 1.250,379 frt 52 kr.

VIII. Fejezet. Előirányzat nélküli kiadások az állami adósságoknál.

1. czím. Az 1873. évi XXXIII. t.-cz. alapján felvett 76½ millió ezüst frt kölcsön hátralékos tőkéjének törlesztésénél 15 frt 40 kr., hátralékos kamatainál 14 frt 69½ kr., bankjutalék, posta és egyéb költség fejében.

2. czím. Az 1874. évi XIV. t.-cz. alapján felvett 76½ millió ezüst frt kölcsön hátralékos tőkéjének törlesztésénél 300 frt 05 kr., kamatai törlesztésénél 4430 frt 21 kr., a fennebbi czímen.
3. czím. 15 millió aranyjáradék elárusitási költsége fejében az 1880. évi V. t.-cz. alapján 40,125 frt 37 kr.

III.

Túlkiadások az átmeneti B) II. kezelésnél (beruházásoknál).

I. Fejezet. Pénzügyministerium.

1. czím. Épitkezésekre a dohányjövedéknél + 6688 frt 92½ kr., mert a debreczeni és kisvárdai 4 raktár épitésénél majd 3500 frt több-kiadás merült fel; Kis-Várdán ezenfelül telket kellett szerezni, őrházat és irodát épitni, mi 3000 frt költséget igényelt; s végül a temesvári raktárakhoz vezető út épitésénél 243 frt munkatöbblet merült fel.
10. czím. Elkülönitési és tagositási költségekre és épitésekre előirányzat nélkül az állami jószágoknál utalványoztatott 505 frt 10 kr., mely azonban az ingatlanok értékgyarapodásával ellensúlyozva van.
11. czím. Előirányzat nélkül az államjószágoknál birtokvételre adatott 2114 frt 38 kr.
12. czím. A dubniki opálbánya volt bérlőjének az általa épitett épületek birói becsértéke fejében előirányzat nélkül utalványoztatott 12,803 frt 89 kr.

II. Fejezet. Közmunka- és közlekedési ministerium.

1. czím. A budapesti Dunarész szabályozására az 1880. évi XL. t.-cz. alapján + 601,669 frt 03 kr. és pedig az összes 687,661 frt 03 kr. hitel következőleg oszlik meg:
   a) A Budapesttől Ercsiig terjedő folyamszakasz szabályozására 551,090 frt 98 kr.
   b) A soroksári dunaág szabályozására a külföldi szakértők véleménye alapján 44291 frt 95 krajczár.
   c) A Margithidtól Ó-Budáig épitendő védtöltés ajánlati tárgyalására 75 frt 30 kr.
   d) Kotrási munkálatokra Budapest és Ercsi közt 16,148 frt 52 kr.
   e) Az 1870. évi X. törvényczikben elrendelt egyéb általános szabályozási munkák költségeire 59,090 frt 38 kr.
   f) A fővámház előtti rakpart támfalának végleg el nem számolt részlete fejében 16,697 frt 43 kr.
   g) Felügyeleti költségekre 16,963 frt 90 kr.
9. czím. A budapest-ujszászi vasut épitésére az 1880. évi XXXVIII. t.-cz. alapján adatott 20,193 frt 20 kr.
10. czím. A budapest-zimonyi vasut épitésére az 1880. évi XLII. t.-cz. alapján adatott 130,076 frt 93 krajczár.
11. czím. A sziszek-doberlini vasut épitésére az 1880. évi XLIII. t.-cz. alapján adatott 32,943 frt 10 krajczár.

III. Fejezet. Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium.

3. czím. A távirati hálózat tovább fejlesztésére + 47 frt 16 kr., mert a vezetékek épitése alkalmából beállott esőzések miatt az épitést többször kellett félbeszakitani.

IV.

Túlkiadások a C) rendkivüli közösügyi költségeknél.

A közösügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságnak 1880. évi február 15-én szentesitett határozata folytán a boszniai és herczegovinai menekültek segélyezésére kiadatott az 1879. évre 116,494 és az 1878. évre 83,210, összesen 199,704 frt, mely összeg azonban a közös aktivákból nyert fedezet által ellensúlyoztatik.

V.

Kevesebb bevételek a rendes A) kezelésnél.

I. Fejezet. Állami adósságok.

1. czím. Szőlődézsmaváltság — 51,227 frt 41 kr., melyből, miután az alapul vettnél kevesebb tőke utalványoztatott, a váltságkötelezettek járadékaira 49,057 frt $69^1/_2$ kr., egyéb bevételekre, melyek mindenkor változók, 2,169 frt $71^1/_2$ kr. jut.

3. czím. Sorsolási kölcsön — 11,044 frt 92 kr. az időközi kamatok rovatán, mert a tőke felhasználása, illetve a fővárosi közraktárak épitésére az 1880. évi LXV. törvényczikk alapján adott segélyre való forditás miatt csökkent a kamatjövedelem.

4. czím. A földtehermentesitési kötvények törlesztésére a kibocsátandó 5%-os papirjáradék, kötvények eladásából — 5.075,280 frt, mert a pénzügyminister az 1880. évi IX. törvényczikk alapján nyert felhatalmazással az 1880. évben nem élt. (Lásd a módositást az 1881. évi XI. törvényczikkben.)

5. czím. Az állami kölcsönök törlesztésének évi járadékai fedezésére kibocsátandó 6%-os aranyjáradék-kötvények eladásából — 2.783,424 frt, miután a pénzügyminister az 1880. évi VIII. törvényczikkben nyert felhatalmazással az 1880-ik évben nem élt.

II. Fejezet. Fiume.

Törvénykezési provisorium — 483 frt 42 kr. rabtartási és bűnvádi költségtéritmények, rabok munkája utáni jövedelem és egyéb téritmények fejében a tényleges eredményhez képest.

V. Fejezet. Belügyministerium.

1. czím. Járulék a föltehermentesitési alapból az alapigazgatóság költségének fedezésére — 1,397 frt $01^1/_2$ kr., miután a tényleges kiadás eme összeggel kevesebb volt.

3. czím. Általános közigazgatási bevételek — 2,217 frt 75 kr., és pedig:

 8. rovat. Fővárosi rendőrség átalánya — 357 frt 50 kr., mivel az itt számba vett rendőri birságpénzek 1880. évi szeptember 1-től fogva az országos rabsegélyző-alap javára voltak átszolgáltatandók.

 9. » Utlevelek kiállitásaért járó díjak — 798 frt 75 kr. a tényleges eredményhez képest.

 10. » Különféle bevételek — 1,061 frt 50 kr., a tényleges eredményhez képest.

VI. Fejezet. Pénzügyministerium.

Egyenes adó.

3. czím. Kereseti adó — 577,509 frt 07 ½ kr. üzleti pangás folytán.
5. czím. Bánya » — 355 » 70 » » » »
10. czím. Vasuti és gőzhajózási szállitás használata utáni adó — 285,261 frt 81 kr., az üzleti pangásból eredő forgalmi csökkenés folytán.
11. czím. Nyereményadó — 100,224 frt 06 kr., a nyeremények kevesbedése következtében.
12. czím. Vadászatra használható fegyverek adója — 30,922 frt 75 kr., az adóköteles tárgyak kevesbedése folytán.
15. czím. Késedelmi kamat az állami adó- és földtehermentesitési járulék után — 177,380 frt 40½ kr., mivel a folyóadótartozások pontosabban fizettettek be.
17. czím. Adóhátralékok — 804,478 frt 90 kr., mert a régibb hátralékok maradványai a kevésbbé kedvező gazdasági viszonyok között a remélt mérvben nem voltak bevehetők.

Fogyasztási adók:

18. czím. Szeszadó — 57,010 frt ½ kr., mert a burgonya-szeszfőzdék az 1879. évi gyenge termés miatt már az 1880. évi I. negyedben szüneteltek, a többiek pedig a rosz termés folytán üzletük terjedelmét jobbára megszoritották.
20. czím. Husadó — 128,209 frt 07 kr., mert az adó egy részének biztositása a kedvezőtlen termésű 1879. év utolsó hónapjaiban történvén, az előirányzott jövedelemnek megfelelő előirás nem volt elérhető.
21. czím. Söradó — 57,424 frt 29 kr., mert a fogyasztás a rosz termés folytán csökkent és az osztrák sör behozatala is nagyobb mérvet öltött.
24. czím. Ágiónyeremény a határvám fölöslegének a magyar korona országait illető része után — 1.035,903 frt 93 kr., a határvám legnagyobb része nem aranypénzben, hanem ezüstben (ágióval együtt) folyván be és iratván a közös számla javára.
30. czím. Ut-, hid- és révvám — 4,048 frt 57 kr., mivel a horvátországi podszudszei révátkelés az autonom kormánynak adatott át, s ezen rév 1877/8-ki jövedelme is megtéritetett.
31. czím. Dohányjövedék — 258,624 frt 68½ kr., mely eredmény a közgazdasági és forgalmi viszonyok hanyatlásával, továbbá ama körülménynyel indokolható, hogy az egyedárúság Boszniában és Herczegovinában csak 1880. évi szeptember 1-én lépvén életbe, a szükséglet iránt kellő tájékozás nem létezhetett.
32. czím. Lottójövedék — 789,682 frt 47 kr., mivel szemben a rendes kiadásoknál 576,896 frt 97 kr. megtakaritás mutatkozik.
33. czím. Sójövedék — 182,373 frt 39½ kr., a belföldi teljes áron való sóeladási forgalom hullámzása és annak folytán, hogy Boszniába, miután az egyedárúság behozatala előtt 1879-ben a szükségletek jutányosabban beszereztettek, 1880. évben semmi só sem szállittatott ki.
34. czím. Állami jószágigazgatóságok, számvevőségek és ügyészségek perköltségei — 25,627 frt 91½ kr. miután a perköltségek nagyságát előre nem látható körülmények határozzák meg.
36. czím. Állami erdők — 68,383 frt 97 kr., mivel az eladásra szánt famennyiségek ez előirányzott mértékben nem voltak értékesithetők, nevezetesen: Liptóujvárt, kivált a tüzifánál, magánversenyzés következtében a remélt bevétel nem folyt be; Nagybányán, Szomolnokon és Szászsebesen a bányászat az előirányzott fa- és szénmennyiséget nem vette

igénybe; Bocskán a Szegedre és Szolnokra szállitott épületfa a kivánt mennyiségben nem volt eladható. Megjegyeztetik egyébiránt, hogy miután az állami erdők kiadásainál 91,808 frt 31½ kr. megtakarittatott, az összes erdőkezelés eredménye a költségvetési törvény mérlegével szemben 23,424 frt 34½ krral kedvezőbb.

37. czím. Bányaigazgatóságok és számvevőségek — 7,911 frt. Az előirányzat csakis a készpénz kezelésre volt alapitva 37,628 frttal. Előiratott pedig bevételül készpénzben 29,716 frt 92 kr., nem készpénzben a befolyt téritmények fejében 20,218 frt 09 kr., ugy hogy voltaképen a több-bevétel 12,307 frt 01 kr.

39. czím. Vasművek — 466,066 frt 51½ kr., mert az általános üzleti pangás következtében az üzlet javulásának reményében előállitott kész árú nem volt a várt mérvben értékesithető.

45. czím. *a)* Az állami vasutak tiszta jövedelme — 1.005,947 frt 32 kr., miután az üzleti kiadások a hitelt 1.200,459 frt 64 krral haladták meg.

b) Az állami gépgyár tiszta jövedelme 5690 frt 12 kr. Eme eredmény, noha nagyobb üzem fejtetett ki, annak tulajdonitható, hogy a külfölddel kell versenyezni, mely körülmény kitűnő felszereléseket és munkaerőket igényel; továbbá a félgyártmányok értéke ezúttal már nem a haszon hozzászámitással, hanem önköltséggel vétetett a zárlatba.

c) A diósgyőri vasgyár tiszta jövedelme — 351,614 frt 07 kr. Eme kedvezőtlen eredményre befolyással voltak a következők:

1. Az üzleti kiadások (XVII. fej. 9. sz. a.) felsorolt 228,966 frt 69 krajczár többlet.

2. A mult években előirt jövedelmekből utólagosan leirt következő összegek a kettős könyvelési rendszernél fogva az 1880. évi jövedelem rovására, mint veszteség, elszámoltattak:

a) az állami vasutaknak szállitott sinekért követelt túlmagas ár 72,193 frt 48 kr.
b) eladott vasanyagoknál értékveszteség . . . . 720 » — »
c) selejtezett leltári tárgyak értékcsökkenése . . . . 14,217 » 10 »

3. A gyárak átvétele alkalmával megvolt 882,610 frt 44 kr. gyártmánykészlet a bessemer-aczélgyártáshoz szükséges berendezés czéljából külön beruházási alap képzésére fordittatván, az ezen gyártmányok értékesitésénél tényleg elért 11,657 forint 44 kr. nyereség is nem az üzleti jövedelem, hanem a beruházási alap javára számittatott el.

4. A második félévben előállitott s az év végén fenmaradt 448,403 frt 67 kr. értékű gyártmányok a mérlegben csak önköltség szerinti értékkel szerepelnek s a nyeremény csak a következő év javára esik.

5. Az első félévben a gyártás az átvétel nehézségei miatt csak csekély mérvben üzetett s a gyárak működése több ideig szünetelt.

46. czím. Ingó állami vagyon, előirányoztatott 384,800 frt, előiratott 903,558 frt 75 kr., tehát 518,758 frt 75 kr. többlet. Erre azonban megjegyeztetik, hogy a földtehermentesitési, a jelzálogos urbéri, a szőlődézsmaváltsági, a tiszavidéki vasut elsőbbségi és a beruházási vasuti kölcsönkötvények kamatai, valamint az osztrák-magyar bank részvényosztaléka czímén előirt s az ingó államvagyon részletes zárszámadásában kitüntetett 588,752 frt 61 kr. nem volt a részletes előirányzatba felvéve, továbbá a részletes zárszámadásban keresztülvezetéskép aranypénz kezelés fejében 47,648 frt 64 kr. ágió számoltatott el, ugy, hogy eme összegeket számba véve, 117,642 frt 50 kr. bevételi kevesblet mutatkozik, melynek indokolására az szolgál, hogy a Miskolcz városában folyamatban levő urbéri per után az államot megilletendő 250,000 frt urbéri kötvény

12,206 frt kamata az időszerint még nem volt előirható, továbbá az 5.309,000 frt tiszavidéki vasuti részvény után eső egész évi kamat sem volt előirható, mert az 1880. évi XXXVIII. t.-cz. 2. §-a értelmében az azok után julius 1-én esedékes 105,436 frt 50 kr. kamat készpénzbeli kiegyenlitése mellőzendő volt s a részvények után csakis az 1879. évi osztalék vétetett igénybe.

47. czím. Különféle bevételek — 89,772 frt 29 kr., de miután az előirásban 191,032 frt hátralék is foglaltatik, a kevesebb bevétel voltakép 280,804 frt 53 kr., mi annak tulajdonitható, hogy a régi kincstári- és inségi kölcsönökből és egyéb állami követelésekből előirányzott tőketörlesztések és megtéritések a remény lett mérvben nem voltak beszedhetők.

VII. Fejezet. **Közmunka- és közlekedési ministerium.**

3. czím. Kőutak fentartása és épitése — 1149 frt 70½ kr., mivel több község járulékát nagyobbrészt természetben teljesitett munkával rótta le.

4. czím. Viziutak fentartása és épitése — 9324 frt 53 kr, mivel két állami kotrógép használataért a díjak csak 1881. évben szabathattak ki.

VIII. Fejezet. **Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium.**

2. czím. Gazdasági tanintézetek — 10,845 frt 55 kr és pedig:

1. rovat. A magyaróvári gazdasági akademia 283 frt 99 kr., a rosz buza termés következtében, noha tandíj czimén majd 4000 frt bevételi többlet mutatkozik.

2. rovat. Keszthelyi gazdasági tanintézet — 3082 frt 86 kr., mert a jégkár még a biztositási kárpótlás által sem volt kiegyenlithető.

3. rovat. Debreczeni gazdasági tanintézet — 80 frt, a tanulók létszáma kevesbedvén.

4. rovat. Debreczeni földmíves iskola — 1728 frt 64 kr., a talajvizek pusztitása és a tanulók létszámának kevesbedése folytán.

5. rovat. Kolozsmonostori gazdasági tanintézet 5439 frt 50 kr, mert a tanulók létszáma kevesbedett s a termést a fagy- és árviz tönkre, illetőleg silánynyá tette.

6. rovat. Kassai gazdasági tanintézet 230 frt 56 kr. a tandíjjövedelem csökkenése folytán.

6. czím Budapesti állatorvosi tanintézet — 3055 frt 30 kr., mivel a régi háza lebontatván, az nem jövedelmezett.

9. czím. Távirda — 95,451 frt 85 kr., tekintve azonban, hogy az előirt összegben a számadási keresztülvezetésképp elszámolt 22,711 frt 92 kr., aranyágió is benfoglaltatik, a távirda kevesebb jövedelme voltakép 118,163 frt 77 kr., melylyel a kiadásoknál megtakaritott 114,343 frt ½ kr. áll szemben. Eme kedvezőtlen eredmény annak tulajdonitható, hogy az 1879. évinél 230,000 frttal magasabb előirányzat a kereskedelemnek a középszerű aratás által előidézett csekélyebb élénksége folytán elérhető nem volt.

11. czím. Budapesti — kir. zálogház 19,301 frt 45 kr., a magán kölcsönintézetek szaporodása következtében, azonban a kevesblet megfelelő költségmegtakaritással ellensúlyoztatik.

12. czím. Alapok, alapitványok és különféle bevételek — 11,111 frt 06 kr., és ugyan:

1. rovat Alapok — 11,100 frt, mert a lótenyésztési alap terhére csak 4800 forint kiadás en elölyeztetvén, az előirányzott 15,900 frt helyett csak a fennebbi szállittatott az állampénztárba, mig a fölös jövedelem az alap javára tőkésittetett.

2. rovat. Alapitványok — 11 frt 06 kr, a Mária Valeria-féle alapitvány járuléka fejében, mivel az alapitvány jövedelmének egy része kötvény-vásárlásra fordittatott.

IX. Fejezet. Vallás- és közoktatási ministerium.

2. czím. Tanintézetek — 8272 frt 70 kr. és pedig:

3. rovat. Tandíjszázalékok — 32 frt 6 kr., a tényleges eredményhez képest

4. rovat. Tanpénzek — 7925 frt 29 kr., miután több tanuló szegénysége miatt tandíjmentességben részesült, s a szegedi reáliskolából a tanulók az árviz következtében eloszlottak.

5. rovat. Járulékok az egyes tanintézetek fentartásához, noha a járulékok szaporodtak, — 315 frt 35 kr., mivel a kaposvári gymnasium után Somogymegyének 791 frt 10 kr. volt túlfizetés fejében kiszolgáltatandó.

4. czím. Közművelődési czélok — 550 frt, mivel az országos zeneakademia tandíjai fejében egyelőre csak 450 frt szállittatott be.

X. Fejezet. Igazságügyministerium.

3. czím. Királyi ügyészségek — 8505 frt $65^1/_2$ kr. és pedig:

1. rovat. Rabtartási költségtéritmények — 8448 frt 77 kr., a letartóztatottak számának és vagyoni viszonyainak hullámzása következtében.

2. rovat. Rabmunka-jövedelem — 56 frt $88^1/_2$ kr., mivel a rosz szőlőtermés folytán a kötött kosarak nem voltak értékesithetők.

4. czím. Országos fegyintézetek — 33,707 frt $25^1/_2$ kr., ugyanis:

1. rovat.	Illavai fegyintézet	—	13,059 frt	42 kr.
2. »	Lipótvári »	—	15,498 »	76 »
3. »	Mária-nostrai »	—	236 »	$63^1/_2$ »
4. »	Munkácsi »	—	4714 »	69 »
5. »	Váczi államfogház	—	197 »	75 »

Eme eredményeket az idézte elő, hogy a rabok közmunkára immár nem alkalmazhatók s a vidéki ipari és kereskedelmi viszonyok pangása miatt a fegyenczek és rabok kellő mérvű foglalkoztatása nem volt keresztülvihető.

VI.

Kevesebb bevételek az átmeneti B) kezelésnél.

I. Fejezet. Belügyministerium.

1. czím. Járulék a földtehermentesitési alapból az igazoló bizottmány költségeinek megtéritése fejében — 798 frt $2^1/_2$ kr., mivel a tényleges szükséglet is annyival kevesebb volt.

II. Fejezet. Pénzügyministerium.

1. czím. Bordézsmaváltságból — 1211 frt $72^1/_2$ kr. Eme bevétel évről évre természeténél fogva apad. A tényleges bevétel a hátralékokkal együtt 1841 frt $85^1/_4$ kr., tehát az előirányzatnál 316 frt $14^1/_2$ krral kevesebb.

3. czím. Állami előlegekből, és pedig:

1. rovat. Kincstári és inségi kölcsönökből — 73,321 frt $25^1/_2$ kr., az esedékes részletek törlesztésének hátramaradása folytán.

2. rovat. A Tisza és mellékfolyói mentében alakult vizszabályozási és ármentesitési társulatok által az 1879. évi XXXV. t.-cz. értelmében visszatéritett állami előlegek kamataiból — 3231 frt 79½ kr., mely összeg azonban ellensulyoztatik az átmeneti kiad. III. fej. 5. cz. a. mutatkozó 30,333 frt 34 kr. megtakaritással.

Az eddig felhozottak a bizottság nézete szerint kellően indokolják a képviselőház f. évi május hó 4-én tartott üléséből 1345. sz. a. hozott határozat 1. és 2-ik pontjainak elfogadását, a 3-ik pont támogatására pedig a következők hozatnak fel:

Az államszámvevőszék az előirányzott kiadások és bevételek összesitett kimutatásába a költségvetési törvényben megállapitott összegeken kivül csakis a szoros értelemben vett póthitel törvények által engedélyezett bevételeket és kiadásokat veszi fel, melyeknek összege az illető törvényczikkben számszerű kifejezést nyer, mig a kormány által külön törvények felhatalmazása alapján eszközölt kiadások és bevételek, ha azok a felhatalmazást nyujtó törvényben számszerűleg megállapitva nincsenek, az előirányzott összegek rovatában nem, hanem a pénztárilag foganatositott tényleges eredmények kimutatásában szerepelnek. E két rendbeli kiadások és bevételek közt, lényegüket tekintve különbség nincs, s miután azoknak a gyakorlat szerinti különválasztása, melytől sz állami számvevőszék eddig el nem térhetett, sok tévedésre szolgáltathat alkalmat és ez által a zárszámadási eredmények gyakarlati használhatóságát az összehasonlitás tekintetében lényegesen csökkentik, kivánatosnak mutatkozik annak kimondása, hogy a különös felhatalmazás alapján eszközölt kiadások és bevételek, habár a felhatalmazást nyujtó törvényben nincsenek is számszerűleg megállapitva, a zárszámadásokban a költségvetési törvény hasonló természetű kiadásai, illetőleg bevételei között az utalványozásnak megfelelő előirányzattal, mint előirányzaszerinti összegek számolandók el.

A fentebbiek folytán tehát a bizottság tiszteletteljesen javasolja, hogy a nmgú főrendiház a kérdéses képviselőházi határozathoz járuljon hozzá, illetőleg azt országos határozattá emelje, mindazonáltal oly hozzáadással, mikép a 3-ik pont első sorából a következő szavak: »Mondja ki a képviselőház, hogy« hagyassanak el.

Ezek után a bizottság még a következők kiemelését tartja kötelességének: 1. A szőlődézsmaváltság kötelezettek hátralékai az 1880. évi VII. t.-cz.-ben nyujtott kedvezmények mellett is mindinkább szaporodván, a pénzügyminister ur az adófelügyelőket a hátralékok behajtására erélyesen utasitotta — s ha eme intézkedésnek nem lenne eredménye avagy oly adatok merülnének fel, melyek a már nyujtott kedvezmények bővitését tennék szükségessé, megfelelő javaslat fog tétetni a törvényhozásnak oly végből, hogy egyfelől a váltság kötelezettek tartozásaikat ingatlan vagyonuk megtámadása nélkül leróhassák, másfelől a tartozások rendes befizetése biztosittassék.

2. Az 1870. évi X. t.-cz. alapján felvett 30 millió frt kölcsönre befolyt 24 millió frt terhére 25.080,041 frt 93½ kr, utalványoztatott. Miután azonban az alap felszámolására vonatkozó tárgyalás még folyamatban van, a kérdés tisztába hozatala egyelőre függőben hagyandó.

3. Ugyancsak az 1870. évi X. t.-cz. alapján felvett 30 millió frt névértékű kölcsön kezelésére vonatkozólag az állami számvevőszék részéről tett megjegyzésekkel szemben igazolható, hogy a nevezett kölcsön ügyében követett eljárás teljesen megfelel az 1870. évi X. t.-cz. intézkedéseinek, továbbá az 1870. évi april 12-iki alapszerződéstől való eltérés a fenforgó körülmények közt indokolva volt és a végeredményre nézve változást nem idézett elő.

4. A tisza-szegedi nyereménykölcsönnél mutatkozó 742,180 frt kevesblet teljes fedezete biztositva van.

5. A récse-prácsai szárnyvonal telekkönyve is megnyittatott; az 1867. évi XIII. t.-cz. alapján felvett vasuti kölcsön évi járadékainak az illető vonalakra való bekebelezése előtt állott nehézségek a közlekedési ministerium részéről elhárittattak, ugy hogy jelenleg az illető biróságok szabályszerű eljárásának mi sem áll útjában; a gömöri vasutakat illető, e vasutaknak

az 1873. évi XL. t.-czikkben kitett 21·8 mértföldet meghaladó hossza miatt szükségessé vált pótbiztositás pedig, valamint az érdekülteket terhelő kamatbiztositási összegek iránt folyó tárgyalások a kérdés bonyolult volta és az érdekeltek által számitott nehézségek miatt csak a zárszámadás beterjesztése után voltak befejezhetők.

6. Az 1879. évi állami zárszámadás megvizsgálása tárgyában hozott határozat értelmében a nemzeti szinház épületének és felszerelésének értéke az alapokról szóló kimutatásba felveendő lett volna. Miután azonban eme terjedelmes munkálat az 1880. évi zárszámadás beterjesztéseig elkészithető nem volt, a fennebbi határozatnak csak az 1881. évi zárszámadásba leend elégtéve.

7. Az adóhátralékok, jogilletékek és díjak hátralékai növekedésének lehető megszüntetésére kellő intézkedések tétettek; az 1880. végéig a törvényben megállapitott mennyiségen felül vert 32,821 frt 38 kr. rézváltó-pénznek az 1881. évi VII. t.-cz. alapján verendő 450,000 frtba leendő betudása elrendeltetett; továbbá a mult évi határozatnak megfelelőleg az állami javak eladásáról szóló 1882. évi kimutatásban külön kitüntettettek az illető évben tényleg esedékessé válandó és azon összegek, melyek esedékesekké még nem válva, csak künlevő tőkerészleteket képeznek.

8. Az állami gépgyár 1879. és 1880. évi tiszta jövedelme fejében 145,409 frt 31 kr. szállittatott a központi állampénztárba; a diósgyőri vas- és aczélgyár és az ahhoz tartozó kőszénbányáknál az ingatlan vagyon értékének felvétele, miután a pénzügyministerrel folyamatban levő tárgyalások még nem fejeztettek be, eddig nem volt eszközölhető; az állami vasutak keleti vonalának az 1879. évi zárszámadásban kimutatott értéke az 1880. év folyamán sem helyesbittetett, miután az összes állami vasutak vagyonértékének szabályozása czélba vétetvén, egyelőre a keleti és a tiszavidéki vasut értékösszegének különleges megállapitása mellőzhető; a kassa-oderbergi vasut 849,563 frt 33 kr. és az eperjes-leluchovi vasut 102,000 frt beruházási kölcsöne törlesztve van.

A fentebbi 1—8. pont alatt kiemeltek a képviselőház részéről 1356—1362. sz. a. tudomásul vétetvén, a bizottság is ajánlja azok egyszerű tudomásul vételét, illetőleg az e részbeli határozatoknak országos határozatokká leendő emelését.

Budapest, 1882. évi május hó 13-án.

Dr. Haynald Lajos s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

191. szám.

(XXVIII. ÜLÉS, 294. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „az osztrák-magyar vámterület átalános vámtarifájáról" szóló törvényjavaslat, s az annak tárgyalásával kapcsolatosan hozott képviselőházi határozat tárgyában.

Az 1878. évi XXI. t.-czikkben foglalt vámtarifának keletkezésére döntő befolyással birt a kereskedelmi szerződéseknek és kivált a német birodalommal létesitendő kereskedelmi szerződésnek megkötésére irányzott törekvés. Több izben volt alkalma a törvényhozásnak meggyőződni arról, hogy Németországgal az ottan jelenleg uralkodó kereskedelem-politikai irányzat közepette ránk nézve előnyös szerződés nem köthető s a statistikai adatok kétségtelenül igazolják, hogy a német vámtarifa magas tételei és egyéb súlyos intézkedései, nemkülönben a német kormány által inaugurált vasuttarifpolitika folytán nem csak a mi terményeink kivitele sujtatik, hanem a monarchia ipari és kereskedelmi érdekei is felette érzékenyen érintetnek, miután kétségtelen, hogy a monarchia jelenlegi vámtarifája és a német birodalmi vámtarifa tételei közt levő kedvezőtlen külömbségek és eltérések fentartása a szállitási tarifák támogatása mellett első sorban azt eredményezi, hogy a német piaczról leszoritott árúk és termények a monarchiában keresnek kedvező, a mi termelésünket határozottan megrontó piaczot.

A fennebb előadottak, ugy más — nevezetesen az amerikai államok óriási versenye közepette tehát elodázhatlan szükségnek mutatkozik oly vámtarifa életbeléptetése, mely egyrészről kilátást nyujt érdekeinknek a mutatkozó versenynyel szemben leendő kellő megvédésére, másfelől kilátásba helyezi azt, hogy annak szerződés utján való megváltoztatására az érdekelt államok törekedni és ennek elérésére kereskedelmi szerződések kötése által egyenértékü engedményeket nyujtani fognak.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat a most kiemeltek szem előtt tartása mellett szerkesztett vámtarifával czélozza az 1878. évi XXI. t.-czikkbe iktatottat helyettesiteni.

Ismeretesek a bizottság előtt ama nehézségek, melyekkel a fennebbi vámtarifában kifejezésre juttatandó kereskedelem-politikai irányzatnál fogva a közgazdasági érdekek védelmének fokozása körül felmerülő érdekellentétek kiegyenlitése jár. Mindeme nehézségek mellett is a kérdéses tarifa egyes tételeinek és rendelkezéseinek áttekintése után — minthogy egyrészt az osztrák ipart érdeklő vámtételek emeltetnek, másrészt figyelembe vétetnek azon termények és iparágak is, melyek Magyarországot legközelebbről érintik, — bizton állitható, mikép ama törekvés, hogy a földmivelési és ipari érdekek kölcsönös védelme a közös vámterület alapján lehetőleg biztosittassék, kielégitőbb mérvben juttatik most érvényre, mint az 1878-ban lehetséges volt.

E helyt azonban nem mulaszthatja el a bizottság kiemelni, hogy a textil-iparra javaslatba hozott védelem túlnyomólag az osztrák iparra előnyös. Mintán azonban jogos kívánalom, hogy az osztrák ipar ama leglényegesebb ága védelemben részesittessék akkor, midőn Németország az osztrák iparral termékeivel szemben határozott merev irányt követ, és a többi államok ebbeli előnyösebb versenye és ipari túltermelése minden piaczot elárasztani kész, s igy az osztrák ipar mondhatni eddigi fennállásában veszélyeztetve, a kezdet nehézségével küzdő magyar ipar pedig fejlődésében megakasztva van, — a szóban forgó védelem annyival kevésbbé kifogásolható, mivel a gyapjúszövetek egyik fontosabb tételén (158*a*) és a szőnyegeken (158*b*) kivül luxus-czikkeket sújt, s igy inkább pénzügyi jelentőségű.

A magyar mezőgazdaság és ipar érdekében jelentőséggel biró vámok és vámemelések következők:

Árpa, zab, tengeri, rozs 25; buza, törköly, kétszeres, tatárka, köles és hüvelyesek 50 kr. 100 klgként az eddigi vámmentesség helyett; a borhordókban 12 frt helyett 20 frt; disznó-ludzsir és szalonna 8 frt helyett 16 frt, a ló és csikó darabja (eddig vm.) 10 frt; liszt és őrlemények (eddig vm.) 1 frt 50 kr.; asphalt — mastix és asphalt — bitumen (eddig vm.) 1 frt; közönséges bőr 8 frt helyett 9 frt; cserzett júh- és kecskebőr 2 frt helyett 6 frt; talpbőr 8 frt helyett 18 frt; nyersvas és ócskavas 50 kr. helyett 80 kr.

A fennebbi vámok közt különös figyelmet érdemelnek a gabonavámok s noha azok a Dalmátiának és a quarnerói szigetcsoportnak engedélyezendő kedvezmény, nemkülönben a Romániával az 1886. év végeig fennálló kereskedelmi szerződés által némi módosulást szenvednek, kétségbevonhatlan, hogy nyerstermelésünk a gabonavámok által némi védelmet nyer kivált Oroszország és az egyesült államok versenye ellen, s főleg a vasuttarif politikának a vámtarifban lefektetett alapelvek mellett való kezelése esetén nagyobb mértékben biztosittathatik részére a közös vámterület piacza. A Dalmatia és quarnerói szigetek részée javasolt kedvezmény abból állandna, hogy oda a szükségletek fedezésére évenként 8,000 mm. kukoricza, és 20,000 mm. buza és köles vámmentesen lenne bevehető. 1880. évig a quarnerói szigetek vámkülzetet, Dalmátia pedig külön vámterületet képezett, s a gabona a quarnerói szigetekbe mindenkor vámmentesen vitetett be, a Dalmátiában érvényben volt külön vámtarifa értelmében pedig a gabonafajok behozatala 20 kr. vámmal sujtatott, de ezen vám alól mindig kivételek engedtettek, sőt az 1868. évi XXXVI. t.-cz. 3. §-ában ép Dalmátia külön viszonyainak tekintetbe vételével elrendeltetett, hogy azon czikkek, melyek több külállammal kötött kereskedelmi szerződések szerint ezen szerződéses államokból egészen vámmentesen vitetnek be Dalmátországba, azon esetben is vámmentesek, — ha oda az általános osztrák-magyar vámterületből, vagy a vámkülzetek akármelyikéből vitetnek be, s eme intézkedés folytán 1868. év óta a gabona vámmentesen ment Dalmátiába, ha az akár az osztrák-magyar vámterületből, akár a vámkülzetekből származott.

A statistikai adatok bizonyitják, hogy Dalmátia rendes szükségletének nagy részét okvetlenül behozatal által kénytelen fedezni. (Bevittek gabonát 1877-ben 177,000, 1878-ban 192,000, 1879-ben 203,000 mmázsát). Tekintve a dalmatiai viszonyok folytán az ottani lakosság szegénységét, továbbá azt, hogy ily elsőrendű élelmi szükségletnek vám által való megdrágitása akkor, midőn Dalmátia a közös vámterületbe történt bevonás által amúgy is magasabb vámok fizetésére szoríttatott, terhelőnek mondható: a fennebbi kedvezmény annyival is inkább méltányos, mert a pénzügyi veszteség 30,000 frtnál magasabb nem lehet, s a kérdéses mennyiség is csak a tényleg beálló szükséghez képest, az egyes vidékek szerint felosztva, kellő ellenőrzés mellett lesz bevihető.

A nyers vas vámjának felemelése folytán a többi vasnemeknél és vasárúknál is indokoltnak látszott az emelés. Miután azonban ezen czikkek már a jelenleg is magasabb vámok alá esnek, és másrészt a külföldi verseny e czikkeknél nem oly érezhető, mint a nyers

vasnál, az emelés nem történik oly arányokban, hanem az egyes czikkek jelentősége és értéke vétetett alapul. Mint a belföldi ipar érdekében nevezetes emelések, a következők hozatnak fel: A finomabb vasfélék, vaslemez és vasdrót 4 frt helyett 5 frt; a nyers vasöntvény 1 frt 20 kr. helyett 2 frt; a kovácsolt vasból való csövek 2 frt 50 kr. helyett 5 frt; kovácsolt üstök, gőzkazánok, lyukgatott, vagy mélyitett fekete vaspléh és vaslemezek, áruk fekete vaspléhből 4 frt helyett 6 frt; kocsirugók, széna- és trágyavillák, kapák, lapátok, sarlók, szecskavágó-pengék 4 frt helyett 6 frt 50 kr.; drótkötelek, kefék, szitafenekek, durva drótáruk 4 frt helyett 8 frt; finom vasáruk 12 frt helyett 15 frt; késműves-árúk, puskacsövek 12 frt helyett 30 frt; lőfegyverek, varrótük 30 frt helyett 50 frt vámmal sujtatnak.

Egyuttal azonban figyelmet érdemel, mikép a magyar mezőgazdaság és ipar érdekébeni vámok és vámemelések jelentékeny pénzügyi eredményt is biztositanak.

A monarchia vámbevitele ugyan az 1878. évi vámtarifa hatása alatt az 1876. évben mutatkozott 19.395,817 frtról 33.988,000 frtra emelkedett. Ha azonban figyelembe veszszük a legujabb olasz, angol, franczia és német átalános vámtarifákat, látandjuk, hogy azokban a pénzügyi eredmény biztositására nagyobb súly van fektetve. Eltekintve tehát a közgazdasági és kereskedelempolitikai jelentőségtől, a fennebbi vámokat és vámemeléseket pénzügyi szempontból is igazoltaknak kell tartanunk.

A tárgyalás alatt levő vámtarifában tisztán pénzügyi szempontból is foglaltatnak vámemelések.

A vámtarifa-javaslatnak pénzügyi szempontból kiválólag nevezetes árúi és terményei az I., II., III., IX., X., XI., XII,, XIII., XIV., XVIII., XX. és XXIII. tarifa-osztályba esnek, melyek közül legfontosabb a kávé. Miután pedig ezek közül a pénzügyi vámok a monarchia határain kivül eredő, és inkább a fogyasztásnál, mint a termelésnél szereplő tárgyakat illetik a legnagyobb mértékben, a fennebb emlitettek folyományaul csak helyeselhető ama törekvés, hogy a vámtarifa revisiójával nyujtott alkalom az államháztartás egyensúlyának igényelt helyreállitására a pénzügyi vámok segélyével felhasználtassék.

A mi a pénzügyi eredményt illeti, a jövedelmi többlet az előterjesztett adatok szerint a fontosabb árúk után az ásványolaj stb. adóról szóló törvény folytán elérendő eredményen kivül mintegy $6^1/_2$ millió forint. Eme jövedelem emelkedésre azonban befolyással leend a külömbözeti vámok czimén az alábbiak szerint levonandó mintegy 700,000 frt. De eme levonást is figyelembe véve, még nagyobb volna a vámbevételi többlet, ha teljes mérvben is érvényesülhetnének a vámemelések azon árúk után, melyek az Olaszországgal és Romániával létesült szerződésekben még bizonyos időre le vannak kötve. Mindezek mellett azonban kétségtelen, hogy a javasolt vámok és vámemelések pénzügyi helyzetünkben figyelemre méltó jövedelmi forrást nyujtanak, noha állami háztartásunk szempontjából tekintetbe veendő, mikép az új vámtarifa életbeléptetése után a kávéfogyasztási adó meg fog szüntettetni.

A javaslatnak tengeri kereskedelmünkre egyik mélyen kiható intézkedése a különbözeti vámok felállitása. Tengeri kikötőink emelkedésének egyik főakadálya az északi tenger kikötőinek a német vasuti tarifpolitika által erélyesen támogatott versenye. Eme verseny következtében a természetüknél fogva Európába tengeren behozott és a monarchiába irányuló árúkból 21·5% esik tengeri kikötőinkre, 78·5% pedig a német határokra. A tengeren át érkező árúk legtöbbje magasabb pénzügyi vámokkal levén terhelve, a bizottság csak helyeselheti ama törekvést, mely a fennebbi verseny ellensúlyozására, a tengeren való behozatal javára a külömbözeti vámok felállitását czélozza.

A külömbözeti vám a kakáóra 4 frttal, a nyerskávére 3 frttal, a theára 10 frttal, a borsra, a fahéjra, a csillagos ánizsra, a muskátdióra, a sáfrány- és vanilára 5—5 frtal, az indigóra 3 frtal, a héjatlan rizsre 25 krral és a pálmaolajra 50 krral van előirányozva. A

külömbözeti vámok között legnagyobb, ugyszólván döntő fontossággal bir a nyers kávéra előirányzott. Igaz, hogy Fiuméba egyelőre rendszeres hajóösszeköttetés a kávétermelő országokkal nincs, s igy a szóban levő kedvezmény csak azon esetleg bérelt hajók javára váland, melyek ujabb időben Fiuméba kávét szoktak szállitani, de miután az »Adria« gőzhajói több oly európai kikötöt rendszeresen érintenek, a melyek nagy kávépiaczok, a megállapitott külömbözeti vámokban, melyek folytán egyébiránt a czélba vett vámemelések jövedelmi többletéből mintegy 700,000 frt elesend, — a bizottság oly tényezőt lát, mely a hazai vasutak tarifpolitikájának öntudatos támogatásával Fiume forgalmának növekedésére, kereskedelmének fejlődésére, nemkülömben rizshántoló malom-iparának czélszerű fejlesztésére kiválóan hatand, és egyuttal kárpótlást nyujtani alkalmas a szabad kikötő természetével járó és Fiumének és Triesztnek a kereskedelmi viszonyok érdekében a közös vámterületbe czélba vett beolvasztása folytán megvonandó előnyökért.

A ministeri előterjesztésben részletesen felhozottakkal szemben felmenti érzi magát a bizottság a vámtarifa osztályozására és egyes számaira nézve javaslatba hozott változtatások indokolásától, a képviselőházi tárgyalások folyamán tett módositások igazolására azonban a külömbözeti vámok folyományául jelentkező s fennebb már méltatott eltéréseken, nemkülömben e szöveg világosságát eszközlő irályi módositásokon kivül szükségesnek látja a következők felemlitését:

1. A 36. szám alatt felvétetett a tengeri fű. Eme czikk, mely az olcsóbb butorok párnázására használtatik, évenkint 4000—5000 mm. mennyiségben hozatik be. Miután a kérdéses czikk a javaslat szerint, mint külön meg nem nevezett növényrész, a 37. tétel, azaz 2 frt 50 kr. vám alá esett volna, mi az árú értékéhez (4 frt 25 kr.) nagy és valószinű prohibitiv vám lett volna, helyeselhető ama megállapodás, mely az eddigi vámmentességet továbbra is fentartja.

2. A 65. szám alatt a »friss, főzött, olvasztott vaj és mesterséges vaj« vámja az eddigi 8, és a javasolt 9 frt ellenében 10 frtra emeltetett. Eme, a német birodalmi vámnak megfelelő felemelés — mely egyelőre csak a nem szerződéses államokkal szemben bir jelentőséggel — czélszerűnek látszik, minthogy újabb időben Amerika nagymennyiségű mesterséges (margarin) vajat hoz be Europába, és hozzánk is.

3. A 76. sz. a. az *a*) tételből a rum és arrak áthelyeztetett a *b*) tételbe, vagyis az eddigi 24 frt vám 40 frtra emeltetett. Ezen felemelés — tekintettel a különbözeti vámok behozatala folytán a kilátásba vettel szemben előállandó bevételit kevesbletre — pénzügyi szempontból indokolt, mivel évenként 9—10,000 mm. rum és arrak hozatván be, a remélhető vámtöbblet körülbelől 160,000 frt.

4. A 77. számhoz szóló jegyzetben, »a borczefre és borkészitésre való szőlő« vámja 3 frt 20 krról 6 frtra emeltetett, mi által a borczefrének behozatala érdekeinkhez képest megnehezittetik.

5. A 85. sz. a. a sajt vámja az eddigi 9 frtról 10 frtra emeltetett, minthogy vámkezelési szempontból igen kivánatos, hogy a sajt ugyanazon vám alá essék, mint a vaj.

6. A 115. sz. a. a közönséges gyanta, szurok és ozokerit vámja az eddigi vámmentesség, és a javasolt 20 kr. helyett 50 kr.-ban állapittatott meg, hogy ez által az erdőtermények ezen mellékág némi, illetve fokozottabb védelemben részesittessék.

7. A 148. sz. a. meghatároztatván a jutaszővet fogalma, az eddigi 2 frt 80 kr. vám 6 frtra emeltetett. A jutazsákszövet és az abból készült zsák mezőgazdaságunk és lisztiparunk tekintetében nagyfontosságú. Ezen szövet jelenleg nagy részben külföldről, jelesül a Scotiában levő Dundee városából hozatik be, habár az alsó ausztriai jutafonó és szövőgyár is meglehetős mennyiségeket állit elő. Hogy a bizottság ily körülmények közt a vámfelemelést nem ellenzi, és annak elfogadását ajánlja, teszi azt azon okból, mivel a szakminister ur ő nmga kijelentette, hogy a nyujtani szándékolt vámemelés folytán a legközelebbi jövőben egy elég nagy előállitási képességgel birandó jutaszövetgyárnak Budapest környékén leendő felállitása eszközöltetni fog.

Ily körülmények közt tehát előnyösnek mutatkozik a hazai szükségletet hazai gyár terményeivel fedezni, még azon nem valószinű esetben is, ha a vámfelemelés egész mérvben érvényre jutna az árú árában, mi egyelőre nem valószinű, mert a túltermelés következtében oly nagyok a készletek, hogy tetemes árcsökkenés mellett is a készleten túl fognak adni a gyárosok. Egyébiránt a vámemelés egy egy zsákra viszonyitva, mint egy 2½ krral drágitja meg az árút.

8. A 198. sz. a. felvétettek a körül nem font kaucsukszálak, mely czikk jelenleg is az 1 frt 50 kros vámtétel alá esik. Ha ezen árú a fennebbi szám alatt fel nem emlittetik, a 203. alatt mint lágy kaucsukárú 20 frtos vám alá tartozott volna. Eme árúczikknek értéke tagadhatlanul nagy, de miután előállitása igen költséges és ügyes, képzett munkásokat igényel, egyelőre nem csak nálunk, hanem Ausztriában sincs kilátás előállitására, noha mint félgyártmányt a paszományosok és czipőbetétkészitők nem nélkülözhetik. Ily körülmények közt, figyelemmel a nálunk is szépen fejlődő paszományos iparra, indokolt a fennebbi megállapodás.

9. A 204. szám jegyzetében foglalt szövetek gyártolók bevonásához és kaucsukkendők kelmenyomtató műhelyek számára 12 frt helyett a jelenleg fennálló 3 frtos vám alá helyeztettek, mert e czikkek külföldről való behozatala szükséges s igy a nálunk is virágzó szinnyomatozó gyárak számára ezen gyári anyag beszerzését nehéziteni nem látszik tanácsosnak.

10. A 257. szám 1. jegyzetébe felvétettek e szók, »az öntött vastöredék kivételével«, mi által az a kedvezmény, hogy kohászati feldolgozásra az ócska töredékvas 80 kr. helyett 50 krral behozható, némileg megszorittatik, s igy a nyersvas vámjának felemeléséből várt előny inkább biztosittatik.

11. A 152. sz. a. foglalt ama intézkedés, mely a nyersgyapju eddigi vámmentes behozatalát fentartja, miután felmerült azon ellenvetés, hogy a vámmentesség a hazai gyapju árát tetemesen lenyomja, tüzetes tanácskozás tárgyát képezte.

A tanácskozás folyamán constatáltatott, hogy a behozatal nem a finom, hanem a középfinom gyapjuból történik. Figyelemmel tehát eme körülményre, a bizottság a kérdéses megállapodás ellen nem vél kifogást tehetni, mert a tanácskozás folyamán az is kiderült, hogy a vámmentesség daczára a hazai durva gyapju ára nemhogy sülyedt volna, hanem némileg emelkedett, s nagyobb előnynyel csupán a külföldi piaczokra utalt magyar finom gyapju árában állott elő vámtarifáinktól teljesen független viszonyok behatása folytán csökkenés, mely főként a gyártási iránynak és az uralkodó divatnak eredménye.

12. A 282, 283, 285, 286, 287. számok alatt a következő vámemelések foglaltatnak:

1. Gőzmozdonyok 4 frt helyett 8 frt.
2. Szerkocsik, locomobilek 4 frt helyett 6 frt.
3. Gépek fából (50% fa) 2 frt helyett 3 frt.
4. Gépek nemtelen fémekből 8 frt helyett 10 frt.
5. Külön meg nem nevezett gépek:

a) ha az összsúlyból 75% vagy több az öntött vasra, vagy az öntött vas és fára esik, 2 frt 70 kr. helyett 5 frt;

b) egyéb gépek 4 frt helyett 6 frt.

A kérdéses vámemelések ellen, különösen miután a gőzcséplőgépek azok által megdrágittatnak, a bizottságnak aggályai voltak. Miután azonban a szakminister ur által kiemeltetett hogy az állami gépgyár már jelenleg is évenkint mintegy 70 cséplőgépet állit elő és nagyobb mennyiségü gőzcséplőgép előállitására is berendezhető, továbbá a gyár ebbeli működése jövőre szintén a kormány kiváló gondját képezendi; a bizottság a fennebbi vámemelésekben annyival is inkább

megnyugvását véli kifejezhetni, mivel nálunk a mezőgazdasági gépgyártás kedvező viszonyok közt fejlődésre képes és remélhető, hogy más gépgyárak is fel fogják karolni kellő vámvédelem mellett a gépgyártás ezen ágát; s mivel a 287. számhoz csatolt 4-ik jegyzetből e szók az »újonnan felállitandó gyárak berendezésére« elhagyattak, — mi által a vámterületen elő nem állitott gépeknek a vám fele mellett behozatala általában biztosittatott, — az érintett felemelések mellett is lehetségessé váland az iparunk fejlesztése érdekében szükséges gépek előnyös beszerzése.

A mi már magát a vámtarifát kisérő törvényjavaslatot illeti, az a tényleges viszonyok számbavételén kivül szövegezés tekintetében irályilag is szabatosabb az 1878. évi XXI. törvényczikknél.

A lényeges eltérések a most említett törvényczikktől következők:

A III. czikkben a retorsió a vámtarifában megállapított vám eddigi 10%-a helyett 30%-ban és a vámmentes árúk kereskedelmi értéke után meghatározandó 5%-nyi specificus vám helyett 15%-nyi specificus vámban állapítatik meg.

Kétséget nem szenved, hogy a jelenleg uralkodó kereskedelem-politikai áramlat szükségessé teszi, hogy a kormány oly eszközökkel láttassék el, mely a retorsió kellő alkalmazását és az ezzel összekötött erélyes fellépést lehetővé teszi. A német retorsionalis tétel 50%, és Svájczban a retorsió a vám kétszeresében javasoltatott megállapittatni.

Figyelemmel a jelenleg fennálló vámtételek alacsony voltára, tagadhatlan, mikép a mos érvényben levő 10, illetőleg 5% tétel retorsio szempontjából nyomatékosnak nem tekinthető. Viszonyitva a javasolt vámtételekhez, a fennebb érintett 30, illetőleg 15% vámpótlékok sem mondhatók nagyoknak s ha a bizottság a fennebbi %-okban megnyugvását is találja, indokolja ezt azzal, hogy a kérdéses czikk második kikezdésében a kormány részére nyujtani tervelt felhatalmazás megadja a mindenkori viszonyok kivánalmaihoz mért kiegészités és kellő alkalmazás módját.

A IV. czikk második kikezdése új intézkedést tartalmaz. Eme intézkedés értelmében felhatalmaztatik a kormány, hogy oly vegyészeti tárgyakat, melyeknél igazolható, hogy a 331. tarifaszám alá foglalt 10 frtos vám értekük 15%-á-al nagyobb, rendeleti uton más tarifaszám alá sorolhasson. Miután a chemia újabb és újabb czikkeket állít elő és bocsát az ipar szolgálatába, melyek a tarifában határozottan megjelölve nem lehetnek, a bizottság az ipar érdekében indokoltnak tartja, hogy a vámmérséklés rendeleti uton foganatosittathassék.

A VII. czikk teljesen új, a tarifa gabonavámjaival összefüggő rendelkezést tartalmaz, és annak értelmében belföldi rosz termések esetén felhatalmaztatik a kormány, hogy a gabonára és hüvelyesekre megállapitott vámokat átalában, vagy csak egyes nemekre nézve, az egész vámhatáron, vagy annak egyes részein a visszaélés elleni védő ellenőrzés és megszoritás mellett, ideiglenesen hatalyon kivül helyezhesse. A bizottság, tekintettel a gabonavámok közgazdasági jelentőségére és az inséggel szembe fellépő humanistikus követelményekre, a kérdéses kivételes felhatalmazás nyujtását indokoltnak tartja.

Miután azonban eme felhatalmazás fontossága követeli, hogy az annak alapján foganatba vett rendkivüli intézkedés a törvényhozás kellő birálata alól el ne vonathassék, tisztelettel javasoltatik, mikép a nagyméltóságú főrendi ház a fennebbi VII. czikket a képviselőház f. évi május hó 12-én tartott üléséből 1429. sz. a. hozott ama határozatnak országos határozattá emelése mellett fogadja el, melyben a kormány utasittatik, hogy a kérdéses VII. czikk alapján tett kivételes intézkedéséről esetről esetre és pedig lehetőleg rövid idő alatt az országgyülés két házának indokolt jelentést tegyen.

Figyelemmel az előre bocsátottakra, a bizottság a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot az annak kiegészitő részét képező vámtarifával együtt a nagyméltóságú főrendi háznak változatlan elfogadásra oly megjegyzéssel ajánlja, hogy a törvényjavaslat VIII. czikkében a kiállitási érmek javára természetükhöz mérten vámmentes bevitel biztosittatik, továbbá a törvényjavaslat XVIII. czikkében a törvényhozás előbbi megállapodásához képest kimondatik, hogy a XXI-ik tarifa-osztályban foglalt határozatok életbeléptetésének ideje felől az ásványolajvám felemeléséről és az ásványolajadóról szóló törvény intézkedik.

Budapest, 1882. évi május hó 15-én.

Gróf Zichy Ferencz s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 191. számú irományhoz.

Indokolás,

az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról szóló törvényjavaslathoz.

I.

Az osztrák-magyar vámterület jelenleg érvényben álló átalános vámtarifája nem készült önállóan, más kérdésektől függetlenül, hanem az osztrák kormánynyal 1876-ban folytatott kiegyezési tárgyalásoknak alkatrészét képezte és mint ilyen más közgazdasági kérdések tisztába hozatalánál compromissum tárgya volt.

Sőt nem is tekintve a magyar és az osztrák kormányok közt a vámtarifával kapcsot latban megoldásra került kérdéseket, vámtarifánk megállapitásánál még oly tekintetek is szerepeltek, melyek mellett sem a belföldi ipar védelme, sem a belföldi piacznak saját terményeink számára leendő biztositása teljesen érvényre nem volt juttatható, mert a vámtarifa megállapitásánál nagy, sőt sok tekintetben döntő szerepet játszott a külkereskedelmi politika akkori helyzete.

Már a magyar korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai közt 1878-ban kötött vám- és kereskedelmi egyezményről szóló törvényjavaslattal az országgyülés elé terjesztett indokolásban kiemelte a kormány azt hogy a követendő vámpolitikát illetőleg határozott szándéka jövőben is tarifaszerződések által a kiviteli kereskedést előmozditani, illetőleg kiviteli czikkeink számára a velünk szerződő államok vámtételeit biztositani. Vámtarifánknak tehát a kiegyezési tárgyalások alkalmával történt megállapitásánál a többiek közt és főkép magyar részről kiválólag azon szempontot is figyelembe kellett venni, hogy az oly szellemben állapittassék meg, hogy annak alapján a külállamokkal, jelesül a német birodalommal alkalmas, különösen hazai nyers terményeink kivitelét biztositó tarifaszerződés legyen köthető.

Ezen törekvés képezte egyik okát annak, hogy midőn 1877-ben a német kormány megbizottjaival új vám- és kereskedelmi szerződés megkötése czéljából Bécsben folytatott tárgyalások megszakadtak és vámtarifánknak az országgyülés elé való terjesztése többé el nem volt halasztható: — a szerződési tárgyalásoknak újból felvétele reményében sok tételre

nézve nem a kiegyezési tárgyalások alkalmával az osztrák és a magyar kormányok közt megállapitott magasabb vámok, hanem a német szerződési tárgyalások folyamában Németország számára ellenengedménykép leszállitott mérsékelt vámok vétettek fel és szerepelnek jelenleg is tarifánkban.

A magyar és az osztrák kormány közt a kiegyezési tárgyalások alkalmával megállapitott vámok és a német tárgyalások folyamában Németországnak tett concessiok, valamint az ezen tárgyalások megszakadta után az átalános tarifánkba végleg felvett vámok egy része a következő összeállitásból vehető ki:

	kormány-megállapodás	Németországnak tett concessio	végleg felvett vám
buza	70 kr.	vm.	vm.
rozs, tengeri, hüvelyesek	54 »	vm.	vm.
árpa, maláta, zab	36 »	vm.	vm.
liszt és őrlemények	1 frt 60 »	vm.	vm.
ökör és bika	5 » — »	4 frt — kr.	4 frt — kr.
tehén	3 » 50 »	2 » 50 »	2 » 50 »
fiatal marha	2 » — »	— » 75 »	— » 75 »
gyapjúárúk:			
450—600 gram sulyban	80 » — »	40 » — »	60 » — »
sálok	200 » — »	150 » — »	150 » — »
sürű sima félselyemárúk	200 » — »	150 » — »	150 » — »
közönséges bőr	10 » — »	8 » — »	8 » — »
finom bőr	20 » — »	18 » — »	18 » — »
közönséges bőrárúk	20 » — »	16 » — »	16 » — »
finom bőrárúk	30 » — »	26 » — »	26 » — »
közönséges öblös-üveg	2 » — »	vm.	1 » 50 »
fehér öblös üveg	4 » — »	2 frt — »	2 » — »
nyers sin; ingots	2 » 50 »	1 » 20 »	1 » 50 »
srófok, drótszögek	8 » — »	7 » — »	7 » — »

Az ily uton és módon létrejött átalános vámtarifa feladatának megfelelhetett mindaddig, mig azon viszonyok, a melyek alapján és a melyeknek föltételezése mellett készült, meg nem változtak. Minthogy pedig az átalános vámtarifa életbe lépte óta a közgazdaság s főkép a vámpolitika terén Európában oly lényeges változások álltak be, melyekkel szemben az egészen más viszonyok közt létrejött és egészen más föltevések alapján készült vámtarifánk saját érdekeinket többé ki nem elégitheti: vámtarifánk átdolgozása és az időközben létrejött viszonyokhoz alkalmazkodása vált szükségessé.

A vámtarifa átdolgozásánál tekintetbe vétettek az átalános közgazdasági-, kereskedelem-politikai- és pénzügyi szempontok.

Mindenekelőtt a közgazdasági és a kereskedelem-politikai szempont az, mely vámtarifánknak a megváltozott viszonyoknak megfelelő módositását követeli.

Ennek megbirálására vissza kell pillantanunk azon közgazdasági viszonyokra, melyek közt vámtarifánk 1877-ben létrejött.

Az 1878-iki vámtarifa — ha mindjárt némely tételeiben védvámos jelleget tüntet is fel — egészében a szabad kereskedés elvén sarkal. Kereskedelmi összeköttetéseink a

külállamokkal akkor még érvényben álló tarifaszerződések által voltak rendezve, és ezen viszonynak továbbra való kellő biztositása végett új szerződések létesitése iránt a tárgyalások folytak. Az európai államok kevés kivétellel a szabad kereskedés elvének hódoltak vámpolitikájukban és érvényben álló vámtarifáik ennek megfelelő szellemben voltak megalapitva. Söt a velünk legélénkebb forgalmi viszonyban álló német vámterületnek vámtarifája sok tekintetben jóval alacsonyabb vámtételeket és sokkal több vémmentességet tüntetett fel, mint az 1868. évi szerződéses vámtarifa.

Ily viszonyokkal szemben helyesnek látszott, ha az akkoriban érvényben állott szerződési tarifák vámjai nagyjában átvétetnek átalános vámtarifánkba, mert föl lehetett tételezni azt, hogy ha Európa nagyobb államai tapasztalni fogják, hogy vámterületünkre a szabad kereskedés elve alapján mérsékelt vámok mellett hozhatják be iparczikkeiket, akkor az 1860 óta követett szerződéses vámpolitikát ők is fen fogják tartani s velünk szemben is kedvező vámtételeket, illetőleg vámmentességeket fognak alkalmazni, s igy kivitelünket nem fogják akadályozni.

Ez a föltevés mindazáltal nem teljesült.

Azóta a helyzet ugyanis lényegesen megváltozott, — és ma a vám- és kereskedelmipolitika tekintetében teljesen más viszonyokkal állunk szemben, mint a melyek közt az 1878-diki vámtarifa készült.

A német birodalommal tarifaszerződés létesitése czéljából folytatott tárgyalások teljes meghiusulása, valamint a continentális államokban újabban meghonositott védvámos politika következtében, a jelenleg fennálló viszonyok olyannyira határozott ellentétben állanak azon viszonyokkal, melyek befolyása alatt vámtarifánk 1877-ben létrejött, hogy ennek az ily megváltozott viszonyokkal szemben való változatlan érvényben tartása közgazdasági állapotunkra előnyös nem lehet.

A continentális államok vámpolitikájában bekövetkezett és a hatásaiban a tengerentúli országok folyton növekedő versenyének befolyása alatt kiviteli forgalmunkra még fokozódott mérvben nehezedő fordulattal a kormány elérkezettnek látta azt az időpontot, a melytől kezdve vámtarifánk gazdasági érdekeinknek többé nem alkalmas megfelelni.

Elegendően megóvottaknak tartotta azokat mindaddig, mig egyik fő beviteli piaczunkon Németországban nyers terményeinkre, élő állatainkra, lisztünkre nézve azon vámmentességekkel, — és iparczikkeinkre nézve pedig csak azon mérsékelt vámokkal állottunk szemben, a melyek ellenengedménykép a német szerződési tárgyalások alkalmával számunkra az ennek fejében saját vámtarifánk tételeinek tényleg történt leszállitása folytán kiköttettek és a melyek az új német vámtarifa életbeléptetéséig alkalmazásban álltak, és a meddig remény lehetett arra, hogy ezeket, legalább részben új tarifaszerződésben meghonositani sikerülni fog.

Mióta azonban a kölcsönös érdekeket kielégitő tarifaszerződésnek létrejötte Németországgal végleg meghiusult és a német kormány által folytatott tarifapolitika kivált nyersterményeink kivitelét Németországba súlyosan éri, söt részben lehetetlenné is teszi, vasuti tarifapolitikája és állategészségügyi szempontból mentegetett intézkedései által pedig átviteli forgalmunkat is lehetőleg nehéziti és ez által jelesül állataink és állati termékeink számárai a nyugoti piaczokat vagy teljesen elérhetetlenekké teszi, vagy csak nagyobb költség és idöveszteséggel enged azokon saját terményeivel versenyezni; — mióta továbbá a continentális versenyviszonyokban a német vámpolitika közvetve is kedvezőtlen visszahatást gyakorol gazdasági életünkre; — mióta Francziaország szintén védvámos szellemben dolgozta át vámtarifáját; Oroszország pedig szerződések által kötve nem lévén, vámjait egyre emeli és roppant áldozatok mellett már is több ágban oly erős ipart teremtett, melylyel versenyezni

alig lehet; — és mióta végre legveszedelmesebb concurrensünk, az amerikai Egyesült államok nyers terményeikkel a világpiaczot elárasztják: — azóta teljesen indokoltnak kell tekinteni azt, hogy vámtarifánk oly irányban dolgaztassék át, illetőleg vétessék revisió alá, mely legalább a vámterület piaczait biztositja terményeink számára és ellensúlyozza azt a visszásságot, hogy a külföld czikkeivel mérsékelt vámok mellett juthasson vámterületünkre, holott mi aránylag magasabb, sőt esetleg prohibitiv vámokkal küzdünk, ha czikkeinkkel külföldre akarunk jutni.

Mennyire változott meg az iparczikkek, de főkép a magyar termények kivitelének hátrányára a külföld vámpolitikája, kitünik a következő, példaképen fölhozott adatokból.

A német birodalomban a védelmi irány, még pedig mind az ipar, mind a mezőgazdaság érdekében 1879 és 1880 óta honosittatott meg.

Megjegyzendő, hogy a német uj tarifa vámjai nem egy időben léptek életbe, hanem a vasvámok és a szorosabb értelemben vett pénzügyi vámok azonnal a tarifa törvényerőre emelésével. azaz 1879. julius 15-én, a gabona- és favámok ugyanazon évi október 1-jével, a többi vámok ellenben csak 1880. jannár 1-jén léptek életbe. Végre a szőlő vámja és a lisztnek és a gyapjú-árúk egy részének vámfelemelése csak 1881. évi julius 1-én lépett hatályba.

A mezőgazdaság védelme szempontjából megállapitott német vámok kivehetők a következő összeállitásból:

		Németországi 1879 tarifa	1873 tarifa	1878-iki osztrák-magyar tarifa
buza, rozs, zab és hüvelyesek	100 kil.	1.— márka	vm.	vm.
árpa, tengeri és tatárka		0.50 »	»	»
maláta		1.20 »	»	»
repcze		0.30 »	»	»
ágytollu, tisztitva és elkészitve		6.— »	»	»
fris szőlő		15.— »	»	»
cserhéj		0.50 »	»	»
épületfa, nyers állapotban		0.10 »	»	»
» előkészitve, donga		0.25 »	»	»
tojás		3.— »	»	»
ló	drb.	10.— »	»	»
bika és tehén		6.— »	»	4 frt, illetőleg 1.50
ökör		20.— »	»	4.— frt
fiatal marha		4.— »	»	0.75 »
borju		2.— »	»	0.40 »
sertés		2.50 »	2.— m.	2.— »
juhfélék		0.50 »	vm.	0.30 »
bor, hordókban	100 kil.	24.— »	16.— m.	12.— »
» palaczkokban		48.— »	16.— »	20.— »

Az iparczikkeknél eszközölt nagyobb vámemelések a következőkből vehetők ki:

		Németországi 1879 tarifa	1873 tarifa	1878-iki osztrák-magyar tarifa
liszt és örlemény	100 kil.	3.— márka	vm.	vm.
keményitő		6.— »	»	1.50 és 6.— frt
nyers vas		1.— »	»	0.50 »

	Németországi 1879 tarifa		Németországi 1873 tarifa	1878-iki osztrák-magyar tarifa
félgyártmányok vasból	2.50	márka	vm.	2.50 frt
vas- és aczéláruk	6 —	»	»	1.20 »
	10.—	»	»	4.— »
	15 —	»	»	8.— »
üveg: közönséges öblös üveg	3.—	»	»	1.50 »
fehér öblös üveg	8.—	»	4.— m.	2.— »
préselt, köszörült stb.	24.—	»	16.— »	8.— »
táblaüveg:				
nyers (nagyság szerint)	6.—8.—10.—	»	4.— »	4.— »
köszörült	24.—	»	16.— »	8.— »
szines üveg	30.—	»	24.— »	12.— »
üvegárúk	30.—	»	24.— »	12.— »
közönséges faárúk	3.—	»	vm.	vm.
furnirok, parketták	6.—	»	vm.	1.50 »
közönséges fabutor	10.—	»	6.— »	3.— »
finom faárúk	30.—	»	24 — »	12.— »
gépek és géprészek:				
fából	3.—	»	vm.	2.— »
öntött vasból	3.—	»	»	2.70 »
kovácsolt vasból	5.—	»	»	4.— »
bőr és bőrárúk:				
közönséges bőr	18.—	»	12.— »	8.— »
talpbőr	36.—	»	12.— »	8.— »
finom bőr	36.—	»	30.— »	18.— »
közönséges bőrárúk	50.—	»	24.— »	16.— »
finom bőrárúk	70.—	»	42.— »	26.— »
lenfonalak:				
nyers állapotban (finomság szerint)	3.—	»	3.— »	1.50 »
	5.—	»		
	6.—	»		
	9 —	»		
	12.—	»		
fehérítve, festve (finomság szerint)	12.—	»	10.— »	5.— »
	15.—	»		
	20.—	»		
czérna	36.—	»	24.— »	12.— »

	Németországi 1879. tarifa	1873. tarifa	1878-iki osztrák-magyar tarifa
lenárúk:	6.— márka		
nyers állapotban (finomság szerint)	12.— »		
	24.— »	24.— m.	12 és 80.— frt
	36.— »		
	60.— »		
fehéritve, festve stb.	60.—120.— »	60.— »	20, 40, 80 és 120.— »
paszomántárúk	100.— »	60.— »	80.— »
csipkék	600.— »	240.— »	150.— »
kötélverő árúk	6.— »	3.— »	1.50—3.— »
csomagoló papiros:			
simitatlan	4.— márka	vm. és 4 márka	vm.
egyéb papiros	10.— »	4.—6.—8.— m.	2.—6.—12.— »
gyapjufonalak:			
nyers, egyes	8.— »		1.50 »
» kettős	10.— »	3.— »	8.— »
fehéritett, festett, egyes	12.— »		12.— »
gyapjuárúk:			
szinnyomatlan nemez és nemezárúk, lábtakarók gyapjuból	100.— »	60.— »	30.— »
szinnyomatlan gyapjuszövetek:			
200 gramon felül	135.— »	60 és 120.— »	40.60 és 80.— »
200 gr. v. ennél könnyebb	220.— »		
szinnyomatos szövetek:			
200 gramon fölül	150.— »	150.— »	80.— »
200 gr. v. ennél könnyebb	220.— »		
sálok (a szinek mennyisége szerint)	300.— »	120 és 150.— »	150.— »
	450.— »		

A német kormány ezen új vámpolitikájának hatása az utolsó évek forgalmi kimutatásaiban már is szembeötlik. A következő kimutatás a német statisztika adataiból van összeállitva, miután ezen adatok ugy a bevitelt, mint az átvitelt az egyes áruk provenientiája szerint tüntetik ki, holott az osztrák-magyar statisztika csak a határszéleket mutatja, melyeken át a kivitel eszközöltetik és igy a német statisztika a kereskedés irányára nézve sokkal megbizhatóbb adatokat szolgáltat.

	Bevitel a német vámterületre az osztrák-magyar vámterületről				
	1875—79. átlag	1878.	1880.	különbözet általában	%-ban
		évben			
		métermázsa			
gabona és hüvelyes	9.794,640	10.316,674	4.283,053	— 6.033,621	— 58·5
ebből:					
buza	3.167,626	4.201,616	832,631	— 3.368,985	— 80·2
rozs	1.325,060	872,514	634,418	— 238,096	— 27·3
árpa	2.441,589	2.923,854	1.514,728	— 1.409,126	— 48·2
maláta	522,605	581,466	334,358	— 247,108	— 42·5
zab	957,522	859,981	574,476	— 285,505	— 33·2
tengeri	887,951	420,604	194,723	— 225,881	— 53.7
egyéb gabona	57,352	53,456	41,527	— 11,929	— 22·3
hüvelyes	434,937	403,183	156,192	— 246,991	— 61·2
liszt	937,064	1.254,138	226,164	— 1.027,974	— 81·9
egyéb őrlemény	45,448	54,859	46,805	— 8,054	— 14·7
repcze	597,145	798,507	318,322	— 480,185	— 60·1
bor hordókban	57,679	57,293	59,782	+ 2,489	+ 4·3
» palaczkokban	2,140	2,309	1,043	— 1,266	— 54·8
		darab			
vágó- és igásmarha	977,762	1.253,776	458,300	— 795,476	— 63·4
ökör és bika	65,357	106,758	14,693	— 92,065	— 86·2
tehén	30,437	54,452	11,878	— 42,574	— 78·2
fiatal marha és borju	24,046	29,545	8,295	— 21,250	— 71·9
juh	347,375	404,772	41,934	— 362,838	— 89·6
sertés	450,925	578,448	313,390	— 265,058	— 45·8
malacz	44,071	76,835	52,751	— 24,084	— 31·3
		métermázsa			
ágytollu	27,078	22,409	19,800	— 2,609	— 11·6
tojás	301,640	342.958	114,702	— 228,256	— 66·6
épitőfa és szerszámfa . . .	7.683.190	6.848,775	6.820,217	— 28.558	— 0·4
cserhéj	323,364	360,214	342,728	— 17,486	— 4·9
lenfonal	80,598	76,565	55,152	— 21,413	— 28·0
lenárúk	27,227	13,636	6,396	— 7,240	— 53·1
gyapjufonal	9,661	10,209	8,431	— 1,778	— 17·4
gyapjuárúk	1,924	1,741	1,693	— 48	— 2·7
papiros és papirosárúk . . .	26,946	25,886	24,089	— 1,797	— 7·0
közönséges bőr	3,524	2,827	1,442	— 1,385	— 49·0
bőrárúk	2,542	3,133	2,798	— 335	— 10·6
faárúk	110,659	109,218	44,436	— 64,782	— 59·3
üveg és üvegárúk	57,524	56,345	47,670	— 8,675	— 15·4
ebből öblös üveg	6,605	6,926	989	— 5,937	— 85·7
félgyártmány vasból	39,049	46,359	19,838	— 26,521	— 57·2
vas- és aczélárúk	21,920	24,858	11,083	— 13,775	— 55·4
gépek és géprészek	24,349	25,726	11,125	— 14,601	— 56·8
keményitő, hajpor stb. . . .	6,009	9,450	2,448	— 7,002	— 74·1

A **franczia** új tarifának Magyarországot érdeklő vámemeléseiből a következőket emeljük ki:

Az árú megnevezése		régi vám	új vám
ökör	db.	3.60 frank	15.— fr.
vad	100 k.	vm.	20.— ›
méz	100 k.	vm.	10.— ›
bor	hectl.	3.50 ›	4.50 ›
keményitő	100 k.	1.50 ›	6.— ›

A vámterületünket is érdeklő franczia iparvámok közül felemlitjük a következőket:

Az árú megnevezése	régi vám	új vám
üvegárúk	érték után 10%	100 kilogram 18 fr. 50 cts.
nyers lenfonalak:		
(finomság szerint)	100 kilogram 15 fr.	› 16 › › 18 › › 23 ›
	› 20 › › 30 ›	› 33 ›
	› 30 › › 36 ›	› 40 ›
	› 60 ›	› 50 › › 70 › › 99 ›
	› 100 ›	› 99 › › 149 › › 200 ›
lenárúk (a fonalak száma szerint)	› 5 és 28 fr.	28 és 42 fr.
	› 55 ›	68 ›
	› 55 és 65 ›	81 ›
	› 90 ›	112 ›
	› 115 ›	143 ›
	› 170 ›	230 ›
	› 260 ›	344 ›
	› 300 ›	460 ›

Gyapjúárúk a régi vámtarifa szerint érték után 10%-ot fizettek vám fejében, az uj vámtarifa a következő tételeket tartalmazza: —

posztó és egyéb kallott, valamint a sima nem kallott szövetek:	
egy négyszögméter 400 gramig	100 kilogram 211 fr.
401—550 gram	› 186 ›
550 gramnál több	› 161 ›
vegyes gyapjúárúk:	
1 négyszögméter 200 gramig	› 211 ›
201—300 gram	› 174 ›
301—400 ›	› 136 ›
401—550 ›	› 99 ›
551—700 ›	› 74 ›
700 gramnál több	› 50 ›

műesztergályos árúk, elefántcsontból vagy gyöngyházból

fésük	100 klgr.	60 fr. vagy 10%	625 fr.
szivartárczák és egyéb tárgyak	»		1250 »
fából, szarúból, csontból, elefántcsontból vagy hamis teknőbékahéjból	»	60 fr. v. 10%	190 »

Oroszországban, nem tekintve a vámoknak 1877. jan. 1-seje óta aranyban elrendelt fizetését, mi körülbelül 10%-nyi vámemelésnek felel meg. az 1881. évi január 1-jén életbelépett rendelet által a nyers és öntött vas eddigi vámmentes bevitele megszüntettetett és egyuttal a vas- és aczélsínek, vas- és aczélgyártmányok vámjai jelentékeny mérvben felemeltettek. Ezen kivül minden árúnál a vám 10%-kal fölemeltetett.

Svájcz is felemelte legújabban átdolgozott tarifájában a vámokat, habár ezen új vámtarifa mindeddig még életbe nem lépett. —

Ugyanazon időben, a midőn Európa nevezetesebb államai vámpolitikájukban az elzárkozás rendszere felé törekszenek, nagyobbodik az amerikai Egyesült-Államok hatalmas versenye mezőgazdasági és állati terményekben. És azt a hatást nagyban érezzük mi is.

Amerika veszedelmes concurrensünk az angol piaczon buzával és újabban liszttel is; földmívelésének roppant kiterjedtsége, az olcsó szállitás és bámulatos módon szervezett gabonakereskedése folytán az angol piacz ellátásában Amerika most már az első helyet foglalja el, miután Nagybritánnia 50 millió métermázsára tehető összes buza- és lisztbevitelének 65%-át az Egyesült-Államokból fedezi.

Amerika bevitelének folytonos emelkedése és monarchiánknak az angol piacz ellátásában való hanyatlása a következő adatokból tünik ki.

Az angol statisztikai kimutatások szerint bevitetett ugyanis buza és liszt (angol mázsákban):

évben	buza Amerikából	buza Monarchiánkból	liszt Amerikából	liszt Monarchiánkból
1866	635,289	1.326,529	280,792	51,525
1867	4.188,013	542,635	722,976	131,347
1868	5.908,149	1.004,701	676,192	196,651
1869	13 181,507	1.030,563	1.711.000	252,178
1870	12.371,922	60,472	2.148,251	322,569
1871	13.386,122	239,147	1.791,367	477,677
1872	8.719 940	55,186	731,527	321,424
1873	19.796,414	11,530	1.582,956	239,768
1874	23.090,091	2,337	3.292,769	226,297
1875	23.523,307	18,564	2.279,075	321,302
1876	19.323,054	4,556	2.320,279	445,626
1877	21.386,980	42,838	1.765,620	1.034,466
1878	29.060,809	11,048	3.621,881	1.348,672
1879	36.041,895	19,745	6.862,179	1.513,092
1880	36.190,814	11,502	6.873,829	1.123,911

Igaz, hogy ezen kimutatásokban csakis azon buza- és lisztmennyiségek foglaltatnak melyek az osztrák-magyar monarchiából a tengeren közvetlenül vitettek be Nagy-Britanniába és az

osztrák-magyar monarchiából származó többi bevitel a német vámterület bevitelében szerepel. Ez azonban nem változtat állitásunkon, mert a német vámterület buza- és liszt-kivitele Nagybritanniába szintén csökkent és ezen hanyatlás nem keletkezett egyedül a német termények kivitelének csökkenéséből, hanem részben a német vámterületen keresztül való átvitelünk apadásának is tulajdonitandó, mi különben a német vámterületre kivitt mennyiségek kimutatásaiból is következtethető.

A német vámterületről ugyanis kivitetett Nagybritanniába buza és liszt, ez utóbbi buzára átszámitva (angol mázsa):

1866.	6.801,657	1874.	4.012,066
1867.	7.873,216	1875.	6.613,544
1868.	7.224,597	1876.	3.487,672
1869.	7.546,688	1877.	7.004,360
1870.	4.487,773	1878.	6.511,560
1871.	4.258,823	1879.	4.757,794
1872.	5.183,601	1880.	2.821,164
1873.	3.019,406		

Amerika versenyével már tovább is megy és nemsokára a Continensen is domináló szerepet fog játszani. A délnémetországi kereskedelmi kamarák 1880. évi jelentéseikben kiemelik, hogy az Egyesült Államok már ott is veszedelmes versenyzök gyanánt jelentkeznek. —

Az igy átalakult közgazdasági helyzet és kivált Németország vám- és vasuti politikája okvetlenül oda terelnek bennünket is, hogy mezögazdasági terményeink kelendőségét legalább ott, hol azt vámtarifánk helyes berendezése által tehetjük, biztositsuk, s ez okból vámtarifánkat mezögazdasági terményeink szempontjából kellett revideálni s ugynevezett agrár vámok meghonositásáról gondoskodni.

De midőn a kormány, a német birodalommal tarifaszerződés létrejötte végett folytatott tárgyalások meghiusulása után a most kifejtett szempontból és főkép nyers terményeink és hazai iparczikkeink kellő biztositása czéljából hozzájárult vámtárifánk revisiójához, egy perczig sem kételkedhetett, hogy annak általánosnak, a vámterület közgazdaságának minden ágára kiterjedőnek kell lenni.

Mellőzhetőnek véljük azon okok fejtegetését, melyek folytán az Ausztriával fennálló vámszövetség mellett kezdettől fogva kizártnak kellett tekinteni tarifánknak kizárólag vagy csak túlnyomólag is pénzügyi és agrarszempontból foganatositandó revisióját.

Vámtarifánk revisiójának alapja a vámterület közösségében keresendő és ebből kifolyólag a két állam közművelődési viszonyainak kölcsönös támogatása és a közös közgazdasági érdeknek megfelelő irány volt az, a melyet a revisió keresztülvitelénél szem előtt tartani kellett.

Ily szempontból felfogva tarifánk revisiójának feladatát a kormány nemcsak nyers terményeink, állataink és a specialis magyar iparczikkek vámjának felemelését, illetőleg kellő megállapitását követelte, hanem az ugyanazon helyzet által érintett osztrák ipar kivánságait is figyelembe kellett vennie és az iparczikkek vámjainak osztrák részről javaslatba hozott felemeléséhez, a mennyiben az érdekek követelményein túl nem mentek, annyival is inkább hozzá lehetett járulnia, mert több iparczikknél, mint pl. a vas és vasárúknál, gépeknél, bőr és bőrárúknál, valamint az üveg-, agyag- és porczellánárúknál Magyarország is érdekelve van.

A külföld, különösen a német és franczia vámtarifák védvámos átdolgozása következtében az a hátrányos helyzet állt be, hogy az osztrák-magyar vámterületen előállitott iparczikkek nehezebben, illetőleg súlyosabb vámok mellett juthatnak az eddig elfoglalt piaczokra. — Ezzel szemben a német és franczia vámoknál jelenleg sok esetben csekélyebb iparvámjaink mellett a franczia és német czikkek nemcsak ép oly könnyen kerülhetnek

vámterületünkre, mint az előtt, és igy a német és franczia piaczokról kiszoritott osztrák vagy magyar iparral minden nehézség nélkül tovább is versenyezhetnek; — hanem ehhez járul még iparunkra nézve az a sujtó körülmény is, hogy a német és a franczia vámok által Németországból és Francziaországból kiszoritott angol és amerikai czikkek tarifánk még változatlanúl maradt vámjai mellett a vámterületünkre tódulnak, s igy az itteni ipar minden oldalról fokozódott versenynyel fenyegettetik.

A német kereskedelmi kamarák 1880. évi jelentései szerint pl. Nagybritannia bevitele a német vámterületre 1880-ban az életbe léptetett vámemelések folytán az előző évhez képest már is 18·6 millió font sterlingről 16·8 millió font sterlingre csökkent, és méltán tartani kell attól, hogy a német piaczról kiszoritott termények monarchiánkban fognak törekedni kárpótlást keresni.

De még saját magyar érdekeinknek sem felelhetne meg, hogy azon pillanatban, a mikor a magyar állam a hazai ipar létesitése végett kész anyagi áldozatokat hozni, a külállamok változott politikája folytán az eddigi piaczaikról kiszoritott idegen iparczikkek tömegesen szállittassanak vámterületünkre és itt saját iparterményeink elnyomása mellett nyilt piaczra találjanak.

Érdekünkben kell továbbá feküdni, hogy nyersterményeink, melyek az európai piaczokon a tengeren túli országok versenye által mindinkább kiszoríttatnak, legtermészetesebb piaczukon, Ausztriában minél nagyobb és biztosabb fogyasztásra akadjanak. Ezen czélt pedig akkor érjük el legnagyobb mértékben, ha a velünk gazdasági közösségben lévő Ausztria ipara erősbül és gyarapodik.

Az iparvámok megállapitásánál a kormány főleg két irányban terjesztette ki figyelmét: először, hogy vámemelések ne eszközöltessenek kizárólag az osztrák ipar érdekében és másodszor, hogy az emelések ne történjenek oly mérvben, hogy általuk a külföldi gyártmány teljesen prohibeáltassék és az osztrák iparnak a fogyasztó túlságos megterheltetése mellett ugy szólván monopolisticus állás biztosittassék. —

A második szempont, melyből vámtarifánk revisiója kivánatosnak mutatkozik a pénzügyi.

Viszonyaink oda utalnak, hogy az állam jövedelmei szaporittassanak. Más államokban a vámok aránylag nagyobb jövedelmet szolgáltatnak mint nálunk, s az ország lakói a vámok által nagyobb mértékben is terheltetnek, mint nálunk. Igy a vámjövedelem volt 1880-ban:

	milliókban számitott behozatali érték után		vám milliókban			vagyis az érték
a német birodalomban	3080	márka	166	m.	=	5·41%
Olaszországban	1225	franc	109	fr.	=	8·75%
Francziaországban	5033	»	331	»	=	6·57%
Nagybritánniában	411	font sterl.	19	font st.	=	4.62%
Oroszországban (1878)	595	rubel	79	rubel	=	13·27%
Amerikai Egyesült Államokban	667	dollár	182	dollár	=	27·28%
az osztrák-magyar monachiában	607	forint	26	forint	=	4.27%

Az állami bevételekhez és a népességhez viszonyitva, a vámjövedelem tesz százalékban, illetőleg egy-egy lakosra esik:

a német birodalomban	—	1·8	forint
Olaszországban	7·71%	1·5	»
Francziaországban	10· 6%	3·2	»
Nagybritánniában	22· 6%	5·—	»
Oroszországban	12·63%	1·2	»
az amerikai Egyesült Államokban	66· 6%	8·4	»
az osztrák-magyar monarchiában	4·40%	0.7	»

Habár a vámok jövedelmezősége nagyrészt attól függ, milyen az illető ország termelő és fogyasztó-képessége és ereje, s így a vámrendszereket nem lehet egyszerűen utánozva alkalmazni, azon hiszemben, hogy az utánzott államhoz képest egyenlő jövedelmezőség érhető el, mégis vizsgálat alá kellett venni jelenlegi tarifánkat abból a czélból is, vajjon nem lehet-e általa a vámjövedelmet fokozni.

E végből a következő czikkeknél a vámoknak fölemelése hozatik javaslatba:

a kávé, déli gyümölcsök, fűszerek, thea, bor, petroleum, élelmi czikkek, selyemárúk, és az úgynevezett fényüzési czikkeknél. Ki kell mindazáltal emelni azt, hogy az 1878. évi decz. 27-én Olaszországgal kötött vám- és kereskedelmi szerződés több tekintetben akadályt képez arra, hogy több czikkre a pénzügyi szempontból kivetett magasabb vámok azonnal életbe léphessenek. Tarifánknak sok tétele kötve lévén az olasz szerződésben, ezen vámok, ha fel is emeltetnek, csakis oly államok irányában fognak az olasz szerződés hatályának tartamáig érvényesittethetni, melyek velünk szerződési viszonyban nem állanak. Az ezen vámelésekből várható bevételi többlet tehát egyelőre alig vehető figyelembe és ezért a fölhozott számitásokban is mindenütt figyelmen kivül hagyatott. Czélszerűnek látszott mindazonáltal ezen árúkra is tekintettel lenni, hogy az olasz szerződés lejárta vagy esetleg előbb leendő megszűnése alkalmával a most még jobban nem terhelhető árúk vám alá vonassanak a nélkül, hogy a végre ujabb törvényhozói intézkedés szükségeltetnék.

A pénzügyi vámok megállapitásánál különös tekintet volt arra, hogy azok oly magasságban állapittassanak meg, mely magasság az árút nem drágitja meg annyira, hogy ez által a fogyasztás csökkenésétől lehetne tartani és igy a remélt vámjövedelmi többlet meghiusittassék.

Erre nézve irányadóul szolgáltak az 1879-ben életbeléptetett vámemelések és az utóbbi évek forgalmi adatai.

Az árúk, a melyekre e részben saját vámterületünkről adatokkal birunk, a kávé, thea, bor és petroleum.

Ezek vámja felemeltetett 1879-ben:

nyers kávénál	16 frtról	24 frtra
thea	31½ »	50 »
bor, hordókban	8 »	12 »
» palaczkokban	8 »	20 »
petroleum	1½ »	3 »

Ezen árúk behozatala tett métermázsákban és azok után befolyt vámjövedelem:

nyers kávé	mm	vámjöv. frt
1876	326,661	5.226,336
1877	338,253	5.412,048
1878	398,765	6.380,288
1879	193,028	4.632,672
1880	315,875	7.518,760

thea	mm.	vám. frt
1876	2,953	92,925
1877	3,365	105,966
1878	5,530	174,100
1879	1,800	89,850
1880	3,437	171,700

bor, hordókban	mm.	vámjöv. frt.
1876	80,614	232.533
1877	81,396	238,802
1878	79.090	237,928
1879	98,176	229,508
1880	21,438	171,885

bor, palaczkban	mm.	vámjöv. frt.
1876	9,819	76,788
1877	10,121	79,710
1878	12,178	96,148
1879	7,505	145.464
1880	9,361	182,800

petroleum	mm.	vámjöv. frt.
1876	836,381	1.254,543
1877	1.043,611	1.565,416
1878	1.050,592	1.575,846
1879	932,548	2.638.880
1880	1.154,150	3.196,034

Ezen adatokból kitünik, hogy a behozatal az új tarifa életbeléptének esztendejében csökkent ugyan, de az nem tulajdonitható a vámfelemelésnek, hanem az életbelépett magasabb vám elözö hatásának, azaz a vámfölemelést megelőző évben eszközölt nagyobb behozatalnak. Még inkább szembeötlik az, ha az egyes hónapok behozatalát vesszük figyelembe. Igy tett a behozott kávé- és petroleum-mennyiség:

		nyers kávé:	petroleum:
1878.	julius	20,100 mm.	23,043 mm.
	augusztus	20,522 »	55,531 »
	szeptember	22,673 »	130,196 »
	október	25,874 »	161,051 »
	november	31,064 »	189,460 »
	deczember	131,162 »	304,071 »
1879.	január	657 »	18,511 »
	február	2,695 »	27,952 »
	márczius	5,893 »	32,980 »
	április	11,198 »	63,887 »
	május	14,066 »	30,024 »
	junius	17,035 »	20,055 »
	julius	51,544 »	193,409 »

Az 1878-ik évben hónapról hónapra növekedő és ennek megfelőleg 1879-ben csökkent behozatal mutatja, hogy az első kizárólag a speculatio szüleménye és hogy az 1879-ik év első felében a vámemelés előtt behozott készletekből történt a fogyasztás. 1880-ban ismét normális viszonyokkal találkozunk, sőt némely czikknél nagyobb behozatallal állunk szemben, mint a vámemelést megelőző években tapasztalni lehetett.

A javaslatba hozott vámfelemelések ez alkalommal sem olyanok, hogy az illető czikkek fogyasztásában túlságos csökkenéstől tartani lehetne.

A pénzügyi vámok, melyek ezuttal javaslatba hozatnak (belefoglalva a kőolaj magasabb vámját is) mintegy 13—14 millió forinttal nagyobb vámjövedelmet igérnek.

Az egyes részleteket a mellékelt táblázat tünteti fel. Ezen kimutatás a monarchia forgalmi adatain alapszik és a számitás külön történt ugy az 1880. évi behozatali mennyiségek, mint az utolsó három év átlagos behozatalának alapján. Igaz ugyan, hogy ez utóbbit illetőleg nem egyenlő tényezők mellett történt a számitás, a mennyiben az 1878. évi behozatal még a régi szerződési tarifa tételeinek befolyása alatt eszközöltetett, holott a többi két évben már a magasabb vámok szerepeltek. Mindamellett ezen alap találtatott inkább czélszerűbbnek és megbizhatóbbnak, mint akár az 5 évi, akár csak a két utolsó évben az új tarifa uralma alatt történt átlagos behozatal. —

Daczára annak, hogy a külállamokban meghonositott vámpolitika folytán gazdasági érdekeink megóvása végett vámtarifánknak a mai viszonyoknak megfelelő módositására utaltattunk, a magyar kormány ma is még a szerződéses politika terén áll.

Ezen álláspontját a jelzett szellemben revideált vámtarifa által veszélyeztetve nem látja, sőt azon nézetben van, hogy egy ily vámtarifa azzal az előnynyel is bir, hogy a velünk szemben közgazdaságilag ellenséges kereskedelmi politikát űző államokkal éreztetni fogja a vámemelések kellemetlen hatásait és talán visszavezeti azokat is a szerződéses politikára; — mindenesetre pedig alkalmat fog nyujtani arra, hogy esetleges szerződési tárgyalásoknál oly tarifával birjunk, a melynél a szerződő államnak kedvezményeket, illetőleg leszállitásokat nyujthatunk és ezek fejében alkalmas ellenengedményeket biztosithatunk magunk számára, és nem leszünk továbbra is azon helyzetben, a melyben jelenleg vagyunk, hogy az alkudozó állam szerződés kötése nélkül is élvezze az előnyös és mérsékelt vámtételeket.

II.

A vámtarifáról szóló törvényjavaslat nagyban és egészben a jelenlegi törvénynyel megegyezik. A helyzet időközben történt megváltozása és a tapasztalás következtében igényelt módositások a következőkből vehetők ki:

Az I. czikk Dalmácziának az 1879. évi LIII. törvényczikk értelmében 1880. évi január 1-je óta az általános vámterületbe történt bevonása folytán megfelelőleg módosittatott.

A III. czikkben megállapitott vámpótlék, illetőleg a vámmentes árúk értékének megfelelő 5 százaléknyi specificus vámok oly államok irányában, a melyekben az osztrák vagy magyar hajók, vagy az osztrák-magyar monarchiából érkező árúk más államokéinál kedvezőtlenebb bánásmódban részesülnek, a javaslatban a vámtarifában megállapitott vámon felül 10 százalékról 30 százalékra és a vámmentes árúknál 5 százalékról 15 százalékra emeltetnek, s azon felül a kormány felhatalmazást nyer arra nézve, hogy a szükséghez képest még magasabb vagy esetleg kisebb vámokat alkalmazzon. Indokul szolgált erre egyrészt az, hogy az eddig megszabott vámpótlékok sokkal mérsékeltebbeknek ismertettek fel, semhogy szükség esetében azon állam vámpolitikai magatartására, a mely ellen alkalmazásba hozattak volna a kivánt hatást gyakorolhatták volna; — de másreszt azon meggyőződés is, hogy ily intézkedés hivatásának valóban csak akkor fog teljesen megfelelni, ha a differenczialis vámozás a versenyző harmadik államokból érkező árúkkal szemben minél kedvezőtlenebb. Ezen határozat súlypontja, különben nem abban keresendő, hogy adott alkalommal az illető állam eljárása ellen minél súlyosabb visszatorlás gyakoroltassék, hanem elérelni kivántatik vele első sorban az, hogy a kilátásba helyezett kedvezőtlenebb bánásmód annyira érezhető legyen az irányunkban differenczia-

lis módon eljáró államra, hogy az ezen eshetőségnek bekövetkeztét már saját érdekében is mellőzendőnek ismerje fel, és ahhoz alkalmazza magatartását is. Vámtarifánk eddigi vámjai, de a most javaslatba hozottak sem oly magasak, hogy 10, illetőleg 5 százaléknyi felemelés mellett a kivánt hatást előidézhették volna, miért is a vámpótléknak 30 és 15 százalékra való felemelése hozatik javaslatba. A német birodalomban a vámtarifában megállapitott vámok hasonló esetekben egész 50 százalékig terjedő pótvámokkal fokozhatók. Miután továbbá a mostani törvény értelmében a vámpótlékok adott alkalommal kivétel nélkül csakis a megszabott magaságban voltak alkalmazhatók, czélszerűnek látszott ezen határozatot oly irányban s módositani, hogy a kormány felhatalmaztatik rendeleti uton intézkedhetni, hogy a szükséghez képest és a körülményeknek megfelelőleg egyes árúk vagy árúosztályok a kiszabott összegnél nagyobb vagy csekélyebb pótvámokkal, illetőleg vámokkal sujtassanak.

A IV. czikkbe azon új határozat vétetett fel, hogy oly vegyészeti tárgyak, a melyeknél igazolható, hogy a 331. tarifaszám alatt foglalt vám (10 frt) értékük 15 százalékánál nagyobb, rendeleti uton más tarifaszám alá sorolhatók. Ezen határozat szoros összefüggésben áll a vegyészeti tárgyak tarifirozásával, a mely szerint a külön meg nem nevezett vegyészeti czikkek a 10 frtos vám alá esnek; minthogy pedig a chemia újabb időben mindig újabb és újabb czikkek gyári előállitását lehetővé teszi, újabb czikkeknek alkalmazását a különböző gyári ágakban meghonositja, s igy oly czikkek, melyek előbb ismeretlenek vagy a forgalomban jelentéktelenek voltak, nagy mértékben vétetnek igénybe s ép azért gyakran a 10 frtos vám aránylag terhesnek fog tetszeni: a rendeleti uton leendő vámmérséklést kellett javaslatba hozni.

V. czikk. A különböző anyagokból készült árúk vámozását illetőleg jövőre is az eddigi elvek maradnak érvényben. Eltérés javasoltatik azonban a mechanicus keverékekre nézve, ha ezek mint ilyenek a tarifában külön megvámozva nincsenek. Jelenleg ily keverékek főalkatrészük szerint vámoztatnak s csak ha kétséges, hogy mi a főalkatrész, azon alkatrész szerint, mely a tarifában magasabb vám alá esik. Miután a tapasztalás azonban azt bizonyitotta, hogy jelesül folyadékoknál igen nehéz megállapitani, melyik a keverékrészekből a főalkatrész, elvül kimondatik, hogy azon keverékrész szerint vámozandók, a mely a tarifában magasabb vám alá esik. Hasonló eljárás követtetik a német birodalomban is.

A VII. czikk új és kifolyása a tarifában megállapitott gabonavámoknak. Midőn 1873-ban az akkori rosz termés következtében a gabonavámok ideiglenes megszüntetése szükségesnek mutatkozott, a kormány, miután az országgyülés nem volt egybegyülve, rendeleti uton intézkedett és ezen intézkedése csak 1874. évi márczius hóban emeltetett törvényerőre (1874. évi IV. t.-cz.). Nehogy ily eset a monarchia parlamentaris viszonyainál fogva ismét előfordulhasson, annak kikerülése végett czélszerűnek mutatkozik a kormányt a törvényben felhatalmazni, hogy inség esetében a gabonavámokat ideiglenesen megszüntethesse.

A VIII. czikk 13. pontjába felvétettek a rendjelekhez még a kiállitásokon adományozott érmek is. Ez utóbbiak vámmentes behozatalának engedélyezésére eddig külön törvényes intézkedés nem létezett.

A IX. czikk 2. és 3. bekezdésében azon módositás eszközöltetett, hogy a vámmentesség élvezetére feltétel gyanánt egy évre megszabott határidő »hosszabb időre« azaz bizonytalan időre változtatott át. A törvény ily értelemben módositásának szükségét a három évi gyakorlat bizonyitotta, a mennyiben ugyanis a monarchiába bejövő külföldi és a monarchiából külföldre menő munkások holmiait, hogy vámmentesen kezelhetők legyenek, előjegyzésbe kellett venni, mire a jelen határozat törvényes alapot nem nyujt.

A 7. pontban továbbá a postaigazgatás által már megvámozott oly árúk, melyek még a czímzettnek kézbesitése előtt megromlottak, vámmentesség tekintetében egyenlősittettek a hivatalos raktárakban megromlott árúkkal.

Vámtarifánkról szóló törvényünk IX. czikkének 4. pontja a bizonytalan eladás végett külföldre küldött és előre nem látott akadályok miatt eladatlanúl visszaérkező árúkra nézve a vámmentes bevitelt csak az esetben engedélyezi, ha az illető árú külföldön nem került szabad forgalomba. Fennálló vámszabályaink értelmében a »szabad forgalomba« átmentnek tekintendő pedig az árú, mihelyt vámhivatali őrizet alól, vagy a vámraktárakból kikerül. Ezen határozat, jelesül a keleti tartományokkal élénk üzletösszeköttetésben álló kereskedőinknek ismételten panaszra adott alkalmat és átalános a kivánság, hogy ezen határozat szabadabb irányban módosittassék. A javaslatba hozott módositás teljesen kielégiti az e tekintetben támasztott követeléseket és megengedi, hogy a jelzett czélból kivitt, de visszakerülő árú a behozatali vámdíj alól még akkor is felmenthető, ha külföldön szabad forgalomba került volna is.

Nehogy azonban e tekintetben visszaélések történjenek, melyek a kincstár megröviditését vonnák maguk után, az engedély bizonyos feltételekhez van kötve, melyek az árúnak az osztrák-magyar vámterületen történt előállitását tartoznak igazolni.

Czélszerűnek látszott továbbá törvény utján intézkedni az iránt is, hogy belföldi kiállitásokra, valamint közintézetek számára kisérleti czélokra vagy a kimutatott közérdekben ideiglenes használatra behozott tárgyak vámmentesen kezeltethessenek. Eltekintve a kiállitásokra behozott tárgyaktól, ismételten előfordult, hogy a kormány kénytelen volt a közérdekben már eddig is autonom uton intézkedni, pl. vasuti hidak épitésénél, vagy alagutak furásánál stb. Az engedély természetesen csak az esetre szól, ha az illető tárgyak ismét kivitetnek.

A XVII. czikkhez. Tekintettel arra, hogy a kőolajra kiszabott vámok a tiszta súly után fizetendők, szükségesnek mutatkozott, hogy ezen az átalános határozattól eltérő eljárás kifejezést találjon. Ezenkivül a XVII. (jelenleg XVI.) czikkbe még egy új határozat vétetett fel, mely az újabbi időben gyakorlatba hozott szállitási eszközökben találja indokát. Ujabban ugyanis többféle folyadék, mint kénsav, petroleum, de bor is külön e czélra szerkesztett kocsikon, úgynevezett üstkocsikon szokott szállíttatni. Ily esetekben a kocsi külső boritéka képezi egyszersmind a folyadék közvetlen tartályát. Miután pedig vámszabályaink értelmében folyadékokat közvetlen magukba foglaló edényeknél göngysúly-levonásnak helye nincsen, a vámhivatalok által eltérő és néha igazságtalan eljárás követtetett, a mennyiben vagy az egész waggon súlyát is vámozás alá vették, vagy saját belátásuk szerint állapitották meg a levonandó göngysúlyt.

Ezen hiányon a javaslatba hozott határozat segiteni hivatva van.

III.

A vámtarifában javaslatba hozott módositások részletei a következők:

I. Gyarmatárúk.

A gyarmatárúk, fűszerek és a déli gyümölcs, első sorban alkalmasak a vámjövedelem szaporitására. Ezen árúk nálunk főleg a vagyonosabb osztályok által fogyasztatnak és már ennek folytán is magasabb mérvű megadóztatásuk igazoltnak mondható.

A kákáóbab és kákáóhüvely vámja 1878-ban nem lett emelve, hanem változatlanul vétetett át az 1853-iki vámtarifából. A kákáo nyers anyagát képezi a csokoládé-gyártásnak mely utóbbi ismét versenyczikke a kávénak és ennek folytán a kávé vámjának emeléséből

kilátásba vett bevételi többlet veszélyeztetése nélkül elkerülhetlennek mutatkozott az, hogy a kákáó vámja is felemeltessék.

Az emelés 16 frtról 24 frtra javasoltatik, mi az árú értéke (84 frt) után nem egészen 30%.

A vámemelés folytán várható jövedelmi többlet, az utolsó három év bevitelének átlagos mennyisége után 25,112 frt, az 1880. évi behozatal szerint pedig 30,360 frt.

A nyers kávé vámja 1878-ban 16 frtról 24 frtra, a pörkölt kávé vámja pedig 21 frtról 30 frtra emeltetett, mi mellett még tekintetbe veendő, hogy 1879-től fogva a vámok aranyban fizeltetnek.

A javaslat szerint a nyers kávé vámja ez alkalommal 24 frtról 40 frtra, a pörkölt kávé vámja ellenben 50 frtra emeltetik.

Tekintve azonban, hogy az 1881. évi IV. t.-cz. szerint a nyers és pörkölt kávé 8 frt fogyasztási adót is fizet, tehát már tényleg is közel 32 forinttal, illetőleg a pörkölt kávé 38 frttal van terhelve; az adófelemelés a nyers kávénál (miután a tervbe vett vám mellett a fogyasztási adó meg fog szüntettetni) nem 16 frt, hanem csak 11 frt 72 kr. papirban.

A nyers kávé átlagos értéke 88 frt mm.-ként ési gy a 40 frtos arany vám az érték 53.2%-a.

A vám tesz Francziaországban 62 frt 40 krt és Olaszországban 40 frtot.

A mint a következő összeállítás mutatja a kávévám képezi az összes vámjövedelmünknek legnagyobb százalékát.

Az összes vámjövedelem tett			kávéból	%
1876-ban	19.046,213 frt	ebből	5.233,917 frt	27·4
1877-ben	19.675,770 »		5.417,613 »	27·5
1878-ban	22.326,970 »		6.385,979 »	28·6
1879 ben	20.842.116 »		4,634,382 »	22·2
1880-ban	26.069,625 »		7.581,990 »	29·7

De hasonló eredménynyel nemcsak monarchiánkban, hanem más államok vámeredményeiben is találkozunk. Igy teszen a kávévám százalékokban az összes vámbevételekből Francziaországban 30·3%-ot.

A kávé habár annak fogyasztása a lakosság minden osztályában terjed, mégis nem képez elkerülhetlen életszükségleti czikket, és azért igen alkalmas adótárgy és más országokban is hasonló vagy még magasabb vám alá esik

A kávévámnak 24 frtról 40 frtra való emelése olykép terveztetik azonban, hogy az 1881. évi IV. t.-cz. által a magyar korona területén életbe léptetett fogyasztási adó a kávéra nézve meg fog szüntettetni.

Az emelés (16 frt aranyban 100 kilogramonkint) nagynak látszik, miután mindazállal a fogyasztási adó meg fog szünni, a nagyobb megterheltetés a magyar korona országainak lakosaira nézve 100 kilogramonkint csak 10 frtra aranyban számitható.

Mig ugyanis jelenleg a kávé után 100 kilogramonkint vám fejében 24 arany forint vagyis 17% agiót véve

papirban	27 frt 08 kr.
fogyasztási adó fejében	8 » — »
összesen . . .	35 frt 08 kr.

papirban volt fizetendő, az

új vám papirban.	46 frt 80 kr.
a különbség tehát . . .	11 frt 72 kr.

papirpénzben, mi körülbelül 10 arany forintnak felel meg.

Ezen felemelés daczára bizton lehet várni, hogy a kávé a tervezett magasabb vámot el fogja birni, a nélkül, hogy a behozatal tetemesen csökkenne, a mint ezt a legújabb időben tett tapasztalatok is igazolják.

Az 1879-ben életbe léptetett vámemelés és az 1880-ban Magyarországban életbe léptetett fogyasztási adó ugyanis, a mint a statisztikai adatok mutatják, nem gyakoroltak jelentékeny hatást a kávéfogyasztásra.

Igaz ugyan, hogy 1879-ben a kávébehozatal tetemesen csökkent, de ez nem a vámemelésnek magának, hanem azon körülménynek tulajdonitandó, hogy az 1878. évi XXI. t.-cz. által már 1878-ban junius hó 28-án kihirdetett vámtarifa csak 1879. január 1-én lépett életbe és igy a kereskedőknek alkalom nyilt nagyobb készleteket előre behozni és még az alacsonyabb vámtétel mellett megvámoztatni, a mint ezt az 1878. évben mutatkozó nagy behozatali többlet világosan mutatja. Már 1880-ban a behozatal megközeliti azon mennyiséget (327,880 mm.), mely mint az utolsó vámemelést megelőző három évi (1875—1877) behozatalból kiszámitott átlag rendes szükségletnek tekinthető. Az 1881. évi eredmény pedig még kedvezőbbnek igérkezik, miután az első három negyedévben 265,436 mm. a mult év hasonló időszakának eredményéhez, 220,694 mm.-hoz képest tetemest emelkedést mutat, úgy hogy várható, miszerint a folyó évi behozatal, miután az első 3/4 év eredménye egy évre 331,795 mm.-nak felel meg, az előbbeni évek átlagát meg is fogja haladni.

Nyers kávé behozatott

1875. évben	316,726 mm.
1876. »	326,661 »
1877. »	338,253 »
1878. »	398,768 »
1879. »	193,028 »
1880. »	315,865 »

Az 1878., 1879. és 1880. évi kávébehozatalt véve alapul, a 16 frttal való vámemelésből 4.840,000 arany forint vámjövedelmi többlet várható, melyből a magyar korona országaira eső quota aránya szerint (31·40%) 1.519,000 arany forint s illetőleg papirpénzben (17% agiot számitva) 1.777,000 frt esik. Ezen összegből leszámitandó a kávéadó megszüntetése folytán eleső és az 1882 évi költségvetésben 760,000 frttal előirányzott bevétel, marad tehát várható jövedelmi többletként 1.017,000 frt.

A pörkölt kávé vámjának felemelése közgazdasági jelentőséggel nem bir, és csak azért szükséges, hogy az arány, mely eddig a nyers kávé és a pörkölt kávé vámja közt fennállt, a nyers kávé vámjának tervbe vett fölemelése következtében továbbra is ugyanaz maradjon.

Thea. A thea vámja 1878-ban 30½ frtról 50 frtra emeltetett. Ezen emelés a fogyasztásban nemcsak csökkenést nem vont maga után, hanem az 1878. és 79-iki éveket figyelmen kivül hagyva, a behozatal növekedett.

Behozatott ugyanis

1871. évben	2,260 mm.	1877. évben	3,365 mm.
1872. »	2,455 »	1878. »	5,530 »
1873. »	3,090 »	1879. »	1,800 »
1874. »	2,957 »	1880. »	3,437 »
1875. »	3,036 »	1881. (nov. végéig)	4,044 »
1876. »	2,953 »		

A thea különben nálunk luxusczikknek tekinthető és csakis a vagyonosabb osztályok által fogyasztatik, minek folytán a javasolt vámemelés 100 frtra az általános fogyasztásra nézve jelentékeny befolyást ez alkalommal sem fog gyakorolni.

A remélhető vámjövedelmi többlet 170—180,000 frtra becsülhető.

II. Fűszerek.

Ezen osztályban, eltekintve az alaki változásoktól és az árúknak értékükhöz való czélszerűbb beosztásától, a vámtételeket illetőleg a következő emelések hozatnak javaslatba:

A csillagos ánizs vámja 24 frtról 60 frtra emeltetik.

Szegfűszeg és szerecsendióvirág fizet jelenleg 40 frtot, jövőben vámja 60 frtra emeltetik.

Szerecsendió most 40 frtos vám alá esik, jövőben különböztetés fog tétetni a szerint, vajon héjastól vagy a nélkül hozatik-e be, és első esetben 60, második esetben 80 frt vám alá esik.

A cardamom vámja jelenleg 24 frt, miután azonban ezen árú értéke 800 frt, vámja 120 frtra emeltetik.

A sáfrán és vanilia vámjának 120 frtra javaslott emelése is ezen árúk magas értékében találja indokolását.

Ezen tisztán pénzügyi tekintetben javasolt módositások körülbelül 40,000 frttal több vámjövedelmet igérnek.

III. Déli gyümölcs.

Az ezen osztályba tartozó árúk nagyobbára az olasz szerződés által kötve vannak, minek folytán a javaslatba hozott vámemelések ezen szerződés fennállása alatt életbeléptethetők nem lesznek. A pénzügyi eredmény kiszámitásánál tehát csakis azon árúk vétettek figyelembe, melyeknek magasabb vámjai azonnal értékesithetők lesznek.

A javaslatba hozott módositások a következők:

A fris füge vámja felemeltetik 2 frtról 3 frtra, az aszalté 6 frtról 12 frtra. Mindkét tétel az olasz szerződésben kötve van.

A mostani vámtarifának jegyzete, mely szerint a megromlott s ipari czélokra szánt aszúfüge 40 kr. kedvezményes vám mellett volt behozható, a jövőre, azaz az olasz szerződés utáni időtől kezdve elejtetik. Ezen kedvezmény 1878 ban vétetett fel vámtarifánkba és pedig a kávépótló-gyártás érdekében. Forgalmi adataink mutatják azonban, hogy ezen kedvezményes vám nem csekély hátrányára vált a vámjövedéknek, a mennyiben életbélépte, azaz 1879 óta a füge behozatal a fönnálló 6 illetőleg 5 frtos vám mellett jelentékeny módon hanyatlott, a 40 kros vám melletti ellenben nagy mérvben emelkedett. Mig ugyanis 1879 előtt átlag évenkint 5 frtos vám mellett mintegy 100,000 mm. hozatott be és ezen czikk vámja 500.000 frtot jövedelmezett, a 40 kr. vámtételnek életbélépte óta csak 20,000 mm. körül érkezik aszúfüge. Ellenben a mérsékelt vám mellett tesz a behozatal évenkint 90,000 mm., vagyis az összbehozatalnak 80%-át. Ezen adatokkal szemben tehát ezen kedvezménynek elejtése annál indokoltabb, miután a kávépótló-gyárak a kávépótlók (90 szám) vámjának felemelése által megfelelő kárpótlást kapnak.

Az apró szőlő, aszúszőlő és mazsolaszőlő vámja 6 frtról 12 frtra emeltetik és miután ezen árúk az olasz szerződés által kötve nincsenek azonnal a magasabb vám fog hatályba lépni, mi által 380—450,000 frtnyi többlet éretik el. Az elromlott és ipari czélokra szánt szőlőkre nézve jelenleg szintén kiterjesztetett a 40 kros vám. Ezekre nézve a kedvezmény, miután kötve nincsen, azonnal megszűnik.

Czitrom, limoni és narancs fizet jelenleg az átalános vámtarifa szerint 8 frtot, a szerződési tarifa szerint 4 frtot. Ezen árúk vámját illetőleg változás nem történik.

Az éretlen czitrom, limóni s narancs vámja, a mely különben az olasz szerződésben is meg van kötve, 2 frtról 3 frtra emeltetik.

Datolya, pisztácz és száraz mandola, változatlan marad 15 frttal.

Ellenben az éretlen mandola héjastól, mely jelenleg az átalános tarifa szerint 15 frt vám alá esik, az olasz szerződés szerint azonban csak 2 frtot fizet, csekély értékére való tekintettel (40 frt), az átalános vámtarifában is 6 frtra mérsékeltetik.

Fejtetlen czirbolyamag, szent-jános-kenyér, gesztenye stb. (15 szám) 2 frtról 3 frtra emeltetnek. Különben e czikkek az olasz szerződés által kötve vannak.

A gránátalma és a fejtett czirbolyamag vámja e czikkek magasabb értéke miatt 6 frtról 12-re emeltetik. Szintén kötve vannak.

IV. Czukor.

A czukornál változás nem hozatik javaslatba.

V. Dohány és dohánygyártmányok.

A dohánynál sem történtek lényeges változások, hanem csak a szövegezés egészittetett ki oly nehány gyártmány névszerinti felemlitése által, mely különben az árúlajstrom által már amúgy is ide volt sorolva. Igy felvétettek a nyers dohányhoz a dohánypácz (dohánylé) és a gyártmányok közé a szivarkák és a bagódohány.

Az ezen osztály jegyzetében megállapitott engedély-illetékek átszámittattak 1 kilogramra, de maga az illeték nagysága változatlanul marad.

VI. Gabonaneműek, liszt, rizs.

A midőn az 1878-diki vámtarifában ezelőtt életben volt gabonavámok megszüntettek, történt az nagyrészt azért, mivel a kormány azt hitte, hogy ha szabadelvűen járunk el az oly czikkek vámozásánál, a melyeknél magunk termelők vagyunk, akkor könnyebben érhetjük el abbeli törekvésünket, hogy saját gabonánk kivitele számára a nyugoti országokban a vámmentességet megnyerjük, s igy czélszerűbbnek látszott nem a szűkkeblű elzárkózás, hanem a szabadelvű vámpolitika irányát követni.

Az akkor kilátásba helyezett remények mindazonáltal a német birodalom ismeretes magatartása következtében meghiusultak, olyannyira, hogy nemcsak a német birodalomba való kivitelünk, hanem sok tekintetben az azon való átvitel is a meghonositott gabonavámok és a vasuti tarifa következtében nagyban megnehezittetett. Mindehhez járul még az is, hogy az orosz vasuti hálózat roppant kiterjedése és az azon nyujtott igen olcsó viteldíjak folytán az orosz gabona Európa nyugoti részeiben nagyobb versenynyel lépett fel, s végre Amerika is ép a legutóbbi időkben nagyobb mennyiségű gabonával keres tért foglalni azon vidékeken, a hol eddig saját termésünk előnynyel piaczokat talált.

Ily körülmények közt gabonatermelő és rendes körülmények közt gabonakivivő államban is komoly megfontolást igénylő kérdés az, vajon nem czélszerű-e a növekvő versenynyel szemben és a külföld által irányunkban követett zárkózási rendszer mellett szintén a vámok által nyujtható védelemhez fordulni. És midőn a jelen törvényjavaslatban a gabonavámok ismét meghonosittatnak, történik az különösen azon szándékból, hogy a vámterület fogyasztása némileg az itt termelt gabona számára biztosittassék.

Oly czikk, mely mint a gabona, világforgalmi árú, a jelen helyzet közt nem egyes vidékek termésétől és önkényétől, hanem a világ termésétől és a világpiaczokon mutatkozó kereslet

és kinálat arányától függ. A gabonaárak meghatározására tehát jövőben is a verseny és a külföldi termés lesz döntő irányú.

Ezen irányba befolyunk mi is mint gabonatermelők; de a velünk versenyző államok roppant terméseihez képest döntő befolyásunk, a milyennel részben egy évtized előtt még birtunk, most már nincsen. A gabonavámok meghonositása után is a gabonaárak szabályozása a versenyviszonyok folytán a világpiaczok által fog történni, de a vámterületen belül, a fogyasztási vidék közelségén fölül ezentúl még az az előnyünk is lesz, hogy a külföldi gabona a vám erejéig drágább, s igy velünk szemben hátrányosabb helyzetben lesz.

Igaz, hogy e tekintetben a Romániával 1875. évi junius hó 22-én kötött vámszerződés a rumán gabona vámmentes behozatalát jövőre is biztositja, s igy a rumán gabona irányában e szerződés fennállásáig a jelenlegi helyzet nem változik. Ezzel szemben mindazonáltal az orosz gabona, a mely eddig is nagy mennyiségekben jött be a vámterületre, és az amerikai, e mely, ha a termelés oly mérvben fejlődik a mint ez a legutóbbi időkben történt — vámterületünkre is fog nyomulni: — a meghonositott vámok alá fog esni. A gabonamennyiségek, a melyek a vámterületbe érkeztek, a következő táblázatból vehetők ki.

B u z a.

Évben	Összesen	Ebből Romániából
1870	498,598 mm.	6,618 mm.
1871	615,439 »	32,081 »
1872	1.194,650 »	192,303 »
1873	2.078,138 »	254,882 »
1874	2.481,775 »	239,985 »
1875	1.030.985 »	9,065 »
1876	1.162,127 »	157,886 »
1877	1.450,174 »	689,628 »
1878	1.474,405 »	649,603 »
1879	2.346,055 »	844,944 »
1880	3.252,426 »	1.315,023 »
Összesen	18.584,772 mm.	4.393,018 mm.

R o z s.

Évben	Összesen	Ebből Romániából
1870	157,177 mm.	16,173 mm.
1871	218,689 »	37,017 »
1872	451,876 »	69,178 »
1873	1.604,722 »	37,951 »
1874	2.526,588 »	38,434 »
1875	290,288 »	4,735 »
1876	366,104 »	69,761 »
1877	649,870 »	100,457 »
1878	563,453 »	93,070 »
1879	935,508 »	139,612 »
1880	1.046,327 »	162,365 »
Összesen	8.810,602 mm.	768,753 mm.

Z a b.

Évben	Összesen	Ebből Ruméniából
1870	156,416 mm.	6.684 mm.
1871	117.487 ›	6,310 ›
1872	187,696 ›	15,121 ›
1873	203,782 ›	29,622 ›
1874	353,593 ›	70,548 ›
1875	114,719 ›	7,253 ›
1876	138,785 ›	49,962 ›
1877	149,974 ›	65,396 ›
1878	143,745 ›	54,019 ›
1879	191,488 ›	36,587 ›
1880	179,077 ›	32,784 ›
Összesen	1.935,762 mm.	374,285 mm.

T e n g e r i.

Évben	Összesen	Ebből Ruméniából
1870	585,513 mm.	155,663 mm.
1871	809,848 ›	419,310 ›
1872	2.430,889 ›	1.175,314 ›
1873	1.803,909 ›	828,094 ›
1874	1.431,805 ›	539,768 ›
1875	434,440 ›	75,322 ›
1876	1.029,849 ›	623,189 ›
1877	2.424,612 ›	1.862,333 ›
1878	2.145,862 ›	1.656,114 ›
1879	1.315,148 ›	873,258 ›
1880	2.856,904 ›	1.376,990 ›
Összesen	17.268,779 mm.	9.586,355 mm.

E g y é b g a b o n a.

Évben	Összesen	Ebből Ruméniából
1870	148,052 mm.	39,166 mm.
1871	140,893 ›	36,613 ›
1872	351,316 ›	121,680 ›
1873	497,332 ›	158,429 ›
1874	640,650 ›	171,885 ›
1875	147,684 ›	59,969 ›
1876	195,973 ›	126,236 ›
1877	613,255 ›	474,990 ›
1878	566,407 ›	403,935 ›
1879	425,435 ›	217,301 ›
1880	528,120 ›	216,197 ›
Összesen	4.255,117 mm.	2.026,401 mm.

A nélkül, hogy a Rumániából a vámterületbe érkező gabonamennyiségek jelentőségét kicsinyelnők, ki kell emelni mindenekelőtt azt, hogy a Rumániából érkező gabonamennyiségek egy része jelenleg is Oroszországból jő, a mennyiben Oroszország déli vasuthálózata Rumanián és Bukowinán át legközelebb jön a galicziai vaspályákon az osztrák tartományokba. Az orosz gabonának vám alá kerülése esetében mindazáltal az Oroszországból érkező küldemények száma csökkenni fog, s nem kell tartani attól, hogy rumán réven fogna jövőre is ez az árú a vámterületbe jönni, mert Rumánia a fennálló szerződés értelmében származási bizonyitványok kiállitására szoritható, s igy saját érdekében vigyázni fog az orosz gabonaforgalom ellenőrzésére.

Egyébiránt közgazdaságunk a rumán búza és kukoriczára bizonyos tekintetben szorul is. és igy a rumán gabona vámmentes behozatala némileg a magyar közgazdaság előnyére épugy szolgál, a mint az orosz és amerikai gabonának a vámterületből távoltartása mezőgazdaságunk érdekében előnyös.

Liszt. Gabonakivitelünk hanyatlása kezdetben némi kárpótlást talált liszt kivitelünk növekedésében, mi annál is inkább gazdaságunk előnyére vált, mert ez által a nyersterménynek lisztgyártmánynyá való elkészitésével egybekötött haszon és nyereség szintén az országban maradt.

Malomiparunkban azonban az utóbbi évek óta kedvezőtlen fordulat állott be, s igy legújabban a német vám és vasuti politika valamint az amerikai egyesült államok versenye még súlyosabban nehezedik ezen iparágunkra.

Statisztikai adatok a magyarországi malmok összes forgalmára nézve hiányzanak ugyan, de egyes malmok, s főkép a budapesti malmok adataiból a helyzet eléggé megvilágitható.

A rendelkezésünkre álló adatok szerint, ugyanis a magyarországi malmok termékeiknek keletviszonyai a következőkből vehetők ki:

Termékeiből eladott:

	Százalékban		
	1878.	1879.	1880.
8 vidéki malom:			
belföldre	80	77	80
Ausztriába	20	23	20
6 vidéki malom:			
belföldre	69	76	78
Ausztriába	20	17	17
külföldre (excl. Nagybritánia)	11	7	5
13 vidéki malom:			
belföldre	50	56	59
Ausztriába	24	22	20
külföldre (excl. Nagybritánia)	$14\frac{1}{2}$	15	12
Nagybritániába	$11\frac{1}{2}$	7	9
4 budapesti malom:			
belföldre	40	42	48
Ausztriába	24	$25\frac{1}{2}$	24
külföldre (excl. Nagybritánia)	22	$21\frac{1}{2}$	$16\frac{1}{2}$
Nagybritániába	14	11	$11\frac{1}{2}$
4 budapesti gőzmalom:			
belföldre és Ausztriába . .	72	71	79
külföldre (excl. Nagybritánia)	12	14	6
Nagybritániába	16	15	15

	1878.	1879.	1880.
	Százalékban		
3' budapesti gőzmalom:			
belföldre	—	—	64
Ausztriába	—	—	19
külföldre (excl. Nagybritánia)	—	—	3½
Nagybritániába	—	—	13½

A budapesti malmok kedvezőtlen viszonyai először is kifejezést találnak az általuk feldolgozott gabonamennyiség csökkenésében.

Ez volt az utolsó 5 évben:

1876.	3.157,957 m.-m.
1877.	3.781,424 »
1878.	4.147,616 »
1879.	4.309,261 »
1880.	3.675,005 »

Tehát 1880-ban 634,000 métermázsával kevesebb gabona dolgoztatott fel, mint 1879-ben.

A liszt és őrlemények forgalmát illetőleg, az a következő összeállitásból vehető ki:

Az osztrák-magyar monarchiába behozatott (métermázsákban):

	általában		a német határon át	
évben	liszt	egyéb őrlemény	liszt	egyéb őrlemény
1868	138,654	6,173	134,402	5,879
1869	175,009	5,051	169,076	4,912
1870	197,084	6,200	168,295	5,647
1871	183,852	9,472	163,387	9,036
1872	280,610	13,073	254,533	12,182
1873	575,303	36,380	529,435	23,046
1874	549,556	25,248	486,404	19,652
1875	443,217	14,872	406,386	13,779
1876	435,050	21,306	385,141	16,204
1877	441,613	14,229	403,401	12,596
1878	462,321	22,606	428,739	13,680
1879	528,016	56,472	443,359	12,326
1880	645,412	163,063	348,102	11,910
1881 (nov. végeig)	490,154	28,227	—	—

Kivitel:

	általában		a német határon át	
évben	liszt	egyéb őrlemény	liszt	egyéb őrlemény
1868	1.355,597	38,840	845,036	25,901
1869	1.609,744	20,777	1.039,218	16,826
1870	1.456,677	18,317	956,805	14,607
1871	1.760,832	17,296	1.053,579	13,059
1872	697,415	11,111	232,215	6,541
1873	408,905	19,065	118,429	12,844
1874	617,878	12,670	216,304	7,550
1875	817,876	18,524	325,658	13,097
1876	1.106,248	21,779	566,861	15,710

	általában		a német határon át	
	liszt	egyéb őrlemény	liszt	egyéb őrlemény
1877	1.614.701	16.160	752,100	9,943
1878	2.295,709	21,136	1.102,205	15,678
1879	2.422.588	29,727	1.185,305	22,048
1880	1.301,237	30,173	524,824	17,170
1881 (nov. végeig)	1.090,498	33,838	—	—

Ezen adatokból kitünik, hogy lisztkivitelünk Németországba és a német vámterületen át 1880-ban az elöző évhez képest felével csökkent.

Ezen veszteség pedig még a Fiuméből eszközölt kivitel által sem pótoltatott, mivel az ezen kitötőből 1880-ban Nagy-Britániába szállitott lisztmennyiség is csekélyebb volt, mint 1879-ben.

Kivitetett ugyanis Fiuméból Nagy-Britániába

1879. évben	. . . .	501,900 mm.
1880. évben	. . . .	399,785 »

Igaz, hogy Triesten át is kerül magyarországi liszt kivitelre Nagybritaniába, mindazonáltal forgalmunkban ennek tekintetbe vételével is csökkenés mutatkozik.

A monarchia lisztkivitele Nagybritániába tett ugyanis 1879-ben összesen 864,543 mm. 1880-ban kivitetett ellenben:

Fiumén át	403,287 mm.
Triesten át	224.423 »
Hamburgon és Brémán át . .	87,602 »
összesen . .	715,312 mm.

De még kedvezőtlenebb viszony mutatkozik a budapesti malmok kivitelében; ezek 1880-ban szállitottak Nagybritániába kerekszámban:

Fiumén át	310,000 mm.
Triesten át	90,000 »
Hamburgon és Brémán át	85.000 »
összesen	485,000 mm.

mi a megelőző 1879 évhez képest 30%-nyi csökkenést mutat.

Jelentőséggel még csak a Németalföldre és Braziliába eszközölt lisztkivitel bir, azonban a kivitel Németalföldre 1880-ban szintén jelentékeny csökkenést mutat fel, holott a Braziliába való kivitel 1881-ben örvendetes emelkedést mutat.

Kivitetett Amsterdamba Fiuméból 100 kilogramos csomag:

1879. évben	. . .	51,100 csomag
1880. évben	. . .	5,600 »

Braziliába:

1879. évben	. . .	2,555 hordó
1880. »	. . .	677 »
1881. »	. . .	41,036 »

A német vámterületre való kivitel azonban valószinüleg még kedvezőtlenebb lesz, miután 1881. évi julius 1-jétől a vám 2 márkáról 3 márkára emeltetett.

Ennek hatása már 1881-ben is érezhető volt. A bevitel tett monarchiánkból:

január hóban	. . . .	18,996 mm.
február ›	. . . .	21,978 ›
márczius ›	. . . .	24,223 ›
április ›	. . . .	23,787 ›
május ›	. . . .	27,230 ›
junius ›	. . . .	47,573 ›
julius ›	. . . .	7,469 ›
augusztus ›	. . . .	9,837 ›
szeptember ›	. . . .	13,721 ›
október ›	. . . .	18,099 ›

Ily viszonyokkal szemben teljesen igazoltnak kell feltünni a malomiparunk részéről régóta hangoztatott azon kivánságnak, hogy nálunk is a liszt-behozatal vám alá vettessék és ez által legalább a belföldi, jelesül az osztrák piaczot biztositsuk saját terményünk számára.

Monarchiánkban a liszt és őrlemény 1879-ig, az átalános vámtarifa szerint 1 frt 6 kros vám alá esett, és csak a német vámterület szabad forgalmából érkező liszt volt az 1868. évi szerződés szerint vámmentes. A kiegyezési tárgyalások alkalmával az utolsó 1877. évi májusi megállapodásokban a liszt vámjának fentartása az osztrák kormánynyal el lett határozva. A német szerződési tárgyalások folyama alatt ez azonban ismét elejtetett és vámtarifánkba a liszt vámmentesen vétetett fel. Ezen állapot kedvező volt reánk nézve mindaddig, mig lisztünk a német területre is vámmentesen volt bevihető, és iparunk ezen állapotot legkedvezőbbnek tekintené.

Ezen viszonosság a német kormány változott vámpolitikájával megszünt, saját érdekünk megóvására okvetlenül szükségesnek tartjuk, hogy nálunk is a lisztbehozatalra a német vámterületen fennálló vámmal egyenlő vám lépjen életbe.

Ha a javaslatba hozott vám kiviteli viszonyainkra egyelőre befolyást nem is fog gyakorolni, mindazonáltal azon hatással fog birni, hogy az osztrák piaczot (Csehország, Morvaország és Szilézia), melyet a szászországi és porosz-sziléziai malmok teljesen meghóditottak, ismét a belföldi malmok számára visszanyeri.

Rizs. Vámtarifánknak szövege és beosztása a rizst illetőleg az 1853. évi vámtarifából vétetett át és azon időből származik, midőn kizárólag Olaszországból hozatott be hozzánk rizs, mely nagyobbára egészben héjastul érkezett. Jelenleg azonban rizs Indiából és Chinából hozatik, mely csak részben érkezik héjastul és a külföldi kikötő-városokban, jelesül Bréma, Hamburg és Amsterdamban az ottani rizshántoló malmokban dolgoztatik fel és polirozva kerül azokból hozzánk.

Ezen részben még héjastul érkező rizs jelenleg minálunk ugy vámoztatik, mint a fejtett rizs, azaz 2 frt, illetőleg az olasz szerződés szerint 1 forinttal.

Ezen magas vám mellett teljesen lehetetlen lenne a fenjelzett elkészitést nálunk meghonositani és kikötőinkben rizshántoló malmok felállitását lehetővé tenni. Miután a rizshántoló malmok szintén felvétettek az államsegélyezésben részesülő vállalatok közé, indokoltnak látszik vámtarifánk idevágó határozatait oly irányban módositani, hogy ilyek keletkezése nyereséget helyezhessen kilátásba, mi részben csak az által fog elérhetni, ha a rizs vámja leszállittatik.

A javaslat szerint tehát a belföldi rizshántoló malmok és keményitő gyárak számára polirozásra behozott rizs a fejtett rizsre tényleg fennálló legalacsonyabb vám felét fizeti, mi jelenleg 50 kr. 100 kilogramonkint.

VII. Főzelék, gyümölcs, növények és növényrészek.

Ezen osztályban számos változás hozatik javaslatba, ugy az egyes czikkek beosztása, mint azok vámja tekintetében.

Az ezen osztályba tartozó czikkek igen alkalmasak pénzügyi vámokra; miután azonban nagyobbára az olasz szerződés által kötve vannak, a javaslatba hozott vámok, illetőleg vámemelések egyelőre csak a velünk szerződéses viszonyban nem álló államok irányában fognak alkalmazásba jönni, illetőleg legtöbb esetben egyelőre csak névleges vámok lesznek.

A módositások részletei a következők: étkezésre való fris szőlő és ananász jelenleg mint fris gyümölcs vámmentesek. A javaslat szerint a szőlőnek vámmentessége megszünik és az étkezésre való szőlő 5 frt, a borkészitésre való szőlő ellenben 3 frt 20 kr.-os vámnak vettetik alá. (Ez utóbbi indokolását l. a XIII. osztálynál.) Szőlőkivitelünk legújabb időkig tudvalevőleg igen élénk volt ugy a német vámterületbe, mint Oroszországba.

A német vámterület azonban 1881. évi julius 1-je óta 15 markot vesz vám fejében, Oroszország pedig pudonkint 1 rubel és 30 kopeket. A külföldnek ily magatartásával szemben indokolt, ha nálunk is a szőlő pénzügyi vám alá vettetik.

A fris szőlőbehozatal különben is elegendő terjedelmet vett, különösen 1879 azaz a borvámok felemelése óta, mi arra is enged következtetni, hogy a borvámok mellőzése céljából különösen némely Olaszországgal határos osztrák tartományba szőlö hozatott be és vétetett azután borrá való készitésre kezelésbe.

A behozatal tett

1877. évben	843 mm.
1878. »	1,185 »
1879. »	11,840 »
1880. »	40,955 »
1881. (nov. végéig)	2,550 »

Az utolsó évben mutatkozó nagy csökkenés az 1881. szeptember hóban a phylloxera beburczolásának megakadályoztatása céljából kibocsátott tilalom következménye.

Az ananász fényüzési czikk levén a vámot elbirja.

A finom fris főzelék, jelenleg vámmentes, a javaslatba hozott vám 2 frt 50 kr. Az árúlajstrom feladata lesz azon főzelékeket megjelölni, melyek ezen tarifaszám alá sorolandók a többiek a 32. *a*) tarifaszám alatt vámmentesen maradnak.

A mogyoró és dió, valamint az elkészitett gyümölcs és főzelék vámja 1 frt 50 krról 2 frt 50 krra emeltetik. Ezen árúk a német vámterületen szintén 2 frtos vám alá esnek.

Olajmag, ánizs, koriander stb. jelenleg vámmentesek. Az előterjesztésben 50 kr. vám hozatik javaslatba. Repcze fizet Németországban jelenleg 15 krajczárt; ánizs, koriander, kömény pedig 1·50 frtot, holott azelőtt vámmentesek voltak. Ezen árúk többnyire Oroszországból érkeznek és semmi ok sincs arra, hogy pénzügyi célból vámnak alá ne vettessenek.

Az élő növények és fris virágok jelenleg vámmentesek, pénzügyi szempontból 1 frt 50 kros vám hozatik javaslatba.

Növények és növényrészek, szárítva jelenleg vámmentesek, elkészitve pedig 1 frt 50 kros vám alá esnek. A javaslat ezeket egybefoglalja és a vámot 2 frt 50 krban állapitja meg.

A komló vámja 5 frttól 10 frtra emeltetik, mi által egyenlővé válik a német tarifa vámjával.

Az ezen osztályba tartozó árúk vámjainak felemeléséből várható többlet, a mennyire ezt az olasz szerződés már most lehetővé teszi, körülbelől 70—85,000 frt.

VIII. Vágó- és igásmarha.

A javaslatba hozott vámok, összehasonlitva a jelenlegi vámokkal és a német tarifa vámjaival, a következőkből tünnek ki:

	javaslat	jelenleg	német vám
ökör	10 frt — kr.	4 frt — kr.	10 frt — kr.
bika	3 › — ›	1 › 50 ›	3 › — ›
fiatal marha	2 › — ›	— › 75 ›	2 › — ›
borju	1 › — ›	— › 40 ›	1 › — ›
juh és kecske	— › 50 ›	— › 30 ›	— › 50 › kecske vm.
bárány és gödölye	— › 25 ›	— › 20 ›	— frt 25 kr.
sertés	3 › — ›	2 › — ›	1 › 25 ›
malacz	— › 30 ›	— › 30 ›	— › 15 ›
ló és csikó	10 › — ›	vm.	5 › — ›
öszvér és szamár	2 › — ›	2 frt — kr.	5 › — ›

A javaslatba hozott vámok illetőleg vámfölemelések azonban egyelőre nagy jelentőségű eredménynyel nem lehetnek, mivel a lovak és sertések vámját kivéve, a többi állatok jelenlegi vámjai az olasz szerződésben meg vannak kötve, és mivel a marhabehozatal Oroszország és Ruméniából külön törvényes intézkedés által amugy is el van tiltva.

Mindazonáltal a sertések és lovak vámjai pénzügyi eredménynyel fognak birni és az ezekből várható bevételi többlet a serteséknél 48,000 frtra, a lovaknál 76,930 frtra tehető. A sertések vámemelése, a szerb szerződés által 1 frt 50 krra mérsékelt vámnak Szerbia és Ruménia irányában leendő alkalmazásán nem változtat semmit és igy a magasabb vám csak az Orosz- és Olaszországból behozott sertéseket éri.

Ezen két országból a behozatal volt:

Évben	összesen		Olaszországból	Oroszországból
1870.	575,063 drb.	ebből	12,605	10,567
1871.	606,037 ›		13,715	31,064
1872.	862,937 ›		12,248	42,563
1873.	548,469 ›		16,421	56,372
1874.	550,091 ›		13,824	76,147
1875.	695,481 ›		12,264	48,001
1876.	759,048 ›		12,668	22,117
1877.	670,068 ›		15,664	30,890
1878.	468,751 ›		12,561	37,303
1879.	438,734 ›		9,876	18,781
1880.	209,138 ›		5,417	27,226

A lovak behozatala tett:

1870. évben	14,651 drb.	1876 évben	10,302 drb.
1871. ›	10,422 ›	1877. ›	5,632 ›
1872. ›	11,073 ›	1878. ›	6,406 ›
1873. ›	10,333 ›	1879. ›	9,427 ›
1874. ›	7,289 ›	1880. ›	7,247 ›
1875. ›	7,539 ›	1881. (nov. végéig)	8,028 ›

IX. Más állatok.

Vad és szárnyas, eleven vagy holt, a megejtett szarvas, őz, zerge és vaddisznó kivételével jelenleg vámmentes. Az utóbb megnevezett állatok ugy kezeltetnek, mint a hús és 3 frt vám alá esnek.

A javaslat szerint az eleven szárnyas és vad jövőben is vámmentes marad, de a holt, tekintettel a hús vámjának felemelésére és pénzügyi szempontból 6 frt vám alá helyeztetik. Ezen czikkek Németországban és Olaszországban szintén 6 frtot fizetnek, Francziaországban pedig 20 frank vám alá esnek. Ezen vámemelés különben egyelőre jelentőséggel nem bir, miután mind a vad, mind a hús jelenlegi tételei az olasz szerződés által kötve vannak.

A tengeri kagylós és héjas állatok (p. o. osztrigák, homárok, ollótlan rákok), teknősbéka vámja pénzügyi szempontból 6 frtról 10-re emeltetik és félreertések elkerülése végett világosan kimondatik, hogy ezen czikkek csak akkor esnek ezen osztályba, ha elkészitve nincsenek.

Az utóbbi esetben az ételekhez tartoznak, mi különben már mostani tarifánk szerint is igy volt. Ezen árúk értéke 110 frt és a vámemelésből várható jövedelmi többlet mintegy 2000 frtra becsülhető.

A jelenlegi tarifánknak ezen osztályába (X) tartozó többi árúk áthelyeztettek az ételekhez és ott fognak részletesen indokoltatni.

X. Állati termények.

Ezen osztályban, inkább alárendelt jelentőségű módositások hozatnak javaslatba.

Tojás, mely jelenleg vámmentes, a javaslat szerint 1 frt 50 kr. vám alá esik. A német birodalom szintén 3 márkkal terheli a tojásbevitelt. Ezen czikk ugyan az olasz szerződésben vámmentesen kötve van, miután azonban a behozatalnak nagy része Oroszországból érkezik ezen vám a törvényjavaslat elfogadása után azonnal hatályba lép.

Behozatott tojás:

	összesen	Oroszországból
1873-ban	27,539 mm.	19,366 mm.
1874-ben	30,476 »	24,198 »
1875-ben	24,229 »	18,119 »
1876-ban	27,705 »	21,451 »
1877-ben	30,281 »	25,251 »
1878-ban	31,022 »	25,293 »
1879-ben	26,047 »	22,598 »
1880-ban	24,801 »	20,457 »

Méz 1879-ig 1 frt 50 kr. vám alá esett és csak az 1878-iki tárgyalások alkalmával lett vámmentes. Ezen czikk is szerződésileg kötve van.

A behozatal tett:

	összesen	Oroszországból
1870-ben	1,530 mm.	29 mm.
1871-ben	2,072 »	66 »
1872-ben	2,185 »	15 »
1873-ban	2,248 »	56 »
1874-ben	1,157 »	13 »
1875-ben	957 »	48 »
1876-ban	1,492 »	11 »
1877-ben	1,362 »	321 »

	összesen	Oroszországból
1878-ban	964 mm.	259 mm.
1879-ben	1,317 »	199 »
1880-ban	807 »	6 »

A szivacs vámja az 1879-iki tarifa által 15 frtról 5 frtra szállittatott le. Ezen árú értéke 700 frt; czélszerűnek látszott tehát ezen árút pénzügyi szempontból nagyobb értékéhez képest ismét a magasabb vám alá helyezni. A jövedelmi többlet mintegy 5000 frtra becsülhető.

A hólyagok és belek, aranyverőhártyák és a belekből készült kötelek jelenleg vámmentesek. 1879 előtt 1 frt 50 kr. vám alá estek. Ezen árúk értéke 152 frt, minek folytán a 2 frtos vámot el is birják. Németországban a belekből készült kötelek ugy kezeltetnek, mint a bőrárúk és 50 márk vám alá esnek. A várható jövedelmi többlet 8—9000 frtra tehető.

XI. Zsiradék.

Az ezen osztályban javaslatba hozott változások főleg az orosz és amerikai versenynek távoltartása de részben pénzügyi szempontból is indokoltak.

A vaj vámja egy frttal emeltetik, mi által a sajttal egyenlő, azaz 9 frt vám alá esik. A 8 frtos vám azonban az olasz szerződésben kötve lévén, ezen emelés egyelőre a szerződéses államok irányában foganatba nem fog vétethetni. A mesterséges vaj a javaslatban névleg fel van sorolva, mi különben lényegére nézve nem változás, miután az árúlajstrom által már jelenleg is a természetes vajhoz van utalva. Ezen czikk azonban a forgalomban mindinkább nyer jelentőségben, miért is külön felemlitése czélszerűnek mutatkozik. A német kereskedelmi kamarák 1880. évi jelentései szerint pl. az Egyesült Államokból jul. 1-jétől szeptember 25-ig nem kevesebb, mint 60,000 hordó mesterséges vaj szállittatott New-Yorkból Európába.

A disznó- és ludzsir, valamint a szalona vámja 8 frtról 16 frtra emeltetik. Ezen emelés tisztán hazai termelésünk szempontjából hozatik javaslatba és első sorban az amerikai Egyesült-Államok versenye ellen van irányozva. Köztudomású, hogy az Egyesült-Államok nemcsak gabona és lisztre nézve, hanem állati termények tekintetében is nevezetes szerepet játszanak az európai piaczokon. Igaz, hogy újabb időben egészségügyi szempontból több államban az a törekvés kezd érvényesülni, hogy az amerikai zsir, mint egészségártalmas részeket tartalmazó, teljesen prohibeáltassék; de ezen törekvések még egyöntetű eljárásra nem vezettek, s Amerika egyelőre nagy mennyiségű zsirt vet az európai piaczokra. Tekintettel arra, hogy a zsir, mely az előtt a német vámterületen vámmentes volt ennek új vámtarifája szerint 10 márk vám alá esik és ennek folytán kivitelünk a német vámterületre jelentékeny módon meg van nehezitve, valamint hogy az amerikai zsir olcsóbb ára folytán nemcsak a külföldön, hanem már a belföldi piaczokon is veszélyes versenyzővé kezd válni, termelésünk érdekében indokoltnak látszik, hogy legalább a vámterület piaczait biztositsuk saját terményeink számára.

A többi ezen osztályban túlnyomólag pénzügyi szempontból javaslatba hozott módositások következők:

Stearinsav és palmitinsav 3 frtról 6 frtra emeltetik, mi részben a többi zsiradékok és zsirkeverékek vámemelése által is indokolt. Ezen anyagok vámfelemelése folytán a gyertyák vámja (241. sz.) is megfelelőleg 8 frtról 11 frtra emeltetik fel, mi által a belföldi iparnak eddig nyujtott védelemben változás nem történik.

Parafin, ceresin és czetvelő vámja 3 frtról 4 frtra, a német vámtarifával egyenlő vámra emeltetik, mi eltekintve a pénzügyi szemponttól még az ozokeritnek (115 sz.) vám alá helyezésében is találja indokát.

A faggyú jelenleg vámmentes, holott a többi külön meg nem nevezett zsiradék és zsirkeverékek 1 frtos vám alá estek ámbár értékükre nézve csekélyebbek (30 frt), mint a faggyú (42 frt). Különben a vámkezelés könnyitése végett is czélszerűnek mutatkozik ezen árúkat egy vámtétel alá helyezni.

A pálmadió- és cocusdióolaj hordókban jelenleg a zsiros olajok közt szerepel és vámmentes. Növényi faggyú eddig a tarifában külön felemlitve nem volt és mint viasz 5 frttal vámoztatott, mi értékéhez képest túlságos megterheltetésnek ismertetett fel.

Az ezen osztályban pénzügyi szempontból történt emelések körülbelől 100,000 frt nagyobb jövedelmet igérnek.

XII. Zsiros olajok.

A 72. sz. alatt felsorolt zsiros olajok, hordókban, tömlőkben és hólyagokban a faolaj kivételével, mely jelenleg is 4 frtot fizet, mint külön meg nem nevezett zsiros olajok 1 frt 50 kr. vám alá esnek a mostani tarifa szerint. Ezen olajok ugyan túlnyomólag ipariczélokra használtatnak, de részint tisztán részint vegyitve faolajjal ételek készitéséhez is fordittatnak. Áll ez különösen a pamutmagolajra nézve. Ezen olajok a német vámterületen is 4 frtos vám alá esnek. Egyesitésük a faolajjal különben még a vámkezelés szempontjából is czélszerűnek mutatkozik, miután ezen faolajjal vegyitett olajok megkülönböztetése a tiszta faolajtól igen bajos.

A repczeolaj, lenolaj és egyéb külön meg nem nevezett zsiros olajok vámja, tekintettel az olajmagnak vám alá helyezésére 1 frt 50 krról 2 frtra emeltetik.

Az olajok vámjai különben az olasz szerződésben kötve vannak, a vámemelések tehát egyelőre a velünk szerződéses államok irányában nem lesznek alkalmazhatók.

A mostani vámtarifa 17. szakaszához tartozó 1. jegyzet visszaélések kikerülése végett azon megszoritással vétetett ismét fel az új tarifába, hogy az abban nyujtott kedvezmeny egyedül a határszéli lakosok szükségletére szorittatik.

XIII. Italok.

A bor behozatala a vámnak 1879-ben 8 frtról 12 frtra (hordókban) és 20 frtra (palaczkokban) történt felemelése daczára nem hanyatlott.

Behozatott:

		Bor palaczkokban		Bor hordókban	
1870-ben	összesen	4,691	mm.	4,365	mm.
1871-ben	›	7,272	›	5,279	›
1872-ben	›	11,201	›	8,294	›
1873-ban	›	14,371	›	10.931	›
1874-ben	›	7,731	›	9,368	›
1875-ben	›	7,634	›	8,792	›
1876-ban	›	6,132	›	8,706	›
1877-ben	›	6,031	›	8,729	›

		palaczkokban	hordókban
1878-ban	összesen	6,380 mm.	10,358 mm.
1879-ben	»	4,570 »	8,359 »
1880-ban	»	5,224 »	11,186 »

Ezen kimutatásból kitünik az, hogy a borbehozatal a vámok emelése után is majdnem egyenlő maradt; — de kitünik továbbá az is, hogy a hordóborok behozatala némileg emelkedett, holott a palaczkboroké csökkent. Ennek oka abban kereshető, hogy sok bor hozatik be hordóban s vele együtt elküldetnek az illető palaczkok, dugók, kupakok czímczédulák stb., és a vámterületen töltetik be a bor a palaczkokba, s mégis ugy jön forgalomba, mint ha külföldön palaczkozták volna. Ez okból czélszerűnek látszott, hogy a hordóbornak vámja 12 frtról 20 frtra emeltessék és vám tekintetében a palaczkban behozott borral egyenlően kezeltessék.

A pezsgő bor vámja 20 frtról 50-re emeltetik.

Behozatott pezsgőbor 8 frtos vám mellett:

	1874.	évben pezsgő	4586 mm.
	1875.	» »	2647 »
	1876.	» »	3596 »
	1877.	» »	4047 »
	1878.	» »	5748 »
20 frtos vám mellett:	1879.	» »	2857 »
	1880.	» »	4058 »
	1881.	(novemb. végeig)	3929 »

A pezsgő bor vámjának felemelése által egy palaczk 52·5 krajczárral fog megdrágulni, mi bizonyára a fogyasztás csökkenését elő nem fogja idézni.

A borokból várható nagyobb jövedelem mintegy 200,000 frtra tehető.

Borczefre jelenleg a hordókban való bor vámjának felét, azaz 6 frtot fizet. Borczefre monarchiánkba leginkább csak Tirolnak az olasz határszélén fekvő részeibe hozatik be és miután az olasz borok vámja szerződésileg 3 frt és 20 krral biztositva van, visszás állapotnak kell feltünni, hogy a borczefre majd kétszer akkora vámot fizet, mint a bor, mely ugyanazon czefréből készült. Czélszerűnek látszott ennek folytán a borczefre vámját a borra fennálló legalacsonyabb vámmal egy magasságban megállapitani, mi a borczefrére kedvezőbb vámozást még mindig nem eredményez, miután a bor és a czefre értéke közti arány úgy áll mint 100 a 160-hoz.

Az ásványvizek jelenleg a vegyészeti segédanyagok (63. *a*) közt szerepelnek és vámmentesek. A javaslat szerint ide soroztatnak és ugy pénzügyi szempontból, mint tekintettel az ily uton tömegesen behozott palaczkokra, 50 kros vám alá helyeztetnek.

XIV. Eledelek.

Ezen osztályban különösen pénzügyi szempontok tanácsolják a jelenlegi vámok fölemelését, miután rendszerint oly árúkról van szó, a melyeknek külföldről behozatala nem elsőrendű szükséglet okából szokott történni.

A kenyér, mely eddig vámmentes volt, a lisztre nézve megállapitott vám folytán természetesen külön vám alá helyeztetik és pedig 1 frt 50 kr. vám alá. A kenyér különben az olasz szerződésben kötve levén, a javaslatba hozott vám e szerződés fennállásáig vagy az olasz kormánynyal külön történt megállapodásig hatályon kivül fog maradni.

A friss és elkészitett hús vámja 3 frtról 6 frtra emeltetik. A 3 frtos vám különben az olasz szerződésben kötve van; az emelés egyelőre hatályba nem fogna léphetni.

A heringek vámja 2 frtról 3 frtra emeltetik. Az ezen emelésből várható jövedelmi többlet 50—60.000 frt.

Az elkészitett halak vámja is, és pedig: a marinált halaké 6 frtról 15 frtra, az egyéb módon elkészitetteké 4 frtról 5 frtra emeltetik. Ez utóbbiak vámja ugyan Olaszországgal kötött szerződésünkben 3 frttal van megkötve, minek folytán a javaslott vámemelés a szerződés érvényben maradásáig a szerződéses államok irányában alkalmazásba nem jöhet; miután mindazáltal ezen halak közé tartoznak azon nagy mennyiségben fogyasztásra kerülő u. n. orosz szardinák, a melyek közvetlenül Oroszországból kerülnek be hozzánk, ezen irányban a vámemelés érvényesülhet.

A káviár és káviárfélék jelenleg 6 frtos vám alá esnek, mi ezen czikk magas értékével (300 frt) szemben annál kevésbé igazolt, mert ez az árú nemcsak fényüzési czikk, hanem oly állam terméke, mely kiviteli czikkeink irányában igen magas vámokat hoz alkalmazásba. A vám a javaslat szerint 50 frtra emeltetik, mi megfelel a német vámterület vámjának is.

A kávépótlók vámja 6 frtról 15 frtra emeltetik, mi részben természetes következménye a kávévám felemelésének, mely a kávépótlók megfelelő emelése nélkül prämiumot képezne pótlók, jelesül a Németországban nagy mérvben termelt katáng behozatalára. A kávépótlók Németországban, a katáng kivételével 20 frtos vám alá esnek, a katáng azonban csak 2 frtot fizet, mi abban találja magyarázatát, hogy a német vámterületen katángból nagy mennyiségű kávépótlót állitanak elő.

Az őrlött kákáó és kákáótészta, valamint a csokoládé és csokoládégyártmányok vámja 35 frtról 50-re emeltetik. Ezen emelés, eltekintve a pénzügyi szemponttól, a nyers kákáó vámjának felemelése folytán is indokolt. A várható pénzügyi eredmény 11,000 frt.

A 92. és 93. tarifaszámok alatt foglalt árúk legtöbbje jelenleg is 35 frtot fizet és ezek vámja 40 frtra emeltetik. De az új tarifa megváltozatt beosztása folytán ezen számok alá oly czikkek is fognak jövőben esni, melyek jelenleg sokkal alacsonyabb vámmal vannak terhelve. Ilyenek az ostya lisztből, gyümölcskenyér és kétszersült melyek jelenlegi vámja 5 frt; tápláló anyagul szolgáló oldékony készitmények, most 7 frt vám alá esnek, elkészitett mustár és kápri pedig 15 frtot fizetnek. Mindezen czikkek azonban a forgalomban jelentőséggel nem birnak, miért is a vámtarifa és a vámkezelés egyszerüsitése czéljából kivánatosnak mutatkozott azokat a külön meg nem nevezett ételek közé beosztani.

XVII. Ásványok.

A 103. tarifaszám alatt foglalt égetett, iszapolt vagy őrlött földek és ásványi anyagok melyek jelenleg vámmentesek, kezelési szempontból azaz azért, hogy mint vámköteles tárgyak a vámhivatalok által beható vizsgálat alá vétessenek — 20 kros illetéknek vettetnek alá.

Különben ezen tárgyak az olasz szerződés által kötve lévén, a javaslatba hozott vámnak annak időtartamáig semmi jelentősége nincsen.

Ezen czikkek behozatala eléggé jelentékeny és évenkint mintegy 3—400,000 métermázsára rug.

XVIII. Gyógyszer- és illatszeranyagok.

Az ezen osztályba tartozó árúk vámjai 1878-ben legnagyobb részt leszállittattak. 1878 végéig a következő vámok voltak érvényben:

szürke ambra, castoreum, kőrisbogár	10 frt 50 kr.,
pézsma (moschus), czibet	15 » — »
kákáovaj	21 » — »
pézsmamag, kámphor, jalappa-gyanta, opium	10 » 50 »
muscatbalzsam	15 » — »
kubéba, galanyagyökér	16 » — »

Ezen árúk 1878-ben egy egységes vám (6 frt) alá foglaltattak. A javaslat szerint a 6 frtos vám tisztán pénzügyi szempontból 15 frtra emeltetik, mi több czikkre, még nem éri el az 1879-ik év előtti vámokat. Ezen árúk értéke különben oly jelentékeny, hogy a javaslatba hozott 15 frtos vám átlag két százalékot sem teszen.

Az illó olajok vámja 10 frtról 25 frtra emeltetik. Különben ezen tétel az olasz szerződésben kötve van és igy a fölemelés egyelőre jelentőséggel nem bir.

Az illatos eczet, zsiradék és olaj vámjában változás ugyan nem hozatik javaslatba, hanem jövőre ezen vámtétel mellett csak azon ipari czélokra szánt folyadékok fognak behozatni, melyek legalább 5 kilogramot tartalmazó tartályokban vannak. A kisebb tartályokban érkező árúk, melyek legtöbb esetben mint illatszerek kerülnek közvetlenül a forgalomba a német vámtarifa mintájára, mint illatszerek (337. szám) 50 frtjával vámozandók.

XIX. Festő- és cserző-anyagok.

Ezen osztályban csak a 112. és 113. tarifaszámoknál hozatnak módositások javaslatba.

Az indigo és cochenille festőanyagok jelenleg vámmentesek, jövőre pénzügyi szempontból és tekintettel nagy értékükre (Indigo 750 és Cochenille 350 frt) 3 frtos vámnak vettetnek alája. Az ezen vámból várható jövedelem 24—28,000 frtra tehető. Különben ezen czikkek már 1879 előtt is 1 frt 60 kr. vámot fizettek.

A második változás az, hogy a cserző-anyag-kivonatok, melyek jelenleg 1 frt 50 kr. vám alá esnek, a festőanyag-kivonatokkal egy categoriába helyeztetnek, minek folytán 3 frtos vám alá jutnak. 1879 előtt is egyenlő vámot (3 frt) fizettek és újból egyesitésük a vámkezelés könnyitése szempontjából is indokolt; miután nehéz megkülönböztetni azt, hogy bizonyos kivonat cserzésre vagy festésre való-e, s másrészt legtöbb esetben az illető anyag mind cserzésre, mind festésre használható, s igy a jelenlegi vámtarifában foglalt megkülönböztetés sok nehézségre ad alkalmat.

XX. Mézgák és gyanták.

Az ezen osztályba a javaslat szerint besorolt árúk a mostani vámtarifában nagyobbára vámmentesek. A vámok leginkább pénzügyi szempontból hozatnak javaslatba, de a javasolt vámok csekélyek.

A javaslatba hozott módositások a következők: kátrány, közönséges gyanta, hegedű-gyanta, szurok és földviasz (ozokerit) eddig vámmentesek, jövőre 20 kros vámmal rovatnak meg.

Aszfaltmastix és aszfaltbitumen eddig vámmentesek, jövőre 1 forintos vám alá esnek. Az aszfalt vámmentességének megszüntetését belföldi aszfalttermelésünk és a nyers aszfaltot feldolgozó vállalatoknak, az angol versenyzés ellen megvédése szükségli. Aszfalt Magyarországban Felső-Dernán (Biharmegyében) termeltetik nagyobb mennyiségben, de ezenkivül elő-fordul még a monarchiában csekélyebb mértékben Dalmácziában és Tirolban. A belföldi aszfalt nem-

csak járdaburkolatra alkalmas, hanem aszfaltlakk és aszfaltásvány-olaj előállítására is használtatik, és az aszfalttermelés egyátalában jövővel biró iparágat képez. Belföldi társulataink azonban az angol gyárakkal nehezen tudnak versenyezni, nem mintha terményük nem volna oly minőségű, mint a külföldi, hanem a kezdet nehézségén és azon körülményen kivül, hogy erőteljes külföldi vállalattal szemben kell tért foglalniok, különösen azért is, mivel a külföldiek kedvezőbb viszonyok mellett produkálnak és pl. a nyersanyagot visszrakomány gyanánt hozatják Amerikából (Trinidádból), holott belföldi iparosaink az anyagnak a fővárosba való szállitásáért magas díjakat tartoznak fizetni. Az aszfaltmastix és aszfaltbitumen átlagos értéke 20 frt métermázsánkint, ugy, hogy a javaslatba hozott vám belföldi termelésünket 5%-os védelemben részesitendi.

A 117. tarifaszám alatt felsorolt árúk jelenleg vámmentesek, de aszurokolaj és gyantaolaj 1879 előtt szintén 1 frt 50 kr. vám alá estek.

A 118. tarifaszám alatt megnevezett mézgák és gyanták 1879 előtt 1 frt 60 krt fizettek, jelenleg vámmentesek. A külön meg nem nevezett mézgák, gyanták és mézgagyanták, természetes balzsamok és növénynedvek hasonlókép azelőtt 1 frt 60 alá estek, és már jelenleg is az egész tarifaszámra javaslatba hozott 1 frt 50 kros vámnak vannak alávetve.

Limonilé és manna az olasz szerződésben vámmentesen van megkötve, miért is ezen két czikkre a javasolt vámemelés egyelőre hatályon kivül marad.

XXI. Ásványolajok.

A vámtarifának az ásványolajokról szóló része teljesen azonos az ásványolajok megadóztatására vonatkozó, és a törvényhozásnak külön bemutatott törvényjavaslatban foglalt tételekkel.

Miután ezen törvényjavaslathoz bemutatott előterjesztésben egyuttal a kőolajvámok is kellően indokoltattak, ezeket itt ujból felemliteni nem szükséges.

XXII. Pamut, pamutfonalak és pamutárúk.

A 122. tarifaszámban a fehéritett és őrlött pamut külön felemlittetik; ezen czikkek eddig is ugy kezeltettek, mint a fel nem dolgozott pamut; világosság kedvéért azonban most megnevezésük látszott czélszerűnek.

A pamutfonalak és pamútáruknál javaslatba hozott kevés módositás czélja a német vámtarifa által az osztrák czikkek irányában meghonositott nagyobb vámtételeket némileg egyensúlyozni. Tekintettel mindazáltal arra, hogy e czikkekben Magyarország kiválóan fogyasztó, a módositások korántsem alkalmaztattak oly mérvben, a mint azt az emlitett szempont és főkép az érdekelt iparosok követelték, a mint ez a következő részletekből kivehető.

Pamutfonalak. Mostani tarifánkban (30 b) tétel) a második fokozat a 12. számon felül egész a 30. számig terjed. Ezen határ leszállittatik 30-ról 29-re; a javaslatba hozott módositás egyrészt a vámkezelés könnyitése czéljából történt, minthogy az volt a tapasztalás, hogy nagyobb számu, jelesül 32. számu fonalak nagyban kevertetnek a 30-as számok közé, a nélkül, hogy ezt a vámhivatalnok könnyen észrevehetné.

Ha már most a forgalomban ritkábban előforduló 29-es szám vétetik határul, nehéz lesz az emlitett visszaélést alkalmazni. Különben a német vámtarifában is a páratlan számok képezik a határt, a vámok pedig ott 6 frttól 10½ frtig váltakoznak.

Egy másik lényeges változás a pamutfonalaknál az, hogy jelenleg a 30-as számon felül a fonalak nyers állapotban 12 frtot, fehéritve vagy festve pedig 16 frtot fizetnek, a magasabb számokra való tekintet nélkül. — Statisztikai kimutatásaink szerint a nyers fonalak behozatalának legnagyobb része a 30-as számon felüli fona-

lakra esik. Miután az ezen számon felüli fonalak a német vámterületen még a javaslatba hozott vámoknál is magasabb vámok alá esnek, indokolt az, hogy az 50-es számon felüli fonalak számára új osztály állittassék fel 16 illetőleg 24 frttal. Ennek következtében természetesen a hármasával vagy többesével sodrott fonalak vámja is a kettős fonalakra nézve felállitott legmagasabb vámnak megfelelőleg felemeltetik és 20 frt helyébe 24 frttal állapittatott meg. Ez a vám a fogyasztást illetőleg nagy jelentőséggel nem bir, miután az árú értéke 300 frt és összesen csak 1500 métermázsa közül hozatik be. A kisebb forgalom számára kiszerelt fonalak jelenleg 24 frtot fizetnek. Ezen fonalakra (valamint a lenfonalakra) nézve a javaslatban külön tarifaszám állittatik fel 30 forintos vámmal. Németországban az ilyféle pamutfonalak 35 frt vám alá esnek. Nagy jelentőséggel ez az emelés sem bir, az árú értéke 292 frt, összesen pedig behozatik 7000 métermázsa.

Pamutárúk. A pamutárúknál kevés jelentőségű módositások tétettek. A közönséges sima festett szövetek vámja 10 frttal emeltetett. Jelenleg ugyanis a fehéritett és festett közönséges sima pamutszövetek egyenlően vámoztattak és 40 frtos vám alá estek. A német vámtarifában a fehéritett szövetek 50, és a festettek 60 frt vám alá esnek; minthogy pedig a szomszédországok egymással való versenye ily különböző vámtételek mellett határozottan egyenlőtlen, a szóban álló módositás elfogadhatónak látszik.

A többi változások főleg finomabb árúkra vonatkoznak és a magyar fogyasztásra különös érdekkel nem birnak.

Az 50-ik számon felüli fonalakból készült nyers árúk vámja 60 forintról 70 frtra; a fehéritett, festett stb. árúké 90 frtról 100 frtra, és a 100. számon felüli fonalakból való árúké pedig 150 frtról 160 frtra emeltettek.

A bobbinetszerű függönyök és butorhálók vámja 70 frtról 160 frtra emelzetett. Ezen kelmék a német vámterületen 115 frtos vám alá esnek és a német vám megállapitása annak idején főleg az angol verseny által indokoltatott. A vámnak javaslatba hozott emelése tehát annál indokoltabb, mert az osztrák ipar nemcsak az angol, hanem a reá nézve már közelségénél fogva is sokkal veszélyesebb német ipar versenyével is küzd.

A himzett szőtt-árúk és csipkék vámja 150 frtról 200 frtra emeltetik, mi ezen árúknak magas értéke (2200 frt) és fényüzési jellege folytán igazolt.

A bársony és bársonyszerű szövetek, valamint a paszomány stb. árúk jelenleg 70 frtos vám alá esnek. Miután ezen árúk, ha gyapjuból vagy lenből valók, már jelenleg is 80 frtot fizetnek, az egyenlőség és vámkezelés könnyitése szempontjából indokoltnak látszott a pamutból való árúk vámját is 80 frtra felemelni.

A szőtlen pamutbelek jelenleg 12 frt vám alá esnek, a szőttek ellenben 24 frtot fizetnek. A javaslat szerint mindkettő egy tarifaszám alatt egyesittetik 24 frt vámmal. — Géphajtószíjak és tömlők pamutból eddig külön felemlitve nem voltak és az árúlajstrom szerint minőségüknek megfelelőleg vámoztattak, minek folytán különbözőleg kezeltettek és részben sokkal magasabb vám alá estek. Miután ezen árúk újabb időben nagyobb szerepet kezdenek játszani, czélszerűnek látszott azokat külön felemliteni.

XXIII. Len, kender, juta stb. az ezekből készült fonalak és árúk.

Fonalak. A mostani vámtarifánkban fennálló vámmenteség a kézfonta fonalakra nézve régibb szerződésekből vétetett át és a viszonosságon alapult. Tekintve azonban, hogy a többi államok, jelesül a német vámterület sem tesz különbséget a kézfonta és a többi fonalak közt, ezen kedvezménynek fentartása továbbra indokoltnak nem látszik.

A kisebb forgalom számára kiszerelt lenfonalakat illetőleg már emlités történt a pamutfonalaknál.

A tömlő-gyártás érdekében a nyers czérnázott lenfonalakra nézve külön engedély mellett 6 frtos vám állapittatott meg, holott ezen fonalak átalában 12 frtot fizetnek. Ez által valamint a tömlőknél javaslatba hozott vámfelemeléssel megszünik mostani vámtarifánk azon visszássága, hogy a kész gyártmány (tömlök) 3 frtot fizetett, ellenben a félgyártmány (fonal) 12 frtos vám alá esett.

A lenárúknál a következő változások hozatnak javaslatba.

A nyers csinvat jelenleg, tekintet nélkül a fonalszámra a 12 frtos vámtétel alá esik. Ezen kivételes helyzet a jövőre megszüntettetik és csinvat ép ugy fog vámoztatni, mint a többi lenárú t. i. a fonalak 5 milliméterre eső mennyisége szerint.

A fémszálakkal vegyes lenárúk vámja 150 frtról 160 frtra, a csipkék es himzett árúk vámja pedig 150-ről 200 frtra emeltetik; az emelés tisztán fényüzési tárgyakat érintvén pénzügyi szempontból történik

A bársonyszerű szövetek mostani tarifánkban külön felemlitve nincsenek, de az árúlajstrom által a 80 frtos vám alá soroltattak.

A láb- és kocsitakarók fonott vagy sodrott manilla-kenderből jelenleg 6 frt vámot fizetnek, holott a kevésbbé értékes jutaszőnyegek 12 frtot fizetnek. Czélszerűnek látszik tehát ezen árúkat egy tétel alá sorolni és számukra a magasabb 12 forintos vámot megállapitani.

A kötélverő-árúk vámja, a mennyiben ez az olasz szerződés által nincs megkötve, részben 3 frtról 12 frtra emeltetik, mi különben nem oly magas vám, mint a milyent a kötélverők óhajtottak volna. A vámfelemelés a belföldi kenderipar érdekében a külföldi versenynyel szemben indokolt.

XXIV. Gyapjú, gyapjúfonal és gyapjúárúk.

Mielőtt a gyapjúárúknál tett módositások részletei fölsoroltatnának szükséges, hogy egy pillanatot vessünk a gyapjú-árúk vámjának történeti fejlődésére és a külállamokban időközben meghonositott uj vámokra. A gyapjúárúk zömét képező u. n. külön meg nem nevezett gyapjúárúk, — köztudomás szerint a kiegyezési tárgyalások alkalmával, tekintet nélkül arra, valjon tisztán gyapjúból valók vagy pamuttal vegyitettek, két osztályba soroztattak, még pedig a négyszögméterenkint 600 gramnál nagyobb súlyúak 40 frtos vámmal és a 600 gramnál kisebb súlyúak 80 frtos vámmal. — Ily osztályozással és vámokkal léptünk 1877-ben a német tárgyalásokba és ezek folyama alatt történt, hogy az akkori német autonom vámtarifa mérsékelt vámjainak megkötése fejében ellenconcessiókép állapittatott meg a német ipar érdekeinek megfelelő hármas osztályozás. Daczára annak, hogy a tárgyalások megszakadtak, az igy, következőleg megállapitott osztályozás

négyszögméterenkint

600 gramnál nagyobb súlyúak	40 frt
450—600 gram súlyúak	60 »
450 gramnál kisebb súlyúak	80 »

tarifánkba felvétetett, és igy kerültek ezen tételek a törvényhozás elé terjesztett javaslatba. — Midőn később az osztrák kormánynak a kiegyezési tárgyaláskor 8 frtjával megállapitott kőolaj-vámot a birodalmi tanácsban keresztül vinni nem sikerült, és e vámot 8 frtról 3 frtra óhajtotta leszállitani, a magyar kormány a számára pénzügyi szempontból fontos petroleum vám leszállitásába csak a más téren nyerhető ellenengedmények fejében vélt beleegyezhetni s ismét a gyapjúárú vámok voltak azok, melyek új transactió tárgyát képezték. Ekkor a pamutláncczal szőtt, négyszögméterenkint 300—600 gram súlyú szövetek külön jegyzetbe foglal-

tattak és az eredeti javaslatban megállapitott 60 és 80 frt vám helyett 50 frtos vám alá vétettek.

A magyar kormány már 1878-ban vitatta azt, hogy az angol conventióval szemben avaslatba hozott magasabb gyapjúárú-vámok nem prohibitiv jellegűek, és ha az osztrák iparnak nagyobb védelmet biztositanak is, megengedik még mindig a külföldi árúnak rendszeres behozatalát s igy lehetővé teszik azt, hogy a külföldi gyártmányok versenye mellett az osztrák ipar kizárólagos uralma a belföldi fogyasztási területen kellően ellensúlyoztassék. Hogy ez igy áll, legvilágosabban megitélhető a külön meg nem nevezett gyapjúárúk forgalmi adataiból, melyek feltüntetik, hogy a behozatal 1879. óta még nagyobb összegeket mutat fel, mint pl. az 1877-ben történt behozatal.

Ha e mellett tekintetbe vétetik még, hogy a német vámterület, valamint Francziaország is legújabban gyapjúárú-vámjait oly mérvben emelték, hogy az ezen piaczokról ekkép kiszoritott angol gyártmány nagyobb beözönlésétől méltán tartani lehet, az osztrák iparos körök követelései eléggé indokoltaknak és a kormánynak a gyapjúárúk vámjainak felemeléséhez történt hozzájárulása igazoltnak fog látszani.

A javaslatba hozott módositások részletei a következők: —

A gyapjú- és szőrtáblák jelenleg ugy kezeltetnek, mint a pamutvatta és 5 frtos vám alá esnek. Kalapnemez már jelenleg is 9 frtot fizet. Vámkezelési szempontból czélszerűnek látszott ezen árúkat egy tarifaszám alá sorolni és a gyapjú-vattát (mely különben sem képez a forgalomban nagy jelentőségű tárgyat) 5 frtról 9 frtra emelni.

A gyapjúfonalak vámozásában lényeges változás nem történt. A vigognefonalak vámozását illetőleg határozott vám jelöltetik ki már a tarifában, a mi eddig nem történt. Ezen fonalak pamutból valók és rendesen gyapjúval kevertek, de a gyapjú mennyisége néha alig tesz 3—4%-ot. Jelenleg, ha tisztán pamutból valók, mint pamutfonalak vámoztatnak a 30. tétel szerint és finomságukhoz képest 10, 12 vagy 16 frt vám alá esnek, ha ellenben gyapjúval vegyitettek mint gyapjúfonalak kezeltetnek a 34. c. tétel szerint és pedig miután többnyire festve fordulnak elő, 12 frtjával. Sok esetben igen nehéz lévén megállapitani, vajon a vigognefonalak tartalmaznak-e gyapjút vagy nem, azért czélszerűnek látszott, minden megkülönböztetés nélkül azokat ezen osztályba sorolni és névleg felemliteni.

A kemény fésüs fonal (Weftfonal) nyers állapotban jelenleg átalában 1·50 frtos vám alá esik. Miután kivált osztrák vámhivataloknál kitünt az, hogy ezen kedvezmény számos visszaélésre nyujtott alkalmat, a mennyiben egyéb nyers fonalak is weft-fonalnak vallattak be és megkülönböztetése más kemény fésüs fonalaktól nehéz és nagyobb gyakorlatot tételez fel a vámhivataltól, czélszerűnek látszott ezen kedvezményt csak külön e czélra felhatalmazott vámhivatalokra már a törvényben megszoritani, a mi különben is rendeleti uton bármikor meg lett volna tehető.

A 155. tarifaszám megfelel nagyjában a mostani vámtarifa 38. *a*) tételének. A változások, melyek e tételnél javaslatba hozatnak, a következők: — Az eddig külön felemlitve volt matrózposztó (sigona) és darócz a javaslatba többé fel nem vétettek. Ezen kelmék külön megnevezésének elejtésére szolgál az, hogy azok a nemzetközi forgalom tárgyát nem szokták képezni és külön megnevezésük csak visszaélésre szolgáltatott alkalmat.

A mostani tarifánkban előforduló kifejezés »kutya-, borjú- vagy marhaszőrből készült szövetek és fonadékok« helyébe világosan meg van jelölve az az árúczikk, mely itt értetik, t. i. a lábszőnyegek és miután csak ritkán készülnek tisztán az emlitett szőrnemekből, hanem majdnem kivétel nélkül gyapjúval vagy műgyapjúval (shoddy) vegyitvék, kételyek mellőzése végett czélszerűnek látszott határozottan kimondani, hogy az emlitett lábszőnyegek ily anyagokkal vegyesen is ezen tétel alá és nem, mint eddig, más magasabb vámok alá sorozandók.

Az állatszőrből készült durva nemezek áthelyeztettek a 162. tarifaszámhoz a többi nemezárúkhoz.

Mostani tarifánk 38. *a*) tételéből megmarad tehát a 155. tarifaszám alatt: pokrócz, halinaposztó, sajtolóposztó, szitafenekek és alattságok lószőrből, hálószerű szövetek és hálók, kalaphulladékok és posztószélek. Ezen árúk fizetnek jelenleg 9 frt vámot, az 1868-iki német szerződés szerint 10 frtos vám alá estek, tehát 1878-ban leszállittattak az akkoriban többé érvényben nem állott angol pótconventió tételére; a javaslat szerint a vám 12 frtra emeltetik.

Ezen árúk értékei(métermázsája) a következők: pokrócz, halinaposztó, sajtolóposztó és posztószélek 155 frt. Szitafenekek, alattságok lószőrből, hálószerü szövetek és hálók 500 frt, kalaphulladék 150 frt. Az átlagos érték tehát 268 frt és igy a javaslatba hozott 12 frtos vám alig tesz 5%-ot. De tekintettel továbbá, hogy ezen tarifaszám alá oly tárgyak tartoznak, a melyek a belföldön, sőt nagy részük Magyarországon is kellő minőségben előállittatnak, a a vámfelemelés annál is inkább indokolt, mivel ezen árúk a szomszéd német vámterületen jóval magasabb vámoknak vannak alávetve. A német vámterületen fizet pokrócz 24 vagy 67½ frtot halinaposztó 67½ frtot. Szitafenekek és alattságok lószőrből 24 és 75 frtot, ugyszintén hálószerü szövetek és hálók. Egyébiránt a forgalom ezen árúkban nem nagy, behozatott ugyanis az osztrák-magyar monarchiáb 1879 óta:

	1881. (nov. végéig)	1880.	1879.	
pokrócz, halinaposztó, matrózposztó, sajtolóposztó és posztószél	505	374	266	mm.
lószőrből készült szitafenekek, alattságok stb.	44	4	4	»

A 156. tarifaszám alatt a szőnyegek vannak egybefoglalva. Az *a*) betű alatt felsorolt szőnyegek vámja 1879-ban leszállittatott az angol pótkonvenczió tételére, holott az 1868-iki szerződés vámja 10 frt volt. A javaslatba hozott 12 frtos vám, részben megfelel a német tarifa vámjának, de részben sokkal mérsékeltebb, mivel a német vámterületen ezen árúk között vannak olyanok is, melyek 50 frtos vám alá esnek. Ezen tétel legjelentékenyebb czikke különben az ugynevezett hollandi szőnyegek (állatszőr, gyapju- és jutafonalból), melyek értéke sokkal nagyobb (140 frt), mint a 150. tarifaszám alatt foglalt jutaszőnyegeké és mely utóbbiak szintén 12 frtos vám alá esnek. De a vámkezelés szempontjából is kivánatos, hogy ezen szőnyegek egyenlő vám alá essenek.

A behozatal tett:

1879. évben	447	mm.
1880. »	301	»
1881. (nov. végéig)	33	»

A *b*) alá eső szőnyegek vámja jelenleg 30 frt, az 1868-iki német szerződés szerint 40 frtot tett a vám és 1878-ban ez leszállittatott az angol pótconventió tételére. Ezen szőnyegek közül vannak olyanok is, melyek értéke 500 frtot is meghalad és miután átlagérték gyanánt 400 frt vehető fel, a javaslatba hozott 40 frtos vám 10%-ot tesz az érték után. A német vámterületen ezen szőnyegek vámja 50 frt.

Behozatott:

1879. évben	2716	mm.
1880. »	3387	»
1881. (nov. végéig)	3294	»

A hevederek vámja szintén 40 frtra emeltetik 30 frtról. Ezen árúk értéke 185 frt és a német területen mint paszomántárúk vámoztatnak 75 frtjával.

A külön meg nem nevezett gyapjú-árúk (158. sz.) vámjaira nézve a következő összeállitás ad felvilágositást:

	jelenleg	1868. német szerz.	angol conv.	mostani német vám
600 grammnál súlyosabbak	40 frt.	40 és 80 frt.	30 és 70 frt.	$67^1/_2$ frt.
450—600 gram	60 »	40 » 80 »	30 » 70 »	$67^1/_2$ »
450 grammnál könnyebb	80 »	40 » 80 »	30 » 70 »	$67^1/_2$ és 110 frt.
pamutlánczczal 300—600 gr.	50 »	40 » 80 »	30 » 70 »	$67^1/_2$ frt.

Az ezen tarifaszám alá tartozó árúk forgalmi adatai a következők:

behozatott

	1881. (nov. végéig)	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.	1874.	1873.
40 frtos vám mellett	12,834	11,313	11,888	33,082	23,197	32,006	35,738	30,811	34.099
60 » » »	1,577	1,568	1,312						
80 » » »	11,100	12,097	11,125						
50 » » »	977	1,150	1,125						
	26,488	26,128	25,450						

Megjegyzendő azonban, hogy az 1879. év előtti mennyiségekben más árúk is foglaltatnak, miután forgalmi kimutatásaink az akkor érvényben állott vámtarifa osztályozása után készültek. Hogy mennyi esik az ezen években behozott mennyiségekből az itt szóban álló külön meg nem nevezett gyapjú-árúkra, azt kimutatni nem lehet.

Ezen adatokból kitünik, hogy az 1879. évben életbeléptetett vámok, a külföldi behozatalra gátló hatást nem gyakoroltak. Az 1878. évi behozatalt tekintetbe venni nem lehet, miután az évben a magasabb vám életbe lépte előtt nagyobb mennyiségben történt a behozatal. Daczára ezen nyerészkedési czélból történt nagyobb behozatalnak, az 1879. évi mennyiség több mint 2000 mm.-val haladja túl az 1877. évi behozatalt, jóllehet az utóbbi más árúkat is foglal magában.

A midőn azonban két szomszéd (az osztrák és a német) iparosterület versenyviszonyaiban oly lényeges módositások álltak be, hogy egyrészről az illető árú 40 frtos vám mellett hozható be, holott másrészről az előbb élvezett 30 frtos vám $67^1/_2$ frtra emeltetik: — akkor gazdasági szempontból ép úgy, mint a méltányosságéból ellenezni az ily különbségek megszüntetésére vonatkozó törekvéseket nem lehet. Ez okból hozatnak itt is javaslatba mérsékelt vámfölemelések.

A javaslat szerint a külön meg nem nevezett gyapjuárúk két csoportba esnek, az egyikbe tartoznak oly árúk, melyek 500 grammnál súlyosabbak 50 frtos vámmal és a másikba olyanok, melyek 500 gr. súlyúak vagy ennél könnyebbek 80 frt vámmal. Ezen beosztás szerint tehát azon árúk, melyek jelenleg 40 frtot fizetnek, jövőre 10 frtjával megdrágittatnak; — azok, a melyek jelenleg 60 frtos vám alá esnek, részben 10 frtjával kevesebb, részben 20 frttával több vám alá esnek; — a 80 frt alá eső árúknál, valamint a pamutlánczczal szőtteknél változás nem áll be. Ezen módositások, a mennyiben a vámemelés általában a czikkek árára hathat — a fogyasztásra nem fognak súlyosan nehezedni. Ha ugyanis a jelenleg 40 frt alá eső legrosszabb angol árút vesszük 150 frt értékkel métermázsánként, melynek ára méterenkint 1 frt 30 kr., miután ily árúból körülbelül 120 méter esik egy mázsára, egy méter a 10 frttal magasabb vámnál 9 krjával drágul meg, tehát egy kabát (még három métert is véve fel reá), legrosszabb esetben 27 krral magasabb árban fog kelni. Ily emelkedés pedig nem nagyon érezhető.

Ezen osztályban változások hozatnak még javaslatba a durva nemez és nemezárúknál. Az első fizet jelenleg 9 frtot és javaslatba hozatik 12 frtra való emelés. Az árú értéke 150 frt és a 12 frtos vám ugyanaz, mint a többi árúké, melyekkel e durva nemez jelenleg egy categoriába soroztatott. A többi nemezek és a szinnyomat nélküli nemezárúk 30 frtról 40 frtra emeltetnek, tekintettel ezen árúk 500 frtos értékére. A német vámterület vámja 50 frtot tesz.

XXV. Selyem és selyemárúk.

A selyemárúk azok közé tartoznak, melyek alkalmas tárgyak nagyobb vámjövedelem elérésére; a leginkább pénzügyi tekintetekből történt változások a következőkben vannak felsorolva :

a selyemvatta eddig a pamut- és gyapjuvattával egy tételbe (29. *b*) fogiáltatott és 5 frt vám alá esett. A jövőre nézve a selyemvatta a tarifa új rendszerének megfelelőleg ezen osztályba helyeztetik és vámja egyuttal 12 frtra emeltetik.

A 167. sz. alatt foglalt szövegezés új és a német vámtarifából vétetett át. Az ezen tarifaszám alá tartozó félgyártmányok jelenleg ne ma javaslatba hozott 50 frtos vámot, hanem 22 frtot fizetnek, kivéve a kisebb forgalom számára kiszerelt czérna, nyers állapotban, mely jelenleg vámmentes.

A jegyzetben foglalt határozat, mely szerint a lágy fésüsfonal nyers állapotban, ha csak egy sodratlan selyemszál fut benne végig, mint gyapjúfonal 8 frtjával vámozandó (154. *a*) sz.), az osztrák sálipar érdekében állapittatott meg. Az ily fonalak a vámterületen nem készittetnek és jelenleg a 22 frtos vám alá esnek.

A tiszta selyemből vagy floretselyemből készült árúk vámja 300 frtról 400 frtra emeltetett, mi mellett megjegyzendő azonban, hogy ezen felemelés a sima selyemszövetekre nézve az Olaszországgal kötött kereskedelmi szerződés hatályának érvényben maradása alatt, a velünk szerződési viszonyban álló államok irányában nem alkalmazható, miért is a pénzügyi vámokról szóló mellékelt kimutatásban ezen emelés még figyelembe nem vétetett. — Ugyanily vámemelés hozatik javaslatba a csipkékre, csipkekendőkre, hímzett és fémszálakkal vegyes selyemárúkra is.

A felemelt vám ezen árúk átlagos értéke után 7%-ot tesz.

A félselyemárúkat illetőleg csak azok egy részénél történik emelés, t. i. a sürü sima szöveteknél, bársonynál, sáloknál és a kötött árúknál, melyek jelenleg 150 frt vám alá esnek és jövőre a többi félselyemárúkkal egyenlő vám alá helyeztetnek 200 frtjával.

A mostani vámtarifában foglalt 2. jegyzet, mely szerint olyan kelme, melyben csak a mustra- vagy díszités selyem, de a tulajdonképi szövetben sem a láncz, sem a vetőlék nem az, selyemárúnak nem tekintetik, hanem minőségéhez képest a megfelelő pamut-, len- vagy gyapjúárúk közé sorolandó, elejtetett — miután ezen árúk legnagyobb része igen nagy értékkel biró kelmék s igy azok eddig alacsonyabb vám alá estek, mint a félselyemárúk közé tartozó, sokkal silányabb árúk. Egyébiránt más vámtarifák, jelesül a német, olasz és a franczia is selyemárúnak veszi a kelmét, mihelyt selyem van a szövetben.

XXVI. Ruházatok és pipereárúk.

Az ezen osztályban történt alaki változásokon kivül két lényeges módositás hozatik javaslatba.

A kalapnak való nemez süvegalakban, tekintettel a nemez vámjának felemelésére, másrészt pedig arra, hogy a kalaposipar tulajdonképeni lényege a nemeznek süvegalakba hozatalában fekszik, 40 frtról 50 frtra emeltetik.

A másik lényeges módositás az, hogy a külön meg nem nevezett ruházatok és pipereárúknál a főalkatrészük szerint fizetendő vámon felül a pótlék 20%ról 40%-ra emeltetik. Ezen emelést az ezen vám alá eső árúk (kivált a külföldi nőiruhák) magas értéke is indokoltnak tünteti fel.

XXVII. Kefekötő- és szitakötő árúk.

Ezen árúosztálynál főleg a beosztást illetőleg történtek változások, miután mostani vámtarifánk (41. és 42. tételek) e tekintetben igen hiányos volt. A kefék és seprők kákából,

füből, nádból s efélékből más osztályba tartoztak, mint a sörtéből és más állati és növényi anyagokból valók. A javaslat szerint valamennyi kefekötő- és szitakötő árú ugyanazon tarifaszámokba soroltatik.

Az eddigi igen alacsony vámokat némileg felemelni helyesnek látszott, miután a kefekötő árúk készitésére a vámterületen, még pedig Magyarországon is igen alkalmas tér kinálkozik, és a belföldi ipar védelme indokolt.

A vámemelések a következők:

közönséges kefék és seprőknél: kákából, füből, nádból, hangagyökérből vagy rizsszalmából 1 frtról 4 frtra, egyéb növényi és állati anyagból, valamint ecsetek 2 frtról 4 frtra. Ezen árúk értéke 140—250 frt.

A fasziták vámja hasonlóan 2 frtról 4 frtra emeltetik.

A finom kefe- és szitakötő árúk (179. sz.) vámja 12 frtról 15 frtra emeltetik.

XXVIII. Árúk szalmából, háncsból stb.

Ez osztálynál is a belföldi ipar védelme okából az eddigi igen alacsony vámok mérsékelt emelések által nagyobittatnak. Igy különösen a fonadékok (183. sz.) vámja 12 frtról 15 frtra emeltetik. Ezen tétel alá esnek jövőben a szalmaszalagok is, melyek jelenleg csak 2 frtot fizetnek. Ámbár ezen árúk az olasz szerződésben 2 frttal vannak megkötve és igy a felemelt vám a velünk szerződési viszonyban álló államok irányában egyelőre nem alkalmazható, mégis annál is inkább indokoltnak látszik ezen vámemelés a jövőre való tekintettel, miután ezen szalmaszalagok értéke 1400 frt 100 kilogramonkint.

A festetlen lábteritők és gyékények (181. sz.) vámja 1 frtról 3 frtra emeltetik. Ezen tétel szintén meg lévén kötve az olasz szerződésben, róla ugyanaz áll, a mit az előbbeni árúknál felemlitettünk.

A kalapok és sipkák ezen osztályból áthelyeztettek a ruházatok és pipereárúkhoz (XXVI. oszt.), hol a többi kalapokkal egy csoportba egyesitve vannak.

XXIX. Papiros és papirosárúk.

Ezen osztályban számos módositás hozatik javaslatba, melyek legnagyobb része azonban, miután mostani vámtarifánk megfelelő tételei az olasz szerződésben kötve vannak, csakis ennek hatályon kivül léptével fognak érvényesittethetni.

A papiros-anyag jelenleg a hulladékok (68 e) közt szerepel és különbség nélkül vámmentes. Miután azonban fából, szalmából, esparto és efélékből készült papiros-anyagnak külföldről behozatalát a vámterületen létező vagy létesitendő cellulose gyárak érdekében megneheziteni indokolt, ezen árúra 50 kros vám hozatik javaslatba; ez a vám csak az olasz szerződés lejárta után fog életbeléphetni.

A szürke itatos papiros és csomagoló papiros, valamint a 186. tarifaszám alatt felsorolt többi árúk jelenleg vámmentesek. Mivel ezen árúk azonban nagyobbára faanyagból késziltetnek, szintén vám alá helyezendők, és ezért 1 frt hozatik javaslatba. A jelenlegi vámmentesség különben az olasz szerződésben kötve van.

A simitott csomagoló papiros vámja 2 frtról 3 frtra emeltetik, mi különben értékéhez (46 frt) képest nem egészen 7%.

A 188. tarifaszám alatt felemlitett czikkek jelenleg vámmentesek, mely kedvezménynek további fentartása nem indokolt, miután ezen árúk közül a palapapirnak-, tajtkő-, üveg-, homok- és surlapapirosnak, valamint a tajtkő- és surlavászonnak értéke ugyanaz, mint a simitott csomagoló papirosé. Ezért javaslatba hozatik 3 frt vám.

Az enyvezetlen, közönséges papiros, jelenleg 2 frt és a külön meg nem nevezett papiros 3 frt vám alá esik. Ezen vámok nem állanak helyes arányban az árúk értékével, miután az elsőnek értéke 100, a külön meg nem nevezett papirosok értéke ellenben csak 75 frt. Ennek folytán ezen papirosnemekre 5 frtos vám hozatik javaslatba, mi mellett azonban megjegyeztetik, hogy a jelenlegi vámok az olasz szerződésben kötve lévén, a 2, illetőleg 3 frtos emelés egyelőre alkalmazáson kivül fog maradni.

A következő 191. tarifaszám alatt oly papiros foglaltatik, mely külön elkészitést igényel akár vegyészeti uton (mint pl. az albumin, gelatine, stb. papiros) akár, pedig szinnyomás által (mint a tarka- és szines papiros). Ezen eljárás által ezen papirosok értéke tetemesen emeltetik és minthogy továbbá épen ezen papirnemeknél a vámterületen létező ipar a német gyártmánynyal, Németország kifejlettebb vegyészeti ipara következtében a versenyt csak nehezen állhatja ki, a vámnak 3 frtról 7 frtra leendő emelése hozatik javaslatba, mi 2 frttal több, mint a németországi vám.

Az arany és ezüst papiros és arany és ezüst mustrákkal ellátott papiros, továbbá a préselt vagy áttört papiros, ugyszintén a vászonnal ragasztott lemezpapiros valamint a papiros tapéták vámja 12 frtról 15 frtra emeltetik. A papiros tapéták értéke 150 frt, a többi árúké 400 frt, és igy a 15 frtos vám az átlagos érték után nem tesz egészen 6%-ot.

A papiros-árúk, valamint az ezen osztályba tartozó összes árúk, ha más anyagokkal kapcsolatban vannak jelenleg 12 frt vám alá esnek. Miután azonban a javaslatban azon elv vitetett keresztül, hogy a más anyagokkal való kapcsolatok 15 frttal vámoztassanak, ezen árúknál is a vám az utóbbi összegre emeltetik.

A 195. tarifaszám alatt foglalt finom papeteriák és cartonageárúk, játékszerek stb. jelenleg a papiros-árúk közt szerepelnek 12 frtos vámmal. Tekintettel ezen árúk sokkal magasabb értékére és luxus-jellegére a vám pénzügyi szempontból 30 forintra emeltetik.

A játékkártyákra vonatkozó jegyzet az 1881. évi XXVII. t.-cz. 3. §-ában foglalt határozatnak megfelelőleg módosittatott.

XXX. Kaucsuk és kaucsukárúk.

Vámtarifánk három évi kezelése ezen árúk osztályozása és tarifánk szövegezése tekintetében oly hiányokat mutatott fel, melyeket mellőzni czélszerűnek látszott. Módositás mind azáltal azért is kivánatos, mivel tarifánk eddigi vámjai más államok vámjaihoz képest igen alacsonyak, daczára annak, hogy más államokban a kaucsukipar fejlettebb.

Az ezen szempontokból javaslatba hozott módositások a következők:

Tömlők kenderből és géphajtó szíjak kaucsukkal bevonva vagy áztatva eddig 3 frt vám alá esnek; e helyett 12 frt hozatik javaslatba, az emelés tehát jelentékenynek látszik. Ezen emelés azonban csakis látszólagos, mert a 3 frtos tétel alá csak oly tömlők és géphajtó szíjak tartoznak, melyek egyszerű, kaucsukkal áztatott vagy bevont kenderszövetből valók. Ellenben a durva szövetekből való belső vagy alsó rétegekkel ellátott tömlők és géphajtó szíjak kaucsukból, ha 4 miliméternél vastagabbak, már jelenleg is 12 frtot fizetnek, ha pedig 4 milliméteresek vagy vékonyabbak akkor a 45 frtos vám alá esnek. Jövőre a tömlők és géphajtó szíjak különbség nélkül 12 frt vám alá esnek s igy a javaslat részben leszállitást is tartalmaz, mindenesetre azonban egyszerübbé teszi a vámkezelést. Nagy jelentőséggel különben a 3 frtos tétel eddig sem birt. Az összes behozatal (ide zárva a kocsitakarókat és gyaratolók bevonására való szöveteket stb. is) tett 1879-ben

421 mmázsát, 1880-ban 399 mmázsát. Ezen csekély bevitel különben onnan magyarázható, hogy az ezen tétel alá eső tömlők drágábbak, mint a betétekkel ellátott kaucsuk-tömlők, vagy a tisztán nyers kenderből készült tömlők, és hogy ezen czikk mindinkább kiszoríttatik a használatból az egész kaucsuk-tömlők által. Kaucsukkal áztatott, durva szövetekből való géphajtó-szijak jelenleg csak igen csekély mérvben szoktak használtatni, miután újabban a bőrszíjak vagy az olajvegyülékekkel áztatott pamut-szíjak által helyettesittetnek.

A czipészárúk vámja 20 frtról 30 frtra emeltetik, tisztán védelmi szempontból és a német vámtarifával való paritás helyreállitása végett.

Ugyanezen szempont volt mérvadó a gyermekjátékszerre nézve is. Ezek egyrészt, t. i. a nem festett, nem fénymázos árúk 12 frtot fizettek és csak a festett és fénymázosak esnek jelenleg a 20 frtos vám alá.

A lágy kaucsukból való árúk a mostani tarifa szerint 12 vagy 20 frtot fizetnek a szerint, vajjon festettek és fénymázosak vagy nem. Ezen megkülönböztetés a jövőre megszünik és valamennyi lágy kaucsuk-árú a 20 frtos vám alá soroltatik. A vám az értékhez képest alig tesz 5%-ot és Németországban, mely jelentékeny kaucsuk-iparral bir, 20 és 30 frt a vám.

A kaucsuk-szövetek vámja nem változik, hanem ezen tarifaszám alá esnek az eddig 3 frtos vám alá tartozó kocsi-takarók durva szövetekből kaucsukkal bevonva vagy öntve, ilynemű kocsi-takarók durva szövetekből nem igen szoktak készittetni s igy ezen kivételnek megtartása csak arra vezet, hogy másféle árúk hozatnak be ezen czím alatt. Ezen takarók Németországban 12 frt vám alá esnek.

A gyaratolók bevonására való szövetek és a nyomtató kaucsuk-kendők jövőben is mérsékeltebb vámot fognak fizetni, de a jelenlegi 3 frtos vám 12-re emeltetett és visszaélések elkerülése végett a behozatal ily vám mellett csak gyáraknak fog megengedtetni külön engedély mellett.

A kaucsuk-ruházatok vámja nem változik és ezen tarifaszám alá soroltatnak s kaucsuk-szövetekből készült többi árúk is, melyek jelenleg külön tarifirozva nem voltak, hanem az árúlajstrom szerint szintén ide soroltattak.

A ruganyos szöveteket illetőleg annyiban hozatik változás javaslatba, hogy a különbség a beleszőtt és beragasztott kaucsuk-szálakkal ellátott szövetek közt megszünik. Csak a czipőkre való szövetek tekintetében marad meg a mostani mérsékeltebb vám, a többi árúkra nézve ellenben 45 frtról 70 frtra emeltetik fel a vám.

Ezen módositásnak különben nagy jelentőség nem tulajdonitható, miután a czipőkre való szövetek kivételével ilyféle szövetek csak ritkán fordulnak elő és sok esetben nehezen különböztethető meg, vajjon a szálak beszőve vagy beragasztva vannak-e.

Árúk keményitett kaucsukból 20 frtról 30 frtra emeltetnek, mi részint ezen árúk magasabb értékében, részint, pénzügyi szempontból a fényüzési czikkeknek a vámjövedelem emelésénél való felhasználásában találja indokolását.

XXXI. Viaszos-vászon és viaszos-tafota.

A kocsi-takarók jelenleg két tétel alá esnek. A csomagoló vagyis oly vászonból készült takarók, melyeknél 5 milliméterre 5 lánczfonalnál több nem esik, 2 frtot fizetnek, a többiek ellenben 10 frtot. A kocsi-takaróknak ezen megkülönböztetése a jövőre megszünik és valamennyi a 10 frtos tétel alá soroltatik. Ezen egyesités mellett szól különösen az, hogy kocsi-takarók csomagoló vászonból tulajdonkép nem is készülnek és igy a jelenlegi kedvezményes vám csak a 10 frtos vám kijátszására szolgáltat okot. Az egész változás ép azért nagy horderővel a fogyasztásra nem bir, miután a behozatal kocsi-takarókban általában jelentéktelen. Behozatott ugyanis

	1879-ben	1880-ban
2 frtos vám mellett	41	13 mm.
10 » » »	23	27 »

Németországban a kocsi-takarók 25 frt vámot fizetnek. Értékük 110 frt.

A 210. tarifaszámban foglalt árúk jelenleg külön megnevezve nincsenek de a 10 frtos vám részben változatlan maradt, részben leszállitást foglal magában.

A viaszos-vászonból való vastag padozat-takarók most a finom viaszos-vászonhoz (45. *b*) 1) tartoznak és szintén 10 frt vám alá esnek. Linoleumból (olajos kaucsuk, sürített oxydált lenmagolaj-pépből és porrá tört parafából készült takaró anyag), Camptuliconból (tábla- és takaró-anyag őrölt parafából, feloldott kaucsukkal vagy guttaperchával kapcsolatban) és hasonló vegyülékekből való takarók jelenleg az árúlajstrom által a kaucsuk-árúkhoz utaltatnak és minőségük szerint 12 vagy 20 frtot fizetnek. Czélszerűnek látszott ezen árúkat, melyek természetüknél fogva inkább ezen osztályhoz tartoznak egy számba összefoglalni és értékükhöz képest megvámozni.

A finom viaszos-vászon, mely jelenleg 10 frtot fizet, 20 frtra emeltetik és a viaszos-muszelinnal egy tarifaszámba helyeztetik. Ezen két árúnak megkülönböztetése vámkezelési szempontból nagy nehézségekre adott okot és számos reklamatiónak képezte tárgyát. Viaszos-vászon és viaszos-muszelin alatt ugyanis oly kelmék értendők, melyek viaszszal, olajfirniszszel, kátránynyal, mézgákkal vagy másnemű vegyészeti összeköttetések által vizhatlanná készittettek vagy ilynemű közbenső rétegekkel vannak ellátva. Ilyetén finom fonalú vagy áttetsző árúkat, mint viaszos-muszelint, ilynemü selyemárúkat pedig mint viaszos-taffotát kellett volna vámozni. A szövet finomságára nézve pedig a vámtarifában a pamutárúknál az 50-es számú fonal, a lenárúknál ellenben az 5 milliméterre eső lánczfonalak száma (20 lánczfonalnál több) határoznak. Vámtarifánk szelleme szerint tehát azon pamutszövetekből készült viaszos-vászonra, mely 50-es számú fonalból van szőve a viaszos-muszelinra megállapitott vámdíjt (20 frt) kellett volna már eddig is alkalmazni, ugyszintén azon lenárúkból készült viaszos-vászonra is, melynél 5 mm.-re 20 lánczfonalnál több esik. A gyakorlat kimutatta azonban, hogy viaszos muszelinnak a betűsoros lajstromban megállapitott ismertető jele, hogy t. i. finom fonalból készült legyen, kellőkép meg nem állapitható, miután a finomság azon határa, melynél az árú többé nem viaszos-vászon, hanem viaszos-muszelin, már azért sem lévén megállapitható, mivel az árú nem egyedül a szövetből, hanem az azt vizmentessé tevő anyagból is áll és ennek folytán a megmérés, mely által a pamutfonalak és szövetek finomsága kipuhatoltatik, nem alkalmazható. Eltekintve ezen kezelési nehézségtől be van bizonyitva, hogy egy méterre azon nyers pamutszövetekből, melyek viaszos-vászon készitésre felhasználtatnak, jelenleg nagyobb vám van kivetve, mint az azokból készült gyártmányra. Ily viszonyok közt és tekintettel az angol versenyre hozatott javaslatba a szóban álló módositás.

A festővászon és bőrvászon jövőben külön felemlitve nem lesznek, de azért minőségüknél fogva ezen tarifaszámhoz fognak soroztatni az árúlajstrom által.

A viaszos-taffota vámja is 20 frtról 26 frtra emeltetett, mi az árú értékéhez (500 frt) képest 5%-nak felel meg.

XXXII. Bőr és bőrárúk.

Magyarország iparágai közül a bőripar egyike azon iparoknak, a mely az ország közgazdasági helyzete szerint ép ugy, mint az ipar eddigi fejlődése szerint a fejlesztésre képes iparágak közé tartozik, miért is tarifánk reviziójánál ezen iparág érdeke külön figyelemben is részesült.

A hazai bôriparosok 1878. évi november hó 18-án kelt és az akkori országgyüléshez beadott kérvényükben az iránt folyamodtak, hogy a tengeren túli bőrök bevitelére szabott vám mielőbb emeltessék fel.

Ezen kérvényben, melyet a képviselőház a közgazdasági bizottság határozati javaslata szerint 1881. évi május hó 24-én tartott 408-iki ülésében figyelembe vétel végett a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumnak kiadatni elrendelt, hazai bőriparosaink kérvényük támogatására a következőket emelik ki:

»Bőriparunk, mely régi időtől fogva virágzik és már is oly fejlődést ért el, hogy bizonyos tekintetben a belföldi szükségletet teljesen fedezhetné, újabban hanyatlásnak kezd indulni. Ezen hanyatlás oka az amerikai Egyesült Államok növekedő versenyében található. Hiteles adatok szerint az északamerikai államok évenként 15—20.000 darab hemlockbőrt szállitanak Európába, melynek fele a Németbirodalomba, másik fele pedig Angolországba megyen és onnan részben hozzánk kerül. Ezen hemlock-bőrök a szállitási költséggel és a vámmal együtt métermázsánként 125—140 frtba kerülnek, holott a mi gyártmányunk, 170—180 frtba kerül. Az amerikai bőr olcsósága onnan magyarázható, hogy a nyerstermékek egyátalában kedvezőbb árak mellett szerezhetők meg, mint nálunk, minek folytán a hemlockbőr kilogramja pénzünk szerint 1—1·12 frtért készithető, holott nálunk 1·50—1·60 frton alól elő nem állitható. A hemlock-fenyő oly bőségesen terem Észak-Amerikában, hogy a belőle nyert cserzőhéj mintegy 1½ frtért kapható métermázsánként, mig a mi cserző anyagaink, a cserzőképességhez viszonyitva 4—6-szoros árba kerülnek. De a marhákban bővelkedés folytán a nyersbőr is olcsóbban szerezhető meg Amerikában, még pedig annyival, hogy a kikészitett bőr 20—25%-kal olcsóbban bocsátható forgalomba. Ezen, a termelésen alapuló kedvezményeken kivül továbbá az amerikai ipar még erős védelemben részesül az által is, hogy a külföldi bőrre átalában 20%-os beviteli vám van kivetve. Az északamerikai hemlock-bőrrel egy vonalon álló veszélyes versenyzők még az ugynevezett valdivia-bőr Délamerikából és a mimosa-bőr Ausztráliából, melyek hasonló kedvező viszonyok közt gyártatnak, mint a hemlock-bőr.«

Ezen indokokra támaszkodva és utalva továbbá a német vámterületen és Franczia-országban is az ezen bőrnemek kizárása ellen irányzott mozgalomra, bőriparosaink kérik, hogy a hemlock-, valdivia- és mimosa-bőr vámja 20 frtban állapittassék meg.

Bőriparosainknak az emlitett bőrnemek vámfelemelése iránt támasztott követelése annál is inkább figyelembe veendő, mivel azóta ezen czikkek forgalmi viszonyaira befolyás nélkül nem maradható oly factorokkal kell ma számolnunk, melyek a beadvány alkalmával tényleg még nem léteztek.

Tekintetbe veendő különösen azon visszhatás, melyet a német és franczia vámpolitika a tengerentúli termékek forgalmára gyakorolni fog. A német vámterületen ugyanis az 1879 előtti vámtarifa szerint a közönséges bőr különbség nélkül 12 márkot fizetett, az új és 1880. jan. 1-jén életbe lépett tarifa szerint a közönséges bőr vámja 18 márkra és a talpbőr vámja, ép az amerikai bevitel távoltartása céljából 36 márkra emeltetett. Francziaországban a közönséges bőr szintén 50 frankos vám alá esik. Ha tehát a többi külállamok ezen magas vámjaival szemben monarchiánk vámtarifája csak 8 frttal sújtaná a talpbőrt, valószinű, hogy a franczia és német piaczokról leszoritott tengerentúli termény nálunk keresne kelendőségi piaczot és igy a belföldi iparral még nagyobb versenyre kelne.

Ezen okoknál fogva a bőrvámok fölemelése indokoltnak látszott.

A módositások részletei a következők:

A 213. szám szövegezése lényegesen eltér mostani tarifánk (46. *a*) szövegétől, minek következtében a közönséges bőr fogalmának meghatározásában is változás történt. Jelenleg ugyanis minden a 46. *b*) tétel alatt nem foglalt bőr közönséges bőrnek tekintetik és

pedig akár feketitve van az, akár nem. A feketére festett bőr azonban már jelenleg is a finom bőrökhöz tartozik.

Ezen megkülönböztetés a gyakorlatban nehézségre adott alkalmat, a mennyiben sokszor igen bajos volt meghatározni, valjon az illető bőr csak feketitve van-e, vagy feketére festve? Eltekintve ettől, ezen két bőrfaj közti értékkülönbözet nem szolgálhat helyes alapul arra, hogy a vámban a 9 frtnyi emelkedés igazolt lett volna.

Sokkal czélszerűbbnek látszott criterium gyanánt a közönséges és finom bőrök közt a további kikészités módját, valamint a bőrnemeket felállitani. Ezen szempontból kiindulva, mostani vámtarifánk 46. *a*) tételéhez tartozó 2-ik jegyzet elejtetett és a fekete marha- és lóbőrön kivül (ha oly darabokban hozatik be, hogy azokból a bőr mint az emlitett állatoktól származónak felismerhető) valamennyi fekete bőr a finom bőr alá soroltatik. A valódi bagaria többé külön fel nem emlittetik, hanem a szerint a mint festve vagy nem festve fordul elő, soroltatik vagy a közönséges, vagy a finom bőrök közé.

A vám ezen árúkra 8 frtról 9 frtra emeltetett, mi megfelel a német vámterület vámjának.

A leglényegesebb változás, mely ezen szakaszban eszközöltetett, az, hogy a talpbőr és a hulladéktalpbőr a közönséges bőr tételeiből kivétetett és külön tarifaszám alá soroltatik.

A talpbőrt illetőleg a vámemelés indoka már előbb részletezve lett; itt még csak a hulladék talpbőrről kell némi megjegyzést tenni. Ez nem bőrhulladék, hanem azon tengerentúli bőrök maradványdarabjai, melyek megmaradnak, miután az egész bőrök más czélra már részben felhasználtattak. Angliában ugyanis az amerikai bőrökből nagy mennyiségben gépbajtó szijakat készitenek, melyekhez azonban az egész darabokból csak a középső hosszú szelet (a derék) metszetik ki, a többi része a bőröknek pedig a continensre szállittatik és itt talpbőrnek használtatik fel. Ezen maradványok tehát az egész darabokban érkező bőrökkel egy minőségűek, minek folytán ezekkel egy vám alá soroltatnak.

A kikészitett, valamint a cserzett, még meg nem festett vagy tovább ki nem dolgozott juh- és kecskebőrök jelenleg 2 frtos vám alá esnek. Az ilyféle bőrök előállitásával nálunk is eléggé kifejlett ipar foglalkozik. A nyers anyagnak megdrágulása azáltal hogy a nyers bőrök kiviteli vámja 1878-ban meg lett szüntetve, valamint a külföldi, jelesül a török és keletindiai hasonnemű gyártmányokra kivetett mérsékelt vám olyannyira megkönnyitette a versenyt saját piaczunkon is, hogy ezen iparágunk hangos panaszokban fakadt ki. Azért czélszerűnek ismertetett el ezen bőrök vámját 2 frtról 6 frtra emelni. Miután továbbá a gyakorlatban kételyek merültek fel aziránt, hogy mikor vámozandók a juh- és kecskebőrök a 2 frtos vámmal és mikor a közönséges bőrök szerint, a szövegezés is módosittatott oly irányban, hogy általa minden kétely ki legyen zárva és valamennyi vámhivatalnál egyöntetű eljárás fog követtethetni.

A finom bőr vámja nem változik. Ellenben a bőrárúk vámja felemeltetik a német vámtarifa vámjainak összegére. A bőrárúk vámjainak emelése különben önként következik ugy a közönséges bőr vámjának emeléséből, valamint az ezen számokhoz tartozó árúkkal kapcsolatban levő anyagoknál javaslatba hozott vámok emeléseiből, mint pl. a viaszos vászon, viaszos tafota, nemez- és szőnyegkelméknél tett változásokból. A vámemelés a közönséges bőrárúknál 16 frtról 25 frtra, a finom bőrárúknál 26 frtról 35 frtra.

A czipészárúk mostani tarifánk szerint két tétel alá esnek, t. i. a közönséges bőrből vagy nemezből, posztószélekből vagy kelmékből készült czipészárúk, bőrrel vagy bőrvászonnal kapcsolatban 16 frtos, a finom bőrből valók ellenben 26 frtos vám alá esnek.

A talpbőrnek, valamint a közönséges bőrnek megdrágulása következtében természetesen a czipészárúk vámját is megfelelőleg emelni kellett. Ez két szempontból válik elkerül-

hetlenné, először t. i. azért, nehogy a külföld az eddigi bőr helyébe a kész gyártmányt szállithassa be, mi által még a munkára forditott haszonnak is élvezetében maradna és másodszor, hogy a kész árú vámjának felemelésében kárpótlás nyujtassék a belföldi iparnak a félgyártmány megdrágitásáért.

A javaslat szerint a czipészárúk egy tarifaszám alá foglaltatnak és a vám 35 frtban állapittatik meg, mi a mostani állapothoz részben 19, részben 9 frtos vámemelés.

Végre a keztyűk vámja 40 frtról 50 frtra emeltetett. Miután azonban a keztyűk az olasz szerződésben kötve vannak, ezen vámemelésnek egyelőre jelentősége nincsen.

XXXIII. Szűcsárúk.

Mostani vámtarifánk 47. szakasza valamennyi tovább ki nem készitett prémárút egy tétel alá foglalja, a kész szűcsárút ugyan két egymástól különböző vám alá eső altételbe sorolja, de a magasabb vámozás criteriuma gyanánt a más anyagokkal való összeköttetés szolgál. Ezen, tisztán külsőségre fektetett eljárás a vámozásra nézve leglényegesebb momentumot, t. i. az árú értékét teljesen figyelmen kivül hagyja, minek folytán a legközönségesebb és legolcsóbb prémből készült árúk ugyanazon vám alá esnek, mint a legdrágább prémárúk.

Ezen visszás állapoton a javaslat van hivatva változtatni. E szerint ugyanis két tarifaszám állittatik fel (220. és 221. sz.) két altétellel.

Az első a megmunkált, de szűcsárúnak még teljesen ki nem készitett prémbőrt foglalja magában és a szerint, a mint vagy közönséges vagy finom prémekből való, 10 illetőleg 50 frtos vámot szab ki. A második tarifaszám alá (221. sz.) esnek a kész szűcsárúk 40 illetőleg 200 frtos vámmal.

Ezen beosztás, mely részben ugyan jelentékeny vámfelemelést tartalmaz, de a közönséges prémből készült szűcsárúkra nézve 100 frtos csökkenést mutat, megfelel az illető árúk értékének, mely, eltekintve a legfinomabb és legértékesebb prémárúktól 1000 frtra is rúg.

Ezen árúk különben pénzügyi szempontból is figyelembe veendők, a mennyiben a javaslatba hozott vámfelemelések által, a mennyire a mostani kimutatások erre elegendőkép megbizható alapot nyujtanak 60—80,000 frt jövedelmi többletet helyeznek kilátásba.

A küllállamok is magas vámmal sújtják ezen árúkat igy Olaszországban a közönséges árú fizet 120 frtot, a finom 240 frtot; Francziaországban 64 illetőleg 2000 frtot; Oroszországban a vám 35% az érték után.

XXXIV. Fa- és csontárúk.

Ezen osztályban több módositás hozatik javaslatba, melyek nagyobbára a külföldi vámtarifák által kivitelünk megnehezitése következtében a behozatalnál is némi megterheltetést czéloznak.

Eléggé ismeretesek a német vámtarifának fa és faárúink kivitelére gyakorolt hatásai Nem szükséges, hogy a szenvedett veszteségeket, melyek faiparunkat az új vámok életbelépte óta érték minden egyes árúnál kimutassuk. Elegendő, ha csak arra utalunk, hogy parketa-kivitelünk a német vámterületre a vámok hatályba lépte óta mindinkább hanyatlik. Kivitetett ugyanis Németországba furnir és parketa:

1878-ban	4209	m.-m.
1879-ben	6993	»
1880-ban	1070	»
1881-ben (nov. végéig)	768	»

A német új vámtarifának a faárúkra vonatkozó határozatai Németországban 1879. évi október hó 1-jén léptek életbe. Még jellemzőbb különben belföldi parketgyártásunk helyzetére, a budapesti kereskedelmi kamara 1880. évről szóló jelentésének ide vágó része. »A parketgyártás terén azon feltünő jelenséget kell feljegyeznünk, hogy egyik legtekintélyesebb fővárosi gyár t. i. a faipar-társaságé, a belföldi szükséglet fokozódása daczára, megszünteti a gyártás ez ágát, mivel az épen nem jutalmazó. A fellendült épitkezés ugyanis csak keveset segit e nálunk magas fokig fejlődött iparág helyzetén, mivel a belföldi piacz szükséglete nem áll helyes arányban a fővárosi gyárak termelő-képességével. Parketgyártásunk a kivitelt nem nélkülözheti, ez pedig a legfontosabb fogyasztó piacz, t. i. Németország felé, az ott következetesen folytatott vám- és tarifapolitika által teljesen el van zárva előlünk.

A kivánatos javulás ez iparág helyzetében csakis akkor volna várható, ha a németországi piaczot kivitelünknek újból hozzáférhetővé tenni sikerülne, mire nagyon kevés kilátás van.«

Ily körülmények közt eléggé indokoltnak fog látszani, ha a javaslat oly változásokat mutat fel, melyek első sorban ugyan az emlitett viszony megszüntetésére nem irányulnak, de mégis a belföldi iparnak bizonyos előnyt nyujtanak, még pedig tekintettel arra, hogy a külföld nálunk inkább finom árúkban lép fel versenyzőnek, főleg ezen árúknak megfelelőbb vámozása által.

A változások részletei a következők: A legközönségesebb faárúk, melyek jelenleg vámmentesek, jövőben 1 frtot fognak fizetni. A német vámterületen 3 márknyi vám alá esnek. A vámmentesség azonban az olasz szerződés által kötve évén a javaslatba hozott vám egyelőre alkalmazáson kivül fog maradni.

A vassal és nemtelen fémekkel kapcsolatban előforduló közönséges faárúk mikénti vámozása iránt a mostani tarifa szövegezése mellett kételyek merülhettek fel, de legtöbb esetben már jelenleg is 3 frt alá helyeztetnek. Egyöntetü vámkezelés czéljából czélszerűnek látszott az ilyféle összeköttetésben előforduló árúkat külön felemliteni és 3 frtos vám alá helyezni.

A 223. *b*) tarifaszám alatt felsorolt összeköttetésekhez felvétettek a kőlapokkal kapcsolatban álló butorok, melyek jelenleg, mint finom kőárúk (50. *b*) 2.) 12 frtos vám alá esnek.

A párnázott be nem vont butor (223. *a*) vámja 12 frtról 15 frtra emeltetik.

Ugy szintén a 224. t. sz. alatt felsorolt finom faárúk vámja is 15 frtra emeltetik. Ezen árúk Németországban is ugyanily vám alá esnek.

A finoman kirakott famunkák (boule-munkák, intarziák), finom kosárkötő árúk (225. sz.), továbbá a finom gyermekjátékszer (229. *b*) és a külön meg nem nevezett csontárúk (230. *b*) jelenleg a finom faárúk, illetőleg csontárúk közt szerepelnek 12 frt vámmal. Ezen árúk magasabb értéke és részben fényüzési jellege indokoltnak tünteti fel a vámot 20 frtra emelni. Németországban ugyan csak 15 frtot fizetnek, de ipara (játékszer) sokkal kifejlettebb mint a mi hasonnemű iparunk.

A parafadugók és parafatalpak jelenleg 1.50 frtot fizetnek, vámjuk a javaslat szerint 12 frtra emeltetik. Németországban 15 frt vám alá esnek. Az osztrák gyárak a nyers parafát Spanyolországból és Portugáliából kénytelenek hozatni. A nyers anyag kidolgozásával egész 70%-ig terjedő hulladék is mutatkozik, melyért azonban a gyáros a szállitási díjat megfizeti. Ezen veszteség kiegyenlitése, valamint a német vám egyensúlyozása czéljából a vámnak az emlitett összegre való emelése hozatik javaslatba.

A durva játékszer (229. *a*) jelenleg vámmentes. Tekintettel azonban a többi legközönségesebb faárúkra nézve javaslatba hozott 1 frtos vámra, ezen árúkra is hasonló vám állapittatott meg.

A hasitott halcsont vámja 3 frtról 5 frtra emeltetik, tekintve ezen áiú magas értékét (2000 frt).

XXXV. Üveg és üvegárúk.

Ezen osztály több változást tüntet fel ugy az árúk beosztásában, mint a szövegezést illetőleg. Ezen nagyobbára pusztán alaki módositások vámkezelési szempontból szükségesek.

A vámemelések tisztán védelmi szempontból eszközöltettek és annál kevésbbé eshetnek kifogás alá, mert saját magyar iparunk e téren sokkal kedvezőtlenebb viszonyok közt dolgozik, mint pl. a németországi ipar és daczára ennek, a német tarifa vámjai épen ezen árúknál mutatnak fel jelentékeny vámemeléseket. Igy a közönséges öblös üveg, mely vámmentes volt, jelenleg 3 márk vám alá esik, a fehér öblösüveg 2 márkról 8 márkra emeltetett 100 kilogram brutto súly után. A német vámtarifának ezen emelései különben a forgalmi viszonyokban kifejezést is találnak, mert mig a bevitel az osztrák-magyar monarchiából tett:

	1879-ben
közönséges öblös üvegben . . .	2,295 mm.
fehér » » . . .	9,688 »

az 1880-ban 133, illetőleg 856 mm-ra hanyatlott. Németországból pedig behozatott monarchiánkba 1880-ban 9,934 mm. közönséges üveg és 6,441 mm. fehér öblös üveg.

Megjegyzendő különben, hogy a kiegyezési tárgyalások alkalmával a közönséges öblös üveg vámja 2 frttal és a fehér öblös üvegé 4 frttal lett megállapitva és csak az akkoriban folytatott német tárgyalások alatt szállittattak azok le a jelenlegi összegre compensatiókép. Ezen, jövő ellenengedmények elnyerése reményében nyujtott concessiónak további fentartása a mai viszonyok közt semmi által indokoltnak nem látszik.

Az ezen osztályban javaslatba hozott vámemelések részletesen a következők:

A közönséges öblös üveg 1 frt 50 krról 2 frtra, a fehér öblös üveg vámja 2 frtról 4 frtra emeltetik és az utóbbinak vámozása a német vámterületen életbeléptetett eljárásnak megfelelőleg a teljsúly szerint fog történni.

Ugyanily vámozási mód fog követtetni a 236. sz. a. foglalt ablaküvegnél is, mi által csekély vámemelés is eszközöltetett, mely belföldi iparunknak a belga versenyzés ellen válik előnyére.

A 239. tarifszám alatt foglalt czikkek (zsebóra-üvegek, szemüvegek stb.) vámemelése 8 frtról 50 frtra összefüggésben áll a műszerek osztályozásával, és ott fog indokoltatni. Itt egyelőre megjegyeztetik, hogy ezen üvegek Francziaországban 149 frankot fizetnek mm.-ként.

Az üvegárúk (243. t. sz.) vámja 12 frtról 15 frtra emeltetett, és habár azon vám az olasz szerződésben megkötve van és igy egyelőre a szerződéses államokkal szemben jelentőséggel nem bir, az az összekötött árúknál egyátalában ezen magasságra javaslatba hozott felemelés folytán ezen árúknál sem volt mellőzhető.

XXXVI. Kőárúk.

A kőfaragó munkák és mostani vámtarifánk 50. szakaszának *a*) tételében foglalt egyéb közönséges kőárúk jelenleg vámmentesek és az olasz szerződésben mint ilyenek kötve is vannak. Minthogy azonban a javaslat 103. *b*) tarifaszámban foglalt bizonyos ásványnemekre vám állapittatott meg, és a közönséges kőárúkat felsoroló 244. tarifaszám oly tárgyakat is foglal magában, melyeket az olasz szerződés lejárta után továbbra is vámmentesen hagyni indokoltnak nem látszik, mint pl. a vasabroncsokkal vagy fémburokkal ellátott malomköveket, ezen árukra nézve 25 kros vám hozatik javaslatba.

A 245. tarifaszám alá foglalt árúk némelyikének jelenlegi vámozása iránt kételyek merültek fel és miután vámtarifánk határozott támpontot nem nyujt, azok nagyobbára vámmentesen hozattak be. Áll ez főleg a czementről, mely jelenleg a 25. tarifaszakasz szerint vámmentesen bocsáttatott be. A behozatal jelentékeny mennyiségre terjedt és tett:

1879-ben . . . 219.116 mm.
1880-ban . . . 213,423 »
1881-ben . . . 346,183 »
(nov. végéig.)

Ezen eljárás belföldi, jelesül hazai czementgyárosainknak élénk panaszra nyujtott alkalmat és átalánosan a czementnek vám alá helyezése sürgettetett.

Az ezen tarifaszám alá foglalt árúk közül a mesterségesen festett földek és ásványok jelenleg 1 frt 50 kros vám alá esnek. Ezekre nézve tehát vámcsökkenés hozatik javaslatba, miután az ezen tarifaszámra megállapitott vám 50 kr. A finom kőárúk, azaz a fényüzési czikkek és a más anyagokkal kapcsolatban levő kőárúk vámja a tarifában keresztülvitt elv következtében szintén 15 frtra emeltetik a mostani 12 frtról.

XXXVII. Agyagárúk.

Az agyagárúknál úgy a szövegben, mint az osztályozásban, illetőleg a vámozásban módositások hozatnak javaslatba.

Megjegyzendő különben, hogy a mindkét irányban eszközölt módositások csak annyiban fognak egyelőre keresztülvitetni, a mennyiben ezt az olasz kereskedelmi szerződésünk, melyben ezen árúk nagyobbára kötve vannak, megengedi.

A javaslatba hozott változások részletezve a következők:

A cserépzsindelyek, téglák, épületekhez való díszitmények és agyagcsövek vámozása tekintetében jövőre különbség fog tétetni a szerint, valjon ezen árúk mázosak vagy nem. Első esetben az olasz szerződés lejárta után, a német vámterületen életbeléptetett vámozáshoz hasonlólag 50 kros vám alá esnek, holott jelenleg a többiekkel együtt vámmentesek.

A 250. tarifaszám alatt foglalt szövegezés lényegileg eltér a mostani szövegtől, mi által épen eleje vétetni kivántatik azon visszásságnak, hogy az ezen szám alá tartozó csövek és lapok, mint közönséges agyagárúk vámmentesen kezeltessenek.

Közönséges cserépedény közönséges vagy zsugorodott agyagból jelenleg vámmentes, a javaslatba hozott 50 kros vám által a német vámterületen irányunkban követett elbánással egyenlő vámozás éretik el.

A közönséges kőanyagból való árúk felemlitése által mostani tarifánknak egy hézaga töltetett ki, a mennyiben ezen árúk, ha nem estek az 51. *b*) tétel alá, mint külön meg nem nevezett agyagárúk 5 frttal voltak vámozandók.

A 249—252. tarifaszámok alatt felsorolt árúk jelenleg az esetben is a 2 frtos vám alá estek, ha nemtelen fémekkel voltak kapcsolatban.

Az ily kapcsolatokban előforduló árúk jövőben a 256. tarifaszám szerint 15 frttal fognak vámoztatni.

Mostani tarifánk 51. *b*) tétele alatt felemlitett agyagpipák jövőben külön megnevezve nem lesznek, minek következtében az anyag minősége szerint fognak vámozás alá kerülni

A 253. tarifaszám több lényeges változást foglal magában. A közönséges kályhák és kályharészek jelenleg vámmentesek, a finomak ellenben 2 frt vám alá esnek. A javaslat szerint a kályhák egy vám alá helyeztetnek, mi által a közönséges és finom kályhák közti határnak felállitása ellen több izben támasztott felszólamlásoknak lesz elég téve, de másrészt

a belföldi iparnak is nagyobb védelem nyujtatik különösen a német verseny ellen. A német vámterületen a finom kályhák 5 és 8 frt vám alá esnek.

A közönséges koczkatéglák jelenleg vámmentesek, a kőanyagból való fali és padlózatlapok pedig 50 krt fizetnek. Belföldi iparunk érdekében indokoltnak látszott, ezen árúkra a vámot a sokkal erősebb német ipar ellenében (Metlachi lapok) 3 frtban megállapitani.

Mostani vámtarifánkban 51. *e*) 1. tétele alatt felsorolt árúk terracottából és a Siderolith-árúk jövőben külön megemlitve nem lesznek. Ezen árúk nemzetközi forgalomban alárendelt szerepet játszanak és jövőben, ha előfordulnak, a külön meg nem nevezett agyagárúkkal egy vám alá helyeztetnek.

A külön meg nem nevezett agyagárúk és a porczellán tekintetében a vámok a német vámtarifával egyenlő magasságban állapittattak meg, mi által csekély vámemelések léptetnek életbe.

XXXVIII. Vas és vasárúk.

Azon jelentőségnél fogva, melylyel a vas a nemzetközi forgalomban átalában bir, és tekintve a vasipar állapotának a többi iparágakra gyakorolt visszahatását, valamint figyelembe véve azt, hogy a vasipar egyike azon iparágaknak, melyek nálunk is sok munkást foglalkoztatnak: — a vasvámokra különös gondot kell forditni.

A vasipar terén 1879 végével az europai állomokban átalában kedvezőbb viszonyok voltak észlelhetők. Erre első sorban az amerikai Egyesült Államok rendkivüli mérvben növekedett gabona és állatkivitele szolgáltatott alkalmat. — Az Egyesült Államok 1879. és 1880. évi dús termései következtében nemcsak gazdasági eszközök, gépek s hasonlókban emelkedett megfelelő mérvben a szükséglet, hanem a fokozódott kereskedéssel kapcsolatban, a forgalmi téren is oly tevékenység állott be, hogy az amerikai Egyesült Államok ebbeli szükségleteiknek saját termelésükkel nem felelhettek meg, hanem Európához fordulni voltak kénytelenek.

Ezen körülménynek tulajdonitandó, hogy 1879—80-ban, daczára a saját belföldi jelentékeny termelésnek, 39.690,951 dollár értékben vitetett Európából nyers vas és durva vasárú az Egyesült Államokba. Ezen mennyiségből esik nyers vasra 14·6, töredékvasra 13·3 és sínekre 2·4 millió dollár.

Az amerikai szükséglet aránytalan nagyságának megitélésére szolgáljon az, hogy Nagybritannia 1.680,000 tonnát szolgáltatott Amerikának az 1879—80-iki pénzügyi esztendőben, holott az 1876—78-iki években átlag csak 165,000 tonnát.

Az amerikai Egyesült Államok ezen szükséglete folytán Europában a nyersvas-termelés oly terjedelmet ért el, hogy 1880-ban az eddigi évi termeléshez képest legnagyobb volt a nyersvas-termelés.

Mig ugyanis 1873-ban csak 14.943,000 tonna (à 10 méterm.) termeltetett, 1880-ban a nyersvas-termelés 17.601,000 tonnára emelkedett.

Ezen termelésmennyiségből esik:

Nagybritánniára	7.432,240	tonna
A német birodalomra	2.729,038	»
Francziaországra	1.733,000	»
Az osztr.-magyar monarchiára	444,539	»
Az Egyesült Államokra	3.896,550	»

Az amerikai Egyesült Államok nagy keresletének ha egyéb nem, legalább az a haszna volt, hogy az Europában felhalmozódott és az előbbeni évekből megmaradt készleteken túl

lehetett adni, s igy a vas-piacz némileg felszabadult készleteitől. De miután a kereslet tartós nem volt, hanem Amerika részéről a nagyobb megrendelések 1880. év második felében ismét teljesen megszűntek, a vasiparnál előidézett rendkivüli túltermelés annál kellemetlenebb hatással lesz az europai continens és igy monarchiánk vasiparának helyzetére is, minthogy az angol túltermelés nemcsak az amerikai piaczokon nem talál többet keletre, hanem a német vámterületen és Oroszországban is lényegesen megváltozott vám-viszonyokkal áll szemben, és oda most már nehezebben juthat.

A nyers vas és a vasárúk, melyek azelőtt a német birodalomban vámmentesek voltak 1879. julius 15-ike óta ismét vám alá esnek, mi által a bevitel a német birodalomba tetemesen csökkent, mint ez a következőkből is kitűnik.

Bevitetett ugyanis a német vámterületre (métermázsa):

	1879-ben	1880-ban	ebből az osztr.-magy. mon.-ból 1879.	1880.
nyers vas	3.665,885	2.322,257	21,767	16,594
vastöredék és vashulladék	218,679	57,207	14,601	9,556
kovácsolt vas, rudakban	283,506	125,077	15,725	11,633
buczavas, nyerssín, ingot		6,563		1,678
keréktalpvas, eke-vas, horgony és láncz	16,247	21,552	83	141
sarok- és szögletvas	68,553	1,373	7	—
vasuti sínek	132.420	12,786	5,363	50
vaslemez és vaspléh	154,429	63,201	2,806	4,170
vassodrony	36,953	30,267	549	636
egészen durva sínek öntött vasból	87,703	43,805	4,176	1,658
kovácsolt vasból való csövek	37,383	13,358	157	94
durva vasárúk	169,405	90,555	15,050	10,088

Az összes bevitel nyers vas és vasárúkban a német vámterületre volt:

1879-ben . . . . 4.989,014 mm.
1880-ban . . . . 2.795,711 »

De nemcsak a német birodalomban van vaskivitelünk megnehezitve, hanem az orosz piacz is el van zárva a többi államok gyártmányai elől. Oroszországban ugyanis a nyers vas 1881-ig vámmentes volt, a vasárúk ellenben magas vámoknak voltak alávetve. Belföldi gyártmányoknak engedélyezett prämiumok és védelmi intézkedések által az orosz kormánynak sikerült oly erős ipart létesiteni, melylyel a hasonló külföldi gyártmányok a versenyt a magas vámok mellett fel nem vehetik.

Ehhez járul még, hogy 1881. jan. 1-je óta a nyers vas vámmentessége is megszüntettetett és jelentékeny vámnak vettetett alá.

Ezen, az általános helyzetet nagyjában jellemző viszonyok közt és vasiparunk legközelebbi jövőjére nyiló kilátásokat szemmeltartva, indokoltnak kell felismerni azt, hogy legalább a belföldi piacz saját terményeink számára a vámnak megfelelő felemelése által biztosittassék.

Ezen osztályban, eltekintve a vámemelésektől, számos módositás hozatik javaslatba ugy a szövegezésben, mint az egyes árúk osztályozásában, melyek egyrészt a vámkezelés könnyitése céljából látszottak czélszerűknek, másrészt pedig a változott technicai viszonyoknak felelnek meg. Végre kijavittattak mostani vámtarifánk azon hiányai is, melyek annak három éven át folytatott gyakorlata által kitűntek.

A nyers vas vámja 50 krról 80 krra emeltetik; ez által a vámterületen előállitott s főkép a magyar kohókban gyártott nyers vasnak a külföldről oly nagy tömegben behozatni szokott

nyers vassal szemben határozott előny biztosittatik. Igaz ugyan, hogy a magyar vas, s átalában a vámterületen belől gyártott vas tulajdonságainál fogva sok esetben megkivánja, hogy idegen vasfajokkal különösen angol és némely németországi (ilsedi) vassal vegyittessék; és a vám fölemelése nem is a külföldi vasnak tökéletes kizáratását akarja czélozni, de igenis azt legalább részben óhajtja elérni, hogy ott hol vasunk kellő alkalmazást nyerhetne, de jelenleg azt azért nem nyeri, mert előállitásánál és szállitásánál fogva olcsóbb külföldi vassal nem tud versenyezni, ott jövendőben a magasabb vám védelme alatt hóditsa meg azt a területet, a mely a vámvonal által számára biztositva lehetne. Hogy mily mérvben veszélyezteti a külföld saját vámterületünket, kitünik a következő táblázatból: behozatott

évben	nyersvas	vashulladék
1877	380,944 mm.	108,827 mm.
1878	393,429 »	323,036 »
1879	458,000 »	154,717 »
1880	555,359 »	215,969 »
1881	620.643 »	324,843 »

Az ócska töredékvas és vashulladék fogalma határozottan körüliratik az által, hogy a javaslatban világosan ki van mondva, hogy azok csak az esetben osztályozhatók a nyers vassal egy categoriába, ha elvasztásra vagy forrasztásra valók. Ha azonban közvetlenül egyéb alkalmazásra is fordithatók többé a nyers vassal egy osztályba nem sorozhatók.

A jegyzetben a kormány felhatalmazást nyer a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormányával egyetértőleg kivételes esetekben megengedni, hogy oly műhelyek, melyek ócska- és töredékvasat kohászatilag feldolgoznak a felhasználás ellenőrzése mellett ily vasat a mostani, azaz 50 krros vám mellett béhozhassanak. — Ezen kedvezmény megadhatása főleg oly művek érdekében kéretik, melyek ócska vas feldolgozására vannak berendezve és földrajzi fekvésüknél fogva oda utalvák, hogy ezen anyagot a német vámterületről szállitsák.

A nyers vas vámjának 50 krról 80 krra történt fölemelése folytán a többi vasnemeknél és vasárúknál is indokoltnak látszott az emelés, de miután ezen czikkek már a jelenlegi vámok által is aránylag magasabb vámok alá esnek, és másrészt a külföldi verseny e czikkeknél nem oly érezhető, mint a nyers vasnál, az emelés nem történik oly arányokban, hanem az egyes czikkek jelentősége és értéke vétetett alapul a javaslatba hozott vámoknál. Igy a buczavas és ingot vámja 1 frt 50 krról 1 frt 60 krra emeltetik; — a nem formás vas és aczél rudakban, kovácsoltan vagy hengerelten 25 krral emeltetik és a vám lesz jövőben 2 frt 75 kr. a mostani 2 frt 50 kr. helyett. — Ezen tarifaszámnak (259 *a*) megfelelő tételebe (52 *c*) 2) esnek jelenleg még a nagyjából kovácsolt géprészek és kocsirészek (tengelyek, forgattyúk és effélék), a mennyiben egyenkint 25 kilogram vagy nagyobb súlyúak, és a kovácsolt vasból való csövek. Ezen árúk a javaslat szerint többé külön megnevezve nem lesznek, hanem a vascsövek kivételével (264 sz.) a 263. *a*) tarifszám szerint, mint durva árúk, kovácsolt vasból és pedig a súlyra való tekintet nélkül 4 frtjával fognak vámoztatni. Ezen áthelyezés, illetőleg vámfelemelés nemcsak ezen árúk magasabb értékében találja indokolását, hanem czelszerűnek látszik ezen árúkat jellegüknek megfelelőleg, mint kész kovács-árúkat kezelni.

A formás vas és aczél vámja (3 frt 50 kr.) változatlanul marad, hanem az ezen tarifaszám (259 *b*) megfelelő tételében (52 *d*) jelenleg szintén oly árúk vannak felsorolva (keréktalpvas, ekevas, horgonyok, horgony- és horgonyláncok), melyeket a kész durva árúkhoz áthelyezni illetőleg magasabb vám alá helyezni az emlitett okoknál fogva czélszerű volt.

A vasuti sínek, a nyers vas vámjának felemelése következtében szintén 25 krral emeltetnek, és jövőben 2 frt 75 kr. vám alá esnek.

A vaspléh, vaslemezek és vasdrótnál, eltekintve az új szövegezéstől, azon érdemleges változás hozatik javaslatba, hogy a vámozás tekintetében különbség tétessék ezen árúk finomsága, illetőleg vastagsaga szerint. A mostani tarifa szerint ezen czikkek különbség nélkül 4 frtos vám alá esnek, holott a javaslat szerint az eddigi vámtétel alá csak akkor sorolhatók, ha egy milliméter, vagy ennél nagyobb vastagságúak, ellenben, ha egy milliméternél vékonyabbak, 5 frtot fizetnek. Ezen megkülönböztetés a vámozásban nemcsak hogy inkább megfelel az árú értékének, hanem a belföldi ipar érdekéből is indokolt, a mennyiben az egyenlő vám mellett épen a durvább gyártmányok részesültek nagyobb védelemben, az értékesebbek behozatala ellenben a külföldnek megkönnyittetett.

A mostani tarifának 52. *e*) tételében ezen árúkkal egy vám alá helyezett lyukgatott és mélyitett pléhek és lemezek áthelyeztettek a 265. tarifaszámhoz.

A 261. *c*) tarifaszám alatt foglalt árúkra nézve a vám változatlan marad és az ott felsorolt további kikészitési módokhoz még a nikelezés is felvétetett. Ellenben az eddig ide tartozott csiszolt aczéldrót és aczélhúrok, mint nem idevaló készárúk áthelyeztettek a 270. tarifaszámhoz.

A 262. tarifaszám alatt a durva vasöntvény van összefoglalva. A legjelentékenyebb változás az *a*) alatt foglalt nyers vasöntvény vámjának felemelése 1 frt 20 krról 2 frtra. A jelenlegi vámtarifánkban ezen 1 frt 20 kros vám a legalacsonyabb az egész vasosztályban, mi annál kevésbbé indokolt, hogy jövőre is fentartassék, minthogy ezen tétel (53. *a*) alá oly árúk is esnek, melyek közvetlenül tárgyát képezik a forgalomnak és a melyekre nézve a belföldi ipar, kivált a felsőmagyarországi művek a külföldi verseny ellenében oltalmat óhajtanak. A statistikai adatok ezen árúkban nagyobb beviteli mennyiséget mutatnak.

A *b*) alatt foglalt árúk vámja megmaradt 4 frttal, holott a *c*) alattiak a kovácsolt árúk vámjának megfelelőleg 8 frtról 8 frt 50 krra emeltettek.

A 263. tarifaszám a kovácsolt árúkat foglalja magában. Az *a*) alatt foglalt érdes vagy csak súrolt árúk jelenleg is 4 frtos vám alá esnek, de ezen tarifaszámhoz fognak jövőben tartozni, mint már emlitve vot, a nagyjából kovácsolt gép- és kocsirészek, valamint a kerékvas és ekevas, melyek jelenleg 2½ és 3½ frtot fizetnek. A *b*) alatt felemlitett részben megmunkálás 1 frt nagyobb védelemben részesül, mint az érdes vagy csak súrolt árúk, minek folytán az idetartozó árúk vámja 4 frtról 5 frtra emeltetik. A leköszörült, esztergályozott, gyalult stb. (263. *c*) árúk vámja 8 frt 50 krban állapittatott meg, a mostani 8 frt helyett.

A kovácsolt vasból való csövek jelenleg 2½ frtot fizetnek, holott a pléh, melyből ezen csövek nagyobbára készülnek, 4 frt vám alá estek. Ezen anomalia nemcsak a kész csövek behozatalát segitette elő, hanem a belföldi ipar fejlődését is tökéletesen lehetetlenné tette. Ezen visszásságon a javaslatban az által lesz segitve, hogy a kovácsolt vasból való csövek vámja 5 frtra emeltetik.

A 265. tarifaszám alatt felsorolt árúk jelenleg 4 frtos vám alá esnek. Ezen árúkra nézve is ugyanaz mondható, a mit a kovácsolt csövekre nézve felemlitettünk, hogy t. i. a félgyártmány (pléh) és az egész gyártmány (kovácsolt vasból készült üstök, pléhárúk) egyenlő vam alá esnek. Ily vámozásnál a belföldi munka nemcsak nem részesült védelemben, hanem mint pl. a lyukgatott és mélyitett pléheknél, a hol a megmunkálásnál egész 40%-ot meghaladó hulladék is fordul elő, a belföldi gyártásnál veszteség mutatkozott a külföldi behozatal irányában.

Kész vasuti kerekek, tengelyre illesztve is, jelenleg a tarifában külön megnevezve nincsenek és a szerint, a mint tovább kikészitve vannak, 4 vagy 8 frtos vám alá

esnek. A javaslat szerint egy egységes vám állapittatik meg 6 frtban, mi részben emelést foglal magában.

A 267. tarifaszám alatt felsorolt árúknál *vámleszállitás* van a drótszögeknél 7 frtról 6 frt 50 krra, melyek a többi szögekkel a vámkezelés könnyitése szempontjából egy vám alá helyeztetnek.

A többi árúk, ugymint a *kocsirugók*, *széna- és trágyavillák*, *kapák*, *lapátok*, *kaszák*, *sarlók* és *szecskavágó pengék* 4 frtról $6^1/_2$ frtra emeltetnek, a belföldi ipar nagyobb védelme érdekében különösen az amerikai versenynek (széna- és trágyavillák) távol tartása végett.

A 268. számnál csak a *durva drótárúkat* illetőleg van változás, a mennyiben a kavicsrostáló rácsok és durva drótfonadékok, melyeknél 2 centiméterre legfeljebb 8 drótszál esik, eddig 4 frtot fizettek, a javaslat szerint pedig a többi drótárúkkal együtt 8 frtos vám alá helyeztetnek.

A 269. tarifaszám alatt felsorolt árúk közül jelenleg az egészen durva, vagy egyes helyeken leköszörült lakatok 4 frtot fizetnek, a srófok 7 frtos vám alá esnek, a többi árúk ellenben 8 frtjával vannak vámozva. Ezen árúk a javaslat szerint egy tarifaszámba osztályoztatnak és a vám 10 frtban van megállapitva.

A finom vasárúk vámja, tekintettel az ezen categoriába eső értékesebb árúkra, 12 frtról 15 frtra emeltetett.

Ezen vámemelésen kivül, még az osztályozásban, valamint a szövegezésben is történtek változások. Az eddig a finom vasárúk közt szerepelt *férfi és női ékszerek*, csecsebecsék és pipereárúk vasból vagy aczélból magasabb értékük folytán a hasonló egyéb anyagokból készült apró árúkhoz helyeztettek 50 frt vámmal. Az *a*) alosztályban az újabban gyakrabban előforduló nikelezett árúk is fel vannak emlitve. Műöntvény és könnyű öntött díszitmények számára új altétel *b*) állittatott fel a német vámterület tarifájának mintája után. A *c*) pont alatt névleg fel vannak emlitve a korcsolyák és gyermekjátékszer, mely árúk jelenleg minőségük szerint 12 frton aluli tételekbe is eshetnek, de jövőre mindig 15 forintot fognak fizetni. A 271. tarifaszámba újonnan felvétettek a finom *késműves-árúk* és a *puskacsövek*. Ezek jelenleg mint finom vasárúk kezeltetnek és 12 frt vám alá esnek. A mostani vám ezen árúk értékével semmi arányban nem áll, a miért is annak emelése teljesen indokolt. A finom késműves-árúk értéke 100 kilogramonkint 400—600 frt, a 30 frtos vám tehát 5—6·5%. Ezen árúk Francziaországban 600 frankot fizetnek. Puskacsövek nagyobbára Belgiumból (Lüttichből), kisebb mérvben Angliából érkeznek. Az előbbeniek ára darabonkint átlag 20 frt, az angoloké 70—80 shilling. Az ezen tételhez jelenleg tartozó óraművek és órarészletek is az apró árúkhoz helyeztettek át és ott fognak indokoltatni.

A *puskák és varrótűk* jelenleg 30 frt vám alá esnek. A puskák vámjának felemelése természetes következése a puskacsöveknél javaslatba hozott vámemelésnek. De az emelés a belföldi gyártás érdekében is szándékoltatik, miután ez a közönségesebb puskák előállitására vagy épen csak a montirozásra van utalva, az értékesebb puskák ellenben a külföldről hozatnak be. A finomabb varrótűk, melyekből a bevitel túlnyomólag áll, igen nagy értéküek és mintegy 1000 frtra tehetők 100 kilogramonkint, ugy hogy a javaslatba hozott 50 frtos vám az 5%-ot nem haladja túl.

XXXIX. Nemtelen fémek és fémárúk.

A nemtelen fémekből való félgyártmányoknál csak kevés módositás hozatik javaslatba, még pedig leginkább a helyesebb és könnyebb áttekintés kedveért, és azonkivül az értékesebb árúk nagyobb vám alá vonhatása végett.

A czinkből való mélyitett vagy lyukgatott pléhek eddig tarifánkban felemlitve nem voltak, ugy hogy azok beosztása iránt kételyek támadhattak, a rézből, sárgarézből stb.-ből készült ilyféle pléhek pedig a közönséges nyers pléhekkel egy tétel alatt szerepelnek. Miután ezen árúk már tovább kikészitve vannak, indokoltnak látszott azokat a közönséges pléhek és lemezektől elkülöniteni és magasabb vám alá helyezni. Ennek folytán a czinkből való pléhek és lemezek vámja, ha az emlitett módon megmunkálva vannak, 1 frt 50 krról 3 frtra, a többi nemtelen fémekből valók vámja pedig 8 frtról 10 frtra emeltetik.

A vasdrót és pléheknél történt vámemelésnek megfelelőleg, itt is 2 frtnyi emelés hozatik javaslatba az 0·5 milliméteres és annál vékonyabb drót és pléheknél, mi ezen árúk magasabb értékében és az azokra forditott munkában látszik indokoltnak.

A platirozott drótok, pléhek, táblák és lemezek rézből és sárgarézből 12 frtról 15 frtra emeltetnek és ugyanazon tarifaszám alá soroztatik a hamis leoni drót is, mely eddig 8 frtos vám alá esett, azonban ugy értéke, mint felhasználási rendeltetése folytán, a platirozott többi árúkkal egy categoriába tartozik.

A fémárúkat illetőleg megjegyzendő mindenekelőtt, hogy a német vámtarifa mintájára egy új tétel állapittatott meg 30 frtos vámmal fényüzési és egyéb finoman dolgozott, díszitett, nikelezett árúk részére, melyeknek a többi fémárúkkal egy tétel alá volt sorolása az illető árúk értéke és rendeltetése közti különbség mellett indokoltnak nem látszik.

A többi fémárúk vámja szintén felemeltetett, és pedig a közönséges fémárúké 8 frtról 10 frtra, és a finomaké 12-ről 15-re. Ezen felemelések védelmi szempontból kivánatosak, miután forgalmi kimutatásaink is eléggé bizonyitják azt, hogy a mostani vámok nem elegendők arra, hogy a nagyobb mérvü behozatalt megakadályozhassák; a kimutatott behozatali mennyiség ugyanis meghaladja majdnem a félgyártmányok behozatalát. Czélszerünek látszik tehát legalább az ezen árúk végső elkészitésére forditott munkát a belföldnek biztositani.

Végre megemlitendő még, hogy a közönséges fémárúkhoz a forrcsövek lettek beosztva, melyek eddig külön megnevezve nem voltak, hanem a finom fémárukhoz tartoztak 12 frtos vámmal.

A legfinomabb fémárúknál az a változás történt, hogy az órarészletek és óraművek áthelyeztettek az órákhoz (303. és 304. sz.) és ezen áthelyezés czélja ott fog indokoltatni.

XL. Gépek és géprészek.

Gépiparunk már sok tekintetben szép eredményeket képes ugyan felmutatni, mindazonáltal a nagyobb (gőz) gépek előállitásában még nem érhette el azon terjedelmet és jelentőséget, mely viszonyainknak megfelelőleg kivánatos volna. Gépiparunk a sokkal kedvezőbb viszonyok közt termelő külföld versenyét nemcsak hogy legyőzni nem képes, hanem fejlődésében a folyton növekedő bevitel által részben gátoltatik is.

A gépek és géprészek behozatala tett :

1876 évben	149,541	mm.
1877 »	161,206	»
1878 »	194,537	»
1879 »	216,103	»
1880 »	258,329	»
1881 (nov. végéig)	295,467	»

A gépvámok 1878-ban nem emeltettek fel, hanem előbbeni vámtarifánk határozatai változatlanul vétettek át, mi által a félgyártmányok és a gépek vámjai közt sok tekintetben

aránytalanság állapittatott meg, sőt a gépek vámozási rendszerének fentartásával, jelesül a fából készült gépekre nézve, a külföldi behozatalnak ugyszólván kedvezmény biztosittatott.

Mostani vámtarifánk szerint a vámozás alapját képezi a gép azon részének anyaga, mely súly szerint a túlnyomó. Túlnyomónak tekintetik pedig azon rész súlya, mely magában véve nagyobb, mint a többi részek súlya egyenkint véve. Ennek folytán majdnem a legtöbb gép 2 frtjával vámoztatott, miután a fa súlya látszott kevés kivétellel a túlnyomónak.

Ez a vámozási rendszer s talán még inkább az a körülmény, hogy a gépekhez való anyagok és félgyártmányok vámja sok esetben ugyanoly nagy, vagy még nagyobb, mint a kész gépek vámja gépiparosainknak méltó panaszokra szolgáltatott okot; miután pedig a vámterületen és Magyarországon is meglehetősen fejlett gépiparunk van, a mely kellő feltételek jelenléte következtében pártolásra méltó: czélszerűnek látszott a gépek vámjait ezen ipar támogatása végett kellően szabályozni.

Az eszközölt módositások részletei a következőkből vehetők ki.

A gőzmozdonyok és locomobilek mostani tarifánkban külön megnevezve nem voltak, hanem a kovácsolt vasból készült gépek szerint 4 frtjával vámoztattak. Ezen gépek jelentősége és az azoknál felhasznált anyag és félgyártmányok nagyobb értéke, valamint az azokra forditott munka czélszerűnek tüntetik fel ezen gépeket külön megemliteni és részben a többi gépeknél magasabb vám alá vetni. Áll ez jelesül a gőzmozdonyokra nézve, melyeknél a javaslatba hozott vámfelemelés a félgyártmányoknál tett vámemeléseken kivül még saját iparunk nagyobb védelme szempontjából is indokolt. A javaslatba hozott vám a mozdonyoknál 8 frt és a locomobileknél 6 frt, mi körülbelül 10%-os értékvámnak felel meg.

Szerkocsik jelenleg mint kovácsolt gépek szintén 4 frtos vám alá esnek és a locomobilekkel együtt a 287 *b)* tarifszám alá eső többi kovácsolt vasból készült gépekre megállapitott 6 frtos vám alá helyeztetnek.

Varrógépek. A mint az Egyesült Államok nyersterményeikkel a külföldi piaczokról már is kiszoritanak minden idegen versenyt, ugy varrógépeikkel a vámterületen lépnek fel nagy sikerrel és lehetetlenné teszik ezen iparág fejlődését és megerősitését. Ehhez járul még, hogy a nagy közönség az amerikai gyártmány iránt bizonyos előszeretettel viseltetik és ebben az amerikai iparosok megbizottjai által engedélyezett hosszabb hitelnyujtás által támogattatik. Ily viszonyok közt a belföldi ipar annál kevésbé indulhat virágzásnak, mert az amerikai versenyen kivül még a német vámterület is hatalmas concurrensnek jelentkezik. A német kereskedelmi kamarák 1880. évi jelentései szerint a német vámterület a varrógépek előállitása tekintetében az első helyet foglalja el Európában. Berlin legjelentékenyebb gyára 1880-ban 29,548 gépet adott el és forgalmának értéke 1.433,073 márkára tehető.

Ugyanezen forrás szerint az évi átlag gyártás tesz

az amerikai Egyesült Államokban	1.000,000	darabot
a német vámterületen	500,000	»
Angliában	300,000	»
Francziaországban	50,000	»

Iparos körökből vett adatok szerint monarchiánk évenkint mintegy 70—80,000 darab varrógépet hoz be mintegy 3 millió forint értékben.

A vámterületen csupán 15,000 darab állittatik elő.

Ezen adatokkal szemben indokoltnak látszik a varrógépek vámját felemelni.

Jelenleg ezek a gépek ugy vámoztatnak, mint az öntött vasból való gépek, azaz 2 frt 70 krjával 100 kilogramonként. A javaslatba hozott vám 20 frt s igy egy-egy varrógépre, állvány nélkül, miután azok súlya a különböző rendszerek szerint egymástól igen eltérő, 2—3 frt esik.

A 285—287. tarifaszámok alá esnek a többi gépek; — habár a mostani alap, mely szerint az anyag túlnyomó súlya szerint történik a vámozás, jövőre is fentartatik, az új szövegezés által mégis eleje vétetik azon visszás állapotnak, mely iparosainknak jogos panaszokra alkalmat nyujtott. A javaslat szerint ugyanis határozottan kimondatik, hogy fagépnek csak az tekinthető, melynél 50 százalék vagy annál több a fa, nemtelen fémekből való gépek pedig azok, melyek 50 százaléknál több nemtelen fémet tartalmaznak. A vasból készült gépek két osztályba esnek, az egyik osztályba azon gépek tartoznak. melyeknél az összsúlyból 75 százalék vagy több az öntött vasra, vagy az öntött vasra és fára esik (öntött vasból való gépek) és a másikba azok a gépek melyeknél az eddigiekben megállapitott százaléki arány kisebb (kovácsolt vasból vagy aczélból készült gépek).

A vámemelések a következők: a fagépeknél 2 frtról 3 frtra, a nemtelen fémekből készült gépeknél 8 frtról 10 frtra, az öntött vasgépeknél 2.70 frtról 5 frtra és a többieknél 4 frtról 6 frtra.

Nehogy azonban ezen vámfelemelések által oly gépek behozatala, melyek a vámterületen nem készittetnek és melyek beszerzésére tehát a külföldre utalva vagyunk, túlságosan megdrágittassék és annak folytán új iparágak meghonositása czéljából szükségelt gépek beszerzésének megnehezitése által magának a vállalatnak keletkezte is kérdésessé tétessék, a kormány felhatalmazást nyer a 4. jegyzetben, hogy a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával egyetértöleg esetről esetre megengedhesse, hogy újonnan felállitandó gyárak berendezésére ily gépek a tarifában megállapitott vám felét fizessék.

XLI. Kocsik és hajók.

A kocsiknál nemcsak a vámokat illetőleg történtek változások, hanem a vámozásban is módositás hozatik javaslatba.

A teherszállitó kocsik jelenleg darabonkint 2·50 frt és a szánok 1.25 frt vám alá esnek. Tekintettel azonban, hogy az ily kocsik alkatrészét a fán kivül a vas képezi, ez pedig a javaslat szerint aránylag magasabb vámnak van alávetve, hogy a vas arányában vámoztassanak meg a kocsik is, a mostani vámtarifában megállapitott vámozási egységet nem látszott czélszerűnek jövőre fentartani, hanem inkább a súly szerinti vámozás mutatkozott helyesnek. Természetük szerint ezen kocsik ugyanazon vám alá helyeztetnek, a melyet a közönséges faárúk vassal kapcsolatban (222. *b*) tarifaszám) fizetnek, azaz métermázsánkint 3 frtos vám alá.

A bőr- vagy párnamunka nélküli személyszállitó kocsik jelenleg 15 frtot fizetnek darabonkint, a javaslatban a vám 25 frtra emeltetik. A vámozás jövőben is darab után fog történni. Miután azonban ezen kocsik 3/4 része vasból áll, a vámnak a felemelt vasvámokkal arányos megállapitása vált szükségessé.

A vasuti kocsik előállitásánál mindinkább több vas és nemtelen fém hozatik használatba, mi által azok értékében megfelelő emelkedés áll be. Azért a vasuti kocsiknak darabszám szerinti vámozása nem felel meg többé ezen iparág haladásának és helyesebbnek ismertetett fel a vámozás egységeül a súlyt elfogadni. De különben is a vasuti kocsik és az ezen kocsik szerkesztésére szükségelt félgyártmányok vámja közt több tekintetben nagy aránytalanság állott fenn, mely iparosainknak panaszra adott alkalmat. A javaslatban megállapitott vámok ezen visszásságot megszüntetik, de azon kivül a belföldi iparnak nagyobb védelmet is biztositanak.

XLIII. Mű- és hangszerek.

Mostani vámtarifánk a műszereket, tekintet nélkül az anyagra, a melyből valók, valamint a czélra, a melyre rendelvék, vámmentesen bocsátja be. Ez részben pénzügyi

szempontból nem eléggé indokolt, részben azonban a belföldi ipar fejlesztése és erősbödése tekintetében igen hátrányos.

Mig ezen szerek készitésében a külföld már is elérte a legnagyobb tökélyt és Anglia, Francziaország és a német vámterület gyártmányai világhirűek, nálunk még csak csirái sem láthatók ezen iparnak, az osztrák tartományokban pedig ezen csak keletkező félben levő iparág veszteséggel tartja magát a külföld hatalmas versenye ellen.

Ezen iparágnak meghonositása és fejlesztése nálunk is pedig annál inkább kivánatos volna, mert az ezen osztályba eső czikkek értéke ugyszólván kizárólag a reája forditott munkában fekszik, tehát nem nagy tökétől, hanem értelmes kézművességtől függ.

Ezeket figyelembe véve a javaslat különbséget tesz azon műszerek közt, melyek tudományos czélokra hozatnak be, és azok közt, melyek másféle használatra rendelvék.

Az elsők jövőre is vámmentesen hagyatnak, az utóbbiak ellenben vám alá helyeztetnek.

A vám alá eső műszerek két tarifaszámba osztályoztatnak, az egyikbe (299 *a*) az optikai műszerek esnek és a már jelenleg is vámmal terhelt szinházi látcsövek és szemüvegek. A másik (299 *b*) tarifaszám alá pedig a többi külön meg nem nevezett műszerek soroztatnak.

Az optikai műszerek értéke átlag 1000 frt, a szinházi látcsövek és foglalt szemüvegek értéke 1900 frt. A javaslatba hozott 125 frt vám, az ezen tarifaszám alá foglalt árúk átlagértékének kerekszámban 8%-át teszi. A vám tehát az árú értékéhez képest épen nem mondható túlságos magasnak, mindazonáltal annak magasabb összegben leendő megállapitása czélszerűnek nem tartatik, mert könnyen visszaélésekre és vámröviditésekre adhatna okot, a mennyiben ezen árúk részei szétszedetnének és a 239. és 313 tarifaszámokra megállapitott vámok mellett hozatnának be. A 239. szám alá ugyanis a megmunkált és köszörült üvegek esnek 50 frtos vámmal, a 313. szám alá ellenben az üvegek foglalatai szintén 50 frttal. Ezen tételeket tehát ugy kellett combinálni, hogy az egyes részekre kivetett vám és a kész gyártmány vámja közti különbözet ne legyen oly nagy, hogy annak részleteire való szétszedése nagyobb nyereségre alkalmat nyujthasson.

A külön meg nem nevezett műszerek vámja 50 frtban állapittatott meg.

Órák. Az órákat illetőleg az előterjesztés két irányban tartalmaz módositást. A mostani tarifában az órák elszórtan különféle osztályokba vannak sorozva. A toronyórák és azok alkatrészei a közönséges vasárúk közt, a függő órák és óraszekrénykék fából a legfinomabb faárúknál szerepelnek, holott a zsebórák, tekintet nélkül az anyag minőségére, a legfinomabb apró-árúkhoz és végre a faliórák és állványórák a közönséges aproárúkhoz vannak beosztva. Az órarészek ellenben, a toronyóra-részek kivételével és az óraművek a legfinomabb vasárúkhoz tartoznak. Ezzel szemben czélszerűnek látszott az órákat egy osztályba egyesiteni és az alkatrészeket és óraműveket is összefüggőleg az órákkal vámozni.

A zsebórák jelenleg 100 kilogramonkint 200 frt vámot fizetnek. Ezen óráknak súlyszerinti vámozása helytelennek ismertetett fel, a mennyiben ezen vámozási módszer az óratokok értékkülönbözetét teljesen figyelmen kivül hagyja és másrészt azon visszásságra vezet hogy a sokkal értéktelenebb nehéz órák (pl. munkás-órák packfongból) nagyobb vámot fizetnek mint a pár száz forintot érő finom aranyórák. Ennek folytán czélszerűbbnek látszott a zsebórákat jövőben darabszám szerint vámozni, mint azt a franczia új vámtarifa is teszi.

A javaslatba hozott (1 frt, továbbá 50 és 30 kros) vámok az értékhez viszonyitva mintegy 5%-nak felelnek meg, és magasoknak nem igen mondhatók, ha tekintetbe veletik az, hogy az ezen iparágban sokkal előrehaladottabb Francziaország 4·50, 1·50 illetőleg 1 frankot szed vám fejében. — Nehogy azonban a vám kijátszása czéljából ezen órák szétrakva, azaz külön az óratokok és külön az óraművek szállit-

tassanak be, szükségesnek mutatkozik ezen alkatrészeket is darabszám szerint vámozni és a vámokat ugy combinálni, hogy a tokok és művek vámja meghaladja a kész óra vámját.

A fából készült függő órák vámja 100 kilogramonkint 12 frtról 30 frtra emeltetett. Az ilyféle órák a német birodalomban, daczára hogy schwarzwaldi óráival az első helyet foglalja el, 200 markot fizetnek. Semmi ok sem szól tehát a mellett, hogy nálunk saját iparunk érdekében a javaslatba hozott emelés el ne fogadtassék.

A külön meg nem nevezett órák (ide tartoznak a többi függő- és állvány-órák) és az óraészek vámja változatlan marad.

A toronyórák és azok részei ellenben 8 frtról 10 frtra emeltetnek, mi az érték viszonyoknak megfelel.

Végre kiemelendő még, hogy az óraművek, melyek eddig az órarészekkel helyeztettek egy categoriába a javaslat szerint az órákkal egyenlően vámozandók. Ez nemcsak ezen árúk természetének felel meg inkább, a mennyiben az óramű képezi az órának legjelentékenyebb és legértékesebb részét, hanem visszaélések megakadályozása czéljából is kivánatosnak mutatkozik.

Apró-árúk. Az apró-árúknál javaslatba hozott változások, részint az ezen osztályba tartozó árúk helyesebb beosztására, részint pedig az azok értékének megfelelő vámozására vonatkoznak.

Mig továbbá egyfelől az ide eső árúkat, kiválólag fényüzési természetüknél fogva a a vámjövedelem növesztése szempontjából is figyelembe kellett venni, másrészt vámleszallitások is hozatnak javaslatba ott, hol a jelenlegi vámok az árú értékéhez helyes arányban nincsenek.

Az egészen vagy részben nemes fémekből készült árúk, valamint a tulajdonképeni ékszerárúk drágakövekből és gyöngyökből, melyek jelenleg 200 frtot fizetnek, tekintettel nagy értékükre, mely kilogramonkint több ezer forintra is rug, 300 frtra emeltetnek; ez a vám a német birodalmi tarifában is szerepel.

A valódian aranyozott drótok és pléhek jelenleg 100 frtot fizetnek a valódian ezüstözött hasonló árúk ellenben a nemtelen fémárúk közt szerepelnek 12 frt vámmal. Czélszerűnek látszik ezen egynemű árúkat összefoglalni és magas értékükhöz képest a 200 frt vámtétel alá sorolni.

Jelenlegi vámtarifánkban felsorolt többi legfinomabb apró-árúk vámozása tekintetében módositás nem hozatik javaslatba. (Kivéve a zsebórákat, melyekről már szó volt.)

A 309. szám alatt foglalt árúk vámozása tekintetében változás a mostani állapothoz nem történt.

A 310. számhoz beosztattak az elefántcsontból és gyöngyházból készült árúk. Ezek jelenleg, mint csontárúk 12 frt vámot fizetnek, mi magas értékükhöz képest (gyöngyárúk 1495 frt m. m.) indokoltnak nem látszik de alkalmazásukat és feldolgozásukat is tekintve, az ezen szám alatt felsorolt faragásra és esztergályozásra való anyagokkal egy categoriába tartoznak.

Ezen árúk Németországban is 200 márk és Francziaországban 625 és 1250 frank vám alá vettetnek.

A 311. sz. a. foglalt árúkat illetőleg ugy a szövegezésben, mint a besorolt árúk tekintetében eltérés mutatkozik a jelenlegi határozatoktól. A gyermekjátékszerek szőtt és kötött árúkkal kapcsolatban jelenleg 50 frtot fizetnek. A javaslat szerint megkülönböztetés történik a szőtt és kötött árúk minősége szerint és a selyemmel és csipkékkel való összekötletés 100 frt vám alá esik, a többi pedig változatlanúl marad. A gyermekjátékszereknek ezen előbbeni szerződési tarifából átvett kivételes vámozása nem indokolt és egyenlősitésük a többi összekötött árúkkal már a selyemárúknál javaslatba hozott vámemelések következtében

is igazolható. A *b*) alatt foglalt árúk jelenleg részben 100 frtot is fizetnek, ha t. i. magasabb vámú szőtt és kötött árúkkal fordulnak elő kapcsolatban. A vámkezelés egyszerüsitése czéljából okszerű ezen megkülönböztetést a jövőre megszüntetni, habár vámleszállitást is foglal magában.

A mesterséges virágok és megmunkált dísztollak kapcsolatban más árúkkal, elenleg részint azon anyag szerint vámoztatnak, melylyel kapcsolatban vannak és igy daczára magas értéküknek, többnyire csak 12 frtot fizettek, részint a vámtarifáról szóló törvénynek a különböző anyagokból készült árúk mikénti vámozását előszabó (V.) czikke szerint kezeltetnek. Miután azonban annak meghatarozása, hogy az ily árúknál melyik rész képezi a főalkatrészt, sok esetben nehézségre szolgáltatott alkalmat és tekintettel ezen árúk magas értékére azoknak ezen számba való besorolása látszott legczélszerűbbnek.

Az árúk tajtkőből, lávából, celluloidból és egyéb hasonló faragásra való mesterséges anyagokból és utánzatokból jelenleg részint a kő- részint a csontárúk közt szerepelnek és mindkét esetben 12 frt vámot fizetnek, mi értékükhöz viszonyitva nem több 2%nál

Ezen árúk vámja 1878-ban nem emeltetett, hanem az akkori szerződési vám vétetett. át tarifánkba. Tekintettel arra, hogy ezen árúk más államokban is sokkal magasabb vámoknak vannak alávetve, pl. Németországban, hol 200 márkot és Francziaországban, hol 100, 190 és 200 francot fizetnek, a jelenlegi vám felemelése eléggé indokoltnak látszik.

A 313. sz. alá jelenleg csak a nemtelen fémekből való férfi- és női ékszerek, csecsebecsék és pipereárúk tartoznak, ha finoman dolgozva vagy a 61. *e*) 1. tételben felsorolt árúkkal kapcsolatban vannak. Ezen megszoritás elejtetett és jövőben valamennyi hasonló tárgyú árú, tekintet nélkül az anyagra, melyből készült ezen számhoz tartozik. Ezen új osztályozás jelentékeny vámfelemeléseket tartalmaz, a mennyiben a férfi- és női ékszerek vasból vagy aczélból és csontból 12 frtot, a kaucsukból valók ellenben 20 frtot fizettek, kivéve, ha összeköttetéseik folytán már eddig is nem tartoztak az apró árúkhoz 50 frtnyi vámmal. Ezen módositás nemcsak az ide tartozó árúk természeténél fogva látszott czélszerűnek, hanem magas értékük által is teljesen indokoltnak jelentkezik. Anomaliának kellett továbbá tekinteni azt, hogy nyak- és karpereczek üvegből, csontból stb. csak akkor soroltattak az ékszerek közé, ha fonalakkal kapcsolatban voltak. Ezen tárgyak teljesen ékszereknek használhatók akkor is, ha ily összeköttetésekkel nem birnak, miért is ezen feltétel szintén elesik.

A legyezők eddig a vámtarifában külön megnevezve nem voltak, hanem anyaguk szerint vámoztattak, kivéve ha kapcsolataik folytán már az apró-árúkhoz tartoztak. Első esetben csak 12 frtot fizettek, mi tekintettel a magas értékre, melylyel ezen árúk birnak, indokolva nem volt.

Nem aranyozott, ezüstözött vagy vernirozott gyöngyök aczélból vagy nemtelen fémekből jelenleg a vas- illetőleg fémárúk közt szerepelnek és mindkét esetben 12 frtot fizetnek. Ezen árúk rendeltetése és értéke (aczélgyöngyök 800 frt 100 kilogramonkint) kivánatosnak tüntette fel, hogy a többi gyöngyökkel és ékszerekkel együtt egy tarifaszám alá foglaltassanak.

A szinházi látcsövek, távcsövek és szemüvegek foglalatait illetőleg a 299. számnál volt már szó.

Végre megjegyeztetik, hogy ezen árúk Németországban nagyobbára 100 frtot fizetnek.

314. számhoz. Eddig csak a hamis leoni fonadékból készült árúk tartoztak az apró árúkhoz 50 frtos vámmal, ellenben maguk a fonadékok a nemtelen fémekből készült vámokhoz vannak beosztva 30 frtjával, a drótok pedig 12 frtjával ugyanezen osztályba. Ezen már értéküknél fogva is együvé való árúk egy tételbe sorozása, eltekintve a védelmi

szemponttól, azért is szükségessé vált, mert sok esetben igen bajosnak mutatkozott megtalálni azt a határt, hol végződik a fonadék és hol veszi kezdetét az ily fonadékból készült árú.

A nem szőtt és nem kötött árúkon való himzések vámja 100 frtról 50 frtra szállittatott, tekintettel ezen árúk csekélyebb értékére.

A nap- és esernyőket illetőleg az olasz szerződés által történt megállapodás vétetett fel az általános vámtarifába. Ez által elesik a szabad választási jog ezen árúknak a súly vagy darabszám szerinti vámozása közt mi nemcsak visszásságra, hanem a vámjövedék megröviditésére is alkalmat szolgáltatott.

XLV. Vegyészeti segédanyagok.

A vegyészeti segédanyagok jelenlegi tarifirozása a vámkezelésénél sok nehézségre ad alkalmat, de azonkivül a vámjövedelem csökkentésére is fel szokott használtatni, miután az egymástól külsőleg csak nehezen megkülönböztethető árúk közül sok a vámtarifában vámmentesnek mondott árúnak vallatik be s ez által a kiszabott vám fizetése kijátszatik.

E bajon legczelszerübben az által lehetne segiteni, ha csak nehány fontosabb czikk soroltatnék fel névleg a tarifában és vettetnék egymástól eltérő vám alá, a többi pedig egy tarifaszám alá foglaltatnék egy és ugyanazon vámmal.

Ily eljárást követ a német vámterület, mely csak nehány fontosabb vegyészeti czikket vet specificus vám alá, a többit pedig vámmentesen bocsátja be. Francziaországban ugyan már a specificus vámoknak hosszabb sorával találkozunk, de ott is a többi külön fel nem emlitett árúk egy tételben vannak összefoglalva az érték után fizetendő 5%-os vámmal. Ezen államok azonban oly kifejlett és magas polczon álló vegyészeti iparral dicsekedhetnek, hogy a jelzett beosztást érdekeik sérülése nélkül bátran alkalmazhatják.

Ettől teljesen eltérő viszonyokkal találkozunk nálunk. Iparunk a legtöbb czikknél vagy épen nincs, vagy még csak keletkező félben van és igy épen lehetetlenné válik reánk nézve a külföldi verseny ellen a szükségnek megfelelő védelmet elejteni. De másrészt az ezen osztályba tartozó czikkek lényeges segédanyagát képezik a többi iparágaknak, miért is annak érdekében ezen árúkat túlságos vámmal sujtani nem lehet.

Ezen kettős érdeknek szemelőtt tartásával iparkodtunk tarifánk ezen osztályában a javaslatba hozott módositások által a megfelelő egyszerüsitést keresztül vinni, mi által a kezelésben fog könnyités beállani; ezen kivül pedig az által, hogy némely eddig vámmentes czikk vám alá vettetik, s hogy több czikk vámja fölemeltetik, pénzügyi szempontból eléretik az, hogy mintegy 128,000 frtnyi jövedelmi többlet remélhető.

Nehogy azonban ezen változások, illetőleg vámfelemelések által iparunkra előre nem látható hátrány háromoljék, a kormány a tarifa bevezető törvény IV. czikkében felhatalmazást kért, hogy oly vegyészeti tárgyakat, melyeknél igazolható, hogy a 331. tarifaszám alatt foglalt vám értékük 15%-ánál nagyobb, rendeleti uton más tarifaszám alá sorolhasson.

A javaslatba hozott változások részletei a következők:

Mostani tarifánk 63. *a)* tételéből töröltetnek és jövőre külön meg nem neveztetnek, minek folytán a 331. tarifaszám alá 10 frtos vámmal kerülnek: —

Kolkothar, a behozatal igen csekély (64 mm. 1879-ben és 7 mm. 1880-ban), a belföldi termés kielégiti a szükségletet és az eddigi vámmentesség vámvisszaélésekre adhat alkalmat;

Fekete vasrozsda, vassáfrány, szintén jelentőség nélküli czikkek.

Rézhamú, az árúlajstrom által a nemtelen fémhulladékokhoz fog utaltatni, hol szintén vámmentes marad.

Nyers kálisalétrom a nemzetközi forgalomban többé nem szerepel.

A javaslat 320. tarifaszámába beosztatnak 50 kros vámmal:

Arzén, arzénessav (az arzénsav kivételével), kénarzén (operment realgar). Ezen három czikk behozatala tett 1879-ben 2309 mm. 1880-ban 2074 mm. Értékük 35 frt és a csekély vámot elbirják.

Mindenféle vaspácz, miután vám alá eső savakkal állittatnak elő. Behozatal: 1879-ben 12,753 mm. 1880-ban 14,227 mm. Ugyanide tartozik a vasgálicz is, de miután ez szükséges fertőtelenitési anyag, csak 20 kros vám alá helyeztetik (319. *b*).

Nyers faeczet. 1879 előtt 1·60 frt vámot fizetett és csak akkor lett vámmentes A belföldi faeczet-ipar érdekében valamint vámkijátszások elkerülése czéljából, ismét vám alá helyezése indokolt.

Czáfer, szmálta, üvegporzó, magas értékkel (175 és 75 frt.) birnak és könnyen elviselik a csekély vámot.

Czinkes pesttapadék (tutia alexandrina) többé felemlitve nem lesz és az árúlajstrom által a nemtelen fémhulladékokhoz fog utaltatni, hol szintén vámmentes marad.

Végre a hamúzsir a 321. *a*) alatt foglalt szódával egy tétel alá helyeztetik 80 kr. vámmal. Ezen módositás a magyar érdekeknek csak előnyére válik, miután több hamuzsirt állitunk elő, mintsem hozánk behozatik, ellenben Ausztriába nagy mennyiségben érkezik a porosz szeszgyárakban melasseből készült hamuzsir.

Mostani tarifánknak 63 *a*) tétele alatt foglalt többi czikkeknél változás nem történt.

A 63. *b*) tételből a kénsavas káli és a kettős kénsavas káli és nátron, eddig 20 kros vámmal, áthelyeztetnek a 321. *a*) tarifaszámhoz 80 kros vámmal. Ezen czikkek különben is nagy jelentőséggel nem birnak és mérsékeltebb vámozásuk könnyen alkalmat szolgáltathat a szódavám kijátszására. Ezen tétel többi részére változás nem történik.

A 63. *c*) tételnél csak az a változás, hogy a királyviz, mely a forgalomban nem szerepel, jövőben külön felemlitve nem lesz.

A 63. *d*) tétel legjelentékenyebb czikke a szóda jelenleg 80 kr. vám alá esik. A javaslat szerint ezen vám fentartatik a nyers vagy jegeczedett szódára, ellenben az égetett szódára 1 frt 20 krban állapittatik meg a vám. — Szóda igen jelentékeny mennyiségben hozatik be külföldről, miután saját termelésünk a szükséglet fedezésére nem elegendő.

Behozatott:

1877.	évben	133,722 mm.
1878.	›	142,070 ›
1879.	›	130,228 ›
1880.	›	1[illegible]9,016 ›
1881.	november végeig	141,704 ›

A külföldnek, jelesül Angliának versenyképessége főleg termékeik alacsony árában keresendő. Angliában nagy mérvű túltermeléssel találkozunk, mely a szóda árát folyton nyomja. A német kereskedelmi kamarák jelentései szerint a jegeczedett szóda átlagára tonnánként Angliában volt 1878-ban 3 font sterling 12½ shill., 1879-ban 3 £ 5 sh. és 1880-ban 3 £-ra csökkent, mi annál is inkább mutatja, azon árú roppant mérvben túltermelését miután Angolország kivitele az Egyesült Államokba folyton emelkedett. Igy kivitetett Amerikába:

1878-ban	233.343,440	font	3.385,569	doll.	értékben
1879 ›	237 060,202	›	3.055,272	›	›
1880 ›	322.191,592	›	4.592,902	›	›

De a német vámterületen is emelkedik a szóda termelése, mi az angol bevitel csökkenéséből tűnik ki legvilágosabban.

Bevitetett Angliából a német vámterületre:

évben	égetett szóda	jegeczedett szóda
1878.	160,545	150,129 mm.
1879.	183.518	151.187 »
1880.	83,783	132,614 »

Tudvalevőleg Magyarország is bir a Mármarosban szódagyárral, mely a kormány részéről lehetőleg támogattatik. Miután azonban nálunk ezen ipar még sokkal kedvezőtlenebb viszonyok közt dolgozik és a külföldi terménynyel a versenyt még saját piaczainkon is csak nehezen veheti fel, belföldi iparunk érdekében az égetett szóda vámja 80 krról 1 frt 20 krra emeltetik. A német vámterület 2·50 márkra emelte e czikk vámját 1879-ben, ámbár sokkal erősebb és versenyképesebb ipar felett rendelkezik.

A többi változások, melyek ezen tételnél történtek a következők:

A szénsavas ammoniak, mely a czukrászatban festésre használtatik, áthelyeztetik magasabb értéke miatt a 323. tarifaszámhoz 3 frt vámmal.

A kénsavas ammoniak vámröviditések megelőzése czéljából egyesittetik a sósavas ammoniakkal és a 322. tarifaszámba soroltatik 1 frt 50 kr. vámmal.

Szappanfőző-lúg mint teljesen jelentéktelen czikk többé fel nem emlittetik.

A következő czikkek a 63 *e*) 1. tarifatételből töröltettek, és ennek folytán mint külön meg nem nevezett vegyészeti termények e javaslat szerinti 331. tarifaszám, illetőleg a bevezető törvény IV. czikke szerint fognak vámoztatni: chlorbarium, chlorcalium, chlorzink, tehén trágyasó és ásványkermesz. Ezen czikkek egészen jelentéktelenek és külön felemlitésük csak tévedésekre nyujthatna alkalmat. Kéngyertya és kénvas szintén a 331. tarifaszám alá esik. A forgalomnak ritkán képezik tárgyát.

Faeczetsavas ólom áthelyeztetik a 3 frtos tarifaszám alá (323. sz.) az ólomczukorhoz, nehogy ez utóbbi vámrövidités czéljából faeczetsavas ólomnak vallattassék be.

Kénsavas baryt (mesterséges) az ólomfehér és czinkfehérrel egy szám alá soroltatik 3 frtos vámmal, mivel gyakran ez utóbbiakkal vegyitve fordul elő és vámkijátszásra könnyen okot szolgáltathat.

Mostani tarifánk 63 *f*) tételéből kihagyattak: ólomeczet, mely a forgalomban nem fordul elő, továbbá chromsavas ólomoxyd, chromsavas czinkoxyd, chromsavas baryt, kasseli sárga, nápolyi sárga és bengesárga. Ezek kész festékek és nagyobb értékkel birnak (200 frtig).

A tiszta kénsavaskáli természeténél fogva a hamuzsirral egy tarifaszám alá helyeztetett.

Chromsavas káli részben védelmi szempontból a 4 frtos vám alá soroltatik.

A 63 *g*) tételből, néhány a szövegezésben történt változáson kivül a kénnatrium kihagyatott és jövőben a bevezető törvény IV. czikke szerint fog kezeltetni, miután a 4 frtos vám túlmagasnak bizonyult be. Különben teljesen jelentéktelen czikk.

Végre még a 310. tarifaszámot illetőleg megjegyezzük, hogy eddig csak a határozottan trágyasóknak bevallott sófélék behozatala volt külön engedélyhez kötve és vonattak sótartalmuk megállapitása végett vegyészeti vizsgálat alá. Az ezen tarifaszám alatt felemlitett többi sótartalmú keverékek azonban nem estek ily eljárás alá. Ennek folytán megtörtént, hogy hamis bevallás következtében konyhasó tartalmú keverékek a vizsgálat kikerülésével hozattak be. Czélszerűnek látszott tehát ezen tárgyakat egy tétel alá foglalni és külön jegyzetben az engedély és a vizsgálat szükségét valamennyire kiterjeszteni.

XLVI. Vegyészeti árúk.

Ezen osztályban a szövegezésben történt javitásokon kivül a következő változások hozatnak javaslatba:

A keményitő-mézga és mézgapótlók (64. a) (dextrin, leiogomme) jelenleg vámmentesek; tekintettel azonban, hogy az ezek előállitására szolgáló félgyártmány, a keményitő vám alá esik, ezen vámmentesség elejtetett. A kikészitési ipar érdekében azonban nem látszott czélszerűnek a vámot a keményitő vámjának magasságában megállapitani, hanem e czikkek a velök rokontermészetű keményitő-készitményekkel egy tétel alá helyeztettek.

A szürke keményitő vámja, a fehér keményitőre rótt jóval magasabb vám kijátszásának megakadályozása végett szintén 6 frtra emeltetett, minek folytán a szövegezésben is a megfelelő módositás eszközöltetett. A jegyzetben foglalt határozat, mely szerint a kikészitési czélokra behozott keményitő engedély és külön ellenőrzés mellett 1 frt 50 kr. vámmal behozható érvényben állott jelenleg is.

Ezen kedvezmény különben nagyobb mérvben igénybe nem vétetett és 1880-ban 104 mm. fehér keményitő hozatott be 1 frt 50 kr vámmal. Ellenben 6 frtos vám mellett behozatott:

1879-ben	9,102 mm.
1880-ban	17,907 »
1881-ben (októberig)	14,576 »

A 329. tarifaszámnál azon módositás hozatik javaslatba, hogy mig eddig csak a sajtolt-élesztő esett a 10 frtos vám alá, a többi élesztő ellenben a hulladékoknál (68) szerepelt és vámmentes volt, jövőre minden nemű élesztő 10 frtjával vámoztatik. — A jelenlegi vámmentesség következtében a sörseprő behozatala folyton növekedett és tett 1879-ben 9000 mm. 1880-ban 13,000 mm. és 1881-ben (októberig) 12,000 mm. Tekintettel belföldi termelésünkre, valamint arra is, hogy sörseprő a német vámterületre való bevitelnél 42 márkot fizet jövőben nálunk is minden élesztő, kivéve a borseprőt, mely a hulladéknál megmarad, a 10 frtos vám alá helyeztetik.

Az olaj firnisz (gyanta, terpentin vagy kőolaj nélkül) jelenleg ugy kezeltetik, mint a zsiros olaj és palaczkokban 10 frt, hordókban ellenben 1 frt 50 kr vám alá esik. Miután azonban maga a zsiros olaj is, melyből a firnisz készül, 1 frt 50 kr. vám alá esik, nem méltányos, hogy az abból gyártott firnisz csak ugyanazon vám alá vonassék. Ezen aránytalanságon a javaslatban segitve van az által, hogy a firnisz-vám 3 frtra, az olajé 2 frtra emeltetik, mi különben pénzügyi szempontból is indokolt.

Az alkohol nélküli lakkfirnisz vámja 10 frtról 24 frtra emeltetik. Ezen czikk 1878-ban 30 frtról szállittatott le 10 frtra, minek folytán az angol, franczia és német lakkfirnisz behozatala jelentékeny módon emelkedett. A behozatal 1879-ig alighaladta meg az ezer métermázsát, holott a leszállitott vám mellett érkezett:

1879-ben	2048 mm.
1880-ban	2581 »
1881-ben (októberig)	2300 »

A felemelés mellett azonban nemcsak a belföldi ipar érdeke szól, hanem czélszerűnek látszik az a vámkezelés könnyitése szempontjából is, miután az alkoholos lakkfirniszek már jelenleg is 24 frtos vám alá esnek és úgy a vámoknak egyenlő nagysága mellett ezen czikkeknek minden egyes esetben szükségelt megvizsgálása elesik.

A gyógyszerárúk és illatszerekről szóló tarifaszámok új szövegezése megfelel a tarifában más czikkeknél eszközölt módositásoknak.

Érdemleges változás az, hogy a füstölő kúpok, természetüknél és rendeltetésüknél fogva az illatszerek közé soroztattak és az utóbbiak vámja pénzügyi szempontból 24 frtról 50 frtra emeltetett. Ezen vám megfelel a német tarifában megállapitott vámnak is.

XLVII. Gyertya és szappan.

A gyertyák és a külön meg nem nevezett zsirgyártmányok vámja 8 forintról 11 frtra emeltetett, mi természetes következménye a 67. és 69. tarifaszám alá foglalt zsiradékok vámemelésének.

A szappannál javaslatba hozott módositások pénzügyi szempontban találják indokukat; a finom és illatos szappannál ezenkivül még vámkezelési érdekben is szükségesnek mutatkozik a változás. Mostani tarifánk szerint ugyanis a finom szappan táblácskákban, golyókban, szelenczékben és edényekben 6 frtos vám alá esik, holott az illatszeres szappan 10 forintot fizet. A gyakorlat megmutatta, hogy a határt e két szappan közt megállapitani igen nehéz, miután a finom szappan is bizonyos illattal bir. Ennek folytán ezen két szappan egy tétel alá soroltatik és vámul a német tarifa vámja, azaz 15 frt fogadtatott el.

A közönséges szappan ugyan az olasz szerződésben 2·50 frtjával kötve van, mindazonáltal tekintettel a zsiradékoknál történt vámfelemelésekre a vámnak aránylagos emelése hozatik javaslatba.

XLVIII. Gyujtószerek.

Ezen osztályban csak egy változás hozatik javaslatba és ez is csak az olasz szerződés lejárta után fog egész terjedelmében életbe lépni. Gyufagyárosaink részéről ugyanis élénk panasz emeltetett az ellen, hogy a gyufák a német vámterületen vám alá esnek, holott hozzánk vámmentesen érkeznek. De még a német vám életbelépte előtt is nehéz versenyt kellett kiállania a belföldi gyufaiparnak a svéd gyártmányokkal.

Forgalmi adataink folyton növekedő behozatalt tüntetnek fel és az különösen jelentékeny összeggel emelkedett a gyufavámnak a német vámterületen való életbelépte óta.

Behozatott ugyanis

1877.	évben	43,762 mm.
1878.	»	48,423 »
1879.	»	50,532 »
1880.	»	49,097 »

Ily tényekkel szemben a gyufákra és a vele rokonnemű gyujtószerekre 1·50 frtos vám hozatik javaslatba, mi megfelel a német vámterület vámjának.

XLIX. Irodalmi és mütárgyak.

Az irodalmi és műtárgyakat magában foglaló osztályban csak kevés és jelentéktelen változás történt, egészben ezen tárgyak vámmentessége jövőben is fentartatik.

Ujitás a vásznon való színnyomatos képeknek a 349. tarifaszámban történt felemlitése. Ezen képek a vámtarifa jelenlegi szövegezése szerint mint festvények szintén vámmentesen kezeltetnek, mi azonban mechanikai uton végrehajtatni szokott készitésüknek nem felel meg.

A jegyzetek oly irányban módosittatnak, hogy a kötött könyvek ugyan ezentúl is rendszerint vámmentesek maradnak, de a már jelenleg is bizonyos kötésekre érvényben álló vámkötelezettség visszaélések megelőzése céljából némileg kibővitetett.

Végre még a rámák tekintetében történtek némi változások, melyek azonban jelentőséggel alig birnak.

L. Hulladékok.

A hulladékoknál történt változások tisztán formaiak és természetes következményei a tarifa többi osztályainál javaslatba hozott módositásoknak.

Ezen változások a következők:

A trágyásó-félék áthelyeztettek a vegyészeti segédanyagok osztályába. Továbbá a a 335. sz. alatt foglalt csontszén szövegezése megfelelően változott a 320. tarifaszámban eszközölt módositás folytán.

A 354. sz. a névleg felvétettek a malátacsirák. Ezek jelenleg a malátával együtt a 8. tarifaszakaszhoz tartoznak; miután a maláta azonban a javaslat szerint vám alá esik, a malátacsirák felemlitése itt a vámmentes hulladékok közt szükségesnek mutatkozik.

A csontnak a mostani vámtarifa 24. szakaszából ide történt áthelyezése tisztán statisztikai czélokból történt.

Végre a papirosanyag (rongypép) áthelyeztetett a papirosról szóló osztályba, hová inkább tartozik, miután nem hulladék, hanem félgyártmány.

A kiviteli vámtarifában változás nem hozatik javaslatba.

Hogy az egyes módositások könnyen felismerhetők legyenek jelen indokoláshoz mellékletkép egy összeállitás csatoltatott, melyben az új vámtarifa összehasonlittatik a jelenleg érvényes vámtarifával és a jelenleg fennálló szerződések vámtételeivel.

A tarifa beosztását és külalakját illetőleg az eddigi rendszertől eltérő beosztás állapittatott meg. A mostani XIX szakasz és 68 osztály helyett az előterjesztett vámtarifa egészben L szakaszt mutat fel 356 folyó számmal.

A tarifa ez által csak látszólag válik complicáltabbá, de tényleg az áttekintést, idézést és árúbevallást nagyon könnyiti, különösen oly árúkra nézve, a melyeknél a szükséges specificatio miatt több alosztályt kellett felállitani, mint pl. a pamutárúknál (36. *a*) *aa* 1.) és az ásványolajoknál (38. *d* 3 *bb*.)

Az új osztályozás által mellőztettek továbbá oly anomaliák is, hogy pl. a kávépótlók a gyarmatárúk, — a kőolajok a mézgák és gyanták, — az ásványvizek a vegyészeti segédanyagok közt szerepelnek. Másrészt figyelem fordittatott arra, hogy az együvé való árúk egy osztályba soroztassanak mint pl. az órák, melyek jelenleg szétszórva három osztályban foglaltatnak.

Habár ezen új beosztás kezdetben szokatlannak és idegenszerűnek látszik is, nehézségre azoknál, kik jelenlegi vámtarifánk beosztásában jártasok, nem fog okot szolgáltatni, miután az egyes csoportok sorrendjében változás nem történt.

Végre megjegyeztetik, hogy a német birodalom vámtarifájának kivételével valamennyi külállam tarifája hasonló rendszer szerint van szerkesztve.

A pénzügyi vámokból várható

jövedelmi többlet.

A vámegység, a hol ez külön felemlítve nincs, a métermázsa.

Az átszámitásnál alapul szolgált:

A német birodalomnál	1 márka = 50 kr. aranyban.
Olaszországnál	1 lira = 40 » »
Francziaországnál	1 frank = 40 » »
Oroszországnál	1 rubel = 1 frt 62 kr. »
Oroszországnál	1 pud = 16·38 kilogram.
Az amerikai egyesült államoknál .	1 font = 0·47 »
Az amerikai egyesült államoknál .	1 dollár = 2 frt 10 kr. aranyban.

Az osztrák-magyar vámtarifa vámjai aranyban, az árú értéke ezüstben van kifejezve; a százalék-átszámitásnál az arany agio 17%-kal van felvéve.

A tarifa száma	Az árú megnevezése	Vám jelenleg átalános frt	kr.	Vám jelenleg szerződési frt	kr.	Vám javaslat frt	kr.	A vám tesz: az árú kereskedelmi értéke 1880-ban 100 kilogr. frt	kr.	A vám tesz: %-ban	Behozott mennyiség métermázsa 1878–1880. évi átlag	1880-ban
1	Kákáobab és kákáohüvely	16	—	16	—	24	—	84	—	33·4	3.139	3.795
2a	Nyers kávé	24	—	24	—	40	—	88	—	53·2	302.558	315.865
b	Pörkölt káve	30	—	30	—	50	—	98	—	59·7	123	41
3	Thea	50	—	50	—	100	—	300	—	39·0	3.589	3.437
6	Csillagos ánizs	24	—	24	—	60	—	106	—	63·4	131	164
6	Szegfűszeg, szerecsendióvirág	40	—	40	—	60	—	szegfűszeg 175 szerecsend. vir. 200	— —	40·1 36	1.123	1.067
8	Kardamom Sáfrány, vanilia	24 60	— —	24 60	— —	120 120	— —	800 sáfrány 6200 vanilia 2500	— — —	17 5 2·2 5·6	7 201	7 203
10	Aszúszőlő, aprószőlő, mazsolaszőlő	6	—	6	—	12	—	31	—	45·1	75.001	63.486
16	Fejtett czirbolya-mag, gránátalma	6	—	6	—	12	—	60	—	23·4	426	468
33	Olajmagvak	vm.		vm		—	50	átlag 9	—	6·4	69 480	69.511
34	Ánizs, koriander, édes kömény, kömény, lóheremag, mustármag, mustárpor vagy őrlött mustár (hordókban), magvak, katánggyökér	vm.		vm.		—	50	átlag 35	—	1·63	7.195	7.679
38	Komló, komlóliszt	5	—	5	—	10	—	200	—	5·85	9 769	7 739
46	Sertés	2	—	1	50	3	—	26	—	13·5	48.004	35.739
48	Ló és csikó	vm.		vm.		10	--	ló 300 csikó 30	— —	3·9 30	7.693	7.247
52	Tengeri kagylós és héjas állatok, teknősbéka	6	—	6	—	10	—	110	—	10·6	514	566

Vámjövedelmi többlet		A vám tesz									
a három évi átlag behozatala után	az 1880. évi behozott mennyiség után	Németországban		Francziaországban		Olaszországban		Oroszországban		Az amerikai egyesült államokban	
frt	frt	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
25.112	30 360	kákaobab 17 kákaohüvely 6	 50 —	41	60	32	—	16	30	vm.	
4 840.928	5,053 840	20	—	62	40	32	—	16	30	vm.	
2.460	820	25	—	83	20	32	—	16	30		
179 450	171.850	50	—	83	20	140	—	zöld és sárg 239 fekete 167	 31 4	vm.	
4 716	5.904	25	—	vm.		4	—	vm.		vm.	
22.460	21.340	25	—	83 124	20 80	48 100	— —	16 27	30 16	22 8	34 92
672	864	25	—	83	20	4	—	27	16	vm	
12.060	12 180	25	—	vanilia 166 sáfrány vm.	 40	120	—	85	40	vm.	
450.006	380.916	12	—	aszú-szőlő 2 egyéb 3	 40 20	4 általános 4 frt	— szerződési 80 kr.	10	86	szőlő 6 frt 20 kr. aszú-szőlő 4 » 96 » mazsola-szőlő 11 » 15 »	
2.556	2.808	czirbolyamag 2 gránátalma 6	 — —	czirbolyamag 3 gránátalma vm.	 20	— szerződ. vm.	40	5	43	gránátalma 6	 —
34 740	34.755	—	15	vm.		vm.		vm.		2	23
3.597	3.839	ánizs, koriander, kömény, édes kömény 1 a többi vm.	 50	ánizs — katánggyökér — a többi vm.	 80 40	katáng, ánizs, koriander, kömény, édes kömény, 4 mustármag vm. mustárpor 4 lóheremag, magvak vm.	 — 40	ánizs, koriander, kömény, édes kömény, lóheremag, mustármag vm. mustárpor 32 katánggyökér vm.	 60	ánizs, koriander, kömény, édeskömény vm. lóheremag 20% mustármag 13 mustárpor 10% katánggyökér 4	 38 46
48 845	38.695	10	—	6	—	—	40	11	90	22	34
48 094	35.739	1	25	1	20	bezárólag 20 kilgr. súlyig — 20 kilog.-nál nagyobb súlyuak 1	 30 —	vm.		20%	
76.930	72.470	5	—	ló 12 csikó 7	 — 20	átal. 8 szerződési. vm.	 —	vm.		20%	
2.056	2.264	12	—	osztriga 1000 db. — homárok 2 teknősbéka vm.	 60 —	vm.		11	90	vm.	

A tarifa száma	Az árú megnevezése	Vám jelenleg átalános frt	kr.	Vám jelenleg szerződési frt	kr.	Vám javaslat frt	kr.	A vám tesz: az árú kereskedelmi értéke 1880-ban 100 kilogr. frt	kr.	%-ban	Behozott mennyiség métermázsa 1878—1880. évi átlag	1880-ban
59	Szivacs	5	—	5	—	15	—	700	—	2·5	516	580
63	Hólyagok és belek, aranyverő hártya, belekből készült kötelek	vm.		vm.		2	—	152	—	1·5	4.163	4.687
67	Stearinsav, palmitinsav	3	—	3	—	6	—	Stearin és stearinsav 53 Palmitinsav 125 átlag 89	 — — —	 13·2 5·6 7·8	7.246	8.892
68	Paraffin, ceresin, czetvelő	3	—	3	—	4	—	Paraffin, ceresin 45 czetvelő 125 átlag 85	 — — —	 10·4 3·7 5·4	5.873	5.427
69	Faggyu	vm.		vm.		1	—	42	—	2·8	40.788	36.965
70	Pálmaolaj, kokusdióolaj	vm.		vm.		1	—	38	—	3	40.573	39.668
77a)	Bor, hordókban	12	—	12	—	20	—	40	—	58·5	9.929	11.186
77b)	Pezsgőborok	20	—	20	—	50	—	90	—	65	4.237	4.058
79	Ásványvizek	vm.		vm.		—	50	16	—	3·6	18.830	19.095

Vámjövedelmi többlet		A vám tesz									
a három évi átlag behozatala után	az 1880. évi behozott mennyiség után	Németországban		Francziaországban		Olaszországban		Oroszországban		Az amerikai egyesült államokban	
frt	frt	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
5.160	5.800	vm.		14	—	közönséges átalános 8 — szerződési 6 — finom 40 —		17	82	20%	
8.326	9.374	belekből készült kötelek 25 — a többi vm		vm.		fris állapotban vm. sózva 1 60		vm.		vm.	
21.738	26.676	4	—	Stearinsav 4 — Palmitinsav 5%		4	—	vm.		vm.	
5.873	5.427	4	—	czetvelő nyers 2 — sajtolt 4 — finomitott 6 — a többi 5%		parafin és ceresin 4 — czetvelő, nyers 2 40 finomitott 12 —		vm.		paraffin 44 68 ceresin 10% czetvelő 20%	
40.788	36.965	1	—	vm.		—	40	vm.		4	46
40.573	39.668	1	--	—	40	—	40	5	43	vm.	
79 432	89 488	12	—	hectoliter 1 80 5%-nál több alcoholt artalmazó borok, a 5%-ot tulhaladó alcoholmennyiség an az alcohol beviteli vámját 12 — fizetik, a többiért a bor vámját.		hectoliter: átalános 6 — szerződési 2 70		24	96	18	48
127.110	121.740	24	—	hectoliter 1 80 (mint a 77*a*)-nál)		100 palaczk: átalános 12 — szerződési 7 20		palaczk 1 78		a palaczkok nagysága szerint tuczat palaczk 12 60 6 30 3 15 melyek 1 quartnál többet tartalmaznak, a tucza palaczk után fizetendő 6 dollarhoz még gallononként 4 20	
9.415	9.547	vm.		vm.		átalános — 80 szerződési — 20		palaczk vagy korsó — 1½		[illegible] vm	

A tarifa száma	Az árú megnevezése	Vám jelenleg átalános frt	kr.	Vám jelenleg szerződési frt	kr.	Vám javaslat frt	kr.	A vám tesz: az árú kereskedelmi értéke 1880-ban 100 kilogr. frt	kr.	%-ban	Behozott mennyiség métermázsa 1878—1880. évi átlag	1880-ban
86	Heringek	2	—	2	—	3	—	15	—	23·4	56.717	65.715
88	Marinált halak	6	—	6	—	15	—	60	—	29·2	11.806	5.112
89	Káviár és káviárfélék	6	—	6	—	50	—	300	—	19·5	601	778
90	Kavépótlók	6	—	6	—	15	—	30	—	58·5	28.340	15.290
91	Őrlött kákáo, kákáotészta, csokoládé, csokoládépótló és csoládégyártmányok	35	—	35	—	50	—	160	—	36·5	743	736
92 és 93	Ostya lisztből, gyümölcskenyér, kétszersült	5	—	5	—	40	—	120	—	39	103	120
	Tápláló anyagul szolgáló oldékony készitmények	7	—	7	—	40	—	300	—	15·6	1.047	1.334
	Elkészitett mustár Kápri	15	—	15	—	40	—	78 60	— —	6·0 7·8	1.035	1.111
	Finom eledelek	35	—	35	—	40	—	100 átlag 131	— —	46·8 35·7	4.014	3.617
105	Ambra, castoreum, pézsma, kőrisbogár, pézsmamag, kubéba, opium, kákáovaj, muscatbalzsam, kamfor, jalappa-gyanta, borostyánmegyviz	6	—	6	—	15	—	ambra, castoreum, pézsma, kőrisbogár 800 kámfor 140 opium 2200 a többi 75 átlag 803	 — — — — —	2·2 12·5 0·7 23·4 2·1	átlag 1879. és 1880. években 532	535
113	Indigo, cochenille	vm.		vm.		3	—	indigo 750 cochenille 300 átlag 525	 — — —	0·4 1·1 0·6	9.555	8.282

Vámjövedelmi többlet		A vám tesz									
a három évi átlag behozatala után	az 1880. évi behozott mennyiség után	Németországban		Francziaországban		Olaszországban		Oroszországban		Az amerikai egyesült államokban	
frt	frt	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
56.717	65.715	sózott 1 füstölt 1	 — 50	4	—	2	—	füstölt 2 sózott, hordókban 1 kisebb hordókban 17	 13 78 8	hordó 2	 10
106.254	46.008	30	—	4	—	4	—	11	90	30%	
26.444	34.232	50	—	—	24	12	—	32	60	35%	
255.060	137.610	katáng 2 egyéb 20	 – —	katáng 2	 —	általános 8 szerződési 2	 – —	2 őrölve vagy kávéval vegyitve 16	71 30	22	34
11.145	11.040	30	—	őrlött kákáo és kákáotészta 54 csokoládé 35	 — 20	32	—	55	6	kákáo 8 csokoládé 22	 92 34
3.605 34.551 25.875 20.070	4.200 44.022 27.775 18.085	ostya czukor nélkül 1 közönséges gyümölcskenyér 1 tápláló anyagul szolgáló oldékony készitmények 6 a többi 30	 50 — — —	kétszersült 10 elkészitett mustár 2 mézeskalács 6 czukrosság és czukorba főtt gyümölcs 21 confitürek czukorral vagy mézzel 10 czukor vagy méz nélkül 4	 50 — — — 50 —	ostya 2 kétszersült 10 elkészitett mustár 4 kápri 11	 20 — 40 —	ostya, 129 kétszersült, kápri, elkészitett mustár 32	 28 60	ostya vm. mustár 62 a többi 60 90 120 150	 50 — — — —
4.788	4.815	kákáovaj, muskatvaj hordókban 2 palaczkokban 10 a többi vm.	 — —	kákáovaj 54 jalappagyanta — muscatbalzam 4 kámfor 1 opium 96 a többi vm.	 — 80 — 60 —	kákáovaj 32 kámfor 6 jalappagyanta 1 a többi 4	 — — 20 —	ambra 43 opium 108 kákáovaj 59 kámfor, gyanta, balzsam 3 a többi vm.	 46 78 39 26	kákáovaj 8 kámfor 22 opium 446 a többi vm.	 92 34 80
28.665	24.846	vm.		vm.		2	80	indigo 32 cochenille 28	 60 20	indigo 25% cochenille vm.	

A tarifa száma	Az árú megnevezése	Vám: jelenleg: átalános frt	kr.	Vám: jelenleg: szerződési frt	kr.	Vám: javaslat frt	kr.	A vám tesz: az árú kereskedelmi értéke 1880-ban 100 kilogr. frt	kr.	A vám tesz: %-ban	Behozott mennyiség métermázsa: 1878—1880. évi átlag	Behozott mennyiség métermázsa: 1880-ban
114	Kátrány	vm.		vm.		—	20	3	—	7·8		
115	Közönséges gyanta, hegedűgyanta, szurok, ozokerit	vm.		vm.		—	20	7 ozokerit 24 átlag 11	— — —	3·3 0·9 2·1	161.321	146.088
117	Terpentin, terpentinolaj, szurokolaj, gyantaolaj, lép	vm.		vm.		1	50	22	—	7·9	21.744	20.294
118	Kopálgyanta, damárgyanta, sellak, gummi-arabicum, gummi-gedda, gummi-senegal, gummi-gutti, tragant-gummi	vm.		vm.		1	50	105	—	1·6	16.126	16.522
168	Selyemárúk: csipkék (csipkekendők), himzett selyemárúk vagy fémszálakkal stb.	300	—	300	—	400	—	csipkék 3700 egyéb árúk 7500 átlag 5600	— — —	12·6 6·2 8·3	1.185	820
169	Selyemáruk, azaz árúk selyemből vagy félselyemből	300	—	300	—	400	—	szitaszövet 12.000 egyéb selyemárúk 7500 sima selyemárúk 5700 átlag 8400	— — — —	3·9 6·2 8·2 5·5		
	Sima selyemárúk	300	—	200	—	400	—					
170	Félselyemárúk: sima sűrű árúk, bársony, sálok, kötött árúk	150	—	150	—	200	—	sima sűrű árúk 2500 bársony 4300 sálok 5500 kötött árúk 2700 átlag 3750	— — — — —	9·3 5·4 4·2 8·6 6·2	1.218	702

Vámjövedelmi többlet: a három évi átlag behozatala után (frt)	Vámjövedelmi többlet: az 1880. évi behozott mennyiség után (frt)	A vám tesz: Németországban (frt | kr.)	Francziaországban (frt | kr.)	Olaszországban (frt | kr.)	Oroszországban (frt | kr.)	Az amerikai egyesült államokban (frt | kr.)
32.264	29.217	vm.	gyanta — 80 a többi vm.	gyanta 1 20 a többi vm.	gyanta 3 26 vm.	gyanta vm. a többi 20%
32 616	30.441	lép 1 50 a többi vm.	vm.	terpentin 1 20 terpentinolaj, 13 20 szurok-, gyantaolaj 1 20 lép — 40	terpentin és terpentinolaj 3 26 lép vm.	terpentin gallon 134 04 szurokolaj 50% lép 20%
24.189	24.783	vm.	mézgák vm. gyanták — 80	általános 1 20 szerződési — 40	3 26	vm.
118.500	82.000	tüll 125 — a többi 300 — 300 —	csipkék és himzett selyemárúk vm. selyemárúk aranynyal vagy ezüsttel 595 20 nem valódi aranynyal vagy ezüsttel 173 60 selyemből vm. floretselyemből 99 20 butorkelmék selyemhulladékból, melynek négyszögmétere 250 grammnál több 74 40 Szalagok: bársonyszalag 248 — egyéb 198 40	csipke és tüll: sima 480 — mustrás 720 — fémszállakkal 600 — selyemszövetek fekete és lusztrin 200 — egyéb 240 — floretselyemből 200 — közönséges selyemárúk 80 — paszománt árúk 200 —	434 15 minőség szerint 955 — 2173 17 1314 74	50—60% 50–60%
60.900	35.100	150 —	148 80	bársony 320 — vegyes szövetek, ha a selyem vagy floretselyem 12%-nál több, de nem több 50%-nál 120 — közönséges félselyem árúk 80 —	minőség szerint 955 — 1314 74 2173 17	50—60 %

A tarifa száma	Az árú megnevezése	Vám						A vám tesz			Behozott mennyiség métermázsa	
		jelenleg				javaslat		az árú kereskedelmi értéke 1880-ban 100 kilogr.		%-ban	1878—1880. évi átlag	1880-ban
		átalános		szerződési								
		frt	kr	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.			
327	Keményitő mézga és mézgapótlók	vm.		vm.		1	50	32	—	5·4	2.979	3.070
328	Szürke keményitő	1	50	1	50	6	–	10	—	70·2	1879 és 1880-ban 194	150
336	Illatszerek, arczfesték	24	—	24	—	50	—	illatszerek 600 arczfesték 200 átlag 400	 — — —	 9·7 29·2 14·6	531	724
342	Kenő szappan Finom szappan, azaz illatos vagy táblácskákban stb.	2 finom 5 illatos 10	50 — —	2 finom 5 illatos 10	50 — —	4 15	— —	28 finom 50 illatos 75 átlag 62	— — — 50	16·7 35·1 23·3 28·0	8.226 99 422	10.439 110 508

A kőolajból várható vámtöbblet a pénzügy-

Vámjövedelmi többlet		A vám tesz									
a három évi átlag behozatala után	az 1880. évi behozott mennyiség után	Németországban		Francziaországban		Olaszországban		Oroszországban		Az amerikai egyesült államokban	
frt	frt	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
4.468	4.605	3	—	2	40	átalános 1 szerződési 1	 80 20	5	92	10 %	
837	675	3	—	2	40	átalános 1 szerződési 1	 80 20	5	92	burgonyából vagy gabonából 5 egyéb 14	 79 27
13.806	18.824	50	—	illatszer: alcohol-tartalmú, hectoliter tiszta alcohol után 15 és a beladó 4 arczfesték 4	 — 80 80	24	—	illatszer 1 1 3 arczfesték 1	 03 16 09 16	50 %	
12.339 891 2.110	15.658 990 2.540	2 15	50 —	2 illatos 4 nem illatos 2	40 80 40	2 átalános 12 szerződési 4	40 — 80	10 59	87 84	5 5	79 57

minister illető előterjesztéséből vehető ki.

AZ UJ VÁMTARIFA

ÖSSZEHASONLITVA

A JELENLEG ÉRVÉNYES VÁMTARIFA ÉS A JELENLEG FENNÁLLÓ

SZERZŐDÉSEK VÁMTÉTELEIVEL.

I. RÉSZ.

Behozatali vámtarifa.

	Javaslat frt.	kr.	1878. évi vámtarifa frt.	kr.	Szerződéses tételek frt.	kr.
I. Gyarmatárúk.						
1. Kákáobab és kákáohüvely	24	—	16	—	—	—
2. Kávé:						
a) nyers	40	—	24	—	—	—
b) pörkölt	50	—	30	—	—	—
3. Thea	100	—	50	—	—	—
II. Fűszerek.						
4. Bors (a hosszúbors, paprika és fehér bors, törött borshulladék is), szegfűbors (piment), gyömbér	24	—	24	—	—	—
5. Mindennemű fahéj	40	—	40	—	—	—
6. Csillagos-ánizs (bádian), szegfűszeg (a magszegfű is), szerecsendió-virág (macis), szerecsendió héjban	60	—	40	—[1]	—	—
7. Szerecsendió héj nélkül	80	—	40	—	—	—
8. Kardamom, sáfrány, vanilia	120	—	60	—[2]	—	—
III. Déli gyümölcs.						
9. Füge:						
a) fris	3	—	2	—	2	—
b) aszalt	12	—	6	—[3]	5	—[3]
10. Aszúszőlő, aprószőlő, mazsolaszőlő	12	—	6	—[4]	—	—
11. Czitrom, limoni, narancs	8	—	8	—[5]	4	—
Jegyzet. Megolvasva 100 darabjáért 1 frt. 60 kr.						
12. Sós vizbe rakott limoni, czitrom és narancs; éretlen, apró narancs; narancs- és czitromhéj	3	—	2	—	2	—
13. Datolya (török szilva), pisztáczia	15	—	15	—	12	—
14. Mandula:						
a) száraz mandula, héjastul vagy a nélkül	15	—	15	—	10	—
b) éretlen, héjastul	6	—	15	—	2	—

[1]) Csillagos ánizs: 24 frt. [2]) Kardamom: 24 frt. [3]) Megromlott és ipari czélokra szánt aszaltfüge: 40 kr. [4]) Megromlott és ipari czélokra szánt aszúszőlő stb.: 40 kr. [5]) Megolvasva 100 darabjáért: 1 frt. 60 kr.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
15. Fejtetlen czirbolyamag (pignoli); szent-jános-kenyér, gesztenye, lazeruoli, zsidóalma; fris, aszalt vagy sózott olajbogyó	3 —	2 —	2 —
16. Fejtett czirbolyamag (pignoli); gránátalma.	12 —	6 —	— —
IV. Czukor.			
17. Nyers czukor:			
a) a hollandi standard szerint 19. számon alul	15 —	15 —	— —
b) a hollandi standard szerint 19. számu és azon felül . . .	20 —	20 —	— —
18. Finomitott czukor	20 —	20 —	— —
19. Czukoroldatok; keményitő-czukor (szőlőczukor) szilárd állapotban .	15 —	15 —	— —
20. Szörp; keményitő-czukor (szőlőczukor) hig állapotban, melasse . .	6 —	6 —	— —
Jegyzet a IV. osztályhoz. A fogyasztási adók a czukortermeléstől a vámdijakban benfoglaltatnak.			
V. Dohány.			
21. Nyers dohány, azaz feldolgozatlan dohánylevelek, dohányormók, dohányszárak és dohányvirágok; dohánypácz (dohánylé)	21 — csak külön engedély mellett	21 —	— —
22. Dohánygyártmányok, azaz dohány tekercsekben, szétgöngyölitett vagy ormózott levelekben, vagy vágott dohány, burnótnak előkészitett dohány, dohányliszt, dohányhulladék, szivar, szivarkák, burnót, bagódohány, a dohánylevelek száraiból és ormóiból készült papiros	52 50 csak külön engedély mellett	52 50	— —
Jegyzet. Külön engedély esetében következő engedély-illetékek fizetendők: 1 kilogram tiszta súly után: szivarok és szivarkákért . . . . . 11 frt. — kr.; más dohánygyártmányokért . . . 8 » 40 »; nyers dohányért . . . . 7 » — ». A dohány és dohánygyártmányok a most felsorolt alosztályok szerint is bevallandók.			
VI. Gabona és hüvelyesek; liszt és őrlemények; rizs.			
Gabona:			
23. Árpa, zab, tengeri, rozs	— 25	vámmentes	— —
24. Buza, tönköly, kétszeres, tatárka (pohánka), köles	— 50	vámmentes	— —
25. Maláta	— 60	vámmentes	— —
Hüvelyesek:			
26. Bab, csillagfürt (lupinus), borsó, lencse, bükköny	— 50	vámmentes	— —
27. Liszt és őrlemény gabonából és hüvelyesekből (darált, törött és hántott szemek; kása, dara, apró dara)	1 50	vámmentes	— —
28. Fejtett vagy fejtetlen rizs, rizshulladék	2 —	2 —[1]	1 —[2]
Jegyzetek. 1. Nyers rizs, egészben vagy csak részben héjastul, rizshántoló malmok számára, polirozásra, ugyszintén ilyféle rizs vagy rizshulladék keményitő-készitésre, külön engedélylyel, a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett, a fejtett rizsre nézve tényleg fennálló legalacsonyabb vám felét fizeti. 2. Rizsőrlemények a 27. sz. szerint vámozandók.			

[1]) Fejtetlen rizs és rizshulladék: 60 kr. [2]) Csak a fejtett rizs.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
VII. Főzelék, gyümölcs, növények és növényrészek.			
Főzelék és gyümölcs:			
9. Fris szőlő (étkezésre való); ananász	5 —	vámmentes	vámmentes
0. Száraz dió és mogyoró, dióbél és mogyoróbél	2 50	1 50	1 50
1. Fris, finom főzelék	2 50	vámmentes	vámmentes
2. Külön meg nem nevezett főzelék és gyümölcs:			
a) fris állapotban	vámmentes	vámmentes	vámmentes
b) száritva vagy elkészitve (aszalva, sajtolva, összevagdalva, porrátörve vagy más módon apritva, sózva vagy hordókban eczetbe rakva, czukor nélkül befőzött gyümölcsiz)	2 50	1 50	1 50
Jegyzet. Főzelék és gyümölcs szelenczékbe, palaczkokba és efféle légmentesen elzárva, vagy máskép, mint a felsorolt módokon elkészitve, finom eledeleknek (92. illetőleg 93. sz.) tekintendők.			
Növények és növényrészek:			
3. Olajmag	— 50	vámmentes	vámmentes
4. Ánizs, koriander, édes kömény, kömény, lóhermag, mustármag (az őrlött mustár is hordókban), külön meg nem nevezett magvak, száritott katánggyökér (nem pörkölve)	— 50	vámmentes	vámmentes
5. Élő növények, diszitésre való lemetszett virágok és levelek, fris állapotban	1 50	vámmentes	vámmentes
6. Külön meg nem nevezett növények és növényrészek, fris állapotban; gabona kévékben, hüvelyesek szárastul, takács-mácsonya, háncs, káka, szalma, széna, alom	vámmentes	vámmentes	vámmentes
7. Külön meg nem nevezett növények és növényrészek, száritva vagy elkészitve (porrá törve vagy máskép apritva vagy festve)	2 50	1 50[1]	1 50[1]
8. Komló, komlóliszt (lupulin)	10 —	5 —	— —
VIII. Vágó- és igásmarha.	darab		
9. Ökör	10 —	4 —	4 —
0. Bika	4 —	4 —	4 —
1. Tehén	3 —	1 50	1 50
2. Fiatal marha (tinó és üsző)	2 —	— 75	— 75
3. Borjú	1 —	— 40	— 40
4. Juh és kecske (kos, ürü és bak)	— 50	— 30	— 30
5. Bárány és gödölye	— 25	— 20	— 20
6. Sertés	3 —	2 —	1 50[2]
7. Malacz (10 kilogramnál nem nehezebb)	— 30	— 30	— —
8. Ló és csikó	10 —	vámmentes	— —
Jegyzet. Az anyját követő csikó	vámmentes	vámmentes	— —
9. Öszvér és szamár	2 —	2 —	vámmentes
IX. Más állatok.			
0. Mindennemű vad és szárnyas:	100 klgr.		
a) eleven	vámmentes	vámmentes	vámmentes
b) holt	6 —	vámmentes[3]	vámmentes[4]

[1]) Száritva: vm. [2]) Csak Szerbia és Romániával szemben a határforgalomban. [3]) A megejtett szarvas, zerge, őz és vaddisznó ...nleg mint hus 3 frtjával vámoztatik. [4]) A megejtett szarvas, zerge, őz és vaddisznó kivételével.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
51. Fris halak, édesvizi rákok, fris csigák	1 50	1 —	vámmentes
52. Tengeri kagylós és héjas állatok (p. o. osztrigák, homárok, ollótlan rákok), teknősbéka, nem elkészitve	10 —	6 —	— —
53. Külön meg nem nevezett állatok	vámmentes	vámmentes	— —
X. Állati termékek.			
54. Tej	vámmentes	vámmentes	— —
55. Tojás	1 50	vámmentes	vámmentes
56. Méhköpük mézestül és viaszostul, méhköpük eleven méhekkel	vámmentes	vámmentes	vámmentes
57. Méz	1 50	vámmentes	vámmentes
58. Fehér, sárga és festett viasz (a növényviasz is)	5 —	5 —	— —
59. Szivacs	15 —	5 —	— —
60. Nyers bőrök (frisen vagy száritva, sózva, meszezetten, de tovább ki nem készitve)	vámmentes	vámmentes	vámmentes
61. Mindennemű szőr és haj, nyersen vagy elkészitve (és pedig gerebenezve, főzve, festve vagy páczolva, fürtökbe rakva is); sörte	vámmentes	vámmentes	vámmentes
62. Külön meg nem nevezett toll (ágytollu, tollszárak is); meg nem munkált dísztollak	vámmentes	vámmentes	vámmentes
63. Fris, sózott vagy száritott hólyagok és belek; aranyverő hártya; belekből készült kötelek	2 —	vámmentes	— —
64. Külön meg nem nevezett állati termékek	vámmentes	vámmentes	— —
XI. Zsiradékok.			
65. Fris, sózott, olvasztott vaj; mesterséges vaj	9 —	8 —	4 —
66. Disznózsir és lúdzsir, szalonna	16 —	8 —	— —
67. Stearinsav, palmitinsav	6 —	3 —	— —
68. Paraffin, ceresin, czetvelő	4 —	3 —	— —
69. Nyers, olvasztott, sajtolt állati faggyú	1 —	vámmentes	— —
70. Pálmaolaj és kokusdióolaj, szilárd állapotban; növényi faggyú	1 —	vámmentes[1])	— —
71. Külön meg nem nevezett zsiradék és zsirkeverék; halzsir	1 —	1 —	— —
XII. Zsiros olajok.			
72. Faolaj, mákolaj, sesamolaj, földidióolaj, bikkmagolaj, napraforgómagolaj és pamutmagolaj, hordókban, tömlőkben vagy hólyagokban	4 —	4 —[2])	2 4[illegible]
Jegyzet. A 72. szám alatt felsorolt faolaj hivatalos ellenőrzés mellett emberi élvezetre teljesen használhatlanná téve, ha a vámkezelés az erre külön felhatalmazott fővámhivataloknál történik	— 80	— 80	— 8[illegible]
73. Repczeolaj, lenolaj és külön meg nem nevezett másféle zsiros olajok hordókban, tömlőkben vagy hólyagokban, az olaj-firniszek (334. sz.) kivételével	2 —	1 50	1 5[illegible]

[1]) Növényi faggyú jelenleg mint viasz vámoztatik és 5 frt. vám alá esik. [2]) Csak faolaj. A többi: 1 frt. 50 kr. vámot fizet. [3]) Fa[illegible]. A többi: 1 frt. 50 kr.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
74. Zsiros olajok, palaczkokban és korsókban	10 —	10 —	10 —
Jegyzetek a XII. osztályhoz.			
1. A 72. és 73. sz. a. emlitett olajok, ha a határforgalomban nyilt korsókban, pléh- vagy üvegpalaczkokban és hasonló el nem csukott edényekben a határszéli lakosok szükségletére hozatnak be, hordókban való olajoknak tekintendők.			
2. Palaczkokban, korsókban vagy hasonló edényekben való zsiros olajok, ha legalább 25 kilogram súlyúak, hordókban való zsiros olajoknak tekintendők.			
XIII. Italok.			
75. Sör és méhsör:			
a) hordókban	3 —	3 —	— —
b) palaczkokban vagy korsókban	8 —	8 —	— —
Jegyzet. Az átalános fogyasztási adó a sörtermeléstől a vámtételekben benfoglaltatik.			
76. Égetett szeszes folyadékok:			
a) borszesz (alkohol) és mindennemű pálinka, kevert pálinkafélék is, arrak, rum	24 —	24 —	— —[1]
b) likőrök, puncsesszenczia és más édesitett szeszes folyadékok	40 —	40 —	— —
Jegyzet. A fogyasztási adó az égetett szeszes folyadékok termelésétől a vámtételekben benfoglaltatik.			
77. Bor és mesterséges borok, gyümölcs-bor, must és gyümölcsmust:			
a) hordókban és palaczkokban	20 —	{ 12 —[2] { 20 —	3 20[3] 5 26[4]
b) pezsgőborok	50 —	20 —	— —
Jegyzet. Borczefre és borkészitésre való szőlő	3 20	6 —	— —
78. Ételre való eczet:			
a) hordókban	3 —	3 —	— —
b) palaczkokban vagy korsókban	8 —	8 —	— —
79. Gyártott és természetes ásványvizek	— 50	vámmentes	— —
Jegyzet a 75. és 78. számokhoz. Italok, melyek a határforgalomban kannákban, korsókban, pléhpalaczkokban vagy be nem szurkolt üvegpalaczkokban az ottani határlakosok szükségletére fordulnak elő, hordókban való italoknak tekintendők.			
XIV. Eledelek.			
80. Közönséges fekete vagy fehér kenyér, hajós kétszersült	1 50	vámmentes	vámmentes
81. Sago és sago-pótló, tapioka, arrowroot	6 —	5 —	— —
82. Tésztanemű (azaz metélt és hasonló nem sütött készitmények lisztből)	6 —	5 —	1 —
83. Fris vagy elkészitett (és pedig sózott, száritott, füstölt, páczolt) hús	6 —	3 —	3 —
84. Kolbász	20 —	20 —	16 —
85. Sajt	9 —	9 —	4 40
86. Besózott vagy füstölt heringek	3 —	2 —	— —

[1] »Rakia« azaz szilvapálinka a Bosznia és Szerbia közti határon át való bevitelnél a belső adón felül 3 frt 20 kr. vámot izet. [2] Bor hordókban. [3] Közönséges olasz borok hordókban és bor hordókban Posarevac, Negotin, Semendria és Nis környékéről a határorgalomban. [4] Romániai borok a határforgalomban.

	Javaslat		1878. évi vámtarifa		Szerződéses tételek	
	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
87. Külön meg nem emlitett halak, sózva, füstölve, száritva	5	—	4	—	3	—
88. Elkészitett halak (marinálva vagy olajba rakva stb.) hordókban . .	15	—	15	—[1]	—	—
89. Káviár és káviárfélék	50	—	6	—	—	—
90. Kávépótló (a pörkölt katáng is)	15	—	6	—	—	—
91. Őrlött kákáo, kákáotészta, csokoládé, csokoládépótló és csokoládégyártmányok	50	—	35	—	—	—
92. Szelenczékbe, palaczkokba és effélékbe légmentesen becsinált mindennemű eledelek	40	—	35	—	—	—
93. Külön meg nem nevezett eledelek	40	—	35	—[2]	—	—
XV. Fa, szén és tőzeg.						
94. Tűzifa, fakéreg, rőzse, rőzsenyaláb, kötőfűz, galyak, kilugzott cser és cserpogácsa	vámmentes		vámmentes		—	—
95. Szerszámfa, nyers állapotban, vagy nagyjából előkészitve, hordófa (donga), fűrészárú (a furnir kivételével):						
a) európai	vámmentes		vámmentes		—	—
b) nem európai	vámmentes		vámmentes		—	—
96. Faszén, tőzeg és tőzegszén, ásványszén (kőszén), koksz és ezen anyagokból való mindenféle mesterséges szilárd tüzelőanyag . . .	vámmentes		vámmentes		—	—
XVI. Esztergályos- és faragóanyagok.						
97. Nyers, hasitatlan széknád; finomabb botok és nádak, nyers állapotban	vámmentes		vámmentes		—	—
98. Kókusz- és coquilldió és kókuszdióhéj, areka- és kasztadió . . .	vámmentes		vámmentes		—	—
99. Szarvak, szarúszeletek, szarvhegyek, karmok, lábak, paták; hasitott, lapitott vagy szétvagdalt csontok	vámmentes		vámmentes		—	—
100. Borostyánkő (a borostyánkőgyuradék is), gagát, elefántcsont és más állati fogak, békateknő, tajték, gyöngyház és más kagylók . .	vámmentes		vámmentes		—	—
A 99. és 100. számok alatt foglalt anyagok, nyers állapotban vagy csak hasitva, lapitva vagy szétvagdalva.						
101. Nyers halcsont, nyers korálok (fúrva is, de nem tisztitva vagy köszörülve)	vámmentes		vámmentes		vámmentes[3]	
XVII. Ásványok.						
102. Nyers vagy csak nagyjából faragott vagy fűrészelt kövek; érczek, előkészitett állapotban is	vámmentes		vámmentes		vámmentes	
103. Földnemek és ásványi anyagok:						
a) nyers állapotban	vámmentes		vámmentes		vámmentes	
b) égetve, iszapolva vagy őrölve	—	20	vámmentes		vámmentes	
Mindezen tárgyak, a mennyiben más osztályokban nem foglaltatnak.						
XVIII. Gyógyszer- és illatszeranyagok.						
104. Medveczukor, galanyagyökér	6	—	6	—	4	—[4]
105. Szürke ambra; castoreum, pézsma (moschus), czibet, kőrisbogár,						

[1]) Marinált halak jelenleg 6 frt. vámot fizetnek. [2]) Jelenleg fizetnek: Ostya lisztből, gyümölcskenyér, kétszersült: 5 frtot. Tápláló anyagul szolgáló oldékony készitmények: 7 frtot. Elkészitett mustár; kápri: 15 frtot. [3]) Nyers korálok. [4]) Medveczukor.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
pézsmamag, kubéba, opium, kákáovaj, muscatbalzsam (muscatvaj); tisztitott (finomitott) kámfor; jalappagyanta, borostyánmeggyviz .	15 —	6 —	— —
6. Lavendula-, narancsvirág-, rózsaviz és hasonló illatos vizek (borszesz nélkül)	6 —	6 —	6 —[1]
7. Illó olajok:			
a) borostyánkő-, agancs-, kaucsuk-, borostyán-, rozmarin- és fenyőmagolaj	6 —	6 —	6 —
b) külön meg nem nevezett illó olajok	25 —	10 —	10 —
8. Illatos eczet, illatos zsiradék és olaj, legalább 5 kilogramot tartalmazó tartályokban	10 —	10 —[2]	— —
XIX. Festő- és cserzőanyagok.			
9. Festőfa:			
a) tuskókban	vámmentes	vámmentes	vámmentes
b) felaprózva (azaz ráspolyozva, őrölve, szétvagdalva)	— 50	— 50	— —
10. Festéshez vagy cserzéshez való héjak, gyökerek, levelek, virágok, gyümölcsök, gubacs és effélék, szétvagdalva, őrölve vagy másképp apritva is	vámmentes	vámmentes	vámmentes
11. Catechu (japáni föld), kino, kermeszrovar, lac-dye, orlean	vámmentes	vámmentes	— —
12. Gesztenyefa-kivonat, buzér-kivonatok, garancine és garancinette, lakmus, nyers szépia hólyagokban	1 50	1 50	1 50[3]
13. Orseille, persio, indigo, cochenille, külön meg nem nevezett cserző- és festőanyag-kivonatok	3 —	3 —[4]	3 —[5]
XX. Mézgák és gyanták.			
14. Mindenféle kátrány, a barnaszén kátrány és a szénpalakátrány kivételével	— 20	vámmentes	— —
15. Közönséges gyanta, hegedűgyanta, szurok, földviasz (ozokerit) . . .	— 20	vámmentes	— —
16. Aszfaltmastix, aszfaltbitumen	1 —	vámmentes	— —
17. Terpentin, terpentinolaj, szurokolaj, gyantaolaj, lép (madárenyv) .	1 50	vámmentes	— —
18. Kopálgyanta, damárgyanta, sellak, gummi-arabicum, gummi-gedda, gummi-senegal, gummi-gutti, tragant-gummi; külön meg nem nevezett mézgák, gyanták és mézgagyanták, természetes balzsamok és növénynedvek; limoni- (czitrom-) lé	1 50	vámmentes [6]	vámmentes [7]
XXI. Ásványolaj, továbbá barnaszén- és szénpalakátrány.			
19. Nyers állapotban és előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható:			
a) nehéz, melynek sürűsége 12 Reaumur hőfok mellett 830 foknál (a tiszta viz sürűségének 830 ezred részénél nagyobb (tiszta súly)	1 10	teljsúly — 60	— —
b) könnyű, 830 és annál kisebb foku . . . . (tiszta súly)	2 —	1 25	— —
20. Nyers állapotban, de előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra használható . . . . (tiszta súly)	10 —	3 —	— —

[1]) Csak narancsvirág és hasonló illatos vizek. [2]) A tartályok nagyságára való tekintet nélkül. [3]) Csak gesztenyefa-kivonat és …ér-kivonatok. [4]) Indigo és cochenille jelenleg vm. Cserzőanyag-kivonatok 1 frt. 50 kr. [5]) Csak festőanyag-kivonatok. [6]) Külön meg nem …zett mézgák, gyanták stb. 1 frt. 50 kr. Limoni- (czitrom-) lé 80 kr. [7]) Csak manna és limoni- (czitrom-) lé.

	Javaslat (frt. kr.)	1878. évi vámtarifa (frt. kr.)	Szerződéses tételek (frt. kr.)
121. Finomitott vagy félig finomitott:			
a) nehéz, melynek sürűsége 870 foknál nagyobb . . . (tiszta súly)	1 90	1 50	— —
b) könnyű, 870 és annál kisebb foku . . . . (tiszta súly)	10 —	3 —	— —
Jegyzetek. 1. A fogyasztási adó a 120. és 121. számoknál a vámtételekben benfoglaltatik.			
2. Nyers és előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható rumén eredetű kőolaj, melynek sürűsége 12 Reaumur hőfok mellett, a tiszta viz sürűségének 830 ezred részénél (fok) nagyobb (119. sz. a.) a rumén határon át való behozatalnál származási bizonyitványok mellett	— 68 tiszta súly	— 60	— —
3. Ipari czélokra oldó és kiválasztó szerekül való finomitott kőolaj, melynek sürűsége 12 Reaumur hőfok mellett 770 foknál kisebb, a rendeleti uton meghatározandó feltételek és ellenőrzés mellett	vámmentes	1 50	— —
XXII. Pamut, pamutfonalak és pamutárúk, lennel vegyesen is, de gyapju vagy selyem nélkül.			
122. Pamut, nyers állapotban, gyaratolva, fehéritve, festve, őrölve; pamuthulladékok	vámmentes	vámmentes	— —
123. Pamutvatta	5 —	5 —	— —
Pamutfonalak:			
124. Egyes vagy kettős fonalak, nyers állapotban:			
a) angol számozási mód szerint a 12. számig	6 —	6 —	— —
b) a 12. számon felül egész a 29. számig	8 —	8 —	— —
c) a 29. számon felül egész az 50. számig	12 —	12 —[1]	— —
d) az 50. számon felül.	16 —	12 —	— —
125. Egyes vagy kettős fonalak, fehéritve vagy festve:			
a) angol számozási mód szerint a 12. számig.	10 —	10 —	— —
b) a 12. számon felül egész a 29 számig	12 —	12 —	— —
c) a 29. számon felül egész az 50. számig	16 —	16 —[2]	— —
d) az 50. számon felül.	20 —	16 —	— —
126. Hármasával vagy többesével sodrott fonalak nyers állapotban, fehéritve vagy festve	24 —	20 —	— —
127. A kisebb forgalom számára kiszerelt fonalak.	30 —	20 —	— —
Pamutárúk:			
128. Közönséges sima, azaz 50-es számú s annál durvább fonalból készült sima (vagy egyszerűen sávolyos) szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalu négyszögre 38 vagy annál kevesebb fonal esik:			
a) nyers állapotban	32 —	32 —	— —
b) fehéritve	40 —	40 —	— —
c) festve, a törökvörösre festett szövetek kivételével.	50 —	40 —	— —
d) tarkán szőve, szinnyomatosan vagy törökvörösre festve . .	60 —	60 —	— —
129. Közönséges mustrás, azaz 50-es számu s annál durvább fonalból készült mustrás szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalu négyszögre 38 vagy annál kevesebb fonal esik:			
a) nyers állapotban	40 —	40 —	— —
b) fehéritve, festve, a törökvörösre festett szövetek kivételével	50 —	50 —	— —
c) tarkán szőve, szinnyomatosan vagy törökvörösre festve . . .	70 —	70 —	— —

[1]) Jelenleg a 30-as számú képezi a határt, úgy hogy ez még 8 frt. alá esik. [2]) A 30-as számú: 12 frt. vámot fizet.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
30. Közönséges sűrű, azaz 50-es számu s annál durvább fonalból készült szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalu négyszögre 38 fonalnál több esik:			
a) nyers állapotban	50 —	50 —	— —
b) fehéritve, festve, a törökvörösre festett szövetek kivételével	60 —	60 —	— —
c) tarkán szőve, színnyomatosan vagy törökvörösre festve	80 —	80 —	— —
31. Finom, azaz 50-es számunál finomabb, de a 100-as számunál (bezárólag) nem finomabb fonalból készült szövetek:			
a) nyers állapotban	70 —	60 —	— —
b) fehéritve, festve, tarkán szőve vagy színnyomatosan	100 —	90 —	— —
32. Legfinomabb, azaz 100-as számunál finomabb fonalból készült szövetek; tüll (bobinet, petinet, és az efféle függönykelmék és butorhálók), fémszálakkal vegyes árúk	160 —	150 —	— —
33. Himzett szövetek; csipkék	200 —	150 —	— —
34. Bársony és bársonyszerű szövetek (felmetszett vagy metszetlen bolyhokkal), szalag-, paszománt-, gombkötő- és kötött árúk	80 —	70 —	— —
35. Pamutbelek, hevederek, géphajtószijak, tömlők; durva hálószerű szövetek, durva hálók és kötelek; bélésnek való hálószerű szövetek, keményitve	24 —	24 —[1]	— —
XIII. Len, kender, juta és más külön meg nem nevezett növényi nóanyagok, az ezekből készült fonalak és árúk, pamut, gyapju vagy selyem nélkül.			
36. Len, kender, juta és más külön meg nem nevezett növényi fonóanyagok nyers állapotban, áztatva, törve, gerebenezve, fehéritve, hulladékaik is	vámmentes	vámmentes	vámmentes
Lenfonalak:			
37. Fonalak lenből vagy kenderből; külön meg nem nevezett fonalak:			
a) egyes fonalak, nyers állapotban	1 50	1 50[2]	1 50
b) egyes fonalak, fehéritve, szapulva vagy festve	5 —	5 —	5 —
c) czérnázva	12 —	12 —	12 —
d) a kisebb forgalom számára kiszerelt lenczérna, fehéritve, festve	30 —	12 —	12 —
Jegyzet. Nyers czérnázott kenderfonal tömlők s efélék gyártására, külön engedély alapján, a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett	6 —	12 —	12 —
38. Jutafonal:			
a) egyes fonalak, nyers állapotban	1 50	1 50	— —
b) czérnázva, fehéritve, szapulva vagy festve	5 —	5 —	— —
Lenárúk:			
39. Szürke csomagoló vászon, azaz sima durva, vagy egyszerűen sávolyos, de mustra nélküli szövet, kenderből vagy lenből, melynél 5 milliméterre 5 lánczfonalnál több nem esik; az ilyen vászonból készült zsákok is	2 —	2 —	2 —
Jegyzet. Használatban volt jegyes zsákok szürke csomagoló vászonból vámmentesek.			
40. Mustrátlan lenárúk, nyers állapotban, melyeknél 5 milliméterre 20 lánczfonalnál több nem esik	12 —	12 —[3]	— —

[1]) Szőtlen pamutbelek: 12 frt. A géphajtószijak és tömlők jelenleg külön megemlitve nincsenek és minőségük szerint vámoztatnak. [2]) Kézfonta fonalak vámmentesek. [3]) Csinvat (ugynevezett két vagy több nyüstös) jelenleg a fonalak mennyiségére való tekintet nélkül ezen vámtétel alá tartozik.

	Javaslat		1878. évi vámtarifa		Szerződéses tételek	
	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
141. Mustrátlan lenárúk fehéritve, festve, tarkán szőve, színnyomatosan:						
a) melyeknél 5 milliméterre legfeljebb 10 lánczfonal esik . . .	20	—	20	—	—	—
b) melyeknél 5 milliméterre 11—20 lánczfonal esik	40	—	40	—	—	—
142. Mustrás lenárúk, melyeknél 5 milliméterre legfeljebb 20 lánczfonal esik	40	—	40	—	—	—
143. Lenárúk, melyeknél 5 milliméterre 20 lánczfonalnál több esik . . .	80	—	80	—	—	—
144. Battiszt, gaze, linons és egyéb ritkás szövetek	120	—	120	—	—	—
145. Fémszálakkal vegyes árúk	160	—	150	—	—	—
146. Csipkék, szegély-csipkék, himzett szövetek	200	—	150	—	—	—
147. Bársonyszerű szövetek (felmetszett vagy metszetlen bolyhokkal), paszománt-, gombkötő-, szalag- és kötött árúk	80	—	80	—	—	—
Jutaszövetek:						
148. Zsák- és csomagoló szövet jutából, nyers állapotban, fehéritetlen, festetlen, mustrátlan, az egyszerűen sávolyos is, valamint az ily szövetekből készült zsákok	2	80	2	80	—	—
Jegyzet. Használatban volt jegyes zsákok jutából vámmentesek.						
149. Bútor- és ruhaszövetek, tapéták, valamint a jutából más növényi fonóanyaggal (ide értve a pamutot is) vegyesen készült mindenféle szövetek, a mennyiben a juta a fonalszámban túlnyomó, hasonlókép a himzett vagy fémszálakkal vegyes jutaszövetek . . .	40	—	40	—	—	—
150. Külön meg nem nevezett jutaszövetek; láb- és kocsitakarók, futószőnyegek jutából és más külön meg nem nevezett növényi fonó anyagokból, fehéritve, festve, szinnyomatosan és mustrásan is . .	12	—	12	—[1]	—	—
151. Kötélverő árúk:						
a) Kötelek, alattságok, fehéritve, kátrányozva is	3	—	3	—	1	50
b) Minden más kötélverő árú, fehéritve, festve, kátrányozva, enyvezve, firniszelve is	12	—	12	—[2]	—	—
XXIV. Gyapju, gyapjufonal és gyapjuárúk, más fonóanyaggal vegyesen is, azonban selyem nélkül.						
152. Gyapju, nyers állapotban, mosva, fésülve, festve, fehéritve, őrölve és gyapjuhulladékok	vámmentes		vámmentes		—	—
153. Gyapju- és szőrtáblák, kalapnemez és kalapvatta	9	—	9	—[3]	—	—
154. Gyapjufonalak (gyapjuból vagy egyéb állati szőrökből) és vigognefonalak:						
a) nyers állapotban	8	—	8	—	—	—
Jegyzet. Kemény, fényes fonal gyapjuból (Weftfonal), nyers állapotban, ha az e czélra külön felhatalmazott vámhivataloknál hozatik be	1	50	1	50	—	—
b) fehéritve, festve, szinnyomatosan; hármasával vagy többesével czérnázva	12	—	12	—	—	—
Gyapjuárúk (azaz árúk gyapjuból vagy állatszőrökből):						
155. Pokróczok, szűrposztó, sajtolókendő, lószőrből készült szitafenekek, kötelek, alattságok; festetlen hálószerű szövetek és hálók; kalaphulladékok, posztószélek	12	—	9	—	—	—

[1]) Láb- és kocsitakarók, sodrott vagy font manilla-kenderből, de más anyag nélkül, festve is: 6 frt. [2]) Hevederek, tömlők vedrek és az *a)* alatt meg nem nevezett nem fehéritett, nem festett kötélverő-árúk: 3 frt. [3]) Gyapju- és szőrtáblák (vatta): 5 frt.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
56. Lábszőnyegek:			
a) kutya-, borju- vagy marhaszőrből, csekély mennyiségű gyapjuval vegyesen is	12 —	9 —	— —
b) másfélék, szinnyomatosan is	40 —	30 —	— —
57. Hevederek	40 —	30 —	— —
58. Külön meg nem nevezett gyapjuárúk:		40 —[1]	— —
a) négyszögméterenkint 500 gramnál nagyobb súlyúak	50 —	60 —[2]	— —
		9 —[3]	— —
b) négyszögméterenkint 500 gram vagy ennél kisebb súlyúak	80 —	60 —	— —
		80 —	— —
Jegyzet. Egészen pamutláncczal szőtt, egyszinű, mustrátlan, posztószerűen elkészitett, négyszögméterenkint 300 gramnál nagyobb súlyú szövetek	50 —	50 —	— —
59. Bársony és bársonyszerű szövetek (felmetszett vagy metszetlen bolyhokkal), szalag-, paszománt-, gombkötő és kötött árúk, szinnyomatos szövetek (a 156. *b)* alatt felemlitettek kivételével)	80 —	80 —	— —
60. Ritkás gyapjuszövetek	100 —	100 —	— —
61. Sálok és sálszerű szövetek, csipkék (csipkekendők), himzett szövetek, fémszálakkal vegyes árúk	150 —	150 —	— —
62. Nemez és nemezárúk (a lábszőnyegek kivételével):			
a) állatszőrből készült durva nemez (szabva, kátrányozva vagy fénymázozva is)	12 —	9 —	— —
b) másféle nemez és nemezárúk, szinnyomat nélkül	40 —	30 —	— —
c) szinnyomatosan	80 —	80 —	— —

XXV. Selyem és selyemárúk, egyéb fonóanyagokkal vegyesen is.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
63. Selyemgubók, fonatlan selyemhulladék	vámmentes	vámmentes	vámmentes
64. Selyemvatta	12 —	5 —	— —
65. Selyem (motolált vagy sodrott), czérnázva is:			
a) nyers állapotban	vámmentes	vámmentes	vámmentes
b) fehéritve vagy festve vagy egyéb fonóanyaggal vegyesen	22 —	22 —	— —
66. Floretselyem (fonott selyemhulladék), czérnázva is:			
a) nyers állapotban vagy fehéritve	vámmentes	vámmentes	vámmentes
b) festve vagy egyéb fonóanyaggal vegyesen	22 —	22 —	— —
67. Varróselyem, gomblyukak kivarrására való s más efféle selyem, fehéritve vagy festve; a kisebb forgalom számára kiszerelt mindennemű czérnázott selyem	50 —	22 —[4]	— —
Jegyzet. Lágy fésüsfonal, nyers állapotban, melyen egy sodratlan selyemszál fut végig, a 154 *a)* szerint, mint gyapjufonal vámozandó.			
Selyemárúk:			
68. Csipkék (csipkekendők), himzett szövetek vagy fémszálakkal vegyes szövetek	400 —	300 —	— —
69. Selyemárúk, azaz tiszta selyemből vagy floretselyemből készült árúk	400 —	300 —	200 —[5]
70. Félselyemárúk, azaz a 168. sz. a. meg nem nevezett mindennemű árúk, melyekben egyéb szövőanyagokon kivül selyem vagy floretselyem is van	200 —	200 —	— —
		150 —[6]	— —
Jegyzetek: 1. Selyemhulladékokból való nyers fonalú, egészen durva szövetek, melyek szürke boriték-vászonhoz hasonlitanak és sajtolókendőre, törülőruhára s effélére valók, egyes festett szálakkal is	24 —	24 —	— —

[1] Külön meg nem nevezett gyapjuárúk 500—600 gram súlyig. [2] Matrózposztó és darócz. [3] Külön meg nem nevezett gyapjuárúk 300—500 gram súlyig. [4] Czérnázott selyem jelenleg vámmentes. [5] Sima selyemárúk. [6] Sürü, sima félselyemárúk, bársony, sálok és kötött árúk.

2. Selyem, mely más fonóanyagból készült fonalba ugy van belefonva, hogy azt kivülről nem takarja, vagy hogy a szövet fonalának egész hosszában összefüggőleg nem fut végig, az ilyféle fonalakból készült szöveteknél tekintetbe nem veendő.

XXVI. Ruházatok, fehérnemü és pipereárúk, a papirosból, bőrből, kaucsukból és viaszosvászonból készült ilyféle árúk kivételével.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
171. Mesterséges virágok, azaz kész virágok egészen vagy csak részben szőtt vagy kötött árúkból, megmunkált dísztollak, valamint munkák azokból	170 —	170 —	— —
172. Mesterséges virágrészek	70 —	70 —	— —
Kalapok és sapkák:			
173. Férfikalapok selyemből és mindenféle más szövetből, gibus, fölszerelve is	130 —	130 —	— —
174. Férfikalapok nemezből, fölszerelve is	90 —	90 —	90 —
Jegyzet. Kalapnak való nemez süvegalakban	50 —	40 —	— —
175. Külön meg nem nevezett kalapok:	darab		
a) fölszerelés nélkül	— 20	— 20[1]	— 10[1][2]
b) fölszerelve.	— 40	— 40	— 20
c) díszitve	— 50	— 50	— —
Jegyzet. Szerelés alatt az árúnak csak béléssel, szegélylyel vagy szalaggal való ellátása értetik.			
176. Külön meg nem nevezett ruházatok, fehérnemű és pipereárúk főalkatrészük szerint fizetnek vámot, mely azonban még 40 százalékkal megtoldatik.		*)	
Jegyzetek. 1. A külön meg nem nevezett ruházatok, fehérnemüek és pipereárúk bevallásánál főalkatrészeiket is be kell vallani. 2. A tarifának más számai alatt fel nem sorolt egyéb varrt árúk szintén a 176. sz. szerint vámozandók. 3. Ruházatok és fehérnemű, melyek csak kiszabott darabokban érkeznek, ugy vámozandók, mint azon szövetek, melyekből valók.			

XXVII. Kefekötő- és szitakötőárúk.

	Javaslat	1878. évi vámtarifa	Szerződéses tételek
	100 kilgr.		
177. Közönséges kefék, seprők és durva ecsetek, azaz szőrből, rizsszalmából, piassavaból és más állati vagy növényi anyagokból valók, festetlen, fénymázozatlan vagy fényezetlen fával vagy vassal kapcsolatban is	4 —	2 —[3]	— —
178. Kész fasziták fafonadékból vagy a 261. sz. *a)* alatt megemlitett vasdrótból készült fenekekkel; faszitafenekek	4 —	2 —[4]	— —
179. Külön meg nem nevezett kefekötő- és szitakötő-árúk; dörzsölő- és lókefék szőtt és kötött árúkkal kapcsolatban; a mennyiben a magasabb vám alá eső kaucsuk-, bőr-, csont-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15 —	12 —[5]	— —

[1] Kalap és sapka taszilánkból 100 kilogramonkint 2 frt. [2] Durva velenczei szalmakalap a határforgalomban db. 5 kr. [3] Kefék és seprők kákából, fűből, nádból, hangagyökérből stb. 1 frt. [4] Tekintet nélkül a drót vastagságára. [5] Festetlen tollakból készült porseprők 2 frt. *) Jelenleg a vámpótlék 20%.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
XVIII. Árúk szalmából, háncsból, kákából, kókuszdiórostból, ból, nádból, szilánkból, széknádból, gyökerekből s efféiékből.			
0. Széknád:			
a) nyers állapotban, hasitva	— 50	— 50	— —
b) páczolva, festve, fénymázozva	5 —	5 —	— —
1. Lábteritők és gyékények (kocsitakarók és effélék):			
a) nem festve	3 —	1 —	1 —
b) festve	5 —	5 —	5 —
2. Házi használatra való durva árúk (pl. kosarak, tálak, tányérok s effélék), fával kapcsolatban is	5 —	5 —	— —
3. Külön meg nem nevezett fonadékok és teritők, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben nem tartoznak a 184. sz. alá vagy a magasabb vámu kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé	15 —	12 —[1]	2 —[2]
4. Legfinomabb fonadékok, azaz selyem- vagy más fonalakkal, lószőrrel vagy fémszálakkal átvont vagy átszőtt fonadékok, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben az apró-árúk közé nem tartoznak . .	50 —	50 —	— —
XXIX. Papiros és papirosárúk.			
5. Papirosanyag fehéritve vagy nem fehéritve:			
a) rongyokból (rongypép)	vámmentes	vámmentes	— —
b) fából, szalmából, espartoból és efféle rostokból.	— 50	vámmentes	vámmentes
6. Szürke itatós papiros, simitatlan csomagoló papiros, festetlen; durva papiroslemez; kátrányos papiroslemez és kőpapiroslemez	1 —	vámmentes	vámmentes
7. Csomagoló papiros, simitott vagy festett, fénymázozott, kátrányozott	3 —	2 —	2 —
8. Fényesitő papiroslemez, fényes papiroslemez és bőrlemezpapiros, palapapiros és ebből készült táblák (más anyagok nélkül), tajtkő-, üveg-, homok- és surlapapiros, tajtkő- és surlavászon	3 —	vámmentes	vámmentes
9. Enyvezetlen közönséges papiros (durva szürke, félig fehér és festett), enyvezetlen nyomdapapiros	5 —	2 —	2 —
0. Külön meg nem nevezett papiros	5 —	3 —	3 —
1. Kőnyomatú, nyomtatott vagy vonalozott papiros; czímjegyek, czímczédulák, fuvarlevelek, számlák és efféléknek előkészitett papiros; rajzolópapiros, másolópapiros, albuminpapiros, gelatinpapiros, pergamentpapiros, réznyomó papiros, tarka papiros, festésre való lemezpapiros	7 —	3 —	3 —
2. Arany- és ezüstpapiros és arany és ezüst mustrákkal ellátott papiros (valódi vagy nem valódi aranyozással vagy ezüstözéssel, bronzolva is), préselt vagy áttört papiros, szeletek ezen papirosnemekből, papiros és papiroslemez ráragasztott vászonnal (pamutvászonnal is), papiros-tapéták.	15 —	12 —	— —
3. Formás művek kőpapiros-pépből, aszfaltból vagy hasonló anyagokból:			
a) mázolatlanul és fénymázatlanul, fával vagy vassal kapcsolatban is	2 —	2 —	2 —
b) másfélék, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a 195. szám alá vagy a magasabb vámu kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15 —	12 —	— —

[1]) Szalmaszalagok jelenleg 2 frtos vám alá esnek. [2]) Csak szalmaszalagok.

	Javaslat (frt. kr.)	1878. évi vámtarifa (frt. kr.)	Szerződéses tételek (frt. kr.)
194. Papirosáruk, azaz árúk papirosból és papiroslemezből, papirospépből vagy fapépből, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a 195. szám alá vagy a magasabb vámu kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak; papirosból készült kalapbélés szövettel bevonva is	15 —	12 —	— —
195. Finom papeteria és cartonageárúk; játékszer, fehérnemű papirosból, könyvtáblák vászonnal (pamutvászonnal is) bevonva; egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámu bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	30 —	12 —	— —
196. Játékkártyák	60 —	60 —	— —
Jegyzet. A játékkártyák a fennálló szabályok szerinti bélyeget is fizetik és a játszmák mennyisége és minősége, valamint a kártyalapok száma szerint is bevallandók.			

XXX. Kaucsuk és guttapercha valamint az azokból való árúk.

	Javaslat (frt. kr.)	1878. évi vámtarifa (frt. kr.)	Szerződéses tételek (frt. kr.)
197. Kaucsuk és guttapercha, nyersen vagy tisztitva	vámmentes	vámmentes	— —
198. Kaucsuk feloldva körül nem font kaucsukszálak	1 50	1 50	— —
199. Keményitett kaucsuk (kemény kaucsuk) fényesitve is, azonban tovább ki nem dolgozva (táblák, pálczák, csövek)	6 —	6 —	— —
200. Mindennemű tömlők és géphajtó szíjak, kaucsukból vagy kaucsukkal kapcsolatban, szövet- vagy drótbetétekkel is	12 —	12 —[1]	— —
201. Czipészáruk, szőtt- vagy kötött árúkkal vagy egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	30 —	20 —	— —
202. Játékszer	30 —	20 —[2]	— —
203. Árúk lágy kaucsukból, a 200. 201. és 202. szám alatt felsoroltak kivételével	20 —	20 —[2]	— —
204. Kaucsukkal bevont, áztatott, bekent vagy kaucsukrétegekkel kapcsolatos szövetek	45 —	45 —[3]	— —
Jegyzet. Gyaratolók bevonására való szövetek gyaratoló-gyárak és nyomtató kaucsukkendők kelmenyomtató műhelyek számára külön engedélylyel a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett	12 —	3 —	— —
205. Ruházatok és egyéb árúk a 204. sz. a. foglalt szövetekből	50 —	50 —	— —
206. Ruganyos szövetek, kötött-árúk és paszománt-árúk, ugyszintén az ezekből való munkák	70 —	70 —[4]	— —
Jegyzet. Czipőkhöz való szövetek beragasztott kaucsukszálakkal	45 —	45 —	— —
207. Árúk keményitett kaucsukból	30 —	20 —	—
A 202. 203. 205. 206. és 207. sz. a. foglalt árúk, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámu bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak.			
Jegyzet. Guttaperchából készült árúk kaucsukárúknak tekintendők.			

[1]) Tömlők kenderből, kaucsukkal bevonva és géphajtó-szíjak kaucsukkal bevonva vagy áztatva: 3 frt. Tömlők és géphajtó-szíjak 4 milliméter vastagságban vagy ennél vékonyabb: 45 frt. [2]) Fénymázatlan, festetlen: 12 frt. Kaucsukszálak: 1 frt 50 kr. [3]) Kocsitakaró durva szövetekből: 3 frt. [4]) Beragasztott kaucsukszálakkal: 45 frt.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
XXXI. Viaszos vászon és viaszos tafota.			
)8. Durva viaszos vászon, azaz csomagoló viaszos vászon szinnyomat nélkül, aszfaltvászon	2 —	2 —	— —
)9. Kocsitakarók durva kelmékből, olajjal, kátránynyal vagy olajvegyülékkel bevonva vagy áztatva	10 —	10 —[1])	— —
0. Vastag padozat-takarók viaszosvászonból, linoleumból, camptulikonból és efféle vegyülékekből	10 —	10 —[2])	— —
1. Külön meg nem nevezett viaszos-vászon; viaszos muszelin . . .	20 —	10 —[3])	— —
2. Viaszos tafota	26 —	20 —	— —
XXXII. Bőr és bőrárúk.			
.3. Közönséges (azaz 214. és 215. sz. a. meg nem nevezett) bőr, szabva is; fekete marha- és lóbőr, vonalozottan vagy barkásan is, egész vagy fél bőrdarabban	9 —	8 —[4])	— —
Jegyzet. Cserzett (de nem fehérre vagy irhának készitett) juh- és kecskebőrök, hasitva is, de nem festve	6 —	2 —	— —
4. Talpbőr és hulladéktalpbőr	18 —	8 —	— —
5. Finom bőr, azaz fekete bőr, a 213. sz. a. megnevezett marha- és lóbőr kivételével; keztyűbőr, kordován, maroquin, szattyán, valamint minden festett, fénymázos és bronzolt vagy rajzosra préselt bőr, pergament	18 —	18 —[5])	— —
.6. Közönséges bőrárúk, azaz közönséges (de nem fehérre vagy irhának készitett) bőrből, ugyszintén fekete, valamint vonalozott vagy barkás marha- és lóbőrből, vagy durva viaszos-vászonból készült árúk, szőrös bőrökből, nyers jutaszövetekből, szürke csomagoló-vászonból, nyers csinvatból, vitorlavászonból és egyéb közönséges nyers lenszövetekből, hevederekből készült nyerges-, szijgyártó és bőröndös árúk	25 —	16 —	— —
7. Finom bőrárúk, azaz fehérre, irhának készitett bőrből, pergamentből vagy a 215. sz. a. megnevezett finom bőrből, külön meg nem nevezett viaszos-vászonból vagy viaszos tafotából készült árúk, nyerges-, szijgyártó- és bőröndös-árúk a 216. sz. a. megnevezett szövetekből, fehéritve, festve, szőnyeg kelméből is	35 —	26 —[6])	— —
A 216. és 217. sz. a. foglalt árúk, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak.			
18. Egészben vagy részben bőrből készült czipészárúk, szőtt- és kötött árúkkal kapcsolatban is, a mennyiben az apró-árúk közé nem tartoznak	35 —	26 —[7])	— —
19. Bőrkeztyűk (csak kiszabva vagy szőtt és kötött anyagokkal kapcsolatban is)	50 —	40 —	40 —

[1]) Kocsitakarók zsák- és csomagoló vászonból: 2 frt. [2]) Jelenleg részben mint kaucsukárúk vámoltatnak és ha festve vannak vagy innyomatosak 20, különben 12 frt. vám alá esnek. [3]) Viaszos muszelin: 20 frt. [4]) Valódi bagaria eddig mindig ezen tétel alá esett. Feketitett bőr: 8 frt. [6]) Árúk viaszos vászonból 16 frt. [7]) Czipészárúk nemezből, posztószélekből vagy kelméből, bőrrel vagy bőrvászonnal kapcsolatban: 16 frt.

	Javaslat frt.	kr.	1878. évi vámtarifa frt.	kr.	Szerződéses tételek frt.	kr.
XXXIII. Szűcsárúk.						
220. Prémbőr, megmunkálva, de szűcsárúnak még teljesen ki nem készitve:						
a) közönséges bőrökből	10	—	2	—	—	—
b) finom bőrökből	50	—	2	—	—	—
221. Kész szűcsárúk:						
a) közönséges bőrökből	40	—	100	—[1]	—	—
b) finom bőrökből	200	—	100	—[1]	—	—
Jegyzet. Egyéb ruházatok, mint a selyemből készültek, és bőrkeztyük finom prémbőrrel bevonva, bélelve vagy prémezve, finom bőrökből készült szűcsárúknak veendők.						
XXXIV. Fa- és csontárúk.						
222. Legközönségesebb faárúk, azaz durva kádár-, esztergályos- és asztalosmunka fából, csupán gyalult faárúk és kerékgyártómunkák; durva gépek (esztergák, mángorlók, malmok, sajtók, fonó kerekek és szövő székek is); durva kosárkötő árúk (p. o. málha-, kézi- és ruhakosarak, kasok, halvarsák és effélék); galjseprők, földmívelési, kerti és konyha-eszközök:						
a) nem festve, nem páczolva, nem firniszelve, nem fénymázozva vagy fényezve, sem más anyagokkal kapcsolatban	1	—	vámmentes		vámmentes	
b) nyers állapotban, de pántolva vagy vassal vagy nemtelen fémekkel egyébként kapcsolatban	3	—	3	—	—	—
c) festve, páczolva, firniszelve, fénymázozva vagy fényezve vagy a 223. *b)* sz. a. felsorolt anyagokkal kapcsolatban	3	—	3	—	3	—
223. Fa-butor és butorrészek (a menynyiben a 222. 224. és 225. sz. a. nem foglaltatnak):						
a) finomak, nyers állapotban	3	—	3	—	3	—
b) festve, páczolva, firniszelve, fénymázozva vagy fényezve vagy háncs-, sás-, káka-, széknád-, szalma- és kosárfonadékkal, nemtelen fémmel, üveggel, kőlapokkal vagy közönséges bőrrel kapcsolatban	3	—	3	—	3	—
c) párnázott be nem vont butor	15	—	12	—	12	—
d) párnázott bevont butor	20	—	20	—	—	—
224. Finom faárúk, azaz finom esztergályozott és faragott árúk; bronzolt fa, aranyozott vagy ezüstözött vagy finoman festett faárúk; külön meg nem nevezett faárúk, továbbá faragásra való egyéb növényi anyagokból készült árúk	15	—	12	—	—	—
225. Finoman kirakott famunkák (boulemunkák, intarsiák), finom kosárkötő árúk	20	—	12	—	—	—
226. Ki nem rakott furnirok; parketták és parketta-részek:						
a) nyers állapotban	1	50	1	50	—	—
b) páczolva, festve vagy fényezve	3	—	3	—	—	—
227. Kirakott furnirok	12	—	12	—	—	—
228. Parafa:						
a) parafa-táblák, korongok, koczkák	1	50	1	50	—	—
b) parafa-dugók, talpak és egyéb árúk parafából	12	—	12	—[2]	—	—

[1]) Nyers szűcsárúk jelenleg a prémre való tekintet nélkül 9 frt. vám alá esnek. [2]) Parafa-dugók és parafa-talpak: 1 frt. 50 kr

	Javaslat frt.	kr.	1878. évi vámtarifa frt.	kr.	Szerződéses tételek frt.	kr.
229. Játékszer fából:						
a) durva, csupán gyalult, faragott vagy esztergályozott, nyers állapotban	1	—	vámmentes		vámmentes	
b) másféle	20	—	12	—	—	—
230. Csontárúk:						
a) hasitott halcsont	5	—	3	—	—	—
b) külön meg nem nevezett csontárúk	20	—	12	—	—	—
A 224. 225. 229. *b)* és 230. *b)* sz. a. foglalt árúk más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak.						
XXXV. Üveg és üvegárúk.						
231. Üveganyag, és a belőle készült üvegzsindely, zománczanyag és üvegmáz, őrlött üveg (üvegpor)	1	50	1	50[1]	—	—
Öblös üveg:						
232. Közönséges öblös üveg, azaz köszörületlen, mustrátlan, surolatlan, préseletlen öblös üveg:						
a) a maga természetes szinében, azonban nem a fehér	2	—	1	50	—	—
b) fehér (átlátszó) . . . . (teljsúly)	4	—	2	—	—	—
233. Csak köszörült vagy surolt dugójú, fenekű vagy szélű öblös üveg, akár a maga természetes szinében akár a fehér . . . . . . (teljsúly)	4	—	2	—	—	—
234. Köszörült, mustrás, préselt, surolt, étetett, metszett fehér (átlátszó) üveg; külön meg nem nevezett fehér tömör üveg.	8	—	8	—	—	—
Táblaüveg:						
235. Nyers, köszörületlen tükörtábla, nyers, bordás öntött üvegtáblák . .	1	50	1	50	—	—
236. Ablaküveg a maga természetes (zöld, félig fehér vagy teljesen fehér) szinében köszörületlenül és mustrátlanul . . . . (teljsúly)	4	—	4	—[2]	—	—
237. Köszörült, mustrás, homályozott vagy foncsoros mindennemű táblaüveg; tükör rámástul	12	—	12	—[3]	—	—
238. Optikai üveg, és pedig flint-, crown-, czink- és boraxüveg, nyers állapotban, lencsékké nem köszörülve, darabokká, lemezekké vagy lencsékké préselve, próbára vagy nagyjából köszörülve is	1	50	1	50	—	—
239. Zsebórákra való üveg, szemüvegek és egyéb optikai üveg, megmunkálva és köszörülve	50	—	8	—	—	—
240. Üvegpálczák, üveglemezkék és üvegcsövek, szinkülönbség nélkül (a milyenek a gyöngykészitéshez, műfuváshoz és gombgyártáshoz használtatnak)	1	50	1	50	—	—
241. Csillárfüggők tömör üvegből, üveggombok, üvegkorálok, üveggyöngyök, üvegzománcz, üvegcsöppek, üvegfonadék, ha szinesek is	2	—	2	—	2	—
242. Szines üveg (a 240. és 241. sz. a. emlitett árúk kivételével), festett, aranyozott, ezüstözött üveg, hamis kövek foglalás nélkül. . . .	12	—	12	—	—	—
243. Külön meg nem nevezett üveg- és zománczárúk, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15	—	12	—	12	—

[1]) Őrlött üveg (üvegpor) 2 frt. [2]) Tiszta súly után. [3]) Köszörült táblaüveg: 8 frt.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
XXXVI. Kőárúk, azaz árúk kövekből, nem égetett földből, cementből és kőgyuradékból.			
244. Kőfaragó munkák (azaz ajtó- és ablaktokok, oszlopok és oszloprészek, csatornák, csövek, vályuk és efféle csiszolatlan állapotban, — az alabastromból és márványból készültek kivételével —); próbakövek, köszürülő- és fenkövek más anyagokkal kapcsolat nélkül; malomkövek vasabroncsokkal vagy fémburokkal is; vágott, nem pallérozott kőtáblák és nyomdakövek, apró golyók márványból és efféle, érmeknek, metszett köveknek és efféléknek gypszből vagy kénből öntött másai	— 25	vámmentes	vámmentes
245. Preparált ásványok, azaz mesterségesen festett földek és kövek, cement és cementárúk (pallérozatlanul), köszörült, de pallérozatlan lapok és táblák, természetes tisztitó-, köszörülő és csiszoló és más efféle anyagok a kisebb forgalom számára kiszerelve	— 50	vámmentes[1]	— —
246. Közönséges kőárúk, azaz külön meg nem nevezett munkák kövekből, fényezetlen vagy fénymázatlan fával vagy hasonló vassal kapcsolatban is	1 50	1 50	— —
247. Finom kőárúk, azaz fényüzési árúk (levélnyomók, gyertya-tartók, csészék, tintatartók és efélék, csecsebecsék; szobrok, mellszobrok, állati alakok és domborművek, 5 kilogram vagy ennél kisebb súlyúak); kőmunkák más anyagokkal kapcsolatban, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15 —	12 —[2]	— —
248. Drágakövek (azaz drágakövek és féldrágakövek) és korálok (valódiak és nem valódiak) megmunkálva (azaz köszörülve, vágva, vagy másképp megmunkálva), valódi gyöngyök; mindezen árúk foglalás nélkül, a mennyiben az apró-árúk közé nem tartoznak	24 —	24 —	24 —[3]
XXXVII. Agyagárúk.			
249. Cserépzsindelyek, téglák és burkolattéglák, épületekhez való díszitmények (a terracottából valók is), agyagcsövek:			
a) máz nélkül	vámmentes	vámmentes	vámmentes
b) mázosak	— 50	vámmentes	vámmentes
250. Csövek és vastag padlólapok, kongó téglák (klinkeris), közönséges kőanyagból, chamotteből vagy chamottált agyagból	— 50	— 50	— —
251. Gázretorták, olvasztó-tégelyek, gyári czélokra szükséges edények (grafitból, tüzálló agyagból vagyközönséges kőanyagból) . . .	— 50	— 50	— —
252. Közönséges vagy zsugorodott agyagból, vagy közönséges kőanyagból készült közönséges cserépedény, fekete grafit-edény	— 50	vámmentes[4]	vámmentes[5]
Jegyzet. A 249. egész 252. sz. a. felsorolt árúk mázozatlan vagy fényezetlen fával vagy hasonló vassal kapcsolatban is	2 —	2 —[6]	— —
253. Kályhák és kályharészek; fal- és padlótáblák	3 —	2 —[7]	vámmentes[8]
254. Külön meg nem nevezett agyagárúk:			
a) egyszinűek vagy fehérek	5 —	5 —[9]	5 —
b) két vagy több szinűek; szines szélűek, festettek, szinnyomatosak, aranyozottak, ezüstözöttek	8 —	6 —[9]	— —

[1]) Mesterségesen festett földek és kövek: 1 frt 50 kr. [2]) Fényüzési árúk, ha más anyaggal kapcsolatban nincsenek, jelenleg a közönséges kőárukhoz tartoznak és 1 frt 50 kr. vám alá esnek. [3]) Csak a korálok. [4]) Korsók közönséges kőanyagból és grálitedény 50 kr. [5]) Csak közönséges cserépedény közönséges agyagból. [6]) Jelenleg ezen áruk akkor is ide esnek, ha nemtelen fémmel vannak kapcsolatban. [7]) Közönséges kályhák, kályhacsempék és koczkatéglák jelenleg vm. Táblák közönséges kőanyagból 50 kr. [8]) Csak a közönséges kályhák kályhacsempék és koczkatéglák közönséges agyagból. [9]) Cseréppipák: 50 kr. — Terracotta- és syderolith áruk 2 frt.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
255. Porczellán:			
a) fehér	7 —	5 —	— —
b) szines, szines szélű, festett, szinnyomatos, aranyozott, ezüstözött	15 —	12 —[1]	— —
256. Agyagárúk más anyagokkal kapcsolatban, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15 —	12 —[2]	— —
XXXVIII. Vas és vasárúk.			
257. Nyers vas; ócska vastöredék és vashulladék, ócska aczéltöredék és aczélhulladék olvasztásra vagy forrasztásra	— 80	— 50	— —
Jegyzetek. 1. Helyi viszonyok tekintetbe vételével a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormányával egyetértőleg, megengedheti a magyar kormány azt, hogy az ócska és töredék-vasat kohászatilag feldolgozó vasművek esetről esetre ócska- és töredékvasat, a felhasználás ellenőrzése és a maximalmennyiség meghatározása mellett, 100 kilogramonként 50 kr. vámmal behozhassanak.			
2. Vasreszelék és kovácspor	vámmentes	vámmentes	— —
258. Buczavas, ingots	1 60	1 50	— —
259. Vas és aczél rudakban, kovácsolva vagy hengerelve:			
a) nem formás	2 75	2 50	— —
b) formás	3 50	3 50	— —
260. Vasuti sínek	2 75	2 50	— —
261. Vaspléh és vaslemezek, vasdrót:			
a) egy milliméter vagy ennél nagyobb vastagságú	4 —	4 —	— —
b) egy milliméternél vékonyabb	5 —	4 —	— —
c) firniszelt, rezezett, ónozott, czinkezett, ólmozott, nikelezett; csiszolt vaspléh és vaslemezek	8 —	8 —	— —
Vasárúk:			
262. Durva vasöntvény:			
a) nyers állapotban, megmunkálás nélkül	2 —	1 20	— —
b) surolva vagy durván mázolva, fúrva vagy egyes kevés helyeken leköszörülve, esztergályozva vagy gyalulva	4 —	4 —	— —
c) leköszörülve, esztergályozva, gyalulva, rezezve, ónozva, czinkezve, ólmozva, zománczozva vagy finoman mázolva	8 50	8 —	— —
A *b)* és *c)* alatt foglalt árúk csupán a kapcsolásra szükséges kovácsolt vasrészekkel, vagy fával kapcsolatban is.			
263. Közönséges vas- és aczélárúk, azaz árúk kovácsolható vasöntvényből, aczélöntvényből, kovácsolt vasból vagy aczélból, a mennyiben a következő számok alatt nem foglaltatnak:			
a) érdesen, surolva is	4 —	4 —[3]	— —
b) durván mázolva, furva, vagy egyes kevés helyeken leköszörülve, esztergályozva, gyalulva vagy bemetszett csavarmenettel (sróf-vesszők, anyasrófok is)	5 —	4 —	— —

[1]) Szines széllel vagy névjegygyel s hasonlóval ellátott: 5 frt. [2]) Agyagpipák, terracotta- és syderolithárúk, valamint árúk közönséges agyagból vagy kőanyagból nemtelen fémekkel kapcsolatban: 2 frt. [3]) Nagyjából kovácsolt gép- és kocsirészek, 25 kilogrammnál nagyobb súlyban: 2 frt. 50 kr., keréktalpvas, ekevas: 3 frt 50 kr.

	Javaslat (frt. kr.)	1878. évi vámtarifa (frt. kr.)	Szerződéses tételek (frt. kr.)
c) leköszörülve, esztergályozva, gyalulva, rezezve, ónozva, czinkezve, ólmozva vagy finoman mázolva	8 50	8 —	— —
Mindezen árúk fával vagy vasöntvénynyel kapcsolatban is.			
264. Kovácsolt vasból való csövek, kapcsoló részek is	5 —	2 50	— —
265. Kovácsolt üstök, gőzkazánok is; lyukgatott vagy mélyitett fekete vaspléh és vaslemezek, fekete árúk vaspléhből	6 —	4 —	— —
266. Kész vasuti kerekek, tengelyre illesztve is	6 —	{ 4 —[1] 8 —	— — — —
267. Szögek és drótszögek; kocsirugók, széna- és trágyavillák, kapák, lapátok (érdesen, surolva vagy csupán egyes kevés helyeken leköszörülve); kaszák, sarlók, szecskavágó pengék; fával kapcsolatban is .	6 50	4 —[2]	— —
268. Drótkötelek, drótkefék, szitafenekek; durva drótárúk (azaz a 261. *a)* szám alatt megnevezett drótból)	8 —	8 —[3]	— —
269. Közönséges metsző- és furóeszközök, azaz fürészek, gyalúk, vésők, árak, fúrók, reszelők, ráspolyok és effélék, csavarmetszők, durva kések és ollók; mindezen árúk ipari (gépekhez is) és mezőgazdasági használatra; srófok, lakatok; leköszörülve, esztergályozva, mázolva, ónozva, czinkezve, rezezve, ólmozva vagy fával kapcsolatban is . .	10 —	8 —[4]	— —
270. Finom vas- és aczélárúk:			
a) csiszolt, fénymázozott, nikelezett, és zománczozott tárgyak (a 262. *c)* szám alatt megnevezett közönséges zománczozott vasöntvény kivételével)	— —	12 —	— —
b) műöntvény és könnyű öntött diszitmények	— —	{ 4 —[5] 8 — 12 —	— — — — — —
c) külön meg nem nevezett drótárúk; gombostűk, horgoló- és kötőtűk, füzőtűk, kapcsok, csatok, halászhorgok, gyüszűk és efféle kisebb használati tárgyak, gyermek-játékszer, korcsolyák, aczélhúrok, mindennemű gyaratolók; takácsbordák, bordafogak, rugók (az óra- és kocsirugók kivételével)	— —	12 —[6]	— —
d) fegyverek és fegyverrészek (a lőfegyverek és ezek csöveinek kivételével); késművesárúk, a mennyiben a 269. vagy 271. számok alá nem tartoznak	— —	12 —	— —
e) párnázott, bevont vagy finoman diszitett vasbutor	— —	12 —	— —
f) vas- és aczélárúk, más anyagokkal kapcsolatban	15 —	12 —	— —
271. Finom késművesárúk; irótollak, fonallal körülfont drót; puskacsövek	30 —	30 —[7]	— —
272. Lőfegyverek, varrótűk	50 —	30 —	— —
A 270. 271. és 272. sz. alatt felsorolt árúk, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém vagy apró-árúk közé nem tartoznak.			

XXXIX. Nemtelen fémek és az ezekből való árúk.

273. Ólom és ólomkeverékek:			
a) nyers állapotban, ócska ólomtöredék és ólomhulladék . . .	1 —	1 —	1 —
b) öntött (kazánok, csövek, lemezek, golyók, sörét és effélék), mángolt, hengerelt, huzott ólom (ólomdrót), nyomdabetűk, stereotyplapok	4 50	4 50	— —

[1] Megmunkálás szerint jelenleg két tétel alá esnek. [2] Drótszögek jelenleg 7 frtot fizetnek. [3] Kavicsrostáló rácsok és durva drótfonadékok, melyeknél 2 centiméterre legfeljebb 8 drótszál esik . 4 frt. [4] Egészen nyers vagy csupán egyes kevés helyeken leköszörült lakatok: 6 frt Srófok: 7 frt. [5] Jelenleg külön felemlitve nincs és az árúk megmunkálásukhoz képest mérsékeltebb tételekbe is eshettek. [6] Korcsolyák és játékszer jelenleg alacsonyabb vám alá is eshetnek. [7] Finom késművesárúk és puskacsövek: 12 frt.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
74. Czink:			
a) nyers állapotban, ócska czinktöredék és czinkhulladék . . .	vámmentes	vámmentes	— —
b) czinkrudak, czinklemezek és czinkpléhek	1 50	1 50	— —
c) czinkdrót és czinkcsövek, durva czinköntvény, azaz tovább ki nem készitett öntvény, közönséges famunkával és vasrudakkal vagy vaslemezekkel kapcsolatban is; mélyitett vagy lyukgatott czinklemezek és czinkpléhek	3 —	3 —[1]	— —
75. Ón:			
a) nyers állapotban, ócska óntöredék és ónhulladék	vámmentes	vámmentes	— —
b) ónrudak, ónlemezek, ónpléhek, óndrót, óncsövek; durva ónöntvény, azaz tovább ki nem készitett öntvény, közönséges famunkával és vasrudakkal vagy vaslemezekkel kapcsolatban is	4 —	4 —	— —
76. Réz, nikel, antimon, sárgaréz, pakfong, tombak és külön meg nem nevezett fémek és fémkeverékek:			
a) nyers állapotban, ócska töredék és hulladék; kéneső	vámmentes	vámmentes	— —
b) durva öntvény (azaz harangok és csövek, ha darabja 5 kilogramnál súlyosabb és más tárgyak, ha darabonkint 10 kilogramnál súlyosabbak)	6 —	6 —	— —
c) huzva, nyujtva (rudak, táblák, lemezek); pléhek és drótok, 0·5 milliméternél vastagabbak	8 —	8 —	— —
d) pléhek és drótok, 0·5 milliméter vastagságuak vagy ennél vékonyabbak; mélyitett vagy lyukgatott lemezek és pléhek . .	10 —	8 —	— —
e) platirozott (ezüstözött) drótok, pléhek, táblák, lemezek rézből és sárgarézből; hamis leoni (cementezett) drót	15 —	12 —[2]	— —
77. Durva ónárúk (tálak, tányérok, üstök és egyéb edények), fénymázatlanok és más anyag nélkül	5 —	5 —	— —
78. Közönséges fémárúk:			
a) hengerek, forrcsövek, üstök, főző- és pároló-készülékek, fénymázatlanul, csiszolatlanul, fával vagy vassal kapcsolatban is	10 —	8 —[3]	— —
b) csiszolt, firniszelt, fénymázos, nikelezett, rajzos pléhek és lemezek	12 —	12 —[4]	— —
279. Finom fémárúk, azaz más számok alatt nem foglalt mindennemű árú más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a 280. szám alá vagy a magasabb vámú kaucsuk-, bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak; távíró-kabel	15 —	12 —	— —
280. Legfinomabb fémárúk, azaz fényüzési czikkek és egyéb finoman dolgozott (p. o. díszitett, préselt, vernirozott vagy nikelezett) árúk pakfongból (új ezüst, alfenide és efféle nikelkeverékekből), britaniafémből, bronzból, sárga rézből, tombakból, és hasonló keverékekből, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	30 —	12 —	— —
281. Finom drótszövetek, melyeknél 2 centiméterre 20 vagy több lánczszál esik, irótollak, fonallal körülfont drót.	30 —	30 —	— —

[1]) Mélyitett vagy lyukgatott lemezek és pléhek: 1 frt. 50 kr. [2]) Leoni drót: 8 frt. [3]) Forrcsövek: 12 frt. [4]) Pléhek és lemezek: 8 frt.

XL. Gépek és géprészek, fából, vasból vagy nemtelen fémekből.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
282. Gőzmozdonyok	8 —	4 —	— —
283. Szerkocsik, locomobilek	6 —	4 —	— —
284. Varrógépek, állványnyal vagy a nélkül	20 —	2 70	— —
285. Gépek fából (azaz, a melyeknél 50% vagy több a fa)	3 —	2 —	— —
286. Gépek nemtelen fémekből (azaz, a melyeknél 50%-nál több a nemtelen fém)	10 —	8 —	— —
287. Külön meg nem nevezett gépek:			
a) ha az összsúlyból 75% vagy több az öntött vasra vagy az öntött vas és fára esik	5 —	2 70	— —
b) egyéb gépek	6 —	4 —[1]	— —
Jegyzetek. 1. Belföldi kelmenyomtató műhelyek számára szánt vésett vagy vésetlen réz- és sárgaréz-hengerek és lapok külön engedély mellett	vámmentes	— —	— —

2. Gépek és géprészek, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben az apró-árúk közé nem tartoznak.

3. Géprészekül oly tárgyak vámozandók, melyek más alkatrészek és mozgató erő nélkül önálló használatra nem alkalmasak; ha azonban az ily géprészek nagyjából kovácsolt kidolgozatlan géprészek vagy egészen nyers kidolgozatlan közönséges vasöntvények, melyek másféle anyaggal kapcsolatban nincsenek, az anyag minősége (262 *a*), illetőleg 263 *a*) szám) szerint vámozhatók.

4. A magyar kormány a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával egyetértőleg esetről esetre megengedheti, hogy ujonnan felállitandó gyárak berendezésére szánt gépek, melyek a vámterületen nem készittetnek, a tarifában megállapitott vám felét fizessék.

XLI. Kocsik és hajók.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
Kocsik:		darab	
288. Teherszállitó-kocsik és szánok	3 —	2 50[2]	— —
	darab		
289. Személyszállitó-kocsik, bőr- vagy párnamunka nélkül	25 —	15 —	— —
290. Személyszállitó-kocsik, bőr- vagy párnamunkával	75 —	75 —	— —
Jegyzet. Szánok a 289. számnál a vám felét, a 290. számnál kétharmadát fizetik.			
Vasuti kocsik (a lóvonatú vasuti kocsik is):	100 klgr.	darab	
291. Teherszállitó-kocsik	5 —	200 —[3][4]	— —
292. Párnázatlan személyszállitó kocsik	6 50	350 —[4]	— —
293. Párnázott személyszállitó-kocsik	9 —	500 —[4]	— —
Hajók:	tonna (1000 klgr. teherképesség)		
294. Fából (vassal vagy rézzel pántolva is)	— 40	— 40	— 40
295. Vasból, más nemtelen fémből, gőzhajók	5 —	5 —	— —

Jegyzet a 294. és 295. számokhoz. A hajózáshoz szükséges eszközök (p. o. vitorlák és vitorlarudak, horgony és horgonyláncok, hajókötelek, mellékhajók), a mennyiben a közönséges szükségletet túl nem haladják, külön meg nem vámozandók. Egyéb leltári tárgyak, valamint a gőzhajók gőzgépei külön vámozás alá esnek.

---

[1]) Ha az összsúlyból 50—75% öntött vasra esik: 2 frt 70 kr [2]) Szánok: 1 frt 25 kr. [3]) Nyilt teherszállitó kocsik: 150 frt. [4]) Csak két tengelyü kocsikra nézve. Minden további tengely után 25% fizetendő. Surlófékkel ellátott kocsiknál azonfelül 35 frttal több vám fizetendő.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
XLII. Nemes fémek és érczpénz.			
96. Arany, ezüst, platina, külön meg nem nevezett nemes fémek, nyers állapotban, ócska töredék és hulladék	vámmentes	vámmentes	— —
97. Pénz:			
a) pénz (az emlékpénzek és érmek is) nemes fémekből	vámmentes	vámmentes	— —
b) pénz nemtelen fémekből	vámmentes	vámmentes	— —
Jegyzet. Nemtelen fémekből készült emlékpénzek és érmek ugy vámozandók, mint az anyag, a miből valók.			
XLIII. Mű- és hangszerek, órák, apró-árúk.			
Mű és hangszerek:			
98. Tudományos czélokra szánt pontos műszerek (csillagászati, mennyiségtani, természettani, sebészeti műszerek) tekintet nélkül az anyagra, a melyből valók	vámmentes	vámmentes	— —
99. Közhasznú műszerek:			
a) optikai műszerek, szinházi látcsövek, távcsövek, foglalt szemüvegek, nagyitó üvegek és efféle	125 —	vámmentes[1]	— —
b) külön meg nem nevezett műszerek	50 —	vámmentes	— —
A 299. *a)* és *b)* alatt felsorolt árúk, a mennyiben a magasabb vámú apró-árúk közé nem tartoznak.			
00. Hangszerek	10 —	10 —	10 —
Órák:			
01. Zsebórák:	darab	100 kilogram	
a) arany vagy aranyozott tokokban	1 —	200 —	— —
b) ezüst vagy ezüstözött tokokban	— 50	200 —	— —
c) egyéb tokokban	— 30	200 —	— —
02. Óratokok (zsebórákhoz):			
a) aranyból vagy aranyozottak	— 70	200 —[2]	— —
b) ezüstből vagy ezüstözöttek	— 20	200 —[3]	— —
Jegyzet. Egyéb óratokok (zsebórákhoz) anyaguk minősége szerint vámoztatnak.			
03. Zsebórákhoz való óraművek	— 30	30 —	— —
	100 kilogram		
04. Közönséges függőórák, fából és efféle óraművek; órarészek	30 —	30 —[4]	— —
05. Külön meg nem nevezett órák és óraművek, a mennyiben a magasabb vámú apróárúkhoz nem tartoznak	50 —	50 —[5]	— —
06. Toronyórák és azok alkatrészei	10 —	8 —	— —
Legfinomabb apró-árúk:			
07. Arany- és ezüstmunkák, ékszer-árúk és külön meg nem nevezett mindennemű munkák egészben vagy részben nemes fémekből, igazi vagy hamis gyöngyökből, igazi vagy hamis korálokból, foglalt drágakövekből, arany- és ezüst fonadékok, valamint azokból és arany- és ezüstdrótból készült árúk	300 —	200 —	200 —[6]
08. Igazi aranyfüst és ezüstfüst, drót és pléh valódi aranyból és ezüstből, valódian aranyozott vagy ezüstözött leoni fonadékból vagy drótból készült árúk	200 —	200 —[7]	— —

[1]) Szinházi látcsövek, távcsövek és foglalt szemüvegek jelenleg 50 frt. vám alá esnek. [2]) Aranyozottak: 100 frt. [3]) Ezüstözöttek: 00 frt. [4]) Közönséges függőórák fából: 12 frt. [5]) Óraművek: 30 frt. [6]) Árúk korálokból és arany és ezüst filigránárúk. [7]) Árúk valódian aranyozott vagy ezüstözött drótból: 100 frt.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
Finom apró-árúk:			
309. Külön meg nem nevezett árúk, valódian aranyozott vagy ezüstözött, vagy aranynyal és ezüsttel kirakott nemtelen fémekből, árúk féldrágakövekből, foglalva is, hamis gyöngyök, mesterséges fogak, parókás munkák	100 —	100 —	— —
310. Árúk egészben vagy részben elefántcsontból, gyöngyházból, teknősbékahéjból, borostyánkőből, gagatból	100 —	100 —[1])	— —
311. Gyermekjátékszer és egyéb külön meg nem nevezett árúk, még pedig kapcsolatban:			
a) selyemárúkkal, csipkékkel, mesterséges virágokkal (171. sz.) megmunkált dísztollakkal	100 —	100 —[2])	— —
b) egyéb szőtt- és kötött árúkkal	50 —	50 —	— —
Közönséges apró-árúk:			
312. Árúk tajtékból, lávából, celluloidból és hasonló mesterséges faragó-anyagokból és faragó-anyag utánzatokból	50 —	12 —	— —
313. Férfi és női ékszerek, csecsebecsék és piperetárgyak nemtelen fémekből, vasból vagy aczélból, de finoman dolgozva, nikelezve, vernirozva, zománczozva; hasonló árúk állati vagy növényi faragó anyagokból vagy kemény kaucsukból, karpereczek és nyakékszerek üvegből és kőből, legyezők, szinházi látcsövek és távcsövek üveg nélkül, szemüvegek foglalatai; aczélgyöngyök, fémgyöngyök, aranyozva, ezüstözve vagy vernirozva is	50 —	50 —[3])	— —
314. Hamis leoni fonadékok és az azokból, valamint hamis leoni drótból készült árúk	50 —	50 —[4])	— —
315. Nem szőtt- és nem kötött-árúkon való himzések, árúk mintázott viaszból idomitva, aranyverő-hártyákból készült árúk, bélhúrok és minden körülfont húr	50 —	50 —[5])	— —
A 309—315. sz. a. megnevezett árúk, a mennyiben a magasabb vámú apró-árúk közé nem tartoznak, vagy a tarifában külön megemlitve nincsenek.			
316. Nap- és esernyők:	darab	100 kilogram	darab
a) selyemből	— 48	100 —	— 48
b) egyéb kelméből	— 24	50 —	— 24
XLIV. Konyhasó.	100 klgr.		
317. Konyhasó (tengeri só, főtt só, kősó, sósviz, sóslúg, és tengeri viz) . .	— 84 csak külön engedély mellett	— 84	— —
Jegyzetek. 1. Kivételesen engedélyezett behozatal esetében az engedélyezési díj 100 tisztasúlyú kilogram konyhasóért 9 frt. 38 kr., 100 tisztasúlyú kilogram kreuznachi anyalúgért 1 frt. 88 kr. 2. Orvosi bizonyitvány alapján gyógyitási czélra a tengeri viznek illetékmentes behozatala engedélyezhető. 3. A pénzügyministerium azon gyáraknak, melyek vegyészeti czikkek gyártására és azon iparosoknak, kik nem élelmi czikkeknek való terményeikhez a sót lényeges gyártószerül nagyobb mennyiségben szükséglik, a külföldi sónak illetékmentes behozatalát engedélyezheti.			

[1]) Árúk elefántcsontból és gyöngyházból: 12 frt. [2]) Árúk mesterséges virágokkal és dísztollakkal kapcsolatban jelenleg külön felemlitve nincsenek, és azon anyag minősége szerint vámoztatnak, mely a főalkatrészt képezi. [3]) Ékszerek stb. vasból vagy aczélból, csontból vagy fából, aczélgyöngyök: 12 frt. Keményitett kaucsukból: 20 frt. Legyezők az anyag minősége szerint. [4]) Árúk leoni drótból: 12 frt. — Leoni fonadékok: 30 frt. [5]) Nem szőtt és nem kötött árúkon való himzések: 100 frt.

XLV. Vegyészeti segédanyagok.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
8. Nyers borax; bórsav; nyers nátronsalétrom (chilisalétrom); kén (darabokban és rudakban), őrölve is, valamint kénvirág; kénantimon; nyers vagy finomitott borkő; czitromsavas és borkősavas mész . .	vámmentes	vámmentes	vámmentes[1])
9. *a)* Trágyasó-félék (buroksó és hulladéksó gyárakból és sófőzdékből, valamint sókeverékekből készült mesterséges trágyaanyagok) . .	vámmentes	vámmentes	— —
b) Chlorkálium (sósavas káli); chlormagnesium; kénsavas nátron (glaubersó); vasgálicz	— 20	— 20[2])	— —
Jegyzet. Az *a)* és *b)* alatt megnevezett árúk, a kénsavas nátron és vasgálicz kivételével, a mennyiben azok behozatala nem eszközöltetik már különben is jövedékhivatali ellenőrzés alatt álló gyár részéről, a rendeleti úton megállapitott szabályok értelmében csak külön engedélylyel és konyhasó-tartalmuk megvizsgálása után kerülnek vámkezelés alá.			
). Fém-arzén, arzénes sav (az arzénsav kivételével), kénarzén (Operment, Realgar); mindenféle vaspácz; nyers faeczet; czafer, szmálta, üvegporzó; uj vagy felfrisitett csontszén (spodium); kénsav, sósav, salétromsav (választóviz)	— 50	vámmentes[3])	— —
!. *a)* Szóda (azaz egyszerű szénsavas nátron) nyers vagy jegeczedett; hamuzsir (tisztátlan egyszerű szénsavas káli); kénsavas káli (duplicat só); kettős kénsavas káli és nátron; glycerin (glycerines lug is) . . .	— 80	— 80[4])	— —
b) Égetett szóda	1 20	— 80	— —
!. Timsó-félék; kénsavas és sósavas ammoniak (szalmiak), szalmiak szesz és agancsszesz; kénsavas timföld és chloraluminium; admonti gálicz (vas- és rézgálicz keveréke), réz- és czinkgálicz; ólomhamu; ólomtajt; tisztitott borax; chlormész; faeczetsavas mész; faeczetsavas timföld; tisztitott salétrom (káli- és nátronsalétrom); kénszén; oldható üveg és üvegoldat; anilinolaj; nyers carbolsav; nitrobenzol; nyers anthracen; nyers naphtalin	1 50	1 50[5])	— —
!. Ólomfehér, czinkfehér (fehér czinkoxyd), czinkhamu (szürke czinkoxyd); barytfehér (mesterséges kénsavas baryt); faeczetsavas ólom; ólomczukor; sárga és vörös vérlugsó; fehéritőlúg; rézvirág; mindenféle ragasz; masszikot; minium; kettős szénsavas nátron (soda bicarbonata) és káli; szénsavas ammoniak; borkősav; ónhamu; ónsó (ónchlorür) és egyéb ónkészitmények	3 —	3 —[6])	3 —[7]
!. Maró-káli (kausztikus káli, kálihydrat); maró-nátron (kausztikus szóda, nátronhydrat); kénessavas és alkénessavas mész; nyers mangansavas és hypermangansavas káli és nátron; kénessavas és alkénessavas nátron; sóskasav (czukorsav); sóskasavas káli (sóskasó); kénsavas magnezia; sárga és vörös chromsavas káli	4 —	4 —[8])	— —

XLVI. Vegyészeti árúk, gyógy-, festő- és illatszerek.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
). Feketitők (korom, nyomdafesték és frankfurti feketitő, szénpor és mindennemű szénes feketitő, a szénné tört csontszén kivételével); csizmamáz	1 50	1 50	— —

[1]) Csak bórsav, kén, borkő, czitromsavas és borkősavas mész. [2]) Vasgálicz jelenleg vámmentes. [3]) Kénsav, sósav és salétromsav ıleg 20 kr. vám alá esik. [4]) Hamuzsir: vámmentes. Kénsavas káli, kettős kénsavas káli és nátron: 20 kr. [5]) Kénsavas ammoniak: 80 kr. zinkfehér, czinkhamu: vámmentes. Szénsavas ammoniak: 80 kr. Faeczetsavas ólom és barytfehér: 1 frt 50 kr. [7]) Csak ólomfehér. árga és vörös chromsavas káli: 3 frt.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződési tételek frt. kr.
326. Mindenféle enyv; gelatine (állati és növényi fagylaló), fehérje és albuminoide, caseïn, caseogomme	1 50	1 50	1 5
327. Keményitő mézga (dextrin, leogomme) és egyéb külön meg nem nevezett mézgapótlók, csiriz, pép és hasonló keményitő-tartalmú ragasztó- és appretur anyagok	1 50	1 50[2]	— —
328. Keményitő és keményitőliszt	6 —	6 —[3]	— —
Jegyzet. Kikészitési czélokra behozott keményitő, engedélyjegyek és a rendeleti úton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett	1 50	1 50	— —
329. Aether, collodium, chloroform, tiszta, szilárd és folyékony carbolsav, concentrált eczetsav (tisztitott faeczet is), phosphor és phosphorsav, kénesőkészitmények (a czinober is), mindennemű élesztő, a borélesztő kivételével, tejczukor	10 —	10 —[4]	— —
330. Kátrányfestő-anyagok és mesterségesen gyártott szerves festőanyagok	10 —	10 —	— —
331. Külön meg nem nevezett vegyészeti termékek és gyártmányok . . .	10 —	10 —	— —
332. Pecsétviasz, pecsétbélyegek ostyából, gelatine-készitmények, tinta- és tintapor	10 —	10 —	— —
333. Tus, rajzszén, rajzkréta, fekete és szines czeruza és pasztel, foglalva vagy nem foglalva, mindennemű festékek, hólyagokban, tokokban, kagylókban, tészta-alakban és szekrényekben	24 —	24 —	— —
334. Olaj-firnisz (szintugy főzött, száradó olajok), gyanta, terpentin vagy kőolaj nélkül:			
a) hordókban	3 —	1 50	— —
b) pléhszelenczékben, palaczkokban és effélékben	10 —	10 —	— —
335. Fénymáz-firnisz (gyantával, terpentinnel, kőolajjal vagy alcohollal vegyitve)	24 —	24 —[5]	— —
336. Elkészitett gyógyszerek, valamint feliratai, czímczéduláik, boritékaik stb. efféle által orvosi szereknek, állati gyógyszereknek mondott anyagok, a mennyiben a magasabb vámú árúk közé nem tartoznak	24 —	24 —	24 —
337. Illatszerek (illatos eczetek, zsiradékok és olajok, 5 kilogramnál kevesebbet tartalmazó tartályokban, alcoholos, aromaticus esszencziák és vizek; fölszereléseik, czímczéduláik, használati utasitásaik és effélék által illatszereknek felismerhető illatos anyagok és keverékek; füstölő-kupok, illatos hajpor), arczfesték, cosmeticus szerek	50 —	24 —[6]	— —
XLVII. Gyertya és szappan.			
338. Szurokfáklyák	1 50	1 50	— —
339. Faggyúgyertyák	6 —	6 —	— —
340. Viaszgyertyák, viaszfáklyák, viasztekercsek, mécsek, gyujtó-gyertyácskák	10 —	10 —	3 —
341. Külön meg nem nevezett gyertyák és zsirgyártmányok pl. stearinból, czetvelőből, pálmaolajból, paraffinból	11 —	8 —	— —
342. Szappan:			
a) közönséges	4 —	2 50	2 5
b) finom, azaz illatos vagy táblácskákban, golyókban, szelenczékben, edényekben	15 —	10 —[8]	— —
Jegyzet. Trieszti és fiumei nem illatszeres olajszappan, a fennálló feltételek alatt, a legnagyobb kedvezésben részesülő államok irányában érvényes vámtétel felét fizeti.			

[1]) Csak enyv. [2]) Keményitő mézga és mézgapótlók: vámmentes. [3]) Közönséges szürke keményitő: 1 frt 50 kr. [4]) Nem sa… sörseprő: vámmentes. [5]) Alkohol nélkül: 10 frt. [6]) Füstölő kúpok: 10 frt. [7]) Gyútógyertyácskák viaszból és stearinból: a többi 10 … [8]) Nem illatos, finom szappan táblácskákban stb.: 6 frt.

XLVIII. Gyujtószerek.

	Javaslat frt. kr.	1878. évi vámtarifa frt. kr.	Szerződéses tételek frt. kr.
Közönséges gyujtószerek és pedig kénszálak, gyufák, dörzsölő fidibuszok; természetes páczolt tapló; mesterséges tapló, gyujtó (természetes és mesterséges); papiros tapló	1 50	vámmentes	vámmentes[1]
Tűzijáték-készitmények, kanóczok (gyujtó és robbantó zsinegek) . .	10 —	10 —	— —
Töltött lőkupakok . . . . , ...	24 —	24 —	— —
Lőanyagok, azaz minden lobbanóanyag, mely lőfegyverekből való lövésre használható, továbbá robbanószerek, melyek a lőpor alkatrészeiből (salétrom, kén és szénből) állanak	52 50 csak külön engedély mellett.	52 50	— —
A 346. sz. alatt nem foglalt robbanó szerek és lobbanó anyagok . .	24 — csak külön engedély mellett.	24 —	— —

XLIX. Irodalmi és műtárgyak.

	Javaslat	1878. évi vámtarifa	Szerződéses tételek
Könyvek, nyomtatványok, szintugy naptárak, hirlapok és hirdetmények, térképek, hangjegyek, iratok (acták és egyéb kéziratok) .	vámmentes	vámmentes	vámmentes
Jegyzet. A mennyiben a naptárak, hirlapok és hirdetmények behozatalára külön bélyeg- és ellenőrzési szabályok szólanak, ezen tárgyak darabszám szerint is bevallandók.			
Papiroson való képek, azaz réz és aczélmetszetek, kőnyomatok, fanyomatok, fényképek és efélék, papiroson vagy vásznon való szinnyomatos képek	vámmentes	vámmentes	vámmentes
Festvények, azaz fára vagy nemtelen fémre festett, nem fénymázozott képek, vászonra vagy kőre festett képek, továbbá eredeti képek és rajzok papiroson	vámmentes	vámmentes	vámmentes
Képnyomó lapok, nemtelen fémből, kőből vagy fából	vámmentes	vámmentes	vámmentes
Szobrok (szintugy mellszobrok és állati alakok), valamint dombor-művek kőből, 5 kilogrammnál súlyosabb darabokban; hasonlókép szobrok, mellszobrok és állati alakok fémből vagy fából, de legalább is természetes nagyságban . , ...	vámmentes	vámmentes	vámmentes

Jegyzetek. 1. Bekötött könyvek és képes művek, vászonra vagy lemezpapirosra ragasztott képek és térképek a 348. és 349. számok szerint vámozandók; ha azonban a kötés, minősége szerint az apró-árúk közé tartozik, ilyféle könyvek, képesművek stb. mint apró-árúk vámozandók, vagy ha a könyvek, képesművek stb. kötésekben, mappákban vagy cartonokban fekszenek, ez utóbbiak minőségük szerint külön vámozandók.

2. Papiroson való képek (349. sz.) rámákban, ez utóbbiak anyagához képest vámozandók. Berámázott képeknél a rámák anyagukhoz képest külön vámozandók; ha azonban a képek el nem különithetők a rámáktól, az összsúlynak fele a ráma minősége szerint vámozandó.

3. Oly tárgyak, a melyeknél az alkalmazott képek csak diszitésre szolgálnak vagy mellékeseknek tekinthetők és ennek folytán nem mint képek, hanem közönséges használati czélokra rendelvék, nem sorolhatók a vámmentes képekhez. Ide tartoznak: festett tapéták, ablakfüggönyök, takarók, levélpapiros, csészék és efélék, melyek mint az illető anyagból készült munkák vámozandók.

[1] Csak a gyufák.

L. Hulladékok.

	Javaslat	1878. évi vámtarifa	Szerződése tételek
	frt. kr.	frt. kr.	frt kr.
353. Állati és másféle trágya, gyártott trágyaszerek (nem sókeverékből valók), fa- és kőszénhamu, csontok, csonthamu, csontliszt, holt csontszén, csupán trágyázásra alkalmas, ráspolyozott szarvak és paták, hig és száritott vér, állatinak, a vérlugsógyártás maradékai, ammoniakos viz (gázviz)	vámmentes	vámmentes	— —
354. Korpa, malátacsirák, polyva, a zsiros olajok gyártásánál megmaradó szilárd hulladékok, őrölve is, moslék, törköly, borseprő	vámmentes	vámmentes	— —
355. Az üveggyártásnál előforduló hulladékok, üvegcserép és agyagárúk cserepei, a viaszkészitésnél előforduló hulladékok, szivacshulladékok, enyvbőr, a kaucsuk- és guttapercha-gyártásnál előforduló hulladékok, valamint ily gyártmányok ócska darabjai	vámmentes	vámmentes	— —
356. Rongyok és papirosgyártásra alkalmas egyéb hulladékok, azaz len-, pamut-, selyem- és gyapjurongyok, papirosszeletkék (papiroshulladékok), makulatura (irott és nyomtatott), ócska hálók, ócska alattságok és ócska kötelek, tépés (tépett vászon)	vámmentes	vámmentes	— —
Jegyzet. A vámtarifában külön fel nem sorolt hulladékok, melyek másra nem használhatók, ugy vámozandók, mint ama nyersanyagok, a melyekből e hulladékok valók.			

II. Rész.

Kiviteli vámtarifa.

	Javaslat	1878. évi vámtarifa	Szerződése tételek
357. Rongyok és papirosgyártásra alkalmas egyéb hulladékok, azaz len-, pamut-, selyem- és gyapjurongyok, áztatottak is (rongypép, szilárd vagy hig papirostészta), papirosszeletkék (papiroshulladékok), makulatura (irott és nyomtatott), ócska hálók, ócska alattságok és ócska kötelek	4 —	4 —	— —
Minden egyéb itt föl nem sorolt árú vámmentes.			

192. szám.

(XXIX. ÜLÉS, 297. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök értesitvénye,

mely szerint az 1879. évi közösügyi zárszámadásra alapitott leszámolás szerint Magyarország terhére mutatkozó tartozás fedezéséről és a phylloxera vastatrix rovar ellen követendő rendszabályok ügyében kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényczikkek szentesitve és az Országos Törvénytár útján kihirdetve lettek.

1430. / M. E.

Magyar királyi Ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A törvények kihirdetéséről szóló 1881 : LXVI. t.-cz. 8. §-a értelmében van szerencsém Nagyméltóságodat a t. főrendi háznak leendő bejelentés végett tisztelettel értesiteni, hogy az 1879. évi közösügyi zárszámadásra alapitott leszámolás szerint Magyarország terhére mutatkozó tartozás fedezéséről, valamint a phylloxera vastatrix rovar ellen követendő rendszabályok ügyében kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatok ő Felsége által Bécsben 1882. év ápril hava huszonkilenczedik napján, illetőleg Budapesten 1882. év május hava tizennegyedik napján legkegyelmesebben szentesittetvén, mint ez idei XIV. és XV. t.-czikkek, az »Országos Törvénytár« utján folyó évi május hó tizenhetedik napján kihirdettettek.

Ezen törvényczikkeknek a legfelsőbb szentesitési záradékkal ellátott eredeti példányai az országos levéltárban helyeztettek el.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi május hó 18-án.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a Szent-István-rend nagykeresztesének.

1. melléklet a 192. számú irományhoz.

1430. / M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

az 1879. évi közösügyi zárszámadásra alapitott leszámolás szerint Magyarország terhére mutatkozó tartozás fedezéséről.

(Szentesitést nyert 1882. évi április hó 29-én. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi május hó 17-én.)

1. §.

A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy a közösügyi költségek fejében az 1879. évi közösügyi zárszámadásra alapitott utólagosan eszközölt leszámolás folytán Magyarország terhére mutatkozó tartozás kiegyenlitésére pótlólag 488,221 frt 88½ krt fizethessen a közös pénzügyministernek.

2. §.

Az előbbi szakaszban megjelölt kiadás az 1880. évi LVII. t.-cz. 2. §-ának »rendes kiadások« IV. fejezete alatt elszámolandó, és fedezése az 1881. évi X. törvényczikk értelmében eszközlendő.

3. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi április hó huszonkilenczedikén.

Ferencz József s. k. (P. H.) *Tisza Kálmán* s. k.

II. Melléklet a 192. számú irományhoz.

1430. / M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a phylloxera vastatrix rovar ellen követendő rendszabályok ügyében Bernben 1881. novemben hó 3-án kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről.

(Szentesitést nyert 1882. évi május hó 14-én. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi április hó 19-én.)

Az osztrák-magyar monarchia, Németország, Francziaország, Portugal és a svájczi köztársaság meghatalmazottjai által a phylloxera vastatrix ellen követendő rendszabályok ügyében Bernben 1881. november 3-án kötött nemzetközi egyezmény ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Ő Felsége Ausztria Császárja stb. és Magyarország apostoli Királya, ő Felsége a német Császár, porosz Király, a franczia köztársaság Elnöke, ő Felsége Portugal leghívebb Királya és a svajczi Szövetség, tekintve azon felszólalásokat, melyek több szerződő magas állam részéről az 1878-ik évi szeptember 17-kén aláirt egyezmény némely határozatainak módositása czéljából a svajczi Szövetség magas tanácsához intéztettek, a hatodik czikk értelmében, az emlitett egyezmény átvizsgálására határozták el magukat és e végből meghatalmazottaikká kinevezték:

Ő Felsége Ausztria Császárja stb. és Magyarország apostoli Királya:

Ottenfels-Gschwind Móricz báró urat, rendkivüli követét és meghatalmazott ministerét a svajczi Szövetségnél.

Pretis-Cagnodo Antal urat, a cs. k. osztr. földmívelési ministerium tanácsosát.

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi Apostolique de Hongrie, Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse, le Président de la République Française, Sa Majesté Très Fidèle le Roi de Portugal, la Confédération Suisse, considérant les réclamations adressées au Haut Conseil fédéral Suisse par plusieurs des Hauts-Etats contractants, tendant à modifier diverses dispositions de la Convention du dix-sept Septembre mil huit cent soixante dix-huit; Conformément aux prescriptions de l'article six; Ont résolu de soumettre la dite Convention à une révision, et ont nommé dans ce but pour leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi Apostolique de Hongrie:

Le Sieur Maurice Baron d'Ottenfels-Gschwind, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près la Confédération Suisse.

Le Sieur Antonio de Prétis-Cagnodo, Son Conseiller au Ministère de l'Agriculture I. R. d'Autriche.

Emökei Emich Gusztáv urat, ő császári és apostoli királyi Felsége asztalnokát.

Ő Felsége a német császár, porosz király:

Roeder Henrik urat, gyalogsági tábornokot, rendkivüli követét és meghatalmazott ministerét a svajczi Szövetségnél.

Weymann Adolf urat, titkos kormánytanácsosát és a császári belügyi hivatal előadó tanácsosát.

A franczia köztársaság Elnöke:

Aragó Manó urat, senatort, Francziaország nagykövetét a svajczi Szövetségnél.

Cornu Maxime tudor urat.

Ő Felsége Portugal leghívebb királya:

Ernst Vincze urat, svajczi főconsulát.

Villar d'Allen Alfred vicomte urat.

Moraes Rodrigues urat.

A svajczi Szövetség:

Ruchonnet Lajos urat, szövetségi tanácsost, a kereskedelmi és földmívelési osztály főnökét.

Fatio Viktor urat, bölcsészeti (természettudományi) tudort.

Kik is jó és kellő alakban talált meghatalmazásaikat egymással közölvén, a következő czikkekben állapodtak meg:

1. czikk.

A szerződő államok az 1878-ik évi szeptember 17-ki nemzetközi egyezményt egy új egyezmény kötése végett felbontják és kötelezik magukat arra, hogy törvényhozási intézkedéseiket, a mennyiben ezt még eddig nem tették volna, akként egészitik ki, hogy a phylloxera behurczolása és terjedése ellen a közös és hatályos eljárás biztosittassék.

A törvényhozásnak gondoskodnia kell különösen:

1. A szőlők, mindennemű faiskolák, kertek és melegházak felügyeletéről; a phylloxera kutatása czéljából szükséges vizsgálatokról és szemlékről, valamint mindazon műveletekről, melyek czélja a phylloxerát a lehetőséghez képest kiirtani;

2. a rovar által meglepett területek és az azok szomszédsága által gyanussá lett kerületek kiterjedésének megállapitásáról, mindig azon mérvben, a mint a rész betör vagy tovább halad az ország területén;

Le Sieur Gustave Emich d'Emoeke, Ecuyer de Sa Majesté Imperiale et Royale Apostolique.

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse:

Le Sieur Henri de Roeder, Général d'infanterie, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près la Confédération Suisse.

Le Sieur Adolphe Weymann, Son Conseiller intime de Régence et Conseiller-rapporteur à l'office impérial de l'Intérieur.

Le Président de la République Française:

Le Sieur Emmanuel Arago, Sénateur, Ambassadeur de France près la Confédération Suisse.

Le Sieur Maxime Cornu, Docteur en-sciences.

Sa Majesté Très Fidèle le Roi de Portugal:

Le Sieur Vincent d'Ernst, Son Consul général en Suisse.

Le Sieur Alfred Vicomte de Villar d'Allen.

Le Sieur Rodrigues de Moraes.

La Confédération Suisse:

Le Sieur Louis Ruchonnet, Conseiller fédéral, Chef du département du Commerce et de l'Agriculture.

Le Sieur Victor Fatio, Docteur en Philosophie: sciences naturelles.

Lesquels, après s'être communiqué leurs pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article 1.

Les Etats contractants, sortant de la Convention internationale du 17 septembre 1878, pour en conclure une nouvelle, s'engagent à compléter, s'ils ne l'ont déjà fait, leur législation intérieure, en vue d'assurer une action commune et efficace contre l'introduction et la propagation du phylloxéra.

Cette législation devra spécialement viser:

1° la surveillance des vignes, des pépinières de toute nature, des jardins et des serres; les investigations et constatations nécessaires au point de vue de la recherche du phylloxéra et les opérations ayant pour but de le détruire autant que possible;

2° la détermination des surfaces infestées et de l'étendue des circonscriptions rendues suspectes par le voisinage de foyers d'infection, au fur et à mesure que le fléau s'introduit ou progresse à l'intérieur des Etats;

3. a szőlőnövények, valamint ezen növény részei és termékei, továbbá más növények, facsemeték és minden egyéb kertészeti termények csomagolásának vagy szállitásának szabályozásáról; oly czélból, hogy meggátoltassék a vésznek a meglepett területekről az állam belsejében vagy más államokba való tovahurczolása;

4. a megállapitott rendszabályok áthágása esetén teendő intézkedésekről.

2. czikk.

A bor, szőlőfürt, törköly, szőlőmagvak, lemetszett virágok, konyhakerti termények, mindennemű magvak és gyümölcsök szabad forgalomba bocsáttatnak.

A csemegeszőlő csak gondosan csomagolt, de könnyen megvizsgálható dobozokban, ládákban vagy kosarakban jöhet forgalomba.

A borszőlő csak taposva és jól zárt hordókban jöhet forgalomba.

A szőlő-törköly csak jól elzárt ládákban vagy hordókban jöhet forgalomba.

Mindegyik állam fentartja magának azt a jogot, hogy a határmenti területeken a phylloxerás szőlők közt termelt konyhakertészeti terményekre nézve korlátozó rendszabályokat alkalmazhasson.

3. czikk.

Plánták, facsemeték és a szőlő kivételével minden más növény, a melyek faiskolákból, kertekből vagy melegházakból származnak, a nemzetközi forgalom tárgyát képezik, de más államba csak az e czélra kijelölendő vámhivatalokon át vihetők be.

A mondott czikkek gondosan csomagolandók, de mégis ugy, hogy a szükséges vizsgálatot lehetővé tegyék. Kell továbbá, hogy melléjük csatoltassék a feladónak nyilatkozata és a származási hely illetékes hatóságának bizonyitványa, mely szerint:

a) oly területről (ültetvényről vagy telepről) származnak, melytől legalább 20 méter távolságra szőlőtő nincsen, vagy mely a szőlőgyökér áthatolásának megakadályozására az illetékes hatóság részéről elegendőnek itélt gát által elszigeteltetik;

b) ezen területen szőlőtő ültetve nincsen;

c) ott szőlőnövény elhelyezve egyáltalában nincsen;

3° la réglementation du transport et de l'emballage des plants de vigne, débris et produits de cette plante, ainsi que des plants, arbustes et tous autres produits de l'horticulture, afin d'empêcher que la maladie ne soit transportée hors des foyers d'infection dans l'intérieur de l'Etat même ou dans les autres Etats;

4° les dispositions à prendre en cas d'infraction aux mesures édictées.

Article 2.

Le vin, le raisin, le marc, les pepins de raisin, les fleurs coupées, les produits maraîchers, les graines et les fruits de toute nature sont admis à la libre circulation.

Les raisins de table ne circuleront que dans des boîtes, caisses ou paniers solidement emballés et néanmoins faciles à visiter.

Le raisin de vendange ne circulera que foulé et en fûts bien fermés.

Le marc de raisin ne circulera que dans des caisses ou des tonneaux bien fermés.

Chaque Etat conserve le droit de prendre, dans les zônes frontières, des mesures restrictives, en égard aux produits maraîchers cultivés en plantations intercalaires dans des vignobles phylloxérés.

Article 3.

Les plants, arbustes et tous végétaux autres que la vigne, provenant de pépinières, de jardins ou de serres, sont admis à la circulation internationale, mais ne pourront être introduits dans un Etat que par les bureaux de douane à désigner.

Les dits objets seront emballés solidement, mais de manière à permettre les constatations nécessaires, et devront être accompagnés d'une déclaration de l'expéditeur et d'une attestation de l'autorité compétente du pays d'origine portant:

a) qu'ils proviennent d'un terrain (plantation ou enclos), séparé de tout pied de vigne par un espace de 20 mètres au moins, ou par un autre obstacle aux racines jugé suffisant par l'autorité compétente;

b) que ce terrain ne contient lui-même aucun pied de vigne;

c) qu'il n'y est fait aucun dépôt de cette plante;

d) ha voltak ott phylloxerás szőlőtők, azok gyökerestől teljesen kiirtattak; ismételt mérgezések és három éven át vizsgálatok tartattak, melyek ugy a rovar, mint a gyökerek tökéletes megsemmisitését biztositják.

d) que, s'il y a eu des ceps phylloxérés, l'extraction radicale, des opérations toxiques répétées et, pendant trois ans, des investigations ont été faites, qui assurent la destruction complète de l'insecte et des racines.

4. czikk.

A szomszédos államok egymásközt egyességre fognak lépni arra nézve, hogy a határmenti területeken a bor, szőlő, szőlő-törköly, komposzt és föld, valamint a használt karók, föltéve, hogy ezen tárgyak nem származnak philloxerás területről, bebocsáttassanak.

Article 4.

Les Etats limitrophes s'entendront pour l'admission, dans les zônes frontières, des raisins de vendange, marcs de raisins, composts, terreaux, échalas et tuteurs déjà employés, sous la réserve que ces objets ne proviennent pas d'une région phylloxérée.

5. czikk.

A kiásott szőlőtőkék és a száraz szőlővesszők a nemzetközi forgalomból ki vannak zárva.

Mindamellett a szomszédos államok egymás közt megegyezhetnek ezen tárgyaknak a határmenti területeken való bebocsátása iránt, föltéve, hogy ezen tárgyak nem származnak phylloxerás területről.

Article 5.

Les vignes arrachées et les sarments secs sont exclus de la circulation internationale.

Toutefois, les Etats limitrophes pourront s'entendre pour l'admission de ces produits dans les zônes frontières, sous la réserve qu'ils ne proviennent pas d'une région phylloxérée.

6. czikk.

Szőlőnövények, gyökeres vagy sima veszszők és venyigék, bármely államba csak az illető kormány határozott beleegyezésével és felügyelete alatt, alapos fertőtlenités után, és csak az erre kijelölt vámhivatalokon át vihetők be.

A mondott tárgyak csakis srófokkal tökéletesen elzárt, de mégis könnyen megvizsgálható fa-ládákban jöhetnek forgalomba. A csomagolás szintén fertőtlenitendő.

Article 6.

Les plants de vigne, les boutures avec ou sans racines et les sarments ne seront introduits dans un Etat qu'avec le consentement formel et sous le contrôle du Gouvernement, après désinfection efficace et par les bureaux de douane spécialement désignés.

Les dits objets ne pourront circuler que dans des caisses en bois, parfaitement closes au moyen de vis, mais faciles à visiter. L'emballage devra avoir été également désinfecté.

7. czikk.

A nemzetközi forgalomba bocsátott bárminemű küldeményeknek nem szabad sem szőlőleveleket, sem egyéb szőlő-alkatrészt tartalmazniok.

Article 7.

Les envois, quels qu'ils soient, admis à la circulation internationale, ne devront contenir ni fragments ni feuilles de vigne.

8. czikk.

A 2., 3., 6. és 7-ik czikkek megsértése miatt a vámhivatalnál feltartóztatott tárgyak az illető költségére feladási helyükre vissza terelendők, vagy pedig a netán jelenlevő czimzett tetszése szerint tűz által megsemmisitendők.

Article 8.

Les objets arrêtés à un bureau de douane, en infraction des articles 2, 3, 6 et 7 seront refoulés à leur point de départ aux frais de qui de droit ou, au choix de l'acquéreur s'il est présent, détruits par le feu.

Azon tárgyak, melyeken a vizsgáló szakértők phylloxerát vagy gyanus jeleket találnak, csomagolásukkal együtt azonnal a helyszinén tűz által megsemmisittetnek. Ez esetben jegyzőkönyv veendő fel, mely azon állam kormányának küldetik meg, honnét a szállitmány származik.

Les objets sur lesquels les experts consultés trouveront le phylloxéra ou des indices suspects seront détruits aussitôt et sur place par le feu avec leur emballage. Dans ce cas un procès-verbal sera dressé et transmis au Gouvernement du pays d'origine.

9. czikk.

A szerződő államok az egyöntetű eljárás megkönnyitése czéljából kötelezik magukat arra, hogy — a kibocsátandó és kicserélendő közleményekbe való fölhasználás joga mellett — egymással következőket fogják közölni:

1. az e tárgyban kibocsátott törvényeiket és rendeleteiket;

2. ezen törvények és rendeletek, valamint a jelen egyezmény végrehajtása czéljából alkalmazott rendszabályokat;

3. az államok belterületén és határain a phylloxera ellen felállitott közegek működési módját, valamint a vész haladására vonatkozó közleményeket;

4. a phylloxera fölfedezési esetét oly területen, mely eddig mentnek tartatott, a megszállott terület kiterjedésének, s ha lehetséges, a megszállás okainak megjelölésével. Ezen közlés mindenkor haladék nélkül teendő;

5. léptékkel ellátott térképet, mely minden évben újra felveendő, s melyen feltüntetve legyenek a meglepett területek és az infectió szomszédsága folytán gyanussá vált területek;

6. kellően vezetett s nyilvántartott jegyzékét azon füvészeti és gyümölcsészeti intézetek, iskolák és kerteknek, a melyek alkalmas évszakban hivatalosan szabályszerüleg megvizsgáltatnak és a jelen egyezmény követelményeivel megegyezőknek nyilvánittattak;

7. minden szőlészeti, füvészeti és gyümölcsészeti intézetek, iskolák és kertekben constatált újabb infectiókat, — lehetőleg részletesen felsorolván az utóbbi években ezen helyekről történt szállitásokat. Ezen közlés mindenkor haladék nélkül teendő;

8. a phylloxera-kérdés szempontjából tett tudományos tanulmányok, kisérletek és azok gyakorlati alkalmazásának eredményeit;

Article 9.

Les Etats contractants, afin de faciliter leur communauté d'action, s'engagent à se communiquer régulièrement, avec autorisation d'en faire usage pour les publications qu'ils feront et échangeront:

1° les lois et ordonnances édictées par chacun d'eux sur la matière;

2° les mesures prises en exécution des dites lois et ordonnances, ainsi que de la présente Convention;

3° le mode de fonctionnement des services organisés à l'intérieur et aux frontières contre le phylloxéra, ainsi que des renseignements sur la marche du fléau;

4° toute découverte d'une attaque philloxérique dans un territoire réputé indemne, avec indication de l'étendue et, s'il est possible, des causes de l'invasion. Cette communication sera toujours faite sans aucun retard;

5° une carte, avec échelle, qui sera dressée chaque année, pour la détermination des surfaces infestées et des circonscriptions rendues suspectes par le voisinage de foyers d'infection;

6° des listes dressées et tenues à jour des établissements, écoles et jardins horticoles ou botaniques qui sont soumis à des visites régulières, en saison convenable, et officiellement déclarés en règle avec les exigences de la présente Convention;

7° toute nouvelle constatation d'infection dans des établissements, écoles et jardins viticoles, horticoles ou botaniques, avec citation, autant que possible, des expéditions faites dans les dernières années. Cette communication sera toujours faite sans aucun retard;

8° le résultat des études scientifiques, ainsi que des expériences et des applications pratiques faites en vue de la question phylloxérique;

9. minden olynemű adatot, mely a szőlőművelésre érdekkel birhat.

10. czikk.

A jelen egyezmény alapján szövetkezett államok az egyezményhez nem járult országok irányában nem járhatnak el nagyobb kedvezéssel, mint a szerződő államok irányában.

11. czikk.

Ha szükségesnek fog mutatkozni, a szerződő államok képviseltetik magokat egy nemzetközi értekezleten, melynek feladata lesz megvitatni az egyezmény keresztülvitele körül felmerült kérdéseket, és javaslatba hozni a tapasztalás s a tudomány haladása folytán ajánlt módozatokat.

Ezen nemzetközi értekezletnek székhelye Bern lesz.

12. czikk.

A jóváhagyott egyezmények a jelen egyezmény aláirásától számitandó 6 hó alatt, vagy ha lehetséges, előbb is, Bernben ki fognak cseréltetni. Ezen egyezmény a jóváhagyott példányok kicserélése után 15 nap mulva lép hatályba.

13. czikk.

Minden állam hozzájárulhat ezen egyezményhez vagy attól bármikor vissza is léphet, ha ebbeli szándékát bejelenti a svajczi szövetség magas tanácsánál, mely az egyezmény 11. és 12. czikkeinek keresztülvitelére nézve a szerződő államok között a közvetitő szerepet elvállalja.

Minek hiteléül az illető meghatalmazottak ezen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Bernben, 1881. évi november hó 3-ik napján.

(P. H.) *Ottenfels* s. k.
Pretis s. k.
Emich s. k.
Roeder s. k.
Weymann s. k.
Arago s. k.
Cornu s. k.
Ernst s. k.
Vte Villar d'Allen s. k.
Rodrigues de Moraes M. s. k.
Ruchonnet L. s. k.
Fatio Viktor s. k.

9° tous autres documents pouvant intéresser la viticulture.

Article 10.

Les Etats liés par la présente Convention ne devront pas traiter les pays non contractants plus favorablement que les Etats contractants.

Article 11.

Lorsque celà sera jugé nécessaire, les Etats contractants se feront représenter à une réunion internationale chargée d'examiner les questions que soulève l'exécution de la Convention et de proposer les modifications commandées par l'expérience et par les progrès de la science.

La dite réunion internationale siégera à Berne.

Article 12.

Les ratifications seront échangées à Berne dans le délai de six mois, à partir de la date de la signature de la présente Convention, ou plus tôt si faire se peut; elle entrera en vigueur 15 jours après l'échange des ratifications.

Article 13.

Tout Etat peut adhérer à la présente Convention ou s'en retirer en tout temps, moyennant une déclaration donnée au Haut Conseil fédéral suisse, qui accepte la mission de servir d'intermédiaire entre les Etats contractants pour l'exécution des articles 11 et 12.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé cette Convention et y ont apposé le cachet de leurs armes.

Fait à Berne le troisième jour du mois de Novembre l'an mil huit cent quatre vingt-un.

(L. S.) *Ottenfels* m. p.
Pretis m. p.
Emich m. p.
v. Roeder m. p.
Weymann m. p.
Emm. Arago m. p.
Maxime Cornu m. p.
V. d'Ernst m. p.
Vte Villar d'Allen m. p.
M. Rodrigues de Moraes m. p.
L. Ruchonnet m. p.
Victor Fatio m. p.

Zárjegyzőkönyv.

A nemzetközi phylloxera-egyezmény aláirása végett egybegyült alulirottak kinyilatkoztatják, hogy a következő magyarázó és kiegészitő határozatok értelme és értéke fölött közös akarattal megegyeztek:

Az 1. cz. 1. pontjához:

Melegházak elnevezése alatt minden oly épitmény értendő, mely növények szaporitására vagy fentartására szolgál (melegágyak, melegházak, narancs-tenyészdék stb.)

Az 1. cz. 2. pontjához:

Mindegyik állam azon kerületeknek kiterjedését, melyek az inficiált területek szomszédsága folytán gyanusakká lettek, a fenforgó specialis körülményekhez képest fogja megállapitni.

Az 1. cz. 3. pontjához:

Az értekezlet felhivja a kormányok figyelmét a posta utján való szállitásokra.

A 2. cz. 1. kikezdéséhez:

A szerződő államok, tekintetbe véve Svájcznak különös helyzetét, feljogositják ezen államot arra, hogy a csemegeszőlőt szőlőtermelő vidékeire be ne bocsássa, arra azonban nem, hogy átvitelét gátolja.

A 2. cz. 3. kikezdéséhez:

A hordók legalább 5 hectoliter tartalmuak legyenek és megtisztitandók oly módon, hogy semmiféle föld- vagy szőlőalkatrész hozzájuk ne tapadjon.

A 3. cz. 2. kikezdéséhez:

A feladó nyilatkozatának, mely (a szőlőt kivéve) minden növényküldeményt kisér:

1. igazolni kell azt, hogy a küldemény tartalma egészen az ő telepéről származik;

2. megjelölnie kell a végleges rendeltetési helyet, valamint annak czimét, kihez a küldemény szól:

Protocole final.

Les soussignés, réunis pour la signature de la Convention phylloxérique internationale, se déclarent d'accord sur le sens et la valeur des notes explicatives et additionelles suivantes:

Ad art. 1er, no 1.

Par le terme serres, l'on doit comprendre toute construction servant à la multiplication ou à la conservation des plantes (couches, serres, orangeries, etc.).

Ad art. 1er, no 2.

L'Etat déterminera l'étendue des circonscriptions rendues suspectes par le voisinage des foyers d'infection, d'après les conditions spéciales de chaque cas.

Ad art. 1er, no 3.

La Conférence attire l'attention des Gouvernements sur les transports par voie postale.

Ad art. 2, alinéa 1er.

Les Etats contractants, prenant en considération la position particulière de la Suisse, reconnaissent à cet Etat le droit de ne pas recevoir le raisin de table à destination de régions viticoles, mais non pas d'en empêcher le transit.

Ad art. 2, alinéa 3.

Les fûts devront être d'une capacité d'au moins cinq hectolitres. Ils seront nettoyés de manière à n'entraîner aucun fragment de terre ni de vigne.

Ad art. 3, alinéa 2.

La déclaration de l'expéditeur accompagnant les plantes autres que la vigne devront:

1° certifier que le contenu de l'envoi provient en entier de son établissement;

2° indiquer le point de réception définitive avec adresse du destinataire;

3. kijelentenie kell, hogy a küldemény szőlőnövényt nem tartalmaz;

4. megemliteni kell azt, ha a küldeményben lévő növények gyökérfölddel vannak ellátva;

5. viselnie kell a feladó aláirását.

A 3. czikk 2. kikezdése *a*) és *d*) pontjaihoz:

Az illetékes hatóság bizonyitványának mindenkor hivatalos szakértő nyilatkozatán kell alapulnia.

A 6. czikk 1. pontjához.

A szerződő államok, tekintettel az idegen, vagy gyanus származású szőlőkre, a határhoz közel fekvő vidékeken lehetőleg a szomszéd államok érdekében megszoritó rendszabályokat fognak alkalmazni.

A 6. czikk 2. pontjához.

Minden államnak meghagyatik a jog, hogy a fertőtlenitésre nézve egy, a tudomány által hatályosnak bizonyitott módozatot fogadjon el.

A 8. czikk 1. kikezdéséhez.

Minden kisebb növényt illetőleg, a szőlő kivételével, valamint a cserépvirágokat s a levél és egyéb alkatrészek nélküli csemege-szőlőt illetőleg, melyet az utazók mint kézi podgyászt magukkal hoznak, vámhivatalainak minden állam külön utasitást fog adni.

A 9. czikk 5. pontjához.

Egy vagy több elszigetelt szőlő-növény, melyek sem valamely kereskedésre szánt telepen, sem pedig szőlőtermő vidéken nincsenek, nem vonják maguk után az egész közigazgatási kerület zár alá helyezését, ha hivatalosan ki van mutatva, hogy a 3. cz. 2. kikezdés *d*) betüje alatt előirt irtási műveletek a szóban forgó helyen szigorúan alkalmaztattak.

Ez esetben minden államnak meg kell állapitani az illető pont körüli gyanus területet, és a kimondott zárlat tartama kevesebb mint három év nem lehet.

Egy ekként zár alá helyezett terület, a menynyiben lehetséges, a térképen a hely nevével meg-

3° affirmer qu'il n'y a pas de pied de vigne dans l'envoi;

4° mentionner si l'envoi contient des plantes avec motte de terre;

5° porter la signature de l'expéditeur.

Ad art. 3, alinéa 2, *a* et *d*.

L'attestation de l'autorité compétente devra toujours être basée sur la déclaration d'un expert officiel.

Ad art. 6, 1°.

Les Etats contractants, eu égard aux vignes étrangères ou de provenance suspecte, appliqueront aux zônes frontières, autant que faire se pourra, des mesures restrictives en faveur des Etats limitrophes.

Ad art. 6, 2°.

Le choix d'un procédé de désinfection, reconnu efficace par la science, sera laissé à chaque Etat.

Ad art. 8, alinéa 1er.

Eu égard aux petites plantes étrangères à la vigne, aux fleurs en pot et aux raisins de table sans feuilles ni sarments arrivant avec un voyageur, comme colis à la main, chaque Etat donnera à ses bureaux de douane des instructions particulières.

Ad art. 9, n° 5.

Un ou quelques ceps de vigne isolés, hors d'un établissement destiné au commerce, et en dehors d'une région viticole, n'entraîneront pas l'interdiction de toute une circonscription administrative, s'il est officiellement établi que les opérations destructives prescrites à l'article 3, 2me alinéa, lit. *d*, y ont été rigoureusement appliquées.

Chaque Etat devra, dans ce cas, déterminer l'étendue de la zône suspecte autour de ce point, et la durée de l'interdiction imposée ne devra pas être inférieure à trois ans.

Une localité ainsi interdite figurera, si possible, sur la carte par un point avec son nom;

jelölendő pont alakjában fog szerepelni; mindenesetre azonban külön rovat alatt pontosan megjelölendő vagy a megtámadott pont fontossága, vagy pedig a zár alá helyezett terület kiterjedése.

en tout cas, une rubrique devra préciser soit l'importance du point d'attaque, soit l'étendue du terrain mis sous séquestre.

Kelt Bernben, 1881. évi november hó 3-ik napján.

Fait à Berne le troisième jour du mois de Novembre, l'an mil huit cent quatre vingt-un.

(P. H.) ***Ottenfels*** *s. k.*
Pretis *s. k.*
Emich *s. k.*
Roeder V. *s. k.*
Weymann *s. k.*
Arago Emm. *s. k.*
Cornu Maxim. *s. k.*
d'Ernst V. *s. k.*
Vte Villar d'Allen *s. k.*
Rodrigues de Moraes M. *s. k.*
Ruchonnet L. *s. k.*
Fatio Victor *s. k.*

(L. S.) ***Ottenfels*** *m. p.*
Pretis *m. p.*
Emich *m. p.*
v. Roeder *m. p.*
Weymann *m. p.*
Emm. Arago *m. p.*
Maxime Cornu *m. p.*
V. d'Ernst *m. p.*
Vte. Villar d'Allen *m. p.*
M. Rodrigues de Moraes *m. p.*
L. Ruchonnet *m. p.*
Victor Fatio *m. p.*

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Budapesten, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi május hó tizennegyedikén.

Ferencz József *s. k.* (*P. H.*) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

193. szám.

(XXIX. ÜLÉS, 298. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a Luxemburggal 1882. évi február hó 11-én Berlinben a közönséges bűntettesek kiadatása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában" előterjesztett törvényjavaslatot illetőleg.

A bizottság tárgyalás alá vette a kérdéses törvényjavaslatot, s miután meggyőződött arról, hogy a beczikkelyezésre ajánlt államszerződés, a IV. czikk kivételével, a belga kormánynyal kötött s az 1881. évi XIX. t.-cz. által beczikkelyezett hason tartalmú államszerződéssel teljesen azonos, s a fennebbi IV. czikkben foglalt eltérés a diplomatiai képviselet által indokoltatik, illetőleg azzal van összhangban: tiszteletteljesen ajánlja a szóban forgó törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapest, 1882. évi május hó 17-én.

Gróf Cziráky János s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 193. számú irományhoz.

Indokolás

a „Luxemburggal kötött kiadatási szerződés beczikkelyezésére“ vonatkozó törvényjavaslatnak.

Luxemburg nagyherczegség kormánya kijelentvén, hogy hajlandó volna velünk egy, az ujabbi elveknek megfelelő kiadatási szerződést kötni: a magyar kormány ezen ajánlatot elfogadta és készségét kijelentette ilyen szerződés kötésére.

Minthogy ezen időben a tárgyalások befejeztettek a német-alföldi kormánynyal azon kiadatási szerződés iránt, mely az 1881. évi XVIII. törvényczikkben foglaltatik és a belga kormánynyal az 1881. évi XIX. törvényczikkben foglalt kiadatási szerződés iránt, a luxemburgi kormány ezen szerződések közlése mellett felhivatott, jelentse ki, hogy ezen két kiadatási szerződés közül, melyiket kivánja a további tárgyalások alapjául venni.

A luxemburgi kormány erre kinyilatkoztatta, hogy a belga szerződést egész terjedelmében elfogadja.

A luxemburgi kormány ezen elhatározásának legfőbb indokát az képezte, hogy az 1879-ben alkotott uj luxemburgi büntető-törvénykönyvbe a belga code penalból számos és jelentékeny részlet lett átvéve és igy sok határozmányban Belgium és Luxemburg büntető törvényhozása majdnem azonos.

A jelen szerződés csak egy pontban tér el a Belgiummal fennálló kiadatási szerződés szövegétől és ez a IV. czikkben van, mely a diplomatiai képviselet által indokoltatik.

Mivel Luxemburg kormánya nem tart önálló képviselőt Ő Felsége udvaránál, a kiadatás iránti diplomatiai megkeresést valamely más állam azon képviselője fogja közölni külügyi hivatalunkkal, a ki egyuttal a luxemburgi érdekek képviseletével is meg van bizva.

Luxemburg kormányánál nincs külön diplomatiai képviselőnk és a magyar-osztrák monarchia érdekeinek képviselete ezen kormánynál is a monarchiának Hágában székelő képviselőjére van bizva. Ez okból ez fogja a kiadatás iránti megkeresést előforduló esetben a luxemburgi kormánynyal közleni.

Kelt Budapesten, 1882. évi május hó 2-án.

Dr. Pauler Tivadar s. k.,
igazságügyminister.

194. szám.

(XXIX. ÜLÉS 298. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a szegedi tiszai állandó híd feljáróinak kiépitésére megkivántató költségről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság az 1880. évi XVII. törvényczikk értelmében államköltségen épitendő szegedi tiszai állandó hid kétoldalu útfeljárója javaslatba hozott kiépitésének szükségességéről és sürgősségéről a ministeri indokolásban foglaltak folytán meggyőződvén, tiszteletteljesen ajánlja a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat változatlan elfogadását, megjegyezvén, mikép miután a szükséges tervek csak e napokban készültek el, a folyó évre igényelt hitel fedezéséről az 1882. évi állami költségvetésben gondoskodni nem lehetett s ennek folytán a póthiteleknek a rendes évi háztartási mérleget megingató engedélyezése ellen a bizottság kebelében különben fenforgó aggály ez alkalommal elenyészettnek tekinthető.

Kelt Budapesten, 1882. évi május hó 17-én.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 194. számú irományhoz.

Indokolás

„a szegedi tiszai állandó híd feljáróinak kiépitéséhez megkivántató póthitelről“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

A szegedi állandó hid épitése a vállalkozó által az e részben fennálló szerződés értelmében 1883. év május hó 1-ső napjára be fogván fejeztetni, az azon való közlekedés akadálytalan megnyithatása érdekéből szükséges, hogy a hid tartozékát képező kétoldali útfeljáró elkészitése iránt mielőbb intézkedés tétessék.

Hogy ez iránt csak most utólagosan és nem egyidejüleg a hid terveinek beterjesztésével tétetett előterjesztés, annak indoka, hogy eltekintve attól, miszerint a reconstructió sürgősségénél fogva a hidtestre nézve, melynek épitése a vizben való alapozás folytán legalább egy munkaévvel többet vesz igénybe, a tervezeteket akkor kellett elkésziteni, midőn még a város hidfő körüli részének, valamint az újszegedi egész oldalnak rendezési terve részletes tanulmányozás tárgyát képezte s tulajdonképen a terek és utczák vonalai és niveau-viszonyai véglegesen csak azóta voltak megállapithatók, — általában az ilyes munkálatok természeténél fogva a hidfeljárók helyesen csakis azután tervezhetők, midőn már magának a hidnak szerkezete és magassági méretei véglegesen megállapittattak, illetőleg elfogadva lettek.

Ezen eljárás követtetik rendszerint minden nagyobb méretű hid épitésénél, e szerint eszközöltetett nevezetesen annak idejében a dunai »Margit«-hid feljáróinak kiépitése is.

A helyi viszonyok kedvezőtlen alakulása pedig oly hosszas és beható tanulmányokat és előmunkálatokot tett szükségessé e kérdés megoldásánál, hogy ha a hid épitésének kiadása és megkezdése ezen feljárók terveinek elkészitéseig elhalasztatott volna, a hid elkészülése és ennélfogva a két parti forgalomnak állandó helyreállitása legalább egy évvel későbbre lett volna csak lehetséges, s ennélfogva az 1880. évi XVII-ik törvényczikk e részbeni rendelkezése a közforgalmi érdekek nagy hátrányára épen nem lett volna betartható.

Czélszerűbbnek mutatkozott tehát a hid épitését azonnal, a mint az arra vonatkozó alaptervek elkészülhettek, vállalkozónak kiadni s azután, a mint a kellő tényező adatok végleg meg voltak állapitva, a feljárók kérdését tanulmányoztatni, s ezek iránt a törvényhozásnak pótlólag tenni előterjesztést.

Azon magassági méretek mellett, melyek a szegedi tiszai hidra nézve — tekintettel a hajózásra — a tavaszi szokásos nagy vizállások s a két parti új védművek magasságaihoz képest szükségkép megállapitandók voltak, a melyek szerint a hidfők kijárói a szegedi parton 7·80 meterrel, az új-szegedi parton pedig 9 meterrel jutottak a talaj középmagassága fölé, egyenesen ki van zárva annak lehetősége, hogy a feljárók egyszerű földfeltöltés utján állittat-

hassanak elő s ehhez képest a hidhoz való juthatás, — különösen a szegedi oldalon — csak nagyobb műszerkezetű épitmények segélyével közvetithető.

A feljárást közvetitő épitmények e szerint nélkülözhetlen s elválaszthatlan kiegészitő részét képezik az épités alatt álló hidnak, melynek teljes elkészitését az állam a fennebb idézett törvény 3-ik §-a értelmében a város részéről a reconstructió érdekében hozott nagy áldozatokkal szemben, minden viszteher nélkül magára vállalta.

A kérdéses hidfeljáróknak a forgalom igényeihez mérten való előállitását a hid fekvési viszonyai nagyban nehezitik.

Legfőbb nehézség, az útlejtő kiépitéséhez rendelkezésre álló terület korlátoltsága. A szegedi oldalon a lejáró csak az ugynevezett Széchényi-tér sarkáig terjedhet, mert ott nagy fennálló épületek léteznek, melyeket betemetni nem szabad, itt tehát csak 275 meter hossz az, melyen a 7·80 meternyi magassági különbségnek eloszolnia kell. Uj-Szegeden az arad-szegedi országuttal kell kapcsoltatnia a lejárónak, mely azon oldalon az egyedüli állandó s biztos közlekedés vonalat képezi.

Az új-szegedi hidfő és az országut közti távolság 426 meter, mely hosszban a lejáró lejtője már előnyösebben elosztható.

Mindkét oldalon feltétlenül szükséges azonban ezen fekvési helyzet mellett, hogy a hidtereket ketté választó hid-lejárók alatt a parton s a köztereken való forgalom lehetővé tétele czéljából közlekedésre alkalmas nyilások szerkesztessenek.

A hidfőknél e mellett gyalog feljáró, illetőleg lépcső is mellőzhetlenül szükséges, hogy a part hosszában a rakparton és a védtöltésen forgó közönség a hidra feljuthasson a nélkül, hogy e végből az egész tér megkerülésével a rendes utfeljárókhoz kelljen visszamennie.

A nagyobb lejtők hátrányainak ellensúlyozása végett mellőzhetlenül megkivántatik ezeken felül, hogy a feljárók uttalaja a forgalomra lehető legelőnyösebb módon s erős szilárd anyagból állittassék elő.

Egyátalában nem lehet végül kellő figyelem nélkül hagyni ezen művek előállitásánál azon tekintetet sem, hogy a feljáróknak magával a hidszerkezettel és a környezettel mindenesetre bizonyos összhangban kell állaniok, minthogy a feljárók az épités alatt álló hidnak közvetlen folytatását s kiegészitő részét képezik.

A kérdéses hidfeljárókra nézve a szegedi kir. biztosság által több irányban tett alternativ előtervezések és költségvetések alapján elkészitett terv, mely szerint a feladat az adott viszonyok között lehető legnagyobb takarékossággal oldassék meg, az érintett kivánalmaknak átalában megfelel.

Ezen terv szerint, melyet ·/. alatt ezennel van szerencsém bemutatni, a munkálat minden részletnél csak a fennebbi tekinteteknél fogva mellőzhetlenül szükséges kellékekre szorittatott. A munkálat épitési modorát ennél lejebb szállitani nem lehet a nélkül, hogy ez által az annyi áldozattal létesitett műveletek s különösen a feljárók által közvetlen érintett rakpart és hid aestheticai összhatása el ne rontassék.

A javasolt terv kivitele összesen 450,000 frt kiadást igényel, mely összegből a történt előszámitásokhoz képest az 1882. év folyamán kerekszámban 200,000 frt, 1883-ban pedig 250,000 frt fog szükségeltetni.

Ehez képest lett a szükségelt épitési alap engedélyezése s illetve felosztása a törvényjavaslat 1-ső és 2-ik §-ai alatt meghatározva.

A hidfeljárók kérdése szoros összefüggésben áll magával a hid folyamparti pilléreinek épitésével, a mennyiben a két hidfő-tér felé eső részének mi módon való kiépitésére a feljárók

csatlakozási módjának végleges megoldása befolyással bir, minélfogva, ha a feljárók elkészitése iránt mielőbb végleges intézkedés nem tétetik: a híd elkészitésére nézve kitűzött határidő sem fog betartathatni s a forgalomnak a törvény értelmében való megnyithatása is esetleg hosszabb időre elhuzódhatik.

Miért is, midőn a mellékelt törvényjavaslatot van szerencsém ezennel beterjeszteni: tisztelettel kérem a t. képviselőházat, méltóztassék azt még ezen ülésszak alatt tárgyalni, mert csakis úgy lesz lehetséges, hogy a szóban levő munkálat még a jelen évi épitési idény alatt tényleg foganatba vétethessék.

Kelt Budapesten, 1882. évi május hó 9-én.

Ordódy Pál s. k.,
m. kir. közmunka- és közlekedési minister.

195. szám.

(XXX. ÜLÉS, 309. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye,

az erdélyi róm. kath. Status igazgató tanácsának a nagyméltóságú főrendi házhoz a gyula-fehérvári káptalani és kolozsmonostori conventi levéltáraknak a magyar országos levéltárral egyesitéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásának függőben tartása iránt.

$\frac{384.}{e. 28.}$ 1882. Az erdélyi róm. kath. Status igazgató-tanácsától.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Méltóságos Főrendek!

A gyulafehérvári káptalani és kolozsmonostori konventi levéltáraknak egyesitéséről a magyar országos levéltárral, belügyminister ur ő nagyméltósága 1882. évi márczius hó 23-án törvényjavaslatot méltóztatott a képviselőházhoz beterjeszteni, mely azt el is fogadta.

Azonban ezen törvényjavaslat indokolása nézetünk szerint téves information alapszik; mert ha talán az országot illető némely okiratot leszámitunk, eme levéltárak teljesen ugyan oly természetűek, mint az anyaország káptalani és konventi levéltárai; ezen természetükön azon körülmény, hogy egy időben saecularisálva voltak, mit sem változtatott; mert ezen saecularisatio 1744-ben országos törvény által visszavonatott; ezen saecularisatio az erdélyi fejedelmek korában a nagyváradi és más az erdélyiek hatalmába került káptalanok és konventek levéltárára is ki volt terjesztve és azok még is más káptalani és konventi levéltáraktól, kivéve talán egykori szomorú sorsuk nyomait, nem különböznek; azon kivül e levéltárak igen sok város, község, rendek és felekezetek s különösen családok okiratait őrzik, mely okiratok még nem váltak csupán történelmi adatokká, minthogy ámbár az ősiség megszünt, mégis az inscriptionális, coloniális és allodialis perek Erdélyben még nem szüntek meg, mely okból félni lehet, hogy ha ezen levéltárak szabad kutatásnak engedtetnek át, sok kellemetlen bonyodalom forrásaivá válhatnak; végre pedig az is megfontolandó körülménynek látszik, hogy az ezen levéltárakban elhelyezve levő letétemények, melyek sok családi titkot foglalhatnak magukban, mily jognál fogva volnának azon testület hüsége alól idegenek által kivehetők, melyre bizattak.

Mindezen érvek arra inditanak minket, hogy azon legalázatosabb kéréssel folyamodjunk Nagyméltóságodhoz és a Méltóságos Főrendekhez, méltóztassanak az idézett törvényjavaslat

tárgyalását mindaddig függőben tartani, mig igazgató-tanácsunk a lehető legrövidebb idő alatt ezen levéltárak jogi természetére vonatkozólag részletes és okadatolt fölterjesztését megteheti.

Hazánk törvényhozásának az ügyek praecipitálása sohasem volt szokása és különösen oly intézmények megbolygatása, melyek a multban mély gyökeret vertek, hosszasabb megfontolást látszik igényelni.

Kolozsvártt, az erdélyi római katholikus status igazgató-tanácsának 1882. évi május 19-dikén tartott üléséből.

Páll Sándor *s. k.,*
alelnök.

Ifj. Ficskor Elek *s. k.,*
titkár.

196. szám.

(XXX. ÜLÉS, 310. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1882. évi május hó 27-én tartott

CXIII. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik napirend szerint az 1882. évi 21.700,000 frtnyi rendkivüli hadi költségekből a magyar korona országaira eső rész fedezéséről szóló törvényjavaslatnak végszerkezetben való megszavazása.

Elnök kérdi, elfogadja-e a ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszerkezetében, igen vagy nem?

A ház felállás és ülve maradással foganatositott szavazás szerint a törvényjavaslatot végszerkezetében is elfogadja és azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendekkel szokott módon közöltetni rendeli.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 196. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az 1882. évi 21.700,000 frtnyi rendkivüli hadi költségekből a magyar korona országaira eső rész fedezéséről.

1. §.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok által, a monarchia déli részében és a megszállott területen kitört mozgalom leküzdésére 21.700,000 forint mint rendkivüli hadi szükséglet szavaztatván meg, ebből a magyar korona országaira esik 6.813,800 forint.

Felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy az utóbbi összeget a közös pénzügyministernek kifizesse.

2. §.

Ezen összegből 2.669,000 forint a közös aktivákra befolyt összegekből és a közös pénztár birtokában levő értékek részbeni felhasználása által fedezendő.

A fenmaradó 4.144,800 forint fedezése az 1882. évi IV. törvényczikk 4. §-ában megállapitott módon, hitelmívelet útján eszközlendő.

3. §.

Az 1. §-ban megjelölt 6.813,800 frtnyi kiadás az 1882. évi IV. törvényczikk 2. §-ának »rendkivüli közösügyi kiadás« I. fejezete 3. czíme alatt, a 2.669,000 frtnyi bevétel pedig ugyanazon törvényczikk 3. §-ának »átmeneti bevételek« II. fejezete 7. czíme alatt elszámolandó.

4. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

***Baross Gábor** s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

197. szám.

(XXX. ÜLÉS, 311. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház hármas állandó bizottságának „a gyulafehérvári káptalani és kolozsmonostori conventi erdélyi országos levéltáraknak, a magyar országos levéltárral egyesitéséről" szóló törvényjavaslat, s erre vonatkozólag az erdélyi római katholikus status igazgató-tanácsa részéről benyujtott kérvény tárgyában.

A ministeri indokolásban foglaltak meggyőzték a bizottságot a gyulafehérvári káptalani és a kolozsmonostori conventi erdélyi országos levéltáraknak a magyar országos levéltárral való egyesitésének indokoltságáról és célszerüségéről.

A bizottság ebbeli meggyőződését az erdélyi római katholikus status igazgató-tanácsa részéről f. évi május hó 19-én $\frac{384}{e.\ 28.}$ szám alatt benyujtott s a ház nagyméltóságú elnöke által alkalmas használat végett rövid uton a bizottságnak kiadott kérvényben felhozottak annyival kevésbé gyöngithetik meg, miután a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat a tulajdonjog szabályozására nézve rendelkezéseket nem tartalmazván, az egyesités is ezen jogból folyó igények korlátozására, avagy megszüntetésére indokul nem szolgálhat, sőt e mellett még az is figyelembe veendő, mikép a kérdéses igények minél gyorsabb, egyszerűbb kielégithetése szempontjából a kormány nyilatkozata szerint mintegy három hónapra terjedő határidő szándékoltatik nyujtatni, hogy a felekezetek alapitványi és más magán-okirataik kiválasztása és rendelkezésükre hagyása iránt intézkedhessenek, valamint a városok, községek, egyesek, testületek és családok a letétben levő okmányaik visszavétele, vagy otthagyása iránt határozhassanak.

Ily körülmények közt bővebb igazolásra nem szorul, hogy a szóban levő törvényjavaslat ellen jogi szempontból sem tehető kifogás s ép ez okból érzi magát a bizottság inditottnak, hogy a nevezett igazgató-tanács fennebbi kérvényét, melylyel a kérdéses törvényjavaslat tárgyalása addig, mig a szóban forgó levéltárak jogi természetére vonatkozólag részletes és okadatolt felterjesztését megteheti, függőben tartatni céloztatik, figyelmen kivül hagyva, inditványozza a Nagyméltóságú főrendi háznak a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatnak általánosságban leendő elfogadását. A mi a részleteket illeti, a bizottságnak azokra nézve sincs elvi kifogása. Figyelembe véve azonban azt, mikép a bizottság nézete szerint már a kedélyek megnyugtatása és a félreértések kikerülése szempontjából is kivánatosnak mutatkozik, hogy a multban gyökeredző intézmények megváltoztatását eszközlő, tisztán közigazgatási természetű törvényes intézkedésekben, — noha azokból a tulajdonjog kiterjesztése, illetve megszoritása, avagy megszüntetése nem is következtethető, legalább

általánosságban körvonaloztassanak a tulajdonjognak a változott viszonyokhoz képest, a czélszerűség és méltányosság korlátai közt leendő érvényesitését biztositó módozatok, a 3. §. a kormány fennebb kiemelt intentiójának megfelelő következő szövegezésben ajánltatik elfogadásra:

3. §.

Jelen törvény végrehajtásával a belügyminister bizatik meg, ki három havi határidőt tűz ki oly czélból, hogy ugy az erdélyi római katholikus status és egyházmegye és más hitfelekezetek alapitványi és más magán okirataik kiválasztása és rendelkezésükre hagyása iránt intézkedhessenek, valamint a városok, községek, egyesek, testületek és családok is letétben levő okmányaik visszavétele, vagy otthagyása iránt határozhassanak.«

Budapest, 1882. évi május hó 24-én.

Id. báró Vay Miklós *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 197. számú irományhoz.

Indokolás

„a gyulafehérvári káptalani és kolozsmonostori conventi erdélyi országos levéltáraknak, a magyar országos levéltárral való egyesitése tárgyában beadott törvényjavaslathoz.

Az erdélyi két hiteles levéltár lényegesen különbözik a magyarországi hiteles helyek ugynevezett országos levéltáraitól. Mig Magyarországon a hiteles helyek megmaradtak napjainkig a római katholikus káptalanok és conventek kezében: Erdélyben a reformatio secularizálta a gyulafehérvári káptalani és kolozsmonostori conventi levéltárt és azok kezelését három-három, a fejedelem által kinevezendő világi emberre bizta (Approb. C. IV. R. XVIII. czím), egyuttal azonban valóságos országos, vagyis állami levéltárakká tette, a hová a törvények eredeti példányai (Approb. C. III. R. XII. czím) a liber regiusok (Comp. Con. R.st. VI XIII. czím) az adó- és dézsma-lajstromok (Appr. C. II. R. X. czím 4. czikkely, III. R. II. czím 9. czikkely) leteendők voltak.

Megszűnvén Erdély függetlensége, III. Károly király 1729-ben, még mielőtt a törvényhozás megszüntette volna a katholikus egyháziakat kizáró rendelkezést, a két levéltárt a gyulafehérvári erdélyi káptalan gondviselése alá helyezte, de nem egészen ugy, a mint a secularizátió előtt volt.

A káptalannak igazgatása mellett ugyanis, melyet a Kolozsvárra került kolozsmonostori conventi levéltárra nézve egy kanonok, mint conservator gyakorolt, a levéltárnoki teendők Gyulafehérvárt két — egy katholikus s egy református — a kolozsmonostori levéltár tekintetéből pedig három, egy katholikus, egy református, egy unitárius világi requisitorra bizattak. E rendeletileg teremtett állapot, mely tulajdonkép sem a reformatió előtti, sem utáni állapotnak nem felelt meg, nem változott az 1744. VII. t.-cz. után sem, mely az approbatáknak a papságot kizáró rendelkezését megszüntette, megmaradt mai napig s annak megváltoztatása csak azért inditványoztatik törvény utján, mert némely oldalról abbeli aggodalmak merültek fel, mintha az állapotnak megváltoztatása közigazgatási uton eszközölhető nem volna.

A mi a törvényjavaslatba foglalt intézkedésnek érdemét illeti: az, nem is tekintve, hogy e két levéltár részben az Erdélylyel a fejedelmi korszakban kapcsolatban volt magyarországi részekre is vonatkozik, szükségképi következménye az uniónak.

Erdélynek Bécsben volt kanczelláriai, Kolozsvárt volt főkormányszéki, Nagy-Szebenben volt kincstári levéltára már is Budapesten vannak s ezek mellől magának Erdélynek köz-

igazgatási és még inkább tudományos érdekei tekintetéből nem hiányozhatnak Erdélynek tulajdonképi országos levéltárai. E két levéltár, két külön városban, dolgozásra, kivált a hidegebb és homályosabb évszakokban nem alkalmas templomhelyiségekben ugyszólván tisztviselők nélkül — az öt requisitor közül három már meghalt, kettő a hetvenedik éven jóval felül van — jelen állapotában meg nem maradhat.

Minden mást mellőzve, ha Erdélyben hagyatnék: gondoskodni kellene alkalmas mellékhelyiségekről, a hol dolgozni lehessen; alkalmas tisztviselőkről, kik a közönség szolgálatára mindig készen álljanak s a kiket ezért nagyobb javadalmazással kellene ellátni, mint a mostani requisitorokat, a kik 84 frt évi fizetéssel díjaztatnak, mig a magyar országos levéltárral való egyesités esetében mind e bajokon minden újabbi költség nélkül segitve lesz.

Budapesten, 1882. évi márczius hó 23-án.

Tisza Kálmán s. k.,
mint belügyminister.

198. szám.

(XXX. ÜLÉS, 312. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye

Vadkert község római katholikus hiveinek, a polgári házasság mellőzése a római katholikus fineveldék — jelesen a kassainak visszaállitása, az 1868 : LIII. t.-cz. 1—18. §-ainak, ugy az 1879. évi LIII. t.-cz. 53. §-ának módositása, a vallás és tanulmányi alapoknak kizárólag katholikus czélokra leendő forditása, s azoknak katholikus hivek által leendő autonom kezelése, a budapesti egyetem dekatholizatiójának megakadályozása és a közös iskolai intézmény megszüntetése iránt.

Nagyméltóságú Főrendi ház!

Valamint honfitársaink milliói e hazában mindinkább kezdik belátni, hogy a katholikus ügyek zaklatását tovább is tétlenül nézni lehetetlen: ugy mi is pestmegyei Vadkert községének róm. kath. világi polgárai, öntudatában ügyünk igazságának, öntudatában századok által szentesitett jogaink és érdekeinknek öntudatában annak is, hogy épen azért, mert szeretjük édes hazánkat, nem kivánhatjuk, hogy annak különben is sokfelől zaklatott nyugalmát még vallási bajok is háborgassák: alkotmányos honpolgárokhoz illő nyiltsággal, a következőkben terjesztjük elő alázatos kérelmeinket:

1. Tekintve, hogy az 1868. évi LIII. törvényczikk, valamint az 1878. évi XL. törvényczikk 53. §-a nem felel meg a gyakorlati élet jogos igényeinek, és számtalan esetben a vallásfelekezetek közötti éles surlódásokra szolgál alkalmul: kérjük ezen törvények módositását oly értelemben, hogy a szülék legszentebb természeti jogai gyermekeik vallásos nevelése körül s a honpolgárok valódi lelkiismeret-szabadsága biztosittassék.

2. Minthogy nem csak a törvény, de a tulajdon szentsége is csak ugy biztositja a katholikus egyház minden sajátját, mint bármely vallásfelekezet tulajdonát, s önkényes erőszak s hatalmaskodás minden birtoknak törvénytelen elsajátitása: buzgó katholikus őseink által katholikus egyházi vagy iskolai czélokra tett alapitványok el nem tulajdonithatók sem állami, sem más felekezeti czélokra. Mi tehát, kik más vallásfelekezetbeliek alapjait vagy alapitványait sértetlenül fentartatni kivánjuk, elsajátithatlan tulajdonnak elismerjük: katholikus egyházunk részére is követelünk legalább annyit, hogy a hányszor tüzetesen megvizsgált, ugyanannyiszor katholikus természetüeknek talált vallás- és tanalapjai rendeltetésüknek megfelelő czélokra fordittassanak az 1791-iki XXVI. törvényczikk 12-ik §-ának eme szavai szerint: »Fundationes Catholicorum pro Catholicis, Evangelicorum autem pro Evangelicis deinceps convertantum, adeoque non modo ab ulteriori harum repetitione pro futuro ab utrinque praescindatur, verum etiam nullae unqam deinceps quocunque sub praetextu admitti possint — occupationes.« Innét

3. Méltán aggályra és jogsérelemre találunk okot a budapesti egyetem czélba vett elállamiasitásában is. A magyar egyetem katholikus alapitvány; annak alapja szintén egyházi származású, mert birtoka az egyházat illető javak, melyek törvényeink szerint az egyháztól el nem idegenithetők. Nem is azért helyezte az egyház a törvény oltalma alá a magyar egyetemet, hogy az katholikus eredete és jellegéből kivetkőztessék, hanem hogy annak alapja, léte és kath. jellege még inkább biztosittassék. A protestansok nem engednék sem sárospataki, sem debreczeni, sem késmárki, sem más tanodájukat elállamiasittatni azon egy okból, mert sajátjuk. Birják békével; de hasonló jognál fogva mi sem engedhetjük kath. egyetemünket állam-egyetemmé átalakittatni; sőt miután a régi viszonyok megváltoztak, visszaköveteljük mint sajátunkat a tökéletes viszonosság elvénél fogva.

4. Középtanodáinkhoz való jogunkat Haynald Lajos bibornok-érsek ő Eminenciájának ismert emlékirata értelmében szintén fentartani, az 1849-ben megszüntetett kassai róm. kath. finöveldét (convictus) pedig alapitványi és végrendelkezési oklevelei alapján mielőbb visszaállittatni kivánjuk.

5. Savigni, a nagy porosz államférfiú, a polgári házasság iránt a turini parlament részéről felszólitva, véleményét imigyen fejezte ki: »Mindig azon elvből indultam ki, hogy a házasság természetét többféle elemek képezik, melyek között első és irányadó az erkölcsi, a vallási elem; holott a polgári házasság csak a jogit ismerve el, és a vallási elemnek tiszteletben tartását csak az egyén tetszésére bizva, ezen elhanyagolás által tárt kaput nyit a házasság elfajulására . . . . . . Ha önök ma a polgári házasságot elrendelik, kétségkivül számosan fognak találkozni, kik azt részint könnyelműségből és hiuságból, részint azért, mert a keresztény elvektől valójában idegenkednek, örömmel fölkarolandják! . . . . . . és csakhamar azon pontig jutandunk, hol a házasság és ágyasság közti határt megszabni lehetetlen leend.«

A hirneves protestans államférfiú ezen véleményének alaposságát kézzelfoghatólag tapasztalja jelenleg saját hazája Poroszország is, és a bajon segiteni készül. Mi tehát a helyett, hogy ily tapasztalatok után is minden áron experimentálni óhajtanánk, és különben is túlterhelt államháztartásunk kiadásait a polgári házassággal járó új hivatalok felállitásával szaporitani akarnók, inkább okulunk más kárán, és a hitelveinkbe ütköző, a családi életet, a polgári társadalmat, korunk műveltségének nagy kárára keresztény jellegéből kiforgató, és igy az államra nézve is veszélyes polgári házasságot bármily alakjában elejteni kérjük. Egyébiránt mély tisztelettel maradunk

Vadkerten, 1882. évi május hó.

A Nagyméltóságú Főrendi háznak alázatos szolgái:

Jilus János *s. k.*,
egyházgondnok.
Farkas Antal *s. k.*
Ozsko János *s. k.*
Kovács Mihály *s. k.*
stb. stb. stb.

199. szám.

(XXX. ÜLÉS, 312. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kérvénye,

a Stomfai választókerület választópolgárainak a polgári házasság intézményének mellőzése, a vallás és tanulmányi alapoknak kizárólag katholikus czélokra forditása és katholikus közegek általi kezelése és az 1868: LIII. t. cz. 1—18. §-ainak, ugyanaz 1879: LIII. t. cz. 53. §-ának módositása tárgyában.

Nagyméltóságú Főrendi ház!

Azon hazafiúi aggodalomtól vezéreltetve hogy az ezredéves hagyományokkal ellenkező polgári házasság behozatala által a nép erkölcsi érzete megmételyeztetik és a családi kötelék meglazitása által a társadalmi rend szilárdsága megingattatik; — továbbá, hogy a közös iskolák intézménye által az ifjuságba a vallás iránti közönyösség alapja ojtatik, — nemkülönben hogy az alapitványok az államositás által (mint az a külállamokban eddig rendszeresen bekövetkezett) veszendőbe mehetnének és igy a felekezetekre, intézményeik további fentartása czéljából új súlyos teher háramlanék, alázatosan esedezünk, miszerint a polgári házasság behozatalának eszméjét végkép elejteni — a közös iskolák intézményét megszüntetni — az alapitványokat az államositástól megóvni méltóztassék!

Végül alázatosan esedezünk, ne terheltessék az 1879-iki XL. törvényczikk 53. §-át (esetleg az 1868-iki LIII. törvényczikk 1—18. §§-ait olykép módositani, hogy se a szülők vallásszabadsága ne korlátoztassék, se a lelkészek lelkiismerete az országos törvénynyel ellentétbe ne hozassék!

Alázatos könyörgésünket ismételve legmélyebb tiszteletünk kifejezése mellett maradunk
A nagyméltóságú Főrendi ház

Kelt Stomfán, márczius 21-én 1882.

alázatos szolgái:

Koltay Alajos s. k.
Törzös Miklós s. k.
Kofrányi Alajos s. k.,
zohori plébános.
Simon Miskovic s. k.,
biró.
stb. stb.

200. szám.

(XXXI. ÜLÉS 315. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „az 1882. évi 21.700,000 forintnyi rendkivüli hadi költségekből a magyar korona országaira eső rész fedezéséről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslatnak a költségek kiszolgáltatására vonatkozó része a közösügyi bizottságok f. évi april hó 27-én legfelsőbb szentesitést nyert határozatain alapszik, a fedezet tekintetéből javaslatba hozott intézkedések pedig a bizottság nézete szerint a czélszerűség kivánalmait kielégitik.

Figyelemmel az előre bocsátottakra, tiszteletteljesen ajánltatik a kérdéses törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadása.

Budapest, 1882. évi május hó 27-én.

Gróf Cziráky János *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 200. számú irományhoz.

Indokolás

„az 1882. évi rendkivüli hadi költségek fedezéséről" szóló törvényjavaslathoz.

A közös ügyek tárgyalására 1882. évi april 15-re rendkivüli ülésszakra Bécsbe egybehivott országos bizottságok a következő 1882. évi április hó 27-én O Felsége által szentesitett határozatokat hozták:

I. czikk.

A közös ministeriumnak ama 8.000,000 frtnyi összegen felül, mely a monarchia déli részében és a megszállott területen kitört mozgalom leküzdésére 1882. évi február hó 6-án legfelsőbb jóváhagyást nyert, határozattal engedélyeztetett, még 21.700,000 forintnyi összeg, mint rendkivüli hadiszükséglet megszavaztatik azzal a hozzáadással, hogy ez utóbb emlitett összegből a monarchia déli részében és az elfoglalt területen erőditési és védelmi épitkezésekre, valamint Bosznia és Herczegovinában katonai utak és ösvények elkészitésére fordittassék.

II. czikk.

A 16.001,000 forintnyi összeg és az 5.699,000 forintnyi összeg között az átruházás jog nem adatik meg.

III. czikk.

A fentemlitett közösen fedezendő hadiszükséglet összege	21.700,000 frt
melyből a magyar kincstár terhére mindenek előtt levonandó két százalék	434,000 frt.
A fennmaradó összegből, mely	21.266,000 frt,
a törvény értelmében a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok által fedezendő 70%	14.886,200 frt
és a magyar korona országaira eső 30%	6.379,800 frtot

tesz ki.

IV. czikk.

Ez összegnek elszámolása a megszállott területen létező parancsnokságok, hadcsapatok és intézetek részére az 1882. évre megszavazott hitelekkel együttesen és a megfelelő czímek, úgy szintén az I-ső és II-ik czikkekben foglalt intézkedéseknek megtartása mellett eszközlendő.

Ezen határozatok alapján a magyar korona országainak 1882. évi államköltség-

vetésében a „rendkivüli közösügyi kiadás“ fejezetének 3. czíme alatt a monarchia déli részében és a megszállott területen kitört mozgalom leküzdésére rendkivüli szükségletkép előforduló 2.512,000 forint emelkedik 6.813,800 forinttal.

Az egész 21.700,000 forint rendkivüli hadiszükséglet részbeni fedezésére a közös aktivákra befolyt összegekből és a közös központi állampénztár birtokában levő értékpapirok egy részének eladása által szerzendő 8.500,000 forint fog fordittatni.

Ezen 8.500,000 frtnyi fedezetből esik Magyarország javára a Quote arányában 2.669,000 forint.

A fedezetlen 4.144,800 frtot pedig 5%-kal osztrák értékben kamatozó adómentes járadékkötvények kibocsátása és elárusitása, esetleg más hitelmívelet utján kivánom fedezni.

A közös activákból, illetőleg a fennebb emlitett értékpapirok eladásából várandó fedezetnek Magyarországot illető része a fenntebbi 2.669,000 frt erejéig a magyar korona országainak 1882. évi államköltségvetésében az átmeneti bevételek II. (második) fejezete 7. czíme alatt előforduló 2.512,000 frttal együttesen lesz elszámolandó.

Budapesten, 1882. évi ápril hó 28-án.

Gróf Szapáry Gyula s. k.,
m. kir. pénzügyminister.

201. szám.

(XXXII. ÜLÉS, 323. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Belügyminister úr értesitvénye,

mely szerint 1882. évi junius hó 8-án mint Urnapján a budavári helyőrségi templomban ünnepélyes isteni tisztelet, s az után a szokásos körmenet fog megtartatni.

1936. / eln.

A magyar királyi belügyministertől.

Nagyméltóságú Elnök ur!

Folyó évi junius hó 8-án mint Urnapján, a budavári helyőrségi templomban reggeli 7 órakor ünnepélyes isteni tisztelet lesz s ennek bevégezte után a szokásos ünnepélyes körmenet fog megtartatni.

Miről van szerencsém Nagyméltóságodat tudomás végett tisztelettel értesiteni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi május hó 30-án.

A minister helyett:

Prónay József s. k.,
államtitkár.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György urnak, a főrendiház elnökének.

202. szám.

(XXXII. ÜLÉS 324. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök úr értesitvénye,

mely szerint ő cs. és apost. kir. Felsége Szlávy József közös pénzügyministert ebbeli állásától felmenteni, s egyuttal Kállay Benjámin a közös külügyministerium osztályfőnökét közös pénzügyministerré legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

1890.
M. E.

Magyar királyi ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök úr!

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi junius hó 4-én kelt legfelsőbb elhatározásával Szlávy József közös pénzügyminister urat ebbeli állásától saját kérelmére kegyelemben felmenteni, s egyuttal Kállay Benjamin urat, a közös külügyministerium osztály főnökét közös pénzügyministerévé legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Miről a közös külügyminister ur megkeresése folytán van szerencsém Nagyméltóságodat a magyar országgyülés főrendi házának szives értesitése czéljából tiszteletteljesen tudósitani.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1882. évi junius hó 5-én.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az arany gyapjasrend vitézének s a Szent-István-rend nagykeresztesének.

203. szám.

(XXXII. ÜLÉS 325. 1) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi junius hó 5-én tartott

CXVI. ülése jegyzőkönyvéből.

1558. Következik a fennállott kikindai kerülethez tartozott községek határában fekvő kincstári ugynevezett „Ueberland" földek eladásáról szóló törvényjavaslatnak harmadszor felolvasása.

A ház ezen harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadván, azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendiházhoz szokot módon átküldetni rendeli.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 203. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a fennállott kikindai kerülethez tartozott községek határában fekvő kincstári, úgynevezett „Überland“ földek eladásáról.

1. §.

A fennállott kikindai kerületet képezett Nagykikinda, Mokrin, Karlova, Basahid, Szerb-Keresztur, Josefova, Kuman, Franyova, Melencze és Tarras községek és a m. kir. pénzügyministerium között, 1882. évi április hó 28-an, illetőleg 30-án kötött, s az úgynevezett »Überland« földekre vonatkozó szerződések megerősittetnek.

2. §.

Nevezett vevő községek a megvett birtokrészeket jelenlegi birlalóiknak a megfelelő vételárban tulajdonul átengedni kötelesek, feljogosittatnak azonban e községek, hogy mindazon ideig, mig a község és az egyes birlalók között a birtokviszony véglegesen rendeztetik, illetőleg, mig a kölcsön teljesen törlesztve nem lesz, az illető birlalóktól és jogutódaiktól a vételárnak és a haszonbéri hátraléknak megfelelő kölcsön évi járadékát beszedhessék, esetleg késedelmi kamataival együtt, a közadók módjára behajthassák.

3. §.

A 2. §-ban emlitett évjáradék megállapitásának alapjául szolgálandó földrészletek osztályozása iránt felmerülhető vitás kérdések felett egy hármas tagú bizottság döntend, minden birói eljárás kizárásával, mely bizottságból egy-egy tagot a felek, elnököt pedig a két bizottsági tag választanak. Ha a két bizottsági tag között az elnök választása iránt megegyezés létre nem jön: a belügyminister intézkedik az elnök kinevezése iránt.

4. §.

A községeknek ezen törvény alapján tett intézkedései felett foganatositandó felügyelet, valamint az eljárás megállapitása iránt a belügyminister rendeletileg intézkedik.

5. §.

A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy a szerződések tárgyát képező földek átruházása utáni illetéket, a szerződésileg kikötött vételárnak alapul vétele mellett szabathassa ki.

Azon első átruházások, melyek szerint a szerződések tárgyát képező földek, a jelen törvény értelmében a községektől a jelenlegi birlalókra tulajdonjogilag átmennek, — nemkülönben azon beadványok, okmányok, kimutatások, birósági jegyzőkönyvek, és mellékletek is, melyek ezen törvényből kifolyólag a telekkönyvi »átalakitás« és egyéni telekkönyvek készitésénél követendő eljárás alkalmával szükségesek, — bélyeg- és illetékmentesek.

6. §.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminister, belügyminister és igazságügyminister bizatnak meg.

Rakovszky István s. k.,
a képviselőház jegyzője.

204. szám.

(XXXII. ÜLÉS, 325. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi junius hó 7-én tartott

CXVIII. ülésének jegyzőkönyvéből.

Napirend szerint következett „a császári és királyi közös hadsereg katonai nevelő- és tisztképző intézeteinél magyar korona országokbeli ifjak részére adományozandó 120 alapitványi helynek felállitása tárgyában" szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása. Ennek megtörténte után kérdi elnök: elfogadja-e ház a törvényjavaslatot végszerkezetében?

A ház felállás és ülve maradással teljesitett szavazás szerint a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 204. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a császári és királyi közös hadsereg katonai nevelő- és tisztképző intézeteinél magyar korona országokbeli ifjak részére adományozandó 120 alapitványi helynek felállitása tárgyában.

1. §.

A császári és királyi közös hadsereg katonai nevelő- és tisztképző intézeteinél (al- és főreáltanodák s akadémiák) ezennel 120 magyar állami alapitványi hely rendszeresittetik, melyek egyedül magyar korona országokbeli ifjaknak adományozhatók.

2. §.

Ezen alapitványi helyeknek — az érintett intézetek között — kiváló figyelemmel a katonai akadémiákra leendő czélszerű megosztása iránt, a közös hadügyministerrel egyetértőleg, a honvédelmi minister intézkedik.

3. §.

Az alapitványi helyek iránt, nyilvános pályázatot a honvédelmi minister hirdet, ki a pályázat feltételeit a császári és királyi közös hadügyérrel egyetértőleg állapitja meg.

4. §.

Ezen magyar állami alapitványi helyeket, Ő Felsége a honvédelmi minister előterjesztésére adományozza; a szükséges költségeket a nevezett minister teszi folyóvá, és gondoskodik arról, hogy ezen alapitványi helyek megfelelő részben, már az 1882/3-dik tanévre adományoztassanak.

5. §.

A honvédelmi minister utasittatik, hogy az alapitványi helyek fentartására szükséges összeget, tárczájának költségvetésébe, évenként, és az intézetek szerint részletezve vegye fel.

6. §.

A mennyiben pedig a 4-ik §-ban megjelölt első alkalomra, a megfelelő összeg a költségvetésben meg nem szavaztathatnék: annak fedezésére póthitel kérendő.

7. §.

A honvédelmi minister feladatát képezi, hogy ezen alapitványi helyeknek teljes számban való betöltésére felügyeljen, hogy továbbá mind e helyeknek az egyes intézetek közt miként történendő megosztásáról, adományozásáról, a növendékek mikénti képeztetéséről és előhaladásáról az országgyülésnek évenkint, még pedig a költségvetés tárgyalását megelőzőleg kimeritő jelentést tegyen.

8. §.

Ezen törvénynek végrehajtásával a pénzügyi és a honvédelmi ministerek bizatnak meg.

Baross Gábor *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

205. szám.

(XXXII. ÜLÉS, 325. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi junius hó 7-én tartott

CXVIII. ülése jegyzőkönyvéből.

Következik továbbá: „a megszállott tartományokban és Dalmátia déli részeiben felmerült zavarok következtében elhalt hadseregbeli (haditengerészeti) és honvédségi egyének segélyre szorult özvegyeinek és árváinak ideiglenes segélyezéséről“ szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendiházzal szokott módon közöltetni határozza.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 205. számú irományhoz.

Törvényjavaslat,

a megszállott tartományokban és Dalmátia déli részeiben felmerült zavarok következtében elhalt hadseregbeli (haditengerészeti) és honvédségi egyének segélyre szorult özvegyeinek és árváinak ideiglenes segélyezéséről.

1. §.

Felhatalmaztatik a ministerium, hogy a hadsereg (hadtengerészet) és honvédség állományához tartozott. s a megszállott tartományokban és Dalmátia déli részében a felmerült zavarok alkalmából elesett, vagy megsebesülés avagy a hadi fáradalmak következtében elhalt legénység segélyre szorult özvegyeit és árváit addig is, mig e részben az 1880. évi XXVII-ik törvényczikk 9-ik §-a rendelkezéséhez képest általános törvény fog alkottatni, segélyben részesitse.

2. §.

Ezen segély az 1-ső §-ban emlitett általános törvény létrejöttéig az 1882. évi XI-ik törvényczikkben meghatározott módon szolgáltatandó ki, és a mozgósitottak özvegyei és árvái részére ezen most emlitett törvényczikkben megszabott segélynél nagyobb nem lehet.

3. §.

Ezen segélyek, az 1880. évi XXVII-ik törvényczikk 5-ik §-a 2-ik pontja értelmében, a hadmentességi alapból fedezendők.

Ugyanezen alapból fedezendők azon ellátási illetmények is, melyek az 1-ső §-ban emlitett körülmények között elhalt havi díjasok özvegyei és árvái javára, a jelen törvény életbeléptetése után a fennálló szabályok értelmében szabatnak ki.

4. §.

Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi minister és pénzügyminister bizatnak meg.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

206. szám.

(XXXII. ÜLÉS, 325. 4) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi junius hó 7-én tartott

CXVIII. ülése jegyzőkönyvéből.

Következett: „az 1881. évi XLII. törvényczikk pótlásáról“ szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendiházzal szokott módon közöltetni rendeli.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 206. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

az 1881. évi XLII. törvényczikk pótlásáról.

1. §.

Az 1881. évi XLII. törvényczikk által a különös gazdasági költségek megtéritésének czímén az ármentesitett területek részére biztositott rendelkezések 1883. január 1-től kezdve még azon esetben is érvényesitendők, ha az új kataszter alapján az új adó még akkorra kivethető nem volna; ez utóbbi esetben azonban az ekként elengedendő összegek a kiigazitási munkálat folytán az egyes társulatok mentesitett árterületén előállott adótöbbletet meg nem haladhatják s a kiigazitás előtti adóalap az új kataszter szerinti adókivetés életbeléptéig csorbulást nem szenvedhet.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

207. szám.

(XXII. ÜLÉS, 325. 5) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi junius hó 7-én tartott

CXVIII. ülése jegyzőkönyvből.

Következett napirend szerint: „a Bécsben 1882-ik évben tartandó nemzetközi villamossági kiállitáson kiállitandó tárgyaknak ideiglenes szabadalmáról“ szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadja, s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett szokott módon a főrendi házzal közöltetni rendeli.

Baross Gábor *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 207. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Bécsben, 1882-ik évben tartandó nemzetközi villamossági kiállitáson kiállitandó tárgyaknak ideiglenes szabadalmáról.

1. §.

A Bécsben 1882-ik évben tartandó nemzetközi villamossági kiállitás alkalmából a kiállitóknak kivánságára találmányuknak védelmére igazolványok adatnak ki, melyek érvényességüknek 1882-ik év deczember hava 31-ig terjedő ideje alatt a fennálló szabályok értelmében szerzett szabadalom hatályával birnak.

2. §.

Ezen igazolványok kiadására vonatkozó módozatokat a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi minister állapitja meg és rendeleti úton teszi közzé.

3. §.

Ezen törvény végrehajtásával a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister bizatik meg.

Baross Gábor *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

208. szám.

(XXXII. ÜLÉS, 325. 6) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882-ik évi junius hó 7-én tartott

CXVIII. ülése jegyzőkönyvéből.

Továbbá következett a „Temes-Béga völgyi vizszabályozási társulat ügyeinek állami kezeléséről és a Tiszavölgyet érdeklő egyéb intézkedésekről“ szóló törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A ház a harmadszor felolvasott törvényjavaslatot végszövegezésében is elfogadja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendi házzal szokott módon közöltetni határozza.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 208. számú irományhoz.

Törvényjavaslat

a Temes-Béga völgyi vizszabályozási társulat ügyeinek állami kezeléséről és a Tiszavölgyet érdeklő egyéb intézkedésekről.

1. §.

A Temes-Béga-völgyi vizszabályozó és ármentesitő társulat ügyeinek 1882. év julius 1-től kezdve — későbbi törvényes intézkedésig — államilag leendő ellátása elrendeltetik. A társulati ügyekben való véleményadás végett a közmunka- és közlekedési minister az ártéri nagyobb birtokosokból és az érdekelt községek képviselőiből bizottságot alakit, melynek ügyrendjét a minister állapitja meg. Ezen társulat tisztviselői 1882. évi julius 1-től kezdve a közmunka- és közlekedési minister utasitása értelmében tartoznak eljárni, s a közmunka- és közlekedési minister felhatalmaztatik, hogy az állásukról lemondó vagy tisztüknek meg nem felelő társulati tisztviselők teendőit az általa e czélra alkalmazandó közegek által végeztesse

2. §.

Utasittatik a közmunka- és közlekedési minister, hogy a Temes-Béga-völgyi vizszabályozó és ármentesitő társulat keretébe tartozó védtöltéseknek a kormány által helyben hagyott tervezetek alapján leendő kiépitését a mostani vizfolyási viszonyok tekintetbe vételével 1882. évi julius havában kezdje meg, s mielőbb fejezze be.

3. §.

A Temes-Béga-völgyi vizszabályozó és ármentesitő társulatnál szükséges és a jelen t.-cz. 2. §-ában elrendelt munkák költségeinek fedezésére a társulatnak eddig kiutalványozott állami előlegek betudásával az 1880. évi XX. t.-cz. alapján felvett kölcsönből, egyelőre egy millió forint bocsáttatik a társulatnak adandó kölcsön gyanánt a közmunka- és közlekedési minister rendelkezésére.

Utasittatik a közmunka- és közlekedési minister, hogy a társulati ügyek vezetésének a jelen t.-cz. 1. §-a értelmében leendő átvétele után a társulat által már folyamatba tett ártérfejlesztést és osztályozást mielőbb befejezésre juttassa, e czélból a Temes-Béga-völgyi és felső-torontáli társulati árterek elkülönitő határvonalát a két társulat meghallgatása mellett állapitsa meg; és a jogerőre emelkedett ártérfejlesztés alapján a fentebbi egy millió forintnak, nemkülönben az esetleg még azon felül szükséges költségnek egyénenkenti kimutatását a jogerőre emelkedett ártérfejlesztés alapján a fentebbi egy millió forint után fizetendő

évjárulékok, illetőleg az esetleg még azonfelül szükséges költség egyénenkénti kimutatását az 1880. évi XX. t.-cz. 12. §-ának *b*) pontja szerint készittesse el.

4. §.

Felhatalmaztatik a kormány, hogy addig, mig a Temes-Bégavölgyi vizszabályozó és ármentesitő társulat ártérfejlesztése törvényes erőre nem emelkedik, a kivetéseket az ideiglenesen felvett ártér katastralis jövedelme arányában eszközöltesse.

Az illetéktelenül beszedett járulékok megtéritése, vagy kiegyenlitése a rendszeres ártérfejlesztésnek jogerőre emelkedése után fog megtörténni.

5. §.

Utasittatik a közmunka- és közlekedési minister:

1. hogy a Maros és Duna között fekvő tiszai védtöltések egyes szakaszainak az árviz lefolyása szempontjából szükségesnek talált hátrább helyezése; — a Torontál megyei belvizeknek levezetésére szükséges munkálatok végrehajtása; végül a Béga-csatornának a hajózás igényeinek megfelelő átalakitása és a Béga vidéki belvizek levezetésére alkalmassá tétele tárgyaban a részletes terveket és költségelőirányzatot készittesse el; és ezen munkáknak miként, kiknek költségén és mikor leendő végrehajtása iránt a törvényhozásnak mielőbb javaslatot tegyen;

2. hogy ugy a belvizek rendezéséről szóló 1874: XI. t.-cz rendelkezéseinek megfelelő módositásáról, mint a töltés belebbezési és ezzel összefüggő más szabályozási munkáknak miként, kiknek költségén és mikor leendő teljesitése iránt az egész Tiszavölgyre kiterjeszkedőleg mielőbb részletes kimeritő előterjesztést tegyen.

6. §.

Jelen törvény végrehajtásával a közmunka- és közlekedési minister és a pénzügyminister bizatik meg.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

209. szám.

(XXXII. ÜLÉS 235. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1882-ik évi junius hó 6-án tartott

CXVII. ülése jegyzőkönyvéből.

1582. Tárgyalás alá vétetik ezután az igazságügyi bizottság jelentése a főrendi ház által „a gyula-fehérvári káptalani és kolozsmonostori conventi erdélyi országos levéltáraknak a magyar országos levéltárral egyesitéséről“ szóló törvényjavaslaton tett módositás tárgyában.

Lázár Ádám képviselő a következő módositványt adja be:

„A belügyminister felhatalmaztatik, hogy három havi határidőt tűzzön ki“ a többi a főrendi javaslat szerint és végére hozzáadandó lenne, mint új bekezdés.

„A jogosultság kimutatása körüli eljárást az erdélyi sajátlagos jogviszonyokhoz képest az igazságügyministerrel egyetértőleg kiadandó szabályrendelettel állapitván meg.“

Ennek elfogadása esetében lenne a 4. §. önállóan ekint szövegezendő:

„Jelen törvény végrehajtásával a belügyi és igazságügyi ministerek bizatnak meg.“

A tárgyalás berekesztetvén, elnök kérdi a

háztól, elfogadja-e a főrendi ház által a törvényjavaslaton eszközölt módositásokat?

A ház a főrendi ház által eszközölt módositásokat elfogadja és a Lázár Ádám képviselő által benyujtott módositványt mellőzi.

A két ház között ezek szerint megegyezés létesülvén, az ekként megállapitott törvényjavaslat legfelsőbb szentesités alá terjesztetni s erről a főrendi ház szokott módon értesittetni rendeltetik.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

210. szám.

(XXXII. ÜLÉS, 235. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat,

a képviselőház 1882. évi junius hó 6-án tartott

CXVII. ülése jegyzőkönyvéből.

1581. Következik ezután „a zárszámadási bizottság jelentésének tárgyalása a főrendi ház által, a képviselőház folyó évi 1342. és 1385-ik jegyzőkönyvi számú határozatain eszközöltetni kivánt módositásokról". Ezen módositások alapján a bizottság jelentése a következő határozati javaslatot terjeszti elő.

Mondja ki a képviselőház, hogy a főrendi ház által indítványozott módositáshoz, mely szerint az 1882 ik évi 1342. és 1385. számú képviselőházi határozatokba „a képviselőház" szó helyett e szó tétessék: „országgyülés" hozzájárul.

A ház ezen határozati javaslatot elfogadja s erről a főrendi házat szokott módon értesittetni rendeli.

Baross Gábor s. k.,
a képviselőház jegyzője.

211. szám.

(XXXIII. ÜLÉS, 328. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Ministerelnök értesitvénye,

mely szerint az osztrák-magyar vámterület átalános vámtarifájáról, az 1881. évre megállapitott határvámfeleslegnek elmaradása folytán a magyar korona országaira eső kiadás fedezéséről, az ásványolajvám felemeléséről és az ásványolajadóról, a közigazgatási bizottságról szóló 1876. évi VI. t. cz. némely szakaszainak módositásáról, a madridi egyezmény beczikkelyezéséről és végre a szegedi tiszai állandó hid feljáróinak kiépitésére megkivántató költségről szóló törvényczikkek szentesitve és törvénytár utján kihirdetve lettek.

1902.
M. E.

Magyar királyi Ministerelnök.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A törvények kihirdetéséről szóló 1881 : LXVI. t.-czikk 8. §-a értelmében van szerencsém Nagyméltóságodat a t. főrendi háznak leendő bejelentés végett tisztelettel értesiteni, hogy az osztrák-magyar vámterület átalános vámtarifájáról szóló törvényjavaslat, Schönbrunnban folyó évi május hó huszonhetedikén,

az 1881. évre megállapitott határvám-feleslegnek elmaradása folytán a magyar korona országaira eső kiadás fedezéséről szóló törvényjavaslat Schönbrunnban, folyó évi május hó huszonötödikén,

az ásványolajvám felemeléséről és az ásványola-jadóról szóló törvényjavaslat Schönbrunnban, folyó évi május hó huszonötödikén,

a madridi egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslat Schönbrunnban, folyó évi május hó harminczadikán.

a közigazgatási bizottságról szóló 1876. évi VI. törvényczikk némely szakaszainak módositásáról szóló törvényjavaslat Bécsben, folyó évi junius hó első napján, s végül

a szegedi tiszai állandó hid feljáróinak kiépitésére megkivántató költségekről szóló törvényjavaslat Schönbrunnban, folyó évi junius hó negyedik napján ő Felsége által legkegyelmesebben szentesittetvén, mint ez idei XVI., XVII., XVIII., XIX., XX. és XXI-dik törvény-

czikkek az „Országos Törvénytár“ utján folyó évi május hó 28-án, illetőleg május hó 31-én és junius hó 8-ik napján kihirdettettek.

Ezentör vényczikkeknek a legf. szentesitési záradékkal ellátott eredeti példányai az országos levéltárban helyeztettek el.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1882-ik évi junius hó 9-én.

Tisza Kálmán s. k.

Nagyméltóságú székhelyi Mailáth György, valóságos belső titkos tanácsos, kamarás és főrendi házi elnök urnak, az aranygyapjas-rend vitézének s a szent István-rend nagykeresztesének.

I. Melléklet a 211. számú irományhoz.

1902. / M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról.

(Szentesitést nyert 1882. évi május hó 27-én. — Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi május hó 31-én.)

I. czikk.

Jelen törvény határozatai az osztrák-magyar monarchia közös vám- és kereskedelmi területére nézve érvényesek, de a vámkülzetekre nem szólnak.

II. czikk.

Minden árú, mely nincs határozottan vámmentesnek nyilvánitva, a behozatalnál vámköteles és azon vámdíj alá esik, mely a mellékelt behozatali vámtarifában arra a számra, mely alá az árú tartozik, meg van állapitva.

A hol a vámtarifa egyenesen mást nem határoz, a fogyasztási adó alá vetett tárgyak az e részben fennálló törvényes határozatok értelmében még az állami, tartományi, vagy községi belső fogyasztási illetékeket és pótlékokat is fizetik.

Az árúk átvitelénél vámdíj nem fizetendő.

A kivitelnél csakis a mellékelt kiviteli vámtarifában emlitett tárgyak esnek az ott megállapitott vámdíj alá.

III. czikk.

Oly államokból jövő árúk, melyek az osztrák és magyar hajókat, vagy az osztrák-magyar származású árúkat kedvezőtlenebb bánásmódban részesitik, mint más államoknak hajóit vagy áruit, a behozatalnál a vámtarifában megállapitott vámon felül még ennek 30 százalékát tevő pótlék, és ha az árúk a tarifa szerint vámmentesek, azoknak kereskedelmi értéke szerint rendeleti uton megállapitandó 15 százaléknyi specificus vám alá esnek.

A kormány felhatalmaztatik, hogy ezen intézkedés alól rendeleti uton kivételt engedhessen és pedig akár oly módon, hogy az intézkedés csak az árúk egyes

osztályaira alkalmaztassék, akár oly alakban, hogy az árúk egyes nemei, az emlitett százalékokat meghaladó vagy azoknál csekélyebb vámpótlék, illetőleg vám alá vettessenek.

IV. czikk.

Rendeleti uton kibocsátandó betűsoros árúlajstrom fogja az egyes árúknak a vámtarifa illető tarifaszámaiba való részletes beosztását, a vámtarifa szövege és értelme szerint megállapitani; ezen árúlajstrom szükség esetében kiegészithető és módositható.

Hasonló uton sorolhatók, alkatrészeikre és rendeltetésükre vagy értékükre való tekintettel, más tarifaszám alá oly vegyészeti tárgyak, a melyek újonnan kerülnek forgalomba, vagy a melyeknél igazolható, hogy a 331. szám alatt foglalt vám értékük 15 százalékánál nagyobb.

V. czikk.

Különböző anyagokból készült árúk, melyek az apró árúkhoz (307. egész 316. t. sz.) nem tartoznak, vagy a tarifa szerint külön vám alá nem esnek, és a melyeknek részei különböző tarifaszámok alá tartoznak, főalkatrészük szerint, — s ha kétséges, hogy mi a főalkatrészük, azon alkatrészük szerint vámozandók, mely a tarifában magasabb vám alá esik.

A tarifa különböző tételei alá foglalt részekből álló mechanicus keverék, ha mint ilyennek a tarifában külön tétele nincs, azon alkatrésze szerint vámozandó, mely a tarifában magasabb vám alá esik, hacsak ez az alkatrész jelentéktelennek tekinthető mennyiségben nem fordul elő. — A további részletek rendeleti uton fognak megállapittatni.

VI. czikk.

Az állami egyedárúság tárgyainak: konyhasó, lőpor, dohány és dohánygyártmányoknak behozatala és átvitele csakis az illetékes hatóság engedélyével történhetik.

A kormány felhatalmaztatik, hogy bizonyos árúknak forgalmát közérdekből, különösen pedig egészségügyi és biztonsági szempontokból, rendeleti uton korlátolhassa. — Az ez irányban fennálló szabályok egyelőre érvényben maradnak.

VII. czikk.

A kormány felhatalmaztatik arra, hogy belföldi rosz termések esetében, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával egyetértőleg, a gabonára és hüvelyesekre megállapitott vámokat átalában, vagy csak egyes nemekre nézve, az egész vámhatáron, vagy annak egyes részein, a visszaélés ellen védő ellenőrzés és megszoritás mellett ideiglenesen hatályon kivül helyezhesse.

VIII. czikk.

A behozatali vámdíj alól mentesek:

1. Az Ő Felsége közvetlen használatára rendelt tárgyak.

2. Azon tárgyak, melyek a cs. és kir. udvarnál megbizott diplomatiai személyek közvetlen használatára vannak rendelve, és pedig a külön szabályokhoz képest.

3. Dohánylevelek államgyárak számára, továbbá konyhasó, lőpor és dohánygyártmányok, melyek kincstári raktárak számára vagy a vámkülzetek környékein lakóktól a vámkülzetek árus helyein vásároltatnak.

4. Az állambányák termékei a trieszti cs. kir. árú-ügynökségtől.

5. Katonai készletek, ugymint katonaruhák, fegyverzeti darabok, fegyverek, lőszer, tábori szerek (a mikhez az ágykellékek, az orvosi és kórházi szerek is tartoznak), továbbá lovak a hadcsapatok vagy a hadi tengerészet telepei közt a vámterületen kivül és belül való forgalomban; a hadigazgatásnak katona-műtani kisérleteihez való robbantó eszközök és durranyagok.

6. Államhatóságoktól a vámkülzetekből a vámterületre küldött hivatali szükségletek.

7. A külföldről és a vámkülzetekből a vámterületre bevándorlók holmija; szintugy gépek és géprészek, gyári eszközök és szerszámok, a mennyiben ezek a tárgyak a bevándorlók saját használatára valók, viszonyaiknak megfelelnek és a folytonos használat nyomait magukon viselik.

Kiházasitási tárgyak oly személyek számára, kik házasságuk következtében a vámterületre költöznek, a mennyiben azok viszonyaiknak megfelelnek.

Ezen vámmentességből mindazonáltal ki vannak zárva: a fogyasztási adó alá eső tárgyak és fogyasztási czikkek, állatok, fel nem dolgozott kelmék és félgyártmányok, végre nyers anyagok.

8. Örökölt tárgyak, ugymint: butor, házi-, asztali- és konyhaeszközök, ruházatok, ágy-, asztal- és fehérnemű, használt gyáriszerek, használt szerszámok stb., a mennyiben azok az örökös saját használatára valók és viszonyainak megfelelnek.

Ezen vámmentességből a 7. szám harmadik bekezdésében felsorolt tárgyak szintén ki vannak zárva.

9. Müvészeti és tudományos tárgyak, melyek nyilvános, tudományos és müvészeti intézetek gyüjteményei számára valók; a külföldön tartózkodó osztrák és magyar müvészek müvei.

10. Anatomiai készitmények, csontvázak, holttetemek.

11. Régiségi tárgyak, ha minőségük nem hagy semmi kétséget az iránt, hogy értékük leginkább csak óságukban áll, és a gyüjtésen kivül semmi más czélra és használatra nem alkalmasak.

12. Törvényszéki tárgyalások tárgyai.

13. Adományozott rendjelek és kiállitási érmek.

Az 1. számra szóló alakszerüségeket, s a többire nézve megkivántató bizonyitékokat és feltételeket külön rendeletek fogják szabályozni. Egyelőre az e részben fennálló rendeletek maradnak érvényben.

IX. czikk.

Vámmentesek továbbá:

1. Az utazók holmija, ugymint:

Fehérnemű, ruházat, ágynemű, utazási eszközök, arany- és ezüstnemüek és egyéb drágaságok, a kézmüvesek szerszámai, a müvészek eszközei, mű- és hangszerei, a fuvarozók és hajósok ruhái és fehérnemüi, könyvek, élelmiszerek, gyógyszerek, utazás közben való használatra, dohány, külön szabályok által meghatározott mennyiségben (jelenleg legfeljebb 35 gram vagy 10 darab szivar), a mennyiben e tárgyak csupán az utazó saját használatára valók és minőségükre valamint mennyiségükre nézve az utazó szükségleteinek, állásának és egyéb viszonyainak megfelelnek.

Használt házi eszközöknek és butoroknak vámmentes behozatala is engedélyezhető oly utazóknak és közszolgálatban álló egyéneknek, kik hosszabb időn át szándékoznak az osztrák-magyar monarchiában tartózkodni és ezen szándékukat hitelesen igazolják.

Hasonló kedvezmény engedélyezhető oly belföldieknek is, kik a vámterületen kivüli hosszabb tartózkodás után ugyanide visszatérnek.

2. Fuvarozási eszközök, ugymint: az utazók kocsijai, a személy- és árúszállitó kocsik, szánok és taligák, teherkosarak, puttonyok és teherhordásra való hasonló készülékek, maguk az illető igás- és teherhordó állatok és hajók (ez utóbbiak a rajtuk levő leltári darabokkal együtt, a mennyiben a hajók külföldiek tulaidona, vagy a mennyiben a belföldi hajók ugyanazon vagy hasonló nemű leltári darabokkal jönnek vissza, a minőkkel kimentek volt), hanem csak oly föltétel alatt, ha a személyszállitó kocsik a használat világos nyomait mutatják, vagy ha különben is a szállitott személyekből és árúkból, a rendeltetés helyéből, az út irányából, a fuvarozási eszközökből s a fuvarozás minőségéből kitünik, hogy az utazás valóban személy- vagy árúfuvarozási, nem pedig oly czélból történik, hogy a fuvarozási eszköz a vámdíj alól fölszabadittassék.

3. A menő és jövő hajók elesége, mi alatt a Dunán közlekedő hajók számára való sör is értetik.

4. Mustralapok és mustrák oly darabokban vagy próbákban, melyek csak mint ilyenek használhatók; — de a dohány és a fogyasztási czikkekből való bárminő próbák nem vámmentesek.

5. A megvámolandó árú boritékai, tartói vagy edényei, kivéve:

a) ha azok a göngysúlyról szóló határozatok szerint magához az árúhoz számittatnak;

b) ha valamely árú oly boritékokban és edényekben fordul elő, melyekben azt alakjánál és minőségénél fogva nem szokás szállitani, és a melyekre nagyobb vámdíj van szabva, mint magára az árúra.

6. Mindazon árúk, melyeknek súlya 25 grammnál csekélyebb, vagy a melyek után a beszedendő vámdíj 2 krajczárnál kevesebb. Visszaélések esetében e kedvezmény egyes személyekre vagy bizonyos határvonalakra nézve ideiglenesen megszüntethető.

7. A hivatalos raktárakban teljesen megromlott árúk. Ha az árú csak annyira romlott meg, hogy eredeti rendeltetésére többé nem alkalmas, de azért még hasznavehető, mint p. o. a bor, mely még mint eczet használható, az illetékes pénzügyi hatóság a vámdíj megfelelő mérséklését engedélyezheti. A vámmentesség, illetőleg a vámnak mérséklése a posta-igazgatás által már megvámozott árúkra nézve is engedélyezhető, ha azok még mielőtt a czímzettnek kézbesittettek volna, megromlottak. A részletesebb határozatok rendeleti uton fognak megállapittatni.

X. czikk.

A behozatali vámdíj alól mentesek továbbá:

1. Hajók épitésére és felszerelésére szükséges tárgyak az 1872. évi XXV. törvényczikk értelmében.

2. Oly árúk és tárgyak, melyek kikészités, kijavitás vagy feldolgozás végett hozatnak be a vámterületre, oly feltétel alatt, hogy a kikészitett, kijavitott vagy megmunkált árúk és tárgyak ismétí kivitele a pénzügyi hatóság által előre meghatározott idő alatt történjék, és hogy a behozott és ismét kivitt árúk azonossága biztositható legyen.

3. Oly árúk és tárgyak, melyek a vámkülzetekbe ottan leendő kikészités, kijavitás vagy feldolgozás végett kivitetnek és az illető vámkülzetekből kikészitve, kijavitva vagy feldolgozva a vámterületre ismét behozatnak, a 2. pontban felsorolt feltételek alatt.

4. Árúk (a fogyasztási tárgyak kivételével), melyek a vámterületről külföldi vásárokra és sokadalmakra, vagy bizonytalan eladásra kivitetnek és eladatlanul ismét visszahozatnak.

Oly árúk, melyek az előjegyzési eljárás igénybe vétele nélkül eladás végett külföldre küldettek és előre nem látott akadályok miatt eladatlanul visszaérkeznek, a nélkül, hogy külföldön szabad forgalomba kerültek volna, a visszahozatalkor az illetékes pénzügyi hatóság különös engedélye folytán a behozatali vámdíj fizetése alól felmenthetők. Ha azonban a gyárjegyekből, jelekből és effélékből, vagy ilyenek hiányában az árú külsejéből minden kételyt kizáró módon kitünik az, hogy a külföldről visszajövő árú az osztrák-magyar vámterületen előállitott czikk, és ha a kivitt és behozott árú azonossága okmányilag hitelesen igazoltatik, a vámmentes visszahozatal az esetben is megengedhető, ha az illető árú külföldön a szabad forgalomba került is. Belföldi kiállitásokra, valamint közintézetek számára kisérleti czélokra vagy a kimutatott közérdekben ideiglenes használatra behozott tárgyak részére, az ismétí kivitel feltétele mellett, ideiglenesen a vámmentes behozatal szintén engedélyezhető.

Az ezen forgalmi könnyitéseket illető ellenőrzési szabályok rendeleti uton fognak megállapittatni.

XI. czikk.

A határszéleken vámmentesek:

1. A vámhatár által átszelt földbirtokok gazdasági forgalmában, az e birtokokhoz tartozó gazdasági állatok és gazdasági eszközök, valamint a vetőmag, továbbá az e birtokokon nyert földmivelési és állattenyésztési termények;

2. A határon át legeltetésre vagy munkára bejövő, illetőleg visszajövő állatok, valamint a legeltetés ideje alatt nyert termények, ugymint: vaj, sajt és az időközben megszaporodott állatok is.

XII. czikk.

Az intéző pénzügyi hatóságok méltánylást érdemlő és bizonyitványokkal teljesen igazolt viszonyok esetében megengedhetik, hogy vámmentesen vagy mérsékelt vámdíj fizetése mellett behozattathassanak a következő árúk:

1. a különböző hitfelekezetek szegény templomai és egyházai számára rendelt szertartási tárgyak, és az ily templomok és egyházak épitésére és felállitására szolgáló anyagok;

2. élelmiszerek, ruházatok és épitési anyagok, melyek tüzvész vagy más elemi csapás által károsult belföldi lakosoknak, életük fentartására vagy házaik fölépitésére vagy helyrehozására ajándékban küldetnek;

3. a régi, és a használat jeleit magukon viselő tárgyak, melyeket vagyontalan egyének külföldről ajándékul kapnak.

XIII. czikk.

A kormány felhatalmaztatik, hogy oly nemzetközi egyezmények alkalmából, melyekben vasuti összeköttetések czéljából a vámhatáron belül közös határ és üzletváltó-állomásnak létesitése állapittatik meg, vámmentes behozatalt biztosithasson:

a) a váltóállomás épitéséhez és üzleti berendezéséhez, valamint az állomás és a vámhatár között fekvő csatlakozási pályához szükséges anyagok, felszerelések és egyéb tárgyak számára, a mennyiben az idevágó munkák szerződésszerü elvállalása folytán, mindezeknek szolgáltatása a külföldi hatóságok vagy a külföldi vasuti vállalat kötelességében áll;

b) a külföldi vasuti vállalat által elvállalt üzleti szolgálat ellátásához (beleértve a jókarbantartást is), valamint a külföldi határhivatalok hivatalos szolgálatához szükséges üzleti tárgyak, eszközök és fogyasztási anyagok számára, a mennyiben azok e czélokra szükségeseknek bizonyulnak;

c) a külföldi vasuti igazgatósághoz vagy a szomszéd államnak érdekelt hatóságaihoz tartozó és a vámterületen belől állomásozó hivatalnokok s szolgálattevők költözködési holmijának és szolgálati szereinek számára.

XIV. czikk.

A vámtarifában kitett vámdíjak, ideértve a mérleg-, pecsét- és jegypénzt is, aranyban fizetendők.

Külön rendeletek fogják meghatározni azt, mily feltételek alatt szabad ezüstöt is a vámok fizetésénél használni.

Az ez esetben fizetendő pótlék az aranynak a megelőző hónapban elért átlagos árfolyama alapján, rendeleti uton, havonkint fog meghatároztatni és közzététetni; ugyanez uton fog meghatároztatni a bel- és külföldi aranypénznek aranyforint értéke is, mely értékben azok vámfizetéseknél elfogadtatnak és adatnak.

XV. czikk.

A vámilletékek felszámitásakor az egy félkrajczárnál kisebb tört részek számba nem vétetnek; a félkrajczár s a nagyobb tört azonban egész krajczárnak veendő.

XVI. czikk.

A tarifában minden egyes számra kiszabott díjakon (vámokon, engedély-illetékeken, fogyasztási adópótlékokon) kivül, a vámeljárásnál következő mellékilletékek fizetendők:

1. A mérlegpénz, és pedig 5 krajczárjával 100 kilogramnyi teljsúly után, oly árúknál, melyek hivatalból vagy a fél kivánatára méretnek meg.

A súlynak számvetési uton való kitudásáért, próbamérésekért és magánmérlegen történt mérésért, mint például a vasuti pályaudvarokon történő vámkezelésnél, mérlegpénzt nem kell fizetni.

A mérlegpénz kiszámitásánál 50 kilogramnál kisebb súlyrészek számba nem vétetnek, 50 kilogram és annál nagyobb súlyrészek azonban 100 kilogramnak számittatnak.

Ha az árú összes súlya 50 kilogramnál kisebb, mérlegpénzül 3 kr. fizetendő.

2. Pecsétdíj: és pedig minden alkalmazott egyes ólompecsétért 2 krajczár, és minden alkalmazott egyes viaszpecsétért 1 krajczár.

A kisérőjegygyel való ellenőrzés alatt átvitelre utalt árúk pecsétdíjt nem fizetnek. A hajók, vasuti kocsik stb. rakodó helyének vámhivatalos elzárásaért sem jár pecsétdíj.

3. Jegypénz és pedig 10 krajczár a külföldi vámolatlan árúkról kiállitott kisérő jegynek ama példányaért, mely a félnek kiszolgáltatandó.

Ha az eredetileg átvitelre szánt árúnál utóbb behozatali czélt vallanak be, a mellékilletékek utólag fizetendők.

A vámvonalat érintő belforgalomban, valamint az ellenőrző eljárásnál sem pecsétdíj, sem jegypénz nem fizetendő.

4. Raktárdíj a hivatalos raktárakban elhelyezett árúkért és pedig a helyi és egyéb viszonyok tekintetbevételével, külön rendelet által megállapitandó összegben.

mely azonban a teljsúly minden 100 kilogramja után egy-egy napra rendszerint 1·6 krajczárnál nagyobb nem lehet.

Ha rendkivül sok a raktárba elhelyezendő árú, a teljsúly 100 kilogramja után egy-egy napra a raktárdíj 2·4 krajczárig emelhető.

A mi a hivatalos helyiségen kivül teljesitett hivatalos eljárásért járó költségek megtéritését, az árúk hivatalos kiséréseért fizetendő illetékeket, valamint a külön vizi vámdíjakat, a kikötő- és hajózási díjakat illeti, megmaradnak az eddigi határozatok.

Az egy krajczárnál kisebb részek fizetésére nézve a mellékilletékeknél is a XV. czikkben foglalt határozatok érvényesek.

XVII. czikk.

A göngysúlynak meghatározása és megváltoztatása, tekintettel a forgalomban szokásos csomagolási módokra és azoknak súlyviszonyaira, rendeleti uton fog történni. Oly árúknál, melyeknek 100 kilogramjáért 3 frtnál nagyobb vám nem fizetendő, valamint a folyadékokat közvetlen magukba foglaló edényeknél, a mennyiben a tarifában ettől eltérő határozat nem foglaltatik, göngysúly czímén levonásnak nincs helye. Ha azonban a teljsúly szerint vámozandó folyadékok a szállitásukra külön szerkesztett kocsikon (vasuti kocsikon is), vagy hajókon minden egyéb tartály nélkül hozatnak be: a megállapitott tisztasúlyukhoz a szokásos csomagolási módnak megfelelő és rendeleti uton megállapitandó göngysúly adandó.

XVIII. czikk.

A jelen törvény, a tarifa XXI-ik osztályának kivételével, 1882. évi junius elsején lép életbe. Ezen napon megszünik az 1878. évi XXI. törvényczikk és az abban foglalt átalános vámtarifa, (kivéve 28. *d*) vámtételében és az ennek jegyzetében foglalt határozatokat), ugyszintén minden arra vonatkozó rendelet, a mennyiben azok a jelen törvénynyel ellenkeznek.

A XXI-ik tarifa osztályba foglalt határozatok életbelépésének ideje felől, az ásványolaj-vám felemeléséről és az ásványolaj-adóról szóló törvény intézkedik.

XIX. czikk.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister, valamint a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister bizatnak meg.

Az

OSZTRÁK-MAGYAR VÁMTERÜLET

ÁTALÁNOS VÁMTARIFÁJA.

ÁTNÉZET.

I. Rész. — *Behozatal.*

II. Rész. — Kivitel.

I. RÉSZ.

Behozatali vámtarifa.

I. Gyarmatárúk.

	100 kilogram frt	kr.
1. Kákáobab és kákáohüvely	24	—
Jegyzet. A tengeren való behozatalnál	20	—
2. Kávé:		
a) nyers	40	—
Jegyzet. A tengeren való behozatalnál	37	—
b) pörkölt	50	—
3. Thea	100	—
Jegyzet. A tengeren való behozatalnál	90	—

II. Fűszerek.

4. Bors (a hosszúbors, paprika és fehér bors, törött borshulladék is), szegfűbors (piment), gyömbér	24	—
5. Mindennemű fahéj	40	—
6. Csillagos-ánizs (bádian), szegfűszeg (a magszegfű is), szerecsendió-virág (macis), szerecsendió héjban	60	—
7. Szerecsendió héj nélkül	80	—
8. Kardamom, sáfrány, vanilia	120	—

Jegyzet. A 4—8. számok alatt foglalt árúk a tengeren való behozatalnál 5 frttal kisebb vám alá esnek.

III. Déli gyümölcs.

9. Füge:		
a) fris	3	—
b) aszalt	12	—
10. Aszúszőlő, aprószőlő, mazsolaszőlő	12	—
11. Czitrom, limoni, narancs	8	—
Jegyzet. Megolvasva 100 darabjáért 1 frt. 60 kr.		
12. Sós vizbe rakott limoni, czitrom és narancs; éretlen, apró narancs; narancs- és czitromhéj	3	—
13. Datolya (török szilva), pisztáczia	15	—
14. Mandula:		
a) száraz mandula, héjastul vagy a nélkül	15	—
b) éretlen, héjastul	6	—

	100 kilogram frt	kr.
15. Fejtetlen czirbolyamag (pignoli); szent-jános-kenyér, gesztenye, lazeruoli, zsidóalma; fris, aszalt vagy sózott olajbogyó	3	—
16. Fejtett czirbolyamag (pignoli); gránátalma	12	—

IV. Czukor.

17. Nyers czukor:		
a) a hollandi standard szerint 19. számon alul	15	—
b) a hollandi standard szerint 19. számu és azon felül	20	—
18. Finomitott czukor	20	—
19. Czukoroldatok; keményitő-czukor (szőlő-czukor) szilárd állapotban .	15	—
20. Szörp; keményitő-czukor (szőlő-czukor) hig állapotban, melasse . .	6	—

Jegyzet a IV. osztályhoz. A fogyasztási adók a czukortermeléstől a vámdíjakban benfoglaltatnak.

V. Dohány.

21. Nyers dohány, azaz feldolgozatlan dohánylevelek, dohányormók, dohányszárak és dohányvirágok; dohánypácz (dohánylé)	21	—
22. Dohánygyártmányok, azaz dohány tekercsekben, szétgöngyölitett vagy ormózott levelekben, vagy vágott dohány, burnótnak előkészitett dohány, dohányliszt, dohányhulladék, szivar, szivarkák, burnót, bagódohány, a dohánylevelek száraiból és ormóiból készült papiros .	csak külön engedély mellett 52	50

Jegyzet. Külön engedély esetébeu ezen felül következő engedély-illetékek fizetendők: (csak külön engedély mellett)
1 kilogram tiszta súly után:

szivarok és szivarkákért	11	frt. —	kr.
más dohánygyártmányokért . . .	8	» 40	»
nyers dohányért	7	» —	»

A dohány és dohánygyártmányok a most felsorolt alosztályok szerint is bevallandók.

VI. Gabona és hüvelyesek; liszt és őrlemények; rizs.

Gabona:

23. Árpa, zab, tengeri, rozs	—	25
24. Buza, tönköly, kétszeres, tatárka (pohánka), köles	—	50

Jegyzet. A kormány beleegyezését adhatja ahoz, hogy a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormánya Dalmatia és a Quarneroi szigetek szükségleteinek fedezésére megengedhesse, hogy a következő gabonaneműekből és pedig: tengeriből évenkint legfeljebb 80,000 métermázsa; buza és kölesből évenkint legfeljebb 20,000 métermázsa, a kölcsönös egyetértéssel megállapitandó vámhivatalokon át és az esetenkint egyetértőleg meghatározandó feltételek alatt vámmentesen behozattathassék.

25. Maláta	—	60
Hüvelyesek:		
26. Bab, csillagfürt (lupinus), borsó, lencse, bükköny	—	50
27. Liszt és őrlemény gabonából és hüvelyesekből (darált, törött és hántott szemek; kása, dara, apró dara)	1	50
28. Fejtett vagy fejtetlen rizs, rizshulladék	2	—

Jegyzetek. 1. Nyers rizs, egészben vagy csak részben héjastul, rizshántoló malmok számára, polirozásra, ugyszintén ilyféle rizs vagy rizshulladék keményitő-készitésre, külön engedélylyel, a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett, a fejtett rizsre nézve tényleg fennálló legalacsonyabb vám felét, a tengeren való behozatalnál pedig annak negyedét fizeti.
2. Rizsőrlemények a 27. sz. szerint vámozandók.

VII. Főzelék, gyümölcs, növények és növényrészek.

	100 kilogram frt	kr.
Főzelék és gyümölcs:		
29. Fris szőlő (étkezésre való); ananász	5	—
30. Száraz dió és mogyoró, dióbél és mogyoróbél	2	50
31. Fris, finom főzelék	2	50
32. Külön meg nem nevezett főzelék és gyümölcs:		
a) fris állapotban	vámmentes	
b) szárítva vagy elkészitve (aszalva, sajtolva, összevagdalva, porrá törve vagy más módon apritva, sózva vagy hordókban eczetbe rakva, czukor nélkül befőzött gyümölcsiz)	2	50
Jegyzet. Főzelék és gyümölcs szelenczékbe, palaczkokba és effélékbe légmentesen elzárva, vagy másképp, mint a felsorolt módokon elkészitve, finom eledeleknek (92. illetőleg 93. sz.) tekintendők.		
Növények és növényrészek:		
33. Olajmag	—	50
34. Ánizs, koriander, édes köménу, kömény, lóhermag, mustármag (az őrlött mustár is hordókban), külön meg nem nevezett magvak, száritott katánggyökér (nem pörkölve)	—	50
35. Élő növények, díszitésre való lemetszett virágok és levelek, fris állapotban	1	50
36. Külön meg nem nevezett növények és növényrészek, fris állapotban; gabona kévékben, hüvelyesek szárastul, takácsmácsonya, háncs, tengeri fű, káka, szalma, széna, alom	vámmentes	
37. Külön meg nem nevezett növények és növényrészek, száritva vagy elkészitve (porrá törve vagy másképp apritva vagy festve)	2	50
38. Komló, komlóliszt (lupulin)	10	—

VIII. Vágó- és igásmarha.

	darab	
39. Ökör	10	—
40. Bika	4	—
41. Tehén	3	—
42. Fiatal marha (tinó és üsző)	2	—
43. Borjú	1	—
44. Juh és kecske (kos, ürü és bak)	—	50
45. Bárány és gödölye	—	25
46. Sertés	3	—
47. Malacz (10 kilogramnál nem nehezebb)	—	30
48. Ló és csikó	10	—
Jegyzet. Az anyját követő csikó	vámmentes	
49. Öszvér és szamár	2	—

IX. Más állatok.

	100 kilogram	
50. Mindennemű vad és szárnyas:		
a) eleven	vámmentes	
b) holt	6	—

	100 kilogram frt kr.
51. Fris halak, édesvizi rákok, fris csigák	1 —
52. Tengeri kagylós és héjas állatok (p. o. osztrigák, homárok, ollótlan rákok), teknősbéka, nem elkészitve	10 —
53. Külön meg nem nevezett állatok	vámmentes

X. Állati termékek.

54. Tej	vámmentes
55. Tojás	1 50
56. Méhköpük mézestül és viaszostul, méhköpük eleven méhekkel	vámmentes
57. Méz	1 50
58. Fehér, sárga és festett viasz (a növényviasz is)	5 —
59. Szivacs	15 —
60. Nyers bőrök (frisen vagy száritva, sózva, meszezetten, de tovább ki nem készitve)	vámmentes
61. Mindennemű szőr és haj, nyersen vagy elkészitve (és pedig gerebenezve, főzve, festve vagy páczolva, fürtökbe rakva is); sörte	vámmentes
62. Külön meg nem nevezett toll (ágytollu, tollszárak is); meg nem munkált dísztollak	vámmentes
63. Fris, sózott vagy száritott hólyagok és belek; aranyverő hártya; belekből készült kötelek	2 —
64. Külön meg nem nevezett állati termékek	vámmentes

XI. Zsiradékok.

65. Fris, sózott, olvasztott vaj; mesterséges vaj	10 —
66. Disznózsir és lúdzsir, szalonna	16 —
67. Stearinsav, palmitinsav	6 —
68. Paraffin, ceresin, czetvelő	4 —
69. Nyers, olvasztott, sajtolt állati faggyú	1 —
70. Pálmaolaj és kokusdióolaj, szilárd állapotban; növényi faggyú	1 —
Jegyzet. A tengeren való behozatalnál	— 50
71. Külön meg nem nevezett zsiradék és zsirkeverék; halzsir	1 —

XII. Zsiros olajok.

72. Faolaj, mákolaj, sesamolaj, földidióolaj, bikkmagolaj, napraforgómagolaj és pamutmagolaj, hordókban, tömlőkben vagy hólyagokban	4 —
Jegyzet. A 72. szám alatt felsorolt faolaj hivatalos ellenőrzés mellett emberi élvezetre teljesen használhatlanná téve, ha a vámkezelés az erre külön felhatalmazott fővámhivataloknál történik	— 80
73. Repczeolaj, lenolaj és külön meg nem nevezett másféle zsiros olajok hordókban, tömlőkben vagy hólyagokban, az olaj-firniszek (334. sz.) kivételével	2 ·

	100 kilogram frt. kr.
74. Zsiros olajok, palaczkokban és korsókban	10 —

Jegyzetek a XII. osztályhoz.

1. A 72. és 73. sz. a. emlitett olajok, ha a határforgalomban nyilt korsókban, pléh- vagy üvegpalaczkokban és hasonló el nem csukott edényekben a határszéli lakosok szükségletére hozatnak be, hordókban való olajoknak tekintendők.
2. Palaczkokban, korsókban vagy hasonló edényekben való zsiros olajok, ha legalább 25 kilogram súlyúak, hordókban való zsiros olajoknak tekintendők.

XIII. Italok.

75. Sör és méhsör:	
a) hordókban	3 —
b) palaczkokban vagy korsókban	8 —

Jegyzet. Az általános fogyasztási adó a sörtermeléstől a vámtételekben benfoglaltatik.

76. Égetett szeszes folyadékok:	
a) borszesz (alkohol) és mindennemű pálinka, kevert pálinkafélék is;	24 —
b) likőrök, puncsesszenczia és más édesitett szeszes folyadékok, arrak és rum.	40 —

Jegyzet. A fogyasztási adó az égetett szeszes folyadékok termelésétől a vámtételekben benfoglaltatik.

77. Bor és mesterséges borok, gyümölcs-bor, must és gyümölcsmust:	
a) hordókban és palaczkokban	20 —
b) pezsgőborok	50 —
Jegyzet. Borczefre és borkészitésre való szőlő	6 —
78. Ételre való eczet:	
a) hordókban	3 —
b) palaczkokban vagy korsókban	8 —
79. Gyártott és természetes ásványvizek	— 50

Jegyzet a 75. és 78. számokhoz. Italok, melyek a határforgalomban kannákban, korsókban, pléhpalaczkokban vagy be nem szurkolt üvegpalaczkokban az ottani határlakosok szükségletére fordulnak elő, hordókban való italoknak tekintendők.

XIV. Eledelek.

80. Közönséges fekete vagy fehér kenyér, hajós kétszersült	1 50
81. Sago és sago-pótló, tapioka, arrowroot	6 —
82. Tésztanemű (azaz metélt és hasonló nem sütött készitmények lisztből)	6 —
83. Fris vagy elkészitett (és pedig sózott, száritott, füstölt, páczolt) hús	6 —
84. Kolbász	20 —
85. Sajt	10 —
86. Besózott vagy füstölt heringek	3 —

	100 kilogram frt	kr.
87. Külön meg nem emlitett halak, sózva, füstölve, száritva	5	—
88. Elkészitett halak (marinálva vagy olajba rakva stb.) hordókban . .	15	—
89. Káviár és káviárfélék	50	—
90. Kávépótló (a pörkölt katáng is)	15	—
91. Őrlött kákáo, kákáotészta, csokoládé, csokoládépótló és csokoládégyártmányok	50	—
92. Szelenczékbe, palaczkokba és effélékbe légmentesen becsinált mindennemű eledelek (a 89. és 91. sz. a. foglaltakat kivéve)	40	—
93. Külön meg nem nevezett eledelek	40	—

XV. Fa, szén és tőzeg.

94. Tűzifa, fakéreg, rőzse, rőzsenyaláb, kötőfűz, galyak, kilugzott cser és cserpogácsa	vámmentes	
95. Szerszámfa, nyers állapotban, vagy nagyjából előkészitve, hordófa (donga), fűrészárú (a furnir kivételével):		
a) európai	vámmentes	
b) nem európai	vámmentes	
96. Faszén, tőzeg és tőzegszén, ásványszén (kőszén), koksz és ezen anyagokból való mindenféle mesterséges szilárd tüzelőanyag.	vámmentes	

XVI. Esztergályos- és faragóanyagok.

97. Nyers, hasitatlan széknád; finomabb botok és nádak, nyers állapotban	vámmentes	
98. Kókusz- és coquilldió és kókuszdióhéj, areka- és kasztadió	vámmentes	
99. Szarvak, szarúszeletek, szarvhegyek, karmok, lábak, paták; hasitott, lapitott vagy szétvagdalt csontok	vámmentes	
100. Borostyánkő (a borostyánkőgyuradék is), gagát, elefántcsont és más állati fogak, békateknő, tajték, gyöngyház és más kagylók	vámmentes	
A 99. és 100. számok alatt foglalt anyagok, nyers állapotban vagy csak hasitva, lapitva vagy szétvagdalva.		
101. Nyers halcsont, nyers korálok (fúrva is, de nem tisztitva vagy köszörülve)	vámmentes	

XVII. Ásványok.

102. Nyers vagy csak nagyjából faragott vagy fűrészelt kövek; érczek, előkészitett állapotban is	vámmentes	
103. Földnemek és ásványi anyagok:		
a) nyers állapotban	vámmentes	
b) égetve, iszapolva vagy őrölve	—	20
Mindezen tárgyak, a mennyiben más osztályokban nem foglaltatnak.		

XVIII. Gyógyszer- és illatszeranyagok.

104. Medveczukor, galanyagyökér	6	—
105. Szürke ambra; castoreum, pézsma (moschus), czibet, kőrisbogár,		

	100 kilogram frt	kr.
pézsmamag, kubéba, opium, kákáovaj, muscatbalzsam (muscatvaj); tisztitott (finomitott) kámfor; jalappagyanta, borostyánmeggyviz	15	—
106. Lavendula-, narancsvirág-, rózsaviz és hasonló illatos vizek (borszesz nélkül)	6	—
107. Illó olajok:		
a) borostyánkő-, aganos-, kaucsuk-, borostyán-, rozmarin- és fenyőmagolaj	6	—
b) külön meg nem nevezett illó olajok	25	—
108. Illatos eczet, illatos zsiradék és olaj, legalább 5 kilogramot tartalmazó tartályokban	10	—

XIX. Festő- és cserzőanyagok.

	frt	kr.
109. Festőfa:		
a) tuskókban	vámmentes	
b) felaprózva (azaz ráspolyozva, őrölve, szétvagdalva)	—	50
110. Festéshez vagy cserzéshez való héjak, gyökerek, levelek, virágok, gyümölcsök, gubacs és effélék, szétvagdalva, őrölve vagy máskép apritva is	vámmentes	
111. Catechu (japáni föld), kino, kermeszrovar, lac-dye, orlean	vámmentes	
112. Gesztenyefa-kivonat, buzér-kivonatok, garancine és garancinette, lakmus, nyers szépia hólyagokban	1	50
113. Orseille, persio, indigo, cochenille, külön meg nem nevezett cserző- és festőanyag-kivonatok	3	—
Jegyzet. Indigó és cochenille a tengeren való behozatalnál	vámmentes	

XX. Mézgák és gyanták.

	frt	kr.
114. Mindenféle kátrány, a barnaszénkátrány és a palakőkátrány kivételével	—	20
115. Közönséges gyanta, hegedűgyanta, szurok, földviasz (ozokerit)	—	50
116. Aszfaltmastix, aszfaltbitumen	1	—
117. Terpentin, terpentinolaj, szurokolaj, gyantaolaj, lép (madárenyv)	1	50
118. Kopálgyanta, damárgyanta, sellak, gummi-arabicum, gummi-gedda, gummi-senegal, gummi-gutti, tragant-gummi; külön meg nem nevezett mézgák, gyanták és mézgagyanták, természetes balzsamok és növénynedvek; limoni- (czitrom-) lé	1	50

XXI. Ásványolaj, továbbá barnaszén- és palakőkátrány.

	frt	kr.
119. Nyers állapotban és előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható:		
a) nehéz, melynek sűrűsége 12 Reaumur hőfok mellett a tiszta viz sűrűségének 830 ezred részénél (foknál) nagyobb (tiszta súly)	1	10
b) könnyű, 830 és annál kisebb foku (tiszta súly)	2	—
120. Nyers állapotban, előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra használható (tiszta súly)	10	—

	100 kilogram frt kr.
121. Finomitott vagy félig finomitott:	
a) nehéz, melynek sürűsége 870 foknál nagyobb . . . (tiszta súly)	1 90
b) könnyű, 870 és annál kisebb foku . . . . (tiszta súly)	10 —

Jegyzetek. 1. A fogyasztási adó a 120. és 121. b) alatt kitett vámtételekben benfoglaltatik.

2. Nyers állapotban előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható rumaniai eredetű ásványolaj, melynek sürüsége 12 Reaumur hőfok mellett, 830 foknál nagyobb (119. sz. a.)a román határon át való behozatalnál származási igazolványok mellett . . . . — 68 (tiszta súly)

3. Ipari czélokra oldó vagy kiválasztó szereknek szánt finomitott ásványolaj, melynek sürüsége 770 foknál kisebb, a rendeleti uton meghatározandó feltételek és felvigyázat mellett . . . . vámmentes

XXII. Pamut, pamutfonalak és pamutárúk, lennel vegyesen is, de gyapju vagy selyem nélkül.

122. Pamut, nyers állapotban, gyaratolva, fehéritve, festve, őrölve; pamuthulladékok	vámmentes
123. Pamutvatta	5 —
Pamutfonalak:	
124. Egyes vagy kettős fonalak, nyers állapotban:	
a) angol számozási mód szerint a 12. számig	6 —
b) a 12. számon felül egész a 29. számig	8 —
c) a 29. számon felül egész az 50. számig	12 —
d) az 50. számon felül.	16 —
125. Egyes vagy kettős fonalak, fehéritve vagy festve:	
a) angol számozási mód szerint a 12. számig	10 —
b) a 12. számon felül egész a 29. számig	12 —
c) a 29. számon felül egész az 50. számig	16 —
d) az 50. számon felül	20 —
126. Hármasával vagy többesével sodrott fonalak nyers állapotban, fehéritve vagy festve	24 —
127. A kisebb forgalom számára kiszerelt fonalak	30 —
Pamutárúk:	
128. Közönséges sima, azaz 50-es számú s annál durvább fonalból készült sima (vagy egyszerűen sávolyos) szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalu négyszögre 38 vagy annál kevesebb fonal esik:	
a) nyers állapotban	32 —
b) fehéritve	40 —
c) festve, a törökvörösre festett szövetek kivételével	50 —
d) tarkán szőve, szinnyomatosan vagy törökvörösre festve . . .	60 —
129. Közönséges mustrás, azaz 50-es számu s annál durvább fonalból készült mustrás szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalu négyszögre 38 vagy annál kevesebb fonal esik:	
a) nyers állapotban	40 —
b) fehéritve, festve, a törökvörösre festett szövetek kivételével	50 —
c) tarkán szőve, szinnyomatosan vagy törökvörösre festve . . .	70 —

	100 kilogram frt	kr.
130. Közönséges sürü, azaz 50-es számu s annál durvább fonalból készült szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalu négyszögre 38 fonalnál több esik:		
a) nyers állapotban	50	—
b) fehéritve, festve, a törökvörösre festett szövetek kivételével	60	—
c) tarkán szőve, színnyomatosan vagy törökvörösre festve	80	—
131. Finom, azaz 50-es számunál finomabb, de a 100-as számunál (bezárólag) nem finomabb fonalból készült szövetek:		
a) nyers állapotban	70	—
b) fehéritve, festve, tarkán szőve vagy színnyomatosan	100	—
132. Legfinomabb, azaz 100-as számunál finomabb fonalból készült szövetek; tüll (bobinet, petinet, és az efféle függönykelmék és butorhálók), fémszálakkal vegyes árúk	160	—
133. Himzett szövetek; csipkék	200	—
134. Bársony és bársonyszerű szövetek (felmetszett vagy metszetlen bolyhokkal), szalag-, paszománt-, gombkötő- és kötött árúk	80	—
135. Pamutbelek, hevederek, géphajtószijak, tömlők; durva hálószerű szövetek, durva hálók és kötelek; bélésnek való hálószerű szövetek, keményitve	24	—

XXIII. Len, kender, juta és más külön meg nem nevezett növényi fonóanyagok, az ezekből készült fonalak és árúk pamut, gyapju vagy selyem nélkül.

136. Len, kender, juta és más külön meg nem nevezett növényi fonóanyagok nyers állapotban, áztatva, törve, gerebenezve, fehéritve, hulladékaik is	vámmentes	
Lenfonalak:		
137 Fonalak lenből vagy kenderből; külön meg nem nevezett fonalak:		
a) egyes fonalak, nyers állapotban	1	50
b) egyes fonalak, fehéritve, szapulva vagy festve	5	—
c) czérnázva	12	—
d) a kisebb forgalom számára kiszerelt lenczérna, fehéritve, festve	30	—
Jegyzet. Nyers czérnázott kenderfonal tömlök s efélék gyártására, külön engedély alapján, a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett	6	—
138. Jutafonal:		
a) egyes fonalak, nyers állapotban	1	50
b) czérnázva, fehéritve, szapulva vagy festve	5	—
Lenárúk:		
139. Szürke csomagoló vászon, azaz sima durva, vagy egyszerűen sávolyos, de mustra nélküli szövet, kenderből vagy lenből, melynél 5 milliméterre 5 lánczfonalnál több nem esik; az ilyen vászonból készült zsákok is	2	—
Jegyzet. Használatban volt jegyes zsákok szürke csomagoló vászonból vámmentesek.		
140. Mustrátlan lenárúk, nyers állapotban, melyeknél 5 milliméterre 20 lánczfonalnál több nem esik	12	—

	100 kilogram frt	kr.
141. Mustrátlan lenárúk fehéritve, festve, tarkán szőve, színnyomatosan:		
a) melyeknél 5 milliméterre legfeljebb 10 lánczfonal esik . . .	20	—
b) melyeknél 5 milliméterre 11—20 lánczfonal esik	40	—
142. Mustrás lenárúk, melyeknél 5 milliméterre legfeljebb 20 lánczfonal esik	40	—
143. Lenárúk, melyeknél 5 milliméterre 20 lánczfonalnál több esik . . .	80	—
144. Battiszt, gaze, linons és egyéb ritkás szövetek	120	—
145. Fémszálakkal vegyes árúk	160	—
146. Csipkék, szegély-csipkék, himzett szövetek	200	—
147. Bársonyszerű szövetek (felmetszett vagy metszetlen bolyhokkal), paszománt-, gombkötő-, szalag- és kötött árúk	80	—
Jutaszövetek:		
148. Zsák- és csomagoló szövet jutából, nyers állapotban, fehéritetlen, festetlen, mustrátlan, az egyszerűen sávolyos is, melynél 5 milliméterre 5 lánczfonalnál több nem esik, valamint az ily szövetekből készült zsákok	6	—
Jegyzet. Használatban volt jegyes zsákok jutából vámmentesek.		
149. Bútor- és ruhaszövetek, tapéták, valamint a jutából más növényi fonóanyaggal (ide értve a pamutot is) vegyesen készült mindenféle szövetek, a mennyiben a juta a fonalszámban túlnyomó, hasonlókép a himzett vagy fémszálakkal vegyes jutaszövetek . . .	40	—
150. Külön meg nem nevezett jutaszövetek; láb- és kocsitakarók, futószőnyegek jutából és más külön meg nem nevezett növényi fonóanyagokból, fehéritve, festve, szinnyomatosan és mustrásan is . .	12	—
151. Kötélverő árúk:		
a) Kötelek, alattságok, fehéritve, kátrányozva is	3	—
b) Minden más kötélverő árú, fehéritve, festve, kátrányozva, enyvezve, firniszelve is	12	—

XXIV. Gyapju, gyapjufonal és gyapjuárúk, más fonóanyaggal vegyesen is, azonban selyem nélkül.

152. Gyapju, nyers állapotban, mosva, fésülve, festve, fehéritve, őrölve és gyapjuhulladékok	vámmentes	
153. Gyapju- és szőrtáblák, kalapnemez és kalapvatta	9	—
154. Gyapjufonalak (gyapjuból vagy egyéb állati szőrökből) és vigognefonalak:		
a) nyers állapotban	8	—
Jegyzet. Kemény, fényes fonal gyapjuból (Weftfonal), nyers állapotban, ha az e czélra külön felhatalmazott vámhivataloknál hozatik be	1	50
b) fehéritve, festve, szinnyomatosan; hármasával vagy többesével czérnázva	12	—
Gyapjuárúk (azaz árúk gyapjuból vagy állatszőrökből):		
155. Pokróczok, szűrposztó, sajtolókendő, lószőrből készült szitafenekek, kötelek, alattságok; festetlen hálószerű szövetek és hálók; kalaphulladékok, posztószélek	12	—

	100 kilogram frt	kr.
156. Lábszőnyegek:		
a) kutya-, borju- vagy marhaszőrből, csekély mennyiségű gyapjuval vegyesen is	12	—
b) másfélék, szinnyomatosan is	40	—
157. Hevederek	40	—
158. Külön meg nem nevezett gyapjuárúk:		
a) négyszögméterenkint 500 gramnál nagyobb súlyúak	50	—
b) négyszögméterenkint 500 gram vagy ennél kisebb súlyúak	80	—
Jegyzet. Egészen pamutlánczczal szőtt, egyszinű, mustrátlan, posztószerűen elkészitett, négyszögméterenkint 300 gramnál nagyobb súlyú szövetek	50	—
159. Bársony és bársonyszerű szövetek (felmetszett vagy metszetlen bolyhokkal), szalag-, paszománt-, gombkötő és kötött árúk, szinnyomatos szövetek (a 156. *b)* alatt felemlitettek kivételével)	80	—
160. Ritkás gyapjuszövetek	100	—
161. Sálok és sálszerű szövetek, csipkék (csipkekendők), himzett szövetek, fémszálakkal vegyes árúk	150	—
162. Nemez és nemezárúk (a lábszőnyegek kivételével):		
a) állatszőrből készült durva nemez (szabva, kátrányozva vagy fénymázozva is)	12	—
b) másféle nemez és nemezárúk, szinnyomat nélkül	40	—
c) szinnyomatosan	80	—

XXV. Selyem és selyemárúk, egyéb fonóanyagokkal vegyesen is.

	100 kilogram frt	kr.
163. Selyemgubók, fonatlan selyemhulladék	vámmentes	
164. Selyemvatta	12	—
165. Selyem (motolált vagy sodrott), czérnázva is:		
a) nyers állapotban	vámmentes	
b) fehéritve vagy festve vagy egyéb fonóanyaggal vegyesen	22	—
166. Floretselyem (fonott selyemhulladék), czérnázva is:		
a) nyers állapotban vagy fehéritve	vámmentes	
b) festve vagy egyéb fonóanyaggal vegyesen	22	—
167. Varróselyem, gomblyukak kivarrására való s más efféle selyem, fehéritve vagy festve; a kisebb forgalom számára kiszerelt mindennemű czérnázott selyem	50	—
Jegyzet. Lágy fésüsfonal, nyers állapotban, melyen egy sodratlan selyemszál fut végig, a 154 *a)* szerint, mint gyapjufonal vámozandó.		
Selyemárúk:		
168. Csipkék (csipkekendők), himzett szövetek vagy fémszálakkal vegyes szövetek	400	—
169. Selyemárúk, azaz tiszta selyemből vagy floretselyemből készült árúk	400	—
170. Félselyemárúk, azaz a 168. sz. a. meg nem nevezett mindennemű árúk, melyekben egyéb szövőanyagokon kivül selyem vagy floretselyem is van	200	—
Jegyzetek: 1. Selyemhulladékokból való nyers fonalú, egészen durva szövetek, melyek szürke boriték-vászonhoz hasonlitanak és sajtolókendőre, törülőruhára s effélére valók, egyes festett szálakkal is	24	—

	100 kilogram frt kr
2. Selyem, mely más fonóanyagból készült fonalba ugy van belefonva, hogy azt kivülről nem takarja, vagy hogy a szövet fonalának egész hosszában összefüggőleg nem fut végig, az ilyféle fonalakból készült szöveteknél tekintetbe nem veendő.	

XXVI. Ruházatok, fehérnemű és pipereárúk, a papirosból, bőrből, kaucsukból és viaszosvászonból készült ilyféle árúk kivételével.

171.	Mesterséges virágok, azaz kész virágok egészen vagy csak részben szőtt vagy kötött árúkból, megmunkált dísztollak, valamint munkák azokból	170 —
172.	Mesterséges virágrészek	70 —
	Kalapok és sapkák:	
173.	Férfikalapok selyemből és mindenféle más szövetből, gibus, fölszerelve is	130 —
174.	Férfikalapok nemezből, fölszerelve is	90 —
	Jegyzet. Kalapnak való nemez süvegalakban	50 —
175.	Külön meg nem nevezett kalapok:	darab
	a) fölszerelés nélkül	— 20
	b) fölszerelve	— 40
	c) díszitve	— 50
	Jegyzet. Szerelés alatt az árúnak csak béléssel, szegélylyel vagy szalaggal való ellátása értetik.	
176.	Külön meg nem nevezett ruházatok, fehérnemű és pipereárúk főalkatrészük szerint fizetnek vámot, mely azonban még 40 százalékkal megtoldatik.	

Jegyzetek. 1. A külön meg nem nevezett ruházatok, fehérneműek és pipereárúk bevallásánál főalkatrészeiket is be kell vallani.

2. A tarifának más számai alatt fel nem sorolt egyéb varrt árúk szintén a 176. sz. szerint vámozandók.

3. Ruházatok és fehérnemű, melyek csak kiszabott darabokban érkeznek, ugy vámozandók, mint azon szövetek, melyekből valók.

XXVII. Kefekötő- és szitakötő-árúk.

		100 kilogram
177.	Közönséges kefék, seprők és durva ecsetek, azaz szőrből, rizsszalmából, piassavaból és más állati vagy növényi anyagokból valók, festetlen, fénymázozatlan vagy fényezetlen fával vagy vassal kapcsolatban is	4 —
178.	Kész fasziták fafonadékból vagy a 261. sz. *a)* alatt megemlitett vasdrótból készült fenekekkel; faszitafenekek	4 —
179.	Külön meg nem nevezett kefekötő- és szitakötő-árúk; dörzsölő- és lókefék szőtt és kötött árúkkal kapcsolatban; a mennyiben a magasabb vám alá eső kaucsuk-, bőr-, csont-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15 —

	100 kilogram frt	kr.
XXVIII. Árúk szalmából, háncsból, kákából, kókuszdiórostból, füből, nádból, szilánkból, széknádból, gyökerekből s effélékből.		
180. Széknád:		
a) nyers állapotban, hasitva	—	50
b) páczolva, festve, fénymázozva	5	—
181. Lábteritők és gyékények (kocsitakarók és efféle):		
a) nem festve	3	—
b) festve	5	—
182. Házi használatra való durva árúk (pl. kosarak, tálak, tányérok s efféle), fával kapcsolatban is	5	—
183. Külön meg nem nevezett fonadékok és teritők, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben nem tartoznak a 184. sz. alá vagy a magasabb vámu kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé	15	—
184. Legfinomabb fonadékok, azaz selyem- vagy más fonalakkal, lószőrrel vagy fémszálakkal átvont vagy átszőtt fonadékok, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben az apró-árúk közé nem tartoznak . .	50	—

XXIX. Papiros és papirosárúk.

	frt	kr.
185. Papirosanyag fehéritve vagy nem fehéritve:		
a) rongyokból (rongypép)	vámmentes	
b) fából, szalmából, espartoból és efféle rostokból	—	50
186. Szürke itatós papiros, simitatlan csomagoló papiros, festetlen; durva papiroslemez; kátrányos papiroslemez és kőpapiroslemez	1	—
187. Csomagoló papiros, simitott vagy festett, fénymázozott, kátrányozott	3	—
188. Fényesitő papiroslemez, fényes papiroslemez és bőrlemezpapiros, palapapiros és ebből készült táblák (más anyagok nélkül), tajtkő-, üveg-, homok- és surlapapiros, tajtkő- és surlavászon	3	—
189. Enyvezetlen közönséges papiros (durva szürke, félig fehér és festett), enyvezetlen nyomdapapiros	5	—
190. Külön meg nem nevezett papiros	5	—
191. Kőnyomatú, nyomtatott vagy vonalozott papiros; czímjegyek, czímczédulák, fuvarlevelek, számlák és effféléknek előkészitett papiros rajzolópapiros, másolópapiros, albuminpapiros, gelatinpapiros, pergamentpapiros, réznyomó papiros, tarka papiros, festésre való lemezpapiros	7	—
192. Arany- és ezüstpapiros és arany- és ezüst mustrákkal ellátott papiros (valódi vagy nem valódi aranyozással vagy ezüstözéssel, bronzolva is), préselt vagy áttört papiros, szeletek ezen papirosnemekből, papiros és papiroslemez ráragasztott vászonnal (pamutvászonnal is), papiros-tapéták	15	—
193. Formás művek kőpapiros-pépből, aszfaltból vagy hasonló anyagokból:		
a) mázolatlanul és fénymázatlanul, fával vagy vassal kapcsolatban is	2	—
b) másfélék, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a 195. szám alá vagy a magasabb vámu kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15	—

		100 kilogram frt	kr.
194.	Papirosáruk, azaz árúk papirosból és papiroslemezből, papirospépből vagy fapépből, egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a 195. szám alá vagy a magasabb vámu kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak; papirosból készült kalapbélés szövettel bevonva is	15	—
195.	Finom papeteria és cartonageárúk; czímczédulák és czímjegyek különböző színekkel (chromolitografiák) játékszer, fehérnemű papirosból, könyvtáblák vászonnal (pamutvászonnal is) bevonva; egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámu bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	30	—
196.	Játékkártyák	60	—
	Jegyzet. A játékkártyák a fennálló szabályok szerinti bélyeget is fizetik és a játszmák mennyisége és minősége, valamint a kártyalapok száma szerint is bevallandók.		

XXX. Kaucsuk és guttapercha, valamint az azokból való árúk.

		100 kilogram frt	kr.
197.	Kaucsuk és guttapercha, nyersen vagy tisztitva	vámmentes	
198.	Kaucsuk feloldva körül nem font kaucsuk-szálak	1	50
199.	Keményitett kaucsuk (kemény kaucsuk) fényesitve is, azonban tovább ki nem dolgozva (táblák, pálczák, csövek)	6	—
200.	Mindennemű tömlők és géphajtó szíjak, kaucsukból vagy kaucsukkal kapcsolatban, szövet- vagy drótbetétekkel is	12	—
201.	Czipészáruk, szőtt- vagy kötött árúkkal vagy egyéb anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	30	—
202.	Játékszer	30	—
203.	Árúk lágy kaucsukból, a 200. 201. és 202. szám alatt felsoroltak kivételével	20	—
204.	Kaucsukkal bevont, áztatott, bekent vagy kaucsukrétegekkel kapcsolatos szövetek	45	—
	Jegyzet. Gyaratolók bevonására való szövetek gyaratoló-gyárak és nyomtató kaucsuk-kendők kelmenyomtató műhelyek számára külön engedélylyel a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett	3	—
205.	Ruházatok és egyéb árúk a 204. sz. a. foglalt szövetekből	50	—
206.	Ruganyos szövetek, kötött-árúk és paszománt-árúk, ugyszintén az ezekből való munkák	70	—
	Jegyzet. Czipőkhöz való szövetek beragasztott kaucsukszálakkal	45	—
207.	Árúk keményitett kaucsukból	30	—
	A 202. 203. 205. 206. és 207. sz. a. foglalt árúk, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámu bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak.		
	Jegyzet. Guttaperchából készült árúk kaucsuk-árúknak tekintendők.		

XXXI. Viaszos vászon és viaszos tafota.

	100 kilogram frt	kr.
208. Durva viaszos vászon, azaz csomagoló viaszos vászon szinnyomat nélkül, aszfalt-vászon	2	—
209. Kocsitakarók durva kelmékből, olajjal, kátránynyal vagy olajvegyülékkel bevonva vagy áztatva	10	—
210. Vastag padozat-takarók viaszos-vászonból, linoleumból, camptulikonból és efféle vegyülékekből	10	—
211. Külön meg nem nevezett viaszos-vászon; viaszos muszelin	20	—
212. Viaszos tafota	26	—

XXXII. Bőr és bőrárúk.

	frt	kr.
213. Közönséges (azaz 214. és 215. sz. a. meg nem nevezett) bőr, szabva is; fekete marha- és lóbőr, vonalozottan vagy barkásan is, egész vagy fél bőrdarabban	9	—
Jegyzet. Cserzett (de nem fehérre vagy irhának készitett) juh- és kecskebőrök, hasitva is, de nem festve	6	—
214. Talpbőr és hulladéktalpbőr	18	—
215. Finom bőr, azaz fekete bőr, a 213. sz. a. megnevezett marha- és lóbőr kivételével; keztyűbőr, kordován, maroquin, szattyán, valamint minden festett, fénymázos és bronzolt vagy rajzosra préselt bőr, pergament	18	—
216. Közönséges bőrárúk, azaz közönséges (de nem fehérre vagy irhának készitett) bőrből, ugyszintén fekete, valamint vonalozott vagy barkás marha- és lóbőrből, vagy durva viaszos-vászonból készült árúk, szőrös bőrökből, nyers juta-szövetekből, szürke csomagoló-vászonból, nyers csinvatból, vitorlavászonból és egyéb közönséges nyers lenszövetekből, hevederekből készült nyerges-, szijgyártó és bőröndös árúk	25	—
217. Finom bőrárúk, azaz fehérre, irhának készitett bőrből, pergamentből vagy a 215. sz. a. megnevezett finom bőrből, külön meg nem nevezett viaszos-vászonból vagy viaszos tafotából készült árúk, nyerges-, szijgyártó- és bőröndös-árúk a 216. sz. a. megnevezett szövetekből, fehéritve, festve, szőnyeg kelméből is	35	—
A 216. és 217. sz. a. foglalt árúk, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak.		
218. Egészben vagy részben bőrből készült czipészárúk, szőtt- és kötött árúkkal kapcsolatban is, a mennyiben az apró-árúk közé nem tartoznak	35	—
219. Bőrkeztyűk (csak kiszabva vagy szőtt és kötött anyagokkal kapcsolatban is)	50	—

XXXIII. Szűcsárúk.

		100 kilogram frt	kr.
220.	Prémbőr, megmunkálva, de szűcsárúnak még teljesen ki nem készitve:		
	a) közönséges bőrökből	10	—
	b) finom bőrökből	50	—
221.	Kész szűcsárúk:		
	a) közönséges bőrökből	40	—
	b) finom bőrökből	200	—

Jegyzet. Egyéb ruházatok, mint a selyemből készültek, és bőrkeztyük finom prémbőrrel bevonva, bélelve vagy prémezve, finom bőrökből készült szűcsárúknak veendők.

XXXIV. Fa- és csontárúk.

		frt	kr.
222.	Legközönségesebb faárúk, azaz durva kádár-, esztergályos- és asztalosmunka fából, csupán gyalult faárúk és kerékgyártómunkák; durva gépek (esztergák, mángorlók, malmok, sajtók, fonó kerekek és szövő székek is); durva kosárkötő árúk (p. o. málha-, kézi- és ruhakosarak, kasok, halvarsák és efélék); galjseprők, földmívelési, kerti és konyha-eszközök:		
	a) nem festve, nem páczolva, nem firniszelve, nem fénymázozva vagy fényezve, sem más anyagokkal kapcsolatban	1	—
	b) nyers állapotban, de pántolva vagy vassal vagy nemtelen fémekkel egyébként kapcsolatban	3	—
	c) festve, páczolva, firniszelve, fénymázozva vagy fényezve vagy a 223. *b)* sz. a. felsorolt anyagokkal kapcsolatban	3	—
223.	Fa-butor és butorrészek (a mennyiben a 222. 224. és 225. sz. a. nem foglaltatnak):		
	a) finomak, nyers állapotban	3	—
	b) festve, páczolva, firniszelve, fénymázozva vagy fényezve vagy háncs-, sás-, káka-, széknád-, szalma- és kosárfonadékkal, nemtelen fémmel, üveggel, kőlapokkal vagy közönséges bőrrel kapcsolatban	3	—
	c) párnázott be nem vont butor	15	—
	d) párnázott bevont butor	20	—
224.	Finom faárúk, azaz finom esztergályozott és faragott árúk; bronzolt fa, aranyozott vagy ezüstözött vagy finoman festett faárúk; külön meg nem nevezett faárúk, továbbá faragásra való egyéb növényi anyagokból készült árúk	15	—
225.	Finoman kirakott famunkák (boulemunkák, intarsiák), finom kosárkötőárúk	20	—
226.	Ki nem rakott furnirok; parketták és parketta-részek:		
	a) nyers állapotban	1	50
	b) páczolva, festve vagy fényezve	3	—
227.	Kirakott furnirok	12	—
228.	Parafa:		
	a) parafa-táblák, korongok, koczkák	1	50
	b) parafa-dugók, talpak és egyéb árúk parafából	12	—

	100 kilogram frt	kr.
229. Játékszer fából:		
a) durva, csupán gyalult, faragott vagy esztergályozott, nyers állapotban	1	—
b) másféle	20	—
230. Csontárúk:		
a) hasitott halcsont	5	—
b) külön meg nem nevezett csontárúk	20	—

A 224. 225. 229. *b)* és 230. *b)* sz. a. foglalt árúk más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak.

XXXV. Üveg és üvegárúk.

	frt	kr.
231. Üveganyag, zománczanyag és üvegmáz, őrlött üveg (üvegpor) . .	1	50
Öblös üveg:		
232. Közönséges öblös üveg, azaz köszörületlen, mustrátlan, surolatlan, préseletlen öblös üveg:		
a) a maga természetes szinében, azonban nem a fehér	2	—
b) fehér (átlátszó) . . . . (teljsúly)	4	—
233. Csak köszörült vagy surolt dugójú, fenekű vagy szélű öblös üveg, akár a maga természetes szinében akár a fehér . . . . . . (teljsúly)	4	—
234. Köszörült, mustrás, préselt, surolt, étetett, metszett fehér (átlátszó) üveg; külön meg nem nevezett fehér tömör üveg	8	—
Táblaüveg:		
235. Nyers, köszörületlen tükörtábla, nyers, bordás öntött üvegtáblák, üvegzsindely	1	50
236. Ablaküveg a maga természetes (zöld, félig fehér vagy teljesen fehér) szinében köszörületlenül és mustrátlanul . . . . . . (teljsúly)	4	—
237. Köszörült, mustrás, homályozott vagy foncsoros mindennemű táblaüveg; tükör rámástul	12	—
238. Optikai üveg, és pedig flint-, crown-, czink- és boraxüveg, nyers állapotban, lencsékké nem köszörülve, darabokká, lemezekké vagy lencsékké préselve, próbára vagy nagyjából köszörülve is	1	50
239. Zsebórákra való üveg, szemüvegek és egyéb optikai üveg, megmunkálva és köszörülve	50	—
240. Üvegpálczák, üveglemezkék és üvegcsövek, szinkülönbség nélkül (a milyenek a gyöngykészitéshez, műfuváshoz és gombgyártáshoz használtatnak)	1	50
241. Csillárfüggők tömör üvegből, üveggombok, üvegkorálok, üveggyöngyök, üvegzománcz, üvegcsöppek, üvegfonadék, ha szinesek is	2	—
242. Szines üveg (a 240. és 241. sz. a. emlitett árúk kivételével), festett, aranyozott, ezüstözött üveg, hamis kövek foglalás nélkül	12	—
243. Külön meg nem nevezett üveg- és zománczárúk, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15	—

XXXVI. Kőárúk, azaz árúk kövekből, nem égetett földből, cementből és kőgyuradékból.

		100 kilogram frt	kr.
244.	Kőfaragó munkák (azaz ajtó- és ablaktokok, oszlopok és oszloprészek, csatornák, csövek, vályuk és efféle csiszolatlan állapotban, — az alabastromból és márványból készültek kivételével —); próbakövek, kőszürülő- és fenkövek más anyagokkal kapcsolat nélkül; malomkövek vasabroncsokkal vagy fémburokkal is; vágott, nem pallérozott kőtáblák és nyomdakövek, apró golyók márványból és efféle, érmeknek, metszett köveknek és efféléknek gypszből vagy kénből öntött másai	—	25
245.	Preparált ásványok, azaz mesterségesen festett földek és kövek, cement és cementárúk (pallérozatlanul), köszörült, de pallérozatlan lapok és táblák, természetes tisztitó-, köszörülő- és csiszoló és más efféle anyagok a kisebb forgalom számára kiszerelve	—	50
246.	Közönséges kőárúk, azaz külön meg nem nevezett munkák kövekből, fényezetlen vagy fénymázatlan fával vagy hasonló vassal kapcsolatban is	1	50
247.	Finom kőárúk, azaz fényüzési árúk (levélnyomók, gyertya-tartók, csészék, tintatartók és efféle, csecsebecsék; szobrok, mellszobrok, állati alakok és domborművek, 5 kilogram vagy ennél kisebb súlyúak); kőmunkák más anyagokkal kapcsolatban, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15	—
248.	Drágakövek (azaz drágakövek és féldrágakövek) és korálok (valódiak és nem valódiak) megmunkálva (azaz köszörülve, vágva, vagy másképp megmunkálva), valódi gyöngyök; mindezen árúk foglalás nélkül, a mennyiben az apró-árúk közé nem tartoznak	24	—

XXXVII. Agyagárúk.

		frt	kr.
249.	Cserépzsindelyek, téglák és burkolattéglák, épületekhez való díszitmények (a terracottából valók is), agyagcsövek:		
	a) máz nélkül	vámmentes	
	b) mázosak	—	50
250.	Csövek és vastag padlólapok, kongó téglák (klinker), közönséges kőanyagból, chamotteból vagy chamottált agyagból	—	50
251.	Gázretorták, olvasztó-tégelyek, gyári czélokra szükséges edények (grafitból, tüzálló agyagból vagy közönséges kőanyagból)	—	50
252.	Közönséges vagy zsugorodott agyagból, vagy közönséges kőanyagból készült közönséges cserépedény, fekete grafit-edény	—	50
	Jegyzet. A 249. egész 252. sz. a. felsorolt árúk mázozatlan vagy fényezetlen fával vagy hasonló vassal kapcsolatban is	2	—
253.	Kályhák és kályharészek; fal- és padlótáblák	3	—
254.	Külön meg nem nevezett agyagárúk:		
	a) egyszinűek vagy fehérek	5	—
	b) két vagy több szinűek; szines szélűek, festettek, szinnyomatosak, aranyozottak, ezüstözöttek	8	—

	100 kilogram frt	kr.
255. Porczellán:		
a) fehér	7	—
b) szines, szines szélű, festett, szinnyomatos, aranyozott, ezüstözött	15	—
256. Agyagárúk más anyagokkal kapcsolatban, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	15	—

XXXVIII. Vas és vasárúk.

	frt	kr.
257. Nyers vas; ócska vastöredék és vashulladék, ócska aczéltöredék és aczélhulladék olvasztásra vagy forrasztásra	—	80
Jegyzetek. 1. Helyi viszonyok tekintetbe vételével a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormányával egyetértőleg, megengedheti a magyar kormány azt, hogy az ócska és töredék-vasat kohászatilag feldolgozó vasművek esetről esetre ócska- és töredékvasat, (az öntött vastöredék kivételével) a felhasználás ellenőrzése és a maximal-mennyiség meghatározása mellett, 100 kilogramonként 50 kr. vámmal behozhassanak.		
2. Vasreszelék és kovácspor	vámmentes	
258. Buczavas, ingots	1	60
259. Vas és aczél rudakban, kovácsolva vagy hengerelve:		
a) nem formás	2	75
b) formás	3	50
260. Vasuti sínek	2	75
261. Vaspléh és vaslemezek, vasdrót:		
a) egy milliméter vagy ennél nagyobb vastagságú	4	—
b) egy milliméternél vékonyabb	5	—
c) firniszelt, rezezett, ónozott, czinkezett, ólmozott, nikelezett; csiszolt vaspléh és vaslemezek	8	—
Vasárúk:		
262. Durva vasöntvény:		
a) nyers állapotban, megmunkálás nélkül	2	—
b) surolva vagy durván mázolva, fúrva vagy egyes kevés helyeken leköszörülve, esztergályozva vagy gyalulva	4	—
c) leköszörülve, esztergályozva, gyalulva, rezezve, ónozva, czinkezve, ólmozva, zománczozva vagy finoman mázolva	8	50
A *b)* és *c)* alatt foglalt árúk csupán a kapcsolásra szükséges kovácsolt vasrészekkel, vagy fával kapcsolatban is.		
263. Közönséges vas- és aczélárúk, azaz árúk kovácsolható vasöntvényből, aczélöntvényből, kovácsolt vasból vagy aczélból, a mennyiben a következő számok alatt nem foglaltatnak:		
a) érdesen, surolva is	4	—
b) durván mázolva, furva, vagy egyes kevés helyeken leköszörülve, esztergályozva, gyalulva vagy bemetszett csavarmenettel (srófvesszők, anyasrófok is)	5	—

		100 kilogram frt	kr.
	c) leköszörülve, esztergályozva, gyalulva, rezezve, ónozva, czinkezve, ólmozva vagy finoman mázolva	8	50
	Mindezen árúk fával vagy vasöntvénynyel kapcsolatban is.		
264.	Kovácsolt vasból való csövek, kapcsoló részek is	5	—
265.	Kovácsolt üstök, gőzkazánok is; lyukgatott vagy mélyitett fekete vasbléh és vaslemezek, árúk fekete vasbléhből	6	—
266.	Kész vasuti kerekek, tengelyre illesztve is	6	—
267.	Szögek és drótszögek; kocsirugók, széna- és trágyavillák, kapák, lapátok (érdesen, surolva vagy csupán egyes kevés helyeken leköszörülve); kaszák, sarlók, szecskavágó pengék; fával kapcsolatban is.	6	50
268.	Drótkötelek, drótkefék, szitafenekek; durva drótárúk (azaz a 261. *a)* szám alatt megnevezett drótból)	8	—
269.	Közönséges metsző- és furóeszközök, azaz fűrészek, gyalúk, vésők, árak, fúrók, reszelők, ráspolyok és effélék, csavarmetszők, durva kések és ollók; mindezen árúk ipari (gépekhez is) és mezőgazdasági használatra; srófok, lakatok; leköszörülve, esztergályozva, mázolva, ónozva, czinkezve, rezezve, ólmozva vagy fával kapcsolatban is . .	10	—
270.	Finom vas- és aczélárúk:		
	a) csiszolt, fénymázozott, nikelezett, és zománczozott tárgyak (a 262. *c)* szám alatt megnevezett közönséges zománczozott vasöntvény kivételével)		
	b) műöntvény és könnyű öntött díszitmények		
	c) külön meg nem nevezett drótárúk; gombostűk, horgoló- és kötőtűk, fűzőtűk, kapcsok, csatok, halászhorgok, gyűszűk és efféle kisebb használati tárgyak, gyermek-játékszer, korcsolyák, aczélhúrok, mindennemű gyaratolók; takácsbordák, bordafogak, rugók (az óra- és kocsirugók kivételével)	15	—
	d) fegyverek és fegyverrészek (a lőfegyverek és ezek csöveinek kivételével); késművesárúk, a mennyiben a 269. vagy 271. számok alá nem tartoznak		
	e) párnázott, bevont vagy finoman díszitett vasbutor		
	f) vas- és aczélárúk, más anyagokkal kapcsolatban		
271.	Finom késművesárúk; irótollak, fonallal körülfont drót; puskacsövek	30	—
272.	Lőfegyverek, varrótűk	50	—
	A 270. 271. és 272. sz. alatt felsorolt árúk, a mennyiben a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apró-árúk közé nem tartoznak.		

XXXIX. Nemtelen fémek és az ezekből való árúk.

		frt	kr.
273.	Ólom és ólomkeverékek:		
	a) nyers állapotban, ócska ólomtöredék és ólomhulladék . . .	1	—
	b) öntött (kazánok, csövek, lemezek, golyók, sörét és effélék). mángolt, hengerelt. huzott ólom (ólomdrót), nyomdabetűk, stereotyplapok	4	50

	100 kilogram frt kr.
274. Czink:	
a) nyers állapotban, ócska czinktöredék és czinkhulladék . . .	vámmentes
b) czinkrudak, czinklemezek és czinkpléhek	1 50
c) czinkdrót és czinkcsövek, durva czinköntvény, azaz tovább ki nem készitett öntvény, közönséges famunkával és vasrudakkal vagy vaslemezekkel kapcsolatban is; mélyitett vagy lyukgatott czinklemezek és czinkpléhek	3 —
275. Ón:	
a) nyers állapotban, ócska óntöredék és ónhulladék	vámmentes
b) ónrudak, ónlemezek, ónpléhek, óndrót, óncsövek; durva ónöntvény, azaz tovább ki nem készitett öntvény, közönséges famunkával és vasrudakkal vagy vaslemezekkel kapcsolatban is	4 —
276. Réz, nikel, antimon, sárgaréz, pakfong, tombak és külön meg nem nevezett fémek és fémkeverékek:	
a) nyers állapotban, ócska töredék és hulladék; kéneső	vámmentes
b) durva öntvény (azaz harangok és csövek, ha darabja 5 kilogrammnál súlyosabb és más tárgyak, ha darabonkint 10 kilogramnál súlyosabbak)	6 —
c) huzva, nyujtva (rudak, táblák, lemezek); pléhek és drótok, 0·5 milliméternél vastagabbak	8 —
d) pléhek és drótok, 0·5 milliméter vastagságuak vagy ennél vékonyabbak; mélyitett vagy lyukgatott lemezek és pléhek . . .	10 —
e) platirozott (ezüstözött) drótok, pléhek, táblák, lemezek rézből és sárgarézből; hamis leoni (cementezett) drót	15 —
277. Durva ónárúk (tálak, tányérok, üstök és egyéb edények), fénymázatlanok és más anyag nélkül	5 —
278. Közönséges fémárúk:	
a) hengerek, forrcsövek, üstök, főző- és pároló-készülékek, fénymázatlanul, csiszolatlanul, fával vagy vassal kapcsolatban is	10 —
b) csiszolt, firniszelt, fénymázos, nikelezett, rajzos pléhek és lemezek	12 —
279. Finom fémárúk, azaz más számok alatt nem foglalt mindennemű árú más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a 280. szám alá vagy a magasabb vámú kaucsuk-, bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak; táviró-kabel	15 —
280. Legfinomabb fémárúk, azaz fényüzési czikkek és egyéb finoman dolgozott (p. o. diszitett, préselt, vernirozott vagy nikelezett) árúk pakfongból (új ezüst, alfenide és efféle nikelkeverékekből), britaniafémből, bronzból, sárga rézből, tombakból, és hasonló keverékekből, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a magasabb vámú bőr- vagy apró-árúk közé nem tartoznak	30 —
281. Finom drótszövetek, melyeknél 2 centiméterre 20 vagy több láncz-szál esik, irótollak, fonallal körülfont drót	30 —

XL. Gépek és géprészek, fából, vasból vagy nemtelen fémekből.

	100 kilogram frt kr.
282. Gőzmozdonyok	8 —
283. Szerkocsik, locomobilek	6 —
284. Varrógépek, állványnyal vagy a nélkül	20 —
285. Gépek fából (azaz, a melyeknél 50% vagy több a fa)	3 —
286. Gépek nemtelen fémekből (azaz, a melyeknél 50%-nál több a nemtelen fém)	10 —
287. Külön meg nem nevezett gépek:	
a) ha az összsúlyból 75% vagy több az öntött vasra vagy az öntött vas és fára esik	5 —
b) egyéb gépek	6 —

Jegyzetek. 1. Belföldi kelmenyomtató műhelyek számára szánt vésett vagy vésetlen réz- és sárgaréz-hengerek és lapok külön engedély mellett . . vámmentes

2. Gépek és géprészek, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben az apró-árúk közé nem esnek, a XL. osztályba tartoznak.

3. Gépészekül oly tárgyak vámozandók, melyek más alkatrészek és mozgató erő nélkül önálló használatra nem alkalmasak; ha azonban az ily géprészek nagyjából kovácsolt kidolgozatlan gépészek vagy egészen nyers kidolgozatlan közönséges vasöntvények, melyek másféle anyaggal kapcsolatban nincsenek, az anyag minősége (262 *a*), illetőleg 263 *a*) szám) szerint vámozhatók.

4. A magyar kormány a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával egyetértőleg esetről esetre megengedheti, hogy oly gépek, melyek a vámterületen nem készittetnek, a tarifában megállapitott vám felét fizessék.

XLI. Kocsik és hajók.

Kocsik:	
288. Teherszállitó-kocsik és szánok	3 —
	darab
289. Személyszállitó-kocsik, bőr- vagy párnamunka nélkül	25 —
290. Személyszállitó-kocsik, bőr- vagy párnamunkával	75 —

Jegyzet. Szánok a 289. számnál a vám felét, a 290. számnál két harmadát fizetik.

Vasuti kocsik (a lóvonatú vasuti kocsik is):	100 kilogram
291. Teherszállitó-kocsik	5 —
292. Párnázatlan személyszállitó-kocsik	6 50
293. Párnázott személyszállitó-kocsik	9 —
Hajók:	tonna (1000 klgr. teherképesség)
294. Fából (vassal vagy rézzel pántolva is)	— 40
295. Vasból, más nemtelen fémből, gőzhajók	5 —

Jegyzet a 294. és 295. számokhoz. A hajózáshoz szükséges eszközök (p. o. vitorlák és vitorlarudak, horgony és horgonyláncok, hajókötelek, mellékhajók), a mennyiben a közönséges szükségletet túl nem haladják, külön meg nem vámozandók. Egyéb leltári tárgyak, valamint a gőzhajók gőzgépei külön vámozás alá esnek.

XLII. Nemes fémek és érczpénz.

	100 kilogram frt kr.
296. Arany, ezüst, platina, külön meg nem nevezett nemes fémek, nyers állapotban, ócska töredék és hulladék	vámmentes
297. Pénz:	
a) pénz (az emlékpénzek és érmek is) nemes fémekből	vámmentes
b) pénz nemtelen fémekből	vámmentes
Jegyzet. Nemteleu fémekből készült emlékpénzek és érmek ugy vámozandók, mint az anyag, a miből valók.	

XLIII. Mű- és hangszerek, órák, apró-árúk.

Mű és hangszerek:	
298. Tudományos czélokra szánt pontos műszerek (csillagászati, mennyiségtani, természettani, sebészeti műszerek) tekintet nélkül az anyagra, a melyből valók	vámmentes
299. Közhasznú műszerek:	
a) optikai műszerek, szinházi látcsövek, távcsövek, foglalt szemüvegek, nagyitó üvegek és efféléK	125 —
b) külön meg nem nevezett műszerek	50 —
A 299. a) és b) alatt felsorolt árúk, a mennyiben a magasabb vámú apró-árúk közé nem tartoznak.	
300. Hangszerek.	10 —
Órák:	
301. Zsebórák:	darab
a) arany vagy aranyozott tokokban	1 —
b) ezüst vagy ezüstözött tokokban.	— 50
c) egyéb tokokban	— 30
302. Óratokok (zsebórákhoz):	
a) aranyból vagy aranyozottak	— 70
b) ezüstből vagy ezüstözöttek	— 20
Jegyzet. Egyéb óratokok (zsebórákhoz) anyaguk minősége szerint vámoztatnak.	
303. Zsebórákhoz való óraművek	— 30
	100 kilogram
304. Közönséges függőórák, fából és efféle óraművek; órarészek	30 —
305. Külön meg nem nevezett órák és óraművek, a mennyiben a magasabb vámú apró-árúkhoz nem tartoznak	50 —
306. Toronyórák és azok alkatrészei	10 —
Legfinomabb apró-árúk:	
307. Arany- és ezüstmunkák, ékszer-árúk és külön meg nem nevezett mindennemű munkák egészben vagy részben nemes fémekből, igazi vagy hamis gyöngyökből, igazi vagy hamis korálokból, foglalt drága kövekből , arany- és ezüstfonadékok, valamint azokból és arany- és ezüstdrótból készült árúk	300 —
308. Igazi aranyfüst és ezüstfüst, drót és pléh valódi nemes fémekből, valódian aranyozott vagy ezüstözött leoni fonadékból vagy drótból készült árúk	200 —

100 kilogram
frt. kr.

Finom apró-árúk:

309. Külön meg nem nevezett árúk, valódian aranyozott vagy ezüstözött, vagy aranynyal és ezüsttel kirakott nemtelen fémekből, árúk féldrágakövekből, foglalva is, hamis gyöngyök, mesterséges fogak, parókás munkák . . . . 100 —

310. Árúk egészben vagy részben elefántcsontból, gyöngyházból, teknősbéka-héjból, borostyánkőből, gagatból . . . . 100 —

311. Gyermekjátékszer és egyéb külön meg nem nevezett árúk, még pedig kapcsolatban:
   a) selyemárúkkal, csipkékkel, mesterséges virágokkal (171. sz.) megmunkált dísztollakkal . . . . 100 —
   b) egyéb szőtt- és kötött árúkkal . . . . 50 —

Közönséges apró-árúk:

312 Árúk tajtékból, lávából, celluloidból és hasonló mesterséges faragó-anyagokból és faragó-anyag utánzatokból . . . . 50 —

313. Férfi és női ékszerek, csecsebecsék és piperetárgyak nemtelen fémekből, vasból vagy aczélból, de finoman dolgozva, nikelezve, vernirozva, zománczozva; hasonló árúk állati vagy növényi faragó anyagokból vagy kemény kaucsukból, karpereczek és nyakékszerek üvegből és kőből, legyezők, szinházi látcsövek és távcsövek üveg nélkül, szemüvegek foglalatai; aczélgyöngyök, fémgyöngyök, aranyozva, ezüstözve vagy vernirozva is . . . . 50 —

314. Hamis leoni fonadékok és az azokból, valamint hamis leoni drótból készült árúk . . . . 50 —

315. Nem szőtt- és nem kötött-árúkon való himzések, árúk mintázott viaszból idomitva, aranyverő-hártyákból készült árúk, bélhúrok és minden körülfont húr . . . . 50 —

A 309—315. sz. a. megnevezett árúk, a mennyiben a magasabb vámú apró-árúk közé nem tartoznak, vagy a tarifában külön megemlitve nincsenek.

316. Nap- és esernyők: darab
   a) selyemből . . . . — 48
   b) egyéb kelméből . . . . — 24

XLIV. Konyhasó.

100 kilogram

317. Konyhasó (tengeri só, főtt só, kősó, sósviz, sóslúg, és tengeri viz) . . — 84 csak külön engedély mellett

Jegyzetek.

1. Kivételesen engedélyezett behozatal esetében az engedélyezési díj 100 tisztasúlyú kilogram konyhasóért 9 frt. 38 kr., 100 tisztasúlyú kilogram kreuznachi anyalúgért 1 frt. 88 kr.
2. Orvosi bizonyitvány alapján gyógyitási czélra a tengeri viznek illetékmentes behozatala engedélyezhető.
3. A pénzügyministerium azon gyáraknak, melyek vegyészeti czikkek gyártására és azon iparosoknak, kik nem élelmi czikkeknek való terményeikhez a sót lényeges gyártószerül nagyobb mennyiségben szükséglik, a külföldi sónak illetékmentes behozatalát engedélyezheti.

100 kilogram
frt kr.

XLV. Vegyészeti segédanyagok.

318. Nyers borax; bórsav; nyers nátronsalétrom (chilisalétrom); kén (darabokban és rudakban), őrölve is, valamint kénvirág; kénantimon; nyers vagy finomitott borkő; czitromsavas és borkősavas mész . . . . vámmentes
319. a) Trágyasó-félék (burokső és hulladéksó gyárakból és sófőzdékből, valamint sókeverékekből készült mesterséges trágyaanyagok) . . vámmentes
b) Chlorkálium (sósavas káli); chlormagnesium; kénsavas nátron (glaubersó); vasgálicz . . . . — 20

Jegyzet. Az a) és b) alatt megnevezett árúk, a kénsavas nátron és vasgálicz kivételével, a mennyiben azok behozatala nem eszközöltetik már különben is jövedékhivatali ellenőrzés alatt álló gyár részéről, a rendeleti úton megállapitott szabályok értelmében csak külön engedélylyel és konyhasó tartalmuk megvizsgálása után kerülnek vámkezelés alá.

320. Fém-arzén, arzénes sav (az arzénsav kivételével), kénarzén (Operment, Realgar); mindenféle vaspácz; nyers faeczet; czafer, szmálta, üvegporzó; uj vagy felfrisitett csontszén (spodium); kénsav, sósav, salétromsav (választóviz) . . . . — 50
21. a) Szóda (azaz egyszerű szénsavas nátron) nyers vagy jegeczedett; hamuzsir (tisztátlan egyszerű szénsavas káli); kénsavas káli (duplicat só); kettős kénsavas káli és nátron; glycerin (glycerines lug is) . . . — 80
b) Égetett szóda 1 20
322. Timsó-félék; kénsavas és sósavas ammoniak (szalmiak), szalmiakszesz és agancsszesz; kénsavas timföld és chloraluminium; admonti gálicz (vas- és rézgálicz keveréke), réz- és czinkgálicz; ólomhamu; ólomtajt; tisztitott borax; chlormész; faeczetsavas mész; faeczetsavas timföld; tisztitott salétrom (káli- és nátronsalétrom); kénszén; oldható üveg és üvegoldat; anilinolaj; nyers carbolsav; nitrobenzol; nyers anthracen; nyers naphtalin 1 50
323. Ólomfehér, czinkfehér (fehér czinkoxyd), czinkhamu (szürke czinkoxyd); barytfehér (mesterséges kénsavas baryt); faeczetsavas ólom; ólomczukor; sárga és vörös vérlugsó; fehéritőlúg; rézvirág; mindenféle ragasz; masszikot; minium; kettős szénsavas nátron (soda bicarbonata) és káli; szénsavas ammoniak; borkősav; ónhamu; ónsó (ónchlorür) és egyéb ónkészitmények . . . . 3 —
324. Maró-káli (kausztikus káli, kálihydrat); maró-nátron (kausztikus szóda, nátronhydrat); kénessavas és alkénessavas mész; nyers mangansavas és hypermangansavas káli és nátron; kénessavas és alkénessavas nátron; sóskasav (czukorsav); sóskasavas káli (sóskasó); kénsavas magnezia; sárga és vörös chromsavas káli . . . . 4 —

XLVI. Vegyészeti árúk, gyógy-, festő- és illatszerek.

325. Feketitők (korom, nyomdafesték és frankfurti feketitő, szénpor és mindennemű szénes feketitő, a szemmé tört csontszén kivételével); csizmamáz 1 50

		100 kilogram frt	kr.
326.	Mindenféle enyv; gelatine (állati és növényi fagylaló), fehérje és albuminoide, caseïn, caseogomme	1	50
327.	Keményitő mézga (dextrin, leogomme) és egyéb külön meg nem nevezett mézgapótlók, csiriz, pép és hasonló keményitő-tartalmú ragasztó- és appretur anyagok	1	50
328.	Keményitő és keményitőliszt	6	—
	Jegyzet. Kikészitési czélokra behozott keményitő, engedélyjegyek és a rendeleti úton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett	1	50
329.	Aether, collodium, chloroform, tiszta, szilárd és folyékony carbolsav, concentrált eczetsav (tisztitott faeczet is), phosphor és phosphorsav, kénesőkészitmények (a czinober is), mindennemű élesztő, a borélesztő kivételével, tejczukor	10	—
330.	Kátrányfestő-anyagok és mesterségesen gyártott szerves festő-anyagok	10	—
331.	Külön meg nem nevezett vegyészeti termékek és gyártmányok	10	—
332.	Pecsétviasz, pecsétbélyegek ostyából, gelatine-készitmények, tinta- és tintapor	10	—
333.	Tus, rajzszén, rajzkréta, fekete és szines czeruza és pasztel, foglalva vagy nem foglalva, mindennemű festékek, hólyagokban, tokokban, kagylókban, tészta-alakban és szekrényekben	24	—
334.	Olaj-firnisz (szintugy főzött, száradó olajok), gyanta, terpentin vagy kőolaj nélkül:		
	a) hordókban	3	—
	b) pléhszelenczékben, palaczkokban és effélékben	10	—
335.	Fénymáz-firnisz (gyantával, terpentinnel, kőolajjal vagy alcohollal vegyitve)	24	—
336.	Elkészitett gyógyszerek, valamint felirataik, czímczéduláik, boritékaik stb. efféle által orvosi szereknek, állati gyógyszereknek mondott anyagok, a mennyiben a magasabb vámú árúk közé nem tartoznak	24	—
337.	Illatszerek (illatos eczetek, zsiradékok és olajok, 5 kilogramnál kevesebbet tartalmazó tartályokban, alcoholos, aromaticus esszencziák és vizek; fölszereléseik, czímczéduláik, használati-utasitásaik és efférék által illatszereknek felismerhető illatos anyagok és keverékek; füstölő-kupok, illatos hajpor), arczfesték, cosmeticus szerek	50	—

XLVII. Gyertya és szappan.

338.	Szurokfáklyák	1	50
339.	Faggyúgyertyák	6	—
340.	Viaszgyertyák, viaszfáklyák, viasztekercsek, mécsek, gyujtógyertyácskák	10	—
341.	Külön meg nem nevezett gyertyák és zsirgyártmányok pl. stearinból, czetvelőből, pálmaolajból, paraffinból	11	—
342.	Szappan:		
	a) közönséges	4	—
	b) finom, azaz illatos vagy táblácskákban, golyókban, szelenczékben, edényekben	15	—
	Jegyzet. Triesztí és fiumei nem illatszeres olajszappan, a fennálló feltételek alatt, a legnagyobb kedvezésben részesülő államok irányában érvényes vámtétel felét fizeti.		

		100 kilogram frt kr.

XLVIII. Gyujtószerek.

		frt kr.
343.	Közönséges gyujtószerek és pedig kénszálak, gyufák, dörzsölő fidibuszok; természetes páczolt tapló; mesterséges tapló, gyujtó (természetes és mesterséges); papiros tapló	1 50
344.	Tűzijáték-készitmények, kanóczok (gyujtó- és robbantó zsinegek) . .	10 —
345.	Töltött lőkupakok	24 —
346.	Lőanyagok, azaz minden lobbanóanyag, mely lőfegyverekből való lövésre használható, továbbá robbanószerek, melyek a lőpor alkatrészeiből (salétrom, kén és szénből) állanak	52 50 csak külön engedély mellett.
347.	A 346. sz. alatt nem foglalt robbanó szerek és lobbanó anyagok . .	24 — csak külön engedély mellett.

XLIX. Irodalmi és műtárgyak.

348.	Könyvek, nyomtatványok, szintugy naptárak, hirlapok és hirdetmények, térképek, hangjegyek, iratok (acták és egyéb kéziratok) .	vámmente

Jegyzet. A mennyiben a naptárak, hirlapok és hirdetmények behozatalára külön bélyeg- és ellenőrzési szabályok szólanak, ezen tárgyak darabszám szerint is bevallandók.

349.	Papiroson való képek, azaz réz- és aczélmetszetek, kőnyomatok, fanyomatok, fényképek és effélék, papiroson vagy vásznon való szinnyomatos képek	vámmentes
350.	Festvények, azaz fára vagy nemtelen fémre festett, nem fénymázozott képek, vászonra vagy kőre festett képek, továbbá eredeti képek és rajzok papiroson	vámmentes
351.	Képnyomó lapok, nemtelen fémből, kőből vagy fából	vámmentes
352.	Szobrok (szintugy mellszobrok és állati alakok), valamint dombormüvek kőből, 5 kilogramnál súlyosabb darabokban; hasonlókép szobrok, mellszobrok és állati alakok fémből vagy fából, de legalább is természetes nagyságban	vámmentes

Jegyzetek. 1. Bekötött könyvek és képes művek, vászonra vagy lemezpapirosra ragasztott képek és térképek a 348. és 349. számok szerint vámozandók; ha azonban a kötés, minősége szerint az apró-árúk közé tartozik, ilyféle könyvek, képesművek stb. mint apró-árúk vámozandók. Ha a könyvek, képesművek stb. kötésekben, mappákban vagy cartonokban fekszenek, ez utóbbiak minőségük szerint külön vámozandók.

2. Képek (349. sz.) rámákban, ez utóbbiak anyagához képest vámozandók. Berámázott festményeknél a rámák anyagukhoz képest külön vámozandók; ha azonban a festmények el nem különithetők a rámáktól, az összsúlynak fele a ráma minősége szerint vámozandó.

3. Oly tárgyak, a melyeknél az alkalmazott képek vagy festmények csak díszitésre szolgálnak vagy mellékesek, és ennek folytán képeknek vagy festményeknek nem is tekinthetők, hanem közönséges használati czélokra rendelvék, nem sorolhatók a vámmentes képekhez vagy festményekhez. Ide tartoznak: festett tapéták, ablakfüggönyök, takarók, levélpapiros, csészék és efélék, melyek mint az illető anyagból készült munkák vámozandók.

L. Hulladékok.

	100 kilogram frt kr.
353. Állati és másféle trágya, gyártott trágyaszerek (nem sókeverékből valók), fa- és kőszénhamu, csontok, csonthamu, csontliszt, holt csontszén, csupán trágyázásra alkalmas, ráspolyozott szarvak és paták, hig és száritott vér, állat-inak, a vérlugsó-gyártás maradékai, ammoniakos viz (gázviz)	vámmentes
354. Korpa, malátacsirák, polyva, a zsiros olajok gyártásánál megmaradó szilárd hulladékok, őrölve is, moslék, törköly, borseprő	vámmentes
355. Az üveggyártásnál előforduló hulladékok, üvegcserép és agyagárúk cserepei, a viaszkészitésnél előforduló hulladékok, szivacs-hulladékok, enyvbőr, a kaucsuk- és guttapercha-gyártásnál előforduló hulladékok, valamint ily gyártmányok ócska darabjai	vámmentes
356. Rongyok és papirosgyártásra alkalmas egyéb hulladékok, azaz len-, pamut-, selyem- és gyapjurongyok, papirosszeletkék (papiroshulladékok), makulatura (irott és nyomtatott), ócska hálók, ócska alattságok és ócska kötelek, tépés (tépett vászon)	vámmentes

Jegyzet. A vámtarifában külön fel nem sorolt hulladékok, melyek másra nem használhatók, ugy vámozandók, mint ama nyersanyagok, a melyekből e hulladékok valók.

II. Rész.

Kiviteli vámtarifa.

357. Rongyok és papirosgyártásra alkalmas egyéb hulladékok, azaz len-, pamut-, selyem- és gyapjurongyok, áztatottak is (rongypép, szilárd vagy hig papirostészta), papirosszeletkék (papiroshulladékok), makulatura (irott és nyomtatott), ócska hálók, ócska alattságok és ócska kötelek	4 —

Minden egyéb itt föl nem sorolt árú vámmentes.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Schönbrunnban, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi május hó huszonhetedikén.

Ferencz József s. k. (P. H.) *Tisza Kálmán* s. k.

II. melléklet a 211. számú irományhoz.

1902./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

az 1881. évre megállapitott határvám feleslegnek elmaradása folytán a magyar korona országaira eső kiadás fedezéséről.

(Szentesitést nyert 1882. évi május hó 25-én. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi május hó 31-én.)

1. §.

A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy az 1881. évre megállapitott határvám feleslegnek elmaradása folytán az 1881. évre engedélyezett közösügyi költségeknél mutatkozó kiadási többletből a magyar korona országaira eső 1.183,654 frt 40 krnyi összeget a közös pénzügyministernek kiszolgáltassa.

2. §.

Felhatalmaztatik továbbá a pénzügyminister, hogy az 1881. évben tényleg befolyt határvámbevételeket meghaladó fogyasztási adóvisszatéritések folytán a határvám czímén mutatkozó hiánynak a magyar korona országait illető része fedezésére 543,163 frt 20 krt kifizethessen.

3. §.

Az 1. §-ban emlitett kiadás az 1881. évi költségvetés IV. fejezete alatt »közösügyi költségek« czímén; — a 2. §-ban emlitett összeg pedig ugyancsak az 1881. évi költségvetés IV. fejezete alatt, azonban külön czím alatt elszámolandó és mind a két összeg a pénzügyi tárczánál (VI. fejezet, 23. czím) »a fogyasztási adóvisszatéritések felosztásából Magyarországot illető összeg« czímén az 1881. évre költségvetésileg megállapitott összeggel szemben mutatkozó 1.744,810 frt 77 krnyi bevételi többletből fedezendő.

4. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként **helyesnek, kedvesnek és** elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, **megerősitjük és** szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más híveink által megtartatjuk.

Kelt Schönbrunnban ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi május hó huszonötödikén.

Ferencz József *s. k.* (P. H.) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

III. melléklet a 211. számú irományhoz.

1902./M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

az ásványolajvám felemeléséről és ásványolajadóról.

(Szentesitést nyert 1882. évi május hó 25-én. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi május hó 31-én.)

I. RÉSZ.

Határvám.

1. §.

Az általános vámtarifa 28. szakaszának *d)* tétele következő módon változtattatik meg: ásványolaj, továbbá barnaszén- és palakőkátrány;

1. nyers állapotban és előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható:

aa) nehéz, melynek sűrűsége 12 Reaumur hőfok mellett a tiszta viz sűrűségének 830 ezred részénél (foknál) nagyobb, 100 tiszta súlyú kilogramm után 1 frt 10 kr.

bb) könnyű 830 és annál kisebb fokú 100 tiszta súlyú kilogramm után 2 frt — kr.

2. nyers állapotban, előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra használható 100 tiszta súlyú kilogramm után . . . . 10 frt — kr.

3. finomitott vagy félig finomitott:

aa) nehéz, melynek sűrűsége 870 foknál nagyobb, 100 tiszta súlyú kilogramm után . . . . 1 frt 90 kr.

bb) könnyű, 870 és annál kisebb fokú, 100 tiszta súlyú kilogramm után 10 frt — kr.

Jegyzet.

1. A fogyasztási adó a 2. és 3. *bb)* betűje alatt kitett vámtételekben benfoglaltatik.

2. Nyers állapotban előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható romániai eredetű ásványolaj, melynek sűrűsége 12 Reaumur hőfok mellett 830 foknál nagyobb [1 *aa)* betű], a román határon át való behozatalánál, származási igazolványok mellett, 100 tiszta súlyú kilogrammonkint 68 kr.

3. Ipari czélokra, oldó vagy kiválasztó szerekül szánt finomitott ásványolaj, melynek sűrűsége 770 foknál kisebb, a rendeleti uton meghatározandó feltételek és felvigyázat mellett vámmentes.

II. RÉSZ.

Bel-fogyasztási adó.

2. §.

A magyar szent korona országaiban, a fiumei vámkülzet kivételével, finomitás (tisztitás) utján előállitott ásványolaj, melynek sűrűsége Reaumur szerinti 12⁰ hőmérséklet mellett 870 foknál (az egyes fokot a tiszta viz sűrűségének ezredrészével véve) nem nagyobb, száz tiszta súlyú kilogrammonkint 6 frt 50 o. é. krnyi fogyasztási adó alá esik.

3. §.

Ezen fogyasztási adó a finomitó gyáros által fizetendő.

Adómegröviditès esetében beszedendő adóilleték fizetésére köteleztetik a finomitó gyár üzletvezetője, a vállalkozó közvetlen jótállása mellett.

4. §.

A ki ezen törvény hatályba léptének kezdetekor azon területen, melyre az kiterjed, 100 tiszta súlyú kilogrammot meghaladó adóköteles ásványolaj készlettel bir, azt tiszta súlya szerint, valamint a helyiséget, melyben ezen készletek tartatnak, az illetékes pénzügyi közegnek a törvény hatályba léptének napjától számitandó három nap alatt irásban bejelenteni, és az azok után járó fogyasztási adót lefizetni tartozik.

Ezen fogyasztási adó befizetésére 1, legfeljebb 6 havi időre terjedő halasztás engedélyezhető.

Mindaddig, mig a fogyasztási adó lefizetéséről vagy hitelezéséről szóló bizonylat annak kezében nincs, kinek az emlitett készletek birtokában vannak, az adó alá eső ásványolajat azon helyiségekből, melyekben az elhelyezve van, elszállitani nem szabad.

Köteles továbbá mindenki, ki ásványolajjal üzérkedik, a fenn kitett időponttól számitandó hatvan nap alatt a 100 tiszta súlyú kilogrammot meghaladó adó alá eső ásványolaj-készleteinek honnan vételét vagy megadóztatását igazolni.

Ezen §-ban foglalt kötelezettség alól kivétetnek a finomitó gyárak vállalkozói azon ásványolaj készletekre nézve, melyek gyáraik ellenőrzés alá tartozó helyiségeiben léteznek.

5. §.

Az olvasztó vagy kivonatszerül szolgáló ásványolaj, melynek sűrűsége Reaumur szerint 12 foknyi hőmérséklet mellett 770 foknál csekélyebb, rendeleti uton meghatározandó feltételek és felvigyázat mellett, a fogyasztási adó alól felmentetik.

III. RÉSZ.

Az ásványolaj-adónak biztositása és beszedése.

6. §.

A ki ásványolaj-finomitási üzletet folytat, köteles legkésőbb 4 héttel a jelen törvény kihirdetése után, azon pénzügyigazgatóságnak, melynek kerületében üzlete fekszik, két egyenlő példányban a következőket bemutatni:

1. az üzleti vagyis azon helyiségeknek, melyek az üzlet gyakorlására és a készletek elhelyezésére rendelvék, valamint azok egymás közötti és kifelé nyiló összeköttetésének, nemkülönben azon utaknak, melyeken a gyártmányok az üzleti helyiségekből kivitetnek, pontos és alaprajzzal ellátott leirását;

2. az üzleti helyiségekben tartott ásványolaj-készletek jegyzékét;
3. az üzleti helyiségekben levő valamennyi műeszköz, edény és tartály jegyzékét;
4. a műszaki eljárás általános leirását;
5. az üzleti rendnek nap és óra szerinti bejelentését, valamint az üzletvezető megnevezését.

Szintugy köteles mindenki, ki jövőben ásványolajat finomitani szándékozik, erről legalább is négy héttel az üzlet megnyitása előtt, az 1—5. pontok alatt felsorolt iratok bemutatása mellett jelentést tenni.

Ezen iratokban (1—5.) minden változtatás, törlés, vagy vakarás tilos; ellenkező esetben azok visszautasittatnak.

7. §.

A pénzügyigazgatóság ezen leirások és jegyzékek alapján (6. §.), ha azokban alaki hiány nincs, elrendeli a leirt üzleti helyiségek, műeszközök, edények, tartályok és ásványolaj-készletek megvizsgálását, mely alkalommal a vállalkozó köteles az ellenőrzésre szükséges felvilágositásokat és adatokat nyujtani.

Szintugy tartoznak az üzletben alkalmazott munkások is, a pénzügyi közeg ebbeli felszólitásainak eleget tenni.

Az üzleti helyiségeknek kifelé nyiló azon összeköttetései, melyek az ellenőrzést megnehezitenék, a pénzügyigazgatóság felszólitására a vállalkozó által saját költségén megszüntetendők, vagy legalább biztos módon használaton kivül helyezendők.

Azon műeszközök és edények, melyeknek ürmérete vagy göngysúlya (tara) a pénzügyi ellenőrzésre lényeges befolyást gyakorol, ürméretre, illetőleg súlyra nézve megméretnek és a megállapitott ürméretnek, illetőleg súlynak rájegyzése mellett, a pénzügyi közegek által tartós módon megjelöltetnek.

A vizsgálat befejezése és a lelet megállapitása után, köteles az előjáró pénzügyi közeg az üzleti helyiségeket, műeszközöket és ásványolaj-tartályokat hivatalos jelekkel és számokkal ellátni, és az egész eljárásról jegyzőkönyvet felvenni, mely a pénzügyi felvigyázat alapjául szolgálván, a vállalkozó vagy annak megbizott helyettese által is aláirandó.

Ezen jegyzőkönyvben pontosan kijelölendők azon utak is, melyeken a gyártmányoknak az üzleti helyiségekből való elszállitása, tekintettel a vállalat szükségletére és a pénzügyi ellenőrzés követelményeire, megengedtethetik.

A vállalkozó által bemutatott irományoknak (6. §.) egy-egy példánya a benyujtás megtörténtéről szóló hivatalos záradékkal és pecséttel ellátva, a hivatalos vizsgálat után a vállalkozónak visszaadatik, ki azokat az üzleti helyiségben oly helyen tartozik tartani, hogy azokhoz a pénzügyi közegek minden időben könnyen hozzáférhessenek.

8. §.

A hivatalos vizsgálat időpontjától kezdve (7. §.) köteles a vállalkozó az üzleti helyiségnek a közutra nyiló, vagy ha az épület elszigetelve fekszik, annak a bejárat felé fekvő külső részén, az iparüzletet könnyen olvasható felirással pontosan megjelölni.

Köteles továbbá az üzlet állásában, vagy a bejelentett felügyelő-személyzetben történt változásokról, ezek bekövetkezése után legkésőbb 24 óra alatt, a felügyelő pénzügyi közegnek két példányban irásbeli jelentést tenni.

A vállalkozó felelős továbbá az üzleti helyiségeken, edényeken és műeszközökön levő hivatalos megjelölések épségben tartásáért és főleg köteles ezen megjelöléseknek vagy

mások által, vagy véletlenül történt megsértését vagy teljes megsemmisitését legkésőbb 24 óra alatt, azon időponttól számitva, midőn arról tudomást vett, a jelzés megújitása végett irásilag bejelenteni.

A vállalkozó a 6. §-ban reá rótt azon kötelességen kivül, hogy az üzletvezetőt bejelenteni tartozik, köteles távolléte idejére az üzleti helyiségben tartózkodó oly egyént is kijelölni, a ki az üzleti helyiség felügyeletével megbizott pénzügyi közegek által kivánt felvilágositásokat az ő nevében megadja. Ellenkező esetben az üzlet vezetőjéről vagy arról, ki annak távollétében a többi munkásokra felügyel, feltételeztetik, hogy a vállalkozó által ezen felvilágositásoknak a vállalkozó nevében való megadására felhatalmaztatott.

Ha a vállalkozó e czélra más valakit rendel, ezt a pénzügyi közegnek, kinek kerületében van az üzleti helyiség, irásban tartozik bejelenteni.

Ha a vállalkozó egészen felhagy üzletével, tartozik ezt a most emlitett pénzügyi közegnek irásban bejelenteni és az ellenőrzés alatt levő helyiségeiben fenmaradt adóköteles ásványolaj-készlete után járó fogyasztási adót lefizetni, mert azon kötelezettségétől, hogy az üzleti helyiségeken, a műeszközökön és edényeken lévő hivatalos megjelölésekre ügyeljen, csak is akkor mentetik fel, ha ezen jelentés benyujtásának és a fogyasztási adó lefizetésének megtörténtét igazoló bizonyitvány birtokában van.

9. §.

Az üzleti helyiséghez, melynek leirását a vállalkozó benyujtani köteles (6. §.) tartoznak:

a) azon helyiségek, melyekben az ásványolaj-finomitás műszaki művelete folyik;

b) azon helyiségek, melyekben az ezen művelethez szükséges nyers anyag vagy az ebből nyert termény tartatik;

c) azon helyiségek, melyekben a vállalkozó ezen terményeket elárusitja;

d) az *a)*, *b)* és *c)* betű alatt felsorolt helyiségek valamelyikével közvetlen összeköttetésben levő helyiség.

10. §.

Az üzlet szünetelése alatt a műeszközök hivatalos lepecsételés által, vagy más alkalmas módon, használaton kivül helyeztethetnek.

A vállalkozó felelős a pénzügyi közegek által alkalmazott hivatalos pecsétek és jelek épségben tartásáért, ha csak be nem bizonyitja, hogy a megsérülés neki be nem számitható véletlen eset vagy felelőssége alatt nem álló idegen személy hibája által történt.

Vajjon a hivatalos zárlat alkalmazandó-e és mely műeszközök helyeztessenek használaton kivül, azt a pénzügyi közegek határozzák meg.

11. §.

A vállalkozó köteles azon időpontot, midőn valamely hivatalos zár alatt levő műeszközök használatára kerül ismét a sor, 6 órával előbb az üzleti helyiség felügyeletére hivatott pénzügyi közegnek bejelenteni.

Ha a pénzügyi közeg ezen időpontig a hivatalos zár levételére meg nem jelenik, a vállalkozó maga veheti le a hivatalos zárt.

12. §.

Az üzleti helyiségben következő műszereknek kell meglenni:

1. az ásványolajok megmérésére alkalmas, szabályszerűen hitelesitett mérlegnek;

2. az ásványolajok sűrűségének megállapitására külön készült szabályszerű sűrűségmérőnek;

3. egy Reaumur-féle hévmérőnek.

Ezen műszerek, valahányszor kivántatik, a pénzügyi közegek rendelkezésére bocsátandók.

13. §.

A vállalkozó köteles a pénzügyigazgatóság kivánatára, az üzleti helyiség közvetlen felügyeletével megbizott pénzügyi közegeknek, magában az üzleti helyiségben, vagy annak közelében fekvő épületben legalább egy füthető szobából és konyhából álló és a többi szükséges mellékhelyiségekkel ellátott lakást, nemkülönben az üzlethelyiségben a szükséges asztallal, székekkel stb. felszerelt alkalmas szobát irodának átengedni.

A lakásért fizetendő lakbér a pénzügyi hatóság és a vállalkozó között egyezségileg állapittatik meg. Ha e tekintetben egyezség nem jönne létre, a lakbér az első folyamodásu közigazgatási hatóság által állapittatik meg.

14. §.

Az ásványolaj-finomitó vállalatok pénzügyi felügyelet alatt állanak.

A pénzügyi közegek ennélfogva ily vállalat üzleti helyiségeibe szabadon beléphetnek és hivatalos eljárásuk kellő befejezéseig azokban nappal és az üzlet folyama alatt éjjel is tartózkodhatnak. A vállalkozó köteles nekik vagy személyesen, vagy munkásai által, hivatalos eljárásukban kivánságukra segédkezet nyujtani.

Ezen közegek az üzleti helyiségekbe a fenemlitett eseteken kivül is szabadon mehetnek be, valamely hatósági személy vagy a községi elöljáróság egy tagjának kiséretében, és hivatalos eljárásukban őket akadályozni nem szabad.

Jövedéki kutatás alkalmával a vállalkozó köteles a bárczákat, a 19. §-ban emlitett lajstromokat és feljegyzéseket és egyéb okmányokat, melyeket megőrizni tartozik, késedelem nélkül kiszolgáltatni, és szükség esetén téritvény mellett, a pénzügyi közegeknek kézbesiteni.

15. §.

Minden községi elöljáró köteles a jelen törvény határozatainak végrehajtására hivatott közegeknek, felszólitásukra, hivatalos eljárásukban haladék nélkül segédkezet nyujtani.

A községi elöljáróságnak erre kirendelt tagja köteles ezen hivatalos eljárásnál folytonosan jelen lenni, ha netalán kihágás vagy szabályellenesség fedeztetett fel, a felvett tényleirást vagy leletet, a kihallgatási jegyzőkönyveket és a vizsgálathoz tartozó minden egyéb segédiratokat és okmányokat aláirni, és egyáltalában mindenben törvényes segélyt szolgáltatni.

16. §.

Az ásványolajnak az üzleti helyiségekből való elszállitása ápril hótól október hó végeig csak reggeli 5 órától esteli 8 óráig, november hótól márczius hó végeig pedig csak reggeli 7 órától esteli 6 óráig engedtetik meg.

Ezen intézkedés alól a pénzügyigazgatóság kivételt engedélyezhet.

17. §.

Az ásványolajat az üzleti helyiségekből csak oly utakon szabad elszállitani, melyek a vállalat forgalmi viszonyaira és a hivatalos ellenőrzésre való tekintettel, a pénzügyigazgatóság által e czélra kijelöltetnek.

Ezen utak mindenikére nézve, annak minőségéhez képest és tekintettel a szokásos eszközökre, a pénzügyigazgatóság megállapitja azon leghosszabb időt, melynek lefolyása előtt, — véletlen akadályt kivéve, — az ásványolaj-szállitmányt az ellenőrzési kerületből (18. §.) el lehet vitetni.

Ha a szállitmány rendeltetési helye az ellenőrzési kerületen belül esik, a szállitási idő aránylag rövidebbre szabatik meg.

Ha pedig az ásványolaj közvetlenül az üzleti helyiségből az ellenőrzési kerületen belül lévő valamely vasuti állomáshoz szállittatik és ott továbbszállitásra adatik fel, a szállitási idő meghatározásánál csakis az emlitett vasuti állomás és az üzleti helyiség közti távolság jöhet számitásba.

18. §.

Minden egyes ásványolaj-finomitó gyár körül, a pénzügyigazgatóság, a helyi viszonyok kellő tekintetbe vételével, ellenőrzési kerületet állapit meg, melynek szélessége a gyártelep határaitól mérve egy ponton sem lehet 5 kilométernél nagyobb.

Ezen kerületen belül az üzleti helyiségből jövő minden ásványolaj-szállitmánynak eladási bárczával (19. §.) kell ellátva lennie, mely bárcza a pénzügyi közegek felszólitására mindenkor előmutatandó.

Egyszersmind köteles mindenki, a kinek valamely ásványolaj-finomitó gyárnak ellenőrzési kerületén belül 20 kilogrammot meghaladó, adó alá eső ásványolaj-készlete van, annak honnanvételét vagy megadóztatását a pénzügyi közegek felszólitására bármikor kimutatni.

19. §.

Mindenik ásványolaj-finomitó gyárban hivatalos nyomtatványon készült eladási lajstrom vezetendő, mely az előállitási költségek megtéritése mellett, hivatalból kiszolgáltattatik.

Ezen lajstromban az ásványolaj eladása esetről esetre, minőség és súly szerint, a vevő nevének és lakhelyének, valamint azon időnek nap- és óraszerinti kitétele mellett, a midőn az ásványolaj az üzleti helyiségből elszállittatik, a bárczával és bárcza-nyugtával öszhangzólag pontosan kitüntetendő.

Az oly ásványolaj-finomitási üzlet vállalkozó, ki az ásványolaj-adónak megröviditése miatt jogérvényesen elmarasztaltatott, mindenkorra, vagy meghatározott időre kötelezhető, hogy az eladási lajstrom mellett hivatalos nyomtatványon készült füzetekben még a következőkről is vezessen feljegyzéseket:

1. az ásványolaj vételéről és termeléséről;
2. a vett és termelt ásványolaj finomitásáról;
3. az eladásra alkalmas ásványolaj mennyiségéről.

Ezen feljegyzések naponkint sommázva beiktathatók, de ennek naponkint legkésőbb esteli 8 óráig kell megtörténnie.

Ha pedig már eladásra alkalmas termények újból finomitandók, azok súlyuk és sürüségük szerint 12 órával előbb az üzleti helyiség felügyeletével megbizott pénzügyi közegnek irásban bejelentendők, ki is ezen termények leirását, a megejtendő vizsgálat eredményéhez képest foganatositandja.

Az előbb emlitett kötelezettség azon vállalkozóra is ráróvható, kinek üzletvezetője az ásványolaj-adó megröviditése miatt kétszer jogérvényesen elmarasztaltatott.

A lajstromok és emlitett feljegyzések havonkint bezárandók, és a hozzájuk tartozó adóbárczákkal együtt (23. §.) a pénzügyigazgatóságnak beküldendők.

20. §.

A pénzügyigazgatóság jogában áll, kebeléből kiküldött tisztviselői által a gyár iparkönyveit, — vezettessenek bár ezek akár magában a gyárban, akár másutt, — megtekintetni, és ezen könyvek azon adataiból, melyek az ásványolaj beszerzésére, hová forditására, vagy eladására vonatkoznak, kivonatokat készittetni.

21. §.

Mindazok, kik valamely ásványolaj-finomitó telep ellenőrzési kerületén belül (18. §.) ásványolaj-eladással foglalkoznak, kötelesek hivatalos nyomtatványon készült eladási lajstromokat vezetni és azokból minden 20 kilogrammot meghaladó eladásról eladási bárczát kiállitani, mely az ellenőrzési kerületben történő szállitásnál igazolásul szolgáljon.

22. §.

Valahányszor finomitó gyárból adó alá eső ásványolajat elszállitni szándékolnak, erről az illető hivatalnál (közegnél) két egyenlő példányban irásbeli jelentést kell tenni.

Ezen bejelentésnek következőket kell tartalmaznia:

1. a küldemény elszállitásának napját és óráját;

2. a szállitmányt képező tartályok számát, jeleit és számjegyeit;

3. az azokban foglalt megadóztatandó ásványolaj súlyát, és pedig tartályonkint elkülönitve;

4. az elszállitandó ásványolaj után járó fogyasztási adó összegét.

Ezen bejelentés rendszerint legkésőbb 6 órával az adó alá eső ásványolajnak szándékolt elszállitása előtt nyujtandó be; a pénzügyigazgatóság azonban rövidebbre is szabhatja ezen határidőt, a mennyiben ez által az ellenőrzés kellő teljesitése nem gátoltatik.

23. §.

A fogyasztási adó a bejelentés alkalmával azonnal fizetendő.

Elegendő biztositék mellett hat havi fogyasztási adóhitel engedélyeztetik oly módon, hogy valamely hónap folyama alatt előirt adóösszeg csak az előirást követő hatodik hónap lefolyása után, p. o. a január hóra járó összes fogyasztási adó csak julius hó utolsó napján, és ha ez ünnepnapra esnék, csak az azt követő hétköznapon legyen fizetendő.

Az adóhitel a vállalkozó kérelmére adatik meg és pedig csak egy éven belüli adóelőirásra. E hitel azonban évenkint megújitható, ha kérelmeztetik. A ki valamely esedékes hitelrészlettel adós marad, annak többé az év hátralevő részére hitel nem engedélyezhető; sőt annak a hitelezés a következő évre is megtagadható. Ezen kivül a hitelezett adóösszeg része a lejárati határidő napjától számitandó 6 százalékos késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján szedendő be.

Nem részesülhetnek adóhitelben azok, kik nyerészkedési vágyból bűntettet vagy vétséget vagy egyéb hasonló törvényszegést, csempészetet, vagy az iparvállalatban súlyos pénzügyi kihágást követtek el és ezért elmarasztalva lőnek.

24. §.

Mindaddig, mig az adó befizetéséről vagy hitelezéséről szóló bárcza, mely a bejelentés alapján kiszolgáltatik (22. §.) az üzleti helyiségben, és pedig azon személy kezében nincs, ki a pénzügyi közegeknek a kivánt felvilágositásokat megadni tartozik (8. §.), adó alá eső ásványolajat az üzleti helyiségekből elszállitani nem szabad.

Ily szállitás meg nem engedhető sem a bejelentett idő előtt, sem egy órával a bejelentett időn túl. Kivételnek csak akkor van helye, ha a bejelentett szállitás csakis a küldemény hivatalos megvizsgálása folytán késett.

Ha a késedelem más okból történt, az adónak visszatéritése, illetőleg leirása engedélyeztetik, ha:

1. az akadály a legközelebbi pénzügyi közegnek, és ha a vállalat székhelyén olyan nincs, az ezen közeghez intézendő jelentésnek egyidejü elküldése mellett, a községi elöljárónak azonnal irásban bejelentetik, és ezen kivül

2. a vállalkozó a hivatalos szemle alkalmával hitelt érdemlő módon kimutatja, hogy az akadály sem előrelátható, sem idejekorán elhárítható nem volt.

25. §.

Ha a vállalkozó a 19. §-ban felemlitett külön feljegyzések vezetésére köteleztetett, ez esetben az üzleti helyiségekben levő, eladásra alkalmas ásványolaj-készlet a pénzügyi közegek által koronkint felvétetik. Ha ily alkalommal a vállalat feljegyzéseinek (19. §.) a talált készlettel való összehasonlitásából kiderül, hogy az elpárolgásra számitható apadásnak levonása után, még további hiány is mutatkozik a készletben, a vállalkozó köteles a hiányzó ásványolaj után járó fogyasztási adót 3 nap alatt befizetni.

Az elpárolgásra számitható évi apadás rendszerint 6 százalékban állapittatik meg. A pénzügyminister azonban ennél nagyobb apadást is engedélyezhet, ha bebizonyult, hogy az évi apadás 6 százalékot meghalad.

26. §.

Az ásványolaj-finomitó gyárosnak kérelmére megengedtetik, hogy az államkincstár érdekében szükséges feltételek és elővigyázati rendszabályok megtartása mellett, adó alá eső oly ásványolajat, melyet a vámvonalon át vagy a vámvonalon belül létező valamely ásványolaj-finomitó gyárból műhelyébe behozott, a már befizetett vámilletéknek, illetőleg fogyasztási adónak, vagy hitelezés esetén előirásba vett adóilletéknek beszámitása mellett, — adó alá eső oly ásványolajat pedig, melyet a vámvonalon át külföldre vinni szándékozik, — az üzleti helyiségekből adómentesen elszállithasson.

IV. RÉSZ.

Büntetési határozatok.

27. §.

A kik a pénzügyi közegeket azon jogaik gyakorlatában, melyeknél fogva az iparüzők műhelyeibe beléphetnek, az iparüzlet folyama alatt jelen lehetnek, vagy a fennálló szabályok korlátain belül kutatást tarthatnak, törvényes ok nélkül gátolják, és a műhelyekbe való belépésnek, kutatásnak ellenszegülve az iparüzlet folyama alatti jelenlétüket akadályozzák, vagy pedig a helyiségek és tartályok kivánt felnyitását, az iparkönyvek, adóbárczák, vagy más okiratok szabályszerű előmutatását megtagadják, a mennyiben az általános büntetőtörvény szerinti eljárásnak nem volna helye, 10 frttól 100 frtig terjedhető pénzbirsággal büntettetnek.

28. §.

A 27. §-ban felsorolt törvénybe ütköző ellenszegülés eseteiben, ha az ellenszegülés és belépés vagy a hivatalos cselekmény teljesitése közti időben, vagy ha ellenszegülés nem történt volna is, de a teljesitett hivatalos eljárás alatt a pénzügyi közegek tudta és beleegyezése nélkül az adótárgyak az emlitett helyiségekből elvitetnek, megsemmisittetnek, vagy minőségükre nézve oly módon átalakittatnak, hogy a miatt az adótörvények alkalmazása lehetetlenné válik: ezen cselekmények, sőt azoknak megkisérlése is, az elvitt, megsemmisitett, vagy átalakitott tárgytól járó adónak négyszeres összegétől annak nyolczszoros összegéig

terjedhető birsággal, — ha pedig a birság alapjául szolgáló adó teljes biztossággal megállapitható nem volna, 5 frttól 200 frtig terjedhető birsággal sujtatnak.

29. §.

Kihágási esetekben, midőn a birság az ásványolaj-adó mennyiségétől függ, a kihágás tárgya a kiszabandó birság biztositására zálogul szolgál és pedig olyformán, hogy azon esetre, ha a birságot az illető fél le nem fizetné, a kihágás tárgya elárvereztessék és annak árából a megröviditett adó levonása után mutatkozó többlet a birság fedezésére fordittassék.

30. §.

A ki adó alá eső ásványolajat a finomitó gyárból kivisz a nélkül, hogy azt a 22. §-ban előirt módon bejelentette volna, vagy megtörtént bejelentés esetében a 24. §-ban megjelölt időn kivül kivisz, a megröviditett vagy megröviditės veszélyének kitett fogyasztási adó négyszeresétől annak nyolczszorosáig terjedhető pénzbirsággal büntettetik.

E birság azonban 100 forintnál kevesebb nem lehet.

31. §.

Ha a 22. §-ban előirt jelentés megtétetett ugyan, de az adótárgy mennyiségre nézve valótlan bevallás történt, oly módon, hogy annak mennyisége valóságban nagyobb a bejelentettnél, vagy ha ily valótlan bejelentés csak megkisértetett is: a birság azon összeg négyszeresétől annak nyolczszorosáig szabandó ki, mely összeg a valóságnak megfelelő és a valótlan bejelentés szerint járó adóilleték közti különbséget teszi.

Ha ezen különbség azonban 5%-ot meg nem halad, büntető eljárásnak helye nincs.

32. §.

A be nem jelentett, vagy a bejelentéstől és bárczától eltérő ásványolaj-szállitás eszközlőjének az üzletvezető tekintetik, ha ezen szállitás annak a gyár székhelyén való jelenléte idejében történik.

A vállalkozó, ha az üzletet nem maga vezeti, feltétlenül kezeskedik az üzletvezetőre kiszabott pénzbirságokért.

33. §.

A ki a gyári műeszközökre, vagy bárminemű edényre hivatalos pecséttel, vagy más módon alkalmazott hivatalos zárt megsérti, a mennyiben az általános büntető törvény szerint eljárásnak nem volna helye, 5 forinttól 200 forintig terjedhető birságban marasztaltatik el.

Ha pedig a tettest nem lehetne büntetés alá vonni, ez esetben a vállalkozó büntettetik 2 forinttól 100 forintig terjedhető birsággal, a mennyiben az felelősséggel tartozik.

34. §.

Egyéb kihágások 2 forinttól 200 forintig terjedhető birsággal büntettetnek.

35. §.

A ki ásványolaj-készletének honnan vételét vagy megadóztatását (elvámolását) a 4. és 18. §§-okhoz képest kimutatni elmulasztja, — a ki nem mutatott ásványolaj-mennyiség után járó fogyasztási adónak égyszeresétől nyolczszorosáig terjedhető birsággal büntettetik.

36. §.

A jelen törvény megszegése felett, a mennyiben a rendes büntető eljárás be nem szüntettetett, az 1871. évi LXVI. törvényczikk által megjelölt első folyamodásu törvényszékek, és az 1872. évi XXXVIII. törvényczikk alapján, a királyi tábla mint második és utolsó fokú biróság, határoznak.

Horvát-Szlavonországokban ezen esetekben az 1871. évi LXIV. törvényczikk által a törvényhozás további intézkedéseig fentartott pénzügyi törvényszékek illetékesek.

V. RÉSZ.

Zárhatározatok.

37. §.

Azon kérdés, fizetendő-e az ásványolaj-adó vagy sem, továbbá az adó mérvének meghatározása, törvénykezési eljárás tárgya nem lehet.

38. §.

A be nem fizetett ásványolaj-adó azon módon hajtandó be, mint egyéb állami adók.

39. §.

Az ásványolaj-adó, csőd esetén, az állami adókkal egy osztályba sorozandó.

40. §.

Az ásványolaj-adó elévül, ha annak beszedése vagy biztositása három éven át nem szorgalmaztatott.

41. §.

A jelen törvény határozatainak megszegőit sem vizsgálat, sem büntetés alá vonni nem lehet:

a) azon esetekben, midőn a birság megszabásának alapját az ásványolaj-adó összege képezi, a kihágás elkövetése óta hat hónap; és

b) minden másnemű kihágások eseteiben, ha a kihágás elkövetése óta egy év telt el a nélkül, hogy ezen idő alatt a tettes ellen bűnvádi kereset indittatott, vagy általa ezen határidőn belül újabb kihágás elkövettetett volna.

Ha pedig a tettes az elévülésre megkivántató idő alatt újabb kihágást követett volna el, a korábbi kihágás már csak két annyi idő alatt évül el, mint a mennyi az utóbbi kihágás elkövetésekor az előbbinek elévüléséből még hátra volt.

42. §.

Ezen törvény, Fiume vámkülzetének kivételével, a magyar szent korona országai egész területére kiterjed, és annak 6., 7. és 8. §§-ai négy héttel, — a többi §§-ok rendelkezései pedig három hónappal a törvény kihirdetése után lépnek hatályba.

43. §.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminister, a belügy- és igazságügyi minister, Horvát-Szlavonországra nézve a pénzügyminister egyetértőleg Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjával bizatnak meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Schönbrunnban, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi május hó huszonötödikén.

Ferencz József s. k. (*P. H.*) *Tisza Kálmán* s. k.

IV. melléklet a 211. számú irományhoz.

1902. / M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a madridi egyezmény beczikkelyezéséről.

(Szentesitést nyert 1882. évi május hó 30-án. — A megerősitési okmányok kicserélése Tangerban, 1881. évi május hó 1-én ment véghez. — Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi junius hó 8-án.)

Az Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya, továbbá Ő Felsége Németország Császárja, Poroszország Királya, Ő Felsége a Belgák Királya, Ő Felsége Dánia Királya, Ő Felsége Spanyolország Királya, Ő Nagyméltósága az amerikai egyesült államok Elnöke, Ő Nagyméltósága a franczia köztársaság Elnöke, Ő Felsége Nagybritannia és Irland egyesült királyságok Királynéja, Ő Felsége Olaszország Királya, Ő Felsége Németalföld Királya, Ő Felsége Portugallia és Algarbia Királya, és Ő Felsége Svéd- és Norvégország Királya között egyrészről és Ő Felsége Marokko Sultánja között más részről Madridban 1880. évi julius hó 3-án kötött és Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya sat. és Magyarország Apostoli Királya által Bécsben 1880. évi deczember hó 26-án kiállitott jóváhagyási záradékkal helybenhagyott egyezmény, ezennel az ország törvényei közé iktattatik, és annak I-ső czikkében hivatkozott franczia egyezmény hozzá csatoltatik.

Az emlitett egyezmény szövege a következő:

(Eredeti szöveg.)

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse; Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Hongrie; Sa Majesté le Roi des Belges; Sa Majesté le Roi de Danemark; Sa Majesté le Roi d'Espagne; Son Excellence le Président des États-Unis d'Amérique; Son Excellence le Président de la République Française; Sa Majesté la Reine du Royaume Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande; Sa Majesté le Roi d'Italie; Sa Majesté le Sultan du Maroc; Sa Majesté le Roi des Pays-Bas; Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves; Sa Majesté le Roi de Suède et de Norvége;

(Forditás.)

Ő Felsége Németország Császárja, Poroszország Királya; Ő Felsége Ausztria Császárja, Magyarország Királya; Ő Felsége a Belgák Királya; Ő Felsége Dánia Királya; Ő Felsége Spanyolország Királya; Ő Nagyméltósága az amerikai egyesült államok Elnöke; Ő Nagyméltósága a franczia köztársaság Elnöke; Ő Felsége Nagybritannia és Irland egyesült királyságok Királynéja; Ő Felsége Olaszország Királya; Ő Felsége Marokko Sultánja; Ő Felsége Németalföld Királya; Ő Felsége Portugallia és Algarbia Királya; Ő Felsége Svéd- és Norvégország Királya;

Ayant reconnu la nécéssité d'établir sur des bases fixes et uniformes l'exercice du droit de protection au Maroc, et de régler certaines questions qui s'y rattachent, ont nommé pour leurs Plénipotentiaires à la Conférence qui s'est réunie à cet effet à Madrid, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse, Monsieur le Comte Eberhardt de Solms-Sonnewalde, Commandeur de première classe de Son Ordre de l'Aigle Rouge avec feuilles de chêne, Chevalier de la Croix de Fer, etc. etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique;

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Hongrie, Monsieur le Comte Emmanuel Ludolf, Son Conseiller intime et actuel, Grand-Croix de l'Ordre Impérial de Léopold, Chevalier de première classe de l'Ordre de la Couronne de Fer, etc. etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique;

Sa Majesté le Roi des Belges, Monsieur Edouard Anspach, Officier de Son Ordre de Léopold etc. etc. Son Envoyé extraordinaire e Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique;

Sa Majesté le Roi d'Espagne, Don Antonio Canovas del Castillo, Chevalier de l'Ordre insigne de la Toison d'Or etc. etc., Président de Son Conseil des Ministres;

Son Excellence le Président des États-Unis d'Amérique, Monsieur le Général Lucius Fairchild, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire des États-Unis près Sa Majesté Catholique;

Son Excellence le Président de la République Française, Monsieur le Vice-Amiral Jaurès, Sénateur, Commandeur de la Légion d'Honneur etc. etc., Ambassadeur de la République Française près Sa Majesté Catholique;

Sa Majesté la Reine du Royaume Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande, l'Honorable Lionel Sackville Sackville West, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique; lequel est également autorisé à représenter Sa Majesté le Roi de Danemark;

Felismervén annak szükségét, hogy Marokkóban a védjog gyakorlata szilárd és egységes alapokon meghatároztassék, és hogy ezzel kapcsolatos bizonyos kérdések szabályoztassanak, az e czélból Madridban egybegyült értekezleten teljhatalmazottjaikká kinevezték és pedig:

Ő Felsége Németország Császárja, Poroszország Királya Solms-Sonnewalde Eberárd gróf urat, a vörös sas-rend első osztályú cserkoszorús középkeresztesét, a vaskereszt lovagját stb. stb., rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Felsége Ausztria Császárja, Magyarország Királya, Ludolf Emánuel gróf urat, valóságos és belső titkos tanácsosát, a császári Lipót-rend nagykeresztesét, a vaskorona-rend első osztályú lovagját stb. stb., rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Felsége a Belgák Királya, Anspach Eduard urat, Lipót-rendjének tisztjét stb. stb. rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Felsége Spanyolország Királya Cánovas del Castillo Antal urat, az aranygyapjas jeles rend lovagját stb. stb. ministertanácsának elnökét;

Ő Nagyméltósága az amerikai egyesült államok Elnöke Fairchild Lucius tábornok urat, az egyesült államok rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Nagyméltósága a franczia köztársaság Elnöke Jaurès altengernagy urat, senatort, a becsületrend középkeresztesét, stb. stb. a franczia köztársaság nagykövetét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Felsége Nagybritannia és Irland egyesült királyság Királynője West Sackville Sackville Lionel urat, rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél; a ki egyúttal fel van hatalmazva képviselni Ő Felségét Dánia Királyát;

Sa Majesté le Roi d'Italie, Monsieur le Comte Joseph Greppi, Grand-Officier de l'Ordre des S. S. Maurice et Lazare, de celui de la Couronne d'Italie, etc. etc. Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique;

Sa Majesté le Sultan du Maroc, le Taleb Sid Mohammed Vargas, Son Ministre des Affaires étrangères et Ambassadeur extraordinaire;

Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, Monsieur le Jonkheer Maurice de Heldewier, Commandeur de l'Ordre Royal du Lion Néerlandais, Chevalier de l'Ordre de la Couronne de Chêne de Luxembourg etc. etc., Son Ministre Résident près Sa Majesté Catholique;

Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves, Monsieur le Comte de Casal Ribeiro, Pair du Royaume, Grand-Croix de l'Ordre du Christ, etc. etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Catholique;

Sa Majesté le Roi de Suède et de Norvége, Monsieur Henri Akerman, Commandeur de première classe de l'Ordre de Wasa, etc. etc., Son Ministre Résident près Sa Majesté Catholique;

Lesquels, en vertu de leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, ont arrêté les dispositions suivantes:

Article 1.

Les conditions dans lesquelles la protection peut être accordée sont celles qui sont stipulées dans les Traités britannique et espagnol avec le Gouvernement marocain et dans la Convention survenue entre ce Gouvernement, la France et d'autres Puissances en 1863, sauf les modifications qui y sont apportées par la présente Convention.

Article 2.

Les Représentants étrangers Chefs de Mission, pourront choisir leurs interprètes et employés parmi les sujets marocains ou autres.

Ő Felsége Olaszország Királya Greppi József gróf urat, a Szt.-Móricz és Szt.-Lázár-rend valamint az olasz korona rend nagytisztjét stb. stb. rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Felsége a marokkói Sultán Vargas Mohammed Sid Talebet, Külügyministerét és rendkivüli Nagykövetét;

Ő Felsége Német-Alföld Királya lovag Heldewier Móricz urat, a német-alföldi királyi oroszlánrend középkeresztesét, a luxemburgi cserkoszorú-rend lovagját stb. stb. Minister-residensét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Felsége Portugallia és Algarbia Királya Casal Ribeiro gróf urat, a királyság pairjét, a Krisztus rend nagykeresztesét stb. stb. rendkivüli követét és teljhatalmú Ministerét Ő Katholikus Felségénél;

Ő Felsége Svéd- és Norvégországok Királya Akerman Henrik urat, a Wasa-rend első osztályú középkeresztesét stb. stb. Minister-residensét Ő Katholikus Felségénél;

A kik jó és kellő alakban kiállitott teljhatalmazásaik értelmében, a következő határozatokat állapitották meg:

1. czikk.

A védelem engedélyezésének feltételei ugyanazok, a melyek a britanniai és spanyol szerződésekben a marokkói kormánynyal megállapittattak és a melyek az egyrészről ezen kormány, másrészről Francziaország és a többi hatalmasságok közt 1863-ban létrejött egyezményben foglaltatnak, azon módositásokkal, melyek a jelen egyezmény által azokhoz adatnak.

2. czikk.

A külföldi képviselők, kik a küldöttség főnökei, tolmácsaikat és hivatalnokaikat szabadon választhatják akár a marokkói alattvalók, akár mások közül.

Ces protégés ne seront soumis à aucun droit, impôt ou taxe quelconque, en dehors de ce qui est stipulé aux articles 12 et 13.

Ezen védett egyének semminemű illetéknek, adónak vagy díjnak alávetve nincsenek, kivéve azt, a mely a 12. és 13. czikkben állapittatik meg.

Article 3.

Les Consuls, Vice-Consuls ou Agents consulaires Chefs de poste qui résident dans les États du Sultan du Maroc, ne pourront choisir qu'un interprète, un soldat et deux domestiques parmi les sujets du Sultan, à moins qu'ils n'aient besoin d'un secrétaire indigène.

Ces protégés ne seront soumis non plus à aucun droit, impôt ou taxe quelconque, en dehors de ce qui est stipulé aux articles 12. et 13.

3. czikk.

A marokkói Sultán államaiban székelő azon consulok, alconsulok vagy consulsági ügynökök, a kik a hivatal főnökei, a Sultán alattvalói közül csak egy tolmácsot, egy katonát és két szolgát választhatnak, kivéve, ha belföldi titkárra van szükségük.

Ezen védett egyének szintén nincsenek semminemű illetéknek, adónak vagy díjnak alávetve; kivéve azt, mely a 12. és 13. czikkekben állapittatik meg.

Article 4.

Si un Représentant nomme un sujet du Sultan à un poste d'Agent consulaire dans une ville de la côte, cet Agent sera respecté et honoré, ainsi que sa famille habitant sous le même toit, laquelle, comme lui-même, ne sera soumise à aucun droit, impôt ou taxe quelconque en dehors de ce qui est stipulé aux articles 12. et 13.; mais il n'aura pas le droit de protéger d'autres sujets du Sultan en dehors de sa famille.

Il pourra, toutefois, pour l'exercice de ses fonctions, avoir un soldat protégé.

Les Gérants des Vice-Consulats, sujets du Sultan, jouiront, pendant l'exercice de leurs fonctions, des mêmes droits que les Agents consulaires sujets du Sultan.

4. czikk.

Ha valamely képviselő consulsági ügynöki hivatalra valamely tengerparti városba a Sultán alattvalóját nevezi ki: ezen ügynök ugyanazon fedél alatt lakó családjával együtt elismertetik és tiszteletben tartatik, és sem ő maga, sem családja semminemű illetéknek, adónak, vagy díjnak alávetve nincsen, kivéve azt, mely a 12. és 13. czikkben állapittatik meg; de nem áll jogában családján kivül a Sultán más alattvalóit védeni.

Azonban hivatalos működése czéljára egy védett katonát tarthat.

Az alconsulságok ügyvivői, a kik a Sultán alattvalói, hivatalos működésük ideje alatt ugyanazon jogokat élvezik, mint azon consulsági ügynökök, a kik a Sultán alattvalói.

Article 5.

Le Gouvernement marocain reconnaît aux Ministres, Chargés d'affaires et autres Représentants le droit, qui leur est accordé par les Traités, de choisir les personnes qu'ils emploient, soit à leur service personnel, soit à celui de leurs Gouvernements, à moins toutefois que ce ne soient des Cheiks ou autres employés du Gouvernement marocain, tels que les soldats de ligne ou de cavalerie, en dehors des Maghaznias préposés à leur garde. De même ils ne pourront employer aucun sujet marocain sous le coup de poursuites.

5. czikk.

A marokkói kormány elismeri, a minisztereknek, diplomátiai ügyvivőknek és más képviselőknek a szerződések által biztositott azon jogát, hogy szabadon választhatják azon egyéneket, a kiket vagy személyes szolgálatukra, vagy kormányuk szolgálatára alkalmaznak, úgy mind a mellett hogy ezek Seikek, vagy a marokkói kormány más alkalmazottjai, jelesen lovas és sor-katonák ne legyenek, az őrizetükre kirendelt Maghazniákat kivéve. Ugyszintén nem alkalmazhatnak oly marokkói alattvalót, a ki hatósági üldözés alatt áll.

Il reste entendu que les procès civils engagés avant la protection se termineront devant les Tribunaux qui en auront entamé la procédure. L'exécution de la sentence ne rencontrera pas d'empêchement. Toutefois, l'autorité locale marocaine aura soin de communiquer immédiatement la sentence rendue à la Légation, Consulat ou Agence consulaire dont relève le protégé.

Quant aux ex-protégés qui auraient un procès commencé avant que la protection eût cessé, leur affaire sera jugée par le Tribunal qui en était saisi.

Le droit de protection ne pourra être exercé à l'égard des personnes poursuivies pour un délit ou un crime avant qu'elles n'aient été jugées par les autorités du pays, et qu'elles n'aient, s'il y a lieu, accompli leur peine.

Article 6.

La protection s'étend sur la famille du protégé. Sa demeure est respectée.

Il est entendu que la famille ne se compose que de la femme, des enfants et des parents mineurs qui habitent sous le même toit.

La protection n'est pas héréditaire. Une seule exception, déjà établie par la Convention de 1863, et qui ne saurait créer un précédent, est maintenue en faveur de la famille Benchimol.

Cependant, si le Sultan du Maroc accordait une autre exception, chacune des Puissances contractantes aurait le droit de réclamer une concession semblable.

Article 7.

Les Représentants étrangers informeront par écrit le Ministre des affaires étrangères du Sultan du choix qu'ils auront fait d'un employé.

Ils communiqueront chaque année au dit Ministre une liste nominative des personnes qu'ils protègent ou qui sont protégés par leurs Agents dans les États du Sultan du Maroc.

Magától értetik, hogy a védelem előtt megkezdett polgári perek azon biróságok előtt fejeztetnek be, a melyek az eljárást meginditották. A határozat végrehajtása meg nem gátolható. Azonban a marokkói helyi hatóság gondoskodik arról, hogy a hozott határozat azonnal közöltessék azon Követséggel, Consulsággal vagy consulsági Ügynökséggel, mely alá a védett egyén tartozik.

Ha a védelem alatt állott egyének pert kezdettek, mielőtt a védelem megszünt, ügyükben azon bíróság itél, mely előtt az folyamatban van.

Az olyan személyek felett, a kik bűntett vagy vétség miatt üldöztetnek, a védjog nem gyakorolható, mielőtt az ország hatóságai által véghatározat nem hozatott, és ha elitéltettek, büntetésük végre nem hajtatott.

6. czikk.

A védelem kiterjed a védett családjára. Lakása tiszteletben tartatik.

Megjegyeztetik, hogy a család csak a nőből, a gyermekekből és azon kiskoru rokonokból áll, a kik a védettel ugyanazon fedél alatt laknak.

A védelem nem örökölhető. Egyedül a Benchimol-család javára tartatik fenn azon kivétel, a mely már az 1863. évi szerződésben megállapittatott, de követendő előzményül nem szolgálhat.

Ha azonban a marokkói Sultán más kivételt engedne, a szerződő hatalmasságok mindegyike hasonló engedményt követelhet.

7. czikk.

A külföldi képviselők irásban értesitik a Sultán Külügyministerét arról, hogy kit választottak hivatalnoknak.

Évenkint közlik a nevezett Külügyministerrel névjegyzékét azon személyeknek, a kik általuk vagy ügynökeik által a marokkói Sultán államaiban védetnek.

Cette liste sera transmise aux autorités locales, qui ne considéreront comme protégés que ceux qui y sont inscrits.

Article 8.

Les Agents consulaires remettront chaque année à l'autorité du pays qu'ils habitent une liste, revêtue de leur sceau, des personnes qu'ils protègent. Cette autorité la transmettra au Ministre des affaires étrangères, afin que, si elle n'est pas conforme aux Règlements, les Représentants à Tanger en soient informés.

L'Officier consulaire sera tenu d'annoncer immédiatement les changements survenus dans le personnel protégé de son Consulat.

Article 9.

Les domestiques, fermiers et autres employés indigènes des secrétaires et interprètes indigènes ne jouissent pas de la protection.

Il en est de même pour les employés ou domestiques marocains des sujets étrangers.

Toute fois, les autorités locales ne pourront arrêter un employé ou domestique d'un fonctionnaire indigène ou service d'une Légation ou d'un Consulat, ou d'un sujet ou protégé étranger sans en avoir prévenu l'autorité dont il dépend.

Si un sujet marocain au service d'un sujet étranger venait à tuer quelqu'un, à le blesser ou à violer son domicile, il serait immédiatement arrêté, mais l'autorité diplomatique ou consulaire sous laquelle il est placé serait avertie sans retard.

Article 10.

Il n'est rien changé à la situation des censaux telle qu'elle à été établie par les Traités et par la Convention de 1863, sauf ce qui est stipulé, relativement aux impôts, dans les articles suivants.

Article 11.

Le droit de propriété au Maroc est reconnu pour tous les étrangers.

L'achat de propriétés devra être effectué avec le consentement préalable du Gouverne-

Ezen névjegyzék átküldetik a helyi hatóságoknak, a melyek csak az abba beirottakat fogják védetteknek tekinteni.

8. czikk.

A consulsági ügynökök az általuk védett személyek névjegyzékét pecsétjükkel ellátva, minden évben átadják azon terület hatóságának, a hol laknak. Ezen hatóság a jegyzéket átküldi a Külügyministeriumhoz a végre, hogy a menynyiben az a szabályoknak meg nem felel, erről a képviselők Tangerben értesittessenek.

A consulsági tisztviselő köteles azonnal bejelenteni azon változásokat, melyek a consulátusa által védett személyzetben történtek.

9. czikk.

A belföldi titkárok és tolmácsok belföldi cselédjei, bérlői és más hivatalnokai nem élvezik a védelmet. Ugyanez áll a külföldi alattvalók marokkói hivatalnokaira vagy cselédjeire is.

Azonban a helyi hatóságok a követség vagy consulság szolgálatában álló belföldi tisztviselőnek vagy az idegen alattvalónak vagy idegen védettnek hivatalnokát vagy szolgáját le nem tartóztathatják a nélkül, hogy erről előbb azon hatóságot nem értesitenék, a melytől a letartóztatandó függ.

Ha a külföldi alattvalónál szolgálatban álló marokkói alattvaló valakit megöl, rajta testi sértést követ el vagy lakát megsérti, azonnal letartóztatandó, de erről a diplomatiai vagy consulsági hatóság, mely alatt a letartóztatott áll, haladék nélkül értesitendő.

10. czikk.

Az alkuszok azon helyzetén, mely a szerződések és az 1863. évi egyezmény által szabályoztatott, változás nem történik; kivéve azt, mely az adókra vonatkozólag a következő czikkekben állapittatik meg.

11. czikk.

Ingatlanok szerzésére Marokkóban minden idegennek joga van.

Az ingatlanok vétele a kormány előzetes jóváhagyása mellett történik és az ingatlanokra

ment, et les titres de ces propriétés seront soumis aux formes préscrites par les lois du pays.

Toute question qui pourrait surgir sur ce droit sera décidée d'après ces mêmes lois, avec l'appel au Ministre des affaires étrangères stipulé dans les Traités.

Article 12.

Les étrangers et les protégés propriétaires ou locataires de terrains cultivés, ainsi que les censaux adonnés à l'agriculture, paieront l'impôt agricole. Ils remettront chaque année à leur Consul la note éxacte de ce qu'ils possèdent, en acquittant entre ses mains le montant de l'impôt.

Celui qui fera une fausse déclaration paiera, à titre d'amende, le double de l'impôt qu'il aurait dû régulièrement verser pour les biens non déclarés. En cas de récidive cette amende sera doublée.

La nature, le mode, la date et la quotité de cet impôt seront l'objet d'un Réglement spécial entre les Représentants des Puissances et le Ministre des affaires étrangères de Sa Majesté Schériffienne.

Article 13.

Les étrangers, les protégés et les censaux propriétaires de bêtes de somme paieront la taxe dites des portes. La quotité et le mode de perception de cette taxe, commune aux étrangers et aux indigènes, seront également l'objet d'un Réglement spécial entre les Représentants des Puissances et le Ministre des affaires étrangères de Sa Majesté Shériffienne.

La dite taxe ne pourra être augmentée sans un nouvel accord avec les Représentants des Puissances.

Article 14.

La médiation des interprètes, secrétaires indigènes ou soldats des différentes Légations ou Consulats, lors qu'il s'agira de personnes non placées sous la protection de la Légation ou du Consulat, ne sera admise qu'autant qu'ils seront porteurs d'un document signé par le Chef de Mission ou par l'autorité consulaire.

vonatkozó okiratok az ország törvényei által előszabott alakszerűségeknek vannak alávetve.

Az érintett jog iránt esetleg felmerülő minden kérdés ugyanazon törvények szerint döntendő el; fentartásával a szerződésekben biztositott, és a Külügyministerhez intézendő felebbezésnek.

12. czikk.

A művelés alatt levő földeknek külföldi és védett tulajdonosai vagy bérlői, valamint a földmíveléssel foglalkozó alkuszok a földadót fizetik. Arról, a mit birnak, minden évben jegyzéket nyujtanak be saját Consuluknak, és az adó összegét annak kezeihez fizetik le.

A ki hamis nyilatkozatot tesz, birság czímén kétszeresét fizeti azon adónak, melyet a be nem jelentett javakért szabályszerűen fizetni köteles lett volna. Visszaesés esetében ezen birság megkétszereztetik.

Ezen adó természete, módja, ideje és öszszege a hatalmasságok Képviselői és Sheriff Ő Felsége Külügyministere közt külön szabályzat tárgyát képezendik.

13. czikk.

Az idegenek, védettek és alkuszok, ha teherhordó állatok birtokosai, az ugynevezett porta-díjat fizetik. Ezen díjnak, melyet a külföldiek és a belföldiek egyaránt fizetnek, hányada és beszedési módja szintén külön szabályzat tárgyát képezendik a hatalmasságok Képviselői és Scheriff Ő Felsége Külügyministere közt.

Az emlitett díj a hatalmasságok Képviselőivel kötött újabbi megállapodás nélkül fel nem emelhető.

14. czikk.

A különféle Követségek vagy Consulságok tolmácsainak, belföldi titkárainak és katonáinak közbenjárása olyan személyek érdekében, a kik a Követség vagy a Consulság védelme alá helyezve nincsenek, csak akkor engedtetik meg, ha a közbenjárók a Követség főnöke vagy a consulsági hatóság által aláirott okirattal vannak ellátva.

Article 15.

Tout sujet marocain naturalisé à l'étranger, qui reviendra au Maroc devra, après un temps de séjour égal à celui qui lui aura été régulièrement nécessaire pour obtenir la naturalisation, opter entre sa soumission entière aux lois de l'Empire et l'obligation de quitter le Maroc, à moins qu'il ne soit constaté que la naturalisation étrangère a été obtenue avec l'assentiment du Gouvernement Marocain.

La naturalisation étrangère acquise jusqu'à ce jour par des sujets marocains suivant les règles établies par les lois de chaque pays, leur est maintenue, pour tous ses effets, sans restriction aucune.

15. czikk.

Minden marokkói alattvaló, a ki a külföldön honosittatott és Marokkóba visszatér, ha itt annyi ideig tartózkodott, a mennyi a honositásra rendszerint szükséges, köteles választani a között, hogy alá akarja-e magát teljesen vetni a császárság törvényeinek vagy el akarja-e hagyni Marokkót; kivéve ha igazoltatik, hogy a külföldi honosság a marokkói kormány beleegyezésével szereztetett.

A külföldi honosság, melyet a marokkói alattvalók valamely állam törvényeiben meghatározott szabályok szerint a mai napig szereztek, részükre fentartatik minden megszoritás nélkül.

Article 16.

Aucune protection irrégulière ni officieuse ne pourra être accordée à l'avenir. Les autorités marocaines ne reconnaîtront jamais d'autres protections, quelle que soit leur nature, que celles qui sont expressément arrêtées dans cette Convention.

Cependant, l'exercice du droit consuétudinaire, de protection sera reservé aux seuls cas où il s'agirait de récompenser des services signalès rendus par un Marocain à une Puissance étrangère, ou pour d'autres motifs tout à fait exceptionnels. La nature des services et l'intention de les récompenser par la protection seront préalablement notifiées au Ministre des affaires étrangères à Tanger, afin qu'il puisse au besoin présenter ses observations; la résolution définitive restera néanmoins réservée au Gouvernement auquel le service aura été rendu. Le nombre de ces protégés ne pourra dépasser celui de douze par Puissance, qui reste fixé comme maximum, à moins d'obtenir l'assentiment du Sultan.

La situation des protégés qui ont obtenu la protection en vertu de la coutume désormais réglée par la présente disposition sera, sans limitation du nombre pour les protégés actuels de cette catégorie, identique pour eux et pour leurs familles, à celle qui est établie pour les autres protégés.

16. czikk.

Jövőre semminemű szabálytalan vagy félhivatalos védelem nem engedélyezhető. A marokkói hatóságok soha sem kötelesek más védelmeket — bármilyen legyen is azok természete — elismerni, mint a melyek határozottan ezen szerződésben megállapittattak.

Azonban a szokásjogon alapuló védelem gyakorlása fentartatik azon egyes esetekre, melyekben marokkói alattvalónak a külföldi hatalmasságok valamelyikének tett kiváló szolgálataiért való megjutalmazása, vagy más, minden tekintetben kivételes indok forog fenn. A szolgálatok természete és a védelem által leendő megjutalmazás szándéka a Külügyministerrel Tangerben előzetesen közlendő, hogy ez szükség esetén észrevételeit megtehesse; a végelhatározás mindazáltal azon kormánynak tartatik fenn, a melynek a szolgálat tétetett. Ezen védettek száma az egyes hatalmasságok részére a 12-őt meg nem haladhatja; és ezen szám, mint legmagasabb marad megszabva, ha csak a Sultán beleegyezése ki nem nyeretik.

Azon védettek, a kik a védelmet a jelen határozmány által a jövőre szabályozott szokás szerint nyerték meg, a nélkül, hogy az ezen osztályba tartozó tényleg védettek száma korlátoltatnék, magukra és családjukra nézve azon helyzetben maradnak, mely a többi védettekre nézve megállapittatott.

Article 17.

Le droit au traitement de la nation la plus favorisée est reconnu par le Maroc à toutes les Puissances représentées à la Conférence de Madrid.

17. czikk.

Marokkó elismeri a madridi értekezleten képviselt hatalmasságok jogát olyan bánásmódhoz, a milyenben a leginkább kedvezményezett nemzet részesül.

Article 18.

La présente Convention sera ratifiée. Les ratifications seront échangées à Tanger dans le plus bref délai possible.

Par consentement exceptionnel des Hautes Parties contractantes, les dispositions de la présente Convention entreront en vigueur à partir du jour de la signature à Madrid.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention, et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Madrid, en treize exemplaires, le trois juillet mil huit cent quatre-vingt.

(L. S.) ***Signé: Gr. E. Solms.***
(L. S.) ***E. Ludolf.***
(L. S.) ***Anspach.***
(L. S.) ***A. Cánovas del Castillo.***
(L. S.) ***Lucius Fairchild.***
(L. S.) ***Jaurès.***
(L. S.) ***L. S. Sackville West.***
(L. S.) ***G. Greppi.***
(L. S.) ***Mohammed Vargas.***
(L. S.) ***Heldewier.***
(L. S.) ***Casal Ribeiro.***
(L. S.) ***Akerman.***

18. czikk.

Jelen egyezmény meg fog erősittetni. A megerősitések Tangerben a lehető legrövidebb idő alatt ki fognak cseréltetni.

A magas szerződő felek kivételes megegyezése folytán a jelen szerződés határozatai a Madridban történt aláirás napján lépnek hatályba.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak jelen szerződést aláirták és azt czímeres pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Madridban, tizenhárom példányban, ezer nyolczszáz nyolczvan évi julius hó harmadikán.

(P. H.) ***Solms E. Gr.***
(P. H.) ***Ludolf E.***
(P. H.) ***Anspach.***
(P. H.) ***Canovas del Castillo A.***
(P. H.) ***Fairchild Lucius.***
(P. H.) ***Jaurès.***
(P. H.) ***Sackville West L. S.***
(P. H.) ***Greppi G.***
(P. H.) ***Vargas Mohammed.***
(P. H.) ***Heldewier.***
(P. H.) ***Casal Ribeiro.***
(P. H.) ***Akerman.***

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Schönbrunnban, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi május hó harminczadikán.

Ferencz József *s. k.* (*P. H.*) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

Réglement relatif à la protection.

Arrêté d'un commun accord entre la Légation de France et le Gouvernement Marocain à Tanger le 19 août 1863.

La protection est individuelle et temporaire. Elle ne s'applique donc pas en général aux parents de l'individu protégé. Elle peut s'appliquer à sa famille, c'est à-dire, à la femme et aux enfants, demeurant sous le même toit.

Elle est tout au plus viagère, jamais héréditaire, sauf la seule exception admise en faveur de la famille Benchimol, qui de père en fils a fourni et fournit encore des censaux interprètes au poste de Tanger.

Les protégés se divisent en deux catégories.

La première catégorie comprend les indigènes employés par la Légation et par les différentes Autorités consulaires françaises.

La seconde catégorie se compose des facteurs, courtiers ou agents indigènes employés par les négociants français pour leurs affaires de commerce.

Il n'est pas inutile de rappeler ici que la qualité de négociant n'est reconnue qu'à celui qui fait en gros le commerce d'importation ou d'exportation, soit en son propre nom, soit comme commissionaire.

Le nombre des courtiers indigènes jouissant de la protection française est limité à deux par maison de commerce. Par exception, les maison de commerce qui ont des comptoirs dans differents ports, pourront avoir deux courtiers attachés à chacun de ces comptoirs et jouissant à ce titre de la protection française.

A védjogra vonatkozó szabályzat.

Kölcsönös egyetértéssel megállapittatott Francziaország követsége és a marokkói kormány közt Tangerben 1863. évi augusztus hó 19-én.

A védelem egyéni és időleges. Ennélfogva nem alkalmazható a védett egyén rokonaira átalában. Alkalmazható családjára, tudniillik, nejére és gyermekeire, a kik a védettel ugyanazon fedél alatt laknak.

Legfölebb életfogytig tartó, de soha sem örökölhető, azon egyedüli kedvezmény kivételével, mely a Benchimol családnak engedtetett, mely a tangeri állomás részére az alkusz-tolmácsokat atyáról fiura szolgáltatta és most is szolgáltatja.

A védett egyének két csoportra osztatnak.

Az első csoport azon belföldieket foglalja magában, a kik a követség és a franczia különféle consulsági hatóságok által alkalmaztatnak.

A második csoport azon belföldi megbizottakból, alkuszokból és ügynökökből áll, a kiket a franczia kereskedők kereskedelmi ügyleteiknél alkalmaznak.

Nem szükségtelen itt megemliteni, hogy kereskedői minősége csak annak ismertetik el, a ki akár saját nevében, akár mint bizományos, nagyban folytat beviteli vagy kiviteli kereskedést.

A franczia védelmet élvező belföldi alkuszok száma, minden kereskedőház részére kettőben állapittatik meg. Azon kereskedőházak, a melyeknek különböző kikötőkben telepük van, kivételesen minden telepnél két alkuszt alkalmazhatnak, a kik ezen a czímen a franczia védelmet élvezik.

La protection française ne s'applique pas aux indigènes employés par des français à des exploitations rurales.

Néanmoins, en égard à l'état des choses existant et d'accord avec l'Autorité marocaine, le bénéfice de la protection accordée jusqu'ici aux individus compris dans le paragraphe précédent subsistera pendant deux mois, à dater du 1-er septembre prochain

Il est entendu, d'ailleurs que les cultivateurs, gardiens de troupeaux ou autres paysans indigènes au service des français ne pourront être l'objet de poursuites judiciaires sans que l'Autorité consulaire compétente en soit immédiatement informée, afinque celle ci puisse sauvegarder les intérêts de ses nationaux.

La liste de tous les protégés sera remise par le Consulat respectif à l'Autorité du lieu, qui recevra également avis des modifications apportées par la suite au contenu de cette liste.

Chaque protégé sera muni d'une carte nominative de protection en français et en arabe, indiquant la nature des services qui lui assurent ce privilége.

Toutes ces cartes seront delivrées par la Légation de France à Tanger.

Tanger, le 19 août 1863.

A franczia védelemben nem részesittetnek azon belföldiek, a kik francziák által földmívelési vállalatoknál alkalmaztatnak.

Azonban tekintettel a dolgok jelen állására és egyetértőleg a marokkói hatósággal, fentartatik a legközelebbi szeptember 1-től számitandó 2 hónapon át, az előbbi szakaszban foglalt személyeknek ez ideig adott védelem kedvezménye.

Különben megállapittatik, hogy a francziák szolgálatában álló belföldi mezei munkások, pásztorok vagy más földmívesek a biróságok által bűnperbe nem vonathatnak, a nélkül, hogy az illetékes consulsági hatóság erről azonnal ne értesittessék, a végett, hogy honosai érdekeit megóvhassa.

Az összes védett egyének jegyzéke az illető consulság által a helyi hatósággal közöltetik, a melynek azon módositások is tudtára adatnak, a melyek ezen jegyzék tartalmában későbben eszközöltetnek.

Minden védett egyén nevére szóló, franczia és arab nyelven kiállitott igazolványnyal láttatik el, melyben azon szolgálatok is felemlittetnek, melyek a kiváltságot biztositják.

Mindezen igazolványok Tangerben a franczia követség által állittatnak ki.

Tanger, 1863. augusztus hó 19-én.

V. melléklet a 211. számú irományhoz.

1902. / M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a közigazgatási bizottságról szóló 1876. évi VI. törvényczikk némely szakaszainak módositásáról.

(Szentesitést nyert 1882. évi junius hó 1-én. — Kihirdettetett az Országos Törvénytár-ban 1882. évi junius hó 8-án.)

1. §.

A közigazgatási bizottságról szóló 1876:VI. törvényczikk 1. §-a akként módosittatik, hogy a közigazgatási bizottságba a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által kinevezendő közgazdasági előadó vétetik fel.

Ellenben a posta- és távirdai kerület igazgatójának a közigazgatási bizottságban való részvétele megszüntettetik és a posta- és távirdai ügyek képviselete, a királyi államépitészeti hivatalnak a törvényhatóságban levő első hivatalnokára bizatik.

2. §.

A közgazdasági előadó a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministernek a törvényhatóságban szakközege, a közigazgatási bizottságnak rendes szavazattal biró tagja és feladatát a közgazdasági ügyeknek és átalában a közgazdasági érdekeknek képviselete képezi.

3. §.

A közgazdasági előadók alkalmazásából eredő kiadások iránt a nevezett minister külön előterjesztést teend.

4. §.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által kinevezett közgazdasági előadó, habár tagja is a törvényhatósági bizottságnak, a közigazgatási bizottságba meg nem választható.

5. §.

Posta- és távirda-ügyekben a felebbezés (1876:VI. t.-cz. 34. §-a) a közigazgatási bizottságtól a közmunka- és közlekedésügyi ministerhez történik; ugyanezen ministerhez intézendő az emlitett törvény 33. §-ában érintett jelentés is.

6. §.

Ezen törvény életbelépésének napját a kihirdetés napjától számitandó három hónapon belül a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister, a belügyi, és közmunka- és közlekedésügyi ministerekkel egyetértőleg állapitja meg.

A végrehajtással ezen itt emlitett ministerek bizatnak meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Schönbrunnban, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi junius hó elsején.

Ferencz József *s. k.* (P. H.) ***Tisza Kálmán*** *s. k.*

VI. melléklet a 211. számú irományhoz.

1902. / M. E. 1882.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli **Királya.**

Kedvelt Magyarországunk és Társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvényczikket terjesztették szentesités végett Felségünk elé:

Törvényczikk

a szegedi tiszai állandó híd feljáróinak kiépitésére megkivántató költségről.

(Szentesitést nyert 1882. évi május hó 4-én. — Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1882. évi junius hó 8-án)

1. §.

Az 1880. évi XVII. törvényczikk 1-ső §-ának *b*) pontja értelmében államilag kiépitendő szegedi tiszai híd feljáróinak elkészitésére szükséges összes költség 450,000 forintban állapittatik meg. Ezen összegből 200,000 forint mint póthitel ezennel engedélyeztetik és az 1882. évi IV. törvényczikk 2. §. *B*) II. Beruházások IV. fejezete 4. czímén lesz elszámolandó.

2. §.

A fennmaradó 250,000 frtnyi összeg a közmunka- és közlekedési ministerium 1883. évi költség előirányzatába lesz felveendő.

3. §.

Az 1. §-ban engedélyezett pótkiadás fedezése az 1882. évi IV törvényczikk 4. §-a értelmében eszközlendő.

4. §.

Ezen törvény végrehajtásával a közmunka- és közlekedési és a pénzügyminister bizatnak meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősitjük és szentesitjük s mind Magunk megtartjuk, mind más híveink által megtartatjuk.

Kelt Schönbrunnban, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi junius hó negyedikén.

Ferencz József s. k. (*P. H.*) *Tisza Kálmán s. k.*

212. szám.

(XXXIII. ÜLÉS, 329. 1.) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságnak „a fennállott kikindai kerülethez tartozó községek határában fekvő ugynevezett „Überland" földek eladásáról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslattal jóváhagyatni kért szerződések alapján érdekelt községek körülbelül 101,750 cat. hold földterület és a regálék tulajdonába jutandnak 3.616,430 frt, illetőleg 800,000 frt, összesen tehát 4.416,430 frt vételárért, az 123,644 holdat tevő ugynevezett „Überland" földekből 7,706 hold mint terméketlen és igy ingyen levén átadandó, 14,183 holdnak pedig természete az urbéri perekben fogván meghatároztatni: a kérdéses földek haszonbére fejében eddig 84,000 frt fizettetett; tekintettel a fennebbi szerződések közkormányzati és nemzetgazdászati horderejére, a bizottság azok ellen nemcsak nem tehet kifogást, sőt jóváhagyásukat a nagyméltóságú főrendi háznak ajánlja, mivel a jelenlegi egyesség mellett az állam pénztárára a mostani helyzettel szemben évi 136,821 frt haszon háramlik, nem is számitva, hogy 797,485 frt 8 kr. haszonbér-hátralék egyidejű teljes lefizetéséről szintén gondoskodva van.

A törvényjavaslat 2—5. szakaszaiban foglaltakat pedig a bizottság olyanokul tekintvén, melyek ellen a ministeri indokolásban foglaltak folytán nem merülhet fel észrevétel: — az előrebocsátottak folyományaul javasolja a kérdéses törvényjavaslat változatlan elfogadását, megjegyezvén, mikép a befolyandó összegek az 1882. évi államköltségvetés bevételei közt vannak előirányozva.

Budapesten, 1882. évi junius hó 7-én.

***Szögyény László** s. k.,*
bizottsági elnök.

***Báró Rudnyánszky József** s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 212. számú irományhoz.

Indokolás

„a fennállott kikindai kerülethez tartozott községek határában fekvő kincstári úgynevezett „Ueberland" földek eladásáról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

Az 1690-ik évi hadjárat alatt Törökországból vagyonukkal menekült nem egyesült görögök a Tisza és Maros melletti határőrvidéken megtelepedvén, miután az 1751. évi országgyülés után ezen határőrvidék a honhoz visszacsatoltatott és polgárosittatott, a volt határőrök egy része az akkor még katonai kormányzat alatt állott bánságba vándorolt és itt letelepittetvén, a volt nagy-kikindai kerületet képezett 10 községet alapitá.

Ezen kerület lakosainak határőri minősége is megszüntettetvén, Mária Terézia királynő 1774-ik évi november 12-én kelt kiváltságlevelet adott ki részükre, melylyel elrendeltetett, hogy azon földterület, melynek használatában a kerületi lakosok meghagyattak, királyi mérnökök által — habár csak általánosan és dűlőnként ugyan, de a holdszámoknak és földminőségnek kitétele mellett méressék fel és adassék át a kerületnek a lakosok közt leendő kiosztás végett, hogy továbbá az ekkép az ország urbéri törvényei szerint alakitandó constitutiumokról szabályos telekkönyvek készittessenek és a bánsági kir. közigazgatásnak terjesztessenek fel.

Az 1778. évben befejezett felosztás alapján az első mérnöki felmérés 1785-ik évben a József császár által a bánság felmérésére kiküldött mérnökök által megtétetvén, ezeknek számitása szerint a kerületi összes urbéri birtok az ugynevezett bonificationális és industriális földekkel együtt 65,880$^{1090}/_{1600}$ holdat tett, mely

6,725 urbéri házhelyre,
1,621 » telek és
537 » zsellértelekre

lett felosztva, melyért a kir. kincstár az urbéri kárpótlást meg is kapta.

Ezen urbéri területen kivül a privilegium keletkezésekor a nagy-kikindai kerületben használható földek nem léteztek, hanem csak mocsáros és nádas helyek, melyek a privilegium szerint a kerület lakosainak haszonbérbe adattak.

Ezen mocsárok és nádasok, melyek a kerület területének legnagyobb részét képezték — azon nagyszerű töltések és vizlecsapolások által, melyek II. József császárnak rendelete folytán 1781. évtől kezdve egész 1789-ig Bács, Torontál és Temes megyékben, részint azon megyék közmunka-erejével, legnagyobb részben azonban a só felemelt árából országos költségen létesittettek és 1844. évig majdnem szakadatlanul folytattattak, oly nagy mérvben szárittattak ki, hogy 1786-ik évben már több ezer holdnyi és az 1814-ik évi felmérések szerint már 33,189$^{916}/_{1600}$ holdnyi területű ugynevezett Überland földeket lehetett a kerületi lakosságnak haszonbérbe adni.

A további kiszáritások és vizlecsapolások által ezen Überland földek annyira szaporodtak, hogy ezek mennyisége jelenleg 123,644 $^{1257}/_{1600}$ holdra tétetik.

A tiz községből állott volt kikindai kerület, a marosi és tiszai kerületekkel, mely utóbbinak részét képezte, eredetileg — mint fentebb emlittetett — a temesi bánság katonai kormányzata alatt állott.

A bánságnak 1778. évben történt polgári kormányzat alá jutását megelőzőleg és annak előrelátásában a kikindai kerület, különösen a birtokállapot megszilárditása czéljából Mária Terézia királynőhöz kiváltságlevélért folyamodott, mely neki — mint már fentebb emlitve van — 1774. évi november 12-én a cseh cancellária által német nyelven kiállitva, meg is adatott.

A kerület érezvén és tudván azt, hogy Mária Teréziának a cseh cancellária útján kiadott eme privilegiuma törvényeink szerint érvénytelen, I. Ferencz királyhoz folyamodott, kitől kérelmére 1817. év augusztus havában kelt s most már a magyar cancellária útján kiadott, az elsőtől sok lényeges pontban különböző, új privilegiumot nyert.

Daczára annak, hogy az 1774. évi november 12-én kelt, előbb emlitett kiváltság-levél a cseh cancellária által történt kiállitása folytán a magyar jog szerint hatálylyal nem bir, daczára, hogy annak módositása, visszahúzása, vagy teljesen érvényen kivüli helyezése a fejedelmi akarat tetszésének fentartatott, mégis ez veté meg alapját azon birtokviszonyoknak, melyekből a mai állapotok kifejlődtek.

E viszony, a mennyiben az a telekbeli földekre vonatkozott, határozottan urbért-pótló szerződési viszonynyá lett, a mennyiben pedig az allodiális földekre is kiterjeszkedett, tisztán haszonbérleti természetű volt, — megállapittatván általa egyfelől a jobbágyi telkek után járó szolgálmányok mértéke, másfelől pedig az allodiumok után fizetendő bérmennyiség.

A kiváltságlevélben megállapitott fizetések és szolgálmányok 1786-ik évig folyton teljesittettek, ekkor azonban az összes urbéri tartozások ugy az überlandi és praedialis földekre nézve is, egy átlagos szerződés köttetett 30 évre, évi 38,848 forintból álló bér mellett, mely azonban csak 20 évre, vagyis 1806. évi október végeig lett jóváhagyva.

Ezen átlagos szerződési viszony több izben és a bérösszeg fokozatos emelése mellett megújittatván, tartott egész 1847-ik évi november végeig, a midőn az 1837. évben kötött szerződés épen lejárt.

A legutolsó szerződés a közbejött szabadságharcz miatt 1851. évben köttetett meg, az 1848. évtől 1857. évig terjedett 10 évi időközre, 1851. évig 70.000. azontúlra évi 80,000 pftban, mely bér szintén átlagos, de az urbéri tartozmányok elesése miatt, csupán az u. n. Überland kincstári bérföldekre és regalékra volt kiterjesztve.

E szerződés volt az utolsó, újabbnak kötése sem a kerületnek, mely a földek tulajdonjogának megszerzése végett már tett lépéseket, sem a kincstárnak, mely inkább a földek visszavételét óhajtá, nem állott érdekében, és igy történt, hogy a földek tulajdonjogilag való átengedése, vagy azok visszavétele kérdésének elintézéseig, a kerület a legutóbbi 80 ezer p. forint évi bérnek fizetésére téritmény formájában magát kötelezte.

Ezen szerződési idő folyama alatt az emlitett majorsági földek az egyes községeknek adattak át, mig a regálék a kerület birtokában maradtak, a földek kihasználása pedig akként történt, hogy azok időről időre a községek által a lakosok között kiosztattak.

A kerület ezen földeknek időnkénti kiosztását, mint káros művelési módot megszüntetni óhajtván, ugyanazon földeknek állandó kiosztását sürgette, mit a kincstár is hajlandónak mutatkozott megengedni, utasitván a kerületet a kiosztási terv elkészitésére, mely azonban noha elkészült és bemutattatott, a magyar királyi udvari kamara által jóvá nem hagyatott.

Daczára ennek, sőt a kincstár egyenes tiltakozása ellenére, a földeknek állandó kiosztása 1823. évben a községek legnagyobb részében keresztül vitetett.

Ezen kiosztás, melyet 1838. évben egy másik is követett, végtelen nagy elégedetlenséget és ellenségeskedést szült a lakosok között.

Ily módon a földek a községek együttes birlalásából magán kezekbe jutván, és a kincstár folytonos ellenmondása mellett még adás-vevés tárgyát is képezvén, nem sokára nagy részben egyes aránylag keveseknek is jöttek birtokába, és azokból a tényleges birlalók és a sokkal nagyobb számú nem részesek között folytonos ellenségeskedésre szolgáltattak anyagot.

A kerület ezen viszályoknak elejét veendő, 1860-ik évben Ő Felségéhez nyujtott legalázatosabb kérvényében az emlitett viszályok megszüntetése és a kétséges birtokviszonyoknak rendezése végett folyamodott, mely kérelem folytán Ő Felsége ugyanazon évi augusztus 31-én kelt legfelsőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy a kerület lakosai és községei által szerződésileg birt fentnevezett Überland kincstári bérföldek és a kisebb királyi haszonvételek megvétele, illetve eladása iránt, a peres ut mellőzésével, a kerülettel tárgyalások indittassanak meg és hogy a létrejövendő megállapodások legfelsőbb jóváhagyás végett terjesztessenek fel.

Az akkori pénzügyministerium tudatván a kerülettel ezen legmagasabb elhatározást, a vételári összegek kimutatásával egyuttal az akkori temesvári országos pénzügyigazgatóságot bizta meg.

A most nevezett pénzügyigazgatóság e megbizás folytán, a földekre nézve 7,054,696 forint 95 krt, a királyi kisebb haszonvételekre nézve pedig 851,720 frt vételári összeget hozott javaslatba; előbbinél a földadó jövedelem *tizszeres*, utóbbinál az utolsó tiz évi jövedelem átlagának *huszszoros* összegét vevén fel a kiszámitás kulcsául.

E javaslatnak az akkori pénzügyministerium által lett elfogadása után, ugyancsak a volt temesvári országos pénzügyigazgatóság bizatott meg az alkudozások vezetésével, eljárásának azonban egyéb eredménye nem lett, mint az, hogy a kerület megbizottjai által váltsági összeg fejében 2.100,000 forintot ajánlott fel és ezen ajánlata mellett, a kincstár részére kiutalt több mint egy millió forintból álló urbéri kárpótlási összegnek az egyezség végmegkötése napjáig járó kamatait is feltétlenül követelte.

A magyar országos kormány ezen ügyet ily állapotban vevén át s a pénzügyministerium, melynek tárczája körébe esett, felismervén annak sokoldalú fontosságát és elodázhatlanságát, egy a maga részéről kinevezett biztosra bizta azt a végből, hogy ez által a kerülettel való érintkezés közvetlenné válván, az alkudozás megkönnyittessék és annál biztosabban vezessen eredményre.

Az 1872-ik évi augusztus 29-én tartott ministeri tanácsban, a pénzügyministeri biztosnak fentebbi megbizása folytán tett jelentése felolvastatván, ebből az tünt ki, hogy a kerülettel — mint ilyennel — való alkudozások, az általa kiküldött meghatalmazottaknak merev és minden közeledést kizáró maguktartása mellett egészen fennakadt, mert a megajánlott 2.100,000 frton felül magasabb ajánlatot semmi szín alatt sem akartak tenni.

Kitünt azonban ezen jelentésből az is, hogy a községekkel való közvetlen alkudozás sikert igérhetne, mert maga Kikinda községe is a fentebbinél kedvezőbb ajánlatokat tett.

Kikinda község ajánlata eredményre azonban nem vezettethetett, mert annak formai akadályok állották utját.

A kerület ugyanis támaszkodva az 1860. évi augusztus 31-én kelt l. f. elhatározásra, ennek oly helytelen értelmezést adott, mintha az alkudozásra egyedül ő — és pedig kerületi minőségében — lenne hivatva, és ennélfogva a kerület községeit az ügybeni közvetlen beavatkozástól hatóságilag eltiltotta.

A ministertanács tehát fontolóra vevén a fentebb előadottakat, abban állapodott meg, hogy egy hódolatteljes felterjesztésben Ő Felségének legmagasabb engedélyét az illető községekkel közvetlenül történendő alkudozások meginditása és egy királyi biztos kiküldetése végett kikérje.

A községekkel való alkudozás meginditásának szükségét indokolta a kerület makacs közönyén kivül azon körülmény, hogy a községekkel való alkudozás által az 1860. évi aug. 31-én kelt l. f. elhatározásban kifejezést nyert azon legmagasabb szándék, hogy t. i. a peres ut mellőzésével az ügy rendezése iránti alkudozások a kerülettel indittassanak meg, nemcsak nem alteráltatnék, hanem ez által jutna leginkább megvalósulásához.

Mert, midőn a kerület a megváltás — illetőleg a kincstári bérföldek és a regalék megvételének — megengedését Ő Felségétől kérte, akkor voltaképen nem magát, mely csupán a királyi kisebb haszonvételeket birta haszonbérben, hanem főleg a majorsági földek birtokában lévő kerületi községeket képviselte; mert továbbá a kincstár és kerület között évek során fennállott, de időnként folytonosan megújitott haszonbéri szerződésekben a kerület mellett, az egyes községek is szerződő felek gyanánt vannak kitüntetve, mert végre czélszerűségi okoknál fogva is igen kivánatosnak mutatkozott a községekkeli közvetlen alkudozásnak meginditása, a mennyiben t. i. egyrészt a községek általi megvétel nyujthatna csupán biztositékot, az elvállalandó kötelezettségek teljesitése iránt, másrészt csakis ezen közvetlen alkudozások által lehetett volna a felháborodott kedélyeket végkép lecsillapitani.

A ministertanácsnak ez értelemben történt h. t. előterjesztése folytán Ő cs. és apostoli kir. Felsége 1872. évi deczember 4-én Gödöllőn kelt l. f. elhatározásával, a községek képviseletével közvetlenül megkisérlendő alkudozások folytatását megengedni és egy királyi biztost legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

A községekkel megkisérlett alkudozások nem vezettek azonban eredményre, minélfogva a kir. biztos tisztétől felmentetett.

A békés uton való kiegyezés minden megkisérlett módja sikertelen maradván, az ügynek megoldása azonban föltétlenül szükségesnek mutatkozván, Ő cs. és apost. kir. Felsége 1873. évi augusztus 10-én kelt l. f. elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy az ügy a törvény rendes utjára bocsáttassék s az ez iránti per megindittassék.

A nagykikindai kerületbeli birtokviszonyok rendezése végett már a fennállott temesvári cs. kir. pénzügyi ügyészség 1857-ik évben meginditotta az összes kerületi tiz község ellen az urbéri rendezés és tagositás iránti kereseteket, melyeknél fogva a tagositás és birtokrendezés megengedhetőségének kérdésében két — első és másodbirósági — egybehangzó itélet hozatott s jogerőre is emelkedett.

Az egyezkedési tárgyalások folytán függőben tartott ezen urbéri szabályozási perek s ezzel kapcsolatosan az urbéri mérnöki munkálatok annálfogva újra folyamatba tétettek.

Ez azonban ama reményben történt, hogy a per folyama és nyomása alatt, alkalom fog nyilni oly érintkezési pontok feltalálására, melyek a kiegyezési fonal újra felvételét lehetségesiteni s az ügyet az óhajtott békés megoldáshoz vezérelni alkalmasak leendnek.

Ezen föltevés nem bizonyult be alaptalannak, az érdekeltek számos alkalmat kerestek a megszakadt békés tárgyalások újra felvételére s miután a kormány maga részéről is a közeledést mindenképen előmozditotta, megelőzött tárgyalások alapján azon intézkedés történt, hogy Torontálmegye főispánjának, illetőleg a politikai hatóságnak közbenjötte és vezetése mellett a községek és a legalább tiz holdnak birtokában lévő községbeli lakosok mint Überland-földbirlalók kebelükből egy 44-es bizottságot választottak oly czélból, hogy ez a kérdésben forgó ügynek oly módon való rendezésére a kincstárral alkudozásokat és tárgyalásokat folytasson, hogy ugy a községek határában lévő u. n. Überland kincstári bérföldek, mind pedig az ezen községekbeni regalejogok ulajdonjogát adásvételi jogügylet által megszerezhessék.

A 44-es bizottság a maga kebeléből egy hét tagból álló szűkebb bizottságot választott meg, hogy igy az alkudozások annál könnyebben folytathatók legyenek.

A 7-es bizottság, melynek tagja a községeknek az urbéri perben eljáró ügyvédje is volt, saját kebeléből elnököt választott.

Ezen választások megejtése után, részemről az alkudozások vezetésére s általában az ügynek sikeresitésére egy kormánybiztost neveztem ki azon utasitással, hogy a megválasztott meghatalmazottakkal érintkezésbe és alkudozásba lépjen s az eredményt mutassa be.

A községek határában fekvő kincstári bérföldek összessége az eddigi adatok szerint — mint már fentebb is emlittetett — mintegy 123,644 holdat tesz ki, melyből 14,183 hold, mint olyan, melynek természete az urbéri perekben fog meghatároztatni, 7706 hold pedig mint terméketlen és igy ingyen átadandó, leüttetvén, az eladás tárgyát ezuttal körülbelül 101,750 cat. hold minimalis földterület képezi; — a szerződések első pontjaiban megállapittatván, miszerint ha az urbéri rendezés folyamán biróilag meghitelesitendő földkönyvek szerint a kincstár részére a fentebbi holdszámnál nagyobb terület »Überland-föld czímen fogna megállapittatni«, ezen többletnek minden holdja után a szerződésileg megállapitott vételár fizetendő.

A föld vételárának a föld minősége szerinti megállapitásánál az alkudozások kezdetén a kataszter osztályzatai vétettek kiindulási pontul, a hetes bizottság azonban czélszerűnek találta, hogy azon osztályok, melyek tiszta jövedelme egymástól lényegesen nem különbözik, a helyi viszonyok és földminőséghez képest összesittessenek és azokra nézve egyenlő vételárak állapittassanak meg; a bizottság ezen határozott kivánsága folytán lőn a földeknek mívelési ág és minősége szerint azon, a kataszteri osztályzattól némileg különböző osztályozása, illetőleg összesitése megállapitva, mely a szerződésekben foglaltatik, mi ellen a kincstár szempontjából annál kevésbbé lehetett kifogást tenni, mivel ezen összesités nem alterálta a vételárnak azon összegét, mely a kincstár részéről minimumképen lett felállitva.

A kormánybiztos által folytatott tárgyalásoknak eredménye az lett, hogy a hetes bizottsággal a vételárra nézve megállapodás történt, a mennyiben a földek vételárának minimuma, a szerződésekben foglalt holdankénti részarak alapján 3.616,430 frtban, a regálék vételára pedig 800,000 frtban s igy összesen 4.416,430 frtban állapittatott meg.

Az előadott megállapodásokat a 44-es bizottság is elfogadta s a hetes bizottságot felhatalmazta, hogy az adásvételi szerződést kösse meg.

Ekkor azonban ama nehézség merült fel, hogy a 44-es és 7-es bizottság felhatalmaztatott ugyan a kincstárral való alkudozásoknak folytatására, de nem bir oly törvényszerű meghatalmazással, hogy annak alapján az érdekelt tiz községet, illetve ezen tiz község egyes lakosait, ugy az azon községben birtokos erkölcsi személyeket, valóban képviselheti azon irányban, hogy ezek nevében a fenforgó adásvételi jogügyletet jogérvényesen megköthesse, mit az ügy ezen stádiumában már azon oknál fogva is elengedhetlen kellékképen kellett tekinteni, mert a biróságok (telekkönyvi hatóságok) előtti intézkedésekről is leend szó.

Hogy ezen felmerült akadálylyal szemben az ügylet létrehozathassék, azon megállapodás történt, miszerint legczélszerűbbnek mutatkozik, hogy az u. n. Überland kincstári bérföldek és a regálék eladása iránti adásvevési szerződések, azon vételár mellett, melyet a 7-es és 44-es bizottság már elfogadott, a kikindai kerületet képezett 10 községgel külön-külön köttessenek meg akkép, hogy az egyes szerződésekbe a földek és a regálék összes vételárának az egyes községek határában fekvő földek mennyisége szerint az egyes községekre eső részletei foglaltatnának s a községek ezen vételárakat, valamint a haszonbér nem fizetéséből felszaporodott hátralékok reájuk eső részeit a kincstárnak megfizetni tartoznak.

Annak, hogy az adásvételi szerződések a községekkel köttettek meg, czélja nem az, hogy a községek az általuk megvett összes földeket meg is tartsák, hanem hogy a földek azon részét, mely ez időszerint nem a községek mint erkölcsi testületek, hanem egyes lakosok, illetőleg más erkölcsi testületek, p. o. iskolák és egyházak birlalásában van, a községektől viszont ezek a szerződésekben megállapitott vételárak és reájuk eső haszonbéri hátralékok megfizetése mellett megvegyék: a földek ezen részénél a községek tehát csak mint átmeneti vevők fog-

nának szerepelni azért, mert épen a fentérintett meghatalmazás hiányából eredt nehézségek miatt, az ügylet más módon létrehozhatónak nem mutatkozott.

A mi a földek árát illeti, ezt, habár azon összegtől, melyet a volt cs. kir. pénzügyministerium kiindulási pontul elfogadott, jóval eltér, el kellett fogadni, mert több érdek hat össze, mely azt kivánja, hogy a földek birlalóinak módjukban lehessen a földek tulajdonát méltányos árak és feltételek mellett megszerezhetni — és hogy az ügy kiegyezés utján rendeztessék, — ezek elérése pedig csak az elfogadott árak mellett volt lehetséges.

Azon körülmények, melyek az ügynek ekép történt kiegyezésére utaltak, következőkben emeltetnek ki:

A földek jogtalanul ugyan, de — mint ezt a földek birlalóinak meghatalmazottjai 1877. évben tárgyalás alatt állott emlékiratukban is kiemelték — tényleg közforgalom tárgyává is tétettek.

Számtalan eset fordult tehát elő, hogy ezen földekre nézve egyesek közt adásvételi szerződések köttettek; azok birói árverés utján vétettek, cseréltettek, vagy végre örökösödések eseteiben, a hagyatékok más értéke fejében, osztályrészül adattak ki és fogadtattak el.

Ha tehát az Überlandiális földek a kincstár részéről visszavétetnének, kétségtelen, hogy azon viszonyokban, melyek a földek közforgalmából keletkeztek, sok zavar támadna.

Az ebből támadható kérdések száma és hordereje nem látható ugyan előre, annyi azonban bizonyosnak mutatkozik, hogy a lakosság viszonyaiban nagyobb mérvű megrázkódtatás állana be és sok per, bonyodalom s anyagi veszteség idéztetnék elő.

Az uradalmi jogok mindezek által nem érintetnének ugyan, de közkormányzati szempontokból kétségen kivül indokolt, sőt a mennyiben a körülmények engedik, kivánatos is, hogy azon bonyodalmak, melyek a földek visszavétele folytán a lakosok közt támadnának, lehetőleg megakadályoztassanak.

Közkormányzati szempontból különös figyelmet érdemel még az is, hogy a 10 község és a birlalók azon reménynyel kecsegtetvén magokat, hogy az Ueberland földek váltság alá esnek, — sokan pedig azt vélvén, hogy a földek új felosztás alá fognak kerülni, a lakosság folytonos bizonytalanságban élt. — A viszonyok rendezetlen állapota gyakran nagy izgatottságot idézett elő, s köztudomású, hogy ennek a legsajnosabb következményei is voltak.

A viszonyok rendezésének előmozditása tehát már azon oknál fogva is vált szükségessé, hogy azon bizonytalanságnak, mely annyi izgatottságot okozott, lehetőleg mielőbb eleje vétessék.

Az sem hagyható figyelmen kivül, hogy a földek visszavétele a volt kikindai kerületet képezett 10 községben, már magában véve is nagy nyugtalanságot fogna okozni, s a községek vagyoni viszonyaira is kártékonyan hatna.

Miután pedig mindezen, a közkormányzat szempontjából annyira fontos érdekek csak ugy mozdittathatnak elő, ha az ügy kiegyezés utján és akép oldatik meg, mint ez a fentebbiek szerint czélba vétetett, ily kiegyezés pedig az árak méltányosabb megállapitásától függött, — az árak alacsonyabb megállapitása kétségen kivül már a közkormányzati szempontokban is találja indokolását.

Az árak alacsonyabb megállapitása azonban a kincstárra sem róv oly áldozatot, mint ez az első pillanatra látszik, mert az ügynek kiegyenlitése folytán a kincstárra is háramlanak előnyök.

Előnyösnek tekinthető mindenek előtt, hogy a kincstár az Überlandiális földek iránti jogainak érvényesitésénél a birói utat mellőzheti.

A tagositás vagy birtokrendezés megengedhetősége, mind a 10 községre nézve már kimondatván, az Überlandiális földeknek mint kincstári tulajdoni jogi minősége ez által köz-

vetve elismerve lett ugyan, és az urbéri perek folyamatban is vannak, mind a mellett huzamosb idő kivántatnék ahoz, hogy a kincstár az Überlandiális földeknek visszavételét — ha ezt a fentebbi közkormányzati szempontok nem is elleneznék — a biróság közbenjárásával eszközöltesse.

A kincstár tehát kénytelen lenne még továbbra is az évi 84,000 frtnyi haszonbérrel megelégedni, miglen ha a szerződések jóváhagyatnak, a földekért és a regalékért, 1882. évi január hó 1-re megállapitott esedékességgel 4.416,430 frtot fog kapni, a mi 5%-tel számitva, 220,821 frtnyi kamatozást képvisel, s ha a birói uton való visszavételnek ideje csak 4 évre számittatik, (pedig tovább is terjedhet) az árak alacsonyabb megállapitását már azon külömbség is egyenliti ki tetemesen, mely az eddigi évi 84,000 frtnyi haszonbér és a 220,821 frtnyi kamatérték közt létezik.

Ehez járul, hogy az 1881. évi deczember végeig eső 797.458 frt 8 krnyi haszonbérhátraléknak a községekre eső 545,523 frt 44½ krnyi része azonnal fizettetik ki (a hátraléknak 251,934 frt 63 krnyi része a kerületi pénztárra esik), — s ha figyelembe vétetik, hogy ezen hátraléknak behajtása mily nagy nehézséggel járna, és hogy a hátralék további felszaporodásának, a szerződések létesitése folytán, nem leend helye, — ugy az árak alacsonyabb megállapitása, kiválóbb részben, bizonyára a hátralékoknak ekép történt rendezése által is van pótolva.

Figyelmet érdemel továbbá az is, hogy azon esetben, ha a földek visszavétetnének, ezek hasznositásában, addig, mig a kellő hasznositás, vagy a földek egyeseknek eladása iránti intézkedések megtétethetnének, legalább részben, pangás állhatna be, ez pedig nem csak a kincstár kárával járna, hanem a vidékre is birhatna káros befolyással.

Különös figyelemre méltó körülmény még az is, hogy azon esetben, ha a földek viszszavétetnének, és a tulajdoni jog átengedése iránti egyezkedéseket az egyes birlalókkal kellene folytatni, — ezen míveletek keresztülvitele tömérdek költséget, időt és munkát venne igénybe, ettől pedig a kincstár a szerződések folytán megszabadul.

Figyelemre méltó körülmény végre még az is, hogy a földek, az ügy kiegyenlitésével, jogosan is fognak közforgalom tárgyává tétetni, mi által e vidéken a bélyeg és illeték jövedelme is fog fokozódni, holott ezen jövedelem, a jelen rendezetlen viszonyok között, sokat nélkülözött jogosultságából, de a közforgalomnak jogositása bizonyára a helyi érdekekre is fog sok tekintetben jótékony befolyást gyakorolni.

A szerződésbeli árak elfogadása tehát részint a kiemelt közkormányzati, részint pedig az uradalmi érdekekben is találja indokolását, s ezen érdekek elenyésztetik azon áldozatot is, melyet a kincstár a vételárak alacsonyabb megállapitásával, a viszonyok gyorsabb és a körülményeknek megfelelő rendezésének, a 10 község nyugalmának biztositására és a vagyoni viszonyok megszilárdithatásának látszólag hozott.

A regalék árának 800,000 frttal történt megállapitása abban találja indokolását, hogy azon összegből, melyet még a volt kormány kiindulási pontul 851,720 frttal kitűzött, a kiegyezés érdekében hosszan tartott alkudozás egy hetedrészt sem vett igénybe.

A törvényjavaslat 2-ik §-ába foglalt intézkedés avval áll kapcsolatban, hogy a községek a szerződéseket elfogadó határozataikban kötelezőleg kijelentették, hogy a megvett földeknek a község nevére történő tulajdonjogi bekebelezése után, azon Überlandi földek, melyek az egyes magán, és erkölcsi személyek birtokában vannak, — a szerződés, adóslevél és erre vonatkozó határozatok alapján kiszámitandó, és a rájok eső terheknek, továbbá a liquidált és őket terhelő pausalis hátraléknak átvállalása és egyuttali bekebelezése mellett az egyes birtokosok nevére tulajdonjogilag a nyilvánkönyvben bejegyeztessenek; hogy ellenben minden egyes birtokos köteles leend addig is, mig ezen mivelet keresztülvitetett, a többször érintett szerződés,

adóslevél és erre vonatkozó határozatok értelmében és alapján kiszámitandó és őt illető terhet a községi pénztárba készpénzben pontosan befizetni.

A törvényjavaslat 2-ik §-ának elfogadása esetére a községek arra jogosittatnának fel, hogy a vételárnak és a haszonbérhátraléknak egyes birlalókra eső részeit — miután a községek a vételárt és a reájok eső haszonbérhátralékot kölcsön utján fedezik — az egyes birlalóktól addig is szedhessék, mig köztük és a birlalók közt a birtokviszony végleg rendeztetik.

Valószinű, hogy az érdeklettek legnagyobb részére nézve nem lenne szükség az ügynek ezen részét is törvényhozásilag szabályozni, mert azok, kik a 44. bizottságban képviselve voltak, bizonyára nem fognak késni, a szerződések határozmányaihoz képest, saját részükről is mindazt megtenni, a mi a birtokviszonyaiknak végleges rendezését, a szerződés tárgyát képező überlandiális földekre nézve, lehetségessé teszi; — s a szerződés méltányos alapjait tekintve hihető, miszerint azok is, kik a 44-es bizottságban nem voltak képviselve, nagyobb részben hasonló készséget fognak tanusitani, — de miután az igen számos (a községek képviselőinek egyik beadványa szerint 9000-en felülre menő) érdeklettek közt olyanok is lehetnek, kik vagy izgatások folytán, vagy indolentiából, vagy mert a jelen állapotot — melynél a haszonbérrel is maradnak hátralékban — kényelmesebbnek tartják; vagy végre más ürügyek alatt a viszonyaik végleges rendezésétől vonakodni fognak, — szükségesnek ismertetett fel, hogy a községek javára a 2. §-ban foglalt feljogositás törvényhozásilag állapittassék meg; — nehogy az elégedetleneknek, vagy a fentebbi sorozatba máskülönben esőknek alkalma lehessen a bonyolult viszonyok békés rendezésének annyi fáradsággal kiegyengetett módját, az ügynek végső stadiumaiban, a községek és önmaguk hátrányára is akadályozni.

Az ügynek, a községek részére adandó ezen feljogositásával leendő rendezése egyébiránt egészen igazságos, és teljesen megfelel a viszonyoknak is; részint mert a községek az ügy rendezése érdekében kölcsönöket vállalván, a mi határozottan az egyes birlalók érdekében is történt, — méltányos és jogos, hogy a birlalók addig is, mig velök a községek a viszonyokat rendezik, az ügy rendezése céljából felvett kölcsönnek reájok eső esedékes részeit fizessék; részint pedig, hogy a községeknek ezen befizetésekhez való jogosultsága senki által perlekedések tárgyává ne tétethessék, s a viszonyoknak kiegyezés utján leendő végleges rendezése küszöbén oly kérdések ne támasztathassanak, melyek ugy a községek, mint egyesek részéről is aránylag nagy áldozatokat követelhetnének.

A kormány egyébiránt e mellett azon szempontból is indult ki, hogy ezen rendkivülibb viszonyoknak rendezésénél s a kitűzött és egy egész vidékre nézve annyira kivánatos czél elérésénél a törvényjavaslat 2. §-ában foglalt intézkedés czélszerű és üdvös, s midőn ezen módnak alkalmaztatását javaslatba hozza, azt is tartja kivált szem előtt, hogy a községek és a megye, midőn a szerződéseket elfogadták és az egyes birlalókra vonatkozólag a fentebb emlitett határozatokat hozták, ezt, áthatva a viszonyok rendezésének szükségétől és üdvös voltától, azon erős meggyőződésben tették, hogy ez által az egyes birlalók érdekeit is mozditják elő.

A törvényjavaslat 3. §-ában foglalt intézkedés, mely a vételárnak egyesek által fizetendő részletek alapjául szolgáló osztályozás iránt felmerült kérdések eldöntését szabályozná, a 7-es bizottság elnökének és egyik tagjának kérelmére vétetett fel s ezt azért kérték, hogy a peres eljárás e tekintetben is mellőztethessék, s igy a községek és egyesek esetleg a nagyobb költségtől megkiméltessenek.

Ezen kérdések legfőbbkép oly esetekben fognak felmerülhetni, midőn az egyik vagy a másik földrészek elhanyagoltatván, ez jelenleg nem birna oly osztályozási értékkel, mint a milyennel birt akkor, midőn évek előtt a kataster kedvezőbb osztályba helyeztetett.

Miután az ily és ehez hasonló kérdések megbirálásánál ugy a községek, mint az egyesek is abban fognak megnyugvást találhatni, hogy a bizottság tagjait ők magok választották,

a törvényjavaslat 3. §-a ebben, valamint abban is találja indokolását, hogy a községek és az egyesek közti, az osztályozásra netalán felmerült kérdések egyszerű módon és kisebb költség mellett fognak megoldathatni.

A törvényjavaslat 4-dik §-ában foglalt intézkedés szintén a fentebb emlitettek kérelmére vétetett fel.

Ezen intézkedés azt szabályozná, hogy a községek a kölcsön azon részleteit, melyre nézve készfizető kötelezettségben állanak, és részben maradnak is, az überlandiális földek egyes birlalóitól a közadók módjára behajthassák.

A községek a kölcsönre nézve abban állapodtak meg a hitelintézettel, hogy egyelőre és addig, mig az egyesekre való bejegyzések bekövetkeznek, a kölcsön egész összegére fizető kötelezettségben állanak, a bejegyzések után pedig a 10 holdon felüli birlalók a hitelintézet egyenes adósaivá válnak; a 10 holdon alóliakra nézve pedig a községek készfizető kötelezettségben továbbra is maradnak.

A községek különös érdekében áll tehát, hogy addig is, mig a 10 holdon felüli birlalókra nézve a bejegyzések eszközöltetnének, fizetési kötelezettségüknek a kitűzött határidőkben eleget tehessenek, mely érdek a 10 holdon alóli birlalókkal szemben, mindaddig fen fog állani, mig a kölcsön ezekre eső része törlesztetik.

Ha a községeknek a részleteket — melyek beszedésére a feljogositást a 2. §. már megadná — birói uton kellene behajtani, a község a fennálló kötelezettségével szemben könnyen nemcsak a fizetésre, hanem azon irányban is zavarba jöhetne, mert a hitelintézet egyelőre az összes földekre leendvén bekebelezve, a végrehajtást és árverést a földrészek bármelyikére indithatná, s ebből bonyodalmak támadnának, mert a község nem lenne képes azon kötelezettségének egészben megfelelni, melyet a már fentebb emlitett határozatában a földeknek egyesek javára leendő átengedése iránt elvállalt.

Módot kell tehát a községeknek nyujtani, hogy az esedékes és be nem fizetett részleteket az egyesektől minél egyszerűbben és gyorsabban behajthassák.

Erre az mutatkozik egyedüli módnak, ha feljogosittatnak, hogy az egyes részleteket az adók módjára hajthassák be.

Ezen feljogositás egyébiránt nemcsak a községek, hanem kivált az egyesek előnyére is válnék; kivált ha figyelembe vétetik, hogy a községek — ha a 10 holdon felüli birlalókra a bejegyzések foganatosittatnak, ezen feljogositással csak a 10 holdon alóli érdeklettekkel szemben fognak élhetni, kik közt ismét számtalan igen csekély földrészű birlaló is van; s mindnyájokra bizonynyal előnyösebb, ha adott esetekben, a peres eljárás fáradozásai és költségei helyett, azon csekélyebb költséggel lesznek terhelve, mely az adók behajtása után fizettetni szokott.

A törvényjavaslat 5. §-a az ez ügyet illető bélyeg és illetékre vonatkozik.

Ezen §. szerint a földek átruházása utáni illeték alapjául a kikötött vételár vétetnék; a mi az 1873: IX. t.-cz. 13. §-ától, mely szerint a földadó alá tartozó ingatlanok utáni illeték kiszabásánál az államadó 100-szoros összege tekintendő legkisebb értéknek — eltérne.

Ezen érték kétségen kivül nagyobb, mint a mennyit a szerződésileg megállapitott vételár kitesz.

Méltányos azonban, hogy a jelen ügyben, melynél a vételárt a földek valódi értéke szerint, a fennforgó s fentebbiekben már emlitett körülményeknél fogva, az annyira kivánatos kiegyezés koczkáztatása nélkül megállapittani nem lehetett, sőt a kiegyezés nagyobb árak mellett nem is lett volna létesithető, ne a törvényszerinti érték, hanem a vételár vétessék az átruházási illeték kiszabásának alapjául.

Ez annál méltányosabb, mert a jelen ügyben azon értéket, melyet a kincstárnak elfogadnia kellett, a fenforgó különös viszonyok határozták meg, s nem lenne méltányos, hogy midőn

a kiegyezésnél oly körülményeket is kellett figyelembe venni, melyek a szerződés tárgyát képező ingatlanok árát alább szállitották, ugyanezen körülmények az illeték kiszabásánál figyelmen kivül hagyassanak; s ha az állam a szerződések jóváhagyásával elfogadja, hogy a földek reá nézve, a fenforgó viszonyok közt, nem birhattak más értékkel, mint a mely a kiegyezésnél elérhető volt, méltányos, hogy ezen érték kivételképen az illeték kiszabásánál is alkalmaztassék.

Az 5. §-nak azon intézkedése, mely szerint azon első átruházások, melyeknél fogva a földek a községektől a birlalókra átmennek, bélyeg- és illetékmentesek lennének, szintén teljesen méltányos, mert a községek a földekre nézve, tekintettel határozataikra, csak mint átmeneti vevők szerepelnek s az ingatlanokat osztatlan állapotban csak ideiglenesen a végből veszik át, hogy ezen földeknek az egyes birlalók közt való felosztását közvetitsék.

Azon további kedvezmény végre, mely szerint azon beadványok s az, melyek a telekkönyvi átalakitás és egyéni telekkönyvek készitésénél követendő eljárás alkalmával szükségesek, bélyeg- és illetékmentesek lennének, azon oknál fogva engedélyezendő, mert ezen eljárás birtokrendezési jellegűnek tekinthető.

Budapest, 1882. évi május hó 11-én.

Gróf Szapáry Gyula s. k.,
magyar királyi pénzügyminister.

213. szám.

(XXXIII. ÜLÉS 329. 2) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendiház állandó hármas bizottságának „a császári és királyi közös hadsereg katonai nevelő és tisztképző intézeteinél magyar korona országbeli ifjak részére adományozandó 120 alapitványi helynek felkllitása tárgyában" előterjesztett törvényjavaslatot illetőleg.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat feladata, hogy a magyar korona országbeli ifjaknak a rendszeresiteni javasolt alapitvány segélyével mód nyujtassék, a közös hadsereg tiszti karában az őket a monarchia hadi czéljaira hozott áldozatainknál fogva megillető arányban való képviselésre.

A fennebb méltatottak önmagukban hordván indokoltságukat és jogosultságukat, a bizottság a kapcsolatos anyagi áldozatok elől annyival kevésbbé vél kitérhetni, miután a ministeri indokolásban felhozott adatok tanuskodnak arról, hogy a magyar korona országbeli ifjak részére jelenleg fennálló katonai nevelő és tisztképző intézeti alapitványi helyek száma, a monarchia másik állama tartományainak hason alapitványai számával arányban nincs. Már pedig a fennebb kiemelteken kivül általános védkötelezettségen nyugvó hadrendszerünk mellett culturalis törekvéseink is megkivánják, hogy a megfelelő tudományos előképzettséget igényelő katonai pályára hajlammal biró szegényebb sorsú ifjaknak kellő alkalom és mód nyujtassék, ebbeli igényeik kielégitésére.

Figyelemmel az előre bocsátottakra és a ministeri indokolásban felhozottakra, tiszteletteljesen ajánlja a bizottság a szóban forgó törvényjavaslat változatlan elfogadását.

Budapesten, 1882. évi junius hó 7-én.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 213. számú irományhoz.

Indokolás

„a császári és királyi közös hadsereg katonai nevelő- és tisztképző-intézeteinél magyar ifjak részére adományozandó 120 alapitványi helynek alapitása tárgyában" szóló törvényjavaslat iránt.

A jelen törvényjavaslatnak kimondott czélja: a magyar koronához tartozó országok ifjuságának a katonai nevelő- és tisztiképző intézetekben az eddiginél nagyobb mérvben leendő magasabb fokú kiképeztetése, és igy közvetlenül a közös hadsereg magyar csapatai tisztikarához tartozó benszülöttek számarányának emelése.

Mert tagadhatlan az, hogy Magyarország sem a közös hadsereg tisztikarában, sem pedig a katonai nevelő- és képzőintézetekben nincsen oly arányban képviselve, mely őt hatalmi állásánál, és a hadsereg s a katonai képzőintézetek fentartására hozott áldozatainál fogva megilletné.

S ha tekintetbe vesszük, hogy a katonai nevelő- és képzőintézetekben lévő magyarországi illetőségű ifjak aránytalanul csekély számának oka főbbként abban rejlik, hogy a tisztán katonai kincstári alapitványi helyek adományozása, melyekhez Magyarország a quóta arányában hozzájárul, a katonai szolgálati érdemeknek nemzetiségtől és országtól független alapján történik, és igy a magyarországi illetőségű katonatisztek csekélyebb számánál fogva is kevés azon magyar katonatisztek száma, kiknek fiaik az emlitett intézetekben rendszeresitett kincstári helyekre első sorban felvehetők volnának;

ha tekintetbe vesszük továbbá azon körülményt, hogy a ludoviceumi alapok, melyekből 1871. évig 74 magyar alapitványos nyert kiképeztetést a katonai tanintézetekben, az 1872-ik évi XVI. törvényczikk által rendelt czélra fordittattak, valamint az erdélyi ifjak számára rendszeresitve volt 18 állami alapitványi hely 1870-ik évben szintén megszünt, s ekként a kizárólag magyarországi ifjak rendelkezésére álló alapitványi helyek száma 22 pénzügyi- és 22 magánalapitványi helyre csökkent — mig a monarchia másik államában, 40 magán és 46 pénzügyi alapitványi helyet nem is számitva, 73 állami és 95 tartományi alapitványi helyek léteznek, melyek részint az osztrák cs. kir. honvédelmi ministerium tárczájának, részint pedig az egyes királyságok és országok költségvetéseiben találják fedezetüket: a javulás e téren, a létező viszonyok között, csupán a tervezett 120 állami alapitványi hely rendszeresitésétől remélhető.

Ezen 120 alapitványi hely közül, a katonai nevelő- és képző-intézetek, egymásután fokozatosan következő 10 évi tanfolyamának megfelelőleg mindegyikre 12, — következőleg a

katonai alreáliskola IV. osztályára összesen 48, — a főreáliskola III. osztályára 36, — a katonai akadémia ugyanannyi osztályára szintén 36 esik.

Ennélfogva (84 helyett 400, — 36 akadémiai helyet 800 frtjával számitva) azon időben, midőn az emlitett helyek közvetlen felvételek s fokozatos előléptetés következtében mindegyik intézetben a megfelelő számban betölthetők lesznek: a fentartási költség évenként 62,400 frtra fog terjedni.

Minthogy pedig a felvett növendékek felsőbb osztályokba való előléptetésének fentartása miatt, — továbbá azért, mivel a mindkét katonai reáliskola tantárgyainak rendszeres összefüggése folytán, a fő-reáliskolába, pályázat utján leendő felvételnek helye nincsen; egyszerre a 120 alapitványi hely be nem tölthető: egyelőre az alreáliskolákban 24 és a katonai akadémiákban szintén 24 hely leend a legközelebbi 188²/₃-iki iskolai évre betöltendő; — és ezen helyek fentartási költségei, — az emlitett évben 28,800 frtra fognak terjedni.

Az 188³/₄-iki iskolai évben, ugyan a fentebb emlitett számban újonnan betöltendő, — továbbá a megelőző évben már rendszeresitett helyek fentartása 57,600 frtot veend igénybe.

A törvény czélja hozván magával, hogy tisztté leendő alkalmaztatásra minősitett növendékek az akadémiákból, minél előbb megfelelő számban léphessenek ki, s hogy egyszersmind a szabályszerű arány az intézetek alapitványi 120 helye közt lehető rövid idő alatt helyre állittassék; — addig mig a katonai fő-reáliskolákra esedékes 36 hely az al-reáliskolákból 188⁴/₅-iki iskolai évben megkezdődő előléptetés folytán fokozatosan betölthető lesz; az emlitett 36 alapitványi helyre esedékes összegek oly módon fognak felhasználtatni, hogy azok erejéig, a katonai akadémiákra előirányzott 36 helyen felül is fognak oda növendékek évenkénti pályázat utján mindaddig felvétetni, mig a katonai fő-reáliskolára eső 36 hely, előléptetés utján be nem lesz töltve.

Ez oknál fogva szükséges, a katonai akadémiák első év folyamában mind a legközelebbi 188²/₃-ik, mind az azután következő tanévben 24 növendéket pályázat utján közvetlenül venni fel.

Tekintettel továbbá arra, miszerint a katonai fő-reáliskolai helyekről, csakis az az 188⁷/₈-iki iskolai év kezdetével leend az akadémiákba való előléptetés foganatba vehető, nehogy az 1882/3-iki és a következő tanévben az akadémiákba összesen felveendő 48 növendéknek, a három évi tanfolyam elvégeztével bekövetkező tömeges kilépése folytán, az akadémia magasabb osztályaiba előléptethető növendékekben hiány mutatkozzék: az 188⁴/₅ és 188⁵/₆-iki iskolai évek mindegyikére a katonai akadémiák első osztályába 12 növendéknek, pályázat utján leendő felvétele mellőzhetlennek mutatkozik.

Ily módon leend eszközölhető a 120 alapitványi helynek az 1886/7-iki iskolai évben, az intézetek mindegyikében, szabályszerű mennyiségben leendő betöltése.

A mi pedig azon költség-különbséget illeti, mely a fentebbi pont szerint az akadémiai helyeknek a szabályszerűnél magasabb számban ideiglenesen tervezett betöltése folytán, a 120 alapitványi hely évi fentartására előirányzott összeggel szemben két évig mutatkozni fog, — azt az összes 120 helyre felvett növendékek között időközben, átlagos számitás szerint előforduló személyes változások következtében, évenként fenmaradó ellátási összegek, reménylhetőleg ki fogják egyenliteni.

Budapest, 1882. évi ápril hó 28-án.

Szende Béla s. k.,
honvédelmi minister.

214. szám.

(XXXIII. ÜLÉS 329. 3) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a megszállott tartományokban és Dalmátia déli részeiben felmerült zavarok következtében elhalt hadseregbeli (haditengerészeti) és honvédségi egyének segélyre szorult özvegyeinek és árváinak ideiglenes segélyezéséről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság az 1880. évi XXVII. törvényczikk 5. és 9. szakaszaiban foglaltak folytán nemcsak méltányosnak, hanem egyenesen törvényen alapuló kötelességnek tartja a megszállott tartományokban és a Dalmátia déli részeiben felmerült zavarok következtében elhalt hadseregbeli és honvédségi egyének segélyre szorult özvegyeinek és árváinak gyámolitását.

Miután pedig a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat ez irányban az 1882. évi XI. törvényczikk megállapodásait emelve érvényre, a segélyalap nagyságával összhangban levő, továbbá a viszonyoknak megfelelő ideiglenes rendelkezéseket tartalmaz, tiszteletteljesen ajánlja a bizottság annak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapest, 1882. évi junius hó 7-én.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,

Melléklet a 214. számú irományhoz.

Indokolás

„a megszállott tartományokban és Dalmátia déli részeiben felmerült zavarok következtében elhalt hadseregbeli (haditengerészeti) és honvédségi egyének segélyre szorult özvegyeinek és árváinak ideiglenes segélyezéséről" szóló törvényjavaslathoz.

Az 1880-ik évi XXVII. törvényczikk 5-ik §-a a hadmentességi díjból befolyó összegeket első sorban a rokkantak eltartásán kivül, a hadsereg (haditengerészet) és honvédség állományához tartozott, az ellenség előtt elesett, továbbá megsebesülés vagy hadi fáradalmak következtében elhalt havidíjasok és legénység gyámoltalan özvegyeinek és árváinak ellátására rendeli forditattni s a 9-ik §-ban kimondja: hogy az eljárás, mely az ily özvegyek és árvák eltartásánál lesz követendő, külön törvény által fog szabályoztatni.

Ezen kilátásba helyezett külön törvény javaslata már készen van s a felett a tárgyalások a monarchia két államának honvédelmi ministere és a közös hadügyminister között folyamatban vannak; végmegállapodás azonban ez ideig nem jöhetett létre.

Addig is azonban, mig ezen nagy organikus törvény megalkottathatnék, nemcsak méltányosnak, de az előlemlitett törvény rendelkezéséhez képest elhalaszthatlannak is mutatkozik, hogy a megszállott tartományokban és a monarchia másik felének déli részében felmerült zavarok alkalmából elesett, vagy sebesülés avagy hadifáradalmak következtében elhalt egyének özvegyei és árvái a szükséges segélyben részesittessenek.

Annál méltányosabb ez, mert a mozgósitottak családjai már az 1882-ik évi XI. törvényczikk folytán tényleg részesittetnek azon segélyben, mely az előlemlitett törvény értelmében őket megilleti s igy a czél, melyre a hadmentességi adóból befolyó összegek második sorban forditandókul jelöltettek ki, már valósittatott; mielőbb, sőt tekintettel a fenforgó körülményekre, halaszthatlanul foganatba veendő tehát ama másik intézkedés is, mely oly családok segélyezésé, czélozza, a kik fentartójukat nem csak egy időre, mint ez a mozgósitottak családjaival történik hanem mindenkorra elvesztették s mely által egyelőre is elég tétetik a már létező törvény rendelkezésének s átadatik a hadmentességi alap azon rendeltetésének, melyre első sorban forditandóul mondatott ki.

Erre kéretik e javaslatban a törvényhozás felhatalmazása.

A jelen törvényjavaslat tehát ideiglenes intézkedést állapit meg s azon utat és módot szabályozza, a melyen az érdekeltek segélyezése addig is eszközlendő lesz, a mig a tárgyalás

alatt álló s fentebb már emlitett organikus törvény létre fog jönni. Az elvek, melyek e javaslatban le vannak fektetve, ugyanazok, melyek amaz organikus törvényben is irányadókul vannak megállapitva.

E javaslat is ép ugy, mint az 1882-ik évi XI. törvényczikk a monarchia két állama kormányának közös megegyezésén alapul, mert egyfelől nem lehetett és nem szabad szem elől téveszteni az előnyöket, melyek az ugyanazon véderőhöz tartozókra nézve az egyenlő elbánásból erednek s azért a magyar honvédség özvegyeinek és árváinak ellátása sem fektethető más alapra, mint a melyre a közös hadsereg tagjai özvegyeinek és árváinak ellátása fektetve van; s mert másfelől, ép a segélyezendők érdekében gondosan kerülni kell ama visszásságokat, melyek különböző elbánás esetében azon tudatot keltenék fel, hogy azok családjai, kik mindnyájan ugyanazon hadi szerencsének osztályosai, nem egyforma elbánásban részesittetnek.

A nyujtandó segély mennyisége az 1882 ik évi XI-ik törvényczikkben, melyre a javaslat 2. §-a hivatkozik, van megszabva. Attól eltérni sem méltányosnak, sem czélszerűnek nem látszik; tovább terjeszteni pedig a segély nagyságát nem engedi meg azon alap korlátolt volta, a mely alap fedezetül van kijelölve.

A javaslat 1. §-a felhatalmazást kér a törvényhozástól a ministerium részére, hogy a szóban forgó családok segélyezését ideiglenesen, vagyis addig is eszközölhesse, a mig e részben átalános törvény fog alkottatni.

A ministerium, tekintettel a fenforgó körülményekre, nem halaszthatta el a gyámol nélkül maradt özvegyek és árvák segélyezése iránti intézkedést addig, mig ama törvény, mely tárgyánál és fontosságánál fogva is behatóbb és hosszasabb tárgyalást igényel, létesithető lesz.

A javaslat 2. §-a a segélyezés mérvét állapitja meg, követendőkül mondván ki e részben az 1882-ik évi XI-dik törvényczikk határozványait. Az indokok, melyek e most emlitett törvényczikk megállapitásánál alapul szolgáltak, szolgálnak alapjául a jelen javaslatnak is, s azok ismétlését szükségesnek nem látom.

A javaslat 3. §-a a segélyezések fedezésére a hadmentességi alapot jelöli meg. Ezen intézkedés megfelel az 1880. évi XXVII. törvényczikk rendelkezésének. Ugyanezen törvényczikk 5-ik §. 2. pontján alapul azon intézkedése is, hogy az elhalt havidíjasok özvegyei és árvái is ugyanezen alapból láttassanak el, a jelen törvény életbeléptétől fogva, a fenálló szabályok értelmében őket megillető azon járandóságokkal, melyek eddig a közös hadügyi tárcza terhére estek.

A következő 4. §. végül a törvény végrehajtása iránt intézkedik.

Budapest, 1882. évi május hó 23-án.

Szende Béla s. k.,
honvédelmi minister.

215. szám.

(XXXIII. ÜLÉS 329. 4) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a Bécsben 1882. évben tartandó nemzetközi villamossági kiállitáson kiállitandó tárgyaknak ideiglenes szabadalmáról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság tárgyalás alá vette a kérdéses törvényjavaslatot, s miután a Bécsben, 1882. évi szeptember és október havában tartandó nemzetközi villamossági kiállitáson résztvevő kiállitók szellemi tulajdonának ideiglenes s a fennálló szabadalmi szabályoktól eltérő védelmét czélszerűnek s az 1872. évi XXIV. törvényczikk folytán igazoltnak tartja, tiszteletteljesen ajánlja, hogy az a ministeri indokolás alapján változatlanul fogadtassék el.

Budapesten, 1882. évi junius hó 7-én.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 215. számú irományhoz.

Indokolás

„az 1882. évben Bécsben tartandó nemzetközi electrikus kiállitáson kiállitandó tárgyak ideiglenes oltalmáról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

Az 1882-ik évi szeptember és október havakban Bécsben tartandó »nemzetközi electrikus kiállitás« oly közhasznú vállalatnak tekintendő, mely egyrészről a tudomány és kutatási szellem dicséretes eredményeit a lehető legszélesebb körökben terjeszteni van hivatva, másrészről pedig a feltalálóknak egyszersmind alkalmat nyujtand elmeszüleményük értékesitésére.

Tekintettel ezen közhasznú czélra, az osztrák császári királyi kereskedelmi minister tárgyalásokba bocsátkozott velem a végből, hogy a magyar országgyülés elé, ép úgy, mint a birodalmi tanács elé terjesztessék oly törvényjavaslat, a mely által kimondatnék az, hogy a kiállitóknak a kiállitás tartamára és azután 1882-ik évi deczember 31-ig saját kivánságukra védelmi igazolványok legyenek adhatók, a melyek érvényességük ideje alatt a jelenleg fennálló szabályok értelmében szerzett szabadalom hatályával birnának.

Ily intézkedés minden eddig rendezett nemzetközi kiállitáson rendszerint szokásos és az 1873-ik évi bécsi világkiállitás alkalmával is az 1872: XXIV. törvényczikk alapján hasonlókép elrendeltetett. Főczélja ezen intézkedésnek az, hogy a kiállitók a rendes szabadalom elnyerése alkalmával követett hosszadalmasabb és több időt igénylő eljárás mellőzésével ideiglenesen gyorsabb uton nyerik szellemi tulajdonuk védelmét.

A mi a törvényjavaslat 2. §-ában emlitett kiviteli módozatokat illeti, az osztrák császári királyi kereskedelmi ministerrel egyetértőleg, ugy szándékozom intézkedni: hogy az igazolványok kibocsátása a Bécsben székelő Ő Felsége személye körüli magyar királyi ministerium kebeléből általam választandó és kirendelendő egy egyénnek hozzájárulása és ellenjegyzése mellett történjék.

Budapesten, 1882. évi május hó 9-én.

Br. Kemény Gábor s. k.,
földmivelés-, ipar- és kereskedelmügyi magy. kir. minister.

216. szám.

(XXXIII. ÜLÉS 329. 5) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „a Temes-Béga völgyi vizszabályozási társulat ügyeinek állami kezeléséről és a Tiszavölgyet érdeklő egyéb intézkedésekről" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A Temes-Béga völgyi társulat 6 millió forinttal előirányzott szabályozási munkáiból 4.350,037 frt értékű munkát hajtott végre. Miután azonban a megkivántató kölcsönt már nem tudja megszerezni, a hiányzó munkák be nem fejezhetők, s igy a társulat ártertülete évenkint ki van téve az árviz pusztitásainak. Ily körülmények közt a bizottság indokoltnak látja, hogy a társulat ügyeit az állam vegye kezébe s a teljesitendő munkálatokra az 1880. évi XX. törvényczikk alapján felvett kölcsönből előlegkép 1 millió forint bocsáttassék a kormány rendelkezésére.

A tapasztalat igazolta, hogy az állam közvetlen feladatát képező mederszabályozás egyedül nem képes az 1876. év óta csaknem minden tavaszszal megújuló tiszai áradások által veszélyeztetett alsó-tiszai érdekeltség helyzetét orvosolni.

Már az 1881. évi LII. törvényczikkben kifejezést nyertek ama követelmények, a melyek a jelzett veszélyes helyzetnek orvoslása tekintetéből a Körös, Tisza és Maros közti területet illetőleg parancsolólag felléptek, s melyek az addig emelt védgátak helytelen vonalozása kiigazitásának, a régi helyükön maradó gátszakaszok megerősitésének, az árterületet pusztitó belvizek levezetésének, és a szabályozási társulatok szervezésének szükségességében nyilvánultak.

A ministeri előterjesztésben foglaltak folytán felmentve érzi magát a bizottság a Maros-Tisza és Duna közt fekvő nagyterjedelmű és gazdag ár.erületek mentesitése érdekében hasonlólag fellépő s a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatban kifejezést nyert előzetes intézkedések, ugyszintén a belvizek rendezéséről szóló 1874. évi XI. törvényczikk határozmányainak módositására vonatkozó rendelkezés indokolásától.

A mi pedig a Béga-csatorna hajózhatóvá való átalakitását czélzó előleges intézkedéseket illeti, azok mellett a Temes-Béga völgyi árterület kellő biztositásán kivül a bizottság nézete szerint is fontos közgazdasági mozzanatok szólanak.

Figyelemmel tehát az előre bocsátottakra, a bizottság tiszteletteljesen ajánlja a kérdéses törvényjavaslat változatlan elfogadását.

Budapest, 1882. évi junius hó 7-én.

Szögyény László *s. k.,*
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József *s. k.,*
bizottsági jegyző.

Melléklet a 216. számú irományhoz.

Indokolás

„a Maros, Tisza és Duna között fekvő árterületek mentesitése érdekében teendő intézkedésekről“ szóló törvényjavaslat tárgyában.

Az 1876. év óta csaknem minden tavaszszal megújuló tiszai áradások kiválóan az alsó tiszai érdekeltségnek helyzetét tüntették fel veszélyesnek és olyannak, mely orvoslást igényel, — mert az árvizek szine Csongrádon alul jelentékenyen magasabb annál, mint a szabályozás előtt volt; mert az árvizek a Tiszának ezen szakaszán hosszú tartamúak, és ennélfogva rendkivül erős töltéseket igényelnek; végre, mert a belvizek, melyeknek levezetéséről mindeddig semmi gondoskodás nem történt, ezen alsó Tisza-menti területeken, melyeknek esése szerfelett csekély, igen hosszú ideig megfeneklenek, és ez által azon területeket a földmívelésre alkalmatlanná teszik.

A mi különösen az árvizek szinének a szabályozás előttieknél magasabbra emelkedését illeti, erre nézve megjegyzendő, hogy a szabályozás meginditása előtt is tudva volt azon mulhatatlanul bekövetkező jelenség, hogy az árvizeknek szine a töltések felépitése után magasabb leend az addig észleltnél; de ezen előre látott jelenség sokkal csekélyebb mértékben következett be a folyónak Csongrád feletti felső részénél, mint Csongrádon alul, hol az árviz szinének emelkedése némely helyeken közel 3 métert tesz.

Ezen aggasztó jelenség részben a szabályozás bevégzetlen voltának, részben a töltések helytelen és hibás elhelyezésének tulajdonitandó.

Az 1876. óta bekövetkezett árvizek bevégezetlen állapotban találták a szabályozást, mert a Csongrádon alól 6 öl fenékszélességgel ásott átmetszések közül 1876-ig csak két átmetszés, u. m. a 92. és 98. számú képződött ki, mig a többi átmetszés, közöttük az oly jelentékeny hosszúságu 90. és 96. számú majdnem eredeti állapotában maradt. 1876. óta a képződésükben elmaradt átmetszések nagy költséggel bővittettek ugyan; — de teljes méretű mederré még mindeddig ki nem képződtek; és ez csak néhány év multán, a folyó önműködése utján némely átmetszéseknél pedig további bővitési munkák segélyével várható.

A töltések hibásan helyeztettek el; mert ezen egész vonalon Csongrádtól a Tiszának a Dunába ömléséig a mostani töltések a régi szabályozás előtti töltések felhasználásával épültek, melyek számos helyen egymástól csekély távolságra helyeztettek el, mi által a viz rendszeres lefolyását akadályozó töltés-szorulatok képződtek.

Ily körülmények között a legsürgősebb feladat a Tiszának alsó, Csongrádtól a Dunába ömléséig terjedő szakaszának javitása.

Az állam közvetlen feladatát a mederszabályozás képezvén, a vezetésem alatt álló ministerium a Csongrád alatti átmetszéseket 1877. óta jelentékeny módon szélesitette és mélyitette, minek folytán ezen átmetszések nagyobb része, nevezetesen a 90., 95., 97. és 101. számúak a legörvendetesebb módon, a 93., 94., 99. és 100. számú átmetszések szintén, bár nem oly gyorsan képződtek, és csak a 96. számú átmetszés képződik lassan.

Az átmetszések sikeresitése azonban egyedül nem képes a bajokat elháritani. Ezen felül a folyó árvizei ellen emelt védgátak helytelen vonalozása kiigazitandó, a régi helyükön megmaradó gátszakaszok a szükséghez képest megerősitendők, valamint ezen munkálatokkal kapcsolatosan az árterületet pusztitó belvizek levezetéséről is gondoskodni kell; végre, hogy az árvédelmi feladatnak megfelelhessenek, a szabályozási társulatokat czélszerűen szervezni kell.

Ezen irányban legnevezetesebb intézkedés az 1881. évi LII. t.-cz. meghozatala volt. E törvény ugyanis a Körös, Tisza és Maros közti területet illetőleg a Békés városától Apátfalváig terjedő Körös-Tisza-marosi töltések épitése, az ottani belvizek rendezése, társulatok szervezése iránt már intézkedik, s a törvény végrehajtásában eddig késedelem nem történt.

Ép oly fontos érdekek fűződnek azonban a Szegeden alól fekvő tiszai és ezekkel kapcsolatos egyéb árterületek mentesitéséhez; és az 1881 : LII. t.-cz. folytatásaképen most ezen a Maros, Tisza és Duna közt fekvő nagyterjedelmű és gazdag árterületek mentesitése ügyében van szerencsém a jelen törvényjavaslatot bemutatni.

A törvényjavaslat 1-ső §-ában fel vannak sorolva a szóban forgó nagy terület ármentesitése czéljából végrehajtandó munkák és teendő intézkedések.

E §. szerint elrendeltetnék:

a) A Maros és Duna közt a Tisza balpartján fekvő védtöltések egyes szakaszainak az árviz lefolyása szempontjából oly módon leendő hátrább helyezése, hogy a két parti töltéseknek egymástól legkisebb távolsága 800 méter legyen, és ezen töltéseknek megfelelő méretekkel leendő kiépitése.

A Torontál megyében létező tiszai töltéseknek hátrább helyezése már 1846. óta, midőn a Tisza-szabályozás meginditása czéloztatott, tervben volt; s ha az alsó-tiszai bajokon segiteni kivánunk és a viz rendszeres lefolyását biztositani akarjuk, okvetlenül szükséges, miszerint e védtöltéseknek egymástóli távola az egyenletes vizfolyás követelményeinek megfeleljen. E czélból mellőzni kell a hullámtéren lefolyó viztömegnek nagy szélességekből szűk töltésközökbe, s ezekből ismét nagy kiterjedésű hullámterekbe való hirtelen átmenetelét, mely átmenetek mindig a folyási sebesség csökkenését idézik elő, s ennek folytán rendetlen iszapolásokat okoznak. Hasonló bajok származnak abból, ha a védtöltésvonalak éles kanyaroknál szigoruan megtartják a mederrel az egyenközű párhuzamosságot, mert az ily kanyarok már magukban is folyási akadályokat szülnek s ily helyeken az árviztömeg gyorsabb lefolyásának előmozditása végett szükséges a kanyar zugában a védtöltésvonalat jóval hátrább tenni, mint a minő töltéstáv a folyó egyenes szakaszán kielégitő. Ha ezen feltételeknek az alsó Tiszánál meg akarunk felelni, ott több szakaszokon a töltések hátrább helyezése elkerülhetetlen.

A védtöltések vonalozásának megfelelő kiegészitése az árvizek lefolyási viszonyainak javitása folytán minden esetre jótékony hatással lesz az árvizszin emelkedésének mérséklése szempontjából is.

Már az 1881. évi LII. t. cz. 9. §-ával utasitattam arra, hogy a mennyiben szükséges a Tiszamenti töltéseknek hátrább helyezésére vonatkozó intézkedseket tegyem meg.

Ezen utasitás folytán a Tiszának Szeged-Titel közti szakaszán levő töltések felvételét rendeltem el, ezen felvételek és tanulmányok alapján állapittatott meg, hogy a töltéseknek legkisebb egymástóli távola 800 méter legyen. Mindezek alapján elkészittetém a hátrahelyezések tervezetét;

s miután azok megállapittattak, mult év deczember 27-én oly utasitással küldtem vissza a folyammérnöki hivatalnak, hogy azokat f. évi január 1-től kezdve f. évi január hó 23-ig közszemlére tegye ki. Miután pedig az 1881 : LII. t. cz. rendeletéhez képest a szóban forgó tervezetekre vonatkozólag az érdekeltek véleménye is meghallgatandó, a mindkét parti összes érdekelteket f. évi január 23-ára egy Szegeden tartandó vegyes bizottsági értekezletre hivtam össze, mely a kiküldött kormánybiztos elnöklete alatt meg is tartatott. Az emlitett tárgyalás eredményéhez képest véglegesen megállapitandó töltésbellebbezési munkálatok költsége mintegy két millió hatszázezer (2.600,000 frttal) forinttal van előirányozva, s általa első sorban a felső-torontáli, török-becsei és nagybecskereki ármentesitő társulatok, némi részben azonban a bácsi Tisza-szabályozó, valamint a titeli töltésfentartási társulatok is érdekelve vannak.

A mi a töltésbellebbezési munkálatok költségeit illeti, ezek jogosan csak az árterület tulajdonosait terhelhetik, s nem az államkincstárt is, mert az állam feladata törvényeink értelmében csak a meder javitására szoritkozik, a folyó medre pedig épen oly helyeken van legjobban kiképződve, a hol az ármeder az átelleni töltésvonalak által össze van szoritva.

Minden, a mi az árvizek és jégzajlások lefolyását elősegiti, és igy a javasolt töltésbellebbezés is, megkönnyiti és biztosabbá teszi az árviz elleni védekezést, olcsóbbá teszi a védtöltések fentartását s gondozását és így kiválólag és közvetlenül az ármentesitő társulatoknak tesz jó szolgálatot.

Alaptalan azon indok is, mely szerint némelyek az államnak a töltések hátrább helyezésének költségeihez való járulását azért követelik, mert ezen töltések annak idején állitólag a kormány helybenhagyásával épittettek. Ezen indokra meg kell jegyeznem, hogy a Torontál megyei töltések vonalozásához az országos kormány helybenhagyó beleegyezését sohasem adta. A torontáli tiszai töltések nagy része már az 1822-től 1828-ig terjedő időszak alatt közmunkaerő által kiépittettek, s e töltések nemcsak hogy felsőbb jóváhagyást nem nyertek, de ellenkezőleg azok helytelen vonalozását a kormány a Tisza-szabályozás kezdetétől fogva több izben kifogásolta.

A felsorolt indokoknál fogva a töltések hátrább helyezésének költségei jog szerint az érdekeltség által viselendők.

Az utóbbi években jelentkezett árvizszin-emelkedések folytán a Tiszának Szeged és Titel közti balparti szakaszán fennálló ármentesitő társulatok utalva voltak, hogy védtöltéseiket az emelkedő árvizszinhez képest felmagasitsák és megerősitsék, mely munkálatokat a kormány csak azon kényszerűségből nem kifogásolta, mivel azok betiltása az emlitett társulatok árterületeinek elválasztását vonta volna maga után.

Ezen most jelzett magasitási és erősitési munkák folytán az emlitett társulatok mintegy 1.500,000 forintnyi befektetést eszközöltek, mely összegből az 500,000 holdnyi terület minden holdjára 3 frt költség esik.

A szóban forgó töltésbellebbezések — mint fennebb is volt szerencsém emliteni, 2.600,000 frt költséget igényelnek, a mely összegből az 500,000 holdnyi árterület minden holdját 5 frt 20 kr. terhelné. Ezen befektetésen kivül a Torontál megyei belvizek szabályozása mintegy 4.000,000 frt újabb kiadást fog igényelni, a mely összegből egy ártéri holdra 8 frt, s igy a szóban levő összes munkák költségeiből a fennebb kimutatott árterületek egy-egy holdjára átlag 16 frt 20 krnyi részlet esik.

Habár ezen összeg által a társulati árterületeket túlságosan megterheltnek nem tartom, mindazonáltal tekintettel arra, hogy a társulatok ezen munkák hasznát teljes mérvben csakis a fennebb jelzett töltés-bellebbezési és belvizszabályozási munkáknak befejezése után fogják élvezhetni; indokoltnak tartom, hogy ezen társulatok a kérdéses töltés-bellebbezési munkák kivitelében az állam által addig is megfelelő gyámolitásban részesittessenek.

Ezen indoknál fogva a törvényjavaslat 4-ik §-a szerint az államkincstár a kérdéses töltés-bellebbezési munkák költségeihez kamat nélkül adandó kölcsön nyujtása által járulna hozzá, — mely kölcsön összege azonban a hátrább helyezés költségeinek felénél magasabb nem lehet és 10 év alatt visszafizetendő.

E szakaszban gondoskodva van azon intézkedésről is, mely az esetben lesz teendő, ha az érdekeltség az állami előleget a kitűzött időre nem fizetné vissza.

b) A törvényjavaslat 1-ső §-ának *b)* pontja szerint továbbá elrendeltetnék a Torontál megyei belvizek levezetésére szolgáló csatornák és zsilipek terveinek elkészitése s azok alapján a szükséges munkálatok végrehajtása.

Hogy mennyire fontos a belvizeknek a mentesitett ártérről való levezetése, azt az elmult közelebbi évek, különösen pedig az 1881. év legjobban igazolták. A mult évi tiszai nagy áradás ellen Torontál megye megvédetett ugyan, de a megye nagy részét a belvizek boritván el, a szabályozásnak hasznát nem élvezték. Az árvizek ellen való védelmen kivül tehát a belvizek levezetése is szükséges, hogy e vidék évek óta tartó vizbajaitól megszabaduljon. A felső-torontáli társulat már régebben készitett tervet a belvizek levezetéséről, ezen terv azonban a czélnak meg nem felel, mert a belvizeknek zsilipek segélyével való visszatartásán alapul, a mi rendkivüli vizbő esztendőkben nagy bajoknak lehetne kútfeje, azért a Maros, Tisza és a Béga közt elterülő egész síkság belvizeinek levezetését felölelő tervezetek elkészitését inditottam meg, melyeknek alapján lesz az előzetes számitások szerint mintegy 4 millió forintba kerülő munka foganatositandó.

A jelen törvényjavaslat 1. §. harmadik pontja szerint elrendeltetnék továbbá:

c) A temes-bégavölgyi társulat még hiányzó munkálatainak végrehajtása.

Az 1871-ben alakult temes-bégavölgyi vizszabályozó társulat, melynél 12 város és 74 község van érdekelve, s melynek mentesitendő árterülete a 600,000 holdat 3 millió frt tiszta jövedelemmel megközeliti — megalakulása után 1873-ban az osztrák földhitelintézetnél 6 millió frt arany kölcsönt kötött, melyből azonban a leszámolási veszteség, a visszatartott törlesztési részletek s egyéb mellék-költségek levonása után csak 3.829,008 frt 06 kr. maradt a társulat rendelkezésére.

A társulat ezen összegből s a befolyt társulati kivetésekből 1880. szeptemberig 4 millió 350,037 frt értékű munkát hajtatott végre, melyekkel azonban a közel 6 millió frttal előirányzott szabályozási munkák befejezve nem lettek, ugy, hogy a társulat árterületének egy része a megalakulás ideje óta is csaknem minden évben ki volt téve a vizek pusztitásának.

A társulat ily körülmények közt, hogy kitűzött czélját elérhesse, — egyrészről a nagyon terhes földhitelintézeti kölcsön convertálására s a hiányzó munkák befejezésére — szükséges kölcsönt az 1880:XX. t.-cz. alapján kivánta felvenni; a mi azonban csak részben sikerült, a mennyiben eddig a kölcsönkiosztó-bizottság határozata alapján 4¼ millió frt utalványoztatott ki a társulatnak, és az is azon feltétel alatt, hogy azt kizárólag csak régibb tartozásának convertálására forditsa ugy, hogy munkálatai folytatására költsége nincsen.

Minthogy a munka halogatása által a társulati érdek pótolhatlan károkat szenved, a társulat pedig kölcsönt szerezni most már egyáltalában nem képes — a kibontakozásra már csak egyedül az vezet, ha a társulat ügyét ugy, a mint az 1881 : LII. t.-cz. utasitása szerint a körös-tiszai társulatokkal történt — az állam veszi kezébe, s ezért kérem a törvényjavaslat 5. §-ban, hogy a társulat ügyeinek folyó évi julius 1-től kezdve további intézkedésig államilag leendő ellátása rendeltessék el.

A 7. §-ban ezen munkálatokra az 1880 : XX. t.-cz. alapján felvett kölcsönből a társulatnak eddig kiadott előlegek betudásával egyelőre egy millió forintot kérek, — gondoskodván e §. az eképen rendelkezésemre bocsájtandó összeg visszafizetésének módozatáról, nevezetesen a társulat folyamatban levő ártérfejlesztése mielőbbi befejezése s letárgyalása után, a vissza-

fizetés — szintén az 1880. évi XX-ik törvényczikk 12. §-ának b. pontja értelmében történnék.

Addig (a 8. §. szerint) természetesen, mig az ártérfejlesztés készen nem lesz, a szükséges kivetéseket az eddigi alapon, t. i. az ideiglenesen felvett ártér katasztrális jövedelme arányában kell eszközölni, fenmaradván a jog, hogy ezen, még műszaki felvételekkel helyesnek ki nem mutatott ideiglenes alapon netán illetéktelenül beszedett járulékok kiegyenlitése később megtörténjék.

Az általam benyujtott törvényjavaslat szerint végül elrendeltetnék:

d) A Béga-csatornának a hajózás igényeinek megfelelő átalakitása és a Béga-vidéki belvizek levezetésére alkalmassá tétele.

Már a Temes-Béga völgyi társulat megalakulása alkalmával kilátásba helyeztetett, hogy a Béga-csatorna zsilipes hajózási csatornává fog átalakittatni, és ez által a nevezett társulat árterületének a Béga árvizei által való elöntése is lehetetlenné tétetik. E munka azonban, mely mintegy 4 millió frtot igényel — az államkincstár kedvezőtlen helyzete miatt eddig meg nem indittatott. Minthogy azonban a Temes-Béga völgyi társulat árterületének egy része még azon esetben is, ha védmunkálatai be lesznek fejezve, a Béga árvizei által öntetnék el, a Bégának rendes hajózási csatornává átalakitását és a Béga-vidéki belvizek levezetésére alkalmassá tételét tovább elodázni nem lehet.

De nemcsak a Temes-Béga völgyi társulat érdekében, hanem főkép hajózási s nagyobb közgazdasági szempontokból is szükséges a Béga-csatornának hajózhatóvá való átalakitása. Ez által nevezetesen a már most is eléggé élénk temesvár-fiumei lisztforgalom újabb lendületet nyerne, s a Temesvárról Szerbia- s Boszniába irányuló szeszkivitel is fokozódnék — a Bánát gabnakivitele minden időben megbizható kiviteli utat nyerne; az anyagilag kedvezőtlen viszonyok közt levő Ferencz-csatorna jövedelme is emelkednék, — továbbá a Béga mentén fekvő számos község részére a vizi úton való közlekedés biztosittatnék.

A mi a Béga-csatornai munkálatok költségeit illeti, a csatorna állami kezelés alatt állván, a költségek az államkincstárt terhelnék, s a Temes-Béga völgyi vizszabályozó-társulat, mely az ottani területeket keretébe vonta, — legfeljebb annyiban lenne az ezen költségekhez való hozzájárulásra kötelezhető, a mennyiben ezen területek a munkálatok által a Béga árvizeinek kiöntése ellen biztositást nyernének. Ez irányban, mint a törvényjavaslat 9. §-a rendeli, annak idején tárgyalások lesznek meginditandók.

Teljes meggyőződésem, hogy a törvényjavaslatban körülirt munkálatok a Maros, Tisza és Duna közt fekvő területet azon vizbajok ellen — a melyekkel eddig oly sokat küzdött, biztositják.

A törvényhozás bölcsessége az 1881:LII. t.-cz. által a Kőrös-Tisza-Maros közt fekvő terület biztosságát már létesitette. Ezuttal pedig méltóztassék a beterjesztett törvényjavaslat elfogadásával most a Maros-Tisza-Duna közt levő óriási terület ármentesitését s ezzel együtt az országnak egy nagy közgazdasági előnyt biztositani.

Kelt Budapesten, 1882. évi május hó 14-én.

***Ordódy Pál* s. k.,**
m. k. közmunka- és közlekedési minister.

217. szám.

(XXXIII. ÜLÉS 329. 6) JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Jelentése

a főrendi ház állandó hármas bizottságának „az 1881. évi XLII. törvényczikk pótlásáról" szóló törvényjavaslat tárgyában.

A bizottság tárgyalás alá vette a szóbanforgó törvényjavaslatot, s miután annak határozmányait olyanoknak tartja, melyek a különös közgazdasági költségek megtéritése czímén az 1881. évi XLII. törvényczikkben az ármentesitett területek részére biztositott kedvezmény érvényesitése tekintetéből az ártéri birtokosok érdekeit az állam pénzügyeivel és közgazdasági viszonyaival összhangba hozni alkalmasak, tiszteletteljesen ajánlja a kérdéses törvényjavaslatnak a ministeri indokolás alapján leendő változatlan elfogadását.

Budapesten, 1882. évi junius hó 7-én.

Szögyény László s. k.,
bizottsági elnök.

Báró Rudnyánszky József s. k.,
bizottsági jegyző.

Melléklet a 217. számú irományhoz.

Indokolás

„az 1881. évi XLII. t.-czikk pótlásáról“ szóló törvényjavaslathoz.

A tiszavölgyi társulat központi bizottsága még a folyó év elején azon kérelemmel járult a t. képviselőházhoz, hogy az 1881: XLII. törvényczikknek a különös gazdálkodási költségek beszámitására vonatkozó intézkedései necsak a folyamatban levő földadószabályozás alapján kivetendő új földadó kivetésének idejétől kezdve, hanem már a folyó év elejétől kezdve vétessenek alkalmazásba. Mely kérelem folytán a t. képviselőháznak folyó évi márczius 18-án tartott 80. ülésében 1151. sz. alatt hozott határozatával oda lettem utasitva, hogy még a jelen ülésszak folyama alatt terjesszek elő, a kérelem tárgyát szem előtt tartva, törvényjavaslatot.

A t. ház ezen határozatának kivánok megfelelni a jelen törvényjavaslat által.

Az ötvenes években behozott földadóprovisorium az ország összes ártereit — csekély kivétellel — mentesittetlen állapotban találta s akkori jövedelmök és művelési águk szerint vonta azokat adó alá. A földadóprovisorium behozatala óta bármely okból foganatositott új adómunkálatoknál azonban, különösen pedig az 1875. évi VII. törvényczikkben elrendelt katasteri kiigazitás folyamán az időközben mentesitett földterületek jobbára változott művelési águknak megfelelő magasabb adó alá vonattak, a védművekre forditott költségek közül azonban a most is érvényben levő adórendszernek megfelelőleg csakis a szorosan vett fentartási költségek vétettek figyelembe, holott a védművekbe fektetett tőke kamatja egészen figyelmen kivül hagyatott.

De e tekintetben is kiegészitette a törvényhozás a földadókatasztert az 1881: XLII. törvényczikknek azon rendelkezése által, hogy a védművekbe fektetett tőkének 8%-a s a fentartási költségek hat évi átlaga képezi a külön gazdálkodási költséget, mely ott, hol az egyes birtokrészletekre nem repartirozható, legalább az egy árterülethez tartozó egész ármentesitett területre nézve térittetik vissza.

A jövőre nézve tehát ezen irányban is a méltányosság követelményeinek megfelelőleg van a kérdés megoldva, minthogy azonban az 1881: XLII. t.-cz. határozmányai csak azon időtől kezdve vehetők foganatba, midőn az új kataszteri munkálatok alapján fog a földadó kivettetni, — kétségtelen, hogy ezen ideig az ármentesitett területek külön gazdálkodási költségei csak a fentjelzett eddigi rendszer szerint vehetők figyelembe.

Nem zárkózhatom el azon indokok elől, melyeket a tiszavidéki társulatok központi bizottsága hangsúlyoz kérvényében, s jól tudom, hogy különösen az utolsó években beállott rendkivüli és gyakori csapások folytán nehéz, sok esetben válságos a tiszavölgy mentén levő társulatok helyzete, s hogy némely társulatoknál ezen csapások által nemcsak a jövedelem semmisülvén meg, hanem még újabb nagy kiadások is idéztetvén elő, ily körülmények között különösen és aránytalanul terhelővé lett reájok nézve a kirovott adó.

De miután ily válságos viszonyok orvoslására nem egyedül az adórendszer lehet hivatva, nem habozom kijelenteni, hogy a tiszavölgyi társulat központi bizottságának azon kérelmét, hogy az 1881: XLII. törvényczikk rendelkezései már 1882-től kezdve vétessenek foganatba, teljesithetőnek nem tartom.

Nem tartom a kérelmet teljesithetőnek, először mert az 1875: VII. és az 1881: XL. és XLII. törvényczikkek által organicus egészében, egységes és összevágó intézkedések által reformáltatik a földadó s egészen új alapokra fektettetik. Ha ezen együttes intézkedésekből egy rész kiválasztatván, már most a többi intézkedéseknél sokkal korábban életbeléptettetnék, az alig vezethetne a helyes aránynak csak ideiglenes megállapitására is. De nem tartom a kérelmet teljesithetőnek másodszor azért sem, mert ha igaz is, hogy egyes ármentesitett területek birtokosai aránytalanul vannak a földadóval terhelve, ez aránytalanság nem oly kiáltó, hogy jelenleg midőn az új földadószabályozás gyakorlati effectuálásának küszöbén állunk, újabb intézkedéseket tenne szükségessé.

A tiszavölgy legkülönbözőbb vidékein, több társulat területén eszközölt utánszámitások ugyanis azt mutatták, hogy átlagban egy kat. holdnak adója a kat. kiigazitás folytán 1 p. forinttal, vagyis évi adóban 18 p. krral, illetőleg 30 krral osztr. értékben lett emelve.

Ez tulságos emelésnek, azt hiszem, alig tekinthető, ha figyelembe vétetik, hogy — eltekintve attól, miszerint az ármentesitésnek az utóbbi évek csapásai daczára is — mégis csak volt valami eredménye, — a közlekedési eszközök fejlesztése folytán szintén nagyban emelkedett a gazdasági jövedelem. Nem tekinthetem ezen adóemelést — a másutt, más okozatok következtében is nyilvánuló aránytalansággal szemben — oly jelentékenynek már azért sem, mert elemi csapások esetében nemcsak a felemelt, hanem az egész adóra nézve leirásnak van helye, a minthogy az árterületek és a belvizek által boritott területek után 1880-ban is 1.300,000 frt, tehát épen másfél annyi adó iratott le elemi kár czímén, mint a mennyit az ármentesitett területek után a kataszteri kiigazitás folytán elért adóemelésnek egy évi egész összege teszen, s az adóleirás a dolog természetéből ott volt legnagyobb, a hol az árterületek a vizcsapások által leginkább szenvedtek.

Ha ezek daczára e törvényjavaslat előterjesztése által mégis az 1881: XLII. törvényczikkben biztositott kedvezményeknek 1884-től feltétlenül való alkalmazásba vételét hozom javaslatba, ugy teszem ezt azon, a t. ház határozatának hozatalánál is döntő közgazdasági indok szem előtt tartásával, hogy a biztositott kedvezményeknek bizonytalan időben való érvényre jutása közvetve se szolgáljon indokul valamely társulat czélba vett védmunkálatainak elodázására.

Elégségesnek tartom, ha a kedvezményeknek 1884-től való feltétlen alkalmazásba mondatik ki a törvényhozás által, mert a társulatok által ezentul meginditandó védmunkálatok előbb alig fejeztetvén be, korábban ugy sem lennének a költségek számba vehetők s másrészt elfogadhatónak tartom, ezen határidőt a kincstár érdekeinek szempontjából is, mert remélem, hogy ha a földadó 1884-re az új alapon nem is találna még kivethető lenni, de ezen kivetéstől oly rövid időköz választand el bennünket, hogy a rövid tartamu átmeneti korszakban az 1881: XLII. t.-czikk rendelkezései az akkor segédeszközkép már minden esetre használható új kataszteri munkálatok figyelembe vételével a mostani kataszter alapján is jelentékenyebb nehézség nélkül foganatba lesznek vehetők.

Mindazonáltal azon korlátozást is fel kelle vennem a javaslatba, hogy a külön gazdálkodási költségek czímén levonandó összeg, illetőleg az ennek alapján megtérithető adó nem lehet nagyobb, mint azon összeg, melylyel az 1876-ban foganatositott kataszteri kiigazitás által a kataszteri tiszta jövedelem s illetőleg a földadó emeltetett. Indokolva van e korlátozás az által,

hogy a földadóprovisorium behozatala óta véghezvitt ármentesitések, melyeket az utóbbi évek csapásai megsemmisitettek, ezen jövedelmi és illetőleg adótöbbletben nyertek a kataszterben kifejezést, teljesen elégtétetik tehát a méltányosság követelményeinek, ha csak e többlet erejéig adatik megtérités s az ármentesitési költségektől függetlenül fentartatik az a katasteri jövedelem, mely az ármentesités előtti állapotnak felel meg ugy, mint a földadóprovisorium behozatalakor kinyomoztatott.

Budapest, 1882. évi május hó 11-én.

Gr. Szapáry Gyula s. k.,
m. kir. pénzügyminister.

218. szám.

(XXXIV ÜLÉS. 337. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Nagyméltóságú Elnök!

Kegyelmes Uram!

A pécsi egyházmegyébe kebelezett Baranya vármegyei mária-kémendi esperesi kerület megtisztelő megbizásából van szerencsém a nevezett esperesi kerületnek, a katholikusok ez időszerinti sérelmeinek orvoslása iránt benyujtott kérvényét azon alázatos kérésem kiséretében juttatni Excellentiád kezeihez: kegyeskedjék azt a nagyméltóságú főrendi ház elé terjeszteni.

Legmélyebb tiszteletem kifejezése mellett maradván

Excellentiád

alázatos szolgája:

Báró Jósika Kálmán s. k.

Melléklet a 218. számú irományhoz.

Kérvénye,

a pécsi egyházmegyébe keblezett máriakémendi esperesi kerület lelkészkedő papságának a katholikusok ez időszerinti sérelmeinek orvoslása iránt.

Méltóságos Főrendek!

Hazánk történelmének évlapjai kifogásolhatlanul tanusitják, hogy országgyüléseink felsőházának tapintatos eljárása, mély bölcsesége, részrehajlatlan igazságérzete nem egyszer biztositotta a törvényes jogokat, megszüntetvén ekként számtalan sérelmet.

E tanuságból meritett tudatban mi, a pécsi egyházmegye mária-kémendi esperesi kerületének lelkészei is, a Méltóságos főrendek pártatlan lelkületének ajtaján kopogtatunk, nem kegyelemért esdve, hanem a méltányosság és jognak, mely ezt regnorum fundamentum megmentéseért könyörögve akkor, midőn arra kérjük a már alkatrészeinél fogva igazságos tisztelni és gyakorolni szokott főrendi házat, hogy döntő befolyásukkal azon legyenek, miszerint

a) katholikus alapitványainkat, a mint azt a dolog természete s az igazzág egyenes mértéke szükségképen megköveteli, e hazában mindenki, a felső és alsó körök egyaránt, mindig elidegenithetlen katholikus vagyonnak tekintsék;

b) a budapesti magyar királyi tudományos egyetem, hol protestans, unitárius, görög-keleti s izraelita polgártársaink sarjadékai is, mieinkkel együtt egyformán merithetnek a tudományok forrásából, alapitóinak szándéka szerint, melyet sérthetlennek vindicálnak a még ki nem ficzamitott egészséges jogelvek, katholikus jellegével ismét felruháztassék;

c) a csak magyar protestánsok előtt tekintély gyanánt tartott Szász Károly által tőlünk megtagadott, de az előtt mindig mindenkitől sajátunkul tudott középiskoláink a világhirű tekintélylyel biró kalocsai biboros érsek kiforgathatlan érvelésű emlékiratának alapján ezután is mieinkül elismertessenek;

d) azon gyűlöletes, dodonai szagú 53-ik §. törvényhozásilag újra átvizsgáltassék s oly alakba öltöztessék, hogy a miatt törvényhozásunk a művelt világ előtt továbbra is pirulni ne kénytelenittessék; végre

e) ugy is elég csapás látogatván hazánkat, az a főrendi ház higgadt itéletének társaságánál a zsidóházasság veszedelme ellen biztosittassék.

Ezek ez idő szerint a magyar katholikusok sérelmei. A főrendek érett bölcsessége, tán-

torithatlan hazaszeretete s részrehajlatlan jogtisztelete fog módot találni azok orvoslását eszközölhetni.

Mi bizunk a Méltóságos főrendek ezen érett bölcsességében, tántorithatlan hazaszeretetében s részrehajlatlan jogtiszteletében.

Ezen bizodalmunkban legmélyebb tisztelettel öröklünk.

Szebényben, 1882-ik évi május hó 22-én.

A Méltóságos Főrendeknek alázatos szolgái:

Haragó József s. k.,
ker. jegyző és szebényi plébános.

Gauzer János s. k.,
kimendi esp. plébános.

Herr Ágoston s. k.,
vémendi plébános.

Schuster Antal s. k.

Fischer Lipót s. k.,
fekedi plébános.

Prikler Károly s. k.,
segédlelkész.

219. szám.

(XXXIV. ÜLÉS, 338. JEGYZŐKÖNYVI PONT.)

Kivonat

a képviselőház 1882. évi junius hó 10-én tartott

CXXI. ülése jegyzőkönyvéből.

1639. Tisza Kálmán ministerelnök benyujtja ő Felségének Schönbrunnban 1882. junius hava 9-én kelt és az országgyülés mindkét házához intésett legkegyelmesebb királyi leiratát, melylyel az 1881. évi szeptember hó 24-ik napjára egybehivott országgyülés első ülésszakát berekeszti s egyszersmind a második ülésszakot folyó évi október havának 5-ik napjára összehivottnak nyilvánitja.

A felolvasott királyi leiratot hódoló tisztelettel tudomásul veszi és azt a főrendi házzal szokott módon közöltetni rendeli.

Baross Gábor *s. k.,*
a képviselőház jegyzője.

Melléklet a 219. számú irományhoz.

1832.
M. E.

Mi Első Ferencz József

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország apostoli Királya.

Hű Magyarországunk és Társországai zászlósainak, egyházi és világi Főrendeinek és Képviselőinek, kik az Általunk 1881. évi szeptember hó 24-ik napjára Budapest fővárosunkba összehivott országgyülésen egybegyülvék, királyi üdvözletünket.

Kedvelt Hiveink! Midőn az Általunk 1881. évi szeptember hó 28-ik napján megnyitott országyülés első ülésszakát ezennel berekesztjük, egyszersmind a második ülésszakot, a folyó év október havának 5-ik napjára összehivottnak nyilvánitjuk.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk.

Kelt Schönbrunnban, ezernyolczszáz nyolczvankettedik évi junius hó kilenczedikén.

Ferencz József s. k. *Tisza Kálmán* s. k.
(*P. H.*)

Kivülről.

1832.
M. E. 882.

Hű Magyarországunk és Társországai zászlósainak, egyházi és világi Főrendeinek és képviselőinek, kik az általunk 1881. évi szeptember hó 24-dik napjára Budapest fővárosunkba összehivott országgyülésen egybegyülvék, kedvelt Hiveinknek.

Budapesten.

TÁRGYMUTATÓ.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 066931517